image
not
available

TAYLOR INSTITUTION
DOMI NUS ILLU MINA TIO MEA

öhmisch-deutsch-lateinisches

Wörterbuch,

mit Beyfügung

der

den Slowaken und Mähren

eigenen Ausdrücke

und

Redensarten,

zunächst

ür Schulen durchaus neubearbeitet,

auch mit einem vollständigen

deutschen Wortregister

versehen,

und

auf eigene Kosten herausgegeben

von

Georg Palkowitsch,

f. der böhmisch-slawischen Sprache u. Literatur zu Preßburg.

Zweyter Band.

O—Ž.

Preßburg 1821.

Gedruckt bey den Belnayschen Erben.

Odewzdáwámk tobě také a synům twým (Dcerko má, Ge
bratrská!) snažnost w pulerowánj, wyčisskowánj a
lánj milého nassého a milostného otcowského ga
w čemž synů mých bedliwost známa byla časů přede

J. A. Komen

THE TAYLOR INSTITUTION
UNIVERSITY
MAR 1934
OF OXFORD
LIBRARY

Digitized by Google

Seiner Excellenz,

dem

Hochgebohrnen Herrn

Herrn Franz Anton

Grafen von Kolowrat-Liebsteinsky,

Herrn der Herrschaften Reichenau, Czernikowitz und Wamberg, dann der Güter Borohradek, Horalitz und Schießelitz in Böhmen, Großkreutz des kais. österreichischen Leopold-Ordens (G. C. E. K.) Großkreutz des kön. sächsischen Ordens der Rautenkrone, und des kais. russischen Wladimirordens zweyter Klasse, Ritter des Maltheserordens, Seiner Kaiserlich-Königlichen apostolischen Majestät wirklichem geheimen Rathe und Kämmerer, Oberstburggrafen zu Prag, Präsidenten des k. k. Landesguberniums, Direktor des permanenten und des verstärkten landständischen Ausschusses, Protektor der patriotisch-ökonomischen Gesellschaft, des Vereins zur Beförderung der Tonkunst, und des böhmischen allgemeinen Wittwen- und damit verbundenen Taubstummeninstituts, erstem Kommissär des Theresianischen Domstifts auf dem Prager Schlosse, und perpetuirlichem Protektor des freyen adelichen Reichsstifts in der k. k. Neustadt Prag, wirklichem Mitgliede der k. k. Landwirthschafts-Gesellschaft in Wien, Ehrenmitgliede des landwirthschaftlichen Vereins in Baiern, und der großherzoglich-Weimarschen Societät für die gesammte Mineralogie in Jena.

Euer Excellenz!

An diesem Tage hat vor zweihundert und siebenzehn J
Abraham von Ginterrod, einer der besten vaterländ
Schriftsteller der damaligen Zeit, den zweiten Theil seines merkw
gen und jetzt seltenen Werkes: CYRI PAEDIA einem der edlen
fahren Euer Excellenz, dem kais. kön. Hofrathe und K
merer, Heinrich Liebsteinský von Kolowrat un
Zichowicz, zugeeignet; an demselben widme ich Ew. Excell
ehrfurchtsvoll den zweyten Theil des gegenwärtigen böhmischen
kons. Denn obgleich das erhabene und hochgefeyerte, ächtslawische
schlecht Euer Excellenz schon seit einem Jahrtausend vorz
lich die Heldenbahn wandelt, und nebst diesem erstaunlichen A
durch glänzende heroische Thaten und ununterbrochen behaupteten
hen Rang sowohl das Vaterland, als auch das Ausland zur Bew
derung und Verehrung hinreißt; so war Dasselbe doch auch den M
sen und ihren Priestern hold, gleichsam die bewaffnete Pallas vor A
gen habend, und wohl merkend, daß selbst unter den Regenten jeder N
tion der Welt und in jedem Zeitalter jene die besten, ruhmvollsten u
göttlichsten waren, welche sich durch Vorliebe zu den Wissenschaft
und durch die Beförderung derselben ausgezeichnet haben. Wassi M
losti, — schreibt Ginterrod in seiner erwähnten Dedikation, — te
to druhý djl knihy této připisugi a odewzdáwám, na dokázan
wděčné památky, laskawé náchylnosti a přjwětiwosti od W. M
kemně w mnohých přjčinách prokázané.

Mit welchem Eifer Euer Excellenz, den große
väterlichen Vorbildern nachstrebend, ja sie übertreffend, von de
obersten Stufe der Landesverwaltung herab, die vaterländische Litte
ratur befördern, und der Nationalsprache Sich annehmen, zeigt,
nebst andern vielseitigen Wirken, Hochihre Schöpfung, das böhmi
sche Museum. — Gepriesen ist Euer Excellenz Humanität und
huldvolle Herablassung gegen die Gelehrten, so wie die mächtige

vielfältigen Aufmunterungen derselben, und die entzückten Dichter brechen in Lobgesänge auf Ew. Excellenz aus. —

Mir geruheten Hochdieselben durch die hohe Würdigung und huldreiche Annahme des ersten Theils dieses Werkes zur schnellern und glücklichern Vollendung desselben Muth und Kraft zu verleihen, und das hohe für mich so ehrenvolle Belobungsschreiben Eurer Excellenz, demselben einverleibt, möge nicht nur den Zeitgenossen, sondern auch den spätesten Enkeln herzerhebend beurkunden, wie Euer Excellenz die gelehrten Arbeiten würdigten, die Schriftsteller aneiferten, und gegen die Nationalsprache gesinnt waren.

Möge Böhmens Genius noch lange Ew. Excellenz mit Ruhm und Glück gekrönt erhalten, und reichliche Früchte der großen patriotischen, über all mein Lob erhabenen Bemühungen sehen lassen! mögen noch die entferntesten Jahrhunderte blühende und segenreiche Zweige des edelsten Stammes der Kolowrate, in dem ihm eigenen Glanze, dem glücklichen Vaterlande zeigen!

Geruhen Euer Excellenz diesen öffentlichen, obwohl schwachen Beweis meiner innigsten Dankbarkeit und tiefer Verehrung nachsichtsvoll aufzunehmen, dieses Werk Hochihres hohen Schutzes und Beyfalls zu würdigen, und mich im gnädigsten Andenken zu behalten, der ich ehrfurchtsvoll verharre

Eurer Excellenz

unterthänig-gehorsamster Diener
Georg Palkowitsch.

Preßburg am 20. Jänner 1822.

Oben erwähntes Belobungsschreiben lautet wörtlich folgendermassen: —

Herr Professor Sedláček in Pilsen hat mir vor einig
gen das böhmisch-deutsch-lateinische Wörterbuch, welche
Wohlgebohren herausgegeben haben, mit dem Bemerken über
daß Dieselben dieses Exemplar für mich zu bestimmen beliebte
Werk, welches nach dem einstimmigen Urtheile aller Kenner
mischen Litteratur einen so entschiedenen Werth besitzt, un
Mann zum Verfasser hat, der sich durch die Herausgabe m
schätzbaren Schriften bereits manchfache Verdienste erworb
konnte mir nur angenehm seyn, und mit Vergnügen sehe ich
Sammlung vaterländischer Werke durch dieses Wörterbu
mehrt und geziert.

Obwohl ich mich nicht unter die tiefen Kenner der schöne
schen Sprache rechnen darf; so weiß ich doch — als ein ge
Böhme — ihren Werth in vollem Maße zu schätzen, und bin v
von dem Gefühle durchdrungen, daß Nationalsprachen ein
sind, den Völker, die wahrhaft an ihrem Vaterlande häng
bewahren sollten.

Indem ich Eurer Wohlgebohren meinen Dank ausdrü
ich die Versicherung der Hochachtung bey, mit welcher ich ve

Eurer Wohlgebohren

ergebener Diene
Fr. Gr. Kolowrat,
Oberstburggr

Prag am 25. Aprill 1820.

O.

O, I. der bekannte Mitlauter o, der, außer in einigen fremden Wörtern, z. B. in Herodes, immer kurz ausgesprochen wird.

II. Vorwort od. Präposition.

1) mit dem Lokal, von, wenn man v. einer Sache od. Person handelt, redet, schreibet, höret etc. de; oznamowati o někem, v. etwas Nachricht geben, referre de re; naděge o wjtězstwj; pták o osýdlu, dokud lapen nebude, neuwěřj; o tom potud, so viel davon, haec hactenus, *Vel.* o tom potom, dav. künftig, kommt Zeit, kommt Rath, de his olim.

b) Wegen, in Ansehung, intuitu: napomenut byl o swém powolánj.

c) Ueber, de, super: opowěd o škodě swé budaucý učiniti.

d) an, circa; wjno, o němž sy pracowal, Wein, an dem du gearbeitet hast; dědiny a role, o kterýchž sami wlastnjma rukama dělagj; o čem kdo pracuge, z toho wyžiwenj swé mjti může.

e) Um, circa, auch in: o wánocých, an Weihnachten, feriis natalitiis, o letnicých, am Pfingsten, feriis pentecostes, o půlnocy; o Janě.

f) bey, von; o čtyřech nohách, quadrupes, stůl o třech nohách, Tisch v. drey Füßen, mensa tripes; o samém chlebě býti, bey Brod allein seyn; o chlebě a wodě, o rybách žiwu býti, bey Brod u. Wasser leben, sich mit Fischen nähren, *Vel.* o tom pokrmu, kterého sem požil, půgdu na cestu.

2) Mit dem Akkus. a) von, wegen, in Ansehung, in Betreff, de, intuitu; saud o králowstwj; saudy hlawnj o hrdlo, Kopf und Leben betreffende Gerichte, judicia capitalia; o čest, o hrdlo sauzenu býti; aučet o dluhy, Pr. o tauž wěc před něho opět předstaupili; o sprawedlnosti swé kde se vtjká, Pr. o weliké wěcy, o pokog gednati; zasaditi se o něco, s. zasadjm se; pustiti o něco, s. pustjm; o to strany na odporu stogj, Pr. o něco se s někým snésti, wegen etwas sich mit jemand vereinigen.

b) Um: o málo, fast, tantum non; o wlas se nechybili, *K.* má o sto owec wjc, než gá; prosyti o něco, um etwas bitten, petere rem ab aliquo; wolati o něco, um etwas schreien, etwas fordern: mage o den napřed, dostižen nebyl: o statek, o laupež se s někým děliti, rozděliti, mit jemand das Vermögen, den Raub theilen, dividere bona, praedam cum aliquo; o to sem přišel, darum o základ, w záwod s nim běžjm, s. záwod, *Cyr.* wýpowěd o něco, Urtheilsspruch über etwas, sententia de re, něčjm o zem dáti, *Cyr.* wšemi rozpustilostmi o zem dáti, s. dám; kdyby o dušj nebylo, wenn es nicht um d. Seele zu thun wäre; běžj mu o žiwot, s. běžjm; o něco připrawiti někoho,

jemanden um etwas bringen, privare aliquem re; o hrdlo přigjti, ums Leben kommen, vitam amittere, o zahynutj někj vsylowati, jemandes Verderben suchen, perniciem alicujus quaerere; o prsten hráti, einen Ring ausspielen, *D*. o základ se cwičiti, bogowati, in d. Wette lernen, streiten, s někým o něco zakládati, um etwas wetten, *Cyr*. o sstych wybjzegjcý sebe za bránu, *Com*. o málo, o mnoho nižssj od někoho, um wenig niedriger -; herež o to! ey was ist daran! *D*.

c) an: o něco zawaditi, an etwas stoßen, impingere, illidi, offendere; o něco se opřjti, opjrati, sich an etwas anstemmen, z.B. mit den Füßen, niti, conniti, inniti.

d) in, innerhalb, in: o tři roky bude welkým pánem, in drey Jahren ꝛc.

e) in der Zusammensetzung, er, be, auf, ab, um, aus; s. viele der folgenden Wörter.

III. Interjection ó! dann ist es lang: ó gaká nauze! ó Pane! auch mit dem Genit. ó mého plného srdce! *Neg*.

Ob, 1) eine trennbare, selten vorkommende Partikel, um; přjloha, rolj, která wždy ob geden rok osýwána býwá, - ein Jahr um das andere - alternis annis; Czechowé od Němcůw toliko ob geden přjkop ležeti, *Haj*. ob den, einen Tag um den andern, alternis diebus; 2) eine untrennbare Partikel, um, be, er, ꝛc. circum, ob, amb (ἀμφι), re, &c. wie in obal, obáslo, občerstwjm, obdýlný, ꝛc.

Oba, *m*. obě, *f*. u. *n*. (ve mit bis, ambo, dem alt schen ba, bo, d. h. zwe mit beyde,) ambo, æ, que &c.

Obabrám, *al*, *ati*, s. opir

Obadám, *al*, *ati*, *sl*. (& p *D*. empfinden, wahrneh ne werden, sentire, a vertere, observare; c djtě w sobě; nic sy nec hast du nichts bemerkt hören, audire.

Obad, s. d. Anm. zu Hov

Obadwa, obědwě, s. oba.

Obadwogec, *gce*, *m*. *sl*. s. ce, Halbfrucht, *hung*. ab

Obahnjm se, *fut*. *ex*. il werfen, v. Hunden ꝛc.

Obak, u. obaky, *sl*. s. pře

Obal, u, *m*. (ob-wal,) 1) s. 2) Umschweif, *m*.; tropi im Reden, ambages, ci ambitus.

Obalek, *lku*, *m*. vorh. 1) Beschönigung, color, p tus.

Obalenice, *f*. Kopfzeug d rischen Bauerweiber, *Nitr*. Haarbänder.

Obalcugem, s. přeobalcu

Obalenka, *y*, *f*. s. obalen

Obaljm (ob-waljm), *fut* iti, s. obalugi.

Obaljok, u, *m*. *sl*. das Be Hemdermel.

Obálka, *y*, *f*. Umschlag, man umschlägt des Ein wegen, involucrum.

Obalkugi, *owal*, *owati*, nen, beschönigen, praet *D* - kowánj, *n*. *verbale*,

Obalowacý, *í*. z. B. obal papjr, Packpapier, *n*. emporetica, charta i cris apta.

Obalugi (ob-walugi), owal, owati, ummickeln; něco okolo něčeho, etwas um etwas, circumvolvere; něčjm, mit etwas, circumvolvere, obvolvere, w něco, circumligare. *B.*

Obanugem, owati, *sl.* ſ. oželjm 2), *hung.* bánom.

Obapolný, 3. wechſelſeitig, mutuus, obapolná láſka, wechſelſeitige Libe, *f.* amor mutuus, obapolná powinnoſt; -ně (*ol.* obapol.) *adv.* mutuo, in vices, in vicem: obapolně ſobě zawázáni gſau. *Vel.* obapolně geden na druhém přeſtáwagj, *K.*

Obar, u, *m. sl.* Abbrühen, *n.* perſusio ferventi aqua; - rowý, z. B. obarowá polévka, w njž ſe droby ze ſwině obwarugj. etwa Abbrühſuppe.

Obárám, al, ati, *sl.* folg.

Obařjm, *fut. ex.* il, iti (ob-wařjm) *sl.* abbrühen: ſ. *boh.* opařjm; *hung.* abárlom.

Obarugem, owati, *sl.* ſ. obárám.

Obarwjm, *fut. ex* il, iti, anſtreichen, färben, incrustare, intingere.

Obáſlo, a, *n.* (v. obwázati) Wikkelwerk, *n.* Flachswickel, *n.* pensum (coli).

Obauručnj, 1. der rechts u. links iſt, ambidexter, *Syl.*

Obaſtrannj, u. oboſtrannj, zweyſeitig, zweydeutig, anceps: obaſtrannj odpowěd, *Cyr.*

Obauljm ſe, il, iti, zahm werden, mitescere, *Ryb.*

Obaut, obauti, ſ. obugi.

Obauwám, al, ati, *reg. acc.* Schuhe od. Strümpfe jemanden anziehen, induere alicui calceos, tibialia; näher beſtimmt ſagt man: někoho do ſtřewic, do punčoch obauwati, (*sl.* auch někomu, ſobě ſtřewjce, čižmy obaut); - ánj *n. verb.*

II. *rec.* obauwati ſe, ſich anziehen, induere sibi calceos, tibialia od. induere se calceis, tibialibus: gako opice w cyzý ſſkorně ſe obauwati *prov. K.*

Obauzým, el, eti, ſchmähen, anfeinden, conviciari, maledicere, infestare: nepomlauweg a neobauzeg giných, *Pr.* - někoho vtrhawými ſlowy, *Cyr.*

II. *rec.* obauzeti ſe, mit der Präpoſ. s, ſich abgeben, ſich ſcheren mit einer Perſon; (auch ſcherzen?).

Obáwám ſe, al, ati, befürchten, beſorgen, metuere, timere, vereri; že, daß, ne; aby ne, daß nicht, ut od. ne non; 2) mit dem Genit. befürchten, metuere, timere z. B. rem: geſt ſe obáwati, žeby, - es iſt zu befürchten, *Vel.* hlad geſt k obáwánj, Hungersnoth iſt zu befürchten, verendum est, ne fames oriatur.

Obběh ſ. oběh.

Obběhnu, *fut. ex.* obběhl, obběhnauti, folg.

Obbjhám, al, ati, umlaufen, a) z. B. das Rad ꝛc. circumagi, circumire; b) einen Umgang machen, circuitu uti.

Občáhnem, *sl.* ſ. obſáhnu.

†† **Občan**, a, *m.* (*mor.*) Landesbewohner, Staatsbürger, *m.* civis, - ſtwj - *n.* Staatsbürgerſchaft, *f.* civitas; - ſký, 3.

Občerný, beſſ. náčerný.

Občerſtwenj, *n.* Erfriſchung, Erquickung, *f.* recreatio, refectio.

Občerſtwjm, ěl, eti, erquickt, erfriſcht werden, refocillari.

Občerſtwjm, il, iti, en, *imper.*

Digitized by Google

občerstwi, občerstwěme, občerstwěte, folg.

Občerstwugi, owal, owati, erquicken, erfrischen, reficere, recreare.

II. *rec.* Občerstwowati se, sich erquicken, erfrischen, se recreare, reficere od. refici, recreari.

Obcházka, *y, f.* Umgang, das Herumgehen, z. B. des Menschen, circuitus, ambitus.

Obcházým, el, eti, umgehen, a) herumgehen, circumire, ambire, okolo něčeho, etwas od. um etwas, rem; - něco, etwas umgehen, circumire, obire, *D.* obch. stráže (wogenské), Runden gehen, Wachten machen, obire vigilias; obcházeli s nimi trybuny, (*acc.*) sie gingen herum, obibant tribunos, *Vel.* b) Umweg nehmen, circuitu uti, daleko obcházeti, viel umgehen, longo circuitu uti.

II. *rec.* Obcházeti se, (*ol.*) mit etwas umgehen, versari circa aliquid; se lžj, *Jer.* 23, 14.

Obchod, u, *m.* 1) eigentlich, s. obcházka u. ochoz a); 2) Handthierung od. Gewerbe, Metier, *n.* das Vortheil bringt, quaestus. b) Handel u. Wandel, *m.* Verkehr, *n.* commercium; hospodářstwj gest neylepssj obchod, *Cyr:* obchod wésti, Handel treiben, quaestum exercere, *D.* po domjch obchod wésti, zbožj roznásseti, hausieren, merces ostiatim circumferre, institorem esse. c) od. konečnj střewo, Afterdarm, *m.* intestinum rectum; d) *sl.* Umgang, *m.* consvetudo; obchod s nečistými osobami, *Lesthka.* e) Procession? f) Periode (Rhetor.)?

Obchodilý 3. abgetragen, Kleid, detritus.

Obchodjm, *fut. ex.* il, iti, abtragen, durch langes abnutzen, deterere.

Obchodjm, *præs.* il, iti, b… ren, Gewerbe treiben, tiari, mercaturam … quaestum exercere, …

Obchodnjk, a, *m.* Handel… Gewerbsmann, nego… mercator, - nice, *f.* H… frau, *f.* Handelsweib, tiatrix, - nický, 3. hand… nisch; - ictwj, *n.* Hand… *f.* mercatura.

Obchoz, s. ochoz.

Občina, y, *f.* Gemeinan… od. Gemeinwiese, H… *f.* campus herbidus c… nis, Koppelweide, *f.* G… gut, *n.* *D.*

Občizna, s. občina, *D.* … Gemeinwiese zu Pilsen.

Obcowánj, *n.* s. obecenstw… swatých, d. Gemeinsch… Heiligen, communio … rum; tělesné obc., Beys… concubitus, *D.* 2) Wan… benswandel, *m.* vita, … 3) s ženau od. manželsk…

Obcugi, owal, owati, … leben, vivere; 2) um… Umgang mit jemanden … uti aliquo; 3) Gemeins… ben, *Eph.* 6, 11.; 4) s že… manželské, einem Fra… mer ehelich beywohnen … schlaf begehen, concur… *B.* neřádně a cyzolož… obcowal; zdálo se mu w… žeby manželku swau… mal, a s nj obcowal … Wollust treiben, buhlen … 37. 3 Mach. 6, 4.; 5) … rci, a) sich theilhaftig …

theilnehmen; -cyzým hřjchům, B. -wrženjm mým ſe nelikne, Com. b. ergeben ſeyn, abwarten; ſlužbám Páně ſpaſytedlně obcowati, K. s gakau wážnoſtj ſtatkům B. obcowati ſluſſj, K. -hodné tagemſtwjm ſwatým; gak tomu, co Bůh ſlibowal, aneb čjm hrozyl, lidé obcowali, K.

Obdálený, 3. sl. entfernt, weitſchichtig, remotus.

Obdálekoſt, i, f. Abweite, f. diſtantia, D.

Obdálný, 3. etwas entfernt?

Obdank, u, m. obdankowánj, (obdankowánj, Syl.) n. Amtsentſagung, Abdankung, Dienſtesentlaſſung, donatio rude.

Obdanka, y, f. sl. Preis, m. proemium.

Obdankugi, fut. owal, owati, dem Amte entſagen, abdanken, rude donari: žoldnéř ſe obdankuge, Com.

Anm. Statt des vorherſtehenden Wortes, kann ſehr wohl propauſſtjm, propuſtjm, gebraucht werden.

Obdařjm, fut. ex. il, iti, en, beſchenken, donare aliquem re; dlauhým wěkem ge obdařj; 2) mit etwas verſehen, inſtruere -řenj, s verb.

Obdarowánj n. (královſké), Beſchenkung, Freyheit, f. libertas, privilegium, donatio Vel. obdarowánj wydáno geſt, Com.

Obdarugi, fut. ex. owal, owati, někoho něčjm, beſchenken, donare aliquem re, od. alicui rem, dare alicui rem dono.

Obděďjm, fut. ex. il, iti, erben, haereditate accipere: obděďj králowſtwj nebeſké, K.

Obdělám, fut. ex. al, ati, folg.

Obděláwám, al, ati, ummachen, einfaſſen, obducere: - ořechowé ſſkořepiny zlatem, Mand. 2) bearbeiten, kultiviren, colere: obdělávati ſtromy.

Obdělný, ſ. obdýlný.

Obden, ſ. ob.

† Obdiwenj, n. Bewunderung, f. admiratio? z tichého obdiwenj wyſoké myſſlénky wywodjš, Neg.

Obdiwugi, owati, bewundern?

Obdlauhlý 3. ablang, länglicht, oblongus, langwierig; - le, adv; - loſt, i f. subſt.

Obdlaužný 3. ſ. vorh. obdlaužné kopj, Vel. weitläufig, ziemlich lang, prolixus, diuturnus; knižka obdlaužná, nemoc obdlaužná; - ně adv. - noſt, i, f. Weitläufigkeit, Länglichkeit, Länge, f. longitudo, prolixitas, diuturnitas.

Obdruhý 3. s obdruhé ſtrany, jenſeitig: oſtrow s obdruhé ſtrany, jenſeitige Inſel, D.

Obdrženj, n. verb. v. folg. obdrženj žiwé, při zdánj ſpolečném ſtatků manželſkých, Erhaltung bey Lebenszeit, acquiſitio vita comite od. inter vivos.

Obdržjm, fut. ex. el, eti, erhalten, a) behaupten, z. B. ſein Recht, einen Platz, tenere, obtinere, ſervare, conſervare, tueri: pole obdržeti, das Schlachtfeld behaupten, ſiegen, vincere; při - od. při ſwau, den Prozeß gewinnen, cauſam lucrari, jure vincere, triumphare, Cyr. b) bekommen, erlangen, α) mit od. ohne Mühe, accipere, nanciſci, adipiſci, β) mit Mühe, conſequi, γ) durch bitten, precibus conſequi, precibus impetrare, auch

etwas od. jemand abgeben, beschäftigen, occupari re.

Oberu, *fut. ex.* obral, obrati, obrán, abklauben, deglubere, auch wenn es für pflücken stehet, decerpere. 2) berauben spoliare, diripere, compilare, privare; 3) (*ol.*) ausklauben, erwählen, auserkehren, seligere, deligere; co Bůh proň obral; obral sobě čas; obrati sobě čas; obrati sobě krále.

Oběručnj 1. s. oboručnj, z. B: nůž, Wirkmesser, *n.* s. porjz.

Oberwu, *fut.* rwal, rwati, abrupfen, ausraufen, ausrupfen, evellere; oberwu se, sich d. Haare ausraufen; oberwalbych se, ich möchte mir die Haare ausraufen, *D.*

Obeslánj, *n. verb.* v. obessli, Vorladung, Beschickung, *f.* evocatio, citatio: obeslánj wzýti na někoho, s. obessli, *Syl.*

Obeslaný, 3. vorgeladen, beschickt, evocatus, citatus.

Oběšenec, nce, *m.* Gehenkter, Galgendieb, *m.* trifurcifer.

Oběšenj, *n.* Aufhängen, Erhängen, Aufhänkung, z. B. eines Diebes, suspendium.

Obessli, obeslal, obeslati, obeslán, vorladen, beschicken, citare, evocare; - k práwu od. před práwo, před saudce, vors Gericht, vor den Richter; citare, diem dicere; - k swědomj, - zum Zeugnißablegen, *Pr.* - k gistému dni.

Obestřenj, *n.* Verdecken, *n.* obtectio; 2) Vorhang, *m.* Bedeckung, *f.* velamen, z. B. Kopfdecke, Schleyer, *m.* 1 Kor. 11, 10.

Obestru, *fut.* střel, střjti, verdecken, behängen, überdecken, obtegere; obestřel oponau swug přjbytek; 2) *fig.* obestřel se ti nám hněwem, *Com.*

II. *rec.* obestřjti se, sich decken, obtegere se, *B.*

Oběšým, *fut. ex.* il, iti, (ob sým), oběšen, aufhängen, einen Menschen, suspend

II. *rec.* Oběsyti se, sich gen, erhängen, aufhängen suspendere.

Obět, i, *f.* (ob-wět, wět, a wisch), Versprechen, Gelübd Opfer, das man gelobet, u. überhaupt Opfer, *n.* sacri um, sacrum; zápalná o Brandopfer, holocaustun ctima plane comburen obět za mrtwé, Todteno inferiae (arum).

Obetknu, *fut. ex.* kl, knauti; ma rukama obetknauti (o mauti), umklastern, ulnis plecti, *D.*

Obětnj 1. das Opfer betreff sacrificalis, sacrificus.

Obětnice, *f.* Opfertisch, *m.* m sa sacrificalis, ara.

Obětnjk, a, *m.* Opferpriester sacrificulus, *Vel.*

Obětowánj, *n.* Opfer, *n.* sac catio; 2) Erbietung, *f.* obl

Obětowáwám, al, ati *fr.* v. so

Obětugi, owal, owati, op a) Opfer bringen, wenn da pfer nicht genannt wird, crificare, sacrum facere wenn das Opfer genannt n sacrificare; v. blutigen Op auch immolare; c) bieten, bieten, offerre; nocleh ob ge, *R.* tropisch schenken, don

II. *rec.* Obětowati se, (woliti se, *mor.* pozwoliti sich anbieten, sich erbie offerre se, *D.*

Obezdjm, *fut. ex.* il, iti,

mauern, einmauern, muro circumdare, muro cingere, *Ezj. D.*

Obeženu, *fut. ex.* obehnal, obehnati, obehnán, *imper.* obežeň, herumtreiben, circumagere; 2) umschließen, einschließen, cingere; nepřátelé obehnali hrad; zdj obehnati město, muro cingere; - plotem, umzäunen, sepire; - hrázemi, eindeichen.

Obežert, *adv. mor.* ohne Scherz, im Ernst, serio.

Obežernost, i, *f.* (oprawdowost) *mor.* Ernst, *m.*

Obeznám se, ati, *sl.* s někým, Bekanntschaft machen, notitiam contrahere.

Obežralec, s. obžera.

Obežralý 3. gefräßig, edax, vorax; - lost, i, *f.* - gkeit, edacitas, voracitas.

†**Obezřenj**, *n.* horizont, Gesichtskreis, *m.* horizon? *D.*

Obezrjem, *fut. ex.* el, eti, *sl.* s. ohljdnu; - se, s. ohljdnu se.

Obezřjm *fut. ex. ol.* s. opatřjm.

Obežru, *fut. ex.* al, ati, umfressen, anfressen, circumvorare.

II. *rec.* obežrati se, s. ožru se.

Obgasnjm, *fut. ex.* il, iti, erhellen, collustrare: obgasnilo slunce chalaupku swětlem, *Neg.* aufklären, illustrare, s. obweseljm, *D.*

Obgedám, *sl.* s. obgjdám.

Obgednám, *fut. ex.* al, ati, verschaffen, conciliare, parare, comparare: rukogmě hodné obgednal, *Pr.* obgednáwati pomoc postrannau, *Vel.* dary krwj Krystowau obgednané; obgednám něco při někom.

Obgedu, *fut. ex.* obgel, obgeti, umfahren, a) herumfahren, circumvehi; okolo něčeho, um etwas, rem; b) einen Umweg nehmen, vehi per ambages; 2) umreiten, umfahren, umsegeln, a) etwas, z. B. das Lager, circumequitare, circumvehi curru, circum navigare: obgel ge a pozadu na ně vdeřil, *Cyr.* b) einen Umweg reiten, fahren, segeln, per ambages equitare, vehi, navigare, circumequitare, circumnavigare, rc.

Objeljm, *sl.* s. objljm u. oběljm; 2) s. olaupjm, z. B. Rübe, Aepfel.

Obgetj, *n.* s. obgjmánj.

Obgezd, u, *m.* Umfahren, *n.* Umritt *m.*, Umsegeln *n.*, circumequitatio, circumvectio, circumnavigatio.

Obgjdám, al, ati, umnagen, circumrodere.

Obgjm, *fut. ex.* obgedl, obgjsti, vorh.

II. *rec.* obgjsti se, sich umnagen; 2) *sl.* sich überessen.

Obgjmám, al, ati, umfassen, umarmen, complecti, amplecti, amplexari; -ánj *n.* Umfassung, Umarmung, *f.* complexus, amplexus.

II. *rec.* obgjmati se, einander liebkosen, umarmen, amplexari; fig. Czeská konfessý s Augšspurskau se wlastně srownawagjcý a obgjmagjcý, *Krocyn.*

Obgjždjm, ěl, ěti, s. obgedu; b) (gezdjm a prohlédám), bereiten, circumequitare, *D.*

Obgjždec, dce, *m.* Roßbereiter, equiso, domitor equorum, R.

Obhágce, *m.* Vertheidiger, Beschirmer, Beschützer, defensor, tuitor, tutor, patronus.

Obhágenj, *n.* Vertheidigung, Beschützung, *f.* defensio.

Obhágjm, *fut. ex.* il, iti, s. obhagugi.
Obhagný 3. abwehrend, defensivus, obhagná wogna, Schutzkrieg, abwehrender Krieg, bellum defensivum, *R.*
Obhagowánj, *n. verb.* v. folg.
Obhagugi, owal, owati, mit dem Genit. vertheidigen, beschützen, beschirmen, defendere, defensare, tueri, tutari.
Obhánjm, s. ohánjm.
Obhárám, al, ati, *sl.* obhořjm.
Obházým, el, eti, obhazugi, owal, owati, s. obmjtám.
Obhlaubný 3. etwas tief?
† Obhled, u, *m.* s. okolek obezřenj, *D.*
Obhlédnu, *fut. ex.* obhlédl, obhlédnauti, *reg. acc.* außersehen, explorare, Ez. 20, 6.; 2) s. vřknu, *D.*
II. *rec.* obhlednauti se, sich umsehen, um sich herum sehen, circumspicere.
Obhljdnu, obhljdl, obhljdnauti, vorh. obhljdli mu Angelé mjsto, *Com.*
Obhljdnutj, *n. verb.* v. vorh.
Obhorelý 3. z. B. od slunce, abgebrannt, deustus, *D.*
Obhořjm, *fut. ex.* el, eti, anbrennen, verbrennen, ustulari, Ez. 16, 4.; 2) von der Sonne verbrannt werden, deuri, B.
Obhrubný 3. gröblich, s. auch holemý, *D.*
Obida, y, *f. sl.* (& *russ.*), unrecht, *n.* injuria; 2) Unwille, *m.* indignatio.
Objdek, dku, *m. dim.* v. oběd.
Objdem, obissel, objti, *sl.* s. obegdu.
Obidugem, owal, owati *sl.* někoho, zum Unwillen reizen, stomachum movere.

Obigi, *sl.* obigem, *fut. ex.* obiti, folg.
Objgjm, eti, *sl.* objgám, ati schlagen, beschlagen, *sl.* au schlagen, z. B. ořechy, decu
Objhám, s. obbjhám.
Obilář, e, *m.* překupnjk, s. ný, *D.* Kornjude.
Obilé, *n.* beff. folg.
Obilj, *n.* Getreide, *n.* frumen fruges, auch in sofern es lich zu Markte gebracht annona; těžké obilj, sch Frucht, Weizen, Korn rc. obilj přiskakuge, připlác ob. přirázj, das Getreide sc auf, annona ingravescit spadá, das Getreide schläg annona laxat, od. levatu vilior; obchod w obilj, G de- od. Kornhandel, qua frumenti; -jčko, a, *n. dim*
Obiljm, *fut. ex.* il, iti, en, weißen, dealbare, trulis tectorio obducere.
Obilné, ého, *n.* Korngeld, *n.* ctigal frumentarium, *D.*
Obilnice, *f.* s. seypka u. stod Kornhaus, *n.* granarium.
Obilnjk, a, *m.* Fruchthänd Getreidehändler, negoti frumentarius, auch bloß mentarius, *Syl.*
Obilný 3. das Getreide be fend, frumentarius; ob. Kornmarkt, *D.* ob. žid, (obilj na draho skupuge, a wá), Kornjude, dardana annonae flagellator, *Sy Schell.*; bohyně obilná, C Ceres, *Syl.*
Objmám, *sl.* s. obgjmám.
Obinu, auti, umwickeln, invo re, circumvolvere, s. obw
Objrám, al, ati, abklauben, glubere; ob. kost, an einem

klauben, auch wenn es für abrflücken steht, decerpere, z. B. Beeren; 2) abraupen, arbores ab erucis purgare, auch bloß abraupen, d. Raupen wegschaffen, erucas tollere; 3) berauben, spoliare; 4) s. oberu: neyhorssj za biskupy objráni byli; 5) ob. sobě, ausklauben, ausklauben, auslesen, legere, deligere, eligere.

II. *rec.* objrati se s něčjm, sich mit etwas beschäftigen, befassen, occupari, re: - s domácy žiwnostj rc. sich mit etwas amüsiren, unterhalten, belästigen, occupari, teneri re, tempus fallere.

Obhled, u, *m.* Gesichtskreis, *m.* horizon, *Neg.*

Obhrnu, *fut. ex.* ul, auti, umscharren, z. B. d. Erde um d. Bäume, radendo sternere.

II. *rec.* obhrnauti se, (wůkol něčeho), umschließen, einschließen, cingere: wůkol domu se obhrnauti.

Obitj (pobitj), *n.* Beschlag, *m.* z. B. v. Brettern, tegumentum, *D.*

†† Obklad, *m.* Parenthese?

Obkládám, al, ati, umlegen etwas, um etwas, belegen, umlagern, circumdare, circumponere; - drjwjm, holzen; - djlo, d. Arbeiter im Bergb. zur Arbeit anweisen, operariis pensum designare.

Obkladek, dku, *m.* Umschlag, a) was man umschlägt, des Einhüllens wegen, involucrum; b) was man auflegt auf den kranken Theil, fomentum.

Obkljžjm, *fut. ex.* il, iti, en, folg.

Obklicugi, owal, owati, umringen, cingere, circumdare, circumire, ambire; umschließen, umzingeln, circumcludere, circumclaudere: strach mne obkljčil; bjdau, těžkostj obkljčen.

Obkráčjm, el, eti, umschreiten, mit Schritten abmessen, ambire, gressibus dimetiri.

Obkročjm, *fut. ex.* il, iti, verb.

Obláč, e, *m.* insgemein, klaub, ssuta, *mor.* klob, K oben Flachs *D.* ein geflochtener Bogen v. gehecheltem Flachs, der ein ganzes Schock ausmacht.

Obláček, čku, *m. dim.* v. obláč; 2) *dim.* v. oblak, Wölkchen, *n.* nubecula.

Oblačjm se, il, iti, sich wölken, nubilare; s. auch mračj se.

Obláčjm, el, eti, (ob-wláčjm), ankleiden, anziehen, induere vestes, někoho, jemand, alicui, vestire aliquem; fig. někoho w zlau powěst, jemand verläumden, in übeln Ruf bringen, diffamare aliquem.

II. *rec.* obláčeti se, sich ankleiden, anziehen, d. h. im Ankleiden begriffen seyn, induere sibi vestem, od. se veste, vestire se.

Obláčka, y, *f.* s. oblečenj, *D.*

Obláčnice, *f.* Toilettezimmer, Ankleidzimmer, P. Kleiderkammer, *f.* vestiarium, *D.*

Oblačný 3. (*abs.* oblačno), wölkig, nubilus.

Oblacynjm *fut. ex.* ěl, ěti, wohlfeil werden, vilescere; -něnj, *n. verb.*

Oblahnem, *sl.* s. oblehnu; 2) *sl.* krank werden.

Oblahoslawjm, *fut. ex.* il, iti, en, beglücken, glücklich machen, beare, felicem reddere.

Oblahugem, *sl.* s. oblahnem.

Oblak, u, *m.* (ob-wlak), Wolke, *f.* nubes; 2) fig. Menge, *f.* mult-

tudo, caterva, nubes, (*volucrum nubem dixit Virg. Aeneid.* 7. 205.): patryarchů a proroků oblak weliký *K.* oblakowé studentů, *Com.* - mocných swědectwj, *Cyr.*; *pl.* (*irreg.*) oblaka, bess. oblakowé; - kowý, 3. von der Wolke, nubilus, oblakowý slaup, Wolkensäule, *f.* columna nubila, *B.*

† Oblakoshánič, e, *m.* Wolkenversammler (Zeus), νεφεληγερετα & κελαινεφης, *P. Il.* (*Neg.* černomračnjk).

Oblamugem, *sl.* s. olomi, olomugi.

Obláſek, s. oblatek.

Oblasnost, i, *f. obs.* s. panowánj.

Oblásstnj, bess. obzwlásstnj.

Oblastnost, i, *f. obs.* s. obzwlásstnost.

Oblátek, átku, *m.* Kiesel, Kieselstein, *m.* silex.

Oblátka, y, *f.* hie u. da *sl.* s. oplatek.

Oblátkowý 3. aus Kiesel bestehend, siliceus, oblátkowá mauka, Kieselmehl, *n.* farina silicea, pulvis siliceus, *D.*

Oblauček, čku, *m. dim.* ein kleiner Bogen, arculus.

Oblaučný 3. bogenförmig, arcuatus.

Oblaučnost, i, *f.* d. Krümme des Gewelbes, curvatura od. curvamen fornicis, *D.*

Oblauk, u, *m.* (v. luk), Bogen, *m.* a) alles was bogenförmig gebaut ist, z. B. ein Schwibbogen, arcus; Bogengestelln. od. Wölbbogen; obl. wjtězný, Triumphbogen, arcus triumphalis, *Syl.* b) was sich bogenförmig krümmt, arcus; Bügel *m.* Bügel *f. D.*; *sl. Lipt.* der eiserne Ring, woran dem Rindvieh d. Glocke v. Halse hängt; c) Nebenl[...] Weingesenk ? mergus in[...] *Ryb.* s. auch oblok.

Oblaupám, al, ati, folg. [...] do kola oblaupati, krän[...]

Oblaupjm, *fut. ex.* il, iti, [...] schälen, z. B. Aepfel, B[...] deglubere, decorticare[...] tice privare; 2) berauben[...] liare, compilare; - ně[...] sláwy, důstogenstwj ob[...] s. auch oblupugi.

Oblázek, zku, *m.* Flinz (S[...] *D.* Kiesel *m.* silex, *D.*

Oblázkowý 3. v. Flinz; o[...] men, vorh.

Obleč *mor.*, oblek, u, *m.* An[...] Kleidung, s. oděw.

Oblečenj *n.* Einkleidung, [...] tus; - eines Mönchs, in[...] ratio.

Oblečka, y, *f.* Unterhemde[...] dusium inferius; 2) *sl.* [...] da s. sowek.

Oblečem, *fut.* ekl, ecy, *sl.* [...] leku; 2) überziehen, z. [...] Bettgewand mit Oberzie[...]

Obledugem, *sl.* s. blednu[...]

Oblegi, *fut.* il, iti, begießen[...] fundere: olowem obljti[...]

Oblehčjm, s. odlehčjm.

Oblehnu, *fut. ex.* oblehl, [...] hnauti, obležen, bel[...] obsidere, circumseder[...] cumsidere; umlagern[...] cumsedere, circumsi[...] obsidere.

Oblek, u, *m.* s. obleč.

Oblekač, e, *m.* Anzieher, [...] čka, y, *f.* - inn, *f.* qui, qu[...] duit.

Oblékám, s. oblikám.

Obleku, *fut. ex.* oblekl, [...] (oblect), *part. pass.* obl[...] obláčjm; do zbroge se o[...] *Cyr.* wěrůzy se obleklo w[...]

Oblemowánj, n. Staffirung, Einfassung, f. exornatio, instructio, circumdatio limbo.
Oblemugi, fut. owal, owati, besetzen (ein Kleid mit Treßen ꝛc.) circumdare, limbo &c.
Oblenjm, folg.
Oblenjm se, fut. iti, träge werden, pigrescere; - nénj, n.verb.
Oblepjm, fut. ex. il, iti, umschmieren, umkleben, oblinere limo, glutine obducere.
Oblesknu, fut. kl, knauti, folg.
Oblestugi, owal, owati, bestrahlen, irradiare, illustrare: obleskl o mne swětlo, Com. obloha oblesknge zemi, Id.
Obletugi, owal, owati, umfliegen, umflattern circumvolare.
Oblewa, y. f. Nachlaß, m. z. B. der Kälte, remissio, languor.
Oblewačka, y f. sl. das Begießen, besonders der Mädchen auf Ostern, perfusio.
Oblewjm, fut. ex. il, iti, folg. - wenj, n. Nachlassung, remissio.
Oblewugi, owal, owati, nachlassen, z. B. d. Kälte, d. Hitze, d. Krankheit läßt nach, zyma oblewuge ꝛc. remittere; 2) v. Menschen, nachlassen, müde werden, laß seyn, remittere, langvescere, pigrescere: w čjtánj pjsem neoblewug; oblewowati w dobrém B. při swé powinnosti oblewowati, K.
Obleženj, n. Belagerung, f. obsessio, obsidio; Umlagerung, f. circumsessio; b) im Stande seyn zu liegen.
Obležjm, fut. ex. el, eti, im Stande seyn zu liegen, sustinere jacere.
Oblezlina, y, f. kahler Fleck, glabritas, D. Glatze, f. calvitium calvities,

Oblezlý 3. kahl, calvus, glaber, oblezlý kožich, kahler Pelz.
Oblezu, fut. ex. oblezl, obléztі, herumkriechen, repere circa; 2) kahl werden, calvum fieri, calvescere.
Obljbce, m. Liebhaber (einer Sache), Puchm.
Obljbenč, s. přigmu.
Obljbenj, n Lust, f. Behagen, n. Gefallen, Geschmack, m. Belieben, n. libitus; něco w obljbenj mjti, an etwas Gefallen haben.
Obljbjm, fut. ex. il, iti, sich gefallen lassen, an etwas Gefallen haben, od. Geschmack, Belieben finden, placet mihi: někde sobě byt obljbiti; gakákoli odpowěd od Cýs. přinesena bude, že gi obljbj; s. auch oblibugi.
Obljbka, y, f. s. obljbenj.
Oblibugi, owal, owati, vorh.; Lust, Neigung, Begierde haben, cupiditate duci, studere, B.
Obličeg, e, m. (obě-ljce, od. v. oblý ?) Antlitz, Angesicht, Gesicht, n. Miene, f. facies, os, vultus: člowěk obličeg měnj, twáři neměnj, R. obličeg twáři, Miene, vultus, l' air, B.
Obligacý, f. zápis, Obligation, obligatio; - zemská, Staatsobligation, obligatio regni, status, stawowská, ständische, obligatio statuum.
Obličky, f. pl. sl. s. ledwiny.
Oblik, u, m. sl. Göm. Rechnung, f. rationes, computus.
Obljkám, al, ati, s. oblačjm.
Obljknu, fut. obljkl, obljknauti, s. obleku.
Oblizám, sl. oblјžem, fut. ex. al, ati, án, s. oblizugi.
Oblјzka, y. f. s. bljzkost: w oblјzce s Izraelem bydljcý, K.

Oblizznu, *fut. ex.* oblizzl, oblizznauti, ablecken (einmal), lambere (semel), lingere.
Oblizný, mezugicý sauſed, Gränznachbar, *D.*
Oblizugi, owal, owati, ablecken, lambere, lingere.
Oblo, woblo, pozzirati, hastig verschlucken, ligurire, *Com. D.* nenasýcená sselma wssecko oblo zzirá, *K.*
Oblocnice, *f. sl.* ſ. okenice.
Obloha, y, *f.* d. Feste des Himmels, Himmels-Feste, *f.* Firmament, *n.* firmamentum; 2) Himmelskörper? běh obloh nebeſkých; podewssemi oblohami nebeſkými ſe děſſk rodj; měDi kráſné weliká obloha, *Haj.* (Seltene Bedeutung.)
Oblok, u, *m. sl.*, oblauk, bogenförmiges Fenster, *hung.* ablak, ſ. okno.
Oblomjm, *fut. ex.* il, iti, ſ. olámi; 2) gelenk machen, agilem, habilem facere; 3) beugen, erweichen, flectere, mollire, mitigare, lenire: dal ſe proſbau oblomiti, *K.* myſl gegich neohebnau oblomil, *K.*
II. *rec.* Oblomiti ſe, gelenk werden, agilem, habilem fieri.
Oblowati, *obs.* ſtatt mocně wládnauti.
Obložnj, *n.* Umlegen, *n.* Umſchlag, *m.* circumdatio, obložnj zlatem, *B.*
Oblozjm, *fut. ex.* il, iti, en, ſ. obkládám; 2) *obs.* für dlauho ležeti, zlenoſſiti.
Oblubugem, *sl.* ſ. oblibugi.
Oblud, *m. obs.* ſ. klam.
Obluda, y, *f.* Geſpenſt, *n.* Erſcheinung, *f.* spectrum, larva, visum, phantasma; ſ. přiſſera; b) Unhold, *m.* Scheuſal, *n.*

Obludjm, *obs.* ſ. klamu.
Obludnjk, *a, m.* ſ. obluda b)
Obludný 3. ſ. přiſſerný (far ſtcký), ſcheußlich; - noſt, i ſcheußliche Beſchaffenheit.
Oblupugi, owal, owati, abſ len z. B. Aepfel, Bäume, glubere, decorticare, co ce privare; 2) ſ. laupjm, rauben, spoliare, *hung.* lop
Oblý 3. länglichrund, teres: lec geſt oblý, *Com.* oblá hů Augenholz, (Bergb.) bacil teres; - loſt, i, *f.* länglichr Beſchaffenheit.
Oblyſenj, *n.* Glatze, *f.* calviti
Oblyſý 3. etwas kahl, subcal *D.*
Oblyſým, *fut. ex.* el, eti, g köpfig werden, kahl wer calvescere.
Obmantám, *fut.* al, ati, *sl.* ü tölpeln, dementare.
Obmažem, obmazugem (*pr* *sl.* ſ. omaži.
Obměkčjm, *fut. ex.* il, iti, fo
Obměkčugi, owal, owati, e chen, a) weich machen, ent ten, mollire, emollire, r gare; b) trop. biegſam, mi dig machen; z. B. das Herz, Menschen: - bezbožných n dů obyčege; - čenj, *m.* - č nj, *n.* Erweichen, *n.* emoll obměkčenj ortele ꝛc.
Obměknu, *fut. ex.* kl, u. k knauti, weich, erweicht wer mollescere.
II. *rec.* Obměkčiti ſe, erweichen laſſen, molliri, tigari, leniri.
Obmeſſený 3. bemooſt, m obductus: obmeſſený ká *Ryb.*
Obmeſſkám, *fut. ex.* al, ati weilen mit Genit. verſäu

ſaumen, nachläßig ſeyn, cunctari, cessare; někoho, jemand aufhalten, aliquem morari: aby ſtrana obmeſſkána nebyla, Pr. obmeſſkáwati někoho, Pr. obm. něco, negligere; -áwám, al, ati, fr. dobré Páná ſwého obmeſſkáwati, -verſäumen, nachläßig treiben; ſwých wěcý mnohých obmeſſkáwati;-cýrkewnj ſlužebnoſt.

II. rec. obmeſſkati ſe, ſich verſpäten, remoram pati: Lod ſe protiwnými wětry obmeſſkala.

Obmeyſſljm, ſ. obmýſſljm.

Obmezenj, n. verb. ſ. folg. und klamowý.

Obmezugi, owal, owati, einſchränken, mit Schranken od. Gränzen umgeben,beſchränken, finibus includere, finire, circumscribere: ſlunce obrácenjm ſwým dny obmezuge, Com. lidé gſau ſtwořenj obmezená, Leschka;moc obmezená; -zenj, n. Einſchränkung: s tjm obmezenjm,mit derEinſchränkung, Vel.

Obmezým, fut.ex.yl,yti,en,vorh.

Obmjtačka, ſ. ometačka.

Obmjtám, al, ati, tünchen, tectorio inducere, trulissare.

Obmjtka, y, f. Anwurf, m. Tünche, f. Tünchwerk, n. opus tectorium,auch bloß tectorium.

Obmygi, fut. ex. yl, yti, abwaſchen, waſchen, abluere:obmey mne od neprawoſtj Bože! Com.

Obmyſl u, m. Liſt, f.dolus, ars; -wogenſký, Kriegsliſt, stratagema (atis), n. 2) Vorwand, m. praetextus: ſtatek ſwůg pod obmyſlem prodal, Pr. 3) Sinn, Anſchlag, m. Speculation, f, Plác. 3, 6. obmyſl wyniti, invenire consilium: 4) liſtiges Mittel, kluger Einfall: tagným obmyſlem a zálohami wjtězſtwj hledati

Obmyſljm, fut. ex. il, iti, erdenken, erſinnen, ſinnen, invenire: obmyſlil důwtipnau chytroſt; für etwas ſorgen, bedacht ſeyn, ſpekuliren, prospicere; obmeyſſleti obecné dobré, K. hned při začátcých toho zlého lékařſtwj obmyſlil, Vel.

Obmyſlnjk, a, m. ein Liſtiger, fraude, dolo utens Pr.

Obmyſlný, 3. ſ. chytrý. Vel.; -člowěk, ein Menſch voller Anſchläge, ein ſpekulativer Kopf? -ně, adv. dolose; -noſt, i f. ſ. chytroſt, Dan. 8, 25.

Obmytj,n.Abwaſchen,n.ablutio.

Obmýwám, ati fr. v. obmygi K.

Obnadjm, obs. für obwnadjm.

Obnáſſjm, el,eti, umtragen, herumtragen, circumgestare: oči po ſwětě ſem y tam obnáſſeti, hin u. her blicken, Com. 2) fälſchlich angeben, deferre: nepřjtomného a wzdáleného krom očj a vſſj tagně obněſti, oſočiti geſt, (opp. obwiněnj); Ohláſſ.; obneſſeni byli bratřj před králem od neprátel

Obnaženj, n. Entblößung, f. nudatio; b) Bloßſtellung, expositio, nudatio, objectio; -ný, 3 entblößt, blosgeſtellt: obnažený geſt w ſwětě pobožných obor, Com.

Obnažjm, fut.ex.il, iti, en, folg.

Obnažugi, owal, owati, entblößen, z. B. den Leib, Degen, ꝛc. Vel. nudare, retegere, a. perire; b) bloßſtellen, nudare, objicere. c) berauben, privare; -někoho z důſtogenſtwj, K. z dobré powěſti, K.

Obnemuožem, mohl, mocy, *sl.* erkranken.

Obnesu, *fut. ex.* obnesl, obnesti, obnesen s. obnássjm.

Obnosek, sku, *m.* Kappzaum? *D.* s. kawacon.

Obnosým, *fut. ex.* yl, yti, abtragen, z. B. Kleider, deterere gestando; -ssený, od. -sený, abgetragen, detritus.

Obnowa, y, *f.* Neuerung, Erneuerung, *f.* innovatio, renovatio.

Obnowenj, *n.* Erneuerung, a) Neumachen, renovatio, integratio, restauratio; obnowenj auřadů, wrchnosti, rady městské rc. Magistratsrestauration, restauratio magistratus; -náboženstwj, reformatio; b) Wiederholung, z. B. des Treffens, Angriffs rc. instauratio, integratio, repetitio; auch iteratio, wenn es zum zweytenmahl geschieht.

Obnowjm, *fut. ex.* il, iti, en, folg.

Obnowugi, owal, owati, erneuen, erneuern, a) wiederum machen, in seinen vorigen Stand setzen, novare, renovare, innovare, integrare, restaurare: -auřady rc. s. obnowenj; rána se obnowuge, d. Wunde erneuert sich, vulnus recrudescit; b) wiederholen, z. B. das Treffen, den Aufruhr rc. integrare, instaurare, repetere; auch iterare, wenn es das zweytemal ist.

Obnožka, y, *f. sl.* was d. Bienen an den Beinen tragen.

Obočj, *n.* Augenbraunen, supercilium, supercilia.

Obodza, y, *f.* (v. ob-wodjm ?) *sl.* s. oprat.

Oboge, s. obogj: obog bilonská, *B.*

Obogeček, čku, *dim.* Reißhader in der Mü

Obogek, gku, *m.* (ob-w band, *n.* (der Thiere) lum collare, auch b re od. monile; ps Halsband, *n.* millu der Kragen am Hemd obogek sukně, *K.* Job

Obogetnj 1. oboručnj, getnj hrnec, ein zw Topf, olla anceps; quista.

Obogetnjk, *a, m.* vorh.

Obogetný 3. zweydeuti guus, anceps; obmy obogetnými slowy pjsmo gest zatemněl getné, *Com.*

Obogetnice, *f.* d. recht ist, ambidextra; 2) d. gerinn, fautrix duo minum inter se dissi

Obogetnjk, *a, m.* der r links ist, ambidexte träger, *m.* fautor duo minum inter se di um, favens duobus dissidentibus, od. v fautor utriusque, fav que.

Obogj 1. *plur.* obogj, *m* oboge, *f.* & *n.* beyder bepden Arten, utrius neris; b) beyde, uterq

††Obogugi, owal, owa gen, bello impetere,

Obogžiwelnj 1. (obož beydlebig, was zugleich i u. auf der Erden lebt, bius; -zwjře, Amphibie bium; od. tworowé, an

Obohacugi, owal, owa chern, ditare, locu

divitem reddere; - cenj, *n.* Bereicherung, *f.* ditatio, locupletatio.

Obohatjm, *fut. ex.* il, iti, cen, vorh.

Obokugem, owati, *sl.* auf beyde Seiten schlagen; 2) nur halb ausdreschen.

Obondjwám se, al, ati, *sl.* blöde, schüchtern seyn.

Obor, u, *m.* Hausen, *m.* caterva; dwořanů obor; hlaupý lidu obor, *Com.* poboˇžných obor, *Id.* obor swěta slawných, *K.* obor wssech poddaných, *K.* obor křesťanstwa, *K.* weliký obor wědlnjků; wsseckén obor lidu obecného; 2) Kreis, *m.* sphaera, *D.* obor swěta, auch bloß obor, Erdkreis, Erdball, *m.* globus terrae; parnatý obor, Dunstkreis, *m.* athmosphaera, *D. Neg.*

Obora, y, *f.* ein eingeschloßener Platz, wo das Vieh weidet; ü. blicher 2) Thiergarten, *m.* vivarium, leporarium; 3) Lustgarten, viridarium, hortus voluptarius.

Oboru, ral, řati, umackern, circumarare, *R.*

Oborem, *adv.* haufenweise, catervatim; obořem k smrti běžeti, (über Knall u. Fall) *Ryb.*)

Obořjm, *fut. ex.* il, iti, niederreißen, einreißen, z. B. ein Haus, diruere, dejicere, evertere, demoliri; - enj, *n.* Einreißen, Niederreißen, *n.* Einsturz, *m.* dirutio, dejectio, demolitio; Anfahren, *n.* adgressio; na zbořenj, s. na 2) a).

II. *rec.* obořiti se, einstürzen, einfallen, einstürmen, ruere, labi, collabi, *Vel.* 2) na někoho, na něco, anfahren, angreifen mit Waffen, Worten, Schriften, aliquem adoriri, irruere -: tuze se spisy obořiti na někoho; obořili se pohané na něg.

Obornjk, a, *m.* Thiergärtner, custos vivarii; Lustgärtner, topiarius.

Oborný, ého, *m* vorh.

Oboručka, y, *m. f* der od. d. links u. rechts ist, ambidexter, - tra.

Oboručnj, der rechts u. links ist, beyderhändig, ambidexter; 2) oboruční sekera, Zwerchaxt, *f.* bipennis, s. auch obĕručnj.

Obořugi se, owal, owat s. obořjm.

Obostrannj, beyderseitig, zweydeutig, doppelsinnig, anceps: podwodné a obostrannj odpowědi, *Cyr.* -ně, *adv.* utrimque, ambigue. Pr.

Obostřjm (obwostřjm), *fut.* il, iti, zuspitzen, acuminare; tyč obostřiti; obostřené kolj, *Vel.*

† Obpukawec, wce, *m.* bylina, cystanthe.

Obr, a, *m.* Riese, *m.* Heune, *m. D* gigas, (antis.)

Obrábam, *sl.* s. obděláwám.

Obrácenj, *n.* Umkehrung, Umwendung, *f.* inversio, conversio; 2) Bekehrung, a) Besserung, eines Mensch:n, correctio, emendatio alicujus od. revocatio ad bonam frugem; b) Besserung seiner selbst, α) in Ansehung des Lebens, mutatio vitae, reditus ad bonam frugem; β) in Ansehung der Gesinnung, mutatio mentis pravae; obrácenj k užitku, Anwendung, *f.* applicatio, translatio.

Obracowánj, *n.* vorh.

Obracowatel, e, *m.* Bekehrer, *m.* conversor.

Obracugi, owal, owati, *fr.* v. obrátjm.

Obracým, el, eti, s. obrátjm; anwenden, zueignen: to podobenstwj zduchowněné na Galatské obracý, *K.* ta slowa na sebe obracel; verwenden, convertere, insumere: což nakradl, a nabral, to na wládaře obracel; obráceti na swé rozkosse a pýchu; obracel gméno ku potwrzowánj marných slow, *Com.* 2) s. podorádwám. Obracet se okolo někoho, *sl.* um jemandes Gunst sich bewerben; s. auch obrátjm.

Obradjm, abscheeren?

Obradowánj, *n.* Erfreuung, *f.* *f.* exhilaratio.

Obradugi, *fut. ex.* owal, owati, erfreuen jemand, exhilarare, laetitia, od. gaudio adficere.

Obramek, mku, *m. Lypt.* s. prým 1)

Obrana, y, *f.* Beschützung, *f.* tutela, defensio, apologia; 2) Schutz, *m.* z. B. einer Person, praesidium, tutela; obrana cti, Ehrenrettung, defensio famae.

Obrance, *m.* Beschützer, Schirmer, *m.* tutor, defensor.

Obránjm, *fut. ex.* il, iti, ěn, s. obraňugi.

II. *rec.* obrániti se, sich erwähren, einer Sache od. jemand, servare se: wida, že se mu neobránj, *Vel.*

Obrannj 1. zum Schutze od. Bedeckung dienend, praesidiarius, defensivus; obrannj řeč, list, Schutzrede, Schutzschrift, *f.* apologia.

Obraňugi, owal, owati, beschützen, beschirmen, tueri, tegere, protegere, defendere; vor etwas, a re.

Obrastám, *sl.* s. obrostu, obr

Obrat, *m.* ungewöhnlic[h] cbrácenj 1); na obra[t] schnell, confestim: du obrat do nebe přestěh[.] *Com.*

Obrátjm, *fut. ex.* il, iti, ce[...] kehren, umwenden, ve[...] invertere, convertere od. w niwec obrátiti, r[...] re ad nihilum, aboler[e] ferre, hřbet od. plece, d[...] ken wenden, fliehen, t[...] vertere, fugam caper[e] fftěk na ruby, sich, sei[...] sinnungen ändern, m[...] mutare: obrátj na rub[...] že budau němá a pustá, wsseck[o] wzrub na ljc, al[...] kehren, omnia perve[...] mutare; - kartu, auf[...] im Kartenspiel, *D.* - k[...] anwenden, in usum c[...] tere; - w dobré neb zl[...] guten, besten, übel deut[...] legen, in mitiorem, in b[...] in malam partem int[...] tari; 2) bekehren, a) auf[...] Gedanken, ad aliam m[...] adducere, b) v. den [...] abziehen, ad meliore[...] gem, vitam, reducere[...] care; c) zur wahren R[...] bringen, ad vera sacra[...] cere, insgemein conv[...] - zum Christenthum, a[...] Christiana, s. auch obr[...]

II. *rec.* obrátiti se, [...] kehren, a) v. Personen o[...] ren, se vertere, conv[...] od. verti, converti; b[...] u. *dat. pers.* od. *rei*, si[...] den, invertere se; c) [...] sen Dingen, verti, co[...] wjtr se obrátil, der Wi[...] te sich, ventus se con[...]

obrátiti se na odpočinutj, sich zur Ruhe begeben, quieti (somno) se dare; d) sich verwandeln, immutari; w nepřjtele se mu obrátil; kragina w auleblé obrácená; byłby se swět hned na ruby obrátil.-sich ganz umkehren, *K.* 2) sich bekehren, frommer werden, ad bonam, meliorem frugem, od. vitam redire, resipiscere, vitam mutare; 3) *sl.* zur wahren Religion übertreten, converti, vergl. přewrátiti se.

Obratliwý 3. sich leicht umkehrend; d. Umkehrung betreffend, versatilis, tropicus.

Obratnjk, u, *m.* der Wendstecken des Schusters, Handschuhmachers, baculus versorius, *R.* obr. špičatý, d. Wendspindel desselben, baculus versorius, cuspidatus.

Obratný 3. gewendig, gelenk, gelenkig, rege, behend, agilis, habilis, promtus, expeditus; obratný wzhled, reger Blick; o. gazyk. geläufige Zunge; - ně, *adv.* agiliter, promte, expedite; - nost, i, *f.* Gewendigkeit, Gelenksamkeit, Regsamkeit, agilitas, commoditas, promtitudo.

Obraubám, *fut. ex.* al, ati, s. obrubugi 2) *D.*

Obraubený 3. gesäumet, randig, fimbriatus.

Obraubjm, *fut. ex.* il, iti, en, s. obrubugi 1): horu osadili, a tu se drjwjm obraubili, *Haj.* fig. celé giž město obraubil, er ist schon in der ganzen Stadt herum gegangen, *D.*

Obraucka, y, *f.* kleiner Reif; 2) *sl.* Reifring, *m.* annulus.

Obrausek, sku, *m. sl.* s. obruč.

Obrausým, *fut. ex.* yl, yti, abschleifen, cote polire, cotis ope tollere.

Obraz, u, *m.* Bild, *n.* Aehnlichkeit, *f.* Abdruck, *m.* imago, effigies, simulacrum; b) in der Seele, Vorstellung, Idee, *f.* imago, idea; c) Bildniß, *n.* es sey, α) gemahlt, imago od. imago picta, pictura, auch effigies, &c. β) aus Wachs od. in Erz, Holz 2c. imago, icon, effigies, simulacrum, signum; obraz do kolenau, Kniestück, *n.* imago genutenus; ob. pod pás, Brustbild, Bruststück, *m.* imago dimidiata, herma; ob. rytý, s. rytina; ob. řezaný, geschnitztes Bild, sculptile, *Syl.* ob. dřewěný (maljřský), Gliedermann, ligneum hominis simulacrum, in omnem habitum gestumque versatile; russenj obrazů, Bilderstürmerey, *f.* iconoclasis, iconomachia; litec obrazů, Bildgießer, toreuta, ae, *m.*; toreutes, ae, *m.* caelator, rytec obrazů, Bilderstecher, Bildgraber, sculptor, scalptor -; kniha s obrazy, Bilderbuch, liber picturas continens; d) od. wypodobněnj, Abriß, *m.* adumbratio, delineatio, *D.*

Obrazárna, y, *f.* Bildergallerie, *f.* Bildersaal, *m.* poecile. es, *f.* collectio tabularum pictarum: Wjdeňská c. k. obrazárna, *Pelc.*

Obrazec, zce, *m.* schema, z. B. der Deklinationen.

Obrázek, zku, *m. dim.* Bildchen, imaguncula, icuncula.

Obrážený, *n.* das Zurückprallen des Lichtes, Schalles, reflexio;

obr. zwuku, Wiederschall, *m.* resonantia, echo.

Obraženina, y, *f.* Beschädigung, *f.* Schaden, laesio: obraženina boků, *Vel.*

Obrážjm, el, eti, abschlagen, decutere; 2) beleidigen, verletzen, laedere; plapolánj od blesku zrak obrážj; slunce gasnými paprssky obrážj oči, *B.* wjce zrak obrážj, nežli oswěcuge, *K.* 3) erschüttern, quatere, concutere; (*Ryb.* verschütten?): město se obrazylo zemětřesenim; wssecka Europa obražena gest.

Obrážjm se, el, eti, zurückprallen, abprellen, sich brechen, reflecti, repercuti, z B. zwuk, wiederschallen, resonare, vocem reddere: swětlo se w swatyni obráželo, *K.* obrážj se paprslek, - weicht v. der graden Linie ab; deflectit a linea recta; wlny se o břeh obrážely, - schlugen an das Ufer an, *D.* řeka o zdi města teho se obrážj.

Obraznj s. Bild-.

Obraznjk, a, *m.* s. řezbář; 2) Bilderhändler, Bilderkrämer, negotiator effigierum, *D.* -ictwj, *n.* Bilderey, *f.* plastice, *f.*

† Obraznost, i, *f.* Einbildungskraft, Phantasie? *Ad. Neg. Ziegler.*

Obrazný 3. bildlich, typicus, *D.* - ně, *adv.* typice, figurate.

Obrazorussec, ssce, *m.* Bilderstürmer, *m.* oppugnator imaginum, iconoclasta, *D.*

† Obrazotworný 3. z. B. moc, s. obraznost, *P. D.*

Obrazowý s. obraznj.

Obrazým, *fut. ex.* yl, yti, žen, abschlagen, wegschlagen, zurückschlagen, decutere, repercutere, repulsare: křjdl[...] mu, d. Flügel jemanden [...] 2), 3), 4), s. obrážjm 2[...]

Obrepcy od. obreptám, [...] obmurmurare; wssel[...] obr.; dar obreptati.

Obřezák, a, *m.* Beschnei[...] des Buchbinders, dola[...] cisoria, *D.*

Obřezám, *fut. ex.* al, ati, [...] zugi.

Obřezanec, nce, *m.* od. ob[...] Beschnittener, circum[...]

Obřezánj, *n.* Beschneid[...] circumcisio.

Obřezek, zku, *m.* ein be[...] nes Stückchen.

Obřezowánj, s. obřezán[...]

Obřezugi, owal, owati, u[...] den, circumcidere; 2) [...] den (d. Vorhaut), cir[...] dere; pachole obřezat[...] Knaben beschneiden.

Obřezým, *fut. ex* el, eti, [...] werden, v. Kühen, foe[...] ri, *Lomn.*

Obřichatjm, *fut. ex.* ěl, [...] ßen Bauch bekommen [...] trosum fieri; 2) sc[...] werden, gravidam fie[...]

†† Obřjm, il, iti, groß, ri[...] ßig machen? *Ad Neg.*

Obřitný 3. Arsch-, obřit[...] Arschbacken, *m.* nates, [...] s. řitnj.

Obřjzek, zku, *m.* der Sch[...] Buche, sectura.

Obřjzka, y, *f.* Beschneidu[...] cumcisio, der Vorh[...] praeputium.

Obročenský 3. z. B. auřa[...] stenamt, *n.* annonae [...] ctura; - pjsař, Kastens[...] scriba annonarius (a[...]

Obročenstwj, *n.* Kasten[...] s. obročenský auřad.

Obročjm, il, iti, koně, *sl.* Pferde füttern (mit dem Haber), pabulare.

Obročnj, jho, *m.*, *sl.* kasnár, (*f.* -řka), Kastner, *m.* frumentarius

Obročnj I. z. B. auřad, Futteramt, *n.* annonae praefectura; - pjsař, Futterschreiber, scriba pabularis; (2) obročnj, zbytečný a gako w záloze, das Uebrige, der Hinterhalt, (Bergb.), superfluum, quod superest.

Obročnice, *f.* s. obilnice; 2) Kastnerinn, uxor frumentarii; 3) *sl.* Futtersäckchen, woraus d. Pferde fressen, capsula pabularis.

Obročnjk, *a, m.* s. obilnjk, *Syl.* b) Getreideherbeyschaffer, frumentator: k komornjku neb obročnjku, *K.*

Obročňowá, *é, f.* v od. obročnice, *f.* Kastnerinn, *f. D.*

Obroda, *y, f.* Feldwachs, *m.* Früchte, *f.* procreatio: obroda obilj se zdařila, *Lomn.*

Obrodjm se, *fut. ex.* il, iti, gerathen, bene procreari: mnoho wjna se obrodj, *K.* obrodj se gegich obilj, *K.* hegnost wjna dobrého se obrodilo, *Vel.*

Obrok, *u, m.* hartes Futter, zum Essen, (*sl.* nur vom Haber), pabulum; 2) *obs.* Jahrgeld, *n. D.* od. überhaupt Nahrung, victus;) obmeyssleti obroky své; Papež obroky prodáwal.

Obrokugem, owati, *sl.* s. obročjm (*boh.* fouragiren?)

Obrostám, al, ati, bewachsen, (*neutr.*) mit etwas Wachsendem überzogen werden, vestiri, obduci, tegi, z. B. mit Grase, gramine, &c

Obrostlý 3. bewachsen, vestitus, obductus, tectus, z. B. tráwau, mit Grase, gramine, masem, mit Fleische, carne &c.

Obrostu, *fut.* obrostl, obrůsti, s. obrostám.

Obrownám, *fut.* al, ati, gleich machen, in formam redigere, aequare; - střjhánjm wlasy.

Obrowský 3. riesenmäßig, riesenförmig, giganticus.

Obrowý 3. Riesen-, giganteus: obrowý krok, Riesenschritt, *m.*

Obrst, *a, m.* Obrist, *m.* tribunus, colonellus, -owá, *é, f.* inn, *f.* &c.

Obrtljk, *u, m.* (v. obwrtjm), gistá záworka dokola se obracugjcý, *mor. & sl. Nitr.* Drehriegel, *m* obex, pessulus versando aptus, verticillus: gako na obrtlicých strogené stolice, *Com.* zdá se mi gazyk, oči, nohy, wsse na obrtljku mjti, *Id.* 2) d. Falle an der Thüre, *D.*; am Fenster, Reiber; 3) Wirbel am Steigbügel, stapedum verticulus; 4) obrtljk vdidla, das Klöblein od. Wirbel im Gebiß zur Schaumkette, verticillus lupati; 5) obrtljček k otěži, der Kloben zum Zügel, agina habenae; 6) Weltpol, *n.* Himmelsachse, axis coeli? *Ryb.*

Obruba, *y, f.* 1. eigentlich, Umhau, *m.* circumsectura (lignea): hrad s dwénásobnj obrubau, *Haj.* kázal sruby y obruby zbořiti, *Id.* obrubu zapálili, *Id.* 2) Saum, Rand, *m.* jeder Sache, Einfassung, *f.* ora: obr. studnice, Brunnengestelle *n.* crepido, (inis), *f.* ambitus; obr. skel v wozu, Glasfutter, vitrorum integumentum, *R.* besonders eines Kleidungsstücks, fimbria, lim-

Digitized by Google

bus; obruby od oděwu gegich mauřenjnowé kleſſtěney neſli.

Obrubugi, owal, owati, eigentlich umhauen, ſ. vorh.; 2) ſäumen, mit einem Saume beſetzen, fimbriare, fimbriam circumducere; b) börteln (beym Klempner), plicare, marginare, *R.* 2) abäſten, abſtutzen, abhauen, amputare.

Obruč, e, *f.* Reif, *m.* der um ein Faß geſchlagen wird, Faßreif, *m.* circulus, (orbis); čelnj obruč, Spannreif des Faßbinders, frontale, frontatus dolii circulus; obruč wnitřnj, der Futterreif des Siebmachers circulus internus; 2) obruč okolo měſýce, der Kreis um den Mond, halo.

Obručk, čku, *m.* ſ. obraučka ǂ obručk obtluſtný, *Ryb.*

Obručjm, *obs.* ſ. zaručjm.

Obručkugem ſa, owati, *sl.* d. Ringe beym Eheverbündniß auswechſeln.

Obrus, u, *m. sl* viel richtiger als vbrus, (*hung.* abrasz), Tiſchtuch, mappa.

Obručj, *n. coll.* Reife; -ný, 3. Reif-; obručná tyč, Reifſtock, *m.*

Obrwy, wů, *m. pl.* (*sl.*) Augenbraunen, cilia, supercilia, *pl.*

Obſadjm, *fut. ex.* il, iti, zen, umſetzen, herumbeſetzen, circumdare, cingere

Obſah, u, *m.* (obſaženj, *n.*) Inhalt, Inbegriff, *m.* a) körperlicher Dinge, z. B. eines Raumes, summa; b) v. allem, was geredet od. geſchrieben wird, argumentum, sententia, (tenor.)

Obſáhám, al, ati, einnehmen, occupare; ſ. auch obſáhnu.

Obſáhlý 3. umgefaßt, comprehensus, complexus.

Obſáhnu, *fut. ex.* obſ[...] hnauti, obſažen, um[...] geben, complecti, [...] circumplecti; 2) u[...] mit beyden Armen [...] complecti (amplec[...] bus brachiis; 3) ent[...] ſich halten, in ſi[...] continere, comple[...] prehendere; 4) be[...] ſich faſſen, in ſich [...] complecti, contin[...] prehendere; rozka[...] wſſecky obſáhnauti; [...] hám: Němcy w Čec[...] by přednj obſáhli, [...]

Obſahugi, owal, owa[...]

Obſaženj, *n.* Umfaſſun[...] gebung, Faßung in [...] plexus, compreh[...] Begriff; a) Umfang, [...] tus; b) Inbegriff, *m*[...] xio, summa.

Obſažitedlný 3. umfa[...] lich, comprehensib[...] i, *f. subst.*

Obſedjm, *fut. ex.* ěl, [...] bleiben; im Sitzen [...] ten, persedere; 2[...] nehmen?

Obſednutj, *n.* Belager[...] cumsessio, *Syl.*

Obſednu, *fut. ex.* obſ[...] ſednauti, ſ. obſedjm[...] gern, circumsidere[...]

Obſegi, *fut. ex.* el, o[...] *K.* beſäen, consere[...] rolj. *K.* ſ. oſegi.

Obſekám, *fut. ex.* al, [...] en, z. B. wrby, kopp[...] re, *D.* ſ. oſekám.

†Obſerwatornj 1. z. 2[...] armáda, Obſervat[...] :c exercitus vigil, [...] torius), *Kram.*

Obſkakugi, owal, ow[...]

pſen, umſpringen, circumsilire; 2) *sl.* okolo někoho, ſchmeicheln, adulari.

Obſkočjm, *fut. ex.* il, iti, vorh.

Obſluha, y, *f.* Aufwartung, Bedienung, *f.* ministratio.

Obſluhugem, owati, *sl.* bedienen.

Obſagtnjk, a, *m. sl.* ein abgeſchiedeter Soldat.

Obſſjrný 3. weitläufig, ausführlich, weitſchichtig, copiosus, latus, (prolixus); - ně, *adv.* copiose, prolixe, - noſt, i, *f.* Weitläufigkeit, im Reden, Schreiben, copia, ubertas.

Obſſit, u, *m. sl.* Abſchied des Soldaten, donatio rude, dimissio.

Obſſjwám, *ati, sl.* ſ. offigjm.

Obſſiwkář, e, *m. sl.* Flicker; 2) ſ. leckdo.

† Obſſupinec, nce, *m.* zroſtlina, telopea.

Obſtarám, *fut. ex.* al, ati, ſ. oſtarám: chléb obſtarati.

Obſtarný 3. ältlich, vetulus.

Obſtarožný 3. (*Vel.* - nj), vorh.

Obſtaupjm, *fut. ex.* il, iti, umringen, circumdare, cingere: Krysta žlé obſtaupili; obſtupte mne, verſammelt euch um mich herum; ta bázeň a ſtrach ge odewſſad obſtupuge, *K.* - ergreiſt-; obſtupugjcý nás odewſſad ſtrach, *Com.*

Obſtawek, wku, *m.* Pfänden, Confiſciren, *n.* detentio, confiscatio.

Obſtawjm, *fut.* il, iti, folg.

Obſtáwka, y, *f.* z. B. kſſaſtu, djla, Einhalt, Verkümmerung, Verarreſtirung, *f.* Beſchlag, *m.* inhibitio, coërcitio, detentio.

Obſtawugi, owal, owati, umſtellen, umgeben, cingere, circumdare; 2) verkümmern, verarreſtiren, inhibere, detinere: obſt. djlo ſauſedu ſwému, *Pr.* pro dluhy ho obſtawil, ceſtu konagjcýho, *Pr.* handlugjcý obſtawiti; obſt. ſtatek dlužnjka vtecy chtjcýho, *Pr.*

Obſtawuňk, u, *m.* ſ. obſtáwka.

Obſtjrám, al, ati, ſ. obeſtru.

Obſtogjm, *fut. ex.* obſtál, áti, beſtehen, a) befunden werden, z. B. ſchlecht, gut beſtehen, z. B. dobře obſtál, er beſtand gut (bey der Prüfung ꝛc.) inventus est peritus; nedobře, ſchlecht, imperitus; nemůže tam zymau obſtát, er kann dort vor Kälte nicht beſtehen, ibi non potest frigus sustinere; 2) auskommen, subsistere: pohodlně mocy obſtáti.

Obſtogný 3. gültig, valens, validus, idoneus: platná, obſtogná přjčina, *D.* - ně, *adv.* valide tolerabiliter.

Obſtřebu ſe, *fut.* al, ati, zuviel ſauſen: obſtřebal ſe wody, gako ſrna, *prov. sl.*

Obſtrkám, *fut. ex.* al, ati, umſtecken, mit etwas, circumdare.

Obſtupugi, owal, owati, ſ. obſtaupjm.

Obſuſſjm, *sl.* ſ. oſuſſjm.

Obſychám, ati, *sl.* ſ. oſchnu.

Obſýlám, al, ati, vorladen, beſchicken, citare, evocare; obſýlagjcý liſt, ſchriftliche Citation.

II. *rec.* obſýlati ſe (s někým), jemand oft citiren, saepius citare; obſýlati ſe s někym před práwo, *Pr.*

Obſýlka, y, *f.* Vorladung, Beſchickung, evocatio, citatio; Heiſchbrief, *m.* literae citatoriae, *D.*

Obtáčjm, el, eti, umwickeln, z. B. etwas um etwas, circumvolvere, mit etwas circumvolvere, obvolvere.

II. *rec.* Obtáčeti se, sich umwickeln, circumvolvi.

Obtáčka, y, *f.* Haarbändlein, zum Umwinden, Nestel, redimiculum, religamen; Heftscharte, *f.*

Obtah, u, *m.* Abzug (in der Buchdruckerey) ?

Obtáhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, (*praes.* obtahugi), umziehen, circumdare; přjkopem město obt. *Vel.* b) arch w tiskárně, einen Bogen abziehen, colorem mittere, *D.* c) streichen mit dem Streicheisen (Gärb.), ad mundum radere, *R.*

II. *rec.* obtahowati se, sich umziehen, circumdari, tegi: wytlačený arch se obtahuge, t. g. na giný arch barwu paussti, - zieht sich ab, *D.* (vielleicht besser wytlačuge se.)

Obtahowacý 1. Abzieh-, obt. kosa, das schneidende Abzieheisen des Kürschners, ferrum rasorium.

Obtaulenj (ruky), *n. mor.* Handkuß, *m.* osculatio manus, *D.*

Obtažugem, owati, *sl.* beschweren, gravare, molestare, onerare.

Obtěžkám, *fut.* al, ati, beschlafen, (eine Weibsperson), schwängern, impregnare, reddere gravidam, *Vel.* 2) *neutr.* schwanger werden, concipere.

Obtjženj, *n.* Beschwerung, *f.* Beschweren mit etwas, gravatio; b) Beschwerniß, *n.* Belästigung, *f.* onus, gravatio; býti někomu k obtjženj, zur Last - esse oneri.

Obtjžený 3. belastet, oneratus, onustus, beschwert, belästigt, aggravatus; nebuď obtjžené vcho twé.

Obtěžugi, owal, owati, beschweren, gravare, premere
lästigen, behelligen, jeman
schwerlich fallen, onerare

II. *rec.* Obtěžowati sob
B.) přigjti), *sl.* tažiti se, s
an etwas gehen, gravari
nire) *B.*

Obtjžjm, *fut. ex.* il, iti,
obtjžj se mi, es wird
schwer, lästig fallen.

Obtjžný 3. beschwerlich, m
stus, gravis, incommod
ně, *adv.* mit Beschwerlic
moleste; nost, i, *f.* Besch
niß, *n.* Beschwerde, Besch
lichkeit, *f.* molestia, in
modum, Last, *f.* onus; ob
obtjžnosti, Gemeinlasten,
ra publica, *Com.*

Obtjžnůstka, y, *f. dim.* klein
schwerlichkeit.

Obtkám, *fut.* al, ati, umw
circumtexere, obtegere
tká ti leytka názuwka, *P*

Obtlaussťný 3. etwas dick,
siusculus.

Obtlustný 3. vorh.

Obtočjm, *fut.* il, iti, en,
táčjm.

Obtužný 3. hart, rauh, str

Obublám, *fut.* al, ati, s.
pcy, bublám; trikrát obu
penjz, než geg gednau dá

Obuch, u, *m.* malá sekerk
blauhém topořissti nasa
gako čekan, *hung.* fokos
ta, d. Hacke der (mährisch
Walachen ꝛc. 2) *sl. Gömör.*
ohre, der Rücken an der
securis aversa, caput sec
(apud *Nitr.* tylec); 3) *bo*
ferner Hammerballen?

Obuda, y, *f. sl.* d. Werle?

Obudjm, bess. probudjm.

Obudu se, obyl, obyti, ver
ben, manere, perman

nezůbudem se zde, hier werden wir nicht bleiben.

Obůg, s. obogj, uterque, *Com.*

Obugi, *fut. ex.* obul, obauti, *part. pass.* obut, s. obauwám.

Obulikugi, übertölpeln?

Obutj, *n.* Anziehen, *n.* s. obauwám.

Obutost, i, *f.* Tölpeley, Geckheit, *f.* stupiditas, rusticitas: obutost lidská, *K.* ta ceremonye obutosti lidské nápomocna býti měla, *K.*

Obutý 3. *part.* v. obugi: obutj Augustynyáni; 2) s. nesmyslný, hlaupý: Bůh gegich obutau a drjmawau myslj pohnul, *K.* srdce w nesstěstj báznj a nesmyslnostj obutá, *K*

Obuw, i, *f.* Strümpfe, Schuhe u. Stiefeln, Fußwerk, *n.* Fußbekleidung, *f.* calceamenta.

Obuwač, e, *m.* Anzieher.

Obuwák, u, *m.* (nástrog), Anzieher; - áček, čku, *m. dim.*

Obuwj, *n.* bess. obuw.

Obuwnjk, a, *m.* s. sswec; - cký, 3. Schuhmacher-, sutorius; - ctwj, *n.* Schuhmacherhandwerk, *m.* opificium sutorium.

Obwádjm, ěl, ěti, anführen, verführen, adduco: obwádj proti mně swědky, *Com.*

Obwal? u, *m.* s. obálka.

Obwařjm, *fut. ex.* il, iti, folg.

Obwařugi, owal, wati, abkochen, z. B. Milch, Fleisch 2c. decoquere.

Obwazek, zku, (*sl.* powygáček, čku), *m.* Binde, *f.* (Umband?), fascia; - na žjlu, Aderbinde, Aderlaßbinde, *f.* fascia ad obligandam venam.

Obwáži, *fut. ex.* obwázal, obwázati, obwázán, s. obwazugi.

Obwázka, y, *f.* Wachterweizen, Kuhweizen? *m.* melampyrum arvense, *Lin.*

Obwazugi, owal, owati, umbinden, etwas mit etwas, circumdare rem rei.

Obwedu, *fut. ex.* dl, obwésti, herumführen, circumducere, obwésti zálohy; obwésti okolek z centrum, *Com.* 2) darthun, probare, docere; nesslechetnost přjseznjmi obwedl *Pr.* sskodu hodnowěrnými lidmi hnedky obwésti, *Pr.*

Obwěněnj, *n.* Gegenvermächtniß, *n.* antipherna, *pl. R.* (obwěněnj se manželce stati má, *Ryb*).

Obwěnjm, *fut. ex.* il, iti, d. Mitgift, das Heyrathsgut bestimmen, geben, dotem aut antidotem dare, dicere, dare: panně to obwěniti má, *Pr.* cýrkew gako zwlásstnjmi klénoty tjm obwěňuge, *K.*

Obwěňugi, owati, vorh.

Obweselenj, *n.* Erfreugung, *f.* exhilaratio, oblectatio; Ergötzung, *f.* delectatio, oblectatio.

Obweseljm, *fut. ex.* il, iti, en, erfreuen, exhilarare, laetitia, (gaudio) adficere; erlustigen, exhilarare, oblectare, ergötzen, delectare, oblectare.

II. *rec.* obweseliti se, sich ergötzen, se delectare (oblectare), od. delectari, oblectari; sich erlustigen, exhilarari, oblectari, delectari.

Obwěšek, sku, *m.* Vorhängchen?

Obweselugi, owati, s. obweseljm.

Obwěšým, *fut. ex.* yl, yti, behängen, obducere, *D.*

Obwjažem, zati, *sl.* s. obwjži.

Obwjgjm, il, iti, s. obwiňugi.

Obwjňám, ati, *sl.* s. obwiňugi.

Obwiněnj, n. Beschuldigung, f. Beschuldigen, n. criminatio, accusatio, incusatio, insimulatio.

Obwiněný 3. angeklagt, accusatus.

Obwinjm, fut. ex. il, iti, ěn, s. obwiňugi.

Obwinu, fut. ul, auti. s. obwinugi.

Obwiňowatel, e, m. Beschuldiger; accusator, actor, delator; -kyně, f. inn, trix, -trix, -trix.

Obwinugi, owal, owati, umwickeln, umwinden, z. B. etwas, um etwas, circumvolvere, mit etwas, obvolvere, circumvolvere, einwickeln, (einhüllen), involvere, obvolvere

Obwiňugi, owal, owati, beschuldigen, accusare, incusare, insimulare, aliquem rei; criminari, aliquem de re, od. aliquem fecisse, &c. dare alicui aliquid crimini.

Obwinusstj, n. Hülle, Wickler?

Obwinutý 3. umgewickelt, eingewickelt, obvolutus, involutus.

Obwlásst, s. obzwlásst, K.

Obwlaženj, n. Befeuchtung, f. madefactio, auch wenn es stark geschieht, irrigatio.

Obwlažjm, fut. il, iti, folg.

Obwlažugi, owal, owati, befeuchten, humectare, madefacere, auch, wenn es durchbringend ist, rigare, irrigare.

Obwoz, u, m. Umweg, m. circuitus, ambitus; ambages, pl. f.

Obwrh, u, m. Anwurf, s. obmjtka, D.

Obwrhnu, fut. hl, hnauti, bewerfen, tünchen, incrustare, B.

Obwrhugi, owal, owati, vorh.

Obwykám, al, ati, gewöhnen, gewohnt werden, adsvescere rei, consvescere; zůriwosti obwykati; -mu panstwj.

Obwyklý 3. gewohnt, ass... skutkům dobrým obwyk... ce; z obwyklé slepoty bl... ti; 2) gewöhnlich, usitatu... wyklý prostředek.

Obwyknu, fut. kl, knauti, ... wykám.

Obwyssný 3. bergan, berga... gend, od. gehend, accl... -nost, i, f. Berganliegen, ... dachung, Abhangung, f... hang, m. declivitas, D.

Obý, obýho, s. obogj: na... obým, Vel.

Oby! interj. wollte Gott! utinam!

Obyčeg, (v. ob-wyk), e, ... auch f.), Gebrauch, m. Ge... heit, Mode, f. usus, mos... svetudo; způsoby a ob... dobrého pána, - Charakt... Vel. 2) Art, Weise, f. m... wssjm obyčegem osskliw... stwj, K. ženy omrzalé ... ge a powahy srsslawé a ... sné, K. obyčeg mjti, im... brauch haben, solere.

Obyčegim, il, iti, in Gewo... bringen, zur Gewohnhei... chen, consvescere: to s... dě zobyčegili, Vel.

Obyčegný 3. gebräuchlich, ü... usitatus; sehr, tritus, v... ris, gewöhnlich, solitus, ... svetus; -ně, adv. usitat... more, more, ex consve... ne, od. consvetudine, ... te; plerumque, auch fer...

Obydlé, bess. folg.

Obydlj, n. Wohnung, f. do... lium, habitatio.

Obyt, u, m. vorh.

Obýwám, al, ati, wohnen ... wohnen, habitare, z. B. l...

u. in loco; auch incolere, colere locum, u. in loco; - s ženau, bey einem Frauenzimmer liegen, beschlafen, concumbere, *B.* - ánj, *n.* Wohnen, *n.* incolatus, habitatio; Beschlafen, *n.* concubitus.

Obywatel, e, *m.* Bewohner, Einwohner, inhabitator; - lkyně *f.* rinn, *f.* - trix.

Obžalowánj, *n.* Verklagung, Anklage, *f.* actio in aliquem; a) wegen eines Verbrechens, accusatio; b) wegen Ansprüche, Geldforderung, petitio.

Obžalowaný 3. Verklagter, wegen Verbrechen, reus, wegen Forderungen, reus od. unde petitur.

Obžalugi, *fut.* owal, owati, owán, gerichtlich anklagen, nomen alicujus deferre, accusare; verklagen, litem alicui intendere, vocare in jus, reum facere; a) eines Verbrechens wegen, accusare, z. B. zkrádeže, wegen des Diebstahls, furti; b) wegen Ansprüche od. Geldforderungen, petere ab aliquo: ne vtrpně, ale městský obžalowán gest, *Vel.*

Obženjem, *sl.* s. obeženu.

Obženjk, u, *m. sl. Lypt.* Schnitterschmaus nach geendigter Erndte; s. obžjnky.

Obžera, y, *m. sl.* (& *boh.*), obežralec, lce, *m.* Fresser, Verfresser, Schlemmer, *m.* mando, gluto, heluo, asota, s. hltoň, *D.*

Obžerám, ati, *sl.* s. ohlýdám.

Obžerný 3. *sl.* auch pažrawý, *mor.* obžjrný, gefräßig, gulosus; - nost, i, *f.* Freßbegierde, *f.* voracitas; Fresserey, Völlerey, *f.* asotia: w těch týdnech neywětšj obžernost w mase gest.

Obžero, a, *m.* im Rozma, Vielfraß, ein Thier.

Obžerstwj, *n.* Fraß u. Völlerey, gula.

Obžin, u, *m. sl.* folg.

Obžjnky, *m. pl.* Erndtefest, *n.* festum messorium, *D.* s. obžjnek.

Obžjrám, al, ati, umfressen, ambedere.

II. *rec.* obžjrati se, Völlerey treiben, gulae indulgere, ebriosum esse.

Obžjránj se, s. obžernost.

Obžjrawý 3. abfressend, edax, vorax.

†**Obžiwa**, y, *f* Unterhalt, *m.* Ernährung, *f.* sustentatio, *Raut.*

Obžiwenj, *n.* Ernährung, *f.* Unterhalt, *m.* sustentatio; - jčko, a, *n. dim.*

Obžiwjm, *fut. ex.* il, iti, en, ernähren, alere, nutrire, sustentare, sustinere; 2) beleben, mit Leben versehen, animare.

II. *rec.* obžiwiti se, sich ernähren, alere se, sustentare se.

Obžiwnu, *fut. ex.* obžiwl, obžiwnauti, wieder lebendig werden, aufleben, reviviscere; - nutj, *n.* Aufleben, *n.* reditus in vitam.

Obžiwugi, owal, owati, s. obžiwjm, *B.*

†**Obzorný** 3. umsichtig, (projektirt v. Jungm.)

Obzwlášt, s. obzwláštně.

Obzwláštnec, nce, *m.* s. obzwláštnjk.

Obzwláštně, *adv.* besonders, a) abgesondert v. andern, allein, ohne andere, seorsim, separatim; auch solus, auch singulatim (singillatim), wenns soviel ist, als einzeln: každá čeled obzwláštně kwjliti bude, *B.* b) vorzüglich, über andere, ins-

besondere, praecipue, unice, maxime; ists soviel als zumal, so steht praesertim.

Obzwlásstnj 3. besonder, besonderer, besondere, besonders, a) abgesondert, separatus, secretus; b) eigen, eigenthümlich, nicht mit andern gemein, proprius: obzwlásstnj obdarowánj, nadánj, *Com.* obzwlásstnj psist, (*opp.* obecnj); c) vorzüglich, eximius, praecipuus, egregius, singularis; d) sonderbar, wunderbar, selten, rarus, mirus, singularis; - nost, i, *f.* das Vorzügliche, Vorzüglichkeit, *f.* praecipuum, singulare; besondere Beschaffenheit, Eigenschaft, *f.* peculiare: staw wdowský má swé obzwlásstnosti; (Vorzug, Privilegium? *Harant.*)

Obzwlásstnjk, *a, m.* Sonderling, alienus a more recepto, - nice, *f.* - inn, *f.*

Oč (für o co), worüber, um was, de quo: oč se hádáte? worüber zankt ihr euch? de, od. super qua re litigatis? oč se sadjme, (*sl.* stawjme)? was wetten wir? z. B. wenn es nicht geschieht, od. es geschieht? quo pignore certamus, nisi fit? oč (*intell.* se sadjme), že nepřigde? was gilts? oč, že tam musým gesstě gednau (gjti)? was gilts, ich muß noch einmal hingehen?

Očadjm, *fut. ex.* il, iti, berußen, räuchern, fumificare.

Očadlý 3. berußt, atratus ex fumo: očadlý a osmahlý gako mauřenjn, *Com.* očadlé kotly; - lost, i, *f.* berußte Beschaffenheit, atrata indoles.

Očadnu, *fut. ex.* dl, dnauti, schwarz werden vom Rauche,

atrari ex fumo: očadli
mu, *B.*

Očankám, ati, *sl.* s. ochlád

Očaňkugi, *fut.* owal, owa
wzdu pogjti, *mor.* ocanugi
zubadljm, aufzäumen, ein
frenum dare, ori imp

Očarowánj, *n.* Bezauberu
berung, *f.* fascinatio, inca

Očarugi, owal, owati,
bern, behexen, fascinar
cantare: očarug ge, *K.*
čar gim); očarowán g
člowěk, *Kram.*

Ocas, u, *m.*, *sl.* chwost,
Schwanz, Schweif, *m.*
coda; na ocas sslapat
mu, jemand zusetzen, u
premere; ocas podolk
kné, Schleppe, *f.* syrma,
lissej oc. Fuchsschwanz,
Traubenperücke, *f.*
schwanz, capillament
cemosum.

Ocasné, ého, Trinkgel
Knecht) v. Viehe, wenn
kauft wird, Schweifg
etwa caudale.

Ocasatý 3. mit einem S
versehen, caudatus.

Ocásek, sku, *m. dim.* S
chen, codicula.

†**Ocáskowec**, wce, *m.* alop

†**Ocasnokwět**, *m.* antho

Ocaun, u, *m.* s. ocun.

Oceán, u, *m.* Ocean, *m.* o
při moři oceánu bydl

Ocedjm, *fut. ex.* il, iti, b
hen, abseigen, percola

Očekáwám, al, ati, mit
Genit. (zuweilen mit
káwá na cýsaře, *Vel.*);
ten auf jemand, od. etw
Sache gewärtig seyn, ex
re, manere aliquem,
ri aliquem, praestol

cui u. aliquem; b) mit Hoffnung auf etwas warten, exspectare; c) mit Furcht auf etwas warten, exspectare, timere; d) sich versprechen v. 2c. exspectare; e) nöthig haben, exspectare, indigere, egere; f) bevorstehen, exspectare, manere aliquem, imminere; -ánj, n. Erwartung, f. exspectatio.

Ocel, u, m. u. ocel, e, f. Stahl, m. chalybs; Borstenstahl des Bürstenbinders, chalybs; ocel k wytočenj, Drehstahl, tornus; o. ssocowičný, Linsenstahl, tornus lenticularis; o. hladjcý, a) Schlichtstahl, tornus laevigatorius; b) od. o. k hlazenj, der Gärbestahl zum Blankreiben (Klempn.), chalybs laevigatorius (s. hladidlo); o. k točenj zhruba (hrubotoč), Schrottstahl, tornus incisorius; o. sspičatý, Spitzstahl, torn. acutus; o. k wydlabánj, Stechstahl zum Ausstechen, tornus caelatorius.

Oceljm, il, iti, stählen, härten, inducere chalybe, firmare.

Ocelitwy 3. stählern, stahlähnlich, eisenhart, chalybaeus, Jz. 48, 4.

Ocelka, y, f. sl. Eisenstahl, m. Feuerstahl, chalybs.

Ocelowaný 3. s. unt. ocelugi.

Ocelowý 3. stählern, e chalybe, chalybeus.

Ocelugi, owal, owati, s. oceljm; ocelowaná woda, Stahlwasser (in welches glühendes Eisen geworfen), aqua chalybea, Vel.

Očemerjm se, fut. ex. il, iti, sl. d. Ekelkrankheit, (den Tschemer), bekommen.

Ocenjm se, bess. ocerjm se.

Očepek, pku, m. s. očepky, R.

Očepjm, fut. ex. il, iti, en, hauben, z. B. eine Braut, vitta tegere, imponere vittam alicui; očepiti se, d. Hauben aufsetzen, K.

Očepky, ů, m. pl. Dreschflegelkappe, f. vitta flagelli, D.

Ocerjm, sl. s. osstěrjm.

Očerstwenj, s. občerstwenj, B.

Očerstwjm, fut. ěl, ěti, s. občerstwjm, B.

Očerstwjm, il, iti, s. občerstwjm, il, iti, B.

Očerstwugi, s. občerstwugi, B.

Ocerugem, sl. s. osstjrám.

Očesám, fut. ex. al, ati, abpflücken, abnehmen (Obst), decerpere, demere, auferre; s. auch očessi.

Očesánj, n. Abnehmen, des Obstes, Baumes, carptura; B. 2) Kämmen, n. pexus.

Očesno, mor. s. česno.

Očesky, ů, m. pl. Kämmlinge, pl.

Očessi, očesám, fut. ex. sal, sati, kämmen, abkämmen, pectere, depectere.

Ocet, gen. octa, (ὄξος, acetum), Essig, m. acetum; oc. winný, Weinessig, acetum vinarium; o. růžowý, Rosenessig, oxyrhodon; o. piwnj, Bieressig, ac. cerevisiarium; oc. medowý, Honigessig, oxymel, oxymellitis; o. fialowý, Feigelessig, ac. violaceum; o. rautowý, Rautenessig, ac. rutellum, o. perný, ostrý, guter, scharfer Essig, ac. mordax; wstalý, abgestandener Essig, ac. moriens; o. zkažený, verdorbener Essig, ac. mortuum; do octa dáti máso, 2c. od. w octě zmořiti, einbeitzen, macerare; kyselost octa, Essigsäure, f. aciditas aceti; co ocet kyselý, essigsauer acidus.

Ocetnj 1. Essig-, acetarius; ocetnj kyselina, Essigsäure, *f.* (Chemie), acidum aceticum; ocetnj džbán, Essigkrug, *m.* urceus acetarius.

Očez, s. oč.

Ocgon, (odzgon), *a, m. sl.* Vielfraß, *m.* gulo.

Och! *interj. indignantis;* 2) *sl. condolentis.*

Ochaba, *y, m.* abgespannter, kraftloser Mensch, (Schleppschwanz *m.*).

Ochablý 3. zemdlený, kraftlos, schlapp, schlaff, laxus, remissus, languidus, debilis.

Ochabnu, *fut. ex.* bnul, u. bl, bnauti, schlaff, kraftlos werden, languescere, debilitari, *D.* we swé zůriwosti ochabli.

Ochabugi, owati, lappicht, schlapp, kraftlos zu werden anfangen, languescere.

Ochalebný 3. hintertückisch, verschmitzt (schmeichlerisch), subdolus, malignus: ochalebný, aulisný, nečistý, *K.* - ně, *adv.* subdole, malitiose: ochalebně se k Ssalomaunowi winuly, *Com.* (ochalebně, *in textu:* pokogně *K.*)

Ochaunjm se, ěl, ěti, *sl.* s. lekugi *D.* b) *sl. Göm.* laß seyn, torpere, (ist wohl dasselbe, was okaunjm se.)

Ochechule, *f.* Meerjungfer, Sirene, *f.* Siren, (nis), *f.* - lnj, 1. Sirenisch, Syrenen-, Sirenius, Sirenaeus.

Ochlácholjm, *fut. ex.* il, iti, besänftigen, durch Liebkosungen, bezaubern, delinire, demulcere: toho ďábla sobě ochlácholili, *Cyr.* mysl ochlácholená.

Ochlada, *y, f.* Abkühlung, *f.* refrigeratio.

Ochladjm, *fut. ex.* s. ochl

Ochlama, *y, f. sl. Arv.* S wort, gleichsam Affe!

Ochlasta, *y, m.* & *f.* ein ner, - ne, Versoffener, -n fer, - inn, potor, potato

Ochlastám, *fut. ex.* al, ati slopem, besaufen, inebr

II. *rec.* ochlastati se, pati se, sich toll u. voll sich besaufen, inebriari, briare.

Ochlazugi, owal, owati, len, refrigerare, frigef

II. *rec.* ochlazowati werden, refrigerari, re cere.

Ochlebjm se, *fut. ex.* zu gelangen, Brod finden provideri.

Ochljpený 3. herabhange missus.

Ochlipjm, *fut. ex.* ěl, ěti sinken, hängen, flacc křjdla nám ochlipěla,

Ochljpjm, *sl.* ochlápjm *D.* iti, en, s. ochlipugi.

Ochljpka, *y, f.* Stülpe,

Ochlipugi, owal, owati hangen lassen, herabla mittere: ochlipiti -niederkrampen, *D.* o puge vssi, *D.*

Ochlupatjm, *fut. ex.* ěl, behaaren, pilosum fi

Ochmeljm, *fut. ex.* il, iti, pfen würzen, humul re (cerevisiam).

II. *rec.* ochmeliti s weise, s. opiti se.

Ochmelka, *y, f.* Süfling

†**Ochmet**, *u, m.* (eigentl zrostlina, loranthus.

† **Ochna**, *y, f.* zrostlina,

Ochořjm, eti, s. chořjm

Ochotný 3. hurtig, cele

expeditus; willig, freudig, alacer, promtus, libens: ochotný k wssem saudce, Pr. auch mit dem Dat. wssechněm gest ochotný a hotowý, K. 2) was gern gethan wird: ochotný dar z. s. ostydlý; -ně, *adv.* celeriter, velociter, promte, libenter, propense: k posluſſenſtwj Božjmu ochotnegi ſtogi, K. ochotně se k prácy mjti, K. -nost, i, *f.* Hurtigkeit, *f.* celeritas, velocitas, Willigkeit, Freudigkeit, *f.* propensio animi, animus promtus: ochotnost w službě, Aufwärtigkeit, D. s. posluzitedlnost.

Ochotnowolný 3. v bereitwillig, heiter, promtus; -nost i, *f. subst.*

Ochoz, y, *f.* Umgang, *m.* a) z. B. des Menschen, des Rades, ꝛc. circuitus, ambitus; b) Kreis, Umkreis, *m.* tractus, circulus; giſté ochoze pod lehno gim dány; c) Ort, wo man herumgeht, insbesondere Kreuzgang in Klöstern, circuitus, ambitus, porticus, *Haj.* d) Kreisweg der Jäger, *D.*

Ochrana, y, *f.* Schutz, *f.* z. B. einer Person, Schirm, *m.* praesidium, tutela; w ochraně něčj státi, in jemandes Schutz stehen, in tutela alicujus esse.

Ochránce, *m.* Schützer, Beschützer, Beschirmer, *m.* tutor, defensor; angel ochránce, Schutzengel, angelus (genius) tutelaris, *Com.*

Ochrániti, *fut. ex.* il, iti, ěn, s. ochraňugi: ochránil ho od násylj, *Vel.*

Ochránliwý 3. schützend, Schutz-, tutelaris.

Ochranný 3. verh. s. držjm 3).

Ochraňugi, owal, owati, mit u, ohne Genit. *K.* schützen, z. B. etwas beschirmen, tueri, tutari, defendere.

Ochrapjm, *fut. ex.* ěl, ěti, heiser werden, irraucescere, *W'rat.* od křiku ochrapěti, sich heiser schreyen.

Ochrapt m, verh.

Ochraſtám se. *fut.* ati, sich zusammen nehmen, sich fassen? *Ryb.*

Ochraſtawjm, *fut. ex.* ěl, ěti, raudig, krätzig werden, scabrum fieri.

Ochrkel, kle, *m.* (chrkel), *mor.* wyhoz, *boh.* powrhel. Auswurf, *m* deterrimum quidque.

Ochrknu, *fut.* kl, knauti, sich entrüsten, entsetzen?

Ochrnu, *fut. ex.* nul, nauti, schlaff, unthätig werden, languescere: aud ochrnul, *K.*

Ochrnulý 3 schlaff, krank, languidus; ochrnulý, ſſlakem poražený, *K.* ochrnulj audowé, *Vel.*

Ochromělý 3. zkřiwený, erkrümmt, gelähmt, beschädigt, verstümmelt, mutilus, claudus, *B.*

Ochromjm, *fut. ex.* ěl, ěti, lahm werden, erkrümmen, claudum fieri, mutilari.

Ochromjm, *fut. ex.* il, iti, verstümmeln, lahmen, mutilare, claudum reddere.

Ochtáb (*obs.*) octava, feria, festum: we čtwrtek po ochtábu tři králů, *Vel.*

Ochudjm, *fut. ex.* il, iti, zen, s. ochuzugi.

Ochuonu, *fut. ex.* dl, dnauti, arm werden, ad egestatem redigi.

Ochuzugi, owal, owati, arm machen, reddere aliquem pauperem (egenum), aliquem ad inopiam (egestatem) redigere.

C

Ochwat, u, *m. sl.* Rohkrankheit des Viehes, s. folg.

Ochwátjm se, *fut. ex.* il, iti, roh werden, abgeritten werden, exhaurire equitando: kůň se pod nim neochwátj; 2) sich übereilen, übernehmen, modum excedere: w tom se snadno zmýliti, a přjliš ochwátiti mohau, *Vel.* 3) *sl. Göm.* sich durch zu gieriges Essen, Saufen, gierigen Beyschlaf ꝛc. schaden, erkranken.

Očernám, *fut.* s. černám.

Očernjm, *fut.* s. černjm.

Ocjedzam, *sl.* s. ocedjm.

Oči, s. oko; sokolowé oči, Falkenaugen, oculi lyncei, *D.* blýskawé oči, grelle Augen, lucidi, fulgidi oculi, *D.* sklenné, wsazecý oči, gläserne Einsetzaugen, vitrei, insititii oculi; sklenné oči, s. breyle, *R.* w oči chwáliti, ins Gesicht loben, in os laudare; do očj řjcy, ins Gesicht sagen, in faciem dicere, *D.* s očj gjti, aus dem Gesichte gehen, e conspectu, (ex oculis) abire; zmizeti s očj, sich aus dem Gesichte verlieren: to mu w oči wepleti chtěl; to se děge k dělánj bělma na oči Saskému kurfirsstu, *Com.* krom očj, s. podtagj; lékař očj, Augenarzt, *m.* medicus oculorum; vtěssenj očj, Augentrost, deliciae oculorum; očiby ráди, huba nemůže, *prov.* d. Augen sind ihm größer, als der Bauch, *D.* prawda tuze w oči bode, *prov.* Žal. oči se mi měnj, *sl.* s. slepnu; oči na stlpok, *sl.* erstarrte Augen, contenti oculi; oči wygebat někomu, *sl.* unverschämt seyn, impudicum esse.

† **Očjsklo**, a, *n.* s. breyle, *D.*

Očisko, *n. augm. mor.* E[…]
großes Auge, Glotzauge[…]

Očisstěnj, *n.* folg.

Očisskowánj, *n.* Reinigun[…]
B. v. Schmutze, Fehler[…]
den, ꝛc. purgatio, expu[…]
ist's v. Sünden, so ste[…]
expiatio; geschieht's du[…]
Opfer, so steht auch lus[…]
očisskowánj P. Marye, […]
mnice 2); dům očissk[…]
Contumazhaus, *n.* dom[…]
gatoria.

Očisskugi, owal, owati, r[…]
rein machen, z. B. v. S[…]
Sünden, entsündigen, […]
re, expurgare; ge[…]
durch ein Opfer, so ste[…]
lustrare; ist's v. Sün[…]
steht auch expiare; 2[…]
viren, freysprechen ein[…]
klagten, absolvere: […]
žaloby swé půwod nep[…]
obeslaný bude očisstěn, […]
nic neodwedl, Pr. A[…]
dem Genit. Gryspek n[…]
wosti opatřen, a toho[…]
očisstěn, *Vel.*

II. *rec.* očisskowati se[…]
nigen, se purgare; s. v[…]

Očista, y, *f.* Reinigung[…]
Schmutz, purgatio, ex[…]
tio; b) v. der Anklage, […]
tio: rmaucenj se Her[…]
na očistu a na bjlo tol[…]
K. očista horaucým z[…]
Feuerprobe, *f.* experi[…]
per ignem; ordialia *I*[…]

Očistcowý 3. v. Fegfeuer, […]
torius: očistcowý pla[…]

Očistec, tce, *m.* Reinig[…]
der Seelen, *m.* Fegfe[…]
purgatorium.

Očjstjm, *fut. ex.* il, iti, […]
očisskugi.

II. *rec.* očistiti se, s. oč[…]

ti se: mit dem Genit.: chce se toho (winy) očistiti, *Vel.*
Očistomky, *adv. Lypt.* s. na bjlo.
Očitám, *fut.* al, ati, *sl.* abzählen.
Očitý 3. Augen-, oculatus; očitý swědek, Augenzeuge, *m.* testis oculatus; 2) sichtbar, augenscheinlich, evidens, intuitivus, manifestus; očité gměnj (co očima spatřiti lze), bonum evidens, visibile, Pr. dobrý Pán gest lidem očité a widomé práwo, *Cyr.* očitý příklad, ein sprechendes Beyspiel; země zaslibená mohla gim vstawičně očitým, a gako makawým kázanjm býti, *K.* - tě, *adv.* augenscheinlich, zusehends, evidenter, aperte, manifesto: zázraky očitě wjdáme, *Vel.*; očitě to widjme, man sieht es mit Augen; sám očitě se naň djwal; tut se očitě widěti může nesmjrná láska Boží, *K.*
Očiwěstwý 3. *obs.* s. zřegmý.
Očiwidomja, na očiwidomja, *adv. sl.* zusehends, manifesto, aperte.
† Očkář, e, *m.* Okulist, oculista?
Očko, a, *n. dim.* Äugelchen, *n.* ocellus; 2) *sl.* das Aug am Ring, ocellus; po očku kaukat, schielen, limis tueri oculis; - na něco, auf etwas, adspicere (intueri) aliquid oculis limis, auch blos limis; někam po očku kaukati, od. se ohlédati, adspicere limis oculis; očko we weycy (weyceti) Hagel, *D.* Hahnentritt, *m. D.* stračj očko, *sl.* s. pamětnjk 2).
Očkohruška, y, *f. sl.* s. osskeruše, *Lumn. Fl. P.*
† Očkowanec, nce, *m.* Impfling? inoculatus, -nice, *f.* inn, *f.* -ta.
Očkowatý 3. folg. *B.*
Očkowitý 3. äugig, mit Augen, od. etwas Augenähnlichem versehen, ocellatus.
† Očkownjk, a, *m.* Okulist?
Očkugi, owal, owati, äugeln, okuliren, impfen, inoculare, oculos inserere arbori; 2) vakziniren.
Oclonjm, s. odclonjm, odslonjm.
Očo, *sl.* s. oč.
Ocpám, *fut. ex.* al, ati, *sl.* herum verstopfen.
Očpuljm, *fut. ex.* il, iti, (viell. bess. odšpuljm), folg.
Očpulugi, (viell. bess. odšpulugi), owal, owati, z. B. hubu očpulowat, das Maul hängen, ringi.
II. *rec.* očpulowat se, vorh.
Octář, e, *m.* Essigbrauer, Essigmann, *m.* coctor aceti; - řka, y, *f.* Essigweib, *n.* foemina acetum vendens.
Octárna, y, *f.* ein Behältniß für Essig, Essigkammer, *f.* acetarium.
Octjm, il, iti, mit Essig versäuern, aceto perfundere.
Octnu se, *fut. ex.* octl se, octnauti se, gerathen, gelangen, kommen, pervenire: kam se z swěta octne, *Com.* sedjcý octl se na zemi, *Id.* octl se na hlubinách, w propasti; kde pakbych gá se octl, abych tak měl hospodářit, wo kâme ich hin, wenn *rc.*
Octowatjm, ěl, ěti, zu Essig werden, acescere.
Octowatý 3. essigartig, acetosus.
Octowina, y, *f. sl.* Essigsuppe (mit Milchrahm), eine beliebte Speise der Slowaken, jusculum acetosum.
Octowý 3. zum Essig gehören, acetarius; octowá nádoba, -kyselost; b) v. u. mit Essig zubereitet: octowá polewka, omáčka, *rc.* c) zu Essig geworden, acidum: octowé wjno, piwo.

Očuchám, al, ati, beschnauben, beschnausen, beschnuppern, odorare, explorare naribus.

Ocukřjm, *fut. ex.* il, iti, verzuckern, mit Zucker süß machen, sacharo condire.

Ocukrugi, owal, owati, vorh.

Očugem, *fut.* očul, očauti, *sl.* hören; b) wahrnehmen.

Očun, u, *m.*, *sl.* nahač, e, *m.* Zeitlose, *f.* colchicum: - nowitý 3. zeitlosenartig, colchicaceus.

Očůwám, *sl.* s. očugem.

Ocýdjm, *fut. ex.* il, iti, ausputzen, purgare, *D.*

Ocýlka, s. océlka.

Od, zuweilen, besonders vor mehrern Mitlautern, ode, als: odedne, odemne, odewssad, odekryl, odebral, odehnati, ode Pána rc. *præp. reg. genitivum*, von, a, ab, abs, de: kaupit od někoho, kaufen v. jemand, emere ab aliquo, u. de aliquo; od Boha swůg rod může prokázati, *Cyr.* od onud, aliunde, *Id.* to gest někdo odedwora, vom Hofe, *m.*; kněz z Slaného od sw. Walentjna, *Vel.* kurstrsst od Reynu, *Id.* měsstan Girjk od zlaté husy, *Id.* od ledakudž sobě přjčinu bráti; gest mdlý od přirozenj, od. z přirozenj, er ist v. Natur schwach, natura est debilis; coby od toho platiti měl; od sta kop pět grossů; od fůry, od. od wezenj zaplatiti, Fuhrlohn zahlen, solvere pro vectura, *D.*; od hospody platiti; od ruky malowati, s. malugi; nazwán gest od gména mého, *B.* od mědi a mosazy se třpytj, *Cyr.* dwéře od vlice, Gassenthür, *f. B.* nedaleko od oltáře *Vel.* to wsse giné gest od předesslých domně-

nj, aliud ab -, *Vel.* odku
od Trenčjna, aus der G
von Trentschin. 2) seit,
od neděle v nás nebyl;
něgssa, v. jetzt an, ab ho
tempore, *K.* od starodáv
Altersher; od času do času
času až do času, v. Zeit zu
slowo od slowa, v. W
Wort, de verbo ad ver
od. blos ad verbum; d
dne, Tag für Tag; rok o
v. Jahr zu Jahr; od chl
chlapa, *sl.* Mann für
viritim; od druh druha,
der Reihe, durch d. Ba
riatim, singulatim; d
domu žebrati, v. Haus zu
- ostiatim; 3) durch, p
swého břemene vmřel
od té rány vmřel, *Vel.*
ho rukau zahynul, *Cyr.*
če segdau; wjce gich od
stwj zcházý, než od hla
toho nestonal a nezemř
rány morowé lidé weli
li; od moru dobře třetj
zhynula, *Vel.* od ohně
wře; od ohně mizý olo
dryáku nedub ho pust
smrti kwitowati násy;
de, ex: nic nebylo od
es war nichts aus (v.) G
weliký poklad od čistéh
ho zlata, *Vel.* stawenj
wa, od kamene; domy
mene stawěti, *Vel.* ke
od železa, *B.* krásobar
rozličných barew, *R.*
djlo od drjwj a kowů
od břemen a zbroge; p
od hedbáwj, *Mand.* obr
oděwu; od gjdla a od p
s sebau přinesti; wjce
peněz přidal; gjdlo od
s. auch kredenc; 6) wegen

ter: od radosti, od hněwu newj co činj; pole od weliké hognosti obilj gako nějakým wymenem země některé gmenowati: od znamenitých darů a ctnostj někoho chwáliti; 6) wider, contra: lékařstwj od zymnice; od ssibenice rowáhati někomu; od čeho ge prut y woju - y kepen od dážda (desstě), *sl.*: woda ge od ohně, *sl.*; 7) dawider, contrarius: od toho nebude, er wird nicht dawider seyn. er wird's thun, non erit contrarius; od toho býti, dawider seyn, - nebýti -; připomenauti něco částečně nebude od wěcy, - abs re, *Com.* 8) für, pro, od swé osoby (für meine Person) nemám k tomu žádné chuti; samá od swých osob, pro wlastnj potřeby do Řjma přigjžděli, - sie allein für sich, für ihre Person, in Privatangelegenheiten, *Vel.* gá od swé osoby toto prawjm, *Id.* 9) für, statt, loco: řečnjcy který od lidj přewedau, Pr. mluwil od něho, - statt seiner, - loco, od. nomine et in persona -; tlumočil od nich; 10) bey, apud: měl přjzeň od Židů; od někoho lásku mjti, bey jemand beliebt seyn. Od čeho nedáš? *sl.* unter welchem Preis willst du es nicht geben?

II. In der Zusammensetzung: ab, hinweg, zurück, de, ab, re.

Oda, y, *f.* Ode, *f.* oda.

Odaumrt, i, *f.* Absterben, *n.* mors, *D.*; 2) Fallgut, *n.* bonum caducum, od. vacuum, od. intestabile; - tnj, 1. heimfällig, caducus, *D.*

Odbawjm, *fut. ex.* il, iti, *sh* s.

odbudu; 2) verrichten, perficere, finire.

II. *rec.* odbawiti se, s něčjm, *sl.* verrichten, fertig werden, perficere, absolvere.

Odbawugi, owal, owati, vorh. služby Boži ledabylo odbawowati.

Odbednjm, *fut. ex.* il, iti, aufschlagen, das Faß, aperire.

Odbednugi, owati, vorh.

Odběh, u, *m.* Ablauf, *m.* Flucht, *f.* fuga.

Odběhám, *fut. ex.* al, ati, durchlaufen, verrichten, currendo perficere; rohy sy odběhati, t. g. nezbednost swau wlastnj sskodau ztratiti, zkussenjm zmaudřeti, zkrotnauti, sich d. Hörner ablaufen, ferociam deponere, *D.*

Odběhlec, lce, *m.* Überläufer, Ausreißer, Deserteur, Heerflüchtiger, *m.* desertor, desertor signorum; der zum Feinde übergehet, transfuga, perfuga.

Odběhljk, a, *m.* vorh.

Odběhlý 3. ein Entflohener, Heerflüchtiger, transfuga, profugus

Odběhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, hinweglaufen, cursu auferri; ist's soviel als wegfließen, defluere; (- někoho, übertreffen?)

Odberám, al, ati, *sl.* etwas v. jemand übernehmen, recipere; 2) s. odbjrám a), b).

II. *rec.* odberati se, *sl.* sich beurlauben, valedicere; 2) s. gitřjm se, suppurare.

Odbeyt, odbýt, s. odbudu.

Odbeywám, s. odbýwám.

Odběžný 3. im Stiche gelassen, desertus; odběžný statek, Gantgut, Auktionsgut *n.* domy, zahrady, pole za odběžné položeny, *Com.* - ně, *adv.* durch Da-

wonlaufen, per fugam; 2) hurtighin, in der Eile, obiter, tumultuatim: wsse tuto o tom odběžně pjsse.

Odbigi, *fut. ex.* odbil, odbiti, wegschlagen, mit Schlägen entfernen. z. B. den Feind, depellere, dejicere.

II. *rec.* odbiti se, abprellen, repercuti; 2) *sl.* s. nahrýnám se.

Odbjgám, ati, *sl.* (*boh.* odbjgjm, el, eti), wegbrechen, decutere; 2) abhalten mit Zureden, retrahere, revocare; 3) vom Ufer abstoßen, ablegen, solvere.

Odbigem, odbiti, *sl.* s. odbigi.

Odbjhám, al, ati, hinweglaufen, eben jetzt, od. auch oft; s. odběhnu.

Odbjrám, al, ati, nehmen von etwas, auferre, demere, b) wegnehmen, adimere: kwaltem odbjrati.

II. *rec.* odbjrati se, s. odberati se.

Odbitj, *n.* Wegschlagen, *n.* depulsio.

Odbog, e, *m.* Rebellion, *f.* seditio; 2) Widerstand, *m.* renisus, repugnatio, *B.* odbog činiti někomu, Widerstand leisten, repugnare, opponere se; čjm wětssj odbog swět činj, tjm se gasněgi Božj moc wyskytuge, *Com.*

Odbognjk, *a, m.* Rebell, Aufrührer, Aufwiegler, *m.* homo seditiosus, rebellis, detrectator imperii; odb. práwa, (který mocy swau práwu odpjrá), *Pr.* refragator juris.

Odbogný 3. rebellisch, a) aufrührerisch, seditiosus; b) widersetzlich, widerspenstig, z. B. Herz rc. seditiosus, rebellis, procax.

Odbogugi, owal, owati bellirен.

Odboljm, *fut. ex.* el, eti, *cus. pers.* verschmerzen Schmerz endigen, dec toto ku potěssenj ges dlauho bolelo, odbolel

Odbrebencugi, *fut. ex.* owati, s. brebencugi.

Odbřechámám, al, ati, *s*

Odbřechnem, *fut.* chl, chn widerbellen; b) folg.

Odbreptám, odbrepcy, tati, widersprechen, w fern garriendo obmu re, contra obgannire trare alicui.

Odbreptáwám, al, ati, breptáwati ssafárům,

Odbublám, *fut.* al, ati, murren, obmurmurar

Odbudu, *fut. ex.*, *sl.* odb odbyl, odbyti, *part. p* byt, *imper.* odbuď, mit nit., selten mit dem Ac fertigen, fertig mit jem mit etwas) werden, mac er v. uns gehen kann; al absolvere: statkem sw kitelů odbyl, *Pr.* odbuď honem; děwečka gi odl ho nenj doma; swadby starosti odbyti, *Cyr.* pe byti; - přjkrau odpow koho; poselstwj odbu *Com.* zprázdna odbyti mit leeren Worten u. mi Versprechungen abspeis her 2) wegschaffen, v. sic verstossen, dimittere, a re, *B.* připowěděl gi, ž swé ženy odbude, a s n wede; syn djlem neodb verheurathen, verehlich ritare, matrimonio ju

macecha by ráda odbyla dceři; 4) verschleißen, divendere.
Odbůgnjk, s. odbognjk.
Odbůgce, m. Widersacher, Gegner, m. adversarius: odbůgce sobě mjti někoho.
Odbyt, u, odbytek, tku, m. Absatz, Verschleiß, m. venditio: dobrý odbyt mjti na něco; na odbyt (ledabylo), nur um es abzufertigen, obenhin, obiter, Com. ledabylo a na odbyt opětowati lekcý, Id.
Odbytj, n. Abfertigung, Absetzung, f. absolutio, venditio.
Odbytný 3. absetzbar, verkäuflich, gangbar, vendibilis: odbytné zbožj, gangbare Waare; leicht abzufertigen; -nost, i, f. Gangbarkeit, Absetzbarkeit, f. vendibilitas; Leichtigkeit abzufertigen.
Odbýwám, al, ati, s. odbudu: modlitby křikem odbýwati; Boha robotně, ceremonyemi odb. K.; co lidé za mnoho let nabýwagj, to w malé chwjli odbýwagj. 2) entgelten, luere, luere (persolvere) poenam: čjm sme někdy zhřessili, tjm také zase odbýwati musýme, per quod quis peccat, per idem punitur et idem; daher 3) gelten, passiren, angesehen werden, haberi: odbýwati za dobrého; Herodes také rád chtěl odbýwati za žida; za obecné lidi a měssťany odbýwati musyli; 4) entrichten, solvere, reddere; s. auch odbudu.
Odcházenj, n. s. odchod.
Odcházým, el, eti, hinweggehen, abire, discedere, decedere; -po něčem, nach etwas sich wenden, etwas treiben, sequi, deditum esse, studere rei, mit dem Genit. ec. s. odegdu.
Odchod, u, m. Hinweggehen, n. Abgang, m. abitus, discessus, decessio, decessus.
Odchodné, ého, n. Abschieds-; na odchodné, zum Abschied, K. pjseň na odchodné, Abschiedslied, n. cantilena valedictoria; 2) ol. Abgangsgeld, (Zoll auf der Elbe, bey Leutmeritz).
Odchodněgssj 1. sl. vornehmer, praestantior.
Odchowám, fut. ex. al, ati folg. -ánj, n. Auferziehung, f. educatio: odchowánj Cýra. Cyr.
Odchowáwám, al, ati, erziehen, auferziehen, educare, educere.
Odchoz, e, m. s. marš, R.
Odchrkánj, n. s. chrkánj.
Odchýljm, fut. ex. il, iti, en, wegwenden, abneigen, avertere, declinare.
II. rec. odchýliti se, sich wegwenden, sich abneigen, averti, declinari.
Odčesnu, fut. ex. sl, snauti, abstoßen, abbrechen (mit Gewalt), abrumpere, avellere: zawadě, odčesl sobě pytljk, Com.
II. rec. odčesnauti se, sich losspalten, avelli, abrumpi: ratolest od snětu se odčesla. Com.
Odčjtám se, fut. al, ati, cum gen. rei aut pers. sich lossagen, einer Sache entsagen; etwas verstoßen, renunciare alicui, rei, abdicare se aliquo, re, B.; s. auch odečtu se.
Odcyzenj, n. Entfremdung, Entfernung, f. alienatio, abalienatio; 2) Ausschließung, f. exclusio; s. folg.
Odcyzowánj, n. vorh.: aby nebylo odcyzowánj zen od spasenj.
Odcyzugi, owal, owati, folg.
Odcyzým, fut. ex. yl, yti, entfremden, a) entfernen, v. sich schaf-

sen, alienare, abalienare; b) entwenden, auferre; c) zurückhalten, v. etwas, abwendig, abspenstig machen, abalienare; retrahere: odcyzowati od obcowánj s lidmi; d) ausschließen, excludere: wymazal ho z kšaftu, a odcyzyl od wšj naděge nápadu ku králowstwj; odcyzeni od cýrkwe České, gako kacýři, *Com.*

Oddálený 3. abgelegen, dissitus.

Oddáljm, *fut. ex.* il, iti, folg.

Oddalugi, owal, owati, entfernen, a) jemand, amovere, removere, amandare, amoliri; b) etwas, amovere, removere.

II. *rec.* oddalowati se, sich entfernen, discedere, abire.

Oddám, *fut. ex.* al, ati, s. odewzdám; üblicher 2) trauen, ehelich kopuliren, antrauen, copulare vinculo conjugali, jungere sacro ritu, *sl.* osobášjm: gest pořádně s manželem swým oddaná, Pr. 3) s. dám napřed; ten mu w ukrutnosti zhola nic neoddal, *Vel.* 4) vereinigen, conjungere; nebe s zemj w hromadu oddati; 5) widmen, bestimmen, dicare, destinare: 4tý den oddán byl k slawenj beránka welik. *Vel.* ewangelium k památce Husa oddané; knihu mám za wlastnj oddati a připsati, *Vel.*

II. *rec.* oddati se s někým, sich verehlichen, (v. Weibe), nubere, *Com.* někomu, něčemu, k něčemu, jemand sich ergeben, hingeben, anhängen, devovere se alicui, rei; k neymilostiwěgšj přjzni a stálé milosti se oddáwáme, Pr.; na něco, od. k něčemu, sich ergeben, sich widmen, se tradere, ...re, se addicere: na... oddati; k prácy se o... se wšecken oddal, ab... na pokánj, Buße wir... nitentiam agere; -... ochranu, sich in jemand... begeben.

Oddanice, *f.* eine Verlob... *f.* sponsa.

Oddaný 3. ergeben, de... widmet, bestimmt, di... stinatus; getraut, co... -nost, i, *f.* Ergebenhei... lichkeit, *f.* devotio; s. o...

Oddáwám, al, ati, s. od... dáwati knihu, widme... dicare, Pr. 2) *sl.* v... desponsare.

Oddawky, *gen.* oddawek... Trauung, Copulation... pulatio conjugalis.

Oddáwna, *adv.* seit lang... jam pridem, a longo... re: ležj oddáwna.

Oddech, u, *m.* Athemb... Athemzug, *m.* spiritus,... ratio: bez oddechu, a) i... Athem, z. B. reden, un... tu; b) ohne Absatz, z. ... ken, arbeiten, rc. sine in... sione, continuo; 2) Au... n. Erholung, *f.* Rasten,... spirium, requies; odde... dati někomu, jemand n... mal ausruhen lassen,... respirium concedere, C... oddechu, Rasttag, *m.* dies...

††Oddechna, y, *f.* Rastzim...

Oddechnu, *fut. ex.* odde... dechnauti, den Athem... schöpfen, athmen, respi... 2) ruhen, rasten, quiesc...

II. *rec.* oddechnauti sy... rasten, ausruhen, requies...

Oddechnutj, n, s. oddech 1)...

Odég, *e, m. sl.* s. oděw.

Oddělám, *fut. ex.* al, ati, án, abmachen, wegmachen, abthun, solvere, demere; 2) abziehen, herabziehen, z. B. das Fell, d. Hülse v. der Nuß ꝛc. detrahere, deglubere; 3) wegrücken, amovere: zámažj (na přezmenu) od centrum odděLati, neb přiděLati, *Com.* 4) arbeiten, durch Arbeit bezahlt machen, laborando pensare od. compensare aliquid; 5) *cum dat. rei*, entzaubern, praestigia sufferre. *A. Neg.*

Oddělawám, al, ati, vorh.

Oddělenj, *n* Abtheilen, *n.* Abtheilung, *f.* distributio, divisio, sectio.

Oddělenec, nce, *m.* Dissident, Abtrinniger, *m.* apostata.

Oddělim, *fut.* il, iti, en, folg.

II. *rec.* odděliti se, sich scheiden, separari, avelli.

Oddělugi, owal, owati, abtheilen, eintheilen, dividere, partiri, dispertire, od. dispertiri; b) absondern, secernere; wośť od medu odděliti, aussei. men, *D.* - owánj, *n. verb.* Abtheilung, divisio; Absonderung, secretio.

Oddenek, s. obzemek, *D.*

Odděrek, rku, *m.* Nietnagel, *m.* d. beym Nagel sich ablösende Haut, reduvia.

Odderu, *fut. ex.* oddral, oddrati, s. oddjrám.

Oddežmugi, *fut. ex.* owal, owati, *sl.* (desátek odbyti), abzehenden, decimam absolvere.

Oddjl, u, *m.* Abtheilung, *f.* ein abgetheiltes Stück, Abschnitt, *m.* pars, membrum, *Com.*

Oddjrám, al, *ati*, abreißen, abreiben, devellere, deterere.

II. *rec.* oddjrati se, sich abreißen, abreiben, develli, deteri.

Oddrápám, oddrápi, *fut. ex.* al, ati, abkratzen, wegkratzen, abradere, deradere.

Oddrbám, *fut. ex.* al, ati, abreiben, defriare.

Oddychám, al, ati, Athemholen, athmen, spirare, animam ducere, spiritum haurire od. ducere: nemůžeš ani oddychati; - ánj, *n.* Athemholen, *n.* respiratio.

II. *rec.* oddychati sy, seufzen, suspirare: co pak sy tak oddycháš?

Ode, s. od.

Odeberu, *fut. ex.* odebral, odebrati, odebrán, nehmen v. etwas, demere, auferre.

II. *rec.* odebrati se, sich begeben, sich wohin od. zu etwas verfügen, se conferre.

Odečtu, *fut. ex.* odečetl (*sl.* odčjtal), odčjsti, gezählt haben, abzählen, numerare, annumerare, *B.*

II. *rec.* odečtu se *fut. ex.* odčetl, odčjsti, s. odčjtám se: odečtu se sebe samého, *Com.* Pán se gich odečte, y ge od sebe zažene, *K.* oboru a společnosti toho lidu odčjsti se chcete, *K.*

Odedwau, v. zweyen.

Odegdu, *fut. ex.* odessel, u. odššel, odgjti, *imper.* odegdi, abgehen, fortgehen, z. B. v. einem Orte ꝛc.; hinziehen, decedere, abire; abreisen, proficisci; b) mit po, sich nach etwas wenden, sequi: po wssech bludjch a temnostech modlářských odcházeti; - po swých hlawách a rozumu, *K.*; odesslo geg (gj), *sl.* sie kam um das Kind, abortum fecit. 2) *act.* mit dem Akus. verlassen,

v jemand weggeben, relinquere: w též lázni ho za mrtwého odſſel, er verließ ihn, in der Meynung, daß er todt ſey, *Vel.* k. b *pag.* 614. & *sl. Nitr.*

Odégi, *fut.* odjl, odjti, ſ. odjwám.

Odegmu, *fut. ex.* odgal u. odňal, odgjti u. odnjti *part. pass.* odňat, ſ. odgjmám; aud odnjti, ein Glied abnehmen, ablöſen, *D.*

Odehnánj, *n.* Wegtreiben, *n.* Abtreibung, *f.* abactio, depulsio: odehnánj nemocy.

Odehnati, ſ. odeženu.

Odehnu, *fut. ex.* hnul, hnauti, abneigen, wegneigen, deflectere, declinare.

Odehrám, *fut. ex.* al, ati, abſpielen, abſchieben ꝛc. durch Spielen (zurück) gewinnen, ludendo lucrari, compensare: prohrané odehrati, *D.* 2) aufhören zu ſpielen: oſobu ſwau odehrati, *Ryb.*

Odělám, al, ati, ſolg.

Odělawám, al, ati, ummachen, umthun, circumdare, circumjicere.

Odemjrám, ati, ſ. odemku.

†Odemka, y, *f.* zroſtlina, glyceria.

Odemknu, *fut. ex.* odemkl, odemknauti, odemčen, *sl.* odemknut, aufſchließen, mit dem Schlüſſel öffnen recludere, clave aperire, reserare; od. záworu, aufriegeln, entriegeln, pessulum removere, *D.*

Odemku, *sl.* odemrem, *fut. ex.* el, eti, dahin ſterben, mori obire: z toho ſwěta odemkjti; 2) *cum gen., raro cum dat. pers.* hinterlaſſen, relinquere; djtek odemrjti; rodičowé ho prjliš časné odemkeli; rodičowé malým djtkám odemkeli, *Vel.* hladem odemkjti, durch Hunger erlangen, genium frauda quirere; bohatſtwj odemkjti, ſich reich wollen? *D.*

Odemſſjm, *fut. ex.* il iti, mech), abmooſen, a mus gare.

Oděnec, nce, *m.* ein bew geharniſchter Reiter, a 2) Waffenträger, *m.* a

† Oděněk, ňku, *m.* djl das Dicke der Wurzel, ma, (*opp.* ocas, wla

Oděnj, *n.* Rüſtung, *f.* (*m.*), armatura; lehké, te Rüſtung, levis arm kého oděnj wogák, leh wogák, leicht gerüſteter veles, (itis) *m.* levis a rae miles, *R.*

Oděnic, *obs. dim.* v. vorh

Oděný z. angezogen, ind gerüſtet, geharniſcht, a

Odepnu *fut. ex.* odep'al, o ti, *imper.* odepni, auf z. B. ein Kleid ꝛc. solv resolvere vestem; ſo depnauti ſe, ſich aufkni aufſchnallen, losſchnell häkeln, diffibulare; - *verbale.*

Odepřenj, *n.* Verſagung, gung, *f.* denegatio; b) ſpruch, *m.* Dagegenrede pugnatio, contradict locutio; Läugnen, *n.* ne

Odepru, (ku), *fut. ex.* odeprjti, odepřen, *imp* při, abſchlagen, verſag gare, denegare; b) negare, abnegare: wſſemu dluhu odepře negavit, *Pr.* co ſe ſta přjti ſe nemůže; c) wi chen, contradicere: řečem něčjm, *B.*; d) ſich

...řeka, reniti, se opponere; ná- tomnému násylj odepřeli, K. ... odepřel; s. opřu se; -řenj, s. verbale.

II. rec. odepřjti se, cum genit. pers. od. rei, verreden, geloben, es nicht zu thun, serio negare, z. B. se facturum, adseverare se non facturum; b) verläugnen, abnegare, B. swého ... gména se odepřel.

Odepsati, s. odpiſſi.

Odsauzenj, n. Verdammung, f. damnatio, condemnatio, Syl.

Odeſſli, fut. ex. odeſlal, odeſlati, odeſlán. imper. odeſſli, zurückschicken, m. remittere; 2) fortschicken, wegschicken, dimittere; -řezanau ceduli po někom někomu, Pr. to swé panně w dar odeſlal, Cyr.

Odeſtanu se, fut. ex. odeſtal se, odeſtati se, was geschah, ungeschehen werden, factum infectum reddi: co se ſtalo, odeſtati se nemůže, prov. zu geschehenen Sachen muß man das Beſte reden, factum infectum reddi nequit, D.

Odekru, fut. ex. řel, řjti, abdecken, aufdecken, losdecken, detegere, retegere, D.

Odetkám, fut. ex. al, ati, zu Ende weben, abwirken, detexere, D.

Odetnu, fut. ex. odťal, odtjti, abhauen, absecare, amputare, decidere.

Oděw, u, m. Kleid, n. vestis, vestimentum; Kleidung, f. das, womit man sich kleidet, vestimentum, vestitus; oděw smutku, Trauerkleid, vestis lugubris; Trauerkleidung, vestitus lugubris; swrchnj od. Oberkleid, amiculum, vestis superior, toga; od. ſtkwoſtný, nádherný, Prachtkleid, vestis splendida, ornatus, mundus.

Oděwačka, y, f. sl. langes Tuch, d. Kinder auf dem Arm zu tragen

Oděwacý 1. Anzieh-, indutilis(?) oděwacý sukně, Oberkleid, amiculum, vestis superior, toga: ſſaty oděwacý, opp. ſſaty poſtelnj.

Odewdám, fut ex. al, ati, unverheurathet seyn od. bleiben wollen, abstinere a nubendo: chtěl, aby se odewdala, - sie sollte auf das Heurathen Verzicht thun.

Oděwnjk, a, m. Kleidermacher, m. sartor; vgl. obuwnjk.

Odewru, (ťu), fut. ex. odewřel, odewřjti, imper. odewři, odewřen, u. odewřjn, s. otewru.

Odewſſad, adv. v. allen Seiten, od. Örtern, undique.

Odewſtanu, fut. ex. wſtal, wſtati, sich los machen, sich ablösen, abstehen, nicht schließen, solvi, separari: maſo okolo zubů odewſtalo.

Odewſtáwám, al, ati, vorh. B.

Odewzdám, fut. ex. al, ati, übergeben, z. B. jemand ein Buch, Pfand, Brief ꝛc. tradere; in d. Gewalt, tradere, dedere; etwas, das jemand gebührt, z. B. einen Brief, reddere, tradere. Iſt's soviel als überlaſſen, anvertrauen, so steht auch permittere, committere.

II. rec. odewzdati se, sich übergeben, ergeben, überlaſſen, anvertrauen, se permittere, committere; -dánj, n. Übergabe, Überantwortung, f. traditio, deditio; Übergebung einer Sache od. eines Menschen, traditio, deditio.

Odewzdáwám, al, ati, vorh.

Odeženu, fut. ex. odehnal, ode-

Digitized by Google

hnati, odehnán, *imper.* odežeň, wegjagen, hinwegjagen, fugare, pellere; - moc mocý, Gewalt mit Gewalt vertreiben, vim vi repellere.

Odeznám, *fut. ex.* al, ati, práwně odsauditi, aberkennen, abjudicare.

Odezwu, *fut. ex.* zwal, zwati, abfordern, abrufen, avocare, *D.*

Odfauknu, *fut. ex.* kl, knauti, abwehen, deflare, *B.*

Odfrknem, *fut. ex.* kl, knauti, *sl.* wegspringen, wegprellen, absilire.

Odfukač, e, *m.* Schwingmühle, *f.* mola ventilans.

Odfukugi, owal, owati, vorh. 2) *sl. & mor.* schnaufen, schnauben, anhelare: ge tomu horko! gak odfukuge!

Odgedu, *fut. ex.* odgel, odgeti, s. odgjždjm; 2) *act.* verlassen; vgl. odegdu, *Zerot.*

Odğebnem, *fut. ex.* bel, (bl,) bnauti, *sl.* s. zcepenjm.

†Odgem, u, *m.* Wegnehmung?

Odgetj, *n.* folg. 2) Wegnehmung, *f.* ablatio.

Odgezd, u, *m.* Abfahrt, Abreise, *f.* discessus, discessio, profectio.

Odgjdám, al, ati, abessen, a) v. etwas essen, edere de re; b) durch Essen sich bezahlt machen, edendo pensare od. compensare aliquid.

Odgih, u, *m.* s. gih.

Odgihnu, *fut. ex.* odgihl, odgihnauti, aufthauen, schmelzen, aufgelöst werden, liquescere, liquefieri, tabescere, solvi; - nutj, *n.* s. odgiženj.

Odgjm, *fut. ex.* odgedl, odgjsti, odgeden, s. odgjdám.

Odgjmám, al, ati, benehmen, adimere, demere, aufe... mere; entreißen, eri... trahiren, subtrahere... *Com.* berauben, spoli... vare aliquem re; be... berare aliquem re... zbraň odg. entwaffn...

Odginud, odginad, *ad*... woher, aliunde.

Odgjti, *infin.* s. odegdu u...

Odgitj, *n. verb.* Hinwe... Abgang, *m.* abitus, ... decessio, decessus.

Odgjždjm, ěl, ěti, abf... *utr.*), zu Wagen od. S... fahren, avehi, auch v... solvere, 2) hinwegr... hi equo; 3) abreisen, ... ci, abire, decedere, ... re; s. auch odgedu.

Odgiženj, *n.* Aufthauen... des Eises, Schnees, ... lutio, liquefactio ... glaciei.

Odhad, u, *m.* Schätzun... zung, *f.* (der Güter), ... tio, taxatio: odhad ... 2) Versteigerung, *f.* l...

Odhádám, *fut. ex.* al, a... njm, *D.* abschätzen, ae... taxare; lauky draze ... *Parad.*; někomu něco, ... litigando auferre; ... hodlám, připjsi, anw... signare, *D.* -dnj, *n.* Ab... *f.* aestimatio; b) Anw... adsignatio; - atel, e, ... zer, aestimator.

Odhálјm, *fut. ex.* il, iti, ...

Odhalugi, owal, owati... ken, enthüllen, detege... gere.

Odhanjm, *fut. ex.* ěl, ěti... schelten, tadeln, recri... Pr. on gest zase od... něnj, *n.* s. odhánka.

nim, čl, čti, s. odeženu.
nka, y, f. Zurückschelten, n. criminatio, Pr.
nitel, e, m. Zurückschelter, criminator; -lkyně, f. -inn.
ezugem, owati, sl. s. odhodjm
wjm se, fut. ex. (gleichsam oležeti, wležeti, obměkčiti se) anft, milde werden, mitescere: Bůh se w sprawedliwém hněwu swém odhliwj, Com.
hnetenj, n. Ausdrücken, Ausreiben, n. attritio, adstrictio.
hnetlý 3. ausgedrückt, attritus.
hnetu, fut. ex. tl, odhnjsti, z. B. nohu w obuwi, ausdrücken, ausreiben, atterere: odhneten od pant, Zal.
II. rec. odhnjsti se rc. odhnéti se, ausgedruckt werden, zerschwellen, atteri.
hněwám se, fut. al, ati, sl. aufhören zu zürnen.
hodjm, fut. ex. il, iti, wegwerfen, abjicere.
hodlám, fut. ex. al, ati, wozu bestimmen, destinare.
hodlaný 3. bestimmt, destinatus; b) geeignet, proprius?
hon, u, m. Abtrieb, m. abactio, D.
hospodářjm, fut. ex. s. dohospodářjm, D.
howárám, sl. s. odmlauwám.
hrabám, odhrabi, fut. ex. al, ati, wegscharren, durch Scharren entfernen, radendo summovere, amovere; durch Rechen entfernen, wegrechen, pectine summovere, amovere,
hradjm, fut. ex. il, iti, zen, aufmachen, öffnen, entdecken, z. B. ein Loch, aperire, patefacere, pandere; 2) den Zaun abbrechen, dissepire, sepimentum tollere, sufferre.

II. rec. odhraditi se, z. B. od sauseda, sich durch eine Mauer, Zaun rc. absondern.
Odhřbětjm se, den Rücken wenden
Odhřjmám, fut. ex. al, ati, abwettern, detonare.
Odhrnu, fut. ex. nul, nauti, wegstreichen, amovere, amoliri.
II. rec. odhrnauti se, sich wegbegeben (v. mehrern), discedere.
Odhrožugi, owal, owati, folg. Com.
Odhrozým, fut. ex. yl, yti, abschrecken, abdrohen, absterrere, deterrere a re.
Odjdem, sl. s. odegdu.
Odjerám, sl. s. odjrám.
Odjewám, sl. s. odjwám.
Odjrám, al, ati, z. B. raucho, abschleißen, s. odru.
Oditý 3. s. oděný 1): stkwostně odité, Vel.
Odiw, u, m. Wunder, Wunderzeichen, n. miraculum, mirum, res mira.
Odiwa, y, f. vorh.; üblicher 2) Schau, f. Spott, m. Schande, f. Abentheuer, Exempel, n. spectaculum: na odiwu wšechněm nosyli; na odjwu wodjn, -zur Schau, -ad spectaculum, -adspectus causa, Com.
Odjwám, al, ati, kleiden, bekleiden, vestire; 2) bedecken, verhüllen, tegere; 3) rüsten, bewaffnen, armare.
II. rec. odjwati se, sich kleiden, vorh. b) sl. sich umwickeln in ein Kleid, Tuch rc. involvere, obvolvere se.
Odjwka, y, f. (plachta), Bekleidung der Kinder.
Odkad, s. odkud.
Odkál, sl. vorh.

Digitized by Google

Odkap, u, *m.* Traufe, Dachtraufe, *f.* stillicidium.

Odkapem, *fut. ex.* al, ati, *sl.* s. zcepenjm; 2) weggehen, (verächtlich), vadere: kedy guž odkape, od. pokape?

Odkaupjm, *fut. ex.* il, iti, abkaufen, emendo ad se pertrahere.

II. *rec.* odkaupiti se, sich loskaufen, redimere se: bohatj se neodkaupj před saudcem nebeským.

Odkawad, s. odkad.

Odkauzljm, *fut.* il, iti, entzaubern, praestigia tollere, *Neg.*

Odkaz, u, *m.* Vermächtniß, *n.* was im Testamente vermacht wird, Legat, *n.* legatum: odkaz od obce, Achterklärung? 2) *sl.* s. wzkázanj.

Odkázanj, *n.* verb.

Odkáži, *fut. ex.* odkázal, odkázati, folg.

Odkazugi, owal, owati, vermachen im Testamente, legare; 2) verweisen, relegare: k pjsmu ge odkazuge, *K.* 3) *sl.* s. wzkazugi.

Odkeda, odkedy, *sl.* folg.

Odkedaysska, *adv. sl.* seit wann? a quo inde tempore?

Odkjal, *sl.* s. odkud; odkjal ruka, odkjal noha, Landläufer, vagabundus.

Odklad, u, *m.* 1) Aufschub, *m.* dilatio, mora, odklad gest zlo: dêgem času; někomu dlauhé odklady vkládati, *Cyr.* pře gest na odkladu, - in pendenti, - in suspenso, *Pr.* bez odkladu od. odkladů, ohne Aufschub, sine dilatione, sine mora; 2) das Aufbewahrte, Zurückgelegte, conservatum, reconditum: neywětssj odkladowé bohatstwj

Odkladám, al, ati, weglege[n] weglegen, ponere, sepo[nere] 2) aufschieben, bis zu eine[r an]dern Zeit verschieben, au[f den] berüchtigten Nagel hän[gen] (Wieland), differre, pr[ofer]re, prolatare, extraher[e] neodkladeg s tau wěcý, *[...]* něčjm dlauho odkládati, [...] schieben; na dlauhé Lokt[...] ho (*sic!*) sobě odkládali, [...] - ádánj, *n. verbale.*

Odkládawý3. saumselig, tard[...]

Odklegi, eti, (*obs.*) für kl[...] zprostiti, *Dal.*

Odklidjm, *fut. ex.* il, iti, [...] wegräumen, hinwegräu[men] wegschaffen, amovere, sum[mo]vere, amoliri; 2) od. z s[...] odkliditi, umbringen, suff[ocare] interficere, *Syl.*

Odklizenj, *n.* Wegräumen, S[chaf]fen aus dem Wege, *n.* am[otio] summotio, amolitio.

Odklonjm, *fut. ex.* il, iti, én, [ab]neigen, wegneigen, declin[are] deflectere.

Odklsnám, *fut. ex.* al, ati, *sl.* [ab]zäumen, defrenare.

Odkogjm, *fut. ex.* il, iti, od[...] wám, *sl.* wydogčjm, auf[...]gen, abstillen, absolvere [...]ctationem.

Odkopám, *fut. ex.* al, ati, fol[g.]

Odkopáwám, al, ati, abgra[ben] durch Graben wegschaffen, [fo]diendo tollere: 2) mit [dem] Fuße, mit den Füßen wegsto[ßen] pede, pedibus amove[re] summovere.

II. *rec.* odkopati se, *sl.* d. [...]ke mit den Füßen wegstoßen, aufdecken, retegere se.

Odkorek, rku, *m. mor.* s. kragin[...]

Odkrágjm, *frequ.* el, eti, s. odk[...]gjm.

Odkragečky, *dim.* v. folg.
Odkragky, ů, *m. pl.* Schnitze, Schnitzel, *m. pl.* segmenta, praesegmina, resegmina.
Odkragugi, owal, owati, wegschneiden, hinwegschneiden, abschneiden (mit dem Messer), abscidere, abscindere, praecidere: *fig.* gistý a sobě sprawedliwě odkrogený podjl, *K.*
Odkraucým, *fut. ex.* il, iti, abdrehen, abwinden, detorquere, devolvere, 2) *sl.* zurückdrehen, (z. dadurch aufmachen), z. B. zauřku na saudku.
Odkřjkačka, s. odřjkačka.
Odkřikám, al, ati, widersprechen, obgannire, reclamare, *Syl.*
Odkriwjm, *fut. ex.* il, iti, en, abneigen, wegneigen, declinare, deflectere.
Odkročjm, *fut. ex.* il, iti, abtreten, wegtreten, abscedere, discedere.
Odkrogjm, *fut. ex.* il, iti, en, s. odkragugi.
Odkřjšjm se, *fut.* il, iti, něčeho, *sl. Gön.* s. odřjkám se, odžehnám se.
Odkrygi, *fut. ex.* odkryl, odkryti (odkreyt), *part. pass.* odkryt, *imper.* odkreg (odkry), s. odkrywám.
Odkrywač, u, *m.* Entdecker, Enthüller, detector; - čka, *f.* - inn, *f.* - trix.
Odkrywám, al, ati, entdecken, aufdecken, losdecken, abdecken, entlarven, detegere, retegere.
Odkud (odkuď), odkudž, *adv.* woher? unde; odkad gsy? woher bist du? aus welchem Lande, od. Stadt? od. was bist du für ein Landsmann? cujas es?
Odkudkoli, *adv.* woher nur, woher auch, woher nur auch, undecunque, unde unde.
Odkudžto, *adv.* woher denn, unde: odkudžto wygde, *B.*
Odkugem, *fut.* owal, owati, *sl.* v. Eisen losmachen, solvere compedibus.
Odkukljm, *fut. ex.* il, iti, demaskiren, entlarven, larvam detrahere, demere.
Odkup, u, *m.* Abkauf, *n.* emtio.
Odkupitel, e, *m.* Abkäufer, Abnehmer, *m.* Kunde, *f.* emtor; lkyně, *f.* - inn, *f.* - trix.
Odkupný 3. abkäuflich, emendus; - ně, *adv.* od. odkaupenjm, emtione, *D.*
† Odkuřugi, owati, abdampfen?
Odkwetám, al, ati, folg. wsse dobré odkwetá.
Odkwetu, *fut. ex.* odkwetl, odkwesti, abblühen, verblühen, deflorere, florem amittere.
Odkwitowánj, *n. verb.* v. folg. odkwitowánjm statku a dědictwj se odřjcy, *Pr.*
Odkwitugi, *fut.* owal, owati, quittiren, apocham dare, *Pr.*
Odlahnem, *sl.* s. odlehnu.
Odlatugi, *fut. ex.* owal, owati, ablatten, asserculos decutere.
Odlaučenj, *n.* Absonderung, *f.* separatio.
Odlaučjm, *fut. ex.* il, iti, absondern, trennen, separare, segregare, dirimere; auch mit dem Genit. odlaučili ho wsseho swěta, für od swěta, *Vel.*
II. *rec.* odlaučiti se, sich absondern, trennen v. jemand, abstinere usu alicujus, separari.
Odlaudjm, *fut ex.* il, iti, zen, ablocken, weglocken, alliciendo abducere, abalienare.

Digitized by Google

Odlaupám, *fut. freq.* al, ati, s. odlupugi.

Odlaupjm, *fut. ex.* il, iti, *imper.* odlup, folg.

Odlaupnu, *fut. ex.* odlaupl, odlaupnauti, *imper.* odlaupni, abschälen, abreißen, wegreißen, avellere.

II. *rec.* odlaupnauti se, sich abreißen, abschälen, avelli, abrumpi.

Odlegi, *fut. ex.* odlil, odljti, *part. pass.* odlit, *imper.* odlj (odley), abgießen, etwas v. etwas, defundere.

Odlehčjm, *fut. ex.* il, iti, erleichtern, leichter machen, levare, adlevare, reddere leviorem.

II. *rec.* odlehčiti se, *impersonaliter cum dat. pers.*; odlehčilo se mu, er verbesserte sich, in Hinsicht der Gesundheit, melior factus est (aegrotus).

Odlehnu, *fut. ex.* hl, hnauti, sich weiterhin legen, longius, remotius decumbere; 2) odlehlo mu, es ist ihm leichter geworden, levamen nactus est, *Com.*

Odlepjm, *fut. ex.* il, iti, ablösen, solvere.

Odlet, u, *m.* Hinstrich, *m.* Wegfliegen, *n.* avolatio.

Odletlý 3. (*ol.*) der Fortgeflogene, qui avolavit: odletlá dussička, *Rukop. Kr. - d.*

Odletjm, *fut. ex.* ěl, ěti, wegfliegen, fortfliegen, avolare; b) s. odskočjm, náhle se otwřjti, auffliegen, z. B. d. Thür.

Odležjm, *fut. ex.* el, eti, *cum gen. rei*, abliegen, krank liegen, decumbere, jacere: něčeho odležiti, krank v. etwas werden, und es dadurch gleichsam büßen.

II. *rec.* odležeti se (w nemo-

cy,) sich aufliegen, ad
cendo, *D.* s. proležjm

Odljtám, *fut. frequ.* al, at
letjm.

Odljtnu, *fut. unit.* tl, tn
odletjm.

Odljwaný 3. gegossen, fu
ljwaný (ne bitý) groš

Odložjm, *fut. ex.* il, iti,
dám: stud odložiti, sich
den, non vereri, *D.* st
ložiti, d. Furcht ableg
dere.

Odlučitedlný 3. abso
trennbar, z. B. eine
separabilis: odlučited
tykule, *Djurgala.*

Odlučowánj, *n.* Abson
Trennung, separatio

Odlučugi, owal, owati,
čjm.

Odlupugi, owal, owati
len, ablösen, losschälen
bere.

II. *rec.* odlupowat
schälen.

Odmak, odmaknu, *sl.*
2), odměknu.

Odmasska, y, *f. sl. Lypt.*

Odměkčjm, *fut. ex.* il, i
chen, weich machen,
mitigare, (mitificar

Odměk, u, *m.* s. oblewa
odgih.

Odměknu, *fut. ex.* odn
měknauti, weich wer
liri, mollem fieri, wi
werden, d. Härte ver
sl. austhauen.

Odměna, y, *f.* s. odplat

Odmjeňam se, ati, *sl.*
njm se.

Odměnče, ete, *n. Nitr.* s. x

Odměnjm, *fut. ex.* il,
odměňugi: tak gim
měnj, *K.* za tu lásku

měnme; 2) *sl.* a) odm. penjze, wechseln, permutare; b) někoho, jemandes Stelle vertreten, ablösen, vices agere.

II. *rec.* odměniti se, vorh. 1): rownym za rowné se odměniti, gleiches mit gleichem vergelten, par pari referre, retribuere, *Syl.* dobrým za dobré se odměňowat; auch mit dem Genit.: čehož se wám wssjm dobrým přátelstwjm odměniti nepominu, *Z'erot.* 2) *sl.* sich auslösen, am Namenstage, i. e. dem Gratulanten etwas geben.

Odměnitedlný 3. vergeltbar, recompensabilis.

Odměnný 3. wechselseitig, gegenseitig, mutuus: odměnná láska, Gegenliebe, amor mutuus; odm. služba, Gegendienst, *m.* officium mutuum; 2) vergeltend, compensans: mysli odměnné dobrodinj wyhledáwá; pokuta odměnná (gednostegná), Wiedervergeltung, poena talionis, *Pr.* - ně, *adv.* mutuo: zase se odměnně a wděčně ke mně okázal; - nost, i, *f.* wechselseitige Dienstleistung, mutua officia.

Odměňugi, owal, owati, s. odměnugi u. odplacugi; sskodnými skutky milost odměnowati.

II. *rec.* odměnowati se, vorh.

Odměřjm, *fut. ex.* il, iti, folg. 2) aussetzen, bestimmen, destinare: neměl na tom dosti, což mu otec kšaftem odměřil a odkázal; Bůh mi dnů mých na dlaň odměřil.

Odměřugi, owal, owati, abmessen, metiri, emetiri, demetiri; 2) s. odměřjm 2).

Odměssowánj, *n.* Absonderung, (auch d. natürliche im menschlichen Körper), secretio.

Odměssugi, owati, s. odmjsým.

Odmetám, ati, *sl.* folg. 2) *fut.* wegwerfen, abjicere.

II. *rec.* odmetáwati se od někoho, *sl.* abalienari.

Odmetu, *fut. ex.* odmetl, odmesti, abkehren, wegkehren mit dem Besen, averrere.

Odmezým, *fut. ex.* yl, yti, d. Gränzen ausstecken; durch Gränze absondern: spolku s ginými nemagi, gsauce od nich odmezeni.

Odmjesým, *sl.* folg. 2) aufhören zu kneten.

Odmjsým, *fut. ex.* yl, yti, absondern, secernere, segregare: ty knihy mezy apokryfa odmjsyli, *K.*

Odmjtám, al, ati, verstoßen, abwerfen, wegwerfen, remittere, abjicere: smělé daufánliwosti k Bohu neodmjtagi; 2) abranken, abblättern, pampinare: rýwa, která se odmjtá, palmes, (itis), *m.*

Odmlad, u, *m.* *sl.* hie u. da, das Einsäuern des Teiges, s. kwasnice.

Odmladjm, *fut ex* il, iti, *sl.* d. Hefen od. den Sauerteig einmachen, fermento inficere.

Odmladnu, *fut. ex.* dl, dnauti, sich verjüngen, wieder jung werden, aufblühen (Job. 33, 25) reverti ad adolescentiam, reviviscere, reflorescere: odmladne tělo geho, *B.*

Odmládzám, ati, *sl.* s. odmladjm.

Odmlátjm, *fut.* il, iti, das Dreschen endigen, trituraturam absolvere; 2) durch Dreschen abzahlen triturando persolvere, compensare.

Odmlauwám, al, ati, widerſprechen, loſe Worte geben, z. B. jemand, obloqui, contradicere, repugnare; b) ſ. odpjrám, *Syl.* c) *sl.* abrathen, dissuadere, dehortari.

Odmlčjm ſe, *fut. ex.* il, iti, verſtummen, ſchweigen, obmutescere, mutum fieri: neodmlčug mi ſe, *B.*

Odmlknu ſe, knauti, vorh.

Odmluwa, y, *f.* odpjránj, *n.* Einrede, Widerrede, *f.* contradictio, *D.*

Odmluwač, e, Widerſprecher, *m.* oblocutor, - čka, y, *f.* - inn, *f.* - trix; - čný 3. der gerne widerredet.

Odmluwjm, ſ. domluwjm 2).

Odmočjm, *fut. ex.* durch Näße los machen, wegbringen, humore solvere.

Odmodljm ſe, *fut. ex.* il, iti, *cum gen. rei aut pers.* wegbeten, durch Beten v. ſich wegſchaffen, orando, precando tollere.

Odmokám, al, ati, weich werden, molliri, mollem fieri.

Odmoknu, *fut. ex.* odmokl, odmoknauti, vorh.

Odmotám, *fut.* al, ati, abſpulen, abweiſen, abwinden, devolvere, *D.*

Odmrſſtjm, *fut. ex.* il, iti, ěn, wegſchleudern, wegſchnellen, wegwerfen, abjicere; 2) *trop.* abweiſen, z. B. den Bittenden, rejicere, repellere, od. preces alicujus repudiare.

Odmrt, u, *m.* odmrtek, tku, *m.* odmrtky, *plur. sl.* ſ. odaumrt, Fallgut, *n.* bonum caducum.

Odmrzám, ati, ſ. odgjhnu; 2) *sl.* ſ. odměknu 2).

Odmrznu, *fut. ex.* nul, nauti, ſ. odgjhnu.

Odmu, *fut.* ſe, odmul, od[...] ſchwellen, intumescere[...]

Odmygi, *fut ex.* odmyl, [...] abſpulen, delavare, sul[...] woda břeh odmyla, *D.*

Odmykadlo, a, *n. sl.* Ho[...] ſel, od. Werkzeug zum A[...] ſen, clavis.

Odmykám, al, ati, ſ. od[...]

Odnáſſjm, el, eti, ſ. odneſ[...]

Odňat, ſ. odegmu.

Odnavčjm, iti, ſ. odvčjm.

Odnjti, ſ. odegmu.

Odnechám, *sl.* ſ. nechám: [...] chala wſſecky oči, *sl.* ſie [...] Schaam verloren, omne[...] sum pudoris exuit.

Odnechce ſe, *fut.* odnecht[...] odnechtjti ſe, *imperson.* c[...] *pers. & gen. rei. aut cum* i[...] Luſt verlieren, amittere[...] dinem.

Onedbám ſe, *fut. ex.* al, a[...] dem Genit. verſcherzen (e[...]

Odněkud, odněkad, *adv.* [...] woher, alicunde: odněk[...] nud, od. odněkud ginu[...] derswoher, aliunde, *D.*

Odneſu, *fut. ex.* odneſl, o[...] odneſen u. odneſſen, ab[...] wegtragen, davontragen[...] ferre, tollere, demere.

Odněkal, *sl.* ſ. odněkud.

Odnětj, *n.* Wegnehmung, [...] nehmen, *n.* demtio, ade[...]

Odnikud, *adv.* v. nirgendher; [...] kud ginud, ſonſt nirgendsh[...]

Odnjt, ſ. odegmu.

Odnož, e, *f.* - Schoß, Schö[...] Ausläufer, *m.* palmes, ſl[...] lum; der Reiß zum Pfr[...] abgeſchnittener Zweig, [...] holz, *n.* clavola, talea, ger[...]

Odnožjm ſe, *fut.* il, iti, folg[...]

Odnožugi ſe, owal, owati, [...] ſchlagen, hervorſproſſen, [...]

...wachsen, sich bestauden, germinare, pullulare, fruticescere; 2) fig. sich ausbreiten, verstärken, repullescere, vires resumere: zase se odnožuge, a mocně pozwstáwá.

...nutjm, *fut.* il, iti, abzwingen? v. bess. wynutjm.

...krygem, *sl.* s. odkrygi.

...olek, lku, *m. sl. Lypt.* s. podolek.

...olám, *fut. ex.* al, ati, *cum dat.* abstreiten, ictum avertere; 2) bestreiten, gewachsen seyn, es mit jemand aufnehmen, parem esse &c. z. B. d. Arbeit, labori parem esse, od. vincere laborem.

...oláwám, al, ati, vorh.

...olen, u, *m. sl* Baldrian, *m.* valeriana officinalis, *Lumn.* *F. P.*

...omrem, *sl.* s. odemřu.

...orám, *fut. ex.* al, ati, abackern, arando demere.

...onud, *adv.* v. dorten, dorther, illinc, isthinc.

...epnem, *sl.* s. odepnu.

...oprem, *sl.* odepru.

...pad, u, *m.* Abfall, *m.* casus z. B. des Traufwassers, casus, delapsus: woda dessťowá s krowů odpad má; 2) Abtrünnigkeit, *f.* defectio.

...padám, al, ati, s. odpadnu; - áwám, al, ati, *fr.*

...padenj, *n.* s. odpad 2): weliké odpadenj lidu.

...padlec, lce, *m.* Abtrünniger, *m.* apostata, desertor religionis, defector; - dlkyně, *f.* - ge, *f.* defectrix.

...padlský s. z. B. odpadlské a pokladacké včenj, *Zal.* vorh.

...padlstwj, *n.* Abtrünnigkeit, *f.* apostasia, *Zal.*

...padlý s. abgefallen, caducus; 2) abgebacken, abrindig, z. B. odpadlý chléb, abgebackenes Brod, wenn d. Krumme v. der Rinde absteht, s. folg.

Odpadnu, *fut. ex.* odpadl, odpadnauti, abfallen, a) hinwegfallen, decidere, delabi, defluere; b) abtrünnig werden v. jemand abfallen, deficere, desciscere ab aliquo, a re: 2) abbacken, z. B. chléb odpadne, odpadl (s. verb.), crusta panis solvitur, soluta est; - nutj, *n. verb.*

Odpárám, *fut.* al, ati, abtrennen, solvere, separare, *D.*

Odpásám, *fut.* al, ati, losgürten, aufgürten, recingere, des Gürtels berauben, entgürten, discingere.

II. *rec.* odpásati se, sich losgürten, recingere, discingere se: sám se odpásal.

Odpáſſi, odpáſſi se, vorh.

Odpasugi, - se, vorh.

Odpausstjm, *sl.* auch odpausstam, ěl, eti, s. odpustjm; odpausstěti sobě, sich erlauben, indulgere sibi, proterve agere: přjliš sobě odpaussteti, *Hist. pers.*

Odpautjm, *fut. ex.* il, iti, *sl.* abwenden, abtreiben (vom Vogel, der Junge hat), abalienare, abigere, vgl. odpudjm.

II. *rec.* odpautiti se, obwendig werden, abalienari.

Odpečetjm, *fut. ex.* il, iti, das Siegel erbrechen, aufbrechen, z. B. resignare, aperire; fig. Bůh mu smyſl pjsem otwjrá a odpečetuge, *K.*

Odpečetugi, owal, owati, vorh.

Odpeku se, ekl, odpecy se, *sl.* odugem sa, s. odpadnu 2).

Odpěnjm, iti, beſſ. opěnugi.

Odpjerám, *sl.* s. odpjrám.

Odpigi, *fut. ex.* il, iti, zum Theil austrinken: swého odpiti.

Odpjgjm, el, eti, vorh.

Odpjljm, *fut. ex.* il, iti, s. odpilugi; 2) *sl.* absägen, serra abscindere.

Odpilky, ů, *m. plur.* Feilstaub, *m.* scobis, scobs.

Odpilugi, owal, owati, abfeilen, mit der Feile wegnehmen, lima tollere, auferre, deterere; 2) s. odpjljm 2).

Odpjnám, al, ati, s. odepnu.

Odpjrám, al, ati, abschlagen, läugnen, renuere, abnuere, detrectare; widersprechen, obloqui, contradicere, repugnare; 2) widerstehen, resistere, obsistere, reniti, adversari, opponere se; adversari, obluctari, repugnare; -ánj, *n. verb.*; s. auch odepru.

II. *rec.* odpjrati se, vorh. (wenig üblich).

Odpjrawý 3. abschlägig, abnegans, renuens, renitens, obsistens, &c. *D.*

Odpis, u, *m.* Abschrift, *f.* apographon, exemplar, (copia), *D.*

Odpisowánj, *n. verb.* v. odpisugi.

Odpjssi, *fut. ex.* odepsal, odepsati, s. přepjssi. *D.* 2) antworten, Antwort schreiben zurückschreiben, respondere, 1 Ezdr. 2, 26. *& sl*

Odpláči, *fut. ex.* odplakal, odplakati, abweinen, durch Weinen abbüßen, fletu pro aliqua re satisfacere.

Odplacowánj, - se, *n. verb.* v. folg.

Odplacugi, owal, owati, s. odplatjm.

Odplácým, el, eti, vorh.

Odplata, y, *f.*, *mor.* záplata, Vergeltung a) des Guten u. Bösen, redditio compensatio; b) des Guten, remuneratio; *f. dim.* půgčka za od *prov.* wie man einen wird man wieder belohn

Odplátce, *m.* s. odplatitel

Odplatjm *fut. ex.* (auch o *D.*), il, iti, cen, belohnen, a) für eine gute Ha proemio adficere, p um dare, remunera quem, od. rem; b) be poena adficere; 2) ve wiedervergelten, refer dere: odplatiti zjž za e ches mit Gleichem ver par pari referre, *Lon* laskawě odplacuges n přjmnau lásku? *Neg.*

II. *rec.* odplatiti se, ten, něčjm, mit etwas, r reddere; zlým za dobr zle mi se odplacugete, wným za rowné se odp Gleiches 2c. s. vorh. auch m Genit. gá se wám toho watě odplatjm, *Id.*

Odplatitedlný 3. vergel proemio adficiendus: wé Božj přjgemnj a od tedlnj, *K.* - ně *adv.* něc odplatitedlně konati, *C.*

Odplatitel, e, *m.* Belohner gelter, *m.* remunerator; ně, *f.* - inn, *f.* - trix.

Odplatný 3. vergeltend, r nerans: wěc odplatná.

† Odplaulý 3. abgesegelt.

Odplauti, s. odplugi.

Odplawjm se, *fut. ex.* il, i segeln, abschiffen, navem vere, auch blos solvere, exire, hinwegschiffen, nave, od. navibus.

Odplawugi, owal, owati, a men, fluxu auferre: Rýn ho odplawuge z swých ze

Odplíwám, al, ati, ausspeien, exspuere, despuere; -ánj, n. Ausspeien, n. exspuitio.

Odpluji fut. ex. ul auti, sl. auch odplowal, odplowati, schwimmen, absegeln, solvere navem, nave; b) s. odplynu.

Odplynu, fut. ex. ul, auti, wegschwimmen, hinwegschwimmen, natando avehi.

Odpočinek, nku, m. sl. s. odpočinutj unterm folg.

Odpočinu, fut. ex. ul, auti, imper. odpočiň, ruhen, a) ausruhen, requiescere, quiescere; b) ruhig seyn, unthätig seyn, quiescere; -nutj, n. Ruhen, n. Ruhe, f. quies, requies; Ruhetag, Rasttag, m. dies quietis.

II. rec. odpočinauti sy, ausrasten, ausruhen, a) ruhen v. der Arbeit, rc. requiescere; b) genug ruhen, satis quiescere.

Odpočjtám, fut. ex. al, ati, s. odpočtu; -ánj, n. Abrechnung, f. computus, D.

Odpočjwadlo, a, n. Ruheplatz, m. Ruhestätte, Ruhestelle, f. quietorium; Ruhebett, n. grabatus serviens quieti.

Odpočjwám, al, ati, ruhen, a) ausruhen, requiescere, quiescere, quiete uti; b) ruhig seyn, unthätig seyn, quiescere.

Odpočjwánj, n. Ruhen, n. quies; Ferien, pl. feriae, (vacationes), D.

Odpočjwka, y, f. kleine Rastung, Pause, f. Absatz, m.? pausa.

Odpo[illegible]tu fut. ex. il, iti, scheiden, absondern, disjungere, solvere, Syl.

Odpogugi, owal, owati, vorh.

Odpolednj, n. mor. & sl. Nachmittag, m. tempus pomeridianum: dobré odpolednj winsssugem, (Gruß).

Odpolu, adv. halb, semi: odpolu nahý, halbnackt, seminudus.

†† Odpolukonj, centauri?

Odpor, u, m. Widerstand, m. renisus, od. renixus, repugnatio; na odpor se stawěti, s. odporugi; na odpor mluwiti, s. odmlauwám; na odpor pak, dagegen aber, contra vèro, K. odpor wésti, držeti, widersechten, repugnare; 2) Mißhelligkeit, f. Hader, Zwist, m. dissidium; 3) Einwurf, m. Einwendung, f. oppositio, objectio, exceptio: odpor odwesti, d. Einwendung widerlegen, objectionem refutare; 4) der gerichtliche Widerspruch, objectio, oppositio, (invalidatio): kssaftu od. zápisu trhownjmu rc. odpor činiti, od. učiniti, od. wložiti, Pr. odpor kssaftu neb kssaftownj gest gako něgaká obstáwka, Pr. 5) überhaupt gerichtliche Vertheidigung, defensio: při žalobě neb odporu swém sám osobně stál; Pr. newěděl, coby na odporu mluwiti měl; odpor powedu; u. endlich 6) gerichtlicher Streit, lis, controversia, Jz. 45, 9. w odpory se dáti; na odpor wstupowati s někým.

Odporca, a, m. sl. folg

Odpornjk, a, m. Widersteher, Widerstreber, Gegner, m. Gegenpart, m. adversator, pars adversa: půwod a geho odpornjk, Pr.

Odporný 3. (abs. odporno), widerwärtig, fatal, a) zuwider, entgegen, adversus, contrarius: odporná strana, Gegentheil, Gegner, m. adversarius; b) mürrisch, morosus, difficilis; c) widerspenstig, con-

Digitized by Google

tumax; widerstrebend, repugnans; -ně, *adv.* widerwärtig, adverse; -nost, i, *f.* Widerwärtigkeit, *f.* a) Beschwerlichkeit. z. B. des Geruchs, des Unglücks, gravitas, molestia; b) Unglück, *n.* malum, res adversa.

Odporugi, owal, owati, widerstehen, resistere, obsistere, reniti, occurrere, obviam ire, opponere se, repugnare, adversari; widerstreben, widerfechten, reniti, reluctari, adversari, repugnare; Einspruch thun, intercedere, *D.*

II. *rec.* odporowati se, mit dem Genit. widerstreben, adversari: odporowati se přirozeného pořádku; (selten.)

Odpowěd, i, *f.* Antwort, *f.* responsio, responsum; 2) Absagung, *f.* Aufkündigung der Freundschaft, Anbietung der Fehde, renunciatio: násylj, odpowědi, *Vel.*

Odpowědjti, s. odpowjm.

Odpowědnj 1. (v. odpowěd 2), z. B. nepřjtel, abgesagter Feind, Fehder, *m.* apertus, capitalis hostis, *D.* dwa starj odpowědnj nepřátelé Smrt a Žiwot, *Com.*

Odpowědnjcký 3. z. B. list, (pjsebná odpowěd), Fehdebrief, *m.* litterae declarantes inimicitiam, *D.* -ctwj, *n.* Fehde, *f.* bellum, *D.*

Odpowědnjk, a, *m.* (v. odpowěd 2), abgesagter Feind, Fehder, *m.* apertus, capitalis hostis: odpowědnjk Pražanůw, *Vel.* 2) Rebell, *m.* rebellis, homo seditiosus, detrectator imperii.

Odpowědný 3. z. B. nepřjtel, üblicher odpowědnj.

Odpowjdám, al, ati, ant
versetzen, responder
nere: o hubách mluw
sliwách odpowjdati, *pr*
geschickt antworten, miß
hen, de aliis loqui, et d
pis respondere, *prov.*
widerschallen: wrchy o
dagj, d. Berge geben
schall, saxa et solitudine
respondent; c) entspr
respondere: slowo
wssudy odpowjdá, *Com.*
dersprechen, obloqui, c
dicere, repugnare:
antworten, Rechenschaft
rationem reddere rei
re, ze sskod odpowjdati
býti); z toho před Bohe
ně a těžce odpowjdati
Vel. 4) aussagen, entsage
nunciare: čeledjn mu s
připowěděl, - odpowěděl
s. auch odpowjm.

II. *rec.* odpowjdati se
dem Genit. zuweilen Infin
sagen, renunciare, abdi
se: křtu se zase odpowj
Haj. odpowěděl se au
odpowěděl se masa gjst
-ánj se, *verbale.*

Odpowjdánj, *n.* Antworte
responsio; Verantwort
Rechenschaftgebung, *f.* re
tio rationis; Aussagen, A
gen, *n.* renunciatio; odp.
su, Widerschall, *m.* echo;
sprechung, *f.* responsio.

Odpowjm, *fut. ex.* odpowě
odpowědjti, antworten,
spondere: odpowěděl gim
rus takto, *Vel.* 2) abschla
versagen, recusare, neg
denegare, abnuere: almu
mu odpowěděl; 3) absagen,
le Freundschaft aufsagen, W

ſen u. Beide abſagen, Krieg an-
...ten, renunciare, bellum
...nunciare, indicere, *Syl.*:
odpowěděli králi Albrechto-
wi, *Vel.* hradeckým odpowěděl,
...image paliče, *Id.*; ſ. auch
odpowjdám.

II. *m.* odpowěděti, ſ. odpo-
wědjti ſeu. odřjkám ſe.

Odpratam, *fut.* atat, atati, *sl.*
wegräumen, weglegen, remo-
vere, seponere.

Odpratugem, owati, vorh.

Odprawjm, *fut. ex.* 1) eigentlich
wegſchaffen, wegräumen, amo-
liri, amovere; wegſchicken, ab-
fertigen, abweiſen, v. ſich thun,
rejicere, repellere; 1 *Sam.* 18,
18; 2) hinrichten, mit dem To-
de ſtrafen, supplicio adficere;
s ceſty odprawiti někoho, je-
mand aus dem Wege (aus der
Welt) ſchaffen, räumen, *Vel.* ſ.
odklidjm; 3) *sl.* öfnen, aufma-
chen, aperire: co geſt zaprawe-
no, odprawiti.

Odprawugi, owal, owati, vorh.
auch halten, celebrare: maſo-
pust odprawowati, *Com.*

Odprázdnjm ſe, *fut. ex.* il, iti, ſich
entledigen, liberare, exone-
rare se.

Odpřiſahám, hl, hnauti, ab-
ſchwören, abjurare: faleſſně
wěcy k wěrné ruce přigatých
odpřiſahati, odſwědčowati.

II. *rec.* odpřiſahati ſe, mit
dem Genit., vorh. odpřiſahati
ſe náboženſtwj křeſťanſkého.

Odpřiſáhnu u. odpřiſáhnu ſe,
fut. ex. hl, hnauti, vorh.

Odproſa, y, *f.* Abbitte, *f.* depre-
catio, *Pr.*

Odproſenj, *n.* vorh.

Odproſſowánj, *n.* vorh.

Odproſſugi, owal, owati, *cum*
acc. pers. aut gen. rei, abbitten,
Abbitte thun, deprecari, de-
precatione uti, petere veni-
am: odproſſuge činů ſwých, *Com*

Odproſým, *fut. ex.* yl, yti, vorh.

Odprowodčj, jho, *m. sl.* Beglei-
ter, Reiſegefährte, *m.* comes.

Odpuchnu, *fut. ex.* chl, chnauti,
(*sl.*) d. Geſchwulſt verlieren,
detumescere.

Odpudjm, *fut. ex.* il, iti, abwen-
dig machen, abalienare; b)
abtreiben, abigere, depellere.

Odpuditel, e, *m.* Abtreiber, *m.*
abactor.

Odpůrce. *m.* ſ. odpornjk.

Odpuſſtěnj, *n.* Verzeihung, Ver-
gebung, *f.* venia, remissio: s
odpuſſtěnjm, mit Reſpekt zu
melden, cum reverentia, sal-
va venia: na potřebu přiroze-
nau (s odpuſſtěnjm) nepowo-
lil, *Com.* & *sl*; wſſeobecné od-
puſſtěnj winy (přeſtupnj-
kům), Amneſtie, *f.* amnestia,
Vel. D. b) Urlaub, *m.* Erlaub-
niß. Entlaſſung, *f.* Abſchied, *m.* di-
missio, (ablicentiatio); odpu-
ſſtěnj wzýti od někoho, ſich be-
urlauben: wzal odpuſſtěnj ode-
dwora; dal mu odpuſſtěnj, er
hat ihn entlaſſen, beurlaubt,
dimisit eum.

Odpuſt, u, *m.* Erlaubniß, *f.* venia.

Odpuſtjm, *fut. ex.* il, iti, *praes.*
odpauſſtjm, *cum dat. pers.* &
acc. rei, verzeihen, vergeben,
ignoscere alicui rem, veniam
alicui dare rei alicujus, con-
donare alicui aliquid; ver-
ſchonen, Mitleid haben, parce-
re, 1 Kor. 7, 28. 2) *cum acc.*
pers. erlauben, concedere, ut
&c. pati, sinere.

Odpuſtitedlný 3. z. B. hřjch, ver-

Digitized by Google

zeiblich, remissibilis, condonabilis, *K.*
Odpustky, ů, *m. plur.* Ablaß, *m.* in der röm. Kirche, d. Erlassung der zeitlichen Strafe, indulgentiae, *pl* 2) Erlassung, *f.* remissio, *Judit.* 11, 11. 3) od. dowolenj, Erlaubniß, *f.* venia.
Odpůtjm, s. odpautjm.
Odputnám, *fut. ex* al, ati, *sl.* losmachen, (entfesseln), solvere, expedire.
Odpýtám. *fut. ex* al, ati, *sl.* abbitten, deprecari.
Odpytugem, owati, vorh.
Odr. wodr, u, *m.* Pfahl im Weingarten, vallus, palus; 2) specula, aucupum? *Dubrav. hist.*
Odra, y, *f.* der Fluß Oder, *f.* Viadrus, Odera.
Odrábám, al, ati, *sl.* s. odrobjm.
Odrádce, odraditel, e, *m.* Abrather, *m.* dissuasor.
Odradjm, *fut.* il, iti, s. odrazugi.
Odrádzám, *sl.* s. odrazugi.
Odránka, y, *f.* Wisch, *m.* 1) ein Stückchen Papier, scida, scheda; 2) etwas Verächtliches, quisquiliae; Lumpenzeug, Stoppelwerk, *n.* nugae, *pl.*, auch v. einer Schrift, Scharteke.
Odrastám, *sl.* s. odrostám.
Odrawka, y, *f.* Flickwerk, *n.* reparatio? *Kyb.*
Odraz, u, *m.* odražení, *n.* Abschlag, *m.* decussio; 2) eine gewiße große haarigte Raupe, Hundssattel, *m. D.*
Odrážám, *sl.* s. odrážjm.
Odraženice, *f.* ein Geschwür an der untersten Seite des Fußes, welches v. einem heftigen Stoße entsteht.
Odraženina, y, *f* vorh.
Odražení, *n. verb.* v. folg. dobytka a stáda odražení, *n.* diebisches Wegtreiben des S[...] abigeatus, *Pr.*
Odrážjm, *praes.* el, eti, s. o[...]
Odrážjm, *fut. freq.* el, eti [...] razým; bess. zodrážjm.
Odrážka, y, *f.* s. strážka; [...] Klippel, Anschlagel in d[...] le, pulsabulum; 3) *sl.* [...] tung des Flußes, Bache[...] Fischen), derivatio.
Odrazugi, owal, owati, [...] rathen, dissuadere: odra[...] ho od té cesty, *K.* od před[...] tj, ꝛc. odradili mu (to) n[...] *Vel.* odrazowal mu, aby [...] zdil, *Id.*
Odrazým, *fut. ex.* yl, yti [...] abschlagen, a) z. B. ein [...] decutere; b) zurückschla[...] B. d. Feinde, d. Attake [...] Sturm, repellere; au[...] schlagen, abprellen, reper[...] re: odrážeti stjn s obráz[...] stěnu, den Schatten vom [...] auf d. Wand werfen; 2) a[...] dig machen, abhalten, a[...] nare, avocare, dejicer[...] krutnost, swau náchyln[...] du od sebe odrazyl; od [...] sewzetj někoho odrazyti [...] moge ge od toho odrážeti [...] ſtě ge dostřel, *K.* 3) abs[...] solvere navim, od. blos[...] vere: odrazyli od ostrow[...] abziehen, deducere: odn[...] sy hned odrazyti m[...] *Kram.* 5) *sl.* wodu, potok, [...] dämmen, ableiten, deriv[...] b) *sl.* & *Pr.* odraz. wola, w[...] kráwy ꝛc. (od stáda), weg[...] ben, depellere, abigere.
II. *rec.* odrazyti se, abp[...] len, zurückprallen, resilire, [...] sultare, repercuti; 2) abrück[...] fortgehen, abire, discedere.
Odrbám, *fut. ex.* al, ati, abreib[...]

z. B. Zähne, defricare, atterere; b) durch Reiben vermindern, atterere, deterere; c) durch Reiben wegschaffen, deterere, terendo auferre; někoho, jemand derb durchhecheln, perstringere.

Odřeknu, *fut. ex.* odřeknauti u. odřjcy (odřjct), absprechen, z. B. das Leben (vom Arzte), abjudicare alicui vitam, desperare de alicujus vita, negare aliquem vivere posse; b) antworten, versetzen, respondere? *P.* - nutj, *n.* Absprechen, Absagen, *n.* abjudicatio; Antworten, *f.* responsio.

II. *rec.* odřeknauti se, od. odřjcy se, mit u. ohne Genit. verreden, serio negare; entsagen, renunciare: odřjcy se sebe samého, *Com.*

Odřeptáwám, al, ati, widermurren, widerbellen, obgannire, obloqui, - ánj, *n. verb.*

Odřezám, odřeži, *fut.* odřezal, odřezati, abschneiden, abscindere, desecare, resecare.

Odřezanec, nce, *m.* s. odsstjpenec: odřezanec od cýrkwe sw. *Vel.*

Odřezanost, i, *f.* Abfall, *m.* apostasia (?).

Odřezek, zku, od. odřezky, *rc. m. plur.* Abfall, *m.* Abschnitzel, *m. pl.* resegmina, *D.*

Odřezugem, owal, owati, *sl.* s. odřezám.

Odrhám, al, ati, 1) eigentlich, s. odrhnu, drhnu; dobře někoho odrhnauti, odrhati; 2) vorwerfen, verweisen, exprobrare, *B.* rjzkrau řeči rebellii odrhal, *Com.* odrhá mu swědomj, das Gewissen macht ihm Vorwürfe; odrhati hřjchy lidu; wssetečně a zpurně židům nenawist k Samarytánům odrhagjc; důtkliwě gim gegjch předesslý způsob odrhá, *K.* - áwám, al, ati, *fr.*

Odrhnu, *fut. ex.* nul, nauti, raufen, räufeln, z. B. den Flachs, abstreifen, z. B. d. Blätter eines Zweiges, destringere, detrahere; 2) ausscheuern, purgare, detergere.

Odrjekám, *sl.* s. odřjkám.

Odřihàwám, s. řihám.

Odřjkačka, y, *f.* Gosche, *f.* Maul, *n.* bucca.

Odřjkám, *fut.* ati, s. odřjkáwám.

Odřjkám se, *praes.* al, ati, mit u. ohne Genit. verreden, serio negare; entsagen, renunciare; 2) *sl.* über der Taufe halten, spondere in baptismo.

Odřjkáwám, al, ati, aufsagen, hersagen, z. B. d. Lektion, Buchstaben, &c. recitare.

Odřjtjm, *fut. ex.* il, iti, abwälzen, abbrechen, avellere, amoliri, z. B. ein Stück Mauer.

II. *rec.* odřjtiti se, abfallen, abgetrennt werden, z. B. ein Stück Wand, Mauer, avelli.

Odrobjm, *fut. ex.* il, iti, abfröhnen, angaria persolvere, compensare; 2) *sl.* abarbeiten, labore pensare.

Odrobinka, y, *f. sl.* & *mor.* s. drobeček.

†**Odrodilec**, lce, *m.* ein Ausgearteter, degener.

Odronjm, *fut.* il, iti, *sl.* v. dem Baume durch Werfen (Obst) abschlagen.

Odrost, u, *m.* Heranwachsen, *n.* succrescentia.

Odrostám, al, ati, folg. *B.*

Odrostlý 3. erwachsen, entwachsen, adultus: giž odrostlegssj osenj, *K.*

Digitized by Google

Odrostu, *fut. ex.* odrostl, odrůsti, heranwachsen, adolescere, pubescere, succrescere; mit dem Genit. entwachsen, aetate excedere, rem, od. ex re: metly odrůsti, der Ruthe entwachsen.

Odru (řu), *fut. ex.* odřel, odřjti, abschinden, z. B. d. Haut, detrahere, deglubere: čelo, ruku sobě odřjti: ein Vieh, glubere, deglubere, pellem detrahere

Odrubek, bku, *m. sl.* Rumpf, *m.* truncus.

Odřw, e, *f.* od. odřwj, *n.* (*D.*); mezy stěnau a odřwj, *Haj.* od. mezy dweřmi a odřwjm býti, *prov.* (newěděti co sobě počjti), zwischen Thür u. Angel stecken, inter sacrum et saxum stare, od. inter malleum et incudem esse, *D.*

Odsdřem, *fut.* folg.

Odsacugem, owati, *sl.* s. odsotjm.

Odsad, u. odsud, *adv.* v. hier, hinc: když odsad se odebereme; slowa odsad wzatá.

Odsadec, dce, *m.* der Griff am Hufeisen, etwa ansa soleae.

Odsadjm, *fut. ex.* il, iti, zen, s. odsazugi; 2) absetzen, abspänen, ablactare: nemluwňátko od prs odsaditi.

Odsádzám, dzati, *sl.* s. odsazugi.

Odsaudjm, *fut. ex.* il, iti, zen, *praes.* odsuzugi, aburtheilen, judicare, decidere, *D.* s. odsauzený; verurtheilen, damnare, condemnare: odsaudili ho za takowého, talem eum judicarunt, *Pr.* někoho na prowaz, do wyhnanstwj, rc. b) *cum acc. pers. & genit. rei*, durch gerichtlichen Ausspruch aberkennen, absprechen, verlustig erklären, damnare aliquem rei, abjudicare rem; hrdla někoho odsauditi, zum Tode verurtheilen, capiti damnare; hrdla y statku odsauzen gest, *Pr. Haj.* odsaudi ho knjžetstwj geho.

Odsaustrugi, owal, owati, abdrechseln, detornare.

Odsauzenj, *n.* Verurtheilung, damnatio, condemnatio, *D.* - k smrti, na smrt, zum Tode capitis: k něčemu ginému, sonst etwas, ad rem.

Odsauzený 3. verurtheilt, damnatus, condemnatus; pře odsauzená, abgeurtheilter Rechtshandel, lis decisa, *D.*

Odsawad, *adv.* v. nun an, ab ho tempore.

Odsazugi, owal, owati, absetzen, wegsetzen, amovere, removere; 2) büßen, etwas durch etwas wieder gut machen, luere: co we zlosti vděláme, to musyme střjzliwj odsazowat; s. auch odsadjm.

Odsedám, al, ati, s. odsednu.

Odsedjm, *fut. ex.* durch Sitzen im Gefängniße bezahlen.

Odsedlám, *fut. ex.* al, ati, absatteln, demere equo ephippium: koně odsedlati; -áwám, al, ati, *fr.*

Odsednu, *fut. ex.* odsedl, odsednauti, wegrücken, amoveri: odsedneme ho, (odwrátjme se od něho) *K.*

Odsekám, *fut. ex.* al, ati, abhauen, amputare, desecare, abscindere, decidere.

Odsjál, odsjel, *adv. sl.* v. nun an, v. da an, abhinc.

Odskakugi, owal, owati, s. folg.

Odskočjm, *fut. ex.* il, iti, abspringen, wegspringen, abprellen, zurückprellen, resilire.

Odskok, u, *m.* Absprung, *m.* desultura, resultus, *D.*

Odslaužjm, *fut. ex.* il, iti, abdienen, reservire; b) mssi odslaužiti. d. Messe zu Ende lesen, sacrum missae absolvere, *Vel.*

II. *rec.* odslaužiti se (někomu) *sl.* Gegendienst leisten, reddere officium; b) überhaupt s. odměnjm se.

Odslonim, bess. als odclonjm, od. oclonjm, (v. alten solnce, slonce, vgl. *opp.* zaslonjm,) il, iti, *sl.* & *Com.* aus dem Lichte gehen: odsloň, od. odsloň mi, gehe aus dem Lichte, apage, noli officere lumini.

Odsluhugi, owati, s. odslaužjm.

Odsotjm, *fut. ex.* il, iti, *sl.* s. odstrčjm.

Odspjlám, al, ati, *ol.* statt, žert přegmauti.

Odspjm, *fut. ex.* al, ati, *sl. reg. accus.* verschlafen, od. etwas thuend entschlafen: odspal sajku w posteli.

Odsskrabky, ů, *m. pl.* Gekrätze, *n. D.* detrimenta, *pl.*

Odsskrjevjm, *fut.* il, iti, *sl.* abstreiten, verbis eripere.

Odsspuljm, s. očpuljm.

Odsstádzám, al, ati, *sl. Göm.* schonen, z. B. Kleid, (*russ.* šc'az'u, schonen).

Odsstěbetám, odsstěbecy, *fut. ex.* abschwatzen, garritu absolvere, perficere: odsstěbece swé hodiny gako straka, *K.*

Odsstěkám, al, ati, widerbellen, oblatrare, *Syl.*

Odsstinoha, y, *f. sl. Göm.* Spottnahme der Weibspersonen.

Odsstjpenec, nce, *m.* Abtrünniger, *m.* apostata, *m.* schismaticus, *K.*

Odsstjpjm *fut. ex.* il, iti, abspalten, avellere, diffindere.

II. *rec.* odsstjpiti se, abgespaltet werden, avelli, diffindi.

Odsstjpnu, *fut. ex.* pnul, u. pil, pnauti, abzwacken, abzwicken, avellere, (forcipe, unguibus).

Odstanu se, odstal, odstati, werden, fieri: odestal se sprostým wogákem.

Odstaupenec, nce, *m.* s. odsstjpenec, odpadlec.

Odstaupenj, *n.* Abtreten, *n.* abscessus; 2) Abfall, *m.* defectio, 2 Tym. 2, 3

Odstaupjm, *fut. ex.* il, iti, *imper.* odstup, abtreten, wegtreten, abscedere, discedere: odstup to odemne! es sey ferne v. mir: odstup to od nás, abychom vtjkati měli! *Vel.*; 2) mit dem Genit. abtreten, aufgeben, entsagen, renunciare, nuncium dare, resignare: odstaupil Polákům Liflandu, *Vel.* odstaupil mu kralowstwj, *Id.* těch měst musyli gim zase odstaupiti; s. postaupjm; biskup aby vřadu toho odstaupil; odstaupiti kalicha; hospodářstwj odstaupiti, d. Haushaltung aufgeben; 3) den wahren Glauben verlassen: kteřj odstaupiti nechtěli, mordowati kázal; 4) *ol.* mit dem akk. verlassen, deserere: odstaupj nade'gia wsse kr'est'any, *Ruk. Kr.* 5) *sl.* zastaupeného koně odstaupiti, dem Pferde den Ziehstrang od. Riemen zwischen den Füßen herausnehmen.

II. *rec.* odstaupiti se, *sl.* weichen, Platz machen, cedere.

Odstawče, ete, *n.* Abspänling, *m.* z. B. Kind, Ferkel rc. infans &c. ablactatus od. ablactandus.

Odstawjm, *fut. ex.* il, iti, en, absetzen, a) wegsetzen, amovere,

removere; od řemesla někoho sl. einem das Handwerk einstellen, inhibere ab opificio; b) v. der Mutter, z. B. ein Kalb, depellere a lacte, ab uberibus, ablactare.
Odstawugi, owati, vorh.
Odstihnu se, (nach einigen), s. odstnu se,
†Odstjn, u. m. Schattirung, nuance?? Jungm.
Odstnu se, fut. ex. odstl se, odstnauti se, s. octnu se, Vrbensky: kam se z města odstl? ztratiw dobre, w zlém se odstl, Id. kde se w den hněwu odstne nešlechetnjk?
Odstonem, sl. s. odstůni.
Odstonati, s. odstůni.
Odstondwám, al, ati, nach od. in der Krankheit durch wiederholtes Ach, wehklagen, seufzen.
Odstranjm, fut. ex. il, iti, auf d. Seite schaffen, beseitigen, s. odklidjm.
Odstraſſjm, fut. ex. il, iti, en, abschrecken, absterrere, deterrere a re.
Odstrauhám, fut. ex. abschaben, abradere, deradere.
Odstrčenj, n. Verstossung, Absetzung, f. amotio ab officio &c.
Odstrčjm, fut. ex. il, iti, en, wegstossen, detrudere, removere, rejicere; děti od dědictwj odstrčiti, Pr.
Odstřižek, žku, m. z. B. papiru, Papierstreif, m. segmentum chartae, R.; pl. odstřižky, folg. b) Schawine, f. resegmina auri bracteati.
Odstřižečky, ů, m. pl. Abschnitzel, pl. praesegmina, resegmina D.
Odstrkugi, owal, owati, vorh.
Odstrogjm, fut. ex. il, iti, koně, ab. schirren, loris, jugo liberare, D.
Odstrogugi, owal, owati, vorh
Odstruhugi, owati, s. odstrauhán
Odstružky, ů, m. pl. Abschnitzel segmenta, resegmina, qua abraduntur.
Odstůni, fut. ex. odstonal, odsto nati, mit dem Genit. wegen et was krank werden, propter od ob rem aegrescere, aegro tum (aegrum) fieri.
Odstupowánj, n. Wegtreten, n secessio, decessus; odstup. mo ře, Ablauf des Meeres, Ebb f. refluxus maris, s. odtok.
†† Odstupnjk, bess. odpadlec, od stjpenec, střžek rc.
Odstupugi, owal, owati, s. od staupjm.
Odstydjm se, fut. ex. ěl, ěti, mi dem Genit. durch das Schäme befreyt werden, per pudoren liberari re, od. a re.
Odsud, s. odtud.
Odsudek, dku, m. s. odsauzenj κρισις, Apoc. 18, 10.
Odsuzugi, owal, owati, s. odsau djm.
Odswědčjm, fut. ex. iti, folg. odpřisahám.
Odswědčjm se, fut. ex. il, iti, b zeugen, darthun, erweisen, w likau přjsahau se toho od swědčil a očistil, že nic toho neměl; přjsaha austnjm od swědčenjm k wykonánj př ſſla, Pr.
Odswatjm, sl. folg.
Odswětjm, fut. ex. il, iti, aufh ren zu feyern, finem feriis im ponere; slawnost odswětiti; (d. Weihe benehmen, z. B. d Kirche, dem Priester, exaug rare, damnare, chrám, kně odswětiti?)
Odsylám, al, ati, s. odeſſlj; - k B bu modlitbý; - ánj, n. verbal

Digitized by Google

Odsylatel, *e*, *m*. z. B. zbožj, Spediteur, insgem. expeditor, qui mittit, *Kram*.

Odsyrkugi, owal, owati, syrnatost odniti, abschwefeln, sulphure liberare, *D*.

Odtad, s. odtud.

Odtadto, *adv*. v. hieraus, isthinc.

Odtah, u, *m*. Verzug, *m*. mora, moratio. *K*. bez odtahů (*plur*.) ohne Verzug, sine mora, haud cunctanter; 2) s. odtaženj b); *Cyr*. *R*. k odtahu traubiti, *Cyr*.

Odtáhnu, *fut. ex*. odtáhl, odtáhnauti, odtažen, a) etwas wegziehen, od. entfernen, abducere; b) fortgehen, ziehen, abire, abscedere, decedere; c) někomu něco, bess. srazým, vgm. u.

Odtahugi, owal, owati, vorh.

Odtál, *sl*. s. odtud.

Odtamtud, od. odtamad, v. dorther, illinc.

Odtancugi, (wytancugi, zwyskakugi), abtanzen, saltando persolvere, *D*.

Odtaženj, *n*. Abzug, a) Abziehen einer Sache v. der andern, deductio. subtractio, detractio; b) Abzug des Heeres, decessus, decessio.

Odtekám, al, ati, folg.

Odteku, (ču), *fut. ex*. odtekl, odtecy (odtect, odtýct), abfließen, defluere.

Odteplenj, s. oteplim, - enj, *Vel*.

Odtesky, ů, *m. pl*. s. trjsky, *K*.

Odtjnám, al, ati, s. odetnu.

Odtisknu, *fut. ex*. skl, sknauti, wegdrängen, wegschieben, reprimere.

Odtiskugi, owal, owati, vorh.

Odtlačjm, *fut. ex*. il, iti, s. dotlačjm, 2) wegdrücken, reprimere.

Odtnu, odtal, odtjti, s. odetnu.

Odtok, u, *m*. Abfluß, *m*. defluxus: odtok a přjtok moře, Ebbe, u. Fluth, fluxus & refluxus (maris), *D*.

Odtrhnu, *fut ex*. odtrhl, odtrhnauti, odtržen, abreißen etwas v. etwas, abrumpere, avellere, revellere, deripere: od modlářstwj ge odtrhnauti chtěl, *K*. 2) abrücken, (*neutr*.), se amovere, recedere: odtrh. od města wogsko; - nutj, *n*. Abreißung, *f*. avulsio; Abrückung.

II. *rec*. odtrhnauti se, abreißen, abgerißen werden, abrumpi; b) sich trennen v. etwas, v. jemand, separari, avelli; c) abtrünnig werden, deserere.

Odtrhugi, owal, owati, vorh.

II. *rec*. odtrhowati se, abrücken, wegrücken, recedere; b) u. c) s. vorh. b) u. c) 1 Sam. 26, 10.; od kalicha se odtrhowati.

Odtrženec, nce, *m*. s. odpadlec: održency od Boha, *Cyr*.

Odtrženj, *n*. s. odtrhnutj.

Odtucha, y, *f*. s. odtuffenj.

Odtud, *adv*. daher, dannen, v. dannen, inde; tam odtud, v. dort, illinc, istinc; odtud gest, že-, daher kommt es, daß-, hinc est, fit, ut - *Com*. odtud až potud, *prov*. der Krug geht so lange zu Wasser, bis er bricht, *D*.

Odtudto, *adv*. v. hier, hinc, v. da an, abhinc.

Odtudž, *adv*. eben daher, etiam inde: odtudž z Kunstatu, *Vel*.

Odtuffenj, *n*. Rast, *f*. respirium, requies, *B*. odtuffenj mjti.

Odtuffjm, *fut. ex*. il, iti, folg.

Odtuffugi, owal, owati, Frist geben, Hoffnung machen, (od. vorhersagen)? dobře mi odtuffug, neb syc samy wěcy na zlémstogj

Odwějm, *fut. ex*. il, iti, en, angewöhnen, z. B. einem etwas, ali-

quem desvefacere a re, dedocere aliquem aliquid.
II. *rec.* odvčiti se, sich abgewöhnen, desuescere, desvefieri, dediscere.
Odvčugi, owal, owati, verb.
Odugi se, odul, odauti, *part. pass.* odut, aufdunsen, aufschwellen, subinflari, intumescere: od. se gako puchýř; chléb se oduge, y člowěk; 2) *sl.* aufgeloffen, tumidus.
Odulý 3. (odutý), z. B. chléb, s. odpadlý, *D.*
Odvmrtj, *n.* s. odaumrt, 2).
Odmrtnj 1. das Fallgut betreffend caducus; b) ledig, keinen rechtmäßigen Besitzer od. Erben habend, z. B. haereditas, possessio; odaumrtnj grunt, ein angestorbener Grund.
Odvmřu, s. odemřu, *Vel.*
Odundám, *fut. ex.* al, ati, wegthun, removere.
Odurawělý 3. geschwollen, tumidus.
Odukawjm, *fut. ex.* ěl, ěti, s. opuchnu.
Odukilý 3. odukilá zlatá žila, *Vel.* Herb. 206.
†Odur, u. *m.* zrostlina, azalea.
Odúrka, y, *f.* Kahr, *f. D.*
Odutj, *n. verb.* v. odugi.
Odutý 3. bausend, aufgeschwollen, aufgedunsen, turgens, turgidus; 2) *sl.* s. odpadlý: odutý chléb.
Odúwám se, ati, *sl.* s. odugi se.
Odvzdjm, *fut. ex.* il, iti, abzäumen, defrenare.
Odvzljm, *fut. ex.* il, iti, auflösen, losbinden, enodare.
Odwáděcý 1. Ableitungs-, derivativus, *Neg.*
Odwádjm, ěl, ěti, s. odwedu.
Odwádzám, ati, *sl.* verb. 2) *sl.* abrathen, retrahere, dissuadere.

Odwaha, y, *f.* bess. odwážliwos[t]
Odwálám, *fut. ex.* al, ati, *sl.* odwalugi; 2) das Brod alle[s] walken.
Odwaljm, *fut. ex.* il, iti, en, odwalugi.
Odwáljm, *fut. freq.* el, eti, folg[t] 2) s. odwálám 2) y
Odwalugi, owal, owati, abwä[l]zen, wegwälzen, amoliri, de[-]volvere; 2) *sl.* - kruh chleba, herabschneiden, groß u. gewa[l]tig: taký kus (kruh) chleba [...] odwalil!
Odwar, u, *m.* Absud, *m.* deco[-]ctum.
Odwárka, y, *f.* Tunke, (Brühe) v. gedürrten Pflaumen; Frika[s]see, *D.* embamma (jus) pr[u]neum; (eingemachtes Fleisc[h]) caro conditanea, *R.*)
Odwázi, *fut. ex.* odwázal, za[-]zán, s. odwazugi.
Odwážjm, *fut. ex.* il, iti, s. odw[a]zugi.
II. *rec.* odwážiti se, *cum gen[.]* *rei*, wagen, sustinere: žiwo[t] se odwážiti, *Com.*
Odwážjm, *praes.* odwážel, o[d]wážen, s. odwezu.
Odwážka, y, *f.* Absuhr, *f.* dev[e]ctio, *D.* b) *sl.* auch Vorspan[n] praejunctura.
Odwážliwý 3. verwegen, auda[x], temerarius, confidens; -wo[st,] i, *f.* Verwegenheit, audaci[a,] confidentia, temeritas.
Odwažugi, owal, owati, abw[ä]gen, (abwägen), pendere, [...] libram exigere.
Odwazugi, owal, owati, abbi[n]den, losbinden, solvere.
Odwedu, *fut. ex.* dl, odwesti, [...] weden, abführen, a) wegführe[n] jemand, od. etwas, deduce[re,] abducere; b) ableiten, z.

Waſſer, derivare; auch in der Gramm: ſlowo odwedené, abgeleitetes Wort, - derivativum, *Djurgala*; bezahlen, abtragen, abführen, z. B. Zinſen ꝛc. solvere, pendere, *Vel.*; 2) übergeben, etwas das jemand gehört, reddere, tradere; na mjſto odwáděti, einliefern.

Odwěgi, odwál, odwjl, odwáti, odwjti, ſ. odfauknu; b) *sl.* aufhören d. Frucht zu würfeln.

Odwezu, *fut. ex.* odwezl, odwezti, odwezen, *imper.* odwez, abführen, wegführen, mit dem Wagen, avehere, devehere.

Odwigi, *fut. ex.* odwil, odwjti, ſ. odmotám.

Odwjgjm, el, eti, vorh., *sl.* auch pres odwjgeti, - remittere.

Odwjrám, ſ. otwjrám.

Odwiſlý 3. herabhangend, pendulus, dependens; - oſt, i, *f.* Abhängigkeit, *f.* dependentia.

Odwiſnu, *fut. ex.* ſl, ſnauti, *sl.* erhängt, aufgehängt werden, suspendi; b) ſchlaff werden, flaccescere.

Odwlážjm, *fut. ex.* il, iti, folg.

Odwlečem, kl, wlecy, *sl.* folg.

Odwleku, *fut. ex.* kl, odwlécy, wegſchleppen, wegſchleifen, wegziehen, abstrahere, absportare (trabe), *B.*

Odwlhám, *ati*, *sl.* folg.

Odwlhnu, *fut. ex.* odwlhl, odwlhnauti, feucht werden, humescere, humidum fieri.

Odwlhugem, owati, *sl.* vorh.

Odwod, u, *m.* Widerlegung, *f.* refutatio, Pr. 2) Abführung, Bezahlung, *f.* Abtrag, *m.* solutio, *pensio*, satisfactio; 3) Abgabe, Abgebung, Übergebung, *f.* redditio, traditio.

Odwodjm, *praes.* iti, ſ. odwozugi.

Odwodjm, *fut. frequ.* il, iti, ſ. odwedu.

Odwodnjk, *a, m.* Entführer, *m.* raptor, -nice, *f.*-inn, *f.*-trix. *D.*

Odwogjm, *fut. ex.* il, iti, verdoppeln, zweymahl thun, begehen, z. B. hřjch, duplicare, geminare.

II. *rec.* odwogiti ſe, verdoppelt werden, duplicari, *Troj.*

Odwolám, *fut. ex.* al, ati, ſ. odwoláwám.

Odwolánj, *n.* Widerruf, *m.* revocatio; 2) k wyššjmu práwu, Appelation, appellatio, provocatio.

Odwoláwagjcý ſe, Apelant, *m.* Appellant, *D.*

Odwoláwám, al, ati, widerrufen, revocare; 2) *sl.* abrufen, avocare.

II. *rec.* odwoláwati ſe, ſich berufen auf -, provocare ad hominem od. rem; 2) ſich durch jemandes Beyſpiel entſchuldigen, se defendere (excusare) alicujus exemplo; 2) einen zum Zeugen anführen, uti testimonio alicujus.

Odwolenj, *n.* wlaſtnj wůle odloženj a na cyzý ſe oddánj, Reſignation, *f.* resignatio, *Com.*

Odwoljm, *fut. ex.* il, iti, gewählt haben, ? *Huss.*

II. *rec.* odwoliti ſe, *cum dat. rei*, abſagen, abſtehen, nuncium mittere: odwoliti ſe hřjchům.

Odwozugi, owal, owati, abmahnen, abducere, dehortari aliquem, dissuadere alicui; 2) ablehnen, tropiſch, abwenden; z. B. d. Schuld, amovere, removere, avertere; einen Einwurf, refutare, widerlegen et.

wás, confutare, diluere, convincere.

Odwozým, *fut. ex.* yl, yti, s. odwezu.

Odwrácenec, nce, *m.* Abtrünniger *m.* desertor, apostata: Julián odwrácenec od wjry kř. *Cyr.*

Odwracugi, owal, owati, s. odwrátjm.

Odwracým, el, eti, vorh.

Odwrátjm, *fut. ex.* il, iti, cen, abwenden, abkehren, z. B. Unglück, Gefahr rc. avertere, depellere, propulsare, d. Augen, avertere, deflectere, declinare, dejicere; sein Gemüth, avertere, deflectere.

Odwrhu, *sl.* odwrhnem, *fut. ex.* odwrhl, odwrcy, odwržen, wegwerfen, abjicere; wjno se odwrhlo, *sl.* der Wein ist abgestanden,

Odwrhugi, owal, owati, vorh.

Odwrkáwám, ati, *sl.* s. odbreptáwám.

Odwykám, al, ati, folg.

Odwyknu, *fut. ex.* odwykl, odwyknauti, mit u. ohne Dativ, entwöhnen, sich abgewöhnen, desuescere alicui rei, desvefieri a re.

Odzáblina, y, *f. sl.* s. odznobenina.

Odzábnu, *fut.* odzábl, odzábnauti (odzábsti), abfrieren, frigore solvi, *D.*

Odžehnám, *fut. ex.* al, ati, durch Segensprechen vertreiben, z. B. d. Krankheit, sortilegio tollere.

Odžehnám se, *fut. ex.* al, ati, mit dem Genit. eigentlich durch zauberische Segensprecherey v. sich abwenden, sortilegio tollere: bjdy se odžehnati, Jz. 47, 11. *coll.* 12. b) überhaupt v. etwas sich befreyen, lossagen, auch durch Gebet, rc.

Odzemek, mku, *m.* (stonek), S[...] stamm, truncus, *D.*

Odzğon, s. ocğon.

Odznobenj, *n.* folg.

Odznobenina, y, *f.* Frostbeul[...] pernio.

Odznobjm, *fut. ex.* il, iti, z[...] nohy, ruce sy odznobil. d. Fü[...] d. Hände sind ihm erfroren, [...] hat sich d. Füße, d. Hände [...] froren).

II. *rec.* odznobiti se, s. ozr[...] biti se

Odzowjem, *fut. sl.* zwal, zwa[...] abrufen, avocare.

††† Odzpomohu, das knecht[...] übersetzte abhelfen, s. pomoh[...]

Odzubadljm, *fut. sl.* iti, s. o[...] klsnám.

Odzwonjm, *fut.* iti, s. zwonj[...] fig. odzwoniti někomu za ně[...] züchtigen: teni wám strassi[...] odzwonj! *A. Neg.*

†Oedmanka, y, *f.* zrostlina, Oe[...] mania.

Ofauknu, ofuknu, *fut. ex.* [...] knauti, anblasen, adflare, *D*[...]

II. *rec.* ofauknauti se, a[...] fahren (im Zorne), anschna[...] chen, increpare: řekl, ofuk[...] se, tlumočnjk, *Com.*

Oféra, y, *f.* Opfer, *n.* Opfergan[...] *m.* sacrificium, sacrum; 2) [...] Opfergeld in der Kirche, dowur[...] (offertorium).

Ofermežugi, *fut. ex.* owal, owa[...] s. fermežugi; fig. beschönigen[...]

Ofěrnj 1. z. B. oférnj pytljk, pytljček.

Ofěrugi, *praes. & fut.* owal owati, opfern, darbringen, s[...] crificare, immolare.

II. *rec.* ofěrowati se, sich a[...] biethen, se offerre: ofěruge [...] ku poslauženj, *Com. & sl.*

†Oficýr, a, *m.* Offizier beym M[...]

...iár, praefectus militaris, ...gemein officialis; - rka, y, f. Offiziersfrau, conjux officialis, - úw, owa, owo, adj. poss. dem Offizier gehörig; - ...in, a, o, adj poss. der Offiziersfrau gehörig; - ŕský 3. Offizier-Kaonyforma;-ſky, adv. nach Art der Offiziere, more praefectorum militarium; - ſtwj, n. Offiziersrang, Würde, dignitas, officium, munus, praefecti militaris, Kram. P.

...ia, y, f. Euphemia, (Nahme) ...

...inek, nku, m. sl. flink, boh. f. polirek.

...inkugem, owati, sl. f. pobláwkugi.

...ckám, al, ati, beschnarchen; 2) sl. anspritzen, conspergere. II. rec. ofrkati se, f. ofaufnauti se.

...irknu se fut. ex. anschnarchen, increpare, vorh. Ryb. D.

...rafnu, f. ofauknu: ofuklo ho, sl. der Schlag hat ihn gerührt, apoplexia tactus est.

...g, folg.

...gaſnugi, owal, owati, erhellen, illustrare, Raut.

...e, n. sl. & mor. og, woy, boh. Deichsel, f. temo; obrátiti oge ... das Fersengeld geben, fugam capessere: obrátili oge zpátkem a vtjkali, Cyr.

...ginjm, fut. ex. il, iti, ginjm potáhnauti, bereifen, pruina obducere, D.

...glo, a, n. dim. v. oge, Cyr.

...gnice, f. Klobendeichsel, f.

...gr, u, m. zemé připálená žlutá, Berggelbe, n. ochra; ogr člowěnné barwy, Bleygelb, ochra plumbaria, factitia; ogr modrý, Bergblau, n. sit caeruleum od. montanum. R.

Ohánjm, él, éti, z. B. oh někoho, něco, d. Fliegen v jemand, od. etwas abwehren; - prohibere, arcere, avertere, wegtreiben, pellere, depellere; 2) fächeln, fächern, Wind machen (durch den Fächer ꝛc.), ventulum facere alicui.

II. rec. oháněti se, fechten, z. B. mit den Händen, d. Hände bewegen, agitare manus; 2) sich fächeln, fächern, ventulum sibi facere; 3) sich wehren, bemühen, sich zu erhalten, pracně se oháněti sich kümmerlich hinhelfen; má se co oháněti, er muß sich kümmerlich behelfen, ohání se gak může.

Oháňka, y, f. Schwanz, m. cauda; 2) Fliegenwedel, n. muscarium; 3) mor. & sl. f. focher (flabellum).

Ohaňkář, e, m. Fliegenwedelmacher.

Ohař, e m. (v. alten ogar), Jagdhund, m. (wohl nicht Schafhund) canis venaticus, hung, agár, d. h. Jagdhund, m.

Ohřrám, ati, sl. f obořjm.

Oharek, rku, m. 1) überhaupt, f. opalek: nádoby k oharkům, thymia materia, Ger. 62, 19; 2) der Butzen v der Kertze, myxus; 3) ein Endchen Licht, D. 4) mor. (& sl.) f okurka.

Ohawa, y, f. Gräul, m. a) Abscheu, m. horror, abominatio, b) abscheuliche Sache, res horrenda, abominatio; ohawa lidského pokolenj, vulgo měcha člowěk, Abschaum des menschlichen Geschlechts, foedus, abominabilis homo.

Ohawjm, il, iti, verunstalten, deformare, turpare; na těle

Digitized by Google

někoho ohawiti, raniti, koſti polámati, Pr.

Ohawnjk, *a, m.* ein gräulicher Menſch, homo foedus.

Ohawný 3. gräulich, a) gräßlich, erſchrecklich, horrendus, terribilis: ohawná ſmrt; b) abſcheulich, garſtig, foedus: ženy ohawnými wěcmi okydány, *K.* ohawné gméno, Ekelnahme, appellatio ignominiosa, *D.* -ně, *adv.* horrendum, horrifice; foede; -noſt, i, *f.* ſ. ohawa.

Ohbj, *n.* Bug, *m.* Biegung, *f.* flexus; 2) Abweg, *m.* diverticulum.

Ohbitý 3. gewandt, geſchickt in Bewegung, agilis, flexilis, *Har.*

Ohebný 3. biegſam, beugſam, flexibilis, flexilis: ohebné ſrdce, *Com.* - noſt, i, *f.* - keit, *f.* - bilitas.

Oheň, hně, *m.* Feuer, a) das brennt, leuchtet, ignis, auch flamma, wenns ſo viel iſt als Flamme; auch ardor: oheň plápolagjcý, Flammenfeuer, ignis flammabundus, *D.* prwnj, druhý, třetj oh. erſtes, zweytes, drittes Feuer (Bergb) primus, secundus, tertius ignis; ſtrogený, dělaný oheň, rozkoſſné ohně, Feuerwerk, Kunſtfeuer, *n.* ignes festivi, *D.* oheň udělati, rozdělati, roznjtiti, Feuer anmachen, anzünden, ignem accendere, facere, excitare; ohněm a mečem ge hubil, *Com.* b) Feuerbrunſt, *f.* incendium; oh. z domu wyſkočil, *Vel.* oh. w zemi, Erdbrand, *m.* incendium terrae, *D.* c) Schlacht, *f.* pugna; oheň pekelný, od. ſtudený oh. od. oh. ſw. Antonjna, (auch čerwený oh. ?) *boh. & sl.* (*sl.* auch pokolwár), Höllenbr.
eine Höllenraude, Brand
f. eine große Entzündung,
cher d. Glieder gleichſam
ben: Zykm. cýſaři oh. p
hu zapálil; y umřel, *Vel.*
pekelný; c) Hitze, *f.* ard
gnis, d) Hitze, Heſtigkeit,
des Brandweins, der A
ꝛc. ardor, ignis: ſſjpy ge
té, které ohněm zloſti
Bůh na hlawy gegich o
K. oheň turecké ukrutnoſ
e) Röthe, *f.* ignis, flam
das Funkeln, z. B. der A
Edelſteine ꝛc. ardor, i
flamma, fulgor; g) Feu
Kanonen, Muſketen ꝛc.
sio; h) Lebhaftigkeit, vig
sl. Rothlauf, *m.* erysip
před dymem utjkage, w
ſe octne *K. prov.* aus der
gen in d. Trauſe, incid
scyllam &c.

Oheňpara, *y, f. sl.* ſ. auroč

Oheybám, ſ. ohýbám.

Oheybadlo, ſ. ohýbadlo.

Oheybnu, beſſ. ohnu.

Ohkám, *ati, sl.* ſeine Unzufri
heit durch Wiederholung
oh, oh! zu erkennen geben.

Ohladjm, *fut. ex.* il, iti,
ren, levigare; 2) abſtrei
(mit der Hand), demulce

Ohlas, *u, m.* Widerſchall, *m*
sonantia, imago vocis, e
2) *sl.* Nachricht, *f.* Bericht
nuncium: ohlas dati něk

Ohláſſenj *n.* Ankündigung,
kanntmachung, *f.* nunci
promulgatio; 2) od. ohlá
ſe, Erklärung, *f.* declara
Inſinuation, *f.* insinuatio
to mé ſproſtné k Waſſj Mi
ohláſſenj, *Cyr.*

Ohláſſka, *y, f.* d. Aufbietung

- Ehleute, renuntiatio, promulgatio.
Ohlašugi, owati, folg.
Ohlásým, fut. ex yl, yti, ssen, ankündigen, a) bekannt machen als Nachricht, nuntiare, significare, indicare; b) bekannt machen zur Nachachtung, bewillen, denuntiare. 2) aufbieten, öffentlich bekannt machen, z. B. Verlobte auf der Kanzel, renuntiare, promulgare aliquem.
II. rec. ohlásyti se, někomu, dem rufenden Antworten, respondere; - w něčem, (was nicht immer ausgedrückt wird), sich erklären, äußern, contestari, se declarare; w tom se před práwem ohlásyl; ohlásyl se před práwem, že -, Pr. ? wůli mé, w kteréž sem se dawno ohlaſſowal, ochotně ? býti budau, K. k wůli Boží že ? býti chce, se ohlásyl, K. w čem se tato předewſſjm swětem ohlaſugi, Vel. - k někomu, od. ? někoho. sich melden, insinuare se: ſ. ohláſſenj; 3): ohlásym se v wás, když tady půgdu.
Ohlaw, i. f. Halfter, capistrum; koni ohlaw dáti, ein Pferd halftern, equo capistrum imponere, D.
Ohlawek, wku, m. sl, der obere Theil des Schuhes, superior pars calcei; 2) ſ. folg.
Ohlawka, y, f. dim. v. vorh.; 2) ? ſ. vorh.
Ohlawně f. sl. ſ. ſtub, n. opravena na ſtudni.
Ohlawnjk, u, m. Kappenring, m.
Ohlazugi, owal, owati, ſ. hladjm
Ohle! sl. interj. mirandi.
Ohlechlý s. taub, surdus: lidé bychem ohlechlj.
Ohlechnu, chnauti, ſ. ohluchnu, Haj. swět ke wſſemu, což mu ſe koli prawj, káže, zpjwa neb pjſſe ohlechl, Syr.
Ohled, u, m. Rückſicht, f Augenmerk, n. respectus, ratio, ohled mjti, anſehen, respicere; 2) pl. ohledy, sl. Beſchau, f. wohledy gjti, auf d. Beſchau, (des Frauenzimmers) gehen.
Ohlédám, fut. ex. al, ati, án, ſ. ohledáwám.
Ohlédám ſe, ſ. ohljdám ſe.
Ohlédnu, m. ohlednu ſe, ſ. ohljdnu, ohljdnu ſe.
Ohledaná, e, f. na ohledanau tu čáſtku knjhy wen puſtil. Com.
Ohledánj, n. verb. v. ohledám.
Ohledatel, e, m. z. B. zboží, Waarenbeſchauer, D.
Ohledáwám al, ati, mit dem Genit. unterſuchen, beſehen, quaerere, exquirere, perquirere, inquirere, scrutari, cognoscere, investigare, explorare: ohledáwal gegich vſſj, noſu, Com.; - wánj, n. verb.
Ohledčj, jho, m. sl. Göm. ein Beſchauer der zu heirathenden: ohledčj gi přiſſli!
Ohledugi, owati, ſ. ohledáwám: wjna ohledáwána byla, Vel.
Ohlezenj, ohlézým ſe, Wrbensky.
Ohljdám ſe, al, ati, ſ. ohljžjm ſe na něco: etwas berückſichtigen, respicere, spectare, considerare: ſluſſj ſe wám na to bedliwě ohlédati.
Ohljdnu, fut. ex. dl, dnauti, beſehen, unterſuchen (einmal) explorare, cognoscere, perquirere.
Ohljdnu ſe fut. ex. ohljdnu, ohljdnauti, folg. dřjwe než ſe ohlednau, ?ikwači ge, Vel.
Ohljžjm ſe, el, eti, ſich umſehen,

Digitized by Google

a) um sich herumsehen, circumspicere se, circumspectare se, auch blos circumspicere, circumspectare; stehet dabey noch etwas, so bleibt se weg, z. B. po někom, nach jemand, circumspicere od. circumcircumspectare aliquem; b) zurücksehen, respicere, respectare; po něčem, nach etwas, rem u. ad rem, s. auch ohljdám.

Ohlodám, al, ati, benagen, adrodere: ohlodá pupence na stromě, K.

Ohlodek, dku, m. sl. s. ohryzek, 1), 2).

Ohluchnu, fut. ex. ohluchl, ohluchnauti, taub werden, surdum fieri, auditum amittere, s. auch ohlechnu.

Ohlussjm, fut. ex. il, iti, betäuben, taub machen, surdum reddere; 2) s. hlussjm; -ssenj, n. verb.

Ohlussugi, owal, owati, vorh.

Ohmatam, al, ati, s. omakám, D.

Ohnauti, s. ohnu.

Ohnautka, y, f. Fischangel, f. Fischhamen, m. Kesser, m. hamus, D.

Ohnem, sl. s. ohnu.

Ohnetený, s. odhnetlý: ohnetený hřbet.

Ohneta, s. odhnetu.

Ohnice, f. mor. řepice, sl. horčice planá, boh. Ackerrettig, Ackersenf, n. sinapis arvensis, L. D. s. ohniwa.

Ohníček, čku, m. dim. ein kleines Feuer, Feuerchen, n. igniculus; 2) s. mak wlčj.

Ohnjem (ohnjm), něl, ohniti, sl. feurig seyn, Feuer v. sich geben.

Ohnigi, fut. nil, njti, ringsherum abfaulen, putrescere, putrefieri.

Onipal, u, m. Entzündung, f. inflammatio, D. (nach L dasselbe was ohinpara).

Ohnipara, s. auročky.

Ohnisko, a, n. sl. folg.

Ohnisstě, n. mor. & sl. auch sko, a, n. Feuerherd, m.

Ohnisstko, a, n. dim. eine Feuerstätte, Kohlpfanne, culus.

Ohniwa, y, f. (auch ohnice Hederich), m. raphanus ra nistrum, Lin. D.

Ohniwáček, čka, m. Phöni fabelhafter Vogel, phoe

Ohniwjm, ěl, ěti, feurig we glühend werden, candes

Ohniwo, a, n. sl., kraužek Kettenglied, n. annulus nae.

†† Ohniwow, u. m. (pl. ohn wowé!) Feuerspeyender mons ignivomus? Neg.

Ohniwý, 3. feurig, igneus dens; 2) feuerroth, ign ohniwý (krwaný) prap Blutfahne, velum flame D. ohniwá kaule, Feuerb m. Feuerkugel, f. ohniwý Feuerpfeil, m. telum ign D. ohniwý kleg, Weinöl naphtha; -wost, i, f. das rige Wesen, conditio igne

Ohnižil, a, m. Molch, Sala der, m. stellio, salamand

† Ohňostrog, e, m. Feuerwe ignes artificiosi, festivi, K

Ohnu, fut. ex.. ul, auti, ut, gen, krümmen, z. B. einen 2c. flectere, inflectere, cu re, incurvare, inclinare fig. beugen, bewegen, flect k dobrému řádu ge ohnul ohnauti ho k tichým ob gum, K.

II. rec. ohnauti se, sich gen, flecti &c. incurvesc

Ohò! *sl. interj. admirandi.*

Oholugi, *fut. ex.* owal, owat, abhobeln, runcinare, dolabra abradere, polire, dedolare.

Oholjm, *fut. ex.* il, iti, en, abscheren, enthaaren, tondere, detondere.

Ohořjm, *fut. ex.* il, iti, abbrennen, (*Neutr.*) aduri.

Ohowřám, ati, *sl.* s. omlauwám; 2)

Ohomořjm, *fut.* iti, vorh.

Ohrabám, *fut.* al, ati, umscharren, herumscharren, circumradere.

Ohrabky, *pl.* s. auhrabky.

Ohrablo, *n. sl* s. hřeblo.

Ohrada, y, *f.* überhaupt Verwahrung, Befestigung *f.* od. womit man etwas in dieser Absicht umgiebt, cinctura, munimentum; daher b) der befestigte Ort selbst, Festung, *f.* *B.* Boha za pewnau ohradu mjti; přednj ohrada pewnosti, Außenwerk, *n.* propugnaculum exterius, *D.* c) Zaun, *m.* Umzäumung, *f.* Geschräge, *n.* sepes, sepimentum; ohrada owčj, Pferche, *f.* septum.

Ohradjm, *fut. ex.* il, iti, zen, u. zen, überhaupt mit etwas umgeben, bezirken, der Verwahrung, Befestigung wegen, munire: also a) verwahren, befestigen, in Sicherheit setzen, z. B. einen Ort, munire, communire, firmare; auch fig. ohraditi pobožna srdce před tjm bludným mudrowánjm, *Com.* předewssjm nebezpečenstwjm *K.* poctiwost děwečky, *K.* b) umzäumen, circumsepire, sepire; mezemi ohraditi, s. obmezyti: gistými mezemi ohradil Bůh moc králowstau, *Vel.* s. auch oplotec.

II. *rec.* ohraditi se, sich verwahren, befestigen ꝛc. se communire &c. 2) fig. sich sicherstellen, verwahren, munire se, listem se ohraditi, *Pr.*

Ohradnj 1. Festungs-, ohradnj koš, Schanzkorb, *m.* etwa corbis serviens munitioni.

Ohrádzám, *ati, sl.* vorh.

Ohrazenice, *f. pl.* ein Dorf im Bunzl. Kr.

Ohražugi, owal, owati, s. ohradjm.

II. *rec.* ohražugi se, s. ohraditi se.

Ohře, *f.* ein Fluß in Böhmen, Eger, *f.* Egra.

Ohřebjm se, *fut. ex.* ila, iti, abfüllnen, füllnen, Füllen werfen, pullum (hinulum) parere, od. blos parere.

Ohřeblo, *sl.* s. hřeblo.

Ohřegi, *fut. ex.* ohřil (ohřál) ohřjti (ohřáti), *part. pass.* ohřit, wärmen, calefacere, fovere; erwärmen, calefacere, tepefacere, fovere; 2) aufwärmen, z. B. Speise, Wasser ꝛc, recalfacere, denuo calefacere, auch recoquere, wenns zugleich wieder gekocht wird.

II. *rec.* ohřjti se, sich wärmen, erwärmen, se calefacere, calefieri, calescere.

Ohřiwadlo, a, *n.* Feuerpfanne, Gluthpfanne, Bettpfanne, *f.* Kohlenbecken, *m.* foculus.

Ohřjwám, al, ati, s. ohřegi: ruky za ňadry ohřjwati, d. Hände in Schooße haben, faulenzen, manum habere sub pallio.

Ohrňám, *ati, sl.* s. ohrňugi.

Ohrnu, *fut. ex.* ul, auti, aufschürzen, succingere, z. B. das Kleid,

vestem: b) od, wykasati, aufstreifen: lokty ohrňuge, *Com.*

II. *rec.* ohrnauti se, sich aufschürzen, succingere se, succingere vestem, succingi.

Ohrňugi, ohrňugi se, owal, owati, vorh.

Ohromjm, *fut. ex.* il, iti, en, (gako hromem ohlussiti), der Empfindung berauben, attonare, stupefacere, abstupefacere; bestürzen, percellere; (attonitum reddere, *Com.*: hlasem swým nepřátely ohromuge, *K.* ohukne, ohromj, (*in textu* okřikne), *K.*

II. *rec.* ohromiti se řečj, rasch anfahren, asperius appellare, *Syl.*

Ohromný 3. gewaltig, erschrecklich, horrendus, percellens; - ně, *adv.* horrende, *K.*

Ohromugi, owal, owati, s. ohromjm.

Ohrossilý 3. (člowěk), derb, massiv, gestalt, solidus (indolatus), crassus, *Lomn.*

Ohrozým se, *fut. ex.* yl, yti, Muth fassen, sich ermannen, animum capere: ohrozyl se předce, a ssel k králi, *Cyr.* ohrozyl se a opřel nepřjteli, *Plac.*

Ohrubný 3. s. obhmbný ?

Ohryzek, zku, *m.* Kröbs, *m.* ein abgenagter Apfel, pomum circumrosum, praerosum: gest v něho gako směti a ohryzek, *K.* to za směti a za ohryzek pokládá, *K.* 2) Adamsbissen, Kröbs, Griebs, Gröbs (im Halse), *m.* Drossel, *f.* Kehlkopf, *m.* guttur, jugulum.

Ohryzám, al, ati. folg.

Ohryzu, *fut. ex.* ohryzl, ohryzti, umnagen, circumrodere.

Ohuknu, *fut. ex.* kl, knauti, s. okřiknu: okřikni, ohukni, auch ohromjm.

Ohyb, u, *m* Bug, *m.* Biegu
flexus; 2) Hutkrempe,
fulcrum pilei.

Ohýbadlo, *a, n.* Biegscheil
beym Büttner, *D.*

Ohýbám, al, ati, s. ohnu: z
klonnosti ohýbati, *K.* 2)
niren (Gramm), decli
Com. - ánj, *n.* Deklinir
declinatio.

Ohybký, *sl.* s. hybký.

Ohybný 3. beugsam, bie
flexibilis, flexilis.

Ohýnám, ati, *sl.* s. ohýbám

Ohyzda, y, *f.* Gräuel, a) A
m. horror, abominatio
scheuliche Sache, res h
da, foeda, (abominati
tull.) 3) Schande, *f*
ignominiae, (s. spustin

Ohyzdjm, il, iti, verun
deformare, dehon
turpare.

Ohyzdný 3. gräulich, a) g
erschrecklich, horrendu
ribilis; b) abscheulich,
foedus; - ně *adv.* horre
horrifice; foede; - no
s. ohyzda.

Ohyzdugi, owati, s. ohy

Oka, y, *f. sl.* ein Maaß, 2
od. 2 1/4 Halbe.

Okáč, e, *m.* Glotzer, *m.*
giger Mensch, *D.*

Okadjm, s. folg.

Okádzám, al, ati, *sl.* ber

Okaga, y, *f. sl.* Name de

Okále, *m. pl. sl.* die u.
Augen, (verächtlich).

Okalicjm, *fut,* il, iti, *sl.*
mand verstümmeln,
den, mutilare, vulner

Okaljm, iti, *sl.* s. obiljm

Okamženj, *n.* Augenblic

kurze Zeit, punctum temporis, momentum: w tom okamženj, diesen Augenblick, hoc momento; w okamženj, Augenblick ich.

Okamžilý 3. augenblicklich, v. kurzer Dauer, momentaneus(?)

†Okamžilwý 3. vorh. kde okamžilwých wěků nenj wjc, *Neg.*

Okap. s. odkap, *D.*

Okasám se, *fut.* al, ati, *sl.* kasanicy *rc.* sy wzhůru wyzdwihnauti, ohrnauti, a přjpnauti, sich aufschürzen, succingere se.

Okatice, *f.* ostráč, Neunaugen, *f.* petromizon fluviatilis, *Lin.* lampetra minor, caecilia, oculata, *Syl.*

Okatý 3. großäugig, magnos oculos habens; 2) löchricht, mit vielen Vertiefungen u. Löchern versehen, ocellatus: okaté bylo, *K.* testo okaté od chmele

Okaunjm se, čl, ěti, ungern daran gehen, sich weigern, cunctari, tergiversari, hl. k. 1, 3. 451. regl. ochaunjm se.

Okaurjm, *fut ex.* il, iti, beräuchern, mit Rauch erfüllen, fumo implere, suffumigare.

Okausám, okaussi, *fut. ex.* okausal, okausati, okausán, *praes.* okausugi, umnagen, circumrodere.

Okaussjm, el, eti, s. okusým.

Okauckugi, owal, owati, in Winkel kriechen, sich verbergen, verstecken, correpere in latebram, delitescere.

Okauwám, ati, *sl.* s. okugi.

Okauzlenj, *n.* s. očarowánj.

Okauzljm, *fut. ex.* il, iti, en, s. očarugi: okauzlený chrám, *Har.*

Okáži, *fut. ex.* okázal, okázati, okázán, zeigen, weisen, deuten, ostendere, monstrare; a) sehen lassen, se conspiciendum dare.

II. *rec.* okázati se, sich sehen lassen, se conspiciendum dare

Okázka, y, *f.* Zeugung, Darzeigung, Vorzeige, *f.* ostensio: na okázku to přinesl, er brachte es zum Vorzeigen (als Muster), ostendendi causa (speciminis loco) tulit; 2) Anzeige, *f.*? *D.*

Okénce, okenečko, *dim.* s. okénko.

Okenice, *f. sl.* auch oblečnice, Fensterladen, *m.* valvae ligneae fenestrales; 2 ein ins Gevierte gehaunes Stück Eis, *D.*

- čka, y, *f. dim.* auch Deckel, z. B. des Ventils in der Orgel, auch das Ventil selbst, valvula,

Okenko, a, *n. dim.* Fensterchen, *n.* fenestella; okenko we zděch, (djra k střjlenj), Schießloch, *n.* cavum cubitale, *R.*

Oklamám, *fut. ex.* al, ati, s. oklamáwám.

Oklamánj, *n.* Betrügerey, *f.* fraudulentia.

Oklamáwám, al, ati, betrügen, hintergehen, fallere, decipere, inducere aliquem, imponere alicui, verba dare alicui.

Oklamawatedlný 3. betrüglich, fallax in errorem inducens, *B.*; -ně, *adv.* -s někým činiti, *K.*

Oklasým, *fut.* yti, *Lypt.* s. obokugem, 2).

Oklátjm, *fut. ex.* il, iti, erschüttern, wankelnd, wackelnd machen, labefactare; *B.*

Oklegugi, *fut. ex.* owal, owati, beleimen, glutine obducere.

Oklep, u, *m. sl.* (oklepaný snop), s. oklep.

Oklepám, *fut.* al, ati, folg.

Oklepáwám, al, ati, abklopfen; a) herab od. herunter klopfen, decutere, excutere; b) klopfen,

Digitized by Google

prügeln, verberare, pulsare; fig. pauhé oklepané a zopálané tlachánj a tlampánj, lauter abgedroschenes Zeug, *D.*

Oklepechlý 3. herabhangend, flaccus, *Ryb.*

Oklepek, pku, *m. sl.* folg.

Oklépka, y, *f. mor.* s. oklep.

Oklepkugem, *fut.* owati, *sl.* s. obokugem 2); trop. s. omlauwám.

Oklesnjm, *sl.* folg.

Oklestjm, *fut. ex.* il, iti, behauen, d. Zweige abhauen, z. B. einen Baum, putare.

Oklesstěk, sstjku, *m.* klacek, stonek, key, Knüttel, truncus fustis, *D.*

Oklesstky, ů, *m. pl.* das Reis vom Baume, Hochholz, *n.* sarmenta, Knüttelholz, *n. D.*

Oklicaun, u, *m.* s. oklesstěk, ků, *D.*

Oklika, y, *f.* Umschweif, *m.* a) Umweg, *m.* d. Krümmung, des Weges, ambages, *pl.* circuitus, dispendium, anfractus; b) trop. z. B. in Reden, ambages, circuitus, ambitus.

Oklikowatý 3. gewunden, Krümmungen habend, tortus, habens sinus od. flexus, curvus; oklikowaté perspicylle, trauby, *Com.*

Oklikugi, owal, owati, winden, Krümmungen beybringen, sinuare: řeku oklikowati a stočiti, *Cyr.*

Okno, a, *n. sl.* auch oblok, u, *m.* Fenster, *n.* fenestra; 2) *sl.* der Eingang der Erzgrube, *hung.* akna; sklepowé okno od. bess. okno na sklepě, Kellerfenster, mřjžowané okno, Gitterfenster *m.* fenestra clathrata; falešné okno, blindes Fenster, ficta fenestra.

Oko, a, *n.* (οκκος, oculus), *dual.* *nom.* oči; *f. gen.* očj, *dat.* [illegible] *acc. & voc.* oči, *loc.* očjch, [illegible] očima, *pl. nom.* oka, *gen.* [illegible] *dat.* okům &c. Auge, *n.* a[illegible] mit man sieht, oculus. I[illegible] sem Falle muß immer der [illegible] anstatt des Plurals gebr[illegible] werde; wywalené welik[illegible] Glotzauge; oči pozdwihn[illegible] d. Augen aufheben, oculo[illegible] lere, levare, allevare[illegible] sklopiti, d. Augen nieder[illegible] gen, oculos demittere[illegible] wssech geho wěcech oko [illegible] s. nésu na oko, zum Schei[illegible] cis causa: na oko se sta[illegible] heucheln, simulare: tako[illegible] na oko zdá býti, *Vel.* na[illegible] vkázati, augenscheinlich z[illegible] vor d. Augen legen, ob[illegible] exponere: každá wěc na[illegible] vkázána gest, Pr. na oko [illegible] me, že - i. e. očitě, Pr. to m[illegible] na oko, *Cyr. III.* 11. ga[illegible] geden druhému z oka wy[illegible] totéž widj, cýtj *rc Com.* m[illegible] oko na něho, *sl.* - račj [illegible] Krebsauge, *n.* Krebsstei[illegible] žernowky rakowé, rakům[illegible] *mor.* žernůwky, *sl.* rakow[illegible] rakowiny, *D.* wranj oko, [illegible] beere, *f.* paris quadrif[illegible] *Lin*; wranj oka, s. čičor[illegible] *Vel. Har.* zagečj oko, Heil[illegible] Welt, s. zagečj, kurj oko, [illegible] kj rit; vsý oko, Schaaml[illegible] pudoris expers, [illegible]; *P. II.* wolowé oko, *sl.* ein[illegible] Weintrauben; b) was e[illegible] Auge ähnlich ist, (*pl.* oka) [illegible] Auge *n.* Knospe, *f.* oculus g[illegible] ma; β) Auge, ein augenfar[illegible] Fleck, z. B. des Pfauensch[illegible] zes *rc.* oculus; γ) Auge, d. [illegible] sche im Stricken, macula, [illegible] bialis): δ) ein Loch, Sch[illegible]

Schlinge, lemniscus, *B.* Auge auf den Würfeln, Punkt, punctum: ε) Loch, *n.* Vertiefung in Käse, Teige, ocellus; ξ) Dohne, Vogelschlinge, *f.* Gericht, *n.* tendicula laqueus; η) d. Narbe im Ey, cicatricula; ϑ) oko kladiwa, das Auge des Hammers, oculus mallei; ϰ) das Loch, wodurch sich der Faden (beym Weber) abwindet, Aug, oculus; λ) das Öhr des Seifensieders, ansula, ae, *f.* gedno oko, eš, Eß, *n.* eins, unio, dwě oka, dwa eſſe, Alleiß, *u.* canis, binio, tři oka, drye, Tres, drey, ternio, čtyři oka, quater, Quater, *n.* vier, quaternio; pět ok, cynk, Zinck, fünf, quinio; ſſeſt ok, ſiz, Ses, sechs, senio; sedlo mu ſſeſt ok-; auch auf den Spielkarten: gedno oko, eš, Eß, *n.* unio, dwě oka, taus, Tauß, *m.* binio; tři oka, trogák, dreyer, ternio; čtyři oka, čtwerák, vierer, quaternio; pět ok, paták, fünfer, quinio, ſſeſt ok, ſſeſták, sechser; senio, sedm ok, sedmák, siebener, septenio; osm ok, osmák, achter, octinio; dewět ok, neuner, *m.* novenio; deset ok, kněžna, *sl.* králka, zehner, decennio, decas; ſ. auch oči.

Okogjm ſe, *fut. ex.* il, iti, ſ. vkogjmy boháči okogili ſe panowánjm.

Okol, e, *m. obs.* ſ. okrſſlek; b) Rennbahn, *f.* der Kreis bey den Ritterspielen, stadium. *D.*

Okolečný ꝟ v. okolek, *D.*

Okolek, klu, *m.* Umkreis, *m.* a) Zirkellinie, z. B. eines Rades *u.* peripheria, perimetros, circumferentia, *Com.* b) Umfang, *m.* ambitus, circuitus; okolek obezřenj, ſ. obhled okolek, (okolj) ſtudenj, kalter Luftkreis, regio frigida, *Neg.* - teplo *zc.* c) fig. ſ. oklika: okolků vžjwati; okolky a okliky obcházela koruna; ſ. auch okolkugi; 2) der Hof um dem Mond, halo, area lunae, od. blos area; 3) *plur.* okolky, das Umschweifel des Riemers, ligamenta, quibus fimbria superinducitur.

†Okoleſt, a, *m.* ſ. herynk, *R.*

Okolj, *n.* Umgebung, Gegend, *f.* regio peripheria; 2) Bezirk, Kreis, *m.* circulus: okolj zádunagſké *zc.* w vhřjch; 3) ſ. okolek; c) : ſkrz okolj a zápolj.

Okoličnoſt, i, *f.* Umſtand, *m.* Beschaffenheit, *f.* Zustand, *m.* conditio, (circumstantia), *Com.*

Okoličný 3. *sl.* auch okolitý, ſ. okolnj.

†Okoljk, u, *m.* umbella, bey den Pflanzen.

Okolkugi, owal, owati, umschweifend werden, ambagibus uti in loquendo: okolkowala řečj, - zápolj dělala, *K.* - kowánj *n. verb.* bezewſſeho okolkowánj proſtě mluwiti, *K.*

Okolnj 1. *mor.* okoličný 3. benachbart, nahe herum liegend, vicinus: nepřátelé wáſſi okolnj, *B.* národowé lidu Božjmu okolnj, *K.*

Okolo, *praep.* u. *adv.* mit u. ohne Genit. umher, herum, circa, circum; kolem, okolo, ringsumher, circa circum; okolo toho, okolo něho, darum, um dieses, *D.* 2) vorbey, vorüber, z. B. vor einem Hause vorbey, praeter, trans, d. mit andern Wörtern sich vereinigen; 3) um, herum, circiter: okolo dewáté hodiny, okolo welké nocy; 4) in der Gegend, wenn sie gleich

nicht rund ist, *sl.* okolo nás *sl.* okolo chleba, wjna, sena *rc.* robiti, *sl.* sich mit dem Acker-, Weinbau beschäftigen.

Okolostogičnost, i, *f.* da dieß Wort das ganz buchstäblich übersetzte, circumstantia ist, so erklärt sich, *D.* laut dagegen; freilich aber gilt das auch v. dem allgemein üblichen deutschen Umstand; usus tyrannus -; bess. okoličnost.

Okolowánj, *n.* Umschweif, *m.* ambages, *Com.*

Okombnutje, *n. sl.* s. okamženj.

Okopám, *fut. ex.* al, ati, behacken mit der Hacke, pastinare.

II. *rec.* okopati se, sich verschanzen, se circumvallare, *Haj. Vel.*

Okopáwač, e, *m.* Behacker, *m.* Umgraber, pastinator; - ačka, y, *f.* - inn, *f.* - trix; 2) Krauthacke, *f.* s. krace, *D.*

Okopáwám, al, ati, s. okopám, okopati se.

Okoralý 3. z. B. chléb, země, v. kůra, harsches Brod, sprödes Brod, panis asper, duriusculus.

Okorawělý 3. vorh.

Okorawjm, *fut.* ěl, ěti, Rinde, Haut bekommen, rindig werden wie Brod, Erde, *rc.* indurare.

Okořenjm, *fut. ex.* il, iti, s. kořenjm.

Okořjm, rindig werden? *Leschka.*

Okorowánj, , *n.* Umschweife, *pl.* ambages.

Okorugi, owal, owati, s. okolkugi: nemnoho okorowati, kurz reden, *Syl.*

Okotjm se, *fut. ex.* s. kotjm se.

Okow, a, *m.* Schöpfeimer, *m.* Ahm, *f.* urna, (modiolus, *D.*); 2) *sl.* Eimer *m.* (Maas), urna, (… phora *D.*), *boh.* wědro; - … wku; - wček, wčku, *m. dim.*

Okowám, *fut. ex.* al, ati, besc… gen, mit Eisen befestigen… verwahren, z. B. Thür, Ka… firmare, od. munire ren… B. kolo okowati, ein Rad… schlagen, munire (firm… rotham canthis; koně oko… *ti*, ein Pferd beschlagen, m… re pedes equi soleis. Oft i… so viel als bedecken, tegere… ducere, z. B. ein Rad, … Schienen, tegere (induc… canthis, ein Pferd, equi pe… inducere (tegere) soleis… fesseln, compedibus inclu… re, *Mark.* 5, 4. *& sl.*

Okowánj, *n.* Beschläge, *n.* m… menta, *pl. D.*

Okowina, y, *f. sl. mor.* s. ok… okuge z mědi, s. měd.

Okowndk, u, *m. sl.* s. okownj…

Okownj 1. *sl.* eimrig.

Okownjk, u, *m.* ein eimeriges… chen, urna.

Okowy, ů, *pl.* Eisen u. Ba… vincula, compedes; w … wách přiwezen.

Okozljm se, *fut.* il, iti, s. kozljn…

Okraćugi, owal, owati, 1) k… aufsitzen, insidere; 2) um… was herum treten, hinzug… meiden, sich beugen, wegbeu… declinare gressum: chyt… kraćowati něco, herum g… um etwas (wie die Katze um… heißen Brey), nicht grad… vermeiden suchen, subdole… clinare, circumire, s. aud… kročjm.

Okrádám, al, ati, folg.

Okradánj, *n. verb.* v. folg. o… dánj obce, Diebstahl der öff… lichen Gelder, peculatus, C…

Okradomky, *sl.* s. kradmo.

Okradu, *fut. ex.* okradl, okrasti, okraden, bestehlen, z. B. jemand. od. jemandes Haus etc. compilare, expilare, depeculari.

Okragček, čku, *m. dim.* v. folg. linteolum.

Okragek, gku, *m.* Borte, *f.* der Rand, z. B. des Ufers, margo; 2) od. *plur.* okragky, Borte am Tuch, Anschrote, *f.* extremitas panni, linter; 3) das erste abgesägte Stück v. einem Block, (s. kragina 2. y); 4) kragjc, skrogek chleba.

Okrágjm, *fut. ex.* il, iti, s. okrezám.

Okrasa y, *f.* Schmuck, a) Putz, verschönerte Gestalt einer Person od. Sache, cultus, ornatus; b) daß, wodurch etwas schöner wird, z. B. Kleider, ornatus, ornamentum; c) der Frauenzimmerschmuck, mundus muliebris, u. bloß mundus; d) Aufsatz, *m.* z. B. auf den Tisch, Kopf etc. *D.*

Okrásljm, *fut. ex* il, iti, schmücken, zieren, verschönern, ornare, exornare, *B. K.*

Okrássljm, bess. okrásljm.

Okrasslugi, owal, owati, s. okrásljm.

†Okrat, u, *m.* (eigentlich *illyr.*) zrostlina, atraphaxis.

Okraucám, al, ati, *sl.* umwickeln, umwinden, obvolvere.

Okrauhlice, *f.* wodnice, řepa bjlá, runde Wasserrübe, rapum rotundum, sive album, *K.* 2) eine Art runder Pflaumen.

Okrauhlček, čku, *m. dim.* Milchtöpfchen, *n.* auch Krügchen zum trinken, urceolus.

Okrauhljk, u, *m.* Milchnapf, *m.* sinum; Krug, *m.* urceus; 2) der Stabhobel beym Tischler, dolabra rebus rotundandis *R.*

Okrauhlý 3. rund, kreisförmig, rotundus; le, - *adv.* rotunde; - lost, i, *f.* Ründe, Rundheit, *f.* rotunditas.

Okraužený 3. abgezirkelt, circinatus; 2) abgehobelt, abgestutzt, runcinatus, truncatus, *Ryb.*: okraužený holobrádek, *Wrat.*

Okraužjm, *fut. ex.* il, iti, abzirkeln, circino describere, circinare; 2) um jemand einen Kreis schließen, in Kreis schließen, cingere circum circa; *Plac.* 3) abhobeln, runcinare, truncare, abstutzen.

Okregi, *fut. ex.* okřal, okřáti u. okřjti, sich erfrischen, se recreare, recreari; sich erquicken, se reficere, recreare, refici, recreari; 2) genesen, convalescere, consanescere: z toho okřál, *Vel.* okřjwagjcý z nemocy. *Com.*

Okřehřj, ů, *m pl.* (auch okřehek, *sing.*?) Meerlinsen, Äntengrün, *n.* lemna minor, *Lin.*

Okřidlj, *n.* (v. křjdlo), Landenge, Erdenge, *f.* isthmus; 2) Flügel, *m.* (Soldaten), ala militaris, cornu.

Anm. Nach *Leschka* soll es einen Flügelförmigen Theil einer Insel, der sich in die See ausdehnt, bedeuten. In *B.* ist okřjdlj, was in Luthers Uebersetzung Anfurth (statio, locus appellendi), u. in der lat. Übersetzung sinus heißt.

†Okřidlice, *f.* zrostlina, hiraea.

† Okřjdljm, *fut. ex.* il, iti, křjdla dáti, beflügeln, *D.*

Okřik, u, *m.* Geschrey. *n.* clamor.

Okřiknu, *fut. ex.* okřikl, okřiknauti, okřiknaut, anschreyen,

jemand od. etwas, clamare, acclamare aliquem, rem: okřiknut geſt, aby neſtřjlel, nehdzel, Pr. okřikl wětry (Kryſtus), *K.*; b) ſchelten, increpare, acclamare, *Com.* Iz. 30, 17.; -nutj, *n.* Anſchreyen, *n.* acclamatio, Schelten, *n.* increpatio.

Okřikugi, ewati, vorh.

Okřjn, u, *m.* Napf, *m.* catinum, catinus; b) (welika mjſa, *-sl. Nitr.* dřewena mjſa,) Abraumſchüßel, *f. D. Ryb.* auch hölzerne Backſchüßel; *D. sl.* ſ. čeren, Kelterkaſten, *m.* Trotte, *f.* lacus torcularius, *D.*

Okřjwam, al, ati, ſ. okřegi.

Okřiwjm, *fut. ex.* ěl, ěti, krum werden, claudum fieri.

Okroceny 3. zahm, gezähmt, kirre, cicur, mansvetus.

Okročeny 3 umſchritten, folg.

Okročjm, *fut. ex.* il, iti, umſchreiten mit beyden Füßen umfaſſen, pedibus divaricatis complecti.

Okročně, *adv.* mit abgeſpreizten Füßen, wie ein Reuter zu Pferde, divaricatis pedibus: okročně na koni gezdily děwky, *Haj*

Okrom, ſ. krom.

Okrotjm, *fut. ex.* il, iti, cen, zahm machen, cicurare, mansuefacere, cicurem reddere, domare.

Okrotly 3. zahm geworden, cicuratus: okrotla opice.

Okrotnu, *fut. ex.* okrotl, okrotnauti, *imper.* okrotni, zahm werden, mansvescere, mansveſieri, cicurem reddi.

Okrſawam, al, ati, ſ. zakrſam.

Okrſſlek, ſſku, *m.* (v. okreſt), Kreis, *m.* orbis, gyrus, circulus: ženy w ſwých okrſſlcých tancowaly, *K.* b) od. okrſſlek země, zemſky, Erdball, *m.* Erdenrunde, *n.* orbis, splaera, *Com.*

okrſſlek horky, regio cal (athmosph.) *K.* Umfang ambitus: okrſſlek toho ſt nj, *Cyr.* c) Zauberkreis, *m* d. Zauberer machen, circ praestigiatorum, *K.*

Okrſtjm, *sl.* folg.

Okřtjm, *fut. ex.* il, iti, ſ. křtj

Okruh, u, *m.* ſ. ſkrogek; 2) ſ. gjc; 3) *sl.* circa Holicsium sessionis colonicalis.

Okrutjm, *fut.* iti, *sl.* ſ. okrauc

Okružj, *n.* Gekröſe, Geſchl *n.* z. B. telecy okružj: Kal kröſe, intestina, (orum) Krauſe am Hemde, Taſe, limbulus, patagium indu

Okružky, ů, *m. pl.* Abdraht, D ſpáne, ramenta, *R. D.*

Okružlje, *n. sl.* Kalbsgekrö Geſchlinge, *n.* mesenteriu

†**Okružniwka**, y, *f.* Hauba, senierica.

Okrwácym, *fut. ex.* el, eti, koho, blutig machen, blutri ſchlagen, cruentare, cruen reddere; 2) bluten, Blut v fließen laſſen, sanguinem tere; od. voller Blut ſeyn, gvine madere, cruentum

Okrwawjm, *fut. ex.* il, ěti, bl Blut v. ſich fließen laßen, guinem mittere, od. v Blut ſeyn, sanguine mad cruentum esse.

Okrwawjm, *fut. ex.* il, iti, tig machen, cruentare, cr tum reddere.

Oktáwa, y, *f.* Oktawe, *f.* (M octava, *R.*

Okuge, j, *f. pl. sl.* okuliny, E ſchlag, *m.* z. B. des Erzes, re mentum, scoria, retriment

Okugi, *fut. ex.* okul, okaut okowal, okowati, ſ. okou

Okukljm, *fut. ex.* il, iti, ein

Digitized by Google

len, involvere, obducere; fig. wáſſněmi a náklonnoſtmi okuklený.

Okuláre, ů, m. pl. acc. okuláry, sl. & Com. ſ. breyle.

Okulatjm, fut. ex. il, iti, kugelrund machen, rotundum reddere.

Okulhawjm, fut. ex. ěl, ěti, lahm werden, claudum fieri, B.

Okuliny, f. pl. sl ſ. okuge.

Okurčina, y, f. Gurkenkraut, n. herba cucumeris.

Okurčiſstě, n. Gurkenfeld, n. cucumerarium.

Okurka, y, f. sl. vhorka, y, f. Gurke, f. cucumis, (eris).

Okurkowý 3. d. Gurke od. Gurken betreffend: okurkowý ſalát, Gurkenſalat, acetaria e cucumeribus.

Okurtawjem, ěti, sl. den Schwanz verlieren, decurtari.

Okuſatjm, fut. ex. il, iti, abſtutzen, detruncare, (cauda privare), Ryb. D.

Okuſſenj, n. Koſten, n. einer Speiſe, gustatio.

Okuſugi, owal, owati, umnagen, circumredere.

Okuſým, fut. ex. yl, yti, praes. okauſſjm, koſten, etwas weniges v. einer Speiſe od. Tranke zu ſich nehmen, gustare; beſonders um den Geſchmack einer Sache zu unterſuchen, gustare od. gustando experiri; b) verſuchen, probiren, tentare: okuſyti ſwého ſſtěſtj, ſein Heil verſuchen, fortunam tentare; D. 2) erfahren, ertragen, experiri: polehčenj wětſſjho okauſſel, K. doſti okauſſjm boleſtj, K. toho citedlně okauſſjme, že Bůh nás miluge, K.

Okwětj, n. ſ. kwět.

Okwetu fut. ex. tl, okwěſti, umblühen, flore circumdari, P.

Okydnu, fut ex. dl, dnauti. bewerfen, bedecken mit etwas Unflätigen, tegere, consperpere: - praſſiwinau wrch hlawy, B. ſ. kydám.

Okylawjm, ěl, ěti, sl. einen Bruch bekommen, rumpi, herniacum fieri.

Okýnko, ſ. okénko.

Oláh, a, m. sl. Walach, m. Vallachus.

Oláhy, pl. sl. Walachin, n. Valachia.

Olámi, fut. ex. mal, mati, abbrechen, defringere,; - liſtj, abblättern, pampinare.

Olamugi, owal, owati, vorh.

Olaupjm, fut. ex. il, iti, en, abſchälen, z. B. Äpfel, Bäume, deglubere, decorticare, cortice privare; auch deliberare, v. Bäumen; 2) bevortheilen, fraudare, defraudare.

Olauſkám, fut. al, ati, enthülſen, desquamare, desiliquare.

Olauſſjm, fut. iti, sl. vorh.

Oldřich, a, m. Ulrich, Ulricus:

Oleander, od. Olander, dru, m. ſ. růžebobkowá, Vel.

Oleg e, m. Öhl, n. oleum: borowý oleg, Kienöhl, oleum pineum, D. zwonečkowý oleg, Johannisöhl, oleum ribes? D. zlautkowý oleg, Eyeröhl, ol. ex vitellis ovorum, D. ſemenečnj oleg, Hanföhl, ol. cannabinum, D. dřewěnný ol. ſ. dřewěný; ořechowý, Nußöhl, ol. nucis moschatae; - terpentýnowý, Terpentinöhl, ol. terebinthinae; přilévati olege na oheň, K. prov. das Übel ärger machen, někomu záda (zadek) dřewěnym olegem (t. g.

holj) namaftiti, *prov.* f. auch krumholcowý, kmjnowý, lně- no ꝛc.

Olegen, *a, m.* f. loſa, *m.*

Olegkář, *e, m.* Öhlmann, *m.* der das Öhl zum verkaufen herumträgt, olearius.

Anm. In Ungarn heißen olegkáři d. allgemein, auch im Auslande bis nach Holland bekannten Thurotzer Slawaken (Turčané), welche verſchiedene (mitunter vielleicht auch verdächtige) Wäſſer od. Öhle, (d. ſie olegky heißen, u. zum Theil ſelbſt bereiten), als Arzneymittel herumtragen, u. hauſirend verkaufen.

Olegna, *y, f.* folg.

Olegnice, *f.* Öhlmühle, *f.* mola olearia, (ein neuer Botaniker will auch d. Pflanze Elais, Olzaſter ſo heißen).

Olegnjk, *a, m.* Öhlmüller, *m.* molitor olearius; Öhlmann, *m.* olearius; 2) f. nadymač vſſj, *Com.* u. zrádce.

Olegný 3. v. Öhl, olearius; olegný kal, olegné kwaſnice, Öhldruſen, Öhlheſen, *n.* fraces, amurca; olegný kámen, f. kámen; der Öhlſtein des Kupferſtechers, lapis olearis, *R.*

Olegowý 3. f. vorh.

Oleſſnjk, *u, m.* der wilde Paſtinak, daucum od. daucon. (*Bercht.* will überhaupt selinum ſo heißen; Verwirrung !)

† Oliban, *u, m.* beſſ. kadidlo.

Oljwa, (*K.* oliwa), *y, f.* Öhlbaum, *m.* oliva, olea; oljwa čeſká, (mé liſtj gako drmek, a owoce gako prawá oljwa), ol. mirysná, ol. fragrans? ol. boemica, sive elaeagnus (Theophrasti), *Vel. Herb.* oljwa leſnj, wilder Öhlbaum, oleaster, *Vel. sl.* 2) Symbol des Friedens.

Oliwetský 3. v. Öhlbaum, olivarius: hora Oliwetská, Öhlberg, mons olivarius od. olivarum, *B.*

Oliwierka, *y, f.* zroſtlina, Oliviera.

Oljwka, (*K.* oliwka), *y, f. dim.* ein kleiner Öhlbaum; 2) Öhlbeer, olea, oliva, radiolus.

Oliwowj, *n.* eigentlich eine Menge v. Öhlbäumen, Öhlgarten, olivetum.

Oliwowý 3. v. Öhlbaumd, oleagineus, oleaginus; oleg oliwowý, f. oleg dřewěný; zahrada oliwowá, Öhlgarten olivetum; dem Öhlbaum ähnlich: oliwowá barwa.

Oljzám *fut. ex.* al, ati, ablecken lambere, lingere.

Olizugi, *owati, vorh.*

Olm, *a m.* Olm, *m.* (mit hanl u. fußförmigen Gliedern verſehenes Fleiſch; farbet, amphibienartiges Fiſchchen, im See der Magdalenen-Grotte in Krain,) proteus anguinus, *P.*

Ološem od. olokám ſe, *al, ati, sl* ſich beſaufen, inebriari.

Olomauc, *e,* f. Holomauc.

Olomugi, owal, owati, beklauben, defringere, glubere, carpere; *D.*

† Olowěnka, *y, f.* Bleyſtift, *m.* L

Olowěnný 3. bleyern, aus Bley plumbeus, e plumbo.

Olowina, *y, f.* olowěnná rude Bleyerz, Glanzerz, *n.* plumbum minerale, galena, *L* wýpalná olowina, červen präſſek, kalimirtes Bleyweiß rothes Pulver, sandix.

Olownice, *f.* Senkbley, *n.* Bley

loth, Senkbley, *n.* Bleywurf, *m.* bolis (idis), *f.*

Olownjk, *a, m.* Bleygießer, *m.* plumbarius: *D.*

Olowo, *a, n.* Bley, *n.* plumbum; wáhy na olowo, Bleywage; točené olowo, gewundenes Bley, plum. tortille; olowo tabulnj; Tafelbley, plum. quadraturarum.

Olowrant, *u, m. sl.* (*Lypt.* owrant), s. swatčina; -ty, ů, *pl.* Vesperzeit, *f.* tempus pomeridianum.

Olowrantugem, owal, owati, *sl.* Vesperbrodessen, merendam sumere.

Olsse, s. wolsse.

Olsj, *m.* olssina, *y, f. mor.* s. wolssowj.

Oltář, *e, m.* Altar, *n.* altare, ara; weliký oltář, *mor.* hrubý oltář, Hochaltar, Hauptaltar, Frohnaltar, altare majus, principale; - řjk, - řjček, čku, *m. dim.* Altärchen, *n* arula, *D.*

Oltárnj 1. den Altar betreffend: swátost oltárnj, das Sakrament des Altars, sacramentum altaris, eucharistia, sacra coena.

Oltárnjk, *a, m.* Altarist, *m.* altarista, *Vel. D.*

Oltárowý 3. s. oltárnj.

Olupugi, owal, owati, s. olaupjm 1): b) s. lauvjm 2): oluvowati kostely.

Olůwko, *a, n.* Bleystift, *m.* Bleyfeder, *f.* stylus cerussatus, insgemein, cerussa.

†Olyra, *y, f.* zrostlčna.

Olysym, *fut. ex.* el, eti, kahl werden, calvum fieri, calvescere.

Omáčený 3. *part.* v. folg.; fig. Schein, fucatus falsus: - čené křestanstwj, (bez prawdy twárné), *K.*

Omáčjm, el, eti, s. omočjm.

Omáčjwám, ati, *fr.* v. vorh.

Omáčka, *y, f.* Tunke Brühe, *f.* embamma (atis). jus; tenká omáčka, Klare, *f. D.*

Omakám, *fut. ex.* ati, folg.

Omakáwám, al, ati, betasten, contrectare, attrectare.

Omakám, ati, *sl.* mit Beschwerde kauen, wie die alten zahlosen Leute.

Omakčjewám, *sl.* s. obměknu.

Omál, s. omnjem.

Omálomocnjm, *fut. ex.* ěl, ěti, den Aussatz bekommen, lepra corripi, affici.

Omama, *y, f. mor.*, mámenj, n. Gespenst, *n.* spectrum.

Omámený 3. wahnsinnig, verblendet, bethört, dementatus, infatuatus, stupefactus, *B. K.*

Omámjm, *fut. ex.* il, iti, bethören, in stuporem conjicere; infamare.

Oman (woman), *a, m.* Alant, inula od. inula helenium. *Lin.*

Omanowý 3. z. B. omanowé piwo, wjno, Alantbier, Wein.

Omancem od. omantám, al, ati, *sl.* einnehmen durch eine Zauberkraft, praestigiis demulcere.

Omarený 3. *sl.* laß, languidus,

Omarjewám, ati, *sl.* laß werden, languescere.

Omasta, *y, f. sl.* s. mastné; 2) womit man das Viehfutter fetter macht, polenta.

Omastek, stku, *m.* Milchwerk, *n.* etwas Geschmolzenes, Fettes; 2) *sl.* vorh.

Omastjm, *fut. ex.* il, iti, fett machen, v. Speisen, pinguefacere.

re; hnogem zemi omastiti, den Acker düngen, - stercorare.

II. *rec.* omastiti se, fett werden, pingue fieri, Jz. 34, 7.

Omat, u, *m.* Betasten, *n.* tactus: omatem gako slepý wsseckо dělá, *Com. D.*

Omatám s. omakám.

Omazi *fut.* zal, zati, umschmieren, beschmieren, circumlinire.

Omdlenj, *n.* s. omdljwánj.

Omdléwám, s. omdljwám.

Omdléwánj, s. omdljwánj.

Omdljm, *fut. ex.* el, eti, *u.* jti, folg.

Omdljwám, al, ati, in Ohnmacht fallen, ohnmächtig werden, animi deliquium (syncopen) pati.

Omdljwánj, *n.* Ohnmacht, *f.* deliquium.

Omeg, e, *m.* zrostlina, ammi, *Bercht.*

Oměg, s. woměg.

Omelj, *n.* auch omelina, *sl. Lypt.* Tannenzweige, (zum Besen).

Omelje, *u. sl.* s. mélj.

Omeljna, y, *f. sl.* s. drobeček.

Omelka, ý, *f.* s. kassnjk, *D.*

Omtlo, a, *n. sl.* s. omelje; 2) *sl. Lypt.* Reisbesen, *m.* v. Tannenzweigen.

Omeluch, a. *m.* Misteldrossel, Schnarrdrossel, Mistelzimmer, *m.* turdus viscivorus, *Lin.*

Ometačka, y, *f.* Mauerkelle, Tünchkelle, *f.* trulla, ae, *f.*

Ometal, *m.* Abkehrinstrument?: kropáč, swjce, ornát, ometal, Zal.

Ometám, s. omjtám.

Ometám se, tal, tati, sich herum machen um etwas, circumcursare: ometali se chutně okolo těch kontrfektů, *Com.*

Ometlo, a, *n. sl.* s. pometlo.

Ometu, *fut. ex.* ometl, omesti, ometen, abkehren, mit dem Besen wegschaffen, z. B. den Staub averrere, scapis auferre.

II. *rec.* omesti se, tropisch sich betrügen, defraudare se.

Omey, e, *m.* panský kmjn, čern kmjn, Ammey, *m.* melanth um, nigella, *D.*

Omeyljm, *fut. ex.* il, iti, s. om ljm: on gest omeylen, *Pr.*

II. *rec.* omeyliti se, s. m liti se.

Omezym, *fut. ex.* yl, yti, begr zen, limitibus circumscribe

Omhljem, *fut.* el, eti, *sl.* von bel naß werden.

Omhljm, *fut.* il, iti, *sl.* v. Ne naß machen.

Omjnám, al, ati, *sl.* hnetu, d kan, adterrere: čižma mn mjna.

Omjtám, al, ati, *freq.* v. om

Omknem, *fut.* kl, knauti, *s* Haut abstreifen.

II. *rec.* omknauti se, d. durch abstreifen verlieren: bře se neomknu, er hätte gen aus der Haut springen.

Omkýnám, ati, *sl.* vorh.

Omládj, *sl.* s. mládj.

Omladjm se, *fut. ex.* il, iti, ne Zweige bekommen, descere.

Omladky, ů, *m. pl.* Kindbe puerperium.

Omladnice, *f.* (*boh.*) s. sse dělka.

Omladnu, *fut. ex.* dl, dna slehnu; 2) *sl.* s. omladnu

Omlazenj, *n.* s. omladký.

Omlátjm, *fut. ex.* il, iti dreschen, abdreschen, fla re fruges.

Omlatnjk, u, *m. sl. Lypt* scherschmaus nach geen Dreschen.

Omlauwám, al, ati, vor

vorrücken, objicere, exprobrare: omlauwati dobrodinj někomu, - vorrucken, vorhalten; - objicere, *Cyr.* 2) - někoho, s. vomlauwám: oml. někoho lžmi a nepraw ými pobeňky, *Vel.* omluwen byl v týsaře; 3) *ol.* s. wymlauwám.

II *rec.* omlauwati se, s. omluwiti se.

Omljem. *fut.ex.* eti, *sl.* betrügen.

Omluwa, y, *f.* Nachrede, Verläumdung, *f.* calumnia, obtrectatio; křiwé postrannj omluwy; newinné zrádnými a křiwými omluwami před někym sočiti; 2) (*ol.*) Entschuldigung, *f.* excusatio, *K.*

Omluwjm, *fut.ex.* il, iti, s. omlauwám.

II. *rec.* omluwiti se, sich entschuldigen, sich ausreden, se excusare: vctiwě se w tom omluwil.

Omluwný 3. der zu entschuldigen ist, excusabilis, *Vel.*

Omlžek, žku, *m.* s. mlžek; 2) ein schon ausgesogener Schlozer.

Omnjem, *fut.* omál, omáti, *sl.* s. ominám.

Omnožjm se, *fut. ex.* il, iti, *sl.* Junge werfen, parere.

Omočjm. *fut.ex.* il, iti, *praes. iterat.* omáčjm, eintunken, eintauchen, mergere, immergere, - péro, - d. Feder, pennam immergere, inserere in atramentum.

Omok, u, *m.* Farbwisch, Eisenschwammwisch, *m.* des Lohgerbers, aspergimen? *R.*

Omoklý 3. befeuchtet, durch Regen kothig geworden.

Omoknu, *fut ex.* kl, knauti. feucht, naß, kothig werden, z. B. der Weg.

Omráčjm, *fut. ex.* il, iti, en, niederschlagen, zu Boden schlagen, percellere: vowolil napoly omráčený ukami, *Com.* bromem byl omráčen, er ist vom Blitze getroffen; oči někomu omráčiti, d. Augen blenden, praestringere oculos, *D.*; b) s. předěsým, Jz. 51, 20.

Omrdený 3 *sl.* aufgeblasen, verdrießlich, iratus, morosus.

Omrknu, *fut. ex.* kl, knauti, benachten, vom Dunkel überfallen werden; advesperari: hospodu má, kdekoli omrkne, *B.*

Omrskám, *fut ex.* al, ati, abstäupen, stäupend abnagen: metlu o dítky swé omrskati.

Omrwina, *sl.* s. omelina.

Omrzalý 3. *K.* folg.

Omrzelý 3 verdrießlich, mürrisch, taediosus; - lost, i, *f.* - keit, *f.* - sitas.

Omrzenj, *n.* Überdruß, *m.* taedium: omrzenj wsseho, *Com.*

Omrzlý 3. umfroren; 2) *sl.* s. omrzelý.

Omrzým, *fut.ex.* yl, yti, zu Eckel, zur Abscheu werden, nauseari, abominationi esse, *Syr.* 20, 6. žena muži omrzela; omrzý mu manželka; auch: ta rada měšťstá giž ge omrzela, *Vel.* 2) (nach den Neuern) *act.* Abscheu, Eckel verursachen, nauseam movere: omrzel mne, wypprawuge, *ic Dlabač.*

Omssa, y, *f. sl.* s. msse.

Omyčné, ého, *n. sl.* v. Werk, stupeus: kossile z omyčného.

Omygi, *fut.ex.* omyl, omyti. *part. pass.* omyt, abwaschen, abluere, s. mygi.

Omykacý 1. z. B. kosa, s. myzdřice.

Omykám, al, ati, rupfen, s. my-

kám: swini, kůži ꝛc. omykati, - abhaaren, - depilare.

II. *rec.* omykati se, einander rupfen, zausen, vellere, vellicare se; 2) *sl.* betroffen seyn, sich betroffen fühlen, confundi.

Omyl, u, *m.* Irrung, *f.* Irrthum, *m.* Versehen, *n.* error, peccatum; na omylu býti, ungewiß seyn, zweifeln, dubium haerere: dlauho na omylu byl, newěda, kterau má wzýti, *Vel.*

Omýljm, *fut. ex.* il, iti, irren, in Irrthum führen, in errorem inducere, deludere: on gest omýlen, *Pr.*

II. *rec.* omýliti se, sich geirrt haben, errasse.

Omylný 3. irrig, nicht richtig, erroneus, falsus, fehlbahr, fallibilis, *D.* - ně, *adv.* falso, perperam, per errorem; - nost, i, *f.* Fehlbarkeit, Betrüglichkeit, (*D.*) errandi facilitas.

Omýwám, al, ati, *frequ.* v. omygi.

On, ona, ono, (vergl. das Wallische hwn, hon, hyn, yn, dänisch, han, er, Adel.) *genit.* geho, u. ho, něho, gj, nj, er, sie, es, is, ea, id, ille, illa, illud, iste, ista, istud. Der *plur. nom.* Oni u. Ony wird in Slowaken durchgängig, in Mähren großentheils, auch in Briefen statt des sonst, besonders in alten klass. Schriften üblichen Wy, welches auch der größte Theil der heutigen gelehrten Böhmen beybehalten, (wykati), gebraucht, (onikati): Oni gsau dobrý pán, Sie sind ein guter Herr, tu es bonus Dominus, u. s. w. dieß Oni u. Ony, bedeutet sonst auch Hochsie, Hochdieselben. Es wird auch vor dem Nomen gesetzt: ponewadž on kněz Ressel, *Syr.*; ale ay on každý téměř w p… *Com*; aby ona Johanna w… we wšem statku po něm … wlowi zůstalém byla, ꝛc. Das emphatische on s. ma… *Il*; on týž, ona též, ono … er derselbe, sie dieselbe, es … selbe, idem ille, eadem i… idem illud: gako Bůh z… oděw Adamowi. a Ewě, y on týž přioděl ge; on s… ona sama, ono samo, er se… sie selbst, es selbst, ipse, od. i… met, ipsamet, ipsummet.

Onady, s. onudy.

Onak, s. ginák (vgl. onen): … chtěli tak, a gini onak, *Co…*

Onakwěgšj, *sl.* s. odchodněg…

Onakwý 3. *sl.* s. odchodněgšj…

Onaký 3. *comp.* onačegšj, *su…* neyo-šj, s. ginaký: neyona… šj a neypředněgšj, Zal.

Onam, *adv.* dorthin, illuc, … d. Frage: wohin?

Onda, *sl.* s. ondy.

Onde, *obs.* s. tam.

Onde, y, onde, *adv.* hie u. da, … et illic, passim, *Vel. K.*

Ondjm, *sl.* ěl, ěti, s. onikám…

Ondjem, al, ati, *sl.* etwas zu … rechter Zeit thun? *Ryb.*

Anm. Ondjm, (ondj… braucht man, wenn jemand … rechte Wort nicht einfällt: … djal mna, břesšil mna, ꝛc.

Ondřeg, e, *m.*, *sl.* Ondro, *a,* … dreas, Andreas; -ček, čka, …

Ondy, *sl.* s. onehdy.

Onécý, onácý, onócý, *sl.* ein… wisser, unbekannter.

Onehda, folg.

Onehdy, *adv.* neulich, jün… nuper.

Oněkdy, *sl.* vorh.

Oněmjm, *sl.* oněmjem, *fut…* ěl, ěti, verstummen, stumm …

...n, obmutescere, a) sprach-
...werden, mutum fieri; b)
...schweigen, conticescere:
...em řečem Cynna oněměl,
...

...mjm, fut. ex. il, iti, stumm,
...z machen, mutum red-
...re; ad silentium redigere:
...ila toho oněmilo, K.
...mocnjm, fut. ěl, ěti, erkran-
...en, in morbum incidere.
...n, ona, (onna), ono, (onno),
...onoho, oné, onoho, jener,
...ne, jenes, ille, a, ud; na onom
...větě, in jener Welt, in vita
...tura, z oneno strany, jensei-
...s, jenseits, ultra, trans; za
...onoho času, in jener Zeit, quon-
...dam, prisco tempore: onen -
...nen, jener, dieser, ille - hic,
...om. 2) w onen teyden, vorige
...Woche (acc.), priore hebdo-
...mada; wynes onu misu wen,
...trage mir d. andere Schüssel
...heraus.
...enkrát, adv. damals, tunc,
...tum, eo tempore, illo tem-
...pore, (vgl. tenkrát).
...ezdrawjm, fut. ěl, ěti, sl. s. one-
...mocnjm.
...ikám, al, ati, sl. sie sagen zu
...jemand, (erzen), in 3ia perso-
...na compellare aliquem: on
...gi tyká, a ona mu oniká.
...koba, y, f. zrostlina, oncoba.
...ace, f. Hader, f. lacinia; a)
...Fußhader, in d. Stiefel, Tschis-
...men; b) Wischhader, Wischlap-
...pen, lacinia abstersoria, od.
...ad abstergendum.
...dy, adv. dorthin, illac; 2)
...s. tudy.
...adyno, vorh.
...nocý 3. sl. s. onécý.
...nj, ona, ono, sl. s. onen.
...nych, u, m. Com. u. onychl, e,

m. Onichel, ein Edelstein, onyx, (ychis), mex, f. R.

Onychýn, u, m. nehet, Nagelstein (Edelstein), onychinus, R.

Opáčenj, n. Wiederhohlung, f. repetitio

Opáčený 3. wiederhohlt, repetitus.

Opáčjm, *fut. ex.* il, iti, s. opakugi; 2) *sl.* erfahren, nachforschen durch Betasten, Greifen, (*cum dat. pers.* auch im unzüchtigen Sinn), tactione, contrectatione cognoscere; b) überhaupt erfahren, schauen: opáč, či giž odessel ten žebrák, schau doch, ob ꝛc. 3) *sl.* besuchen, invisere: prissli sme wás opáčit.

Opačina, y, f. (*sl.*) Steuerruder, Kehrruder, n. gubernaculum, *hung.* kormány.

Anm. Das Ungrische apacsó, (*sl.* apačow), d. h. eine hölzerne Holzstange, mit einem am untern Ende angebundenen Stein, woran d. Fischer d. Wassertiefe erkennen, scheint aus opačina od. zunächst aus opáčjm b) entstanden zu seyn.

Opačitý 3. s. folg.; perversus, *Syl.*

Opačnj 1. (vorh.) verkehrt, a) entgegengesetzt, contrarius, inversus: slowa ta opačnj smysl magj, - inversum, contrarium sensum, *K.* opačnj mluwenj, ironia, *K.* 2) schlecht, verkehrt, perversus, praeposterus: opačnj maudrost.

Opačnost, i, f. verkehrtes Wesen, inversa, perversa res, indoles.

Opačný 3. s. opačnj, *R.*

Opačugem, owati, *sl.* s. opáčjm.

Opadalky, lek, *f. pl.* s. pádel, *D.*

Opadám, *fut. u. praes.* al, ati, s. opadnu.

Digitized by Google

Opadáwám, al, ati, folg.

Opadlý 3. abgefallen, eingefallen, opadlegffi twář, *D.*

Opadnu, *fut. ex.* dl, dnauti, abfallen, a) herabfallen, z. B. Obst, Blätter ꝛc. decidere, delabi; b) sinken, abnehmen, vermindert werden, subsidere, decrescere, minui; woda opadla, moře opadlo, - hat sich gelegt, *Huss.*; chaulostiwý opadá, - sinkt, - subsidet, *Com.*

Opágám, (jm), ati, *sl.* s. opogugi.

Opak, u, *m.* Widerspiel, *n.* contraria res, factum contrarium, Ez. 16, 34.; 2) *sl* äbichte, verkehrte Seite, s. rub.

Opak, *adv.* verkehrt, hinterwärts, perverse, inverse, retrorsum: oblečen gsa opak w kuklu, w nocy přenessen, *Vel.* posadiw ho opak na oslicy, *Vel.* na opak, auch blos opak, od. wopak, umgekehrt, viceversa: wopak synowé swěta žinj, *Syr.* wopak swázané ruce, rückwärts gebundene Hände, ligatae post tergum manus, *R.*

Opakowánj, *n.* Wiederholung, *f.* iteratio, repetitio.

Opakugi, owal, owati, wiederholen, repetere.

Opalacý 1. z. B. lopata, Wurfschaufel, *f.* ventilabrum.

Opálám, al, ati, schwingen, auswannen, *D.* Wind auf etwas erregen u. dadurch reinigen, z. B. Getreide, ventilare, vannare, z. B. frumentum; 2) fig. s. epětugi: gedny a též wěcy (obsah modliteb) až do oſſklíwosti opálá, *K.* 3 posměchu a potupy ta slowa opětugj a opálagj, *K.* něco sobě w swém mozku opálati a koláceti, - animo volvere, Žal. 3) *sl.* hin u. her bewegen, ultro, citroque [agi]tare.

II. *rec.* opálati se, *sl.* s[...] kern, sich hin u. her bew[egen], agitare.

Opalek, lku, *m.* Löschbran[d], titio exstinctus, torris [ex]stinctus.

Opálený 3. abgebrannt, de[...]

Opáljm, *fut. ex.* il, iti, en, [...]nen, verbrennen, verse[ngen], adurere, amburere; - [...] d. Pfähle anflammen, - [...] urere, *D.*

Opálka, y, *f.* Schwinge, *f.* [Fut]terschwinge, Futterwan[ne], vannus pabularis, od. [...] vannus, ventilabrum, s. [...]

Opalugi, owal, owati, s[...] ljm; - prazmu, s. prazm[u].

Opanowánj, *n. verb.* v. folg[...] nowánj města, - Bezwin[gung], *Com.*

Opanugi, *fut. ex.* owal, [...] d. Herrschaft erlangen ü[ber], potiri.

Opar, u: *m.* Dunst, *m.* vap[or].

Opařjm, *fut. ex.* il, iti, er[...] brühen, z. B. mit Wass[er] mio calore aquae lae[dere], ist's etwas anders als W[...] so steht der Genit. desselbe[n] aquae; ist's so viel als m[it hei]ßen Wasser begießen, [...] perfundere aqua ferve[nti] abbrühen, z. B. ein Sc[hwein], pilos porci aqua fervi[da tol]lere, od. auferre; ein [Vo]gel, pennas avis aqua [...]

II. *rec.* opařiti se, [sich mit] heißem Wasser verbrenn[en].

Opásám, *fut. ex.* al, ati, [...] gürten, etwas mit etwas [...] gere, accingere, succi[ngere].

II. *rec.* opásati se, [sich] gürten, se cingere, acci[ngere].

Digitized by Google

accingere, od. cingi, accingi, succingi.
...ek, ku, m. Gürtel, Geldbeutel, m. den man um den Leib gürtet, Geldlatze, f. cingulum, ..., crumena.
...ti, fut. ex. sal, sati, s. opásám. ...gi, owal, owati, s. opá..., B.
... a, m. Abt, m. abbas.
..., tku, m. der Theil der ...scheidung, worinn d. Ferse ..., Hinterleder, n. an den Schu..., Hinterquartier, n. Ab..., m. calx calcei, B.
...m, fut. ex. řl, řti, grät... werden, auswärts gebogne Füße bekommen, varum fieri.
...řk, e, m. Absatzschneider, D.
...řenj, n. Besichtigung, f. inspectio, contemplatio; 2) ...ung, provisio: mohl... lepssj opatřenj mjti, - Un...halt, - K. opatřeni mláden... z kolu králowského, K.; Besorgung, f. curatio: ta wěc ...ého opatřenj potřebuge, ... do dalssjho opatřenj, pro... interim, Vel.
...řjm fut. ex. il, iti, en, be...tigen, inspicere, contemplari; 2) verschaffen, conciliare, adferre, parare, comparare; 3) versorgen od. verse... mit etwas, prospicere a... de re od. rem, od. instruere aliquem re; sskoly mistry ...rowali, K. stráži opatřiti ...ho; 4) zu Wege bringen, ...gen, curare, efficere, procurare: opatřil, aby ...eb saudem státi nemusyl, Vel. že to při wládaři opatřj; ... gest na poctiwosti opatřen ... saudce, - für seine Ehre Sorge tragen, - prospiciat honori ejus; nepopatřenégssj kraginy, K.

II. rec. opatřiti se, il, iti, něčjm, sich versorgen, versehen, prospicere sibi: pewnostmi se opatřj, K.

Opatřitel, e, m. Verschaffer, Versorger, m. curator, procurator, K. 2) episcopus? ? ἐπίσκοπος? Proch. B. 1 Pet. 2, 25. - lkyně, f. - inn, f. - trix

Opatrný 3. vorsichtig, bedächtig, bedachtsam, providus, cautus, circumspectus; klug, prudens; - ně adv. provide, caute, circumspecte, prudenter; - nost, i, f. Vorsichtigkeit, Bedächtlichkeit, Bedachtsamkeit, f. providentia, provisio, cautio, prudentia; Klugheit, f. prudentia.

Opatrowánj, n. Wartung, f. curatio; 2) Behütung, Bewahrung, Beschützung, f. custodia, tutela, defensio, conservatio; opatrowánj Božj, d. Vorsehung, providentia, administratio rerum creatarum.

†Opatrownj, jho, m. Beschauer, m. lustrator? R.

Opatrownjk, a, m. Wärter, Pfleger, m. curator; opatrownjk wčel, Bienenmann, Bienenwärter, curator apum; 2) Behüter, Beschützer, m. custos, tutor, servator, defensor; - nice, f. curatrix; 2) Schützerinn, f. tutrix.

Opatrugi, owal, owati, warten, abwarten, pflegen, curare, 2) behüten, bewahren, beschützen, bewachen, custodire, tueri, servare, custodire; opatrowat někoho na zámku, - custodire; opatrug tě P. Bůh! Gott behüte dich, beym Abschied

nehmen, vale od. auch Deus te tueatur.

II. *rec.* opatrowati se, sich versorgen, pflegen, curare; 2) Vorsicht brauchen, vorsichtig seyn, cavere, providere: před auklady se opatrowati.

Opatský 3. äbtlich, abbatialis.

Opatstwj, *n.* Abtey, *f.* abbatia; 2) Abtwürde, *f.* dignitas abbatialis.

Opaučám se, al, ati, *sl.* zerlechzen, d. Reife verlieren, wie ein Faß.

Opausstám, ati, *sl.* s. opausstjm.

II. *rec.* opausstati se, *sl.* verzogen, nachläßig seyn, animum despondere.

Opausstěnj, *n.* s. opuštěnj.

Opausstjm, ěl, ěti, s. opuštjm.

Opautám, al, ati, fesseln, vincire, s. folg

Opautánj, *n.* Fessel, *pl.* vincula, w opautánj swém se kochá boháč, *Com.*

Opaženj, *n.* Tafelwerk, *n.* tabulatum, *Ex.* 26, 29. *B. cath.*

Opážjm, *fut. ex.* il, iti, täfeln, tabulare, *ibid.* s. taflugi, *B.K.* 2 *Par.* 3, 5

Opečugi, owati, s. ostarám, *Syl.*

Opekám, al, ati, s. opeku.

Opekanec, nce, *m. sl* in der Nähe der Gluth od. Flamme gebackene länglichrunde Klöschen (Nockeln), eine Weihnachtsspeise, *f.* etwa pastilli usti: makowé (a medowé) opekance

Opeku, (ču), *fut. ex.* opekl, opecy (opect, opyct), opečen, abbacken, anbacken, z. B. Brod, coquere; b) backen, dörren, z. B. Obst, torrere; 2) abbraten, braten, assare.

Opelichám, *fut. ex.* al, ati, sich mausen, d. Federn ablegen, pennas ponere.

Opelichawost, i, *f.* Kahlh calvitium, calvities.

† Opelka, y, *f.* zrostlina, o

Openec, nce, *m.* worene opnu), *mor.* & *sl.* oponk *sl.* auch zádussnjk, a, *m.* dermann, *m.* Gundelrebe coma hederacea, *Lin.* földi borostyán, ker dra fű, *Lumn. F. P.*

Opěnjm, *fut. ex.* il, iti, auc mugi, abschäumen, absä despumare.

Opěnka, y, *f.* ein ge Schwamm.

Opěnowačka, y, *f.* (*sl.* au fánek, nku, *m.*) Schaun *f.* Schaumlöffel, *m.* trul gula, (spatha, *Syl.*)

Opentljm, *fut. ex.* il, iti, wedu; beschummeln, b pen, hintergehen, indu decipere.

Opěnugi, owal, owati, s. o

Opepřený 3. mit Pfeffer ge gepfeffert, piperatus.

Opepřjm, *fut. ex.* il, iti, e fern, piperare, pipere dire; fig. opepřené ma zným hněwem Božjm,

Opera, y, *f.* Oper, *f.* dram sicum (melicum), smě pera, komische Oper.

Operacý, *f.* Operation, *f* ratio, e. g. medicinae,

Operadlo, a, *n. sl.* Lehne, crum, reclinatorium.

Operu, *sl.* operem, *fut.* w abluere, emundare.

Opeřenj, *n.* Befiederung, visio pennis.

Opeřený 3. befiedert, pe od. pinnatus, z. B. Voge řená střela, gefiederter telum pennatum,

[illegible]nigera; 2) hustým taslo-[illegible] opeřeno? *B.*

Opeřim, *fut. ex.* il, iti, befiedern, mit Federn versehen, z. B. einen Vogel, befielen, pennis (plumis) instruere avem, pennas (plumas) addere avi; so auch [illegible]

II. *rec.* opeřiti se, Federn bekommen v. Vögeln, sich befielen, plumescere.

Operugi, owal, owati, operiren, operare, *Com.*

Opěšalý 3. zu Fuß, ohne Pferd, equo privatus, pedes (itis)

Opěšám, *fut. ex.* al, ati, od. el, eti, zu Fuß werden, peditem fieri: s koni ssedali a opěssali, *Troj.*

Opět, *adv.* wieder, wiederum, iterum; opět y opět, zu wiederhohlten malen, iterum iteramque, iteratis vicibus.

Opěti se, *sl.* s. opnu.

Opětně, *adv.* wiederhohlt.

Opětowánj, *n.* s. opakowánj.

Opětugi, owal, owati, s. opakugi.

Opěty, *bess.* opět.

Opičák, *a, m.* ein Affe männlichen Geschlechts, simius.

Opice, *f.* der weibliche Affe, simia; 2) ein Affe weiblichen, od. männlichen Geschlechts; na opice wynesti někoho, jemand für einen Narren halten, äffen, ludibrio habere, illudere; [illegible]ytiti od. mjti opicy, s. untermám; 3) verächtlicher Nachahmer: Jzraelsstj byli Ammonytských opice, *K.* - čka, y, *f.* od. -čátko, *a, n. dim.* Äffchen, *n.* simiolus, simiola.

Opichám, al, ati, stampfen, zerstampfen, tundere, pinsere.

Opichárna, y, *f.* Stampfmühle, *f.* pistrinum, mola tudicularia.

Opičj 3. v. Affen, simininus; opičj nos, Affennase, nasus simus; opičj twář, lásta ic. *D.*

Opjerám, *sl.* s. opjrám.

Opigenj se, *verb. v.* folg.

Opigi, *fut. ex.* opil, opiti, betrinken, inebriare.

II. *rec.* opiti se, sich betrinken, se inebriare od. inebriari.

Opjgjm, el, eti, *freq. v.* vorh.

Opilec, lce, *m.* Trunkenbold, *m.* potor, potator; 2) od. stoklas, ssmatúch, Schwindelhaber, *m.* Schwindelkraut, *n.* Dollrich, Lolch, lolium temulentum, *Lin.*

Opilka, y, *f.* Trunkenboldin, *f.* potatrix; 2) s. opilec 2)?

Opilky, s. odpilky.

Opilstwj, *n.* Trunkenheit, ebrietas.

Opilugi, owal, owati, ohoblugi, bestoßen, s. pilugi.

Opilý 3. betrunken, ebrius.

Opjnám, al, ati, umhängen, velare: zastřenj koltrami se opjná; b) s. okasám.

II. *rec.* opjnati se, sich umheften, umgürten, cingi, cingulo muniri, *B.* 2) s. okasám se.

Opiplám, *fut. ex.* al, ati, *sl.* obabrám, betasten, contrectare; - prsy, *Ez.* 23, 3.

Opjrám se, al, ati, *fr. v.* opru.

Opjssi, *fut.* opsal, opsati, beschreiben, bess. wypjssi.

Opissky, ů, *m.* Hülsen, d. sich beym Stampfen ablösen, canicae, quisquiliae.

Opjtám se, *fut. sl.* s. ptám se.

Opiti, s. opigi.

Opitj, *n.* Trunkheit, *f.* inebriatio: pád aneb hřjch z opitj possly.

Opitugem se, *sl.* s. ptám se.

Oplácenj, *n.* Zurückzahlen, *n.* restitutio, *B.*

Digitized by Google

Opláči, *fut. ex.* oplakal, oplakati, beweinen, flere deplorare, deflere, lacrymare, lacrymis prosequi, rem.

Oplacugi, owati, s. oplatjm.

Oplácým, el, eti, verh.

Oplakáwám, al, ati, *freq.* v. opláči.

Opláknu, s. wypláknu.

Oplan, *a, m. sl.* Taugenichts, nauci homo.

Oplanjm, *fut. obs.* s. obnažjm, oholjm.

Oplaskugi, owal, owati, sich setzen, (v. Geschwulst u. dergl.) subsidere, detumescere: otok oplaskuge.

Oplatek, tku, *m.* Oblate, *f.* orbiculus farinaceus, crustulum farinaceum, insgemein hostia: swalený oplatek, trubička, Hohlhippe, *f. D.*

Oplátka, *y, f.* Erwiederung, Vergeltung, *f.* remuneratio, relatio.

Oplatjm, *fut ex.* il, iti, cen, eigentl. zurückzahlen, solvere debitum, restituere, Syr. 29, 2; b) erwiedern, vergelten, referre aliquid, remunerari, reddere.

Oplatkař, e, *m.* Pastetenbäcker, *m.* crustularius.

Oplchalý 3. kahl, calvus, glaber; -lost, i, *f.* Kahlheit, calvitium, calvities.

Oplchám, *fut. ex.* al, ati, kahl werden, calvum fieri, calvescere.

Oplchawost, *i, f.* lezenj wlasů, das Ausgehen, Ausfallen der Haare, defluxus capillorum.

Oplecko, *a, n. sl.* ein kurzes Frauenzimmerhemd, Brust- od. Achselhemd.

Oplem, *fut. ex.* eti, *sl.* schne[...] betrügen, defraudare.

Oplegi se, *fut. ex.* oplel, op[...] *sl.* s. omesti se (ometu se)[...]

Oplen, u, *m. sl.* (wopljn b[...] das Kopfstöckel, am Wa[...] worauf d. Leitern liegen, [...] tentaculum capitatum.

Oplessjwjm, *fut.* eti, *sl.* s. oplch[...]

Opletám, al, ati, s. opletu.

Opletám se, knaupeln, *fig.* L[...]

†**Opletnjk**, u, *m.* zrostlina, [...] lystegia.

Opletu, *fut. ex.* opletl, op[...] opleten, umflechten, circ[...] plectere.

Oplotec, tce, *m.* Krippe, *f.* Fl[...] werk, *n* crates, *D.* oplo[...] ohraditi, krippen.

Oploteň *f.* v. pažený, d. Te[...] wand, praesepia, i. e. s[...] horrei, *R.*

Oplotjm, *fut. ex.* il, iti, cen, [...] zäumen, circumsepire, *S*[...]

Opluhawjm, *sl.* s. pluhawj[...]

Oplýwám, al, ati, mit dem [...] strument der Sache, eigen[...] überfließen, redundare: k[...] můg nalewáš, až oplýw[...] 2) Überfluß haben an e[...] abundare, redundare; 2[...] der Präposit. w, u. dem [...] z. B. oplýwati w rozkos[...] äußerst schwelgerisch seyn [...] xuria diffluere.

Oplzlý 3. unfläthig, unzü[...] z. B. Worte, rc. obscoe[...] spurcus, *K.* -ně, *adv.* sp[...] -lost, i, *f.* -gkeit; -gkeit, *f.*[...] scoenitas.

Oplznem, *fut.* zl, znauti, [...] oplchám.

Opnu, opnu se, *fut.* opal, op[...] ti (*sl.* opěti), s. opjnám

Opodál, *adv.* fern, weit, in [...] ger Entfernung, procul,

ge, longinque. auch mit od. opodál od města, *Vel.*

Opogený 3. betrunken, potulentus, vinolentus, temulentus: fig. swětem opogený člowěk, *Com.*

Opogjm, *fut. ex.* il, iti, betrinken, inebriare.

Opogný 3. berauschend, vi inebriandi praeditus; opogný nápog.

Opogugi, owal, owati, s. opogim: opoguge ge dobrými wěcmi swými, *B.*

II. *rec.* opogowati se, sich betrinken, überfüllen, inebriari, *B.*

Opomjnám, ati, *sl.* s. připomjnám.

Opominu, *fut. ex.* nul, nauti, unterlassen, stehen lassen, intermittere, differre.

Opomjtám, al, ati, verwerfen, verachten, rejicere, contemnere; - ánj, *n. verb.*

Opona, y, *f.* Vorhang, *m.* velum, plaga, b) Bettvorhang, velum lecti, *Com.* c) plachta ssjowá, Segel, *n.* velum, (seltene Bedeutung. s. plachta); oponu roztáhnauti, vela pandere; 2) Zwerchfell, *n.* diaphragma, (atis).

Oponka, y, *f. dim.* v. vorh. kleiner Vorhang; 2) *mor.* & *sl.* s. openec, *Lumn F. P.*

Opotjm se, *fut. ex.* il, iti, schwitzen, sudare.

Opowážjm, se, *fut. ex.* il, iti, sich unterstehen, sich entblöden, sich erwinden, audere, sustinere, sich erkühnen, audere; 2) *cum genit. rei* od. *pers.* wagen, der Gefahr aussetzen, in discrimen adducere, periculo objicere: opowážiti se žiwota swého, *B. Cyr.* opowážil se to ho nebezpečenstwj, er wagte sich an d. Gefahr, *Cyr.* opowážil se smrti pro někoho; desyti osob z wogska swého se opowážil, - setzte der Gefahr aus, *Vel.* vgl. odwážjm se.

Opowážliwý 3. verwegen, frech, audax, temerarius, confidens; -wě, *adv.* audacter, confidenter, temere; - wost, i, *f.* Verwegenheit, Frechheit *f* audacia, confidentia, temeritas.

Opowažugi se, owal, owati, s. opowážjm se.

Opowěd, i, *f.* Melden, Ansagen, *n.* indicatio (insinuatio) praevia, bez opowědi ohne sich zu melden; s opowědj něco činiti.

Opowjdač, e, *m.* Ansager, *m.* indicator, insinuator, nunciator.

Opowjdám, al, ati, s. opowjm.

Opowjdatel, e, *m.* s. opowjdač.

Opowjdka, y, *f.* bess. opowěd.

Opowjm, *fut. ex.* opowěděl, opowědjti (opowěděti), jemand melden, insgemein insinuare, jemands Gegenwart od. Ankunft anzeigen, nunciare alicujus praesentiam, adventum; k králi ho opow. *Cyr.* b) überhaupt ankündigen: opowjdati shromážděnj zwučným traubenjm, *K.*

II. *rec.* opowědjti se, sich melden, seine Gegenwart bekannt machen, indicare praesentiam suam; 2) melden anzeigen, bekannt machen, significare, indicare, aperire.

Opowrhlý 3. s. opowržený.

Opowrhnu, *fut. ex.* opowrhl, opowrhnauti, opowržen, s. opowrhugi.

II. *rec.* opowrhnauti se, s. opowrcy se.

Opowrhu, *fut. ex.* opowrhl, opowrcy, opowrzen, vorh.
II. *rec.* opowrcy se, sich zu sehr erniedrigen, muthlos seyn, niederträchtig handeln, se abjicere, animum abjicere, abjectum esse, *B.*
Opowrhugi, owal, owati, verachten, (verwerfen), contemnere, despicere, aspernari, spernere.
II. *rec.* opowrhowati se, s. opowrcy se.
Opowrzenec, nce, *m.* ein niederträchtiger Mensch, Auswürfling, abjectus homo.
Opowrzenj, *n.* Verachtung, *f.* contemtus, contemtio; 2) Niederträchtigkeit, animus abjectus.
Opowrzenliwost? - *f.* Niederträchtigkeit, *f.* animus abjectus; illiberale turpe facinus: nizádné opowrzenliwosti se nedopausstěti.
Opowrzený 3. verachtet, verwerflich, contemtus, despectus; 2) muthlos, niedergeschlagen, abjectus: to mne činj mnohem opowrzeněgssjho, das macht mich viel muthloser, abjectiorem me reddit; - nost, i, *f.* s. opowrzenj: tisycerým opowrženostem se vpodrobiti; 2) Muthlosigkeit, Niedergeschlagenheit, Fassungslosigkeit, abjectus animus.
Opozdjm se, *fut. ex.* il, iti, sich verspäten, morari; - děnj *n.* Verspätung, *f. K.* moratio, cunctatio.
Opráhám, al, ati, s. opráhnu.
II. *rec.* opráhati se, folg.
Opráhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, wztáhnauti, *sl.* zahnati, mit dem Instr., ausholen, auf, in d. Höhe heben, intendere, efferre, to[llere]: opráhl rukau swau, a[b] vděril, *K.* opráhl rukau, [...] - holj, *B.* mečem na města [...] b) mit dem Akkus. opráha[li] mne, sie schlugen, hauten mi[ch] *Com.*
Opráhám se, üblicher oprahá[m] byt se nepřátelé na wás opř[á]hali, nic wám neuſſkodj.
Opráhnu se, s. opráhnu.
Opraný 3. ausgewaschen, lotus
Oprasstowaný 3. opatý (opiat[ý]) (v. přeska, praska), gegürte[t] (eigentlich geschnallt), gerüst[et] cinctus: oprasskowáni gsau [...] vkrutnostj, *K.*
Oprasstugi, owal, owati, u[m]schnallen, umgürten, cinger[e] vgl. vorh.
Oprássjm, *fut. ex.* il, iti, en, a[b]stauben, z. B. ein Buch; 2) pu[l]vere purgare, auch pulv[e]rem excutere libro.
Oprassiwjm, *fut. ex.* el, ěti, [...] Krätze bekommen, scabie in[fi]ci, *K.*
Oprassnice, *f.* s. prasnice.
Oprassugi, owati, s. oprássjm.
Oprasým se, *fut. ex.* yl, yti, f[er]keln, parere.
Oprat, oprat, i, *f.*, *mor.* oprat[a] (viell. obratal?) Lenkseil, Le[it]seil, *n.* versoria, ae, *f.* fun[is] versorius.
Oprátka, y, *f. dim.* ein klein[es] Lenkseil, kleines Seil, funic[u]lus versorius, resticula.
Opratnj 1. z. B. opratnj kůň Leitseilpferd, *n.* equus vers[o]rius.
Oprawa, y, *f.* Verbesserung, [...] Befreyung v. Fehlern, eme[n]datio, correctio; b) wenn m[an] etwas noch besser macht, mut[a]tio in melius; 2) Ausbesserun[g]

f. reparatio, z. B. chrámu, *B.* 3) oprawa na ſtudni, Einfaſſung des Brunnes, crepido, (inis), *f.*

Oprácwce, *m.* Flicker, plicator, *D.* 2) *ol.* ſ. zprácwce.

Oprawdiwý 3. ächt, authentiſch, genuinus, *D.* - wě, *adv.* wahrhaftig, vere; - woſt, i, *f.* Ächtheit, Wahrhaftigkeit, *f.* genuina indoles, sinceritas, veritas

Oprawdowý 3. wahrhaftig, verus, (beſſ. vorh.); 2) ernſtlich; a) nicht ſcherzhaft, severus, gravis, serius: od oprawdowých wěcý někdy přeſtati, *Com.* b) nachdrücklich, gravis, severus, acer; c) nicht erdichtet, serius, verus; - wě, *adv.* vere; a) severe, graviter serio: o ſtawenj chrámu ſe oprawdowě přičinili, *K.* b) graviter, severe, acriter: oprawdowě ge k tomu probuzuge, *K.* c) serio, vere: oprawdowě ſme audowé Kryſta P. Konſ.; - woſt, i, *f.* Ernſt, *m.* Ernſthaftigkeit, severitas, gravitas.

Oprawdu, *adv.* im Ernſt, wahrhaftig, wirklich, revera, vere, sane, profecto, bud žertem, aneb oprawdu, *Vel.* oprawdu to mjnjm, ich meyne es im Ernſt; oprawdu ge tu zyma; oprawdu nic newjm, gá nebudu pjti, oprawdu nebudu pjti.

Oprawenj, *n.* Verbeſſerung, *f.* a) Beſſerung v. Fehlern, emendatio, correctio; b) wenn man etwas noch beſſer macht, mutatio in melius: oprawenj wjna; 2) Ausbeſſerung, reparatio, refectio; Flicken, *n.* refectio, reparatio; 3) *sl.* obraba, Einfaſſung, Umgebung, *sc.* cinctura.

Oprawjm, *fut. ex.* il, iti, en, verbeſſern, a) v. Fehlern beſſern, emendare, corrigere: b) beſſer, od. vollkommener machen, mutare in melius; wjno gednoſtegné a neoprawowané; 2) ausbeſſern, reparare, Kleider flicken, sarcire, reficere, reparare; 3) *sl.* ſ. obradjm, einfaſſen, umzäunen, *sc.*

II. *rec.* oprawiti ſe, geſund werden, gut werden, verbeſſert werden, curari, restitui, *Ez.* 47, 8.; 2) beſſer thun, berichtigen: opraw ſe w ſwých ſlowích.

Oprawitel, e, *m.* Verbeſſerer, *m.* emendator, corrector; 2) der umfaßt, umzäunt, *sc.*

Oprácwka, y, *f.* Flickerey, *f.* Flickwerk, *n.* refectio, reparatio; 2) Feile, Verfeinerung, *f.* lima: to oprácwky potřebuge, lima opus habet.

Oprawugi, owal, owati, ſ. oprawjm.

Oprchlý 3. entblößt, v. dem etwas abgefallen iſt, nudatus, z. B. hlawa, ſtrom, ein entblätterter Baum, *sc.*

Oprchnu, *fut. ex.* chl, chnauti, entblößt werden, nudari, ſ. vorh.

Opreyſkám ſe, *fut. ex.* ſ. rozpuknu ſe, disrumpi, *D.*

Oprſky od. oprſtky, û, *m. pl. sl.* das zurückgelaſſene beym Eſſen od. Trinken.

Opru, (ku), opřeš, *fut. ex.* opřel, opřjti, ſtemmen, imponere.

II. *rec.* opřjti ſe, ſich ſtemmen, inniti; 2) *cum dat.* ſich widerſetzen, resistere: gim ſe opřeli, a o to ſe zaſadili, *Vel.* někomu ſe zmužile opřjti; zgewné mocy ſe opřeli a bránili; opři ſe ſám ſobě.

Oprſſjm, *fut.* eti, ſ. oprchnu.

Opružugi, owal, owati, bess. zpružugi: slané wěcy opružugj cesty moče.
Opsánj, *n.* Beschreibung, bess. wypsánj.
Opsati, s. opjssi.
Opspolý, *ol* 3. s. nestydatý? *Hr. z. G*
Opsugi, *fut ex.* owal, owati, *sl. & ol.* d. h. łzhaněti, osočiti, co psa.
Opsy (u) se, *fut. ex.* el, eti, hündisch werden, cani similem fieri, *D.*
Optám se, *fut. ex* al, ati, mit u. ohne Genit. befragen, fragen, quaerere ex aliquo, percontari ex od. ab aliquo auch aliquem; interrogare od. rogare aliquem.
Optykus, *a, m.* Optiker, opticus, *Com.*
Opúčam se, s. opaučam se.
Opuchám, ati, s. opuchnu.
Opuchlina, *y, f.* s. otok.
Opuchlý 3. s. oteklý.
Opuchnu, *fut. ex.* chl u. chnul, nauti, aufschwellen, intumescere.
Opučjm se, *fut.* iti, s. opaučám.
Opuka, *y, f.* Tof od. Tofstein, tofus, tophus, op. zemlená, zermahlener Tofstein, coementum.
Opusstěnj, *n.* Unterlassung, *f.* intermissio, omissio; 2) Verlassung, a) das im Stiche Lassen, relictio, desertio; b) wenn man davon gehet, relictio; c) wenn man jemand ohne Hilfe läßt, desertio.
Opusstěný 3. unterlassen, omissus; 2) verlassen, im Stiche gelassen, ohne Hilfe gelassen, hilflos, desertus.
Opustjm, *fut. ex*, il, iti, unterlassen, intermittere, omittere; 2) verlassen, a) im Stiche lassen, relinquere, deserere, b) ohne Hilfe lassen, deserere, c) v. etwas fortgehen, relinquere; 3) z. B. wodau, mit Wasser ringsherum einschließen, aqua circumdare, aqua circumfundere: wodami wssudy opusstěn byl, *K. B.* 4) nicht achten, nicht befolgen, non observare, Žal. 119, 53

Opykám, *fut. ex.* al, ati, *boh* (nicht *sl.*), bereuen, poenitere
Opýtám se, *fut.* ati, *sl.* s. optám se
Opytugem se, owati, *sl.* vorh.
Oř, e, *m.* bogowný kůň, Knit-pferd, *n.* Gaul, *m.* Kriegspferd, *n.* dextrarius, caballus.
Oráč (worač), e, *m.* Ackermann, Ackersmonn, Pflüger, arator, *B.* 2) Ackerknecht, Kleinknecht, *m.* servus ad aratrum.
Oračka, *y, f.* s. oránj; w oračk[…] se dáti, *K.*
Oracý, *f.* Oration, Rede, *f.* oratio; 2) *sl. adj.* 1. *term.* s. orný
Oracyna, *y, f. sl.* Ackerfeld, geackertes Feld, *n.* arvum.
Orakulnj 1. das Orakel betreffend: orakulnj duch, *Cyr.*
Orakulum, *n.* Orakel *n.* oraculum, (*gen. pl.* orakul u. orakulj, *Cyr.*)
Orám, od. oři (oru, -αρῶν, arare, ären, (im Elsaß), *angl.* ear, *h*[…] aeren), oral, orati, pflügen, ackern, arare; lenochem ora[…] s. lenossjm, *Cyr.*
Oránj, *n.* Ackern, Pflügen, *n.* [a]ratio.
Oranina, *y, f.* s. oracyna.
Orant, u, *m.* s. hledjk, *Vel.*
Orawa, *y, f.* der Fluß Orawa, Arva; 2) Bergschloß, Orawa, Arva; 3) d. Landschaft, Orawa od. Arva, jetzt das Arwa[er] Comit. in Ungarn, Comitatu[s] Arvensis.

Digitized by Google

Orawec, wce, *m.* ein Arwaer od. Arwer, Arvensis.

Orawka, y, *f.* Arwaerinn, *f.* Arvensis, *f.*

Orawský 3. Arwaer, Arvensis; -ský od. po-sku, *adv.*

Orba, y, *f.* s. oránj, Ackerwerk, n. aratio, Syr. 7, 15. 3 Mach. 12, 1. Landwirthschaft, *f.* agricultura.

Orbonanka, y, *f.* ? *Ryb.*

Orda, y, *f.* stádo, Horde, *f.* caterva, *D.*

Ordunk, u, *m.* (*obs.*) Schlachtordnung, *f.* acies.

Ordynugi, owal, owati, ordinieren, zum Geistlichen weihen, consecrare (ordinare), *Kroc.* -nowánj, *verb*

Ořech, u, *m.* Nuß, *f.* nux; wlaský ořech, welsche Nuß, nux juglans, auch blos juglans, (ndis); ljskowý oř. s. léskowec; králowský od. wlaský oř. Haselnuß v. der rothen Art, *Vel. Herb.* panenský oř. Bartnußbaum, corylus sativa (fructu maximo, rotundo); b) d. Frucht dav. ořech Indyanský aneb mořský, Indische od. Meernuß, *f.* nux Indica, *Vel.* 3) oř. swinický, Saubrod, Erdrübe, Waldrübe, *f.* cyclaminus, panis porcinus, *Vel.*; wodnj oř. s. kotwice 3), zemský oř. *sl.* s. ořjšek zemský; 2) Nußbaum, *m.* nux; 3) na lu u. na kussi, (kost, na kterauž se střela nakládá), d. Nuß am Bogen, astragalus, epitoxis, fibula ossea, na ořech přiložiti, s. napnu, *Syl.* 4) Arscheisen, *n.* Arsslöffel, *m.* specillum ani, *Syl.* 5) d. Nuß am Feuerschloß, capitellum, 6) d. Nuß beym Schloße, foramen excussorii, *R.*

Ořechowec, wce, *m.* s. křiwatec; 2) *sl.* s. oßleyč.

Ořechowý 3. nußbäumen, aus Nußbäumen, nuceus.

Orel, *gen.* orla, *m.* (vgl. mit) Adler *m.* (adel-aar, großer Vogel), aquila mas, mořský orel, soll nach *D.* dasselbe, was kostilomec seyn

†**Orelánjk**, u, *m.* zrostlina, bixa.

Orem, *sl.* s. oru.

†**Ořešák**, u, *m.* juglans, Nußbaum?

Ořešec, šce, *m. sl.* s. oßleyč.

Ořešj, *n.* od. ořešina, y. *f.* Nußwäldchen, *n.* nucetum; b) zrostlina zemských ořechů, z njž v kwjtj ořešjm slowe, herba et flores lathyri tuberosi, bunii, ornithogali.

Ořešina, y, *f.* Haselstaude, *f.* corylus.

†**Ořešnjwka**, y, *f.* zrostlina, pyrenula.

Ořezám u. ořeži, *fut. ex.* ořezal, ořezati, beschneiden, circumscindere.

Orğan, u, *m. sl.* s. warhany; -ár, a, *m.* Orgelmacher, organarius; -rka, y, *f.* -inn, -ria, -růw, -rčin, ꝛc. wie bey, mlynář; -nysta, y, *m.* s. warhanjk.

Orğanugem, owal, owati, *sl.* auf der Orgel spielen, organum tangere.

Orğowán, u, *m. sl. Göm.* s. bez wlaský.

Ořj, s. orám.

Orientský 3. orientalis; orient. perla, *Syl.*

Ořjšek, *sl* orješšok. šku, *m. dim.* Nüßchen, *n.* nucula; ořjšek zemský, nach einigen, kaštan zemský, *sl.* zemský ořech, Erdnuß, u. zwar, a) Erdeichel, Erdfeige, *f.* lathyrus tuberosus,

Lin. D. b) Erdkastanie *f.* bunium, *Lin.* 2) Trüffel, *f.* tuber; d) Vogelmilch, *f.* ornithogalum; 2) *sl.* hie u. da, s. muſſkátowý ořech; 3) ořjſſky weliké y malé, große u. kleine Pfeffernüße (Zuckerbeck.), dulcia piperata.

Orkáf, u, *m. mor. & Lomn.* s. kaupě 2); orkáf zaplatiti, *Lomn.*

Orljčátko, a, *n dim.* junger Adler, pullus aquilae.

Orlice, *f.* das Weibchen des Adlers, der weibliche Adler, aquila femella; (es wird auch oft überhaupt für orel gesetzt); 2) - Orlitz, *f.* Adlerfluß, *m.* im Königgr. Kr. Aquila.

Orljče, ete, *n.* s. orljčátko.

Orljček, čka, *m. dim.* v. orel; 2) *gen.* čku, *m.* Leberkraut, Balsamkraut, *n.* aquilegia, (nach *D.* s. gatrnjk.)

† Orličenec, nce, *m.* zroſtlina, aquilaria?

Orličj 1. Adler-, Adlers- od. vom Adler, aquilinus; orličj kámen, Adlerstein, *m.* aetites; orličj nos, Habichtsnase, *f.* nasus aquilinus od. aduncus; orličj kapradj, Adlerkraut, *n.* pteris aquilina.

† Orličnice, *f.* zroſtlina, aquilicia.

Orlog, e, *m. obs.* horologium.

Orlowý 3. s. orličj: orlowý řád, Adlerorden, ordo equester aquilae.

Ornát, u, *m.* Meßgewand, *n.* vestis liturgica, stola.

Orné, ého, *n.* Ackerlohn, *m.* merces pro agricultura, *D.*

Ornice, *f.* d. h. orna země, *Puchm.*

Orný 3. pflügbar, was gepflügt werden kann, arabilis.

Orobanka, y, *f.* Erwenwürger, *m.* (Pflanze), orobanche, [illegible]

† Orobinec, nce, *m.* zroſtl[illegible] typha.

Orodowánj, *n.* Fürbitte, *f.* precatio, intercessio.

Orodownjk, *a, m.* Fürbitter, precator, Fürbitter bey G[illegible] intercessor, interpellat[illegible] - nice, *f.* - inn, *f.* deprecat[illegible] interpellatrix.

Orodugi, owal, owati, (v. o[illegible] re?) Fürbitte einlegen, int[illegible] cedere, deprecari.

Orſácký 3. *sl.* (im gem. Lebe[illegible] vom Ungr. ország, Reich, Lan[illegible] gemein, Land-, publicus, [illegible] ſácká cesta, s. sylnice; 2) v[illegible] züglich, praecipuus: o - á z[illegible] ma, grimmige Kälte, orſác[illegible] pacholek, egregius masculu[illegible]

Orſcy, e, *m.* Schmalzblume, ficaria.

Orſeyl, z čeho lakmus dělagj.

Ort, u, *m.* (viell. v. quart, quart[illegible] der vierte Theil v. etwas, z. [illegible] v. Thaler, Ort, quadrans, 4t[illegible] pars, ferton: ort (ferton) ge[illegible] dné hřiwny, 16 groſſů Praž[illegible] ſkých, *Vel.*

Ortel, e, *m.* Urtel, *n.* gerichtliche[illegible] Ausſpruch, Urtheil, *n.* sententia, judicium, poſlednj ortel, Endurtheil, *n.* sententia finalis, ſlepý ortel, gerichtlich[illegible] Meynung auswärtiger Rechts[illegible] gelehrten? na navčenj a ſle[illegible] ortele do Magdeburku poſyl[illegible] *Vel.* ortel wynáſſeti, sententiam ferre.

Ortelnj 1. das Urtel betreffend.

Ortelugi, owal, owati, Urthei[illegible] ſprechen, verurtheilen, sententiam ferre, damnare; *K.* kni[illegible] hy k ſpálenj -; neposluſſne[illegible] zlořečenſtwj.

Ortutjm, *fut. ex* il, iti mit Quecksilber bestreichen, belegen, insbesondere verquicken, amalgiren, metalla mercurio friare et in massam redigere.
Oru, s. orám.
Orudj, n. *obs.* folg.
Oruž, n. *obs.* s. zbraň; nach *Leschkas* nádobj, nářadj.
Orwu, *fut ex.* orwal, orwati, rausen, (berausen), vellere.
Ořwu, *fut. ex.* ořwal, ořwati, umbrüllen, circummugire, circumrudere.
Orygināl, u, *m.* Original, *n.* Urschrift, originale, - lnj 1. Original., originalis: oryginālnj exemplář, *Cyr.* oryginālnj kniha, *K.*
Oryon, *a, m.* s. kosa 2), *B.*
Os, y, *f.* Achse, *f.* am Wagen, axis, os nebes od. swěta, Himmelsachse, *f.* axis coeli, *D.* 2) od. wos, a, *m.* (*boh.* nicht *sl.*), Weise, *f.* vespa.
Osa, *y, f.* vorh. 2) (*sl.*), Wespe, *f.* vespa.
Osáchnu, *fut. ex.* chl, chnauti s. osáknu: osáchli lidé; hned osáchnauti, a meč swůg zas schowati.
Osada, *y, f.* kolonye, Kolonie, *f.* colonia; 2) Kirchspiel, *n.* ecclesia; 3) Kirchsprengel, *m.* dioecesis ecclesiastica: arcybiskup w zemjch swé osady etc. *Vel.* 3) *sl.* s. dědina, wes.
Osadjm, *fut. ex.* il, iti, zen, besetzen, occupare, praesidium imponere: osaditi bránu strážnymi, *Com.* strážnými někoho; lidem osaditi lod, ozbrojiti, - bemannen; 2) besetzen, bestellen, einsetzen, constituere: auřad někým osaditi, *Pr.* osazowali auřady, kým se gim widělo; osaditi jaud proti někomu; 3) ansiedeln, Wohnung verschaffen, illocare, *B.*
II. *rec.* osaditi se, sich ansässig machen, sich ansiedeln, sedem ponere, domicilium figere, illocare se.
Osadnj 1. das Kirchspiel, den Kirchsprengel betreffend, dioecesanus; d. Kolonie betreffend, colonialis.
Osadnjk, *a, m.* Kolonist, Anbauer, Ansiedler, neuer Einwohner, Fremdling, Eingezogener, *m.* (sonst auch nowý osadnjk); 2) Kirchkind, *n.* attributus templo, consors templi; - ice, *f.* Ansiedlerinn, Kirchkind, *n.* colona; consors templi, dioecesana, 3) s. dědinčan, wesnjk.
Osáknu, *fut. ex* kl, knauti, langsam durch abträufeln trocknen, trocken werden, sensim siccari, exarescere; versiegen, vertrocknen, exarescere: osákly wody potopy; řeka osákne, - wird allmählig versiegen, vertrocknen, *B.*; fig. schwinden, evanescere: oni tak s chrámem, obřkmi a ceremonyemi osáknau, i. e. pomalu gich ubýwati bude, *Com.* vgl. sáknu, sákám, osyknu.
Osamělý 3. einsam geworden, einsam, solitarius, - le *adv.*
Osamjm, *fut ex.* ěl, ěti (sám zůstanu), einsam werden, solitarium fieri: osaměl a osyřel, *Com.* - jwám, al, ati, *fr.*
Osamotě, *adv.* s. samotně.
Osamotnjm, *fut.* ěti, s. osamjm.
Osapjm se, *fut. ex.* il, iti, na někoho, mit Worten anpacken, anfahren, increpare aliquem, invehi in aliquem.
Osatý 3. besäet, inseminatus, *K.* osatá země.

Digitized by Google

Osauch, u, *m.* podplamenice, *f. sl.* posuch, Kuchen v. Kornmehl, *D.*
Osaussek, ssku, *dim.* vorh.
Osazenj, *n.* Besatzung, *f.* praesidium; 2) Besetzung, occupatio; 3) Einsetzung, Bestellung, *f.* constitutio; 4 Ansiedelung.
Osazený 3. besetzt, munitus; 2) bestellt, eingesetzt, constitutus; 3) angesiedelt, illocatus.
Osazuzzi, owal, owati, s. osadjm. II. *rec.* osazowati se, s. osadi- ti se.
Osázym, el, eti, u. osázeti se, vorh. wssecka mjsta swými prátely osázel.
†Osbelowa, bess. Osbekowka, y *f.* zrostlina, Osbekia, Osbekia.
Oschnu, *fut ex.* oschl u. osechl, oschnauti, abtrocknen, trocken werden, siccescere, siccum fieri: od krwe osechl, *Vel.*
Osebe, *adv. sl.* absonderlich, seorsim, singillative, privatim, particulariter: každý osebe, jeder besonders (aparte), singulus.
Osek, i, u. e, *f.* d. Weinbeere, d. schon abgetropft u. nun in d. Presse zum Keltern gelegt wird; wjno zoseke, Preßwein, Kelterwein, *m. sl.* auch pressowanec, vinum tortivum, Tresterwein, *m.* lora, lorea; 2) Umhau, s. záseka: oseki ty rychle zapálili, *Haj.*
Oseček, čku, *m.* (osečka, y, *f.?* - v. osekám), Span, *m.* d. Holz, ramentum, segmentum (recisamentum, *R.*) osečky, *Com.*
Osedám, al, ati, s. osednu.
Osedjm, *fut ex.* el, eti, sitzen bleiben, persedere, z. B. in equo; 2) *act.* brüten, incubare: osedeti weyce.
Osedlám, *fut. ex.* al, ati, z. B. koně, satteln, sternere equum, ephippium imponere equo; 2) besetzen, sich bemeistern, obsidere: čert lstj lidi osedláwá, *Cyr.* lakomstwj dáti se osedlati, *Syl.* - áwám, al, ati, *fr.*
Osedlost, i, *f.* Ansäßigkeit, Haus, Äcker, rc. domicilium, immobilia: ze swých osedlostj wytisknut gest, *Com.*
Osedlý 3. angesessen, ansäßig, angesiedelt, sedem, domicilium habens, insgemein, domiciliatus; a) Äcker od. liegende Gründe habend, possessionem od. possessiones habens; b) ein Haus habend, haussäßig, domum habens.
Osednu, *fut ex.* dl, dnauti, besetzen, einnehmen, occupare, implere, Jz. 34, 11. osedli a o[...] nowali tu zemi, *Syr.*
Osegi, *fut. ex.* osál u. osel, sel, ner osýl, osýti, osát, oset, o[...] besäen, conserere, insemin[...]re, *B.*
Osek, u, *m.* eigentlich Behau, was Behauenes, od. auch gehauenes, segmentum, von *dim.* oseček; üblicher 2) Weinstock, so beschnitten w[...] pes vinaceorum, *R.*; 3) Ossegg, ein Kloster im [...] mer. Kr. Osseca. Vgl. o[...] wám.
Osekám, *fut. ex.* al, ati, s. ob[...] bám, u. folg. osekati su[...] bruče) wjna wlačkowit[...] *Vel.* osekati mu dal ruce, [...] by, *Id.* nehodná wjna [...] wati, *Id.* - ánj, *n. verb.*
Osekanec, nce, *m. sl.* s. key[...]
Osekáwám, al, ati, behauen, durch hauen bearbeiten, Bauholz, *n.* axasciare, dolare, dedolare; b) d[...]

gen Zweige abhauen, z. B. am Baum, putare; 2) freq. v. oſekám; -wánj, n. Behauen; Bearbeiten, durch Hauen, exasciatio; b) Abhauen, Behauen, öfteres Abhauen, putatio, frequentior putatio.

Oſel, gen. oſla, m. (As, os, bedeutete urſprünglich jedes große Thier, Adel.), Eſel, m. asinus; 2) ein Geſtell des Seilers, der Eſel, asinus machinarius; 3) ... prkno pro zkrocenj wogáků, na čtyřech nohách wyzdwižené, das hölzerne Bild eines Eſels, auf welchem Soldaten zur Strafe reiten müſſen, asinus, Adel.; 4) niedriges Scheltwort: Eſel, asinus.

Oſem, ſ. oſm.

Oſmakowanj, sl. ſ. oſmiokowný.

Oſenj, n. Saat, f. a) Saatfeld, n. seges; b) das emporgewachſene Getreide, seges(etis), sementis.

Oſet, u, m. Ackerdiſtel, f. Schartenkraut, n. serratula arvensis, Lin. ſ. ſtpek.

Oſetj, n. ſ. oſenj.

Oſetý 3. ſ. oſatý, oſetá mjſta, B.

Oſeypám (oſýpám), al, ati, herumſchütten, passim spargere (fundere); vergl. oſypám.
II. rec. oſeypati ſe, blattern, d. Blattern haben, variolis laborare.

Oſeypček, pčku, m. zroſtlina, variolaria.

Oſeypka, y, f. d. Blatter, Pocken, variola.

Oſáknem, sl. ſ. oſáknu.

Oſýwám, sl. ſ. oſywám.

Oſkočjm, ſ. obſkočjm, Haj.

Oſkoruſſe, ſ. woſkeruſſe.

Oſla, y, f. sl. Wetzſtein (der Mäher) in länglichter platter Geſtalt, cos; 2) ein Weken Butter.

Oſlabjm, fut. ex. il, iti, en, ſchlaff machen, laxum reddere, solvere, remittere, laxare, (debilitare), -jwám, al, ati, fr.

Oſlablý 3. geſchwächt, debilitatus, B.

Oſlabnu, fut ex. oſlabl, oſlabnauti erſchlaffen, ſchlaff werden, erſchlappen; ſchwach werden, laxum fieri, laxari, solvi, remitti, debilitari.

Oſlabugi, owati, ſ. oſlabjm.

Oſladčugi, owal, owati, verſüßen, reddere dulcem; -čowánj, n. verb. K.

Oſladič, u. oſladyč, e, m. Engelſüß, n. polypodium.

Oſladjm, fut. il, iti, ſ. oſladčugi.

Oſladnu, fut ex. dl, dnauti, ſüß werden, dulcescere.

Oſlář, e, m. Eſeltreiber, m. asinarius; 2) sl. Wetzſteinmacher od. Verkäufer, ſ. oſla.

Oſlátko, a, m. dim. Eſelchen, asellus.

Oſlawenec, nce, m. der Glorreiche, Verherrlichte, glorificatus, gloria splendens, A. Neg.

Oſlaweni, n. Verherrlichung, Herrlichkeit, f. Verklärung, f. illustratio, gloria, glorificatio.

Oſlawený, 3. verherrlicht, illustratus; 2) hochgeprieſen, celebratus; 3) sl. verklärt, ſeelig, glorificatus, defunctus: má oſlawená dcera.

Oſlawjm, fut. ex. il, iti, en, folg.

Oſlawugi, owal, owati, verherrlichen, illustrare, decorare; 2) lobpreiſen, preiſen, celebrare, laudibus celebrare: oſlawowati tě budu, Hoſpodine, B. 3) verklären, ins beſſere Leben

Digitized by Google

abrufen, glorificare, aeterna gloria donare.

Oslazugi, owal, owati, s. osladčugi.

Osle, ete, *n. dim.* v. osel, junger Esel, asellus.

Osledjm, *fut. ex. obs.* s. oběhám, shromáždjm, *Dalem.*

Oslepenec, nce, *m.* mit Blindheit Geschlagener, Verblendeter, excoecatus. coecus.

Oslepjm, *fut. ex.* il, iti, blenden, verblenden, des Gesichtes berauben, excoecare, *B.* s. zaslepjm.

†**Oslepnjk**, u, *m.* zrostlina, excoecaria.

Oslepnu, *fut. ex.* nul, nauti, erblinden, blind werden, visu privari, excoecari.

Oslepugi, owati, s. oslepjm.

Oslička, y, *f. dim.* v. oslice; 2) *dim.* v. osla.

Oslice, *f.* Eselinn, *f.* asina.

Osljček, čka, *m.* s. oslátko.

Osličj 1. v. Eseln, Esels-, osličj mléko, Eselsmilch, *n.* lac asinae; osličj mlýn, eine Mühle, d. durch Esel getrieben wird; osličj hřbet, s. hřbet.

Osljk, a, *m.* s. osljček; mořský osljk, Stockfisch, *m.* salpa, asellus.

Oslinjm, *fut. ex.* il, iti, mit Speichel benetzen, sputo madefacere.

Oslizlý 3. schlüpfrig (schmierig) werden durch das Angehen v. Schimmel, (ist fast nur vom Fleische gebräuchlich), lubricus ex mucore; angegangen, putridus, mucidus.

Osliznu, *fut. ex.* il, iti, osliznauti, schlüpfrig (schmierig) werden, wie das angegangene Fleisch, s. vorh.

Oslnu, *fut. ex.* nul, nauti, blind
werden, s. oslepnu;
blesku, *B. Com.* na
slnul, *Pelz.*

Oslnutj, *n.* Blindwerd
sio visus.

Oslobeyk, a, *m.* onocer

Oslobodjm, iti, *sl.* s. os

Oslohonec, bess. oslář

Oslona, y, *f.* zatmě
Blindheit, *f.* coecita

Oslopem, *fut.* ati, *sl.* s.
II. *rec.* oslopati se
stati se.

Osloprd, u, *m.* zrostli
sturz, *m.* onopordon

Oslowatjm, ěl, ěti,
werden.

Oslowice, *f.* Eselshaut,
cutis asinina.

Oslowina, y, *f.* s. oslow

Oslowý 3. v. Eseln, asi
slowá kůže, s. oslowic
Schreiben, palimpses
wa, Eselskopf, *m.* cap
num; oslowská palic
kopf (Schimpfwort).

Oslowský 3. eselhaft, a
asino similis; oslow
milowánj, *Com.*

Oslowstwj, *n.* Eseley, *f.* s
asinina.

Oslůw, owa, owo, *adj.*
Esel gehörig, asini, as

Oslýchám, al, ati, folg.

Oslyssjm, *fut. ex.* il, iti,
hören, versagen, negar
gare, abweisen, rejice
ssetí někoho w geho žá

Oslyssugi, owal, owati ?
slýchám.

Osem, s. osm.

Oslzlý 3. s. oslizlý: oslzi
angegangenes Fleisch,

Osm, *sl.* osem, *mor.* osu
osmi, acht, octo; po os
tens, octavo; po osmi,

Digitized by Google

...acht, octoni; po osmi stech, ...achthundert, octingeni.
...mahlý 3. (vgl. smaha, sma-...nu,) abgebrannt v. der Sonne, ...dem Rauch, adustus.
...mahnu, fut. hl, hnauti, abbren-...en v. der Sonne, vom Rauche, ...gebräunet werden, aduri.
...mahugi, owal, owati, vorh.
...mák, u, m. Achter, m. octonio; ...) s. unter eko.
...mdesát, osmdesáte, gen. osm-...desáti, achtzig, octoginta; po ...osmdesáti, je achtzig, octogeni.
...mdesátekrát, adv. achtzigmal, ...octogies; osmdesátkrát opěto-...waný (osmdesaternásobný), ...achtzigerley, octogesies repe-...titus.
...mdesátiletý 3. achtzigjährig, ...octogenarius, octoginta an-...norum.
...mdesátnjk, a, m. Achtziger, m. ...achtzigjähriger, octogenarius; ...nice, f. Achtzigerinn, f. -ria.
...mdesátý 3. achtzigste, octo-...gesimus.
...meljm se, fut. ex. il, iti, sich er-...kühnen, ermannen, audere: gen ...se osměl, a řekni mu.
...mělugi se, owal, owati, vorh.
...merka, y, f. achteimriges Faß, ...D.; 2) sl. s. osmička.
...smernásobný 3. achtfach, acht-...fältig, octuplus, -ně, adv. octu-...plo.
...mernitenná drátew, achtfädi-...ger Pechdrath, m. octuplum ...licium.
...smerý 3. (abs. osmero) achter-...ley, v. acht Arten, octo generum.
...smidenný 3. achttägig, von acht ...Tagen, acht Tage dauernd, octo ...dierum, octiduus.
...smička, y, f., sl. osmerka, y, f. ...Achter, m, eine Zahl v. achten,

octans, octonio; Achttheil, Achtel? D. s. osmina.

Osmidjlný 3. achttheilig, octo partium.

Osmihodinný 3. achtstündig, octo horarum.

Osmihrannjk, u, m. Achteck, n. octangulum, D.

Osmihranný 3. osmihraný, achteckig, octangulus.

Osmjk?

Osmiletý 3. achtjährig, octennis, octo annorum.

Osmiměsýčný 3. achtmonathlich, octo mensium.

Osmina, osminka, y, f. Achtel, n. octava pars, octans; 2) sl. s. osmička.

Osminohý 3. achtfüßig, octipes.

Osmiokowný 1. sl. s. osmiwěderný; osmiokowný sud, s. swidnický sud.

Osmiřadý 3. achtreihig, octo ordinum.

Osmiročný 1. sl. s. osmiletý.

Osmispogený 3. achtspännig, octojugis.

Osmispřežený 3. vorh.

Osmistranný 3. achtseitig, octagonus.

Osmistý 3 achthundertste, octingentesimus.

Osmitisýcý 3. achtzigtausendste, octies millesimus.

Osmivhelnjk, s. osmihrannjk.

Osmivhelný 3. s. osmihranný.

Osmjwám, al, ati, sl. auslachen, deridere.

Osmiwěderný 1. achteimrig, octo urnarum.

Osmkrát, -te, sl. osemráz, adv. achtmal, octies; po osmkrát opětowaný, achtmalig, octies repetitus (factus), D.

Osmmecýtma (osm mezy (dwěma) desýtma), acht u. zwanzig,

duodetriginta, - tmý 3. der acht u. zwanzigste, duodetricesimus.

Osmnáct, - te. achtzehn, octodecim, duodeviginti: osmnácte set tisýců, achtzenmahl hundert tausend, duodevicies centum mil

Oswnáctka, y, f. eine Zahl von achtzehn.

Osmnáctkrát, sl. osemnáctráz, adv. achtzehnmal, duodevicies, deciesocties.

Osmnáctnjk, a, m. Achtzehner, m. achtzehnter Theil, Achtzehntel, n. duodevicesimarius, D.

Osmnáctý 3. der achtzehnte, duodevicesimus.

Osmradjm se, sl. s. ossténjm se.

Osmudjm, fut. ex. il, iti, anbrennen beym Kochen, aduri.

Osmý 3. der achte, octavus.

Osnowa, y, f. Weberzettel, Anzettel, m. Anschere, f. stamen; 2) Flechtband, n. textura.

Osnowánj, n. verb. v. osnugi.

Osnowař, e, m. Anzettler, m. (bey den Webern) (staminarius?)

Osnugi, fut. ex. owal, ati, anzeteln, ordiri, exordiri telam, s. nasnugi; 2) anlegen, anzetteln, anspinnen, struere, moliri, machinari: spolu to osnowali, D. 3 ol. gründen, befestigen, fundare, firmare: čest osnowal, Dalem. s. auch nasnugi.

Anm. Einige Neuern treiben auch mit diesem Worte, in der letzten veralteten Bedeutung (wofür založiti seit Jahrhunderten üblich ist), einen wahren Unfug.

Osoba, y, f. Person, f. persona, osoba mužská, ženská, Manns-, Weibsperson, f. mas, femella, přjsežná os., beeidete Person, jurata persona; zástawná os. Geißel, m. obses, Co ... bách něco činiti, na ... der Person -, cum ... personarum -.

Osobenj, n. Anmaßun ... gantia.

Osobjm sy, fut. ex. il, ... eignen, sich anmaße ... machen, behaupten, ... arrogare sibi.

Osobitný, 3. sl. abgeso ... ratus, specialis; vorzü ... cipuus; - tně od. tě, ...

Osobnj 1. was man ... Person thut; blá ... osobnj opatrowán ... b) privat, privatu ... osobnj y obecnj, ...

Osobnost, i, f. Persönl ... gemein personalita ... swé osobnosti nás ...

Osobný 3. persönlic ... betreffend, perso ... nenáwist osobná ... Person, wohlgestal ... člowěk osobný; 3) ... lich, groß, insigni ... to město gest osob ... adv. persönlich, a) ... ner Person, ipse; ... tig, praesens, co ...

Osobolib, a, m. der ... Ansehen der Pers ... tiget, (Com. scheint ... weise gebildet zu ...

Osobugi sy, owal, ... bjm sy.

Osoh, u, m. sl. (v. ... hati?) s. vžitek: ... zieht Nutzen dav. ... osohu; osoh robi ... bj to pre swog os ... resse, Zins vom ... sus, usura, interu ... dáwat, platit.

Osohugi, owal, ov ...

haben, Vortheil genießen, fructum percipere.
Osočjm fut. ex. il, iti, angeben, deferre, 1 Sam. 19, 27, falsch anklagen, anfeinden, calumniari, traducere; v saudcůw ně-kobo osočiti, Vel někobo před někým; s. obnássjm.
Osočitel, e, m. Angeber, falscher Kläger, Anfeinder, delator, calumniator, traductor, obtrectator; -lkyně, f. -inn, f. -trix, -trix.
Osočowánj, n. - verb. v. folg.
Osočugi, owal, owati, s. osočjm.
Osolim, s. posoljm.
Osožjm, fut. ex. il, iti, sl. Nutzen bringen, prodesse; heilsam seyn, z. B. Arzney, salubrem esse.
Osožný 3. sl. nützlich, utilis, heilsam, salutaris.
Ospa, y, f. Haferschrot, m. far avenaceum, D.
Ospalec, lce, m. Schläfer, m. dormitor; - lkyně, f. - inn, - f. - trix.
Ospalý 3. schläfrig, a) schlafbegierig, somniculosus, somnolentus, somni cupidus, b) unthätig, träumerig, langsam, somniculosus, segnis, veternosus, tardus: wrchnost ospalá procýtj a botře, K. - le, adv. schläfrig, rc. somniculose, somnolenter, tarde, segniter: ospale pracowati; - lost, i, f. Schläfrigkeit, f. a) Schlafbegierde, f. cupiditas dormiendi, somnolentia; ist's so viel als Schlafsucht f. veternus; b) Unthätigkeit, Langsamkeit, f veternus, segnities, tarditas. somnolentia.
Ospánliwý 3. - wě, adv. - wost, i, f. vorh.

Ospati, ol. s. osypati.
Ospice, f. s. osutiny.
Osprawedlnjm, fut. ex. il, iti, ěn, rechtfertigen, gerecht machen, justificare; b) absolviren, lossprechen einen Verklagten, absolvere, D. - nění, n. Rechtfertigung, f. justificatio, Absolviren, n. absolutio.
Osprawedlňugi, owal, owati, vorh.
Osrdj, n. wnitřnosti okolo srdce, praecordia, Geschlinge, n. Eingeweide, n. z. B. Herz, Lunge, viscera, exta.
Osrkám, al, ati, folg.
Osrkugi, owal, owati, zischenden Laut v. sich geben, wenn es einen brennet, u. überhaupt weh thut: s nim rowně osrkowati a plakati musyl, Com.
Ossacenj, n. Kleiden, n. vestitus; - ný 3. s. ossatjm.
Ossacugi, fut. ex. abschätzen, aestimare, taxare.
Ossala, y, f. mor. Blendwerk, n. s. mámenj.
Ossáljm, fut. ex. il, iti, betrügen, übersetzen, circumvenire, dementare.
Ossancugi, fut. owal, owati, umschanzen, z. B. eine Stadt, circumvallare, Syl. - cowánj, verb.
Ossarpaný 3. sl. s. otrhaný.
Ossatjm, fut. ex. il, iti, cen, kleiden, bekleiden, vestire.
Ossauchám, fut. al, ati, sl. abwetzen, deterere.
II. rec. ossauchati se, sich hin u. her wetzen, adterere se.
Ossatka, y, f. Backschüßel, f. mactra, ae, f.
Ossaustám, fut. al, ati, abwetzen, abstreifen, abreiben, atterere, abradere: ossaustané a oblá-

mané obrázky, *Com.* - aný 3. abgerieben, abgeſtreift, abrasus, nudatus, attritus: neyoſſauſtaněgſſi moſſna, i. e. kurwa, *Syr.*

Oſſčjm ſe, *fut. ex. sl*, ſich bebrunzen: ſol ſe oſſčala, das Salz iſt naß geworden, sal humorem contraxit.

Oſſedіwjm, *fut. ex.* wěl, wěti, ergrauen, grau werden, canescere.

Oſſem, u, *m.* Betrug, *m.* dolus, fraus, *Ryb.*

Oſſemetjm, *fut. ex.* il, iti, betrügen, fallere, fraudare, *Ryb.*

Oſſemetný 3. hinterliſtig, insidiosus, dolosus, fraudulentus; verſchlagen, vafer; - tně, *adv.* insidiose, per insidias, dolose, fraudulenter; - tnoſt, i, *f.* Hinterliſt, insidiae, *f. pl.* dolus; Verſchlagenheit, *f.* vafrities.

Oſſetřjm, *fut. ex.* il, iti, pflegen, warten, beſorgen, curare aliquem aut rem.

Oſſetrugi, owal, owati, vorh.: oſſetrowati w nemocy.

Oſſidjm, *fut. ex.* il, iti, zen, bevortheilen, fraudare, defraudare; - někoho o něco, - jemand um etwas, - aliquem re.

Oſſigi, *fut. ex.* oſſil, oſſiti, nähen, umnähen, circumsuere.

Oſſjgjm, el, eti, vorh.

Oſſinjem, *fut. ex.* nul, nauti, *sl.* ſchlagen, percutere.

Oſſinugem, owati, *sl* vorh.

Oſſjpaná, é, *f.* hie u. da, *sl.* ſ. ſwině.

Oſſitj, *n.* Umnähen, *n.* 2) d. Einflechtung am Schlegel, *D.*

Oſſitka, y, *f.* Brodkorb, *m.* panarium, corbis panarius, *Ryb.* 2) Käſtlein, *n.* arca, (*R.* fiscella), *B.* chatrná oſſitka Megžiſſe zachowala.

Anm. *B. Exod.* oſſitka, im lat. (ri[...] la scirpea; im deu[...] gen Käſtlein.

Oſſkapjm, *fut. ex.* él[...] werden, den Kopf [...] cescere, *Lomn.*

Oſſkeřjm, il, iti, ſ. o[...]

Oſſkeřjm ſe, *ol.* ſ. oſſ[...] oſſtjrat ſe: chléb ſe[...] d. Rinde iſt v. Brod[...]

Oſſkeruſſe (woſſkeru[...] lingbaum, Sperl[...] (*Tomsa*), Eſchroſe, [...] sorbus domestic[...] barkótza, berken[...] ritzen, *pl. D.* Arſc[...] Speerling (d. Fru[...]

Oſſkeruſſowý 3. v[...] baum, Speerling[...] ſſowý ſtrom, vorh[...]

Oſſkjrám, oſſkjer[...] (zuby), *sl.* ſ. oſſtjr[...]

Oſſklbám, *sl.* ſ. oſſkl[...]

Oſſklbaný 3. *sl.* a[...] plumatus, 2) a[...] lumpt, rancidus[...]

Oſſklebjm, *fut. ex.* il, [...] na někoho, blöcke[...]

II. *rec.* oſſklebit[...] thun, hiare.

Oſſklebugi, owal, o[...] bjm.

II. *rec.* oſſklebo[...]

Oſſkjbám ſe, al, a[...] bugi ſe, owal, o[...]

Oſſkljbnu ſe, *fut. e*[...] oſſkljbnauti ſe, ([...] *D.*) ſich v. einan[...] öffnen, hiare, das [...] es breit auseina[...] Zähne fletſchen, d.[...] Geſichter ſchneide[...] dare, ringi; na[...] ſſklebowati, - an[...]

Oſſkliwě, *adv.* ga[...]

[illegible] abscheulich, foede, turpiter; 2) eckelhaft, fastidiose.
Osskliwec, wce, *m.* ein garstiger, unfläthiger, eckelhafter Mensch, homo turpis.
[illegible]liwenj, *n.* s. osskliwost.
[illegible]liwjm, il, iti, s. ohawjm 2), Eckel machen, movere (creare) fastidium, nauseam, taedium; 3) [illegible] někoho, verhaßt machen, verunglimpfen, obtrectare; [illegible] v giných osskliwiti, [illegible] osskliwiti někoho v lidj, *K.* II. [illegible] 1) osskliwiti se, *cum dat. personae*; Eckel erregen, eckelhaft werden, esse fastidiosum, [illegible] se mi, (*sl.* hnusý se mi), z. B. pokrm, es eckelt mir vor der Speise, nauseo cibum; 2) osskliwiti sobě, eckelhaft [illegible], [illegible], fastidire. nauseare, b) *sl.* verabscheuen, abominari.
Ossklíw[illegible], *f.* Abscheu, *f.* aversatio, Eckel, *m.* fastidium, nausea; w osskliwosti mjti, verabscheuen, aversari, detestari, [illegible], auch abhorrere.
[illegible], y, *f. dim.* eine kleine [illegible], nauseola.
Ossklíw[illegible] (adv. ossklíwo), garstig, [illegible], turpis, deformis; [illegible] eckelhaft, a) Eckel [illegible], fastidiosus, nauseabundus, nauseosus, *D.* b) [illegible], fastidiosus: [illegible] na něco, eckel[illegible], nauseare; [illegible] einen Eckel be[illegible] aliquid; [illegible] ossklíwo, *sl.* zak se mi [illegible] eckel, habeo [illegible]
[illegible], *fut. ex.* al,

ati, berupfen, deplumare, bezwicken, vellere, *D.*
Osskodugem, owati, *sl.* Schaden verursachen, damnificare.
Osskrábám, osskrábi, *fut. ex.* al, ati, abkratzen, abradere, deradere; 2) betrügen, decipere: o penjze osskrábati někoho, *Vel.*
Osskrabugi, owal, owati *verb.*
Osskrd, u, *m.* Bille, *f.* d. Bille der Müller, Spitzhammer, Mühleisen, *n.* malleus molaris, *Lesch.* nach andern Beil, *n.* subscus ferrea.
Osskrdiſſtě, *n.* Beilenstiel, *m.* manubrium.
Osskrjem, *fut. ex.* el, eti, *sl.* einen Schlag versetzen, percutere.
Osskrobjm, *fut. ex.* il, iti, (d. Wäsche) aussteifen, stärken, corroborare lintea.
Osskubám, best. osskľubám.
Osskulawjem, *fut. ex.* ěl, ěti, scheel werden, eluscor.
Osskwarek, s. sskwarek, *D.*
Osskwrljm, *fut. sl.* iti, ansengen, absengen, adurere.
Osslechtjm, *fut. ex.* il, iti, zieren, exornare: dary Božjmi osslechtěn; -těnj, *n.* Zieren, *n.* exornatio.
Osslechťowánj, *n. verb.* v. folg.
Osslechtugi, owati, s. osslechtjm.
Ossleych, u, *m. sl.* ořechowec, ořesſec, Aschlauch, Äschlauch, *m.* Schallote, *f.* allium porrum, allium ascalonicum; ossleych menſſj, *sl.* pažitka, y, *f.* Schnittlauch, allium schoenoprasum, *D. Lin.*
Ossmátrám, al, ati, *sl.* antasten, antappen, attrectare.
Ossmul, od. ossmalam?
Ossmrda, y, *m.* & *f.* Klepper, Kleppermensch, Klepperinn, concur-

Digitized by Google

sans, simulans speciem seduli, *D.*

Osſmrdám ſe, *al, ati,* geſchäftig thun, simulare speciem seduli.

Osſmrdawý 3. potočitý, ochotný, geſchäftig, simulans speciem seduli, sedulus; - **woſt**, *i, f.* - keit, *f.* - litas.

Osſpičatjm, *fut. ex.* ěl, ěti, ſpitzig werden, peracui.

Osſpičatjm, *fut. ex* il, iti, abſpitzen, ſpitzig machen, acuminare, peracuere.

Osſpice, osſpička, *y, f. mor.* ſ. pálčiwá nesſtowička.

Osſpicugi, *fut. ex.* owal, owati, ſ. osſpičatjm, il, iti.

Osſtábla, *y, f. sl.* Damenbret, *n.* abacus, alveus lusorius.

Osſtara, *y, f. sl.* Unannehmlichkeit, Ungelegenheit, molestia.

Osſtárám ſe, *ati, sl.* mit etwas Ungelegenheit haben.

Osſtarný 3. *sl.* unangenehm, widerlich, ingratus, molestus.

Osſtěnjm ſe, *fut ex.* il, iti, werfen (gebären), v. Hunden, parere.

Osſtěpačka, *y, f.* Zimmeraxt, *f.* Zimmerbeil, Breitbeil, *n.* ascia.

Osſtěpek, *pka, m. sl.* ein runder, in verſchiedene (ſchöne) Formen gepreßter, gefärbter, u. ſehr ſchmackhafter Käſe, bey den Berg-Slowaken, caseus pressus.

Osſtěpjm, *fut. ex.* iti, ſ. sſtěpjm.

Osſtěpiſko, *a, n.* folg. *K.*

Osſtěpisſtě, *n.* der Schaft des Spießes, hastile.

Osſtěpugi, owati, ſ. oteſáwám; b) dielen, mit Dielen belegen, sternere tabulis, contabulare.

Osſtěrjm, *fut. ex.* il, iti, *sl.* auch ocerjm, ſ. osſtjrám.

II. *rec.* osſtěriti ſe, ſ. osſtjrati ſe.

Osſtjp, *u, m.* Spieß, *m.* hasta; osſtjp lowecký, Fangei[…] belſpieß *m.* venabulu[…] ečku, *m. dim.* Spießc[…] stula.

Osſtjpám, osſtjpi, *fut.* […] bekneipen, vellicare[…]

Osſtipcoházeč, *e, m.* […] ger, hastarius (mile[…]

†**Osſtipcolomič,** *e, m.* […] diger, hastatus, αιχμ[…]

Osſtjpec, *pce, m.* ſ. osſtjp[…] ránj gablek, Apfelbr[…] pfelpflücker, beſſ. *sl.* r[…]

Osſtipiſko, *a, n.* ſ. osſtěp[…] wce a osſtipiſka, *K.*

Osſtjpnjk? *a, m.* Harpu[…] jaculator cetarius.

Osſtjrám, *al, ati,* das […] Zähne fletſchen, ringi[…] nudare.

II. *rec.* osſtjrati ſe, na[…] lachen, lächeln auf jema[…] ächtlichem Verſtande); […] nen, v. Flachshäuptlein[…] kapſeln, u. drgl. ringi, […]

Osſtrbawjm, *fut. ex.* ěl, […] Zähne verlieren, Zahnl[…] kommen; 2) Scharte be[…] findi, (fissuram accip[…]

Osſuchám, ſ. osſauchám.

Osſuchnem, *fut. ex.* chol, […] *sl.* ſtreifen, ſchlagen, p[…] re; 2) mit Waſſer übe[…] aqua superfundere, […] osſuſtnem.

Osſudjm, *sl.* ſ. osſidjm.

Osſuljm, *fut.* il, iti, ſ. osſi[…]

Osſumělý 3. abgenutzt, det[…] otřelý, *D.* osſumělá k[…] osſumělý kabát, kable[…] detrita tunica; 2) ohne[…] heit, verblüht, flore pri[…]

Osſumjm, *fut. ex.* ěl, ěti, d.[…] heit verlieren, privari f[…] po winobranj na wi[…] wſſecko napořád osſumj, […]

Offumugi, owati, f. openjm.
Offuft, *a, m. sl.* Narr, *m.* morio, stultus.
Offuftnem, *fut.* ftol, ftnauti, *sl.* f. offuchnem 1),2); b) od offuftjm, f. opentljm.
Offuzdjm, *fut. sl.* verb. 1):
Offwařjm, *fut.* il, iti, *Nitr.* f. oči-ftjm 1).
Oft, *i, f. sl.* f. ofyna; 2) Fischgräte, *f.* spina piscis.
Oftanu, *fut ex.* oftal, oftati, übrig bleiben, relinqui, reliquum esse; 2) zurück bleiben, a) nicht mitgehen, remanere, restare; b) zurück gelassen werden, remanere, relinqui, oftaňte s Bohem, *sl.* lebet wohl! c) übrig bleiben, reftiren, z. B. Geld, das noch zu bezahlen ist, ꝛc. remanere, relinqui, restare, residere; d) nicht folgen od. folgen können, z. B. aus Müdigkeit, remanere; 3) werden, fie-re: klifna oftala břebná, d. Stutte hat angesetzt, equa concepit, *D.* 4) *act.* verlassen, deserere: nynj ho geffte ta pý-rýcha neoftala.
Oftarám, *fut.* al, ati, versorgen, mit etwas versehen, prospicere alicui de re, od. rem; obecné dobré oftarati, *Vel.* f. auch oftarawám; - ánj, *n. verb.*
Oftarám fe, *fut.* al, ati, alt werden, senescere.
Oftarawám, al, ati, f. oftarám: wrchnofti fluffj obmeyffleti a oftarawati wffecko dobré wlafti; Bůh cýrkew wčiteli dobrými oftarawá.
II. *rec.* oftarawati fe, f. oftarám fe.
Oftarek, rku, *m.* Kalbfell, Kalbleder, *n.* v. einem größern Kalbe, Büttling?

Oftařjm, *fut. ex.* il, iti, f. oftarám fe.
Oftařjwám, al, ati. verb.
Oftaružný, f. obftarožný.
Oftatek, tku (tka), *m.* Überschuß, *m.* residuum, reliquum; fwaté oftatky, heilige Überbleibsel, Reliquien, reliquiae sacrae; oftatky z těla. *Cyr.* b) das Letzte, übrige, ultimum: do oftatka, gänzlich: ged ho do oftatka vmořil; wálka ten národ do oftatku k záhubě přiwedla; až do oftatka a do čifta ten rod wyhladil a wykořenil.
Oftatnj 1) übrig, a) was noch vorhanden ist, reliquus, b) ander, reliquus, ceterus; 2) *sl.* f. poflednj; - tně, *adv* übrigens, ceterum; de reliquo, quod reliquum est, quod superest.
Oftauzým, eti, f. oftuzugi?
Oftauzým fe, el, eti, s někým, s něčjm, mit jemand, mit etwas sich abgeben, sich scheren, Verdruß haben, *K. Com. & sl. Nitr.* s tjm lidem čafto oftauzeti fe, a půtky mjwati mufyl, *K.* vgl. auch oftudjm fe.
Oftáwám, al, ati, übrig bleiben, relinqui, reliquum esse; 2) zurückbleiben, remanere, relinqui; 3) wohnen, habitare.
Oftawče, ete, *n.* entwöhntes Kind, ablactatus infans, *D.*
Oftawjm, *fut. ex.* il, iti, en, hinterlassen, zurücklassen, beym Sterben, relinquere; 2) abfetzen, v. der Mutter, z. B. ein Kalb ꝛc. depellere a lacte, ab uberibus &c.; entwöhnen ein Kind, lacte depellere, ablactare; 3) *obs.* f. opuftjm.
Oftawugi, owal, owati, verb.
Often, *gen.* oftnu, *m.* Stachel, Treibstachel, *m.* stimulus acu-

leus: fig. ostny swědomj swjrán, *K.*

†Ostenatka, y, *f.* hauba, hydnum.

Ostenec, nce, *m.* Stachel der Thiere, *m.* z. B. des Stachelschweins, spina. (Einige der Neuern wollen auch d. Pflanze pedalium so heißen)

Ostenka, y, *f.* s. páperj, *D.*

Osteycham se, al, ati, mit u. ohne Genit. sich scheuen, schämen, genieren, vereri, verecundari, timere, horrere.

Osteychawý 3. scheu, verecundus; - wě, *adv.* - de; - wost, i, *f.* Scheu, *f.* Gene, *f.* - dia.

Ostj, *n.* (*sl.* ostje), ostina, y, *f.* s. osyna; 2) od. wostj, s. ostowj, *D.*, 3) (*sl.* ostje), Fischgräten, spinae piscis.

Ostihnu se (nach einigen) s. octnu se.

Ostnec, *ol.* Gewissensstachel, *m.*

†Ostnoplod, u, *m.* zrostlina, gomphocarpus.

Ostogjm, *fut. ex.* ostal, ostati, stehen bleiben, bestehen, perstare, persistere: každému dobře ostáti; s. obstogjm.

Ostowý 3. (v. oset), v. Ackerdistel; ta naděge se gim gako ostowý kwět rozwěge, *K.*

Ostowj, *n. coll.* eine Menge Ackerdistel.

Ostrábjm, *fut. ex. obs.* s. připrawjm, zmocnjm se, *Dal.* 2) *sl.* *Göm.* s. zhogjm.

Ostrach, u, *m.* Furcht, *f.* Schrekken, *m* terror: k hrůze a strachu ginym; ostrach práwa přinucuge lidi ꝛc. *Vel.*

Ostranjm, *fut. ex. sl. Lypt.* s. obokugi 2)

Ostratjm se, *obs.* sich ermannen.

Ostrauhám, *fut. ex.* al, ati, abschaben, abradere, deradere, b) beschneiden, deradere, in-

cidere, z. B. daufký ostr
hati nožem.

Ostražitý 3 wachsam, vigil,
pes, *Cyr.*

Ostře, *adv.* scharf, a) nicht stu
z. B. schneiden; b) v. Sin
z. B. scharf sehen, hören ꝛc.
te, acriter, sagaciter; c
kant, beißend, v. Speise u. T
acriter; d) heftig, stark, em
dlich, acriter, veheme
e) strenge, heftig, acriter,
be, severe; f) munter, le
acriter; g) hell, durch
gend, acute.

Ostředek, dku, *m. sl.* (meze
Rain, d. Raine, zwischen d
kern, Erdfurche, *f.* limes

Ostřehom, *sl.* Ostrihom,
(Istero-Hron?) d. erzbisch
Stadt u. Festung Gran
garn, Strigonium.

Ostrew, *gen.* ostrwe, *f.* (
u, *m. Ryb.*) kterau m
koně kladau, aby se nek
Standbaum, *m.* longu

Ostřehu, ostřezi, *fut. ex.* h
ti, ostřezen, s. ostřjhám
kowy a žalářem ostřež

Ostřepky, ů, *m. pl.* Krätze,
krätze, *n.* s. ostružky, *D.*

Ostřj, *n.*, *sl.* ostrje, *n.* Sch
z. B. des Messers, (Messe
de), Degens ꝛc. acies.

Ostřice, *f.* Scharfkraut,
rugo, *Lin.* (carex ??); a
ostrica.

Ostřicowý (nicht ostřicow
k. p. zrostlina, carici

Ostřiham, *fut. ex.* al, ati
hugi.

Ostřjhám, *praes. & fut.*
beschützen, tueri, tege
tegere, defendere; b
behüten, schützen, bewa
eri, servare, custodi

Digitized by Google

dem Genit. halten, beobachten, observare, z. B. přikázanj, *B.*

II. *rec.* ostřjhati se, sich vorsichtig betragen, cautum esse, provide agere: w wowolánj se pobožně ostřjhati.

Ostřihanče, ete, *n.* ein abgeschornes Kind, Lämmchen rc. detonsum.

Ostřihanec, nce, *m.* ein Abgeschorner, tonsus, detonsus.

Ostřihom, s. Ostřehom.

Ostřihugi, owal, owati, beschneiden mit der Schere, abscheren, tondere, detondere.

Ostřjljm, il, iti, častým střjlenjm cwičiti, zkussowati, zum Schießen geschickt machen? *D.*

Ostřim, il, iti, en, schärfen, acuere, exacuere.

II. *rec.* ostřiti se, *sl.* spitzig werden, cuspidari, s. trnjk.

Ostřjš, e, s. rokytj, carectum, *Syl.*

Ostřjž, e, *m.* Wannenweihe, *f.* falco cenchris, *Klein*; bey andern tinnunculus.

Ostřižečky, s. odstřižečky.

Ostřjžek, žka, *m. dim.* eine kleine Wannenweihe.

Ostřižek, žku, *m.* Abschnittsel (mit einer Schere gemacht), *n.* praesegmen, segmentum; 2) Scherwolle, *f.* Abschnittlinge, *pl.* lana detonsa, tomentum.

Ostroha, s. ostruha.

‡Ostrohlasničný rým, ein aus kurzen Vokalen bestehender Reim, *Puchm.*

†Ostrokwět, u, *m.* cenchrus?

†Ostrolist, u, *m.* zrostlina, asperugo? *Bercht.*

†Ostromlečnjk, u, *m.* zrostlina, cerbera, *Id.*

†Ostroplewnjk, u, *m.* zrostlina, acicarpha, *Id.*

†Ostroprassnjk, u, *m.* zrostlina, prostanthera, *Id.*

Ostropes, psu, *m.* mařjbodlák, bjlolist, (*Ryb.*) Frauendistel, *f.* carduus marianus, *D.* carduus albus, *Ryb.* (Nach *Bercth.* onopordon. -)

Ostropysk, a, *m.* Schwerdfisch, *m.* sonst mečowá ryba, *Vel.*

†Ostrorokyt, u, *m.* zrostlina, bactrys.

Ostrost, i, *f.* Schärfe, a) z. B. des Messers, acies; b) der Sinne, des Verstandes, acies, auch acumen; c) das Pikante, z. B. des Geschmacks, acrimonia, acumen; d) Strenge, *f.* severitas. Ist's so viel, als Härte, so steht auch acerbitas.

Ostrostřelec, lce, *m.* Scharfschütze, *m.* jaculator subactus; pyrobolarius certus.

†Ostrotrawka, y, *f.* zrostlina, helochloa?

Ostrow, a, *m.* Insel, *f.* insula; polowičný ostrow, Halbinsel, *f.* peninsula.

Ostrowan, a, *m.* Eiländer, Insulaner, *m.* insulanus, *D.* -nka, y, *f.* - inn, *f.* - na.

Ostrowé, ého, *n.* Gränzsigeth, ein Marktfl. u. vormals Festung im Baraner Komitat, Szigethinum, Szigetvár.

†Ostrowěnečka, y, *f.* zrostlina, oxypetalum.

Ostrowid, a, *m.* s. rys; 2) *ol.* s. krokodyl.

Ostrowidowý 3. v. Luchs, luchsartig, lynceus: ostrowidowé oči, ost - á kůže, *Wrat.*

Ostrowjtr, ostrowětru, *m.* Südostwind, *m.* euronotus, vulturnus, *R.*

†Ostrowsto, a, *n.* Polynesiien, Australien, *n.* der 5te Welttheil, Polynesia, Australia, *P.*

Ostrowtipný 3. scharfsinnig, acutus, sagax, ingeniosus; - ně, *adv.* te, - acriter, - se; - nost, i, *f.* Scharfsinn, *m.* Scharfsinnigkeit, *f.* acumen, sagacitas, ingenium.

Ostrožka, y, *f. dim.* v. ostroha; 2) Rittersporn, s. stračka.

†Ostrožnatka, y, *f.* zrostlina, centranthera.

Ostrožnjk, a, *m.* Sporer, *m.* opifex calcarium.

Ostrozubý 3. scharfzahnig, acrium dentium (acridens): ostrozubá tlama twá, *Roz'nay.*

† Ostroswazka, y, *f.* zrostlina, oxystelma.

†Ostrozwučná hudba, Spinet? *R.*

Ostruha, y, *f.* Sporn, *m.* des Reiters, calcar; 2) (v drátnjka kde se kotauč drátu přiwesý), Sporn des Drathmüllers, calcar; 3) *sl.* das Schlüsselbein der Vögel, clavicula; 3) fig. Aneiferung *f.* incitamentum: ostrohy potřebuge, ne vždy, *K.* ostruha mocně pobádagjcý nás; ostruha rýtjřská, s. swalnjk králowský, *Vel.*

Ostruhowý, s. ostružný.

Ostruhugi, *fut. ex.* owal, owati, s. ostrauhám.

Ostružina, y, *f.* Brombeere, Ackerbeere, *f.* a) Brombeerstaude, *f.* rubus caesius, (*D.*), rubus fructicosus *Lin.*; b) (üblicher in *pl.* ost - y), d. Frucht, Brombeere, mora rubi; 2) *sl.* Obstschale, *f.* cortex.

Ostružinowý 3. Brombeeren-, z. B. o - wý keř, *Vel.*

†Ostružka, s. ostrožka.

Ostružky, ů, *m. pl.* Abschnitsel, *n.* (mit einem Messer gemacht), praesegmenta, segmina, *pl.*

Ostružliny, *pl. sl.* vorh.
stružina 2).

Ostružný 3. Sporn-, cal
ostružné (ostruhowé) k
Spornrädlein, *n.* rotul
caria.

Ostrw, e, *f.* s. folg.? mjsto
Vel.

Ostrwa, y, *f.* (*ol.*), osekan
lesti kmene, vom Stan
gehauene Zweige.

Ostrý 3. (*abs.* ostro) sch
nicht stumpf, z. B. Spitz
ser, Degen, acutus; b)
nen, z. B. ostrý zrak,
Gesicht rc. acutus; c) vo
stande, acutus, subtilis
rozum, durchdringende
stand; d) heftig, empfi
stark, groß, streng, z. B.
Kälte, rc. acer, acutus,
mens; e) strenge gegen
z. B. Gesetz, Mensch rc.
severus, acerbus: ost
gest, *Com.* ostrý a přjkr
tel zákona, *Vel.* f) munt
haft, z. B. Gedächtniß,
vegetus; g) hell, durchdri
z. B. Schall, acutus; h)
uneben, asper, Luk. 3,

Ostuda, y, *f.* Schererey,
gen, *n.* vexatio; s. ost
se; 2) Plage, Noth, M
molestia, negotium;
od. d. es uns macht; da
Fratzengesicht, *n.* häßlich
ster, häßlicher Mensch (S
balg, *m. D.*) turpis, s. po
5) finsteres, mürrisches,
Gesicht, importunus
(Ostudám, ati, s. ostudjm
Ostudenjewám, ati, *sl.* s. os
Ostudjm, *fut. ex.* il, iti,
Ehre bringen, privare
matione; anfeinden, ex
reddere, *Ryb.*

Digitized by Google

II. *rec.* ostuditi se, sich um d. Ehre bringen, sich Geringschätzung zuziehen, exosum fieri, contemtui esse, *Id.* to se mi giž ostudilo, ich bins überdrüßig worden, *Cyr.* Přjd. 7. 101. 2) ostuditi sobě, někoho, něco, etwas überdrüßig werden, fastidire, mysl sobě tu wěc ostudj a zošklíwj, *Com.* ostudj sobě babicy, wezme w aumysl mladicy, *Lomn.* Vrgl. ostauzým se (u. ostydnu ?).

Ostuzugi, owal, owati, vorh. -zowánj, *n. verb.* ostuzowánj newinných, *Plac.*

Ostychám se, s. osteychám se.

Ostydám, ati, s. ostudenjewám.

Ostydlý 3. ungestümm, ungeschliffen, mürrisch, fatal, überdrüßig, difficilis, importunus, fastidiosus; 2) mißfällig, fastidiosus: nechotný bar gest ostydlý, *Syr.*

Ostydnu, *fut. ex.* dl, dnauti, überdrüßig, mißfällig, gleichgültig werden, fastidiosum esse: to gim wssecko w čas božstých pomst ostydne, *K.* ostydla mu fregjřka, *Plac.* 210. Vgl. ostuditi se ?

Osud, u, *m.* Schicksal, *n.* Verhängniß, Geschick, *n.* fatum, sors; osud Božj, das Verhängniß Gottes, fatum divinum.

†Osudenka, y, *f.* Fee, *f.* ? *Jungm.*

Osudj, *n.* s. nádoba: osudj popelnj, Aschenkrug, Aschentopf, *m.* urna, *D.* fig. für Leib od. insbesondere für Geschlechtstheile: swým osudjm wládnauti, 1 Tes. 4, 4. -jčko, a, *n. dim.*

Osudnj 1. vom Schicksale bestimmt, verhängt, fatalis: na koho osudnj pokuty dogjti magj; 2) s. nessťastný, fatal, fatalis, *D.* osudnj moc, Fatalität, *f.* insgemein fatalitas, *D.*

Osudný 3. s. osudnj 1): osudné vloženj.

Osugi, *fut. ex.* ul, auti, *part. pass.* osut, (osypám), umschütten, überschütten, vollaufschütten, (mit trocknen Sachen), circumfundere, offundere; b) fig. welikými sliby ho osuwsse, s sebau do Vher potáhli.

II. *rec.* osauti se, s. osypati se, Ausschlag bekommen, pustulis obduci; b) bess. ssugi se, ssauti se, herab od. zusammen fallen in einen Schutt, corruere.

Osuhel, hli, *f. sl. Lypt.* ein dichter Winternebel.

Osuhlost, i, *f.* Hang zum Zorn, zur Bosheit ? *Lesch.* nach *B.* vgl. solg.

Osuhlý 3. armselig ? Jana křtitele žiwot vtrpný, a způsob osuhlý.

Osum, s. osm.

Osupjm se, *fut. ex.* il, iti, na někoho, anfahren, anschnarchen, beschnarchen, belfern, derb anrennen, invehi in aliquem, increpare aliquem.

Osupliwý 3. wadiwý, kausawý, bärbeißig, asper, *D.* -wost, i, *f. subst.*

Osupugi se, owati, vorh. *Huss.*

Osussjm, *fut. ex.* il, iti, abdörren, siccare; b) versiegen, austrocknen, arefacere, *Ps.* 74, 16. (Ez. 18, 16).

Osutj, *n.* osutina, y, *f.* (v. osugi), Ausschlag, *m.* pustulae, 2) *pl.* osutiny, Masern, Flecken auf der Haut, eine Krankheit, morbilli, os. dětinské, Kinderflecken.

Osutý 3. (v. osugi), ausgeschlagen, der Blattern, Masern hat, morbillis obductus; osuté dě-

ti; b) kopčitý, wrchowatý, voll, ausgeschüttet, aufgehäuft voll, superfluens, cumulatus: oſutá mjra (*K. expl.* oplýwagjcý); oſutá ctnoſtmi myſl, *Parad.* c) ſ. oprchlý, sſutý: hlawa oſutá, ein enthaarter Kopf, v. den d. Haare ausgefallen ſind, calvum, nudum caput, *Lomn.*

Oſwatjm ſe, iti, *sl.*: bodag ſa oſwatiw? *sl.*

Oſwé, *sl. adv.* ſ. oſebe.

Oſwěcowánj, *n.* Erleuchtung, Beleuchtung, *f.* illustratio, illuminacio; b) Aufklärung (des Verſtandes), *f.* cultura (illuminatio) animi, eruditio.

Oſwěcugi, owal, owati, ſ. oſwjtjm.

Oſwědčjm, u. - ſe, *fut. ex.* il, iti, ſ. oſwědčugi, u. - ſe.

Oſwědčowánj, *n. verb.* v. ſolg. 2) Betheuerung, *f.* obtestatio: proſým wás s oſwědčowánjm, ich beſchwöre euch, obtestor vos, *B.*

Oſwědčugi, owal, owati, bezeugen, a) durch Zeugniſſe verſichern, testari; b) verſichern, testari: oſwědčuge ſwau powinnau wděčnoſt, *Krocyn. Har.*

II. *rec.* 1) oſwědčowati ſe, ſich erklären, erklären, declarare: předewſſemi ſe oſwědčil, že neſwoluge k tomu; w tom ſe před Božjm oblječegem oſwědčuge, *Com.*; auch erweiſen, beweiſen, docere, demonstrare, *Pr.* 2) oſwědčowati ſobě někým, něčjm, betheuern, zum Zeugen anrufen, obtestari aliquem: oſwědčugi ſobě Bohem, že ꝛc. *Vel.* Bohem y ſláwau geho ſe oſwědčugjc žádali, aby ſe (Rokycan) nad gegich duſſemi ſmilowal, *Com.* Bohem y lidmi ſobě oſwědčowali, nepowolugj, *Vel.*

Oſwěta, y, *f. obs.* ſ. ſwětloſt.

Oſwětitel, e. *m.* Aufklärer, illuminator, *D.*

Oſwjcenj, *n.* ſ. oſwěcowánj.

Oſwjcený 3. erleuchtet, illustratus, illuminatus; 2) beleuchtet, illuminirt, illuminatus; 3) aufgeklärt, cultus (illuminatus): oſwjcený rozum, aufgeklärter Verſtand, excultus intellectus; oſwjcený člowěk, aufgeklärter Menſch, heller Kopf; 4) Durchlauchtig, Serenus, Illustris: Oſwjcené a wyſoce vrozené Kníže! *Vel.*; b) *sl.* Illustrissimus, Excellentissimus (Titel): Oſwjcený ůróf!; Neyoſwjcenějſſj, Durchlauchtigſt, Allerdurchlauchtigſt (als Titel), Serenissimus; - noſt, i, *f.* ſ. oſwjcenj; 2) Durchlaucht, Durchlauchtigkeit, *f.* ein Titel, Serenitas; b) *sl.* Illustritas, Excellentia (Titel).

Oſwjetjm, *sl.* ſ. oſwjtjm.

Oſwjtjm, *fut. ex.* il, iti, erleuchten, illustrare, collustrare; 2) beleuchten, illuminiren, z. B. eine Stadt, illuminare; 3) aufklären, den Verſtand, excolere, erudire, illustrare (illuminare).

Oſwobodjm, *fut. ex.* il, iti, zen befreyen, liberare aliquem re od. a re, od. aliquem reddere (facere) liberum re, od. a re od. exsolvere aliquem re auch solvere re; entledigen liberum reddere: prodawa má wěc we dni a w roce kupugjcýmu oſwoboditi, *Pr.* - mě ſto obležené, eine Stadt entſetzen, liberare (ab obsidione 2) frey ſprechen, v. der Ankla

ge, absolvere: gedna ſtrana aneb ſe odſuzuge, aneb ſe oſwobozuge, Pr. Iſt befreyen ſo viel, als aus der Sklaverey befreyen, ſo ſtehet auch liberare allein; iſt befreyen ſo viel als loskaufen (wyplatiti), ſo ſteht auch redimere; něco někomu, frey laſſen, zulaſſen: lichwu lidem oſw. *Vel.*

II. *rec.* oſwoboditi ſe, ſich los machen, ſich befreyen, liberare se, liberari; 2) ſich d. Freyheit nehmen, sustinere: oſwobodili ſme ſe, mluwiti wám ewangelium, ſ. oſměljm ſe; 3) oſwoboditi ſobě něco, ſich wozu Freyheit nehmen, sustinere, *Com.*

Oſwobozenj, *n.* Befreyung, *f.* liberatio; ſteht Befreyung anſtatt Freyheit, Freyſeyn, ſo heißts libertas; 2) Entledigung, *f.* solutio, liberatio; 3) Freyſprechung, *f.* absolutio; vgl. vorh.

Oſwobozený 3. befreyt, entledigt, freygelaſſen, liberatus, solutus; freygeſprochen, absolutus.

Oſwobozugi, owal, owati, ſ. oſwobodjm; -zenj, *n. verb.* zwláſſtnj oſwob. ſ. prywilegium, *Syl.* oſw. pokuty, Freyſeyn v. der Strafe, immunitas, *Id.*

Oſwogjm, *fut. ex.* il, iti, folg.

Oſwogugi, owal, owati, gewöhnlich mit ſobě, ſich zueignen, ſich anmaßen, arrogare sibi: oſwogugi ſobě moc nadewſſj poctau Božj, *Zal.*

Oſychám, al, ati, ſ. oſchnu.

Oſyčj, *n.* Eſpenwald, *m.* populetum, sylva populea.

Oſýdljm, *fut. ex.* il, iti, *sl.* verſtricken, beſtricken, intricare.

Oſýdlo, *sl.* auch ſýdlo, a, *n.* Fallſtrick, *m.* laqueus; -léceti, legen, tendere; do oſýdla chytiti, oſýdlem polapiti, verſtricken, illaqueare, irretire; pták o oſýdla ꝛc. ſ. (II.) a); 2) prowaz k wěſſenj, Strang zum Henken, beym Seiler, laqueus.

Oſyka, y, *f.* Eſpe, *f.* Eſpenbaum, *m.* populus tremula.

Oſyknu, *fut. ex.* kl, knauti, ſ. oſáknu: koráb oſykl na hoře.

Oſykowý 3. Eſpen-, populeus.

Oſyna, y, *f.* (oſtj, woſtj *n.*) Haar od. Stachel, od. Spitze an der Ähre, Grachel, *f.* Graune, *f.* arista.

† Oſyněnec, nce, *m.* zroſtlina, aristea.

† Oſynice, *f.* zroſtlina, aristida?

† Oſynokalich, u, *m.* zroſtlina, ghinia.

† Oſynoſýmka, y, *f.* zroſtlina, atherosperma.

Oſypám u. oſypi, *fut. ex.* al, ati, umſchütten, mit trocknen Sachen, überſchütten, circumfundere, circumtegere; fig. bohatě a ſſtědře někoho dary oſypati; *K.* auzkoſtmi a bjdami oſypaný, *K.* pracý welice oſypaný byt na ſwětě, *B.* 2) *sl.* ſich verwirren: wřeteno, klbko ſe oſypalo.

II. *rec.* oſypati ſe okolo někoho, něčeho, umringen, umgeben, cingere, circumdare, *Cyr.* na koho ſe oſypj (wčely), *K.* 2) ausſchlagen, einen Ausſchlag bekommen, pustulis obduci.

Oſypám, ſ. oſeypám.

Oſypáwám, al, ati, ſ. oſypám.

Oſypka, y, *f.* ſ. oſeypka.

Oſyřalý, *B.* ſ. oſyřelý.

Oſyřám, ati, ſ. oſyřjm: ten oſykal, *Vel.* kal. h. 535.

Oſyřelý 3. verwaiſet, elternlos, orbus; vaterlos, orbatus patre,

Digitized by Google

orbus; 2) verwittwet, vidua, viduata; 3) kinderlos, der Kinder beraubt, improlis.

Osyřjm, fut. ex. el, eti, verwaisen, zur Waise werden, orbum (orphanum) fieri; 2) verwittwen, Wittwe werden, fieri viduam, viduari; 3) kinderlos werden, prolibus privari.

Osýti, s. osegi.

Osytý 3. s. osatý.

Osýwám, al, ati, s. osegi, B. 2) osýwám mauku, popel ꝛc. sieben, sichten, cribrare; s. prosýwám.

Otáčjm, el, eti, otáčjn, s. otočjm: nástrahami otáčjn.

Otáčjm se, s. ossmrdám se, D.

Otáčiwý 3. geschäftig, sedulus; - ost, i, f. - keit, f. - itas, concursatio.

Otáčka, y, f. wssecko, čjm se něco otáčj, womit man umwickelt, umwindet; 2) das Stroh, welches d. böhm. Bauern um den Plattfuß wickeln, wenn sie d. Stiefel anziehen, etwa obvolucrum.

Otáčný 3. drehbahr, versatilis, versabilis; - ost, i, f. keit, - litas.

Otaslugi, fut. ex. owal, owati, täfeln, contabulare, B.

Otagi, fut. ex. otál, otati, geschwöllen, intumescere: otál žaludek, Wrat. (selten).

Otáhlice, f. Bogenrock, Rundrock des Frauenzimmers, etwa rotunda tunica.

Otáhlý 3. knapp, eng, angustus: otáhle sukničky, Huss, Pelz.

Otáhnu, fut. ex. hl, hnauti, umgeben, mit etwas langem od. breitem, obvolvere, B.

Otahugi, owal, owati, vorh.

Otalugi ? s. ochaunjm se?

Otápek, pku, m. sskralaup, Haut auf der Milch, crusta,

Otarasugi, fut. owal, owati, u[m]schanzen, circumvallare, H[...]

Otawa, y, f. Grumet, Afterh[eu] Herbstheu, n. foenum cho[r]dum, od. blos chordum; ru[ss.] auch otawa.

Otawjm se, fut. ex. il, iti, zno[wu] zrůsti, wieder ausschlagen, b[e]vor sproßen, gemmescere, p[ul]lulare, frondescere: pa[...] otawuge, K 2) fig. sich erhol[en], zu Kräften kommen, refici, [vi]res resumere.

Otawugi se, owal, owati, vo[rh.]

Otažjem, fut. ex. žel, žeti, sl[...] otažiewám.

Otázi se, fut. ex. otázal se, o[tá]zati se, mit u. ohne Genit. [d.] Person, jemand fragen, ro[ga]re, interrogare aliquer[m,] quaerere ex aliquo.

Otažjewám, al, ati, sl. sch[wer] werden, graviorem fieri, g[ra]vescere.

Otázka, y, f. Frage, a) auf d. e[ine] Antwort erwartet wird, qu[ae]stio, interrogatio; b) au[f d.] keine Antwort verlangt w[ird,] od. eine Materie zur Unte[rsu]chung, Fragestück, Problem[,] Aufgabe, f. quaestio, prob[le]ma (atis,) n. D.

† Otaznj članek, Problem? v[...]

Otazowacý 1. fragend, Fra[ge-] interrogativus: otazow[...] mjstogméno.

Otazowánj, n. Fragen, Befra[gen,] n. Fragerey, f. interrogat[io,] sciscitatio.

Otazugi se, owal, owati, s. [o]ziti se.

Otčenáš, e, m. sl. Vaterunse[r,] oratio dominica.

Otčenášsek, ssa, m. s. nábožnj[...]

[illegible], a, m. Stiefvater, m. vitricus.

[illegible], y, f. Heimath, f. patria? Rautenk.

[illegible], y, f. väterliches Erbtheil od. Gut, väterliches Erbe, patrimonium.

[illegible], sl. s. otcůw.

[illegible], a, m. Vatermörder, m. parricida, patricida.

[illegible] 3. väterlich, paternus, patrius; 2) nach Vaterart, paterni moris; 3) v. Vater herstammend od. geerbt, patrius; otcowské králowstwj; -ský, adv. patrie, paterne, more paterno.

[illegible], n. Vaterschaft f. insgem. paternitas; b) Väterlichkeit, f. amor, affectus paternus; Boha a geho mnohého otcowstwj sobě newážiliK. lidé otcowstwjm Božjm se chlubj.

[illegible], otcowa, otcowo, adj. poss. dem Vater gehörig, paternus, patris.

[illegible], otce, m. (αττα, rom. Atta (nach Festus), hung. atya, turc. ata & dada, angl. dada), Vater, pater; otec čeledny, Hausvater, paterfamilias; ot. duchowny, s. kmotr, Syl. b) w klášteře panenském, Vater im Frauenkloster, praefectus monialium; otec wlasti, pater patriae, Vel. otcowé nižšjch rodů, patres minorum gentium, Id. otec akademie, fundator, Vel.

[illegible], n. Schwellen, Aufschwellen, Anlaufen, n. tumor.

[illegible], fut. ex. ěla, ěti, schwanger werden, concipere, impregnari.

[illegible], fut ex. il, iti, schwängern, ein Frauenzimmer, impregnare, reddere gravidam.

Otekám, (otýkám) al, ati, s. oteku.

Oteklina, y, f. s. otok.

Oteklý 3. geschwollen, angeschwollen, tumidus, turgidus.

Oteku (ču), fut. ex. otekl, otecy (otect, schwellen, anschwellen, aufschwellen, z. B. Fuß, Brust, rc. tumescere, turgescere.

Oteljm se, fut. ex. il, iti, kalben, parere od. parere vitulum.

Otelugi se, owati? R.

Otemnjm, fut. ex. ěl, ěti, sl. s. oslepnu; -jwám, al, ati, fr.

Otenčjwám, al, ati, sl. dünn werden, attenuari, emaciari.

Otenčjm, fut ex. il, iti, dünn machen, attenuare.

Otep, i, f. Bund, m. z. B. Heu, Stroh, fascis, sarcina.

Otepice, f. sl. (dochowice), s. doffek.

Otepjm, fut. ex. il, iti, sl. Nitr. obilnj gámu slamau (otýpkami) wystlati, d. Getreidegrube mit Stroh belegen.

Otépka, y, f. s. otep.

Otepljm se, fut ex. il, iti, folg.

Oteplugi se, owal, owati, warm werden, erwarmen, calescere, calefieri; otepluge se, es wird warm, v. der Witterung, tempestas calescit.

Oterkugi, owal, owati, sl. Nitr. s. obokugem 2).

Otesám, fut. ex. al, ati, behauen, durch Hauen bearbeiten, z. B. Bauholz, exasciare, ascia dolare, dedolare.

Otesáwám, al, ati, vorh. B.

Otesek, sku, m. behauenes, abgestumpftes Stück Holz; b) fig. unförmlicher, gleichsam obgestumpfter Mensch, deformis.

H

Otessem, sati, sl. s. otesám.
Otewřenj, n. Öffnen, Aufmachen, n. Öffnung, f. apertio; otewřenj těla, Anatomie des Körpers, dissectio; 2) Öffnung, Spalte, f. z. B. am Kleide, apertura: swrchnj otewřenj sukně, K.
†Otewřenka, y, f. zrostlina, anarrhinum.
Otewřenost, i, f. Offenherzigkeit, candor, ingenuitas: gich k sobě domácnost a otewřenost, Com.
Otewřený 3. geöffnet, aufgethan, apertus, patens, patulus, otewřený list, Patent, n. edictum, litterae patentes, Vel. 2) offenherzig, ingenuus, candidus: otewřený člowěk, Cyr. otewřená a wysoká mysl, Vel. offenbar, öffentlich, manifestus, apertus: otewřenau wálku začal, Cyr. otewřená bitwa, Id. otewřenau mocý nic nemohauce ꝛc. Žal. otewřený nepřjtel swobody gegich, Vel.
Otewřhuba (Ryb. otwřhuba), y, m. Gähnaffe, Maulaffe, m. stultus, stolidus, D.
Otewru (řu), fut. ex. otewřel, otewřjti, otewřen u. otewřjn, aufmachen, öffnen, aufschließen, aperire, patefacere, pandere.
II. rec. otewřjti se, aufgehen, sich öffnen, v. Fenstern, Thüren ꝛc. aperiri, patescere; otewřjti se někomu, sich entdecken, sensa sua pandere; s. auch otwjrám se.
Otginowad, obs. s. odginud.
Otjk. a, m. dim. v. Otta.
Otjnám, al, ati, umhauen, circumsecare.
Otiptawjm, schleimig werden?
Oteykám, al, ati, ringsherum bestecken, occupare, ...guere.
Otěž, i, f., sl. stahel, a, m. stihlo, a, n. u. stjhel, a, ...gel, f. habena, frenu...
Otjrám, al, ati, s. otru.
Otjži se, s. otáži se, B.
Otka, y, f. Reute, Pflu... Pflugscharre, f. rallum ... dawač při vjle, eine R... der Sägemühle, rallum... torium.
Otkám, fut. ex. al, ati, a... detexere.
Otlačjm, fut. ex. il, iti, e... Drücken beschädigen, ... ben, premendo laede... ciare; otl. koně, - au... atterere; 2) sl. austret... caturam frumenti abs...
Otlak, u, m. sl. eine ausg... Wunde.
Otlaukám, al, ati, sl. ot... otluku.
Otlčem, sl. s. otluku.
Otlučený 3. abgestoßen, d... otlučený pařez.
Otluku, fut. ex. otlaukl, ... (otlauct), otlučen, abs... herabschlagen, z. B. ... decutere; 2) abstoßen ... Stoßen abnutzen, tun... deterere; o vssi někom... otlaukati, vorwerfen, ... re, oggerere: wždy n... vssi otlaukagj, že ꝛc. - ... oggerunt, Žal.
Otnad, obs. s. otkad.
Otňuž, obs. s. odkudž.
Otobuož, adv. sl. um des... eben darum, eo magis... ideo.
Otočenj, n. verb. v. folg. ... kolek 1), peripheria c...
Otočjm, fut. ex. il, iti, ce... wickeln, z. B. etwas um...

circumvolvere; 2) umdrehen, torquere, circumagere; 3) um besetzen, umgeben, umzingeln, cingere, circumdare, B. město horami otočeno bylo.

II. rec. otočiti se, sich umdrehen, se circumagere, invertere, 2) sich umwickeln, etwas um sich wickeln, umgeben, obvolvi, B.

s, m. Vergißmeinnicht, teucrii, trissago, *Vel.* myosotis scorpioides, *Linn.* (einige Neuern wollen so heliotropium heißen!) 2) Turban, n. Gewinde, n. Kopfbinde, Bund??

wal, owati, s. otočjm; owala a roztočowala se K.

m. Geschwulst, *f.* tumor, twrdý otok, verhärtete Geschwulst, scirrhus; otok s. poged, *Vel.* červený kalter ohen.

f. Drangsal, n. Plage, f. afflictio, malum; Behexen, n. incantatio Extase?)

fut. ex. il, iti, behexen, od. in Extase bringen, infascinare: sladkost otrapila.

al, ati, s. otřesu.

otřásti se, s. otřesu.

u. -se, *fut.*, *ol.* & *sl.* u. -se, odrazým, -se.

y, f. Gift, n. venenum, s. otreych, *Leschka.*)

fut. ex. il, iti, vergevergiften, mit Gift vergeveneno necare.

3. giftig, venenatus; otrawowý, arsenikalisch, icalis, *Lesch.*

Otrčjm, *fut. ex.* il, iti, *sl.* herrecken, exporrigere: otrčiw mu řit.

Otřelý 3. abgeschabt, abgetragen, detritus, z. B. Kleid; abgewischt, detersus.

Otřepky, *f. pl.* Trister, *m.* retrimenta, *Syl.*

Otřesu, *fut. ex.* otřásl, otřásti, abschütteln, excutere (pulverem); 2) erbeben, erzittern, tremere, contremiscere.

Otrhám, *fut. ex.* al, ati, án, abreißen, ringsherum, wie z. Kleider, circumlacerare; 2) abnehmen, herabnehmen, z. B. Obst, demere; 3) abflücken, a) z. B. Blumen, decerpere; b) d. Federn, avellere; listj otrhati, entblättern, folia decerpere.

II. *rec.* otrhati se, sich d. Kleider abreißen, abnützen, detere re vestes..

Otrhanec, nce, *m.* Lump, Lumpenkerl, *m.* zerlumpter Mensch, Bursch, Kahlarsch, *m.* pannis obsitus, nauci, pannosus.

Otrhaný 3. zerlumpt, abgerissen, lacerus, pannosus: chodj otrhaný, er geht zerlumpt daher, vestibus est laceris; otrhaný kabát, abgerißener Rock, lacera tunica.

Otřjsstěný 3. s. ztřjsstěný: otřjsstěný welikým strachem, *K.*

Otrlý 3. otužený, zatwrdlý, abgehärtet, induratus: zmužilých a otrlých lidj zřazenj, *K.* k snássenj křiwd otrlý, *Com.* soldát musý býti otrlý, *Id.* otrlý w Bohu, *Id.* - lost, i, *f.* Abhärtung, *f.* induratio, durities.

Otrnjm, *fut. ex.* il, iti, mit Dornen vermachen, umzäunen, sepire sentibus.

Otrotice, s. otrokyně?

Otrokj, jho, *n. obs.* Schiffergeld, Knechtgeld, *n.*

Otročjm, il, iti, býti otrokem ? *Puchm.*

Otročina, *y, f.* sklavisches Gesindel, servum pecus.

Otrocký, 3. *com.* otročtěgssj, *superl.* neyotročtěgssj, *Com.* sklavisch, knechtisch, servilis: otrocká bázeň; -cky, po otrocku, *adv.* serviliter.

Otroctwj, *n.* Sklaverey, Knechtschaft, *f.* servitus, mancipatus.

Otrok, *a, m.* Sklave, Leibeigner, Knecht, mancipium, servus; -kyně, *f.* Sklavinn, Leibeigene, *f.* mancipium, serva, otrok bachora, Sklave seines Bauches, gulosus, *Com.*

Otrowa, *sl.* bess. otrawa.

Otru (ku), *fut. ex.* otřel, otřjti, otřen, abwischen, a) durch Abwischen wegschaffen, z. B. Unreinigkeit, Thränen rc. abstergere, detergere; b) durch Abwischen reinigen, z. B. d. Lippen, abstergere, detergere.

II. *rec.* otřjti se, sich abwischen, se abstergere; 2) *trop.* sich an jemand reiben, aliquem lacessere: otjrati se někomu o oči, o vssi, gazyk, jemand stets unter d. Augen kommen, sich hören lassen, zum Gegenstand des Geschpräches sich machen, *Com.*

Otrubnjk, *a, m.* Kleyenhändler, *m.* furfurarius.

Otruby, *f. pl.* (v. otru), Kleye, *f.* furfur, canica, - bný, 3. aus Kleye, furfureus: otrubný chléb, Kleyenbrod, *n.* panis furfureus, - bowý 3. bess. otrubný.

Otrus, *u, m.* eigentlich trus, co se natrausý, s. otrusyna; üblicher 2) od. otrus hlawy, Hauptgrind, *m.* porrigo.

Otrusky, *m. pl. sl.* Schla
recrementum, scori

Otrusyna, *y, f. mor.* Br
mica; - nka, *y, f. dim.*

Otrutjm, *fut.* iti, *Nitr* - s.

Otta, u. Otto, *m. gen.* O
Ottowi, *acc.* Ottu rc. Ot
Vel.

Otupný 3. *sl.* schauerhaf
derhaft einsam, ängstli
unbehaglich, anxius:
pnau paussť gjti; w tě
ssých gizbách ge otupn
pno mi ge samotné
otupný mi ge čas, rc.

Otužjm, *fut. ex.* il, iti, be
fest machen, od. mach
etwas feststehe od. bleib
wanke; aussteifen, fi
confirmare, stabilire;
durch binden, adstri
otužiti obruče na sud
Einschlagen od. Einste
gere; 2) abhärten, dur
durare, firmare.

II. *rec.* otužiti se, sich
ten, se durare, indura
mare.

Otužugi, owal, owati,

Otwjrám, al, ati, s. otew

Otwjránj, *n.* Aufmachen,
Aufschliessen, *n.* aperitio
ránj nebe, Himmelspal
Glanz in der Luft, da es
als öffne sich der H
chasma (atis), *R.*

II. *rec.* otwjrati se, au
geöffnet werden, ape
cum dat. pers. sich einem
ken, zu erkennen geben, i
re, mentem suam a
s. otewřu.

† **Otwor**, bess. otewřenj.

Otworjm, *fut.* il, iti, *sl.*
otewru.

Otýkám, s. oteykám.

Otypka, y, f. dim. Bund, m. Bündchen, z. B. Heu, Stroh, Reiser, fascis, fasciculus; dřjwj w otypkách, od. otypky, Bundholz, n.

Otce, sl. für tato.

Owad, s. d. Anmerk. zu howadnce.

Owalým, fut. ex. il, iti, sl. einem derben Schlag versetzen, valido ictu ferire.

Owanu, fut. ex. owanul, owanuti, anwehen, adflare, D. Ryb.

Owčák, a, m. Schäfer, Schafhirt, m. opilio, (upilio), pastor ovium; -čka, y, f. -inn, f. uxor, opilionis; -čácký 3. den Schafhirten betreffend, pastoralis, pastoricius; owčácký pes, Schafhund, m. canis oviarius.

Owčárna, y, f. Schäferhaus, n. Schäferhütte, f. tugurium; 2) sl. owčinec.

Owce, f. Schaaf, n. ovis; owce dwauzubj, zweyjähriges Schaf, bidens.

Owčj 1. 3. Schafe, ovillus, oviarius; owčj kožich, Schafpelz, m. pellis ovilla, rheno ovillus; owčj kůže, Schaffell, n. pellis ovilla; o. maso, Schaffleisch, n. caro ovilla; o. mléko, Schafmilch, n. lac ovillum: o. sýr, Schafkäse, m. caseus ovillus; o. hnůj, Schafmist, m. fimus ovillus; o. nůžky, Schafschere, f. forfex oviaria; o. ssocowice, Schaflinse, f. colutea, *Vel.*

Owčička, y, f. dim. Schäfchen, n. ovicula.

Owčín, a, m. Schafstall, m. ovile.

Owčinec, nce, m. vorh.

Owdowělý 3. Verwittweter, zum Wittwer, zur Wittwe geworden, viduus, viduatus, vidua, viduata.

Owdowjm, *fut.* ěl, ěti, verwittwen, zum Wittwer, zur Wittwe werden, viduum, viduam fieri.

Owečka, y, f. s. owčička; 2) od. berusska. Kellerwurm, m. asellus, oniscus, *Lin.*

†Owěnčenec, nce, m. zrostlina, crossostylis.

†Owěnčjm *fut. ex.* bess. owěncugi.

Owěncowánj, n. Bekränzung, f. sertis redimitio, *K. ad.* 1. *Mach.* 7, 14.

Owěncugi, *fut. ex.* owal, owati, kränzen, bekränzen, serto, corona redimere, *K.*

Owes, *gen.* owsa, m. Haber, Hafer, m. avena.

Owesnice, *sl.* owsenice u. owsenka, f. Muskatellerbirne, pirum muscatum od. superbum.

Owesnička, *sl.* owsenička, y, f. Haberfischlein, n. Grütze, f. Mutterlos, n. apua, minutissimus pisciculus, *graece* αφυα, *hung.* téjhal, ökle; 2) Haberbirne, f. *D.* s. vorh.

Owesnjk drnowý, Rasenschmerle f. ?

Owesnissté, *sl.* owsenisstě, n. Haberacker, m. Haberfeld, m. ager avenarius; 2) Haberstoppel, m. stipula avenacea.

Owesný 3., *sl.* owsený, aus Haber, avenaceus; owesná mauka, Habermehl, n. farina avenacea; owesné piwo, Haberbier, n. cerevisia avenacea; owesná sláma, Haberstroh, n. stramentum avenaceum; owesná kasse, Haberbrey, n. puls avenacea.

†Owitokwět, u, *m.* hypoestes.

Owěsým, *fut. ex.* yl, yti, hängen lassen, demittere, hlawu, nos, křjdla owěsyti.

Owládam od. owládzem, *fut. ex.*

al, ati, sl. überwinden, superare.

Owoce, sl. auch owocje, n. Obſt, n. Obſtfrüchte, plur. poma; ſſtěpné owoce, gepfropftes Obſt, poma insiticia; plané o., ungepfropftes O., rané (raučj) o., Frühobſt, poma praecocia; pozdnj (ležaté) o., Spätobſt, poma serotina; padané o., das abgefallene O., poma cadiva; owoce pochybilo, das Obſt geriethнicht, B. 2) fig. ſ. požitek.

Owocenoſný 3.? fruchttragend, ſ. owocný 2).

Owocnice, f. Obſtkammer, f. cella pomaria, pomarium, 2) foemin. v. owocnjk.

Owocnjk, a, m. Obſthändler, Obſtmann, Öbſter, Öbſtler, m. negotiator pomarius.

Owocný 3. das Obſt betreffend; owocný trh, Obſtmarkt, m. forum pomarium; owocný ſklep, Obſtkeller, m. cella pomaria; owocné krmě, Obſtſpeiſen, fercula e fructibus; 2) obſtbringend, obſttragend, z. B. Herbſt, Baum, pomifer; owocný ſtrom, Obſtbaum, m. pomus, f.

Owoctjm (ooctjm), fut. ex. il, iti, ſäuern, mit Eſſig ſauer machen, acidum reddere aceto.

Owolatjm, fut ex. ěl, ěti, ěn, einen Kropf bekommen, strumam contrahere, D.

Owonjm, fut. ex. ěl, ěti, durch Riechen abnützen, den Geruch benehmen, odore privare.

Owrant, ſ. olowrant.

Owraždjm, fut. ex. il, iti, ſ. rozzlobjm ſe, entbrennen, excandescere, Plac. (od. einen Mord begehen?): když ſe welicý páni a wrchnoſti gednau owraždj, potom včin... wagj tyranowé.

Owoſčený 3. sl. gewichſ... illitus.

Owoſkugi, fut. ex. owal, mit Wachs überziehen, ... R.; sl. auch wichſen, ce... nere.

Owrhugi, owati, ſ. obm...

Owſař, e, m. Haberhän... avenarius.

Owſenák, u, m. sl. Haber... panis avenaceus.

Owſenka, ſ. oweſnice.

Owſený, owſeniſſtě, ow... sl., ſ. oweſný, oweſn. ...

† Owſowitý 3. z. B. zr... haberartig, avenaceus...

Owſſednjm, fut. ex. ěl, ... mein werden, vilescer... tidianum fieri, D.

Owſſem, adv. allerdings, ... utique ≠ (omnino), s... nempe; 2) geſchweige b... weniger, nedum: nedb... ljbj ſe miſtru zemſké... wſſem tedy nebeſkém... podobné, aby tehdáž... mjti, owſſem před krá... ſtaupiti a ſauditi ſe ... durchaus, penitus: ... owſſem neſſanowal, V...

Owſſiwawjm, fut. ex. ěl... lauſig, werden, Läuſe... men, pediculis infici.

Owſyba, y, f. mor. ſolg. ...

Owſyna, y, f. tauber ob... Haber, Flughaber, ... ber, m. avena fatua.

Owſýř, e, m. Gerſtenwal...

Owýſek, ſku, m. dim. v. ...

Owýſkář, e, m. Haberba... colonus avenarius, ...

Ozáblina, y, f. Froſtb... pernio.

Ozáblý 3. zymau zkřeh...

Digitized by Google

...rtta, frigore correptus, rigens.
...fut. ex. ozábl, ozábnau... abfrieren, sehr frieren, erfrieren, frigore derigere.
...naozág, auch naozagst ...), adv. sl. im Ernst, ..., serio; wirklich, in der That, actu.
... adv. sl. gewiß, certo.
..., ozagsný 3. sl. (russ. ...), s. oprawdowý.
... ꝛobu? Com. Prax. ..., 356.
...a, y. f. Bethengel, m. Gemander, Erdweihrauch, m. chamaedrys: ožanka menssj, Gamanderlein, Katzenkraut, n. teucrium, chamaedrys, Lin. ... hung. kis sarlófű, gamándor fű, ož. wlnitá, teucrium scordioides. S. d. Anmerk. zu zelenec.
..., m. (vulgo), sl. ozon, auch ... howno, Alant, assa foetida.
..., fut. ex. iti, bewaffnen, armare, armis instruere; bemannen z. B. ein Schiff, implere viris, armis.
...a, y, f. Zierde, Verzierung, f. Schmuck, m. decus, ornatus, decor, ornamentum; ozdoba ..., Kopfputz, m. ornatus capitis; 2) bey der Kanone, od. beym Stück, d. Friesen; pl. ozdoby, d. Filleten des Buchbinders, ornamenta.
†Ozdobilka, Figur? (Rhet.)
Ozdobjm, fut. ex. il, iti, en, s. ozdobugi.
Ozdobný 3. zierlich (schmuck), ornatus, pulcher, venustus, elegans, concinnus; - ně, adv. -te, -chre, -ste, - anter, - ne; -nost, i, f. Zierlichkeit, f. ornatus, pulchritudo, venustas, elegantia, concinnitas.
Ozdobugi, owal, owati, zieren, verzieren, schmücken, ornare, exornare, decorare, condecorare.
Ozdrawjm, fut. ex. ěl, ěti, gesund werden, convalescere; - enj, n. verb. Genesung, f. recuperatio sanitatis, restituo.
Ozdrawjwám, al, ati, vorh.
Ožebráčjm, s. ožobráčjm.
Ožeh, u, m. (hlaweň?) Feuerbrand, m. titio? D.; 2) sl. der Stiel der Feuerkrücke, manubrium rutabuli; 3) sl s. papeř.
Ožehám, al, ati, z. B. hrnce, sl., s. wypáljm; (ol. žehám, žehl, soviel als páljm, wypalugi).
Ožehnu se, ožehnauti se, soviel als opálit se, Huss.
Ozelenj, n. verb. Verschmerzung, f. oblivio; Bereuung, poenitentia.
Ozelenjm, fut. ex. ěl, ěti, sl. grün werden, viridem fieri: od gedu ozelenél, sl.
Oželjm (sl. auch oželjem), fut. ex. el, eti, mit dem Genit. verschmerzen, aufopfern, verlieren, resolvere (immolare), oblivisci (superato dolore): aby gen žiw byl, by ho (syna) měla y oželeti, K. wssého swěta oželeti, Com. raděgi wssého oželeti; na to několik zlatých oželjm; 2) bereuen, poenitere: oželjš ty to, gestli tak uděláš.
II. rec. oželeti se, sich resolviren, sich entschließen mit Resignation, se resolvere, periculum facere, adire, hung. elszánni magát; sl. auch verzagen.
†Ozemanjm, fut. ex. il, iti, adeln?
Ozembuch, a, m. sl. Stocknarr,

m. stultus, stipes: 2) ein dicker u. kurzer Mann; 3) sylné wjno, ein starkberauschender Wein.

Oženjm, *fut. ex.* **il**, *iti*, verehelichen, verheurathen, nur v. Mannspersonen, maritare.

II. *rec.* oženiti se, heurathen, sich verheurathen, sich verehlichen, ducere in matrimonium, ducere uxorem, auch blos ducere.

Ožeru, *fut. ex.* ožral, ožrati, umnagen, circumrodere; 2) besaufen, besoffen machen, inebriare, wjnem, mit Wein, vino inebriare, vino obruere aliquem, ebrium reddere: ožjral strážné páleným, *W rat.*

II. *rec.* ožrati se, sich besaufen, se inebriare, vino inebriari, se vino obruere, vino obrui.

†**Ozew**, zwu, *m.* Widerschall, *m.* echo?

Ozeywám se, s. ozýwám se.

Ozgon, s. ocgon.

Ozher, bess. wozher.

Ozhřiwka, bess. wozhřiwka.

Ozhřiwý, bess. wozhřiwý.

Ozjabnem, *sl.* s. ozábnu.

Ožidlj, *n. obs.* s. okružj, Halskrause, *f.* collare plicatile, *D.* (bey *Dalem.* jedlo).

Ozjeram se, *sl.* s. ozřjm se.

Ozjewám se *sl.* s. ozýwám se.

Ožjerám, *sl.* s. ožjrám.

Ožigi u. ožiwu, *fut. ex.* **il**, *iti*, *sl.* & *K.* aufleben, lebendig werden, reviviscere, *B.* ožiwme, *K.*

Ožjhám, *sl.* s. ožehám.

Ožjnek, nku, *m.* folg. ein altes Erndtefest, nach beendigter Erndte, noch bey den heidnischen Slawen, z. B. im Preußischen; vgl. zážinek; ožjnek slawiti, *Kram.*

Ožjnky, s. obžjnky, *D.*

Ožjrám, al, *ati*, s. ožeru.

Ožjránj se, s. ožralstwj.

Ožjwám, al, *ati*, s. ožigi u. žwu, *sl.* ožůwám, s. ... wám.

Ožlkel, *a*, *m. sl.* Gelb... icterus, morbus ar... morbus regius.

Ožlknem, *fut. ex.* **kel**, kn... s. ožlutnu.

Ožlutjm, *fut ex.* **il**, *iti*, ... chen, flavum reddere...

Ožlutnu, *fut. ex.* **tl**, *tna*... werden, flavescere.

Oznámenj, *n.* Ankündig... Bekanntmachung ohn... *m.* nuntiatio, denunt... Bekanntmachung mit... denuntiatio; 2) Verkü... *f.* nuntiatio, denunti...

Oznámjm, *fut. ex.* **il**, ... oznamugi.

II. *rec.* oznámiti se, ... sich erklären, declarar... se mu sám oznámil, ...

Oznamowatel, *e*, *m.* ... Ankündiger, Verkündi... tius, indicator, den... 2) † Intelligenzblatt, ... ger, *n.* indicator.

Oznamugi, owal, owat... digen, a) bekannt ma... Nachricht, nuntiare, s... re, indicare, denu... pomstě nad nepřátel... znamowal, *K.* b) bek... chen zur Nachachtung, ... denuntiare; 2) ver... nuntiare, significar... tiare, auch certiore... aliquem; z. B. de re... dem Akkus. u. Infin. 3... v. etwas schreiben, ha... ben, scribere, diss... re: o tom swým mjste... něgi oznamjm, *Vel.*

Digitized by Google

Oznobenina, *y*, *f.* s. odznobenina.
Oznobjm, s. odznobjm.
II. *rec.* oznobiti se, abfrieren, derigere frigore, *D.*
Ozobráčjm, *fut. ex.* il, iti, *sl.* zum Krippel machen, mutilare.
Ozon, *u*, *m. sl.* s. ozant.
Ozorný 3. *sl.* streng, hart, durus, severus, austerus, inclemens; 2) s. osobný, 3).
Ozralec, *lce*, *m.* Säufer, Versoffener, Trunkenbold, *m.* potor, potator; - lkyně, *f.* Säuferinn, *f.* potrix, potatrix.
Ozralstwj, *n.* Besoffenheit, Versoffenheit, Trunkenheit, *f.* ebrietas.
Ozralý 3. besoffen, inebriatus, ebrius.
Ozran, *a*, *m. sl.* s. ozralec.
Ozranica, *y*, *f. sl.* s. ozralkyně.
Ozrati se, s. ozeru.
Ozřebjm se, *fut. ex.* il, iti, *sl.* s. obřebjm se.
Ozrem od. **ozrjem se**, *sl.* folg.
Ozřjm se, *fut. ex.* ozřel, ozřjti, *ol.* (*sl.* ozrjem sa), s. ohljdnu se.
Ozub, *u*, *m.* (ocelowý na podkowě), der Stollen, od. d. Spitze am Hufeisen, dens, auricula soleae equinae.
Ozubec, *bce*, *m.* Zacken, *m.* Zäckchen, *n.* denticulus; Zünglein, *n.* Dorn, *m.* in der Schnalle, infibula.
Ozwánj, *n.* Antwort, *f.* responsio: k gegich wolánj wčinils ozwánj.
†**Ozwěna**, *y*, *f.* echo?
Ozwu se, *fut. ex.* ozwal, ozwati, sich melden, antworten, sonum edere, respondere: mušým na něg desetkrát wolati, než se mi ozwe; k tomu se hned on ozwal, *Cyr.*; 2) s. opowjm se: otcy sám se ozwal; 3) laut widersprechen, einwenden, dawiderschreyen, reclamare.
†**Ozýrka**, *y*, *f.* zrostlina, osyris.
Ozýwám se, *al*, *ati*, vorh. choti swé se ozýwati; ozýwati se k žalobám, - laut widersprechen, reclamare; - ánj, *n. verb.*
Ozýbnu, *mor.*, s. ozábnu.
Ozym, *u*, *m.* (*sl.*), Winterfrucht, *f.* fructus hybernus, hyemalis; 2) Wintergetreide, *n.* frumentum hybernum; 3) Wintersaat, *f.* sementis hyberna, hyemalis, *Leschka.*
Ozymina, *y*, *f. sl.* vorh. 2).
Ozymnj 1. folg.
Ozymý, 3. Herbst-, od. Winter-, autumnalis, hyemalis: ozymý gečmen, ozymé obilj, *Vel.* ozymé y yaré osenj, *Id.* k. h.

P.

Pa, eine untrennbare Partikel, d. nur in wenigen Zusammensetzungen für po vorkommt, u. v. derselben Bedeutung ist.
Paběrek, *rku*, *m.* Nachlese des Weins, auch des Obstes auf den Bäumen, racematio, der Ähren, spicilegium.
Paběrkowánj, *n.* vorh.
Paberkugi u. **paběrugi**, owal, owati, nachlesen, Nachlese halten, des Weines ꝛc. racemari, der Ähren, spicas legere.
Pabernjk, *a*, *m.* Nachleser, Ährenleser, racemator; spicas legens; - nice, *f.* inn, - inn, *f.* trix.
Paběrugi, s. paberkugi.
Pác, *u*, *m.* Beitze, s. močenj.
Páč, *e*, *m.*? železný sochor, Brechstange, *f.* Hebeisen, Brecheisen,

n. vectis ferreus, frangibulum ferreum.
Pacech, u, *m.* wápno pjskem rozdělané, *Ryb.*
Paceśky, ů, *pl.* s. pačesy.
Pačesný 3. v. schlechterm Flachse, stupaeus, folg.
Pačesy, ů, *pl.* Werg, *n.* stupa. Das erste bey Hecheln heißt kaudel (*sl.* auch klky), das zweyte, welches feiner u. besser ist, pačesy u. pačesky, v. pa od. po u. česám; 2) im verächtlichen Verstande Kopfhaare, Schopf, *m.* capilli: popadnu tě za pačesy; za pačesy se chytiti, sich einander in d. Haare fahren.
Pach, u, *m.* v. páchnu, s. puch.
Páchám, al, ati, begehen, thun, ausüben, im nachtheiligen Sinn, v. bösen Handlungen, z. B. einen Mord, Laster, Sünden, patrare, committere; 2) *sl. Lypt.* folg.
Páchnu, páchl, páchnauti, riechen, einen Geruch v. sich geben, olere: račinau páchnauti, krebseln, cancrum olere; fig. wěcy časné smrtj páchnaucý, *K.* wásse gjdla lidstými mozoly páchnau, *K.* swětem páchnaucý člowěk, *Com.* 2) *ol.* vorh. 1); 2) *sl.* riechen, *act.* odorare: či nepáchneš? riechst du nicht? on tam nesmj ani páchnaut, er darf nicht einmahl hin riechen, (keinen Schritt hin thun.)
Pacholátko, a, *n.* Knäbchen, Knäblein, *n.* puerulus, puellus; 2) Stange, *f.* zum Bierziehen, pertica.
Pacholčj. 1. s. pacholský.
Pacholčjm, il, iti, als Knecht dienen, famulari.
Pachole, ete, *n.* Knabe, *m.* puer; 2) Keil, *m.* z. B. des Binders, cuneus, (nach *R.* Kloben Binders, retinaculum); 3 Knecht, der Hackel an der belbank (Tischl.) scrinarii tei uncus; 4) zubaté pac od. hospodárjček, Lichtkne Lichtstecher, *m.* etwa suste culum candelarum acul tum; 5) das Knechtel bey Mühle; 6) s. zauwák; pách ta, *pl.* Ballenknechte (Buch paxilli sustinendis pilis.
Pacholectwj, *n.* Knabenalte aetas puerilis, pueritia.
Pacholecý 1. Knaben-, pueril
Pacholek, lka, *m.* (viell. bess. holek (*sl.*); vgl. holek, ho pa-robek), Knecht, *m.* famu auch servus; domácý pac domácý; plawecký pachol Bothsknecht, nauta.
Pacholjček, čka, *m.* s. pacholá
Pacholjk, *a, m.* Knabe, *m.* pu
Pacholisko, *a, n.* vorh. malé cholisko, *Cyr.*
Pacholský 3. s. otrocký, *D.*
Pachorjm se, *il, iti, sl.* stolzie dick thun, superbire.
Pachtjm, *il, iti,* za něčjm, s bažjm.
Pachtowánj, *n. verb.* v. folg.
Pachtugi se, owal, owati, stark, gewaltsam anstreng intendere, contendere auch ohne se.
Páčjm, il, iti, winden, dre torquere: páčiti vest něčj; den Angeln heben, emov cardine (postes); 2) *sl.* s. dim: páč, páč!
II. *rec.* páčiti se, sich wer z. B. d. Thüre, sich zurückr sen, nicht anschließen, se r cere, resilire; 2) sich weig tergiversari; 3) *sl.* s. ljbjn
Pacjsám, al, ati, auszaus

Digitized by Google

aushecheln, pectinare, carminare.

Pačjšky, ů, *m.* Hede, *f. D.* Kratzelpfucken, flocci lini vel stupae, *R.*

Packa, y, *f. sl.* Patzl, ferula.

Packám se, ati, *sl.* s. máchat se.

Pacydlo, a, *n.K.(in textu* cýl: wystawjš ge za cýl, střely swé proti nim), *Ps.* 21, 13.

Pacyent, a, *m.* Patient, *Com.*

Pád, u, *m.* Fall, *m.* Fallen, *n.* casus, lapsus: wzal pád až k smrti, *Vel.* těžký pád wzal ten člowěk, fig. *Id.*; 2) Endung, *f.* (Gramm.) casus, *D.*

††Pada, y, *f.* Vers? *Jungm.*

Padák, u, *m.* s. poklopec 1), *D.*

Padalec, lce, *m.* Kupfereidexe, *f.* seps, (od. viell. soviel als wřjtenice, Aaleidexe, lacerta anguina?)

Padám, al, ati, fallen, a) z.B. auf d. Erde vom Baume, Himmel, Pferde zc. cadere, decidere, labi; k nohám, sich zu den Füßen werfen, projici, prosterni ad genua; sněh padá, es schneit, ningit; kraupy padagi, es hagelt, grandinat; b) hinein fließen, incidere, illabi, c) einstürzen, cadere, ruere, labi; d) fehlen, labi, peccare; e) geworfen werden, cadere; z. B. v. Würfeln; f) sterben, gewöhnlich vom Viehe, aber auch v. Menschen, cadere, mori, perire, interire, occumbere: nikdež pěkněgi nepadá wogák, gako když padá w bogi; g) sich vermindern, abnehmen, minui: woda padá; h) gerathen, darein fallen, incidere, z. B. do neštěstj, do nemocy padati; i) auffallen, fallen, incidere: do očj padati; k) *sl.* sich ereignen, eintreffen, accidere, contingere: mrcha čas padl na nás; zlý rok padl.

II. *rec.* padati se, klaffen, zerlechzen, wie Erde, Wand zc. hiare, s. pukám se.

Padánky, ů, *pl.* s. pádel, *Neg.*

Padaný 3. z. B. padané owoce, das abgefallene Obst, cadiva poma.

Padauch, a, *m.* Böfewicht, *m.* nebulo, nequam; Lotterbube, Galgenschwengel, *m.* ein Schimpfwort, nebulo, scelestus, sceleratus, scelus.

Padaucnjk u. padaussnjk, viell. dasselbe was padauch.

Padaucý 1. s. paducý.

Padáwám, ati, *fr.* v. padám.

Padawý 3. oft fallend, caducus.

Pádel, u, *m.* s. padané owoce.

Pádem, *adv.* schnell, in Galopp, über Hals u. Kopf, celeriter, cursu citato.

Paděra, y, *m.* Racker, Potzenkippel, *m.* (Schimpfw.) nequam.

Padesát, padesáte, *gen.* padesáti, fünfzig, quinquaginta.

Padesátek, tku, *m.* der fünfzigste Theil, pars quinquagesima.

Padesátka, y, *f.* d. Zahl fünfzig, Fünfziger, *m.*

Padesátiletý 3. fünfzigjährig, quinquaginta annorum, auch (insgemein nur v. Menschen) quinquagenarius.

Padesátkrát, *adv.* fünfzigmal, quinquagies, quinquagesies.

Padesátnjk, a, *m.* Fünfziger, a) einer v. den fünfzig Herrn (im Kollegio), quinquagintavir; b) fünfzig Jahre alt s. padesátiletý; c) der über 50 gesetzt ist, praefectus 50.

Padesátý 3. fünfzigste, quinquagesimus.

Pádez, bess. pádel, *D*.
Pádjm, il, iti, s. cwálám.
Padla, y, *f*. lissčj, Fuchsscheide, *f*. aus drey flachen Hölzern, beym Kirschner, pyramis (idis), *f*. *R*.
Padláš, e, *m*. *sl*. s. hůra 2).
Padlj, *n*. *mor*., medowice *boh*., Honigthau, *m*. melligo, *f*.
Padlina, y, *f*. Klaffung, *f*. hiatus, *D*.
Pádlo, a, *n*. Falle, *f*. an der Thüre.
Padlý 3. gefallen, herabgefallen, deciduus; padlý mraz, s. gjnj; padlá osoba, gefallene Person, fig.
Padnu, *fut*. padl, padnauti, s. padám: ta wěc zle padnauti nemůže; gakbykoli ty orakulnj odpowědi padly, *Cyr*. padna k nohaum, kleče, fußfällig, genubus flexis; w při padnauti, den Proceß verlieren, causa cadere. Pr.
Padný 3. was schwer auffällt, gravis: padná ruka.
Padrty, padrtky, ů, *m.pl*. Fetzen, s. kloc, *D*.
Paducnice, *f*. Fallsucht, fallende Sucht, *f*. epilepsia, morbus caducus (comitialis).
Paducý 1. fallend, z. B. paducý nemoc, s. vorh.
Páge, e, *m*. s. pay.
Pagáš, e, *m*. *mor*. & *sl*. eine Art kleiner runder Kuchen, Pagatschl *n*. (nach Adel. unrichtig Aschenkuchen, - auch im *vocab*. v. 1482. steht: Aschenkuchen od. pogatz).
Pagamenty, ů, *pl*. *ol*. wsseligaké staré dělané střjbro, gako lžjce, knofljky rc. Pagamentsilber, *n*. argentum laboratum.
Paged, u, *m*. žiwý wlas aneb čerw, který až do kosti zžjrá, der Wurm am Finger, [...] nychia, phagedaena, [...]
Pagedjm se, iti, *sl*. erbost[...] excandescere.
Pagedný 3. *sl*. *Lypt*. s. hlt[...]
Pagoda, y, *f*. Götzentemp[...] Pagode, fanum.
Paheyl ? *D*.
Pahnost, *Nitr*. s. nehet (pa[...]
Pahola, ata, *n*. *sl*. s. pacho[...]
Paholek, *sl*. s. pacholek.
Pahorek, rku, *m*. s. pahrb[...]
Pahrbčitý 3. s. kopcowitý.
Pahrbek, bku, *m*. Hügel, [...] der Erde, collis, tumul[...] vus.
Pahrbkowatý 3. s. kopcow[...]
Pahrbkowý 3. Hügel-: zem[...] sobu pahrbkowému zhů[...] wržená, Pr.
Pahreba, y, *f*. *sl*. ein Hau[...] hender Kohlen.
Pahrom, insgemein Par[...] *m*. *sl*. s. Peraun, *Leschka*
Pajtáš, e, *m*. *sl*. (v. Beute, pajtás), Kamerad, *m*. [...] consors; - sska, y, *f*. - socia.
Pajtássjm se, *sl*. s. towary[...]
Pak, *conj*. denn, bey einer [...] a) bey den Fragwörtern [...] quid, ubi, unde &c. na[...] ches diesen Wörtern ang[...] wird, z. B. kdo pak? we[...] quisnam? co pak? w[...] denn? quidnam est? b) [...] dern bleibt's weg, z. B. [...] nenj doma? ist er denn [...] Hause? nonne est do[...] aber, at, sed, verum, [...] autem; předewssjm pa[...] tenau tu směsycy, po[...] stosti a řjdkosti stupňů [...] ki twárnosti rozdělil, [...]
II. *adv*. hernach, s. po[...]

Paka, y, f. schor, Hebebaum, m. vectis, *D.*

Pakáž, e, f. zawazedla, Bagage, f. (vom altfranz. bague, Reisemantel), impedimenta, *n.*

Paket, u, m. Paquet, m. fasciculus.

Pakli, *conj.* s. gestli.

Pakljk, u, m. Päckchen, n. fasciculus.

Pakost, *ol.* s. sskoda; pakost, i, f. Bein od. beinartiger Überzug, m. crusta ossea: zubowé gsau twrdau pakostj potaženi.

Pakosta, y, m. *ol.* eine Gattung Krieger, *Cant. mil. Tab.* 2) heilloser, gefährlicher Mensch?

Pakostjm, il, iti, gliederreißen, arthritidem conciliare, *Ryb.* 2) s. sskodjm.

Pakostnice, f. Gliederkrankheit, f. Gliederwehe, n. Gicht, f. arthritis, (tidis) f. morbus articularis.

Pakostný 3. *ol.* s. zlý, sskodný.

Pakowánj, n. *verb.* v. folg.

Pakugi, owal, owati, packen, colligare, componere.

Palác, e, m. Pallast, m. palatium; 2) Saal, m. conclave, triclinium, *Syl.* († oecus ? ?)

Paladráně, *ol.* wsseliký oděw proti zymě, aneb pro dėssť, Wettermantel, m palendra, *R.*

Paladyum, n. Palladium, Palládium; 2) ein neues Erz, Palladium, palladium.

Pálám, al, ati, flammen, edere: oheň pálá, *K.*

Palanda, y, f. lehacý lawice, Britsche, f. lectus robureus, *D.*

Palaš, e, m. plaský kord, Fuchtel, f. ensis latus, *D.*

Palatýn, a, m. der Palatinus (in Ung.) Palatinus (comes): palatýn aneb wýwoda Walasský, *Vel.* - owá, é, f. (edler als -nka), d. Gattinn des Palatinus, conjux Palatini.

Palaukek, kku, m. *dim.* v. folg.

Palauk, u, m. eine schlechte Wiese, auch überhaupt Wiese, pratum.

Palcát, u, m. Streitkolben, m. clava.

Palczom, *ol.* caesaries *D.*

Pálčiwý 3. hitzig, calens, fervens, fervidus, calidus, ardens; pálčiwá nesstowička, Hitzblatter, f. phlyctena; p-wý nežit, *Harant.*; - wě, *adv.* ardenter, ferventer, fervide; - wost, i, f. Hitze, f. aestus calor, fervor, ardor: má pálčiwost w žiwotě.

Palec, lce, m. Daumen, m. pollex; palec zssjřj, ztlausstj, daumdick, pollicaris; 2) d. große Zehe, hallex, pollex; palce, *pl.* Däumlinge, Kämme im Kammrade, dentes tympani.

Paleček, čku, m. *dim.* v. vorh. 2) der Däumling in der Mühle, *Lesch.* paleček kožený, lederner Daumring, digitale loreum, *R.*

Palečkugi, owal, owati, füchseln, betrügen, im Spiele, mit Hilfe des Daumes, imposturam facere, *Ryb.*

Palečnj 1. Daumen-, pollicaris; palečnj kolo, Kammrad, n. rota pectinata, tympanum.

Palečnice, f. Daumstock, m. Daumenschraube, f. in der Tortur, *D.* Handfessel, *Com.* Handschelle, f chiropedia, *Ryb.* instrumenta ad comprimendos pollices.

Palečnjk, u, m. Däumling, m. ein Überzug über dem Daumen; p. chocholatý, Knaulgras? n.

Pálené, ého, n. od. pálené (zen-

né) wjno, Brandwein, *m.* crematum; pálené z wjna, Franzbrandwein, *D.*

Pálenj, *n.* Brennen, *n.* ustio.

Pálenice, *f. sl.* s. winopalna, -ctwo, a, *n. sl.* Brandweinbrennerey, *f.*

Pálenjk, a, *m.* s. winopal; -jčka, y, *f.* -inn, *f.*

Pálenka, y, *f. sl.* s. pálené.

Pálenkář, e, *m. sl.* Brandweinverkäuser, venditor cremati (sicerae); -řka, y, *f* -inn, *f.* cremati venditrix.

Palerugi, owal, owati, poliren, polire, laevigare: osstipec palerowati (brusem, rasspլem), *Cyr.*

Palestra, y, *f.* lopatka, Balaster, *f.* ferula.

Paleta, y, *f.* Pallete, *f.* segmentum: střjbrné pljssky na palety rozřezáwá krayčj, *R.*

Palič, e, *m.* Brenner, der jemand brennt, ustor; 2) Mordbrenner, der Feuer anlegt, incendiarius; palič piwa, s. páljm; 3) der Palitscher See in Ung. *P.*

Palice, *f.* (vgl. Boltzen?), Kolbe, Keule, *f.* (zum Schlagen), clava; proti palicy nenj ssermu, *prov.* viele Hunde sind des Haasen Tod, nec Hercules contra duos; 2) Schlägel, *m.* zum Einschlagen, fistuca; 3) Formkopf, Hirnschädel, *m.* forma capitis, *D.* 4) der Besetzschlägel des Maurers, pavicula rotunda ad complanandum solum, *R.* 5) *sl.* Stock, *m.* zum Tragen, s. hůl; 6) *sl.* Stockstreich, *m.* ictus baculi: dali mu 20 palic; 7) *sl.* Gewalt, *f.* potestas: pod geho palicau sem; dřewěnná palice, Holzschlägel, Hoge, *f.* tudes; pal. na dno, Bodenschlägel, *D.* p. na čepce (čepečnjk?) H[...] stock, *m.* caput ligneum [...] le); pal. na klobauk, H[...] *m.* pal. od. bochnjk sýra [...] laib, *m.* libo casei; p. n[...] ku (v hrnčjře), Thons[...] volgiolum, *R.*

Palička, y, *f. dim.* Stößel, [...] stillum; b) Klöppel, S[...] klöppel, *m.* claviculus a[...] ficiendos denticulos [...] Schlagholz des Hutm[...] tornabilis tudes; c) Pi[...] *n.* (Seifens.) tudicula; d[...] holz, *n.* tudes; e) pěstnj [...] Fausteisen des Klempne[...] gnus ferreus; f) p. klet[...] Lötkolbe, *f.* clava ferum[...] ria; g) Kolbe, *f.* d. b[...] Samenähre einiger Ge[...] arista, od. panicula, c[...] bella; h) Narrenkolbe, [...] kolbe, Rohrkolbe, *f.* [...] *Lin.* 2) Brennerinn, Mo[...] nerinn, ustrix, incen[...] 3) *sl.* kleiner Stock, ba[...] 4) *pl.* paličky, d. Döckl[...] Tangenten am Klavier, [...]

Paličné, ého, *n.* Brandsch[...] *f.* tributum incendiar[...]

Paličnjk, a, *m.* Keulenträ[...]

Palicowatý 3. kolbicht.

Palicugem, owati, *sl.* St[...] ge geben, baculo verbe[...]

Paljk, u, *m.* Ballen, *m.* f[...] lus; w paljk swázati, [...] len, in fascem colliga[...]

Páljm, il, iti, brennen, [...] Brennen verletzen od. [...] schwerlich fallen, od. e[...] urere aliquem od. ali[...] B. slunce mě pálj, d[...] brennt mich; auch ohn[...] z. B. slunce tuze pálj, [...] brennt sehr, kopřiwa p[...] *sl.* prhlj, daher prhla[...]

Digitized by Google

Nessel brennt ꝛc. urere; auch fervere, vom Feuer od. v. der Sonne; b) durch Brennen verzehren, z. B. Wachslicht, Oehl ꝛc. brennen, urere; c) durch Brennen zubereiten, od. hervorbringen, excoquere od. coquere; wápno páliti, Kalk brennen, calcem coquere od. excoquere; cybly, hrnce páliti ꝛc. Ziegel, Töpfe brennen ꝛc. lateres &c. coquere; páliti piwo na ženné wjno (piwo pálené) *Vel.* distilliren, destillare, cremare; pálené páliti, Brandwein brennen; traud páliti, Zunder brennen, lintea in fomitem comburere; d) feuern, Feuer machen, ignem facere, sustentare: leyny dobytčjmi pálj mjsto dřjwj *Mand.*

II. *rec.* páliti se, sich brennen, uri, aduri.

Paljňa, *n. sl.* s. pelyněk.

Paljrna, *y, f.* winopalna, *D.*

Palirugi, owati, poliren, polire, laevigare: na modro wypalirowaná zbrog, *Cyr.*

Palita, *y, f.* barwjřské prkno, na němž se barwy mjchagj, Palete, *f.* abacus pictorius.

Páljwám, al, ati, *fr.* v. páljm.

Paliwo, *a, n., sl.* kuřiwo, Brennmaterial, *n.* als: Brennholz, Brennstroh, Brennrohr, Steinkohlen, ꝛc. b) Walddosten?

Páliwý 3. hitzig, fervens, fervidus, - wost, i, *f.* Hitze, *f.* aestus, fervor, ardor.

Pálka, *sl.* s. opálka.

Palko, *a, m. sl. dim.* v. Palo.

Pallas (Pallada), *gen.* Pallady, *Com.* Pallas, Pallas, Minerva.

Palleta, *y, f.* Ballete, *f.* scheda, *R.*

Palma, *y, f.* Palme, *f.* Palmbaum, *m.* palma; b) Siegeszeichen, Palme, Preis um den man siegt, palma, *P.* má palmy wjtězné, *Com.* bodlawá palma, Christdorn, *m.* d. stechende Palme, Stechpalme, Stechbaum, ilex aquifolium.

Palmowj, *n. coll.* Palmenzweige, frondes palmae, *B.* weliký swátek palmowj (v židů), *Vel.* 2) Palmenwald, *m.* palmetum, *Cyr.*

Palmowý 3. Palmen=, aus Palmen, palmeus.

Palo, *a, m. sl.* s. Pawel.

Paloš, *e, m. sl.* Pallasch, *m.* ensis: na paloſſe se wywolati.

Palota, *y, f. sl.* Saal, *m.* in herrschaftlichen Häusern, *hung. & russ.* palota.

Palub, *u, m. ol.* ein gewißes Wassenstück, *Haj.*

Palugi, owati, *ol.* fliehen, traben, fugere, *Kuk. Kr.* čert palowal ze zámku, *Puchm.*

Palubice, *ol.* s. pauta, *Id.*

Památka, *y, f.* Andenken, *n.* Erinnerung, *f.* recordatio, memoria; památku swětiti, das Gedächtniß feyern, memoriam celebrare; 2) Gedächtnißtag, *m.* dies memorialis, memoria annua; *D.* stoletá památka, Jubelfest, *n.* jubileum, *D.* 3) Denkmal, Monument, *n.* monumentum; 4) ständische Obligation in Mähren.

Pamatné, ého, *m.* při saudjch, quid? *Vel.* kal. h. 437.

Pamatný 3. (v. památka), denkwürdig, merkwürdig, memorabilis; 2) (v. pamatugi 3), feierlich, solennis: den pamatný narozenj Faraonowa, *B.*

Pamatugi, owal, owati, gedenken, an etwas, sich erinnern, reminisci, recordari, memi-

nisse; 2) erinnern, jemand, monere, admonere, commonere; žádného nepamatowal, *Com.* dáti se w bludy nižssjmu pamatowati, *K.* 3) das Gedächtniß feyern, auch schlecht hin feyern, celebrare: Herodes obyčeg měl, den narozenj swého slawně pamatowati; welikunoc pamatowati; když se pamatuge hod narozenj P. Krysta, *Vel.*

II. *rec.* pamatowati se, sich erinnern, daran gedenken, meminisse, recordari, reminisci; 2) sich fassen, se colligere, se recipere; animum colligere, recipere; sich fassen, mäßigen, moderare se: aby se pamatowali, a mjrněgi sobě počjnali, *Com.*

Pamberk, *a*, *m.* Bamberg, eine Stadt in Bayern, Bamberga.

Pamět, *i*, *f.* Gedächtniß, *n.* memoria; to mu w čerstwé paměti zůstalo, *Cyr.* za paměti nassich předkůw, *Wrat.* od paměti swěta, bey Menschengedenken, post hominum memoriam; za paměti lidské, nostra memoria, *Vel.*; z paměti, nazpamět, auswendig, memoriter; nenj paměti lidské, aby který sněm tak dlauho trwal, *Vel.* slawné paměti, glorwürdigen Andenkens, gloriosae memoriae; wysoce slawné a swaté paměti cýsaři Římsstj, *Pr.* swaté paměti, seeligen Andenkens, piae memoriae; 2) Geschichte, *f.* historia, memoria scripta: w pamět gest uwedeno, memoriae proditum est; pamět dáti někomu o něčem; o tom mužj tu pamět nacházýme, že etc. *Vel.* 3) paměti *plur.* Denkwürdigkeiten, m[émoires], Geschichtbücher, [h]istoria: w pamětech hysto[ri]cých zapsané; z pamětj předků zaznamenaných; [n]ležáme to w pamětech; w [...] ských hystoryjch a pamětech.

Pamětliwý 3. (*obs.* pamětli[...]) eingedenk, memor; -wost, [...] gutes Gedächtniß, memo[ria] felix.

Pamětnj 1. selten, -ný, v. pam[...] dem Gedächtniße od. Andenk[en] dienend, memorialis; pam[ět]nj list, Erinnerungszettel, libellus memorialis; p. pen[íz,] Denkmünze, *f.* numus mem[o]rialis; p. knižka, Handbu[ch,] Handbüchlein, Merkbuch, enchiridion; p. knihy, co[m]mentaria, *Com.* pamětné z[na]menj; pamětná kniha, *M[...]* 3, 16.

Pamětnjk, *a*, *m.* der etwas geden[kt,] qui recordatur, meminit: [...] bylo pamětnjkůw, aby [...] Čechowé tak hrdinské taž[e] učinili; der sich erinnern kan[n,] bey dessen Andenken etwas [ge]schehen, memor; ani pamětn[j]ka nenj, kterýby to swěd[čil,] že etc. *K.*

Pamětnjk, *u*, *m.* Vergißmeinnic[ht,] *n.* myosotis (idis) palustr[is,] *f. Lin.* 2) Erinnerungsschri[ft,] Zeitung, *f.* pamětnjk Lwo[w]ský, (ist eigentlich pohlnisch).

Pamlsky, *ů*, *m. pl.* Leckerbisse[n,] *m.* Leckerbißchen, *n.* cuped[ia] (orum), u. cupediae (arum[)].

Pammasyn, *u*, *m.* Wezelský ba[r]chan, Bombasin, Wesler Ba[r]chet, pannus xylinus Vesol[i]ensis, *R.*; -nowý 3. Bombasin[...]

Pampaussky, *ů*, *m. pl. sl.* eine A[rt] Krapfen, Pfannkuchen.

…muk, u, m. sl. (turc. pambuk, graec. παμβαξ), s. bawlna.

…n, a, m. (vgl. das gothische fan u. φανος, Gipfel, hoch, Oberherr; daher Bann, Bannerherr, Panier, Banneretus, (Dufresne) &c.), voc. sing. pane, gen. pl. pánů, dat. pánům, Herr, a) Gebieter, Befehlshaber, dominus; pán těla cýsař, pán ducha Bůh, Vel. Herr in Rücksicht seiner Bedienten, herus; ein großer Herr, Fürst, princeps; b) domácý pán, Hausherr, herus, paterfamilias od. familiae, D. c) Eigenthümer, dominus, z. B. eines Ackers, Hauses, Buches rc. auch possessor, besonders v. liegenden Gründen; d) pán gruntu, statku, sl. zemský pán, Grundherr insgemein, dominus terrestris; e) Edelmann, nobilis, D. pán od stawu, od. stawowský, Standesherr, dominus e statibus, P. pán wálky, der Krieg führt, od. führen läßt, Vel. tčj páni (třimsstj), triumviri (Anton. &c.) Vel. pan pejsel, Id. g) Ehemann, maritus, conjux, vir; h) Gott, Deus, z. B. gméno Páně, der Name des Herrn; i) s. hrdina; k) Herr, als ein Titel, dominus, vir amplissmus &c. Wašnost Pane, Euer Gestrenge, D. l) Mensch od. Mann, homo, vir, u. v. jungen Leuten adolescens; na welikého pána hráti, od. na pány hráti, großherrisch thun, groß thun, jactare se, superbire; gá pán, ty pán, kdo bude swiné pást? prov. d. wir können nicht sämmtlich große Herrn seyn; gaký pán takowá čeládka, gaký farář, ta-

kowá osádka, prov. Syl. 2) der Hirtengott Pan, Pan, Vel.

Anm. Wenn das Wort pán einem andern Substantiv (außer Bůh, Gežjš, Krystus), vorgesetzt wird; so verliert es den Akzent, z. B. pan kmotr (nicht pán kmotr), pan Jan, pan Petr rc. Auch sagt man, ehrenvoll, Cýsař pán, cýsařowna panj, (nicht: pan cýsař, panj rc.)

Panáček, čka, m. dim. Herrchen.

Paňátko, a, n. s. páně 2).

Panaussek, sska, m. s. panáček; 2) mor. ein Pfaffe.

Panax, a, m. Heilkraut, n. panax; -xowý 3. z. B. p-wé gummi, Saft des Heilkrauts, opopanax, R.

Panchart, s. pankhart.

Pančucha, sl. s. punčocha.

Pancýř, e, m. Panzer, m. lorica.

Pancýřnjk, a, m. Panzermacher.

Pancýřowý 3. pancýřowá kossile, Panzerhemd, n. indusium hamis ferreis consertum; p-wý řetěz, Panzerkette, torques squammatus.

Pandrák, a, m. sl. s. konrád.

Páně, der veraltete, nur noch in der Bedeutung, Gott, (Christus) üblicher Genit. des Subst. pán, z. B. léta Páně, im Jahre des Herrn; ruka Páně rc. (doch schreibt noch Vel. k. h. 629. Páně Zdeňkůw syn); 2) gen. ěte, n. Herrchen.

Pánek, nka, m. dim. s. panáček; 2) ein böhmischer Zunahme.

Panenka, y, f. dim. Jungferchen, virguncula; panenka Marya, Jungfrau Maria; 2) Docke, f. s. loutka.

Panenský 3. jungferlich, virgineus, virginalis; po panensku, adv. jungfräulich, more virgi-

nis; 2) Nonnen-, nonalis; panenská ulice (w Presspurku), Nonnenbahn, *f.* platea monialium, p-ský kláster, *Vel.*

Panenstwj, *n.* Jungferschaft, *f.* virginitas; Jungferstand, *m.* status virgineus.

Pánew, nwe, *f*, *sl.* pánwa y, *f.* Pfanne, *f.* trulla.

Panj, *f.* Frau, a) Frauensperson, femina, mulier; b) verheurathete Frauensperson od. Ehefrau, *a*) überhaupt, nupta, marita, v. angesehenen Frauen, matrona; β) d. Gattinn jemandes, uxor, conjux, marita; c) Frau vom Hause, Hausfrau, materfamilias, auch domina, hera, s. auch domácý; d) Gebieterinn, Herrinn, z. B. in Rücksicht des Gesindes, hera, domina &c. krásné panj, Aktricen od. Gauklerinnen, (bey Hose) *Vel.*; s. auch pán.

Panic, e, *m.* Junggesell, a) eine unverheurathete Mannsperson, caelebs; b) der noch kein Frauenzimmer erkannt hat, expers concubitus, -cký 3. junggesellig, caelibeus; -ctwj, *n.* Junggesellenstand, *m.* caelibatus.

Panička, y, *f.*, *sl.* s. panenka; panjčka, y *f. dim.* v. panj; panjčko! liebe Frau!

Pánjk, u, *m. sl.* s. panáček.

Panjmama, y, *f.* Mama, *f.* mater; stará panjmama, Ahnfrau, *D.*

Pankét, u, *m.* (*ol.*) Banket, *m.* (aus dem ital. Banchetto, feyerlicher Schmaus), convivium, epulae; - tnj I. z. B. hry, *Cyr.*

Panketugi, owal, owati, gastiren, banketiren, convivari, prodige vivere; - towánj, *n. verb.*

Pankhart, a, *m.* (v. Bank, *opp.*

Ehebette? Adel.) cyzo Hurensohn, Kotzensohn, liches Kind, nothus, s - tice, s. Hurentochter, ria: 2) Mittelseide, *f.* se mediocre.

Panna, y, *f.* Jungfer, *f.*; Alter nach, virgo, vira dem Stande nach, ledige chen, innupta; 2) s. lau das Himmelszeichen, J virgo; stará panna, *a*) stolze, - inn, *f.* misogan s. kozenka; domácý pa domácý.

Pannák, a, *m.* s. lautka.

Pannář, e, *m.* Hurenjäge den Jungfern nachjaget, tator.

Panoha, y, *f.* (*ol.*) s. wěte

Panoš, e, *m.* (panošsa? eigentlich ein Edelma Diensten eines Herrn, knecht, Knappe, Junker, dolescens nobilis; - šs *subst.*

Panosse, *ol.* s. towaryš.

Panost, *f. obs.* Herrlichkei

Panowánj, *n.* Herrschaf andere, imperium, diti testas.

Panowitý 3. herrisch, herrs tig, imperiosus, impe cupidus; - tost, i, *f.* - Herrschsucht, *f.* - sitas.

Panownjk, a, *m.* Herrsche minus, moderator, p z. B alicujus &c.; Beher dominator; - nice, *f.* - i - trix, potens; - trix.

Panožitý 3. ästig, ramosus

Panská, é, *f.* (*int.* služka), mermädchen, *n.* Kammer fer, virgo cubicularia, trix.

Panské, ého, *n. sl.* Frohnarb

Herrendienst, *m.* angaria, (robota): na panské choditi.

Panský 3. herrschaftlich, d. Grundherrschaft betreffend, dominicus, dominicalis: panská hruška, Kaiserbirn? -ský, po pansku, s. po.

Panštiník, a, m. *sl.* Frohnarbeiter, -nka, y, *f.* -inn, *f.*

Panština, y, *f. sl.* das herrische Wesen: panština se ho chytá; z něho panštinau páchne; 2) s. panské.

Panstwj, *n.* Grundherrschaft, Herrschaft, *f.* dominium.

Panstwo, a, *n.* Adel, *m.* d. Adelichen, nobilitas, nobiles.

Pant, u, *m.* (mittellat. banda, bandum, *pers.* bend). das eiserne Band, z. B. an der Thür, vinculum (?); 2) *sl.* hie u. da s. bambulky; panty, *pl.* Thürbänder od. Gesperr an Kutschwagen, antepagmenta, (orum), *R.*

Pantáta, *gen.* pantáty, *dat.* pantátowi *z. m.* Herr Vater, Vater, pater.

Pantalír, u, *m. sl.* (vom ital. bandeliera), Bandelier, balteus.

Pantel, pantlika *rc. sl.* s. pentle *rc.*

Pantofel, fle, *m.* Pantoffel, *m.* solea, crepida, sandalium.

Pantoflowý 3. Pantoffel-; p-wý strom, Pantoffelholz, *n.* Korkbaum, *m.* suber.

Pantok, a, *m.* kladnj sekera, Holzaxt, *f.* securis lignaria, *D.* & *sl.*

Panugi, owal, owati, herrschen, a) Herr od. Oberherr seyn, regieren, dominum esse, imperium tenere, dominari, imperare, z. B. an einem Orte, in loco; panugjcý knjže Brunšwické, der regierende *rc. Vel.* nad někým, něčjm, zuweilen

auch mit dem Dat. über jemand, imperare alicui, dominari in aliquem: panugi myslí geho wášně, *Com.* b) herrschen, z. B. an einem Orte od. in einer Sache, alles darinn vermögen, regnare, dominari; c) Oberhand haben, vorzüglich vermögen, im Schwange gehen, regnare, vigere; d) bändigen, z. B. über seine Begierden herrschen *rc.* dominari, imperare, moderari; e) *sl. cum dat pl.* gelten, valere: nebude ti to dlauho panowat.

Panůžka, y, *f. dim.* v. panoha.

Pánwice, *f., sl* auch pánwa, Pfanne, a) d. Zapfenpfanne, armilla, *Syl.* b) d. Zündpfanne, *f.* trulla incendiaria.

Pánwička, y, *f. dim.* Pfanne, f. a) d. Zündpfanne, trulla incendiaria; b) d. halbkugelige Vertiefung in den Knochen zu den Gelenken, acetabulum.

Pánwičkář, e, *m.* Kesselflicker, refector ahenorum.

Papa, s. papinka.

Papáček, čka, *m.* s. gjdce.

Papám, al, ati, pappen, essen (Kinderspr.), papare, pappare.

Papaussek, ska, *m.* Papagey, *m.* psittacus; sskowý 3. Papagey-, psittaceus; p-wá lázeň, Paperlbaad, ein Ort in Prag.

Papek, u, *m.* Ofenstange, *f.* pertica fornacalis; *illyr.* z'aridlo.

Páper, u, *m.* (auch pápero), *sl.* Flaum, wolliges Wesen, lanugo; *pl.* pápery, s. prach, 2).

Paperj, *n. coll. boh.* Kiele v. geschlissenen Federn, *D.* caules; 2) nach *Lesch.* nicht Kiele, sondern Flaumfedern; Kiel heißt kostonek.)

Paperka, y, *f.* Kiel, *m.* v. geschlies-

senen Federn, caulis; 2) ein mit dergleichen Kielen gefülltes Bett. (Nach *Leschka* wohl richtiger Flaumfeder u. mit Flaumfedern gefülltes Bett; s. prach, prachowka.

Páperkowý 3. z. B. páperkowá peřina, vorh. 2)

Papež, e, *m.* Pabst, *m.* papa, pontifex maximus; p. neprawý, nerádný, Gegenpabst, antipapa, *D.* dělati se papežem a nemjti Řjma, *prov.* Dbláss. 2) *sl.* Päbstler, Katholik, catholicus, papista; - žka, - inn, *f.*

Papeženec, nce, *m.* *Com.* s. papež 2).

Papeženka, y, *f.* s. papežka.

Papeženský, 3. s. papežský, - ský kostel, - ská wjra, *Com.*

Papežnjk, *a, m.* Papist, *m.* papista.

Papežský 3. päbstlich, pontificius, papalis; p-ské země, Kirchenstaat, *m.* patrimonium Petri.

Papežstwj, *n.* Pabstthum, papatus, pontificatus.

Papičkám, papkám, *sl.* *dim.* v. papám.

Papičko, *a, n.* s. papinka.

Papjer, *sl.* s. papjr.

Papinka, y, *f.* *sl.* Essen, *n.* (Kindersp.) cibus.

Papjr, u, *m.* Papier, *n.* charta; psacý papjr, Schreibpapier, charta scriptoria; p. k tlačenj, tlačitelský (tiskarský), Druckpapier, ch. impressoria; prorážegjcý od. proskakugjcý pap. Fliesspap. Löschpapier, charta transmittens litteras, notas; regálnj p., Regalp., ch. Claudiana, regia, regalis, p. kancelářský, Kanzleyp. ch. epistolaris; - p. tenký, posstowský, Postp. ch. augusta, vereda-

ria, (postalis); p. we… od. weljn, welen, Vel… velinensis? p. obalow… bálkowý, Packp. seges… *n.* ch. emporetica, & …

Papjrek, rku, *n.* *dim* Pa… *n.* ein Stückchen Papier… tula, scida, scheda.

Papjrna, y, *f.* Papiermü… mola chartaria, o… chartaria.

Papjrnj, Papier-, chart… p. truhla, nůžky sc.

Papjrnjk, *a, m.* Papier… Papierer, Papiermülle… fex chartarius, molito… tarius; 2) Papierhändl… gotiator chartarius; - … Papiermacherinn, *f.* c… uxor, opificis charta… pierhändlerinn, nego… chartaria; - ctwj, *n.* … macherey, *f.*; Papierhan…

Papjrowý 3. papieren, a… pier, chartaceus, char…

Paplauch, *a, m.* *sl.* Regb…

Paplon, u, *m.* *sl.* Decke, *f.* stragulum alexandri… parapetasma, (atis), *n.*

Paprček, čku, *m* *sl.* Klaue, … kleinern Thiere, wie der S… ne, Schafe, Rehen, sc. ungu… dám ti po paprčkách, ich… dir auf d. Finger (Prage… psen.

Paprjm se, il, iti, *sl.* her… chern, ruere, excutere.

Paprsek, sku, *sl.* Weberkam… s. paprslek.

† Paprskowka, y *f.* radiaris…

Paprslek, paprsslek, slku, *m.* Strahl, *m.* z. B. der S… des Lichtes, auch des W… radius; 2) od. rúr, … kamm, *m.* Blatt, *n.* p… textrum; s. auch niteni…

...ſek, D. v brány, Egge-
... m. 4) Ritt, m. (über
... Zähne habend, - Tuch-
...) pecten, R.
Paprſlkowý 3. Strahlen=.
Paprſlkugi, u paprſſlkugi, owal,
... ſtrahlen, radiare.
Paprſlitec, tce, zroſtlina, acti-
nophyllum.
Papryca, f. d. Stange, um wel-
che ſich der Mühlſtein dreht.
Papryka, y, f. sl. & hung. ſ. pepř.
Papučky, f. pl. sl. eine Art Pantof-
feln.
Parule f. sl. & mor. niedrig, ſ. vſta.
Parulagem, owati, sl. ſ hubugi.
Par, u, m. sl. čjm ſe těſto zaparu-
ge, Sauerteig v. Hopfen.
Pár, a, m. ein Pair in Frankr.,
magnas, (Par), P.
Pár, u, m Paar, n. par; po páru,
po zwau, paarweiſe, immer
zwey u. zwey, bini; pár nožů,
Beſteck, Geſteck, n. D.; 2) sl.
Ehepaar; pár ſſjat, sl. ein An-
zug Wäſche: to ge k tomu pár,
sl. das iſt zu dem das Seitenſtück.
Pára, y, f. Dunſt, m. z. B. vom
Waſſer, rc. vapor, halitus, ne-
bula; 2) sl. anima sensitiva,
anima brutorum: pes nemá
duſſe, gen páru.
Parada, y, f. Parade, f.
pompa, pompa militaris;
Pracht, Üppigkeit, f. splendor,
magnificentia; p-dy robit, sl.
Muthwillen treiben, lascivire;
-dnj 1. z. B. ſwětnice, plac,
muž rc. Parade-, solennis.
Parádko, a, n. dim. v. folg. ſ. auch
parátko.
Paradlo, a, n. Spielwerk, Spiel-
zeug, n. (der Kinder), crepun-
dia, orum, res lusoriae; v-
ſſnj paradlo od. üblicher pa-
rádko, Ohrlöffel, m. auriscal-
pium; zubj parádko, Zahnſto-
cher, dentiscalpium; ſ. auch
parátko.
Paragok, gka, m. sl. ein Schwarm
von heurigen Schwarm, Jung-
ferſchwarm.
Paragraff, u, m. Paragraph, m.
paragraphus, Vel.
Parallela, y, f. Parallele (math.
Geogr.), parallela, Com.
Párám, páři, páral, párati, auf-
trennen, überhaupt, solvere,
dissolvere; etwas Genähtes,
dissuere, etwas Gewirktes,
retexere; zuby párati, d. Zäh-
ne ausſtochern, dentes scal-
pere; rowně mu párat gako
ſſjt, prov. es nützt ihm gleich-
viel, ob er dieß od. jenes thut.
II. rec. párati ſe, ſich auftren-
nen, solvi, dissolvi; 2) ſpielen,
etwas zum Zeitvertreibe thun,
(v. Kindern), ludere; 3) ver-
weilen, ſich lange aufhalten,
verziehen, (tändeln u. handeln,)
morari, commorari; kdož ſe
bude s tjm párati?, wer wird
ſich damit abgeben? párati ſe
w noſe, d. Naſe klauben, D. pá-
ragj ſe člowěku we wnitřno-
ſtech, Com.
Pařát, u, m. pazaur, Klaue, f. un-
guis.
Parato, a, n. eine lange Stange,
das Obſt abzuſchlagen.
Parátko, ſ. parádko; parátko
ručničné, Kugelzieher, virga
hamata, R.
Paratugem, owati, sl. ſſantugem.
Párawý 3. tändelnd; páravé
práce, Hl. Čeſty.
Paráz, u, m. sl. Lypt. glühende
Kohlen.
Parchám, al, ati, sl. mit den Fin-
gern wühlen.
Pardon, u, m. Pardon, m. indul-
gentia, venia, D.

Pard, *a, m.* folg.
Pardus, *a, m.* Pard, Pardel, Parder, *m.* Pantherthier, *n.* pardalis, pardus.
Pardus, u, *m.* Schilling, Fetzer, *m.* pardus dáti, Schilling geben, castigare, pardusem za smilstwo trestánj, *Vel.* djtěti metlau pardus dal, *Id. Syl.* s. chlost.
Pdrek, rku, *m. dim.* v. pár.
Pařenj, *n.* Bähen, *n.* Bähung, *f.* fotus; 2) Dampfbad, *n.* fomentatio, *Com.* 3) das Gebrühte, Brühfutter, *n. D.* 4) *sl.* s. pýřenj.
Pařenice, *f. sl.* eine Gelte zum Käse; -čka, *y, f. dim.* b) hölzerne Schöpfkanne, bey der Schäferey.
Pařenina, *y, f. sl.* s. *pára* 1).
Pařez, u, *m.* der Stock v. einem Baume, caudex, codex, truncus; -zný, 3. Stock-, p-né dřjwj, Stockholz *n.*
Parğamén u. parğament, u, *m.* Pergament, *n.* charta pergamena, membrana; -tka, *y, f.* Pargamentbirn, *f.* pyrum pergamenum; -tnjk, *a, m.* Pergamentmacher, Pergamenter, membranarius, -nice, *f.* inn., *f.*-ria; -towý 3. aus Pergament, e pergamena.
Parğaména, *y, f. sl.* Schreibbüchlein, *n.* pugillares; 2) Tafel, *f.* od. Deckel, *m.* am Buche: kniha bez parğamén.
Parğamutky, tek, *pl. f. sl.* Bergamotten, (Birne).
Pařjm, il, *iti,* en, bähen, fovere; 2) brühen, z. B. Hühner, Schweine rc. aqua fervida perfundere; 3) dunsten, vaporare; 4) *sl.* heiß machen, ängstigen: tak psou parja!
II. *rec.* pařiti se, sich bähen, se fovere; 2) sich e[...] Mehl, Heu, rc. cal[...] vesieri.
Pařjm se, il, iti, sich [...] sich vereinigen, se[...] se componere, [...] od. copulari, jung[...] begatten (v. Vögel[...]
Pařjwám, *ati, fr.* v. [...]
Pařjž, *e, f.* d. Stadt [...] sii od. Lutetia P[...] auch blos Lutetia[...] Pariser, *m.* Pari[...] ensis, -nka, *y, f.* i[...] zský 3. Pariser, P[...]
Párky, u, *m. pl.* Ha[...] globuli (noduli)[...]
Parkamečice, *f. ol.* [...] gener Streitkolb[...] praeferrata.
Parkan, u, *m.* pla[...] ským zdmi, Zwin[...] der Mauer, pom[...] *sl.* ein starker Za[...] Brettern.
Parkán, u, *m.* ssam[...] *m.* camelotum, [...]
Parlament, u, *m.* P[...] parlamentum, ([...]
Parma, *y, f.* Bark[...] ein Fisch, a) Flußb[...] be schlecht hin, ba[...] prinus barbus; b[...] na, See- od. Mee[...] lus barbatus; 2)[...] ne Stadt, Parm[...] ducatus Parmen[...]
Parmazan, *a, m.* P[...] *m.* caseus Parme[...]
Párna, *y, f.* Schweiß[...] bad? *D.*) *n.* baln[...] rium; Schwitzstul[...] rium, *R.*
Parnatost, *i, f.* D[...] *m.* vapor.
Parnatý 3. dünstig.

Parnj 1. Dampf-, vaporarius; parnj loď, Dampfschiff.
Parnice, f. Dampfbad, Schweißbad, n. vaporarium, balneum sudatorium; 2) sl. Dorfnahme.
Parnjk, u, m. Dampfloch im Bräuhause, vaporarium, R. 2) Dampfboot, n. navis vaporaria?
Parno, a, m. Schwühle, Hitze, f. schwüles Wetter, tempestas fervida.
Parnost, i, f. Dampf, m. exhalatio: parnosti neb mrákoty wyzdwihugicý se (k obloze), K.
Parný 3. (abs. parno), heiß (v. der Witterung), calidus, fervidus: dnes ge parno, es ist heute heiß, hodie sol urit, tempestas est fervida; 2) schwühl, aestuosus, fervidus: ge parno es ist schwühl, tempestas est fervida; -ně, adv. fervide.
Párný 3. (abs. párno.) sl. in ein Paar zusammen gehörend: párné nože, Messer u. Gabel zusammen gehörend, gepaart; ty dwě děti párno spolu chodj.
Parob, a, m. ol. s. ginoch.
Parobek, bka, m. sl. & pol. s. ginoch, mládenec; - bstwj, n. s. mládenectwj, panictwj.
Parocha, -chna, y, f. sl. s. paroka.
Parog, e, m. sl. Jungferschwarm.
Paroh, u, m. Zinken, m. besonders am Horn, am Hirschgeweih, ramus; pl. parohy, Hirschkolben, (Gehörn, n.) cornu cervinum tenerius, D.
Paroka, y, f. wlasenka, Perücke, capillamentum, coliendrum, R. - ář, e, m. Perückenmacher, insgemein capillamentarius.
Parola, y, f. sl. s. slib.
Parom, u, m. sl. & D. s. Peraun; 2) Donnerkeil, m. tonitru, fulmen: paromowá skála (střela), sl. K. Honth. Donnerkeil, m. eigenlich Krystall, crystallum.
Parostlina, obs. s. porostlina.
Parowec, wce, m. sl. Göm. kyselá polewka z paru chlebowého, Sauersuppe, Gährsuppe, f.
Parožek, parůžek, žku, m. dim. Zinkchen, n. ramulus; -žky, pl. Arme am Leuchter, brachia.
Parožkowý 3. z. B. swjcen, Armleuchter, candelabrum brachiatum.
†Parožnatec, tce, zrostlina, chara.
Parožnatý 3. Arm-, brachialis; parožnatý swjcen, Armleuchter, wie die Juden haben, candelabrum brachiatum.
Parožné, ého, n. Geweihgeld, n.
Parsůn, u, m. sl. Gesichtsbildung, f. facies: gakého ge parsůnu?
Párta, y, f. sl. Kopfputz, m. (gewöhnlich v. Borte), des Dorfmädchens, corona puellaris.
Partesy, ů, pl. sl. d. musikalischen Noten, Musikalien, chartae musicae.
Partýka, y, f. s. kragic chleba, Syl. 2) od. partěka, sl. s. kaupě 2)
Partykulárnj 1. opp. weřegný, Com.
Partýta, y, f. praktyka? praktykami a partýtami, Vel.
Partytura, y, f. sl. Choralbuch, Notenbuch, n. liber melodiarum choralium.
Paruba, y, f. s. paseka 1).
Párugi, owati, paaren: páruge kože, paaret zusammen, aequales alutas copulat, R.
Paruňkowý 3. s. wosk.
Parut, i, f. sl. was man zwischen 2 Finger fassen kann; - tka, y, f. dim. degte mi gen s (za) parutku soli.
Páry, ol. s. máry.

Parypa, y, *sl.* ſ. oř; wřený kůň, equus instructus, caballus, *Ryb.*

Parwſka, y, *f. sl.* eine rothe länglichte Birne, pyrum crustuminum, *Syl.*

Pás, *gen.* páſu, Gürtel, Gurt, *m.* cingulum, zona; průtržnj pás, Bruchband, *n.* subligaculum herniosi; pás ke kordu, ſ. khynk; auf der Kanone, přednj, proſtřednj ꝛc. pás, - Gürtel, zona, *R.* nebeſký pás, clima, *Com. Kram.*

Pas, u, *m.* Paß, Paßport, *m.* syngraphus, insgemein litterae passuales, salvus conductus; b. zuweilen, enger Paß, fauces, angustiae.

Paſačka, y, *f.* Hirtenmädchen, *n.* puella pastrix; auch blos pastrix.

Paſák, a, *m.* Hirtenknabe, Hirt, *m.* pastor; - cký 3. ſ. paſtuſſj.

Páſám, al, ati, *fr.* v. paſu.

Páſáwám, ati, *fr.* 2. v. paſu.

Páſek, ſku, *m. dim.* ein kleiner Gürtel, cingulum, zonula; b) Handbinde, *f.* fascia, zonula manualis; páſek v kolen, Knieriem, Kniegürtel, *m.* cingulum genuale; c) ſ. podwlaky, *D.*

Paſek, *sl.* ſ. poſek.

Paſeka, y, *f.* Hau, Gehau, *n. D.* sylva caedua; 2) Abholz, *n.* sarmenta; 3) Abholzung, *f.* sylvae caesio; 4) *sl.* Weide, Steppe, *f.* locus desertus, tesqua.

Páſemnice, *f.* Fitze, *f.* Fitzband, *n.* Fitzfaden, *m.* forago, (inis), *f.* 2) zostera, herba?

Paſenj, *n.* Hüten, Weiden, *n.* pascuatio.

Paſka, ſ. paſačka, *D.* 2) *sl.* großer geflochtener Kuchen, wie
der Oſter-Weihkuch
ňaken.
Paſkala, y, *f. sl.* Geti
mel, *n.* strepitus: ner
Paſkalugem, *sl.* Geti
Paſkawa, y, *m. Lypt.* ſ.
Paſkonný, ſ. poſkonn
Paſkuda, y, *m.* & *f. sl.* e
nahme, gleichſam p
ſſkůdce, ſſkudnjk; -
die Schaden thut.
Paſkudnjk, a, *m.* vo
foemin. dav.
Paſkudnjk, u, *m. sl.* ſ.
Páſměnka, y, *f.* zroſt
Páſmo, a, *n.* Gebinde,
v. zwanzig, an ei
auch v. 40 Fäden.
††Paſmo nebe, Himn
Paſmýnka, y, *f. mor.*
ce, *D.*
Paſnice, *f.* Schürze,
ctorium; - čka, y,
Paſowánj, ſ. paſugi.
Paſowka, y, *f.* Zapfe
felbirne, *f.* etwa e
rum.
Pasport, u, *m.* ſ. pas
Paſſa, y, *f. sl.* ſ. paſt
Pasſát, u, *m.* der Pa
ventus certus, st
Páſſi, páchal ſ. pách
Paſſige, *f. sl.* Paſſic
pl paſſige, derſel
passionis Christi
Paſſigowý 3. Paſſio
den, Charwoche,
antepaschalis;
Paſſionsblume, *f*
Linn.
Paſſklin, u, *m.* Kapp
us capitatus.
Paſſkřiwec, wce, *m.* ſ
Paſſkrta, y, *f.* - tný
ſ. mlſný, -noſt; -tjm
Paſſkwil, e, *m.* Pa

bellus famosus: - ant, a, m. Pasquillant, autor lib-i f-i.

Pasow, e, m. d. Stadt Passau, n. Passavia.

Pasowánj, n. Einschwärzung der Waaren, illatio clandestina (mercium). D.

Pastuta, s. pasſkyta, R.

Pasternák, a, m. Pastinake, f. Pastinak, Pasternak, m. Pastinak-wurzel, f. pastinaca, Lin.

Pastyka, y, f. Pastete, f. artocreas; -ář, e, m. Pastetenbäcker, Cyr. - řka, y, f. - inn, f. čka, y, f. dim. p-čky nadjwané, gefüllte Pastetlein, artolagani, R.

Pašť, die u. da sl. s. pěšť.

Pásť, pásti, s. pasu.

Past, past, i, f. (v. padnauti, wie wlast v. wládnauti,) d. Falle, z. B. der Mäuse, ꝛc. decipula, s. auch přehljdám.

Pastaussek, sſka, m. s. pastucha? Ryb.

Pastaussſka, y, f. s. pastussina, D.

Pasca, y, f. sl. s. past, Falle.

Pastewnjk, u, m. mor. s. pastwa.

Pastewný 3. zur Weide gehörig; p-ný dobytek, Weidevieh, n.

Pastorálka, y, f. Pastoraltheologie, f. theologia pastoralis.

Pastorčence, pl. sl. Stiefkinder, privigni.

Pastorek, rka, m. Stiefsohn, m. privignus; 2) das Getriebe in der Mühle, tympanum e fusis constans, R.

Pastorkyně, f. Stieftochter, f. privigna.

Pastornj 1. Stief-, z. B. pastornj syn, Stiefsohn, privignus; 2) stiefväterlich, novercalis: pastornj rodičowé.

Pastucha, y, m. Gemeinhirt, m. pastor communis, (publicus).

Pastussj 1. den od. d. Hirten be-

treffend, pastoralis, pastorius, pastoricius.

Pastussina, y, f. Hirtenhaus, n. casa pastoricia.

Pastwa, y, f. Weide, Futter, n. pabulum.

Pastwec, gen. pastewce, Hirt, m. pastor.

Pastwina, y, f. s. pastwisstě.

Pastwisko, a, n. folg.

Pastwisstě, n. Hut, Hutung, Weide, Viehweide, f. pascuum u. pl. pascua; - ný 3. z. B. p-ná rolj, Weid-, pascuus, R.

Pastýř, e, m. Hirt, m. pastor; - řka, y, f. - inn, f. uxor pastoris, pastrix.

Pastýrna, sl. s. pastussina.

Pastýřský 3. s. pastussj: - ská hůl, pjseň, pjsſkala ꝛc. - řstwj, n. Hirten-Gewerb, beym Viehe, officium pastoris, officium pastoricium; b) bey der Gemeinde, munus pastoris, auch pastoratus.

Pasu, pásl, pásti, imper. pas, hüten, weiden, pascere, fig. rozkossj pásti, Syl. břicho swé pásti, K. po někom pásti, gattern, s. čjhati; pásti po newěstkách očima; pasau očima protulugjce se, ꝛc. B.

II. rec. pásti se, weiden, auf der Weide fressen, pasci; fig. sami sebe pássli, K. při tom se kněžj gegich čistě pasau, K.

Pasugi, owal, owati, z. B. na rytjřstwo, zum Ritter schlagen, in ordinem equestrem recipere; - owánj, n. verb.

II. rec. pasowati se, sl. ringen, luctari.

Pasýnek, nku, m. sl. s. pastwisstě.

Pasynka, y, f. s. pasnice.

Pasýř, e, m. Gürtler, zonarius;

Digitized by Google

- řka, y, f. - inn, f. - na, - řský 3. - řstwj, n. wie bey pekař.

Pata, y, f. Ferse, f. am Fuße, calx; 2) der unterste Theil, pars infima; pata hory, der Fuß eines Berges, radix, auch pes: pata v slaupu, Säulenfuß, m. basis; (3) Hamme? D.) paty vkázati někomu, fliehen, tergum vertere, D. w patách za někym giti, einem auf dem Fuße nachfolgen; nemá to ani hlawy ani paty, s. hlawa; kdo nemá w hlawě, musý mjt w patách, d. Vergeßlichkeit büßen oft d. Füße, prov. sl od wrchu hlawy až do paty nohy, a capite ad calcem, Syl.

Patáček, sl. s. paták 2).

Patáčky, ů, m. pl. mor. s. zagečj slez.

Paták, u, m. Fünfer, Zahl v. fünfen, pentas, (adis), f.; 2) mor. s. gřessle; 3) sl. hie u. da Siebner, Siebenkreutzerstück, septenarius; 4) s. oko λ); paták bez oka, (gen. a) quadruplator: čtweráčy, aneb gakž řjkáme patácy bez oka (i. e. sspehýři), Vel.

Patalion, u, m. (πατασσω, schlagen, streiten, mittellat. battuo, franz. battre), Batalion, (Soldaten), cohors, Kram.

Pačhám se, al, ati, krumm gehen, varum esse, claudicare, D.

Pačhawjm, ěl, ěti, anfangen krummbein zu werden.

Pačhawý 3. Krummbein, grätschelnd gehend, loripes, varus. - wost, i, f. Krummgehen, n. D.

Páteřnj 1. Freytag-; páteřnj den.

Pátek, tku, m. Freytag, m. dies Veneris; weliký pátek, Charfreytag (der stille Freytag, dän. u. angels. der große Freytag, gr. παρασκευη μεγαλη), dies parasceves, dies mortis C… passio Domini, (d. vor… hende Nacht: nox passio…

Pátek, tka, m. ein böhmisch… name,

Patělat, s. pakolat.

Patent, u, m. s. otewř. list…

Páteř, e, m. Rückgrath, n. … dorsi; páteř hory, Berg… m. clivus, Syl. 2) Reihe, … weilen verächtlich), seri… teř dětj; páteř se wyčjt… welikých, Com. tytule … geho páteř wyčjtá, … (daher viell. auch selbs… grath -); 3) Rosenkranz, … sarium, corona globu… precatariorum; 3) eine … voll Kügelchen, Steine, … funiculus, linea: má p… swém hrdle, na kterém … sto welikých perel oryen…

Páterky, s. pátryky.

Paternásobný 3. fünffach, … tuplex.

Paterný 3. z. B. paterná … ce, quintana febris: w … cy paternau vpadnaut …

Patero, a, n. patero při… cýrkewnj, d. fünf Geb… Kirche, D.

Paterý, á, é, (abs. pater… nom. u. acc. pl. patery, … ley, quinque generum: … knihy Mogžjssowy, d. f… cher Mosis, pentateuch…

Patěšky, ů, m., pl. Lauer, … sterwein, m. lora, lorea … (pusca), oxycraton.

Patha, y, m. pathaun, … krummgehender, Krum… claudus.

Pathám, - hawý, s. patch…

Patička, y, f. dim. v. pata.

Patka, y, f. vorh., 2) sl. od…

rek, ein kleiner Herd, bey dem Hause, aggestus; 3) *sl.* s. pětka.
Patnáct, patnácte, *gen.* patnácti, fünfzehn, quindecim.
Patnáctiletý 3. fünfzehnjährig, quindecim annorum.
Patnáctka y, *f.* d. Zahl fünfzehn.
Patnáctkrát, *adv.* fünfzehnmal, quindecies.
Patnáctník, a, *m.* Fünfzehner, eine Münze, *D.*
Patnáctý 3. fünfzehnte, quintus decimus, od. decimus quintus.
Patník u, *m.* Eckstein, *m.*
Patočka, y, *m.* böhm. Zuname.
Patokář, e, *m.* Frischbiermann.
Patoky, *f. pl.* Kofent, Afterbier, Nachbier, Mittelbier, Frischbier, *n.* cerevisia secundaria.
Patřlat, u, *m.* -towý 3. *sl.* s. fátěl.
Patopršica, *sl.* s. pětiljstek.
Patorastý, *sl.* s. paternásobný.
Patoročný, *sl.* s. pětiletý.
Patřenj, *n.* Ansehen, *n.* das Sehen auf etwas, adspectus, intuitus, spectatio.
Patřjm, il, iti, ansehen, sehen nach etwas, anschauen, intueri, contueri, adspicere, adspectare, spectare; 2) s. náležjm: komu patřj ta zahrada? čti může gak patřj; ona má gjt, kam patřj; gak sluššj a patřj, wie es sich gehört, und gebührt, prout decet.
Patrný 3. augenscheinlich, manifestus, evidens; 2) kenntlich, ausgezeichnet, facile noscendus, insignis, notabilis: patrný gest manžel gegj w branách, *B.* 3) deutlich, perspicuus, clarus, luculentus, planus: wic nad swětlo polednj patrněgšj, - nad slunečnj swětlo, res luce meridiana clarior; - *ně, adv.* manifeste, evidenter; insigniter, notabiliter; perspicue, clare, plane.
Patro, a, *n.*, *sl.* lessenj w stodole, Emporscheune, Vorscheune, *f.* Gerüst in der Scheuer, *n.* pars superior horrei; (*Ryb.* d. Oberdecke eines Zimmers, tegumentum; das ist aber strop); co s patra, unversehens, plötzlich, de repente, ex abrupto, *Syl.* hněw B. na wás co s patra spadne, *K.* co s patra spadlý, *Syl.*
Patron, a, *m.* Patron, Gönner, patronus, fautor, *K.* adjutor, *Syl.* sw. Floryán, patron národu Polského, *Vel.* držj geg za patrona a pomocnjka wěžňůw, *Vel.* 2) Schiffseigenthümer, Schiffsherr, nauclerus, navicularius; -nka, y, *f.* -inn, *f.* - na.
Patron, u, *m.* s. modla 2), *Syl.*; 2) Patrone, *f.* zum Schuß, etwa embolus igniarius, *R.*
Patrykář, a, *m.* *sl.* der Rosenkränze u. dergl. verkauft.
Patryky, ů, *m. pl. sl.* s. páter 2).
Patrye, *f.* (v. battre, was auch schießen bedeutet, vgl. patalion), wysoké mjsto pro děla; y sama ta děla k střjlenj přistrogená, Batterie, *f.* agger tormentarius, et ipsa tormenta.
Patržel, petružlen, *m. sl.* s. petržel.
Patset, *ol.* s. padesát.
Patuch, u, *m. obs.* Badtuch, Badschürze, *f.* casula, *Com.*
Pátý 3. der fünfte, quintus; po páté, fünftens, zum fünftenmal, quinto; pátá částka, s. pětina; půl páta, půl páty, fünfthalb *D.*
Pautec, unrichtig für půtec.
Pauček, čku, *m. dim.* v. puk, pupenec; 2) s. puchýřek.

Digitized by Google

Pauch, u, m. ? Holbe, f. in der Mühle. D. Vorschützbaum in der Mühle, Lesch. 2) H lm, m. bey Gerüsten, jugum, D.
Pauchle, bess. folg.
Pauchně, n. plané gablko, Hagapfel, Holzapfel, m. malum sylvestre, D.
Pauchnu, s. puchnu.
Paučnjk, u, m. raucha sýtkowaná, gako pawučina, gakoby pawaučnjk, Kopstuch, n. (Schleyer, m. R.) flammeum, flammeolum, B.
Paudrusska (půldrusska?) y, f. sl. Nitr. leinenes Tuch, wie Tischtuch, etwas darinn zu tragen; auch Kopstuch.
Pauhý 3. lauter, Stock-, merus, purus, putus, od. purus putus: pauhý Čech, Stockböhme, purus putus Bohemus; pauhá prawda; od pauhého rána až do wečera; -host, i, f. Lauterkeit: pauhost dusse.
Pauk, sl. s. pawauk.
Paukle, s. pauchně, D.
Paupátko, a, n. dim. Knöspchen, Knösplein, n. calyculus; 2) folg. 2).
Paupě ete, n., nom. pl. paupata, Knospe an Blumen, z. B. Rosen ꝛc. calyx; 2) Puppe, a) ein Mädchen, pupa, pupula, b) Docke, s. lautka 1); c) ein Liebkosungswort, α) gegen Mannspersonen, pupus, pupulus, pusio; β) gegen Weibspersonen, pupa, pupula.
Pausa, y, f. Pause, f. pausa, Syl.
Pausst, tě, f. Einöde, f. locus desertus, solitudo; 2) Einsiedeley, f. sedes eremitae.
Paussténj, n. Lassen, n. paussténj krwe, Aderlaß, f. Aderlassen, n. sectio venae: paussténj baňkami, Schröpfen, n. scarificatio.
Paussťjm, ěl, ěti, s. pusťjm; zugeben, concedere: to že ge paussťjm, Com. žilu paussťě[...] auch blos paussťěti, aderlass[...] venam incidere; o někom [...] hola paussťěti, verzweifeln, [...]sperare; klasy paussťěti, Äh[...] bekommen, aristas emitte[...] swětlo od sebe p. ꝛc. -oči po p[...]nách; Com. dussi r. Id.; -jwo[...]al, ati, fr. B. racy klepeta p[...]sstjwagi, - pflegen sich d. S[...]ren abzusprengen.
Paussťka, y, f. domus desert[...]
Paustenjk, a, m. Einsiedler [...] Einsamlebender, solitariu[...] tam solitariam degens; [...]sonders im Walde, Wald[...]der, Eremit, m. eremita, [...]choreta; - nice, f. Einsi[...]rinn, eremita, D. - jcký 3. [...]siedlerisch, solitarius; - ct[...] subst.
Paustewnjk, vorh.
Paustka, y, f. Verwüstung, [...] Leere, d. Wüste, locus d[...]tus, vastus: sskoly pau[...] ležj, - vacuae sunt; -unt[...] domu Božjho paustkau [...] chåwagj, K. služby Bož[...]stkau ležj, K.
Paut, pauť, i, f. Wallfahrt, [...]fahrt, f. peregrinatio; n[...]ti choditi K. 2) ol. übe[...] Weg, via, iter; daher fo[...]
Pautec, tce, m. d. Abtheil[...] Kopfhaare, oben am S[...] od. vielmehr der Weg da[...] der spottweise auch d. La[...] heißt, via comae discr[...]tae: pautců neb workoči[...]
Pautko, a, n. dim. v. pa[...] der Bund an der Geig[...]men, R.

Pautnice, *f.* Pilgerinn, *f.* peregrinana foemina.

Pautničj I. auswärtig, fremd, extraneus, peregrinus: rozličným pautničjm včenim swe-denj.

Pautnjk, *a, m.* Pilger, Pilgrim, Wallfahrter, *m.* peregrinator religiosus, od. tendens in locum sacrum; -cký 3. zur Pilgerschaft gehörig; -p-cký klobauk, Reisehut, petasus, pileus viaticus.

Pauto, *a, n.* Eisen, *n.* Fessel, vinculum: pauto na ruku, Handeisen, Handfessel, Handschelle, *f.* manica; p. na nohu, Fußeisen, Fußschelle, compes.

Pauz, hie u. da *sl.* s. pawůza.

Pauzderko, *a, n. dim.* v. folg.

Pauzdro, *a, n.* Futter, Futteral, *n.* theca; p. na patrony, Patrontasche, pera embolorum igniariorum; p. na pistole, Holfter, Hulfter, *f.* theca; nůž a widličky w gednom pauzdru, Besteck, *n. D.* -na flasse, s. plo-skopauzdro.

Pauze, *adv.* lediglich, pure, pute, a) gänzlich, prorsus, plane; b) nur, tantummodo.

Páw, *a, m.* Pfau, *m.* pavo.

Pawaučj I. v. Spinnen, z.B. pawaučj přjze, s. pawučina.

Pawaučina, s. pawučina.

Pawauk, *a, m.* Spinne, *f.* einInsekt, a) d. ein Gewebe macht, aranea; b) v. langbeinige, phalangium; páw mořský (černokrewka? *D.*), Blackfisch, (loligo *R.*) Dintenfisch, *m.* sepia, *R. D.*

Pawaukowý 3. Spinnen-, araneus: pawaukowé plátno, bess. pawučina, *B.*

Pawel, wla, *m.* Paul, Paulus.

Paweža, *y, f.* Schild, *m.* eine Art Schutzwaffen, a) langer, scutum; b) r. n..r, clypeus, clypeum; (Tartsche, *f.* pelta); -žka, *y, f. dim.*

Pawezni I. zum Schilde gehörig, scutarius, *R.*

Pawezen.a, *y, f.* zrostl. clypeola.

Pawezník, *a, m.* mit einem Schilde versehen, scutatus, clypeatus; 2) Schildmacher, scutarius, *R.*

Pawian, *a, m.* der Affe Pavian; insgemein papio, *m.*

Páwice, *f.* Pfau, (weibl.)

†Pawiznice *f.* zrostl., lecanora.

Pawlač, *e, m.* Altan, Gang, *m.* an einem Gebäude, Gallerie, (*D.*), solarium, subdiale, maenianum; -áčka, *y, f. dim.*

Pawlaka, *f.* Schafot?

Pawlina, *y, f.* Pauline, *f.* Paulina.

Pawowánj, *n.* Bergbau, Bauung, *f.* cultura fodinarum, *D.*

†Pawonka, *y, f.* zrostl., pavonia.

Páwowý 3. v. Pfauen, pavoninus.

Pawrba, *y, f. s.* zlatoleysj, *D.*

Pawučina, *y, f.* Spinnengewebe, *n.* aranea, araneum, od. rete araneae; pawučiny přetkáwati, *prov.* vergebliche Arbeit verrichten, Aethiopem lavare; -nka, *y, f. dim.*

Pawučnjk, *u, m.* Flockappe?

Pawugi, *obs.* bauen.

Pawůza, *y, f., sl.* pawůz, pauz, *a, m.* (vgl. palus?), Heubaum, Wiesbaum, *m* pertica foenaria

Pawůznjk, *a, m.* langer Mann, longurio, trabalis homo.

Pawůznjk, *u, m.* Heubaumstrick, um ihn anzubinden, restis.

Pawůzný 3. Heubaum-; p-zný prowaz, vorh.

Pay, *e, m.* chlupaté hrubé sukno,

Frys, Bey, Boy, Fris, *m.* pannus crispus, villosus, *R.*
Paychowen, wně, *f. sl.* Sechtelschaff, *n.* worinn d. Wäsche gelaugt (gesechtelt) wird.
Payr, u, *m. sl.* s. peyř.
Pazauch, u, *m.* Nebenzweig, Nebenschoß, *m.* stolo.
Pazaur, u, *m.* Klauen, a) der Nagel od. das Hornige an der Zehe der Thiere u. Vögel, unguis; b) verächtlich v. Menschen, statt Hände od. Finger, ungula od. unguis; c) s. pazaurek 2).
Pazaurek, rku, *m. dim.* v. vorh. 2) Flintenstein, Feuerstein, *m.* pyrites, ae, *m.* silex.
Pazaurowatý 3. mit Klauen versehen, *K.*
Pazděřj, *sl.* pazderje, *n. coll.* d. Flocken des Flachses, Hanfes, flocci, *hung.* pozdorja.
Pazderna, y, *f.* Brechhaus, *n.* domus ubi linum vel canabis frangitur?
Pazdero, a, *n.* d. Flocke des Flachses, Hanfes, floccus.
Pazdj, *n.* u. *f.* d. Achsel, ala, axilla; 2) beſſ. podpazdj, Achselhöhle, cavum alae, *K.* pod pazdj Ewu wedl, *Neg.*
Pazdjk, u, *m.* Reiber, kleiner Riegel, *m.* pessulus.
Paže, *n.* s. pazdj 1), Jer. 38, 12; 2) Arm des Mannes, humerus; 3) Ranke, *f.* claviculus, s. pazauch.
Páže, ete, *n.* Page (Pasche), z. B. bey einem Fürsten, Edelknabe, *m.* puer nobilis aulicus.
Paženj, *n.* s. oploteň; b) Pfählen, *n.* palatio.
Pažerák (požerák), u, *m. sl.* s. požeradlo, a).
Pažjm, il, iti, pfählen, einpfählen, Pfähle einschlagen, pedare, impedare; 2) *Ryb.* mit Dach versehen?
II. *rec.* pažiti se, fest werden, vom Erdreiche, solidari.
Pažjř, e, *m.* Büchsenschäfter, *m.*
Pažit, i, *f. sl.* grüner Wasen, Grasfleck, *m.* cespes.
Pažitka, y, *f. sl.* s. offleych menſſj, *D.*
Pažitnjk, a, *m.* s. trpělka.
Pazneht (paznoht), u, *m.* d. Klau an vierfüssigen Thieren, Huf, *m.* ungula; nedwědj paznehty Bärenklau (Pflanze), acanthus.
Pažrawec, wce, *m. sl.* s. hltoň - wice, *f.*
Pažrawý 3. *sl.* s. hltawý, obžerný.
Pazucha, y, *f. sl.* s. pazdj.
Pcháč, e, *m.* pcháčj, *n. mor.* s. osel bodlák, *D.*
Pchám, (pichám), pchal, pcháti, pichám; 2) *sl.* einstopfen.
Pec, y, *f.* Ofen, *m.* fornax, zum Heitzen, Backen rc. fornax, furnus; chladjcý pec, Kühlofen, fornax refrigeratorius; wětrná pec, Windofen, furnus anemicus, *R.* kdož w pecy býwal, giného tam ožehem hledá, *prov. Vel.* wie der Schelm, denkt er.
Pecanka, y, *f.* Ofenmäuerl, *n.*
Pečárka, pečjrka, y, *f. sl.*, haub. Champignon, fungus pileolo lato orbiculari, candicante; a) wild, agaricus campestris, *Lin.* b) Mistpilz, Mistschwamm, *m.* agaricus fimetarius, *Lin.*; s. cýkánka 2).
Pecauch, a, *m. sl.* s. pecywálek.
Péče, *f.* Sorge, *f.* für etwas, cura, curatio; péči mjti (wésti), Sorge tragen, curare rem, curam gerere rei.
Pečem, *sl.* pekl, pécy, s. peku; slunce peče, d. Sonne sticht.

Pecen, cnu, *m.* ein Laib (Brod), panis.

Pečenář, e, *m.* Bratkoch, *m.* coquus assorum (assarius); - řka, y, *f.* ein Weib welches Gebratenes verkauft, od. auch bratet, Bratenweib, femina assa veniens.

Pečeně, *f.* Braten, *m.* assum, caro assa; elecý pečeně, Kälberbraten assum vitulinum; skopowá p. Schöpsenb. assum vervecinum; ledwjnkowá p., Nierenb., assum renum; weprowá p., Schweinb. offa (assa) suilla.

Pecenec, s. pecen.

Pečenj, *n.* Backen, *n.* 2) Braten.

Pečenka, y, *f. dim.* v. pečeně.

Pečený 3. *part. constr.* v. peku.

Pečeť, i, *f.* Siegel, Insiegel, *m.* sigillum, signum: pečeť wisutá, bulla, *Vel.*; papežská p. od. rybářský prsten, Fischerring, *m.* annulus piscatoris, *D.*

Pečetjm, il, iti, siegeln, signare, obsignare.

Pečetnj 1. zum Siegel gehörig; pečetnj prsten, Siegelring, *m.* annulus signatorius; pečetnj wosk, Siegelwachs, *n.* Siegellack, *m.* lacca signatoria.

Pech, a, *m.* Petr, Petrus, *Klat.* - chowá, é, *f.* Peters Weib, uxor Petri.

Pechorjm se, il, iti, *sl.* streben, (lächerlich), contendere.

Pěchota, y, *f.* Fußvolk, *n.* peditatus, copiae pedestres, pedites; 2) zu Fuß seyn, *n.* pěchotau choditi y běhati.

Pěchowatka, y, *f.* Pflasterschläger (Werkzeug), *m.* tudes.

Pěchugi, owal, owati, stampfen, tundere, *D.*

Pechůr, (pěchaun *boh.*?) a, *m. sl.* Infanterist, miles pedestris; 2) Fußgänger, pedes.

Peči (peku) se, *obs.* s. pečugi tuze.

Pečjrka, *mor.* s. pečárka.

Pečitý 3. gebraten, z. B. pečité gjdlo, auch blos pečité, Gebratenes, *n.* assum.

Pečiwo, a, *n.* Back, *m.* Gebäcke, *n.*; s. pečenj 1).

Pecka, y, *f.* Stein, *m.* der harte Kern im Obste, ossiculum; sliwowá pecka, Pflaumenstein, ossiculum pruni; 2) Felsen im Acker, *D.* 3) vzel rudy, fester Kern im Erz, centrum metalli; *pl.* pecky, Blumenkelch, *m.* calices florum.

Pécka, y, *f.* s. pjcka.

Peckowitý 3. z. B. peckowité owoce, Steinobst, poma ossuosa.

Pečliwý 3. sorgfältig, diligens, curam gerens; - wě, *adv.* diligenter, accurate; - wost, i, *f.* Sorgfalt, *f.* diligentia, cura.

Pecnář, e, *m.* Brodbecker, *m.* pistor panarius; - řka, y, *f.* - inn, *f.* - trix - ria, &c. řůw-; stwj *rc.* wie bey pekař.

Pecnec, ence, *m.* s. pecnjček.

Pecnj, Ofen.

Pecnjček, čku, *m. dim.* Laibchen, (Brod).

Pečowánj, *n.* Sorgen, *n.* curatio; 2) Kummer, sollicitudo, *D.*

Pečowitý 3. sorgenvoll, sollicitus, curis distentus: pečowitj lidé; - tost, i, *f. subst.*

Pecowka, y, *f.* ein gewisses Getränk (aus Obstkernern) der alten Böhmen, *Haj.*

Pecuch, a, *m. sl.* Ofensitzer.

Pečugi, owal, owati, sorgen, für etwas Sorge tragen, curare rem, curam gerere rei.

Pécy, s. peku.

Pecyčka, *f. dim.* Steinchen im Obste, ossiculum.
Pecyna, y, *f* der Schutt v. einem alten Ofen.
Pecywál, a, *m.* folg.
Pecywálek, lka, *m.* ein liederlicher Bube, der auf Ofen od. auf den Feuerherde sich zu wälzen pflegt, Ofenhocker, Bärenhäuter, *m.*
Pecywálka, y, *foemin.* v. vorh.; 2) eine Art Mehlspeise, *sl.* podpopeln; k, *mor.* poplanauch.
Pedál, a, *m.* warhanjcké podnožky, Pedal, Fußklavier, *n.* pedale, *R.*
Pedesiat, *sl.* s. padesát.
Pěgi, pěl, pěti, krähen, vom Hahne, cucurrire, canere, cantare; 2) *ol.* s. zpjwám v. Menschen: páter pěti, den Rosenkranz singend beten. (D. Neuern gebrauchen es auch vom Dichtergesang)
Pěhy, ů, *sl.* Leberflecken, vitiligo.
Pěhawý 3. *sl.* leberfleckig, vitiliginosus; pěhawý kůň, *hung.* pej?)
Pek, u, *m. sl.* Hitze, *f.* aestus.
Pekáč, e, *m.* Bratpfanne, *f.* sartago, frixorium, *Syl.*; -ček, čku, *m. dim.*
Pekař, e, *m.* Bäcker, *m.* pistor; -řka, y, *f.* -inn, *f.* uxor, conjux, marita pistoris, pistrix: -řůw, owa, owo, *adj. poss.* dem Becker gehörig; -řin, a, o, *adj. poss.* der Beckerinn gehörig; -řský, 3. den od. d. Becker betreffend, Becker-, pistorius; p-ský chléb, Beckerbrod; -řstwj, *n.* Beckerhandwerk, *n.* opificium pistorium.
Pekárna, y, *f.* Backhaus, *n.* officina pistoria.
Pekáw ám, al, ati, *fr.* v. peku.
Pekelec, lec, *m.*, *mor.* pekélce, *n.* *sl.* kautskow, (v. kaut u. skowati, schowati), Hölle, *f.* der en[...] Raum zwischen dem Ofen, [...] der Wand, *D.* horegšj pekel[...] d. Oberplatte am Ofen, a[...] cus fornacis.
Pekelnj 1. s. pekelný.
Pekelnjk, a, *m.* Höllengott, [...] den Alten deus infernus, [...] inferorum, Pluto; 2) der [...] in der Hölle als verdammt [...] findet, Höllenbraten, *m* Höl[...] kind, *n.* s. přisaudjm 3); - n[...] *f.* Höllengöttinn, bey den Al[...] dea inferorum, Proserp[...] Hecato; 2) d. sich in der [...] befindet.
Pekelný 3. höllisch, in der [...] befindlich, infernalis, sty[...] pekelné bolesti, auzkosti, [...] wdy, pekelný oheň, Ka[...] kel, *m.* ignis sacer; (mor[...] *Ryb.* oheň pekelný mu [...] zapálil; s. auch oheň.
Peklo a, *m.*, *ol* poklo, pok[...] *obs.* poku, jetzt peku; *hun*[...] kol), d. Hölle; a) d. Höl[...] ter dem Ofen, cavern[...] fornacem, angulus po[...] nacem; b) der Ort de[...] dammten nach dem To[...] tarus, tartara, (orum). [...] improbis destinatus, [...] nus; 2) unter dem Web[...] fovea sub textrina, [...] machina textoria; [...] oheň studený; 4) in *B*[...]
†Pěknénka, y, *f.* zrostl[...] smus.
†Pěknička, y, *f.* zrostl., n[...]
†Pěknolist, u, *m.* zrostl[...] lophyllum.
†Pěknomázdřec, rce, *m*[...] na, Nicandra.
†Pěknortec, rtce, *m.* zrost[...] lopogon.

Pěknosenec, nce, *m.* zrostlina, calochortos.

Pěknošwol, u, *m.* zrostlina, doryanthes.

Pěkničký 3. *dim.* v. pěkný, sehr schön, allerliebst, bellulus; pěkničce, *adv.* bellule, *K.*

Pěkný 3. (vgl. φαεινος, venustus, feinl, schön, a) v. Ansehen od. Gestalt, pulcher, formosus, z. B. Mensch, Gesicht, Gestalt, Farbe rc.; pěkná vměnj, schöne Wissenschaften, artes elegantiores; pěkná mauka, feines Mehl, farina tenuis; vortrefflich, herrlich, rühmlich, z. B. Stimme, Gesang, Wetter, Buch rc. pulcher, praestans, praeclarus; e) sanft, gütig, lenis; pěkné předkladánj, *Har.* pěknými slowy namluweni, *Vel.* -ně, *adv.* pulchre, praeclare, bene, leniter; pěkné krásně, sl. gar schön: ty heussky ona wěcu pěkně krásně pogedla; -nost, i, *f.* Schönheit, *f.* pulchritudo.

Peku, peču, pekl, pécy, (péct, u. pyce,) pečen, *imper.* pec (peč), (phöniz. bek, Brod, hebr. bag, jede Speise, βῶ, erwärmen, Baiae, &c.) backen, z. B. Brod, Kuchen rc. coquere, pinsere; 2) braten, z. B. Fleisch, assare, torrere.

Pelech, u, *m.* s. brloh, u. folg. swůg pelech někde mjti, *Wrat.* 2) Hurennest *n.*? *D.*

Peleš, e, *f.* Lager, *n.* der Thiere, cubile, *K.* d. Höhle, spelunca; peleš kurewská, vorh. *D.* peleš lotrowská, spelunca latronum, *B.* pelesse rauhánj mahometského, *Vel.*

Pelessim se, il, iti, Unzucht treiben, Schandthaten verüben, turpia agere.

Pelest, i, *f.* Leiste, *f.* Brett, *n.* asser: k lawičkám (pelestěm) na lodech přibiti gsau za hrdla, *K.* 2) Bettleiste, Bettseite, *f.* pars spondae, *Lesch.*; Fußbrett eines Bettes, *D.*

Pelhřimow, a, *m.* kön. Stadt, im Bechiner Kr. Pilgramium.

Pelichám, al, ati, sich mausen, d. Federn ablegen, pennas ponere.

Pelikán, a, *m.* Pelikan, *m.* Vogel, pelicanus, pelecanus; 2) Pelikan, Zahnzange, ein chir. Instrument, pelicanus, volsella, dentiducum.

Peltram, u, *m.*, *sl.* auch tarkan, Bertram (Pflanze), *f.* pyrethrum.

Pelyněk, ňku, *m.* Wermuth, *m.* absinthium, apsinthium; v. mořský, Wurmsaamen, *m.* absinthium, seriphium (marinum), *R.* s. auch polyněk.

Pelyňkowý 3. v. Wermuth, z. B. pelyňkowé wjno, Wermuthwein, vinum absinthiatum, od. absinthites.

Pemrlice, *f.* Stockhammer, *m.* (Steinm.) malleus mollaris; Hammer der Bergknappen, malleus fossorum; pemrlice zubatá, Stockhammer des Marmorpolierers, malleus dentatus

Pemzljk, s. penzljk.

Peň, *gen.* pně, der Stamm eines Baumes, truncus, stips, stipes.

Pěna, y, *f* (záběl), Schaum, *m.* Gäscht, Gescht, *m.* spuma; 2) Schlacken, *m.* z. B. des Erzes rc. recrementum, scoria, retrimentum, v. střjbra od od střjbra, Silberschlacken, scoria argenti, helcysma; 3) mořská pěna, Bimstein, *m.* pumex; pě-

K

na skla, Glasgalle, *f.* Glasschlacken, fel vitri, anatron.
Penáljk, u, *m.sl.* s. sskryptorálek.
Pěnawý 3. schäumig, spumeus, spumosus.
Peňaz, *sl.* s. penjz.
†Pěněnka, y, *f.* zrostlina, cardamine.
Peněžák, a, *m.* reicher Kautz, s. boháč.
Peněžjm, il, iti, zu Gelde machen, s. zpeněžjm.
Peněžitý 3. Geld betreffend, pecuniarius, numarius, peněžitá pokuta, Geldstrafe, *f.* mulcta numaria, auch blos mulcta; pen. pomoc, Geldhilfe, *f.* peněžitá summa; peněžitá aneb městská pře, *Vel.* 2) geldmachend, pecuniosus: peněžitá zpowěd; 3) geldreich, pecuniosus: lasskugj, ssasskugj peněžitj blázni; peněžitj boháči, *Com.*
† Peňežna, y, *f.* Bank, *f.* cassa, *f.* aerarium, s. peněžnice.
Peněžný 3. Geld-, geldreich, pecuniosus; peněžný měssec, stlad, Geldbeutel, *m.* rc.
Peněžoměnec, nce, s. měnec, *B.* Geldhändler, numularius.
Peněžstwo, a, *n. sl. coll.* Gelder.
Pěnj, *n.* (kur od. kohautů, auch kuropěnj), *n.* Hahnengeschrey, *n.* cantus galli; daher als eine Zeit gallicinium.
Pěnice, *f.* Grasmücke, *f.* curruca, luscinia altera, *Klein*, motacilla luscinia, *Lin.* p. hluchá, taube Grasmücke, curruca surda, *R.* p. weliká, große Grasmücke, curruca major, *R.* -ka, y, *f. dim.*
Pěnjm, il, iti, schäumend machen, spumare.
II. *rec.* pěniti se, schäumen, jäschen, säumen, spumar[e] mas agere.
† Pěnissnjk, u, *m.* zrostlina [...] gentiich *russ.*), rhod[o-] dron; -witý 3. rh-dend[...]
†Pěnitý 3. s. pěnawý, *P.*
Penjz e, *m.* (v. pensa? pénz), ein Stück Geld, [...] Münze, numus; památ[...] njz, od. penjz pocty, Den[k-] ze, Ehrenmünze, numus [me-] morialis, numus honor[...] eine Summe, pecunia; [...] přjwoznj, s. přjwozné, [...] od lázně, Badegeld, bal[...] cum, Božj penjz, s. z[...] wek; 2) Pfennig, *m.* dena[...] p. sw. Petra, Abgabe a[...] Pabst; *pl. nom. acc.* & *voc.* [pe-] njze, *gen.* peněz, *dat.* pen[...] *loc.* penězých, *instr.* peně[...] tener penězmi, Geld, pec[...] numi, aes; ssiroké penjze, [...] tes Geld, drobné p., klein[...] pecunia minuta; hotowé, [...] wyčtené p, baares Geld, [pe-] cunia praesens, nume[...] ražené, bité p., klingende[...] ze, aes paratum; střjbrn[...] njze, Silberg., měděnné [...] měďáky; papjrowé p., Pap[...] p. chartacea; obřezané, [...] čené penjze, Kippergeld, [...] pergeld, aes circumcis[...] adulteratum; wcepnj p., [...] Geld, welches nach Bergwe[...] unkosten wöchentlich ü[...] bleibt; konwencyonálnj p., [...] ventionsg., p. conventio[na-] lis, wážné, newážné, dob[...] zrna p., vollwichtiges, u[n-] wichtiges G. v. gutem Kor[n] Schrott, justi, injusti pon[de-] ris, bonae ligae, p. zapůjč[...] penjze, Aktivschuld, *f.* cre[di-] tum, pecunia credita; sl[...]

né penjze, Darlage, *f.* aes depositum; welikými penězmi to přeplatil, *Vel.* tymž to za čtwery penjze y wýsse prodáwali, *Id.* peněžy se přelstíti dáti, *B.* dluh na penězých, Geldschuld, *f.* nomen, a) zu zahlende, passive, pecunia debita, aes alienum; b) einzunehmende, active, creditum, pecunia credita; měsec na penjze, Geldsack, *m.* crumena, marsupium; peněz žádostiwý, geldgierig, cupidus aeris, avarus; kdo má penjze, má poctiwost, *prov. sl.*

penjžek, žku, *m.* (auch penjžček), *dim.* v. penjz; 2) Bisamkorn, Bisamkraut, *n.* bibiscus abelmoschus; 3) p. menssj, s. ... 4) p. (winutý), Egelkraut, Pfennigkraut, *n.* lysimachia numularia, *Lin.*, *hung.* pénzlevelü fü.

penjžek, žka, *m.* Pfennigfüchser?

...nka, y, *f. dim.* v. pěna; 2) *sl. Lypt.* Stütze des Steges, im Wasser.

...nkawa, y, *f.* Fink, *m.* fringilla, humenečnj p., Heerdfink, *D.*

...nnál, e, *m.* Federbüchse, *f.* theca pennaria, *D.*

...nokrewný 3. s. horkokrewný.

...nowěnka, y, *f.* zrostlina, spumaria.

...ntle, *f.* Band, *n.* Binde, *f.* z. B. am Kopfe, taenia; - lička, y, *f. dim.* Bindchen, Bändchen, *n.* taeniola.

...ntljk, u, *m.* Haarband (v. Seide, *D.*) vinculum crinale; - ář, e, *m.* Bandmacher, effector taeniarum; - řka, - řský, 3. - řstwj, Bandmacherey, *f.* ... mit bey pekař.

...nycýl, u, *m.* *sl.* sskryptorálek.

Penzljk, u, *m.* Pinsel, *m.* zum Mahlen od. Anstreichen, penicillum, penicillus, peniculus; penzljk k čárkám, Linienpinsel, penicillus linearis; p. wlasowý, Haarp., p. capillaris.

†Penzý, *f.* Pension, *f.* stipendium; pensio, *Kram.*

Penzyonista, y, *m.* Pansionär, Pensionist, *m.* stipendiatus, (pensionatus).

Pepjch, a, *m. sl.* s. trpělka; 2) ein Schimpfname.

Pepjssk a, y, *f. sl.* porh 1).

Pepř, e, *m.* Pfeffer, *m.* piper; pepř potočný, Flohkraut, *n.* Flohpfeffer, Wasserpfeffer, polygonum hydropiper, *Lin.* pepř myssj, s. wssiwec; pepř turecký (Indyanský), *sl.* auch čerwený u. papryka, türkischer rother Pfeffer, siliquastrum, piper Indicum, *Herb.* capsicum annuum, *Linn.*

Pepřjm, il, iti, pfeffern, piperare, pipere condire.

†Peprnec, capsicum? s. pepr tur.

Peprný 3. *sl.* s. perný.

†Pepřowec, wce, *m.* zrostlina, schinus.

Pepřowý 3. v. Pfeffer; p-wý strom, Pfefferbaum, *m.* piperis arbor, *R.*

Pěra, y, *f. mor.* & *Nitr.* s. piroh.

Perassin, u, *m. sl. Lypt.* s. petržel.

Peraun, *ol.* Perun, a, *m.* (v. peru), Jupiter, Donnerer, Jupiter, Zeus; - nowý 3. Jupiters., Jovis; p-wá skála, střela, s. paromowá skála.

Perautka, y, *f. dim.* v. peruk.

Peřawka, y, *f.* s. peyřj.

Perce, *n.* s. pýrko.

Perchta, y, *f.* ? *Lomn.*

Percoch, u, *m.* hutnj nemoc, dussnost hawjřská, Hüttenkatze,

Bergsucht, *f.* morbus metallicorum.
Peregrýn, u, *m.* Berggrün, *n.* chrysocolla.
Peřený 3. s. pernatý: peřená a křídlatá zwěř, *Com.* nepeřené ptactwo, *Id.*
Peřest, i, *f.* bunte Beschaffenheit.
Peřestý 3. (v. péro), bunt, was mehr als eine Farbe hat, buntfleckig, (besonders v. Federn), varius; peřestá wolawka, Rohrdommel, ardea stellaris, *Linn.*
Pergament, ꝛc. s. pargamen.
Pergamutky, s. pargamutky.
Perja, perje, *n. sl.* folg.
Peřj, *n. coll.* Federn, pennae; peřj po obau stranách brku, Fahne, *D.* 2) od. kytka z peřj, Federbusch, *m.* crista, s. chocholm; -jčko, *a, n. dim.*
Peřjm, il, iti, federn, Federn v. sich fahren lassen, z. B. Betten, plumas emittere.
II. *rec.* peřiti se, brky paussteti, kielen, caules pennarum accipere, *D.*
Peřina, y, *f.* Federbett, *n.* culcita plumea; swrchnj, spodnj p. s. swrchnice, spodnice: peřiny žabj, s. žabokřeky (žabosskřeky), Froschlaich; -nka, y, *f. dim.* Federbettchen, Federkissen, *n.* culcita plumea; zum Kopfe, cervical; b) Bäuschlein, *n.* (Arzneyk.) plumaceola.
†Peřinnjk, u, *m.* Bettsack, etwa stragularium, *P.*
Peřjtworce, *m.* Federschmücker, plumarius, *R.* -řenj, *n.* Federschmückerkunst, plumaria textura, od. ars plu-ae t-ae, *R.*
Perk, u, *m.* galowá skála, unfruchtbarer Felsen (Bergb.), sterile metallum, purum saxum.

Perkán, u, *m.* Perkan
le laneum, trium li
Perkmistr, a, *m.* zp
Bergmeister, magis
licorum; 2) Ber
Weingebirge, mag
tium vitiferorum:
(w Praze) měl y su
Vel.
Pérko, pýrko, a, *n.* di
ne Feder, pennula
eine kleine Flaum
mula; 2) s. peřj 2
3): bez pýrka neode
Perkowj, *n.* drobná
la, Bergschutt, *m.*
unfruchtbaren Fels
menta sterilis sa
Perkowice, *f.* Bergb
Bergschutt aus der
ziehen, corium e
metallis.
Perkytle, *f.* hawjřská
kappe, *f.* bardocuc
Perla, y, *f.* Perle, *f.*
garita; -ička, y, *f.*
chen.
Perljček, čku, *m.* s. k
(*hung.* gyöngy-v
Perlenblume), *Les*
Perljk, u, *m.* Hamme
gen, malleus; 2)
hammer des Spore
dissecans; perla k
eiserner Schlägel, zu
ren (Maur.), tude
4) *mor.* s. nebozyze
Perlokwět, u, *m.* s. per
Perlowec, Diadem
schmuck?
† Perlowka, y, *f.* s. u
Perlowý 3. Perlen-,
wá matka, Perlen
trix margaritae;
big, colore marg
točenice perlowá,

koralka (perlowka), Perlenbrandwein.
Perna, y, f. Barn, m. Banse, Banne, f. D. 2) Futteral für d. Federn??
Perňa, sl. s. pýřenj.
Pernactwo, a, n. s. ptactwo; p. zemské, Erdgeflügel, n. aves terrestres, D.
Pernač, e, m. s. pennál, D.
Pernatice f. zrostlina, trichinium.
Pernatjm, ěl, eti, flück werden, Federn bekommen, plumis obduci.
Pernatý 3. Feder tragend, penniger, pennatus, pinnatus, federig, plumeus, plumosus, z. B. pernatý prach, Flaumfeder, pluma.
Perně, f. s. přjstodolky, R. 2) adv. v. perný.
Pernice, f. ein gewißes Gefäß zum Distilliren.
Pernjk, u, m. (v. perný), sl. medownjk, Lebkuchen, Pfefferkuchen, m. placentula, placenta mellita, libum mellitum.
Pernjkář, e, Lebküchler, Pfefferküchler, Lebzelter, pistor libarius; - řka, - řků, - rowic, - řčin, řský, - ſtwj, wie bey pekař v. Abraham.
Pernjkowý 3. v. Pfefferkuchen.
Perný 3. (für peprný), Pfeffer-, piperatus; scharf, beißend, pikant, vom Geschmacke, Speise, Trank, acer; perná horčice, sl. perná wůně, scharfer Geruch, odor acer; perná gjcha, Pfefferbrühe, f. jus piperatum; perná práce ꝛc.; 2) mit Federn gefüllt, v. Federn, plumeus: perných ſſatů nemagj, Com. Perně, adv. acriter; b) herb, hart, acerbe: to welmi perně wla-
ſtnjmi žiwoty zaplatiti muſy-li, Vel. to děti a wnukowé perně platiti muſegj, Id. perně zažiti něčeho, Cyr. z toho před Bohem perně a těžce odpowjdati bude, Vel.; noſt, i, f. Schärte, f. das Pikante, acrimonia, acumen.
Péro, a, n. Feder, f. a) an geflügelten Thieren, penna, pinna; b) od. pſacý péro, Feder, Schreibfeder, penna, penna scriptoria; c) něco w péru zadržeti, - verschweigen, v. etwas nicht schreiben, Vel. d) d. Feder in der Uhr, in Schlößern, elater; péro wlaſowé, Haarfeder, elater capillaris; e) péro k reyſowánj, Reißfeder, graphium; f) s. peřj 2), 3); sl. auch Blumenstraus, m. Bouquet, fasciculus florum.
Peroržjzek, zku, s. ſſkryptořálek.
†Pérownjk, u, m. zroſtlina, struthiopteris.
Perpendykul, u, m. Perpendikel, m. perpendiculum; - lárnj, p-lár, p-laris; - ně adv p-lariter.
Perſán, u, m. Reinfarn, (d. weiße Reinfarn), tanacetum, R. ptarmica, Com.
Perſký 3. persisch, persicus; Perſká země, Persien, n. ein Land, Persia, Persis, (idis).
Perſpektýw, u, m. Fernrohr, n. telescopium, D.
†Perſoonka, (Perſůnka), y, f. zroſtlina, persoonia.
Perſſan, a, m. Perser, Persa.
Perſye (u Perſy, K.), Persien, n. Persia.
Pertram, s. peltram.
Peru, (vgl. ferio), pral, práti, imp. per, schlagen (derb), z. B. jemand; daher 2) waschen, d. Wäsche, a) eigentlich mit dem

Waschbläuel, (pjstem); b) überhaupt waschen, auch Geräthschaften, Obst, Getreide rc. lavare; von festen Körpern ist mygi üblich; 3) Strahlen schießen, werfen, v. der Sonne, radios vibrare: nynj zem slunce pere; nynj mi neywjc slunce pere do sklepa.

II. *rec.* práti se s někým, sich raufen, sich schlagen mit jemand, pugnare cum aliquo; s kantorem se práti (blíti se), *prov.* ein Kalb machen, vomere, *D.*

Perut, *i, f.* eine Feder aus dem Gansflügel, Schwinge; fig. plamenná peruť; 2) Floßfeder, *f.* pinna.

Perutj, *n. coll.* pérka na křjdle, Flügelfedern, pennae: křjdla twá hrozná a perutj twé neyhorssj, 2 *Esd.* 11, 46.; b) Floßfedern, pinnae.

Peryod, *u, m.* Period, *m.* periodus.

Peryoda, *y, f.* Periode, *f.* Zeitraum, *m.* periodus.

Pes, *gen.* psa, *m.*, *nom. pl.* psy, Hund, *m.* canis; pes stawjcý, Wachtelhund, canis indagator, canis coturnicum aucuparius, *D. R.* pes honjcý, Bürschhund, *D.* pes na gezewce, Dachsh., pes weliký englický, Dogge, pes mořský, Meerh. canis marinus, *R.* pes mořský weliký, großer Meerh., canis carcharias, ae, *m.* p. bodlawý, Stachelh., mustelus spinax, *R.* p. hladký, glatter Seeh. mustelus levis, *R.* p. mořský perestý, Sternh., galeus asterias, *R.* p. mořský sywý, blauer Hundfisch, galeus glaucus, p. masářský, Fleischhackerh., Bullenbeißer, (engl. Dogge), canis molossus, p. wesský ... vatý, zottigter Dorfh., c. ... losus; p. wzteklý, *sl.* b... wüthender H., c. rabid... auch ohař, wěžnjk, sljdnj... 2) niedriges Schimpfw... Hund, Hundsvolk; p. po ... *sl.* hohl ihn (es) der Geyer... mi psa! *sl.* den Geyer gi... mir! zažige toho, co pes ... dla, es wird ihm bekom... wie dem Hunde das Gra... sen; dwau dworů pes, *sl.* Schmeichler beyder Parth... pes psu brat, *prov. sl.* s. ... druha hledá, semper gr... lus assidet graculo; ne... ze psa slanina, ani z wlk... ranina, *prov. sl.* nehleď na ... ale čj pes, *prov. sl.* &c. gako pes, hundsmager.

Pesak, *a, m.* Meersaufisch... squalus?

Pěseň, *sni, sl.* s. pjseň.

Peskugi, *owal, owati*, hu... herunter machen, objur... increpare.

Peský 2. hündisch, hundsvö... nequam; pesky, po pesku, nequiter, *n.*

Pestwj, *n.* s. sselmowstwj, H... vötterey.

Pěssák, *a, m. sl. & mor.* Inf... rist, Fußknecht, *m.* miles p... ster, pedes; 2) Handrob... (*opp.* Fuhrrobotter, mit... spann), operarius man...

Pěssec, *ssce, ol.* vorh.

Pessek, *sska, m. dim.* v. Pech... ner Peter, *Klat.*

Pěssj 1. zu Fuße, pedester, ... pěssj lid, s. pěchota; pěssj ... s. pěssák 1); p. mlýnek, ... Handmühle, *f.* mola ma... ria; p. robota, Fußfrohne...

Pěssina, *y, f.* Fußsteig, Fu...

m. semita: - nka, y, f. dim. ein schmaler Fußsteig, f.
Pěšky, adv. zu Fuße, z. B. gehen, pedibus, auch pedes, (itis), s. S. přiſſel věšky,
Pešt, u. m. (die u. das sl. Pešť, i, f.) d. berühmte Stadt Pest in Ung. Pestinum, Pesthum, Vel.; - an, a, m. ein Pester, Pestiensis; - nka, y, f. - inn, f. P-sis; - nský 3. Pester, Pestiensis, Pestanus.
Pěst, i. f. Faust, f. zusammengeballte Hand, pugnus; zaťatá pěst, geballte Faust, pugnus, D. železná p., Fausteisen, n. des Hutmachers, pugnus ferreus; vděřenj pěstj, Faustschlag, m. ictus pugni.
Pěstaun, a, m. Pfleger, Erzieher, educator: pěstaun a včitel geho synů Vel; 2) Zuchtmeister, m. disciplinam exercens; - nka, y. f. mor. et sl. s. chowačka.
Pěstaunstwj. n. Pflege, Erziehung, f. auch das Amt; b) Zucht, f. disciplina: gak pěstaunstwj přestalo, wlaudila se k djtkám swoboda a wostopaſſnost; nad cyrkwj tyranstwj, mjsto pěstaunstwj prowodili, K.
Pester, u, m. s. folg. u. vgl. pestřec.
Pestřec, řce, m. ein auf den Bäumen wachsender, weicher, eßbarer Schwamm, manchmal v. der Größe eines Topfes od. Hutes, tuber lignarius esculentus, der große Holzschwamm.)
Pěstka, y, f. dim. Fäustchen, n. pugillus.
Pěstnj 1. Faust-, pěstnj palička, s. železná pěst, p. prawo, Faustrecht, n. jus fortioris, D.
Pěstnice, f. rukawice bez prstů, Fäustling, m. D.; 2) pl. pěstnice, Faustschläge, ictus, verbera pugni., Ryb.
Pěstnjk, a, m. Faustfechter, m. pugil.
Pěstownjk, a, m. sl. s. pěstaun.
†Pestřec, erce, m. zrostlina, lycoperdon, Berchth.
Pěstugi, owal, owati, mit den Händen oft anrühren, attrectare, tractare, Syl. 2) mit der Faust, od. auch sonst schlagen, pugnis verberare, Com. 3) das Kind auf dem Arm tragen, pflegen, fovere, nutrire.
II. rec. pěstowati se, einander (mit der Faust) schlagen: pěstugi se o mjsta pjſſkalkami -; 2) sich amüsiren, vergnügen, delectari, oblectari: bedliwě se s žalmy pěstowati, K. matky se s nemluwňátky na dlanjch neb na rukau rozkoſſně a milostně pěstugi, K.
Pestúwám, ati, sl. fr. v. vorh.
Pesstwj, n. Muthwillen, m. Schelmerey, f. petulantia.
Pesſtwo, a, n. sl. vorh.
Pět, gen. pěti, fünf, quinque; Pět kostelů, Fünfkirchen, eine bischöfl. Stadt im Baraner Komitat, Quinque-Ecclesiae.
Peta, sl. s. pata.
Pěták, u, m. sl. s. paták 3).
Petéče, f. pl. Fleckfieber, f. Petetschen, petechiae, (arum), febris petechialis, D.
Pěti, (pieſſe), ol. s. vpjm.
Pětidcat, ol. s. padesát.
Pětidennj 1. fünftägig, quinque dierum.
Pětiǧroſſák, a, m. s. patnáctnjk, D.
Pětihranatost, i, f. fünfeckige Beschaffenheit, pentagonum.
Pětihranatý 3. s. pětihraný.
Pětihranjk, u, m. Alpfuß, m. Alpkreuz, n. signum pythagori-

cum, pentalpha, *D.*; 2) Fünfeck, *n.* pentagonum, *D.*
Pětihraný 3. fünfeckig, pentagonus; - ně, *adv.*
Pětiletý 3. fünfjährig, a) fünf Jahr alt, z. B. Mensch, Wein, ꝛc. quinquennis; b) alle 5 Jahre geschehend, quinquennalis; c) fünf Jahre dauernd, quinquennalis.
†Pětilist, u, *m.* zrostlina, pentaphyllum.
Pětilistek, stku, *m.*, *sl.* pětiprstice, Fünffingerkraut, Fünfblatt, *n.* potentilla reptans, *Lin.*
Pětjm se, il, iti, (*sl.*) den Schritt zurückhalten, gradum retinere, cunctari.
Pětiměsýčný 3. fünfmonatlich, quinquemestris.
Pětina, y, *f. sl.* Fünftel, *n.* quinta pars,
Pětinásobný, s. paternásobný.
Pětipán, a, *m.* Fünfherr, quinquevir; - nský 3. z. B. aurad, Fünfherrenamt, *n.* quinqueviratus.
Pětiprstek, stku, *m.* s. petiljstek.
Pětiprstice, *f.* wstáwač, Wunderbaum, *m.* Kreuzblume od. Wurz, Stendelwurz, *f.* testiculus, palma Christi, *R. Herb.*
Pětirohý, 3. fünfzackig.
†Pětirožec, žce, *m.* zrostlina, penthorum.
†Pětirožnjk, u, *m.* fünfzackige Gabel, *Neg. Il.*
Pětistý 3. fünfhundertste, quingentesimus.
Pětihelný 3. s. pětihraný.
†Pětizubý 3. s. pětirohý, *P. Il.*
Pětka, y, *f.* d. Zahl fünfe, quinio, pentas, *f. D.* 2) *sl.* Fünfguldenbankozettel.
Pětkrát, fünfmahl, quinquies.
Petlice, *f.* d. Klammer, an einer Thüre, fibula, d. Haspe, Häspe am Schloße, cardo, *D.* b[...] Anlegkette, Kettel, Anlag[...] Narb, *f.* Klampe, *f.* *omnia* (*Exod.* 26,5. fibula, *B. a* 14[...]
Pětmecýtma, *adv.* fünf u. zw[...]zig, viginti quinque; - tm[...] 25ste, vicesimus quintus.
Pětnáct, *sl.* s. patnáct.
Pětnjk, u, *m.* Fünfer, eine Mü[...] welche 5 Kreuzer gilt.
Pětoraký 3. *sl.* s. paternásob[...]
Petrenec, nce, *m. sl.* Göm. kleiner Heuschober.
Petr, a, *m.* Peter, Petrus; [...] sw. Petra w okowách, Ket[...] feyer, *f. D.*
Petřjn, u, *m.*, *loc. sing.* Petř[...] Lorenzberg in Prag, mons [...]trinus.
Petrljk, u, *m.* Krebsreuse, *f.* n[...]sa cancrina, *D.*
Petrow, a, *m.* Petersburg, R[...]lands Hauptstadt, Petropo[...] - wan, a, *m.* ein Petersbur[...] Petropolitanus; - nka, y[...] - inn, *f.* - na; - wský 3. P-[...] Petropolitanus.
Petrowina, y, *f.* s. holota, zběř[...]
Petrowský 3. Bandit, *m.* sica[...]us, latro, *D.* 2) s. unter Petr[...]
Petružka, y, *f. sl.* folg.
Petržel, petružel, e, *f.* Petersi[...] *f.* petroselinum, (od. api[...] petroselinum, *Lin.* 2) [...] Art Weinrebe, am Laube [...] Petersilie ähnlich; - lnj 1. [...]tersilie-.
Petrželnjk, a, *m.* s. zelnjk (zah[...]dnjk).
†Petunka, y, *f* zrostl., petun[...]
Péwám, ati, *sl.* (vgl. pěgi), [...]gen, (Kinderspr.)
Pewnjm, il, iti, ěn, befestigen[...] festmachen, firmare, con[...]mare, stabilire; geschieh[...] durch Binden, adstringe[...]

durch Einschlagen od. Einstechen, figere; b) verwahren, in Vertheidigungsstand setzen, z.B. einen Ort, durch d. Mauern, Palisaden, Graben rc.

II. *rec.* pěwniti se, sich befestigen, se munire, *Harant.*

†Pewnodrn, u, *m.* zrostlina, maba

†Pewnonitka, y, *f.* zrostlina, holostema.

†Pewnopeněc, ňce, *m.* zrostlina, stereocaulon.

pewný 3. fest, a) dicht, derb, nicht locker, z. B. Erde, rc. solidus; so auch v. Knoten, solidus, adstrictus; fest anliegend, knapp, adstrictus, arctus; b) dauerhaft, klemmig, firmus, stabilis; c) nicht nachgebend, fest stehend, firmus, stabilis, solidus; d) beharrlich, stabilis, firmus, obstinatus, obfirmatus, pertinax; e) verwahrt, sicher, z. B. ein Ort, tutus, munitus; -ně, *adv.* solide; arcte, adstricte; firme, firmiter, stabiliter; - solide, obstinate, obfirmate, pertinaciter; tuto; - nosť, i, *f.* Festigkeit, α) Dichtheit, soliditas; β) Dauerhaftigkeit, firmitas; γ) Beharrlichkeit, firmitas, constantia, stabilitas; δ) Sicherheit, firmitas: 2) Festung, Feste, *f.* arx, castrum.

Peycha, - chám, s. pýcha.

Peychawka, y, *f.* Bofist, *m.* Bubenfist, *m.* lycoperdon bovista, *Lin.*

Peychoweň, s. paychoweň.

Peychugi, owati, *mor.* s. namočjm.

Peyr, u, *m.* s. pýřenj; 2) folg.

Peyř, e, u. peyr. u, *m.* Quecke, Wurzel des Queckengrases, radix tritici repentis; 2) Queckengras, *n.* Hundsgras, Graswurz, *f.* triticum repens, *Lin.*

Peyřj, *n. coll.* s. pýřj, pýřenj *K.*; 2) Milchhaar, *n.* Gauchbart, *m.* d. ersten Barthaare, lanugo.

Peyřjčko, a, *m. dim.* vorh. p. na kwětu, pappus, lanugo.

Peyřjm se, il, iti, errötben, schamroth werden, rubescere, rubere, erubescere.

Peyřowý kořen, s. peyřj 1).

Peysek, bess. pýřek.

Peyssek, ška, *m.* ein Stolzer, homo superbus.

Peysska, y, *m. f.* vorh.

Pezýnek, nku, *m.* Pösing, königl. Freystadt im Preßb. Komitat, Bazinium, Bazinga.

Pffa! *interj.* pfi! phi!

Pfuy, pffy! vorh. *Com. D.*

Pjaď, i, *f. sl.* s. pjď.

Pjark, u, *m. sl. Lypt.* s. ššěrk, grober Sand, glarea.

Pjatek, *sl.* s. pátek.

Picawa, picawka, y, *f.* Kolmeise, Hanfmeise, Graumeise, *f.* parus minor, *D.*

Pjce, *f.* Futter zum Essen, für Vieh, pabulum; pjce pařená, Brühfutter, suchá p., rauhes Futter, *D.*

Pjch, u, *m.* Stampfschlägel, Fallbock, *m.* fistuca, pavicula.

Pjchač, e, *m.* Kneiper, Stecher, punctor; 2) Kneipwurm, *m.* *D.*-čka, y, *f.* a) K-rinn, *f.* punctrix; b) Stecherey, Kneiperey, *f.* punctio.

Pjchdk, u, *m.* Stampfmühle, *f.* s. opicharna.

Pjchám, al, ati, stechen, a) mit der Nadel rc. pungere; b) empfindlich kränken, stechen, beißen, pungere, mordere; c) do očj pjchat (fig.), in d. Augen stechen, arridere, placere;

d) pjchá mě, mich sticht's, sentio punctionem, od. dolorem acutum, pungor; na prsech, in der Brust, in pectore; 2) durchziehen, perstringere: pjchal nás často důtklivými slowy; dobré bydlo ho pichá, *prov.* das Futter sticht ihn; pjchagj tě rauby, hledáš wýprasku, dich juckt's gewiß, *D.*

Pjchánj, *n.* a) Stechen, *n* z.B. mit der Nadel, punctio; b) auf der Brust, im Halse, punctio, auch dolor acutus; pjchánj w bocých, Seitenstechen, *n.* pleuritis; p. v srdce, Herzweh, *n.* dolor cordis, cardialgia.

Pich, üblicher *pl.* pichowé, *m.* Sprengbänder, welche einen stehenden Dachstuhl halten, subscudes, *f. pl. R.*

Pichawý 3., *sl.* auch pichlawý, stachelig, z. B. Gewächs, Worte, aculeatus.

Pjchnu, *fut.* chl, chnauti, s. pjchám.

†Pichlokwět, u, *m.* zrostl., ardisia.

Pjcka (nicht pýcka, *sl.* piecka) y, *f. dim.* Öfchen, *n.* fornacula.

Pickám, ati, bess. číčám, *Syl.* Siehe auch d. Anm. zu gebu.

Pickowina, y, *f.* schweinener Rippenbraten, *m.* petaso, (onis), *m. R.*

Picugi se, owal, owati, *ol.* sich füttern, *Huss.*

Picnatý 3. feist, ausgefüttert, saginatus.

Picnj 1. zur Fouragirung gehörig, pabulatorius, *R.*

Picnjk, a, *m. ol.* wogák na picowánj, *Dal.* Fouragirer.

Picnjk, u, *m.* Futterboden, *m.* tabulatum pabulare, *D.*

Picowánj, *n.* Furagirung, *f.* pabulatio; 3) od. kljzenj obilj, frumentatio.

Picugi, owal, owati, Futter h[olen], fouragiren, pabulari.

Picý, zum trinken, Trink-, z. [B.] picý med, s. medowina; pi[cý] nádoba, Trinkgeschirr, *n.* v[as] potorium, poculum.

Picým, yl, yti, füttern, mäste[n], saginare, (impinguare), *K.*

Pjd, i, *f.* Spanne, *f.* spitham[a]

Pjdjm, il, iti, spannen, mit d[er] Spanne messen, spithama m[e]tiri; 2) mit der Spanne umf[as]sen, spithama amplecti; -(wersse), scandiren?

II. *rec.* pjdjm se?(po něcem[…] *A. Neg.* (Weil man dopjdjm [...] sagt, folgt nicht gleich, daß m[an] auch pjdjm se sagen könne - Nach *Tomsa cum gen.* sich se[…]nen??)

Pjdimužjček, čka, *dim.* folg.

Pjdimužjk, a, *m.* s. trpaslјk.

Pjdimužný 3 Zwerg-: pjdimuž[…] hospodářjčkowé, *Cyr.*

Pjdlo, a, *n.* Trunk, *m.* Trinken, potio, potus, *Lomn.* (Seiter[…]

Pjdnj 1. spannenlang.

Pjdrmásek, ska, s. trpaslјk, *Syl.*

Pjera, y, *f.* s. piroh, pěra.

Pjero, rko, *sl.* s. péro.

Pjeseň, *sl.* s. pjseň.

Pjesok, *sl.* s. pjsek.

Pjest, *sl.* s. pjst 2).

Pigák, a, *m.* Trinker, bibax, […] der trinkt, potor; malý pigá[k], ein schlechter Trinker, mal[us] potor, homo potus exigu[i]; b) Säufer, potor, potator.

Pigán, a, *m.* Säufer, potor, […]

Pigawice, *f.* Blutigel, *f.* hirud[o], sanguisuga.

Pigawka, y, *f.* vorh. *D.*

Pigi, pil, pjti, pit, *part. pass.* pi[…] *imp.* pj, trinken, bibere; zdr[a]wj, od. zázdrawj pjti, Gesun[d]heit trinken, salutaria bib[…]

re, *R.* na bratrstwj pjti, Brüderschaft trinken, jus fraternitatis sancire poculis, *R.* pil. bych rc. ich möchte trinken, ich habe Durst, sitio; 2) einsaugen, imbibere: zem wřelau krew pige, *Rukop. Králodw.*

II. *rec. impers.* pige se, pilo se mi rc. *sl.* dursten: w nocy se miwelmi pilo, ich durstete sehr (u. trank viel.)

Pjzjm, el. eti, *fr.* v. pigi, *B.*

Pigjwám, al, ati, *fr.* v. vorh. wjno dobré rád pigjwám.

Pjha, y, *f.* Sommerflecken, *m.* Sommermal, *n.* Sommersprosse, *f.* lentigo, lenticula.

Pjhawý 3. leberfleckigt, maculis hepatitis figuratus, *Ryb.* pjhawé gablko.

Pjhowatý 3. sommerfleckig, sommersprößig, lentiginosus.

Pjka, y, *f.* Pike, *f.* hasta.

Pikaus, e, *m.* Kabalist, Ränkeschmied, Komplotist, *m.*

Pikel, *m.* Kaballe, *f.* Komplot?

Piklet, u, *m. sl.* s. přjklet.

Piklink, a, *m.* Böckling, gebockelter Hering, *m.* halec fumo siccatum, halec fumosum.

Piknosý od. pikonosý. 3. der eine platte, aufwärts gebogene, aufgeworfene Nase hat, Stumpfnäschen, simus, *Cyr. VIII.* 672.

Piknljk, a, *m. sl.* Ohraundel, Alraun, *m.* hilfreicher Hausgeist; ein, in einem Gefäße eingeschloßener dienstbarer Geist, Spiritus, *boh.* hospodářjček; 2) Hanswurst, Bajadzo, *m.* histrio, scurra.

Pila, y, *f.* Säge, *f.* serra; rozwrbowacý pila, Spaltzeug des Zimmerm., serra fissoria; p. k tipřům, Schließsäge, serra pro clausulis; p. ostrá k prknům, Stichs. serra acutior; p. s oblaukem, Laubs. s. frondenti ornatui accommoda; p. k děrám (děrawka?) Lochsäge, Stoßs., s. ampliandis foraminibus; pilau třjti, řezati, sägen, serra scindere, Iz. 10, 15; 2) ryba mořská, Sägfisch, *m.* serra, monstrum marinum, serratam cristam habens, *R.* s. pilowec; 3) Bretmühle, Sägmühle, *f.* mola serraria.

Pilař, e, *m* Sägenschmied, faber serrarius; 2) Bretmüller, Bretschneider, *m.* sector tabularum, od. molitor serrarius; - řka, y, *f.* - binn, *f.* uxor fabri serrarii; 2) - inn, - inn, *f.* sectrix, uxor s-ris tab.

†Pilát, u, *m.* zroßlina, anchusa.

Pilaus, s. filaus, *D.*

Pile, *f. ol.* s. pilnost.

Pjljm, il, iti, *sl.* sägen, serram ducere, serram reciprocare, serrare; 2) s. pilugi; 3) † s. pospjchám?

Piliny, *f. pl. sl.* Sägespäne, *pl.* serrago.

Piljř, e, *m.*, *sl.* stlp, Pfeiler, *m.* pila, columella, columen.

Pilka, y, *f. dim.* eine kleine Säge, Handsäge, serrula.

Pilnjk, u, *m.* Feile, *f.* lima; hrubý pilnjk, Raspel, *f.* radula; drobný p., feine F., tenuis l., wydlabaný p., Hohlf., l. cavatoria; p. na cýn, na ocel, Zinn-, Stahlf., lima limando stanno, chalybi; hladký p., Schlichtf., l. subtilior; p. s oblaukem, Bogenf., l. arcuata; p. gehlowý, Nadelf., l. acuta; p. křiwý, Rüffelf., l. inflexa; p. plosťatý, Bestoßf., l. decussoria.

Pilnikář, e, *m.* Feilenhauer, *m.*

faber limarius; -řka, -řský 2c. wie bey pekař.

Pilnugi, owati, *sl.* fleißig seyn, abwarten, industrium esse, curare: pilňowati robotu.

Pilný 3. (*abs.* pilen, pilno), fleißig, a) sehr geschäftig, industrius, auch sedulus, wenn's so viel ist, als ämsig; b) sorgfältig, diligens, accuratus; öfter, häufig, creber, frequens; d) wichtig, nothwendig, gravis, necessarius: w neypilnėgšj čas ho opustili, *K.* w neypilnėgšj čas mu přispjwal, *K.* o neypilnėgšjch wěcech swých budu mluwiti, *B.* pilno mi ge, *sl.* es ist (mir) dringend (pressant); e) genau, accuratus: sami s sebau w pilný a bedliwý saud wegděte, *K.* - ně, *adv.* industrie, diligenter; crebro, frequenter; accurate: když neypilněgi se djwali na hry, *Vel.* zewrub pilně počjtati, *K.* to welmi pilně wypisuge, *K.* -nost, i, *f.* Geschäftigkeit, Thätigkeit, *f.* industria; pilnost k něčemu přiložiti, na něco pilnost wynaložiti, Fleiß anwenden, adhibere &c. ist er anhaltend, assiduitas; b) Bemühung, Geflissenheit, *f.* studium: pilnost má o swé y Božj wěcy, *K.* c) Sorgfalt, *f.* diligentia; d) Wichtigkeit, gravitas; e) Genauigkeit, Bestimmtheit, Präcision, diligentia, acribia.

Pilorožec, žce, *m.* Sägethier, *n.* calopus? *R.*

Pilowec, wce, *m.* Sägefisch, *m.* squalus pristis, *Sl.* Český.

Pilugi, owal, owati, feilen, limare, lima polire.

Pilule, *f.* Pille, *f.* pilula; - lka, y, *f.* *dim.*

Pjm, selten für pigi: pjme, bibimus, *Vel.*

Pinetnj 1. was ein Pint enthält.

Pinka, y, *f.* (Jozefinka), insgem. für Pepi, Josephina; 2) *sl.* s. pěnkawa.

Pinkus, ein jüdischer Name, Pineas.

Pint, u, *m.* *sl.* *Nitr.* Arbeiter-Mahl nach vollbrachter Arbeit z. B. Schnitte, (Erndte).

Pinta, y, *f.* Pint, Pinte, 4 Seidel, od. 2 ungr. Halben, größer als jetzige böhm. Maaß, pinta; 2) *obs.* Binde, *f.* fascia: pinty na hlawě neb na plecých, *K.* černé pinty na klobaucých nosý, *Vel.*

Pintljk, u, *m.* Halsbinde, *f.* collare, fascia collaris.

Pjpa, y, *f.* spěklý wožher, der Butzen in der Nase, *D.* 2) *sl.* s. fagfka.

Pjpec, pce, *m.* *mor.* & *sl.* auch pipei, Phipps, Pipps, *m.* (der Hühner), etwa coryza.

Piperát, u, *m.* Pfefferkraut, Senfkraut, *n.* lepidium piperitis, (idis), *R.* *Herb.* *Com.*

Pipjšška, s. pepjšška.

Pipkám, ati, *sl.* *dim.* v. pigi; 2) saufen, heluari.

†Pipla, y, *f.* zrostlina, lycopsis.

Piplám, al, ati, *sl.* babrati, *mor.* pýškati, *Com.* u. piplati se, babrati se, pýškati se, w něčem, betasten, palpare; s. opiplati.

†Piplowitý 3. boragineus.

Piprem, *sl.* s. paprjm se.

Piptjm, il, iti, pipen, v. (jungen) Vöglein, Küchlein, pipire, pipiare, pipare.

Pjrkonoška, y, *f.* zrostlina, pennisetum, *Bercht.* *I.* 264; papposphorum?? *Id.* *p.* 265.

†Pjrnatice, *f.* zrostlina, perotis.

†Pjrnatka, y, f. zrostlina, lagoecia; - kowý 3. lagoecius.
†Pirnoblawka, y, f. zrostlina, pterocephalus.
Piroh, u, m. u. piroha, y, f. insgemein Zwetschken = od. Käs-taschkeln, eine Mehlspeise, russ. pirog, artocreas? Durich.
Pirol, a, m. čerwenokřjdlatý, oriolus phoeniceus, Lin. Klaſ.
Pirta, y, f. eine am Rücken weiße Kuh.
P saka, y, f. sl. ſ. psanice.
†Pjsadlo, a, n. Schreibgriffel, m. stylus.
P saka, a, m. folg.
Pjsař, e, m. Schreiber, m. a) der etwas schreibt, scriptor; b) der für Lohn schreibt, od. in Diensten ist, Kancellist, m. scriba; 2) Notár, Notarius, (jetzt üblicher Notaryus; - řka, y, f. a) Schreiberinn, f. scriptrix, scriba; b) od. pjsařowá, é, f. d. Frau des Schreibers, auch des Notárs, Notárinn, f. uxor scribae, Notarii; - řſký, 3. - ſtwj; ꝛc. wie bey pekař; pjsař zemſký; teyný pjsař, ſ. ſekretář; měſtſký p. Stadtschreiber, scriba civitatis, scriba populi, Syl. (nach Ryb. Rentschreiber, scriba in exigendis vectigalibus; p. rádnj, Rathsschr., amanuensis curiae, Id. krewnj p., Gerichtsschreiber, Laterculensis, Id. p. početnj, Rechnungsschreiber, scriba rationum, Id. neywyšſj pjsař, Kanzler, scribarum praefectus, Id.
Pjsařjk, a, m. Unterschreiber, Substitut, m. subscriptor, Syl.
†Pjsarna, y, f. Schreibstube, f. (Bureau, n.), conclave scriptorium, (cancellaria).
Pjsčany, f. pl. gen. Pjsčan (v. pjsek), Piſtschan, ein berühmtes Bad, u. Dorf im Trentsch. Kom. an der Waag, Pöstyinium, hung. Pöstyén.
Pjsčitý 3. sandicht, voller Sand, arenosus; pjsčitá půda, Sandboden, m. solum arenosum; pjsčité moře, Sandwüste, f. eremus sabulosa, Harant. pjsčitá ryba, Sandfisch, piscis arenarius, Syl.
Pjsebný 3 schriftlich, scriptus; pjsebná žaloba, Klagschrift f. querela scripta; - ně, adv. scripto.
†Pjsečnice, f. zrostlina, arenaria.
†Pjsečnjk, u, m. zrostlina, hydrophylax.
Pjsečný 3. sandig, sandartig, arenaceus; 2) ſ. pjsčitý.
Pjsek, ſku, m. Sand, m arena; zum Schreiben, arena scriptoria; p. na formu, Formsand, arena formarum; 2) gen. -ſka, (od zlatého pjsku), Piſek, eine Stadt im Prachiner Kr. Piseca, (Arenaria).
††Pjsemný, eine unnütze Neuerung für das seit Jahrhunderten übliche pjsebný. Gegen einen solchen usum, (penes quem arbitrium! &c. Hor.) vermag d. Etymologie nichts: Hunderte v. Beyspielen, auch in andern Sprachen, beweisen es. - So auch pjsemnoſt, welchem man d. Bedeutung v. schriftlichen Urkunden ꝛc. aufbürdet, für pjsmo, pjsma, pjsebné důkazy, swědectwj ꝛc.
Pjseň, sně, f. Lied, n. Gesang, m. carmen, canticum, cantio, cantilena; pjseň na poděkowánj, Dankied, hymnus, cantio testandae gratiae; p. pokoge, Friedenshymne, f. hy-

mnus pacis, *P.*; pjsně Šalomaunowy, das hohe Lied, canticum canticorum, *D.* pjsen žalostiwá, Klaggedicht, *n.* elegia, *D.* p. chwály od. chwalitebná, *K.* s. chwalitebný; p. swětská, *sl.* auch pochabá, Liebeslied, carmen amatorium, *Syl.*

Pjsk, (od péra) u, *m.* Kiel, Federkiel, *m.* caulis pennae.

Pjskač, e, *m.* Pfeiffer, der pfeifet, tibicen, fistulator; 2) Hoboist, tibicen, *R.* -čka, y, *f.* -inn, *f.* - cina.

Pjskáček, čka, *m.* hwizdáček, Grieshuhn, *n.* glareola, *Kl. D.*

Pjskám, al, ati, pfeifen, z. B. mit dem Munde, wie der Wind, d. Schlangen, auf der Flöte ꝛc. sibilare; ists auf einer Pfeife, so steht auch tibia canere; 2) s. piptjm; 3) *sl.* beflecken, s. pjsſi; - ánj, *n. verb.* Pfeifen, *n.* des Windes ꝛc. sibilum, sibilus; cantus fistulae (tibiae); Pipen, *n.* pipitus.

II. *rec.* pjskati se (w něčem), in etwas stöbern, wühlen.

Pjskle, ete, *n.* (v. pjskati), ein junger pipender Vogel, Piperling, *m.* pipio.

Pjsknu, *fut.* pjskl, pjsknauti, pfeifen (einmal), sibilare; 2) s. piptjm; 3) mucken, mucksen, mutire: proti tomu ani pisknauti nesměl, *Com.*

Piskoř, e, *f.* (v. Beißker?) Aalraupe, Aalquappe od. Quappe, *f.* gadus lota, *L.* 2) Beißker, (weil er sich mit den Zähnen an d. Steine anhängt), mustela varia? *D.* Fischguren? *m. D.* 3) *sl.* gen. a, *m.* Pfeifröhrchen, v. Federkiel, v. Rohr ꝛc. auch beym Dudelsack.

Pjskora, y, *f.* čjk, Schleimbeißer, Wetterfisch, *m.* (in Ung. auch (Tschike), cobitis fossilis, *Ryb.* - rka, y, *f.* vorh. 1); 2) eine Art Mehlspeise.

Pjskot, u, *m.* Gepfeife, *n.* fistulatus, *Com.* 2) s. pjsſkot.

Pjskowatý 3. s. pjsčitý.

Pjskowý 3. s. pjsečný; pjskowý kámen, Sandstein, *m.* lapis arenaceus.

Pjsmák, a, *m.* der viel liest, besonders d. Bibel.

Pjsmě, ene, *n.* folg.

† Pjsmena, y, *f.* bess. litera. Es sollte nach dem Slaw. Pjsmja, welches nach dem griech. γραμμ.. gebildet ist, pjsmě, od. pjsmeno heißen, aber nicht pjsmena, *fem. sing.*

Pjsmo, a, *n.* Schrift, a) Buchstaben, literae, typi, formae literarum; pěkné pjsmo, schön Schrift, pulchrae literae; b) Schreiben, *n.* scriptura, c) etwas geschriebenes, scriptum auch schriftliches Instrument Dokument, instrumentum documentum scriptum; *pl.* pjsma, Briefschaften ꝛc. *D.* swaté pjsmo, (nach *K.* unterschie den v. spisy: - něgaké spisy lid ské), d. heilige Schrift, d. Bibel, Biblia, (orum), libri sacri, divini, codex sacer.

Pjsmolitec, tce, *m.* Schriftgießer

Pjsnička, y, *f. dim.* Liedchen, cantiuncula; pochabá o swětská pjsnička, *sl.* weltliche Liedchen: nesskodj pěknau p snicku po druhé zazpjwati *prov.* non nocebit bis dicere quod bene dicitur, *Plato.*

Pjsničkář, e, *m.* Bänkelsänge cantor, cantator circumfo raneus; - řka, y, *f.* - inn, - trix - nea.

† Pjsonka, y, *f.* zrostlina, pisoni

Pjsščák, a, *m.* ein junges Huhn.

Pjšťala, *sl.* s. pjšťala.
Pjšek, šťa, *m.* der Bauer im Schachspiele. latro, latrunculus
Pjšj, psal, psáti, *sl.* pjsal, pjsati, schreiben, scribere, 2) *ol.* mahlen, zeichnen: daher nach jetzt *sl.* gak ho blechy zapjsaly! o Flöhstecken; (u. zapýšťati, beflecken? wšecek gsy zapjšťaný (w twáři), -befleckt, beschmutzt.)
II. rec. psáti se, sich schreiben, sich nennen: psal se toliko pán z Kunštátu, *Vel.*
Pjšťot, u, *m.* Zuckerbrod, *n.* Pistole, *f.*? copta, ae, *f.* copta saccharocondita, crustula dulciaria, *R.*
Pjšťala, y, *f.* (vgl. mit fistula), Pfeife, *f.* eine Röhre, darauf zu pfeifen, fistula, tibia; aus Rohr, calamus, arundo, *f.* pjšťala sladce znj, když ptáčnjk ptáka wábj, *prov. Com.*; -lka, y, *f. dim.*
Pjšťalnj 3. Pfeifen-, *R.*
Pjšťalnjk, a, *m.* Pfeifenmacher, Flötenbohrer, tibiarius; -cký, 3. Pfeiffenmacher-, *R.*
Pjšťalniště, *n.* Pfeifenstock, Windstock, *m.* in der Orgel, abacus fistulatorius.
Pjšťba, y, *f.* Pfeifen, *n.* cantus tibiae, fistulatio.
Pjšťec, šťce, *m.* Pfeifer, der da pfeifet, tibicen, fistulator.
Pjštjm, ěl, ěti, pfipen, pipen, den Laut: pip, v. sich geben, pipire, pipiare, pipulare; 2) überhaupt schreyen (pfeifen,) v. Vögeln, *R.* hladem pjštět, vor Hunger pfeifen; 3) hervorquellen, scaturire: šťáwa z zelených zapálenych drjnek wen pjštj, *Vel.*
Pjštitý 3. s. pjšťitý.
Pjšt, u, *m. loc. sing.* u, *rc.* Nabe am Rade, modiolus; 2) Schlägel, Bläuel, *m., mor.* kyganka, pavicula, tudicula lotricis, s. peru; 3) (selten) s. tlaučk.
Pjštacý, *f.* klokočka, welsche Pimpernuß, Pistacienbaum, pistacia, pistacia vera, *Lin.* 2) d. Frucht davon, Pistacie, pistacium, *R.*
Pjštol, e, *f.*? Pistole, *f.* etwa pistola, insgem. pistoleta, *f.*
Pjt, pjti, s. pigi.
Pjtač, e, *m. sl.* Brautwerber.
Pjtám, al, ati, *sl.* petere, verlangen; to nepjtá gešt, *fig.* die Aufbewahrung dieses Dinges kostet nichts; pitám se, s. ptám se.
Pitedlný 3. Trink-: kwasy pitedlné, *Isocr.*
Pitel, e, *m.* Trinker, Zechbruder, potor, *Com.*
Pitelna, y, *f.* Trinkstube, caupona, conclave potorium, *Lesch.*
Piterna? y, *f.* Trinkhaus, *n.* oenopolium, cella vinaria, *Vel.* (viell. eins mit dem vorh.)
Pitj, *n.* Trinken, *n.* potio, *B.* 2) Trunk, *m.* Getränk, *n.* potus: sladká pitj.
Pitka, y, *f.* Trinken, Saufen, *n.* potatio: do pitek se dáwagj, *Com.*
Pitný 3. trinkbar, potabilis, potulentus: pitná woda, Trinkwasser, aqua potoria.
Pitomec, mce, *m.* s. blb, *D.*
Pitomý 3 (vom *obs.* pitati), zahm, kirre, (heimlich), v. Thieren, cicuratus, mansvefactus, z. B. pitomá kachna, einheimische Ente, anas domestica; 2) v. Menschen, dumm, betäubt, stupidus, exsurdatus.
Pitruffe, *f.* s. prazma, *D.*
†Pitulnjk, u, *m.* (ist eigentlich *russ.*) zrostlina, galeobdolon.
Pitwám, al, ati, *sl.* hie u. da auch

pistwám, ausnehmen, der Eingeweide berauben, z. B. Fische, exenterare.

Pitwor, u, *m. sl.* Vorhaus, *n.* atrium.

Pjwám, (v. pjm), s. pjgjm.

Pjwáwám, s. pigjwám.

Piwec, wce, *m.* Bierwirth?

Piwičko, bess. *sl.* piwečko, a, *n. dim.* v. piwo.

Piwko, a, *n.* vorh.

Piwné, ého, *n.* Biergeld, *n.* vectigal cerevisiae.

Piwnj 1. das Bier betreffend, cerevisiarius; piwnj sud, Bierfaß, *n.* vas cerevisiarium.

Piwnice, *f.* Bierkeller, *m.* cella cerevisiaria; 2) *sl.* überhaupt Keller, auch Weinkeller, (*hung.* pincze), weil piwo (v. pigi) ehedem überhaupt ein Getränk bedeutet haben mag.

Piwnjk, u, *m.* Bierkeller?

Piwný 3. s. piwnj: - ná poléwka.

Piwo, a, *n.* Bier, *n.* cerevisia, cervisia; piwo bjlé, Weißbier, Weitzenbier, *n.* cer. triticea; p. bledé, lichtes, bleiches B., c. sublucida; p. gečné, staré, Gerstenb., c. hordeacea; p. horké (hořčák), Bitterb., c. amara; p. kořeněné, Kräuterb. Litschkauer B., c. medicata; p. marcownj (březnowé), Merzenb., c. martia; p. popenežnj, Prager Landb., c. Pragensis ex tritico et hordeo, numularia; p. omankowé, Alantb., c. enulata; p. Boreckí, Görkauer B., c. Görkaviensis; piwo pálené, od. wjno ženné, gebranntes B., *Vel.* s. auch bába, barewný, ležák; wařenj piwa, Bierbrauen, *n.*

Piwodus, a, *m.* s. řeſspiwo.

Piwoňka, y, *f.* Pöonie, Pfingstrose, *f.* paeonia.

Pjwowár, u, *m.* Brauhaus, braxa, ae, *f.* officina cerevisiaria

Piwowárčj, jho, *sl.* folg.

Piwowarec, rce, *m. sl.* s. sládek.

Piwowarné, ého, *n.* Abgabe von Brauhause, vectigal braxatorium, *Vel.*

Piwowarnjk, a, *m. sl.* s. sladek.

Piwůňka, s. piwoňka.

Pizacý, *pl.* Satteltasche, *f.* persellaris, hippopera, *Klat.*

Pjzda, y, *f. D.*; *sl.* d. weiblich Schaam, cunnus, vulva.

Pjzdjm, iti, busariren? chudobnauzy pjzdj, d. Noth verfolg Armuth?

Pjžmo, a, *n.* Bisam, *m.* moschus muscus; 2) *sl.* pjžma, y, *f.* Bisamblume, *f.* centaurea moschata.

† **Pjžmowěnka**, y, *f.* zrostlin adoxa.

Pjžmowý 3. v. Bisam; p-wý s nec, Bisamthier, *n.* moschu moschifer, *Linn.*; p-wá kočk Bisamkatze, *f.* felis moschel na; p-wá myš, Bisammaus, guessella, resellula, *R.*; p-w kwjtek, Bisamblume, *f.* p-w kulička, Bisamkugel, *f.* Bisamknopf, *m.* globulus moschatu p-wý česnek, Bisamknoblau *m.* allium moschatum, *Li* p-wý chraust, (pjžmowec Bisamkäfer, *m.* cerambyx mschatus, *Lin.*; p-wý čapinůsc Bisamkraut, *n.* ?

Plac, u, *m.* Platz, *m.* locus, sptium: pochlebnjcy neywět plac magj při dwořjch; plac s tjm (zbauřenjm) w ssel, aby na slowo wzat by *Vel.* 2) Ring, *m.* forum; ss mjřský plac, Fechtplatz, Fech

Digitized by Google

boden, m. palaestra, ludus gladiatorius; záwodnj pl., turnagský pl. zc. D. něco (důwody) na plac přiwesti, - aufstellen, anführen, in medium adducere; 3) s. bogiště: wssickni na placy zůstali, - gefallen, Cyr.

Pláč, e, m. Weinen, n. ploratus, fletus; ist es Wimmern, Quäken, z. B. der kleinen Kinder in der Wiege, vagitus: toho mi do pláče ljto, - bis zum Weinen, Com.

Plácač, e, m., sl. latač, mor. latař, Flicker, m. refector, reparator, 2) Plauderer? - čka, y, f. - inn, - trix; 2) s. plácačka; 3) s. plácanina.

Placák, u, m. Stampfklotz, Tennebär, m. tudicula.

Plácanj, n. Flicken, n. refectio.

Plácanina, y, f. Geflicke, n. refectio, D. Flickerey, f. Flickwerk, n. reparatura; beym kränklichen Körper, curatio temporaria.

Placatý 3. flach? - tý krageк, flacher Kragen?

Pláce, f. sl. s. plat: gaká prace, taká placе, prov.

Placek, čku, m. Kuchen, m. aus Korn, Platz, m. farreum, R.

Plaček, čka, m. Weiner, Greiner, m. der weint, plorator.

Placenj, n. Zahlen, n. pretii numeratio, B.

Plácet, s. plácým.

Placetnjk, m. s. placač 1)?

Placha, y, f. (plocha) s. kragina.

Plachetka, y, f. das Kopftuch der Bauerweiber, linteum velamen capitis; 2) überhaupt dim. v. plachta, Tüchelchen auch Grastüchelchen, zc.

Plachetnjk, a, m. Segeltuchmacher, m. confector carbasorum.

Plachost, i, f. Wildheit, feritas.

Plachta, y, f. Tuch, n. pannus linteus; 2) Leilaken n. Bettuch, n. lodix; 2) das Segel am Schiffe, velum; plachtu natáhnauti, natahowati, spustiti, Segel aufziehen, herablassen, velum subducere, demittere; 3.) sl. d. Vorhänge bey einer Sechswöchnerinn: za plachtau ge, sie ist in 6 Wochen; 4) pl. oděwacý (ssál, u. m.) Shaal, m velamen (persicum), shaal; 5) trávnj pl., Grastuch, s. trávnice; 6) wozowá od. woznj p., sl. poňwa, y, f.

Plachtice, f. dim. v. vorh.

Plachý 3. scheu, ängstlich, voller Furcht, pavidus, timidus; v. Thieren, z. B. Pferden, consternatus; 2) wild, ferus; - ost, i, f. Wildheit, feritas.

Pláči, plakal, plakati, imper. plač, mit dem Genit. zuweilen mit nad u. na, weinen, flere, plorare, lacrymare: plakal sem na swau bjdu. Ists so viel als weinen, quäken, z. B. der Kinder in der Wiege, so steht auch vagire.

Placka, y, f. s. placek.

Plačko, a, m. sl. der gern, od. viel weint.

Plačka, y, f. s. plačnice.

Pláčky, ů, m. pl. s. pláč.

Plačnice, f Klageweib, n Klagefrau der Alten, praefica.

Plačtiwý 3. weinend, flens, plorans, lacrymans, lacrymabundus; 2) weinerlich, flebilis; - wě, adv. flebiliter.

Plácým (plátcým), plácel, pláceti, mor. látám, flicken, reficere; zdrawj pláceti, kränkeln u. mediciniren; ledacos p., plesskati, schwatzen, garrire.

Digitized by Google

Plahočim se, potlaukám se, herumschlenkern, herumschweifen, vagari; 2) *sl.* im Koth herum gehen, serpere, volutari.
Plagbas, u, *m. sl.* s. plewepš.
Plága, y, *f. sl.* ferula, plaga; 2) der Schlag damit; 3) Plage, *f.*
Plákám se, *sl.* s. máchati se.
Plakáwám, al, áti, *fr.* v. pláči, *Ps.* 137.
Plám, ál, áti, flackern, lodern, etwa micare, od. flammare, *russ.* pilat'.
Plamen, (vgl. flamma), Flamme, *f.* flamma; střelčj plamen, Sternbutz, *m.* acontia, ae, *f.* stellae trajectio, *R.*
Plamenitý 3. flammicht, flammig, flammeus, flammatus, *D.* b) flammend, flammabundus.
Plamenný 3. vorh.
†Plamenowka, y, *f.* zrostlina, phlox.
Plaminek, plamýnek, nku, *m. dim.* Flämmchen, *n.* flammula; 2) Brunnkraut, *n.* Blatterwurz, *f.* clematis flammula, ranunculus flammula.
Plaminkowý, 3. z. B. wěnec, ze zlatých neb stříbrných plíšků vdělaný, Flammelkranz, *m.* corona e bracteolis aureis vel argenteis, *R.*
Plampač, e, *m.* Hochzeitredner, *m.* etwa orator nuptialis; 2) Schwätzer, garrulus, blatero.
Plampám, al, ati, schwätzen, garrire.
†Plán, u, *m.* Entwurf, Grundriß, *m.* descriptio, delineatio; 2) trop. Entwurf einer Sache, Plan, *m.* ratio, modus, ordo agendae rei, insgemein planum; podlé plánu, planmäßig.
Pláň, e, *f.* Wildling, *m.* ein junger wilder Obstbaum, pomus sylvestris tenera, (auch ... ně); 2) s. planisstě? ? *Ryb*
Plaň, i, *f.* Ebene, z. B. der E... planities, aequor, aequ... auch campus, wenn es ein... nes Feld od. Gefilde ist; ... Halsreifen beym Binder, *D.* ... Bierfasse. *R.* circulus anter...
Planda, s. flanda, *Ryb.*
†Planerka, y, *f.* zrostl. plane...
Planéta, y, *f.* u. *m.* Planet, ... planeta od. planetes, *m.* ... néty lidem čjsti, Nativität ... len, prognosticen exe... re? *Syl.*
Planetář, e, *m.* folg.
Planétnjk, a, *m.* Planeten... Zeichendeuter, *m.* astrolo... planetarius.
Plangjer, *sl.* s. planýř.
Planička, y, *f.* s. pláňka.
Planjm, il, iti, ebenen, eben... chen, aequare, complar... aequum reddere; b) lesy... niti, ausrotten, ausstocken... stirpare, eradicare.
Planjm, ěl, ěti, planým ... schlechter werden, ausa... degenerare: patronow... nj a chladnau, *Com.*
†Planina, y, *f.* Fläche, *f.* sup... cies: dutá kaulowá pla... *Neg.*
Planisstě, *n.* Pflanzgarten... Baumschule, *f.* plantariu...
Pláňka, y, *f. dim.* ein kleiner ... ling; 2) *sl. & mor.* a) ein ... Apfelbaum, pomus sylve... b) dessen Frucht, Hag... (auch Holzbirn? *Lesch.*)
Plaňka, y, *f.* Planke, *f.* pl... tabula; -ky, *pl.* Zaun v... ken, Stangen, Brettern, p...
Plaňkugi, owal, owati, u... nen, verpallisaden, sepir... cumvallare; vgl. vorh.

Digitized by Google

II. rec. plaňkowati se od někoho, sich durch einen Zaun, durch Planken, v. jemand absondern, Vel.

Planta, y. f. mor. Mannskittel, m. f. balena, D. 2) sl. Nitr. f. přísaba 1).

Plantavý 3. sl. lahm, claudus.

Plantám se, ati, sl. f. kulhám.

Planý 3. wild, auf dem Felde wachsend, agrestis; od. im Walde wachsend, sylvester; 2) sl. Geschlecht, z. B. planý člowěk, planý papjr, plané wjno 2c.; auch K. plané wjno wydáwá; země planá wyprahlá, K.

Planyč, s. pranóř.

Planšet, u, m. Blankscheit, n. et ma regula muliebris, blankschitum.

Plápol, u, m. Flamme, f. Flakkern, n. ardor: plápolem wjno zapaluge.

Plápolám, al, ati, flackern, lodern, brennen, aufflammen, ardere flagrare: plamen plápolá, B.; w milosti plápolati, vor Liebe brennen, amore ardere; oheň plápolagjcý, Flammenfeuer, n. B. D. 2) sich (schnell) bewegen, fliegen, wehen, volitare: praporec plápolagjcý, Vrat. - ánj, n. verb.

Plápolawý 3. lodernd; fliegend, ardens; volitans.

Plasnem od. plasnem, kl, knauti, sl. detumescere.

Plaskonohý 3. breitfüßig, latipes, D.

Plaskonosý 3. breitnasig, simus.

Plassim, il, iti, scheu machen, pavidum reddere, pavorem (timorem) incutere alicui; auch v. Pferden, consternare; 2) scheuchen, a) in Furcht jagen, pavorem alicui incutere; b) jagen, fugare.

II. rec. plassiti se, scheu werden, pavescere, pavidum fieri; auch v. Thieren, z. B. Pferden, consternari; 2) sich entsetzen, horrescere: plassiti a děsyti se.

Plássť, e, m. Mantel, m. pallium, mantellum; plássť nosyti, einen Mantel tragen, gestare (deferre) pallium; fig. Schuld, f. culpa; pobožnj w ten plássť obláčjni býwagj, že gsau nepokognj; pod plásst něčj lézti, - Schutz; - sstek, ssťka, m. dim. ein kleiner Mantel, palliolum; plássťek z hliny v zwonáre, Mantel, m. pallium proplasmatis; - sstjček, čku, daselbe.

†Plássťkugi, owal, owati, bemänteln?

Plást, u, m. Waben, m. im Bienenstocke, favus.

Plástew, twe, s. plástwa, y, f. Honigscheibe, Honigtafel, f. favus, D.

Plastnice, f. Honigbiene Arbeitsbiene, f. apis mellifera, D. fictrix.

Plastowánj, n. Honigmachen, n. mellificium; b) Honiglese f. D.

Plastugi, owal, owati, z. B. med, Honig machen, mel facere, mel conficere, mellificare.

Plat, u, m., loc. pl. jch, Sold, m. stipendium, merces; plat ročnj, Jahrgeld, n. Jahrgehalt, m. pecunia annua, stipendium annuum; plat na měsýc, od. měsýčný, Monatsgeld, pecunia menstrua; pl. od. včenj, Lehrgeld, didactrum, minerval; p. za robotu, Dienstgeld, pecunia, qua operae redimuntur; p. autočnj, Gülte; p. za

Digitized by Google

wezenj od. od fúry, Frachtgeld, merces vecturae, *D.* platy, *pl.* z. B. z winic, Steuer, Abgabe, *f.* tributum; to nenj nic na plat, das nützt nichts.

Plát, u, *m.* Platte *f.* a) ein dickes Blech, lamina; b) Münzstück, *m.* lamella, *R.* c) flache Schüssel, patina, patera; pláty, *pl. ol.* s. brnění.

Plátám, al, ati, s. plácým.

Plátce, *m.* Zahler, Bezahler, *m.* solvens.

Platec, tca, *m. sl.* vorh.

Plátek, tku, *m. dim.* ein Blättchen v. Metall, lamella, bracteola; pl. ocelowý, d. stählerne Scheibe des Buchbinders, orbis chalybeus; 2) kleine flache Schüssel, patella.

Plátenjk, *a, m.* Leinwandhändler, negotiator lintearius, od. blos lintearius; -nice, *f.* -inn, *f.* -ria; -nictwj *etc.*

Plátenka, y, *f.* leinenes Weiberkleid, *n.*

Plátenkár, *a, m. sl. Nitr.* s. pytlikár.

Plátenný 3. leinwanden, linteus.

Plateysa, y, *f.* (*R.* plateysek, *m.*) Platteiß, Plattfisch, *m.* platessa, od. pleuronectes platessa, *Lin.*

Platil, (platjk?) *a, m.* s. plátce.

Platjm, il, iti, cen, zahlen, solvere, pendere, numerare; hotowými penězy, baar, solvere numerato, repraesentare, solvere pecunia praesenti; napřed, voraus, ante solvere, repraesentare; 2) büßen, entgelten, luere: hořce platiti, *Vel.*

II. *neutr.* gelten, a) einen Werth haben, in Achtung seyn, in pretio esse, pretium habere; b) kosten, esse, li vendi, constare, stare Getreide gilt 2 Gulden (licet &c.), constat n &c. zač platj obilj? wa das Getreide? platj tuz lo, gilt viel, wenig, est m parvi &c. constat magn pssenice platj dwa zlat Weizen wird zu 2 fl. ver mandel žita platil za 8 *Vel.* strych žita platil p tjho grosse, *Id.* c) passir B. in der Rechnung, *etc.* p dere, auch adnumerari platj, das lasse ich gelten, cedo, *D.* d) Kraft haben sam seyn, vermögen, pol valere; e) einen gewissen chen Werth haben mit e aequare, valere pro; z po čem to hoře platj, *pro* werden dafür büßen, *Vel.* *Impers.* platj, nicht wahr? itane: platj, žes ty dala děliti? *Cyr.*

Platiwý 3. der gut od. sch zahlt.

Platně, *adv.* gültig, brav, v de, solide, eximie: w swau platně wyswobodil,

Plátno, *a, n.* Leinwand, *f.* li um; pl. rowné, ebendräh Leinwand, pl. klížené, St leinwand, Schelte, *f.* pl. kl né s wodau, gewässerte St leinwand, etwa linteum cr se gummitum; pl. klíž měkké, weiche Steifl., tela viter gummita, pl. tenk kment; s. auch pohanský.

Platno, *adj. abs.* s. platný.

Platnost, i, *f.* Gültigkeit, a) Münze, bonitas. pretium; Festigkeit, stabilitas, firmit c) Glaubwürdigkeit, fides

ctoritas; d) Stattfindung, Rechtmäßigkeit, jus; ten ſlib žádné platnoſti neneſe, i. e. nemá, Pr.; e) Einfluß, Ausſchlag, m. momentum: rada geho žádné platnoſti v židů neměla; 2) Nutzen, Vortheil, n. commodum, utilitas: to mu žádné platnoſti nepřináſſj.

Platnůſtka, y, *f. dim.* v. vorh. *Vel.*

Platný 3. (*abs.* platen, platno), gültig, a) geltend, ſeinen Werth habend, valens, idoneus, bonus: platnj proſtředkowé; b) feſt, unveränderlich, z. B. Friede ꝛc. ratus, firmus; c) glaubwürdig, tauglich, z. B. Zeugniß ꝛc., bonus, fide dignus; auch v. Perſonen, locuples; d) ſtattfindend, valens, locum habens; 2) nütze, utilis: platnu býti, frommen, prodesse, *D.* platnj a oprawdowj otcowé wlaſſi zahynuli, *Wrat.* cos tu platen? was biſt du hier nütze; co ge mi to wſſecko platno?

Platnýř, e, *m.* Klempner, faber bractearius; Blechſchmied, Plattner, faber laminarius; -řka ꝛc. wie bey pekař.

Platwa, y, *f. sl.* der Balken, an welchem d. Sparren befeſtigt ſind.

Plautew, ſ. pleytwa.

Plautwám, ſ. pleytwám.

Plauti, ſ. plugi.

Plawba, y, *f.* Schiffahrt, Fahrt, *f.* navigatio, cursus.

Plawca, *sl.* ſ. plawec.

Plawčj, *n.* den Schiffer betreffend: plawčj weſlo.

Plawec, wce, *m.* Schiffer, nauta; -čký 3. Schiff-, nauticus: plawčký pacholek, Schiffknecht ꝛc. -ctwj, *n.* Schiffahrt, d. Kunſt, *f.* ars navalis.

Pláwek, wka, *m.* ſ. venice, *D.*

†**Plawenka**, y, *f.* zroſtl., nectris.

Plawidlo, a, *n* Flöße *f.* Floßgraben, *m.* canalis lignis demittendis, *D.*

Plawjm, il, iti, ſchiffen, ſchiffend wohin ſchaffen, z. B. Waaren, nave portare; 2) flößen, Holz ꝛc. demittere per aquam (fluvium); 3) ſchwemmen, z. B. Pferde, Schaafe ꝛc. proluere, lavare.

II. *rec.* plawiti ſe, ſchiffen, ſegeln, navigare; 2) fließen, diffluere, defluere; ſwjčka ſe plawj, d. Kerze rinnt.

Plawka, y, *f.* ſtrohgelbe (od. gelbrothe?) Kuh, *D.*

Plawnice, *f.* Schwemme, *f.* der Ort dazu, locus lavationis.

Plawný 3. ſchiffbar, navigabilis.

†**Plawuň**, ě, *m.* (iſt eigentlich ruſſiſch), lycopodium.

†**Plawuňowitý** 3 lycopodius.

Plawý 3. (vgl. flavus), gelbroth, falb, fulvus, (*Com.* bleichroth, gilvus, helvolus), plawý kůň, fahles od. falbes Pferd, der Falbe, equus gilvus, *D.*

Plaz, u, *m.* Pflughaupt, *n.* dentale.

Plazenj, *n.* Kriechen, *n.* reptatio, reptatus; Schleppen, Schleifen, *n.* raptatio.

Plazým ſe, yl, yti, kriechen, a) v. Schlangen, Würmern, serpere, repere, reptare; b) v. Menſchen, Thieren, Gewächſen od. andern Dingen, repere, reptare.

Plazým, yl, yti, ſchleppen, ſchleifen, auf der Erde, raptare: ſlepky po zemi plazyl, *Mand.* (ſelten).

Plch, a, *m.* Bilchmaus, *f.* glis; (2) ſ. nořice ? ? *Lesch.*)

Plcháč, s. plecháč.
Plchám, ati, sl. s. velichám.
Plchatý 3. sl. s. plechatý.
Plchawý 3. s. plechatý, D.
Plchnu, chl, nauti, s. velichám, ljnám, plechatjm: wlasy mi plchnau, sich hären, mausen, capillos, pilos amittere.
Plchý, 3. ol. s. plechatý.
† Plchokwět, u, m. zrostlina, lisianthus.
† Plchoplod, u, m. zrostlina, calotropis.
Plec, e, m. krátký tesáček (za pásem), Stoßdegen, m. ensis ad punctim pugnandum, Syl.
Pleč, e, m. -čka, y, f s. plewač.
Plece, f. pl. (vgl. πλαται, D.), d. Schulter am Viehe, armus; 2) sl. K. les. 49, 22. &c. sing. plece, n. rameno swrchnj, (am Menschen), Schulter, Achsel, f. humerus: kdo má ssiroká plece, ten mnoho vnese, prov. Vel.
Plech, u, m. (πλαξ, πλακος, franz. plague), Blech, n. lamina; železný p., Eisenbl, l. ferrea; zlatý plech, K. stolnj plechy, Schenkblechen, laminae mensales, R. ohnutý plech, Schelichen (Berg.), lam. curvata, R. namáčjcý plech, Hellpfannel, n. Erhellungsblech des Gürtlers, lanx pertusa, tribus filis ferreis retenta; p. ssraubowý, Schraubenbl., lamina chalybea formandis cochleis.
Plecháč, e, m. Kahlkopf, m. ein Mensch mit einem kahlen Kopfe, calvus, recalvus; 2) sl. s. plechowka; 3) pl. plecháče, Geld, Blech, n.
Plecháček, čka, dim. v. vorh. 1).
Plecháček, čku, m. sl. Nitr. ein Gefäßchen v. Blech, z. B. zum Pfeffer, vasculum lamineum.

Plechář, e, m. s. platnýř.
Plechárna, y, f. Blechhütte,
Plechatjm, ěl, ěti, s. lysým.
Plechatý 3. kahl, ohne Ha calvus.
Plechota, y, f. s. čistotnost, u chý; 2) Kahlheit, f. calviti
Plechowice, f. s. plechowk Beinharnisch, m. tibiali minea vel ferrea, (Sam. 3) od. plechowá, brněná wice, Blechhandschuh; 4) leder beym Schuster, m sutoria, R. D.
Plechowička, y, f. dim. v. plechowička na sstemsti Bunzenbüchse, pyxis nendis scalpris.
Plechowka, y, f. blecherne cantharus lamineus.
Plechowina, y, f. Blech, n. na; měděnná plechowi coronarium, fors & münze, f. numus bracte
Plechowý 3. blechern, lami
Plechý 3. sauber, reinlich mundus; Nettigkeit l amans munditiei: ssw plechý oděw, K.
Plecnatý 3. s. ramenatý.
Plecytý 3. sl. vorh.
Plegi, plel, pléti, jäten, re; mit der Hacke, sar
Plekno, a, n. ol. Schlachtsch
Plémě, (sl. plema, n.), mene, s. plemeno.
Plemenice, f. Heckmutt ter fecunda: to ge do menice! (žena welmi
Plemenjm, il, iti, gebäh ken, foetificare, pro parere; 2) pflanzen, p II, rec. plemeniti se mehren, augeri.
Plemenitý 3. sl. folg.; - Fruchtbarkeit, f. fec
Plemenný 3. fruchtbar,

fetificus, sobolifer; - nný dobytek, Faselvieh, *n.* pecus serviens feturae.
Plemeno, *a*, *n.* d. gebohrne, geheckte Frucht, fetus, fetura; Fasel, *f.* Gezücht, Geschlecht, *n.* genus, (*hung.* fajta).
Plen, u, *m.* (od. i, *f* ?) Beute, *f.* praeda, *D.* 2) *ol.* d. Einziehung der Güter, publicatio, (confiscatio) bonorum, *D.*
Plena, *y*, *f. sl. & russ.* Sprung im Eisen, ruptura in ferro.
Plena, *y*, *f.* Windel, *f.* fascia; plena mozkowá, Gehirnhäutchen, *Vel.*; 2) Kopftuch der Weiber?
Plénjm, il, iti, verwüsten, vastare, pervastare, populari, depopulari: plenil z kostela obrazy, *Vel.*
Plenka, *y*, *f. diminut.* v. plena, kleiner Sprung im Eisen.
Plenka, plénečka, *y*, *f. dim.* Windelchen, *n.* fasciola.
Plent, u, *m.* ruda chudá černe-nosweclá, Blende, *f.* eine leere Bergart, metallum sterile nigricans.
Plenta, *y*, *f.* Blende, *f.* Blendleder, *n.* s. klapka, *D.*
Ples, u, *m.* s. plésáni; 2) s. tanec?? Siehe d. nachstehende Anm.
Plésám, al, ati, (*dim.* plésk ám), eigentlich frohlockend d. Hände zusammenschlagen, klatschen, plaudere: rukama plesati, *B.* üblicher 2) frohlocken überhaupt, ovare, exsultare laetitia efferri, triumphare; 3) tanzend springen, hüpfen vor Freude, exsultare, tripudire, *Ps.* 84, *Jer.* 50, 11. (seltene Bedeutung); - dnj, *n.* Frohlocken, Jubel, *m.* ovatus.
Anm. Einige Neuere wollen durchaus, daß dieß Wort tanzen bedeute, weil pljesat' im Russ. tanzen heißt. u. tanec ein deutsches Wort ist; allein d. bisherige Bedeutung ist zu bestimmt u. fest, u. tanec, tancugi, zu einheimisch u. üblich, als daß diese Neuerung statt finden könnte; usus! -.
Plésen, sné, *f.* Schimmel, *m.* mucor; 2) Kahm, *m.* z. B. auf dem Biere, mucor.
Plesk, u, *m.* Klitsch, *m.* s. pleskot: plesk, třesk; 2) *interj.* klacks: gedny dwéře plesk, druhé dwéře třesk!; třesk plesk robit, *sl* tumultuari.
Pleskač, e, *m.* Plauderer, Schwätzer, *m.* Klatschmaul, garrulus, *D.* pleskač nevřený, - ačka, *y*, *f.* a) Schwätzerinn, garrula; b) s. pleskačka.
Pleskačka, *y*, *f.* s. pleskač; 2) Fliegenklappe, *f.* muscarium; 3) Zeugpritsche, *f.* in der Papiermühle, ferula contundendae massae, *R.*
Pleskám, al, ati, klatschen, a) einen klatschenden Schall machen, z. B. mit der flachen Hand, plaudere: plesk á rukama, *Cyr. Com.*; prsſi gen plesk á, - daß es klatscht; 2) schwatzen, plaudern, garrire, confabulari; 3) někoho, jemand einen Klatsch geben, ferire; něco, něčjm, z. B. o zem, werfen.
Pleskanec, nce, *sl.* s. mák wlčj.
Pleskanice, *f.* Platzregen, *m.* *Ryb.* od. kothiges Wetter, *T.*
Pleskatý 3. (vgl. plasknem), flach, breit, latus: pleskatý nos.
Pleskawý 3. s. žwawý.
Plesknu, *fut.* plesk l, plesknauti, s. pleskám; po ljcy někoho p., s. polickugi.

Pleſkonohý 3. flachfüßig, palmipes, plancus; nach *Lesch.* breitfüßig, ſſirokonohý pansa, ae, *m.* mit Schwimmfüßen verſehen, *R.*

Pleſkonoſý 3. der eine breite Naſe hat, Affennaſe, simo (onis), simius, *R.*

Pleſkot, u, *m.* Klatſchen, *n.* Geklatſche, *n.* plausus, sonitus, crepitus.

Pleſnjk, *a*, *m. mor.* ſ. porybný.

Pleſniwec, wce, *m.* Rainblume, *f.* stoechas, *Lin.*; 2) ſ. auplawičnjk? *Ryb.* 3 nach *Lumn.* gelbe Strohblume, gnaphalium arenarium, *Lin.* sárga gyopár; ſtarý pleſniwec, alter Geck, canus stultus.

Pleſniwjm, *ěl*, *ěti*, ſchimmeln, mucescere, mucorem ducere.

Pleſniwina, *y*, *f.* Schimmel, *m.* z. B. auf dem Brode ꝛc. mucor, situs.

Pleſniwý 3. ſchimmlicht, mucidus; pryſkůň, *ol.* ſſedý, Apfelſchimmel, Schimmel, *m.* equus albus; -woſt, *i*, ſ. vorh.

Pleſo, *a*, *n. sl. & siles.* See, *m.* Sumpf, *m.* lacus, ein gutes altes, auch jetzt noch beſonders v. den karpatiſchen Seen übliches Wort: Strbſké (bezedné) pleſo, rybj p.; rozlil mléko, a celé pleſo vrobil, *sl.*

† **Pleſowna**, *y*, *f.* Tanzboden, Tanzſaal, *m. Leschka.*

Pleš, *e*, *f.* nach andern *m.* Glatze, *f.* calvities; b) d. Platte des Geiſtlichen, tonsura, *D.*

Pleſſák, *a*, *m.* ſ. plecháč; 2) ſ. unter plíſſek.

Pleſſatý, ſ. plechatý.

Pleſcooký, 3. *sl.* ſ. okáč.

Pleſſe, *adv.* v. plechý, munde, pure.

Pleſſi, pleſſeš, - pleſáme, pleſal, pleſati, ſ. pleſám 2): duſſe pléſſe k tobě Bohu, *B. Com*

Pleſſina, *y*, *f.* ſ. pleš 1).

Pleſſiwec, wce, *sl.* ſ. plecháč 2) ein Marktfl. im Gömi Komitat, Pelsőtzinmu.

Pleſſiwina, *f.* vorh.

Pleſſiwý 3. ſ. plechatý.

Pleſſka, *y*, *f.* Apoſtemröhrle Apoſtemröſlein, Pfaffenröhr *n.* Löwenzahn, *m.* taraxacun

Pleſſtjm. *fut.* iti, ſ. pleſkám

Pleť, i, *f.* (*ol.*) d. (geſunde) Geſich farbe, *f.* color faciei, *D.* k ſná pleť, ſchönes Fleiſch, *D.* plť, *russ.* plot).

Pletánek, nku, *m.* runder, meiſt flochtener Kuchen, wie ein Brez

Pletenec, nce, *m.* ein geflochte größerer Kuchen; 2) pleter z klaſů, Ährenkrone, *f.* cor la, *R.* 3) Korb, *m.* beſſ. koš.

Pletenj, *n.* Flechten, *n.* nex textus.

Pletenice, *f.* Gewirre, Wirrw *n.* perturbatio; 2) Deckfiſch. stromateus.

Pletenina, *y*, *f.* Flechtwerl Geflechte, *n. D.*

Pletj, *sl.* pletje, *n.* Jäten, *n.* Kra te, *f.* runcatio, ſ. plegi.

Pleticha, *y*, *f.*, pletka, *K. & s* Finte, *f.* nugae; 2) Intrigu Wicklerey, *f.* machinatio, d lus; *D.* 3) ſ. pletenice; Schwank, *m.* etwas Drollige ridiculum? *Ryb.*

Pletichář, *e*, *m.* Schwätzer, lä piſcher Menſch, homo fabul sus, nugator; negední plet cháři ten ſmyſl odtud táhna *K.* 2) Krummacher, Intriguer macher, machinator; 3) ve worrener Menſch, Phantaſt, conturbatus nugator, *Ry & sl.*: -řſký 3. läppiſch, fabu

kaus, verwirrungsvoll, perplexuosus, turbulentus, ränkevoll, dolosus.

Pletikoš, e, *m. mor.* s. kossař, kokinař.

Pletinoh, a, *m.* ein Scheltwort, Kaj.

Pletiwo, a, *n.* s. pletenina, *D.*

Pletka, y, *f.* Schlinge, d. man jemand legt, laqueus, pedica? -ky, *pl.* a) Fitzgarn, *n.* an den Hühnerfüßen, tricae, *R*; b) Geschneide? (Geschmeide? Barden?) *n. D.* c) s. pleticha, 1): smyšlenka neb pletka, *K.* 2) *sl.* Flechte: prowaz ze dwau, ze tří pletek, (we dwě, tře) pletený.

Pletkář, *m.* s. pletichář, *D. & sl.*; -ářka, y, *f.*

Pletle, *f.* ein mit kupfernen Tropfen besprengtes Erz, metallum aereis guttis respersum, *R.*

Pletu, pletl, plésti, pleten, flechten, plectere, nectere, stricken, acubus texere, *D.*; kragky plésti; klöppeln, denticulos conficere; 2) *K. & sl.* schwatzen, nugari: nepleť! noli blaterare! noli nugari! tento plete wše w hromadu. ačkoli welebné a důstogné zápolj sobě k řeči strogj, *K.* s. auch kolo.

II. *rec.* plésti se, sich flechten, sich mengen in etwas, immiscere se: nepleť se do toho, od. w to: on se do wšeho plete; 2) irren, herumirren, oberrare, obversari; schweben, z.B. před očima, na gazyku, na mysli se plésti, vor Augen, in Gedanken ic. schweben, versari ob oculos, in mente, obversari animo: kde se gen plete celý den? pořád se mi tu plete; 3) w něčem se diwně plésti, verwirren, confundere aliquid, *K.*

Plewa, y, *f.* Spreu, *f.* palea, acus, (eris); plewa lidj, Pöbel, *m.* faex hominum.

Plewač, e, *m.* Jäter, Gäter, *m.* runcator; mit der Hacke, sarritor; -čka, y, *f.* inn, *f.* -trix, -trix.

Plewel, i, *f* ? Gätgras, *n.* eruncata herba, *D.* 2) *Bercht.* will hollosteum so heißen.

Plewen, *m.* s. plewnice?

Pleweys, u, *m.* Bleyweiß, *n.* cerussa; -snjk, a, *m.* Bleistift.

Plewinec, nce, *mor.* s. plewnice.

†Plewnatěnec, nce, *m.* zrostlina, palaeolaria.

Plewnatý 3. voller Spreu, acerosus.

†Plewnatyně, *f.* zrostlina, achyranthes.

Plewnice, *f.* Spreuboden, *m.* palearium.

Plewnjk, u, *m.* vorh.

†Plewnoměssnjk, u, *m.* zrostlina, xysmalobium.

Pleytwa, y, *f pl. gen.* pleytw, u. pleytew, Fischohr, *n.* Fischkiefe, Fischkieme, *f.* branchia; 2) *pl.* Floßfedern, pennae piscium, quibus natant.

Pleytwám, al, ati, verschwenden, disperdere: abys nepleytwal marně, *Com.* ožralcy dary Božjmi pleytwagi nenáležitě, *Vel.* nemrhati obilj, a nepleytwati w něm, *K.*

Pleytwowý 3. Kiemen-, p-wá kožka, Kiemenhaut, *f.*

Pleywám, *dur.* v. plowám.

Pljce, *f. pl.* Lunge, *f.* pulmo; plíce mořské, Meerling, pulmo marinus, (zoophyton), *Syl.* chlubné plíce, Prahler, ma-

Digitized by Google

gniloquus, *Cyr.* nestané pljce, Lümmel, *m.* rusticus.

Plichta, y, *f.* gleiche Würfe im Spiele, wo andere zusetzen müssen; 2) *sl.* (*mor.* plisstěnice), garstiges regnerisches Wetter.

Plichtjm se, sich mengen in etwas, se immiscere rei.

Pljčko, a, *n. dim.* eine kleine Lunge, pulmunculus.

Pličky, *f. pl. gen.* pliček, das Lungenmuß, -zsekané, minutal, *n. R.*

Plicnj 1. b. Lunge betreffend, z. B. plicnj neduh, Lungenkrankheit, morbus pulmonum, morbus pulmonaris.

Plicnjk, u, *m.* Lungenkraut, *n.* a) jedes Kraut für Lungenkrankheiten, herba pulmonacea; b Lungenflechte, *f.* lichen pulmonarius; c) Hirschkohl, Hirschmangold, Brustlattich, *m.* pulmonaria officinalis, *Linn.* - kowý 3. z. B. prach.

Pljcownjk, *sl.* s. pljcnjk, b)

Pljcowý 3. z. B. pljcowá polewka, barwa, Lungen-, pulmoneus.

Pljenný 3. *sl.* s. plemenný,

Pligi, plil, pljti, speien, Speichel auswerfen; za někým pljti, jemanden nachspucken, aus Schimpf, Verachtung, *K.* kdo proti nebi plige, na twář geho se slina wracý a padá, *prov.* wer Höhere, od. das Heilige verunglimpft, beschimpft, ꝛc. der verumglimpft, beschimpft sich selbst.

Plihám se. *sl.* pluhám se, sich besudeln, inquinari: giné kasseš, a sama se plihaš, *Klat.*

Plihanice, *f.* s. nečas.

Plihawec, wce, Barbe, Barme, *f.* ein Fisch, mullus, trigla; 2) unflätiger, abscheulicher Mensch, fastidiosus, foedus, *sl.* pluhawec.

Plihý 3., *sl.* pluhawý, abscheulich, garstig, turpis: plihé p[illegible] wětrj a mha, (*vend.* ploh[illegible] Platzregen): tělo mlátowit[illegible] plihé a welmi nestatečne, *Ve[l.]*

Plik, u, *m.* bochnjk střjbra neb zlata w hutnj pecy sehnan[é]ho, Silberlaib, massa argent[i] *R.* ein Blick Silber, panis ar[]genteus, *Syl.* 2) 26 tisýc zla[]tých cyhel neb plikůw. *Vel.*

Pljna, y, *f.* bess. plena, plenka-čk[a]

Pljnečka, pljnka, bess. plenka.

†Plinyowka, y, *f.* zrostlina, Pli[]nia.

Plinu, *fut. ex.* nul, nauti, s. pl[i]gi, *Deut.* 26, 9. *Vel.*

Pljseň, bess. pleseň.

Pliska, y, *f.* Bachstelze, Bacham[]sel, *f.* motacilla.

Anm. Nach *Com.* u. *D.* so[ll] pliska u. trasořitek eines seyn[,] allein *sl.* sind es zwey verschiede[]ne Vöglein, das eine mit gelbem[,] das andere mit weißem Bauch[,] dieß letztere ist vielleicht pliska

Pliskač, bess. pleskač.

Pljskám, bess. pleskám 2).

Pljskanice, bess. plésk anice.

Pljsnjm, il, iti, en, schelten, z. B[.] jemand, objurgare, increpa[]re aliquem; -jwám, al, ati, *fr*

Pliš, e, *m* akšamjt planý, Blüsch[]sammet, *m.* heteromallum sericum, *K.*

Pljssek, bess. plessek, ssku, *m. dim.* Blättchen, v. Metall, lamell[a] pljssek strauhacý, Schabklinge *f.* des Geigenmachers, u. Zinn[]gießers, lamina rasoria; pl[] tážnj, Ziehklinge desselben l. tractoria; p. k hlazenj, Zieh[]klinge des Tischlers, l. tractilis penjz z pljssku, Blechmünze

numus bracteatus; 2) Pelz-rock, Unterrock, *m.* tunica pelle munita; 3) fig. *pl.* pljſſky, Geld: má plíſſky, pleſſáky, er hat Blech (Geld).

Pljſſka, ſ. pleſſka.

Pljſſť, pleſſť, e, *f.*, *mor.* pljſſtenice, Regenzeit, *f.* tempestas pluviosa.

Plíſſtjm, *fut.* il, iti, plaudern, plappern, effutire.

Pljt, pljti, ſ. plegi u. pligi.

Pliwadlo (wpliwadlo, *R.*) *a*, *n.* Spuckkäſtchen, sputorium.

Pljwám, al, ati, ſ. pligi.

Pliwatko, ſ. pliwadlo.

Pliwnu, nauti, ſ. plinu, *Wrat.*

Pljž, *e*, *m.* ſ. plž u. ſlimák.

Pljžjm ſe, il, iti, kriechen (v. Schnecken), serpere, repere, reptare.

Pln, ſ. plný; plň, ſ. plnjm.

Plně, *adv.* völlig, plene: týden giž prſſj, plně týden.

Plnič, e, *m.* der Aufſchläger in den Bergwerken, der das Erz in d. Kübel füllt.

Plničký 3. *dim.* ganz voll: plničkau ſklenicy wypiti.

Plnjm, il, iti, *imp.* plň, füllen, voll machen, complere, implere; 2) erfüllen; a) Genüge thun, z. B. ſein Verſprechen, einen Befehl, das Verlangen ꝛc. satis facere rei, auch implere rem; b) thun, z. B. den Befehl, das Geſetz ꝛc. satisfacere, implere.

Plnitel, e, *m.* Vollbringer, confector, perfector.

Plnomocenſtwj, *n.* Vollmacht, *f.* a) völlige Macht etwas für jemand zu thun, plena potestas; b) d. Schrift dazu, ſ. liſt.

Plnomocnjk, *a*, *m.* Bevollmächtigter, plena potestate instructus, auch blos procurator.

Plnomocný 3 verb.

Plnoſt, i, *f.* Fülle, *f.* a) Vollſern, *n.* plenitas, plenitudo; b) Überfluß, *m.* abundantia; c) Menge, *f.* copia,

†Plnovſtnjk, u, *m.* zroſtlina, metastelma.

Plný 3. (*abs.* pln, plna, plno), voll, plenus; plná tři léta, plná rada; po wſſj rowině plno konj, wozůw a lidj ſem y tam běhá, *Cyr.* plno lidu bylo wſſudu po poljch, *Id.* wſſudy plno na ſwětě neoſſemetnoſti, *K.* přigjt někomu na plnau, einem grade recht (unrecht) kommen.

Ploce, Plötze, ſ. plech, *Syl.*

Plocha, *y*, *f.* Fläche eines Körpers, superficies, *D.* ſpodnj plocha, Grundfläche, *D.* železo na plochu, Flacheiſen, *n.* ferramentum pro plano, *R.*

Plochoklenutý 3. z. B. knofljk, flachgewölbt, plane arcuatus, *R.*

†Plocholiſtný 3. homalophyllus.

†Plochoſſtjtka, *y*, *f.* zroſtlina, solorina.

Plod, u, *m.* Frucht, Leibesfrucht, *f.* fetus; rybj plod, Fiſchbrut, *f.* 2) p. zemſký, Erzeugniß (der Erde), Produkt, *n.* procreatio (productum), *Ryb.*

Plodjm, il, iti, zeugen, hervorbringen, z. B. Kinder (meiſtens nur v. Thieren), progenerare, procreare, gignere, progignere; fig. erzeugen, ſtiften, parere, gignere.

†Plodina, *y*, *f.*? ſ. plod zemſký.

Plodiſtwoſt, ſ. plodnoſt.

Plodiſtwý 3. ſ. plodný.

Ploditedlný, beſſ. folg.

Plodný 3. fruchtbar, (meistens nur v. Thieren), foecundus, fructuosus, fertilis, frugifer. - ně, *adv.* foecunde, fertiliter; - nost, i, *f.* Fruchtbarkeit, *f.* foecunditas, fertilitas.

Plosk, u *m. sl. Göm.* ein ächt slawisches Wort; vgl. plosky; *hung.* palaczk, eigentlich eine auf zwey Seiten flache Flasche, *f.* lagena; Blutzer, urceus.

Ploska y, *f.* Fläche, Oberfläche, *f.* auch eines Degens, superficies; ploskau biti, fuchteln, latere ensis percutere; ploska noby, Fußsohle, *f.* planta.

Ploskáč, e, *m.* zweizeilige Sommergerste, *f.* hordeum distichon.

Ploskatý 3. *sl.* s. plosky.

†Ploskolusk, u, *m.* zrostlina, platilobium.

Ploskonohý 3. plattfüßig, plancus.

Ploskopauzdro, a, *n.* Flaschenfuteral, *n.* Flaschenkeller, *m.* theca lagenaria, *Leschka.*

†Ploskostopnjk, u, *m.* zrostlina, polycarpia.

†Ploskosýmka, y, *f.* zrostlina, drusa.

†Ploskowěnka, y, *f* flustrum, *Brchth.*

Plosky 3. flach, platt, planus, compressus; plosky nos, eine platte Nase, nasus simus; -ost, i, *f.* s. ploska.

Plosska, y, *f.* folg.

Plosstice, *f.* (v. plosky) s. stěnice.

Plosstičnjk a, *m.* Wanzenkraut, *n.* cimicifera, od. cimicifuga.

Plot, u, *m.* (v. pletu), Zaun, *m.* sepes, sepimentum; p. samorostlý, lebender Zaun, sepes viva, *R.*; - Flechtwerk, *n. D.*

Plotnj 1. zum Zaun gehörig, z. B. plotnj kůl, Zaunpfahl, vallus sudes, palus.

†Plotnice, *f.* zrostlina, antheri cum.

Plowáč, e, *m.* Schwimmer, natator; - čka, y, *f.* - inn, *f.* - trix.

Plowacký 3. Schwimmer-.

Plowacý 1. Schwimm-; plowacj sskola, od. plowacká sskola, s. plowárna.

Plowám, al, ati, schwimmen, nare, natare: koráb na wodách plowal, *Vel.* - ánj, *n.* Schwimmen, *n.* natatio, natatus; - áwám, al, ati, *fr.*

†Plowárna, y, *f.* Schwimmschule, schola natatoria.

Plowatedlný 3 s. plawný, *K.* zemi plowatedlnau včiniti nemůžeš.

Plowu, plowes, plaul, plauti s. plowám.

Plozenj, *n.* das Zeugen als Vater, procreatio, generatio.

Plssice, *f.* Spitzmaus, *f.* mus noricus, *Gram. ling. boh. a.* 1715

Plst, i, *f.* Filz, *m.* verdichtete Wolle, coactile, lana cocta.

Plsta, y, *f.* Filzstiefel, *m.* ocrea calceus e coactilibus.

Plstěk na gehly, Nadelfilzel, *n.* aciarium?

Plstěnice, *f.* Kopfbedeckung der alten Krieger, dicker Filzhut cudo, (onis), *m. Haj.*

Plstěný 3. v. Filz.

Plstka, y, *f.* Filzschuh, *m.* udo, *m.* calceus e coactilibus.

†Plstniwka, y, *f.* zrostlina, byssus jolithos.

Plť, i, *f.* s. wor, *D. & sl.*

Pltj, *f. boh.* vorh.

Pltnjk, a, *m.* Flößer, Floßknecht *m.* insgemein, ratiger, *D. & sl.* s. plawec.

Plúca, *n. sl.* s. pljce.

Plucar, u, m. Pfebe, f. pepo od. cucurbita pepo, Linn. Nach Ryb. Kürbiß, f. was richtiger seyn mag.

Pluderhozny, f. pl. Pluderhosen, Vel.

Plugem, sl. s. pligi u. plugi.

Plugi, plaul, plauti, schwimmen, schiffen, natare, navigare; 2) fließen, fluere: w rági plowau potokowé mlécnj a strednj; fig pluges w chudobě, Syr. chcesili maudrým mužem slauti, deg řečem (otrhawým) mimo se plauti, prov. Vel.

Pluh, u, m. Pflug, Ackerpflug, m. aratrum; k pluhu město odsauditi; - zum Schleifen, Vel. 2) sl. s. žiwnost: to ge můg pluh.

Pluba, y, f. sl. grausliches Weibsbild.

Plubák, a, m. sl. s. plihawec, 2).

Pluhám, ati, sl. s. pluhawjm.

ll. rec. pluhati se s někým, s něčjm, sl. sich abgeben, verunreinigen, maculare se.

Pluhař, e, m. der Pflüge verfertigt.

Pluhawjm, il, iti, sl. verunreinigen, maculare.

Pluk, u, m. Trupp, m., Regiment Soldaten, u. insgemein regimen, regimentum, russ. polk.

Pluko, obs. Hausen Reiter, D.

†Plukownjk, a, m.? Obrist, m. tribunus, praefectus, chiliarchus, insgemein colonellus, russ. polkownjk.

Plundrák, a, m. sl. der deutsche weite Hosen trägt.

Plundrugi, owal, owati, plündern, wüste machen, praedari, vastare, B. 2) lästern, schänden, proscindere conviciis: welmi haněti a plundrowati, (selten,) - owánj, n. verb.

Anm. Pléniti (hubiti, lauypiti), könnte dieß Wort ersetzen.

Plundry, f. pl. s. unter nohawice, Syl.

Plurál, a, (sl. le), m. der Plural, (Gramm.) pluralis, (numerus).

Plusgjee, m. sl. Blutgeschwür.

Plusk, u, m. Ohrfeige, f. colaphus, croat. plyuszka.

Pluskám, al, ati, mor. & sl. s. kančjm, swinjm.

Plusknem, fut. sl. ohrfeigen.

Plússt, sl. s. pljšt.

Plůta, y, f. s. nečas, slota, D.

Plůtek, (plotek), tku, m. dim. Zaunchen, n. sepicula.

Plut, n. Schwimmen, natatio, natatus; 2) Schiffen, n. navigatio.

Plowanje, n. sl. vorh.

Plužný 3., plužnj 1. zum Pfluge gehörig; p-ný dobytek, Ackervieh, n pecus ad aratrum, D.

Plwač, e, m. Spucker, m. Vel.

Plwám, al, ati, s. pligi.

Plymut, a, m. d. Stadt Pleymuth, Kram.

†Plyn, u, m. azotum, Berchtk.

Plynný 3. fließend, fluidus; plynný gazyk (řeč), Neg. - nost, i, f. das Fließende, z. B. einer Rede, flumen orationis.

Plynu, ul, auti, schwimmen; 2) trop. fließen, fluere: plyne w slzých, Neg. plynaucý oblak, Id. sladká mu z vst plynula slowa, P.

†Plynutý 3. s. plynný.

Plytký, sl. s. mělký.

Plýtwám, s. pleytwám.

Plž, e, m. Wegschnecke, Gartenschnecke, f. D. limax, Linn.; 2) plž u. plžek, plížek, mor. & sl. slíž, slížek, Schmerle, f. cobitis barbatula, Linn. D. (boh.

auch mřeň, mřeněk ?); 3) eine Mehlspeise, *mor.* slíž, *sl.* auch zjk, fundulus; (3) *sl.* gewisse den Tschiken ähnliche Fischlein?)

plzeň, zně, (v. plz?), Pilsen, *n.* kön. St. in Böhmen, Pilsna, Plsna.

plzeňsko, *a*, *n.* der Pilsner Kreis, circulus Pilsnensis, *ol.* Voitlandia.

plzeňský 3. Pilsner, Pilsnensis.

plžjk, *a*, *m.* *sl.* Gründling, *m.* ein Fisch; - ky, *pl.* s. nudle.

plzký 3. schlüpfrig, lubricus, *Ps.* 73, 18. od smilstwj tělesného plzký stupeň gest k duchownjmu; na mjstech plzkých státi; plzká cesta, *K*, schlüpfrig, im moral. Verstande, lubricus: plzkost saudu lidského, *Com.* - kost, i, *f.* lubricitas: plzkost střew; - wjry, *Com.*

plzno, *ol.* s. vžitečno, *russ.* polezno.

plznu, plznem, nul, nauti, *sl.* s. ljnám se: plzne, er verlieret d. Haare; plzne mu srst.

pněwj, *n.* *obs.* *coll.* v. peň.

pnjček, čku, *m.* folg.

pnjk, u, *m.* *dim.* v. peň, *m.* Rumpf, *m.* truncus; 2) odřezek, Stürzel, *m.* resex; s. auch sspalek.

pnjm, pněl, pnjti (na křjži), hängen, am Kreuze, pendere, *K.*

pnu, p'al, (pial), pnauti, (alt pjti), *part. pass.* p'at (piat), knüpfen, heften, zusammenfügen, nectere, constringere; oči na někoho pnauti, d. Augen auf jemand heften, oculos defigere; 2) ausdehnen, ausstrecken, tendere, extendere. S. d. composita: rozepnu, zapnu, napjnám.

II. *rec.* pnauti se, sich dehnen, strecken, se extendere, extendi; 2) hinauf klettern, enit ascendere; sich erheben, emp heben, vergere sursum: wěž wlasy se w zhůru pnau; 3) si brüsten, stolzieren, efferre s S. auch wypjnám se.

po, *praepos.* (vgl. post, be, a preußisch po, i. e. bey; dah Preußen (Poreußen), Poru sia, Borussia).

I. mit dem Akkus. 1) bi (Maaß anzeigend), tenus, u que: dál nemohl, gen po D nag; po kolena, po pás, po v byl v wodě; 2) durch, hindur v. der Zeit, per, intra: po wš čen čas žiwota swého; časy wssecky se Boha báti mám po dwě nocy, zwey Nächte hi durch, duabus noctibus; 3) vo seit, a, ab: dnes mu dám w čeři, a po dnessnj den, (v. he te an), nic; nenj na tom, al se po dnessnj den wjce s ký w něgaké saudy dáwati mě 4) nach, pro: po někoho posl te, nach, um jemand schide pro aliquo mittere; aby p sláno bylo po sedláka do St dic, *Vel.*

II. mit dem Lokal, 1) na an, vermöge, ex, secundu juxta: po hlase, po řeči, po ř řj poznati, an der Stimm - ex voce -; po kladiwu por zuměti, gaký gest kámen; tom se domeysslim; po zpr wách a domněnjch lidských saudití; dáno mu gméno dědu, *Vel.* po osobách (parthe isch), náchylnostech a wássnj swých, anobrž y po darjch nečiniti; po geho hlawě wš čko činj, *Vel.* po prawdě pom djti, - vere; po rodičjch a př

teljch ſwých bohatſtwj doſtati; po manželu to zdědila, (d. i. eigentlich vermöge, nach, juxta, per, nicht: nach, post; ſo auch:) po kněžy modlitbu řjkati, nachbeten; po giných něco mluwiti, nachſagen, das Gehörte; ſ. auch ſaudjm; žena po manželu owdowělá; maſt, po které wlaſy roſtau; po rybách nebugnj tak tělo gako po maſe; po domácku, häuslich, familiariter; po lidſku, menſchlich, humanitus; po zemanſku, nach Art der Adelichen, dem Adel gemäß, more nobilium; po zpátku odſſel, rücklings, *Kram.* po čtwermo leze, *Id.* po ſlowenſku; po nahu bogowati, als nackend -; po nahu mezy meči běhati; po liſtech, po poſlech mále ſe půſobj, durch Briefe, Bothen-, per epistolas, nuncios -; po něgaké potřebě ho poſlal, *Vel.* to ſe po přjčině ſtalo, ꝛc.; po dobrém ti prawjm, ich ſage dirs im Guten, *D.* po wůli býti někomu, in jemandes Willen ſich fügen; weliké pány po ſwé ruce, od. po ſwé ſtraně mjti, - auf ſeiner Seite, zum Beyſtand; nenj mi po ruce, muſým ſy ginák ſtát, - nach der Hand; 2) nach, (post), a) po někom bjti, tlaucy, vhoditi, udeřiti, nach jemand ſchlagen, petere aliquem ictu; po něčem ſáhati, nach etwas greifen, petere rem manibus; po někom, od. po něčem ſe ptáti, ſ. ptám; koukati, djwati ſe po někom, nach jemand ſehen, adſpectare aliquem; po něčem dychtiti, mřjti, nach etwas trachten, ſich ſehnen, appetere, desiderio alicujus vel rei tenere -; po ſwé cti ſtáti, ſ. ſtogjm; po ſobě hnauti lid; wſſičkni lidé po bludjch a temnoſtech odeſſli, ſ. odegdu; b) hinten nach od. hinter, od. wenn es dem vor entgegenſtehet, α) bey Sachen, Perſonen, u. Thieren, secundum, post, z. B. přiſſel po mně, er kam nach mir, post me venit; gdi po ſwých, gehe hinweg, abi! po ſobě zanechati něco; po ſmrti; dům po domu, čeleď po čeledi gazykem ſſtárati; β) bey einer Zeit, secundum, post, ex, z. B. po třech letech, nach 3 Jahren, post tres annos; když bylo po ſtwořenj, - Beendigung; rok po roku, v. Jahr zu Jahr; hodinu po hodině, den po dni; 3) in, über, auf, zu, - längſt, per, in: gábych negedl po vlicy nic, - auf der Gaſſe ꝛc.; po wſſem ſwětě ſe to děge; po moſtě, po měſtě běhati, hwjzdati ꝛc., po Dunagi gel; po zemi y po wodě, zu Land u. zu Waſſer, terra marique; po břehu, längs, längſt dem Ufer; padne gich po boku twém tiſýc, - an deiner Seite ꝛc., mně po boku ſtogj; po lewé ruce, rechts, rechter Hand, a dextris; po prawé ſtraně gjti, po ſchodech dolů ſgjti; po domjch chodj (žebře); po ſſkolách ſyna dáti, - ſtudieren laſſen; lámagjce po domjch chléb, - hin u. her in Häuſern, domatim; po tmě, po ſwětle, im Finſtern, beym Licht; po nocy ſe taulati, bey der Nacht, *Cyr.* po ſtřjzwu to včinil, - in der Nüchternheit, *Syr*; po zadu, a ne w twář ho widěl; po těle někomu rány zdělati; 4) zu, à, per, per, *distributive*; po

Digitized by Google

čtyřech twářích měli, Ez. 10, 21.; po haufich, rottenweise, po kusu, stückweise; dal gim po gablku, po penjzy, dedit singulo singulum pomum, &c. po gednom oku měli; wjno po čtyřech bjlých peněžých; platili dělnjkům po bjlém penjzy na den, ale ke strawě, *Vel.*; ta knjžka prodáwá se po zlatém, - zu od. à 1 fl.; zwjš, po čem to platj; po gednom, po dwau, zwey u. zwey, immer zwey u. zwey, zu zwey u. zwey, bini; po půl hodinách, po půlhodině, zu halben Stunden; gednomukaždému po gisté summě odkázala; po nossi džjwj nosy; 6) längs, nach, über, tenus: po hlawách létati, s. letjm; po hlawě se swrcy; po hlawě do studnic skákali, *Com.* po hlawě házeti někým; po nohách se ze žiwota matky narodil; spusť ho po koncy; b) mit gsem, a) gar seyn, aus seyn, zu Ende seyn, hin seyn, finiri, evanescere, praeterire, interire: do rána bude po mně, bis Morgen wirds mit mir aus seyn; brzy bude po té zymě; gest po pjsni, das Lied ist aus, - finita est; b) s. o, u. do: mně po tom nic nenj, es gehet mich nichts an, nihil ad me pertinet, od. attinet; co gest po bohatstwj, když zdrawj nenj! co po něm, laß man ihn gehen, es liegt nichts an ihm.

Besondere Redensarten: po chwjli mjti, Muſſe, Zeit haben, otium habere, vacare; po oku hleděti, schielen, limis adspicere; po hřjchu, leider! proh dolor! malum! po žiwotu, po zdrawj něčjm pochybowati, - zweifeln an, - dubitare &c.

III. in der Zusammensetzun an, be, alles, viel, ein weni z. B. pobyti, ein wenig seyn dauern, sich aufhalten, popr cowati, ein wenig arbeiten pogměl rozkossj, *Com.* &c. (schä bare Eigenheit der slaw schen Sprache!). - Dieß po wi in pů verändert, wenn das lang werden sollte, z. B. pr chod, půgdu, půwod &c.

Pobadač, e, *m.* Antreiber, in pulsor; - čka, y, *f.* - inn, *f.*

Pobádám, al, ati, antreiben, e muntern, anreizen, impeller incitare, concitare, instigar

Pobaucým se, *mor.* s. plachočjm

Pobaurám, *fut.* s. rozbaurám,

Pobawjm se, *fut.* s. pobudu, *D.*

Poběhal, poběh, a, *m.*, *sl.* poběha e, *m.* s. poběhlec, wssudybud

Poběhám, *fut. ex.* al, ati, ein w nig herum laufen, paululu (paulisper), circumcursar concursare; ein wenig herum streichen, paulisper vagari, circumvagari; b) mit po, z po wssech poběhal, s. sběhá

Poběhánj, *n.* Abtrünnigkeit, defectio, apostasia; - od pr wé wjry.

Poběhawám, al, ati, ein wenig, laufen, cursitare.

Poběhlec, lce, *m.* Verlaufene fugitivus; Landflüchtige profugus, *Com.* poběhl z wogny, s. oběhlec; p. od w ry, s. odsstjpenec.

Poběhlost, i, *f.* s. poběhánj.

Poběhlý z. entflohen, fugitiv 2) s. odsstjpenec.

Poběhnu, *fut.* hl, hnauti, s. b žjm; 2) mit dem Genit. abtrü nig werden, verlassen, deser

Digitized by Google

..e: wšeho, což sprawedliwého ..., pobjhli, K. Boha swého ...bjhli. K. 3) verwerfen, ta..., rejicere; p. skutků Bo..., ...zpatrowánj Božjho, Cyr. ...S. auch pobjhám.

...bělawjm, ěl, ěti, weißlich werden, albidum fieri.

...bělawý, 3. weißlich, subalbus, albidus; -wost, i. f. weißliche Farbe, f. color albidus.

...beru, fut. ex. bral, ati, (alles) ...nach wegnehmen (omnia) accipere, aufferre, tollere.

...beyt s. pobudu.

...beywám, pobýwám, al, ati, sich aufhalten, degere: pannám ...nesluší doma pobýwati.

...bjdka, y, f. Aufforderung, f.

...bjdnu, fut. dl, dnauti, s. pobjgjm: ti dwa se k bitwě pobjdli, aufgefordert, Vel.

...bjejm, st. s. pobjljm.

...bjgám, st. s. pobjgjm.

...bigel, e, m. der hölzerne Gefäße mit Reifen befestigt, vietor; 2) Schindeldecker, Dachdecker, tector scandularius.

...bigečka, y, f. ein kleines Beil, womit die Schindelnägel eingeschlagen, od. d. Reife um ein Faß geschlagen werden, Schlägel, Böttcherschlägel, m.

...bigecý 1. zum Beschlagen, zum Decken dienlich.

...bigi, fut. ex. pobil, pobiti (pobit), part. pass. pobit, (viele od. alle) erschlagen, (multos vel omnes) occidere, sternere, exanimare: ptactwo ...krauty pobily; 2) beschlagen, mit Reifen befestigen, munire circulis; 3) decken, ein Dach mit Schindeln, Kupfer 2c. scandulis, aere tegere: mědj pobitá wjžka, Zal. 4) verschlagen, v. Hagel, concutere; so auch mráz pobil winice, Vel.

Pobjgjm, el, eti, fr. v. vorh.

Pobjhám, al, ati, oft laufen, cursitare; 2) mit dem Genit. abweichen, recedere: pořádku pobjhati, Pr. maudrosti pobjhá, K. nestihlá dobrota Božj nepobjhá půhonů a rozsudků, K. netopýři swětla prawdy B. pobjhagjcý, K. chrámu a města Geruzaléma wšetečně pobjhagj, K. 2) verwerfen, abdein rejicere, improbare; s. poběhnu.

II. rec. pobjhati se, zum zweytenmahl rindern, sich belaufen, iterum (secundo) appetere venerem, subare.

Pobjljm, fut. ex. il, iti, en, weiß machen, dealbare; 2) alles od. viel weiß machen.

Pobjrám, al, ati, nach u. nach nehmen, sumere, accipere: kolowrátek, (na němž se přede), zle pobjrá.

II. rec. p-ti se, sich aufmachen, auf den Weg machen, se auferre: p-reyme se, laßt uns gehen.

Pobitj, n. verb. v. pobigi.

Pobjzým, el, eti, nöthigen, a) zwingen, durch Schläge, Drohungen, Gründe, Bitten 2c. cogere; b) einladen, auffordern, invitare; od. bitten, petere, contendere ab aliquo; rogare aliquem &c. -zenj, n. verb.

Poblatjm, fut. ex. il, iti, cen, mit Koth beschmieren, besudeln, beschmutzen, luto foedare, inquinare, maculare.

Poblaudilý 3. der sich verirrt hat, qui abberravit: poblaudilá od prawdy mysl, K.

Poblaudjm, fut. ex. il, iti, irren; fehlen, errare; peccare.

Poblauzenj, n. Vergehen, n. Jr-

M

rung, *f.* Irrthum, *m.* error, lapsus, peccatum.

Pobledlý 3. etwas blaß, subpallidus: pobledlé zlato, *Cyr.* (*opp.* ryzý zlato).

Pobočnj 1. u. pobočný 3. d. Seite betreffend, Neben-, lateralis, collateralis; pobočný průchod, ſ. přjſtawek; pobočným způſobem; - nj djtě, *Com.* i. e. pankhart; - p. krewnj přátelé, collaterales; - ně, *adv.* ſeitwärts, a) v. der Seite, ex obliquo; b) gegen d. Seite, in latus, versus latus; c) neben bey, collateraliter.

Pobočnice, *f.* Strangtaſche, *f.* 2) ſ. towaryſſka (při boku), manželka, *Com.*

Pobočnjk, a, *m.* ſ. towaryš pobočnj, manžel, *Com.*

Pobočnjk, u, *m.* Dolch, *m.* (Seitengewehr, *n.*), pugio, sica; 2) plechowé pobočnjky, blecherne Seitenbedeckung der Pferde, *Cyr.*

Pobodec, Treibſtachel, ſ. bodec.

Pobodu, *fut.* dl, pobůſti, einmal ſtechen, ſpornen, pungere.

Pobogugi, *fut.* owal, owati, bekämpfen, beſiegen, z. B. Feinde, vincere, superare; b) kleinen Krieg führen, ein wenig ſtreiten.

Poboněk, ňku, *m.* (auch poboňka, y, *f.* - *Ryb.*, vgl. *polon.* bobon, zabobon, *hung.* babona, superstitio, Fabel, *f.* Aberglaube, *m* fabula, superstitio: poboňky ſwými diwně lid mámil; poboňky a powěry prowozowati, *Cyr.*; *pl.* poboňky, Fabelwerk, *n.* *D.* lžmi a neprawými poboňky lidi omlauwá, *Vel.*

Poboňkář, e, *m.* Abergläubiger,

Pobořjm. *fut.* il, iti. alles ei[…] ßen, niederreißen, z. B. Hä[…] disturbare, diruere, des[…] re, disjicere.

Pobožnjček, - jčka, *f.* ſ. ná[…] njček, - jčka, y, *f.*

Pobožnůſtka, y, *f.* ſ. nábož[…] ka; - ář, - ářka, ſ. nabož[…] kář, - kka, - Andächtlerin[…]

Pobožný 3. andächtig, a[…] au[…] ſam, attentus; b) fromm, […] ergeben ꝛc. pius, studiosus[…] religiosus; - ně, *adv.* atte[…] cum attentione; pie, reli[…] se; - noſt, i, *f.* a) Aufmerk[…] keit in Anhörung od. Leſu[…] geiſtlicher Dinge, attenti[…] eine beſondere Uebung der[…] ligion, z. B. Beten, Si[…] exercitium religionis.

Pobrat, - ti, ſ. poberu.

Pobřjſlo, a, *m.* Strohban[…] Strohſeil, *n.* womit m[…] Garben, Strohbunde ꝛc. z[…] men bindet, funis stramin[…] (napura, nepura, *f.* *R.*[…] fig. zweydeutig, anceps, a[…] pelſinnig: ſlowa na pobř[…] zawěſſená, auf Schraube[…] ſetzte Worte, in dubio, a[…] guo posita verba; b) d[…] dem Ausgange nach, un[…] anceps: wálka geſt ga[…] wáze a na pobřjſle, *Cyr.* […] negiſtj, nýbrž toho na […] ſle zanechává, *Cyr.* c) be[…] lich, mißlich, anceps,

Pobrunátnělý 3 dunkelrö[…] rubellus, subruber: liſ[…] brunátnělé, *Vel.*

Pobuda, y, *m.* *f.* ſ. tulák, […] auch pobudák; *hung.* bi[…] ty gſy zde pobuda, g[…] gſem zde zrozený, *K.* na[…] z njch pobud neb tuláků[…] *part.* *fut.* v. pobudu: po[…]

Digitized by Google

(pobudeme) nebudem, swěta nepřebudem, *prov. mor.* alle sind wir sterblich, alles Irrdische nimmt ein Ende.
Pobudu, *fut. ex.* pobyl, pobyti, länger, od kurze Zeit seyn, dauern, verbleiben, sich aufhalten, diu, vel paulum (paululum) durare, manere, morari. So auch pobyti (pobeyti) sy: ta sy tam dnes pobyla; málo sem sy tam pobyl.
Pobáti, s. pobudu.
Pobytj, n. *verb.* v. pobudu.
Počapky, *sl.* s. počepky; b) *Nitr.* Überbleibsel v. Gastmahl.
Počas, n. m. mračný počas, *R.* dobrých počasů, zdrawého počasj. *Vel.*; wohl richtiger počasý
Počasenka, y, *f.* zrostlina, meteorus.
Počasnice, *f.* zrostlina, meteoria.
Počasowec, Barometer? ?
Počastugi, s. častugi.
Počasý, n. Wetter, *n.* Witterung, *f.* tempestas; rozdjlnost počasý, Maub. 7, 19. Es ist *sing.* s. auch nepočasý.
Počátečnj 3. den Anfang od. die Anfangsgründe betreffend.
Počátečník, a, *m.* Anfänger, *m.* tyro, initians; - nice, *f.* - inn, *f.* initians.
Počátečný 3. ursprünglich, principalis, primigenius, primus; - ně, *adv.* anfänglich, anfangs, ursprünglich, initio, principio, ab initio, a primo.
Počátek, tku, *m.* Anfang, *m.* initium, principium, exordium; s počátku, s. vorh. počátečně; od počátku swěta, seit Entstehung der Welt; Ursprung, *m.* origo; 3) Anfänger, der etwas anfängt, Urheber, inceptor, auctor; 4) od. původ. Grundursache, *f.* causa primaria; *pl.* počátkowé, Anfangsgründe, principia; prwnj počátkowé mudrctwj, d. Anfangsgründe der Weltweisheit, *D. pl.* Počátky, Potschatek, eine Stadt im Bechiner Kr. Poczateczium; 5) *gen.* - tka, Poczatek, ein Städtchen in Mähren.
Počekám, *fut.* ati, s. počkám, *K.*
Počelugi, s. celugi.
Pocenj, n. Schwitzen, n. sudatio.
Počepj, n. Neige, *f.* extremum; 2) s. náklonek: kiſſe křesťanská giž gest na samém počepj, *Vel.*
Počepky, bess. podčepky.
Počernjm, *fut.* il, iti, schwarz machen a) einer Sache eine schwarze Farbe geben, nigrum (atrum) reddere, nigrificare; b) besudeln, foedare, maculare; russig machen (d. Wäsche 2c).
II. *rec.* počerniti se, sich schwarz machen; a) sich eine schwarze Farbe geben, se nigrum reddere, nigrificare; b) sich besudeln, se foedare, maculare.
Počernalý 3. folg.
Počerný, *sl.* v. Menschen, s. náčerný.
Počesám, (pačesám) u. počesſi, *fut.* sal, sati, s. česám.
Počestný 3. ehrbar, honestus, honestum; 2) bescheiden, eingezogen, modestus, moderatus, pudens; - ně, *adv.* - ste, ste, - te, - nter; - nost, i, *f.* - rkeit, - nheit, *f.* honestas, honestum; modestia, pudor: společného milowánj wážnost a počestnost, *K.* Ehre, honor: ku počestnosti a slávě tělo přistupuge, (selten).
Počestný, ého, *m.* Reisender,

Wandersmann, *m.* viator; -pocestná, é *f.* Reisende, *f.* viatrix.

Pocestný 3. fremd, auswärtig geboren, peregrinus; -ost, i, *f.* *sl.* Wanderschaft, s. cesta.

Počesugi, owati, bess počesám.

Počet, čtu, *m.* Zahl, *f.* a) Anzahl, *f.* numerus; počet let, Jahrzahl, numerus annorum; aera, ae, *f.*; počet křestanský, aera Christiana: w sedmém stoletj křestanského počtu, *Kram.* b) das Kennzeichen, d. Figur einer Zahl, nota numeri, auch numerus; 2) Rechnung, *f.* Conto, *m.* ratio, *D.*; Rechenschaft, Rechnungen, *f.* ratio: wydeg počet z wládařstwj swého; počet přigjmati od nich měli, *Vel.* poručnjcy počet syrotkům čiňte, *Pr.* počet klásti, držeti, Rechnung stellen, abrechnen, computare; bez počtukrát, unzähligmal, innumeris vicibus, *Com.*

Početj, *n.* Anfang, *m.* initium, principium, exordium; 2) Empfängniß, *f.* conceptio, conceptus.

Početnj 1. d. Zahlen od. d. Rechenkunst betreffend, arithmeticus; početnj vměnj, Rechenkunst, *f.* arithmetica; p-nj gméno, Zahlwort, *n.* (Gramm.) numerale.

Početnice, *f.* Rechenbrett, *n.* Rechentafel, *f.* tabula arithmetica.

Početnjk, u, *m.* Zähler, *m.* in der Rechenkunst, eine Zahl bey den Brüchen, numerator od. numerus numerans;

Poceytjm, s. pocýtjm.

Pochábel, a, *m.* *sl.* Narr.

Pochabjm se, iti, *sl.* s. possetjm se.

Pochabý 3. *sl.* s. possetilý, s. auch pjsnička: pochabé sypanic[…] Brandblattern.

Pochautka, y, *f.* od. pochau[…] -tek, *f. pl.* s. pochůtka.

Pochawina, y, *f. mor.* s. prchli[…]

Pochawý 3. -ost, i, *f.* *mor.* vo[…]

Pocházým, el. eti, entstehen, […] springen, seinen Anfang […] men, oriri, nasci, exist[…] proficisci, originem trah[…] descendere; 2) abnehmen[…] vermindern, minui: zra[…] pocházý; gen pocházeti, m[…] herumgehen; wždy dále p[…] zeti, weiter gehen, sich ver[…] ten, *K.* -někoho, jemand […] laufen? -zenj, *n. verb.* -zý[…] u. zýwáwám, *fr.* 1. 2.

Pochlaubám se, al, ati, s[…] chlubjm se.

Pochleba, y, *m.* s. pochlebnj[…]

†**Pochleba**, y, *f.* folg. *P.*

Pochlebenstwj, *n.* Schmeich[…] *f.* Schmeicheln, *n.* adul[…] assentatio.

Pochlebnjk, a, *m.* Schmei[…] adulator, assentator; -[…] *f.* -inn, *f.* -trix; -njček, č[…] *dim.* so viel als pochlebnj[…]

Pochlebný 3. schmeichlerisch, […] latorius, assentatorius, […] dus; schmeichelhaft? z. B. s[…]

Pochlebowánj, *n.* Schmei[…] *n.* adulatio, assentatio.

Pochlebugi, owal, owati, sc[…] cheln, überall beypflichten, […] lari, assentari, blandiri[…] bě, sich, -*K.* w tom sobě p[…] bugem, že s wás mocy […] nebude, *Vel.*

Pochlpčjm, *fut.* il, iti, *sl.* r[…] zausen, vellicare.

Pochlubjm se, *fut. ex.* il, iti[…] u. ohne Instrum. sich rü[…] z. B. einer Sache, gloria[…] se jactare, jactare rem.

Digitized by Google

Pochodjm, *fut.* il, iti, eine Zeit lang gehen, aliquandiu incedere, ingredi, ire; b) mit po od. dem Akkus. herumgehen, umgehen, obire, circumire: po wšech těch krajjch od. wšech kraje pochodil; dobře, zle pochoditi, od. zchoditi, pogeziti, gal, übel ankommen, anlaufen, *D.* 2) *praes.* s. pocházým ... pochodj od druhého syna; -jm, al, ati, *fr.* ze ženských ...owánj a rozkazowánj ...nachozlého pochodjwá, pflegt zu entspringen, - solet nasci.

...chodně, *f.* Fackel, *f.* Windlicht, *n.* fax, facula.

...chodnjk, a, *m.* Fackelträger, gestator facis.

...chodnownjk, u, *m.* zrostlina, cereus.

...chop, a, *m.* Häscher, Gerichtsdiener, *m.* lictor.

...chop, u, *m.* z. B. pochop bráti, rozběhnauti se, Anlauf nehmen, *D.* 2) s. pochopenj, *Ryb.* ...odkudž k takowému přemyšlowánj pochop wzal, *Com.*

Anm. Einige der Neuern wollen damit den Begriff (Logik) ausdrücken; s. folg.

...chopenj, *n.* Begreifung mit der Seele, intelligentia, comprehensio; Begriff, *m.* (Logik), notio, *D*; Griff, *m.* captus.

...chopený 3. gefaßt, mit dem Verstande, comprehensus.

...chopjm, *fut. ex.* il, iti, en, s. ...nahodnu: pochopiti zbroj zum Gewehr greifen; üblicher 2) fassen, mit der Seele, begreifen, verstehen, capere, intelligere, assequi, perspicere.

...chopitedlný 3. begreiflich, quod intelligi, capi potest,

-nost, i, *f.* -keit, *f.* 2) folg. poch-nost kněžj, *K.*

Pochopnost, i, *f.* Faßungskraft, *f.* captus.

Pochopný 3. s. pochopitedlný.

Pochopugi, owati, s. pochopjm.

Pochotný 3. anmuthig, svavis; pochopná wůně, angenehmer, delikater Geruch; 2) s. chutný: pochotněgšj chléb, *K.* což ssenkugj, wšeligak pochotně gest, *K.* -nost, i, *f.* Anmuth, *f.* Wohlgeschmack, *m.* amoenitas, svavitas, *D.*

Pochowám, *fut. ex.* al, ati, begraben, beerdigen, zur Erde bestatten, humare, sepelire, tumulare; 2) ein wenig pflegen, auf den Schooß, auf d. Arme nehmen, z. B ein Kind, paululum fovere; 3) ein wenig zu essen gegeben haben; -dwám, *fr.*

Pochramjm, *sl.* folg.

Pochromjm, *fut. ex* il, iti, někoho, *Com.* jemand lahm, zum Krippel machen, zerstümmeln, mutilare.

Pochůtka, y, *f.* Leckerbissen, *m.* scitamentum; 2) Konfekt, *n.* opus dulciarium; něco na pochůtku dáti, - sy nechati, *rc.*

Pochutnáwám sy, al, ati, gelüsten nach etwas, adpetere, concupiscere, sich Lust, Gout machen: před wečerem giž odtud vhljdage Syon, pochutnáwati sobě bude proti němu, *K.*

Pochwala, y, *f.* Lob, *m.* Beyfall, *m.* laus.

Pochwáljm, *fut.* mit u. ohne Gen. il, iti, en, beloben, laudare; pochwáliw gich král, *B.*

Pochwilé, *obs.* recreatio.

Pochwist, *f.* Mißwitterung?

Pochwy, (ů? *Ryb.*) *f.* Pferde-

Digitized by Google

schmuck, *m.* Geschirr, *n.* phalerae.
Pochyba, y, *f.* beß. pochybnost.
†Pochybek, bku, *m.* zrostlina, androsace.
Pochybjm, *fut ex.* il, iti, fehlen, einen Fehler machen, etwas versehen, peccare; 2) mangeln, deesse, deficere, Oz. 9, 2. 3) d. Frucht nicht bringen, abgehen, carere fructu, Mat. 3, 4. mest pochybj gjm, *B.* owoce oliwy pochybilo, *B.* pochybj wám winný kmen, *B.* - o někom, o něčem, s. zaufám, *B.* aniž o Božjch zaslјbenjch pochybjm, *K.* sám o swém žiwotu (auch o sobě) pochybil (w nemocy), *K.* -běnj, *n.* Versehen, *n.* Fehler, *m.* peccatum, lapsus; Mangeln ꝛc.
Pochybnost, i, *f.* Zweifel, *m.* dubitatio, dubium; 2) Zweifelhaftigkeit, z. B. einer Sache, Bedenklichkeit, *f. D.* conditio dubia.
Pochybný 3. zweyfelhaft, z. B. Sache, dubius, incertus: nenj pochybné, že Astyages, otec Daryůw, slaul také Ajwerus, *K.* - ně, *adv.* dubie, dubitanter.
Pochybowánj, *n.* Zweifeln, *n.* dubitatio.
Pochybugi, owal, owati, zweifeln, dubitare, dubium esse.
Pochytjm, il, iti, s. popadnu; b) etwas auffangen (erlernen), sich merken.
Pořitám, al, ati, s. pošstjm.
Počigi *fut* počjl. počjti, s. pocýtjm.
Počjnagjcý 1. *partic.* v. folg. b) ein Anfänger, tyro, *K.*
Počjnám, al, ati, anfangen, a) den Anfang mit etwas machen, incipere, exordiri, inchoare; b) den Anfang nehmen, incipere, initium cape[re] ... počnu 2), *B.* - ánj, *n.* ...
II *rec.* počjnati sobě, ... betragen, verfahren, ... se: maudře, audatně, ... ꝛc. sobě počjnati, sich ... tapfer betragen; nad ... krutně sobě počjnagj, *K.* ... gezeichnete Slawenis[mus] ... Muthwillen treiben, p... tem (lascivum) esse, ... vire.
Počjnatel, e, *m.* Anfänger ... ber, auctor; - kyně, *f.* i... 2) s. počátečnjk.
Počinek, nku, *m.*, beß. počá... 2) Handkauf, *m.* das er... sete Geld, primus quaes[tus] ...
Počjslo, a, *n.* s. čjslo, Angab...
Počjsstěnj, *n* Abführung, ... giren, *n.* purgatio; 2) Pu... *f.* abführendes Mittel, ... gans, medicamentum ... gativum.
Počjsti, s. počtu.
Počjtám, al, ati, rechnen, a... haupt, ohne zu sehen, ob m... sammenrechnet, od. abzie... ratiocinari, numeros t... re: učj se počjtat, er lern... nen ꝛc. b) zählen, nume... počjtati dukát 1 zl. 52 kr... rechnen, *Kram.* c) mit in ... nung bringen, computar[e] ... tionem habere od. du... to mi Bůh nepočjtá, *Co*... zusammen rechnen, com[puta]re, z. B. res od. numerum ... re z. B. rerum &c. aud... tionem putare; s někým ... tati, mit jemand abred... Rechnung mit ihm halten, ... tionem cum aliquo pu... inire; 2) achten, schätzen, ... nen, aestimare, ponere, ... putare, *B.* střjbro za b...

... pjsek počjtati; - ánj, n. ... Zusammenrechnen, ...; Achten, n. ratiocinatio, computatio; numeratio; ... matio.

I. rec. počjtati se, gerechnet werden, gelten, aestimari; ... 7, 9.

Po..., e, m. Rechner, ratiocinator. 2) Rechenmeister, Lehrmeister in der Rechenkunst, magister (doctor) arithmeticae; 3) Rechnungsführer, m. ratiociniarius; - řstwj, n. Rechenkunst, f. arithmetica.

...ag! sl. interj. minandi; 2) insultandi.

...kám, al, ati, cum praep. & acc. warten, auf jemand, od. etwas, erwarten, exspectare, z. B. aliquem, praestolari aliquem et alicui, manere aliquem; 2) ohne Akkus. warten, bleiben, verziehen, manere exspectare, praestolari, opperiri.

II. rec. počkati sy, lange warten müssen, diu exspectare debere.

...nu, fut. ex. počal, počjti, anfangen, a) den Anfang mit etwas machen, incipere, exordiri, inchoare; b) den Anfang nehmen, incipere, initium capere; c) machen, z. B. co mám počjti, od. co sobě (sy) mám počjti? was soll ich anfangen? quid faciam? co s tjm člowěkem počnu? od. co sy s tjm člowěkem počnu? was soll ich mit diesem Menschen anfangen? quid hoc homine faciam; 2) empfangen, schwanger werden, concipere.

...cta, y, f. Verehrung, f. a) Ehren, n. cultus, veneratio; pocta Božj, cultus divinus; b) Schenken, n. donatio; c) Geschenk, n. donum, K. d) s. připigenj: poctu wzýti, přigmauti, newzýti, Bescheid thun, nicht thun, respondere, compotori imponere, fallere compotorem, R. e) sl. ein Geschenk, welches d. Gäste zur Hochzeit schicken, donum nuptiale.

Pocta, y, f. sl. s. possta.

Poctjm, fut. ex. il, iti, mit dem Akkus. verehren, colere, venerari; b) schenken, donare, dono dare; někoho darem nesmrtedlnosti st. poctiti; zuweilen mit dem Genit.: kdo ho ctj, těch on také poctj, K. hosté poctiti, - bewirthen, Vel.

Poctiwice, f. pl. Beinkleider, braccae, feminalia.

Poctiwý 3. ehrlich, a) ehrbar, honestus; poctiwé slowo, Ehrenwort, n. fides, promissum: na poctiwé slowo propusstěn, Kram. b) rechtschaffen, bonus, probus, integer, sanctus; c) keusch, züchtig, pudicus, castus; 3) ehrbringend, ehrenvoll, honorificus: gemu y ginym poctiwé gest to, Vel. - wě, adv. honeste, probe, integre, sancte, honorifice: poctiwě mluwj o sformowánj člowěka w žiwotě matky, K. poctiwě zaplatiti, ehrlich bezahlen, solvere diligenter, cum fide; pudice, caste; -wost. i, f. Ehrlichkeit, f. a) Ehrbarkeit, f. honestas; b) Rechtschaffenheit, f. probitas, sanctitas, integritas, fides.

Počtowý 3. s. početnj, Syl.

Počtu, fut. počtl, počjsti, worunter zählen od. rechnen, nume-

Digitized by Google

rare, referre; počjsti za gjdlo, für das Essen rechnen, imputare; draho gim oběd početl hospodář, *Vel.* něco za něco někomu, anrechnen, imputare; achten, halten, erklären, habere, reputare, declarare; za kacýře někoho počjsti; - erklären, - declarare; počten gest mezy bohy; s. auch počjtám.

II. *rec.* počjsti se, s. počjtati se; b) s někým, zusammen rechnen, abrechnen, Rechnung halten, rationes inire, computare.

Počtugem, owati, *sl.* s. počjtám.

Počtwermo, *adv.* auf vieren, (z. B. kriechen), quadrupedum more.

Počty, ů, *m. sl.* d. Zahlen, numeri: 2) Rechnung, *f.* arithmetica; 3) Berechnung, *f.* rationes, computus.

Počurám, *fut.* al, ati, beharnen, bepissen, commingere.

Pocykám, al, ati, *fut. sl.* verb.

Pocynugi, *fut.* owal, owati, verzinnen, stanno obducere.

Pocýtjm, *fut. ex.* il, iti, mit dem Genit. empfinden, fühlen, sentire, 2) viel ausstehen, erdulden, leiden, pati, perpeti, perferre, tolerare; zymy strachu, auzkosti, bolesti pocýtiti; - bosti nepohodlj, *Com.*

Pocytugi, owal, owati, verb.: wnitřně něco -; po tři dny bolest pocytowal; po tři dny pocytowalo wogsko moru hubjcýho.

Pod, vor mehrern Mitlautern pode, z. B. podemnau, unter mir, *praep.* auf d. Frage wohin? mit dem Akkus. u. auf d. Frage wo? mit dem Lokal, unter, a) in Rücksicht einer höhe-

ren Sache, d. darüber ist od
het, z. B. pod stromem se
unter dem Baume sitzen;
strom wstaupiti, unter
Baum treten ꝛc. sub, su
auch menssj, nižssj pod
hlawu pod meč, někoho
stráž dáti; pod pečetj, mit
gel versehen, sub sigillo
pod dátum w Praze 29.
1462. pod swau mocý a ctj
lowskau slibowal; gest
truňkem, er hat einen Ra
est ebrius; pod rukau, u
der Hand, s. podtagj, *D.*
nos mluwiti, leise, unvern
lich sprechen; b) unten an
ten bey, z. B. pod wrchem
ter dem Berge ꝛc. sub, i
c) wenn es eine Unterth
keit, Subordination, Unter
fung, ꝛc. anzeigt, sub; pod
ty cýsařů zůstáwati; pod
sobě vwesti někoho; žena
mocý muže stogjcý; state
záwadný pod tjm práwem
ti, pod zpráwu náležegjcý
unter (unter der Strafe),
pod hrdlem od. pod ztrac
hrdla, s. hrdlo 2); pod wě
zatracenjm ꝛc., pod vtop
mu zapowěděl, *Vel.* e)
pod Jozefem II., pod Pont
Pilátem, unter Joseph
So auch: pod hrau, pod p
pod kázanjm spal, pod mš
čel ꝛc. während, - duran
pod dobrým přátelstwj
k sobě pozwal, unter dem
wand ꝛc. *Vel.*

Pod, komm, veni.

Podacý 1. (v. podati), od.
cý práwo, Kirchensatz, *m*
tronatsrecht, *n.* jus patr
tus, *D.* pán podácý (sic
fáry, *Vel.*

Podacye, *f.* ſ. kmetcý ſtatek, *R.*

Podagra, y, *f.* dna, Podagra, *n.* podagra.

Podagrycký 3. podagriſch, podagricus, *Com.*

Podál, *adv.* ſ. opodál.

Podalirka, y, *f.* zroſtlina, podaliria.

Podám, *fut. ex.* al, ati, án, bey den Schriftſtellern mit dem Genit. im gemeinen Leben bald mit dem Genit., bald mit dem Akkuſ., reichen, darreichen, z. B. die Hand, porrigere, praebere: podal mu ruky, *Cyr.* - hlawy ſtku do wazby, *Vel.* pomocnjkům ſſtědře podáwá Bůh; zulangen, zureichen, hinlangen, darreichen, suppeditare, subministrare, praebere, porrigere: gádro celé Biblj oſtatkům cyrkwe České podané, -dargereicht, im Drucke herausgegeben, *Com.* b) aufgeben, aufwerfen, vorlegen, z. B. zur Berathſchlagung, proponere: podal toho na ſwé rady, *K.* přjmluw na konſſely p-ti, *Pr.* c) verweiſen: ſtran neyprwé na ſmlauwu přátelſkau podáwati, *Pr.* k otcowskému práwu, *Vel.* mezy gjzdné cýſařſké podán, *Id.* podali ſe o tu při na ſaud, *Id.* 2) bieten, v. Käufern, antragen, liceri, od. licitari rem (pretio).

II. *rec.* podati ſe, ſich geben, remittere, tendi: ſukno ſe podáwá, das Tuch gibt ſich.

Podánj, *n.* Darreichung, *f.* porrectio; b) Aufgabe, *f.* Antrag, propositio, (problema): podánj negaké někomu včiniti, *Cyr.* gakoby to podánj přigiti pomyſſlel, *Com.* c) Thema, *n.* thema, *Cyr.*

Podařilý 3. wohlgerathen, felix, qui spei respondet: podařilé djtě, podařilý manžel.

Podařjm ſe, *fut ex.* il, iti, gerathen, a) gut v. Statten gehen, succedere, provenire; b) v. Gewächſen, provenire; c) gelingen, cedere, procedere, succedere.

Podarkugi ſe, owati, s něčjm, *sl. Lypt.* wem immer anbieten.

Podauročný 3. od. podplatný, z. B. lán, Zinshube, *f.* laneus vectigalis, *R.*

Podaw, u, *m.* Nothzucht, *f.* stuprum violentum, *Pr.*

Podawač, e, *m.* Handlanger, *m.* ministrator; 2) eine Reute bey der Sägmühle, rallum; - čka, y, *f.* H-inn, *f.* ministratrix.

Podáwám, al, ati, *fr.* v. podám: podáwati wečeři Páně, das h. Abendmahl austheilen; poſměwačné otázky na někoho p.; podáwagj ho ſobě, ſ. melj ho, *D.* ty konfeſſý ſobě ſwaté ſwatých rukau podáwagj, *Kroc.* p. přjčin, - angeben, *Pr.*; ſ. auch ſlowo; 2) ertheilen, geben, tribuere: čeſt Bohu náležitau někomu podáwati a činiti; widliček p., reizen, höhnen, *Com.* ſ. widličky.

II. *rec.* podáwati ſe, ſ. podati ſe; b) ſich erbieten, offerre (se); c) nacharten, gleich thun, similem esse; obcowánjm na giné ſe nepodáwá, -gleich ſeyn, nacharten, gleich thun -; podal ſe na otce.

Podáwánj, *verb. v.* vorh. Anbot, *n.* & *m.* oblatio.

Podáwjm, *fut. ex.* il, iti, mit dem Genit., viele, mit dem Akkuſ. alle erwürgen, multos, omnes suffocare; b) ſ. dáwjm: podáwil ho být.

Digitized by Google

II *rec.* dáwiti se, bess. wracým.

Podawky, wek, *f. pl.* Reichgabel, *f.* zum Heu, od. Getreide, furca, furca foenaria.

Podbahnjm, iti, benebeln?

†Podbanka, y, *f.* Filialbank, (Unterbank), *f* ? *P.*

Podběhnu, *fut.* hl, hnauti, s. podegdu: podběhl mu ten omyl.

Podběl, u, *m.*, *sl.* auch podbělek, lku, *m.* Huflattig, *m.* tussilago farfara; nach *Lumn.* dasselbe, *hung.* marsilapu, kis édes lapu.

Anm. *D.* hat sowohl unter Huflattig, als auch unter Anblatt, squamaria, (hier wohl irrig,) podběl; nach *Bercht.* soll podběl, petasites seyn.

Podberem, *sl.* s. podeberu.

Podbigi, *fut.* il, iti, folg.

Podbjgjm, el, eti, unterschlagen, beypfählen, mit Pfählen unterstützen, befestigen, palare, fistucare; koljm podbjgeti; grunt koljm dřewěným podbjgený; (auch soviel als pod sebe sy podmanjm?)

Podbjl, u, *m. mor.*, *sl.* podbilek, lku, *m.* s. podběl u. podkowka, Huflattig? (Nach *Bercht.* podbjlek, lathraea, Schuppenwurzel, *f.*)

Podbiskupj, jho? *m.* Chorbischof, suffraganeus; podbiskupj dwa aneb suffragáni, *Vel.* 2) minores pontifices, im alten Rom, *Vel.*

Podbjrám, al, ati, s. podeberu; b) *sl* zeideln, favum eximere (demetere): wčely podbjrati.

Podbjrám se, al, ati, geschwürig werden, schwären, eitern, suppurare, in pus abire.

Podborownjky, ů, *m. pl.* eine Art eßbarer Schwämme, *Herb.* vielleicht dasselbe was podburky?; ryzce sind es nicht.

Podbradek, dku, *m.* s. lalok; 2) Kinnkette, Schaumkette, *f.* am Pferdegebiß, (Kinnreif, *m.*) lupati catenula cum uncis.

Podbřemenj, *n.* když gest kdo pod bremenem poroby, Unterwürfigkeit, Last, *f.* servitus, onus, *K.*

Podbřjssek, ssku, *m.* Unterbauch, Schmerbauch, *m.* venter infimus, abdomen; 2) Bauchfleck, Bauchstück, *m.* etwa caro abdominalis, *D.* 3) z. B. lissčj, Fuchswammen, *n.* lacinia.

Podbřisskowý, *3.* Unterbauch-, lissčj p-ý, mit Fuchswammen; čuba lissčj podbřjsskowá, *Vel.*

Podbrussina, y, *f. sl* s. podbřjssek.

Podburky, ů, *m. pl. sl. Nitr.* (že pod burjm, borowjm, rostau), *Lypt.* rynzyky, *boh.* ryzce, *Vel.* Reißken, eine Art Schwämme.

Podbůžek, žka, *m.* s. půlbůh, *D.*

Podčepky, ů, *m.* Tropfwein, *m.* Tropfbier rc. was beym Zapfen in das Untersätzel tropft, vinum &c. stillatitium.

Podchwátjm, *fut.* iti, s. podchytjm.

Podchwostina, y, *f. sl.* s. farkaš.

Podcházým, el, eti, s. podegdu.

Podchycugi, owati, folg.

Podchytám, ati, folg. - áwám rc.

Podchytjm, *fut. ex.* il, iti, cen, unterstützen, etwas mit etwas, z. B. das Haus, suffulcire, auch fulcire, sustentare, adminiculari; - w řeči, subsumere.

Podcudky, ů, *m. pl.* (*boh.* wäre es podcydky, v. cýdjm, *sl.* cúdjm). Ausreiterig, *n.* Gerötsel, *n.* (schlechtes Korn).

†Podcybulj, *n.* lecus, (pars bulbi), *Bercht*
Poddacý, s podacý.
Poddám, *fut. ex.* al, ati, ergeben, übergeben, tradere, dedere; 2) unterthan machen, subjicere potestati alicujus.
II. *rec.* poddati se, sich ergeben, se tradere, se dedere; 2) unterthan werden, subjici imperio (potestati) alicujus.
Poddaná, é, *f.*, *foem.* v. folg.
Poddaný, ého, *m.* Unterthan, *m.* a) überhaupt, civis; b) in Rücksicht des Fürsten od. der Obrigkeit, subjectus potestati alicujus; c) in Rücksicht des Grundherrn (in Ungarn), subditus; 2) Leibeigener, *m.* mancipium; -ná, é, *f.* - inn, *f.* Leibeigene, *f.* subdita, mancipium, serva.
Poddaný 3. unterthänig, unterworfen, subjectus alicui, subjectus potestati (imperio) alicujus; 2) leibeigen, servus, a, um; - nost, i, *f* Unterthänigkeit, in Rücksicht der Leibeigenschaft u. Frohndienste, servitus.
Poddaubnjk, u, *n.* s. kotrč.
Poddáwám, al, ati, s. poddám.
Podděkan, a, *m.* Unterdechant, *m.* specialis, visitator, subdecanus. *Syl.*
Podděláм, *fut.* ati, untersetzen, subjicere: pod střáky podděláná kola, *Com.*
Podduté 3. hohl, concavus.
Poddymný 3. (p-j, 1.) zahm, cicur: poddymnj holubowé, (co se w dymnjku, t. g. w poklopě na střeše chowagj); b) gewöhnlich, s. obecný, z. B. brjch.
Podeberu, *fut. ex.* podebral, ati, unten wegnehmen, infra demere, tollere; fig. hlawu podebrati, wjnem), 1. owigi se, *Syl.*
II. *rec.* podebrati se, s. podbjrám se.
Poděbrady, *f. pl.* Stadt (u Schl.) im Königgr. Kr. Podjebrad, *n.* Podjebradum: král Girj z Poděbrad, nesmrtedlné paměti!
Podednj, *n.* das Dicke v. Biertrebern, so sich unten am Boden setzt, sedimentum siliquarum, *R.*
Podegdu, *fut. ex.* podešel, podgjti, unterlaufen, subire; sich ereignen, accidere, intervenire: nepodešlali něgaká pohorssenj; podegde nedbalstwj, - neswornost, *Com.*
Podĕgi, *fut. ex.* poděl, podjti, hinthun, hinlegen, redigere, amovere, ponere; - jwám, al, ati, *fr.*
II. *rec.* podjti se, poděl se ꝛc. hinkommen, sich hin wenden, redigi, vertere se, *B.* new jm kam se mi klobauk poděl; kam se podĕgi? 2) s. dĕgi se, dál se: gak se nám gesstě podĕge! - uns ergehen?
Podegmu, *fut. ex.* podgal, podgjti, hinreißen, fesseln, capere: nedal se podgjti vsslechtilé kráse a wýtečnosti geg; dary podgatý; 2) befallen, occupare: hrůza podgala pokrytce, *Iz.* 33, 14. bázeň weliká podgala wssecko; záwrat ho podgjmá, *Com.* wůně ho podgala, -durchdrang ihn; 3) in d. Höhe winden, subducere, elevare.
Podekřj, *n.* kleine Staude, suffrutex.
Poděkugi, *fut.* owal, owati, danken, sich bedanken, gratias agere; někomu, jemand, bey jemand, alicui; za něco, für

etwas, pro re; - kowánj, *n.* Dank, *m.* Danksagung, *f.* grates, *pl.*, gratiarum actio; poděkowánj včiniti, - abstatten, - docházeti rc.

II. *rec.* poděkowati se, vorh. p-ti se z auřadu, dem Amte entsagen, munere se abdicare.

Podělám, *fut ex.* al. ati, mit dem Genit. viel fertig (zu Ende) machen, multum absolvere: 2) mit dem Akkus., a) alles fertig machen, omnia absolvere; b) in der anständigern Sprechart für posrat.

II. *rec.* podělati se, in der anständigern Sprechart für posrati se; - do kalhot, in d. Hosen hoffiren, *D.*

Poděljm, *fut. ex.* il, iti, *cum gen. pers. & instrum. rei*, viele betheilen, multis impertire, multos participes reddere; 2) mit dem Akkus. alle betheilen, omnibus impertire; poděliti strany rozsudkem, Pr.

II. *rec.* poděliti se (o něco), sich theilen, divisionem instituere: podělili se o to dědicowé, Pr.

Podělugi, owati, s. vorh. u. zdjljm se, *Cyr.*

Podemeli, *fut.* podemlel, podemljti, unterwühlen, subruere.

Poděň, für pod něho, pod něg.

Podepru, (ku), *fut.*, podepřel, podepřjti, *praes.* podpjrám, unterstützen; a) etwas unter etwas, z. B. den Arm unter den Kopf, suffulcire; b) etwas mit etwas, z. B. das Haus, den Kopf rc. auch fig. mit Worten, Gründen rc. suffulcire, fulcire, sustentare, adminiculari.

II. *rec*: podepřjti se, sich anlehnen, z. B. an einen Baum, se ad arborem, arbori acclinare.

Podepsat, - ati, s. podpjssi.

Podeschnu, *fut.* schl, nauti, abtrocknen, siccescere: osýpky podeschly.

Podessčjm od. podsstjm, *fut.* sskal, sskati, *sl.* unterbrunzen.

Podesswa, y, *f. sl.* s. podssew; 2) Fußsohle, *f.* planta pedis.

Podesteli, *fut. ex.* podestlal, podestlati, unterstreuen, substernere.

Podestlánj, *n. verb.* v vorh. b) Streu, *f.* stramentum, s. spodnj peřina, *Com.*

Podestru, *fut.* střel, střjti, s. podstjrám.

Poděsým, *fut.* yl, yti, viele od. alle erschrecken, terrere.

Podetnu, s. podtnu.

Podeyzny, *f. pl.* Schwellen, (Bergb.) limina, *Syl.*

Podezdjm, *fut. ex.* il, iti, zděn, mit Mauer unterstützen, muro fulcire; - jwám, al, ati, *fr.*

Podežeru, *fut.* podežrati, unternagen, unterfressen, subrodere; - žránj, *n. verb.*

Podezřelý 3. verdächtig, suspectus; - le, *adv.* - cte; lost, i, *f.* s. podezřiwý u. postrannj.

Podezřenj, *n.* Argwohn, Verdacht, *m.* suspicio.

Podezřiwý 3., *sl.* potwárawý, argwöhnisch, suspicax, suspiciosus; - wost, i, *f.* argwöhnisches Wesen.

Podgahen, s. podjahen.

Podgarnj 1. was im Frühling erscheint, geschieht od. wächst, Frühlings-, vernalis: čas podgarnj.

Podgedenj, *n. verb.* v. podgjm.

Podgedu, *fut. ex.* podgel, podge-

ti, zufahren, (v. unten), subvehi: podgeli sme Cyprr, K.

Podgedy, ů, m. pl. mor., boh. kurděg. Scharbock, m. scorbutus.

Podgem, u, m. sl. Wagenwinde, f. trochlea, sučula; 2) † Unternehmung??

Podgeseň, ol. s. podzym.

Podgetj, n. verb. v. podegmu.

Podgezd, u, m. Unterweg?

Podgjm, fut. ex. podgedl, podgjsti, s. podežeru.

Podgíma, y, f. s. podgem; 2) od. podyma, sl. Reibscheit, Richtschnur, f. amussis, regula.

Podgjmám, ati, s. podegmu.

Podgitj, n. verb. v. podegdu.

Podhazugem, owati, sl. s. podhodjm.

Podheytman, a, m. Unterhauptmann, Vel.

Podhlawnice, f. s. podusska; -čka, y, f. dim.

Podhlawnj 1. was unterm Kopf ist.

Podhljdač, e, m. ein argwöhnischer Mensch, suspicax, Cyr.

Podhljdám, al, ati, někoho, argwöhnen, Argwohn haben, in Verdacht haben, suspicari, subdole observare; - bližnjho swého, B.

Podhljdawý, s. podezřiwý.

Podhodjm, fut. ex. il, iti, zen, unterwerfen, etwas unter etwas, subjicere; 2) unterschieben, etwas an d. Stelle eines andern, subdere, subjicere, supponere; 3) das Gestohlene heimlich hinlegen, clam restituere, B.

Podholjm, fut. il, iti, unterrasiren, subtondere: Arabsstj wlasy swé podholowali, K.

Podhončistý 3. sl. gut schefelnd, gut in Körnern ausgebend, z. B. owes, gečmen.

Podhorec, rce, m., pl. podhorcy, sl. Bewohner der Gegenden unter dem Gebirge.

Podhořj (-rje), n. sl. der Fuß des Berges, pes montis.

†Podhornj, alpestris, subalpinus, z. B. herba, Berchth.

Podhradj, n. der untere Schloßgrund, plaga subarcensis; 2) der Nahme einiger Städtchen in Ungarn.

Podhrdlek, lku, m. der Vordertheil des Halses, m. jugulum; 2) Kehlriemen, m. subjugulare, subjugularis capistri catenula.

Podhubek, bku, m. vorh. D.

Podhuckám, al, ati, sl. anhetzen.

Podjahen, hna, m. subdiaconus.

Podjem, ěl, ěti, sl. s. poděgi.

Podjl, u, m. Erbtheil, m. Theil der Erbschaft, pars (portio) haereditatis; za podjl býti od. se dostati, zu Theil werden, obtingere: hlubinám, zadnjm kautům, za podjl se dostati, Com.; s. gsem.

Podjlný 3. abgetheilt, in partes divisus; b) betheilend: sprawedlnost podjlná, justitia distributiva, Com.

Podiw, u, m. in der Redensart: ku podiwu, z. B. krásné město, Vel. zur Verwunderung, zum Erstaunen, - wunderschön, ad stuporem -.

Podjwám se, fut. ex. al, ati, na něco, ansehen, sehen nach etwas, anschauen, d. Augen auf etwas richten, intueri, contueri, adspicere, adspectare, spectare; 2) sehen, wohin sehen, nach etwas sehen, spectare; podjwám se do swé zahrady, ich

Digitized by Google

will in meinen Garten sehen, visam, invisam, videbo hortum meum; 3) *cum dat rei*, betrachten, considerare; - ánj se, *n. verb.*

Podjwaná, é, *f.* Schau, *f.* spectaculum; pro podjwanau shromážděný lid.

Podiwenj. *n.* Verwunderung, *f.* admiratio.

Podiwjm se, *fut. ex.* il, iti, mit u. ohne Dativ, sich verwundern, mirari, admirari, z. B. hominem, rem, auch de homine, de re.

Podiwný 3. wunderbar, admirabilis, mirus, mirabilis: podiwné djlo Božj, hřjmánj, Ž. ; - ně, *adv.* admirabiliter. mirandum in modum, mire, mirabiliter.

Podkabátek, tku, *m.* kamizola, y, *f.* Kamisol, *n.* Unterröckchen der Mannspersonen, camisia, ae, *f. R.*

Podkám, al, ati, *sl.* abrufen, avocare.

Podkamnj *n.* der Ort unter dem Ofen.

Podkaljm, *fut.* unterschwämmen: litina lauku podkalj neb zanese.

Podkasalý, 3. aufgeschürzt, succinctus, expeditus, fig. verschmitzt, vafer, versutus: podkasalý lotr, *B.*

Podkasám, *fut.* al, ati, pod se, unter sich bringen, subjicere sibi: podkasati pod se a podmaniti lidi, *Vel.* swět mne sobě nepodkasal, *Com.*

II. *rec.* podkasati se, sich aufschürzen, succingi.

Podkassem, sati, *sl.* vorh.

Podkauřjm, *fut.* il, iti, en, *praes.* podkuřugi, beräuchern, a) mit Rauch erfüllen, fumo implere, fumigare; b) mit Rauchwerk, z. B. Blumen, Weihrauch, zur Gesundheit, od. Reinigung, suffire, auch suffumigare; hlawu podkauřiti (wjnem), s. opigi se, *Syl.* c) *sl.* den Ofen heitzen, calefacere; - řenj, *n.* Beräucherung; Reinigung ꝛc. Heitzen, *n.* suffumigatio, suffitus; calefactio.

Podklad, u, *m.* Brandbock, *m.* Brandreite, *f.* Brandeisen, *n.* fulcrum focarium, *R.* 2) s. postlánj na koně, deka, *R.*

Podkládám, ati, s. podložjm.

II *rec.* podkládati se, sich unterlegen; 2) sich erbieten, se offerre; podkládal se, že to může vkázati; 2) *sl.* schmeicheln, adulari.

Podkladek, dku, *m.* Unterlage, *f.* subiculum, statumen; 2) *sl.* das Ey, so man den Hühnern im Neste zurückläßt, ovum index; *pl.* podkladky, kleine Brandreiten, s. podklad.

Podklestjm, *fut.* il, iti, v unten abstutzen, (einen Baum).

Podklonjm, *fut. ex.* il, iti, beugen, unter etwas, inflectere; - ssiji swau pod gho, *K.* hřbet pod metlu, *K.*

Podkolenj. *sl.* podkolenje, *n.* Kniebeuge, Kniekehle, *f.* poples (itis); 2) Kniekehle am Strumpfe, poples; 3) *sl.* der untere Schenkel, crus.

Podkomořj, jho, *m.* auředník zemský w Čechách, Unterkämmerer subcamerarius; - stwj, *n.* d Würde, Amt desselben.

Podkoně, *obs.* s. marsstalíř.

Podkopač, e, *m.* Minirer, cunicularius.

Podkopám, *fut. ex.* al, ati, du untergraben, z. B. ein Haus

Berg ꝛc. suffodere; - ánj, n. - Untergrabung, suffossio; - áwám, al, ati, fr.

Podkopáwač, s. podkopač; Untergräber; - čka, - inu, f. zrádná podkopáwačka smrt, *Neg.*

Podkowa, y, f Hufeisen, n. solea ferrea; podkowu přibiti, ein Hufeisen aufschlagen, soleam impingere ungulae (z. B. equi), - bey den Alten, inducere soleam; fig. wssetečná děwečka brzy podkowu odwrže, zgisstnatj a w břisse otece, a za to sebrance sobě vhonj, *Syr.* 2) das Eisen auf der Sohle des Stiefels, solea; s. auch folg.

Podkowám, al, ati, s. vorh. podkowu přibiti; auch čižmy podkowati ꝛc. *sl.*

Podkowář, e, m. Hufschmied, faber ferrarius.

Podkowka, y, f. *dim.* v. podkowa. 2) Huflattig, m. tussilago.

†Podkowěnka, y, f. zrostlina, hyppocrepis.

Podkownj 1. das Hufeisen betreffend, z. B. podkownj hřebjk, s. folg.

Podkownjk, u, m. Hufnagel, m. clavis solearis.

Podkožnj, s. zákožnj.

Podkragugi, owal, owati, s. podkrogjm.

Podkragj, n., *sl.* chotár, u, m. Gebiet, n. Bezierk, m. z. B. einer Stadt, territorium, ager; ist es ein Land, terra.

†Podkrál, e, m. Unterkönig, prorex, *Kram.*

Podkřjdlj, n. Nebenast, m. stolo, *Herb.*

Podkřjdlnice, f Nebenflügel, m. penna alis subjecta, *B.*

Podkrogjm, *fut. ex.* il, iti, en, unten abschneiden (mit dem Messer), subter abscindere.

Podkrokewnice, f. *sl.* i. e. trám pod krokwe? s. krokewnice?

Podkrowj, n. (*R.* podkrowy, Dachboden, m. locus subtegulanus, pavimentum.

Podkugi, ul, auti, s. podkowám.

Podkuřážjm se, *fut.* il, iti, *sl.* s. podnapigi se.

Podkuřugi, owal, owati, s. podkauřjm.

Podkůwám, al, ati, *sl.* s. podkugi.

Podkytle, Unterkittel? *Haj.*

Podla, *sl.* s. podlé.

Podlaha, y, f. Estrich, Boden, Fußboden, m. Diele, f. pavimentum, solum; b) podlaha chrámu mramorem podlážděná, der obere Boden, tabulatum supremum; podlahu klásti, dělati, dielen, sternere tabulis; s. auch dlažba, dlážka, dlažjm.

Podlahnem, hl, *sl.* s. podlehnu.

Podlámi, *fut.* ati, s. podlamugi.

Podlamowač, e, m. Abblatter, pampinator; - čka, y, f. - inu, f. - trix.

Podlamugi, owal, owati, v. unten einreißen, z. B. d. Mauer, murum ab imo subruere; 2) abblatten, der Blätter berauben, z. B. den Wein abblatten, vitem od. vineam pampinare.

Podlátám, al, ati, *sl.* *Szakolcz.* einen Fleck unternähen, flicken.

Podlaubj, n. bedeckter Gang, Bogengang, m. Bogenlaube, f. porticus.

Podláwjm, *fut.* iti, durch Drücken verderben, premendo vitiare.

Podlážděný 3. gepflastert, stratus, s. podlaha.

Podlážďjm, *fut.* iti, s. dlažjm.

Podlažený, s. podlážděný, *B.*

Podlažjm, *fut.* s. dlažjm.

Podlážka, y, f. *dim.* v. podlaha.

Podlažnice, *f.* Dielenkopf, *m.* pseudomutulus, .*D*.

Podlé, *praep. reg. gen.* nach, gemäß, nach Beschaffenheit, vermöge, secundum, ex, pro: podlé ſwých mjſt wſſickni dobře činiti máme; podlé ſlowa Božjho ortelowati; b) zu jemandes Vortheil: podlé někoho ſtáti, býti; podlé wás ſtogj kronykáři; ſlowo Božj podlé mé ſtrany geſt, - iſt auf meiner Seite; podlé někoho ortel wyneſti, a pře geho že geſt dobrá, potwrditi.

Podlegi, *fut. ex.* podlil, podljti, *part. pass.* podlit, untergießen, suffundere.

Podlehnu, *fut. ex.* hl, hnauti, unterliegen, succumbere.

Podlémořſký, ſ. pomořſký, Žal.

Podleſák, a, *m.* Holzbauer, rusticus lignarius; - čka, y, *f.* - inn, *f.* - ca lignaria.

Podleſſka, y, *f.* Schlüsselblume, *f.* primula veris, *Vel.*

Podleſý, *n.* d. Gegend unter dem Walde, ora subsylvana; 2) *ol.* eine Gegend unweit Prag, *Vel.*

Podletj, *n.* ſ. garo.

Podlezáček, čka, *m.* Kriecher, Schmeichler, Fuchsschwänzer, *m.* adulator; - čka, y, *f.* - inn, *f.* - trix.

Podlézám, al, ati, ſ. podlezu.

Podlezu, *fut.* podlezl, podlezti, unterkriechen, subrepere, subterrepere.

Podlepjm, *fut.* il, iti, en, unten anpappen, ankleben, subter adglutinare.

Podlhowatý, *sl.* ſ. podluhowatý.

Podlinky, *ol.* oblemowánj ſukně.

†**Podliſtný** 3. hypophyllus, *Ber.*

Podlizač, e, *m. sl.* Schmarozer, *m.* parasitaster, assentator.

Podljzám, ſ. podlézám.

Podljzawý 3. *sl.* schmeichlerisch.

Podlizugem ſe, owati, *sl.* schmeicheln, schmarotzen, vulpinari, adulari.

Podloha, y, *f.* z. B. kuſu, Untergestelle, *n.* pedamentum, *R.*

Podlom, u, *m.* ſ. ſmjtka.

Podlomjm ſe, *fut.* iti, sich beugen: podlom ſe někdy pokorně, *Lom.*

Podložjm, *fut. ex.* il, iti, en, unterlegen, a) etwas unter etwas supponere, subdere, subjicere, substernere; b) etwas mit etwas, substernere.

Podložek, žku, ſ. podkladek, 2).

Podluhowatý 3. länglicht, oblongus.

Podlup, u, *m.* podlupek, pku, *m.* Krautblatt, *n.* folium recentius brassicae capitatae, *pl.* podlupky, ů, *m.* eine gute Speise davon, Prokuli, *hung.* polugyka.

Podlužný 3. (*abs.* podlužen), ſ. powinný.

Podlý 3 ſ. chatrný, ſſpatný, *Com.* 2) *sl. & russ.* (p. člowěk,) ein Niederträchtiger, turpis homo; - loſt, i, *f. sl.* Geringfügigkeit, schlechte Beschaffenheit, exilitas.

Podlýzám, beſſ. podlézám.

Podmanjm, *fut. ex.* il, iti, ěn, unterwerfen, unterwürfig machen, subjicere.

Podmaňugi, owati, vorh. *B.*

Podmáſlj, *n*, *sl.* cmár, cmer, Buttermilch, (Kernmilch *D.*), *f.* oxygala, ae, *f.* oxygalum, *R.* lac quod restat post butyri confectionem; (podmáſlj iſt *sl.* der Brey, (Satz), der nach dem Schmelzen (Auskochen) der Butter bleibt.)

Podmáſnjk, u. *m.* Butternapf am Butterfaſſe, *n. D.*

Podmazi, *fut.* iti, unterschmieren; nedal sobě palce podmazati, er ließ sich nicht bestechen, *Syr.* podmazuge Egyptskému (t. dary), *K.*
Podměšťák, *a, m.* Unterstädter.
Podměsýčný 3. sublunarisch, sublunaris: žiwly podměsýčné.
Podměstj, *n.* Baufeld, Bauland, *n.* arvum; Unterstadt, *f.*
Podměšťký 3. was hinter der Stadt ist, z. B. popluží podměšťká, vorh.
Podmět, u, *m.* Unterschleif, *m.* defraudatio, suppressio.
Podmětek, tku, *m.* vorh.
Podmetu, *fut. ex.* podmetl, podmésti, podmeten, unter etwas kehren, mit dem Besen, subterverrere.
Podmjlám, al, ati, unterwühlen, subruere.
Podmistrj? Untermeister.
Podmjtám, al, ati, s. podmetu; 2) s. podorávám.
Podmol, u, *m.*, *sl.* podmola, y, *f.* v. Wasser unterwühltes Ufer.
Podmrskugi, owal, owati, züchtigen, castigare: mnohými metlami nás podmrskowati ráčj.
Podnapigi se, il, iti, etwas mehr trinken, einen Spitz bekommen, paululum inebriari.
Podnapilý 3. betrunken, ebrius.
Podnapitý 3. vorh.
Podnebe, *n. sl.* Baldachin, *m.* s. podnebj 2).
Podnebj, *n.* Himmelstrich, *m.* Klima, *n.* clima, (atis), *n.* *P. D.* (dasselbe auch *croat.* nach *Ryb.*) 2) w ustech, Gaumen, *m.* palatum; 3) der Himmel ober dem Bette, coelum.
Podněcugi, owal, owati, s. podpalugi.

Podnes, *adv.* bis heute, hodiedum.
Podnesek, sku, *m.* Gänseküchlein, v. der zweyten Brut, foetus serotinus, *D.*
Podnesu, *fut.* nesl, nésti, v. unten heben, aufheben, (tragen), podnesla woda lodj, *Com.* zraku podnesti, *Id.* 2) v. Hühnern, d. zu den Brüteyern, worauf d. Bruthenne sitzt, Eyer legen: podnášj, podnesla, podnášela kwočku.
II. *rec.* podnesti se, zu Falle kommen, vitiari, stuprari, *D.*
Podnět, u, *m.* Zunder, *m.* fomes; k tomu ohni podněty zakládali, *Com.* podnět hřjchu, *K.* 2) Trieb, Antrieb, *m.* Reizung, *f.* instinctus, stimulus.
Podnětliwý 3. erregend, reizend, irritans, stimulans: podnětliwé tance.
†Podnik, u, *m.* Unternehmung?
Podnikám, al, ati, folg.
††Podnikatel, Unternehmer?
Podniknu, *fut. ex.* podnikl, podniknauti, *reg. accus.* sich unterziehen, z. B. einer Arbeit, Sache, Gefahr ɪc. suscipere, subire, auch sustinere; obřjzku y wšecko náboženstwj žid. podnikl; - služby krále, břemena městská ɪc.
Podnjtjm, *fut. ex.* il, iti, cen, s. podpálj m.
Podnjžka, y, *f.* přjčnj dřewo, na němž hřjdelležj, das Stöckel, worauf der Gründel ruht, sustentaculum scapi; 2) das Reibscheit, ein Querholz über d. Deichselarmen, terma, (atis), *n.* vibia, ae, *f. R.*
Podnož, e, *f.* Schemmel, *m.* scabellum, scabillum, - žka, y, *f.* *dim.*-žnj, 1. Schemmel u. drgl.

Podnožek, žku, *m.* der Tritt des Blasenbalgs beym Glasblaser, insile.

Podnožj, *n.* s. podnož, *D.*

Podnožky, *f. pl.* Weberschemmel, Trittschemmel, *m.* d. Tritte, insilia, (ium) calcatoria, (orum), *R.*

Podob, u, *m.* bess. folg.

Podoba, y, *f.* Ansehen, *n.* d. äußere Gestalt, species: on gest celá podoba otcowa, - der ganze Abdruck; b) Gestalt: nad njmi se stkwjcý podoba wznássela, *Neg.* blesk a giné ohniwé podoby, *Id.* 2) Art, *f.* species: přirozenau náklonnostj každá podoba swau podobu widěti žádá.

Podobám se, al, ati, k něčemu, das Ansehen haben, als ob etc. videri; wssecko se k tomu podobá, es hat allen Anschein dazu; 2) *cum dat. pers.* gefallen: ne wssecko se mi y tu podobá, *Com.*

Podobenstwj, *n.* Gleichniß, *n.* similitudo, simile.

Podobjm, il, iti, vorstellen, abbilden; a) v. Personen, exprimere, repraesentare, fingere, effingere; b) v. Gemählden od. Zeichen, repraesentare, exprimere, indicare, significare.

II. *rec.* podobiti se, sich stellen, so thun als ob man etwas wäre, oder thäte, da es doch nicht Ernst ist; s. přetwářjm se, *Syl.* 2) *cum praepos. & instr.* ähneln, Aehnlichkeit haben, similem esse: učenj saducegské podobj se s wěrau Samarytanů; podobily se welikému moři, *Vel.*

Podobizna, y, *f.* Bildniß, *n.* effigies, imago, simulacrum
Idee, *f.* idea, *D.*

Podobnjček, čka, *m.* sehr ähn
persimilis; celý podob
otce swého, der ganze Abb
seines Vaters.

Podobnjm, il, iti, verglei
comparare cum -: něco
čemu podobniti; 2) ähnlich
chen, adsimilare; sskol
swými k národům cyzým
podobnili, *K.*

Podobný 3.) *abs.* podoben, p
bno), gleich, ähnlich, sim
2) wahrscheinlich, verisim
gest také dosti podobné; p
bněgssj gest ten smysl; t
widj býti podobné, *K.* s.
sylný; 3) schicklich, conveni
podobná wěc gest; - ně,
similiter; - nost, i, *f.* Aehn
keit; Wahrscheinlichkeit, si
litudo; verisimilitudo.

Podobrotky, od. podobroty,
sl. gütlich, gutwillig, spont

Podobogj, (*int.* způsobau),
utraque; 2) podobogj, *adj*
utraquistisch, *m.* Utraqui
cus: předněgssj z podobo
měsstanů, *Com.*

Podobugi, owal, owati, s. p
bjm, - se: k Bohu se podo
wati.

Podocasnjk, u, *m.* s. farkaš.

Podogjm, *fut. ex.* il, iti, ab
ken, mulgere.

Podogna, y, *f. sl.* das Quer
bey der Deichsel, wodurch
grade steht; s. podnjžka 2).

Podol, a, *m.* i, *f.* Ortsnamen.

Podolec, lce, *m.* eine Vorstad
Jungbunzlau.

Podolek, lku, *m.* überhaupt je
Kleides Saum, *m.* Gebrä
n. limbus; podolek raucha, p
sstě, *B.* b) Hemdstock, *m.*, *sl.*

ſtaň, i, f. pars inferior indu-
ſii; c) sl. auch Weiberhemd, n.
Podolſko, a, m. Podolien, n. Po-
dolia.
Podopjerám, al, ati, sl. unterſtü-
tzen, alle, fulcire.
Podoprem, sl. ſ. podepřu.
Podorám, fut. al, ati, folg.
Podorawam, al, ati, unterpflü-
gen, brachen, ſtürzen, felgen,
subarare, vervagere, pro-
scindere.
Podoſſim ſe, fut. čati, sl. unter
ſich im Bett brunzen.
Podoſſwa, y, f. sl. ſ. podeſſwa.
Podotknu, ſ. dotknu, berühren.
Podowádjm, fut. ěl, ěti, ein we-
nig Muthwillen treiben, pau-
lulum lascivire; ein wenig
Scherz treiben, paululum jo-
cari; 2) ein wenig zanken, pol-
tern, paululum jurgare.
Podowádzám, fut. al, ati, sl. alle
herbey führen, adducere.
Podowážám, fut. al, ati, alles her-
bey fahren.
Podpal, u m. was zum Unter-
zünden dient, fomes; b) im mor.
Verſtande, Anreizung, f. An-
reizungsmittel, n. incitamen-
tum, irritamentum: podpal
zlé řeſſenj někomu činiti, Har.
podpalů lidſkým přem nedá-
wati, Pr.
Podpalač, sl. ſ. palič.
Podpáljm, fut. ex. il, iti, ſ. pod-
palugi.
Podpaliſtá, é, f. Nahme einer
am Bauche dunkelbraunen?)
Ziege.
Podpalka, y, f. ein Nahme der
dunkelbraunen Kühe.
Podpalugi, owal, owati, unter-
zünden, succendere; 2) trop.
anzünden, accendere, incen-
dere, succendere, inflam-
mare, auch irritare, excitare:
ke wſſemu zlému někoho p.; - k
neſſlechetnoſtem neſtydatými
ſſperky, K.
Podpaſek, ſku, m. ſ. podwazek.
Podpaſugi ſe, owal, owati, ſich
umgürten, cingi, succingi.
Podpatkář, e, m. Abſatzſchneider.
Podpatek, tku, m. Abſatz, m. am
Schuh, fulcrum calcei, calx
calcei.
Podpauſtjm, ěl, ěti, ſ podpuſtjm.
Podpauſſtka, y, f. Eingeſchnit-
tenes, Eingelaſſenes, Fricaſſee,
f. cibus collectitius, R. car-
nes concisae atque frixae,
Schell.
Podpaždj, ſ. paždj.
Podpaždnjček, podpažnjček, čka,
m. Schooßhündchen, catellus
gremialis.
Podpaždnjk, u, m. Kreuzgeſpan-
ne am Thore, D.
Podpeřjm, fut. il, iti, mit einem
Federbuſch od. Blumenſtrauß
ſchmücken: podpeřená hlawa,
Com. přiſſel podpeřený, sl.
Podpjrám, sl. podpjerám, ati, ſ.
podepřu.
Podpis, u, m. Unterſchrift, f.
subscriptio.
Podpjſařj, jho, m. ſ. pjſařjk, Syl.
Podpjſſi, fut. ex, podepſal, pode-
pſati, folg.
Podpiſugi, owal, owati, unter-
ſchreiben, a) etwas unter et-
was, subscribere, z. B. den
Nahmen, nomen; b) etwas mit
ſeinem Nahmen, z. B. eine Rech-
nung, subscribere, z. B. ra-
tiones: podpiſowali ſe k gegich
nowým artykulům, Com. po-
depſal ſe w konfeſſý, Vel. pod-
piſowánj liſtů, Id.
Podplamenice, f. Brodkuchen,
m. placenta panaria.

Podplamenjk, u, *m. sl.* s. podpopelnjk.
Podplásstj, *n.* der Raum unter dem Mantel: wytáhl z podplásstj knihu 2c.
Podpopelnjk, u, *m.* Aschenbrod, *n.* panis subcinericius, *D.* s. pecywálka.
Podpopelný, 3. Aschen-, subcinericius: p-ná placka, Aschenkuchen, *m.* focacia, *B.*
Podpora, y, *f.* Stütze, z. B. des Baumes, Hauses 2c. fulcrum, statumen; fig. Stütze, praesidium, fulcrum.
Podprazj, *n.* der Ort unter der Schwelle, *D.*
Podprsý, *n.* der Theil unter der Brust.
Podpruh, s. popruh.
Podpůrce, *m.* Unterstützer, sustentator, fulcrum; 2) Kavent, Sichersteller, *m.* praes; -ctwj, *n.* Versicherung, *f.* cautio, s. pogisstěnj, *Syl.*
Podpusta, y, *f.* d. auf dem Weinstock beym Beschneiden, einen Daum hoch gelassene Rebe, d. künftig tragen soll, Stürzel, *m.* resex, *m.* suffrago, custos, praesidiarius palmes.
Podpustjm, *fut.* il, iti, sstěn, v. unten lassen, subter mittere: země se wssech stran wodami obwlažená neb podpusstěná; zahrady podpausstěti (wodau); b) schmoren, z. B. Fleisch, dämpfen, carnem in testa tecta vapore suo mollire, auch bloß mollire vapore; mléko podp., s. syřjm; c) p. piwo, *sl.* den Gährstoff in das Bier thun.
Podrahnim se, il, iti, s. pozdrawjm se?
Podramenice, *f.* Achselküssen, *m.* pulvinus axillaris, *B. D.*

Podrápem, *fut.* al, ati, s[...] kratzen, scindere, scar[...] 2) schleißen, alle, z. B[...]
Podrostem, *sl.* s. podrost[...]
Podraussjm se, iti, s. po[...] se, *Cyr.*
Podražec, žce, *m. sl.* [...] gablko, Osterluzey, a[...] chia od. aristolochia [...] tis, *Linn.*
Podražek, žku, *m.* Hol[...] kraut, *n. Tham, Lesch.*
Podrážjm, *praes.* eti, s. pod[...]
Podrážka, y, *f.* Doppeln [...] sohlen der Schuhe, sole[...]
†Podražnice, *f.* zrostlina, [...]
Podrazyl, a, *m.* ein böh[...] Zunahme.
Podrazým, *fut. ex.* yl, yt[...] *imper.* podraz, *praes.* [...] žjm, umstoßen, subve[...] hněw pod sebe p. *MS.*; [...] peln, besohlen, d. Schu[...] versohlen, besohlen, so[...] soleas suppingere (sub[...] calceis; wjnem se dobř[...] razyti, ziemlich tief ins[...] schauen, sich betrinken, [...] mysl člowěka wjnem s[...] razý, *Isocr.*
Podrbám, *fut. ex.* al, at[...] wenig reiben, krauen, k[...] paululum fricare, sca[...] scalpere; 2) *sl.* den Be[...] verrichten, coitum absol[...] -áwám, al, ati, *fr.*
II. *rec.* podrbati se, ei[...] nig krauen, sich ein wenig [...] ben, kratzen, paululum [...] re, scabere, scalpere.
Podregentj, jho, *m.* Unterr[...] *Com.*
Podřeknu se, *fut. ex.* podře[...] podřeknauti se, u. podřj[...] sich versprechen, sich verr[...] nicht das sagen, was ma[...]

..en wollte, labi in loquendo.
..dreywám, ati, s. podrýwám.
..dřez, u, m. Unterschneiden, n. succisio; podřez wčel, Nehmen des Honigs, mellificium, Syl.
..řezák, u, m. sl. Messer, d. Honigwaben zu unterschneiden.
..dřezám, podřeži, fut. ex. al, ..ati, folg. gazyk podřezati, d. Zunge lösen, linguam solvere, Syl. hrdlo podřezati někomu, ..g. l. zkazyti: podřeže lotrům ..rdlo, Vel.
..řezáwám, al, ati, unten od. unten abschneiden mit dem Messer, mit der Säge, succidere, subcidere; s. vorh.
..řjdjm, bess. podzřjdjm.
..řjmám, s. drjmám.
..itek, tku, m. Arschleder, Bergleder n. der Bergleute, subligaculum (tegens nates); 2) ..ig, m. Polster, n. u. dergl. 3) ..ch D. Arschbacken, Hinterbacken, nates.
..řjznu, fut. zl, s. podřezám.
..obenj, n. verb. v. folg.
..objm, fut. iti, en, v. pod, u. ..rab, roba, robjm, unterwerfen, unterwürfig machen;
..v. po u. drobjm, bröckeln, ..ere, friare, s. drobjm.
..obugi, owal, owati, vorh. 1)
..ostám, al, ati, s. podrostu.
..stlý 3. unterwachsen, z. B. ..Fleisch, passim tectus ..ne, vestitus carne.
..stu, fut. ex. podrostl, pod.. unten, od. unter etwas ..sen, succrescere, subcrescere.
..ownjkowý 3. unterm Ac..tor gelegen, wachsend.
..jm, fut. ex. il, iti, cen, al.. zerbröckeln, omnia comminuere, friare, conterere; 2) zerschmettern, contundere, disjicere, conterere.

Područj, n. Unterordnung, Abhängigkeit? z područj Jůdowa, K. (in textu: aby nebyli poddáni Jůdowi); z područj něčjho odstaupiti.

Podruh, a, m. Häusler, Einlieger, m. a) ohne eigenes Haus, inquilinus, ohne Acker, Einlieger, rusticus rure carens; 2) Pilgrim, m. hospes, peregrinus, Ps. 39, 13.

Podruhyně, f. des Häuslers Weib, inquilina.

Podružj, f. Miethe, f. gemiethete Wohnung, od. das Wohnen zur Miethe, conductum; na podružj býti, zur Miethe wohnen, habitare in conducto; wohnen in fremden Ländern, hospitatio: podružj cyzokragným nedowolowati.

Podružstwj, n. Bewohnung ohne Eigenthumsrecht, Miethung, Häuslerey, f. inquilinatus, B.

Podrychtář, e, m. Unterrichter, subjudex, Vel.

Podrygi, fut. ex. podryl, podryti (podreyti), s. podrýwám.

†Podrymek, mku, m. die 2 letzten sich reimenden Sylben im weiblichem Reime, wie: žala, - dala; - mkowý, 3. diese Reimsylben betreffend, z. B. p-wá hlasnice, Puchm.

Podrýwám, al, ati, untergraben, unterwühlen, suffodere: stolice podrýwati; tichá woda břehy podrýwá, prov. stille Wässer sind tief (betrüglich).

Podržjm, fut. ex. el, eti, ein wenig halten, a) z. B. in der Hand, auf dem Schooße rc. paululum tenere, retinere; b) erhalten,

aufrechthalten od. zurückhalten, z. B. daß etwas od. jemand nicht falle rc. paululum tenere, retinere, sustinere; 2) eine lange Weile halten, dauern, z. B. das Kleid, longo tempore durare.

Podsadek, dku, m. Untersatz, m. suppositum.

Podsadjm, *fut. ex.* untersetzen, besetzen, supponere, subter collocare; podsaditi punčochy, Strümpfe besetzen, tibialia reparare.

Podsádka, y, *f.* Besetz n. etwa circumdatio.

Podsazenj, *n.* Untersetzen, *n.* suppositio: b) Beleg eines Weiberrocks, circumdatio limbo, limbus, *D.*

Podsebitj, *n. ol.* Knebelbart, Schnurbart, *m.* mystax, barba superior.

Podsebytj, *n.* Fußboden, *m.* Diele, *f.* z oken a z podsebytj kamenjm házeli? *Haj.*

Podsedek, dka, *m.* Hintersaß, *m.* s. chalupnjk, *D.* 2) s. pjsařjk, *Syl.*

Podsedlnjk, a, *m.* Sattelpferd, *n.* equus sellaris od. subsellarius.

Podsednj 1. z. B. p. kůň, vorh.

Podsekám, *fut.* al, ati, unten od. v unten abhauen, succidere.

Podsekřiwenohý 3. einwärts gebogene Schenkel habend, varix.

Podsjena, *n. sl.* s. podsýnj.

Podsjerám, *sl.* s. pod-seru.

Podskočjm, *fut. ex.* il, iti, unterspringen, subtersilire; 2) *act.* někoho, überlisten, überschnellen, circumvenire: podskočiti nepřjtele *Cyr.* (ὑποτεμνειν).

Podsladjm, *fut. ex.* il, iti, aussüßen, subdulce reddere.

†Podslunečnjk, u, *m.* zro[...]
sida (ist eigentlich russisc[...]

Podspodek, *adv. sl.* hinunte[...]
tus.

Podspodnjcy, ků, *m. pl.* G[...]
füßler, antipodes.

Podssew, sswu, *m.* d. Sol[...]
den Schuhen, solea.

Podssigi, *fut. ex* ssil, ssiti, [...]
part pass. podssit, s. podss[...]
wětrem podssitý, s. postr[...]
D. lotrem podssitj blázn[...]
lstj podssitj lidé, *K.*

Podssitý 3. s. unter dem vo[...]

Podssjwám, al, ati, unter[...]
subsuere, subtersuere[...]
p., Stiefel beschuhen, o[...]
subducere, *D.*

Podssiwka, y, *f. sl.* Unterfu[...]
pannus subdititius; 2) b[...]
schuhen der Stiefel, s[...]
ctura.

Podssklubám, p-ssklubi, *fut*[...]
berupfen, vellere:) - d[...]
al, ati, *fr.* fig. každý n[...]
ssklubáwá, es rupft, zu[...]
jederman.

Podsskubám, vorh.

Podsskubugi. *praes.* owati[...]

Podstarssj, jho, *m.* der A[...]
im Bräuhause.

Podsstěwač, e, *m.* - čka y[...]

Podsstěwáček, čka, *m.* Het[...]
hetzer, *m.* concitator; -[...]
f. - inn, *f.* - trix.

Podsstjwaček, vorh.

Podsstjwám, al, ati, hetzen[...]
citare, irritare.

Podstata, y, *f.* Wesen, *n* [...]
eine Sache besteht, subst[...]
essentia; 2) Masse, *f.* [...]
hustá podstata, v. dicht[...]
datenhaufen in Schla[...]
nung; zůstali předce w[...]
podstatách wogácy, *Cyr.*[...]
sehen, *n.* auctoritas: co[...]

ičj, to takowau wážnost a podstatu, gako slowo B., mjti musy podstatu. lásku y poslušenstwj při lidu wálečném mět, *Vel.*

Podstatný 3. wesentlich, essentialis; 2) ansehnlich, wichtig, nachdrücklich, gravis: podstatná pomoc proti Turku, *Vel.* podstatněgšj gest ten, kterýž od někoho nossen býwá; -ně, *adv.* -liter, -niter: dosti podstatně toho dowodil: p-ně hažeřel, *Cyr.* Karel IV. kralowal w řjšši podstatně a mocně 39 let, *Vel.* -nost, i, *f.* Nachdruck, *m.*; Ansehen, *n.* Auctoritas, gravitas, auctoritas, *Cyr.*

Podstaupjm, *fut. ex.* il, iti, *reg. acc.* sich unterziehen, unterwinden, z. B. einer Arbeit, Gefahr *rc.* suscipere, subire, auch sustinere; unternehmen, occipere.

Podstaw, u, *m.* folg. *R.*

Podstawek, wku, *m.* Fuß, *m.* Gestell, *n.* Postament, *n.* basis, stylobata.

Podstawjm, *fut. ex.* iti, folg.

Podstawugi, owal, owati, unterstellen, untersetzen, etwas unter etwas, supponere, subdere, subjicere.

Podstjlám, *sl.* podstjelám, al, ati, s. podestelі.

Podstjrám, al, ati, unterbreiten, substernere.

Podstolj, *n. mor.* Tischgestell, *n.* pedes mensae; 2) *sl.* s. stolowna, stolownice.

Podstrčjm, *fut.* iti, s. podstrkugi.

Podstřel, u, *m. sl.* cardus Mariae.

Podstřeljm, *fut.* iti, *sl.* s. postřeljm; 2) verhexen, mit der Hexerey schaden.

Podstřessj, *n. sl.* s. podsynj.

Podstrk, u, *m.* fors Vorwurf, *m.* Beschuldigung, *f.* criminatio: wyspokogte se a nechegte těch podstrkůw, *Solf. p.* 178.

Podstrkugi, owal, owati, unterstecken, hinunterstecken, subjicere, subdere, supponere; 2) unterschieben, a) etwas unter etwas, subdere, subjicere, supponere, submittere; dárky podstrkowati, *Com.* b) etwas an d. Stelle eines andern, besonders etwas Unrechtes, subdere, subjicere, supponere.

Podswinče, ete, *n.* Spanferkel, *n.* porcellus subrumus.

Podsynj, *n.* Schutzdach, Wetterdach, *n.* porticus.

Podsýpky, *f. pl. sl.* folg.

Podsyp, u, *m.* s. podsypánj; b) was gestreut wird.

Podsýpám, al, ati, unterschütten, (trockne Sachen), suffundere, fundere: gečmen dobře podsýpá; - gibt gut aus (beym Dreschen); pods. humence, s. nastražjm; - ánj, *n. verb.*

Podsýwám, al, ati, sieben, cribrare: podsýwati mauku.

Podtagj, *adv.* heimlich, ingeheim, occulte, clam, secreto, tecte.

Podtal, s. podtnu.

Podtatranský 3. Unterkarpatisch, subcarpaticus.

†Podtaženec, nce, *m.* (podtažený rým), eine Art Reim, wie: wssudy - chudý, *Puchm.*

Podtinač, e, *m.* Umhauer; folg. *K.*

Podtjnám, al, ati, s. podtnu.

Podtkám, *fut.* al, ati, unterweben, subtexere.

Podtlaukáwám, al, ati, unterschlagen, succutere; - drát, einbecken, unterschlagen, filum ferreum substringere.

Digitized by Google

Podtnu, *fut. ex.* podťal, podtjti, unten abhauen, succidere, subcidere; - strom w korábu, den Mast kappen; fig. naděgi podtjti, incidere spem, abscare spem.

Podtrausým, *fut.* yl, yti, unterstreuen, substernere.

Podtrhnu, *fut. ex.* trhl, hnauti, folg.; sýtě podtrh. d. Netze zuziehen, zuschlagen, retia concludere; p. pod meč, unter das Schwerd bringen, ensi subjicere; p. nohy někomu sserednč, durch List zum Falle bringen. *Sol.* 2) hintergehen, fallere: swau lesť giných ku podtrženj a oklamánj prowedl, *K.*

Podtrhugi, owal, owati, niederwerfen, sternere, dejicere, fig. někoho pod swé sýti podtrhowati, *Cyr.* 2) unterstreichen, linea subnotare, auch blos subnotare, s. auch vorh.

Podtýčjm, unterstützen, s. týčjm.

Podubaný 3. s. pozobaný, *D.*

Podvčjm (podvčám), *sl.* bereden, überreden, persvadere; 2) belehren, condocefacere; -se, ein wenig begreifen, exercitari.

Poduſſka, y, *f*, *sl.* auch hlawnice, Küssen, *n.* worauf man sitzt od. liegt, ic. pulvinus, pulvinar, culcita; zum Kopfe, Haupt- od. Kopfküssen, pulvillus, pulvinus capitis, od. blos pulvinus, pulvinar; p k pletenj, Klöppelpult, *n.* pluteus texendis denticulis; trunk na poduſſku vdělati, einen Schlaftrunk thun potum ante somnum bibere.

Poduſſtička, y, *f.* *dim.* Küßchen, pulvillus, pulvinulus.

Podvsta, podvstwa, y, *f. sl.* Näsling, *m.* Nase, *f.* ein Fisch, cyprinus nasus.

Podwádjm, ěl, ěti, s. podwe

Podwal, u, *m.* das Untergeste der Mühle, od. der Klotz, auf sich der Wellbaum dr 2) s. zákl ad.

Podwala, y, *f.* vorh. 2) podwal a podporami vtwrzená (L *Com.*

Podwaz u, *m. sl.* ein Werk beym Büffelwagen.

Podwazek, zku, *m.* Knieban vinculum genuale, blos genuale; Kniegürtel obstrigillum, *R.*

Podwáži, *fut. ex* podwázal, wázati, podwázán, folg.

Podwazugi, owal, owati, u binden, unten binden, sublig

Podwečer, *adv. sl.* abends, vespere.

Podwedu, *fut. ex.* wedl, w weden, hintergehen, betrü fallere, decipere, induc aliquem, imponere ali verba dare alicui.

Podweselým se, *fut.* il, iti, sich ten Muth trinken, *Vel.*

Podwička, y, *f. sl.* s. náčelnj

Podwiky, *f.?* smutkowé ze rauchy, Florkappe, *f.* Tra schleyer, *m.* pepla, (orum

Podwinek, nku, *m.* Papierc worauf der Zwirn aufge wird.

Podwjwám, al, ati, dreschen Art der Römer?

Podwlačky, *pl. f.* Unterziehh perisomata, caligae.

Podwlaky, *f. pl.* Gesimse, *n.* tes; Unterzug im Gebä substructum, *K.*

Podwljkacý 1. unterzieh-; spodky, s. podwlačky.

Podwod, u, *m.* (v. pod-we wie Verführen), Betrug *m.* lus, fraus.

Digitized by Google

Podwodjm, iti, s. podwozugi.
Podwodnjk, a, m. Betrüger, m. fraudator, impostor; - nice, f. - inn, f. - trix, - trix.
Podwodný 3. betrüglich, dolosus, fraudulentus; p. hráč, falscher Spieler, dolosus lusor; - ně, adv. - se, - nter.
Podwog, e, Oberschwelle, f. limen superius, limen superum.
Podwogný groš (14 peněz), podwogný peniz? Vel.
Podwoljm se, fut. sich verpflichten; verbinden, se obligare, se obstringere: podwolil se táhnauti do Uher, Vel. - w něco, sich erbieten, offerre, Pr. - lenj, n. Verpflichtung, Verbindung zu etwas, obligatio.
Podwolugi se, owati, vorh.
Podworám, áwám, bess. podorám
Podworný 3. sl. zum Hof gehörig, podworný grunt, intravillanus fundus.
Podwozky, ů, m. plur. das unter den Wagen, beym Zusammenführen in d. Scheuer, gefallene Getreide.
Podwozugi, owati, s. podwedu.
Podwracugi, owati, folg.
Podwracým, cel, ceti, umkehren, subvertere; 2) stürzen, umstürzen, vernichten, zu Grund richten, evertere; - cenj, n. verb.
Podwrat, u, m. Sturz, Umsturz, ruina, bess. podwrácenj.
Podwrátjm, fut. il, iti, vorh.
Podwrhnu, fut. ex. podwrhl, podwrhnauti, folg.
Podwrhu, podwržeš, fut. ex. podwrhl, podwrcy, podwržen, unterschieben, s. podstrkugi, 2) b).
Podwrhugi, owati, vorh.
Podwrknu, fut. verrenken?
Podwrssj n. Berggrund, m. plaga submontana.
Podwrtliwý 3. das leicht umstürzt, versatilis: kaule okraublá a podwrtliwá.
Podwrtnu se, fut. wrtl, wrtnauti, gleiten, stürzen, subverti, ruere: podwrtnau se nohy geho, B.
Podwržče, čete, n. Wechselbalg, m. Wechselkind, n. infans subdititius. (Aberglaube! doch wird es zuweilen v. einem ungerathenen Kinde, z. B. welches einen großen Kopf, großen Bauch ꝛc. hat, gesagt).
Podwrženec, nce, m. s. podwržče, u. pankhart, Cyr.
Podwržený 3. unterschoben, subditus, subdititius, subditivus, suppositus.
Podymné, ého, n. Herdgeld, Kamingeld, (Abgabe), fumale, D.
Podymný 3. z. B. podymný desátek, Pr.
Podzámčj, n. sl. Schloßberg (in Preßburg,) plaga subarcensis.
Podzamnau, ind. Liebestrank, potio amatoria, philtrum, Syl.
Podzednice, wohl richtiger pozednice, f. ein Balken, der ganz auf der Mauer liegt.
Podzemnj 1. unterirdisch, subterraneus; p. oheň, Erdfeuer, n. ignis subterraneus.
†Podzemnice, f. zrostl., arachis.
Podzemský 3. vorh.
Podzjnám, s. přizjnám.
Podznjem, fut. sl. vorh.
Podzřjzený 3 untergeordnet, subordinatus: práce giným podzřjzené; p-né wrchnosti.
Podzym, u, m. Herbst, m. autumnus, auctumnus.
Podzymčátko, a, n. Herbstling, m. ein Schaaf, D.

Podzymek, mku, *m.* s. podzym.
Podzymnj 1. den Herbst betreffend, Herbst-, autumnalis.
Poeta, y, *m.* Dichter, *m.* poeta, *K.*; - řstwj, *n.* Dichterey, *Com.*
Poetský 3. folg. *Vel.*
Poetycký 3. poetisch, poeticus; - cky, *adv.* - ce.
Pofárám, *sl.* sich fort packen.
Pogář, s. pagáč.
Pogachám, *sl.* stark gehen, s. pogechám.
Pogatý 3. *part. constr.* v. pogmu.
Pogdu, *fut. ex.* possel, pogjti, *praes.* pochâzým, folgen, entstehen, sich entspinnen, oriri, nasci, sequi; práwě pogde, nezůstane nic, es geht gerade auf, *D.* 2) vergehen, zu Grunde gehen, perire, interire; strom pogde, - erstirbt; hladem pogjti; oči mrákotau possly, - erblindet; 3) *sl.* s. půgdu.
Pogechám, *fut.* al, ati, gehen, ziehen, vadere: - cwalem pogechâte, *Puchm.*
Poged, u, *m.* s. otok dásnj, *Vel.*
Pogedám, -dati, *sl.* zuweilen essen.
Pogednám, *fut. ex.* al, ati, ausrichten, ausführen, exsequi; 2) vergleichen, conciliare; - ánj, *n.* - A-ung, A-rung, B-chung, *f.* exsecutio; c-tio; nach den Neuern auch (schriftliche) Abhandlung, dissertatio; - áwám, al, ati, *fr.* různjcý se pogednáwánj býti magj, *Com.*
II. *rec.* pogednati se, einig werden im Kaufe, convenire.
Pogednau, *adv.* auf einmal, gleich, sogleich, illico; 2) bald, leicht, facile.
Pogedu, *fut.* s. gedu.
Pogem, *sl.* s. pogjm, essen.
Pogetj, *n. verb.* v. pogmu.
Pogezd, u, *m.* Hinfahrt, *f.* Hinritt, *m.* profectio curru, equo, equitatio: pogezdy worchnosti činiti; pogezd daleký do Frankreychu, *Vel.*
Pogezdjm, iti; zle, s. pochodjm.
Pogezdný, ého, *m.* Wirthschaftsbereiter, *m.* obequitator (inspector) oeconomicus.
†Pogezerný 3. z. B. zrostlina See-, Sumpf-? lacustris?
Pogjdánj, *n.* Essen, *n.* s. hody, *K*
Pogjm, *fut. ex.* pogedl, pogjsti mit dem Genit. viel aufessen multum exedere, consumere edendo; 2) mit dem Akkus alles aufessen, omnia exedere, consumere, edendo; 3) essen, edere.
Pogim, pogis, 3. *pl.* pogi, *praes.*, pogil, pogiti, pogen, verbinden, vereinigen, zusammenfügen, conjungere, coadunare, *B.* 2) s. napogjm, (wenig üblich).
II. *rec.* pogiti se, sich vereinigen, jungi; dobrá přjzeň se gednomyslnostj pogj a wjže: ty wersse se přjhodně spolu pogj, *K.* s njm se mjsý a pogj, *K.*
Pogjmám, al, ati, s. pogmu; - ánj, *n. verb.*
II. *rec.* pogjmati se, *sl.* sich begatten, treten, nur v. Vögeln, coire; - sy, zum Weibe nehmen, ducere.
Pogisstěnj, *n.* Versicherung, *f.* durch Bürgen, Geld, Wechsel, Handschrift, Caution, *f.* cautio, satisdatio; pogisstěnj dluhů na statcých, hypotheca, *Pr.*
Pogistjm, *fut.* iti, sstěn, folg.
Pogisstugi, owal, owati, versichern etwas, jemand wegen etwas Sicherheit geben, z. B. durch Bürgen, Wechsel ꝛc. cavere alicui de re, satisdare

alieni; bescheinigen, apocha testari, recognoscere, *D.* pogisstuge neohsáhlé Božj mocy (*gen.*) *K* toho skutku y N. p-ae, *K.* záklادowé a pogisskowánj na statcých, *Vel.*

Pogitj, *n.* Entstehung, *f.* Ursprung, *m.* ortus, origo.

Pogměl, s. poměgi.

Pogmu, *fut. ex.* pogal, pogjti, (pogmauti), *part. pass.* pogat, *praes.* pogjmám, nehmen, mitnehmen, mitbegreifen, fassen, sumere, ducere: w gednu spřež ge pogal; w neykratssj slowa pogaté důwody, *Com.* w počet pogjmá wsseckо; pogmauc w počet y ten rok, -mitrechnen, connumerare, computare; pogjmá w to y dobré a rozumné lidi; ženu, manželku, auch manžela pogjti, pogmati, sich eine Frau, einen Mann nehmen, ducere uxorem, nubere; 2) ergreifen, occupare: blud ho pogal, der Irrthum ergriff ihn, hat sich seiner bemächtiget, -eum occupavit; lakomau žádostj pogat, *Cyr.* prorockým duchem pogat, *Id.* pogal ho náhlý neduh, *Vel.* hněw ho pogal, der Zorn ergriff ihn; koně w uzdu p. einzäumen, infrenare; pogatý bludem člowěk, *B.* 3) einnehmen, fig. capere: to auprjmné wyprawowánj pogme Leona; 4) fassen, begreifen, intelligere, capere.

II. *rec.* pogjti, pogjmati se, sich einander heurathen; b) sich gatten, s. pářiti se, *D.*

Pogiždjm, ěl, ěti, sachte fortreiten, equitare lente; b) hinfahren, hinreiten, s. pogezd.

Pognackám, *fut. sl.* zerquetschen.

Pogslowce, *n.* Nebenwort? (Gramm.) conjunctio.

Pohabem, *fut.* al, ati, *sl.* zusammen raffen, corradere.

Pohádám, *fut. ex.* ati, eine Weile od. Zeit rathen, muthmassen, conjectare.

II. *rec.* pohádati se, zanken, in einen Wortwechsel gerathen, altercari.

Pohádka, y, *f.* Räthsel, *n.* a) etwas zu errathen; p-ka slownj, Worträthsel, Charade, *f.* logogryphus, *P.*; b) Mährchen, Histörchen, *n.* fabella; c) problema, *n. Com.*

Pohadrugi se, s. pohádati se.

Pohan, a, *m.* Heide, *m.* ignarus veri Dei; od. mit den Kirchenscribenten, paganus, ethnicus, gentilis; -nka, s. unten.

Poháňám, ati, *sl.* s. pohánjm.

Pohanbjm, *fut.* s. pohanjm; 2) ? - pod nos někoho, einen Nasenstieber geben.

Pohánčený 3. *sl.* s. pohánkowý.

Pohaněnj, *n.* Beschimpfung, *f.* ignominia, contumelia, opprobrium, *B.*

Poháněnj, *n.* Treiben, Forttreiben, *n.* pulsus.

Pohanjm, *fut. ex.* ěl, ěti, ěn, beschimpfen, ignominia, contumelia adficere aliquem, ignominiam alicui injungere; panny, ženy něčj, poh. schänden, stuprare, *Vel.* 3) ein Heide werden, s. zpohanjm.

Pohánjm, *praes.* ěl, ěti, forttreiben, weiter treiben, propellere; Pferde rc. am Wagen treiben; b) fordern, besonders vors Gericht, citare, evocare, in jus vocare.

Pohanina, y, *f.* nach einigen (auch nach *Bercht.*) s. mák polnj.

Digitized by Google

anemone; nach *Ryb.* s. pohánka.

Pohanka, y, *f.* Heidinn, *f.* ethnica, pagana, ignara veri Dei.

Pohánka (langes á), y, *f. sl.* & *mor.* (*boh.* sollte das *a* auch lang seyn), v. pohan, fran. blé sarrasin, Buchweitzen, *m.* Heidekorn, *n.* Heidel, *m.* (Hade), polygonum fagopyrum, *Linn.*

†Pohánka, y, *f.* zrostlina, cynosura, *Berchthold.*

Pohánkowý 3. v. Heidekorn; pohánkowá (*sl.* pohánčená) kaſſe, Heidelbrey, *m.* puls e polenta polygoni fagopyri; p-wé kraupky, Heidelgrütze, *f.* polenta polygoni fagopyri.

Pohanský 3. heidnisch, paganus; pohanské plátno, Zwillich, *m.* pannus lineus bilix; - nsky, po p-sku, *adv.* more pagano; - stwj, *n.* Heidenthum, *n.* (Heidenschaft); Mangel der Erkenntniß des wahren Gottes, od. Mangel der christl. Religion, ethnicismus, paganitas; - stwo, a, *n. coll.* d. Heiden, pagani, ethnici.

Pohár, u, *m. sl.*, *boh.* pohář, e, *m.* (*ital.* bicchiere, *angl.* beaker, mittellat. bicarium, picarium; βικος, vom alten back, hohl), Becher, *m.* Trinkglas, *n.* poculum.

Pohladám, *sl.* s. pohledám.

Pohladjm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig glätten, paululum levigare; 2) ein wenig streicheln, paululum mulcere.

Pohlauplý 3. blödsinnig?

Pohlawě, s. po: střjla njm Tymoklea tam pohlawě, *Vel.*

Pohlawek, wku, *m.* Ohrfeige, *f.* colaphus; pohlawek dáti, eine Ohrfeige geben, colaphum infringere.

Pohlawj, *n.*, *sl.* pohlawa, y, *f.* Geschlecht, *n.* Inbegriff derer, d. wegen der Fortpflanzungsart zusammen gehören, z. B. das männliche u. weibliche Geschlecht; pohlawj mužské, ženské, sexus masculinus, femininus; náklonnost pohlawj, Geschlechtstrieb, *m.* instinctus sexus, *Leschka.*

Pohlawkugi, owal, owati, Ohrfeigen geben, colaphizare.

Pohlawné, ého, *n.* Kopfgeld, *n.* Kopfsteuer, *f.* census in capita, exactio capitum.

†Pohlawnj 1. slowce, Geschlechtswort, *n.* *Kautenk.*

Pohlazugi, owati, s. pohladjm.

Pohleugi, owal, owati, s. pohltjm.

Pohled, u, *m.* Ansehen, äußere Gestalt, species; na pohled (na oko) mrtwý, scheintodt.

Pohledám, al, ati, mit u. ohne Genit. ein wenig oder lange suchen, paululum od. diu quaerere; b) suchen, aufsuchen, quaerere, inquirere, *B.* - áwám, al, ati, *fr.* suchen, quaerere; - něčeho, ansuchen um etwas.

Pohleděnj, *n.* Ansehen, *n.* Sehen auf etwas, adspectus, intuitus.

Pohledjm, *fut.* ěl, ěti, eine Weile nachsehen, sehen nach etwas, anschauen, aliquamdiu intueri, contueri, adspicere, adspectare, spectare; b) s. auch pohljdnu.

Pohljadnem, *fut.* dol, *sl.* folg.

Pohljdnu (pohlédnu), *fut. ex.* pohljdl, pohljdnauti, blicken, wohin sehen, den Blick wohin werfen, adspectum conver-

tere in aliquem, in rem, oculos conjicere in-, conspicere.

Pohlodek, dku, *m.* Kuchen für d. Dienstmägde.

Pohltjm, *fut. ex.* il, iti, cen, *praes.* pohlcugi, verschlingen, verschlucken, glutire, deglutire, devorare: oheň pohltj wssecko, *Vel.*

Pohlubugi, owati, sich tiefer gründen? pohlubugj k přebýwánj. *K.* (*in textu*: nevstupnégi se sadj w přjbytcých swých), Ger. 49, 8.

Pohnaný, *part.* v. poženu.

Pohnat, -ti, *infin.* v. poženu.

Pohnjem, *sl.* s. pohnu.

Pohnogjm, *fut.* il, iti, en, bedüngen, stercorare.

Pohnu, *fut. ex.* ul, auti, *imper.* pohni, mit dem Instrum. bewegen, etwas körperliches in Bewegung setzen, rühren, movere; 2) mit dem Akkus. bewegen, rühren, einen Eindruck machen, movere, commovere.

II. *rec.* pohnauti se u. sebau, sich bewegen, sich rühren, regen, movere se, moveri: gak se pohnu, tak ge mi zyma; nedal sebau nikam od sprawedlnosti pohnauti, *Vel.* 2) aufbrechen v. einem Orte, proficisci; -na někoho, aufgebracht werden, commoveri: welmi se na něho pohnul, *Vel.*

Pohnutedlný 3. beweglich, a) was sich leicht bewegt, od. bewegen läßt, z. B. ein Stein, mobilis; b) was andere leicht bewegt, z. B. eine Rede, ad movendum aptus, facile movens, auch gravis; -ně, *adv.* 1) mit schneller Bewegung, mobiliter; 2) mit Rührung, cum gravitate, od. ita, ut animum moveat; -nost, i, *f.* Beweglichkeit, *α*) eines Körpers, mobilitas; *β*) einer Rede, facultas movendi animum.

Pohnutj, *n.* Bewegung, *f.* a) des Leibes od. einer körperlichen Sache, motus, motio, commotio; c) Unruhe, z. B. unter den Leuten, sowohl im guten, als im bösen Verstande, motus, turba.

†Pohnutka, y, *f.* Beweggrund?

Pohoda, y, *f. sl.* schönes Wetter: dobrau má pohodu.

Pohodjm, *fut.* il, iti, hinwerfen, projicere; 2) *sl.* treffen, hin, den Weg finden: on tam nepohodj.

Pohodlj, (pohodlé), *n.* (v. po u. hod), Bequemlichkeit, *f.* commoditas.

Pohodlný 3. bequem, gemächlich, commodus; -ně, *adv.* -de; -nost, i, *f.* -lichkeit, *f.* commoditas.

Pohodnu se, *fut.* dl, dnauti, sich überwerfen, altercari, *Com.* pohodli se o reliquie geho, *Vel.* s Petrem se pohodl, *Id.*

Pohodny, ého, *m.* ras, Abdecker, Fallmeister, Feldmeister, Kafiller, *m.* detractor pellium pecoris morticini.

Pohon, u, *m.* s. půhon.

Pohonič, e, *m.* Antreiber, Viehtreiber, s. honák; 2) s. auch pohůnek.

Pohoř, e, *m.* oheň, Brand, *m.* ignis, ardor; 2) ein Dorf im Bunzlauer Kreise.

Pohořelec, lce, *m. sl.* Abgebrannter, Brandbettler, *m.* incendium passus, mendicans incendiarius; -lkyně, *f.* -inn, -inn, *f.* inc.-ssa, m-ns-ria.

Pohořelisstě, *n.* Brandstätte, *f.*

locus aedificii incendio absumti.

Pohořelné, ého, n. pomoc pro pohořelé, Brandsteuer, f. collecta incendiaria, D.

Pohořelý 3. ein Abgebrannter, incendium passus.

Pohořenisko, a, n. sl. s. pohořelisstě; 2) sl. Brandschaden, m. damnum incendio factum: na pohořenisko pjtat.

Pohořj, m hory, pl. Gebirge, n. montes, jugum montium.

Pohořim, fut. il, iti, ganz verbrennen, viel in Brand aufgehen, comburi; 2) sl. Feuersbrunst erleiden.

Pohorssenj, n. Ärgerniß, n. Anstoß, m. offensio; pohorssenj dáti, Ärgerniß geben, offendere aliquem.

Pohorssjm, fut. ex. il, iti, eigentlich schlechter machen, (horssj včiniti): pohorssowánj mince, Haj. üblicher 2) ärgern, Anstoß geben, offendere aliquem, esse offensioni alicui.

II. rec. pohorssiti se, schlechter werden; 2) sich ärgern, an etwas Ärgerniß nehmen, offendi re.

Pohorssitedlný 3. der sich leicht ärgert, ärgerlich, iracundus, stomachosus, facile offendendus; - nost, i, f. - chkeit, f.

Pohorsslivý 3. anstößig, beleidigend, skandalös, offensivus, scandalosus; pob. přjklad; 2) vorh.; -ost, i, f. A-gkeit, indoles offensiva; 2) vorh.

Pohorssugi, owati, s. pohorssjm.

Pohospodářjm, fut. il, iti, übel wirthschaften; pohospodářili tam wogácy (laupiwsse), Vel.

Pohostinný 3. někde, v někoho, přjchozý, fremd, peregrinus, hospes; p-né práwo, Gastrecht, n. jus hospitum, D. - nstwj, n. dasselbe; Ablager, n. D. b) der Stand eines Fremdlings; -nnost, i, f. Aufenthalt im fremden Lande, inquilinatus.

Pohostinu, adv. in der Fremde, loco peregrino; - býti, außer dem Vaterlande, in der Fremde seyn, peregrinum, inquilinum esse, B. opilých sudců mysl gest pohostinu, wssecka wězý w konwičkách, Vel.

Pohotowě, adv. bey der Hand, in Bereitschaft, z. B. býti, mjti, - seyn, haben, ad manus, od. praesto esse, habere.

Pohowjm sobě, (sy), fut. čl, ěti, sich vflegen, sich gütlich thun, se fovere.

Pohrabáč, e, m. Kohlenkrücke, f. Schür- od. Herdhaken, rutrum carbonarium, batillum, batillus; železný p., auch Krücke, D. - ček, čku, m. Essenkinge, f. Eßspieß, m. D.

Pohrabám, sl. pohrabem, fut. al, pohrabati, rechen, rastro colligere.

Pohrabáwám, al, ati, s. pohrabugi; 2) scharren, radere terram.

II rec. pohrabáwati se, vorh. 2); slepice pohrabáwá se w smětech.

Pohrabugi, owal, owati, nachrechen, z. B. Ähren, Heu, Stroh ꝛc. rastro, (pectine) colligere.

Pohrádka, y, f. sl. schlechte Bettstatt.

Pohragi, fut. pohrál, pohráti, ein wenig spielen, paululum, (paulisper) ludere.

Pohráwám, al, ati, spielen, schäkern, ludere; - s ženau, B. b, s někým, jemand zum Besten,

(Narren) haben, ludificari, ludificare: milosrdenstwj Božj s sebau pohráwati nedá; s něým gako swině s wěchtem pohráwati, *K.*

Pohrážjm, eti, *fr.* v. pohrozým:

Pohrbený 3. gekrümmt, incurvatus, *Ps.* 38, 7.

Pohrbený 3. *part.* v. pohřbjm.

Pohrbetnjk, u, *m.* Rückenriemen, *m.* am Reitzeug, lorum dorsale.

Pohřbjm, *fut.* il, iti, en, begraben, beerdigen, (einen Todten), humare, sepelire, humo tegere, tumulare; -enj, *n.* Beerdigung, sepultura.

Pohřbugi, owal, owati, vorh.

Pohrdač, e, *m.* Verächter, contemtor.

Pohrdám, al, ati, án, *reg. instr.* verachten, contemnere, despicere, aspernari, spernere; -ánj, *n.* s. pohrdnutj.

Pohrdawý, 3. der verachtet, contemtor, *K.* - wost, i, *f. subst.*

Pohrdnu, *fut.* dl, dnauti, s. pohrdám.

Pohrdnutj, *n.* Verachtung, *f.* contemtus, contemtio: to w zlehčenj a pohrdnutj vwozuge; hrdé a drzý služebnjky Božjmi pohrdnutj.

Pohřeb, hřbu, auch hřebu, *B. m.* *loc. sing.* u, Begräbniß, a) Begraben, *n.* Beerdigung, *f.* humatio, sepultura; b) Leichenbegängniß, *n.* funus, exequiae; c) Begräbnißstätte, *f.* sepulchrum: we Freyberce gest pohřeb kurfirsstů Saských, *Vel.*

Pohřebnj 1. d. Leiche betreffend, funebris; p. pjseň, Begräbnißlied, *n.* cantio funebris; p. kázanj, Leichenpredigt, *f.* oratio sacra funebris.

Pohřebnice, *f.* s. hřbitow, *Com.*

Pohřebugi, s. pohřbugi.

Pohřessjm, *fut.* il, iti, někoho, jemand irre geben, vermissen, jemand, desiderare: nepohřessil přes 20 osob, *Vel.* pohřessil sem ho, ich bin ihn irre gegangen? *D.*

Pohřjchu! *interj.* suspirandi, dolendi, leider! proh dolor! malum! toho zlého pohřjchu až posawad zakussugj; na opak se pohřjchu widj wssudy mezy křesťany, *Com.* to se pohřjchu gesstě toho roku stalo, *Vel.* ačkoli pak nastogte giž k tomu pohřjchu přisslo, wiewohl es, o Jammer! schon dazu leider! gekommen ist, *Vel.*

Pohřjssjm, s. pohřessjm.

Pohřjžjm, *fut.* il, iti, en, (u. pohřižen, *K.*) untertauchen, (*act.*) mergere, demergere, submergere; aby wssemi zlými wěcmi se wssech stran obestřjn, prolit, progat, a w nich pohřižen byl, *K.* w bezbožnostěch poh-ný, *K.* gako pohřižený w nemjrné žádosti pomsty, *Vel.* w rozkossech ꝛc. versunken; b) in d. Tiefe stürzen, praecipitare; zemětřesenj městečka podwrátilo, a na djle pohřjžilo, *Vel.*

Pohřižugi, owal, owati, vorh.

Pohrnu se, *fut.* nul, nauti, sich häufen, sammeln, strömen, confluere, *B.* s. hrnu.

Pohrobek, bka, *m.* Nachwaise, *m.* posthumus; - bkyně, *f.* - ma.

Pohrobjm, *fut.* iti, s. pohřbjm.

Pohrom, u, *m.* Sturm, Andrang, *m.* bey der Belagerung, impetus, oppugnatio, *Ryb.*

Pohroma, y, *f.* unglückliches Verhängniß, Schicksal, *n.* (Hüsch, *m. D.*), fatum, sors sinistra:

pohroma a záhuba na něg připadla, *Cyr.* 2) Brandmal, *n.* Brandflecken vom Donner.

Pohromadě, *boh.*, *sl.* spolu, *adv.* beysamen, simul, una.

Pohromjm, *fut.* il, iti, niederdonnern, niederstürmen?

Pohrozugi, owal, owati, drohen, bedrohen, minitare.

Pohrozým, *fut. ex.* yl, yti, ein wenig drohen, paulum minari, comminari; 2) bedrohen, objurgare, Mat. 8, 26.

Pohrůžčiwý 3. voll Drohung, minax: psánj okrutné a pohrůžčiwé.

Pohrůžka, üblicher pohrůžky, *pl. f.* Drohung, *f.* Drohworte, minae.

Pohubjm, *fut. ex.* il, iti, en, *reg. acc.* verwüsten, devastare, verheeren, depopulari; -benj, *n.* V-stung, V-rung, *f.* vastatio, depopulatio, Verderbung, corruptio.

Pohuckám, *fut.* al, ati, *sl.* s. folg.

Pohůnek, nka, *m.* Kleinknecht, Kleinenke, Unterknecht, Beyknecht, *m.* Nach *R.* Roßbube, *m.* puer equarius; spottweise, Bengel, Lümmel, *m.* stipes.

Pohwizd, u, *m.* i. e. hwjzdánj, a) v. Menschen; b) vom Winde.

Pohwizd (Poğwizd), *a, m.* Windgott, bey den alten Slawen, Aeolus. S. *Sauberti de sacrif. Vet. p.* 105.

Pohwizdugi, owal, owati, za někým, jemand nachpfeifen (aus Spott), exsibilare, explodere, *Com.*

Pohybný, beſſ. pohnutedlný.

Pohybowadlo, *a, n.* Bewegkraft, *f.* Bewegwerkzeug, *n.* elater, momentum; b) in der Uhr das Getriebe, *n.* elater, *R.*

Pohybowánj, *n.* Bewegung des Leibes (Commotion), od. einer körperlichen Sache, motus, motio, commotio: činjm sy pohybowánj.

Pohybugi, owal, owati *reg. instr.* bewegen, etwas körperliches in Bewegung setzen od. rühren, movere, commovere; b) das Gemüth, d. Menschen, rühren, erschüttern, concutere, quatere; eben so trop. pohybowal Wyssehradem -.

II. *rec.* pohybowati se, sich bewegen, se movere, commovere.

Pohynjem, *fut.* nul, *sl.* folg.

Pohynu, *fut.* ul, auti, zu Grunde gehen, (v. vielen), perire, interire.

†Poincyanka, *y, f.* zrostlina, poinciania.

†Poiretka, *y, f.* zrostlina, poiretia.

†Poiteowka, *y, f.* zrostl., poitea.

Pokál, u, *m.* großer Becher, Pokal, *m.* bancalium, *Cyr.*

Pokáljm, *fut.* el, eti. en, besudeln, inquinare, maculare, contaminare, foedare.

Pokaljm, *fut.* iti, s. zakaljm.

II. *rec.* pokaliti se, *sl.* s. podělat se.

Pokánj, *n.* Buße, *f.* a) Bereuung, *f.* poenitentia; b) äußerliche Bußwerke; pokánj činiti, Buße thun, poenitentiam agere; wekegné pokánj, Kirchenbuße, poenitentia publica.

Pokapám, *fut.* al. ati, betröpfeln, irrorare, stillando madefacere; 2) *sl. neutr.* (v. vielen) umkommen, s. kapám 2), u. odkapem.

Pokárám, *fut. ex.* al, ati, ein wenig strafen, a) ein wenig schelten, paulum punire, objurgare,

reprehendere; b) ein wenig züchtigen, paulum punire, castigare.

Pokassláwám, al, ati, hüsteln, husten, tussitare, *D.*

Pokaupjm, *fut. ex.* il, iti, aufkaufen, coemere; alles kaufen: giž sy wsseckо pokaupil?

Pokaussjm, el, eti, en, u. jn, versuchen, zum Bösen reizen, sollicitare; 2) veriren, necken, seinen Spaß haben, ludere, illudere; -jwám, al, ati, *fr.*

II. *rec.* pokaussеti se o něco, wagen, versuchen, tentare, experiri; pokaussel se o to, s. pokusým se; fig. anwandeln: pokaussj se o něho zymnice, wandelt ihn an.

Pokautnj 1. was im Winkel ist, Winkel-: temnosti pokautnj opustiti.

Pokautnjček, čka, *m.* lichtscheuer Mensch, lucifuga.

Pokautný 3. geheim, heimlich, clandestinus, occultus; -ně, *adv.* -ne, -te; -nost, i, *f. subst.*

Pokawád, *adv.* s. pokud, 2).

Pokaza, y, *f.* s. aukaz.

Pokaždé, *adv.* jedesmal, allezeit, omni tempore, semper.

Pokazugem, *sl.* s. vkazugi.

Pokazým, *fut. ex.* yl, yti, žen, *imper.* pokaz, *praes.* kazým, verderben, schlecht machen, (v. Menschen u. Sachen), perdere, corrumpere, depravare, (v. Sitten sagt man: porussiti mrawy.)

II. *rec.* pokazyti se, verderben, schlechter werden, perdi, depravari, corrumpi.

Poklad, u, *m.* Schatz, *m.* ein Vorrath, v. Dingen, d. man aufhebt, thesaurus, besonders des Geldes, thesaurus, gaza.

Pokladak, e, *m.* s. podwodnjk: takowj pokladači, genž plátce býti nechtěgj, penjze zapjragj, *Vel.*

Pokladacký 3. betrügerisch, *Žal.*

Pokládám, al, ati, legen, ponere, collocare; pokl. žiwot, aufopfern, dahingeben, *B.* vitam ponere; 2) s. oklamáwám; 3) rechnen, dafür halten, habere, judicare, ducere: to korunowánj pokládagj léta 14.. *Vel.*; to sobě za hanbu, za welikau maudrost rc. pokládá, er rechnet es sich für eine Schande, große Weisheit an, hoc habet pro re sibi turpi, pro magna sapientia, od. judicat hoc esse sibi turpe, esse magnae sapientiae &c; za zlé pokládati, übel nehmen, übel auslegen, vitio vertere; za těžké sobě pokládati, schwer an etwas gehen, gravari; 4) s. podwedu; kupcy, kteřjž swé wěřitele pokládagj a vtjkagj, -plátce býti nechtěgj, penjze za jragj, *Vel.* -ánj, *n. verb.* pokladánj a pokrytstwj, *Syr.* s. auch položjm.

II. *rec.* pokládati se, sich erbieten, profiteri, promtum esse: pokládá se, že wsseckо chce, což gednom gemu gest možného včiniti. Auch mit der Präp. v. u. dem Akkus.: w něco se pokládati, weč se pokládal?

Pokladnice, *f.* Schatzkammer, *f.* thesaurus, aerarium; Sparbüchse, *f.* numorum conditorium; řemeslnická p., Handwerkslade, *f.* etwa arca opificum; p. hliněná, irdene Sparbüchse, capsula fictilis.

Pokladnj 1. Schatz-: p. komora, Schatzkammer, aerarium, *Vel.*

D

pokladnjk, a, m. Schatzmeister; a) bey den Schatzkammern, thesaurensis, od. praefectus aerarii; b) überhaupt praefectus aerarii; neywyšssj král. pokladnjk, (in Ung.) tavernicorum regalium magister.
Poklaknem, kl, sl. s. pokleknu.
Poklasný, ého, m. Oberdrescher, m. Scheueraufseher, horrearius.
(Pokláwám se? pokláwala se kůže s připálenjm, Com. Lab. s. str. 37. (scheint ein Druckfehler statt potkáwala zu seyn)?
Poklaudzám, ati, sl. s. pokljdjm.
Poklauzám se, al, ati, langsam kriechen, schleichen, (gleiten), reptare.
Pokleknu, fut. ex. pokleкl, pokleknauti, niederknien, provolvi in genua.
Poklepačka, y, f. Klatscherinn, f. garrula.
Poklesáwám, al, ati, öfters straucheln, saepius offendere, labi.
Pokléseк, sku, m. folg.
Pokléska, y, f. Fehltritt, m. lapsus, 1 Par. 21, 3.
Pokleslý 3. ein wenig gesunken; pokleslý staw cýrkwe, K.
Poklesnjm, fut. sl. s. po-klestjm.
Poklesnu, fut. ex. sl, snauti, straucheln, gleiten, offendere, labi. II. rec. poklesnauti se, vorh. straucheln, fehlen, labi, B.
Poklička, y, f. der Deckel eines Topfes, operculum; k tomu hrncy dosti té pokličky, prov. wie der Hafen, so ist der Deckel, dignum patella operculum.
†Pokličnjk, u, m. zrostlina, thylacium.
Poklid, u, m. přjročj, n. Anstand, m. dilatio, cunctatio; 2) Aussöhnung, f. Vergleich, m. Friede, m. complanatio, pa měgte poklid, i. e pokog.
Pokljdjm, fut. ex. il, iti, s. l djm 1) 2); 2) viele od. alle b richten, multos tollere; 3) s. pokogjm.
Poklidnj 1. list, u, m. Anstan brief, m. literae moratori
Poklinkám, fut. al, ati, ber schen, inebriare.
Poklis, s. pokléseк? Haran.
Pokljska, y, f. s. pokléseк: od kljsek pozdwihowati.
Pokljzým, yl, yti, sl. poklúzd aufräumen, wegräumen, am vere, amoliri.
Poklona, y, f. Verbeugung, clinatio corporis, salutati auch religiöse Verehrung.
Poklonjm se, fut. il, iti, sich v beugen, corpus inclinare, s lutare.
Poklop, u, m. Klappe, f. Schl m. Thüre, f. z. B. des Heu bens, des Taubenschlags; F thür, f. sonst zapadacý dwe D. (mor. wěko, z. B. na gat valva; Buttersaßdeckel, m. perculum, R. Brunnendec puteal; Kaffer, m. s. wikýř; das Vorschütz bey der Mühle.
Poklopec, pce, m. Vogelschla Meisekasten, m. decipula, tra senna; 2) Latz, Hosenlatz, Hosenklappe, f. lacinia.
†Poklopenec, nce, m. zrostlin eupomatia; auch eudesmia juxta eundem Bercht.
Poklopjm, fut. il, iti, folg.
Poklopugi, owal, owati, umstü zen (act.), subvertere.
Poklůpek, pku, m. s. poklopec,
Poklusám, fut. ex. al, ati, wenig traben, a) vom Pferd paulisper tolutim inced

re; b) vom Reiter, paulisper tolutim equitare, vehi.

Poklznem se. nauti, sl. glitschen, lubricando cadere.

Pokobjm se, fut. il, iti, anschnarchen, increpare; pokobiti se na někoho.

Pokochám se, fut. ex. al, ati. sich ein wenig ergötzen, paululum delectari.

Pokog, e, m. Friede, m. a) wenn kein Krieg ist, od. der Krieg aufhört, pax; pokog udělati, pokog zřjditi a způsobiti, Frieden machen od. stiften, pacem facere, conciliare, componere, conficere; b) Ruhe, z. B. im Lande, Hause, zwischen Eheleuten rc., im Gemüthe rc. pax, otium; deg mi pokog, nech mne s pokogem, laß mich mit Frieden, D. pokoge nedati, keine Ruhe lassen, non missum facere, (pacem non dare), necheg kordu s pokogem, Cyr. deg sobě pokog, laße das, laß ab davon; rušitel pokoge, Friedensstöhrer, Friedensbrecher, turbator pacis; saudce pokoge (pokognj), Friedensrichter, arbiter judex pacalis, Schel.; 2) Zimmer, n. conclave, cubiculum, (diaeta); ženský p, Frauenzimmer, gynaeceum.

Pokogjček, čku, m. dim. Zimmerchen, cubiculum; 2) Ruhe, Friede, pax.

Pokogjk, u, m. dim. v. vorh. 1); mnjšský pokogjk, Klause, Mönchszelle, f. cella.

Pokogjm, il, iti, besänftigen, beruhigen, einschläfern, placare, mitigare: pokogj a ukládá bolenj hlawy, Vel.

Pokogný 3. friedfertig, friedsam, friedlich, pacatus, pacis amans; 2) ruhig, der Ruhe hat, quietus, otiosus, tranquillus; 3) Friedens-: pokogná y wálečnj zpráwa, Cyr. - ně, adv. - te, - te, se, - lle.

Pokogowý, ého, Zimmerwärter?

Pokolenj, n. Geschlecht, n. a) der Inbegriff aller, d. durch Geburt u. Ähnlichkeit zusammen gehören, z. B. der Menschen, Thiere, Fische, Bienen, Hunde, n. genus, gens; b) Gattung, Art, f. genus: šesté pokolenj hub gest rc. Vel. 2) sl. s. rod, progenies.

Pokonnj 1. p-ný 3. ol. & sl. s. poslednj.

Pokora, y, f. Demuth, f. Herablaßung seiner selbst, Erniedrigung, demissio sui, animus demissus od. modestia, auch humilitas; 2) sl. Thur. s. smutek: w pokoře chodit, Trauerkleid tragen.

Pokořjm, il, iti, demüthigen, demüthig machen, deprimere, frangere; b) herabniedrigen?

II. rec. pokořiti se, sich demüthigen, zum Kreuze kriechen, se frangere, se humilem reddere, se demittere, modestum fieri.

Pokornjčký 3. dim. v. folg. wšeligak se pokornjčkým ukazuge, K.

Pokorný 3. demüthig, a) v. Menschen, demissus, modestus, auch vermuthlich humilis; b) v. Dingen, z. B. Bitten rc. demissus, modestus, humilis; - ně, adv. demisse, modeste.

Pokosým, fut. ex. yl, yti, sl. abmähen, defalcare, hung. megkaszálni.

Pokosstowáwám, ati, fr. folg.

Pokosstugi, *fut.* owal, owati, ein wenig versuchen.

Pokotjm se, *fut.* iti, sich wälzen; - dolů, hinunter rollen, sich wälzen, devolvi; 2) Junge werfen, v. vielen: owce se pokotily.

†Pokožka, y, *f.* epidermis, *Bercht.*

Pokračugi, owal, owati, fortschreiten, progredi; před se, někam; 2) w něčem, fortsetzen, continuare: p. w djle, ein Werk fortsetzen, opus continuare; 3) s někým, verfahren, tractare, gerere se.

Pokračowánj, *n.* Fortschreiten, *n.* progressio; Fortsetzung, *f.* continuatio; pokračowánj w letopisých, Fortsetzung der Annalen.

Pokrádám, al, ati, folg.

Pokradu, *fut.* dl, dnauti, od. pokrásti, stehlen, furtum, committere, *B.*

Pokragný 3. äußerst, extremus.

Pokrápám, al, ati, tropfen, tröpfeln, (*neutr.*) in kleinen Tropfen herunterfallen, vom Regen, stillare: začjná pokrápat, es wird regnen, denn es tröpfelt schon; - áwám, al, ati, *fr.*

Pokratochwjljm, *fut. ex* il, iti, ein wenig kurzweilen, Kurzweile treiben, paululum jocari.

Pokrautka, y, *f.* Brödchen, pastillus; 2) Aal, *m. D.*

Pokrčemnjk, a, *m.* Schenkläufer.

Pokrčjm, *fut. ex.* il, iti, falten, corrugare; p. čelo, d. Stirne falten; pokrčiti rameny, (*instr.*) d. Achseln zucken, als Zeichen der Bedenklichkeit, Mißfallens ꝛc.

II. *rec.* pokrčit se, f. skrčjm.

Pokrčmám, *fut.* al, ati, *sl.* zusammenknittern, falten, z. B. ein Papier, Leinwand.

Pokrewný 3. verwandt, san[guine] ne junctus, *Ryb. Lesch.*

Pokřičjm, *fut.* el, eti, ein [wenig] schreien, paululum clama[re]

Pokřidugi, *fut.* owal, owati, [mit Krei]den, creta linire, *D.*

Pokrjewka, *sl.* f. pokrýwka.

Pokřik, u, *m.* Lerm, *m.* Gesch[rei] *n.* tumultus, rumor; pokři[k] dělati; p. possel o této mě[...] hodě, *Cyr.*

Pokřiknu, *fut. ex.* kl, knauti [...] schreien, zurufen, inclama[re]

Pokrm, u, *m.* Speise, *f.* Essen[...] cibus.

Pokrmjm, *fut. ex.* il, iti, *reg.* ein wenig speisen, zu essen [ge]ben, paulisper cibare [ali]quem; 2) ein wenig fütt[ern,] Futter geben, paulisper [pa]scere; 2) ein wenig mä[sten,] paulisper saginare, ping[uem] facere.

Pokrop, u, *m.* f. pokropenj.

Pokropjm, *fut. ex.* iti, bespren[gen,] spargere, adspergere, [con]spergere; -penj, Bespreng[ung,] sparsio, adspersio.

Pokrow, u, *m.* Decke, *f.* te[g]men, *D.* b) Leichentuch?

Pokrowec, wce, *m. sl.* Ded[...] f. kalaun, koberec.

Pokrstjm, *sl.* folg.

Pokřtjm, *fut. ex.* il, iti, tau[fen,] baptisare, baptisma im[per]tiri, conferre.

II. *rec.* pokřtiti se, get[auft] werden, sich taufen lassen, b[ap]tizari.

Pokruta, y, *f.* Kuchen, *m.* [...] den, *m.* libum, *B.* b) Zuckerb[...]

Pokrwnj 1. f. pokrewný, *Ry[b.]*

Pokryctwj, bess. pokrytstwj.

Pokrytec, tce, *m.* Gleiß[ner,] Heuchler, simulator virt[utis,] hypocrita.

pokrytstwi, n. Gleißnerey, f. simulatio virtutis, hypocrisis.

Pokrytý 3. s. zakrytý 2); verstellt, simulatus, fictus, falsus, *Syl.* *B.* pokryté srdce, vorh. pokrytá twárnost, pokryté přátelstwj, - tě, *adv.* te, - cte, - se: p-tě se mjti k někomu.

Pokrywač, e, m. Dachdecker, Dekker, m. tector; 2) bess. pokrywáček, - čka, m. lichtscheuer Mensch, lucifugus, tenebrio; - čka. y. f. inn, f. - trix; 2) eine Lichtscheue, lucifuga.

Pokrýwám, al, ati, decken, das Dach decken, tegere.

Pokrýwám se, al, ati, sich versteckt halten, latitare; před někým, sich verstecken, abscondere se, *B.*

Pokrýwka, y, f. *sl.* *Göm.* s. poklička.

Pokud, pokudž, *adv.* soweit als, quousque; 2) so lange, so lange als, quoad, quamdiu; pokudž neyswjsse, je eher, quantocius, Pr. pokudž na mně, so viel an mir, s. gsem; pokudž neywětšsj možnost gest; pokudž mu neywice od. neywýsse možné gest, soweit nur immer möglich, Pr.

Pokukugi, owal, owati, begucken, besehen, adspicere, *D.*

Pokúrný 3. Rind-, corticalis, z. B. herba, *Berchtold.*

Pokussenj, n. Versuchung, f. tentatio: těžké kolotánj a pokussenj mysli; 2) *ol.* s. okus.

Pokussitel, e, m. Versucher, Necker, Schürteufel, m. tentator; - lka, y, f. - inn, - inn, f. - trix.

Pokusým, *fut. ex.* yl, yti, *reg. gen.* leiden, erdulden, ausstehen, pati, perpeti, ferre, perferre: mnoho mordů, nesslechetnostj ꝛc. *Vel.* 2) versuchen, probiren, auf d. Probe stellen, tentare: pokusyti, dobřeli struny nataženy, *R.*

II *rec.* pokusyti se, wagen, d. Dreistigkeit haben audere: nesmjm se pokusyti promluwit na něg; 2) pokusyti se o něco, wagen, unternehmen, audere: z. B. rem: pokaussel se, port gim odnjti, *Vel.*

Pokuta, y, f. Strafe, a) jede Strafe, poena; p. hrdla ztracenj, Lebensstrafe, poena vitae, p. capitis; b) Strafe mit Verlust, mulcta; p. peněžitá od. blos pokuta, Geldstrafe, mulcta numaria, emenda; c) ausgelegte Buße vom Beichtvater, poenitentia; pokuta milosrdenstwj, ?) *Vel.*

Pokutný 3. strafbar, poenalis; pokutná a trestánj hodná wěc, *Vel* pokutné práwo, Strafgericht?

Pokutugi, owal, owati, strafen, punire, auch mulctare; p. einem Verluste, z. B. an Geld, Leben ꝛc.

Pokynu, *fut.* ul, auti, pokýwnu, zakýwám rukau neb hlawau, winken, nicken, nutare, nutum dare: hlawau pokyna, odssel; - nutj, n. Wink, m. nutus.

Pokynugi, owal, owati, vorh.

Pól, u, m. der Pol, polus, axis' *Negedly.*

Pol, *adv.* *sl.* halb, semi.

Pola, y, f. *sl.* s. polowice, (daher dopoly, wpůly tě přetne ꝛc.); 2) Kopftuch der Weiber.

Poláčka, y, f. Pohlinn, Polona; 2) pohlnischer Kreutzer.

Polagka, y, f. *sl.* s. poleg.

Poláčý, bess. polský.

Polahku, *sl.* langsam, lente.

Polahunky, *sl.* vorh.
Polák, *a, m.* Pohle, *m.* Polonus; 2) Hosenpauker, *D.*
Polámi, *fut. ex.* al, ati, án, *reg. acc.* zerbrechen, (*act.*), frangere, diffringere, confringere.
II. *rec.* polamáti se, zerbrechen (*neutr.*) frangi, diffringi; 2) sich verheben, sich im Heben verrenken, luxari tollenda re.
Polan, *a, m.* s. Polák.
Polapim, *fut. ex.* il, iti, en, s. pochytjm; 2) aufraffen, zusammenraffen, erhaschen, colligere, corradere; - Oniby sami rádi wssecko polapili.
Polárnj 1. Polar-, polaris; polárnj působenj, Polarwirkung, (Physik.)
Polaubota, *y, f.* Halbstiefel, *m.* ocrea brevior.
Polaudám se, ati, s. potlaukám se: mezy stáljm a gestyněmi (na paussti) se polaudal, *Cyr.*
Polauhákowníce, *f. Vel.* (dieses war viell. kürzer, als hákownice).
Polauhedbáwný, s. polohedbáwný.
Polauhlas, *u, m.* halbhörbare Stimme, vox obtusa.
Polauhlasým, yti, mit halber, niedriger Stimme singen?
Polauhlawj swiňské, halber Schweinskopf, zum Essen zubereitet, sinciput suillum, *R.*
Polauletj, *n.* (bess. polůletj? *Ryb.*) halbes Jahr, semestre.
Polauletnj 1. folg.
Polauletný 3. halbjährig, semestris, (semestralis).
Polauvstý 3. halblautsprechend.
Polauwičný, *Vel.* bess. polowičný.
Polauwozý, *n.* osmiwěderní sud, *Com.* Fuder, Fuderwein, ein gewisses Weinmaaß, c leus.
Polauwratj, *n.* Thorflügel, *K.*
Polazugem, owal, owati, *sl.* Weihnachten u. Neujahr m dem Wunsche v. Hause zu H se gehen, wie es d. Kinder thun pflegen.
Polke (Polka, *y,*) *f. sl.* Apollon
Poldruha, *sl.* s. půldruha.
Poldňa, *sl.* halber Tag, semidi
Pole, *u.* Feld, *n.* a) d. Ebene Erde, Fläche, *f.* campus; Acker od. Inbegriff der Äd Gefilde, *n.* Flur, *f.* ager, r gitrnj pole, s. klučenina, podorané pole, Felge, *f.* ger subaratus; pole spur Herren- od. Edelmannsac ager nobilitaris, *R.* swat s. krchow; přes pole odgi verreisen, über Land geh peraegre proficisci; byl kde přes pole, *Cyr.* c) Fac Abtheilung, *f.* z. B. im Sp brett, forulus, area: gedno ho mostu pole, *Com.* d) Kr *m.* bellum; do pole giti, Felde gehen, in castra od. b lum proficisci, ire; polem w poli ležeti, zu Felde lie bello vacare; e) Schlacht *n.* locus pugnae, auch ca pus: mnoho gich w poli po polem přemohli a poraz Saraceny, *Vel.* polem se tkati, eine Schlacht liefe pugnam committere; p obdržeti, das Feld behalt siegen, vincere, superior discedere, victoriam rep tare, *Vel.*
Polečjm, iti, *fut.* alles heilen.
Polednagssj, *sl.* s. polednj.
Poledne, *n.* Mittag, *m.* a) d. M te des Tages, meridies; w

ledne od. o poledni, zu Mittage od. Mittags, tempore meridiano; w prawé poledne, gerade zu Mittag, ipso meridie; k poledni od. okolo poledne, auch o polednách, gegen Mittag, um Mittagszeit, circa meridiem, circiter meridiem, před polednem od. dopoledne, vormittags, ante meridiem, tempore antemeridiano; od. poledne, *sl.* auch popoledni, nachmittags, post meridiem; b) Himmelsgegend, *f.* Süd, Süden, *m.* meridies.

Polednj 1. (bey den Neuern, *comp.* poledněgssj, *superl.* neyp-ssj), mittägig, zur Zeit des Mittags, meridianus; b) gegen Mittag liegend, z. B. Länder, meridianus, australis; c) was am Mittage ist od. geschieht, meridianus.

Polednice, *f. sl.* (auch *boh.*) zu Mittage herumgehende Hexe, ein eingebildetes Gespenst, das mit dem Wirbel im Staube fliegen soll.

Polednjčko, *a*, *n.* (polednjček, čka, *m.*) Mittagsruhe, *f.* Mittagsschlaf, *m.* meridiatio; polednjčka požjwati, (polednjčkowati), Mittagsruhe halten, meridiari.

Polednjčkugi, owati, *verb. P.*

Polednugem, owal, owati, *sl.* das Mittagmahl halten, prandere; b) Mittag halten, meridionari.

Poleg, e, *m.* Pulen, pulegium, mentha pulegium, *Linn.*; planý p., wilder P., mentha arvensis.

Polegi, *fut. ex.* politi u. polit, *part. pass.* polit, *imper.* polj (poley), begießen, perfundere, rigare, irrigare; begießen, anschütten, perfundere: lekl se, gakby ho wodau polil.

Poléhač, *m.* -čka, *f.* s. postawač.

Polehám, al, ati, sich hie u. da, sich nach u. nach legen, wie das Getreide; b) bettlägerig zu werden anfangen, kränkeln; s. polehnu.

Polehaučku, *adv. dim.* s. polehku.

Polehčenj, *n.* Erleichterung, a) des Schiffes, Leibes rc. exoneratio, levatio; v. andern Sachen, levatio; b) was Erleichterung macht, levamen, levamentum, laxamentum.

Polehčjm, *fut.* il, iti, folg.

Polehčugi, owal, owati, mit dem Genit. erleichtern, leichter machen, durch Auspacken rc. od. entledigen, z. B. ein Schiff, den Leib, exonerare, levare; břicha p., se wykliditi, sich erleichtern, ventrem levare, *D.* p. swé teskností, *Com.* b) leichter machen etwas, *α*) erträglich, reddere leviorem, z. B. d. Last rc. *β*) thunlicher machen, z. B. eine Sache, reddere faciliorem.

Polehku, *adv.* langsam, nicht schnell, tarde, lente; 2) leise, z. B. gehen, leniter.

Polehnu, *fut. ex.* hl, hnaut, sich legen, z. B. alles Getreide, decumbere.

Polehugi, s. polihugi; 2) faulenzen, pigrari.

Polekám, *fut.* ati, gewöhnlich nur v. Fischen, s. pomru: ryby polekaly, d. Fische sind abgestanden.

Poleknu, *fut.* lekl, knauti, polecy, *part. pass.* polečen, aufstellen, z. B. Netze, tendere plagas: na něho polekli, a do swých tenat ho popadli, *K.*

Polektám, *fut. ex.* al, ati, ein wenig kitzeln, paulisper titillare; - dwám, al, ati, *fr.* vorh.
Polenj, *n. coll.* Scheite, *pl.*, lignum sectum, ligna secta.
Polénko, a, *n. dim.* v. folg.
Poleno, a, *n.* Scheit, *n.* pars ligni secta.
Polenochugi *fut. ex.* owal, owati, aus Faulheit liegen od. sitzen, faulenzen, pigrari, dormitare.
Polepssjm, *fut. ex* il, iti, *reg. gen.* verbessern, emendare, corrigere: polepssil Plzenským erbu, *Vel.* polepssiti sy, sich seinen Zustand verbessern, sortem suam reddere meliorem; 2) *sl.* zum gekauften, z. B. Kirschen ein wenig zugeben, superaddere.

II. *rec.* polepssiti se, sich bessern, resipiscere, *B.*
Polepssitel, e, *m.* Verbesserer, corrector, emendator; p. chyb, corrector, in der Buchdruckerey? *R*, bess. naprawitel (od. naprawčj?)
Polesnj 1. zum Wald gehörig, sylvestris: polesnj zwjře, Waldthier, *n.* fera.
Polesnictwj, *n.* Försterey, Waldbereiterey, *f.* sylvanatus?
Polesný, ého, *m.*, *sl.* auch horár, Förster, *m* praefectus saltus, sylvae, sylvanus, *R.*
Poleti, *obs* s. borjm.
Poletjm, *fut.* il, iti, hinfliegen etc. s. letjm.
Poletowánj, *n. verb.* v. folg.
Poletugi, owal, owati, flattern, fliegen, volitare; zas začjná sněh poletowati.
Polewač, e, *m.* Gießer, *m.* fusor; 2) Begießer, rigator; - čka, y, *f.* - inn, - inn, - trix; 2) Gießkanne, *f.* nasiterna; 3) *sl.* (na welikunoc), Begießer d Jugend zu Ostern, perfusor
Polewám, bess. als poljwám.
Polewečnjk, s. poljwečnjk.
Polewka, bess. als poljwka.
Polézám, ati, ein wenig kriech sich schleppen, reptare.
Poležjm, *fut.* el, eti, ein wen liegen, paululum cubare, j cere.
Polezu, *fut.* s. lezu.
Polhák, u, *m. sl.* Stutz, *m.* sc pus.
Poljbenj, *n.* Kuß, *m.* Mäulch *n.* osculum, basium, svaviu p. ruky, Handkuß, *m.* oscul tio manus; p. pokoge, Fr denskuß, osculum pacis, p. Gidášské, Spr.
Poljbjm, *fut. ex.* il, iti, *imp* polib, *praes.* ljbám, küßen, nen Kuß geben, osculari a quem, dare osculum (ba um, svavium) alicui; w o ho poljbil, *Cyr.*
Police, *f.* Schrank, *m.* z. B. Geräthe, scrinium, arma um; 2) od. krancle, Gesims, coronis, *D.*
Poliček, čku, *m.* Maulschell Maultasche, *f.* alapa, col phus: poliček někomu wyt ohrfeigen, *Cyr.*
Policj, *n.* swiňské, s. polaubl wj, *R.*
Polička, y, *f. dim.* Schränkch *n.* armariolum, scrinium; Politschka, eine St. im Chru Kr. Polic'zka; 3) Politsch eine Stadt in Mähren.
Poljčko, a, *n. dim.* v. pole, Fel chen, *n.* kleines Feld, agellu s. půlko.
Polickowánj, *n. verb.* s. unter de folg.
Polickugi, owal, owati, po lj

bjti, in d. Backen, ins Gesicht schlagen, Maulschellen geben, colaphizare; - kowánj, n. das Schlagen mit Fäusten über d. Backen, colaphizatio.

Policye, f. Polizey, f. politia, (policia); aurad policye, auřednjk od policye, Polizeyamt, n. Polizeybeamter, m.

Poljnko, sl. s. poljnko.

Poljwám, sl. s. poljwám.

Polihugi, owal, owati, sich oft niederlegen, cubitare; 2) sl. kränkeln, minus valere.

Polj̃kám, al, ati, verschlingen, verschlucken, einschlucken, deglutire: poljká požeradlem, K. - ánj, n. s. polknutj.

Poljknu, ljkl, bess. poléknu.

Poljnko, bess polénko.

†Polisnjk, u, m. zrostlina, phyllanthus.

†Polisty 3. bifrons, e. g. herba.

Politj, n. verb. v. polegi, politj zubů, Zahnschmelz.

Politowánj, n. verb. v politugi, Bedauern, n. Bedauerung, f. Mitleiden, n. miseratio, commiseratio, misericordia; politowánj hodný, bedauernswerth, mitleidenswerth, miserandus, commiserandus, commiseratione dignus, miserabilis.

Anm. Politowánj für poletowánj ist unrichtig.

Politugi, fut. owal, owati, reg. gen. bedauern, Mitleid haben, vicem alicujus dolere, misereri aliquem.

Anm. Politugi für poletugi ist unrichtig.

Politycký 3. politisch, politicus; p-cké vměnj, Staatswissenschaft, scientia politica; - cky, adv. - ce.

Polityk, a, m. Politiker, weltlicher Mensch, politicus: politycy y duchownjcy, Com.

Politye, f. weltliche Regierung: politye a cýrkwe podwrácenj, Com.

Poljwám, bess. polewám, al, ati, begießen, perfundere, rigare, irrigare; pol. hrnce, glasuren, incrustare, polire; 2) einbrennen, einbrühen, das Viehfutter, ferventi aqua perfundere; - ánj n. verb.

Poljwčička, y, f. dim, v. poljwka.

Poljwečnjk, a, m. Schmarotzer, parasitus, Syr. - nice, f. - inn, f. - ta.

Poljwka, bess. polewka, y, f. Suppe, f jusculum, jus; p. z wody, Wassersuppe, jusculum aquaticum; p. syljcý, Kraftſ., Kraftbrühe, jus roborans; p. kapaná, Habers. D p. z piwa od. piwnj, Biers., jusc. cerevisiarium; winná p., Weins., j. vineum; p. z mléka; Milchs., j. lacteum; zapražená p., eingebrennte S., j. incoctae farinae; p. z raubenin, Haberschleim, m. j. avenaceum, cremor avenaceus; p. kmjnowá, s. kmjnowice; zelná, s. kysel; p. bobowá, z bylin od. bylinná, chlebowá od. žebrácká, hrachowá, ssocowičná, z hub, s kraupami, z massa, maučná, z nudlj, syrná, z ryb, z sswestek, z wagec, reyžowá, Bohnen-, Kräuter-, Brod-, Erbsen-, Linsen-, Schwamm-, Graupen-, Fleisch-, Mehl-, Nudel-, Käse-, Fisch-, Pflaumen-, Eyer-, Reißsuppe, jusc. fabaceum, herbile od. herbarum, e pane od. panarium pisinum, e lentibus, fungi-

num, ex halica, carneum, farinaceum, e funiculis farinaceis? caseatum, piscium, e prunis, crocatum, intritum oryzae; p. sedlská (z chleba wřelau wodau politého), s. aukrow; p. čistá, lautere S., j. merum. p. ze slepice, Hühners., j gallinaceum; p. sswábská, schwäbische zerfahrene Suppe., j. svevicum e pane friabili, ovis et carnis liquamine; p. z gečných krup, Gerstens. Gerstenschleim, m. j. hordeaceum; wlaská p., Gift, n. aqua toffana: aby wlaskau poljwkau nakrmen a nawogen nebyl, *Vel.* cj poliwku gjm, toho pjsničku zpjwati vmjm, *prov. Syr.* dem man dienet, v. dem spreche man gut, dem sey man ergeben.

Poljwkářka, y, *f.* Suppenweib, *n.* juscularia.

Polizač, e, *m.* Näscher, liguritor; - čka, y, *f.* - inn, *f.* trix.

Polka, y, *f.*, *sl.* Polče; 2) s. angkreſſ; 3) s. Poláčka 1) *Vel.*

Poliknu, *fut.* knauti, s. poljkám.

Polknutj, *n.* Verschlingen, Verschlucken, *n.* devoratio.

Polkoráb, *a*, *m. sl.* Schloßhauptmann, *m.* praefectus arcis.

Polleta, s. valleta: - celnj, *Kram.*

†Polichowka, y, *f.* zrostlina, pollichia.

†Pollka, y, *f.* zrostlina, pollia.

Pollukni, *n. sl. Thur.* halbes lukno, s. lukno.

Polnj 1. was auf dem Felde od. Acker befindlich ist, od. wächst, campester, agrestis; a) zum Krieg od. Feld gehörig, Feld-, castrensis, bellicus; polnj wůdce, heytman, leženj, trauba ꝛc.

Polnička, y, *f.* planá gabloň, neb hruſſka, Holzbirnbaum, Hagapfelbaum, *m.* pirus, pomus agrestis; 2) das Obst dav.

Polnjk, a, *m.* Flurschütze, *m.* custos agrorum.

††Polnost, Felder?

Pologitro, *a*, *n.* halbes Joch, semijugerum, *R.*

Poloh, u, *m.* al, *ol. & mor.* Entbindung, *f.* Gebähren, *n.* partus: přiſſla do polohu, leži w polohu ꝛc.

Poloha, y, *f.* (*ol.*) Lage, *f.* situs; *Hneˇwkowsky, ex MS. Sleidani*; s. položenj.

Polohedbáwj, *n.* Halbseide, *f.* semisericum, (od. subsericum).

Polohedbáwný 3. od. - nj 1. halbseiden, subsericus.

†Polohlasnice, *f.*? semivocalis (litera); - čný rym, k. p. chrtkrt. *Puchm.*

Polokolkugi, owati, Circumflexe machen?

Polokruh, u, *m.* s. půlkola, *D.*

Pololánjk, a, *m.* Halblöhner, Halbhüfner, etwa semihubarius.

Pololetnj, s. polauletý.

Pololidé, *pl.* Halbmenschen.

Polominulý čas, halbvergangene Zeit, (Gramm.) imperfectum, *Ziegler.*

Polomrtwý 3. halbtodt, semivivus.

†Polonitnjk, u, *m.* zrostlina, pleurandra.

Polooblauk, u, *m.* Halbbogen, *m.* hemisphaerium, *R.*

Poloobuwka, y, *f.* s. pantofel, *R.*

Poloostrow, s. poloſtrow.

†Polosłowce, *n.* Partizip, *n.* participium, *Ziegl.*

†Polosłowj, *n.* vorh. *Rautenkranz.*

Polostrow, s. půlostrow, *D.*

Digitized by Google

Polosudj, n. Halbfaß, n. etwa semivas.

Polowic, e, f. folg.: za druhau polowic, *Kram.*

Polowičátný 3. s. polowičný: polowičátnj a wlažnj křesťané, *K.*

Polowice, *f.* Hälfte, *f.* dimidium, dimidia pars, auch medium; -čka, y, *f. dim.*

Polowičné, ého, *n. sl.* s. sauržice.

Polowičný 3. u. -nj 1. halb, semi: polowičný bratr, Halbbruder, semifrater, frater non germanus.

Polowka, y, *f.* (polowánj), *sl. Göm.* Jagd, *f.* venatio.

Polowlasem, *adv.* sukno polowlasem česati, zur halben Welle überrauchen, -mediam lanam tenus, *R.*

Polozakrytý 3. halbgedeckt, z. B. Wagen, semitectus.

Položenj, *n.* Legung, *f.* z. B. einer Sache an einen Ort, positio, collocatio; 2) Lage, *f.* d. Art, wie ein Ding liegt, einer Landschaft, Stadt, eines Gartens, Hauses *rc.* situs; 3) Satz, *m.* axioma, (atis), *n.* thesis: z. B. hlawnj položenj, Grundsatz, principium, *D.*

††Položenka, y, *f.* Satz, Redesatz?

Položjm, *fut. ex.* il, iti, en, legen, machen, daß etwas wo zu liegen komme, ponere, collocare; základ p., den Grund legen, z. B. zum Gebäude, ponere, (jacere) fundamenta rei alicujus; cýle, s. wytknu, žiwot; 2) den položiti, einen Tag ansetzen, bestimmen, dicere, constituere diem; 3) sněm položiti, mit od. ohne *dat. pers.* einen Landtag ansetzen, ausschreiben, comitia indicere; 4) oheň položiti, Feuer unterlegen, anzünden, z. B. eine St. incendere, *Vel.* položjm! tu gednu hystoryi, i. e. napissi, *Vel.* 5) verderben, niederreißen, demoliri: položil a zbořil zdi okolo města; město popelem položiti, -einäschern -, exurere, in cineres redigere, *Vel.* 6) nieder machen, sternere; položil nepřátel přes sto tisýc, *Vel.* negpředněgssj bogowniky položiti; 7) dafür halten, achten, habere, reputare: včenj gegich potupil a za nic položil; položil ge za sselmy a zlopowěstné, *Vel.* lež se nemůže položiti za prawdu; něco sobě za málo p., wenig achten, geringschätzen, vilipendere, *K.* za smětì a powrhel položils to; za nic položil, *Cyr.*

II. *rec.* položiti se, sich legen, z. B. ins Bette, auf d. Erde, ponere (collocare) se, decumbere; spát se položiti sich schlafen legen, decumbere dormiendi causa, auch ire cubitum; bytem se položiti, ein Quartier, eine Wohnung beziehen, hospitium sumere; na ruce Božj se položiti, sich ganz Gott anvertrauen, *Com.*; 2) a) mit, b) ohne dem Wort polem, sich lagern, castra ponere, metari; c) položiti se s wogskem, dasselbe.

Položitý 3. abhängig, abschüßig, declivis, devexus; -tost, i. *f.* Abschuß, *m.* Abhängigkeit, z. B. des Daches, Hügels, declivitas, devexitas.

Položnice, *f.* s. sestinedělka.

Polska, y, *f.* so hieß ehedem Schlesien, als es zu Pohlen gehörte, *Vel.*

Polſko, *a*, *n*. das Land Pohlen, *n*. Polonia.

Polſký 3. pohliſch, pohlniſch, Polonicus; -ſky, po p-ſku, *adv*. -ce.

Polſſtář, e, *m* Polſter, *n*. pulvinus, torus; 3) Kelter? prelum in torculari, *sl*. kňaz; 3) p. pod kántry, hölzerne Pölſter der Låger, pulvini lignei, *R*. radnj polſſtář, (fig.) gakž na radni polſſtář doſednau-, *Vel*. 4) fig. na měkkém polſſtáři naděge odpočjwati; polſſtáře podkládati, ſchmeicheln, adulari, *Com*.

Polſſtářek, řku, *m*. *dim*. ſ. polſſtářjček; b od. břjſſko, Bauſch, *m*. Båuſchiein, halbrunde Erhöhung, sinus, *D* Compreſſe? bey Wundårzten, penicillus.)

Polſſtářjček, čku, *m*. *dim*. Polſterchen, *m*. pulvillus.

Polt, u, *m*. wepřowý, od. polt ſlanin, auch polta, y, *f*. Speckſeite, succidia, ae, *f*. *R*. *polon*. polec', *russ*. polot.

Poltjm, il, iti, (rozpoltjm), entzwey hauen, dissecare.

Poltrubj, *n*. Teichröhre, *f*. canalis piscinae, *R*.

Polturák, u, *m*. *sl*. halber Poltraken, Münze, insgemein, media poltura.

Poluda, ſ. obluda: nočnj poluda.

Poludnje, *n*. *sl*. ſ. polednj.

Poludňugem, *sl*. ſ. poledňugem.

Polugem, owati, *sl*. jagen, venari.

Poluſſe, *f*. *sl*. Polyxena, der Nahme; -ſſka, y, *f*. *dim*.

Polutugem, *sl*. ſ. politugi.

Poluwačka, *sl*. ſ. polowka.

Polůwka, ſ. polowka; b) *boh*. Hålfte?

Polyněk, *sl*. ſ. pelyněk; panenſký polyněk, *sl*. römiſcher Wermuth, Frauenwermuth, *m*. *hung*. bárány-üröm, *Lumm* *Fl*. *Poson*.

Pomahač, e, *m*. Gehilfe, *m*. adjutor, socius; - čka, y, *f* - inn, *f*. - trix, -ia.

Pomáham, al, ati, ſ. pomohu.

Pomakám, *fut*. *ex*. al, ati, ein wenig greifen, berühren, betaſten, paululum tangere, contrectare, attrectare.

Pomaličku, *adv*. *dim*. folg.

Pomalu, *adv*. langſam, nicht ſchnell, tarde, lente; 2) gemach ſachte, leniter, pedetentim.

Pomám, ſ. pomėgi.

Pomámenec, nce, ſ. poſſetilec.

Pomámjm, v. vielen, ſ. mámjm.

Pomaſtjm, *fut*. ſ. maſtjm.

Pomatenec, nce, *m*. im Kopfe verworren, delirus, confusus.

Pomatený 3., poſſetilý, irre, delirus, confusus: - ně, *adv*. -se: p-ně mluwiti, irre reden, delirare in loquendo.

Pomáſti, ſ. pomatu.

Pomateřjm ſe, *fut*. il, iti, (beſſ. als pomatjm ſe), der Mutter nacharten, referre matrem.

Pomatjm ſe, vorh.

Pomatu, *sl*. pomatjem, *fut*. *ex*. tl, pomáſti, verwirren, confundere.

†Pomaučenec, *m*. zroſtl., aletris.

Pomaunjm, *fut*. beſudeln?

Pomazánj, *n*. Salbung *f*. unctio; poſlednj p., d. letzte Öhlung, extrema unctio; 2) Beſchmieren, *n*. Beſchmierung, *f*. unctio, perunctio, obductio;

Pomazanice, *f*. Butterwecke, *f*. (Butterweck, *m*.), massa butyri oblonga.

Pomazánka, y, *f*. Anſtrich, *m*. linimentum; ſtřjbrná na rudě pomazánka, *R*. 2) kleine Butterwecke, vorh.

Digitized by Google

Pomazaný 3. *part.* vom folg.
Pomaži, *fut. ex.* zal, zati, zán, *imper.* pomaž, beschmieren, illinere, perlinere, obducere; inducere, ungere, perungere, auch wenn es eigentlich besudeln ist, foedare, inquinare, maculare; 2) salben, ungere, inungere.
Pomazugi, owal, owati, *fr.* v. dem vorh.
Pomčjm, *fut. ex.* il, iti, berücken, verstricken, fangen, illaqueare, irretire, *R.*
Pomeč, i, *f.* Sprenkel, *m.* pedica, tendicula.
Pomecy, tal, s. pometám 1).
Pomègi, *fut. ex.* pomèl, (*Com.* pogmèl), pomjti, *reg. gen.* eine kleine od. lange Weile etwas haben; na krátký čásek pomèl sem práce.
Pomege, s. pomyge.
Pomegný 3. Spülicht-, p-ný sskopek, Spülschaff, *n.* Gosse, eluacrum, labrum.
Pomeli, *sl.* pomelem, mlel, mleti, *fut. ex.* aufmalen, commolire.
Pomeljm, lil, liti, *sl.* zerbröckeln, comminuere.
Poměň, i. e. po méně, in geringerem Maaße, in kleinerer Anzahl: poměň se na aurady treli, *Vel.*
†Poměnka, y, *f.* zrostlina, myosotis?
Poměrám, *fut.* ati, *sl.* abmessen, vieles od. alles, emensurare.
Poměřjm, *sl.* s. smjřjm.
†Pomerulka, y, *f.* zrostlina, pomerulea.
Pomesynak y, *f.* Apfelsiene. Pomesine, *f.* malum aurantium Sinense; b) - Baum *n.* citrus aurantium Sinense, *Linn.*
Pomesstám, *fut. ex.* al, ati, ein wenig verweilen, verziehen, paulisper morari, commorari
Pometám, *fut. ex.* al, ati, *sl.* wegwerfen, abjicere; 2) *sl.* mißgebähren, v. Thieren, abortum facere.
Pométi, s. pomègi.
Pometlo, *sl.* ometlo, a, *n.* Besen, *m.* ein strohener Wisch, womit der Backofen ausgekehrt wird, Kehrwisch, *m.* scopae; 2) *mor.* Kehrbesen, *m.* scopae.
Pometlář, e, *m.* Besenbinder, vinctor scoparum.
Pomeznj 1. d. Gränze betreffend, an der Gränze liegend, angränzend, limitaneus, collimitaneus: králowstwj Izraelským p-nj, *K.*, město p., Gränzstadt.
Pomezý, *n.* Gränze, *f.* limes.
Pomjchám, ati, *praes.* vermischen, commiscere, confundere.
Pomjchám, *fut.* ssel, sseti, vorh.
Pomjessám, *fut.* al, ati, *sl.* mischen, permiscere.
Pomjgim, el, eti, s. pominu.
Pomigitedlný, s. pominutedlný.
Pomilugi, *fut.* owal, owati, vorh. eine Weile, (eine Zeit lang) lieben, aliquamdiu amare.
Pominu, *fut. ex.* ul, auti, (*neutr.*) a) vergehen, evanescere; b) verstreichen, v. der Zeit, elabi, praeterlabi praeterire, decurrere, 2 (*act.*) mit dem Genit. α) übergeben, vorüber, vorbeygehen, praetermittere, transmittere, praeterire, *B.* pominauti se odsluhowati *Cyr.* - unterlassen; mlčenjm p., mit Stillschweigen übergehen, silentio praeterire; β) nicht achten, zurücksetzen, verachten, spernere: rozkazu cýs. w netem pominauti; γ) verlassen, de-

serere: hněw ho pominul, *Vel.* mladá horkost ho pominula.

II. *rec.* pominauti se smyslem (s smyslem, rozumem, pamětj), v. Sinnen kommen wahnsinnig, am Verstande verrückt werden, mente capi, Pr. 2) *sl.* s. pominu a): bodag sy sa pominuw! pereas!

Pominulý 3. s. minulý.

Pominutedlný 3. vergänglich, fluxus, caducus, fugax, fragilis; -nost, i, *f.* -keit, *f.* fluxa ratio, conditio, fragilitas.

Pominutj, *n.* v. der Zeit, Vergehen, Verschwinden, *n.* b) übergeben, *n.* praeteritio; c) p. smyslem, Wahnsinn, *m.* delirium.

Pomjtám, al, ati, wegwerfen, abjicere; 2) verachten, spernere: pomjtati někým.

Pomknu, -se, *fut. ex.* ul, auti, s. pomykám, -se.

Pomknám, ati, *sl.* vorh.

Pomlásska, y, *f.* Ostergabe, *f.* in Böhmen, am Ostermontag, für Kinder, donum paschale.

Pomlasskáwám sobě, s. mlasskám, 2).

Pomlátjm, *fut. ex.* il, iti, cen, eine Weile dreschen, aliquamdiu triturare; 2) todt schlagen, v. vielen od. allen, occidere; 2) zerdreschen, triturare, triturando minuere, Jz. 41, 16.

Pomlauwám, al, ati, nachreden, verleumden, falso criminari, detrahere de alicujus fama, (diffamare); -ánj, *n.* s. pomluwa.

Pomlčjm, *fut. ex.* el, eti, ein wenig schweigen, paulisper tacere, silere.

Pomlčky, *adv.* still, ohne Geräusch, tacite, in silentio.

Pomljti, pomljt, s. pomeli.

Pomlkáwám, al, ati, eine Weile schweigen, tacere.

Pomlsky, ů, *pl.* s. pamlsky.

Pomluwa, y, *f.* Nachrede, Verleumdung, *f.* criminatio falsa, obtrectatio.

Pomluwač, e, *m* Verleumder, criminator mendax, obtrectator; -čka, y, *f.* -inn, *f.* -trix -ax, -trix.

Pomluwjm, *fut.* il, iti, eine Weile reden, aliquamdiu loqui; diskuriren, colloqui, sermocinari, sermonem conferre; 2) s. pomlauwám.

Pommáda, y, *f.* Pomade, *f.* crinonia, ae, *f.* unguentum melinum? *R.*

Pomnikwas, a, *m.* Mannsnahme.

Pomnu, *fut. exact.* něl, něti, *imper.* pomni, gedenken, sich erinnern, reminisci, recordari, meminisse: pomni na mne, Vergißmeinnicht, (Blume)

Pomoc, y, *f.* Hilfe, *f.* Hilfsmittel, *n.* Hilfsquelle, *f. D.* praesidium, adjumentum, subsidium, suppetiae (arum), opis (ops); Beytrag, *m.* Beyhilfe, *f.* symbola, subsidium.

Pomocnjk, a, *m.* Gehilfe, *m.* adjutor, socius; Helfer, adjutor, auxiliator; -nice, *f.* -inn, *f.* -trix, -ia; -inn, *f.* -trix, -trix.

Pomocný 3. s. nápomocný; b) hilfleistend, conducibilis; ta woda mi ge pomocná k zdrawj.

Pomodljm se, *fut.* s. modljm se.

Pomodralý 3. blaulich, subcaeruleus: -lost, i, *f. subst.*

Pomohu, *fut. ex.* mohl, mocy, helfen, juvare; někomu pomocy z swěta, s. zabigi, *Syl.* někomu na nohy p., unterstützen,

befördern, juvare; předivně mu sstěstj na nohy pomáhá, *Vel.*

Pomořan, *a, m.*, *nom. pl.* Pomořané, Meer-Küstenbewohner, accola maris; 2) ein Pommer, Pomeranus; -nka, *y, f.* -inn, accola maris; 2) -inn, *f.* -na.

Pomoranč, *e, m.* pomorančj, Pomeranze, *f.* pomum aurantium: 2) Pomeranzenbaum, *m.* malus aurantia, od. aurantium od. citrus aurantium, *Lin.* -čowý 3. z. B. kwět, Pomeranzenblüthe, *f.* flos pomi aurantii; -čnice, *f.* Pomeranzenweib.

Pomordugi, *fut.* viele morden.

Pomořj, *n.* d. Gegend, das Land am Meere, Küstenland, *n.* Seeküste, *f.* Seestrand *m.* Seeland, *n.* ora, od. ora maritima; 2) das Land Pommern, Pomerania.

Pomořjm, *fut. ex.* il, iti, tödten, viele od. alle, enecare; pán nesslechetnjky pomořj.

Pomorsko, *a, n. sl.* s. pomořj 2).

Pomořský 3. am Meere liegend od. wohnend, maritimus; město p-ské, Seestadt, civitas maritima, *K.* 2) v. Pommern, Pomeranus; knjže Pomořské, *Vel.* Srbowé Pomořsstj, *Vel.*

Pomory, *f. pl.* s. Pomořj.

Pompa, *y, f.* Pomp, *m.* pompa, *Kram.*

Pomráká se, kalo, kati se, sich ein wenig wölken, paulum nubilare.

Pomrskám, al, ati, s. pomrsstjm.

Pomru (řu), pomřeš, *fut. ex.* el, eti, sterben, v. vielen od. allen, mori: děti mi pomřeli.

Pomrsstjm, *fut. ex.* il, iti, hauen, mit einer Peitsche, percutere, flagro admonere.

II. *rec.* pomrsstiti se, sich antreiben, stimulos sibi addere.

Pomrwa, *y, f. mor.* s. mrwa 2).

Pomrwjm, *fut.* il, iti, s. pohnogjm, *D.* 2) s. mrwjm 1) 3).

Pomrwnost, *i, f. mor.* s. mrwa 3).

Pomrznu, erfrieren, v. vielen.

Pomsta, *y, f.* Rache, *f.* vindicta, ultio; s. auch přičinjm.

Pomsstěnj, *n.* Übung der Rache, Rächen, *n.* vindicatio.

Pomstjm, *fut. ex.* il, iti, rächen, vindicare, ulcisci; toho se wrchowatě pomstil, *Vel.* pomstj mne nad protiwnjkem mým; zuweilen *cum gen. rei*, auch za něco, vindictam sumere de-: gestli mu křiwdu swau poručjš, může tě pomstiti, *K.*

II. *rec.* pomstiti se, sich rächen, vindictam sumere; zuweilen *cum gen. rei*: pomstil se té potupy, *Vel.*

Pomstitedlný 3. was man kann, od. was sich läßt rächen, ahndbar, vindicabilis; -wost, *i, f.* -keit, *f.* -litas.

Pomstiwý, s. mstiwý.

Pomůcka, *y, f. dim.* v. pomoc.

Pomyge, *j, f. pl.* Spülicht, *n.* eluvies; zlatnické pomyge, Spülwasser der Goldschmiede; -gný 3. s. pomegný.

Pomykám, al, ati, rücken, (*act.*) movere; pomykati někým, s. postrkati, *K.*; -blјže, anrücken, admovere.

II. *rec.* pomykati se, rücken, (*neutr.*) moveri.

Pomyslјm u. pomyslјm sy, *fut. ex.* il, iti, denken, gedenken, cogitare.

Pomysslenj, *n.* Gedanke, *m.* cogitatio; co gen k pomysslenj, wssecko má, - alles Erdenkliche;

gd bych mu včinil pomyſſlenj, ich thäte ihm alles Erdenkliche zu gefallen; b) Bedenken, n. consideratio, recogitatio; (má toho s pomyſſlenj, er muß es überlegen, od. da hat er was zu überlegen? *Com.*)

Pomyſſlený 3. gedacht: s pomyſſlenau toho mage, abych ſe tam kdy wjc wráceti měl, nur zu ſehr den Entſchluß faſſend, nimmer ꝛc.

Pomýſſljm, el, eti, *praes.* ſ. pomyſljm; pomýſſljm na to žiwě, ich denke daran lebhaft, ſtark, *K.*

Pomýtko, a, n. ſ. keſa.

Poň, *sl.*, *ol.* poně, ſ. aſpoň.

Ponadž, *obs.* ſ. pokudž.

Ponáhljm, *sl.* ponáhlám ſa, ſ. náhljm, poſpjchám.

Ponaprawjm, *fut. ex.* iti, ſolg.

Ponaprawugi, owal, owati, ein wenig berichtigen, tantisper emendare, corrigere; b) ausbeſſern, sarcire, *B* -enj, *n. verb.*

Ponařjkám, al, ati, ein wenig klagen, ſeine Unzufriedenheit äußern, paulisper queri, conqueri.

Ponarozſýpám, *fut.* ati, *sl.* vieles hie u. da verſtreuen.

Ponáſſam ſa, ati, *sl. cum dat. pers.* höhnend nachäffen, fastuose, irrisorie repraesentare verba et gestus alicujus, ludificare.

Ponaſſky, *adv. sl.* nach unſerer Art, more, ritu nostro fandi, agendi, more patriae nostrae.

Ponaťahugem, *fut.* owati, *sl.* alle aufziehen, z. B. Seiten.

Ponaukač, e, *m.* Anreitzer, concitator; -čka, y *f.* -inn, *f.* -trix.

Ponaukám, al, ati, (*ol.* ponauceti), antreiben, ermahnen, anreitzen, incitare, admonere; -ánj, n. Antreibung, admonitio, impulsus.

II. *rec.* ponaukati ſe, *sl.* ſich antragen, offerre se.

Ponawrátjm ſe, *fut.* il, iti, wieder kommen, redire.

Ponawrhu, ſ. nawrhu: toho nám toliko trochu (w ſwé řeči) ponawrhl, *Cyr.*

Ponawrženj, ſ. nawrženj 2).

Ponawržený 3. *part.* entworfen, designatus, adumbratus.

Ponazeytřj, ſ. nazeytřj, *R.*

Ponděla gſſj 1. *sl.* montägig.

Ponděle, *f.* ponděljek, lka, *m.* ponděljj, *n.* (v. po neděle), Montag, *m.* dies lunae.

Ponebj, *n.* Stock, *m.* Stockwerk, *n.* Geſchoß, *n.* tabulatum, contignatio; ſwrchnj aneb hořegſſj ponebj, Oberſtock, *m.* tab. superius, c. superior; ſeltener 2) Baldachin, *m.* der Himmel zum Tragen, Traghimmel, umbella, umbraculum; 3) ober dem Bette, pavimentum, *B.*

Ponechám, *fut.* al, ati, *reg. genit.* eine Weile laſſen, zurück laſſen, per aliquod tempus relinquere.

Poněktery 3. *sl.* ſ. některý.

Poněkud (poněkad), *adv.* gewiſſermaſſen, einigermaſſen, quadamtenus, quadantenus.

Poněmčjm, *fut.* il, iti, deutſch machen, germanisare: čeſſtinu poněmčiti.

II. *rec.* poněmčiti ſe, ſ. zněmčjm ſe, *Neg.*

Ponenáhlu, ſ. poznenáhla, *K.*

Poneſu, *fut.* ſ. neſu; 2) tragen, leiden, tolerare: muku vkrutnau poneſe.

Poneſſwářjm, *fut.* ſ. neſſwářjm.

†Ponětj, n. Begriff, m. notio? *Jung.*

Ponèwadž, *conj.* weil, wenn es eine Ursache anzeigt, quia, quoniam.

Ponèwjerám se, *ati,sl.* hin u. her schleichen, oberrare, *russ.* ponyriajuti, 2 *Tim.* 3, 6.

Poneyprwé, poneyprw, *adv.* zum erstenmal, primum; 2) anfangs, initio: poneyprw wssem se to ljbilo.

†Ponjmacý moc, Vorstellungs-Vermögen? *Jungm.*

Ponikám, *obs.* s. mjgjm.

Ponjženj, *n.* Demüthigung, z. B. jemands, depressio, coërcitio &c. - seiner, sui, auch demissio sui.

Ponjžený 3. demüthig, unterthänig, demissus, modestus, humilis; ponjžený služebnjk, *sl.* gehorsamster od. unterthäniger Diener (Gruß); - ně, *adv.* - se, - ste; ponjženě děkugi, ich danke unterthänig od. -nigst; -nost, i, *f.* Demuth, Herablassung, *f.* seiner selbst, Erniedrigung, demissio sui, animus demissus od. modestia, auch humilitas.

Ponjžjm, *fut.* il, iti, en, mit dem Genit. folg.

Ponižugi, owal, owati, *reg. gen.* demüthigen, demüthig machen, deprimere, frangere: ponjžili dussj swých, *B.*

II. *rec.* ponižowati se, sich demüthigen, se demittere, se frangere, se humilem reddere, modestum fieri, (insg. se humiliare).

Ponocná, é, *f.* des Nachtwächters Weib, conjux, uxor, marita vigilis nocturni.

Ponocný, ého, *m.* Nachtwächter, vigil nocturnus.

Ponocugi, owal, owati, d. Nachtwache halten, vigilias agere.

Ponos, u, *m. sl.* s. stjžnost.

Ponosugi se, *sl.* sich beschweren, klagen, Klage einlegen, conqueri, queri.

Ponowjm, *fut.* iti, *sl* ausbessern, reparare, renovare, redintegrare.

Pont, Pontus, *gen.* Pontu, Pontus, Pontus, *Cyr.*

Ponožka, y, *f. ol.* ofyblo nožnj.

Ponůcka, y, *f.* Nachtwache, *f* vigilia, vigiliae nocturnae; ponůcku držeti, s. ponocugi.

Ponukač, e, *m.* Antreiber.

Ponuknu, *fut.ex.* ponukl, knauti, *imper.* ponukni, *reg. gen.* anreizen, concitare, incitare, instigare, excitare, impellere, irritare.

Ponuknutj, *n.* Anreizung, *f.* Anreizen, *n.* concitatio, incitatio, instigatio, irritatio.

Poňwa, y, *f. sl.* Wagentuch, *n.* (großes Tuch v. grober Leinwand), velum currus; *russ.* ponjawa, *croat.* ponyawa.

Poobědnj 1. nachmittägig, pomeridianus, postmeridianus; poobědnj hodiny we hrách tráwiti.

Poobědugi, owal, owati, das Mahl gehalten haben, pransum esse, *B.*

Poobědwám, *fut.* al, ati, ein wenig zu Mittag essen, paulaulum coenare, prandere.

Poobgedám, ati, *sl* alles umessen, v. allen Seiten abnagen, circumrodere, derodere.

Poobjrám, *fut.* al, ati, alles abklauben, omnia decerpere.

II. *rec.* poobjrati se, sich abklauben, ablesen, colligere, decerpere de se; 2) s něčjm, sich ein wenig abgeben, beschäftigen, mit etwas, tractare.

P

Pooblaupjm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig abschälen, decorticare, *B.*

Pooblewjm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig nachlassen, nicht mehr so heftig seyn, z. B. d. Kälte, der Schmerz, paululum remittere od. se remittere.

Poobrátjm, *fut. ex.* il, iti, cen, ein wenig umkehren, umwenden, vertere, invertere, convertere.

II. *rec.* poobrátiti se, sich ein wenig umkehren, umwenden, se paululum vertere.

Poodchowám, *fut. ex.* ein wenig auferziehen, educare, enutrire.

Pooddáljm, *fut. ex* il, iti, ein wenig entfernen, aufschieben, differe: smrti cýle pooddáliti.

Poodechnu, *fut. ex.* chl, chnauti, ein wenig rasten, sich erholen, respirare; *Vel.* - nutj, *n.* kleine Rast, Erhohlung, *f.* respirium.

Poodegdu, *fut. ex.* ein wenig weggehen, fortgehen, paululum abire, decedere.

Poodegmu, *fut. ex.* gal, gjti, abnehmen, erleichtern, alleviare: poodegme nařjkánj mého postel má, *B.*

Poodepru, *fut. ex.* el, eti, ein wenig widerstehen, resistere: w tom mu málo poodepřel.

Poodewru, s. pootewru.

Poodkládám, al, ati, folg.

Poodložjm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig weglegen, hinweglegen, paulisper ponere, deponere; 2) ein wenig aufschieben, bis zu einer andern Zeit verschieben, paulum, paululum, paulisper differre, proferre, prolatare, extrahere.

Poodpočinu, *fut.* nul, nauti, ein wenig ruhen, requiescere.

Poodřezáwám, *fut. ex.* al, a[…] abschneiden, abscindere; fig. n[…] komu wssecky austoky, zámy[…] sly poodřezáwati.

Poodrhám, s. odrhám.

Poodrostu, s. odrostu; - tlý 3.

Poodsadjm, *fut.* il, iti, ein wen[…] weiter setzen, amovere: cý[…] žiwobytj swého poodsaditi.

Poodsednu, *fut. ex.* il, iti, ein w[…] nig fortrücken, sich ein wen[…] weiter setzen, amoveri.

Poodstaupjm, *fut. ex.* il, iti, e[…] wenig abtreten, wegtreten, pa[…] lisper abscedere, seceder[…]

Poodstrassjm, *fut.* il, iti, ein w[…] nig abschrecken, deterrere.

Poodtáhnu, *fut. ex.* táhl, […] hnauti, tažen, ein wenig hi[…] weg ziehen jemand od. ein[…] paululum abstrahere; 2) s[…] ein wenig wegbegeben, paul[…] lum abire, discedere.

Poodtahugi, owal, owati, ver[…]

Poodtrhnu se, *fut.* hl, hnau[…] ein wenig bey Seite gehen, s[…] cedere, *B.*

Poodwjrám u. pootwjrám, […] pootewru.

Poohlednu se, *fut. ex.* sich e[…] wenig umsehen, circumspicer[…]

Pookřegi, *fut.* il, iti, sich ein w[…] nig erholen, recreari, *B.*

Poonemocnjm, *fut.* ěl, ěti, kra[…] werden, v. vielen od. allen.

Poopjerám, *fut.* ati, *sl.* ausw[…] schen, alles od. einiges; 2) hi[…] lehnen, alles od. einiges.

Poopučám se, *fut.* ati, *sl.* zerle[…] zen, d. Reise verlieren, v. me[…] rern.

Poopustjm, *fut. ex.* il, iti, e[…] wenig od. eine Zeitlang steh[…] od. fahren lassen, remitter[…] poopustiti strach.

Pootewru (ru), *n.* poodewr[…]

Digitized by Google

fut. ex. wřel, wřjti, wřen, u. wřjn, ein wenig aufmachen, öffnen, paululum aperire pa-tefacere, pandere: pootewřjti oči, *fig. K.*

II. *rec.* pootewřiti se, ein wenig aufgeben, sich öfnen, v Fenstern, Thüren rc. paulum aperiri, patescere.

Pootrhám, *fut ex.* al, ati, alles abreißen, decerpere.

Pootwjrám, *fut. sl.* s. zotwjrám.

Poozbrjm, *fut. ex.* il, iti, en, mit Rotz beschmutzen, besudeln, muco maculare, commaculare, inquinare, foedare.

Pop, *a, m.* russischer, (auch heidnischer) Priester, etwa popa; b) verächtlich Pfaff, sacrificulus, popa: pohanſſtj popi, *Com.*

Pooznámjm, s. oznámjm, *Com.*

Popadám, *praes.* al, ati, fassen, ergreifen, anfassen, ertappen, erwischen, capere, prehendere, apprehendere, comprehendere, arripere; 2) anfallen, angreifen, befallen, z. B. eine Krankheit, invadere: křeč mě popadá do prstu; 3) ducha od. duch (*K.*) pop. Athem holen (schwer), ducere spiritum od. spirare; 2) *fut.* fallen, v. allen, collabi: wſſecy na zem popadali.

II. *rec.* popadati se, *sl.* Ritzen bekommen, aufspringen, z. B. d. Haut: ruky sa mu popadaly.

Popadám, *praes.* al, ati, *sl.* ein wenig u. oft fallen; 2) erwischen, v. allen, arripere.

Popadnu, *fut. ex.* dl, dnauti, *part. pass.* den, *imper.* popadni, fangen, greifen, erwischen, nehmen, prehendere, arripere; někoho za hrdlo p., beym Kragen (Hals) fassen, břitwu p.

Popálenina, y, *f.* Brandschaden, *m.* Brandwunde, *f.* ambustum.

Popáljm *fut. ex.* il, iti, en, mit dem Genit. viel verbrennen, comburere, concremare; 2) mit dem Akkus. a) alles verbrennen, comburere, concremare: b) stark, an vielen Örtern verbrennen, mit Feuer, durch übermäßige Hitze verletzen, vehementer adurere.

II. *rec* popáliti se, sich stark, an vielen Örtern verbrennen, mit Feuer, durch übermäßige Hitze verletzen, vehementer, valde uri, aduri.

Popalugi, owal, owati, vorh.

Popásám, al, ati, s. popasu.

Popásnj 1. bis zu den Hüften reichend: pop. kabát, Wamms, *n.* tunica.

Popasu, *fut. ex.* pásl, pásti, ein wenig weiden, z. B. das Vieh, d. Schaafe, auf der Wiese rc. paulum (paulisper) pascere; fig. oči na něčem, *K.*

II. *rec.* popásti se, ein wenig weiden, auf der Weide fressen, paulum pasci.

Popatřjm, *fut ex.* schauen, Rücksicht nehmen, adspicere, respicere, *B.*

Popauſſtjm, ěl, ěti, s. popuſtjm.

Popauzenj, *n verb.* v. folg.

Popauzým, el, eti, *reg. gen* s. popudjm: popauzý k hněwu matky swé, *B.*

Popchnem, *fut. sl.* s. pichám.

Popel, *a, m.* ein böhm. Name.

Popel, a, u. e, Asche, *f* cinis; giskrnatý p., glimmende Asche, favilla; popelem lehnauti, zur Asche niederbrennen, in cineres converti; zůſtati na popeli, *prov.* den Korb bekommen, herus uxore excidit.

Popelák, u, *m.* Aschenfaß, *n.* cinerarium.
Popelář, e, *m.* Äschner, Aschenbrenner, ustor cinerarius; 2) Aschenhändler, *m.* der d. Asche sammelt, cinerarius; - řka, y, *f.* inn, - inn, *f.* trix, - ia, - ria; - řčin, a, o, *adj. poss.* der Äschnerinn gehörig ꝛc.
Popelatý, *sl.* popelastý 3. aschfarbig, cinereus, cinericius; popelatá barwa, s. barwa.
Popelawý 3. vorh. *D.*
Popelec, lce, *m.* Aschermittwoch, *m.* dies cinerum.
Popelečnj 1. - ný 3. den Aschermittwoch betreffend.
Popelečnjk, u, *m.* s. popelnjk, u., *m.*
Popelice, *f.* Fehe, *f.* mus ponticus, (nicht Hermelin; s. chramosteyl).
Popeličj 1. d. Fehe betreffend, Fehe=; p-čj plášť, Fehemantel, *m. D.*
Popeljm, iti, *sl.* mit Asche bestreuen, cinere conspergere.
Popeljm se, il, iti, scharren, wühlen im Sande od. Asche, v. Hühnern.
Popeliště, *n.* Aschenherd, *m.* cinerarium.
Popelka, y, *f.* s. popelice, *D.*
Popelnjček, čka, *m.* šedivá sýkora, Graumeise, *f.* parus fuscus, cinereus, *Klein.*, cineraria, *Linn.*
Popelnjk, a, *m.* - nice, *f.* s. popelář, - řka.
Popelnjk, u, *m.* (bess. popelownjk)? Aschenpflanze, cineraria integrifolia, *D.* 2) Urne, *f.* Aschenkrug, *m.* urna?
Popelný 3. Aschen=, aschig, cinereus.
Popelowý, 3. vorh.
Popelwál, a, *m.* - wálka, y, *f.* Aschenbrödel, *n.* Aschenkuchen, *m.* placenta in favilla cocta; 2 s. pecywálek, - lka.
Popelwálek, lka, *sl.* s. kuchta.
Popeněžnj 1. bey Gelde?
Popeněžný 3. (-nj 1.), co dwa h[…] ljre nestogj, geringschätzig, di[…] bolarius, i. e. minimi preti[…] popeněžná chasa, kráwa, ꝛc.
Popeněžnice, *f.* s. haldecká ku[…]wa, *Syl.*
Popeřjm, *fut. ex.* il, iti, en, fed[…] machen, plumis conspergere
Poperu, *fut.* popral, poprati schlagen, bezwingen, überwin[…]den, dedolare, vincere, supe[…]rare; 2) waschen, lavare.
Popiatý 3 überzogen, verharsch[…] crusta obductus, z. B. rán[…] popiatá.
Popichám *fut.* al, ati, án, stechen pungere; 2) viele Löcher dur[…] Stechen machen, pungend[…] multa efficere foramina; [...] stark verwunden, viele Wunde[…] zufügen, multa vulnera in[…]ferre.
Popichnu, *fut.* chl, chnauti, vor[…] 2); b) anspornen, incitare stimulare.
Popichugi, owati, vorh.; slow[…] popichowati, ansticheln, *D.*
Popjgjm, od. popjgjm sy, *sl.* p[…] pjgám sy (sobě) gel, geti, g[…] mächlich forttrinken, Gläse[…] ausleeren: tance, popjgenj, [...]
Popjljm, *fut. ex.* iti, sich befleiße[…] anstrengen, studere; b) (*sl.* alles od. viel sägen, omnia se[…]ra scindere.
Popjnám se, al, ati, sich erheben efferre se; pýchau se popnu[…] přewelice se w swé mysli p[…]pnauti; *Cyr.* popnut gest […] mysli tjm wjtězstwjm, *Vel.* […] auch popnu.
Popjnek, nku, *m. sl.* Stange, *f.*

Popjnok, nku, *sl.* vorh.

Popjrám, al, ati, s. popru; 2) *cum dat. pers. & acc. rei*: popjrati někomu něco, versagen, denegare, (wenig üblich).

Popis, u, *m.* Schätzung, *f.* descriptio; Beschreibung, Konskription, conscriptio; Inventar, *n.* inventarium, *D.*

Popisowánj, *n.* vorh. a)

Popisugi, owal, owati, beschreiben, conscribere, *B.*

Popjssi, *fut. ex.* popsal, popsati, popsán, vorh. *B.* 2) beschreiben, voll schreiben, chartam complere litteris, *Ex.* 2, 10. 39 6, 1.

Popka, y, *f. sl.* Puppe, *f.*

Poplači, *fut. ex.* poplakal, poplakati, *imper.* poplač, eine Weile weinen, aliquamdiu flere.

Poplach, *sl.* s. kuriplach.

Poplanauch, u, *m.* s. podplamenice.

Poplanjm, *fut.* il, iti, ausrotten, ausstocken, exstirpare, eradicare.

Poplatek, tku, *m.* Zins, *m.* Abgabe, *f.* tributum, vectigal; p. z wěcý prodagných, Accise, *f.* vectigal rerum venalium, *D.* *pl.* - tky, dasselbe.

Poplatjm sy, *fut. ex.* il, iti, lange zahlen müssen, diu solvendum esse, (bess. naplatjm se); b) *sl.* (sich) alles bezahlen: wssecky swé dluhy sy poplatjm, ich werde mir alle meine Schulden bezahlt machen; β) ich werde alle meine Passivschulden tilgen.

Poplatnj 1. zinsbar, dem Zinse unterworfen, z. B. Mensch, Akker, auch accisbar, *D.* vectigalis, tributarius.

Poplatnice, *foemin.* v. folg.; 2) Accise, *f.* locus, ubi vectigalia solvuntur, *D.*

Poplatnjk, *a, m.* ein zinsbarer Mensch, vectigalis, tributarius.

Poplénjm, *fut. ex.* il, iti, *reg. acc.* verwüsten, devastare, pervastare, depopulari; - něnj, *n.* Verwüstung, deletio, devastatio.

Poplesskám, *fut. ex.* al, ati, klopfen, (streicheln), z. B. někomu na ramena, jemand auf d. Achseln, - blande pulsare humeros alicujus, permulcere humeros alicujus: po hřbetě, zadu poplesskati, blande pulsare &c. *Syr.*

Poplesskáwám, áwati, vorh.

Popligi, *fut. ex.* lil, liti, bespeyen, z. B. ein Kleid, conspuere.

Popljwám, al, ati, *fr.* v. vorh.

Popluzj, *n.* Baufeld, Bauland, *n.* arvum; eigenes freyes lediges Gut, allodium, *R.*

Popluznj 1. z. B. popluznj dwůr, Meyerhof, *m.* villa, - znjk, *a, m.* Meyer?

Poplynu, *fut.* s. plynu.

Popnu, *fut.* nul, nauti, erheben, efferre; k wysokomyslnosti ho popnuli, *Vel.* 2) něčjm, bess. potáhnu, überziehen.

Popnu se, *fut. ex.* s. popjnám se.

Popoběhnu, *fut. ex.* běhl, hnauti, *imper.* popoběhni, ein wenig laufen, paulisper cursare.

Popobjhám, al, ati, vorh.

Popočkám, (popočkám sy, unrichtig statt počkám sy), *fut.* al, ati, ein wenig warten, paulalum exspectandum esse: popočkeg, postoy! *K.*

Popogdu, *fut. ex.* ssel, gjti, *imper.* popogdi, ein wenig weiter gehen, paulum procedere, progredi.

Popogedu, *fut. ex.* gel, geti, *imper.* popoged, ein wenig weiter

fahren, (*neutr.*) z. B. im Schiffe, paululum provehi.

Popogizdjm, ěl, ěti, vorh.

Popol, *sl.* s. popel.

Popoledni, s. poobědnj; 2) *sl. subst. n.* Nachmittag, *m.* tempus pomeridianum.

Popolébám, al, ati, folg.

Popolehnu, *fut.* lehl, hnauti, *imper.* popolehni, herbey od. wegrücken, sich ein wenig näher od. weiter legen, accedere vel recedere.

Poponec, nce, *m.* Gunderrebe, *f.* chamaecissus, (Epheu, Gundermann, *m.* glecoma hederacea, *Ryb.*)

Poposedám, al, ati, folg.

Poposednu, *fut. ex.* sedl, sednauti, fortrücken (*neutr.*), sich weiter setzen, promoveri.

Popostrčjm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig fortschieben, weiter schieben, promovere.

Popotáhnu, *fut. ex.* táhl, hnauti, fort ziehen, weiter ziehen, protrahere, trahere.

Popowezu, *fut. ex.* wezl, wezti, fortführen, weiterführen, fortfahren, etwas weiter fahren, provehere.

Popracugi, *fut. ex.* owal, owati, ein wenig arbeiten, paululum operari.

Poprad, u, *m.* der Fluß Poprad in Ober-Ungarn, Popradus; 2) Deutschendorf, ein Marktfl. in der Zips, Popradum.

Poprássjm, *fut. ex.* il, iti, bestäuben, pulvere conspergere.

II *rec.* poprássiti se, bestauben, pulvere conspergi.

†Poprassnice, *f.* zrostlina, isaria.

Poprat, -ti, s. poperu.

Poprawa, y, *f.* d. Hinrichtung des Missethäters, supplicium; poprawu na někom wykonati; 2) s. poprawisstě, *Com.* Pr. 3) *obs.* s. prawomocnost, *D.* moc práwa, *Syl.*

Poprawce, *m.* Scharfrichter, carnifex; 2) *obs.* s. prawomocnjk, *D.*

Poprawjm, *fut.* iti, s. naprawjm; 2) s. vtracugi: poprawiti nad někým; poprawiti se, *sl.* a) s. polepssiti se; b) fetter werden, v. Thieren.

Poprawisstě, *n.* Gerichtsstätte, Gerichtsstatt, Gerichtsstelle, *f.* Richtplatz, *m.* wo Missethäter abgethan werden, locus supplicii; -sstný 3. z. B. p-né mjsto, auch blos p-sstné, dasselbe.

Poprawnj 1. d. Hinrichtung des Missethäters betreffend, z. B. pop. meč, Richtschwerd, *n.* gladius carnificis; p-nj osoba, Scherg, *m.* lictor.

Poprazj, *n.* záprazj, *n.* Gräthe, *f.* am Hause, *D.*

Popředku, *adv. sl.* v. vorne, primo loco; b) zum voraus, praevie; c) voraus, prae, ante.

Poprchá, *impers.* es fängt an zu regnen; p-áwá, es regnet ein wenig.

Poprdám, furzen, öfters.

Popředu, *adv.* vorn, auf der vordersten Seite, in fronte, in antica parte, in primo.

Popřegi, *fut. ex.* přál, přjti, *imper.* popřeg, gönnen, a) zugestehen, gestatten, concedere, permittere; b) geben, tribuere.

Popřehárám, *fut.* al, ati, *sl.* an vielen Orten durch u. durch brennen.

Popřehrazugi, *fut. ex.* owal, owati; na přjhradky rozděliti, abfachen, in loculos dispescere.

Popřekragugem, *fut.* owati, *sl.*

alles od. einiges entzwey schneiden.

Poprem, *fut.* el, eti, *sl.* durch Feuchte faulen, verwesen, wie Leinwand.

Popřeprahugem, *fut.* owal, owati, *sl.* umspannen, alle.

Popřestanu, *fut. ex.* stal, stati, ein wenig aufhören, intermittere: mor byl popřestal, ale opět *u. Haj.* abstehen, ablassen, remittere: - od dobýwánj města.

Popřestáwám, *fut.* ati, vorh.

Popřetřásám, *fut.* s. přetřásám.

Popřetrhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, ein wenig beylegen, endigen, componere, dirimere.

Popřetřjbjm, *fut.* s. přetřjbjm: maličko pozkuse a popřetřjbě rozličným pokussenjm lidu swého, *K.*

Poprječky, *adv. sl.* queer.

Poprjeky, *sl.* vorh.

Poprjkrý z. aufwärts gähe, acclivis, *R.*

Poprodljm, *fut. ex.* lil, ljti, ein wenig säumen, Einhalt thun, desistere, cessare: poprodlj Bůh mau hodinkau, *Com.*

Poprskám, *fut. ex.* al, ati, bespeyen, bespritzen, conspuere.

Popru(ru), *fut.* el, eti, läugnen, negare: nepopřel se býti králem.

Popruh, u, *m.* (grober) Gurt, *m.* Sattelgurt, Reitgurt, *m.* auch auf den Butten, *etc.* cingulum, zona; pop. náramenný, ssanda, Achselseil, *n.*

Poprwé, s. poneyprwé.

Popsánj, *n.* s. popis.

Popstwo, a, *n. coll.* d. Pfaffen, *K.* s. pop.

Poptáwám se, al, ati, herumfragen, quaeritare, *D.*

Popudjm, *fut. ex.* il, iti, reizen, irritare; concitare, *B.*

II. *rec.* popuditi se, entbrennen, sich entrüsten, excandescere, *B.*

Popudliwý z. reizbar, besonders zum Zorn, irritabilis, iracundus; - wost, i, *f.* Reizbarkeit, *f.* - litas, - dia.

Popukám se, *fut.* al, ati, zerbrechen, zerplatzen, rumpi, dirumpi.

Popustjm, *fut. ex.* il, iti, sstěn, *praes.* popausstjm, nachlassen, zurückgeben lassen, weiter od. locker machen, abspannen, z. B. einen Strick, Bogen, remittere; raucho, ssat popustiti, erweitern; 2) abtreten, überlassen, z. B. sein Haus *etc.* concedere alicui domum.

Popuzugi, owati, s. popudjm.

Por, u, *m.* Lauch, *m.* Porree *f.*? porrum; p. zahradnj, winičný od. lesnj, wilder od. Hundslauch, por. agreste; 2) viele Zentner fassendes Gefäß im Bergbau.

Porábám, ati, *sl.* beschäftigt seyn, verrichten: co porábáte?

Poŕád, *adv.* fort u. fort, beständig, immer, semper; 2) *sl.* gleich, sogleich illico, mox.

Pořád, u, *m.* bess. pořádek.

Porada, *sl.* s. rada, a) b).

Pořádám, al, ati, ordnen, a) in Ordnung od. Reihe stellen, rangiren, ordinare, disponere; b) in gehörige Ordnung bringen, ordinare, constituere.

Pořádek, dku, *m.* Ordnung, Reihe, *f.* ordo, series; po pořádku, nach der Reihe, ordine, ex ordine; 2) Zunft, *f.* der Handwerker, collegium, corpus, (ceha).

Pořáděnjk, *a, m.* ? *Ryb.*

Pořadj, *n.* (ryňky, čtwrti města), Strassen, *pl. f.* vici, *Com.* po pořadj žebrati, *K.*; 2) Reihe, *f.* Rang, *m.* series ?

Poradjm se, *fut.* iti, s. radjm, - se: s Waňkem se p-ti, s. vteku.

Pořádka, *y, f.* Reihe, *f.* ordo: na mně prwnj pořádka, ego sum primus; na tobě pořádka bude abys pil; opět pořádka na nás přissla, *Cyr.* 2) Klasse, *f.* classis (třjda), *Paral.* 9,22.

Pořádně, *adv.* ordentlich, a) der Ordnung gemäß, ex ordine, od. ordine, ordinatim; c) zu gehöriger Zeit, justo tempore; d) zu einer gewissen Zeit, tempore certo, tempore definito; e) wirthschaftlich, frugaliter, diligenter.

Pořádnost, *i, f.* Ordnung, *f.* ordentliche Einrichtung, ordentliche Beschaffenheit, ordo; 2) pořádnost vdělati, Richtigkeit machen, solvere; pořádnost na sto zlatých, *Kram.*

Pořádný 3. ordentlich, a) der Ordnung gemäß, ordentlich eingerichtet, z. B. Hauswesen, Wandel, Leben etc. ordini conveniens, recte institutus, recte constitutus. Ist es soviel als in Ordnung gestellt, so steht auch digestus, dispositus, z. B. Bibliothek; b) Ordnung liebend, z. B. ein ordentlicher Mensch, ordinis amans; ist es in der Wirthschaft, frugi, z. B. homo frugi od. frugalis; c) der gewöhnlichen Ordnung gemäß, gewöhnlich, z. B. der ordentliche Pfarrer, Hochzeit, Predigt, Mahlzeit etc. ordinarius; d) förmlich, feierlich, z. B. Hochzeit etc. solennis; e) gehörig, legitimus, justus, z. B. Ma[...] pořádná manželka, pořád[...] dědic, *Vel.* p-ný slib, *Pr.*

Poradugem se, *fut.* owati, *sl.* [...] ein wenig freuen.

†Porana, *y, f.* zrostlina, Por[...]na; auch *croat.* porana.

Poranjm, *fut. ex.* il, iti, en, v[...] wunden, vulnerare, sauciar[...]

Poraučegjcý 1. *partic.* v. folg. [...] mandator, *Pr.*

Poraučjm, *fut. ex.* el, eti, (*hun[...]* parantsolni), befehlen, a) B[...]fehl ertheilen, imperare, prae[...]cipere alicui, jubere; b) au[...]tragen, mandare alicui, au[...] credere, wenn es soviel ist, a[...] anvertrauen, z. B. rem alicu[...] c) verlangen, haben wollen[...] jubere, velle, poscere, z. [...] poraučegj něco? befehlen S[...] etwas? num quid vis? posci[...] od. jubes ? 2) empfehlen, com[...]mendare, auch tradere, wen[...] es soviel ist, als übergeben; 3[...] vermachen, im Testamente, le[...]gare.

II. *rec.* poraučeti se, sich em[...]pfehlen, a) Abschied nehmen[...] salutare; b) fortgehen, abire[...] discedere: poraučjm se, i[...] empfehle mich Ihnen, vale[...] insgemein, me commendo.

Porauchám, al, ati, zerbrechen, ru[...]niren: porauchaná lodj.

Porauhám se, s. rauhám se; žen[...] gegich na zdech se gim porau[...]haly, na ně powoláwaly, *Ve[...]*

Porausám se, ati, v. Thau an Fü[...]ßen naß werden.

Porážjm, el, eti, a) eigentlic[...] niederwerfen, zu Boden wer[...]fen, umstoßen, sternere; zd[...] porážeti, *Vel.* b) fig. z. B. p[...] smo sw. bludy poraži; přjmlu[...]wy těch porazyl, *Vel.* náram[...]

nym strachem poražen, *B.* slowo slowa porážj, *Lomn.* bjda bjdu porážj, ein Elend, wächst aus dem andern; c) fällen, z. B. das Wild, den Feind, Baum, sternere, dejicere, caedere: d) schlachten, mactare; s. auch porazym.

II. *rec.* porážeti se, ringen, sich balgen, luctari.

Porážka, y, *f.* Niederlage, *f.* eines geschlagenen Heeres, clades, strages; 2) *boh.* (bess.) s. srážka 1), Abschlag, *m.* Abzugsgeld, n Abschoß, *m.* ? porážka na platu, *Pr.*

Porazym, *fut.* yl, yti, žen, s. porážjm: wegsko porazyti, ein Kriegsheer schlagen, exercitum caedere; - na hlawu, s. hlawa 7.; porazyt polem někoho, auf dem Schlachtfeld jemand schlagen, eine Niederlage anrichten. *Vel.* gelena, den Hirschen pürschen, cervum sclopeto dejicere, telo ferire; šlak ho porazyl, (*sl.* auch šlak porazylo ho), der Schlag hat ihn gerührt, apoplexia tactus est; mrtwicy poražený, *Vel.* c) abziehen, im Rechnen od. Zahlen, deducere, subtrahere: na geho djle mu to porazyl, *Pr.* porazý mu 1 zl. *Vel.*

Porcelán, u, *m.* Porcellan, *n.* 1) d. Erde, terra porcellana; 2) d. Arbeit daraus, opus porcellanicum; Geschirr, vas porcellanicum; - nowý 3. porcellanen, porcellanicum; země, fabrika p-wá, P-erde, -fabrik, terra, fabrica porcellana.

Pořečj, n. s. pořičj, *D.*

Poředjm, iti, *obs.* s. spořádám.

Pořekadlo, a, *n.* s. powjdačka; 2) s. přjsłowj: pořekadlo obecné *K.*; mnohým gsme w pořekadlo dáni, *Krocyn.*

Porepcy od. poreptám, *fut. ex.* poreptal, poreptati, ein wenig murren, murmurare.

Poretugi, *fut.* owal, owati, herstellen, wiederbringen, restituere: poretowali gich w tom splaffenj, *K.* - towánj, *n.* Herstellung, W-gung, *f.* restitutio: pro poretowánj swého zdrawj do teplic ssel. Die Anm. zu fedrunk gilt auch v. diesem Worte

Pořezám, *fut. ex.* al, ati, schneiden, verwunden, ritzen, secare, vulnerare.

II. *rec.* pořezati se, sich schneiden, se secare, vulnerare.

Pořeznice, *f.* Schnittbank, *f.* des Tischlers u. des Silberdrathziehers, equuleus.

Pořeznjk, u, *m.* police na železa, Eisenrahm, *m.* repositorium scalprorum.

Porffyr, u, *m.* Porphyr, *m.* porphyrites, ae, *m.*

Porffirián, a, *m.* pták, porphirion, *E.*

Porjadok, dku, *m. sl.* s. pořádek 1), 2); *pl.* porjádky, s. robota 1); daher - dnjk, Frohndiener.

Pořjč, e, *m.* vorher Dorf, jetzt ein Theil der Prager Neustadt, Porschitsch, Por'zic'.

Pořičj, *n.* (v. po, - řeka) Aue, *f.* (am Fluß), locus graminosus ad flumen; b) Augarten bey Wien? *P.* c) s. pořjč, *Vel.*

Pořjčký 3. z. B. pořjčká brána, das Porschitzer Thor in Prag, *Vel.*

†Pořičný 3. Ufer-, riperius, z. B. herba, *Bercht.*

Pořjdjm, *fut ex.* il, iti, zen, ausrichten, ins Werk richten, efficere, perficere, oft auch proficere, wenn es so viel ist, als

Nutzen stiften: ty s njm nic nepořjdjš, du wirst mit ihm nichts ausrichten; pořjdj co Kec v Jankowa, *prov.* er wird gar nichts ausrichten.

Pořjz, e, *m.*, *sl.* oběručnj nůž, Wirkmesser, Schnittmesser, *n.* des Silberdrathziehers, falcula; 2) Tischler-Schnittmesser, *n.* concisorium, falcula; c) Fiedermesser *n.* beym Glaser, *D.* d) Sattler-Schnittmesser, falcula bimanubriata; e) prohnutý pořjz, das Krummeisen beym Böttcher, falcula, *D.*

Pořjzenj, *n.* Ausrichten, *n.* Ausrichtung, *f.* procuratio, effectus; a) Veranstaltung, adparatio, institutio; b) Vollziehung, *f.* effectio, exsecutio: nenj s njm žádného pořjzenj, man kann mit ihm nichts ausrichten, nil possum cum eo proficere; 2) Testament, *n.* der (schriftliche) letzte Wille eines Sterbenden, testamentum: o swych wěcech pořjzenj včiniti.

†Porliecka, y, *f.* zrostlina, porliera.

Poroba, y, *f.* s. poddanost.

Porobenj, *n.* Unterjochung, *f.* subjugatio; *sl.* verrichten; b) Anzaubern. *n.*

Porobjm, *fut.* il, iti, *sl.* alles thun, verrichten, perficere; 2) (*boh.* udělati) verhexen, anzaubern, fascinare, incantare; porobili mu, es ist ihm angethan.

Porod, u, *m.* Geburt, a) Gebähren, *n.* partus; b) was gebohren worden, Leibesfrucht, *f.* partus.

Porodjm, *fut. ex.* il, iti, gebähren, parere, gignere, partum edere, eniti.

Porodnj 1.; por. dům, Gebährhaus, etwa enixorium.

Porostlina, y, *f.* Gesträuch, *n.* arbustum, frutectum.

Porok: bez poroká! (abych toho newrčil, *Com.*) s. newrečný, kamenmira.

Porokugi, owati, *obs.* s. pohanjm, potrestám.

†Porost, u, *m.* Röhrich? ulva.

†Porostowitý 3. ulvaceus.

Porostu, *fut.* zunehmen, heranwachsen, succrescere, augeri, *B.* s. rostu.

Porosým, bethauen, s. rosým.

Porownám, *fut. ex.* al, ati, vergleichen, z. B. streitende Partheyen, conciliare; auch zuweilen componere; - něco, in Richtigkeit, ins Reine bringen, componere.

II *rec.* porownati se, sich vergleichen, einig werden, den Zank fahren lassen, conciliari, concordem fieri, conveni-re; b) Verabredung treffen, Vertrag machen, pacisci, decidere, convenire, transigere.

Porownánj, *n.* Vergleichung, *n.* streitender Partheyen, conciliatio; 2) Vergleich, *m.* Verabrede, Übereinkunft zweier Partheyen wegen etwas, Vertrag, *m.* pactum, pactio, conventum.

Porozberám, *fut.* ati, *sl.* viel od. alles ausklauben.

Porozháňám, *fut.* ati, *sl.* alles auseinander treiben, dispellere.

Porozhostjm se, *fut. ex.* il, iti, sich entkleiden? v. allen, s. rozhostjm se

Porozkladám, *fut.* ati, *sl.* alle auseinander stellen, dislocare.

Porozložjm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig auseinander setzen, legen, dislocare.

Porozmluwjm, *fut.* iti, sich ein wenig unterreden, colloqui.

Poroznjtjm se, *fut. ex.* il, iti, (w prchliwosti), ein wenig entbrennen, excandescere.

Porozrážjm, s. zrozrážjm.

Porozssjřjm, s. rozssjřjm; -knihu.

Porozumjm, *fut.* ěl, ěti, folg.

Porozumjwám, *al, ati,* einsehen, verstehen, perspicere, intelligere; 2) merken, wahrnehmen, animadvertere, observare, sentire.

Porozhazugi, *fut. ex.* owal, owati, auseinander werfen, alles od. viel, disjicere; - litery, ablegen (Buchdr.)

Porozugi, owati *fr.* v. porodjm, *K.*

Porozwážjm, *fut. ex.* ein wenig überlegen, perpendere, *K.*

Porozwjgjm, *fut.* s. rozwjgjm.

Porozwinu, *fut.* al, *ati,* ein wenig von einander rollen, od. wickeln, paululum evolvere.

Port, u, *m.* s. přjstaw, *B.* port milosrdenstwj Božjho, *K.*

Porta, y, *f.* Borte, bess. obruba, okragek, *D.*

Porter, u, *m.*? damassk a porter.

†Portlandka, y, *f.* zrostlina, portlandia.

Portně, *pl. f. sl.,* tresně, Borten.

†Portupegr, *f.*? Portupee, *n.* pensile ex balteo od. manubrio gladii, (ist eigentlich russisch).

Porub, u, *m. sl. Nitr.* Repartition, z. B. der Steuer, repartitio; vgl. raubjm, raubnj.

Poručenj, *n.* Befehl, *m.* Geheiß, *n.* Auftrag, *m.* imperium, jussum, jussus, praeceptum, (*hung.* parantsolat); poručenj dáti, Befehl geben, befehlen, jubere, imperare, praecipere, 2) Vermächtniß, *n.* legatum.

Poručenstwj, *n.* vorh. 2); Vormundschaft, *f.* tutela; 2) (selten), Testamentmachen: když měl umřjti, kázal synů swých před sebe k poručenstwj zawolati.

Poručjm, *fut. ex.* il, iti, en, s. poraučjm. Mám sobě prácy wássi poručenu, - commendatum -; činjm se wám poručena, ich empfehle mich Ihnen, *Vel.* buď Bohu poručeno, *sl.* poručeno Pánu Bohu! Gott befohlen! wohlan! à la bonheur! euge! 2) vermachen, testamento legare.

Poručnjk, *a, m.* der befiehlt, praeceptor; p. nad wogáky, Oberstleutenant, *m.* protribunus? *R.* 2) Aufseher, *m.* curator rei, qui rem attendit; por. pře, Sachwalter, patronus, causidicus; 3) Vormund, *m* Gerhab, *m.* tutor administrator haereditatis; p. krewnj, gesetzmäßiger V., legitimus t., mocný otcowský poručnjk má moc gako otec, Pr. 4) mandatarius, Pr. - nice, *f.* - inn, *f.* conjux protribuni; d. befiehlt, quae praecipit; A-inn, *f.* - trix; S-inn, *f.* conjux patroni; V-inn, *f.* tutrix.

Porussenj, *n.* Verderbung, Verletzung, *f.* perditio, corruptio.

Porussený 3. *part.* verdorben, verweset, verschlimmert, corruptus; w panenstwj, porussená dcera, zu Falle gebracht, *B.*

Porussjm, *fut.* il, iti, s. porussugi.

Porussitel, *e, m* Verderber, corruptor, perditor.

Porussugi, owal, owati, *reg. acc.* verderben, schlechter machen,

verletzen, perdere, corrumpere, depravare; p. penězy, dary, bestechen, corrumpere, *Vel.* w panenstwj dceru-, beschlafen, entehren, deflorare, *B.*

Porussitedlný 3. verweslich, corruptibilis, interritui, putredini obnoxius; b) der verdorben werden kann, im moralischen Sinn, corruptibilis; -nost, i, *f.* V-lichkeit, Verderblichkeit, *f.* corruptibilitas.

Porůznu. *adv.* besonders, apart, separatim: počjtati knihy porůznu, *K.*

Porybný, ého, (*R.* porybnj, jho), *m., mor.* plesnjk, Teichverwalter, Fischmeister, piscarius.

Porysko, *a, n.* (verkürzt aus toporysko, welches auch bey den Neutraern üblich ist), Stiel, *m.* z. B. der Axt, Hacke, ꝛc manubrium.

Posada. *y, f.* Hühnerhaus, *n.* gallinarium, ornithon, (auch Hühnersteige, hřád?); 2) Vogelhaus, *n.* Kaue, *f.* aviarium, ornithon; 3) Fischerkorb, *m.* sporta, fiscella.

Posadjm, *fut. ex.* il, iti, setzen, hinsetzen, z. B. das Kind auf den Stuhl, collocare, ponere; 2)(wenig üblich) einsetzen, erheben, constituere: složil ho s auřadu, a mjsto geho poposadil a zřjdil ginėho.

II. *rec.* posaditi se, sich setzen, sich niedersetzen, sedere, considere: na swé stolicy, u. na swau stolicy se posadil, *Vel.* posaděgi se, setzen Sie sich nieder, conside.

Posádka, *y, f. dim.* ein kleines Hühnerhaus, gallinarium, ornithon; 2) Fischerkörbchen, scirpiculus; b) Besatzung, Garnison, *f.* praesidium; *pl.* posádky (hauby), eine A[rt] Schwämme, *Herb.* 400. *a.*

Posádzám, *fut. ati, sl.* s. posa[dzjm]: - chléb do pece.

Posauch, *sl.* s. osauch.

Posaudjm, u. posaudjm sy, *fu[t.]* *ex.* il, iti, bedenken, überlegen, cogitare, considerare, repu[tare]: posaudjm té pře wassj, *B.* zdrawě něčeho p., *Cyr.* wsseh[o] toho obzwlásstně posaudjme[,] *Id.* 2) *sl.* schief beurtheilen: lu[-] dé tě posaudja.

Posaužený (nicht posauzený), 3[.] wjžsj včinčný, enger gemacht[,] angustior.

Posaužjm, *fut. ex.* il, iti, ein weni[g] enger machen, modicum angu[-] stum reddere, angustare[,] coarctare, *D.*

Posawád, s. dosawád.

Posazugi, owal, owati, s. posa[djm]: posazowati Hyssspana na[d] Francauze; - w nábožensstw[j] odporném mladé lidi.

II. *rec.* posazowati se, sich aufsetzen, aufrichten, se erigere; b) sich setzen, adsidere.

Posázým se, el, eti, vorh.

Poscanec, nce, folg.

Poscánek, nka, *m.* Bettbrunzer.

Poscát, - ti, s. posstjm.

Poscáwám se, ati, *fr.* v. posstjm se.

Poschodj, *n.* Stock, *m.* Stockwerk, *n.* tabulatum, contignatio, *Kram.*

Poscýpnu, *fut. ex.* poscýpl, poscýpnauti, krepiren, umkommen, v. vielen od. allen, perire.

Posečenj, Abmähung, desectio; - ný 3. abgemäht, desectus, demessus.

Poseckám, *fut. ex.* al, ati, ein wenig harren, exspectare, *B.*

Posed, u, *m.* Stickwurz, Stickwur[z]

zel, *f.* Zaunrübe, Bumsrübe, *f.* bryonia alba, földi tök, karó répa; pos. černý, Waldrebe, *f.* clematis.
Posedám, *ati*, *fr.* v. posednu, *Cyr.*
Posedáwám, *al*, *ati*, sitzen bleiben: doma posedáwati.
Posedènj, *n.* z. B. společné; na gednom posedènj, ꝛc. s. na.
Posedjm, *fut.ex.* ěl, ěti, eine Weile sitzen, aliquamdiu sedere.
Posedlý 3. besessen, obsessus: čertem posedlý, vom Teufel besessen; milowánjm sebe posedlj lidé, *Vel.*
Posednu, *fut. ex.* sedl, dnauti, *imper.* posedni, sich weiter od. näher setzen, considere longius vel propius; 2) *act.* befallen, angreifen, ankommen, invadere, incessere: posedl ge Satan, *Vel.* to zlé ho posedá, *Id.*
Posednutý 3. befallen, ergriffen, besessen, obsessus, invasus.
Posedný? s. neposedný.
Posegi, s. osegi, *B.*
Posek, u, *m. sl. Göm.* das Zeigungsglied des Ochsen, od. Schafbocks, u. drgl. Ochsenzaun, virga, penis tauri, arietis, taurea.
Posekám, *fut. ex.* al, ati, (posýcy) abhauen, desecare, decidere; niederhauen, niedermetzeln, concidere; abmähen, demetere; 2) blessiren, verwunden, vulnerare, sauciare; 3) abmähen, das Gras, demetere, falcare.
Posel, sla, *m.* Bothe, *m.* nuntius; slawný p., Ehrenbothe, legatus solennis, aurednj p., Amtsbothe, nuntius praefecturae; p. pokoge, Friedensb., caduceator; p. na sněm stawů, *Vel.*
Poselacý 1. Send-: p. list, Sendschreiben, *n.* epistola.
Poselkyně, *f.* Bothinn, *f.* nuntia.
Poselnice, *f. obs.* Dienstmagd.
Poselstwj, *n.* Bothschaft, *f.* nuntius; Gesandschaft, legatio; w poselstwj choditi, bothenlaufen.
Poseru, *fut.* sral, posrati, bescheissen, concacare,
II. *rec.* posrati se, in d. Beinkleider, in's Bette ꝛc. scheißen, sich durch sein Koth besudeln.
Posezenj, *n.* Sitzen, *n.* sessio.
Poshowjm, *fut. ex.* ěl, ěti, sich gedulden, Geduld haben, longanimem esse; b) warten, exspectare: poshowjm na gméno twé, *B.*
Posjal, *adv. sl.* s. potud.
Poskakowač, e, *m.* Hüpfer, saltator.
Poskakugi, owal, owati, hüpfen, salire, radostj poskakowati, vor Freude in d. Höhe hüpfen, laetitia exsultare.
Poskládám, al, *ati*, zusammen legen, viel, aufschlichten, componere.
II. *rec.* poskládati se, *sl.* gemeinschaftlich beytragen, zahlen, zu etwas, conferre.
Posklјdjm, *fut ex.* il, iti, wegräumen, tollere: y laupežnjků, cožmohl posklјdil.
Poskočjm, *fut.* il, iti, vorh.
Poskok, u, *m.* Sprung, *m.* saltus; na poskoku býti, i. e. pohotowě, *K. Vel. Cyr.*
Poskonnice, *f.* s. konopě poskonná.
Poskrýwám, *fut.* al, ati, *sl.* alle verstecken.
Poskrotjm, *fut.* ein wenig bezähmen, domare: tyranstwj něcj.
Poskusým, *fut.* yl, yti, *reg. gen.* versuchen, paululum experiri; aby stálosti židů wjce poskusyl.
Poskytám, al, ati, folg.

Poskytnu, *fut.* tl, knauti, folg.

Poskytugi, owal, owati, *reg. gen.* darreichen, hinreichen, darbieten, liefern als Autor, praebere, offerre, suppeditare.

Poslabjm, *fut. ex.* il, iti, nachlassen, remittere -: tu gsau s hotowými vsty, poslabiwsse swých pasů.

Poslamka, y, *f.* Strohsack, *m.* saccus stramento refertus; auch Strohtuch auf dem Bette, lodix crassior, *R.*

Poslanec, nce, *m.* Gerichtsfrohn, Gerichtsdiener, *m.* apparitor, viator.

Poslauchám, al. ati, f. poslechnu; 2) zuhören, auscultare: poslauchati zákona, *B.*

Poslaupně, *adv.* nach der Geschlechtsfolge, per gradus: possli od něho kurfirsstowé Brandenb. poslaupně takto: *Vel.* poslaupně přiwadlo dědictwj naň, t. g. po krwi a přjbuznosti, skrze odaumrti. *Pr.*

Poslaupnost, i, *f.* Zeitfolge einer Sache auf d. andere, Rückung in d. Stelle eines andern, Reihe, *f.* auch Nachfolgung im Amte, successio, series; r-ost králů, d. Folge der Könige, successio, series; p-ost knjžat, d. Folge der Fürsten, successio; b) Abstammung, cognatio; takowau poslaupnostj a pořádkem possli z něho; poslaupnost swau od někoho mjti, cognatum esse alicui; poslaupnost w dědictwj, nápad, Erbfolge, *f.* successio haereditaria.

Poslaupný 3. poslaupné včenj, Tradition, *f.* traditio, *Kram.*

Poslauženj, *n.* Aufwartung, Bedienung, *f.* ministratio, ministerium; 2) *obs.* für pohřbenj.

Poslaužjm, *fut.* il, iti, dienen, b dienen, ministrare, adesse licui; sobě sám k něčemu sich wozu verhelfen, im übe Verstande, sibi consciscer *Cyr.* sobě tjm neyhůře posla žil, *K.* to mu k vmenssenj sl wy poslaužj, *Vel.*

Poslechnu *fut.* chl, chnauti, *prae* poslauchám, mit u. ohne Geni zuhören, audire, auscultar gděte, poslechněte, kdo pak tluče; poslechni gen, co gá powjm; 2) gehorchen, folge gehorsamen, obedire, obtem perare, parere: poslaucha gich budau, *B.*

†**Posled**, u, *m.* folg.: k posled *Puchm.*

Posledek, dku, *m.* das Letzte; k p sledku, zuletzt, gegen das End postremo, postremum, a extremum.

Posledný 1. letzte, ultimus, post remus, extremus, noviss mus; b) neuerer, recentior starodawnj y posledný wěk wé, *Cyr.* posledný saud, da jüngste Gericht, judicium ex tremum; - ně, *adv.*, *comp.* po sléz, *superl.* neyposléze, letztens a) zum letzten, endlich, ulti mum, tandem, postremo denique &c. b) neulich, nu per, nuperrime.

Posléze, *comp.* v. posledně, *B.*

Poslice, *f.* Bothinn, *f.* nuntia.

Poslinek, nku, *m.* *sl.* Obst zum Speichel beym Spinnen.

Poslintám, *fut. ex.* al, ati, begei fern, polluere saliva. -

Poslowá, é, *f.* Gesandtinn, d. Frau des Gesandten, conjux legati nuntii.

Posluchač, e, *m.* Zuhörer, audi

Digitized by Google

tor. auscultator; - čka, y, f. - inn, f. - trix, - trix.
Posluchačný 3. ? *Kyb.*
Posluchacý 1. Hör.: p-cý ſyn, ſ. folg.
Posluchárna, y, f. Hörſaal, m. auditorium, *D.*
Posluchy, ů, m. pl. Horchen, Lauſchen, n. auscultatio: na posluchy, na zwědy gjti, kundſchaften, *D.*
Posluha, y, f. Bedienung, f. ministratio, *Com.*
Posluhugi, owal, owati, ſ. posluhugi: p-ti křeſt ſwatý, - ertheilen, - conferre, peragere; p. welebnými ſwátoſtmi, ſlowem Páně ꝛc. ſerawedlnoſtj, *Vel.* ꝛc. poſluhowánj welebných ſwátoſtj, Konf.
Poſluſſenſtwj, n. Gehorſam, m. obedientia, obtemperatio; p-wj prokázati, zachowati, Gehorſam leiſten, obedire obtemperare, obedientiam praestare, morem gerere.
Poſluſſný 3. (*abs.* ſſen, ſſna, ſſno), *reg. gen.* obediens, obtemperans, morigerus; - ně, *adv.* obedienter; - noſt, i, f. ſ. poſluſſenſtwj.
Anm. Selten findet man es mit dem Dat. konſtruirt, wie: práwům poſluſſen budu, *Vel.*
Poſlužitedlný 3. dienſtfertig, officiosus; - noſt, i, f. - gkeit, f. - situs, *Cyr.*
Poſlyſſjm, *fut.* ſ. ſlyſſjm.
Poſmeknu, *fut.* Il, knauti, mit dem Genit. ein wenig rücken: malicko ſtolic -, *Com.*
Poſměch, u, m. Spott, m. Geſpötte, n. Verhöhnung, f. ludibrium, ludificatio, irrisio.
Poſmégi ſe, *fut. ex.* mál, máti, ſ. poſmjwám ſe, Syr. 20, 17.
Poſměſſnjk, - čka, f. *sl.* ſ. poſměwač.
Poſměſſný 3. ſpöttiſch, ſ. poſměwačný; - ně, *adv.* cum cavillatione.
Poſměwač, e, m. Spötter, ludificator, irrisor; ſ. auch *Prov.* 21, 24.; - čka, y, f. - inn, f. - trix.
Poſměwáček, čka, m. vorh.
Poſměwačný 3. ſpöttiſch, cavillatorius, cavillans.
Poſmjſſek, ſſku, m. ſ. poſměch, *B.* poſmjſſky rozličné činil; žerty a poſmjſſký ſwé z někoho mjti, *K.*
Poſmjwám ſe, al, ati, *reg. dat.* ſpotten, ſein Geſpötte treiben, verſpotten, ludere, ludificari, ridere, ludibrio habere, illudere, irridere, cavillari.
Poſmýkánj, n. Herumſchleppen, Herumſtoßen, jactatio: dal nás w poſmýk. mezy národy, *Com.* gméno w poſmýkánj wydati; b) Rappuſe, direptio, *B.*
Poſnjdám, *fut. ex.* al, ati, frühſtücken od. gefrühſtückt haben, ſ. ſnjdám.
Poſnopné, ého, Garbenzehent, m. decima, *D.*
Poſmoljm, *fut. ex.* il, iti, pechen, picare, pice illinere.
Poſoljm, *fut. ex.* il, iti, en, ſalzen, mit Salz beſtreuen, salire, sale condire.
Poſotjm, *fut.* il, iti, *ol.* & *sl.* ſ. poſtrčjm.
Poſpart, u, m. Geleitsbrief, m. epistola assertoria.
Poſpas, u, m. *sl.* (post pastum, *croat.* poszpaszt), ſ. konfekt.
Poſpěch, u, m. Eilen, n. Haſt, f. festinatio: na poſpěch, eilig, festinanter.
Poſpěſſný 3. - ně, ſ. ſpěſſný, ſpěſſně: krátké a poſpěſſné poznamenánj geho ceſty, *Vel.*
Poſpjchám, *praes.* ati, ſ. poſpjſſjm.

Pospilám, al, ati, ol. s. žertugi.
Pospjm, fut. ex. al, ati, eine Weile schlafen, aliquamdiu dormire.
Pospjnám, fut. al, ati, sl. alles zusammen heften.
Pospjssjm u. pospjssjm sy, fut. ex. il, iti, eilen, festinare, properare, accelerare, auch maturare; s něčjm, mit etwas, rem: netoliko pospjssiti nám bylo potřebj, ale téměř y kwapiti gsme musyli, Vel.
Pospjssil, a, m. ein eilfertiger Mensch, D. b) ein böhmischer Zunahme.
Pospodu, adv. unten, unterwärts, subter: pospodu scházely wody.
Pospokogjm, fut. s. spokogjm: zoráženau myst Jůdskau pospokogil, K. pospokogili wsseho lidu, B.
Pospolitý 3. sl. gemein, gering, vulgaris.
Pospolitost, i, f. s. pospolnost.
Pospolný 3. gemein, communis; - ně. adv. s. pospolu; - nost, i, f. Gemeinschaft, f. communitas; Einheit, f. unio: Izrael ztratil gakož swau wlast, pospolnost, tak y gméno, K. wssecka pospolnost a gednota lidu Izraelského, K.
Pospolu, adv. beysammen, simul, una: 2) sl. bald, hurtig, cito, mox.
Posprwu, adv. am Anfang, am ersten, principio, initio.
Posraný 3. beschißen.
Posrážjm, fut. s. srážjm: posrážeti srst na kůži, D.
Possaužjm, fut. ex. il, iti, en, eine Weile plagen, per aliquod tempus (aliquamdiu) vexare, incommodis adficere, fatigare; - enj, n. verb.

II. rec. possaužiti se, sich eine Weile plagen, aliquamdiu vexari &c.
Possadesen, u, m. sl. (gemein) z hodů poslané něco, Bescheidessen, n. apophoretum.
Possaupnu, fut. ex nul, nauti, fortschieben, s. postrčjm.
Possawlugi, owati, niedersäbeln.
Possčam, sl. s. požičjm.
Possediwělý 3. graulich, subcanus.
Possem! interj. für pod sem, so ruft man d. Schafe, &c.
Possepcy, s. posseptám; 2) zischen, pfeifen, sibilare, B.
Possepky, sl. folg.
Possepmo, adv. z. B. possepmo řjcy, s. folg.
Posseptám, fut. ptal, ptati, flüstern, do ucha, ins Ohr, insusurrare ad aurem: někomu, zu jemand, alicui insusurrare.
Possermugi, fut. ex. owal, owati ein wenig herumfechten, depugnare.
Possetěný, s. possetilý, Proch.
Possetilec, lce, m. Schwärmer, m. enthusiasta, fanaticus; 2) ein aberwitziger Mensch, m. vesanus.
Possetilý 3. schwärmerisch, fanaticus, B. aberwitzig, unsinnig delirus, vesanus, demens, desipiens, K. - le, adv. dementer, more vesani; - lost, i, f. Schwärmerey, f. fanaticismus Aberwitz, Unsinn, m. delirium vesania, dementia, amentia
Possetjm se, fut. ex. il, iti, aberwitzig werden, vesanum od. amentem od. dementem fieri, K.
Possetřjm, fut. il, iti, s. ssetřjm u. folg.
Possetřugi, owal, owati, ein wenig beobachten, considerare.

Possewnatice, *f.* zrostlina, spathodea.

Possigi, *fut. ex.* il, iti, viel nähen, multa suere; 2) das Dach mit Stroh decken, tegere, operire, *D.* chalupa dosſky posſitá; 3) überziehen, contegere, obducere; kožich damaſſkem posſiti.

Possikem, *adv.* abschüßig, declive: posſikem neb půležitě, co praipitec.

Possiſmám, *fut. ex.* al, ati, beschmutzen, maculare, commaculare, inquinare, foedare.

Possitý 3. *part.* v. posſigi.

Posſiwám, ati, s. posſigi 2), 3).

Posſklbnem, *fut. sl.* s. ſſklubám.

Posſklubugi, owati, s. ſſklubám.

Posſkodjm, *fut.* iti, schaden: země-třeſenj tam welmi posſkodilo, *Vel.*

Posſkopjm, *fut. sl.* s. ſſkopjm; 2) entwenden, surripere.

Posſkrabák, u, *m.* v pekařů, Aufreiber, *m.* radula.

Posſkrabek, bku, *m.* Aufreibsel; 2) *sl.* s. postruheň.

Posſkrabek, bka, *m.* letztgebohrnes Kind (scherzweise).

Posſkrabugi, owati, s. podrbáwám.

Posſkwrljm, *fut.* iti, *sl.* ein wenig versengen.

Posſkwrna, y, *f.* Flecken, *m.* im Kleide, od. sonst, macula, labes; -nka, y, *f. dim.* Fleckchen, macula, labecula.

Posſkwrnjm, *fut ex.* il, iti, ěn, beflecken, besudeln, verunreinigen, maculare, commaculare, foedare, inquinare, polluere, contaminare.

II. *rec.* posſkwrniti se, sich beflecken, se maculare &c, od. maculari.

Posſkwrňowánj, *n. verb.* folg.

Posſkwrňugi, owal, owati, mit u. ohne Genit. *K.* s. posſkwrnjm.

Posſlapám, *fut. ex.* al, ati, niedertreten, z. B. Gras rc. conculcare, proculcare; -áwám, al, ati, *fr.*

Posſli, *fut. ex.* poslal, poslati, poslán, *imper.* posſli, schicken, senden, z. B. Menschen, Briefe rc. mittere; als Gesandten, legare; jemand des Bittens wegen, allegare: někomu něco w dar poslati, zum Geschenk -, *Vel.*

Posſlý 3. entstanden, ortus; 2) geschwächt, corruptus: posſlé oči.

Posſmatám, al, ati, antasten, attrectare, contrectare, *D.*

Posſmaurjm, *fut.* il, iti, s. posſmuřugi.

Posſmaurný 3. (*obs.* posſmaurno), trübe, z. B. Witterung; düster, turbidus, nubilus; -nost, i, *f.* Dunkel, *m.* Finsterniß, *f.* das Düstere, caligo, obscuritas.

Posſmeknem, *sl.* s. posmeknu.

Posſmuřugi, owal, owati, trüben, verfinstern, umwölken, obnubilare: posſmuřugi twářj swých, *B.*

II *rec.* posſmuřowati se, sich verfinstern, sich verdüstern: posſmuřuge se nebe; fig. heucheln: zewnitř se posſmuřowánj, v. Andächtlern rc. *K.* neposſmuřug se před lidmi. *B.*

Posſmyknem. *sl.* s. posmeknu.

Posſpjljm, iti, *fut.* bohnen, foppen, zum Besten haben.

Posſpincem, *sl.* folg. - se, sich bescheißen.

Posſpinjm, *fut.* folg.

Posſpiňugi, owal, owati, beflecken, commaculare: hřjchy se posſpiniti.

Possta, y, *f.* Post, *f.* a) Postwesen, *n.* Postanstalt, z. B. zum Verreisen, res veredaria, od. cursus publicus; b) bess. posstowský wůz (delizanec), Postwagen, vehiculum cursus publici, insgemein currus diligentiae, bess. currus celer; c) Poststation, *f.* statio cursus publici; d) Posthaus, *n.* domus cursus publici; e) Bothschaft, *f.* nuntium, nuntius, Ger. 6, 31.

Posstář, e, *m. sl.* Postmeister, postae magister; - řský 3. s. posstýřský.

Posstaupjm (dolů), *fut.* il, iti, einige Schritte herab thun, *Vel.*

Posstěstj se, *fut.* ilo, iti, glücken, succedere, procedere.

Posstilka, y, *f.* d. Sümpfe des Seifensieders, lacus, (us), *m. R.*

Posstjm, *fut.* kal, ati, bebrunzen, anbrunzen, beharnen, commingere.

Posstjpám, *fut. ex.* al, ati, stechen, z. B. wie d. Biene, Mücke, der Floh, pungere; 2) beißen, z. B. wie d. Schlange, Gans, mordere; 3) nach *Wrat.* sehr zerstechen, zerbeißen.

Posstipkám, *fut. sl.* bekneipen.

Posstjwač, e, *m.* Anhetzer, *m.* concitator, impulsor; - čka, y, *f.* - inn, *f.* concitatrix.

Posstiwáček, čka, *m.* vorh.

Posstjwám, ati, *fr.* v. posstwu, *reg. gen.* posstjwali k tomu cýli Čechů, *Com.*

Posstolka, bess. postolka.

Posstowský 3. Post-, etwa postalis

Posstrk, a, *m. sl.* s. žluwa.

Posstwu, *fut. ex.* wal, wati, anhetzen, z. B. den Hund, immittere, incitare, instigare, concitare: posstwané Satan[...] swědomj; - ánj, *n. verb.*

Posstýř. e, *m.* s. posstář, (nach Co[...] Postillion).

Posstýřský 3. d. Post betreffen[...] Post-; p-ský kůň, s. kůň.

Posswa, y, *f.* (*sl.* üblicher *pl.* [...]sswy), Scheide, *f.* z. B. des [...]gens, vagina; posswy srau[...] Schraubhülsen, cochleae m[...]tres; *R.* 2) Schoßbalg des G[...]treides, *m.* vagina; 3) d. H[...]se beym Sporer.

Posswička, y, *f. dim.* Bälglein, vaginula.

Postáčám, *fut.* ati, *sl.* alles, (a[...] allen Fäßern) herauszapfen; s. nadwáži.

Postačjm, *fut.* il, iti, folg. kleck[...] erklecken, sufficere: lesku[...] co neydál mohau gemu [...] postačiti, *K.*

Postačugi, owati, vorh. *Cyr.*

Postament, u, *m.* s. podstam[...] Fußgestell, *n. D.*

Postanowjm, *fut.* iti, folg.

Postanowugi, owati, einsetz[...] constituere: nařjzenj g[...] mezy sebau postanowugj[...] (sehr wenig üblich für ustan[...]wugi).

Postarám se, *fut. ex.* al, ati, [...] sorgen, Sorge tragen, [...] cura re rem.

Postať, ě, *f. sl.* ein Strich des G[...]treideackers, (od. auch Weing[...]tens), im Bearbeiten, welche[...] Schnitter auf einmal zum [...] schneiden fassen.

Postaupám, al, ati, folg.

Postaupjm, *fut. ex.* einen Sch[...] thun, gressum figere, fo[...] rücken, promoveri; 2) zurü[...] treten, weichen, recedere; [...] *cum praep.* po, & *cum instr*[...] a) post-ti po někom, jeman[...]

Digitized by Googl

Parthey ergreifen, ihm folgen, partes alicujus sequi: swět po nich postaupil; po té slepotě postaupili; b) p. po něčem, nach etwas streben, jagen, sectari; po sstěstj, po zlatu p., B. po smilné žádosti, po chwále, po potupě něčj; s. auch postupugi u. pokračugi.

II. *act.* *cum gen.* abtreten, überlassen, z. B. sein Haus, cedere alicui domum od. domo.

Postaupenec, nce, *m.* Anhänger, assecla: lehčegi bude postaupencûm, nežli wûdcûm.

Postaw, u, *m.* 1) eigentlich Gestell, *n.* etwa structura, machina; cukrowý postaw, Zuckergestell, Aufsatz, *m.* mit 6 Thee- od. Kaffeelöffeln, argenteum structile sacharo accommodatum, *R.* postaw wčel, Bienengewirk, *n.* postaw na tkánj den *rc.*, Rahme, *f.* eiserne Böden zu wirken, machina texendis ferreis cribrorum fundis; d. Tuchmacherrahme; daher üblicher 2) das Stück Tuch selbst auf der Rahme aufgezogen, od. ein Ballen Tuch, volumen panni; walchář přigal k wypránj postawy, Pr. 3) *sl.* *Göm.* überhaupt Wolltuch, *ung.* posztó.

Postawa, y, *f.* Gestalt, *f.* äußere Beschaffenheit, species, forma, facies, figura, habitus statura); 2) für postaw (wohl unrichtig -), z. B. postawa wčel, sukna; s. vorh.

Postawač, e, *m.* *sl.* Müßiggänger, cessator; -čka, y, -inn, *f.* -trix.

Postáwám, al, ati, öfters einhalten, stehen bleiben, saepius desistere; b) *sl.* faulenzen, cessare.

Postawcowý 3. v. Wolltuch: chodj wrausse postawcowém.

Postawec, wce, *m.* Tuch, *n.* pannus, *B.* zlatým postawcem odjn.

Postawjm, *fut. ex.* ěl, ěti, bebauen, z. B. einen Ort, inaedificare locum.

Postawjm, *fut ex.* il, iti, en, stellen, machen, daß jemand od. etwas stehet, statuere, sistere, consistere; w bezpečnosti ge postawj -, sicher stellen; postaweni w pokutách a trestánj; w křjži, w těžkosti postawený, - versetzt; proti sobě postawiti, confrontiren; postawiti na mjstě, Pr. s. mjsto, (*Ryb.* transigere?); b) s. ustanowjm: auřednjky postawiti, *B.* za kazatele postawiti; 2) swau na wrchu postawiti, d. Oberhand behaupten, superare, *Com.* na nohy někoho p., jemand auf d. Beine helfen, erigere, juvare.

II. *rec.* postawiti se, sich stellen, erscheinen, comparere: před práwem, před saud *rc.*; proti někomu, sich widersetzen, resistere; proti někomu, za někoho - rukogmjm se postawiti, als Bürge - Pr. postawil se papeži za nepřjtele, *Vel.*

Postáwka, y, *f.* Stellung, Positur, *f.* status: králi s takowau postáwkau podáwal, *Cyr.*

Postawnjk, u, *m.* Stangenleuchter, etwa candelabrum perticale.

Postawný 3. stattlich, v. guter ansehnlicher Gestalt, egregiae staturae: postawněgssjm aneb wětssjm se zdá býti, *Cyr.* -nost, i, *f.* gute Gestalt, statura.

Postawugi, owal, owati, aufstellen, stehend machen, statuere.

Postěhugi se, owal, owati, weg-

ziehen, v allen od. vielen, migrare, B.

Postel, e, f. Bette, n. a) eigentlich das Aufgebettete: postel lože mého, B. b) überhaupt jede Lagerstatt, zum Schlafen, Ruhen, lectus; p. s nebesy, Himmelbett, lectus cum pavimento; p. podstrkacý Rollbett, Schubbett, parabystus, lectus ductilis; p. k zahálenj, Faulbett, scinipodium; smrtedlná p., Sterbebett, lectus moribundi; 2) d. hölzerne Bettstätte, f. Bettgestelle, n. sponda.

Posteli, fut. s. steli.

Postelka, y, f. dim. Bettchen, n. lectulus; 2) sl. Nachgeburt, f. secundinae; postelka octu ic. s. matka.

Postelkyně, f. sl. s. postelnice.

Postelnj 1. d. Bettstäte betreffend, etwa lecticalis.

Postelnice, f. sl. s. sestinedělka.

Posteskne se, ein wenig ic. s. steskne.

Postesknu sy, fut. posteskl sy, postesknauti sy, folg.

Postěžugi sy, fut. ex. ein wenig klagen, seine Unzufriedenheit äußern, paulum queri, conqueri.

Postjhám, al, ati, mit u. ohne Genit. verfolgen, persequi: postjhagjce sobě toho, co zmesskali, K. Farao lid tyransky postjhal; 2) auf einander folgen, einholen, excipere se, adsequi: postjhá wražda wraždu, es folgt Mord auf Mord; 3) něčeho na někom -, suchen: můžeš na něm swého postjhati, Pr.

Postjhař, e, m. sl. Poson. & D. s. ljhař.

Postihnu, fut. ex. hl, hnauti, postižen, erwischen, deprehen-

dere; b) einholen, einbr
adsequi, compensare:
hne na weceři, co v oběd
messkal; c) begreifen,
prehendere: kdo tě posti
ti může; d) erklecken, suffi

Postjm, il, iti, in der Reden
postiti pátky, soboty ic. an
tägen ic. fasten, jejunio t
gere &c. K.; -jwám, al,

Postjm se, il, iti, fasten, jeju
-jwám, al, ati, fr.

Postjnám, fut. ex. alle od.
niederfäbeln, decolare.

Postjrám, sl. postjerám, fut.
alles abwischen, wegwi
abstergere; 2) überzieh
postru.

Postjskám, sl. folg. -se, ein
ein wenig liebkosen.

Postiskugi, fut. owal, owati
od. alles zusammendrü
conterere.

Postižitedlný 3. begrei
-nost, i, f. -keit.

Postlánj, n. verb. v. postel
Bettgewand, n. lectiste
(orum), n. postlánj s
Satteldecke, f. stragula, a

Postnj 1. Fasten-, p. kázan
stenpredigt, etwa concio
dragesimalis; p. den, Fa
dies jejunii, dies esurial
gjdlo, cibus esurialis, v
sine carne.

Postogim, fut. ex. stál, státi
Weile stehen, aliquamdiu

Postolka, wess. als posstolka
drawý pták, (Rada pt
merling, m. Widwol, galg
galbulus, Syl. Würg
Wannenweher, Wiedwach
tinnunculus, Ryb. (na
Klein-Graukopf, m. falco
chris ?)

Postoly, sl. s. sskorně, Haj.

Postoloprty, *f. pl.* ein Städtchen im Saatz Kreise, Postelberga, (vormals das Kloster. Apostolorum Portae.)

Postonáwám, al, ati, kränkeln, tenui uti valetudine, minus valere.

Postraně, *adv* auf der Seite, besonders, seorsim: napomenauti postraně.

Postranice, *f.* Seitenbrett, *n.* asis lateralis; b) Seitenbäume des Wagens, lateralia tigna, *K.* c) p. vdidla, d. Stange am Pferdegebiß, lupati brachia.

Postrannj 1. (*Vel.* auch -ný 3.), 1. Seiten betreffend, lateralis; 2) Neben-, secundarius: p. pře, Nebenhandlung, *f.* actio secundaria; p. darowé, Nebengeschenke, *Wrat.* p. wěcy, Nebendinge, res secundariae; pomoc postrannau obgednáwali. *Vel.* 3) schal, falsch, vanus falsus, illegitimus: p. a křiwá zpráwa; postrannj a lstiwé žaloby; podezřelosti postrannjmi řečmi zplozené; na postrannj a galowý saud o něčem nedbati; 4) unrechtmäßig, illegitimus: p. žena, djtě, syn, *B.*

Postrapkám, *fut.* ati, *sl.* Fransen bilden, durch Austrennen rc.

Postrauhacý 1. z. B. nůž, Falz, *m.* Falzeisen, Falzmesser, *n.* bey den Gerbern; p. železo, s. myzdřjcý.

Postrauhám, *fut.* s. strauhám; p. na ruby, falzen, bey den Gerbern, *D.*

Postrčým, *fut. ex.* il, iti, ein wenig weiter rücken, (schoppen), paulum promovere.

Postřelým, *fut. ex.* il, iti, verwunden, blessiren durch Schießen, vulnerare, sauciare; penězy postřeliti, bestechen, *Syl.*

Postřelený 3. *part.* v. vorh. 2) od. wětrem podssitý, angeschoßen; semivesanus.

Postřjbřým, *fut. ex.* il, iti, versilbern mit Silber überziehen, argento obducere, inargentare.

Postrjebrým, iti, *sl.* vorh.

Postrjezka, *sl.* s. postřjžka.

Postřihač, e, *m.* Tuchscherer, *m.* tonsor pannarius; -čka, y, *f.* -inn, *f.* conjux, uxor tonsoris pannarii; -cký 3. Tuchscherer-; -ctwj, *n.* Tuchschererhandwerk, *n.* opificium tonsurae pannariae.

Postřihám, al, ati, beschneiden, alles zusammen schneiden, scindere, conscindere.

Postřjkám, *fut. ex.* al, ati, bespritzen, spargere, adspergere, conspergere.

Postřjljm, *fut. ex.* el, eti, viel od. alles wegschießen.

Postřjžka, y, *f.* Anstand, statio, s. čekaná, *D.* & *sl.*

Postřjžwu, s. po 3).

Postrkám, ati, s. postrkugi, *K.*

Postrkáwač, e, *m.* k náramku, v saustružnjka, der Schieber, zur Armschiene, protrusorium.

Postrkugi, owal, owati, s. postrčjm: geden druhým postrkowal.

Postrogjm se, *fut.* s. strogjm: že se hned za nj postrogi, *Vel.*

†Postrminec, nce, *m.* zrostlina, epacris, (Botan).

†Postromnjk, u, *m.* epidendrum, *Bercht.* Postromice soll dasselbe seyn? *Id.* o Zrostl. I. 270. Ist viell. aus Versehen zweymal getauft worden.

Postrpjm, *fut. ex.* ěl, ěti, en, sich gedulden, exspectare.

Postru, *fut. ex.* postřel, postřjti, überziehen, etwas mit etwas, inducere, obducere.
Postruh, u, *m.* Ausstreichbaum od. Schabbaum, *m.* beym Gärber, auch Abstoßbaum, *m.* scabellum, *R. D.*
Postružeň, hně, *m. sl.* ein Laibchen v. dem im Troge zusammengeschabten.
Postruhnjk, u, *m. dim.* v. vorh.
Postupowánj, *n.* Fortschreiten, *n.* progressio; b) Verfahren, *n.* agendi ratio: powlowněgssj p., mitior processus; takowým postupowánjm to včinil, že ꝛc.
Postupugi, owal, owati, s. postaupjm; po rozkossech postupowati, - nachgehen, -deditum esse, *Cyr.* auch verfahren, agere: přjsně nepostupug, *Com.*
Postykám, *fut.* ati, *sl.* alles ansädeln.
Postylion, a, *m.* Postillion, etwa postalis auriga, veredarius.
Postýlka, bess. postélka.
Postylka, y, *f. dim.* v. folg.
Postylle, *f.* Postille, *f.* postilla, (orum), *n.* wssech postyllj, *Com.*
Postyskugi sobě, (sy), owal, owati, s. steyskám sobě.
Posuch, *sl.* s. osuch.
Posuchu, *adv. sl.* trocken, über Land: po suchu y po wodě, terra, marique.
Posudek, dku, *m.* ein schiefes Urtheil, judicium sinistrum; 2) extraordinarium judicium, *Pr.*
Posudné, ého, *n.* Faßgeld, *n.* Bier- (od Wein-) Steuer, vectigal cerevisiae.
Posugi, *ol.* s. posypám.
Posunk, ňku, *m.* hnutj těla y audů, twářenj, Gebehrde, *f.* (Possen, *f.*) gestus, *Syl.*

Posupugi, owal, owati, anschn... chen, anschnauben, increpa... posupowati wssecko; na w... cko posupowal.
Posuzowač, e, *m.* schiefer B... theiler.
Posuzugi, owal, owati, schie... urtheilen, sinistre judica... takť vměgj pokrytcy giné... suzowati, gsauce sami te... ortele hodni, *K.*
††Poswatna, poswatnice, ... kristey??
Poswátné, ého, *n. mor.* Kirchen... *n.* s. zádussj.
Poswátný 3. geweiht, sacra... heilig, geheiligt, sacer, co... cratus: rok židowský posw... ný; poswátné mjsto, heil... Ort; penjze poswátné.
Poswěcenj, *n.* Weihe, *f.* inau... ratio, initiatio, sacratio, c... secratio; p. dostati, d. W... bekommen, sacrari, conse... ri; p. chrámu, d. Kirchweih... Einweihung der Kirche, in... guratio aedis, od. templi; ... Kirchweihfest, *n.* encae... templi.
Poswěcugi, owal, owati, h... gen, heilig od. tugendhaft, g... selig machen, sanctum (pi... reddere, sanctificare, (... Kirchenvätern).
Poswědčjm, *fut. ex.* il, iti, ... gen, bezeugen, testari; auch ... dem Kopf nicken, annutum d... capite; - čenj, *n.* Bezeugu... testatio; Kopfnicken, *n.* n... capitis.
Poswět, u, *m.* s. log?
Poswětáč, e, *m. sl. Göm.* hbl... ner Fackelleuchter, etwa fa... labrum.
Poswětjm, *fut. ex.* il, iti, cen, ... weihen, inaugurare, co...

crare, dedicare; 2) heiligen, heilig od. tugendhaft, gottselig machen, sanctum (pium) reddere, sanctificare; 3) mit dem Genit. segnen, benedicere: rozkmů modlitbami poswětil.

Poswjcenj, n. Kirchweihe, Kirchmesse, Kirmse, f. a Kirchweihfest, n. encaenia templi, solenne annuum templi consecrati, b) der Schmaus dabey, epulae encaeniales, paganalia annua; -jčko, a, n. dim.

Poswjcenjčkugi, owal, owati, Kirchweihe halten, encaenia celebrare, D.

Poswinjm, s. zaswinjm.

Poswjtjm, sl. poswjetjm, fut. ex. il, iti, leuchten, es hell um jemand machen, einem leuchten, lumen admovere alicui; p-ti někomu na prawau cestu, K. kdo mi poswjtj domů? wer wird mir nach Hause leuchten? 2) trop. -někomu; a) hinter das Licht führen, decipere, D.; b) sl. & Pr. sich rächen, (durch Mordbrennen), vindictam sumere: poswjtjm ti, až se tobě y ginym stestne, Pr. c) domů poswjtjti někomu, wyprássiti záda, bitjm domů hnáti, jemanden heim leichten, D.

Poswrchu, adv. oberflächlich, in superficie, Žal.

Posycy, s. posekám.

Posyla, y, f. Stärkung, f. confirmatio, corroboratio; 2) Stärke, Macht, f. vis, potentia; 3) Vorschub, m. subsidium: posylu dáti.

Posylák? s. posel, Bothe.

Posylám, al, ati, s. possli.

Posyljm fut. il, iti, s. posylnjm.

Posylka, y, f. Geschicke, n. Schikken, n. z. B. der Kuchen, welche d. böhmischen Bauern ihren Befreundeten vor der Kirchweihe od. Kirchmesse (Kirmse) zu schicken pflegen, missio.

Posylněnj, n. s. posyla 1).

Posylnjm, fut. ex. il. iti, reg. gen. stärken, z. B. den Magen, den Muth rc. firmare, confirmare, roborare, corroborare.

Posylňugi, owal, owati, verb.

Posylugi, owal, owati, verb. B.

Posypádko, a, n. Streusand, m. arena scriptoria; 2) Streusandbüchse, Sandbüchse, f. theca arenaria.

Posypám. fut. al, ati, bestreuen, conspergere, adspergere.

Posypáwám, al, ati, verb.

Posyřalý 3. gelabt, geronnen, v. der Milch.

Posyřjm. fut. ex. il, iti, laben, gerinnend machen, z. B. d. Milch coagulare.

II. rec posyřiti se, gerinnen wie d. Milch, coagulari, K.

Posyřugi, owal, owati, verb.

Pot, u, m. Schweiß, m. sudor; chudý musý tu swého potu y krwe netoliko nastawiti, ale y nechati, Vel. pot englický, eine gewiße Krankheit, Vel.

†Pota, y, f. zrostlina, pothos, (ist eigentlich kroatisch).

Potáč, e, m. eine voll gesponnene Spindel od. Spule, auch überhaupt Spindel, fusus, Syl.

Potácým se, el, eti, boh. bráborám, sl. tockám se, al, ati, torkeln, taumeln, hin u. her wanken, titubare, vacillare; -cenj, n. verb.

Potagemný, bess. tagný.

Potagmo, adv. s. tagně, Neg.

Potah, u, m. Muthmaßung, f. conjectura, opinio, suspicio, praesumtio, Pr. o tom zlém

ſkutku má (ſaudce) giſté potahy, *Vel.* na toho člowěka geſt potah, *Id.* má ſaudce naň o těch wěcech giſté potahy, *Id.* potah bráti, hádati, muthmaßen, verdacht ſchöpfen, colligere, conjecturare, *Syl.* 2) Neugung, *f.* Hang, *m.* inclinatio? wſſeho swěta potah po ſobě má, *Com.* 3) Zugvieh, Geſpann, *n.* pecus vectarium, jumentum: wůz má dlauhý potah, *Vel.* 4) *sl.* ein gewißes Werkzeug beym Büffelwagen; 5) Bezug?? *Jungm.*

Potahljk, *sl.* natahák, u, *m.* Reifzieher, *m.* uncus tractorius.

Potáhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, *part.* potažen, 1) *act.* eigentlich etwas weiter ziehen, anziehen, attrahere; 2) trop. z. B. lid čáry a kauzly po ſobě potáhli, - zogen an ſich; auch mit dem Genit. giných za ſebau potahuge, aby s njm haſyli, - ſauſen, *K.* potáhl ho wedlé ſebe na tauž wognu; k zlému někoho, - bewegen, k bludům giné potahugi; - králowſtwj na ſebe, - an ſich ziehen ꝛc. břitwu potáhnauti, zbřiditi, - anziehen; lutnu p., d. Laute beziehen, chelyn nervis instruere; k ſaudu, k práwu, vor Gericht fordern, vocare; 3) überziehen, etwas mit etwas, inducere, obducere: hůl zlatem p., *Kram.* 4) hinleiten, hinwenden, vertere: ſchwálně tuto řeč na rodiče ſem potáhl; 5) *sl.* ſtehlen, ſchnipfen, subducere; 6) *neutr.* ziehen, wandern, antücken, proficisci, migrare, *B.* proti Filometrowi potáhne, *K.* gak zapřáhli, tak potáhnau, *prov. K.* II. *rec.* potáhnauti ſe, ſich überziehen, überzogen werden, (duci: když ſe zagitřený w zawře, ſtrupem ſe potáh(*Com.* na něco ſe p., ſtreben n(etwas, petere: na ſtatek, (wjce ſe p.; tjm práwem po(howal ſe na králowſtwj, *I*(

Potahugi, owal, owati, vorh(

Potagebné, potagemné, *sl*(
tagné.

Potákám ſe, ati, *sl.* ſ. potácým

Potancugi ſy, *fut.* owati, ein (nig tanzen.

Potápjm, ěl, ěti, u.-ſe, ſ. poto(

Potápka, y, *f.* wodnj ſlepič(das kleinere Waſſerhuhn, f(ca atra, *Leschka*; ſ. lyſka.

Potatjm ſe, *fut. ex.* il, iti, art(eigentlich dem Vater nachart(similem esse.

Potaužjm, *fut.* il, iti, *reg.* g(ein wenig klagen, queri: kři(ſwých pobožnému ſrdcy pot(žiti.

Potaz, u, *m.* Berathſchlagung, Rathſchlag, Antrag, *m.* rog(tio, interrogatio, consul(tio: potaz držeti, mjti; do (tazu gjti, *Vel.* ſſel potaz, *Co*(wſſedſſe w potaz, krátce ſpo(promluwili, *Vel.*; 2) ſ. pot(2) ?? *Ryb.*

Potažen, ſ. potáhnu.

Potázi ſe, *fut.* zal ſe, zati (z. B. s dobrau (nehmlich (bau) ſe potázati, ſich gut (then, sibi bene consulere.

Potazkáwám, *sl.* ſ. potězkáwá(

Potažnjk, a, *m.* Anſpänner, (der Zugvieh hält, etwa jume(tarius: - ice, *f.* inn, *f.* - la.

Poté, *adv.* ſ. potý.

Potěcha, y, *f.* ſ. potěſſenj.

Potěh, u, *m.* Knieriemen, Span(riemen, *m.* bey den Schuſter(lorum adstrictorium.

Poteku, *fut.* s. teku.
Potěnie, *n. sl.* s. pocenj.
Potenku, *sl* nicht reichlich.
Potentát, *a, m.* Beherrscher, *m,* dominator, *B. Cyr.* potentátowé swěta tohoto, *K.*
Potepu, *fut.* il, iti, schlagen, prügeln, ferire, verberare.
Potěr, u, *m.* Brut, d. jungen Fische, (auch Fischleich, *m.* ? *D.*), foetus, progenies.
Potěssjm (tjm) se, (*ol.*) *fut.* sich auf den Weg machen, vadere.
Potěssenj, *n.* Trost, *m.* Tröstung, *f.* solatium, consolatio; 2) Vergnügen, *n.* voluptas, oblectatio; - jčko, *a, n. dim.*: gake také potěssenjčko.
Potěssený 3. getröstet, vergnügt, consolatus; b) trostreich, solatiosus; - ně, *adv.* s. potěssitedlně; potěsseně k němu promluwil, Žal.
Potěssjm, *fut. ex.* il, iti, en, *reg. gen. K.* trösten, solari; 2) vergnügen, ergötzen, delectare, oblectare.
II. *rec.* potěssiti se, sich trösten, se solari: potěssugte se těmito slowy; 2) sich vergnügen, se delectare, oblectare, od. delectari, oblectari; potěssowati se nad láskau něčj sobě činěnau.
Potěssitedlný 3. tröstlich, trostvoll, zum Trösten dienlich, consolatorius, plenus solatii; - ně, *adv.* solatiose.
Potěssitel, e, *m.* Tröster, consolator; - lkyně, *f.* - inn, *f.* -trix.
Potěssowánj, *n.* öfteres od. fortgesetztes Trösten, consolatio.
Potěssowatel, s. potěssitel.
Potěssugi, owati, s. potěssjm.
Potey̌kám se, s. potýkám se.
Potěže, *obs.* s. potáhnu.
Potěžkáwám, al, ati, wägen, an der Hand, librare, pendere: potěžkáwal gedné y druhé krabice, *Vel.*
Potjal, -lto, *adv. sl.* s. potud.
Potjažem, *fut.* zati, *sl.* viel abrupfen; 2) zerraufen.
II. *rec.* potjazat se, untereinander raufen.
Potichaučku, *n.* potichu, *adv.* allsachte, lente.
Potjhnu, allmälig zu seyn aufhören ?
Potjm se, il, iti, schwitzen, sudare; sklenice se potj, d. Gläser beschlagen.
Potjnám, al, ati (dřjwj), umhauen, caedere, *Haj.*
Potjračka, *y, f.* Flachsschwinge, *f.* lignum cultriforme, vel bacillus ferreus.
Potjrám, al, ati, *reg. acc.* s. potru; potjrá pod swau moc wssecky, *Cyr.* - ánj, *n. verb.* s. potřenj; - áwám, al, ati, *fr.*
Potjratel, *e, m.* contritor.
Potjrka, *f. mor.* s. potjračka.
Potisk, u, *m.* was schiebt, druckt, premens; b) Schub, Druck, *m.* pressio.
Potjskám se, al, ati, einanderstoßen, drücken, trudere se, conquassare se, *B.*
Potka, *y, f. sl.* s. sstilec, *Leschka.*
Potkám, *fut. ex.* al, ati, *reg. acc.* begegnen, a) entgegen kommen, v. ungefähr, occurrere, incidere in aliquem obvium fieri alicui, obviam venire, offerri; b) wiederfahren, accidere evenire; 2) alles weben, beym Weber, pertexere; -ánj, *n. verb.* na potkánj se wadit, alle Weile zanken.
II. *rec.* potkati se, *cum praep.* s, 1) vorh. a); 2) zusammentref-

sen, auf eins hinauskommen, coincidere: summa se potká 3) se summau; 3) od. potkati se bitwau, bogem, p-ti se polem, streiten, Schlacht liefern, confligere: polem se potkal s Turkem, *Vel.* zbrogné od. wogensky se potkali *Vel.* potkawsse se neyprwé slowy hánliwými, potom y kamenjm gedni na druhé házeli; 4) widerfahren, betreffen, accidere, contingere alicui: s welikým zlým se potkati; s hněwem, nemilostj něčj, s newděčnostj se potkati, *K.* s zlořečenjm -, *K.*

Potkan, *a, m. sl.* s. myš německá; potkan zemnj, Erdratze, fuchsbrauner großer Ratze am Harz, stellt den Hühnern nach, mus decumanus, *Pallas*, (denn *Linn.* kannte sie nicht).

Potkánj, *n. verb.* v. potkám, Begegnung, *f.* occursus, &c.

Potkáwám, - se, s. potkám, - se.

Potknu se, *fut. ex.* kl, u. knut, knauti, anstoßen (mit dem Fuß), straucheln, anlaufen, offendere, *Com.* potkly se nohy, *K.* trop. něco se spolu w řeči potkli, sie geriethen in einen Wortstreit, altercabantur; - nutj, *n.* Anstoß, *m.* offensio, offendiculum.

Potkýnám se, al, ati, *sl.* vorh.

Potlačjm, *fut.* il, iti, unterdrücken Menschen, opprimere; b) niedertreten, drücken, proculcare, atterere, *B.* - čenj, *n.* Unterdrückung, Niedertretung, *f.* oppressio, proculcatio.

Potlačitel, e, *m.* Unterdrücker, *m.* oppressor.

Potlačowánj, *n.* wiederholte od. fortgesetzte Unterdrückung, oppressio.

Potlačugi, owati, s. potlačjm.

Potlasskám, *fut. ex.* al, ati, ein wenig klatschen, plaudere.

Potlaučka, y, *m.* Landstreicher Vagabund, *m.* omnivagus.

Potlaucy, s. potluku.

Potlaukám, al, ati, öfters schlagen, icto: kygem geg potlaukal.

Potlaukám se, al, ati, herumstreichen, streifen, vagari, circumvagari.

Potlčjem, *fut.* tlkol, tlcy, *sl.* s potluku.

Potljem, *fut.* tleti, *sl.* s. tljm 1) 3), u. zbranjm.

Potlkám se, ati, *sl.* s. potlaukám

Potlkeň, ňa, *m. sl.* s. potlaučka

Potlučenj, *n.* u. potlučenina, y *f.* Hagelschlag, *m.* calamitas

Potlukač, e, *m.* s. potlaučka.

Potluku, potlučeš, *fut.* potlaukl potlaucy (potlauct), potlučen blessiren, verwunden durch Schlagen, vulnerare; 2) viel od. alle zerschlagen, contundere, auch zerstossen, kleinstoßen, viel; zerbrechen, z. B. hrnce potlauct, frangere, confringere; 3) zerschlagen, wenn vom Hagelschaden d. Rede ist contundere; 4) ein wenig schlagen, pulsare: na dwéře ꝛc. potlaucy, anklopfen, pulsare, *B.*

Potmě, *adv.* im Finstern, in tenebris, in obscuro: co pak potmě pjssеš?

Potměchut, i, *f.* Hintschkraut, *n.* solanum dulcamara, *Linn.*

Potmělus, *sl.* auch potměluch, a potměluseк, ska, *m.* Duckmäuser, Kalmäuser, homo tectus obscurus, umbraticus; - sky 3 - stwj, *n.* Duckmäuserey, *f.* obscuritas.

Potměssigi, ssil, ssiti, kalmäusern

tectum, umbraticum, falsum esse, *D.*

Potměšilý 3. heuchlerisch, falsch, falsus, tectus; p-lý člowěk, s. potměšlus; p-ilý nábožnjk.

Potnj 1. Schweiß, z. B. potnj raucha, Schweißtuch, *n.* sudarium.

Potnice *f.* Schweißbad, *n.* balneum sudatorium, (nach *R.* Schweißstube, s. párna); 2) *ol.* Schweißtuch, *n.* sudarium, *D.*

Potnu se, *fut. sl.* pokal, potjti se, z. B. sekerau, sich (mit einer Hacke) eine Wunde hauen.

Potný 3. Schweiß kostend?

Potočjm, *obs.* umhersenden.

†Potočnjnka, y, *f.* zrostlina, rivularia, *Bercht.* 2) samolus? *Idem.*

Potočitý 3. (který se snadně potáčj, otáčj, okolo práce), geschäftig, gewendig, agilis, sedulus; -tost, i, *f.* -gkeit, -litas, -litas; hbitěgšj potočitost tělem y rozumem, *Com.*

Potočnj 1. Bach-, rivalis.

Potočnjk, u, *m.* Wasserpetersilie, *f.* Wasserpeterlein, *n.* apium graveolens, *Linn.*; 2) Bachbunge, *f.* veronica bacabunga, *Linn.*

Potok, a, *m. loc. sing.* ku, u. ce, Bach, *m.* rivus; dešťowý p., Regenbach, *m.* torrens.

Potom, *adv.* hernach, nach der Hand, deinde, post.

Potomek, mka, *m.* Nachkommen, Nachkömmling, *m.* progenies, unus e posteris.

Potomně, *adv.* künftig, ins Künftige, künftighin, in posterum, posthac, postea.

Potomnj 1. künftig, futurus, posterus, insequens; -p časy.

Potomstwo, a, *n.* Nachkommenschaft, *f.* Nachkommen, *pl.* posteritas, posteri, progenies.

Potonu, *fut. ex.* ul, auti, untersinken, desidere, subsidere, pessum ire.

Potopa, y, *f.* Wasserfluth, *f.* innundatio, eluvio, eluvies, diluvium.

Potopec, pce, *m.* obruč mřežowaná, Trist, Einsenker beym Färber circulus ferreus clathratus.

Potopjm, *fut. ex.* il, iti, en, untertauchen, z. B jemand, mergere, demergere, submergere; fig. potopen gest we wlastnjm zyšku celý swět, *Vel.*

II. *rec.* potopiti se, untertauchen od. sich untertauchen, mergi, demergi, submergi.

Potopowačka, y, *f.* Fleischgabel, *f.* creagra.

Potopugi, owal, ati, s. potopjm.

Potowý 3. Schweiß-, potowá djrka, Schweißloch, *n.* porus.

Potracenj, *n.* Verlieren, *n* amissio; b) Mißgebähren, *n.* abortus.

Potracugi, owal, ati, s. potratjm.

Potřásám, al, ati, schütteln, stark bewegen, erschüttern, quassare, concutere.

II. *rec.* potřásati se, sich schütteln; nad někým, *K.* mißhandeln, divexare aliquem, *Com.* *Kroc.*

Potratjm, *fut. ex.* il, iti, verlieren, einbüßen, um etwas kommen, amittere, perdere; 2) mißgebären, (v. Menschen), abortum facere: žena potratila, *Vel.*

Potraušým, *fut. ex.* yl, yti, bestreuen, conspergere, adspergere.

Potrawa, y, *f.* Nahrung, *f.* Nahrungsmittel, alimentum, nutrimentum.

Potrawna, y, f. s. ſſpižjrna, *Lesch.*
✝Potrawnjk, a, m. Trakteur, obsonator; - nice, f. - inn, - trix.
Potrawný 3. d. Nahrung, (das Nahrungsmittel) betreffend.
✝Potrawoslowj, n. Trophologie?
Potřeba, y, f. Noth, Nothwendigkeit, f. necessitas; Nothdurſt, f. necessitas; nuzná potřeba, dringende Noth, großer Nothfall, absoluta necessitas; 2) Bedarf, m. nöthig, ohne Substantive, opus, necesse, necessarium; 3) Gebrauch, m. Gebrauch machen, n. usus; 4) besonders im Plur. Werkzeuge, pl. instrumenta; 5) Nothdurſt, f. opus naturae; na potřebu, od. na potřebu přirozenau gjti; swau potřebu dělati, ſeine Nothdurſt verrichten, ventrem exonerare; audy těla ku potřebě od přirozenj dané; 6) adv. s. potřebj: kdeby potřeba bylo, *Com.* 7) pl. potřeby, s. potřebné wěcy: domownj potřeby (koſſjky, koberce ꝛc.) *Vel. Cyr.* potřeby wogſku shromáždil, *B.*
Potřebj, n. nöthig, ohne Substantive, opus, necesse necessarium.
Potřebný 3. (*abs.* potřebno), nothwendig, nöthig, necessarius; bezelſtně potřebný, *Pr.* wyſoce potřebný, *Vel.* 2) nothdürftig, a) bedürftig, egens, indigens; b) dürftig, arm, egenus, egens; - ně, *adv.* nothwendig, nothwendigerweiſe, necessario; - noſt, i, f. Nothwendigkeit, Erforderung, Erforderniß, f. necessitas.
Potřebowánj, n. Gebrauch, usus.
Potřebowáwam, al, ati; *fr.* v. folg.
Potřebugi, owal, owati, *cum gen. rei, vulgo & cum acc.* brauchen nöthig haben, uti re; 2) gebrauchen, Gebrauch machen v. etwas, ſich bedienen, uti re, usurpare rem, adhibere rem.
Potřenj, n. Vertilgung, f. Untergang, m. prostratio, desolatio, destructio, conquassatio, *B.* 2) Beſtreichung, f. linitus.
Potřepám, *fut. ex.* al, ati, klopfen, s. třepám, potřepati na ramena, auch blos potřepati, auf d. Achſel klopfen, blande pulsare humeros; potřepal gi, *Wrat.* 2) ein wenig ſchwatzen, plaudern, unnütz reden, paulisper garrire, confabulari.
Potreſcy, treſtati, s. potreſtám.
Potřeſſtjm, *fut.* iti, *reg. acc.* verrückt machen, verrücken, mente dejicere, vesanum reddere, *Cyr.*
Potreſtám, *fut. ex. reg. gen.* beſtraſen, punire, poena adficere aliquem &c.; mit Worten beſtraſen, castigare verbis.
Potrhám, *fut. ex.* al, ati, án, (alles) zerreißen, lacerare, discerpere, concerpere, rumpere, dirumpere; p. ſe, ſich zerreißen, z. B. mit der Arbeit.
Potrhávám, al, ati, vorh.
II *rec.* potrhawati ſe, na někoho, angreifen, toben, anfallen, adgredi, impetere, *Com.*
Potrhnu, *fut.* hl, hnauti, anziehen, attrahere: potrhni, geď! fahre zu! impelle! 2) niederwerfen, sternere, dejicere.
II. *rec.* potrhnauti ſe, na někoho, s. potrháwati ſe; za meč ſe potrhnauti, vom Leder ziehen, ensem stringere.
Potrhugi ſe, owal, owati, vorh.
Potrjem, *sl.* s. potru.

Potřimiſka, *y, m. sl.* (*& boh.*) Schmarotzer, Tellerlecker, *m.* parasitus.

Potřjſkám, *sl.* potřjeſkám, *fut. ex.* al, ati, zertrümmern (mit Getöß), confringere, *B.*

Potřjſnjm, *fut. ex.* il, iti, pokáleti, beflecken, commaculare: krwj potřjſniti, *D.*

Potrkám *fut. ex.* al, ati, án, durch Stoßen mit Hörnern verwunden, cornibus vulnerare.

Potrmacým ſe, *fut. ex.* el, eti, ſ. trmácým ſe, *B.*

Potroſkotám, al, ati, ſ. potřjſkám.

Potrowjm, *fut.* il, iti, *sl.* verzehren.

Potrpjm, *fut reg. gen.* ſ. trpjm.

Potru (řu), *fut. ex.* třel, třjti, třen, u. třjn, beſtreichen, beſchmieren, linere, illinere, oblinere, obducere; 2) zerbrechen, zermalmen, conquassare; 3) austreiben, vernichten, vertilgen, zerbrechen, zu Grunde richten, delere, conficere, destruere, absumere, profligare; -nohama, zertreten, conculcare.

Potrubugi, owati, abſatzweiſe blaſen, ſ. traubjm, *K.*

Potrwám, *fut.* ati, eine Weile währen, a) ſich aufhalten, diversari; b) da ſeyn, superesse, *Dan.* 11, 35.

Potržka, *y, f.* Aufruhr, *m.* seditio, *K.* 2); Angriff, Anfall, *m.* Attaque, *f.* (im Privatleben), impetus, incursus, impressio.

Potuchlina, *y, f. sl.* Schimmel, *m.* situs.

Potuchnu, *fut. ex.* chl, chnauti, dumpfig, müchzend, müſſlich werden, putescere, corrumpi situ: potuchlá mauka; 2) vergehen, verſchwinden, evanescere: dobřj počátkowé aby nepotuchli.

Potůček, čku, *m. dim.* Bächlein, *n.* rivulus.

Potud (potuď), *adv.* bisher, adhuc, hucusque, ad hoc tempus; potud o tom, od. až potud o tom, ſo viel hievon, de his hactenus, *Syl.*

Potupa, *y, f.* Verachtung, *f.* contemtus, contemtio.

Potupenj, *n.* verb.

Potupjm, *fut. ex.* il, iti, en, *reg. acc.* verachten, ſich über etwas hinwegſetzen, despicere, contemnere, aspernari, spernere: *artykulowé potupeni a zawrženi*, *Vel.*

Potupitel, e, *m.* Verächter, contemtor.

Potupnjk, a, *m.* verb.

Potupný 3. verächtlich, a) verachtungswerth, contemtu dignus, contemnendus; ſchlecht vilis, humilis, abjectus; b) mit Verachtung verbunden, ſchimpflich, conjunctus cum contemtione; -ně, *adv.* contemtim, cum contemtu.

Potupugi, owati, ſ. potupjm.

Poturčjm ſe, *fut.* il, iti, Türk werden, *Kram.*

Potutedlný 3. heimtückiſch, hämiſch, subdolus, malignus; -ně, *adv.* -le-gne, p-ně haniti, p-ně ſe wlauditi, *Com.*; -noſt, i, *f.* Heimtücke, *f.* malignitas (occulta): kdoby tak bezbožné potutedlnoſti w něm hledal?

Potutmu, *mor.* ſ. podtagi.

Potužjm, *fut.* iti, *sl.* zuziehen, feſter machen; potužjm ſe, *sl.* ſich betrinken.

Potwárám, al, ati, *sl.* ſ. podbljdám u. nařjkám 3): potwáragj ho z nj.

Potwárawý 3. *sl.* ſ. podezřiwý.

Potwora, y, f. 1) Monstrum, n. monströse Geburt, Ungeheuer, n. monstrum, sl. čudo; 2) Wunderthier, ein unbekanntes wunderliches Thier, monstrum, portentum, larva: nelahodnj zpěwowé ptáků a potwor, K. p. mořská, Ungeheuer, monstrum marinum.

Potwořjm, fut. il, iti, sl. s. potwárám.

Potwořjm se, il, iti, wunderliche Gebährden machen, eine wunderbare Gestalt annehmen; sich verunstalten, deformare se: newědj gak se magi potwořiti w oděwu, w chodu y w giných marnostech, K.

Potwornjk, a, m. v. Menschen, s. potwora: ten zlotřilý potwornjk, Vel.

Potworný 3. wunderbar v. Gestalt, monströs, monstrosus, monstruosus, larvatus.

Potworstwj, n. Monstrosität, monstrositas: potworstwj w krogjch, Com.

Potwrdjm, fut. ex. il, iti, zen, bestätigen, a) befestigen, bestärken, erhärten, z. B. eine Sache, durch Beyspiele, Aussage rc. firmare, confirmare, probare; b) gültig machen, für gültig erklären, firmare, confirmare, stabilire, ratum facere aliquid, auch comprobare.

Potwrzám, obs. s. ostřjm, narážjm (sylně).

Potwrzenj, n. Bestätigung, f. Erhärtung, confirmatio.

Potwrzugi, owati, s. potwrdjm.

Potý, adv. ordinativ. alsbald, eo ipso, hinc.

Potykač, e, m. s. ssermjř, pěstnjk; 2, Vorsteckmagel, m. der Stößel am Pfluge, plonum, clavus, quo nectitur aratrum, R.

Potýkadlo, a, n. bess. bogisstě.

Potýkám se, al, ati, streiten, certare, dimicare, pugnare, contendere; s pokussenjm se potýkati; polem se potýkati, s. potkám se; 2) s. klopeytám: kůň se potýká, - stößt an.

Potýkánj, n. Streiten, n. Streit, m. pugna, prelium, contentio, certamen; 2) s. klopeytánj.

Potýkawý kůň, s. klesawý.

Powčenj, n. Belehrung, Anleitung, Unterweisung, Handleitung, f. Unterricht, m. edoctio, institutio.

Powčjm, fut. ex. il, iti, čen, cum acc. pers. & dat. rei, belehren, unterweisen, docere, edocere.

II. rec. powčiti se, ein wenig lernen, vernehmen, discere, intelligere, percipere, animadvertere, B.

Powčowánj, n. s. powčenj.

Powčowatel, s. včitel, Com.

Powčugi, owati, s. powčjm.

Powgedu, fut. ex. gel, geti, ein wenig fortfahren, reiten, proficisci.

Powgdu, fut. ex. powssel, powgiti, ein wenig entweichen, secedere: to z mysli lidem powsslo, K.

Powkáži, fut. ex. zal, zati, mit wenigen zeigen, anführen; 2) für wykáži, anweisen, assignare, D. Leschka.

Powkrotjm, fut. ex. il, iti, cen, ein wenig besänftigen, paulum lenire, mitigare, placare: bolestj swých powkrotiti, K.

II. rec. powkrotiti se, sich ein wenig legen, nachlassen, paulum remittere, quiescere: powkrotil se plamen, K.

Powlehnu, *fut.* hl, hnauti, s. po- wtichnu.
Powleknu se, *fut.* ein wenig er- schrecken, terrefieri.
Powlewjm, *fut. ex.* ein wenig nach- lassen, nachgeben, paululum remittere: zyma powlewila; powlewiti přjteli, a w něčem s njm za dobré mjti.
Powličný 3. p-nj 1. Gassen-, po- uličná pjseň, Gassenlied, *n.* canticum de trivio.
Powmenšjm, *fut.* il, iti, *reg. gen.* ein wenig mindern, minuere, *K.*
Powpadám, al, ati, fallen, v. vie- len, od. einigen, incidere: ne- gedni w nemocy powpadali; b) auf eine Zeit verfallen, z. B. in eine Krankheit.
Powpokogjm, *fut.* il, iti, etwas stillen, besänftigen, mitigare: wřeutenstwj gegich powpoko- gil, *Vel.*
Powpomenu, *fut. ex.* mahnen, flagitare, petere.
Powpomjnám, al, ati, vorh.
Powprázdnjm, *fut.* il, iti, Platz machen, ausweichen, locum facere: uteka, neprátelům swým odedwora powprázdnil.
II. *rec.* powprázdniti se, sich ein wenig Zeit nehmen.
Powsmjm se, *fut.* il, iti, ein we- nig lächeln, schmutzen, subridere
Powsmeknu, *fut. ex.* kl, knauti, stehlen, schnipfen, furto subdu- cere, *K.*
Powstaupjm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig weichen, nachgeben, pau- lum cedere: swé důstognosti a wšsemohaucnosti powstaupě, *K.*
Powtichnu, *fut.* chl, chnauti, sich legen, ein wenig aufhören, re- mittere: wjtr powtichl.
Powtuchnu, *fut.* chl, chnauti, ver- gehen, verschwinden, mitigari, praeterire: hněw otce proti synu powoblewil a powtuchl; powtuchlo wčenj Pražšké.
Pow, pol, *sl.* halb, semi.
Powada, y, *f. ol.* s. pochybenj.
Powadjm se, *fut.* il, iti, s. wa- djm se.
Powaha, y, *f.* Beschaffenheit, *f.* z. B. einer Sache, Person, Art, ratio, conditio, status; přiro- zená powaha, natürliche Be- schaffenheit, natura, indoles; v. mysli, Gemüthsart, *f.* indo- les, animus; dobrého otce po- wahy na sobě má král; 2) (sel- ten) s. powážjenj: bezewšsi po- wahy, ohne alle Überlegung.
Powal, u, *m.* ein schwacher Stamm, wie man aus dergleichen d. Dek- ke der Stube, indem man sie nebeneinander legt, zu machen pflegt; vgl. folg. powalem pa- dnaut, wie ein Stamm hinfal- len, dahin stürzen, corruere.
Powala, y, *f. sl. Göm. &c.* d. Dek- ke der Stube, tabulatum su- premum, s. hůra; vgl. vorh.
Powálám, *fut.* al, ati, *sl.* s. po- wáljm; -se, einstürzen; b) be- schmutzt werden; c) niederkom- men, parere: žena se mu po- wálala.
Powalec, e, *m.* Landstreicher, der ohne Geschäft herum zieht, pla- nus, erro, vagabundus.
Powalený 3. niedergerißen, ge- stürzt, prostratus, deturba- tus, *B.*
Powaljm, *fut. ex.* niederreißen, niederwerfen, stürzen, proster- nere: powaliti zdi městšké; p. zwěř, *Cyr.*
II. *rec.* powaliti se, stürzen, ruere, irruere, *B.*
Powáljm, *fut. freq.* il, iti, en, wälzen, herumwälzen, volve-

Digitized by Google

re, volutare; 2) *sl.* d. Ableger in d. Gruben ablegen, gruben im Weingarten, defodere, propagare vites.

II. *rec.* powalowati se, sich wälzen, herumwälzen, volvi, volutari; 2) herumziehen, herumstreichen, nichts thun, vagari.

Powanu, *fut.* nul, nauti, wehen, ein wenig, flare, spirare, *B.*

Powápenjm, *fut. ex.* kalkig machen calce commaculare.

Powařm, *fut. ex.* il, iti, eine Weile kochen, (*act.*), aliquamdiu coquere.

II. *rec.* powařiti se, eine Weile kochen, (*neutr.*) sieden, aliquamdiu fervere; gekocht werden, aliquamdiu coqui.

Powáženj, *n.* Bedacht, *m.* Überlegung, *f.* consideratio, circumspectio.

Powáži, *fut.* zal, zati, binden, ligare, vincire; - hrnce, d. Töpfe mit Drath überziehen, (*sl.* dratowati).

Powážjm, *fut.* il, iti, bedenken, überlegen, cogitare, considerare, reputare: powažte kwjtj polnjho, *B.*

II. *rec.* powážiti sobě (sy), bedenken, reputare secum, apud animum cogitare, od. blos reputare.

Powážám, al, ati, *sl.* folg.

Powážjm, (v. wozým), el, eti, dungen, laetificare, stercorare: hnogem rolj powážeti.

Powažitedlný 3. angesehen, conspicuus, *D.* 2) *sl.* achtbar, achtungswerth (bey den Titeln), suspiciendus, colendus: Pane mně welice powažitedlný!

Powazka, *y, f.* Kuhweizen, Wachtelweizen, *m.* melampyrum arvense, *Linn.* nach *D.* auch Klebekraut, swjzel, galium aparine? noch Math. herb. so viel als lnice; auch nach *Bercht.* myagrum.

Powážka, *y, f.* Düngen, *n.* Düngung, *f.* stercoratio.

Powážliwý, *f.* bedächtig, nachdenkend, s. rozwážliwý.

Powazugi, owati, s. powáži.

Powažugi, owati, s. powážjm.

Powdám, *fut.* al, ati, (alle) verheurathen, nur v. Frauenzimmern, (omnes) maritare.

II. *rec.* powdati se, heurathen wenn v. mehreren od. allen Töchtern d. Rede ist, nubere.

Powděčen, s. wděčný.

Powěděnj, *n.* Spruch, *m.* z. B. aus der Bibel, dictum: p. onoho poety, *Cyr.*

Powědomec, mce, od. powědomnjk, *a, m. sl.* s. wěštec.

Powědomost, i, *f.* Wissenschaft, d. man v. etwas hat, Kentniß, *f.* Wissen, *n.* scientia, cognitio, notitia; uměnj a powědomosti těch wěcý nemá, *Cyr.*

Powědomý 3. (*abs.* powědom, p-ma, p-mo), bewußt, Wissenschaft habend, conscius sibi, rei: gá sobě negsem ničeho powědom, ich bin mir nichts bewußt, nullius rei mihi sum conscius; gedni druhých gsau powědomi, že magj ꝛc. 2) bekannt, a) bewußt, was ich od. andere kennen od. wissen, notus, cognitus; b) Kenntniß habend, z. B. v. einem Orte; notitiam habens loci &c.: neypowědoměgšj práw, *Com.* tř gazyků dobře powědomý, *Vel.*

Powedu, *fut.* s. wedu; - prácy.

II. *rec.* powesti se, ausschlagen, erfolgen, gedeihen, eveni

re: wěc se ginač powedla, d. Sache ist anders ausgeschlagen; len se dobře powedl, *D.*
III *rec.* powedu sobě, s. wedu.
Powěgi, *fut.* powál, s. powanu.
Powěra, y, *f.* Aberglaube, *m.* superstitio.
Powěrák, u, *m.* Hakennagel, *m D.*
Powěřiwý 3. abergläubig, v. Personen, superstitiosus. -wě, *adv.* -ose; -wost, i, *f.* -gkeit, *f.* -sitas.
Powěrec, rce, *m.* abergläubiger Mensch, homo superstitiosus.
Powěrečnjk, a, *m.* vorh.
Powěrečny, -nost, s. powěřiwý.
Powěrkář, e, *m.* s. powěrec, *Com.*
Powěrný 3. abergläubisch, v. Sachen; -ně, *adv.*
Powěrky, *f. pl.*, *gen.* powěrek, abergläubische Sachen, s. powěra.
Powesno, u. powesmo, a, *n.* schwinghandvoll ausgebrochenen Flachs od. Hanf, Riste, Banste, *f.* cauda.
Powěst, i, *f.* Gerücht, *n.* a) was man spricht u. hört v. jemand, od. v. etwas, fama, rumor; b) der Ruf, in dem ein Mensch steht, fama: w powěst, w pokřik wgiti ruchbar werden, divulgari, rumore spargi, *Syl.*
Powěsým, *fut.* yl, iti, ssen, hängen, anhängen, appendere, suspendere, *B.* erb geho na praněř powěssen, *Vel.* hlawu geho na zeď powěsyli; na dřewě powěssen; powěsyti někomu nedwěda od. welblauda na nos, einem eine Brille auf d. Nase setzen, *D.* -lez někomu, einem etwas aufhängen, *D.* 2) alle hängen, Joz. 10, 26. bess. zwěssjm.
Powětřj, *n.* Luft, d. uns umgibt, d. wir einathmen *rc.* aër, coelum, anima, auch aura; nezdrawé powětřj, böse Luft, aër insalubris; 2) *ol.* Wetter, *n.* Witterung, *f.* tempestas; 3) Sturmwind, *m.* procella, *Vel.*
Powětrnák, u, *m. sl. Nitr.* Windmühle, *f.* mola pneumatica.
Powětrnost, i, *f.* Blähung, *f.* Wind, *m* flatus: powětrnostmi rozduté břicho, *Cyr.*
Powětrný 3. (*abs.* powětrno), lüftig, Luft-, aëris, aëreus; p-ná kaule, Luftballon, *m* globus aërobaticus; p-né nebe, s. tenké powětřj, *D.* p-ný kalendář, Witterungskalender, p-ný wěkaz, Lufterscheinung, phoenomenon, meteoron, *Neg.*
Powěz, s. powjm.
Powez, *fut.* s. wezu.
Powězný, ého, Thurmwächter, Thürmer, *m.* custos in turri, *K.*
Powjdačka, y, *f.* Erzählung, *f.* Histörchen, *n.* narratio.
Powjdám, al, ati, sagen, Worte vorbringen, dicere, ajo, fari: newjm, co powjdá. Nechoďte semnau, to wám powjdám. Do péra powjdat, in d. Feder sagen, diktiren, dictare; 2) erzählen etwas vergangenes, narrare, commemorare, referre, exponere.
Powidla, del, *n. pl.* ein ächtböhmisches Wort, Latwergt, *f.* electuarium, sonst lektwař, (dürre, gekochte Zwetschgen?)
Powigáček, čku, *m.* (*sl.*) Aderbinde, Aderlaßbinde, *f.* fascia.
Powigadlo, a, *m.* überhaupt womit etwas umgebunden wird; 2) Wiegenband, Windelband, *n.* vinculum, ligamen.
Powigák, u, *m.* vorh.

†Powigelka, y, *f.* zrostlina, cissampelos.

Powigi, *fut ex.* il, iti, umwinden, einwickeln, circumligare, circumvolvere; 2) windeln, z. B. ein Kind, fasciis involvere: zas má dceru, giž sem gj tři dcery powila.

Powjgjm, el, eti, vorh.

Powjm, *fut. ex.* powěděl, powědjti, powědjn, *imper.* powěz, sagen, Worte vorbringen, dicere, ajo, fari; powědjti na někoho, verrathen, prodere, indicare.

Powinen, s. powinný.

Powinně, *adv.* pflichtmäßig, vi officii.

Powinnost, i, *f.* Pflicht, Schuldigkeit, *f.* officium, partes, *pl.* 2) Eidesleistung, beeidetes Versprechen, z. B. ein Regent, jusjurandum: král včinil stawům powinnost, y také potwrdil swobod, *Vel.* powinnost králowskau činil král Polákům, *Id.* powinnost manskau, *Id.* 3) (selten), Amt, *n.* munus: se wssech p-sti ssazen potupně.

Powinný 3. (*abs.* powinen, powinna, powinno), schuldig, a) der etwas zu geben od. zu thun verbunden ist, obligatus, debens: tjm mi gest powinen; b) was man schuldig ist, debitus: dluh mně powinný.

Powjwám, al, ati, v. powanu.

Powláčjm, *fut.* il, iti, s. wláčjm.

Powlaka, y, *f.* Überzug, *m.* superindumentum; b) Ziehe, Betziehe, *f.* indumentum lodicis, *D.* c) Augenfell, *n.* der schwarze Staar, cataracta: powlaka kalná, cataracta.

†Powleka, y, *f.* zrostlina, helxines, (ist eigentlich russisch).

Powlečenj, *n.* *verb.* *v.* folg. *m.*; p-nj přes posswu, Überzug der Scheide, vaginae obductio, *R.*

Powleku, *fut.* kl, wlecy, überzie-hen, superinducere: polssta[ř]i powlecy, auspolstern.

Powlowný 3. langsam, sachte, sanft, gelind, lentus, lenis, placidus; -ně, *adv.* -iter, -nte-de; powlowný déssť, *Vel.* po-wlowný wětřjček, gelinde Luft, *D.* powlowněgssj zyma; powlo-wný oheň; gil powlowný neb djlný, *K.*; řeka magjc okliky powlowněgi ssla, *Cyr.* powlo-wně gela, *K.* powlowně wise-cý, *Com.* malý, powlowný wrd- *Syl.* tisse a powlowně půgda- potokowé gegich, *K.*; -nost, i, *f.* Langsamkeit, Gelindigkeit, *f.* das Sanfte, lenitas, lenta rati-

Pownuk, u, *m.* Antrieb ??

Powod, u, *m.* Führen, *n.* (der Pfer-de zum Prunk), ductus: koně které na powodě wésti dal.

Powodec, dce, *m.* Zugseil, funi- ductarius.

Powodnj 1. z. B. město, Wasser-stadt, *f.* (d. am Wasser lieg- wie ein Theil v. Ofen).

Powodeň, dně, *f.* (bey *Haj. m.*) Ergießung, Überströmung, Au-tretung, *f.* z. B. eines Flußes exundatio; fig. powodeň hr-zných zámutků geg zachw-tila, *K.*

Powodnjk, a, *m.* Prunk- od. G-leitspferd, paripus, *hung.* v-zeték-ló, *Vel.*

Powoge, *f.* *sl.* s. swlačec menš- convolvulus, *Linn.*

Powognjček, čku, *m.* s. powigá[č]-

Powognjk, u, *m.* *sl.* vorh.

Powolám, *fut. ex.* al, ati, ber-fen, a) rufen, z. B. zu sich, ein Amt *rc.* vocare; ist es

Digitized by Google

wiel, als zu sich entbieten, v. einem Höhern, evocare; b) zusammen rufen, convocare.

Powognjk, u, *m.* s. powigdk.

Powolánj, *n.* Beruf, *m.* a) Berufung, *f.* z. B. zu einem Amte ꝛc. vocatio; b) Pflicht, *f.* Amt, *n.* officium, munus, partes.

Powoláwám, al, ati, s. powolám; 2) na někoho, öfters zurufen, saepius acclamare, inclamare; b) za někým, - aus Hohn -.

Powolenj, *n.* Bewilligung, *f.* concessio, permissio, auch consensus, wenn es so viel als Übereinstimmung ist.

Powoljm, *fut.* il, iti, en, bewilligen, gestatten, concedere alicui rem, annuere alicui: prosbě něčj p-ti, willfahren, auch permittere alicui, ut &c. wenn es zugestehen, erlauben, überlassen od. d. Macht geben ist; 2) nachgeben, nachlassen, z. B. ein Band, ein Seil, remittere.

II. *rec.* powoliti sobě, sich gütlich thun, manches erlauben, indulgere genio, genium curare: aby někdo nerjkal: když sobě powoljm, potom pokánj wywoljm, *K*; powol sobě, hodug! *K.*

Powolný 3. nachgiebig, obsequiosus, facilis; 2) willfährig, officiosus, obsequiosus, facilis: služby swé powolné wzkazugi ꝛc. *Syr.* služby swé wždycky powolné, s žádostj wýborného zdrawj Wassj Milosti wzkazugi, *Cyr.* -ně, *adv.* obsequenter, officiose; - nost, i, *f.* Nachgiebigkeit, *f.* facilitas; 2) Willfährigkeit, obsequentia, obsequium, officium; ženy mužům powolnosti zachowati nechtěly, *Haj.*

Powolugi, owati, s. powoljm.

Powoněnj, *n.* s. woněnj.

Poworáwám, al, ati, nachackern.

Powoskugi, s. woskugi, *D.*

Powozný, ého, *m.* Wagenmeister, magister rei vehicularis; 2) Fuhrmann, *m.* ein Gestirn, auriga, heniochus, arctophylax, arcturus, brotes.

Powozým, *fut. ex.* yl, yti, ein wenig herumführen, fahrend, paulisper circumvehere.

II. *rec.* powozyti se, sich ein wenig herumführen lassen, paulisper circumvehi.

Powracám se, *sl. fut.* s. bligi.

Powraz, u, *m. sl.* s. prowaz.

Powraznjk, *sl.* s. prowaznjk.

Powrchnj 1. äußerlich, externus; powrchnj swatost, *K.* 2) oberflächlich, superficialis, *Bercht.* powrchnj wěcy, *sl. Trents.* bewegliche Güter, mobilia; - ně, *adv.* extrinsecus; b) obenhin, oberflächlich, obiter: ne powrchně a běžně powolánj činiti; - nost, i, *f.* Oberfläche, *f.* summum, superficies.

Powrchu, *adv.* äußerlich, extrinsecus: powrchu toliko nábožnj, *K.* 2) v. oben an, a summo.

Powrhel, e, *m.* Auswurf, Ausschuß, *m.* das Schlechtere, deterrimum quodque, peripsema, *n.*: za směti a powrhel položils, *K.* auch v. Menschen, Auswurf, Fegopfer, *n.* peripsema: budau powrhel a mrzácy v pohanů, *K.* powrhel od. obawa lidského pokolenj, Abschaum des menschlichen Geschlechts.

Powrhu, *fut.* hl, wrcy, wegwerfen, abjicere; zbraň powrcy,

das Gewehr strecken, v. sich werfen, tela abjicere.
Powřjslo, s. pobřjslo.
Powrženec, nce, m. Findelkind, n. Findling, m. infans expositus; dum powrženců, Findelhaus, n. domus expositorum.
Powržený 3. part. v. powrhu; hingeworfen; powržené djtě, vorh.
Powstalý, entstanden, s. folg.
Powstanu, fut. ex. stal, stati, sich erheben, a) v. Sitzen, Liegen, aufstehen, surgere: poobčerstwj a jako na nohy powstane, R. b) entstehen, aufkommen, den Anfang nehmen, zum Vorschein kommen, exoriri, adparere; powstal wjtr, p-la powěst, p-la wálka, Vel. po Konsstantýnowi powstal Julián; c) sich aufmachen, discedere, dare se in viam; d) proti někomu, před někým, aufstehen, assurgere alicui; β), sich jemand widersetzen, sich empören, consurgere contra aliquem: powstal lid obecný proti wrchnosti, Vel.
Powstáwám, al, ati, vorh. 2) fut. sl. aufstehen, v. allen: páni gesstě nepowstáwali (z postelj).
Powsynoha, y, f. sl. Göm. žena s klewetami po wsy chodjcý, Klatscherinn, garrula.
Powycházým, el, eti, ein wenig hinausgehen, itare.
Powydané djlo, s. djl.
Powydáwám, fut. al, at, sl. alles ausgeben, expendere; 2) alle od. einige (Töchter) verheurathen.
Powydchnutj, n kleine Rast, Ruhe, respirium.
Powydychnu, u. powydchnu sy, fut. ex. chl, u. chnul, chnauti, ein wenig ausrasten, requiescere.

Powyhogjm se, s. wyhogjm se.
Powyk, u, m. üblicher plur. Lerm, m. Getöse, Geräusch, n. tumultus, strepitus.
Powymlauwjm, fut. il, iti, ein wenig entschuldigen, excusare.
Powynássjm, el, eti, folg.
Powynesu, fut. nesl, nesti, etwa (ein Stück Weges, ein Stück chen) tragen, paulisper ferre, gerere, gestare, portare.
Powypustjm, s. wypustjm; po wypusstěnj krowu, Wetter dach, n. subgrunda, f.
Powyrazým, fut. yl, yti, ein we nig ausschlagen, a) heraus schlagen, durch Schlagen her ausbringen, paulum elidere excutere; b) hervorbrechen zum Vorschein kommen, erum pere, apparere; Knospen b kommen, gemmare, gemma scere; junge Zweige od. Blä ter bekommen, frondescere powyrazenj mysli, Erholun Ergötzung, f recreatio.
II. rec. powyrazyti se, si ein wenig ergötzen, se paul lum oblectare, paululum o lectari, delectari.
Powyrostu, fut. ex. rostl, růs ein wenig aufwachsen, in d. H he wachsen, succrescere, pa lulum adolescere: rádby kausek powyrostl, ich möc gern etwas größer werden.
Powyrozkládám, fut. al, ati, alles auseinander legen.
Powyroztahugem, fut. al, a sl. alles herausziehen.
Powyskytnu se, s. wyskytnu se
Powyspjm se, fut. al, ati, sich wenig ausschlafen.
Powyssjm, fut. ex. il, iti, en, gen. erheben, tollere: hlasu wýssiti; b) erhöhen, in Ar

hung der Würde, des Ansehens ꝛc. tollere, attollere, evehere, efferre; -ssenj, n. Erhebung, Erhöhung, sublatio, evectio.

Powyssugi, owal, owati, vorh. p. se, sich erheben, Syr. 23, 4.

Powystanu, s. powstanu a`: powystal z mjsta swého, Vel.

Powzbuzugi, s. wzbuzugi.

Pozabúdzám, u. pozabýwám, fut. al, ati, sl. alles vergessen, oblivisci.

Pozádám, fut. al, ati, reg. gen. begehren, Begierde haben nach etwas, concupire, concupiscere; 2) bitten, durch Bitten etwas zu erlangen suchen, petere, orare, rogare; 3) fordern, postulare, Luk. 12, 20; -ánj, n. verb.

Pozadek, dku, m. sl. sspatněgssj obilj, Aftergetreide, n. frumentum deterius.

Pozadu, adv. hinten, pone, post, retro, a tergo; hinten an, pone, post, a tergo; hinten auf, pone, post, a tergo; v. hinten her, v. hinten zu, a tergo, a parte aversa.

Pozahanbjm, fut. ex. il, iti, ein wenig beschämen.

Pozahugi, fut ex. al, ati, sudy, d. Fässer auspichen, impicare, R.

Pozament, u, m. drobné hedbáwné djlo, Posament, seidene Borten, sericeus limbus; pozamentýr, a, m. s. prymkář, D.

Pozanechám, fut. ex., reg. gen. ein wenig lassen, a) unterlassen, paululum mittere, omittere; b) verlassen, zurücklassen, paululum relinquere.

Pozapalugem, fut. owati, sl. alles anzünden, incendere.

Pozapomenu, fut. ex. menul, u. mněl, menauti, ein wenig vergessen, paulum oblivisci: gá na to, od. toho pozapomněl.

Požár, u. m. Brandstätte, f. bustum &c. s. folg.; 2) s. dým, pára, Syl.

Požáry, ů, m. pl. Dunst, Dampf, m. z. B. vom Wasser ꝛc. Höherauch (auch střjzaha, D.) vapor, halitus; aufsteigender Dampf, exhalatio; 2) Brandstätte, f. der Ort, wo ein Todter verbrannt u. beerdigt wurde, bustum; 3) Brandstätte überhaupt; s. zbořeniny, K.

Pozasmégi se, s. zasmégi se.

Pozassjwám, fut. al, ati, sl. alles vernähen.

Pozastarám se, fut. ex. ein wenig (od. völlig) Wurzel fassen, inveterascere, irradicari.

Pozastawjm, fut. ex. il, iti, ein wenig aufhalten.

II. rec. pozastawiti se, ein wenig stehen bleiben, stille halten, subsistere.

Pozastawugi, owati, praes. vorh. 2) fut. s. zastawjm, verpfänden, versetzen, alles nach u. nach, oppignorare: wssecky ssaty sy pozastawowal.

II. rec. s. pozastawiti se; 2) nad něčjm, sich worüber aufhalten, notare, perstringere.

Pozatahugem, fut. owati, sl. alles überziehen, obducere.

Pozatwrdnu, fut. dl, dnauti, ein wenig hart werden, indurescere

Pozatý 3. part. v. pozjti, abgeschnitten, abgehauen, abgemäht, demessus.

Pozaufám, al, ati, ein wenig verzweifeln, desperare: dusse s pozaufánjm zápasyla, ale nezaufala, Com.

Pozaun, u, m. Posaune, f. buccina, tuba, tuba ductilis; -ár,

a, m. Posaunenbläser, Posaunist, m. tubicen, buccinnator.

Pozaytřek, řku, m. s. der dritte Tag

Pozbawjm, fut. ex. il, iti, reg. gen. berauben, privare: toho tě gá pozbawjm, ich will dich deß befreyen, dessen entledigen, hac re te liberabo, privabo; -wenj, n. verb. Beraubung rc.

Pozbloudjm, fut. ex. il, iti, ein wenig irren.

Pozbudu, fut. pozbyl, pozbyti, reg. gen. verlieren, amittere, perdere, privari: aud žiwosti pozbyl; los werden, v. etwas, solvi. befreyt werden, liberari: toho člowěka nemohu žiwau wěcý pozbyti, - auf keine Art -.

Pozbylý 3. verloren, vermißt rc. s. vorh.

Pozbytj, n. Verlierug, z. B. p-tj rozumu, Verlierung des Verstandes, Wahnsinn, m. delirium; 2) Loswerden, n. solutio, liberatio.

Pozbywám, al, ati, f. pozbudu.

Poččám, bess. pozičám.

Pozčernám fut. al, ati, ein wenig schwarz werden, nigrescere; -nalý 3. ein wenig schwarz, nigrescens, nigricans.

Pozdálečj, adv. v. weitem, e longinquo: pozdalečj obkličuge wogsko pewnost.

Pozdě, adv., comp. pozděgi, superl. neypozděgi, spät, sero, tarde; tuze pozdě, zu spät, nimis sero; pozděli pak ge? pozdě s wstal.

Pozděsým se, fut. ex. il, iti, ein wenig erschrecken.

Pozdj se, impers. ilo se, iti se, es wird Abend, vesperascit, advesperascit.

Pozdjm, il, iti, (opozdjm), verspäten, a) aufhalten, morari; 2) aufschieben, differre,

II. rec. pozditi se, säumen, zögern. cunctari.

Pozdjrám, fut. ex. al, ati, enthülsen, deglubere.

Pozdnj 1. spät, was spät ist, geschieht, komm, wächst, reist rc. serus: tuze pozdnj, zu spät, nimis serus, auch blos serus: pozdnj bycha honěnj, K.

Pozdnjče, ete, n. Spätling, was später als gewöhnlich, geworfen, od. ausgebrütet, geheckt, gereist worden ist, serotinus.

Pozdnjsstě? vorh. D.

Pozdráhám se, fut. ex, al, ati, sich ein wenig weigern, paululum recusare, detrectare.

Pozdrawek, wku, m. Zechen, n. symposium, daher hung. puzderék, wenn man Gesundheit trinkt.

Pozdrawenj, n. Gruß, m. Begrüßung, f. salutatio: laskawém srdečném pozdrawenj!

Pozdrawjm, fut. ex. il, iti, en, s. vzdrawjm; 2) grüßen, salutare aliquem: pozdraw tě Pán Bůh, Gott grüße Dich! od. sey gegrüßt! salve, salveto! salvus sis! jubeo te salvere! pozdraw Pán Bůh! helf Gott bey Niesen, prosit!

II. rec. pozdrawiti se, genesen, convalescere, consanescere.

Pozdrawowánj, n. s. pozdrawenj.

Pozdrawugi, owati, grüßen, salutare aliquem: slawným gménem otcem wlasti neyprwé pozdrawen, Vel. 2) grüßen lassen, z. B. otec tě pozdrawuge, der Vater läßt dich grüßen, pater jubet te salvere, te salutat.

Pozdřjmám, s. zdřjmám K.

Pozdržjm, fut. ex. el, eti, aufha

ten, a) verzögern, morari, tenere, detinere, retardare; b) ab- od. zurückhalten, retinere.
II. *rec.* pozdržeti se, sich aufhalten, wo verweilen, morari, manere; b) - nad něčjm, sich über etwas aufhalten; c) sich zurückhalten, enthalten: pozdržjm se, ne hned pomsty pwedu na bezbožné, *R.*

Pozdržugi, owal, owati, vorh.
II. *rec.* p-wati se, sich aufhalten, a) wo verweilen, morari, manere; b) mit der Präpos. nad, u. dem Instr., tadeln &c. perstringere, vituperare, notare

Pozdwihač, e, *m.* Aufheber, elevator; -čka, y, *f.* -inn, *f.* -trix, *R.*

Pozdwihnu, *fut. ex.* hl, hnauti, wižen, *reg. gen.* erheben: a) in d. Höhe heben, z. B. eine Last, den Kopf &c. tollere, attollere, efferre; ist so viel als in d. Höhe richten, auch suberigere: pozdwihni oči swých wůkol, a wiz, *Vel.* b) seine Seele zu Gott, tollere, attollere; c) verursachen, z. B. Krieg, Aufruhr, movere; d) *cum gen. pers.* aufrührerisch machen, ad seditionem sollicitare: gedněch proti druhým pozdwihowati, *Vel.*
II. *rec.* p-nauti se, sich erheben, a) aufstehen, se tollere (attollere), surgere; b) emporsteigen, tollere se, surgere: w mysli se pozdwihl, *K.* c) sich empören, seditionem movere, obedientiam recusare: pozdwihli se sedláci proti pánum, *Vel.*

Pozdwihugi, owal, owati, *reg. gen.* vorh. fig. rád pozdwihuge, - bechert, - potat; nic se tjm nepozdwihug, *Com.*

Pozdwjženj, *n.* Erhebung, *f.* a) Hebung *f.* in d. Höhe, elatio, levatio, sublatio; b) *trop.* des Geistes, elatio od. sublatio animi; c) lidu, od. blos pozdwiženj, Aufstand, Aufruhr, *m.* Rebellion, Empörung, seditio: pozdwiženj weliké a baučka w obcy, *Vel.*

Pozdychám, *fut. ex.* al, ati, umkommen, den Geist aufgeben, v. allen od. einigen, exspirare, Job 36, 12.

Pozednice, *f.* Mauerlatten, *pl.* canterii murales, *R.*

Pozegtřj, s. pozeytřj.

Požehnám, *fut. ex.* al, ati, *cum dat. pers.* & *cum vel sine gen. rei.* segnen, beglücken, z. B. v. Gott, formare, beare; der Kirchenscribenten auch benedicere; 2) mit dem Genit segnen, a) Gutes anwünschen, precari alicui bona; b) Abschied nehmen, abire, discedere: požehnaw Řjma, do židowstwa se nawrátil; požehnal ho, er nahm v. ihm Abschied, *Vel.* požehnal sem gich tu, a šel odtud, *Com.* c) mit dem Kreuze bezeichnen, cruce signare; - áwám, al, ati, *fr.*

Požehnánj, *n.* Segen, *m.* a) Gebetsformel, *f.* preces, formula precum; b) Anwünschung, *f.* precatio prospera, precatio fortunae; někomu požehnánj dáti, jemand seinen Segen geben, precari alicui bene; c) Gedeihen, Wachsthum, *n.* incrementum; d) Heil, *n.* salus; od. Glück, *n.* felicitas; e) Reichlichkeit, *f.* Vorrath, *m.* copia.

Požehnaný 3. *part.* gesegnet, gebenedeiht, benedictus.

Poželenj, *n.* Mitleiden, *n.* miser-

Digitized by Google

ratio: poželenj čitedlné nad bjdami lidſkými.

Poželjm, *fut. ex.* bemitleiden, misereri alicujus, poželj ſe, ſ. zželj ſe, (*ol.* wünſchen).

Pozemdljm, *fut.* il, iti, ein wenig ermatten.

†Pozemnice, *f.* zroſtlina, epigea.

Pozemſký 3 irdiſch, d. Erde betreffend, darinn befindlich, terrenus, terrester; pozemſký ſtatek, p-ſké zbožj, Landgut, Feldgut, *n.* ditio terrestralis, immobile bonum, praedium.

Pozelenalý 3. ſ. přizelený, *D.*

Pozemſſťan, a, *m.* Erdbürger, terrae incola, terrigena, *Lind.*

Poženu, *fut. ex.* hnal, hnati, hnán, vorladen, citare, evocare; pohn. někoho z nářku; požene a obeſſle ho giná ſtrana, Pr. z té pokuty může ge pohnati, Pr. Auch iſt poženu das Futurum v. ženu.

Pozepnu, *fut. ex.* nul, u. p'al, nauti, ein wenig aufſchürzen, succingere.

Požeracý 1. z. B. p. trauba, Speiſeröhre, *f.* oesophagus, gula.

Požeradlo, a, *n.* Schlund, *m.* a) z. B. des Menſchen, fauces, gula, oesophagus; b) Abgrund, *m.* vorago, gurges, *Com.*

Požerák, u, *m. sl.* vorh.

Požerák, a, *m. sl.* ſ. pažrawec.

Pozerám, al, ati, *sl.* ſ. pohljdám.

Požeru, *fut. ex.* požral, požrati, požrán, *imper.* požer, (nicht požři, verſchlinge), alles auffreſſen, verſchlingen devorare.

Pozewnitř, *adv.* v. außen, extrinsece, *Vel.*

Pozeytřek, třka, *m.* der Tag, der zunächſt auf den morgenden folgt.

Pozeytřj, *adv.* übermorgen, perendie.

Požhogjm ſe, *fut. ex.* il, iti, ſich erholen, beſſer werden, convalescere.

Požhu, ſ. popáljm.

Požhru, Žal. beſſ. požřu.

Požičag, e, *m. sl.* ſ. půgčka.

Požičjm, *fut.* il, iti, *sl.* & *ol.* leihen, mutuo dare; -ſy, ſich auleihen, mutuo accipere.

Požilý 3. genießbar, nutzbar, utilis: požilegſſj lékařſtwj.

Požjnám, al, ati, ſ. přižjnám.

Požjnky, *f. pl.* (požjnánj, *n.*) ge[n.] požjnek, d. Schröpfe, Schröpfen, *n.* Beſchneiden des Weizens, amputatio.

Požjrám, al, ati, verſchlucken, verſchlingen, vorare, devorare, glutire; oblo požjrati, b[e]ſtig freſſen, hineinwürgen, [l]burcinari.

Požiti, ſ. ſolg. u. požnu.

Požigi, *fut. ex.* il, iti, ſ. požjwá[m] b) verdauen, zehren, conc[o]quere; beſſ. zažigi.

Požjnek, ſ. ožjnek; 2) ſ. požjnk[y]

Požitečný 3. verdaulich, verda[u]facilis concoctu: požiteč[né] lékařſtwj a nápog, *Vel.*

Požitek, tku, *m.* Frucht, *f.* N[u]tzen, *m.* utilitas: kaupiti wſſemi práwy, půžitky, [p]ſluſſnoſtmi, *Vel.*

Požitj, *u. verb.* v. požigi.

Požjwám, al, ati, *reg. gen.* gen[ie]ßen, a) mit Nutzen od. Vergn[ü]gen haben, od. beſitzen, fr[ui]: král té měny neylépe po[ž]... *Vel.* b) eſſen, vesci, edere.

Požjwánj, *n.* Genuß, *m.* a) G[e]nießung, einer angenehmen S[a]che, od. Gebrauch mit Vergn[ü]gen, od. Vortheil, fructus; Eſſen, *n.* usus.

Požjwatel, e, *m.* Nutznießer, u...

fructuarius; -lkyně, *f.* -inn, *f.* -ria, Pr.

Požiwenj, *n.* Unterhalt, *m.* Nahrung, *f.* intertentio, victus: vlišně se k těm, od njchž požiwenj magj, vkazugj, *K* z gruntů swých požiwenj mjti.

Pozkaželý 3. etwas verdorben, corruptae formae: biskup gest pozkažele řecké slowo, *K.*

Pozkrotjm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig zähmen, domare.

Pozkusým, *reg. gen.* ein wenig versuchen 2c. s. zkusým, *K.*

Pozlacenj, *n.* Vergoldung, *f.* inauratio, deauratio.

Pozlacený 3. *part.* vergoldet, inauratus, auratus.

Pozlacugi, owal, owati, folg.

Pozlatjm, *fut. ex.* il, iti, cen, vergolden, inaurare, deaurare.

Pozlátka, y, *f.* folg. *Lesch.*

Pozlátko, a, *n.* Blattgold, Blättergold, Goldblatt, *n.* bractea auri, *D.*

Pozlatnjk, a, *m.* Vergolder, inaurator.

Požlutlý (požlautlý, *Vel.*), 3. gelblich, golden, subflavus, helvolus: požlutlá a gako mosazná twář, *K.*

Pozlehčjm, *fut. ex.* il, iti, erleichtern, levare, (alleviare), *B.*

Pozměnjm, *fut. ex.* il, iti, *reg. gen.* ein wenig verändern, modifiziren, paulum mutare, immutare, vertere, modificare.

Poznačjm, *fut.* il, iti, *sl.* s. poznamenám.

Poznalý 3. erkannt, agnitus, cognitus; poznalé prawdě odpjrati, einer erkannten Wahrheit widerstreben.

Poznám, *fut. ex.* al, ati, erkennen, a) kennen, agnoscere, cognoscere; po něčem, an etwas, ex re; b) bemerken, wahrnehmen, agnoscere; c) einsehen, finden, sehen, agnoscere, cognoscere; poznal se w swých winách, - gestand, *K.* - muže, Beyschlaf haben, concumbere viro, *B.* - áwám, al, ati, *fr.*

††Poznam, u, *m.* Bezeichnung ? ?

†Poznama, y, *f.* Verzeichniß ?

Poznamenám, *fut. ex.* al, ati, bezeichnen, signare, notare, designare, describere; 2) aufzeichnen, aufschreiben, notare, annotare, perscribere; do počtu poznamenánu býti.

Poznamenánj, *n.* Bezeichnung, *f.* designatio, descriptio, notatio; 2) Aufzeichnung, notatio, annotatio, perscriptio; 3) Verzeichniß, *n.* index, consignatio.

Poznánj, *n.* Erkentniß, *f* a) Kenntniß, *f.* cognitio, agnitio; b) Anerkennung, z. B. seiner Sünden 2c. agnitio, cognitio; 2) Posen, eine Stadt in Pohlen, Posonium (beß. Posnanium), *Vel.*

Poznanský 3. aus Posen, Posoniensis, *Vel.*

Poznatedlný 3. kenntlich? *D.* sonst patrný.

Poznawatel, e, *m.* Kenner, *m.* scrutator: poznawatel tegných a skrytých wěcý.

Poznenáhla, u. hlu, gemächlich, sachte, leniter, pedetentim.

Poznowu, *adv.* v. neuem, denuo.

Požnu, *sl.* požnem, *fut. ex.* požal, požiti, *part. pass.* požat, abschneiden, abmähen, demetere.

Pozobaný 3. *part.* v. zobu, pozobu; 2) blatternarbig, *D.*

Pozobúdzám, *fut.* ati, *sl.* alle od. einige aufwecken vom Schlafe.
Pozoňka, y. *f.* (gemein), Preßburger Metzen.
Pozor, u, *m.* Acht, Achtung, Aufmerksamkeit, *f.* attentio; pozor dati, dáwati, Acht geben, aufmerken, genau zuhören, od. zusehen, beobachten, attendere; dáti sy pozor, sich in Acht nehmen, cavere od. cavere sibi.
Pozorliwost, i, *f.* s. pozornost 1)
Pozornjk, a, *m.* Beobachter? s. pozorowatel.
Pozorný 3. aufmerksam, attentus, intentus; 2) hell, sonorus, pozorný hlas, helle Stimme, vox sonora, canora; - ně, *adv.* attente; pozorně se stawěti, aufmerken, adhibere mentem *Syl.*; - nost, i, *f.* Aufmerksamkeit, *f.* attentio, intentio animi, auch diligentia, z. B. in audiendo; 2) Helligkeit, *f.*
Pozorowacý 1. Beobachtungs-, observatorius; p-cý pljssek, Leseblech des Schriftgießers, lamella accurationis, *R.*
Pozorowatel, e, *m.* Beobachter, observator; - lkyně, - inn, *f.* - trix.
Pozorugi, owal, owati, mit u. ohne Genit. aufmerken, Acht geben, observare, attendere, animum advertere; 2) bemerken, beobachten, wahrnehmen, animadvertere, observare, notare.
Pozoſſjwám (posſſjwám), *fut.* ati, *sl.* alles zusammen nähen.
Pozpátku, *adv.* rücklings, retro: pozpátku odeſſel, *Kram.*
Pozpjwám, *fut. ex.* al, ati, eine Weile singen, aliquamdiu canere, cantare.
Pozprawjm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig berichtigen, zurecht machen, in Ordnung bringen, in ordinem redigere, emendare; swých wěcý pozprawiti, *B.* pozprawená pjsma wedlé textu Hebr. *K.* pozprawil se po porážce, *Vel.*
Pozřednu, *fut. ex.* dl, od. dnul, nauti, ein wenig dünn werden, dilui.
Pozřjm, (*sl.* pozrem), *fut.* el. iti, blicken, schauen, adspicere.
Požřu, *sl.* požrem. *fut. ex.* požřel, požřjti, *imper.* požři (nicht požer), verschlucken, deglutire; prachu požřjti nedáti, *prov.* stets beunruhigen, perturbare, *Syl.*
Požugem, *fut.* owati, *sl.* alles zerkauen.
Pozůstalý 3. hinterstellig, rückständig, residuus, restans; b) hinterlassen, superstes; - lost, i, *f.* Überbleibsel, *n.* reliquum, residuum, (restantia); 2) Verlassenschaft, Hinterlassenschaft, *f.* Nachlaß, *m.* bona relicta, auch blos bona.
Pozůstanu, *fut.* tal, tati, folg.
Pozůstáwám, al, ati, übrig seyn, reliquum esse, restare: to na něm záležj, pozůstáwá, das hängt v. ihm ab, in eo situm est, *D.*
Pozůstawjm, *fut. ex.* il, iti, hinterlassen, zurücklassen, z. B. jemand od. etwas beym Sterben, relinquere.
Pozůstawugi, owati, vorh.
Pozwaný 3. *part. constr.* geladen, vocatus.
Pozwážám, *fut.* ati, *sl.* alles, (z. B. Frucht) zusammen führen, convehere.
Pozwu, *fut. ex.* zwal, zwáti,

zwán, *imper.* pozwi, einladen zu Gäste ꝛc. invitare, vocare.

Pozytýw, u, *m.* warhánky zpátečnj. Rückpositiv, *n.* pars organi postica, *Syl. R.* b) Positiv, *m.* (Gramm) gradus positivus.

Pra, eine untrennbare Partikel, ur, ab, pro, in dem Worte proavus, u. andern ähnlichen; 2) erz, summus, maximus.

Prabába, y, *adj.* Urgroßmutter, abavia.

Prabábin, *a, o,* I. der Urgroßmutter gehörig; prabábin bratr, Bruder der Urgroßmutter, abavunculus; prabábina sestra, Schwester der Urgroßmutter, abmatertera.

Praboh, *a, m. sl.* Urgott? do sta prabohů! zum Wetter! in drey Teufelsnahmen!

Prač, e, *m.* Schläger, Raufer, verbero; b) Aerschpauker (der Kinder) *D.* 2) *sl.* Wäscher, lotor.

Pračata, *n. pl.* Gassen od. Reihe? s. folg. běhati skrz pračata, Gassen laufen, virgis caedi, pračata tohoto swěta, *Com.* 2) nach *R.* Schleuderer, Steinwerfer, fundibularii.

Prače, ete ! *n.* (v. peru, práti), *Lesch.* der Singular vom vorh. Spitzruthe, Spießruthe, virga?

Práce, *f.* Arbeit, a) Arbeiten, *n.* labor, b) Bearbeitung einer Sache v. einem Künstler, opus auch labor; c) was gearbeitet od. verfertigt wird, Werk, *n.* opus; d) Geschäfte, *pl.*, Beschäftigung, negotium, occupatio; prácy sy dáti, sich Mühe geben, operam dare, studere, *D.* mnohau prácy wésti, viel Mühe u. Arbeit haben, magnum sustinere laborem, *Syl.* prácy wzložiti, zawaliti ꝛc. neměti nic na prácy, nichts zu thun haben.

Pracem, s. pratám.

Prach, u, *m.* Staub, *m.* z. B. der Erde, des Mehles, der Kräuter ꝛc. pulvis: w prach se obrátiti, zu Staube werden, in pulveres verti: ani za prach, ani za mák, gar nichts, ne hilum quidem; prach nic, dasselbe; na prach pokažen, er ist im Grunde verdorben, *D.* do prachu wyměsti, snjsti, wylizati ꝛc. *sl.* ganz -; fig. z prachu ho pozdwihl, *K.* b) prach pernatý, am häufigsten nur prach, Flaumfeder, *f.* Flaum, *m* pluma; c) prach ručničný, sehr häufig nur prach, Pulver, *n.* zum Schießen, pulvis pyrius, pulvis ignifer; d) prach na wlasy, s. pudr; 2) eine untrennbare Partikel, grund, gar, s. prachfalessný ꝛc.

Pracháŕ, e, *m.* Pulvermüller, Schießpulvermacher, auch Verkäufer, molitor, venditor pulveris igniferi.

Prachárna, y, *f.* Pulvermagazin, -Thurm, -Kammer ꝛc. camera, turris pulveris pyrii; 2) Staubboden in der Mühle.

Prachatice, *f. pl.* Prachatitz, *n.* k. Frey- u. Kreisstadt, Prachaticium.

Prachem, *adv.* eigentlich der Instr. v. prach, gar, gänzlich, völlig, plane, omnino, prorsus: wssickni prachem zahálime.

Prachensko, od. Prachenský kray, der Prachiner Kreis, circulus Prachinensis.

Prachfalessný 3. grundfalsch, falsissimus, *D.*

Prachleniwý 3. grundfaul, pigerrimus, *D.*

Práchniwjm, ěl, ěti, morsch, (mürbe, faul) werden, modern, marcescere, putrescere.

Práchniwost, i, f. Morschheit, Mürbigkeit, f. z. B. des Holzes, caries, marcor.

Práchniwý 3. sl. morsch, faul, (v. Holze), cariosus, putridus.

Práchno, a, m. sl. & mor. Zunder v. vermorschtem Holz, fomes.

Prachowka, y, f. ein mit Flaumfedern ausgestopftes Bett; 2) Staubsieb, m. cribrum pulveraticum.

Prachowna, y, f. die Pfanne am Flintenschloß, Pr. nach Ryb. das Zündloch; 2) bess. prachárna; 3) sl. Pulvermühle, f.

Prachowý 3. flaumig, aus Flaumfedern bestehend, od. damit erfüllt, plumeus; prachowá peřina, Federbett, n. culcita plumea.

Prachpolitý 3. mor. ganz begossen, perfusus.

Pracht, u, m. obs. Pracht, f.

Prachzlý 3. grundböse, pessimus.

Pracka, y, f. sl. s. přeska; pl. zdwihacý pracky, laté skrz hřjdel prostrčené, Heble, Hebtatzen beym Weißgärber, vectes lignei elevatorii.

Pracka, y, f. s. pranice, Com.

Prácka, y, f. sl. & russ. s. pradlena.

Pracný 3. mühsam, mit vieler Mühe, verbunden, operosus, laboriosus; to gest pracné, das kostet Mühe; pracný (dělný) dům, Arbeitshaus, n. ergastulum, D. 2) obs. s. stonawý; -ně, adv. operiose, laboriose.

Pracowánj, n. verb. v. pracugi: pracowánj hlawau, Kopfarbeit, f. labor animi.

Pracowitý 3. arbeitsam, laboriosus, operosus, sedulus, industrius; - tost, i, f. -keit, f. labor, sedulitas, industria.

Pracownjk, a, m. bess. dělnjk, D.

Pracugi, owal, owati, arbeiten, a) sich mit einer Arbeit beschäftigen, eine Arbeit verrichten, opus facere, laborare; b) sich Mühe geben, laborare, elaborare: o to pracugi, aby nás rozdwogili, Vel.; ku porodu pracowati, in Kindesnöthen seyn od. liegen, kreissen, parturire, partu laborare, puerperio laborare; k smrti pracowati, in letzten Zügen liegen, animam agere, Syl. přes swět pr., herumreisen, itinerari, iter facere, K. Pr. o hrdlo pr., sl. höchst schwer arbeiten, zu Tode sich arbeiten.

Pracý 1. zum Waschen gehörig, z. B. pracý necky, Mulde, f. Waschtrog, m. alveus, s. auch pratcý.

Pracyčka, y, f. dim. Werkchen, n. ein kleines Werk, z. B. Büchlein, rc. opusculum.

Pradák, a, m. s. přádelnjk.

Praděd, a, m. Urgroßvater, Ahnherr, m. abavus, D.

Prádelnj 1. z. B. cedulka Waschzettel, m. Kram.

přádelnjk, a, m. Spinner, m. nens, lanificus, D.

Prádelský, ého, m. Waschhausherr etwa possessor lotorii; - ská, é, f. Waschfrau.

Pradenář, e, m. sl. s. přezář; - ařka, y, f. - inn, f.

Přadénko, a, n. dim. v. folg.

Přadeno, a, n. Strähne, f. bey den Spinnerinnen, ein Strang gesponnenen Garnes v. einer bestimmten Anzahl Fäden, Garnstück, n.

Pradiwo, a, n. sl. Gespinst, was zum Spinnen ist.
Prádky, f pl. sl. Spinngesellschaft, Kunkel, f., s. prástwa.
Pradlák, a, mor.) s. přádelnjk.
Pradlec, lce, m.)
Pradlena, y, f., sl. pračka, Wäscherinn, mit Wasser, lotrix, lavatrix.
Přádlj, m. Spinner, m. netor, nens: př. wlny, Wollspinner, netor lanae, lanificus; 2) Spinnerinn, netrix, nens; přádlj wlny, Wollspinnerinn netrix lanae, lanifica.
Pradlice, f. sl vorh. 2)
Pradlj, m. Wäscher, mit Wasser, lotor, lavator; 2) f. s. pradlena, welches jetzt üblicher ist.
Přádlině, f. s. přádlj 2) K.
Přadlnice, f. Spinnstube, f. atrilicium, R.
Prádlo, a, n. (v. peru), Wäsche, f. lintea, (orum); 2) Waschen, n. mit Wasser, lavatio, lotio: na prádlo mi tu nenechal peněz? 3) Waschhaus, n. etwa lotorium, lavatio.
Přádlo, a, (v. předu), Gespinst, n. netum, fila; 2) Spinnerey, f. Spinnen, n. netio.
Pradýnko, richtiger přaděnko.
Prádza, y, f. sl. s. přádlo.
Pray (prey), sl. s. prý.
Pragem, práti, sl. s. přegi; 2) wohlbekommen, conducere.
Pragný 3. sl. s. přegný.
Práh, u, m. Schwelle, f. limen, Grundbaum, m. D. přes práh gjti, über d. Schwelle gehen, superare limen; od samého prahu žiwota, v. Kindheit an, ab ipso vitae limine, ab incunabulis, Syl. 2) ol. Wasserfall, cataracta, m. Durich.
Praha, y, f. Prag, d. Hauptstadt Böhmens, Praga, sl. auch Prahy, pl.: byl w Prahách. (viell. weil es aus mehrern Städten besteht); stará Praha (ol.) i. e. na Augezdě, při menssjm městě Pražstém, kde kostel sw. Prokopa, Vel. kal. h. 304. Praha nebyla w geden den wystawěna, es kann nicht alles auf einmal werden.
Práhám, ati, sl. einspannen, (Zugvieh), jungere.
Prahaussle, f. Neg. bess. přehřsstj.
Prahlý 3. s. len.
Prahnu, hl, hnauti, dorren, dürr werden, torreri; žjzný prahnauti, K.
Prak, u, m. Schleuder, funda; 2) catapulta, Vel.
Prakewnjk, a, m. Schleuderer, m. funditor, (so Cyr.; nicht prakownjk).
Prakownjk, bess. vorh.
Prakowý 3. z. B. kámen, Schleuderstein, m. lapis missilis, R. B.
Praktycký 3. praktisch, (Philos.), practicus; p-rozum, praktische Vernunft, Neg. p-ký lékař, ein ausübender Arzt, medicus practicus; -cky, adv. -ce, P.
Praktyka, y, f. List, f. Rank, machinatio, diwnau praktykau wyhnán z králowstwj, Vel. &c.
Praktykant, a, m. sl. Praktikant, practicans.
Praktykugi, owal, owati, Ränke, Anschläge, Kabalen machen, machinari: proti katolikům praktykuge, Com. falsse, fortele praktykugj, K. praktykowal o to skrze listy a dary; 2) sich in etwas üben, exerceri, (seltenere. u. neuerere Bedeutung).
Prál, verkürzt aus prawil, er sagte.

Prám, u, *m.* Fähre, Schiff zum überfahren, ponto, ratis transitoria; prám dřjwj, ein Floß Holz, rates, *R.* 2) *sl.* für prým, Borte; 3) *sl. adv.* s. hned.

Pramen, u, *m.* d. fortströmende Quelle, (Wassers) Strom, *m.* fons, scatebra, *Cyr.* 2) pramen střjbra, cauk, Silbergang, *m.* vena argenti; 3) ein Pram Holz, besteht aus mehrern Flößen, ratis, *D.* 4) pramen wlasů od. chumáč, ein Büschel Haare, Haarflechte, *f. D.* 5) (*ol.*) s. pletka 2): prowázek třjpramenný, dreyfaches Stricklein, *Huss.* 6) Strahl, radius.

Pramen, *a, m. sl.* Strich des Landes, Gegend, Strecke, *f.* plaga, tractus.

Pramének, nku, *m. dim.* Quellchen, *n.* fonticulus.

Pramenitý 3. voll Quellwassers, scaturiginosus; 2) Quell-, scaturiens, (selten, beß. folg.)

Pramenný 3. z. B. p-ná woda, Quellwasser, aqua scaturiens, *Haj.*

Pramenjm se, il, iti, quellen, hervorkommen, entspringen, z. B. Wasser, scaturire, provenire.

Pramice, *f.* eine kleine Fähre.

Pramýnek, beß. pramének.

Prampauch, u, *m.* Schwibbogen, *m.* Bogenmauer, Säulenbogen, *m.* Arkade, *f.* arcus, testudo, fornix, *Syl.* (nach *R.* Bogenpfeiler, pila parastata).

Pranewěsta, *y, f.* d. Gattinn des Enkels, pronurus.

Pránj, *n.* Schlagen, *n.* percussio, 2) Waschen, lotio.

Přánj, *n.* Wunsch, *m.* optatio; 2) Gönnen, *n.* favor.

Pranice, *f.* Schlägerey, Rauferey, *f.* pugna, rixa.

Pranostyka, *y, f.* Prognostik, Sterndeuterey, *f* astrologia.

Pranostykář, *e, m.* s. planétnjk.

Prant, *u, m.* (*obs.*) s. brant.

Pranýř, *e, m.* Pranger, Schandpfahl, *m.* palus publicus ignominiosus, pegma infamiae.

Praporec, rce, *m.* Fahne, *f.* vexillum, signum militare, auch blos signum; 2) eine Abtheilung der Soldaten, (Compagnie), manipulus: praporec v gjzdných 300, v pěšjch 500 mužů, *Vel.* praporec 400 knechtů wede podheytman, *Id.* praporcy, *pl.* s. přednj wogsko, *R.* p-řček, čku, *m. dim.* Fähnchen, *n.* vexillum; p-čnjk, *a, m.* Fähnrich, signifer.

Praprabába, *y, f.* Urältermutter, od. Urgroßmutter, atavia, (seu abavia, proaviae mater, *R.*)

Praprabábin, *a, o, adj. poss.* der Urältermutter, od. Urgroßmutter gehörig; praprabábina bába, Dritturältermutter, Mutter im 6ten Glied, intavia, ataviae mater, *R.*

Prapraděd, *a, m.* Urältervater, Ururgroßvater, atavus.

Praprađědek, dka, *m.* vorh.

Praprađědůw, owa, owo, *adj. poss.* dem Urältervater, od. Ururgroßvater gehörig: praprađědůw otec, děda praděd, Zweyt-uraltvater, Vater im 5ten Glied, atavus? abavi vel abaviae pater, *R.*

Prapravnuk, *a, m.* Großurenkel, Ururenkel, abnepos; -nučka, *y, f.* -inn, *f.* abneptis.

Prarog, *e, m.* s. parog.

Prasák, *a, m.* Saumeyer, Sauhirt, Schweinigel, subulcus.

Prasátko, *a, m.* Schweinchen, Ferklein, *n.* Spannferkel, porcellus;

prasátko na nebi, Siebengestirn, *n.* hyades, suculae, *R.*
Prase, ete, *n.* (vgl. porcus?) Schwein, a) ein bekanntes Thier, sus, porcus, *R.* diwoké prase, ein wildes Schwein, aper; b) ein säuischer Mensch, sus, porcus; *pl.* prasata, Borstenvieh, *n.* setigeri, *D.*
Anm. *sl.* bedeutet prase ein Ferkel, u. nicht ein Schwein.
Prasecý 1. d. Schweine betreffend, suarius.
Prasecyna, y, *f.* *sl.* Spannferkelfleisch, gebratenes Spannferkel.
Prask, u, *m.* Knick, *m.* Krach (Kracher), *m.* crepitus, fragor; 2) s. unter puk; 3) *sl. interj.* knicks.
Praska, *ol.* für přeska.
Praskač, e, *m.* Knaller, crepans, (flagello); 2) Peitsche, *f.* verber, flagellum, scutica, flagrum.
Praskacý 1. Knall-, s. zlato.
Praskám, al, ati, krachen, knastern, knistern, crepare, crepitare, strepere; knallen, schnalzen, mit der Peitsche, flagello crepare; praskánj bičů, *B.* 2) *sl.* prügeln, peitschen, flagellare; -áwám, al, ati, *fr.* -ánj, *n. verb.* s. praskot.
†Praskawka, y, *f.* eine Pflanze.
Praskawý 3. krachend, crepans; praskawé sklo, Knallglas, *n.* vitrum fulminans, *D.*
Prasknu, *fut.* kl, knauti, s. praskám: sklenice praskla, das Glas hat geknickt.
Praskokrk, u, *m.* eine Art Weide, salix valde fragilis.
Praskorky, *m. pl.* s. netyke.
Praskot, u, *m* s. prask, das Geklatsche (mit der Peitsche).
Praslica, y, *f.* *sl.* s. přeslice,
Prášlo, a, *n.* (*ol.*) für zoutj wody.
Prasnice, *f.* Faselschwein, *n.*
†Prassatenka, y, *f.* zrostlina, peziza.
Prassjm, il, iti, *sl.* s. praskám.
Prássek, sska, *m.* *dim.* Stäubchen, *n.* pulvisculus: 2) Pulver zum Einnehmen, pulvis medicus; čerwený pr., s. olowina; pr. pro dáwenj, Brechmittel, *n.* vomitorium; zubj pr, Zahnpulver, pulvis dentifricus, dentifricium.
Prássek, sska, *m.* Müllerjunge, Staubjunge, *m.* ein Lehrling des Müllers, tyro molaris.
Prasselma, y, *m.* Erzschelm, *m.* magnus impostor, sceleratus, fraudulentus.
Prássenice, *f.* Gestöber, *n.* des Schnees, Schneegestöber, *n.* volatus vagus nivis.
†Prassilka, y, *f.* zrostl., puccinia.
Prássil, a, *m* ein böhm. Zunahme.
Prássjm, il, iti, stauben, Staub erregen, excitare pulverem, od. pulveres, movere pulverem, pulverare.
II. *rec.* prássiti se, stauben, Staub v. sich geben, pulverare, prássj se, es staubt, pulverat; 2) stöbern, wie Staub fliegen, volitare; snjh se prássj, es stöbert, nives circumvolitant.
Prassina, y, *f.* Sommervogel; 2) s. prassiwina.
Prassiwec, wce, *m.* ein krätziger, schäbiger Mensch, scabiosus; aby tě prassiwec, od. krkawec, dásel! daß dich der Guckguck! *D.*
Prassiwjm, ěl, ěti, schäbig, krätzig werden.
Prassiwina, y, *f.* Räude, Krätze, *f.* scabies, Grind, *m.* porrigo.
†Prassiwka, zrostl., (nicht prassiwěnka,) lepraria; 2) *mor.* verb.

Prassiwý 3. räudig, krätzig, schäbig, scabiosus, grindig, scabiosus, porriginosus; -wost, i, f. s. prassiwina.
Prasskugi, owal, owati, einen Staubjungen abgeben, bey den Müllern.
†Prassnatec, tce, m. zrostlina, acrostichum.
Prassnatý 3. staubig, pulverulentus; prassnatá, sypká země, Gartenerde, f.
Prassnice, f. Schwein, das Junge gemacht hat.
Prassnjk, u, m. prassný mlýn, Pulvermühle, f. mola pulveris igniferi; 2) s. prachárna (selten): 3) prut winičný do země položený, a potom když kořeny pustil, odřezaný a přesazený, Rebengesenk, mergus.
Prassný 3. s. prassnatý; 2) sl. trächtig, (nur v. Schweinen).
Prasstěnj, n. Knastern, Prasseln, n. crepitatio: 2) s. vhozenj.
Prasstjm, fut. il, iti, derb schlagen, s. vhodjm; -něčjm, někým, niederwerfen, (niederknallen), prosternere, dejicere.
II. rec. prasstiti se, z.B. o stůl, s. vhoditi se; prasstiti sebau, niederstürzen, niederfallen, praecipitari, corruere, concidere.
Prasstjm, praes, ěl, ěti, knastern, prasseln, krachen, crepare, crepitare, strepere: oheň prasstj, K. led prasstj; mrzlo gen prasstělo.
Přástewnjk, a, m. Kunkelmann, der in d. Kunkel gehet; -nice, f. d. in d. Kunkel gehet, Kunkelweib.
Přástka, y, f. mor. & sl. s. přástwa.
Prastrejc, ce, m Aeltervaters Bruder, propatruus.
Přástwa, y, f. Kunkel, Kunkelstube, Spinnstube, f. na přástwu git, chodit, in d. Kunkel gehen, zum Spinnen zusammen kommen; 2) ein v. denjenigen, d. in d. Kunkel gehen, gegebener Schmaus; přástwu strogiti, einen solchen Schmaus geben, ausrichten.
Prasým u. prasým se, yl, yti, ferkeln, parere porcellos.
Prasynec, nce, m. Christmonat, Heilmonat, n. December.
Prát, práti, s. peru.
Pratačka, y, f. sl. Räumerey, f.
Pratám (pracem), pratal, pratati, sl. s. vklizým, klidjm, räumen.
II. rec. pratati se, Raum haben, s. měsstnauti se; b) weichen, Platz machen, loco cedere, abire.
Pratchán, a, m. der Großvater meiner Gattinn, Großschwiegervater, prosocer.
Pratchyně, f. d. Großmutter meiner Gattin, Großschwiegermutter, f. prosocrus.
Pratcý, s. pracý; pratcý kotel, Waschkessel, m. caldarium; pratcý lawice, Waschbank, f. scamnum lotorium.
Přátelé, s. přjtel.
Přáteljm se, il, iti, Freundschaft machen, sich befreunden, amicitiam inire: s nimi se přjznili a přatelili.
Přátelský 3 freundschaftlich, amicus, benevolus, officiosus, -sky, adv. amice, amanter, benevole.
Přátelstwj, n. Freundschaft, f. a) Verwandschaft, cognatio, propinguitas, krewnj přátelstwj, Blutsfreundschaft, consanguinitas; b) d. gegenseitige Liebe,

gegen einander, amicitia, amor; přátelstwj austnj, listownj, s. listownj, Lomn.
Přátelstwo, a, n. Freundschaft, f. d. Verwandten, cognatio, cognati, propinqui.
Přateta, y, f. děda sestra, des Groß-vaters Schwester, f. proamita, R.
Přatnj, s. opratnj.
Praud, u, m. Strom, m der Gang od. Lauf eines flüßigen Körpers, flumen, cursus: praudem teče bigný potok krwe lidské, Vel.
Praudjm, il, iti, zum Zorn reizen, exacerbare.
Praudnjk, a, m. Harder, m. mugil, Haraat.
Praujec, jce, m. bábin bratr, Großoheim, Bruder der Aeltermutter, proavunculus.
Prauh, u, m. folg., 1), 3): prauh nebe neb pás, Com. Himmelsstrich; prauh neb pás země, Neg
Prauha, y, f. Strieme, f. vibex; 2) Narbe, f. cicatrix; 3) Streif, m. stria.
Praut, u, m. richtiger prut.
Prauteček, tečku, m. dim. folg.
Prautek, tku, m. dim. Rüthchen, Rüthlein, Zweiglein, n. virgula; 2) in B. auch für Los, podil.
Prautěnný 3. aus schwanken Reisern bestehend, vimineus.
Prautj, n. coll. schwanke Reiser, z. B. zum Flechten, d. Gerten, Ruthen, vimina; Gestrüppe, n. virgultum, R.
Praužek, žku, m. dim. v. prauh, Strichel, n. Akzent, m. accentus, apex, D.
Praužka, y, f. üblicher pl., sl. Göm. gewiße gestreifte kleine Aepfel.
Praužkowaný, 3. sl. gestreift, z. B. Polster, striatus.
Práw, práwa, práwo, adj. abstr. in folgenden u. ähnlichen Redensarten: práw býti (někeho), für etwas stehen, Mann seyn, gut stehen, spondere; on w té při práw zůstal, - hatte Recht, gewonn den Proceß, Pr. kdo ge z wás práw neb kriw, wer - Recht od. Unrecht hat, Cyr. lidem práwu býti, - Recht wiederfahren lassen, suum tribuere, Pr. když sem mu potratil chcy mu práw býti, - ersetzen, - compensare, satisfacere, Pr. ze sskod autratných práw býti, dasselbe; žádný sám sobě nemůže práw býti, - sich Genugthuung verschaffen, Pr.
Prawačka, y, f. d. d. rechte Hand gehörig gebraucht.
Prawák, a, m. der d. rechte Hand gehörig gebraucht; prawák y lewák, der rechts u. links ist, ambidexter.
Práwám, al, ati, fr. v. peru.
Přáwám, ati, fr. v. přegi, Com.
Prawda, y, f. d. Wahrheit, a) d. in einer Sache, in Worten ist, wenn nicht gelogen wird, veritas; prawdiwá prawda, d. gewiße Wahrheit, certa veritas, Com. hmotná a holá prawda, derbe u. trockne Wahrheit, sicca, seria veritas; makawá pr. s. makawý; gest w prawé prawdě welmi diwná wěc 2c. Vel. sladká gest prawda, (píseň Egyptská), Id. b) Wirklichkeit, f. veritas: gméno a tytul má bez prawdy, K. w prawdě, na mau prawdu, wahrlich, vere, vero, profecto, sane, nae; gaké čj w prawdě gsau, K. s. auch Kontrfekt; c) etwas Wahres, verum; prawdu řjcy, d. Wahrheit sagen, verum dicere; powěz prawdu, rrobiges hlawu, prov. sl. veritas odi-

ℓum parit; k prawdě, (k wjře) podobný s. podobný 2); d) *sl.* & *ol.* s. spprawedlnost: gaká ge to prawda? má se gemu prawda stati, *Durich.* e) *sl. adverbialiter*, ja, freylich, allerdings, utique: mati ti to dala? prawda že ona, freylich sie.

Prawděpodobný 3. s. podobný 2); -nost, i, *f.* Wahrscheinlichkeit, *f.* verisimilitudo.

Prawdiwý 3. wahrhaftig, wahr, wirklich, verus: prawdiwá o wěcech wědomost; -wost, i, *f.* Wahrhaftigkeit, *f.* veritas; -wě, *adv.* vere, sane, profecto.

Prawdomluwný 3. wahrhaftig, wahrredend, verax; -nost, i, *f.* Wahrhaftigkeit, *f.* veritas.

Prawdotwárný 3. vorh. ??

Práwě, *adv.* recht, a) gehörig, richtig, recte; b) wahr, vere: práwě sauditi, *Pr.* 2) grade, just, eben, commodum, commode.

Prawé ého, *n.* das Wahre, Richtige, Wahrheit, *f.* veritas: to még za nepromĕnitedlné prawé, *Com.* za prawé dáti někomu, - recht geben.

†Prawěnka, y, *f.* zrostl., justitia.

Prawěný 3. *part* erwähnt, obbesagt, supradictus, memoratus.

Prawice, *ol.* desnice, *f.* d. rechte Hand, dextra od. dextra manus.

Prawjdko, a, *n.* Richtscheit, *n.* amussis, regula: podklaďacý prawjdko, Setzlinie, *f.* (Buchdruck.), regula supposititia.

Prawidlný 3. regelmäßig, richtig, gehörig beschaffen, rectus; b) den Regeln gemäß, conveniens regulis od. regulae; - nost, i, *f.* Regelmäßigkeit, *f.* rectum, recta ratio, ordo, consensio cum lege; -ně, *adv.* recte, convenienter regulis. (Gebildet prawidlo, gerade so, wie kaddlný v. kadidlo).

Prawidlo, a, *n.* *gen. pl.* prawid Richtscheit, *n.* amussis, regla; 2) Winkelhaken, *m.* eiserne Linial (Buchdr.) gnomon, regula: weliké prawidlo, Waaglatte (Maur.) libella, *f.* 3) Rgel, *f.* Grundsatz, *D.* regula, le praescriptum, praeceptum principium, fundamentum

Prawjm. il, (prál), iti, eno, sgen, Worte vorbringen, dicre, ajo, fari: prawil to býssalbau, *Com.* - ku péru, diktren, dictare.

Práwnj, jho, Gerichtsverwalte Justiziarius, judex, justitiarus, *D.*

Práwnj 1. gerichtlich, judiciali - *adv.* in judicio: pře se práwně wede, *Vel.*

†Práwnjk, a, *m.* Advokat, Advcatus, causidicus, od. übehaupt juris consultus, *Zing Dlab. Jungm.*

Práwno, a, *n.* Slowenské, Němcké, Windisch-, Deutsch Probe Marktflecken in Thuróz, Prón

Prawnučka, y, *f.* Urenkelinn, proneptis.

Prawnuk, a, *m.* Urenkel, *m.* prnepos; prawnuka dcera, Zwey Urenkelinn, Klein-Nichte, abneptis; prawnuka wnučk Dritturenkelinn, Tochter im Glied, atneptis, *f.* prawnu prawnučka, Viert-Ur-Enklinn, Tochter im 6. Glied, trneptis; prawnuka syn, Zwe Ur-Enkel, *m.* Klein-Neffe, abnepos; prawnuka wnu prawnuk, Dritt-Viert-Ur-E

kel, Sohn im 5. 6. Glied, atnepos, trinepos.

Práwo, a, *n.* Recht, *n.* Befugniß, *f.* Fug, *m.* jus; práwo přirozené, Naturrecht, jus naturae; p. městské (swětské), bürgerliches R., j. civile; p. obecnj (obecné, obzwlásstnj, allgemeines, Privatrecht, j. publicum, j. privatum, pr. obecné, pr. wssech národů, Völkerr., jus gentium; *Syl.* p. a zřjzenj zemské, Landr., j. municipale, provinciale, *Syl.* p. autrpné, peinliches R., Halsgericht, Fehmgericht, j. criminale, auch capitale; p. wogenské, Kriegsr., j. bellicum; Kriegsgesetze, j. militare, leges militares; p. odměnné, Vergeltungsr., j. talionis; p. swětské aneb cýsařské, městské práwo, weltliches R., bürgerliches R., j. civile, *Syl.* p. Božské, göttliches R., j. divinum; p. stawnj, Arretirungsrecht? j. detentionis (arrestationis); p. stané, erstandenes R. (wegen versäumter Appellation u. drgl.) sententia in contumaciam lata, (sub cujus publicatione judices stant); p. hraničné, Gränzr., Gränzenr., j. finium regundorum; swolené p. obecné, plebiscitum, *Vel.* po práwě gjti, od. práwem gjti, rechten, gerichtlich suchen, verfolgen, jure procedere; práwem se řeď, a po něm gdi, *Vel.* co práwo chce mjt, to musý gjt, *prov. Com.* podlé práwa, gesetzmäßig, z práwa, dasselbe: wlastně a z práwa mu to náležj, *Vel.* za práwo dáti (poswědčiti), einem Recht geben, s. auch očitý u. hestinsky; přjsnost práwa, s. milost 2) *D.*; 2) Gesetz, *n.* (einzelnes), lex, praeceptum: práwo Božské: nepokradeš, *Pr.* ten práwo wynesl a wstanowil, *Vel.* to za práwo wynesl, *Id* práwa 12ti tabulj, leges (Romanae) 12. tabularum; 3) od. moc práwa, Gerichtsbarkeit, *f.* Gerichtszwang, *m.* jurisdictio, potestas; 4) Bill, *f.* Gesetzesvorschlag, *m.* lex.: práwo swé přednesl, *Vel.* 5) Gericht u. Ort wo Gericht gehalten wird, locus judicii, jus, judicium; před práwo obsýlati, obeslati, pohánĕti, s. obeslli, u. pohánjm; ku práwu státi, před práwem se postawiti, vor Gericht kommen, in judicium venire; práwa gdau, zastawena negsau, *Pr.* 6) Geldbuße, Geldstrafe, *f.* (od. Gerichtsgebühr?) mulcta, (birsagium): od stawunku 5 grossů práwa dey rychtáři, *Pr.* s. auch doktor.

Práwokrewnjk, *a, m.* Gerichtsverwalter?

††Prawomluwnost, *i, f.* Jurisprudenz? jurisprudentia.

Prawomocnjk, *a, m.* s. práwni, *D.*

Prawomocnost, *i, f.* Rechtskräftigkeit, Rechtskraft, *f.* vis juris; 2) Gerichtsverwaltung, *D.* Gerichtsbarkeit, jurisdictio.

Prawomocný 3. rechtskräftig, vim juris habens; -ně, *adv.* juxta jus.

Prawopis, u, *m.* Rechtschreibung, *f* orthographia.

Prawopjsebnost, i, *f* vorh.

††Prawopjsemnost? *Jungm.*

Prawost, *i, f.* Recht, *n.* aequitas, Jz. 59, 14. 2) das Rechte, Richtigkeit, *f.* rectum, Jz. 26, 10.

Práwotah, *a, m.* Proceßverzögerer, *Com.*

Prawotjm, iti, *sl.* gerichtlich suchen, Proceß führen, litigare.
II. *rec.* prawotiti se, Proceß führen, rechten, litigare.

Prawowěrný 3. od. prawowěřjcý, 1. rechtgläubig.

Prawý 3. (*abs.* prawo), recht, nicht link, dexter, z. B. der rechte Arm, Hand, Fliegel; w prawo, na prawo, rechts, nach der rechten Hand (Seite) hin, ad dextram, dextrorsum; s. auch lewý, u. folg.

Prawý 3. (vgl. probus, βραβος, brav), recht, a) wahr, wirklich, verus: tomu sami za prawé dáti musýte, *K.* b) den Gesetzen gemäß, legitimus: pominul prawých dědiců, *Vel.* z křiwé při prawau učiniti, *K.* c) gehörig beschaffen, rectus: w prawém běhu s koně spadl, *Vel.* d) ächt, sincerus, (autenticus): to prawé a nepodwržené gest, *Com.* e) *sl* s. přjmý; im Bergbau, prawá wěc, grader Gang, vena recta; s. auch na b).

Práza, y, *f. mor.* & *sl.* s. příze.

Prazák, a, *m. mor.* s. přezák.

Prázdnjm, il, iti, leeren, leer machen, vacuefacere, vacuum reddere, exinanire; 2) s. zahálјm; - něnj, *n. verb.* b) s. zahálenj.

†Prázdnohlawka, y, *f.* zrostlina, ascophora.

Prázdnost, i, *f.* d. Leere, od. das Leere eines Ortes, Buches, Kopfes rc. vacuum, inane, vacuitas, inanitas; 2) Muße, *f.* vacuitas a negotiis: k něčemu sobě prázdnost způsobiti, *Cyr.* w čafu prázdnosti; prázdnost mjti, Muße haben, otium habere; snažný y w prázdnosti zaměstknaný gest, *Com.*

Prázdný 3. (*abstr.* zden, zdna zdno, auch zen, zna, zno), lee a) nichts in sich enthaltend, z. B Haus, Beutel, Glas, Stad Hafen, Stroh, Hände, Mage rc. vacuus, inanis; wjry prá zdný, treulos, perfidus; b ledig, erledigt, unbesetzt, vacu us, inanis, vacans, z. B. Wa gen, Pferd, Papier, Stuhl Platz rc. prázdný auřad, prá zdně léno, ein offenes Lehn; c frey, befreyt, missend (mit der Genit.) liber, privatus: kdy swé tagné nemocy prázdn gest; dluhů prázden budeš žádá ženy prázen býti; ab wšech zemj geho prázden byl - meiden soll, *Vel.* prázden ze mě, města, dworu, *Id.* milos Božj prázdni; s. auch Gerem 49, 12; d) blind, imaginarius z. B. bitwa na prázdno, blin der Lärm, imaginaria pugna bjti se na prázdno, einen blin den Lärm machen, imaginari as dimicationes parare; e (*ol.*) s. zahálіwý: prázdný člo wěk, *Vel.*

Pražan, a, *m.* ein Prager, Pra gensis; - nka, y, *f.* -inn, Pragensis, *fem.*

Prázen, zna rc. s. prázdný.

Praženice, *f. sl.*, sskwařenic *mor.* Eyer u. Schmalz, gerühr te Eyer, ova frixa.

Praženka, y, *f.* Mehlspeise, etw Sterz, *m.* Schmoren.

Pražený 3. gedörrt, gebraten, ge röstet, tostus.

Pražek, ě, *m.* der Gatte der En kelinn, progener.

Pražjm, il, iti, en, dörren, bra ten, rösten, torrere; 2) s. zaž nu, zahnati: nazpátky praž ni byli, *Cyr.*

Digitized by Google

Prażina, y, f. der erhöhte Vorplatz an den Fenstern.

Prazloděg, e, m. Erzdieb, m. maximus fur, furum maximus.

Prażma, y, f. Brassen, m. (Brachse, Brachsme, f.), ein Fisch, sparus, Linn. mořská prażma, Meerbrassen, sparus pagrus, Linn. 2) (v. prażim), Sange, f. gesängte od. gedörrte Kornähren, spica tosta, mola salsa: běti opalugjce prażmu, zapálili (město), Vel. (3) s. pražesnice, Lesch. (wenig üblich.)

Pražský, 3. v. Prag, Prager, Pragensis, - sky, po p-sku, adv. more Pragensium.

Prčawka, y, f. Holzkirschbaum, prunus cerasus avium, Linn.

Prch, obs. s. prchnutj.

Prchal, a, m. Flüchtling, m. transfugus.

Prchám, al, ati, s. prchnu, a), b), Com.

Prchle, s. prchliwě.

Prchliwý 3. jähzornig, jäh, hitzig, praeceps irae, iracundus; - wě, adv. iracunde; - wost, i, f. Jähzorn, m. Hitze, ira praeceps, iracundia.

Prchloblizník, u m. zrostlina, dulichium.

Prchlonitník, u, m. zrostl., astus.

Prchloplewník, u, m. zrostlina, mimetes.

Prchlý, 3. vorh.

Prchnu, fut. ex. prchl, prchnauti, entlaufen, a) entweichen, entfliehen, entspringen, aufugere, fugere, auch relinquere aliquem: b) entfliehen, entgehen, effugere, devitare, evitare, vitare, evadere; c) eilend laufen, schnell fliehen, volare, B. 2) sl. Nitr. s. pelichám; - nutj, n. verb.

Prčka, y, f. s. frčka.

Prčina, y, f. s, prk.

Prd, u, m. Furz, Farz, m. crepitus ventris.

Prdauch, u. prdoch, a, m. Farzer.

Prdaus, a, m. od. prdausek, ska, m. sl. který se prdausý.

Prdausým se, yl, yti, sl. s. bortiti (boriti se?), Lesch.

Prdel, e, f. Arsch, Steiß, m. Ausgang des Mastdarms, podex, anus; - lka, y, f. dim.

Prdelatý 3. arschig.

Prdjm, ěl, ěti, furzen, farzen, pedere.

Prdlaun, a, m. Furzer.

Prdlawka, y, f. ein viele Winde verursachender Rettig.

Prdlawý, der oft furzet.

Prdnutj, s. prd.

Prdoch, a, m. s. prdlaun.

Pře, sl. pre, eine untrennbare Partikel, in der Zusammensetzung, a) mit den Bey- u. Nebenwörtern, sehr, valde, vehementer; b) mit den Zeitwörtern, über, zu viel, entzwey ꝛc. 3) sl. oft für pro: prechladjm, prodám ꝛc. ꝛc. für prochladjm, prodám, auch prebaba für prababa, prepreděda, preprewnučka ꝛc. für praprawnučka.

Pře, f. Streit, m. mit Worten, contentio, certamen. Ist es ein gelehrter Streit, so steht auch lis, controversia; 2) Rechtssache, f. Rechtshandel, m. dica, lis, causa; pře o haně, Injurienklage (Proceß), actio injuriarum; pře o hrdlo, od. pře otrpná, peinlicher Proceß, causa capitalis; pře z wýtržnosti, z raněnj, zchroměnj, zbitj, zerwánj, Pr. z strany cti, Ehrensache ꝛc. při mjti, einen Proceß haben, habere litem; insgemein processum habere,

certare cum aliquo in judicio; při ztratiti, (prohrati, propecy), we při padnauti, klesnauti, pře neobdržeti, prosauditi, den Proceß verlieren, cadere causa, auch cadere formula; pře giž gest ztracena, odsauzena, *K.* při wyhrati, den Proceß gewinnen, vincere causa (auch causam) od. judicio; při rozhodnauti, rozwesti, den Streit entscheiden, heben, litem decidere.

Přeběda! *interj.* heu miseriam! ach běda, přeběda! o Jammer, über Jammer!

Přeběhlec, lce, *m.* Überläufer, perfuga, *R.*

Přeběhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, durchlaufen, a) z.B. einen Ort, Raum, Feld ꝛc. percurrere, emetiri, b) mit Worten, mit Munde, nach der Reihe erzählen, percurrere; c) mit den Augen, auch Schrift, Buch, (durchlesen), percurrere, perlustrare, oculis: knihy a spisy něčj přeběhnauti. d) mit der Seele od. mit Gedanken durchdenken, percurrere animo; e) (*neutr.*) verstreichen, dahingehen, elabi, avolare: léta přeběhla, - drahná chwjle ꝛc. f) mit Laufen zubringen: celý den gen přeběhal; g) *sl.* s. předběhnu; - nutj, *n. verb.* Durchlaufen, *n.*

Přeběhawám, *al, ati,* přeběhugem, owati, *sl.* s. verb.

Prebenda, *y, f.* Pfründe, praebenda, beneficium ecclesiasticum; 2) Nahrungsgeld, Traktament, *n.* praebita, (orum) *n.*

Přeběrač, *e, m.* Klauber, purgator; - čka, *y, f.* - inn, *f.* - trix.

Přeberný, přeberčiwý, 3. *sl.* wybjrawý.

Přeberu, *fut. ex.* bral, brati, viel wegnehmen, nimis mu tum od. nimium auferre, d mere, tollere; 2) durch zu v Ausklauben das Schlecht wählen: abys nepřebral, a z se abys nedobral, *Lomn.* lesen, klauben, durchklauben B. den Salat, Erbsen, Lins ꝛc. das Unreine einzeln hinw nehmen, purgare; 4) ersch psen, exhaurire: stodoly a sk py lidské přebrati se moha *Com.*

II. *rec.* přebrati se, z. B. w nem, sich mit Wein überlad obruere se vino; Überfluß h ben, exuberare: strom je p bral gablky: s. auch verb.

Přebigi, *fut. ex.* il, iti, zu v schlagen, z. B. zu viele Stu den, v. der Uhr, nimis mult ictu indicare horas; 2) im durch Schlagen überwinden; kartách někoho, ginau kar zabiti, abstechen, *D.*

Přebjhám, *al, ati,* hin u. her la fen, discurrere; 2) übersteig superare: přebjhali co na a roky z důchodůw, *Vel.* má n co mimo swau potřebu stat přebjhagjcýho, *K.*

Přebjljm, *fut. ex.* il, iti, überw ßen, dealbare; s. bjljm.

Přebjračka, y, Klauberey, *f.*

Přebjrám, al ati, s. přeberu; h. prsty, z. B. na warhan na pjšťale ꝛc. spielen.

II. *rec.* přebjrati se, z. B. penězých, hrusskách, w statc w pokrmjch, *K.* a) mit Geld spielen, sich beschäftigen; b) au klauben, bess. wybjrati (přjli

Přebjrawý, s. wybjrawý, *K.*

Přebjrka, y, f. Klaubtruhe, f. D.
Přeblažený, überglückselig.
Přebolestný 3. sehr schmerzlich, a) v dem Leibe, valde dolens, dolorosus; b) v. der Seele, valde acerbus; - ně, adv. cum magno dolore.
Přebředu, fut. ex. dl, přebřjsti, selten přebresti, Job. 28, 4. (wodu), durchwaten, vado transire.
Přebřjsti, s. vorh.
Přebrodjm, il, iti, sl. vorh.
Přebudu, fut. ex. byl, byti, länger als etwas dauern, diutius perdurare: mněl sem, že swět přebudu; s. pobuda.
Přebydlj, n. Unterkunft, f. receptio.
Přebytek, tku, m. Überschuß, m. redundantia, Syl.
Přebýwám, al, ati, s. obýwám; 2) s. zbýwám, überzählig seyn, Syl. - ánj, n. verb.
Přeč (přeč, B.), s. pryč, Vel.
Přečkám, fut. ex. al, ati, ausdauern, d. Zeit aushalten, abwarten, exspectare; 2) überleben, s. přečkám.
Přecenjm, fut. ex. il, iti, zu hoch schätzen, immoderate aestimare.
Preceptor, a, m. včitel djtek, Com. Präceptor, praeceptor docens.
Přecházka, y, f. Übergang, m. z. B. über einen Graben, transitio, transitus; 2) sl. s. procházka.
Přecházým, el, eti, s. přegdu.
Přechlapjm, fut. ex. iti, sl. übertreffen, s. překapanošjm.
Přechmeljm, fut. ex. überhopfen; fig. onamu potom přechmelj, jak sme negednau wiměli. Lom.
Přechodjm, fut. ex iti, (acc.) mit Gehen zubringen: celý den přechoditi, den ganzen Tag (müßig) herumgehen; b) s. přegdu.
Přechowám, fut. ex. al, ati, s. přechowáwám.
Přechowáwač, e, m. Hehler, z. B. beym Stehlen 2c. occultator, receptator; - čka, y, f. - inn, f. - trix, - trix.
Přechowáwám, al, ati, aufnehmen, Aufenthalt verstatten, receptare; b) insgeheim, unerlaubt jemand beherbergen, wie Diebe, occultare: blud přechowáwati mezy sebau; - ánj, n. v.
Přechudý 3. sehr arm, perpauper
Přechuwač, e, m. sl. Wollkrampler, carminator.
Přechwáljm, fut. il, iti, übermäßig loben, plus justo laudare.
Přechytrám, fut ex. al, ati, überlisten, circumvenire.
Přečiněnj, n. Verbrechen, n. delictum, admissum, commissum.
Přečinjm, fut. ex. il, iti, verbrechen, etwas begehen, committere, delinquere, admittere; - někomu něco, beleidigen, laedere.
Přečinka, y, f. sl. s. přjhrada.
Přečisťowánj, verb. v. folg.
Přečisťugi, owal, owati, reinigen, läutern, purgare.
Přečistjm, fut. ex. il, iti, verb.
Přečjtám, fut. al, ati, durchlesen, überlesen; b) durchzählen, s. čjtám.
II. rec. přečjtati se, s něčjm, öfters zählen: s některými wěcmi vstawičně se přečjtagj, Cyr.
Přečkám (přečekám), fut. ex. al, ati, reg. gen. überleben, superesse, superstitem esse, super vivere, jemand, alicui, Vel. žiwotem někoho, dasselbe; 2) s. přečekám.
Přecljček, čku, m. dim. v. folg.

Precljk, u, *m*. (mittelat. pretiolum, eine Art Süßkuchen, auch mittellat. bracellus, brachiolum), Prezel, (Kringel), *m*. spira; *pl*. precljky, Ringsteine beym Pfluge, annuli, *R*. - kář, e, *m*. - řka, y, *f*. Prezelmann, Prezelweib, *n*. vir, mulier spiras vendens.

Prečo, *sl*. s. proč?

Přecpám, *fut. ex*. al, ati, überfüllen, überstopfen, nimis implere.

Přečtu, *fut. ex*. přečetl, přečjsti, přečten, s. přečjtám, a).

Před, (vgl. πρo, pro), vor mehrern Mitlautern přede, auf d. Frage wo? mit dem Instrum. u. auf d Frage wohin? mit dem Akkusativ, vor, a) von der Zeit, wenn es dem nach entgegenstehet, ante, z. B. předemnau, vor mir, vor meiner Zeit, ante me; přededném, vor Tage, ante lucem, auch abhinc, z. B. před třemi lety, vor 3 Jahren, abhinc tres annos, tribus abhinc annis, Léta před Krystem P. 387 Galli Řjm wzali, *Vel*. b) in Gegenwart, vor jemandes Augen, coram, apud; před lidmi něco dělati, vor Leuten etwas thun, coram hominibus &c. předemnau, vor mir, in meiner Gegenwart, coram me; před přjtomnostj mnohých wzáctných lidj to učinil, - in Gegenwart -; před rukama, bey der Hand, praesto: gest skutek před rukama; před někým se pokořiti, sich vor jemand demüthigen, se coram aliquo demittere; před práwem winiti někoho; před někým tisse vklauznauti; báti a třasti se před někým, před něčjm; c) wenn es dem hinter entgegen steht, ante, pro: před wráty státi, seděti, vor dem Thore stehen, sitzen, ante portam stare, sedere; přededwěřmi, vor der Thüre, ante januam: někoho přede dwéře postawiti, jemand vor d. Thüre stellen, aliquem ante januam collocare; gjti před krále 2c.; to mi se gesstě pořád před očima plete, s. pletu se; d) diesseits, cis: před mořem, jenseits des Meeres, cis mare; před Dunagem 2c. d) s. nad: on před ginými práwo a lepssj sprawedlnost má, Pr. e) s. proti: gich mjsto salássů před horkem vžjwali, *K*; s. auch hágjm 2c.

II. In der Zusammensetzung, vor, prae, ante.

Předám, *fut. ex*. al, ati, zuviel geben, nimis multum dare; kdo předal, ten prohral, vergeben ist verspielt; 2) hie u. da *sl*. für prodám; - dwám, al, ati. *fr*.

Předběhnu, *fut. ex*. hl, hnauti, vorlaufen, im Laufen zuvor kommen, praecurrere; 2) überlaufen, durch Laufen übertreffen, antevertere, superare aliquem.

Předběhuně, *f*. Vorgängerinn, *f*. předběhuně zymnic.

Předběžný 3. vorläufig, praevius; - ně, *adv*. - vie.

Předbjhám, al, ati, vorh.

Předc, *ol*. für před se.

Předce, (v. před se), *adv*. doch, dennoch, jedoch, tamen; předce wssak, jedoch, *D*. žalost wždy předce a předce potkáwá, *Cyr*. 2) s. pořád, fort; gel předce mimo to křjdlo, *Cyr*. nuž s námi předce, darauf mit uns fort; nechť gdau předce, sie sollen fortgehen, abeant.

předchautka, y, *f.* Vorgeschmack?
Předcházým, el, eti, s. předegdu; -giné, (*acc.*) pokorau, *Com.* -swým přjkladem, *Cyr.* 2) vorgehen, vorausgehen, praecedere, praeire: ta wěc předcházý, diese Sache geht voraus; s. auch ruka.
předchůdce, *m.* Vorgänger, *m.* antecessor; Vorläufer, *m.* praecursor, anteambulo.
Předchwátjm *fut.* il, iti, cen, vorher einnehmen, wegnehmen, vorausnehmen, praeoccupare, antecapere, praeripere; b) vorlaufen, praeoccupare, praecurrere: neby předchwátiti chtěly oči, *Vel.* s. folg.
Předchwátnu, *fut.* tl, od. tnul, nauti, vorh. entreißen, wegschnappen; praeripere: někomu wjtězstwj, klénot a dar předch.; předchwácen gsa smrtj, wykonati nemohl, *Vel.*
Předchutnánj, *n.* Vorschmack, *m.* praesensio.
Předčigi, čil, čjti, s. předcýtjm.
Předčjm, (v. předek), čil, čjti, přewyssugi, übertreffen, praestare, antecellere, antecedere, superare: dary zwlásstnjmi giné lidi předčj, *Com.* - ctnostj nad giné, *Vel.* w skutcých hrdinských nad giné předčj, *Id.* auch blos: gedni (stawowé), druhé předčj, *Id.* ginỳm we wssem dobrém předčiti, *K.* nad giné krále předčil důstognostj, *K.* 2) Vorrang, Vorzug haben, sich auszeichnen, vor jemand, vorgesetzt seyn, praeesse: předčj aneb zprávu držj nad ginými; to w duchownjm smyslu na ty, kteřj ginỳm předčj, slyssj se, *K.* spolutowa-

ryssům w žiwotu ctném y w včenj zdrawém předčil, *K.*
Předcyt, u, *m.* předcýtěnj *n* Vorgefühl, *n.* Voremfindung, Ahndung, *f.* insgemein praesensio.
Předcýtjm, *fut. ex.* il, iti, ahnden, ahnen, vorher empfinden, vorher merken, od. gewahr werden, praesentire.
Předdomj, *n.* Vorhof, *m.* vestibulum.
Předdunagec, gce, od. Předdunagčan, a, *m.* -nka, y, *f. sl.* der od. d. diesseits der Donau (in Ungarn) wohnt, cisdanubianus, -na.
Předdunagj, *n.* der Theil Ungarns diesseits der Donau, circulus cisdanubianus, *P.* -gský, 3. diesseits der Donau, cisdanubianus.
Předdwořj, bess. přededwořj.
Předednj 1. früh, was vor Tage ist, od. geschieht, antelucanus: předednj pilnost, *K.*
Přededweřmi, vor der Thür, ante januam; b) praesto: da, bey der Hand, wálka přededweřmi gest, *K.*
Přededwořj, *n.* Antritt, *m.* Vorsaal, atrium, *D.*
Předegdu, *fut. ex.* předessel, předgjti, *simper.* předegdi, vorkommen, zuvorkommen, z. B. jemand, praevertere, antevertere, antevenire; daher trop. z. B. einem Übel, occurrere, obviam ire: předegděte hněw Božj, *Com.* gestliže je to nepředegde, *Id.*, *Cyr.* nebezpečenstwj předgjti a vwarowatj.
Předehra, y, *f.* Vorspiel, *n.* prolusio, praeludium.
Předek, dku, *m.* Vordertheil, *n.* pars prior (antica), předek lodj, das Vordertheil des Schif-

ses, prora; 2) Vorzug, *m.* der höhere Werth, der vorzügliche Platz vor andern, Vorrang, *m.* principatus, praepositio; mjti předek, den Vorzug haben, *Syl.* 3) *sl.* der Vorlauf v. Brantwein; *pl.* předky, Vorschuß, *m.* (Bierbr.) primula cerevisiae.

Předek, dka, *m.* Vorfahr, *m.* a) Vorgänger im Amte, decessor; b) einer v. denen d. vor uns gelebt, unus e majoribus: buď otec geho aneb předek giž z toho swěta sesslý. *Pr.* předkowé, d. Vorfahren, majores.

†Předberka, s. *antycypátka*, *P.*

Předělám, *fut. ex.* überarbeiten, noch einmal bearbeiten, retractare, denuo elaborare.

Předeno, s. přadeno.

Předepsati, s. předpissi; -ánj, *n. verb.*

Předessli, *fut. ex.* předesslal, předesslati, předesslán, *imper.* předessli, voran senden, schicken, praemittere.

Předesslý 3. vorig, superior, prior; předesslý rok, voriges Jahr, anno superiore, (priore); p-lý týhoden (teyden), vorige Woche, superiore hebdomada; -le, *adv.* neulich, nuper; 2) vorhin, im vorhergehenden, superius: gak z předesslé powědjno; -lost, i, *f.* Vergangenheit, Vorzeit, *f.*

Předestřenj, *n.* wýmluwa, Behelf, *m.* Vorschützen, *n.* excusatio; praetextus, *D.*

Předestru, *fut.* el, jti, vorbreiten, praesternere; 2) př. před oči, vorlegen, proponere; 3) vorschützen, vorwenden, praetexere, praetendere.

Předěšým, *fut ex.* yl, yti, ssen, erschrecken, in Schrecken setzen, perterrere, perterrefacere, exterrere.

Předewšjm, vor allen Dingen.

Předgedu, *fut. ex.* gel, geti, vorfahren, fahrend zuvorkommen, vehendo antevertere, od. superare; vorreiten, überreiten, reitend zuvorkommen, equitando praecedere (antecedere, superare).

Předgjmám, al, ati, vorgreifen, occupare rem.

Předgjždjm, ěl, ěti, s. předgedu. II. *rec.* předgjžděti se, einander vorfahren, vorreiten, alter, alteri od. alterum antevertere vehendo, &c.

Předgjždný, ého, *m.* Vorreiter, dux eques, antecessor equester.

Předhrdlj, *n.* Kehle, Gurgel, *f.* guttur, jugulum.

Předýnko, a, *n. dim.* v. předeno.

Přediwo, a, *n.* Gespinst, *f.* netum, fila.

Předházka, y, *f.* Vorwurf, *m.* objectio.

Předhonjm, *fut. ex.* il, iti, vorlaufen, im Laufen zuvorkommen, praecurrere.

Předhorj, *n.* Vorgebirge, *n.* promontorium.

Předhradj, *n.* Vorburg, *f.* antemoeniale? proarx?

Přediwný 3. sehr wunderlich, wunderbar, mirificus; -ně, *adv.* höchst wunderbar, sonderbar, seltsam, mirandum in modum.

Předkem, *adv.* s. předně.

Předkládám, al, ati, auftragen, vorlegen, apponere; 2) vortragen, mit Worten, vorstellen, proponere; předkládá gim slowo Božj, *K.* 3) ver-

zirhen, Vorzug haben, anteponere, anteferre: vžitkům swým obecné dobré.
Předkraćugi, owal, owati, vorschreiten, im Schreiten vorkommen, praecedere, praegredi.
Předkugem, owati, sl. s. předčjm.
Předkupitel, e, m. - lka, s. folg.
Předkupcwač, e, m. - čka, y, f. Verkäufer, m. - inn, f. praeemtor, - trix.
Předkupugi, owal, owati, vorkaufen, praeemere; předkupowati se geden druhého, antevertere alios emendo; ante alios emere; -wánj, lichwa rč. *Vel.*
Předkyně, f. Vorfahrerinn.
Předlice, f. Spinnerinn, f. netrix, nens.
Předlezený 3. vorgelegt, vorgesetzt, appositus.
Předloženj, n. Vorlegen, n. 2) Vorschlag, m. Projekt, n. propositio.
Předložjm, fut. iti, s. předkládám.
Předměstj, n. Vorstadt, f. suburbium.
Předmět, u, m. (nicht f.!) Gegenstand, m. objectum, materia, *D. P.*
Předmjtám, al, ati, vorwerfen, objicere.
Předmluwa, y, f. Vorrede, f. Vorwort, n. Vorbericht, m. praefatio: p-wa na knihu, *Cyr.* - nj, 1. † Vorrede-.
Přednášjm, el, eti, vortragen; b) s. předkládám 2), *Com.*
Přednégšj 1. vordere, prior; b) vornehm, v. erstem Rang, vorzüglich, praecipuus: přednégšj páni, proceres.
Přednesu. fut. ex. sl, sti, sen (ssen), s. přednášjm.
Přednj 1. comp. přednégšj, superl. negp-šj, vordere, prior; přednj čelo lodj, s. předek lodj; přednj wogsko, Avantgarde, f. primum agmen; přednj mauka, Weißmehl, n. 2) s. vorh. b) přednj páni; - ně, adv. erstlich, primum, primo.
Přednice, f. Vordertheil, m. pars prior (antica).
Přednost, i, f. Vorzug, m. der höhere Werth, principatus, praepositio; 2) höhere Würde, oberste Stelle, f. locus superior, *B.*
Přednůstka, y, f. dim. v. vorh.
Předoběďnj 1. vormittägig, antemeridianus.
Předobrotiwý 3. sehr gütig, perbenignus; - ně, adv. -ne.
Předobrý, 3. sehr gut, *D.*
Předohlásým, fut ex. yl, yti, voraus verkündigen, praenunciare.
Předohlassugi, owati, vorh.
Předortelowánj, bess. předsudek, *Vel.*
Předoznámenj, n. Anzeigen, n. omen signum, *D.*
Předoznamugi, owal, owati, vorher ankündigen, praenunciare, voraus bekannt machen, praedicere.
Předpasek, sku, m. s. fertoch; Nowiny Presspurské.
Předpecký, ého, m. Ofenjudel, (Becker.), focarius, *R.*
Předpekelnj 1. was vor der Hölle ist; předpekelnj propast.
Předpeklj, n. Ort vor der Hölle; w předpeklj zůstáwati.
Předpis, u, m. Vorschrift, f. praescriptum, praescriptio; - ný 3. vorschriftlich.
Předpisk, u, m. Präludium auf der Flöte, *Com.*
Předpjssi, fut. ex. psal, psáti, psán, imper. předpiš, vorschrei-

ben, Vorschrift geben, verordnen, praescribere.
Předpisugi, owati, vorh.
Předplacený, n. Vorausbezahlung, Pränumeration, *f.* praenumeratio, *P.*
Předplacugi, owal, owati, s. předplatjm.
Předplamennjk, u, *m.* *sl.* Aschenkuchen, *m.*
Předplátce, *m.* Pränumerant, Vorausbezahler, praenumerans.
Předplatek, tku, Pränumerationsbetrag, *m.* s. předplacený.
Předplatjm, *fut. ex.* il, iti, pränumeriren, z. B. auf ein Buch, insgemein, praenumerare, *P.*
Předplatitel, e, *m.* s. předplátce.
Předpodletj, *n.* *sl.* erster Frühling, primum ver.
Předpolednagssj, *sl.* s. předoběduj
Předpolednj, *n.* Vormittag, *m.* tempus antemeridianum.
Předpolednj I. vormittägig, antemeridianus, *R.*
Předposlednj I. vorletzte, penultimus, *Vel.*
Předpowědač, e, *m.* Weissager, *m.* vates; - čka, y, *f.* -inn, *f.* vates, fatidica.
Předpowěděnj, *n.* Vorhersagung, *f.* praedictio.
Předpowědnjk, *a, m.* s. předpowědač, *Syl.*
Předpowjdám, al, ati, vorhersagen, praedicere.
Předpowjm, *fut. ex.* powěděl, wědjti, *imper.* předpowěz, vorh.
Předpraporečnjk, *a; m.* der den Fahnen vorgeht, Fahnenjunker, antesignanus, *Com. R.*
Předrapim, *fut.* iti, *sl.* durchreißen, ein Loch hinein reißen.
Předražený, *n.* přeplacený, Abgeboth, *D.*

Předřečený 3. s. prawený.
Předřjkám, u. předřjkáwám, al, ati, vorsagen, was ein anderer nachsagen soll, praefari, praeire alicui voce, dictare; b) vorsagen, sagend jemanden vorgehen, diktiren: předřjkagje připomjnati něco někomu.
Předržjm, *fut. ex.* il, iti, zu lange halten, nimis diu tenere; 2) über die Zeit halten, übergeben, vergehen lassen, předržeti swůg čas, k. p. k gedenj; 3) bess. přechowáwám 1).
Předsadnost, i. *f.* Vorzug, Vorsprung, *m.* praestantia; - před někým mjti, superare.
Předseberu, bral, brati, s. předsewezmu, *Vel.*
†Předsedjcý, ého, *m.* Präsident.
Předsewezmu, *fut. ex.* wzal, wzýti, vornehmen, Willens werden, statuere, constituere, decernere, consilium, capere; předsewezmu sobě, předseberu sobě, dasselbe.
Předsewzetj, *n.* Vorsatz, *m.* consilium, propositum, sententia, animus.
Předsklepi, *pl. m. sl.* Vorleben, vor den Häusern zu Lublau in der Zips, zur Bequemlichkeit der Jahrmärkte, porticus.
Předslowce, *n.* Vorwort, (Gram.) praepositio.
Předslowj, *n.* *Puchm.* bess. vorh.; nach andern, Artikel, Geschletswort, articulus.
Předsrdj, *n.* Brusthöhle, *n.* pectus, Syr. 11, 31. *B. cathol.*
Předstanem, stál, stati, *sl.* sich vor jemand hinstellen: předstat na cestě někomu, den Weg verlegen.
Předstaupjm, *fut. ex.* il, iti, vortreten vor jemand, vor sein Ge-

sicht, in conspectum alicujus prodire.

†Předstawa, y, f. Vorstellung, f. repraesentatio? D.

†Předstawěcý moc, Vorstellungs-vermögen (Log.)? Jungm.

†Předstawěnj, n. Vorstellung, Idem.

Předstawjm, fut. ex. il, iti, vorstellen, zur Betrachtung, a) vor Augen, proponere ob (ante) oculos, ponere ante (ob) oculos; b) der Seele jemandes, zu Gemüthe führen, vorlegen, proponere animo alicujus, auch alicui; dobře sy to předstawuge, er macht sich einen guten Begriff davon, D. 2) vorziehen, anteponere; d) setzen über etwas, od. über jemand, praeficere, B.

Předstawugi, owati, vorh.

Předstibám, al, ati, folg.

Předstjhnu, fut. ex. hl, hnauti, stizen, reg. acc. zuvorkommen, antevertere, anticipare; nenáhlý náhlého předstjhá, Com.

Předstjrám, al, ati, s. předestřu.

Předsudek, dku, m. Vorurtheil, n. praejudicium.

Předsuzowánj, n. praejudicium (in jure), Com.

Předswětj, n. Morgenzeit, f. antelucanum.

Předsýlám, al, ati, s. předessli.

Předsym, adv. sl. vorhin, antehac.

Předsýnj, n. Vorhalle, f. Vorhaus, vestibulum; př. chrámowé.

Předtisý, n. sl. das Land, der Kreis diesseits der Theiß (in Ungarn), circulus cistibiscanus; - san, a, m. - nka, y, f. incola cistibiscanus, -na.

Předu, dl, přjsti, spinnen, nere; fig. předeme wěčné náwrzky (m.) - Entwürfe, Neg.

Předvkázanj, n. Vorbedeutung, f. Zeichen, n. omen: předvkázanjm nějaké wěcy býti; - we snách mu dokazowal, K.

Předvkázi, fut. ex. zal, zati, vorbedeuten; voraus anzeigen, dřjwe nežli ho to nesstěstj potkalo, bylo mu poněkud we snách předvkázáno: ta přjhoda mu to nesstěstj předvkázala; takowé proměny předvkázal ; Bůh mnohými zázraky; předvkázanj wěčnosti, Com.

Předvkazugi, owati, vorh.

Předvkládám, al, ati, vorbestimmen, praefinire, praedestinare, K. Com.

Předvložjm, fut. il, iti, vorh.

Předwčeregssek, sku, m. der vorgestrige Tag, dies ab hinc tertius, Schel. dies antehesternus

Předwčeregssj 1. vorgestrig, antehesternus.

Předwčjrem, sl. předwčerom, adv. vorgestern, nudius tertius.

Předwečernj 1. vorabendlich.

Předwezmu, fut. ex. wzal, wzýti, z. B. mjsto, einen Platz zum ersten einnehmen, occupare locum.

Předwrhu, vorwerfen, s. wrhu.

Předwržek, D. weit bess. předmět.

Předwrženj, n. Vorwurf, m. objectio.

Předwyznamenám, s. předvkázi.

†Predykát, u, m. das Prädikat eines Edelmanns, praedicatum, P.

Předzpěw, u, m. Vorgesang; -wák, a, m. -wec, wce, m. Vorsänger, procentor?

Předzřjdjm, fut. ex. il, iti, zen, vorbestimmen, praefinire, praedestinare.

Předzřjzenj, n. Vorbestimmung, praefinitio, praedestinatio, K.

Předzwěděnj, n. Vorherwissen, n. praescientia; 2) Vorsehung, f. providentia.
Předzwěstugi, owati, vorausverkünden, voraus sagen, praedicere, praenunciare.
Předzwězugi, owati, folg.
Předzwjdám, al, ati, vorher wissen, praescire, praecnoscere; vorhersehen, praevidere, prospicere; 2) ahnden, dunkel vorher empfinden, od. merken, praesagire; - ánj, n. verb.
Předzwjm, fut. zwěděti, vorh.
Prefekt, u, m. Präfekt, praefectus; Neg. - tka, y, f. od. owá, é, f. - inn, f. ský, 3. ſtwj, n. wie bey vekar.
Přeflárim, fut. iti, sl. verschwenden, verschleudern, prodigere.
Přegdu, fut. ex. přeſſel, sl. přeſſol, přegiti, imper. přegdi, mit u. ohne Akkuſ. übergehen, a) hinüber gehen, transire; b) vorbey gehen, praeterire, transire; c) überschreiten, excedere; d) sl. ſ. progdu.
Přegedu, fut. ex. přegel, přegeti, mit u. ohne Akkuſ. überfahren, a) (act.) jemand, transvehere, transmittere, trajicere; přes řeku, über einen Fluß, fluvium; b) (neutr.) fahrend hinüber gehen, trajicere, transmittere, transvehi, transire; 2) überreiten, über einen Haufen reiten, equitando sternere.
Přegem, sl. ſ. přegi; 2) ſ. progjm.
Přegi, přál, přjti, mit dem Dativ der Person, mit u. ohne Genit., im gemein. Leben auch mit dem Akkuſ. der Sache, od. auch Person, gönnen, a) wünschen, optare; b) nicht mißgönnen, haud invidere; 2) wünschen, etwas gern sehen, optare, velle, in votis habere: gák milosrdný otec přál sem žiwota z toho srdce, K. přálabych, aby giž bylo teplo, ich wünschte, daß es schon warm wäre, velim, optem, ut tempestas jam calescat; 3) cum dat. pers. aut rei, gern haben, z. B. on mi přege, er hat mich gern, ille me amat; tomu přegi, ich habe es gern, das gefällt mir, hoc mihi placet, amo hoc.
Přegjdá se, (mi, ti, rc.) alo, ati, ekeln, Ekel verursachen (v. Speisen), nauseam, taedium creare: přegjdala se gim manna, Com. přegjdá se mi to, mir ekelt davon, fastidio cibum.
Přegjm, fut. ex. přegedl, přegiſti, aufessen, exedere, consumere edendo.
II. rec. přegjſti se, mit dem Genit. sich überessen, abessen, nimio cibo obrui; 2) ekeln, sich Ekel an etwas essen, fastidire, ſ. vorh. přegedl sem se ryb, od. ryby se mi přegedly, ich habe mich an Fischen abgegessen, D.
Přegimač, e, m. - čka, y, f. der, d. etwas auffängt, od. einem etwas entzieht, interceptor; - trix.
Přegjmám, al, ati, ſ. přegmu.
II. rec. přegimati se, (něčjm, s někým), abwechseln, variare: regimentem se s ženami přegjmagj, Com.
Přeginačjm, fut. ex. il, iti, verändern, mutare, commutare, immutare, vertere.
Přeginačugi, owati, vorh.
Přegýř, e, m. Münzpräger, Silbermünzer, signator argenti, R. argentarius, Syl.
Přegjt, ſ. přegdu, u. přegmu.

Přegjždjm, ěl, ěti, s. přegedu.

Přegmu, *fut. ex.* přegal, přegjti, *imper.* přegmi, auffangen, wegnehmen, intercipere, - listy, Briefe auffangen, *D.* 2) übernehmen, recipere, suscipere: po smrti otce na se přegali dluhy, *Vel.* stráž přegjti, d. Wache ablösen, succedere in excubiis; přegma řeč Adam wece, *Neg.*

II. *rec.* přegjti se, s. přegjmati se.

Přegný 3. (*sl.*) nicht mißgünstig, favens.

Přegtugi, owal, owati, Erz v der Erde scheiden, separare a terris mineras; - týř, e, *m.* Erzseparator.

Přehádám, *fut. ex.* al, ati, überzeugen, einen der etwas nicht gestehen, od. einräumen will, überdisputiren, convincere aliquem.

Přehanebný 3. sehr schändlich, perturpis.

Přehánjm, ěl, ěti, übertreiben, a) über etwas treiben, superpellere, agere, z. B. Vieh; b) zu sehr treiben, z. B. Vieh, supra vires pellere, nimis pellere; so auch einen Menschen, nimis impellere; c) bezwingen, verfolgen, persequi; durcheinander treiben, karniffeln: ten ge vmj přehánět; 2) hin u. her treiben, dispellere; 3) přeháněti ohněm (rudu), schmelzen, (*act.*) liquefacere; (selten: durchläutern, perpurgare, destillare); 4) *sl.* s. prohánjm.

II. *rec.* přeháněti se, vorbey gehen, praeterire: hauřka se přehánj.

Přehánka, y, *f.* Übergang, *m.* kurzer Regen, Strichregen, transitio, transitus (pluviae); 2) Antreibung (gewaltsame) zu etwas; Verfolgung, z. B. přehánka k giné wjře, na wognu &c., persecutio.

Přehaudám, ati, *sl.* geigen (oft), schön geigen.

Přehausslj, *n.* od. přehaussel, bess. přebrsstj.

Přehazowačka, y, *f.* Durchwurf, *m.* *D.*

Přehazugi, owal, owati, überwerfen, hinüberwerfen, transjicere; 2) hin u. herwerfen, disjicere.

Přehled, u, *m.* Übersicht, *f.* summa.

Přehleda, y, *m.* der leicht od. alles nachsieht, verzeiht: komissaři nařjzeni Nedbal a Přehleda.

Přehledám, *fut. ex.* al, ati, án, durchsuchen, perscrutari, inquirere, scrutari.

Přehlédám, al, ati, s. přehljdnu.

Přehledáwám, al, ati, verb.

Přehledjm se, ěl, ěti, durch Schauen verderben, geschwächt werden, v. den Augen: přehleděly se oči, *K.*

Přehlédnu, s. přehljdnu.

Přehldám, al, ati, s. přehljžjm: na čas mu přehljdá.

Přehljedugi, owati, s. přehledám.

II. *rec.* přehljdati se, s něčjm, öfters durchsehen: s některými wěcmi se vstawičně přehljdagj; b) *impers.* někomu někdy dosti, se dlauho s pomstau přehljdá, na někoho pak pogednau gako pask spadne, *K.*

Přehljdánj, *n.* Nachsicht, *n.* indulgentia.

Přehljdawý 3. nachsichtsvoll, indulgens; - wost, i, *f.* verb.

Přehljdnu, *fut. ex.* dl, dnauti, übersehen, a) etwas vor sich hin beschauen, z. B. eine Gegend, prospicere, perspicere; b) durchsehen z. B. eine Lektion,

eine Arbeit rc. perlustrare oculis, auch ohne oculis: přehlédl (Štetl) Izraelské, *K.* c) nicht bemerken, non observare, non animadvertere; d) übergeben, transire, transmittere; e) nicht achten, z.B. einen Fehler übersehen rc., přehlédá mu lichwy, *Vel.* vkrutenstwj geho přehlédá Bůh. Ist es so viel als verzeihen, so steht auch ignoscere; 2) nachsehen, a) besehen, invisere, inspicere; ist es so viel als untersuchen, durchgehen, so steht auch examinare, investigare; b) Nachsicht haben, indulgere; 2) *sl.* s. prohljdnu, hljdám rc.

II. *rec.* přehljdnauti se, sich versehen, a) etwas nicht sehen, non observare, negligere, praetermittere; b) fehlen, peccare labi: y Řjmané někoy se přehlédli, *Vel.*

Přehljdnutj, přehlédnutj, *n.* Versehen, *n.* delictum.

Přehljžjm, el, eti, (nur *boh.*), übersehen, durchsehen, z. B. eine Lektion, eine Arbeit rc. perlustrare oculis, auch ohne oculis; 2) nachsehen, a) besehen, invisere, inspicere; ist es so viel als untersuchen, durchgehen, so steht auch examinare, investigare; b) Nachsicht haben, indulgere; s. auch přehlédám; - zjwám? *fr. A. Neg.*

Přehnaný 3. *part.* v. folg. 2) fig. übertrieben? s. přjlissný.

Přehnati, s. přeženu.

Přehodjm, *fut. ex* il, iti, überwerfen, hinüberwerfen, transjicere.

Přehonjm, *fut. ex.* il, iti, s. überlaufen, durch Laufen, übertreffen, antevertere, superare aliquem cursu &c.

Přehořjm, *fut. ex.* el, eti, entzweybrennen, (*neutr.*) urendo (ardendo) rumpi.

Přehořký 3. sehr bitter, sehr empfindlich, peracerbus: přehořký pláč, hněw přehořký. *K.*

Přehrada, y, *f.* s. přjhrada Schranken, *pl.* cancelli, *R.*

†Přehradečnjk, u, *m.* zrostlina porcellia.

Přehradjm, *fut. ex.* il, iti, zerscheiden durch eine Mauer Scheidewand, Zaun, u. drgl. muro, pariete, sepe &c. separare; - přjčnj stěnu, pokogjk abkleiden, *D.*

Přehrazugi, owati, vorh.

Přehrozný 3. schaudervoll, perhorridus; 2) übergroß, ingens, permagnus.

Přehrsslj, přehrsstlj, bess. přehrsstj, v. hrst, *n.* Gäspe, *f. D.* beyde Hände voll, *D.* Gauf, Gaufen, *m. D* duplex vola, *Schell.*; bess. quantum duplici vola capi potest.

Přehudem, *fut.* dl, hausti, *sl.* durch Geigen, a) verderben, b) verlieren.

Přehybugi, owal, owati, überbeugen, zurückbeugen, retro flectere; b) über etwas, flectere super re; přehybowati hlasy, d. Stimme moduliren, - se, sich überbeugen, rc.

Přehybák, u, *m. sl.* s. zawiňák.

Přeinačjm, iti, *sl.* verändern.

Přek, přjek, *ol. & sl.* s. přjč.

Překabatjm, *fut.* iti, *sl.* überlisten.

Překacugem, owati, *sl.* überstürzen.

Překárám, ati, *sl.* reizen, hetzen, lacessere, vexare.

Překaupjm, *fut. ex.* il, iti, überkaufen, zu viel kaufen, nimis multa emere; 2) viel kaufen,

multa emere; 3) einen in den Kauf fallen, *D.*
překausám, překaussi, *fut. freq.* kausal, kausati, *folg.*
překausnu, *fut. ex.* kausl, kausnauti, *part. pass.* kausnut, entzwey beißen, dentibus rumpere.
Překaza, y, *f. Vel.* s. překážka.
překáži, (žem), *fut.* zat, zati, *sl.* übertreffen: w robotě někoho -.
překážjm, el, eti, mit u. ohne Dativ, hindern, verhindern, impedire, prohibere, obstare, officere, impedimento esse: tjm sobě nic nepřekážey, das halte dich nicht ab! hoc te non impediat.
překážka, y, *f.* Hinderniß, *n.* impedimentum, obstaculum: na překážku, ku překážce býti, hinderlich seyn, esse impedimento, překážku včiniti, ein Hinderniß in den Weg legen, impedimento esse, obicem ponere.
Překažliwý 3? hinderlich, *D.*
Překazým, *fut.* yti, s. překážjm.
Překladač, e, *m.* -čka, y, *f.* Übersetzer, translator, *m.* -inn, *f.* interpres.
Překládám, al, ati, s. přeložjm.
Překladatel, e, *m.* s. překladač.
Překlagem, *fut.* překlati, *sl.* s. proklјnam.
Překlopjm, *fut.* iti, umstürzen, niederwerfen, dejicere: překlopj rámeček tiskař, wirft das Rähmlein nieder, dejicit margunculam, *R.*
Překocenj, *n.* Umsturz, s. překotjm.
Překonec, nce, *m.* zrostlina, chiococca.
Překopám, *fut.* al, ati, *folg.*
překopáwám, al, ati, durchgraben, perfodere.

Překoprcnem, *fut.* cl, cnauti, *sl.* umstürzen; -se, überpurzeln.
Překot, na překot, über Hals u. Kopf, praeceps: na překot causá, *K.*
Překotjm, *fut.* il, iti, (dur. kácým), umstürzen (act.) z. B. einen Stuhl, Topf 2c. subvertere; fig. stürzen, praecipitare: někoho osočiti a překotiti, *Vel.*
II. *rec.* překotiti se, a) umstürzen, umgestürzt werden, subverti, everti; b) umfallen, collabi, corruere; 2) sich überschießen, hinpurzeln, cadere praecipitem.
Překotně, *adv.* voreilig, praecipitanter: nic wssetečně a překotně před sebe nebrati.
Překračugi, owal, owati, s. překročjm.
Překrbáljm, *fut. sl.* hinüberwälzen
Překowám, *fut. ex* al, ati, v. neuem beschlagen, z. B. ein Rad, denuo munire (firmare) rotam canthis; ein Pferd, denuo munire pedes equi soleis; -áwam, al, ati, *fr.*
Překrágjm, *fut. ex* el, eti, s. překrogjm.
Překragugi, owati, s. překrogjm.
Překrásný 3. sehr schön, perpulcher.
Překrautjm, *fut. ex.* il, iti, cen, zu sehr drehen, nimis torquere; 2) durch Drehen zerreißen, torquendo rumpere.
Překřičjm, *fut.* el, eti, überschreyen, vincere od. superare clamore, od. voce: -sobě hlas, sich heiser schreien.
Překrykugi, owati, vorh.
Překročjm, *fut. ex.* il, iti, *praes.* překračugi, überschreiten, z. B. einen Graben 2c. egredi, od. excedere, transire, mit dem

Akkus. trop. z. B. das Maaß, Ziel ꝛc. excedere, transilire, migrare.

Překrogjm, *fut.* il, iti, *praes.* překragugi, entzwey schneiden, mit dem Messer, dissecare.

Překřtjm, *fut. ex.* il, iti, wiedertaufen, aufs neue, zum zweytenmal taufen, rebaptizare; 2) einen andern Namen geben, s. přezdjm; -jwám, al, ati, *fr.* pobožnj od swěta a synů geho diwnými gmény překřtjwánj býwagj.

Překrucugi, owati, s. překrautjm.

Překrygem, *fut.* ryl, ryti, *sl.* zum Schein, aus Scherz verstecken, stehlen.

Překugi, *fut. ex.* owati, s. překowám.

Překupčjm, *fut.* iti, *sl.* im Handel Verlust haben.

Překup, u, *m.* Aufkaufen, Vorkaufen, *n.* praeemtio, coëmtio: na překup kupowati, *Syl.*

Překupkyně, *f. sl.* folg.

Překupnice, *f.* Auf-, od. Vorkäuferinn, propola, emens ante alios; coëmtrix.

Překupnjk, a, *m.* Auf- od. Vorkäufer, *m.* propola, praeemtor, emens ante alios, coëmtor.

Překupugi, owal, owati, Vorkaufen, emere ante alios, antevertere alios emendo; aufkaufen, coëmere.

Překusugi, owati, s. zweykám.

Překwačjm, *fut.* überfallen, opprimere: noc mne překwačila.

Překwapjm, *fut. ex.* il, iti, schnell u. unverhoft über einen kommen, überraschen, überrumpeln, occupare, repente supervenire; -enj, *n. verb.*

II. *rec.* p-ti se, s. vkwapiti se, *Neg.*

Překwjljm, *fut.* iti, durchweinen.

Přelámi, *fut.* ati, s. přelomjm.

Přelamugi, owal, owati, entzwey brechen, frangere, diffringere, infringere, s. auch přelomjm

Prelát, a, *m.* Prälat, *m.* praelatus, praesul; -ſtwj, v. Prälatenwürde, *f.* dignitas praelati.

Přelaudjm, *fut.* iti, s. přeluzugi.

Přelegi, *fut. ex.* lil, ljti, u. přelit, *part. pass.* přelit, *imper.* přelj (přeley), s. přeljwám.

II. *rec.* p-ti se, sich besaufen, inebriari, *Vel.*

Přeletjm, *fut. ex.* ěl, ěti, überfliegen, transvolare.

Přelewač, e, *m.* der Wachs, od. Bley gießt, zur Zauberey, od. Wahrsagerey.

Přelewám, s. přeljwám.

Přeležený 3. folg. 2) verlegen, zu lang gelegen, situ corruptus.

Přeleženj, *n. verb.* v. folg. 2) Nachtlager, *n.* přeleženj a nocleh, *Vel.*

Přeležjm, *fut.* el, eti, z. B. celý den, celau noc, den ganzen Tag, d. ganze Nacht hindurch liegen, toto die, tota nocte cubare, jacere; b) lang liegen, diu jacere: přeleželá země, s. přjloh.

II. *rec.* p-ti se, durch Liegen verderben, situ corrumpi.

Přelezu, *fut. ex.* zl, zti, hinüberkriechen, rependo transire; 2) hinübersteigen, transcendere, supra scandere.

Přelháwám, al, ati, folg.

Přelhu, (žu), lžeš, *fut.* lhal, lháti, belügen, durch Lügen hintergehen, mendacio (mendaciis), od. mentiendo fallere aliquem, mentiri alicui.

Přelječjm, *fut. ex.* il, iti, v. neuem

schminken, denuo fucare, infucare.
Přelissený, *obs.* s. přilissný.
Přeliwám, al, ati, hinübergießen, transfundere; b) übergießen, zu voll gießen; -ný 3. *part.* přeliwaný ssibal, Erzschalk, *m.* purus putus sycophanta.
II. *rec.* přeliwati se, überfließen, überströhmen, z. B. Fluß, abundare, inundare, redundare.
Přeliwaný 3. s. unterm vorh.
Přelomjm, *fut. ex.* il, iti, en, s. přelamugi: twrdost a nepoddanost zkrocená a gako přelomená, *K.*
Přeložjm, *fut. ex.* il, iti, überlegen, a) v. einem Ort auf den andern, transponere, translocare; 2) zu stark belegen, überlegen, z. B. den Wagen, nimis onerare; 3) übersetzen aus einer, Sprache in d. andere bringen, transferre, convertere, interpretari; 4) über einander legen, transversim ponere: ruce swé na križ přeložil.
Přeložugi, gar schlecht für překládám; s. d. Anm. zu nakládám.
Přelsstěnj, *n.* Überlistung, *f.* circumventio, dolus.
Přelstjm, *fut. ex.* il, iti, überlisten, defraudare.
Přelstný 3. sehr listig, summe dolosus.
Přelud, u, *m. ol.* das Bild in der Seele, Phantasie, *f.* phantasma, *pl.* přeludowé, daemonia.
Přeluda, y, *f.* s. obluda, *D.* Kobold, Gespenst, *n.* daemon subterraneus, spectrum, *B.* přeluda nočnj, *K.* můra; b) *ol.* s. lest.
Přeludnjk, *ol.* s. podwodnjk.
Přeluzugi, owal, owati, locken, pellicere.
Přemáhám, al, ati, s přemohu.
Přemaži, *fut. ex.* azal, azati, azán, *imper.* až s. přemazugi.
Přemáwám se, ati, *sl.* hin u. her laufen, ziehen.
Přemazugi, owal, owati, v. neuem ausschmieren, beschmieren, denuo illinere, inducere; 2) ausstreichen, aus dschen, delere, tollere; zápisowé dluhůw přemazanj a zrussenj, *Vel.*
Přemecy, s. přemetám.
Přeměgi, (přemám), ěl, ěti, zuweilen gehabt haben, habere: přeměl sem množstwj nemocý, ich habe viele Krankheiten gehabt, überstanden, -toleravi.
Přemeli, *fut.* mlel, mljti, *imper.* přemel, v. neuem mahlen, in der Mühle, denuo molere; 2) durchwühlen, z. B. Erde, invertere.
Přemena, *sl.* s. proměna.
Přeměnjm, *fut.* iti, folg.
Přeměrugi, owal, owati, übermessen, v. neuem messen; b) zu viel messen; -se: s některými wěcmi se ustawičně přeměrugi, -messen u. abermal messen, *Cyr.*
Přemětač, e, *m.* Verläumder, *m.* obtrectator; -čka, y, *f.* -inn, *f.* -trix.
Přemetu, *fut. ex.* přemetl, přemesti, überkehren, verrere.
Přemetám, *fut.* přehazugi; 2) *praes.* s. vorh.
Přemeyssljm, s. přemýssljm.
Přemilý 3. sehr lieb, allerliebst, dilectissimus, pulcherrimus.
Přemistrný 3. überkünstlich, z. B. djlo, nimis artificiosus, -ně, *adv.* -se.
Přemistrugi, *fut. ex.* owal, owati, überkünsteln, durch zu großes Künsteln fehlen: přemistro-

wal, (přiženěnj se), *Syr.* 2) das Meistern übertreiben? *P.*
Přemjtač, s. přemětač.
Přemjtám, al, ati, wenden, überwerfen, versare; na mysli přemjtati, denken, mente, animo versare, agitare, volvere, *Syl.* fig. bljžnjho přemjtá, *K.* s. přetřásám; slowo Božj přemjtati.
Přemlátjm, *fut.* il, iti, cen, v. neuem dreschen, denuo flagellare, triturare; 2) zu sehr dreschen, nimis triturare.
Přemljwám, ati, s. přemeli.
Přemlauwám, al, ati, folg.
Přemlem, *sl.* s. přemeli.

II. *rec.* př-ti se, wieder gemahlen werden; 2) *sl.* zu- u. abgehen: mnoho se tu dnes lidj přemlelo.
Přemluwjm, *fut.* il, iti, 1) *cum acc. pers.* überreden, machen, daß jemand etwas glaubt, od. thut, persvadere alicui, permovere aliquem, *Vel.* 2) sich versprechen, s. přerjeknaut se; 3) zu viel sagen, mehr als nöthig sagen, nimium dicere, falsum dicere: krátkým mluwenjm nepřemluwjš; duch sw. w pjsmě sw. ani nepřemluwil, ani nenedomluwil, *Com.*
Přemnoho, *adv.* gar viel, nimis.
Přemnožjm, *fut.* iti, überhäufen, obruere.

II. *rec.* př-ti se, überhäuft werden.
Přemnožstwj, *n.* sehr viel, große Menge, *f.* plurima, *Ryb.* -krát, *adv.* sehr oft, persaepe.
Přemočjm, *fut.* il, iti, zu sehr benetzen, nimis madefacere, humectare; b) zu sehr einweichen, nimis macerare: b) zu sehr rösten, wässern, z. B. Flachs, Hanf, nimis macerare.

II. *rec.* p-ti se, durch Weichen od. Rözen im Wasser verderben.
Přemocný 3. überaus mächtig, praepotens: wšech wěcý přemocný, allmächtig, omnium rerum praepotens, *Syl.* - ně, *adv.* - tenter.
Přemohu, *fut. ex.* hl, mocy (moct), možen, *praes.* přemáhám, überwinden, überwältigen, a) besiegen, bezwingen. übermannen, z. B. Feinde rc. vincere, superare. devincere &c. b) *trop.* z. B. Hindernisse, Begierden rc. vincere, superare, devincere.

II. *rec.* přemocy se, sich überwinden, sich Gewalt anthun, se vincere, animum suum vincere; 2) pitjm a gedenjm se přemáhati, sich übernehmen, mensuram, modum excedere.
Přemoknu, *fut.* kl, knauti, zu sehr (von Regen) befeuchtet werden, nimis madefieri (pluvia); daher v. Flachse, Hanfe, zu sehr geröstet werden, nimis macerari; 2) Flüßigkeit v. sich hindurch lassen: ty šljwy přemokly (škrz ššátek) rc.
Premonstrák, a, *m.* Premonstratenser (Mönch).
Premowánj, *n. verb.* v. premugi.
Přemřelý 3. *sl.* s. přezáblý.
Přemrškám, al, ati, folg.
Přemršštjm, *fut.* il, iti, zerschlagen, entzweyschlagen, diffringere: prutem swým železným přemršštj ge.
Prems, a, *m.* Bräme, Brämse, *f.* verschiedene Werkzeuge zum Drucken od. Klemmen, harpago: kolo s premsem, s. kolo.
Přemudřjm se, *fut.* il, iti, folg: lišška se přemudřila.
Přemudřugi, *fut.* owal, owat

überklügeln, überweislich d. h. unweslich handeln, insipienter agere: zdá mi se, žes to přemudřowal.

Přemugi, owal, owati, verbrämen, fimbriam obducere, fimbriare, *Com.* 2) fig. blenden, den Anstrich geben, fucum facere: neprawau při pěkně ljč: a premugj.

Přemykač, e, *m.* - čka, y, *f.* s. překupnjk, hokynář rc *Syl.*

Přemykám, ati, s. hokynářjm, *Syl.*

Přemysl, a, *m.* der erste Herzog in Böhmen, (Prometeus, nach *Dubrav.* so wie Nezamysl, Epimeteus?)

Přemýšljm, el, eti, nachdenken, durchdenken, meditari, cogitare, *B.* - enj, *n. verb.*

Přemyšlowánj, *n.* Betrachtung, Durchdenken, *n.* meditatio. *B*

Přemyšlugi, owati, s. přemýšljm.

Přenačudugem se, owal, owati, *sl.* sich sehr u. viel wundern.

Přenadiwjm se, iti, *sl.* vorh.

Přenáhljm, *fut.* iti, *sl.* übereilen.

Přenáramný 3. übergroß, überaus gewaltig, praemagnus, vehemens; p-ná bolest; - ně, *adv.* höchlich, *D.*

Přenásledowánj, *n.* Verfolgung, *f.* Plagen, *n.* agitatio, exagitatio, insectatio.

Přenásledugi, owal, owati, verfolgen, plagen, premere, agitare, exagitare.

Přenášjm, el, eti, s. přenesu; - se, *sl.* s. stěhugi se.

Přenazdjwám, *fut.* al, ati, viel Namen aufgeben, indere nomina: diwných wymyšlených gmen někomu přenazdjwati.

Přendáwám, ati, an einen andern Ort verlegen, transponere: to což má, wdowě přendáwá.

Přenebezpečný 3. halsbrecherisch, überausgefährlich, periculosissimus.

Přenegeden 3. gar mancher, *Com.*

Přeneljtostně, *adv.* grausam.

Přenešenj, Übertragung, *f.* v. einem Orte in den andern, translatio.

Přenestydatý 3. sehr unverschämt, impudentissimus; - ně, *adv. B.*

Přenešlechetný 3. unzüchtig, sceleratissimus, *B.*

Přenešťastný 3. sehr unglücklich, infelicissimus; - ně, *adv.* - me.

Přenesu, *fut. ex.* sl, sti, sen, u. šen, übertragen, v. einem Orte in den andern, transferre: na sebe y na swé potomky důstognost knězskau přenesl, *K.* něco na papjr př., etwas zu Papier bringen, literis prodere, literis mandare, *Syl.*

Přenj, v. přu, (selten).

Přeničemně, *adv.* s. ničemně.

Přennar, a, *m.* kterýž strjbro přepaluge, Silberbrenner, (Bergb.) perpurgator argenti; - rna, y, *f.* Brennhütte, *f.* ustrina; - nnowé strjbro, Brandsilber, Feinsilber, argentum excoctum, purum, *Syl. R.*

Přenoclehugi, *fut.* owal, owati, nocleh dáti, beherbergen, hospitio excipere, *D.*

Přenocugi, *fut.* owal, owati, übernachten, noctare, *B.*

Přenuzný 3. blutarm.

Přenohy, *sl.* s. nohy? *Ryb.*

Přeobalcugem sa, owati, *sl. Lypt.* sich dürftig behelfen.

Přeoblečem, lekl, lécy, u. - se, *sl.* s. přewleku se.

Přeoblékám, ati, *sl.* vorh.

Přeobracám, al, ati, *sl.* umkehren.

Přeobugem, *fut.* bul, bauti, - ſe, d. Schuhe verändern.
Přeonačjm, *fut.* ſ. zginačjm.
Přeopáčjm, iti, *sl.* ſ. opáčjm, 1.)
Přeorám, (ori), *fut.* al, ati, umackern, v. neuem ackern, denuo arare; 2) durchackern, durchpflügen: meze přeorati, *prov.* über die Schnur hauen, limites transgredi.
Přeoráwám, al, ati, vorh.
Přeoſegi, *fut.* ſel, ſýti, durchſieben, cribrare.
Přeoſtrý 3. ſehr ſcharf, peracutus.
Přepáčjm, *fut.* iti, *sl.* ſ. ohlednu; 2) nachſehen, connivere.
Přepáčky, *pl. sl.* ſ. ohledy.
Přepadenj, *n.* nemoc, Abnehmen, *n.* atrophia, *Syl.*
Přepadlý 3. eingefallen (im Geſicht)?
Přepadnu, *fut. ex.* dl, dnauti, dnaut, überfallen, über den Hals kommen; repente supervenire: přepadnauti nepřjtele; přepadnaut geſt od 40 reytarů, *Com.* p-ti ſe, einfallen im Geſichte?
Přepáljm, *fut.* iti, en, folg.
Přepalowač, e, *m.* Brenner, ustor, *D.*
Přepalugi, owal, owati, durchbrennen, perurere; 2) ſchmelzen, machen, daß etwas zergeht, beſonders v. Silber, Gold, liquefacere, solvere, resolvere; 3) deſtilliren, destillare, bylinky přepalowati, (wodku z nich páliti), Kräuter abziehen, - destillare; přepalowané wodičky, Hlaſ. Čeſtý.
Přepanoſſjm, *fut.* il, iti, übertreffen, zuvorthun, praecellere, superare, vincere, *Syl.*
Přepáſám, al, ati, folg.
Přepáſſi, *fut.* páſal, páſati, umgürten, praecingere: - ſe Zjnj ꝛc. *B.*
Přepatrný 3. ſehr deutlich, augenſcheinlich, valde perspicuus, evidens.
Přepauſſtjm, iti, ſ. přepuſtjm; , těnj, *n. verb.*
Přepažjm, *fut. ex.* il, iti, in der Mitte pfählen, Pfähle einſchlagen, in medio palare, impedare; 2) ſ. přehradjm.
Přepažugi, owati, vorh.
Přepelka, y, *f. sl.* ſ. moteyl; 2) od. prepelica, *f.* Wachtel, *f.* perdix.
Přepečem, (přepeku), pekl, pecy, *sl.* zu ſehr braten, backen.
Přepeřjm ſe, *fut.* u. *praes.* il, iti, ſich mauſen, d. Federn ablegen, pennas ponere.
Přeperu, *fut.* přepral, prati, v. neuem waſchen, z. B. d. leinenen Kleidungsſtücke, Obſt, Getreide ꝛc. lavare; někoho, im Prügeln über jemand Meiſter werden, vincere verberando.
Přepewný 3. ſehr feſt, ſ. pewný.
Přepigi ſe, *fut.* iti, ſich übertrinken, nimium bibere, *Cyr. Vel.*
Přepjgjm, (gám), el, eti, *sl.* Verlöbniß halten, welches mit Trinken beſtättigt wird; - enj, *n.* Verlobniß, spousalia, *pl.*
Přepjgjm ſe, il, iti, vorh.
Přepilugi, *fut.* owal, owati, entzwey ſägen, serra discindere, *Wrat.*
Přepjnám, al, ati, ſ. přepnu.
Přepjrám, ati, ſ. přeperu.
Přepiſowatel, e, *m.* Abſchreiber, antigraphus, librarius; - lka, y, *f.* - inn, *f.* - pha.
Přepjſſi, *fut.* pſal, pſati, abſchreiben, describere, transscribere.
Přeplacým, el, eti, folg.
Přepiſugi, owati, vorh.

přepjtám, *fut.* al, ati, *sl.* s. od. prosým, b) mit Respekt reden: přepitugem, howno zná; p-ti se, um Erlaubniß, um Entlassung bitten, veniam, indultum petere.
přepitugem, owati, *sl.* vorh.
přeplatjm, *fut. ex.* il, iti, überzahlen, nimium solvere: welikými penězy to přeplatil, *Vel.*
přeplaut, s. přeplowu.
přeplawjm, *fut* il, iti, überschiffen, jemand, trajicere.
II. *rec.* přeplawiti se, hinüberschiffen, trajicere.
přepligi, *fut.* plil, pliti, drüber speyen, supra spuere.
přeplnjm, *fut.* il, iti, überfüllen, nimis implere.
II. *rec.* p-ti se, sich überfüllen, a) sich überessen, nimium cibi ingurgitare, nimio cibo obrui; b) s. přepigi se.
přeplňowánj, - se, *verb.* v. folg.
přeplňugi, owati, s. přeplnjm.
přeplowám, *fut.ex.* al, ati, überschwimmen, tranare, od. transnare, tranatare, od. transnatare.
přeplowu, *fut.* plaul, plauti, vorh
přeplynu, *fut.* ul, auti, vorh.
přeplzký 3. sehr schlüpfrig, s. plzký
přepnu, *fut.* přep'al, přepnauti, überspannen, nimis extendere; b) auch tropisch? z. B. přep'atá očekáwánj, fantazý! *P.* s. přjlissný.
přepochotný 3. sehr lieblich, suavissimus: přepochotný choti můg! *Com.* s. pochotný.
přepočjtám, *fut.* al, ati, durchrechnen, computare.
přepotěssený 3. sehr angenehm, trostvoll, gratissimus: přepotěssené včenj, *K.*
přepřáhám, al, ati, umspannen.
II. *rec.* p-ti se, abwechseln in der Arbeit, per vices laborare: gednák stráž držeti, gedni musyli a druzý dělati, *rc.* a tak se přepřáhati, *K.* 2) umspannen: s koňmi do giného wozu se přepřáhali, *Cyr.*
přepracugi, bess. předělám.
přeprawjm, *fut.* il, iti, z. B. přes wodu, wrch *rc.* über einen Fluß, Wasser, Berg *rc.* schaffen, trajicere.
přepřjliš, auch přespřjliš, *adv.* zu sehr, nimis, *K.*
přeprosým, *fut. ex.* yl, yti, erbitten, durch Bitten bewegen, exorare.
přepru, *fut. ex.* přel, přjti, überführen, überzeugen, convincere: wás nepřepře žádný; w tom se nedám přepřjti, das lasse ich mir nicht abstreiten; 2) ausstreiten, etwas abdisputiren, disputando alicui eripere, od. extorquere: on mi to pořád chtěl přepřjt.
přeprudký 3. sehr heftig, vehementissimus.
přepsotný 3. sehr elend, valde (admodum) calamitosus.
přepusstěnj, *n.* Zulassung *f.* permissio; z přepusstěnj Božjho.
přepustjm, *fut.* il, iti, zulassen, zukommen lassen, permittere; djl toho přátelům swým přepustil, *Vel.* přepustiti dů√m, ein Haus hingeben, *D.* 2) máslo přepustiti, - zerlassen, schmelzen, liquefacere, *Vel.* 3) *sl.* frey sprechen, frey lassen, aus der Lehre, Dienst.
přepyssný 3. sehr stolz; -ně, *B.*
přerážjm, el, eti, folg.
přerázým, *fut. ex.* yl, yti, zen, *imper.* přeraz, entzwey schlagen, discutere: hnáty přerazyti.

II. *rec.* p-ti se, entzwey sprin- gen, dissilire; s. auch pffjm.

Přeřeknu, *fut.* řekl, řeknauti, u. řjcy, s. prořeknu.

II. *rec.* p-ti, u. přeřjcy se, sich versprechen, sich verreden, nicht das sagen, was man sagen wollte, labi in loquendo.

Přeřezám, přeřezi, *fut. freq.* al, ati, án, entzwey schneiden, mit dem Messer, dissecare; 2) entzweysägen, serra dividere.

Přeřjdjm, *fut. ex.* iti, s. zředjm.

Přeřjkám, al, ati, hersagen, dicere: modlitbu přeřjkal, *Cyr.*

Přerobjm, *fut.* iti, *sl.* umarbeiten, b) durcharbeiten; cestu pr. bahnen.

Přerodjm se, *fut.* iti, umgeschaffen werden, mutari: přerodil se na krotkého člowěka.

Přerostu, *fut.* rostl, růsti, mit dem Ackus. überwachsen, über etwas, od. jemand, supercrescere alicui, od. crescere supra rem, od crescendo superare aliquem od. rem; 2) ohne Ackus. zu groß werden, nimis excrescere.

Přerownám, *fut.* ati, folg.

Přerownáwám, al, ati, noch einmal schichten, ordnen, denuo disponere, ordinare, componere.

Přerozkoffný 3. anmuthsvoll, amoenissimus; -ně, *adv.* -me.

Přerozličný 3. sehr verschieden, diversissimus; - ně, *adv.*

Přeruffjm, *fut.* il, iti, en, umstoßen, ungültig machen, evertere, irritum reddere, rescindere: práwo přeruffil, *Vel.*

Přerůsti, s. přerostu.

Pres u. *m. sl.* preš, e, *m.* d. Presse, z. B. des Weines, Buchdruckens ec. prelum; ist es so viel als Kelter, so steht auch torcular.

Přes, vor mehreren Mitlautern přese, *praep. reg. acc.* über, a) oberwärts, oberhalb, z. B. über die Erde, über den Thurm hervorragen ec. supra, super; b) drüber, eine Mehrheit, od. Vorzüglichkeit anzuzeigen, z. B. přes deset let, über zehn Jahre; přes sto tolarů, über hundert Thaler ec. supra, super; c) außer, super, supra, praeter; přes to, s. nad to; außerdem, praeterea; d) hinüber, über, trans, ultra; z. B. přes řeku gjti, über den Fluß gehen, ire trans flumen, transire flumen; tam byl přes podzymek, - über den Herbst, *Vel.* e) durch, über, per: přes trh, přes cestu, über Markt, über den Weg, z. B. gehen, tragen, per forum &c. f) wieder, contra: přes zákaz činiti, g) hie u. da, *α*) s. bez, krom, *β*) s. skrze.

Anm. Sehr irrig wird es manchmal mit skrz verwechselt.

Přesaděný 3. *sl.* s. přesazený.

Přesadjm, *fut.* il, iti, versetzen, übersetzen, transponere, translocare, transplantare; 2) überladen, nimis onerare; hospodář se čeledj a dobytkem nepřesazuge; 3) (*ol.*) überspannen, brechen, rumpere: přesádjš mi skoro srdce.

II. *rec.* přesaditi se, sich versetzen, transponi, Luk. 17, 6.

Přesáhám, ati, folg.

Přesáhnu, *fut.* hl, hnauti, überlang seyn, longiorem esse: ten žiwot wšeliký čas přesáhá, *Com.*

Přesahugi, owati, vorh.

Přesaudjm, *fut.* il, iti, falsch ur-

theilen, im Urtheilsprechen fehlen, *Com.* 2) někoho, über jemand das Recht erhalten, den Proceß gewinnen, causa superare: někoho přesauditi, a co psa přes hůl přewrcy.

Přesaukám, *fut.* ati, s. přesukugi.

Přesauzený 3. *part.* v. folg. wěc přesauzená, nález w moc wessly, judicatum, *Syl.*

Přesazený 3. versetzt, translocatus, transplantatus.

Přesazugi, owati, s. přesadjm.

Přeschnu, *fut.* chl, chnauti, zu sehr trocknen, zu trocken werden, nimis siccari, siccescere, arefieri; 2) vertrocknen, arescere, exarescere, siccari: některé řeky přeschly, *Vel.*

II. *rec.* p-ti se, dasselbe 2): studnice se přeschla, a zas se wyprýsstila.

Přeschowám, *fut.* ati, *sl.* s. překrygi.

Přeschýnám, ati, *sl.* s. přesychám.

Přesedám, al, ati, sich anders, od. anders wohin setzen; 2) *cum dat. pers.* ekeln, nauseari; to mi přesedá, das ekelt mir; y ty gegich prebendy gim p-nau.

Přesedawý 3. trpký, herb, acerbus, *Syl.* -wě, *adv.* - be.

Přesednu, *fut.* dl, dnauti, s. přesedám.

Přesedjm, *fut. ex.* ěl, ěti, z. B. celau noc, celý den, d. ganze Nacht, den ganzen Tag hindurch sitzen, tota nocte, tota die sedere.

Přeseň *sût* přes něgod přes něho

Přeseknu, kl, knauti, s. přetnu.

Present, u, *m.* Präsent, *n.* donum, *Cyr.*

Presentugi, owati, *sl.* das Gewehr präsentiren, telum prae se tenere.

Přesewssecký, t. g. přes wssecky.

Přeska, y, *f.* (přezka, v. přehu od. přahu, *D.*) Schnalle, *f.* fibula: p. w padagicý, straussteýcý, Einfall- od. Einlösungsschnalle in der Uhr, fibula illabens, laxatoria, *R.* na přesku zapnauti, zapnauti, přeskau zatáhnauti, zuschnallen (breisen), fibulare, confibulare, *Syl.*

Přeskácka, y, *f.* Übersprung, *f.* transsaltatio.

Přeskakugi, *sl.* auch přeskacugi, owal, owati, s. přeskočjm.

Přeskář, e, *m.* der d. Schnallen verfertigt od. verkauft; - řka, y, *f.* d. d. Schnallen verkauft.

Přeskočjm, *fut.* il, iti, überspringen. a) drüberspringen, transilire; b) etwas überhüpfen, übergehen, z. B. ein Zeile im Lesen, transilire, transire, praeterire; c) jemand vorgezogen werden, transilire aliquem.

Přeskočně, *adv.* flüchtig; obiter: tu toliko přeskočně některé položjm, *Lomn.*

Přeskok, a, *m.* s. odsstjpenec.

Přeskok, u, *m.* Übersprung, *m.*

Přeslawný 3. überaus berühmt, glorreich, gloriosus; b) sehr feyerlich, perquam solennis; c) sehr herrlich, magnificus, *B.* - ně, *adv.* - se, - niter, - ce.

Přeslechnu, *fut.* chl, chnauti, verhören, a) z. B. einen Zeugen, audire aliquem, quaerere ex aliquo; 2) überhören, nicht hören, non audire.

II. *rec.* přeslechnauti se, verhören, falsch hören, non recte audire.

Přeslen, u, *m.* Wirtel an der Spindel, verticillus; 2) Bettfuß, *m.* (Pflanze), clinopodium, *hung.* pereszlen.

Přeslenice, *f.* zrostlina, chloromyron.

Přeslice, *f.* Rocken, Spinnrocken, *m.* colus: sslechtictwj po přeslicy, Kunkeladel, *m.* etwas, nobilitas muliebris; přátelé po přeslicy, s. krewnj.

Přeslička, y, *f.* Kanenkraut, Zinnkraut, *n.* equisetum; - wodnj, Armleuchter, *m.* (Pflanze), chara; 2) *dim.* v. vorh.

Přesličnjk, a, *m.* Rockenmacher, od. Verkäufer.

†Přesličnjk, u, *m.* zrostlina, casuarina; - kowitý 3. - neus.

Přeslјdjm, *fut.* il, iti, ausspüren, indagare: přeslјdili psy wsseckо, *Puchm.*

Přeslјnek, nku, *m. dim.* ein kleiner Wirtel, verticillus.

Přeslýchám, al, ati, folg. - ánj, *n. verb.*

Přeslyssјm, *fut.* iti, *sl.* s. přeslechnu.

Přesmeknu se, *fut.* kl, knauti, durchschlüpfen, perlabi.

Přesmutný 3. sehr traurig, moestissimus; 2) sehr kläglich, tristissimus: to tak přesmunté nesstěstj sám sobě způsobil.

Přesmyk, u. *m.* ein enger Paß, fauces, *pl.* angusta via, pylae.

Presnj 1. d. Presse betreffend, torcularius, *R.*

Přesnice, nic, *pl. f.* ungesäuertes Brod, Kuchen, Mazzesse, *f.* der Juden, azyma(orum), panis azymus; 2) das Fest der ungesäuerten Brode, dies od. festum azymorum: den přesnic aneb nekwassených chlebů, zelený čtwrtek, *Vel.*

Přesnočnj 1. was d. Nacht hindurch ist, od. geschieht, nocturnus.

Přesný 3. ungesäuert, azymus; přesný chléb, ungesäuertes Brod, panis azymus; - nost, i, *f.* ungesäuerte Beschaffenheit, 2) fig. Reinheit, *f.* sinceritas: wjsma swatá w swé přesnosti zůstanau, w přesnosti swé zachowaná, *K.*

Přesoljm, *fut. ex.* il, iti, übersalzen, nimis sallire: mnoho kuchařů přesolj polewku, viele Köche versalzen den Brey, *D.*

Presowna, y, *f.* s. lis, Preßhaus, *n.* torcularium, torcularia cella.

Presownjk, a, *m.* Keltermeister, Preßmeister, Presser, *n.* torcularius, preli moderator, *R.*

Přespěssný 3. sehr geschwinde, perceler.

Přespjm, *fut.* il, iti, durchschlafen, z. B. die Nacht; 2) *sl.* schwängern, deflorare.

II. *rec.* p-ti se, hie u. da, *sl.* zu Falle kommen, stuprari; přespala se, přespal se s nj.

Přespolnj 1. fremd, a) auswärtig geboren, alienigenus, peregrinus; b) ausländisch, peregrinus.

Preš, *sl.* s. pres.

Přessacugi, owati, übersetzen, übermäßig schätzen, nimio aestimare.

Přessatjm se, *fut. ex.* il, iti, sich verkleiden, vestem mutare; - w způsob wěznů, *Wrat.*

Přessibalý *sl.* Durchtrieben, versutus, veterator.

Přessinjem sa, *fut.* nul, nauti, *sl.* überstürzen.

Přessjwám, ati, s. ssigi.

Přessjwka, y, *f.* s. loktuše.

Přesskoda, (weliká sskoda), als *interj.* o přesskoda! Hlas. Čest. sskoda přesskoda! Schade über Schade.

Přesskřjvjm, *fut.* iti, überschrey-

en, überstreiten, clamorosa disputatione vincere.

Pressow, a, m. d. St. Eperies in Ober-Ung. Eperiesinum; -wan, a, m. ein Eperieser, Eperiesiensis, auch Eperiensis, m. f. -nka, y, f. -inn, f. -wský 3.

Pressowanec, nce, m. sl. Kelterwein, Tresterwein, vinum torcularium, lora, lorea.

Presspurčan, a, m. -nka, y, f. ein Preßburger, eine -inn, f. Posoniensis, od. incola Posoniensis.

Presspurek, rku, m. d. St. Preßburg in Ung. Posonium, hung. Posony; -rský 3. Preßburger, Posoniensis.

Přesstárám, s. sstárám.

Přesstěkaný 3. sl. s. přessibalý.

Přesstěkugi, fut. owal, owati, übertreffen, antecellere: staw wdowský, gak panenstwj, tak manželstwj přesstěkuge: přesstěkowal w tom prauděda swého Káto, Vel.

Přesstiknem, fut. kl, knauti, umspannen.

Přesstreychugi, owati, s. přetrhnu

Pressugi, bess. presugi 1).

Přestalý 3. das nachgelassen od. aufgehört hat, finitus: na znamenj přestalé potopy.

Přestanu, fut. ex. tal, tati, aufhören, a) mit dem Genit. od. Infin. ablassen, ein Ende machen, desinere, desistere, facere finem: počal pýchy přestáwati, K. -hřjchů, K. nepřestal té nadutosti, K. přestal hřessiti, b) ein Ende bekommen od. haben, desinere, finem habere; 2) na něčem přestati, a) beruhen bey etwas, es beruhen lassen, zufrieden seyn mit etwas, contentum esse re, auch acquiescere in re, od. quiescere re; 3) sl. s. přewrátiti se, 2) -ánj, n. verb.

Přestarám se, fut. al, ati, zu alt werden, z. B. zum Heurathen: dcera se přestarala, B.

Přestarý 3. sehr alt, D.

Přestatý 3. sl. abgestanden, verraucht, z. B. wjno.

Přestaupenj, n. Übertretung, z. B. des Gesetzes, violatio.

Přestaupjm, fut. il, iti, übertreten, a) hinübertreten, transire; b) überschreiten, dawider handeln, transilire, migrare; c) k někomu, sich zu jemand schlagen, desciscere ad aliquem.

Přestáwám, al, ati, s. přestanu; -wánj, n. z. B. na swém losu, Zufriedenheit, Zufrieden seyn.

Přestawjm, fut. ěl, ěti, anders bauen, aliter aedificare; 2) umsetzen, anders setzen, z. B. Ofen rc. aliter ponere.

Přestáwka, y, f. přestánj, Absatz, m. D. Abschnitt, m. D. sectio; b) Ruhepunkt, punctum quietis, pausa.

Přestawugi, owati, s. přestawjm.

Přestěhugi, fut. ex. owal, owati, übersetzen, wegführen, anderwärts ansiedeln, translocare, traducere, transplantare: djl z nich přestěhowal do těch kragin, Cyr. & B.

II. rec. přestěhowati se, hinüberziehen, übersiedeln, (neutr.) transmigrare, transire.

Přesteli, fut. ex. přestlal, přestlati, imper. přestel, folg.

Přestjlám, ati, folg. -ánj, verb.

Přestlánj, n. verb. v. přesteli.

Přestláwám, al, ati, anders bet-

ten, aliter lectum sternere; -ánj, - *n. verb.*

Přestogjm, *fut.* ál, áti, eine Zeit lang stehen, per aliquod tempus stare: celý den přestogi; 2) ausstehen, ausgestanden haben, perferre: welkých muk přestáli.

II. *rec.* p-ti se, *sl.* durch langes Stehen verderben, situ corrumpi.

Přestrassjm, *fut.* il, iti, en, erschrecken, in Schrecken setzen, terrere, perterrere, perterrefacere, exterrere, territare, terrorem alicui incutere od. injicere.

Přestrčim, *fut.* il, iti, en, anders stecken, hineinfügen, aliter inserere; 2) hinüber schieben, transmovere, transferre.

Přestřihnu *fut.* hl. hnauti, folg.

Přestřihugi, owal, owati, mit der Scheere entzwei schneiden, *B.* fig. přestřihnauti zlau radu něčj; přestřihuges nám žiwot, *Com.*

Přestřiženj, *n. verb.* v. přestřjhnu.

Přestrkugi, owati, s. přestrčjm.

Přestrogugi, owal, owati, anders bereiten ꝛc s. strogjm; 2) verarbeiten, fabrizieren, elaborare; přestrogowánj wěcý, *Com.*

†Přestur, u, *m.* zrostlina, smilax: (ist eigentlich poblnisch).

†Přestupek, pku, *m.*? *Rautenk.* s. přestaupenj.

†Přestupnička, y, *f.* zrostlina, smilacina.

Přestupnjk, a, *m.* Übertreter, z. B. des Gesetzes, violator; -nice, *f.* - inn, *f.* - trix.

Přestupný 3. z. B. přestupný den, Schaltag, *m.* dies intercalaris; přestupný rok, Schaltjahr, *n.* annus intercalaris.

Přestupugi, owati, s. přestaupjm.

Presugi, owal, owati, keltern, pressare (torquere) uvas; 2) pressen, ausdrucken, exprimere, cogere vi: presowali na nich klénoty.

Přesukugi, owal, owati, zusammen drehen, contorquere; z. B. cwerny, zwirnen, fila dupliciter, contorquere; len dwakrát přesukowaný, *B* s saukám.

Přesušsám, se, ati, *sl.* sich auslüften, trocknen: penjze se přesúšagú.

Přesussjm, *fut.* iti, (*sl.*) austrocknen lassen, exsiccare; 2) zu sehr austrocknen.

Přesutý 3. übervoll, zu voll, überschwänklich, redundans; - tě, *adv.* wrchowatě a přesutě odplatiti.

Přesuzowač, e, *m.* s. přeměták.

Přesuzugi, owal, owati, s. přesaudjm 1), 2); b) s. přetrásám, *K.*

Přeswědčjm, *fut.* iti, überzeugen, convincere; - čenj, *n.* Ü-gung, convictio, persvasio.

Přeswětjm, *fut.* il, iti, v. neuem weihen, denuo lustrare: kostel přeswětiti, očistiti, *Com.*

Přeswětlý 3. grell, schimmernd, lucidus, fulgidus, *D.*

Přesychám, al, ati, s. přeschnu.

Přesycený, übersatt, satur; - nost, i, *f.* Übersättigung, *f.*

Přesycugi, owati, s. přesýtjm.

Presydent, a, *m.* Präsident, Präses, *m.* praeses: presydent komory, *Vel.* - stwj, *n.* Präsydentenwürde, *f.* Amt, *n.* munus, dignitas praesidis; - towá, é, *f.* od. tka, y, *f.* - inn, *f.* praeses auch conjux praesidis.

†Presydugi, owati, präsidiren? *P.*

Přesyljm, (sy), *fut.* yl, yti, *sl.* übermäßig anstrengen: přesylil

sem sy ruku, tak že mne giž dáwno bolj; přesyliti se, über macht thun.
Přesypám, ati, hinüber schütten, trockne Sachen, transfundere, s. sypám.
Přesypáwám, al, ati, vorh.
Přesytjm, *fut.* il, iti, übersättigen, nimis saturare; *fig.* hřjchy a nepravostmi se přesycowati.
Přesywám, al, ati, durchbeuteln, z. B. Mehl, percribrare.
Přeta, *abs.* s. hrozba.
Přetákám, ati, *sl.* s. přitočjm.
Přetáhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, přetažen, *imper.* přetáhni, hinüber ziehen, jemand od. etwas, trahere illuc, transferre: b) übersetzen, überladen, nimis onerare: robotami nepřetáhnauti; vbjrá a přetahuge poddané, *Vel.* 2) über etwas hinziehen, wandern, marschiren, transire: přetáhli hory Bawoři, *Vel.* 3) zu weit hinziehen, hinüber drehen; 4) rosyčku slunečnj 2c. přetahowati, abziehen, destillare? *R.*) 5) *sl.* übersetzen, schnellen beym Zahlen, Verkaufen, *n.* nad slussnost přetahowati (w ceně) někoho, *Vel.*
II. *rec.* p-ti se, sich ranzen, pandiculari; b) durch übermäßiges Ziehen erkranken.
Přetahowačka, y, *f.* přetahowacý prkno, Aufszugsbrett des Maurers, asser inducendis partibus, *R.*
Přetahugi, owati, s. přetáhnu.
Přetancugi, im Tanzen übertreffen; 2) tanzend zubringen, z. B. d. Nacht.
Přetěkám, al, ati, *fut.* d. Zeit hindurch streichen.
Přetekám, al, ati, folg.
Přeteku, *sl.* přetečem, *fut. ex.* tekl, tecy, *imper.* přeteč, überfließen, abundare, redundare, restagnare; 2) *sl.* s. předběhnu.
Přetesám, al, ati, folg.
Přetessi, *fut.* tesal, tesati, über d. Schnur hauen, nimis asciare; 2) das Maaß überschreiten, fehlen, verbrechen, delinquere.
Přetichnu, *sl.* s. vtichnu, v. krik.
Přetjm, *ol.* s. hrozým.
Přetjnám, ati, s. přetnu.
Přetisknu, *fut. ex.* kl, knauti, neu auflegen (ein Buch), reimprimere, recudere; - nutj, *n.* Auflage, *f.* recusio.
Přetjžjm, *fut. ex.* il, iti, überlasten, nimis onerare; přetjžili přirozenj pokrmem, *Com.*
Přetkám, *fut. ex.* al, ati, überweben, aliter texere: pawučinu přetkáwat, *prov.* leeres Stroh dreschen, unnütze Arbeit machen, aethiopem lavare.
Přetnu, *fut.* přetál, přetjti, *imper.* přetni, entzwey hauen, caedendo dividere, rumpere, transsecare; *fig.* duch sw. přetjná swětské panowánj swým kněžjm, *Kroc.*
Přeto, *sl.* s. proto.
Přetočjm, *fut.* il, iti, überdrehen; 2) in ein anderes Faß abzapfen, 3) zu viel abzapfen, od. auszapfen.
Přetřásám, al, ati, durchschütteln, excutere; 2) s. přetřepám.
Přetřasu, *fut.* asl, ásti, vorh.
Přetráwjm, *fut. ex.* il, iti, verzehren, impendere, *Pr.* b) bess. ztráwjm (stráwjm): přetráwiti wěčnau noc, *Neg.*
Přetřebugi, owati, s. přetjbjm: Satan Cýrkew př-buge, *Kaz. d.*

Přetřepám, *fut. ex.* al, ati, *reg. acc.* nachreden, nachtheilig reden v. jemand, durchhecheln, (ausrichten), taxare, male loqui de aliquo;-áwám,al,ati,*fr.*
Přetrhám,*fut.* al, ati, folg.
Přetrhnu, *fut.* hl, hnauti, přetržen, (*sl.* přetrhnut) *imper.* přetrhni, zerreißen, entzwey reißen, (*act.*)rumpere,dirumpere: koně přetrhnauti, (w žiwotě násylným taženjm), *Pr.* 2) steuern,wehren, Einhalt thun, obsistere, resistere, reprimere, cohibere, compescere: z. B. hřjchy, den Sünden; započaté wěcy přetrhnauti, *Vel.* 3)unterbrechen,interrumpere; Rathauz oheň přetrhl, *Vel.* řeč někomu přetrhnauti, přetržené wywčowánj ꝛc. 4) pjsmo linyj (přesstreychugi), durchstreichen, inducere lineam, *Syl.*

II. *rec.* přetrhnauti se, zerreißen, z. B. das Band zerreißt, solvi, rumpi, dirumpi; 2) sich zerreißen, z. B. mit der Arbeit, rumpi; 3) sich brechen, gemindert, geschwächt werden, z. B. Hitze, Kälte, frangere se; minui; zyma se přetrhla, - hat sich gebrochen.
Přetrhnutj, *n. sl.* přetrženj.
Přetrhugi, owal, owati, vorh.
Přetřjbjm,*fut. ex.* reinigen, (mit Gewalt, Unannehmlichkeit), perpurgare;přetřjbjm ge wěgečkau, *B.* pole gegjch přetřjbil, *B.* přetřjbjm, přepurgugi gako kowy, *K.* s. auch po přetřjbjm.
Přetrpjm, *fut. ex.* 1) *cum dat. pers.* někomu něco, einem nachsehen, aequo animo ferre,tolerare; 2) erdulden,ertragen, perpeti, tolerare,sustinere:přetrpěwosse mnoho wálek, - těžkostj, nesstěstj.
Přetrubowánj, *verb.* v. folg.
Přetrubugi, owal, owati, wechselsweise blasen, fractum sonum edere buccina, *Lev.* 10,7
Přetrwám, *fut.* al, ati, 1) *neutr.* ausdauern, durare, perennare: přetrwati celý rok; celý den bez gjdla přetrwal, *Cyr.* 2) *act.* überleben, supervivere, superstitem esse alicui: přetrwati někoho.
Přetrženj, *n.* Zerreißung, *f.* z. B. einer Sache, diruptio.
Přetržjm, *fut.* il, iti, theuer verkaufen, pluris vendere.
Přetwářilec, lce, *m.* ein Verstellter, simulator, *Neg.*
Přetwářjm, intorquere? *Ryb.*
Přetwářjm se, el, eti, allerhand Gebährden machen, gesticulari; b) allerhand Gestalt annehmen, transformari, *Cyr.* p-jm se po někom, jemand nachäffen, temere imitari: přetwářeným hlasem řekl, *Kram.*
Přetwářka, y, *f.* Larve *f.*?
Přetwářnjk, *a, m.* Pantomimist. *m.* mimus, histrio; - nice, *f.* - inn, - ma.
Přetwařugi, owal, owati, s. přetwářjm: hlas něčj přetwariti, - nachahmen, - imitari, *Kram.*
Přetwořilý 3. p-wořila řeč, *Ryb.*
†Přetwořugi, owal, owati? umschaffen, ungestalten, umarbeiten, verarbeiten? *Puchm.*
Přetwrdý 3. sehr hart, perdurus.
Přetýkám, s. přetěkám.
Přeubohý 3. sehr arm.
Přeučjm se, *sl.* il, iti, übergelehrt werden.
Přeukrutný 3. sehr grausam; -ně, *adv.*

Přewsslechtilý 3. sehr artig, schön, pervenustus, -le, *adv.*
Přewtěssený 3. sehr angenehm, pergratus; -eně, *adv.*
Přewádjm, eti, s. přewedu.
Přewálčjm, *fut.* il, iti, folg. Boha zdaž oni přewálčj?
Přewáljm, *fut. ex.* el, eti, überwältigen, besorgen, bello vincere, debellare, *K.* 2) *fut. fr.* folg.
Přewalim, *fut. ex.* il, iti, umwälzen, etwa transvolvere.
II. *rec.* přewaliti se, sich umwälzen, hinüberwälzen, transvolvi; b) *sl.* s prowaliti se, 1)
Přewalugi, owati, vorh.
Přewárám, *praes.* ati, *sl.* folg.
Přewařjm, *fut. ex.* il, iti, überkochen, (*act.*) auskochen, etwas kochen, coquere; 2) noch einmal kochen, denuo coquere.
II. *rec.* přewařiti se, überkochen, (*neutr.*) a) kochen, coqui b) sehr kochen, coqui nimis
Přewařugi, owati, vorh.
Přewaz, u, *m.* Hauptbalken, *m.* tignum primanum.
Přewáži, *fut.* wázal, wázati, wázán, *imper.* přewaž, *praes.* přewazugi, umbinden, anders binden, denuo ligare; 2) *sl.* in der Mitte binden, z. B. den Sack.
Přewážjm, *praes.* eti, s. přewezu
Přewážjm, *fut.* iti, s. přewažugi.
Přewazugi, owati, s. přewáži.
Přewažugi, owal, owati, abwiegen (abwägen), pendere ad libram exigere; 2) überwiegen, mehr wiegen, schwerer seyn, praeponderare.
Přewažým? eti, *D.* s. zawažým.
Přewedu, *fut.* wedl, wésti, weden, *imper.* přewed, überführen, hinüberführen, traducere: přewedl, na něho swé práwo, *Pr.* -na sebe monarchyi, *K.* a) hintergehen, betrügen, hinters Licht führen, inducere aliquem.
Přewégi, *fut.* wál, witi, noch einmal würfeln z. B. Getreide, denuo ventilare.
Přewelebný 3. sehr herrlich, magnificus.
Přewelice, přewelmi, *adv.* zu sehr, gewaltig, nimis nimiopere.
Přeweliký 3. sehr groß, pergrandis, summus.
Přewěrný 3. ganz treu, wahrhaftig, perquam fidelis: přewěrný Bůh, *Com.*
Přewét, u, Abtritt, cloaca, Za.
Přewezmu, *fut. ex.* wzal, wzýti, auffangen, intercipere; listy přewzal; přewzal se bljžnjho negednau a roztrásl?
Přewezu, *fut.* zl, zti, *imper.* přewez, *praes.* přewažjm, hinüberführen, überführen, zu Wagen, zu Schiffe, transvehere.
II. *rec.* p-ti se, hinüberfahren.
Přewigi, *fut.* il, iti, *part. pass.* přewit, *imper.* přewj, anders winden (über einander) z. B. Garn, denuo glomerare; 2) s. přewjwám.
Přewjgjm, el, eti, vorh.
Přewinu, *fut. ex.* ul, auti, anders winden, (auf etwas), aliter involvere rei, aliter volvere in rem; 2) anders windeln, z. B. ein Kind, aliter od. denuo fasciis involvere.
Přewinugi, owati, vorh.
Přewjrám, al, ati, verschließen, verschränken, praecludere: ssrank pod branau njm se přewjrá, aby s wazy do města nemohli, *Vel.*

Přewisnu, *fut. ex.* sl, u. snul, snauti, überhängen, superpendere, *B.*

Přewjwám, al, ati, s. přewěgi; 2) rügen, tadeln, cribrare, Job. 6, 26.

Přewláčjm, *fut.* il, iti, hinüberschleppen, trahere alio; (überschleppen, occare: přewláčiti getel sylnau bránau, *Puchm.*

Přewládzem, *fut.* dal, dati, *sl.* überwältigen, viribus superare, vincere.

Přewleku, wlečeš, *fut. ex.* wlekl, wlécy, umkleiden, anders kleiden, aliter vestire.

II. *rec.* přewlecy se, sich umkleiden, mutare vestes.

Přewljkám, al, ati, folg.

Přewljknu, *fut.* wljkl, wljknauti, s. přewleku.

Přewodjm, *praes.* il, iti, s. přewádjm.

Prewor, a, *m.* Prior, *m.* Prior; -řka, y, *f.* -inn, *f.* Priorissa, ský 3. -stwj ꝛc. wie bey kancljř.

Přeworám, bess. přeorám.

Přewoz. -znjk, s. přjwoz, -ky, *Syl.*

Prewožugi, owal, owati, s. přewážjm, v. přewezu, *Cyr.*

Přewrácenec, nce, *m.* ein verkehrter Mensch, perversus homo, *K. Com.*

Přewracený 3. verkehrt, a) umgekehrt, eversus, perversus, versus, inversus; b) verwandelt, versus, mutatus; c) unrecht, perversus, auch praeposterus: besonders der Ordnung nach, z. B. res, auch homo praeposterus; der verkehrt handelt; -ně, *adv.* inverse, retro, perverse, prave, praepostere; -nost, i, *f.* Verkehrtheit, *f.* perversitas, pravitas.

Přewracugi, owati, s. přewrátjm

Přewracým, el, eti, vorh.

II, *rec.* přewraceti, se, sich wälzen, umkehren; 2) s. přewalatiti se; 3) *sl.* p-ti se w knize ꝛc. durchblättern, pervolvere.

Přewrátjm, *fut.* il, iti, cen, verkehren, a) umdrehen, vertere, invertere, pervertere; b) verwandeln, vertere, mutare; c) verderben, z. B. d. Worte, das Recht, der Verstand, das Herz ꝛc. detorquere, pervertere, depravare, corrumpere.

II. *rec.* přewrátiti se, abfallen, sich wegwenden, deg: ben, averti, deficere: od někoho se k ginému snadně přewrátiti; 2) zur unwahrer Religion übertreten, a vera religione desciscere, apostatam fieri.

Přewrcy, s. přewrhu.

Přewrhám, al, ati, s. přewrhu; 2) počet klásti, držeti, überschlagen? ungefähr berechnen, *Syl.*

Přewrhlec, lce, *m.* Abtrünniger, apostata; b) Ruchloser, Verruchter? dwa měšťané přewrhlcy, *Com.*

Přewrhlý 3. eigentlich umgestürzt; 2) niederträchtig, ruchlos, teter, abjectus, illiberalis, Tyt 2, 3. přewrhlý posel, Sama, *K.* 3) *sl.* s. přeššibalý.

Přewrhnu, *fut.* s. folg.

Přewrhu, wržeš, *fut.* wrhl, wrcy, *sl.* wrhnauti, wržen, *imper.* přewrz, umstürzen, z. B. einen Stuhl, Topf ꝛc. evertere, subvertere: wjtr zed tlustau přewrhl *Vel.* kozelec přewrcy, abtrünnig werden, *Syl.*

II. *rec.* přewrch se, umstürzen; a) umgestürzt werden, z. B. der Wagen, everti, subverti; b) umfallen, collabi, corruere; b) abarten, ausarten, de-

generare; d) - sy, abwechseln, richtiger prowrcy sy, welches siehe.
Přewru, eti, s. přewjrám.
Přewrženj, n. Ummwerfung, f. eversio, subversio.
Přewundám, fut. al, ati, z. B. stůl, knihy, überstellen, anders wohin, transponere, transferre: střewa přewundati, R.
Přewýssený 3. part. v. folg. - ně, adv. überschwänklich, effuse, abunde, K.
Přewýssjm, fut. il, iti, übertreffen, praestare, antecedere, antecellere, superare, vincere.
Přewyssugi, owati, vorh.
Přewýt, s. prewét, Syl.
Přewzatý 3. s. přewezmu.
Preys, u, m. Preis, n. Plünderung, direptio, praeda: wsseho swobodný preys, Vel. preys pustiti na město, d. Stadt preisgeben (den Soldaten), urbem relinquere direptioni, proponere ad praedam; - na králowstwj; preys pustil na wsy kněžské, Vel. někomu swobodný preys na město pustiti, Cyr.
Preyšk, s. prýšk.
Preyssťěnj, bess. prýssťěnj.
Preyssťěnina, s. prýssťěnina.
Preyssťěninowatý, s. prýssť-tý.
Preyssťjm se, s. prýssťjm se.
Preytýř, e, m. Erzklauber, separator metalli, Syl.
Preyz, e, m. preyz žlabowý, Einkehlstein, m. Einkehle, f. collicia, ae, f. tegula colliciaris, (nach R. preyze, f. cyhla žlábkowitá, Hohlziegel, f. imbrex).
Přeza, y, f. mor. & sl. s. přjze.
Přežádaucý, sehr erwünscht, desideratissimus.
Přežádostný 3. sehr sehnlich, cupidus, ardens; - ně, adv. cum desiderio.
Peržák, a, m. Garnhändler, negotiator filarius; - čka, y, f. - inn, f. - trix - ia.
Přežarmaucený 3. sehr kläglich, traurig, tristissimus.
Přežauwám, al, ati, s. přezugi.
Přezděnek, nku, m. Alcove, f. u. drgl. zotheca, alcova.
Přezdjm, fut. ex. il, iti, einen Spottnahmen, Spitznahmen geben, nomen ridiculum (irrisorium) imponere: přezdjwagi mu sok, Com.
Přezdjwám, (richtiger přezýwám), al, ati, vorh.; - wáwám, al, ati, fr.
Přezdjwka, y, f. Spitznahme, Stichelnahme, Spottnahme, nomen ridiculum, nomen irrisorium.
Přežehnám, fut. al, ati, sl. den Segen über etwas sprechen, segnen, benedicere; - áwám, al, ati, fr.; - ánj, n. verb.

II. rec. p-ti se, sich mit dem Kreuze segnen, das Kreuz über sich schlagen, cruce se signare.

Přeženu, fut. ex. hnal, hnati, hnán, imper. přežeň übertreiben, a) aus einem Orte in einen andern, depellere, transpellere: dobytek s geđné pastwy na ginau; b) hinüber treiben, super agere: přes potok koně - ; c) übermäßig treiben, ermüden, super vires agere, nimis agere; 2) ohněm, schmelzen, läutern, liquefacere; (3) bezwingen? Zyst. o Persek.)

II. rec. p-ti se, vorbey eilen, praetervolare: ty, y ony bjdy gako negaká wichřice se přehnaly, K. 2) vorbey fahren, a) selbst, zu Schiffe, Wagen, prae-

tervehi, transvehi; außer diesen bey den Fällen, praetervolare; b) vorbey fliegen, praetervolare; c) vorbey fliehen, praeterire fugiendo, od. praeterfugere; d) vorbey fließen, praefluere, praeterlabi.

Přezerám, ati, *sl.* s. přezřjm, prohljdnu, u. přehljdnu.

Přežeru se, *fut.* žral žrati, sich besaufen, crapulari; b) sich überfressen, nimis vorare: náramně se gjdlem a pitjm přežjragj, *Vel.* (auch sich Ekel fressen? dobytek se na té trávě přežral; *Recentiores*).

Přežigi, *fut.* il, iti, *sl.* überleben, superesse, supervivere; b) durchleben, zurücklegen, supervivere: giž sme ten rok přežili.

Přežjrám se, ati, s. přežeru se.

Přežiwač, e, *m.* (ryba) Käuer, Kaubrassen, *m.* scarrus.

Přežjwám, al, ati, wiederkauen, ruminare, remandere; 2) *sl.* leben, vitam ducere: gako přežjwáte? wie lebet ihr, wie gehts euch? -ánj, *n.* Wiederkauen, *n.* -ung, *f.* ruminatio.

Přežiwjm se, *fut.* iti, sich eine Zeit lang durch ernähren, erhalten.

Přezka, y, *f.* s. přeska, *Syl.*

Přezkusým, *sl.* s. zkusým, ausforschen.

Přezmen, u, *m.* Schnellwage, *f.* statera.

Přeznám, *fut. ex.* al, ati, verkennen, aus Irrthum für etwas anderes halten, als es ist, non agnoscere.

Přeznamenitý 3. sehr vorzüglich, perexcellens, peregregius; -ně, *adv.* -enter, -gie.

Přezowu, zwati, s. přezwu.

Přezračný 3. (*abs.* -čno), dunkel, wie in der Dämmerung, subobscurus.

Přezralý 3., *sl.* prezratý, überzeitig.

Přezrem, el, eti, (jti), *sl.* folg. 2) ál, ati, überzeitig werden.

Přezřjm, *fut.* el, jti, übersehen, etwas vor sich hin beschauen, z. B. eine Gegend, prospicere, perspicere.

Přezugi, *fut.* přezul, přezauti, *praes.* přezauwám, d. Schuhe umwechseln, permutare.

II. *rec.* p-ti se, dasselbe.

Přezugem, *fut.* zaul, zauti, *sl.* folg.

Přezúwám, ati, *sl.* folg.

Přežweykám, bess. přežwýkám, *fut. ex.* al, ati, vorkauen, vorkäuen, premandere.

Přezwjdám, ati, folg.

Přezwjm, *fut.* zwěděl, zwěděti, *imper.* přezwěz, auskundschaften, explorare, *Cyr.*

Přezwu, *fut.* zwal, zwati, zwán, *imper.* přezow, *sl.* s. přezýwám.

Přežwykugi, owati, s. přežweykám.

Přezymjm se, *fut.* iti, *sl.* sich verkühlen, infrigidari.

Přezymugi, *fut.* owati, *sl.* überwintern, hyemare; a) über Winter bleiben, perhyemare; b) über Winter wohnen; c) über Winter halten, per hyemem durare.

Přezýwám, al, ati, (*sl.*) s. přezdjm: přezýwagj ho kapustau.

Přezýwka, y, *f.* s. přezdjwka.

Prhlawa, y, *f. sl.* s. kopřiwa (páliwá).

Prhljm, il, iti, *sl.* brennen, v. der Brennessel, urere.

Při, *praep. reg. loc.* bey, a) neben, apud, juxta; b) in, im, circa, z. B. při té wěcy se musý powážiti, bey dieser Sache ist zu

bedenken, in hac re &c. giž gest při letech, - bey Jahren; mocný gest P. Bůh a má při wssech wěcech swau wůli; při přjtomnosti něčj odpowěd dáti; při střjzliwosti býti; při hrdle zůstawiti; při poslech, gak y při giných wěcech wůlj Božj se zprawowati; opatrowánj B. při wěcech lidských popjrati; Angel poselstwj Božj při bl. panně kjdil; c) unter, während, inter, in, z. B. při gjdle, beym Essen, inter coenam, od. in coena; stalo se to při času slawnosti; při památce vmučenj Kr. P.; bylo gako při poledni, - um Mittagszeit; d) an, (bey), in, apud: obdržel při Papeži, *Vel.* při ženě gedné stal se přjklad; to se při ženách schwaluge; ohyzdné neprawosti při té ženě páchali; aby při nich něco swého zýskali; nic při něm neobdrželi *rc.* djtky při prsech matek; ne při gednom se to stáwá; při penězých nedostatek trpěti; při wssech wěcech gak při zdrawj, tak při statku se mu dobře wede; -in Rücksicht, in Betreff -; při neymenssjm, aufs allerwenigste, ad minimum.

II. In der Zusammensetzung: a) an, zu, herzu, ad; b) etwas, ein wenig, paulum, sub.

Při wird lang, a) in der Zusammensetzung mit den Beywörtern u. den dav. abstammenden Neben- u. Hauptwörtern, wenn d. Beywörter nicht konstruirte Mittelwörter, od. Präterita Neutra sind, z. B. in přjhodný, přjhodně, přjhodnost, přiležitý, - tě, - tost *rc.* nicht aber in přikrytý, připálený, přirozený *rc.* b) in den zusammengesetzten Hauptwörtern, wenn sie nicht *Nomina verbalia* sind, d. unmittelbar vom Infinitiv u. Partizip, einige auch vom Präteritum abgeleitet werden, z. B. přjbytek, přjchod, přjčina, přjhoda *rc.*; nicht aber in přihlédak, přikázanj, přibýwánj, přirozenj, *rc.*

Přjadky, přjdham, *sl.* s. prádky prádám *rc.*

Přjast, *sl.* s. předu.

Přjátel, *sl.* s. přjtel.

Přibarwjm, *fut.* il, iti, ein wenig bräunlich färben, z. B. pečeni, - bräunen.

Přibawjm, *fut.* il, iti, *sl.* lang aufhalten.

Přjběh, u, *m.* Begebenheit, *f.* Zufall, *m.* casus, auch res, auch res gesta, wenn es eine That ist; auch narratio; wenn es eine Geschichte ist; - pauhý přjběh, reine Erzählung, pure Wahrheit; 2) *gen.* a, i. e. přiběhlec, advena, s. poběhlec; (d. Türken nennen denjenigen, der ihre Religion annimt, pribeg.)

Přiběhlec, lce, *m.* s. unterm vorh.

Přiběhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, *imper.* přiběhni, zulaufen, herzulafen, gelaufen kommen, accurrere: on přiběhne, a zas odběhne.

Přiberu, *fut. ex.* bral, bráti, dazu nehmen, adsumere.

II. *rec.* p-ti se, ankommen, herzukommen, v. Menschen u. Thieren, advenire; 2) *sl.* sich anschicken, s. přistrogjm: pokud se k tomu přibral, minula hodina.

Přibeyti, přibýti, s. přibudu.

Přibeywám, bess. přibýwám, al,

ati, bald, *personaliter cum nom.* bald *impers. cum gen.* zunehmen, wachsen, größer werden, crescere: přibýwá nám zas blata

Přibigi, *fut. ex.* bil, biti, u. bit, *part. pass.* přibit, *imper.* přibj, anschlagen, etwas durch Schlagen befestigen, anheften, z. B. ein Brett ꝛc. affigere; na křjž, ans Kreuz, affigere cruci; cwočky přibiti, aufzwecken, *D.*

Přibjgjm, el, eti, vorh.

Přibjhám, al, *ati*, zulaufen, herzulaufen, accurrere.

Přibjrám, al, *ati*, dazu nehmen, adsumere.

II. *rec.* přibjrati se, s. přiberu.

Přjbljžjm, iti, nahe bringen.

Přibljžjm se, *fut. ex.* sich nähern, herzutreten, appropinguare, *B.*

Přibližugi se, owati, vorh.

Přjbor, *a, m.* d. Stadt Freyberg in Mähren.

Přjbram, *i, f.* ein Städchen im Berauner Kreise.

Přibránek, nka, *m.* Schlafkamerad, *m.* socius lecti.

Přjbudek, dka, *m.* Angebäude, s. přjstawek 1), *D.*

Přibudu, *fut. ex.* přibyl, přibyti, s. přibeywám: musylo wody přibyti.

Přjbuzenstwj, *n.* Verwandschaft durch Blut od. nicht, propinguitas; durch Blut, consanguinitas, agnitio; durch Heurath, adfinitas.

Přjbuznost, *i, f.* vorh.

Přjbuzný 3. verwandt, es sey durch Blut od. Heurath, propinguus; gest mi w krwi přjbuzný, *Cyr.* ist es durch Blut, cognatus, consanguineus, cognatione conjunctus; po otcy, (po meči), v. Vaters Seite, agnatus; po matce, (po přeslicy), v. Mutterseite, cognatus; durch Heurath, adfinis; přjbuzný wjry, gazyka, Religions-, Sprachverwandter, consors, cognatus religione, lingua; 2) in der Gramm. voces consonae, adfines, *Puchm.*

Přjbyk, *a, m.* Eigennahme, Adaukt, Adauctus.

†Přjbydlitel, *e, m.* Anwohner, accola? -dlj, *n.* Anwohnung? *D.*

Přibylý 3. der dazu gekommen, adauctus; přibylý hřjch, *opp.* přirozený, *K.*

Přjbytek, tku, *m.* Zugabe, Zunahme, *f.* Wachsthum, *n.* accessio, incrementum; 2) Wohnung, habitatio, domicilium, sedes.

Přjbytný 3. z. B. přjbytný měsýc, Schaltmonat, mensis intercalaris, od. intercalarius; 2) zufällig, Neben-, accidens: statek přjbytná při člowěku wěc, *Com.* s. přjpadný 1).

Přibytj, *n.* s. přibýwánj.

Přibywám, ati, s. přibeywám.

Přibýwánj, *n.* Zunehmen, *n.* Wachsthum, *n.* Vermehrung, *f.* incrementum, auctus.

Přjč, z. B. na přjč, *sl.* auch vrjekom, in d. Queere, in transversum, ex transverso, in obliquum, oblique.

Přiceljm, *ol.* s. přihogjm.

Přjce, přjca, *y, f. sl.* d. Dürrsucht der Kinder, (großer Bauch, dünne Füße): to djtě ge w přjči

Přičernjm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig schwärzen, paululum denigrare.

Přičerwenám, *fut. ex.* al, ati, etwas roth od. röthlich werden, rubellum (rubidum) fieri.

Přjčerwený 3. etwas roth, röthlich, rubellus, rubidus.

Přičesám, *fut. ex* al, ati, abkäm-

men, depectere; 2) mehr abnehmen, herabnehmen, z. B. Obst, plusculum pomorum auferre, demere.
přikesáwám, al, ati, verb.
Přicesy, ů, m. pl. d. Hitzblattern um ein Geschwür, od. eine Wunde, phlyctenae.
Přichaulím, fut. ex. anschmiegen, adplicare; - se, sich -, se -.
Přicházým, el, eti, s. přigdu; - na mysl, in Sinn, in mentem, Com. pokrmowé mu k duhu přicházegj, K. - bekommen ihm wohl; 3) erreichen eine Zeit, gelangen, an einen Ort, attingere: téměř ke sta letům přicházýwali; 3) einfallen, incidere: ten swátek přicházel na pobzym; - k hodnostem rc. s. přigdu; 4) vorkommen, scheinen, dünken, videri: přicházel mi wždycky gako slepý; těžko mi přicházý toho nechati, es kommt mir schwer an, dieß zu lassen, D. - ýwám, al, ati, fr.
Přichlacholjm se, fut. ex. sich einschmeicheln, blanditiis se (nimiopere) insinuare.
Přichlop, (přiklop), u, m. Nebengebäude, Angebautes, z. B eine Kammer; - pek, pku, m dim.
Přichlopjm, sl. s. přiklopjm.
Přichod, u, Ankunft, f. Ankommen, n. an einem Orte, adventus.
Přichodné, ého, n. Anzugsgeld, etwa vectigal aditiale, adventuale.
Přichowám, fut. ati, sl. zur Zucht lassen, aufziehen, enutrire.
Přichowám sobě, fut. al, ati, ersparen, erwerben, acquirere.
Přichowek, wku, m. was man v. Zeit zu Zeit ersparet, das Ersparte, peculium; pogjti ženu s přichowkem, d. Kuh mit dem Kalbe bekommen, prov. D. vgl. přichowám.
Přichoz, e, m. s. přichod, D.
Přichozý, ýho, m. Fremdling, m. ein Fremder, peregrinus, hospes, advena.
Přichránjm, fut. ex. il, iti, beschützen, tueri, protegere, defendere; - nění, n. verb.
Přichýljm, fut. il, iti, s. nachýljm; b) sich zuwenden? z. B. ein Gut, eine Erbschaft.
Přichylný 3. geneigt, a) Neigung habend zu etwas, propensus, proclivis; b) günstig, propensus ad rem &c.; - nost, i, f. Geneigtheit, f. a) Neigung zu etwas, propensio, proclivitas, b) Neigung, Zuneigung, Gunst, f. gegen jemand, od. etwas, propensio, studium.
Přichystám, fut. ex. al, ati, zuschicken, zubereiten, parare.
II. rec. p-ti se, sich zuschicken, zubereiten, parare se.
Přichytjm se, fut. ex. reg. gen. sich anhängen, hängen, od. kleben bleiben, ankleben, adhaerescere, inhaerescere; b) sich dazu schlagen, adsociari.
Přičjm, il, iti, cum dat. pers. vel rei, entgegen seyn, dawider reden, contradicere, repugnare: papežency tomu přičiti nebudau, Com.
II. rec. p-ti se, verb. sich sträuben, sperren, reniti.
Přičina, y, f. Ursache, f. a) das, wovon etwas herrührt, od. entsteht, Urheber, Urheberinn rc. causa; prwnj přičina, Grundursache, causa primaria, causa principalis; b) das, warum etwas ist, od. seyn soll, causa, ratio: přičina nástrognj, causa instrumentalis: přičina

nástrogný wssemohaucý Krysta hlas,(při wzkřjssenj),Konsgalowá přjčinka, Beschönigung, *f.* praetextus, *Syl.* poslednj p., Endursache, causa finalis? *D.* bez přjčiny, ohne Ursache, sine causa, sine ratione, temere; bezewssj přjčiny, ohne alle Ursache, sine ulla causa, temere; z té přjčiny, od. za přjčinau tau, *K.* od. pro tu přjčinu, tau přjčinau, aus der Ursache (deswegen), hac de causa, hanc ob causam; za přjčinau, od. přjčinau drahoty ꝛc. (mit dem Genit.)wegen, ob, causa; c) Veranlassung, *f.* Anlaß, *m.* causa, ansa, materia: přjčina se mi dala, *Vel.* z toho přjčinu wzali hubiti ꝛc. *Id.* žoldy, holdy a gakýmikoli nespravedliwými přjčinami statek sháněli, *K.* d) Verhältniß, *n.* Umstände, Angelegenheit, *f.* Fall, correlatio, conjunctio, casus, rerum adjuncta: přjbuzenstwjm aneb ginými přjčinami gemu připogen, *K.* gakby se w takowých přjčinách chowati měli, *Vel.* mnozý w takowých přjčinách, (t. g. w persekucý) ꝛc. *Com.* w takowé přjčině, *Cyr.* ten přjklad se w podobné přjčině zběhl, *Vel.*

Přjčinek nku, *m.* Zuthat, additamentum.

Přičiněnj, *n.* Hinzuthung, adjectio, additio, appositio; 2 Bestreben, *n.* Bestrebung, *f.* studium. z. B. rei, nisus, auch opera; wenn es so viel als Mühe, Bemühung, Bestreben, *n.* ist: přičiněnj o českau literaturu, *Kram.* mým přičiněnjm, durch mein Bestreben, mea industria.

Přičinjm, *fut. ex.* il, iti, hinzuthun, addere, adjicere, apponere: práw sobě přičiniti, *Pr.* přičinil gim swobod, *Vel.* přičinili ste hřjchů, *B.* hřjch k hřjchu přičinj, *B.* ne aby zlého mezy lidi přičjněli; nesnázý sobě nepřičjněl, *K. cum acc.* anlegen, zugreifen, admovere: ruku swau ku pomstě nad bezbožnjky přičinil, *K.* aby k neprawosti rukau nepřičjněli; k nosům swým kwjtj přičiňowali.

II. *rec.* p-ti se, sich bestreben, z. B. nach etwas, o něco, studere rei, operam dare rei, auch niti, eniti, anniti, elaborare: opprawdowě se přičinil o napraweni služby Božj, *K.* b) mehr werden, adaugeri: bolesti se mu wjc přičinilo; c) -k něčemu, sich wozu bequemen.

Přičjnjm, *praes.* ěl, ěti, *imper.* přičjněg; - něti se, vorh.

Přičiňugi, owati, vorh. *Vel.*

Přjčinka, y, *f. dim.* v. přjčina.

Přjčinliwý 3. betriebsam, industrius, actuosus, strenuus, navus, (gnavus); - nost, i, *f.* - mkeit, *f.* industria, gnavitas, insgemein activitas.

Přjčinna, y, *f.* Farbe, *f.* Bestrich, *m.* (Becker.), linitus, *R.*

Přičjsti, s. přičtu.

Přičjtám, al, ati, s. přičtu.

Přjčka, y, *f.* was in d. Queere gehet, steht ꝛc. z. B. Queerwand, *f.* paries intergerinus; přjčky, *pl.* Queertritte, Queerstäbe am Bortenwirkerstuhl, transtra, (orum); přjčkau, queer, nach der Queere, transversim, oblique.

Přjčkem, *adv.* vorh. přjčkau, *Com.*

přičmužený 3. brandicht, ustionem redolens.
Přjčni 1), queer, transversus, obliquus; přjčnj cesta, Queerweg, via transversa; p. trám, Queerbalken, Zwerchbalken, m. transtrum, tignum transversarium; p. mázdra, Zwerchfell, n. diaphragma, (atis); p. wěc, s. křjžowá wěc.
Přjčnjk, u, m. trám, Queerbalken, m. tignum (transtrum) transversarium, *Leschka*; 2) *Puchm.* taufte so eine Art schlechten Reim, kde meznice se rymuge s kládcem, wie budu, dubu, etwa Queerreim.
Přjčnjk, a, m. Queerkopf, m. homo perversus, praeposterus, qui in transversum agit aut loquitur.
Přjčtenj, n. Zurechnen, Zuschreiben, n. adscriptio.
Přičtu, *fut. ex.* čtl, čjsti, čten, *imper.* přičti, *praes.* přičjtám, zurechnen, zuschreiben, beymessen, tribuere, adscribere, imputare, auch conferre in aliquem: cožkoli dobrého má, gemu přičjtá, *K.* přjčitali gj přjčinu smrti geho, *Vel.* přičetl sobě to za poctu, *Cyr.*
Přicwičugi se, owal, owati, sich mehr üben: w slowu Božjm se wždy wjce a wjce přicwičowati.
Přid, für přigd, s. přigdu.
Přidágám, ati, *sl.* s. přidogjm.
Přidám, *fut.* al, ati, folg. přidati se k spolku ꝛc. s. přichytjm se, b).
Přidáwám, al, ati, zugeben, dazugeben, od. fügen addere, adjicere; přidáwati srdce, Muth machen, animare, - starosti, d. Sorge vergrößern ꝛc. přidati, přiznati barwu, bedienen, im Kartenspiele, *D.* 2) zunehmen vergrößern, z. B. beym Stricken, amplificare.
Přjdawek, wku, m. Zugabe, Zulage, Beyfüge, f. additamentum: 2) Anhang, m. was zu einer Person od. Sache noch hinzu gefügt wird, z. B. der Anhang zu einem Buche, Zusatz, m. appendix; auch Einschiebsel, n. insertum, interjectum, *D.*
Přidáwjm, *fut.* il, iti, zudrücken, comprimere.
†Přjdawné gméno? Adjectiv, n. nomen adjectivum, *Hanka.*
Přidědjm, *fut.* il, iti, *cum dat.* berathen, zueignen, zumessen: přiděditi zbožj wěčné někomu.
Přjděgi (přjzegi), *comp.* v. napřed, weiter herwärts: ten zámek ležj sem přjděgi.
Přjdek, dka, m. *siles.* s. přádelnjk.
Přidělám, *fut. ex.* al, ati, án, anmachen, daran machen od. fügen, adjungere, auch alligare; wenn es anbinden ist, u. affigere, wenn es anheften ist; 2) noch dazu verfertigen, praeterea, insuper, facere, efficere, conficere; 3) mehr hinzuthun, adjicere; s. auch oddělám 3).
Přiděláwám, al, ati, verb.
Přjdělek, lku, m. Angemachtes, adjunctum, affixum, dazu Verfertigtes.
Přidjrám, al, ati, halb abhäuten: kůži masa přidjrati, das Fleisch halb an der Haut lassen, cute privare media parte.
Přidluhugi se, owal, owati, immer mehr Schulden machen, contrahere plus aeris alieni.
Přidlužjm se, *fut.* il, iti, verb.
Přidogjm *fut.* il, iti, *sl.* das Kind

an d. Brust legen, tränken, adlactare.

Přidruha? zákopy přidruhám dělati, *Haj*.

Přidružjm se, *fut.* sich zugesellen, beygesellen, adsociari: přidružil se mezy nás.

Přidružugi se, owati, verb.

Přidržanliwý, bess. přidrženliwý, 3. ergeben, zugethan, addictus; 2) anhängend, festbleibend, adhaerens: počestného powolánj přidrženliwý; -wě, *adv* -wost, i, *f.* Ergebenheit, *f.* studium, observantia.

Přidrženj, *n. verb.* v. přidržjm; b) (kus kartáče), der Anhalter am Baum, beym Gärber, tenaculum.

Přidrženliwý 3. s. přidržanliwý.

Přjdržjm, *praes.* u. *fut.* el, eti, anhalten, an etwas halten, z. B. mit den Händen fest halten, tenere retinere aliquid: 2) někoho k něčemu, antreiben, impellere, adhortari.

II. *rec.* p-ti se, mit dem Gen. anhängen, a) fest bey etwas od. jemand bleiben, inhaerere, desidere, manere, auch bey etwas verbleiben, inhaerere rei, od. in re &c. toho se zuby y nehty přjdržegi, *Cyr.* b) ergeben seyn, zugethan seyn, favere alicui, deditum esse alicui, sequi.

Přidržowánj, *n. verb.* v. folg.

Přidržugi, owati, s. přjdržjm.

Přjchod, *sl.* s. průchod.

Přjčjm, *sl.* s. přjčjm.

Přjdwor, u, *m.* Vorhof, *m.* vestibulum.

Přječin, u, *m. sl.* Fach, s. přjhrada.

Přjehlawek, wku, *m. sl.* der Obertheil des Fußes, od. Schuhes.

Přjek, u, *m. sl.* & *ol.* s. přjč; 2) *sl.* d. Queere, transversum; 3) Queergang, *m.* meatus transversus, via transversa; 4) das Verkehrte od. Widrige in Reden, u. Handeln.

Přjekladnjk, u, *m. sl. Lypt.* Futter- od. Heukasten, *m.* im Stall.

Přjekom, *adv. sl.* s. přjč.

Přjekorjm sa, *sl.* s. přjčjm.

Přjeloh, u, *m. sl.* Brachfeld, s. přjloha.

Přjepasnjk, a, *m. sl.* Teufel, tentator.

Přjepošt, *sl.* s. probošt.

Přjetos, a, *m. sl. Lypt.* der untere Balken in einer hölzernen Wand.

Přjestor, *sl.* s. prostor.

Přjéšt, i, *f. sl* Dürrsucht, Schwindsucht, *f.* phthisis; z prješti kapat, an der Schwindsucht leiden.

Přjéšškornbok, (prezškornpek), u, *m. sl.* Fließey, *n.* unreifes Ey, ohne harte Schale.

Přjewoz, *sl.* s. přjwoz.

Přjezowisko, a, *n. sl.* s. přjgmenj: to mu ge prjezowisko, das ist sein Zunahme, *russ.* prozwi's'ce, Spottnahme, *m.*

Přifercugi, *fut. sl.* s. fercugi.

Přifregugi (sobě), *fut.* ein wenig den Amouren ergeben seyn: prawj o Karlowi, že sobě z mládi rád přifregowal, *Vel.* přifregug kuchařce o kus pečeně, *Klat.*

Přifrndoljm se, s. fiflugi.

Přigdu, *fut.* přišel, prigjti, *imper.* přiď, kommen 1), v. Menschen u. Thieren, *α*) eigentlich, z. B. an einem Ort, venire; ist es so viel als gelangen, so steht auch pervenire; ist es so viel als ankommen, so steht auch advenire; *β*) trop. statt gelangen od. fallen, gerathen, z. B. k hodnostem přigjti, zu Ehrenstellen gelangen,

venire, (pervenire), ad honores; w nenáwist, w nebezpečenstwj, ke sskodě 2c. in Haß, in Gefahr, pervenire, od. venire; k letům od. k sprawedliwým letům přigiti, majorenn werden, Pr. do kriku př., ins Geschrey kommen; k sobě př., a) zu sich, zur Besonnenheit kommen, ad se redire, animum recipere: sami k sobě přissedsse, welmi sme toho pykali, *Vel.* b) sich erholen, refici, animum, vires recipere; k snjženj př. humiliari; na to sem přissel, a to vsaudil, *Cyr.* přissel k wyručenému a doptal se ho, Pr. sewssi swau sláwau na nic přigde, *K.* což gednau čertu w hrdlo přigde, toho žádný newykaupj, *prov. Vel.* γ) o něco přigiti, verlieren, (.0;2) v. lebloſen Dingen, α) wenns ſoviel iſt, als herbey kommen, advenire, venire, z. B. přigde čas. d. Zeit wird kommen; až můg čas přigde, pomsljm 2c. *K.* hodina přissla, d. Stunde iſt gekommen; přisslo mi na mysl, *K.* přiď co přiď, es mag kommen wozu es will, quidquid fuerit, *D.* β) gelangen, wiederfahren, zu Theil werden, venire, pervenire: kniha k ztrátě přissla, in Verluſt gerathen; panstwj k rozdělenj přisslo; spor mezy stranami k wyslyssenj přissel, Pr. pře přissla k swému zawřenj, Pr. myssleni lesu přisslo na nic, *K.* na takowau nauzy přissel; γ) überbracht werden, z. B. přisslo psanj, es iſt ein Brief gekommen, 2c. venire, advenire, adferri; δ) folgen, sequi: na něčj místo přigiti, an jemandes Stelle kommen, succedere; ε) zu ſtehen kommen, koſten, constare; zač přigde ten dům? wie hoch kommt, wie viel koſtet das Haus? nepřigde draze, es kommt nicht hoch; 3) přigde, *impers.* přisslo *cum & sine dat. pers.* dazu kommen, geſchehen, evenire, contingere: to rozwažugi, načby nám potom někdy přigiti mohlo, -was uns dann wiederfahren könnte; přisslo by na twrdo ſkočiti, man müßte etwas Hartes erfahren, in eine harte Nuß beißen *Vel.* Mitridatowi na to přisslo, že ho syn geho k smrti přinutil, *Vel.* mělo gim také na to přigjti, aby trávenim wýti musyli, *K.* přigde na to, že Bůh giných powolá, *K.* přigde wám vtjkati, *Com.* ale což wjce mluwiti? přestati mi přigde, a rozžehnati se s tebau, wlasti milá! *Id.* když na neytěžssj přigde, vteče se do chrámu, *K.* přisslo gest až na wálku; naposledy přisslo k korbům, *Vel.* tuk přigde na řeč, da geſchah d. Rede; přigde tu toliko na penjze, hier kommt es bloß aufs Geld an, *D.* gak co přisslo, tak odesslo, *prov. Vel.* wie gewonnen ſo zerronen, male parta, male dilabuntur; ſ. auch na 1), b).

Přigednám, *fut. al, ati,* noch dazu anſchaffen, praeterea (insuper) parare, comparare.

Přigedu, *fut. ex. gel, geti,* gefahren od. geritten kommen, advehi.

Přjgem, gmu, *m.* Einnahme, *f.* was man einnimmt z. B. des Geldes, Einkünfte, *pl.* reditus, vectigal, auch fructus, quaestus.

Přjgemce, *m.* der etwas an ſich, od. in Empfang nimmt, Empfänger, Annehmer, susceptor.

Přjgemný 3. angenehm, annehm-

lich, gratus, jucundus, svavis, acceptus; - ně, *adv* - de-viter; - nost, i, *f.* Annehmlichkeit, *f.* angenehme Beschaffenheit, das Angenehme, svavitas, dulcedo, jucunditas, gratia.

Přigetj, *n.* Annahme, Annehmung. *f.* z. B. einer Sache rc. acceptio; za syna, an Kindesstatt, adoptio.

Přjgezd, u, *m.* d. Ankunft, das Ankommen an einem Orte, zu Wagen od. reitend, adventus: přjgezd swůg Kr. konal do Geruzaléma.

Přjgezdné, ého, *n.* Anrittsgeld, *n. D.*

Přigjdám, al, ati, dazu essen, simul comedere; (gistý počet chlebůw sobě přigidali ? ? *Vel.*)

Přigimač, e, *m.* Hehler, *m.* z. B. beym Stehlen, occultator, receptator, s. přjgemce, (wenig üblich), susceptor; - čka, y, *f.* Hehlerinn, An-inn, E-inn, *f.* - trix, - trix; - trix.

Přigjmám, al, ati, annehmen, a) in Empfang nehmen, an sich nehmen, sumere, accipere; za syna, an Kindesstatt, adoptare; za měšťana, als Bürger; facere civem; včitele, služebnjky, Lehrer, Bediente, assumere, conducere mercede; b) aufnehmen, recipere, z. B. na milost, zu Gnaden, in gratiam; - s wděčnostj a obljbeně, wohlgefällig, *K.* přigjti za wděk, für lieb nehmen, boni consulere, *Syl. K.* za auda gednotělného a wlastnjho geg přigmau, *K.* c) empfangen, bewillkommen, z. B. einen Fürsten, recipere, suscipere: wolenj a přigjmánj knjžete Korytanského, *Vel.* d) übernehmen, auf sich nehmen, recipere, suscipere, accipere; e) sich gefallen lassen, billigen, gut heißen, nicht verschmähen, z. B. Rath, Bitten, Entschuldigung rc. accipere, probare, admittere; f) folgen, sich eigen machen, z B. eine Religion annehmen, sequi formulam ecclesiae &c. 2) kommunizieren, das h. Abendmahl empfangen, uti sacra coena: k přigjmánj gjti, zur Kommunion gehen, ad sacram coenam accedere; 3) einnehmen, Einnahme haben, accipere (reditus): na malau mjru neb wáhu prodáwá, na wětššj přigjmá, *K.* 4) einnehmen (Arzney), sumere (medicinam); 5) k sobě př. über sich nehmen, in se assumere.

Přigjmánj, *n.* Annehmen, Annehmung, *f.* Empfang, *m.* acceptio, receptio; 2) Kommunion, *f.* das h. Abendmahl, sacra coena; k přigjmánj gjti, zur Kommunion gehen, accedere ad sacram coenam (synaxim); 3) od. př. do kassy, Einnehmen, Einkassiren, *n.* acceptio redituum, (incassatio); - léku, sumtio medicinae; 4) př. osob, Ansehen der Personen, respectus hominum.

Přigjmatel, e, *m.* Annehmer, Empfänger, rc. qui accipit, recipit, sumit rc.; s. přigjmám.

Přigjždjm, ěl, ěti, *iter.* v. přigedu.

Přjgměnj, *n.* folg.

Přjgmj, *n.* Zunahme, *m.* den jemand führt, cognomen; - dáti, geben, cognomen tribuere, cognominare; - mjti, - haben, cognominari.

Přigmu, *fut. ex.* přigal, přigjti,

u. přigmauti, *part.pass.* přigat, *imper.* přigmi, ſ. přigjmám.

II. *rec.* pr-ti ſe, *sl.* ſ. vgmu ſe 1).

Přihackugi, *fut.* owal, owati, häkeln, unco, fibula jungere, *D.*

Přihán m, ěl, ěti, ſ. přiženu.

Přihárám, ſ. hárám; přihárala ſem, ſie kam hergeſchoßen, *D.* 2) *sl.* anbrennen, aduri; přihárá mu, es brennt ihm nahe, er kommt ins Gedränge.

Přiharcugi, owal, owati, herbeylaufen, ferri, herbeyreiten, adequitare.

Přihazugi, owati, ſ. přihodjm.

Přihážým, *fut.* eti, vorh.

Přihážý ſe, *praes. impers.* elo, eti, ſich ereignen, ſich begeben, ſich zutragen, accidere, evenire, contingere: kacýřſtwj ſe přihážý trogjm obyčegem: přihážý ſe w okamženj, čehož čáka w roce nenj, *prov. Leschka*, accidit in puncto, quod non speratur in anno.

Přjhbj, *n.* Bug, *m.* flexus; b) Gelenk, *n.* vertebra; př. w hřbetě, w páteři, ein Gelenk im Rückrath, spondilus; př. pod kolenem, Kniebeuge, Kniekehle, *f.* Kniebug, *m.* poples.

Přiheybám, al, ati, ſ. přihnu.

Přihladič, e, *m.* ſcharfer Schlichtmond des Weißgärbers, planula acutata.

Přihladjm, *fut.* il, iti, zen, ein wenig glätten, paulum levigare; anglätten; přihladiti ſe, *sl.* ſich d. Haare ſchön kämmen.

Přihládzám, *ati*, *sl.* vorh.

Přihlaſſugi ſe, owal, owati, ſich zu etwas bekennen, profiteri: k wjřenj obnowenému ſe ſtále přihlaſſugi; Bůh ſe k nám ſlowem ſwým přihlaſſuge; k tomu ſe přihláſyli, že chtj ꝛc. *K.* auch mit dem Dativ: přihláſyli ſe té ſmlauwě, *K.*

Přihláſým ſe, *fut.* yl, yti, vorh.

Přihlbice, beſſ. přjlbice.

Přihledač, e, *m.* Auſſeher, *m.* inspector, curator rei, qui rem attendit, *Syl.*; -čka, y, *f.* -inn, *f.* -trix.

Přihlédám, přihljdám, ati, folg. -dánj, *n.* Aufſicht, *f.* curatio, inspectio.

Přihlédnu, přihljdnu, dl, dnauti, Achtung geben, ſorgen, attendere, curare: přihlédali k tomu aby čjm ſpjſſe ſſlo djlo Božj, *K.* k wám přihlédnu, *K.* -nutj, *n. verb.* ſ. přihlédánj.

Přihljžjm, el, eti, *boh.* (nicht *sl.*) ſ. přihlédám; 2) Honig ausnehmen, mel excipere, eximere.

Přihlobjm, *fut. ex.* il, iti, *sl* zuſchlagen, durch Schlagen befeſtigen, tundendo firmare, *Ryb.*

Přjhluchý 3. ein wenig taub, subsurdus.

Přihlučjm ſe, *fut.* il, iti, herbeyſtrömen, confluere: zástup weliký nepřátel ſe přihlučil.

Přihnu, *fut.ex* ul, auti, zuneigen, acclinare, inclinare; b) einbiegen, inflectere.

Přjhoda, y, *f.* Zufall, *n.* Begebenheit, *f.* Ereigniß, *n.* casus, eventus, eventum; přjh. z dopuſſtěnj Božjho, Schickſal, Zufall, *m.* fatum, *Pr.* řemeſlo pro přjhodu aneb na zdařboh dělati, ſein Handwerk auf Abentheuer treiben, -coece, incerto eventu, *D.*

Přihodjm, *fut. ex.* il, iti, *praes.* přihazugi, zuwerfen, dazu werfen, adjicere; 2) über einen

werfen, superinjicere: koho král oděwem swým přihodj.

II. *rec.* p-ti se, s. přihážý se.

Přjhodný 3. bequem, gelegen, füglich, commodus, opportunus; -ně, *adv.* - de, -ne; -nost, i, *f.* Be-keit, G-heit, *f.* - ditas, -nitas: přjhodnost sobě danau žádostiwě přijal.

Přihogjm, *fut. ex.* il, iti, anheilen, sanando adjungere, conjungere.

II. *rec.* p-ti se, angeheilt werden, sanando adjungi.

Přjhonka, y, *f.* d. Lire, ein hölzerner Keil hinter dem Stöckel am Pfluge, cuneus organicus.

Přihospodářjm, *fut. ex.* il, iti, erwirthschaften, durch Wirthschaftlichkeit erwerben, frugalitate (diligentia) acquirere.

Přjhořký 3. bitterlich, subamarus.

Přihotowjm, *fut. ex.* il, iti, en, zubereiten, vorbereiten, parare, apparare, praeparare, instruere.

II. *rec.* p-ti se, sich zubereiten, se parare &c.

Přihrabám, *fut. ex.* al, ati, hinzurechen, pectine admovere; 2) hinzuscharren, radendo admovere; 3) noch mehr zusammen rechen, z. B. Heu rc. plus pectine, colligere, congregare.

Přjhrad, u, *m.* *sl.* *Nitr.* folg.

Přjhrada, y, *f.* eigentlich was durch ein Brett, Wand, Mauer rc. abgesondert ist, (přehrazeno gest), also Fach, *n.* z. B. eines Schrankes rc. loculus, forulus auch loculamentum, auch forus; Beylade, *m.* *D.* 2) Scheidewand im Gebäude, auch soviel als komora, gizba; -dka, y, *f.* *dim.*

Přjhradek, dku, *m.* Queermauer, *f.* septum, Izai. 41, 12, 14.; b) die u. das s. vorh.

Přihradjm, *fut. ex.* il, iti, zen, ein wenig vermachen, zumachen, paulum obsepire, claudere; 2) mit hinein einschließen (mit der Mauer), cingere circum circa: Adryán přihradil zdj, Božj hrob k městu.

Přihrám, sobě, *fut.* folg.

Přihráwám sobě, al, ati, zu Zeiten, oft spielen, interdum, saepius ludere.

Přihrážám, ati, *sl* s. přihrozým.

Přihrazugi, owati, s. přihradjm.

Přihrbený 3. etwas gebogen, gekrümmt, incurvatus, pressus.

Přihřegi, *fut.* al, ati, *sl.* aufwärmen, calefacere.

Přihřmjm, *fut.* ěl, ěti, anbrechen, stürmisch, mit Ungestümm jemand anfallen, auf jemand losstürmen, irruere.

Přihrozým, *fut.* yl, yti, *sl.* drohen, mit Drohen gebieten, comminari.

Přjhrsstj, (-sstlj), *n.* beyde Hände voll, duplex vola.

Přjhryzek, zku, *m.* Anbiß, *m.* admorsus, *D.*

Přihuzám, ati, *sl.* schwer u. spät herbey schleichen, adrepere.

Přjkadeřawý 3. etwas kraus.

Přikágjm, el, eti, *iterat.* s. přikogjm.

Přjkaukám, s. přikukám.

Přikauknu, *fut. ex.* přikaukl, kauknauti, s. přihljdnu.

Přikaupjm, *fut. ex.* il, iti, zukaufen, plus emere.

Přikausnu, *fut. ex.* kausl, kausnauti, zubeißen, dazu beißen, u. essen, simul comedere.

Přjkaz, u, *m.* folg. *D.*

Přikázanj, *n.* Gebot, *n.* Befehl,

m. praeceptum, imperium, jussus, jussum: desatero Božj přikázanj, od. přikázanj Božjch deset, d. zehn Gebote Gottes, decalogus.

Přikazatel, e, *m.* Gebieter.

Přikáži, *fut. ex.* kázal, kázati, kázán, *imper.* přikaž, gebieten, befehlen, imperare, jubere, praecipere.

II. *rec.* přikázati se, sich ergeben, widmen, überlassen, addicere se: Bulgaři přikázali se k poslussnosti cýrkwe křesťanské; od něho odstupowali, a přikazowali se k ginému; rádi se k dworům panským přikazugj, *Vel.*

Přikazugi se, owati, *verb.*

Přjklad, u, *m.* Beyspiel, *n.* exemplum, specimen: přjklad gak s obecnjm lidem zacházeti slussj, *Com.* k sausedu pro přjklad nechoditi, *prov. Vel.* ku přjkladu, na přjklad, zum Beyspiel, exempli gratia, causa; pod přjkladem ohně a wody mluwj o bjdě lidské, *K.* b) Gegenbild, *n.* antitypum? *D.* c) Muster, *n.* exemplar.

Přikládám, al, ati, s. přiložjm.

Přjkladnjk, a, *m.* Mustermann? *m.* der zum Beyspiele dient.

Přjkladnost, i, *f.* Musterhaftigkeit, *f.* das Vorleuchten mit gutem Beyspiel, exemplar: přjkladnostj slaužiti.

Přjkladný 3. exemplarisch, was andern zum Beyspiel, zur Nachahmung, dienen soll, exemplaris, auch recti exempli, auch rectus, sanctus, z. B. Leben, Wandel rc. Beyspiel-, ähnlich: přjkladné mluwenj, *K.* - ně, *adv.* recte, sancte.

Přikladu, *fut.* kladl, klásti, *imper.* přiklaď, zudecken, bedecken, z. B. mit etwas, contegere: tu geg položil, a hnogem přikladl.

Přiklegugi, owati, s. přiklјžjm, *D.*

Přiklekám, al, ati, *folg.*

Přikleknu, *fut.* přiklekl, přikleknauti, hinzuknieen, niederknieen, in genua provolvi.

Přiklesnu, *fut.* sl, snauti, ein wenig straucheln; - nutj, *n. verb.* přiklesnutj korauhewnjka, *K.* s. klesnu.

Přiklesstjm se, *folg. Hne'wkow.*

Přiklestjm se, *f. ex.* sich anmachen, ankleben: přiklestiti se k dřewu.

Přjklet, piklet, u, *m. sl.* atrium; (mjsto mřežemi přehraděné? *Leschka.*)

Přiklјžjm, *fut.* il, iti, anleimen, agglutinare.

Přjklop, u, *m.* s. korbeljček 2), u. poklop; b) Lichtkappe, v. Blech, cucullus, *R.*

Přiklopjm, *fut. ex.* il, iti, zudecken, z. B. mit dem Deckel, operire, tegere, contegere.

Přiklopotám, (-pocy), *fut.* al, ati, na koni, hinzu, herzutraben, (reiten), advehi equo, *Haj.* 2) herrumpeln, adoriri: hmotně na někoho přiklopotati, *Ryb*

Přiklusám, přiklussi, *fut.* sal, sati, herzutraben, reiten, venire, adequitare: nepotřebj geg wolati, sám přiklusse.

Přikmotјm se, *fut.* il, iti, *sl.* sich anvettern, s. přilichotjm se, *D.* 2) *sl.* hie u. da, ungebeten wohin kommen, sich ungebeten zugesellen, adsociari.

Přikogjm, *fut. ex.* il, iti, en, d. Brust geben, säugen, dare (praebere) alicui mammam, ubera.

Přjkop, u, *m.* Graben, *m.* fossa; přednj, zewnitřnj přjkop Au-

ßengraben der Veſtung, fossa exterior: na přjkopech (w Praze,) am Graben, zu Prag.

přjkopa, y, *f. Dan.* 9, 26, *sl.* prjekopa, vorh.

přikopám, *fut. ex.* al, ati, dazu graben, affodere; 2) durch Graben etwas hinzuthun, affodere.

přikopáwám, al, ati, vorh.

přjkopytj, *n.* ſſlapadlo, a, *n.* der Fuß am Strumpfe, pes, *D.*

přikořenjm ſe, *fut. ex.* il, iti, anwurzeln, radices agere.

přjkořj, *n.*, *sl.* prjekor, u, *m.* Kränkung, Widerwärtigkeit, (Schabernak, *m.*) Schur, *f.* vexatio, molestia, *f.*

přjkořiſt, i, *f.* vorh.? *Ryb.*

přjkořjzeň, zné, *f.* vorh. (wenig üblich): přjkořjzné a protimyſlnoſti mnohé činiti, *Ryb.*

přikowám, *fut.* al, ati, anſchmieden, accudere, cudendo adjungere.

přikračugi, owal, owati, zutreten, ſich nähern, appropinquare; s žalobau k obeſlanému, anklagen, d. Anklage vornehmen; - k někomu pořádem práwa o dluhy ꝛc. *Pr.* ſ. auch přikročjm.

přikradnu ſe, *fut.* dl, dnauti, (kráſti) ſe, *sl.* ſich heimlich wohin einſchleichen, clam irrepere.

přikrádám (ſobě), al, ati, (ſich) dazuſtehlen, plus furari: přikrádá ſobě (gako Gjdáš), *K.*

přikrágený 3. nach dem Modell, Maaß zugeſchnitten, ad formulam sectus.

přikrágjm, el, eti, ſ. přikrogjm.

přjkře, *adv.* ſteil, praerupte; 2) jähe, praecipitanter; 3) ſ. přiſně: přjkře domlauwati někomu, *K.*

přikreywám, al, ati, beſſ. přikrýwám.

přjkrj: po přjkrj gſau, i. e. po ſtráni gſau.

přjkrm, u, *m.* Zuſpeis? Zugemüſe? obsonium.

přikročjm, *fut.* il, iti, ſ. přikračugi: wſſemi obyčegi k tomu přikročil, aby ho toliko mohl vduſyti a zahladiti; práwem k někomu přikr., gerichtlich verklagen, belangen, lege aliquem postulare.

přikrogjm, *fut.* il, iti, zuſchneiden, nach dem Model, od. Maaß, z. B. Tuch, Zeug, secare ad formulam.

přjkroſt, i, *f.* Jähe, Abſchüßigkeit, Steilheit, *f.* jäher, ſteiler Ort, praecipitium, praeceps, auch praeceps locus; př. pahrbku, Abſchuß, *m.* declivitas, ſ. ſtráň; 2) ſ. přjſnoſt.

přjkrow, u, *m.* ſ. přikrywadlo, *Syl.* 2) Leichentuch, Bartuch, *n.* pannus funebris.

přjkrý 3. náhle wyſoký, jähe, a) ſteil, abſchüßig, praeceps, praeruptus: nedobytý přjkrý zámek, *Cyr.* b) hitzig, voreilig, praeceps: netak zpřjkra přiſtawugte - proti nám, *K.* c) ſ. přjſný, twrdý: přjkrá pohrůžka, *B.* přjkrá kázeň; přjkrá zyma, *Vel. Com.*

přikrygi, *fut. ex.* přikryl, přikryti, (přikryt, přikrcyt), *part. pass.* přikryt, *imper.* přikry, zudecken, operire, tegere, contegere; fig. přikryge gi hanba, - ſláwa, *B.* přikrywá ſlzami oltář, *B.*

přikrytj, *n.* Hüllen, *n.* Hülle, *f.* tegumentum, operimentum *B.*

Přikrytý 3. gedeckt, tectus: přikrytý wůz, verhängter Wagen.
Přikrywač, e, m. Verdecker, m. tector; b) Bedacher, m. D. -čka, y, f. -inn, f. -trix.
Přikrywadlo, a, n. Decke, f. tegmen, (tegumen, tegimen), tegumentum, tegimentum, tegmentum, operculum; b) Bettdecke, f. tegmen, stragulum, n. stragula, f. R.
Přikrýwám, al, ati, s. přikrygi.
Přikrýwka, y, f. mor. s. poklička; (auch Kopfhülle?)
Přikukám, al, ati, někomu, ausschelten? Haj. Lomn.
Přikusugi, owati, s. přikausnu.
Přikwačjm, fut. ex. il, iti, bedecken, besonders mit etwas schweren, obruere; 2) schwer u. unverhoft über jemand kommen, fallen, heftig herstürzen, repente irruere, impetum facere: přikwačila ho powodeň hrozných zámutků, K. přikwačili to rumowé, Pr. přikwačilo ge zahynutj, Vel. držjwj w lese zázračně ge přikwačowalo, K. přikwačil Bůh Egypt wlnami mořskými, Com. mnohými těžkostmi přikwačiti někoho; (den swátečnj na ně přikwáčil, Vel. selten).
Přikwačugi, owal, owati, vorh.
Přikwapjm, fut. il, iti, herbeyeilen, adcurrere: přikwapj na nás, než se naděgeme, Vel.
Přikwitnem, fut. tl, tnauti, sl. ungebeten, unverhofft herbey kommen.
Přjkyslý 3. sl. säuerlich, subacidus
Přilahodjm, fut. il, iti, durch Schmeicheleyen herbey locken, allicere, blanditiis allicere.
Přilákám, al, ati, s. přilaudjm, D.
Přilaučjm, fut. ex. il, iti, hinzufügen, adjungere, annumerare.

II. rec. p-iti se, sich beyfällig machen, adjungere se: k druhé straně se přilaučiti.
Přilaudám se, al, ati, folg.
Přilaudjm, fut. il, iti, anlocken, herzu u. hinzu locken, allicere.

II. rec. p-ti se, herzu u. hinzu schleichen, adrepere.
Přilauzenj, n. verb. v. vorh.
Přjlaz, u, m. mor., sl. prjelaz, Lücke durch einen Zaun, wo man durchgehet, (přeléžá se).
Přjlbice, f. Pickelhauben, Sturmhauben, f. galea, cassis, Haj.
Přiléhám, al, ati, folg.
Přilehnu, fut. ex. lehl, lehnauti, anrücken, sich näherlegen, propius accumbere; 2) anschließen, (neutr.) genau an etwas passen, sich anfügen, jungi, conjungi, z. B. d. Thür schließet nicht an 2c. 3) sich an jemand od. an etwas hinlegen.
Přilegi, fut. ex. přilil, přiljti, reg. gen. zugießen, adfundere, suffundere; -éwám, al, ati, dasselbe: wody do moře přiléwati, prov. lauže k blátu přiléwati, prov. K. das Übel noch ärger machen.
Přjlepek, pku, m. Anhang, a) was an einer Sache hängt, od. daran gehengt wird, appendix; b) was zu einer Sache od. Person noch dazu gefügt wird, appendix: lidské přjlepky (k pjsmu sw.), K.
Přilepjm, fut. ex. il, iti en, ankleben, anleimen, ankleistern, anpappen, agglutinare.

II. rec. p-iti se, ankleben, (neutr.) sich anhängen, d. i. hangen, od. kleben bleiben adhaerescere, inhaerescere.

Přilepssjm, *fut.* il, iti, (někomu), mit dem Genit. zulegen, zusetzen, vermehren, adjicere, addere: žoldu gim přilepssj, *Vel.* II. *rec.* p-ssiti sobě, sich seinen Zustand verbessern, fortunam suam meliorem reddere.

Přjlet, u, *m.* Anflug, *m.* advolatus, *B.*

Přiletjm, *fut.ex.* ěl, ěti, zufliegen, herzufliegen, advolare.

Přilepugi, owal, owati, s. přilepjm: wssi oslowé někomu přilepowati.

Přjležjcý 1. anliegend, beyligend, adjacens, *D.* z. B. Brief: ostrow přjležjcý Sotland, *Vel.*

Přjležjm, el, eti, beyliegen, liegen bey etwas, adjacere; b) beyschlafen, accubare. *Syl.* c) s. přináležjm (selten): gakž na pjsma sw. přjležj, *K.*

Přjležitě, *adv.* gelegen, commode, opportune, in tempore.

Přjležitost, i, *f.* Gelegenheit, *f.* a) Bequemlichkeit, z. B. des Hauses, commoditas; b) Thunlichkeit, *f.* commoditas, auch facultas, potestas, copia, z. B. Gelegenheit jemand zu sehen, Bücher zu kaufen 2c. c) gelegene Zeit, occasio, locus, opportunitas, tempus.

†Přjležitostný 3 ? Gelegenheits-, přjležitostné kázanj, bess. kázanj při přjležitosti, při přjležitostech.

Přjležitý 3. gelegen, bequem, z. B. eine gelegene Zeit 2c. commodus; b) schicklich, accommodus; k přjtomné materyi přjležitá pjsma swatého powěděnj, *Com.* k tomu času přjležitá pjseň, *Vel.* tuto přjležité gest, abychom přiwedli 2c. -opportunum, *Id.*

Přilezu, *fut. ex.* zl, zti, *imper.* přilez, herzu u. hinzu kriechen, adrepere.

Přilhu, (přilžu), přilžeš, *fut.ex.* přilhal, přilhati hinzulügen, adfingere, falso adjicere, (addere).

Přilichotjm se, *fut. ex.* il, iti, sich zu jemand, in jemandes Haus einschmeicheln, schmeichelnd kommen.

Přiljčjm, *fut. ex.* il, iti, schminken, fucare: tjm modlářstwj swé přiljčil, *K.*

Přiljpám, al, ati, s. přilepjm. II. *rec.* p-ti se, s. přelepit se.

Přiljsám se, *fut.* al, ati, s. přilichotjm se, *D.*

Přjliš, *adv.* zu, zu sehr, allzu, nimis, nimium; přjliš mnoho, zuviel, nimis multum; přjliš málo, zu wenig, nimis parum; přjliš weliký, allzu groß, nimis magnus; přjliš malý, allzu klein, nimis parvus; co přjliš, to přjliš, allzu viel ist ungesund.

Přjlissný 3. übermäßig, übertrieben, überspannt, nimius, immodicus, effusus; přjlissná dobrota, ge holá žebrota, *prov.* allzu viel ist nicht gut, omne nimium nocet; -ně, *adv.* immodice, supra modum; -nost, i, *f.* Übermaaß, *n.* Überfluß, *m.* Übertriebenheit, *f.* überspanntes Wesen, abundantia.

Přiljwám, al, ati, s. přilegi.

Přilizugem se, owati, *sl.* s. podlizugem se.

Přilnu, *fut. ex* ul, auti, ankleben, anhängen, adhaerescere; *fig.* slepě k Asyrským přilnuli, *K.* přilnula dusse geho k nj, *B.*

Přilnulý 3. ankiebend: -k zemi.

Přjloh, u, *m.* jolg. *D.*

Přjloha, y, *f.*, *sl.* prjeloh, co ſe přeležj, Brachacker, *m.* Brachfeld, *n.* vervactum, ager requietus, *hung.* parlag; 2) nach einigen Neuern ſoll es auch Beylage, *f.* Beleg, *m.* (přiložený ſpis) heißen; allein přjloha kommt nicht v. přiložjm (*iter.* přikládám, daher přjklad-) her, ſondern v. přeležjm. Přjložek wäre richtiger.

Přjložek, ſ. unter dem vorh.

Přiložjm, *fut. ex.* il, iti, zulegen, dazulegen, dazuthun, adjicere, addere: muſým přiložit na oheň, můg oheň mi ſpj, mein Feuer iſt ausgegangen; 2) legen, darauf legen, imponere; z. B. flaſtr na ránu, Pflaſter auf d. Wunde, emplastrum imponere (apponere) vulneri; 3) k něčemu ruce přikládati, Hand anlegen, manum operi admovere; - pilnoſt, Fleiß anwenden; 3) *cum acc. pers. & instr. rei*, daſſelbe: byl pochowán a kamenem twrdým přiložen, *Haj.*

Přjložnj 1. z. B. přjložnj rolj, ſ. přjloha.

†††Přiložugi, ganz unrichtig für přikládám, ſ. d. Anm. unter nakládám.

Přilučjm *fut.* iti, *obs.* ſ. připogjm.

Přjluda, y, *f. ol.* Anlockung.

Přjlužj, *n.* ? *Ryb.*

Přiluzugi, owati, ſ. přilaudjm.

Přjm, přel, přjti, entgegen ſeyn, dawiderſprechen, contradicere; b) leugnen, verneinen, negare: nepřjm toho, das leugne ich nicht.

II. *rec.* přjti ſe, daſſelbe; nepřjm ſe, ich habe nichts dagegen, *D.*

Přimačkám, *fut. ex.* al, ati, andrücken, apprimere, *B.*

Přimalugi, *fut.* owal, owati, hinzumahlen, appingere; ſtjn př., ausſchattiren, *D.*

Přjmalý 3. *sl.* allzuklein, justo minor.

Přjmám ſe, *sl.* ſ. přigiti ſe.

Přimažj, *fut. ex.* přimazal, přimazati, přimazán, anſchmieren, etwas an etwas, allinere.

Přimazugi, owati, vorh.

Přjměnek, nku, *m.* was man mehr ausgewechſelt hat.

Přiměřám, ati, *sl.* ſ. přeměř m.

Přjměrek, měrku, *m.* was man mehr ausgemeſſen hat.

Přjměřený 3 angemeſſen, commensuratus, aptus, *D.*

Přjměřj, *n.* (v. při u. mjr, Friede), Stillſtand, Waffenſtillſtand, induciae, (arum), armistitium.

Přiměřjm, *fut.* il, iti, meſſen, anpaßen, durch Meſſen vergleichen, erforſchen, metiri, mensurare; 2) mehr ausmeſſen, plus emetiri; zumeſſen, admetiri.

Přiměřugi, owati, vorh.

Přiměſſugi, owati, ſ. přimjſým.

Přjmět, u, *m.*, *pl.* přjměty Hitzblaſe, Hitzblatter, *f.* phlyctaena, pustula, papula.

Přimetám, *fut.* al, ati, etwas über etwas werfen, superinjicere: přimetalo mne kamenjm, *B.*

Přjmětnjk, u, *m.* folg.

Přjmětný 3. z. B. přjmětné kořenj od. přjmětnjk, Kreuzwurz, *f.* Kreuzkraut, *n.* Baldgreis, *m.* senecio vulgaris, *Linn.* wlaſký přjmětnjk, Cardobenedikt, *m.* carduus benedictus, (nach *Bercht.* ſoll Jacobaea přjmětnjk heißen?)

Přimjchám, *fut.* al, ati, folg. -*ánj*, *n.* ſ. přimjchánj.

Přimjeſſám, ati, *sl.* ſ. přimjſým.
Přimjſſenj, *n.* Einmiſchung, Einmengung, intermixtio, admixtio.
Přimiſugi, owal, owati, ſolg. zmjnku o něčem přimiſowati.
Přimjſým, *fut. ex.* yl, yti, einmengen, einmiſchen, daruntermiſchen, immiscere, admiscere, intermiscere: přiměſſuge ſe k bauřliwým, *Vel.*
II. *rec.* p-ſyti ſe, ſich einmengen einmiſchen, se immiscere, admiscere, intermiscere.
Přimjtám, al, ati, zuwerfen, dazuwerfen, adjicere.
Přmknu, *fut. ex.* kl, knauti, hinzurücken, anſchließen, admovere. adjungere; ſ. auch pomknu.
Přimlauwám, al, ati, *cum dat. pers. & rei*, anfahren, bedrohen, objurgare, *B.*
II. *rec.* p-wati ſe, ſ. přimluwjm ſe; 2) für etwas ſprechen, ſeine Meynung ſagen, ſeine Stimme geben, sententiam dicere, suffragium dare &c. nechtěl ſe w radě židowſké proti Apoſſtolům přimlauwati; nechtěl ſe k tomu přimlauwati, ale odwozowal ge od toho; wſſickni pořádně přimlauwegte ſe a raďte k tomu.
Přjmluwa, y, *f.* Fürbitte, *f.* Fürwort, *n.* deprecatio; 2) Stimme, Beyſtimmung, Meynung, *f.* Urtheil, *n.* opinio, suffragium, (votum), *Syl.* při wwažowánj ſprawedlnoſtj lidſkých přjmluw po pořádku na konſſely podáwati, *Pr.* přjmluwau ſwau k některé ſtraně přiſtaupiti, - ſeine Stimme geben.
Přjmluwce, *m.* Fürbitter, *m.* deprecator.
Přjmluwčj, jho, *m. subst.* vorh.; 2) *adj.* 1. fürbittlich, intercessorius, deprecatorius, commendatitius: liſt přjmluwčj, bittliche Fürſprache, *f.* epistola deprecatoria, intercessio scripta, auch litterae commendatitiae; ſchriftliche Recommendation, *Syl.*
Přimluwjm ſe, *fut. ex.* il, iti, Fürbitte einlegen, deprecari, intercedere.
Přjmluwnice, *f.* Fürbitterinn, *f.* deprecatrix, *D.*
Přjmluwný 3. ſ. přjmluwčj, 2): pſanj přjmluwné a ſchwalugjcý
Přimnožjm, *fut.* iti, ſ. přiſpořjm, *Huss.*
Přjmo, *adv.* grade, a) in grader Linie, nicht krumm od. ſchief, recte, recta; b) grades Weges, grade zu, z. B. gehen, recta via, od. recta auch recte.
Přimokám, al, ati, *fut.* přimoknu, kl, knauti, durch den Regen, od. d. Näſſe ankleben, befeſtigt werden.
†Přjmokwět, u, *m.* zroſtlina, hybanthus.
Přjmořj, *n.* Seuche, kleine Peſt, *f.* pestis, contagio? *Vel.* k. h. 440.
Přjmořſký, ſ. pomořſký, *Žal.*
Přjmrazek, zku, *m.* ein kleiner Froſt, ſ. mráz.
Přimrazým, *fut. ex.* yl, yti, machen, daß etwas anfriert, facere, ut aliquid gelu adstringatur alicui rei, gelu conjungatur cum re.
Přimrzám, al, ati, ſolg.
Přimrznu, *fut. ex.* zl, znauti, anfrieren, gelu adstringi alicui rei, gelu conjungi cum re.
Přimuſſugi, owati, ſolg.
Přimuſým, *fut. ex.* ſ. přinutjm, *D.*: přimuſyli ho k zpowědi, *Com.* přimuſſugj lidi, aby rc. *Id.*

přjmý 3. grade, grade gehend, nicht krumm, z. B. Linie, Weg, rectus; - ost, i, f. Geradheit, f.
přimyšljm, fut. ex. il, iti, anmuthen, adfingere, D.
přináhljm, fut. il, iti, sl. zum Eilen betreiben: přináhlit někomu; p-ti sy, sich übereilen.
přináležjm, el, eti, zugehören, a) ein Eigenthum seyn, esse proprium alicujus, auch bloß esse alicujus; b) gebühren, deberi: to k nám přináležj, das geht uns an; takowý skutek přináležj k geho auřadu.
přinapomáhám, al, ati, behilflich seyn, beyspringen, adesse auxilio.
přinapomohu, fut. hl, mocy, vorh.
přinášjm, el, eti, s. přinesu.
přinaučjm se, fut. il, iti, noch hinzulernen, d. i. mehr lernen.
přinawrátjm, fut. iti, wiederherstellen, restituere; -ácenj, n. verb.
princypál, a, m. Principal, m. insgem. principalis: princypál, gehož se pře dotýče, Vel.
přinda, y, f. Rückharnisch, m.
přinesu, fut. sl, sti, part. pass. přinesen u. přinessen, imper. prines, bringen, herzubringen, durch Tragen, adferre, apportare; přinášeti owoce, K. 2) sl. gebähren, parere: přinesla mu chlapca.
přinjzký 3. sl. zu niedrig, justo humilior.
přjnos, (newěsty) u, m. Nachhochzeit, f. repotia, (orum).
přjnoza, y, f. ein großes Messer, z. B. Küchenmesser, Vorschneidmesser, D.
přinucenj, n. Zwang, m. Zwingen, n. coactus.
přinucený 3. gezwungen, genöthigt, coactus; - ně, adv. - ete.
přiňuchám, ati, sl. dazu riechen, nur v. Hunden.
přinucugi, owal, owati, folg.
přinutjm, fut. ex. il, iti, cen, zwingen, cogere.
přiobdýlný 3. etwas länglich, oblongulus.
přiobtjžjm, fut. ex. il, iti, noch mehr beschweren, aggravare, onerare.
přiocelený 3. mit Stahl bekleidet, chalybe vestitus, tectus: přiocelenými boky, Com. gestählt, gehärtet, duratus.
přioceljm, fut. ex. il, iti, stählen, härten, firmare, durare.
přioděgi, fut. ex. děl, auch děl, djti, děn, u. djn, bekleiden, bedecken; 2) fig. versehen, schmücken, ornare, instruere: mocý ducha sw. přioděnj, K. gménem křesťanským se přiod., Com. tytuli oněmi y oněmi se přiod., K. Bůh ge swau sprawedlností přioděge, K.
přioděnj, n. Bekleidung, Bedeckung, f. vestis, tegumentum.
přiodjwám, al, ati, s. přioděgi.
přiokrášljm, ausschmücken, s. okrášljm.
přioprawjm, fut. il, iti, cum gen. ein wenig erhöhen, verbessern, reddere melius: titulů přioprawiti, Com.
přiosobjm, fut. il, iti, s. přiwlastnim, D.
přiostřjm, fut. ex. il, iti, ein wenig scharf, spitzig machen.
přjpad, u, m. s. přjpadnost.
připadám, al, ati s. připadnu; 2) hinken, claudicare, D.; 3) zufallen, zukommen, obtingere, obvenire: kterážto pochwala wlastně připadá na wrchnost swětskau.
přjpadek, dku, m. Akzidens, n.

etwas, das nicht nothwendig zum Wesen einer Sache gehört, Zufälligkeit, zufällige Eigenschaft, accidens; z připadku, zufälligerweise, ex accidente.

Připadlý 3. zufällig. z. B. připadlý neduh, Syptom, *n.* Zufall, *m.* (bey Krankheiten), symptoma, *n.* 2) was zugefallen ist, z. B. připadlé dědictwj.

Připadnost, i, *f.* Fall, Zufall, *m.* Vorfall, casus; w té připadnosti, dießfalls, hoc in casu, *D.* - nůstka, y, *f. dim.* kleiner Vorfall.

Připadnu, *fut. ex.* dl, dnauti, z. B. na někoho, überfallen, opprimere; na něco, z. B. cepy na snopy připadagj, *K.* fallen darauf, - incidunt; 2) zufallen, zu Theil werden, heimfallen, z. B. Erbschaft, Reichthum, Königreich ꝛc. contingere, obvenire alicui, venire alicui, pervenire ad aliquem: připadlo na ně králowstwj, *K.* - knjžetstwj plným práwem; statek na mne připadl, das Gut ist mir heimgefallen, *D.* 3) einfallen, a) treffen, incidere: swátek připadne, připadá w neděli, - fällt an einen Sonntag, *D.* b) in d. Gedanken kommen, venire in mentem, succurrere, *Com.*

Připadný 3. zufällig, fortuitus, adventicius; t. g. připadné, a toto bytné; 2) passend, angemessen, entsprechend, füglich, geeignet, schicklich, aptus, idoneus, accommodatus, conveniens; rannj čas, gakožto neypřipadněgšj, w modlitbách tráwiti; ten smysl gest neypřipadněgšj, *K.* k wěcy připadná gména, *K.* - ně, *adv.* zufällig, forte, fortuito, casu: b) apte, accommodate, convenienter; připadně sen bratrem smrti se gmenuge, *Com.* připadně geg k tomu připodobňuge, *K.*

Připal, u, *m.* Zündholz (kleines), Zündstroh u. drgl. (sonst auch zánět), Brand, *m.* Fürfeuer, Vorfeuer, *n. mor.* připála, y, *f. D.*

Připálenina, y, *f.* Angebranntes, Brand, *m.* adustum, *B.* hrnce smaha a připálenina se držj, *K.* smrdj připáleninau, riecht angebrannt; 2) Brandblase, *f.* pustula ex adustione? *D.*

Připálený 3. angebrannt, v. einer Sache, adustus.

Připáljm, *fut. ex.* il, iti, en, anbrennen, z. B. d. Haare, Speise ꝛc. adurere; 2) einbrennen, z. B. ein Zeichen, inurere.

II. *rec.* připáliti se, anbrennen, (*neutr.*) angebrannt werden, aduri.

Připalowacý 1. zum Brennen gehörig, z. B. připalowacý železo, ein eisernes Werkzeug zum Brennen, Brenneisen, *n.* cauterium.

Připalugi, owati, s. připálјm.

Připamatugi, *fut.* owal, owati, s. připomenu, *Syl.*

Připásám, *fut. ex.* al, ati, angürten, subligare; připásat sobě meč, sich den Degen angürten, accingere gladium sibi, accingere, od. succingere se gladio.

Připaska, y, *f.* ? zlatau připasku mu dala, *Haj.*

Připássem, sati, *sl.* s. připásám.

Připasugi, owal, owati, vorh.

Připausstjm, ěl, ěti, s. připustjm.

Připecek, cku, *m. sl.* eine (gemauerte) Sitzbank am Ofen.

Připečetjm, *fut.* il, iti, ansiegeln, jungere cera signatoria.

Připeku, (ču, *sl.* čem), kl, pecy, anbrennen, adurere.

II. *rec.* p-cy se, durch Brennen ankleben, pinsendo adhaerere.

Připěnj? *n. Dur.* s. přjzpěw.

Přjperný 3. etwas scharf, s. perný; -nost, i, *f.* hořkost a přjpernost bukwice čerwené, *Vel.*

Připjgenj, *verb.* v. folg.; př. na zdrawj, pocta, Ehrentrunk, *m.* *D.* s. pocta.

Připigi, *fut.* pil, piti, zutrinken, einem zutrinken, vortrinken, propinare, praebibere alicui z. B. Wein, einen Becher, Gesundheit, - vinum, poculum, salutem: připjgegj sobě weliké nádoby, *K.* připil mi ten kostjk a darowal, *Cyr.* připil mi ten kostjk, trop. *Com.* kdyby mu co připiti wěděli, čjmby ho ku pádu přiwedli, gistě by ꝛc. *Vel.*

Připjgjm, el, eti, vorh.

Připjljm, *fut.* il, iti, sich befleißigen, studere, operam dare: připjliti k maudrosti, *B.* 2) s. přispjssjm, 3) *sl.* noch mehr dazu sagen.

Připinák, a, *m.* Holzbock, *m.* ricinus, *D.*

Připjnám, al, ati, s. připnu.

Přjpinek, nku, *m.* *sl.* Zuspann, das zugespannte Zugvieh, (z. B. auf einem schlechten Weg.)

Přjpis, u *m.* Zuschrift, *f* a) Aufschrift, inscriptio: pod přjpisem na Pána N. *Kram.* bess. Pánu ꝛc. b) Dedikation, *f.* dedicatio; 2) Abschrift, Kopie, *f.* exemplum, exemplar.

Připjssi, *fut.* připsal, připsati, připsán, *imper.* připiš, dazuschreiben, adscribere; 2) zuschreiben, a) schriftlich anweisen, od. zueignen, z. B. ein Haus, adsignare, b) beylegen, beymessen, z. B. sich od. jemand Ruhm, Verdienst, Schuld, ꝛc. adscribere, adsignare, inscribere, tribuere: ist es so viel als schieben, z. B. d. Schuld, so steht auch conferre, conjicere, z. B. culpam in aliquem. Auch sich etwas zuschreiben, anmassen: připsat sobě, vgjmati se, vindicare, assumere; c) dedizieren, dedicare, consecrare, inscribere.

Připisugi, owal, owati, vorh.

Připlácým, el, eti, zugeben, beym Auszahlen, addere, adjicere.

II. *neutr.* aufschlagen, vermehrt werden, vom Preise, z. B. zbožj, obilj ꝛc. připlácý, d. Waare, das Getreide ꝛc. schlägt auf, pretium mercis, frumenti crescit, augetur, ingravescit.

Připlásstkugi, owal, owati, ein Mäntelchen geben, (bemänteln,) colorare rem, praetextum formare.

Přjplatek tku, *m.* Zugabe, beym Auszahlen, additamentum solutionis; 2) eiserne Sohle am Pfluge, fulmenta ferrea, *R.*

Připlatjm, *fut.* il, iti, en, s. připlácým; b) mit dem Genit. bezahlen: poenas dare: krwj swau toho připlatiti musyl.

Připlawenj, *n. verb.* v. folg. připlawenj ssjfu, Einlauf, *m.* Einlaufen des Schiffes, *D.*

Připlawjm, *fut.* il, iti, anflößen, heranflößen, z. B. Holz ꝛc. advehere, subvehere.

II. *rec.* p-ti se, anschiffen, z. B. an eine Insel ꝛc. adnavigare, navem adpellere.

Připlichtjm se, *fut.* il, iti, sich zudrängen, beymengen, beygesellen, immiscere se, adjungere se, venire non rogatus.

Přjplichtný 3. der sich gern zudringt, anhängt, adhaerescens.

Přjplod, u, *m.* folg.

Přjplodek dku, *m.* Nachzucht, *f.* propages, progenies, soboles, incrementum: přjplodek telat.

Připlowu, *fut.* plaul, plauti, anschwimmen, adnare, adnatare.

Připlynu, *fut. ex.* ul, auti, vorh.

Připnu, *fut.* přip'al, připnauti, anheften, z. B. mit Stecknadel, adfigere, suffigere; 2) anschnallen, fibula vincire (alligare) ad aliquid.

II. *rec.* p-ti se, sich anhängen, adplicari: gesstěrka k ruce sw. Pawla se přip'ala.

Připochlebjm, *fut. ex.* il, iti, (ein wenig) schmeicheln, adulari, adulatione se insinuare: chtěgjce Herodesowi připochlebiti.

Připochlebjm se, *fut. ex.* il, iti, někomu, *K.* sich einschmeicheln, blanditiis, (auch ohne blanditiis) arrepere, od. irrepere, se insinuare: k někomu se připochlebiti, *Vel.*

Připodobjm, *fut.* iti, s. podobjm.

Připodobnjm, *fut. ex.* il, iti, čn, vorh. 2) vergleichen, in Vergleichung setzen, z. B. ctnost k neprawostem, Tugend mit dem Laster etc. comparare, conferre, componere, z. B. rem cum re.

II. *rec.* p-ti se, sich gleich stellen, imitari, adsimilare se.

Připodobňugi, owal, owati, s. připodobjm, u. vorh.

Přjpogek, gku, *m.* Anfuge, adjunctum, *D.*

†Připogenec, nce, *m.* Adjunkt, *m.* adjunctus, *P.*

Připogený, ého, *m.* vorh. *D.* -nstwj, *n.* Adjunktur, *f. D.*

Připogjm, *fut. ex.* il, iti, en, anfügen, hinzufügen, hinzuthun, mit etwas verbinden, adjungere.

II. *rec.* p-ti se, sich gesellen, adjungere se, *Com.*

Připogugi, owal, owati, vorh.

Připomáhám, al, ati, s. přinapomáhám: předsewzetj něčjmu připomáhati.

Připomenu, *fut.* ul, auti, folg.

Připomjnám, al, ati, *cum dat. pers. & cum vel sine acc. rei,* erinnern, monere, admonere, commonefacere aliquem de re, od. rei; in Erinnerung bringen, in memoriam reducere, revocare, memoriam rei instaurare; 2) erwähnen, Erwähnung machen, memorare, commemorare, tangere rem, mentionem facere (injicere) rei: po smrti wšickni ho dobrým připomjnagj, *Vel.* dobrým, zlým etc. připomjnati, entgelten: tomu wšeligakau milostj králowskau na budaucý časy připomjnati budem, *Vel.* -anj, *n. verb.*

Připonka, y, *f.* Heft, *n.* ansa.

Připonuknu, *fut. ex.* kl, knauti, mit dazu bewegen; to mne k tomu připonuklo, *Com.*

Přjpowěd, i, *f.* Versprechen, *n.* a) wenn man etwas verspricht, promissio, pollicitatio; b) was man verspricht, Zusagung, *f.* promissum, fides, stipulatio, *Syl.* p. držeti (zdržeti, splniti, wywaditi), promissum facere, promissum servare, fidem exsolvere; 2) Eheberedung, *f.* Eheverlobniß, *n.* spon-

Digitized by Google

salia, (orum); 3) od. stawuňk, stawowánj, Kummer, *m.* Arrest, aufs Vermögen, condictio bonorum, Pr. v. na statky lidské, (obstawenj statku, Pr.); 4) Freysprechung, s. připowjm.

Připowědné, ého, *n. sl.* k. v. v mlatců w Trenčjně, Einstandsmahl, *n.*

Připowědnj 1. z. B. připowědnj žaloba, Kummerklage, *f.* actio de retentione rei.

Připowědnjk, a, *m.* Versprecher, promissor; 2) Kummerer, condictor bonorum; -nice, *f.* -inn, *f.* promittens; 2) - inn, *f.* - trix b).

Připowjdám, al, ati, s. připowjm.

Připowjdka, y, *f.* s. přjslowj, *Com.*

Připowjm, *fut. ex.* připowěděl, připowědjti, *part. pass.* připowědjn, *imper.* připowěz, versprechen, zusagen, verheißen, z. B. Bücher, Tochter, rc. promittere, polliceri, pollicitari, despondere: čeledjn mu službu připowěděl, Pr.; folgt im böhmischen u. im deutschen der Infinitiv od. daß darauf; so steht lieber promittere, polliceri, pollicitari od. ostendere. Ist es ehelich, od. statt verloben, so steht gern despondere, spondere; 2) *sl. & mor. cum acc. pers.* za mistra, za towaryše, freysprechen, in d. Zunft aufnehmen lassen, magistrum creare, tirocinio exsolvere *D.*

II. *rec.* p-ti se, sich versprechen, sich verloben, se despondere; 2) Kummer suchen, condicere bona: k statku něčjmu se přip., Pr. 3) něčemu, beytreten, accedere: připowěděl se té smlauwě, *K.*

Připozdjwá se, *impers.* alo, ati, es wird spät, Abend, vesperascit, *Com.*

Připřáhám, al, ati, s. folg.

Připřáhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, anspannen, z. B. Pferde rc. jungere equos; k wozu, an den Wagen, currui; 2) zuspannen, z. B. Pferde, adjungere; 3) *sl.* někoho do roboty rc. antreiben, adigere.

Připřáteljm se, *fut.* il, iti, s. přikmotřjm se, 1) *D.*

Přjprawa, y, *f.* Zubereitung, *f.* paratio, paratus, praeparatio; 2) Vorbereitung, *f.* praeparatio; wogenské p-wy, Kriegsrüstung, apparatus belli; 3) Vorrichtung, *f.* Rüstwerk, Zeug *n.* Mechanismus, materia, mechanismus, instructus; gezdecká přjprawa, Reitzeug, instructus equestris.

Připrawený 3. *part.* v. folg.

Připrawjm, *fut. ex.* il, iti, en, zubereiten, zurechtmachen, z. B. Leder, Speise rc. parare, apparare, praeparare, instruere; 2) vorbereiten, zurüsten, praeparare; 3) bringen, a) bewegen zu etwas, adducere auch movere; b) etwas wohin bringen, adducere, od. perducere; připrawila ho do wězenj, - hineingebracht, geholfen; před práwo, před saud - někoho p., in judicium sistere; c) od sebe připrawiti, auseinander bringen, trennen, dirimere, sejungere; d) o něco p., um etwas bringen, privare, spoliare aliquem re; o hrdlo, auch o bezhrolj geg připrawil, *K.*

II. *rec.* p-ti se, sich zubereiten, se parare &c. k něčemu, zu etwas, ad rem; 2) sich vorbereiten, se praeparare; 3) sich anziehen, aufputzen, *B.* auch rü-

sten, se induere, (arma) induere: do smutku se př., *Cyr.* - w swátečnj raucho, *K.* do zbroge se př.; 4) o něco se př., sich um etwas bringen, privare, spoliare se re.
Připrawitel hedbáwj, e, *m.* Seidenbereiter, praeparator serici, *R.*
Připrawowánj, *n. verb* v. folg. připrawowánj den před welikonocý? *Vel.*
Připrawugi, owal, owati, verb.
Přjpřež, i, *f.* Vorspann, *m.* Pferde zum Wagen, equi vehiculares (od. praejunctorii).
Přjpřežnohlasná, (slabika), wo 2 Jery sind, *Dur.* I. 111.
Připsánj, *n.* Zuschreibung, z. B. eines Hauses, adsignatio; statt Beylegung, Beymessung, *f.* adscriptio.
Připsati, s. připjssi.
Připussták, a, *m.* s. hynsst, *K.*
Připustjm, *fut. ex.* il, iti, sstěn, zulassen, sich nahen lassen, den Zugang verstatten, admittere; b) gestatten, gelten lassen, concedere: to připausstjm, das lasse ich gelten, *Neg.* c) in der Landwirthschaft, beylassen, sich begatten lassen, admittere: býk připausstjn bývá, *B.* d) *sl.* připustiti (sy) k srdcy, beherzigen, auch zu Herzen nehmen, sich kränken; e) *sl.* - beym Messen (der Längen), zugeben.
Přjpustné, ého, *n.* Hengstgeld, *n. D.*
Přirábám, ati, *sl.* s. při - robjm.
†Přjramek, mku, *m.* s. náramek; 2) ausgenehtes Achselbesetzchen am Hemd.
Přjražek, žku, *m.* Aufschlag, *m.* auctus, *D.*
Přirážjm, el, eti, s. folg. b) aufschlagen, augere: přirážeti summy na žiwnosti; na obilj přirážj, das Getreide schlägt auf, *D.* 2) sich hinschlagen, wenden, nahen, accedere: řeka k městu přirážj; - ženj, *n. verb.*
Přirazým, *fut.* yl, yti, zuschlagen, schlagend zumachen, z. B. d. Thüre, cum impetu claudere; 2) mit Gewalt hinschlagen, antreiben, incutere, adpellere: wjtr náwi k stále přirazyl; gednau na záhon přirazyti, mit der Egge einmal überfahren.
II. *rec.* přirazyti se, hinzuschlagen, dazukommen, accedere.
Přirčenj, *n.* Zusagen, Versprechen, *n.* fides, promissum, promissio; 2) Zuerkennung, a) z. B. einer Erbschaft, adjudicatio, addictio; b) z. B. einer Strafe, irrogatio, adjudicatio.
Přiřezám, přiřeži, al, ati, verschneiden, z. B. den Nabel, rescindere, resecare, *B.* 2) zuschneiden, formare; - dno, den Boden zuschneiden, formare fundum dolii; - záwám, al, ati, *fr.*
Přiřikám, al, ati, folg.
Přiřknu, *fut. ex.* přiřkl, přjřjcy, u. přiřknauti, zusagen, versprechen, verheißen, promittere, polliceri; - za něco, s. slibugi, *Pr.* 2) zusprechen, zuerkennen, adjudicare, addicere.
Přjročj, *n.* (placenj dluhu), přjměřj, lhůta, *Syl.* poklidný list, *D.* eiserner Brief, zum Besten des Schuldners, literae moratoriae; 2) od. přjrok, *D.* Frist, Fristung, *f.* Verlängerung des Termins, induciae, prorogatio, dilatio: neproblémegž wrátiti se, nebo ta wěc dlauhého přjročj netrpj, *K.*

Přjroda, y, *f. ol.* Natur, *f.* natura, (in alten Vokabularen). Einige der Neuern wollen es statt přirozenj einführen.

Přirodjm, *fut.* s. rodjm, generando adaugere.

Přirostám, ati, s. přirostu.

Přjrostek, stku, *m.* Anwachs, *m.* incrementum, accretio.

Přirostlý 3. angewachsen, accretus.

Přirostu, *fut.* přirostl, přirůsti, anwachsen, a) k něčemu, an etwas, increscere alicui rei; b) heranwachsen, in d. Höhe wachsen od. zunehmen, crescere, accrescere, augeri; so auch vom Wasser, wo man auch tumescere, intumescere sagt.

Přirownám, *fut.* al, ati, vergleichen, in Vergleichung setzen, něco k něčemu, etwas mit etwas, comparare, conferre, componere, rem cum re; b) gleichstellen, s. rownám.

Přirownáwám, al, ati, vorh.

Přirozenj, *n.* Natur, *f.* natura; běh p-nj, der Gang der Natur, ratio naturae; 2) Gemächt, *n.* s. maudj, *D.*

Přirozený 3. natürlich, angeboren, naturalis, innatus; p-ný gazyk, Muttersprache, *B.* b) s. rozený: přirozený kryg, *B.*-ně, *adv.* - liter; -nost, i, *f.* Natürlichkeit, *f.* naturalitas; 2) nach den Neuern, Natur, *f.* natura, s. přirozenj.

Přjručka, y, *f.* s. rukowět; b) Handbuch, *n.* enchiridion.

Přjručnjk, a, *m.* Adjutant?

Přjručnj, jho, od. přjručnjk, a, *m.* Adjutant?

Přjsada, y, *f.* (v. přisadjm), Zusatz, *m.* additamentum, z. B. des Kupfers zum Silber, temperatura: groš Pražský s třemi obručemi bezewssj přjsady (od Wácl. II.) *Vel.* 2) v. přesadjm, Pflanze, *f.* Setzling, *m.*, (*sl.*) planta.

Přisadjm, *fut. ex.* il, iti, zen, zusetzen, hinzufügen, addere, adjicere; - djtě k prsům, Kind anlegen, *D.* přisadil k mincy třetj djl mědi, *Vel.*

Přjsaha, y, *f.* Eid, *m.* Schwur, *m.* jusjurandum; wogenská př., Soldateneid, sacramentum; přjsahu skládati (složiti, činiti, včiniti), einen Eid ablegen, jusjurandum dare alicui, přjsahu držeti (zdržeti), den Eid halten, jusjurandum servare, conservare; přjsahu zrussiti, den Eid brechen, jusjurandum violare; přjsahu russjcý, eidbrüchig, violator jurisjurandi; zrussenj přjsahy, Eidbruch, *m.* violatio jurisjurandi.

Přisahač, e, *m.* der gern schwört.

Přisahám, al, ati, schwören, jurare; někomu, od. zu jemand, jusjurandum dare alicui, jurare alicui: Gá N. na tom přjsahám Pánu B. že sem rc. Pr. přisahám skrze nebeské slunce, *Cyr.* skrze Boha, *K.* bey Gott; přisahám Bohu, ich schwöre bey Gott, -per Deum; přjsahu, kterau přisáhl mu, *B.* křiwě přisahati, falsch schwören, perjurare, pejerare; wysoce se přisahati, hoch u. theuer schwören, dejerare, sancte jurare, *Syl.*

II. *rec.* přisahati se, schwören, jurare, s. vorh.

Přisáhnu, *fut.* hl, hnauti, vorh.

Přisámbohu, přisámbůh, od. přisaubohu, gemein für přisahám Bohu, bey Gott!

Přismjwám se, al, ati, (sl.) entgegen lachen, arridere.

Přismjwánj, n. Anlachen, n. adrisio, D.

Přismrkač, e, m. Karessirer, m. fregownj přismrkači, Syr.

Přismudjm, fut. il, iti, z. B. kašši, anbrennen, adurere, D.

Přismudlina, y, f. sl. das Angebrannte, adustum.

Přismudnu, fut. dl, nauti, anbrennen, (neutr.), aduri: mléko přismudlo; -nutj, n. verb.

Přisnigem, (p-gi) se, il, iti, sl. im Traume erscheinen, geträumt werden: přisnil se gj fregjř; toby se mi nebylo přisnilo.

Přisnjm sobě, fut. sich träumen lassen, somniare de re.

Přjsný 3. strenge, a) in Ansehung der Worte, Handlungen, z. B. Richter, Vater, Gesinnung, Urtheil, severus, auch austerus, asper, durus, přjs. muž, trest; b) hart, rauh, z. B. Winter, Leben, Kälte rc. durus, asper; -ně, adv. streng, a) gegen andere, od. sich, severe, austere, aspere; b) rauh, hart, z. B. Leben rc. austere, aspere; -nost, i, f. Strenge, a) z. B. des Menschen, Richters, Urtheils, severitas: přjsnost práwa vhasla, Vel. b) Rauhigkeit, Härte, f. asperitas, austeritas, duritia, durities.

Přisoljm, fut. il, iti, noch einmal salzen, denuo salire; 2) sl. -někomu, scharf zusetzen, aspere adgredi.

Přisolugi, owal, owati, vorh.

Přispárjm, il, iti, iterat., sl. přispárám ati, s. přispořjm.

Přispěgi, fut. ex. spěl, spěti, imper. spěg, erscheinen, helfen wollen, succurrere, auxilio, od. subsidio venire, B. přisp. na pomoc; hned gim vřispjwá Bůh, K. Bůh pokutami na pomstu přispěl.

Přispjssjm, auch přispjssim sy, fut. ex. eilen, festinare, properare.

Přispjwám, al, ati, s. přispěgi.

Přjspora? y, f. folg.

Přispořenj, n. Zuwachs, m. Vermehrung, f. augmentum, auctio, accessio: darů přispořenj někomu žádati.

Přispořjm, fut il, iti, s. spořjm; 2) vermehren, zugeben, augere, B.

Přispořugi, owati, vorh. K.

Přjsprostý 3. sl. zu einfältig, idioticus, simplex.

Přissancugi, fut. owal, owati, zu- od. anschanzen.

II. rec. p-ti se: k městu se přissancowali (chtjce ho dobýwati), Cyr.

Přjssera, y, f. (v. ssero), Gespenst, n. Poltergeist, m. spectrum, n.

Přjsserný 3. einem Gespenst ähnlich, mißgestaltet, deformis: nepatrný, přjsserný a otrhaný muž; přjsserný krog.

Přjssewek, angenähter Fleck?

Přissidjm sobě, fut. durch Betrug sich noch hinzuschaffen.

Přissigi, fut. přissil, přissiti, annähen, adsuere; - jwám, al, ati, dasselbe.

Přissikugi, owal, owati, anmessen, anpassend machen, accommodare, aptare; 2) sl. herbeyführen, herbeyschaffen, bringen, adducere, advehere, adferre: přissikugte mi toho člowěka; vgl. wssikugi, Cyr.

Přissjwám, al, ati, s. přissigi.

Přissklebugi se, owal, owati, mitlächeln: trossku se přissklebowati, Com.

Přjsskwara, y, f. das Angebrannte beym Rösten, adustum; 2) Blase f. auf der Haut, pustula.
Přisskwáram, al, ati, folg.
Přisskwařjm, fut. il, iti, - se; s. sskwařjm.
Přisskwrknu, fut. ex. kl, knauti, anbrennen (ansengen, versenkt werden), aduri, Dan. 3, 27.
Přisskwrlý 3. angebrennt, adustus: p-á srst.
Přisslý 3. was angekommen ist.
Přisspendljm, fut. il, iti, heften mit der Stecknadel, affigo, Syl. D.
Přisspendlugi, owati, vorh.
Přisstelky, pl. Nothhelfer beym Seifensieder, vasa suppletiva R.
Přjsstj, n. Ankunft, f. das Ankommen an einem Orte, adventus.
Přjssti 1. künftig, nächstkünftig, futurus, proximus; přjsstj neděli, künftigen Sonntag, proximo die solis; přjsstj čas, Folgezeit, f. tempus subsequum.
Přjsstipek, pku, m. Schuhfleck, m.
Přjsstipkář, e, m. Schuhflicker.
Přisstipkugi, owati, flicken.
Přisstjwač, e, m. Fuchsschwänzer, m. sycophanta, Com. s. auch posstiwač, Anhetzer; - čka, y, f. - inn, f.
Přisstiwáček, čka, m. vorh.
Přisstjwám se, al, ati, někomu, na někoho, hetzen, concitare: přisstjwati se na nemocné.
Přisstknu, fut. ex. knul, knauti, adlatrare? gazykem směle přisstknauti, coby (quasi) přihodil.
Přjst, přjsti, s. předu.
Přistanu, přistal, přistati, sich zu etwas hinstellen, assistere; 2) (nul, nauti), anlanden, einlaufen, portum tenere; 3) sl. přistati k dceři nečj, zur Tochter ins Haus einheurathen, jure matrimonii in familiam pervenire, s. přiženjm se; mezy wogáky přistati, sl. Soldat werden; 4) sl. p-ti k něčemu, einwilligen, zufrieden seyn, consentire, adquiescere; impers. přistane, cum dat. pers. sl. es geziemet, schickt sich, steht wohl an, addecet, convenit: pěkně mu přistane ten kabát, - steht ihm gut, paßt ihm gut an; wssecko mu přistane, es steht ihm alles an; to ti nepřistane.
Přjstarý 3. s. obstarný.
Přistaš, e, m. sl. der zur Tochter ins Haus eingeheurathet hat.
Přistaupám, ati, s. přjstupugi.
Přistaupjm, fut. ex. herzu u. hinzutreten, adsistere, accedere; 2) auf etwas treten, conculcare: přistaupil sy mi plášť; 3) zutreten, beytreten, dazu kommen, od. sich schlagen: k náboženstwj čistému přistaupil; 4) antreten, adgredi: k auřadu swému a kněžstwj služebnému přistaupil; 5) k někomu, s. oben 1); b) jemanden angreifen, adoriri: mocý, práwem přistaupiti k někomu, lege, jure agere: k statku nečjmu pořádem práwa o sprawedlnost swau přist. Pr. 6) sl. kommunizieren; - enj, n. verb.
Přjstaw, u, m. Hafen, m. wo d. Schiffe einlaufen, portus; př. mořský, Meerhafen, m. portus maritimus.
Přistawadlo, a, n. vorh. Vel.
Přistáwám, al, ati, s. přistanu.
Přjstawek, wku, m. Angebäude, n. adstructum, D. 2) d. Abseite bey den Gärbern.
Přistawenj, n. verb. v. folg. 2) Angebäude, n. worinn d. Schießer

geben, (Weißgärb.), adstructa moles.

Přistawim, *fut.* ěl, ěti, hinzubauen, adstruere: piljřek chrámu přistawjm.

Přistawjm, *fut.* il, iti, stellen an etwas, adstituere, statuere, constituere, apponere; 2) anlegen, etwas an etwas legen, z. B. eine Leiter, apponere, admovere: zpřjkra proti někomu přistawowati, hart zusetzen, *K.* 3) *sl.* k dceři p-ti, d. Tochter durch přjstawky, (folg.) verheurathen; 4) s. stawjm, still stehen heißen.

Přjstawky, ů, *pl. m. sl.* solche Heurath, wo der Mann zu dem Weibe ins Haus wohnen kommt; s. auch přistaš.

Přjstawný 3. gedungen, mercede conductus, z. B. přjstawný služebnjk; přjstawná čeled, *Vel.*

Přistawugi, owati, s. přistawjm.

Přistehnu, *fut.* hl, hnauti, anheften durch Nähen, adsuere; - nutj, *n. verb.*

Přistěhowanec, nce, *m. sl.* Ankömmling, Ansiedler, Kolonist, advena, colonus.

Přistehugi, owal, owati, s. přistehnu.

Přistěhugi, owal, owati, 1) einziehen, hineinziehen, z. B. ins Haus, immigrare: 2) einem einziehen helfen, adjuvare aliquem in immigrando.

II. *rec.* p-howati se, vorh.

Přistěradlo, a, *n.* Hülltuch, *n.* Hülle, *f.* Kopftuch, tegumen, *n.*

Přjstěrek, rku, vorh.

Přistjhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, ertappen, deprehendere.

Přistjrám, al, ati, s. přistru; -ánj, *n. verb.*; b) Hülle *f.* velum, *Ex.* 26, 7.

Přjstodolek, lku, *m.* Banse, Banze, *f.* pantex? üblicher *pl.* - lky, Bansen, latera horrei; do přjstodolků sklådati, einbansen.

Přjstogenstwj, *n.* Beystand, *m.* Beyhilfe, *f.* assistentia, *Syl.* 3 přjstogenstwj toho kněze milost wyplýwala, *K.*

Přjstogjm, il, iti, an jemand, an etwas stehen, adstare; přjstogjcý auřednjk, *Vel.* Kr. twáři B. wždycky přjstogicý, *K.* b) beystehen, assistere, *B.* wdowám proti mocným přjstogj, *Vel.*

Přjstrach, u, *m.* Furcht, *f.* Grauen, *n.* terror, *Ps.* 34, 6. 91, 6. v welikém přjstrachu bydleti; před přjstrachem bezpečnostj opatřiti někoho; b) Furcht vor den Gespenstern, u. zuweilen das Gespenst selbst.

Přistrágám, *praes.* ati, *sl.* s. přistrogjm.

Přistanec, nce, weřege, Wandsäule, Thürpfoste?

Přistrčjm, *fut. ex.* il, iti, herzu od. hinzuschieben, admovere: klinek swůg k něčemu přistrčiti, *prov.* sein Schärflein wozu beytragen.

Přistřeljm, *fut. ex.* il, iti, s. přiběhnu: přistřelil, gako ſſ p, *D.*

Přistřenj, *n.* Bedeckung, Verhüllung, *f.* velatio.

Přjstřessek, ſſku, *m.* Vordach, *n.* protectum.

Přjstřessj, *n.* vorh. b) Obdach, *n.* tectum: ku pohodlj přjstřessj nemohl vžiti.

Přistřiham, al, ati, zuschneiden, z. B. das Kleid, insecare et formare.

Přjstrkawý 3. (k očim), s. brloký, *Syl.* übersichtig, kurzsichtig.

Přistrkugi, owal, owati, s. přistrčjm; sklenicky (poháre) pri-

strkowati, mit den Weingläsern anstoßen, - collidere; *D.*

Přjstrog, e, *m.* Zubehör, apparatus, Präparat, *n.* Vorrichtung, praeparatum, instrumentum; v. na stole k gjdlu, Kouvert, *n. D.*

Přjstrogný 3. hübsch zusammengeräumt, elegant?

Přjstrogjm, *fut.* il, iti, en, zurüsten, parare, apparare; 2) zubereiten, zurecht machen, z. B. Speise rc. parare, apparare, praeparare, instruere, koně přjstr., einschirren, *D.* aby mi přjstrogili zemi a wodu, *B.* 3) ankleiden, induere vestes; někoho, jemand, alicui, vestire aliquem; - enj, *n. verb.*

II. *rec.* přjstrogiti se, sich zubereiten, se parare &c. 2) sich ankleiden, induere sibi vestes, induere se.

Přjstru, (ku), *fut. ex.* střel, střjti, *part. pass.* přjstřjn, überdecken, bedecken, verhüllen, tegere, contegere, velare; s. auch sstěře.

Přjstup, u, *m.* Zutritt, Antritt, Beytritt, *m.* aditus, accessus; přjstup řeči, Eingang der Rede, exordium; 2) Audienz, *f. D.*

Přjstupné, ého, *n.* Antrittsgeld, *n.* pecunia pro accessu, *D.*

Přjstupnjk, a, *m.* Akcessist?

Přjstupný 3. Zutritts-, Antritts-, aditialis; přjstupná, počátečná řeč, Antrittsrede, *f.* oratio aditialis; 2) zugänglich, accessibilis; 3) nahbar, herablassend, höflich, civilis, humanus: přjstupný, snadný gest křesťan, *Com.*; -nost, i, *f.* Herablassung, Höflichkeit, civilitas: dobrotiwost a přjstupnost, *Cyr.*

Přjstupowánj, *n.* Hinzunahen, *n.* z. B. zum h. Abendmahl, accessus, s. auch přjstup.

Přjstupugi, owati, s. přistaupjm.

Přjstwořjm, *fut.* il, iti, anerschaffen, ingignere, *Com. Cyr.* wěrným gest přjstwořena maudrost, *B.* přjstwořená té wěcy moc, *K.*

Přjsudek, dku, *m.* Zuerkennung, a) z. B. einer Erbschaft, adjudicatio, addictio; b) z. B. einer Strafe, irrogatio, adjudicatio; c) Beyurtheil, *n. D.*

Přisukugi, owati, s. přisaukám.

Přisussjm, *fut.* iti, *sl.* versiegen, d. Milch verlieren, vom Weibe, auch v. der Kuh rc. kráwa giž přisussila.

Přisuzugi, owati, s. přisaudjm.

Přiswágám sy, ati, *sl.* s. přiswogjm

Přiswědčenj, *n.* Beyfall, *m.* adsensus: přiswědčenj Božj.

Přiswědčugi, owal, owati, beypflichten, billigen, Beyfall geben, adsentire, adsentiri, comprobare, od. probare, *K.*

Přiswogjm sy, *fut.* iti, *sl.* s. osobjm sy.

Přisychám, al, ati, s. přischnu.

Přisyljm, *fut.* iti, *sl.* s. nutjm.

II. *rec.* přisyliti se, sich Gewalt anthun.

Přisypám, *fut. ex.* al, ati, zuschütten, hinzuschütten (trockne Sachen), affundere.

Přitahawý 3. anziehend? - wost, i, *f.* Anziehungskraft? vis attractiva.

Přitáhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, přitažen, anziehen, an sich ziehen, attrahere, ad se trahere; 2) herzuziehen, trahere; - lod háky, entern, ferreis manibus navem devincire; 3) zuziehen, zusammenziehen, contrahere; 4) anrücken, (*neutr.*) ein-

marschiren, *D.* sich nähern, appropinguare, accedere.
Přitahugi, owati, vorh.
Přitáwjm, ěti, bess. přitopugi.
Přitaulјm, *fut.* iti, anschmiegen, adplicare: djtě k prsům; př. ruku, *mor.* d. Hand küssen, s. obtaulјm.
II. *rec.* p-iti se, sich anschmiegen: p-wati se co psýček, *Cyr.*
Přitaužјm, *fut.ex.* il, iti, *cum gen.* straffer, fester anziehen, zuziehen, antreiben, anstrengen, adstringere; b) strenger, härter machen, durius reddere: přituž put geho, *B.*
Přitekám, al, ati, folg.
Přiteku, (ču), přitečeš, *fut.* přitekl, přitecy (přitect), zuflieszen, adfluere; b) herzulaufen, rennen, adcurrere.
Přjtel, *m. pl.* přátelé, *gen.* přátel u. přátelů, *dat.* přátelům rc. Freund, *m.* a) Verwandter, propinguus, cognatus, necessarius; durch Blut verwandt, consanguineus; b) der uns liebt, dobrý přjtel, guter Freund, amicus; prawý př., wahrer Freund, verus amicus &c. srdečný, neylepssj přjtel, Busenfreund, intimus amicus; wětssj, gröszerer, amicior; neywětssj, gröszter, amicus summus, od. amicissimus; sstaupený přjtel, tegný př., vertrauter Freund, familiaris, *Syl.* neytegněgss př., intimus amicus, *Id* prawnj př., Beystand vor Gericht; c) přjteli! Freund! als eine Anrede an Unbekannte, amice! S. auch krewnj.
Přjteljček, čka, *m. dim.* Freund, amicus.
Přjtelkyně, *f.* (*obs.* přjtelnice), Freundinn, *f.* amica.
Přitenčјm, *fut.* il, iti, *sl.* dünner, feiner machen, (subtilare).
Přjtězka, y, *f.* Kuhstrick, *D.*
Přjti, přjt, s. přegi.
Přjt se, s. pru se.
Přitјnám, al, ati, zuhauen; přitјnati hřeben, den Kamm zuhauen, secando formare pectinem.
Přitjracý 1. *part.* v. folg. př-cý kartáč, Strichbürste, scopae, setacea, *R.*
Přitjrám, s. přitru; - kůži solj, - Salz geben, linire sale.
Přitisknu, *fut. ex.* kl, knauti, přitisstěn, andrücken, etwas an etwas, imprimere, urgere ad aliquid, od. ad se; auch statt fest umarmen, arcte complecti; 2) andrücken (Buchdrucker. addere, conjungere &c. 3) ausdrücken, ausdrucken, z. B. das Siegel rc. imprimere; 4) zudrücken, zusammendrücken, comprimere.
II. *rec.* p-ti se, 4 Mogž. 22, 25.
Přjtisstěk, sstku, *m.* Andruck, *m.* *D.* adpressum.
Přitјžјm *fut. ex.* il, iti, *cum gen.* d. Last vergröszern, schwerer machen, adgravare; 2) erschweren, z. B. d. Arbeit rc. ärger machen, reddere difficiliorem (graviorem, molestiorem), auch praegravare: přitјžili odsauzenj swého.
II. *rec.* p-žiti se, sich verschlimmern, z. B. Krankheit, fieri peiorem: přitјžilo se mu, der Kranke wurde schlimmer.
Přitkám, *fut.* al, ati, anweben, anschroten (Tuchm.), attexere, texendo adjungere.
Přjtlaček, čku, s. přjtisstěk.

přitlačjm, *fut.ex.* iti, s. přitisknu.
přitlaukám, al, ati, folg.
přitluku, (ču), přitlučeš, *fut.ex.* přitlaukl, přitlaucy, přitlučen, *imper.* přitluč, anschlagen, etwas durch Schlagen befestigen, affigere.
přitmj, *n. s.* saumrak, *D.*
přitnu *fut.* tal, titi, s. proniknu: lehká zem nepřitne dosti k kořenům, *Puchm.*
přitočjm, *fut. ex.* il, iti, dazu wickeln, advolvere; 2) noch mehr auszapfen, z. B. Bier &c. plus e dolio promere; 3) mehr aussieben, plus cribro excernere.
II. *rec* p-ti se, sich hinwälzen, advolvi; b) durch Krümmungen wohin gelangen, per flexus aliquo pervenire: opatrn sée přitočily, *Com.* c) zu Pferde reitend ankommen, adequitare, *Vel.*
přjtok, Anfluß, s. odtok, *D.*
Přjtomný 3. (*abs.* přjtomen), oft mit dem Dativ allein, auch mit při, gegenwärtig, was gegenwärtig, od. zugegen ist, anwesend, praesens; přjtomným býti, gegenwärtig seyn, esse praesentem, adesse, esse praesto: smrti otce přjtomna byla, *Vel.* přjtomen byl té slawnosti, *Id.* - ně, *adv.* gleich in Gegenwart, itzt, für itzt, impraesentiarum: tu přitomně zřjdil ho za wládaře; b) selbst gegenwärtig, in eigener Person: swýma vššima přjtomně slyšel; - nost, i, *f.* Gegenwart, *f.* Anwesen, Beyseyn, Anwesenheit, praesentia.
Přitopjm, *fut.* il, iti, noch mehr einheizen, magis calefacere.
Přitopugi, owal, owati, vorh.
Přitowaryssjm se (k někomu), *fut.* il, iti, sich jemand zugesellen, adjungere se alicui.
Přitrefjm se, *fut.* il, iti, dazu gerathen, v. ungefähr kommen, forte advenire, forte divertere: to když dělali, přitresil se k tomu; do toho domu se přitrefil.
II. *rec. cum vel sine dat. pers.* sich ereignen, contingere: přitrefilo se mu to mimo naděgi.
Přitrefugi se, owati, vorh.
Přitrhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, geschwind zuziehen, zusammenziehen, celeriter (cito) contrahere; b) durch Zuziehen fangen: čihač mage ptáky přitrhnauti, do gámy se schyluge, *K.* c) herbeyziehen, anziehen, attrahere, adducere: žádný nepřigde ke mně, leč koho otec můg přitrhne, *K.* d) (*neutr.*) geschwind anrücken, anziehen, angezogen kommen, celeriter, (velociter, cito) accedere, *B.*
Přitru, (ču), el, eti, durch das Reiben, Anstossen beschädigen, allidere, allidendo laedere, deterere: oslice Bálomowi nohu přitřela; nohu sy přitřel, zdwihage kámen, *K.*
Přjtrvký 3. etwas herb, subacerbus.
Přjtrž, e, *f.* Unterbrechung einer Sache, Einhalt, Unterlaß, *m.* interruptio; 2) Ende, *f.* finis; přjtrž včiniti něčemu, abolere, Oz. 2, 11.; bez přjtrže, ununterbrochen, continuus, continenter, perpetuo; - žka, y, *f.* dasselbe.
Přituhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, zäher werden, tenaciorem fieri; 2) ein wenig frieren, ohne

subst. od. *impersonaliter*, paululum gelascere.
Přitulenj, s. přitaulenj.
Přitulugi, s. přitauljm.
Přitužjm, s. přitaužjm.
Přitwárám, *ati, sl.* s. přiwjrám.
Přitwořjm, *fut. iti, sl.* s. přimřu; 2) bess. přistwořjm.
Přjtwor, u, *m. sl.* (*vulgo* pitwor), Vorhaus, *n.* Vorsaal, Antritt, *m.* atrium.
Přitwrdjm, *fut.* il, *iti*, fester machen, firmare; b) zufechsnen, annietHen, z.B. d. Hufeisen dem Pferde, adstringere; hřebjky přitwrzugi stany, *K.*
Přitwrzugi, owati, vorh.
Přitýkám, s. přitekám, zufließen, *D*
Přivčastnjm, *fut.* K, *iti*, theilhaft machen, Theil nehmen lassen, participem facere, *B.* býwagj k wěčné sláwě přivčastněni, *K.*
II. *rec.* p-*ti* se, sich beygesellen, adjungere se: přivčastnil sem se k bezbožným, *Com.* přivčastnj se k tomu stawu, *Id.*
Přjvček, čku, *m.* Aufgedinge, *n.* Aufgedingegeld, *n.* aes pro receptione in disciplinam; 2) scherzweise, d. ersten Schläge des Lehrjungen.
Přivčjm, *fut.* iti, gewöhnen, adsvefacere; - se, sich.
Přivkradnu, *fut. ex.* dl, krasti, nebstbey etwas stehlen.
Přivskaupjm, *fut. ex.* il, *iti*, etwas dazu (noch) ersparen, parcere: kdybych sobě byl přivskaupil, a přichowáwal, *Vel.*
Přiwábjm, *fut. ex.* il, iti, en, herzu u. hinzulocken, allicere.
Přiwádjm, ěl, ěti, s. přiwedu.
Přjwal, u, *m.* Platzregen, Gußregen, *m.* imber; auch přjwal sněhu, *B.*
Přiwáljm, *fut. fr.* eti, folg.
Přiwaljm, *fut.* il, iti, anwälzen, advolvere; 2) herzu u. hinzu wälzen, advolvere, subvolvere; 3) über jemand, über etwas stürzen, obruere; dům se zřjtil, a přiwalil dwa lidi.
II. *rec.* přiwaliti se, herbeyströmen, herstürzen, invadere, irruere, turmatim ruere.
Přiwalugi, owati, s. přiwaljm.
Přjmám, al, ati, *fr.* v. přegi.
Přiwandrugi, owal, owati, einwandern, immigrare, *D.*
†Přiwánjm, ěti, *iterat.* v. přiwonjm: přiwánj y k wassj včenosti.
Přjwara, y, *f.* Zuspeise? *f.* obsonium.
Přjwarek, rku, *m.* Zugebräu, *n.*
Přiwařjm, *fut. ex.* il, iti, dazukochen, z. B. mehr Fleisch, plus coquere; 2) dazu brauen (bräuen), plus coquere.
Přiwařugi, owati, vorh.
Přiwázaný 3. *part.* v. přiwáži.
Přjwažčiwý 3. prudký, heftig, frevelhaft, kühn, praeceps, protervus, temerarius; verwegen, temerarius, *D.* - wě, *adv.* temere: přjwažčiwě, wssetečně činil, *K.* - wost, *i, f.* Verwegenheit, Frechheit, *f.* temeritas, *B.*
Přjwažek, žku, *m.* Zuwage, *f.* adpensum.
Přiwáženj, *n.* Zufuhr, *f.* advectio; b) Einfuhr, *f.* invectio: přiwáženj počjtá se na 7 milionů; wywáženj rc.
Přiwáži, *fut.* přiwázal, zati, zán, *imper.* přiwaž, s. přiwazugi.
Přiwážjm, *praes.* el, *eti*, s. přiwezu.
Přiwážjm, *fut.* iti, s. přiwažugi.
Přiwazugi, owal, owati, anbinden, durch Binden befestigen, alligare, deligare, devinci-

re &c. k něčemu, an etwas, ad aliquid in re.

Přiwažugi, owal, owati, zuneigen, acclinare, inclinare: sub přiwážiti; 2) dazu wegen (wägen, (durch d. Wage erforschen,) plus pendere.

Přiwedu, *fut.* přiwedl, přiwesti, přiweden, *imper.* přiweď, zuführen, zu Fuße, z. B. Käufer. adducere; 2) bringen, a) durch Führen, z. B. Menschen wenn sie gehen, adducere; b) bewegen zu etwas, adducere, auch movere: nemohu ho ku paměti přiwesti; k swé náklonnosti přiwesti někoho; c) stürzen, z. B in Noth rc. redigere, adigere; na neywětšſſj nauzy, *K.* na žebrotu, an den Bettelstab, ad egestatem; na mizynu, in Verlegenheit, ad incitas; na neywětšſſj nauzy *K.* trestem k ochroměnj, Pr. do nebezpečenſtwj, do auzkosti, in Gefahr, Noth rc. adducere ad &c. w pochybnost a hádku něco; d) etwas wohin bringen, adducere od. perducere, z. B. ke koncy, k mjstu, k skutku, *K.* zu Ende, zu Stande bringen, efficere: to k mjstnému koncy přiwedeno bylo, *Vel.* k cýli swému, *K.* to Bůh k nápravě přiwede, *K.* k mistu, s. mjsto; ku paměti, *B.*; k tomu přiwedli, že se gich poddanj strachugi, sie haben es dahin gebracht, *Vel.* giž k tomu přiwedl, k čemu směřowal, *Id* 3) anführen, vorbringen, hinsetzen, erwähnen, z. B. Worte eines Schriftstellers rc. afferre, ponere, memorare, auch uti, z. B. verbis; přjklad přiwesti, rc.

Přjwěrek, rku, *m.* Beyschluß, *m.* z. B. zu einem Brief, acclusum.

Přjwěsek, Anhang, *m.* Anhängsel, *n.* Beyfüge, *f.* appendix: *pl.* přjwesky, insgemein, henčry, Nachhänger des Seilers, appendiculae variae, *R.*

Přiwěſſugi, owal, owati, folg.

Přiwěsým *fut. ex.* yl, yti, anhängen od. anhenken, etwas an etwas, appendere: pečet přiwěsyti.

Přiwét, s. prywět.

Přjwětiwý 3. holdselig, freundlich, liebreich, comis, benignus, blandus; b) reizend, angenehm, dulcis, jucundus gratiosus, svavis, -wě *adv* holdselig, freundlich, comiter, benigne: blande; c) reizend, angenehm, svaviter, dulciter, jucunde, blande; -wost, *i, f.* Holdseligkeit, α) das liebreiche Wesen, comitas, benignitas, gratia; β) d. Annehmlichkeit, gratia, svavitas, dulcedo.

Přiwětſſjm, *fut.* il, iti folg.

Přiwětſſugi, owal, owati, mit dem Genit. vergrößern, steigern, augere: pomsty sobě přiwětſſugete, *K.* hřjchu *B.* hněwu, trápenj, pobožným nátiſků rc. přiwětſſil twého panſtwj, *Cyr.*

Přiwezmu, *fut.* wzal, wzýti, dazu nehmen, adjungere: přiwezmu (sy), *Com* k sobě přiwzyti wogáky, *Cyr.*

Přiwezu, *fut.ex.* zl, zti, zen, *imper.* přiwez, zuführen, zu Wagen od. Schiffe, subvehere, advehere.

Přiwigi, *fut.* přiwil, přiwiti, noch hinzuwinden, adnectere, adglomerare.

Přiwjgjm, el, eti, vorh.

Digitized by Google

Prywilegium, *gen. pl.* prywilegij, *Com.* u. prywilegj, *Vel.* privilegium: prywilegium na to se mu dalo, *Com.*

Přiwjňám, *sl.* s. přiwiňugi.

Přiwinu, *sl.* přiwingem, *fut. ex.* ul, auti, hinzuwickeln, advolvere: k sobě někoho, an sich schließen, sibi (blande) admovere; b) aufnehmen, suscipere.

II. *rec.* p-ti se k někomu, k něčemu, sich zugesellen, zu jemand wenden, adjungere se alicui rei, confugere, conferre se ad aliquem: k otcy se přiwinula, a v něho bydlila: přiwiň se k wozu tomu, *B.* 2) sich einschmiegen, se insinuare.

Přiwiňugi, owati, vorh.

Přiwjrám, ati, s. přiwru.

Přiwjtám, *fut.* al, ati, bewillkommen, a) zu jemand sagen: willkommen! sein Kompliment machen, salutare, od. dicere: salve! b) empfangen, excipere; zlé přiwjtati někoho, einen übel anlassen, male excipere, *D.*

Přiwjtaná, é, *f.* na přiwjtanau nám to poslal, - zur Bewillkommung, *Har.*

Přjwlač, Kesser, *m.* an einer langen Stange.

Přiwlastnjm, *fut. ex.* il, iti, zueignen, eigen machen od. geben, addicere.

II. *rec.* p-niti sobě, (sy), sich zueignen, sich anmassen, behaupten, vindicare, arrogare sibi.

Přiwlastňugi, owati, vorh.

Přiwnadjm, *fut. ex.* il, iti, durch Köder od. Lockspeise anlocken, anködern, ankörnern, inescare; - dení, *n.* Anköderung, Ankörnerung, *f.* inescatio.

Přiwodjm, *praes. dur.* u. *fut. ex.* il, iti. s. přiwedu.

Přiwolám, *fut. ex.* herzu, herbey u. hinzurufen, advocare; - láwám, al, ati, *fr.*

Přiwolenj, *n.* Einwilligung, Genehmigung, Genehmhaltung, *f.* Beyfall, *m.* Beystimmung, adsensio, adsensus, consensus.

Přiwoljm, *fut.* il, iti, einwilligen, genehmigen, beystimmen, beyfallen, adsentire, adsentiri alicui.

Přiwolugi, owati, vorh.

Přiwonjm, *fut. ex.* ěl, ěti, anriechen, k něčemu, etwas an etwas riechen, olfacere aliquid, odorari aliquid.

Přjwora, y, *f.* Verschluß, Schloßthüre, Schranke, u. drgl. clausura: ssranky, přjhrady, přjwory, *Com.* přes přjworu wrcy, *prov.* über die Schnur hauen, *D.* b) *sl. Lypt.* lange Stange im Zaun, zur Befestigung desselben.

Přjwoz, u, *m.* Überfahrt, *f.* a) Überfahren, *n.* trajectus, transmissio, transmissus; b) Ort wo man überfährt, trajectus.

Přjwozné, ého, *n.* Fahrgeld, *n.* portorium.

Přjwoznj 1. zur Überfahrt gehörig, přjwoznj lodi, Fähre, *f.* ponto.

Přjwoznjk, a, *m.* Fährmann, *m.* portitor.

Přjwozný, ého, *m.* vorh.

Přiwozugi, owal, owati, s. přiwodjm; d ůwody př.; přiwozuge přjklad, *Com.*

Přjwrh, u, *m.* Zuwurf, *m.* adjectio; s. auch das *dim.* přjwržek.

Přiwrhu, *sl.* přiwrhnem, přiwrhl, přiwrcy, přiwržen, zuwerfen, a) dazu werfen, adjice-

re; b) dazu thun, od. fügen, adjicere, addere.

Přjwrssj, *n.* Anberg, *m.* Vorgebirge, *n.* Anhöhe, *f.* promontorium, *Haj. D.*

Přiwru, (řu), přiwřeš, *fut.* přiwřel, přiwřjti, (*act.*) z. B. dwéře, d. Thüre anlehnen, sie nicht völlig zumachen, fores non penitus claudere; kdež gest mnoho rukau přiwjreg, *B.* 2) (*neutr. infin.* přiwřeti, u. přiwřjti, durch Sieden größer werden, coquendo augeri.

Přiwsstjpjm, *fut.* il, iti, hinzupflanzen; - k kmenu, *K.*

Přiwstanu (sobě), *fut. ex.* wstal, wstati, sehr früh aufstehen, aus dem Bette, surgere diluculo, antelucari, *B.* w gitře přiwstáweg k němu, *B.*

Přiwstáwám, al, ati, vorh.

Přjwržek, žku, *m.* Zugabe, *f.* additamentum, mantissa.

Přiwtěljm, *fut. ex.* il, iti, einverleiben, conjungere, adjungere; přiwtělil země; auch addere, auch inserere, wenn es so viel ist, als hinzufügen.

Přiwyděljm sy, *fut.* iti, noch hinzu, (noch extra) sich verdienen.

Přiwykám, al, ati, s. přiwyknu.

Přiwyklý, s. zwyklý.

Přiwyknu, *fut.* kl, knauti, gewohnen, gewohnt werden, adsvescere, consvescere, něčemu, etwas z. B. prácy (*dat.*), der Arbeit ꝛc. adsvescere rei (*dat.* od. ad rem, od. auch re; - nutj, *n.* Gewohnung, *f.* adsvefactio.

Přiwymyšljm, *fut.* iti, folg.

Přiwymyšljm, el, eti, noch hinzu erdichten, ersinnen, fingere: nowé bludy k starým přiwymyšlegi.

Přiwyskakugi, owal, owati, mitspringen, hüpfen, una saltitare, *Com.*

Přjwyssek, sku, *m.* Aufschlag, *m.* Erhöhung, *f.* auctus; přjwyssek platu ꝛc. 2) Aufschlagsgebühr, *f.* z. B. bey den Zöllen, auctus vectigalis.

Přjwzetj, *n.* Hinzunahme, Hinzuziehung, *f.* assumtio.

Přjwztečlý 3. ungestümm, praeferus.

Přiz, přize, s. přizegi.

Přizdwihnu, *fut.* hl, hnauti, přizdwižen, *imper.* přizdwihni, ein wenig aufheben, paululum attolere, levare, allevare.

Přizdwihugi, owati, vorh.

Přize, *f.* Garn, *n.* Fäden, *pl.* fila; hrubá od. křečná přize, grobes Garn, crassa fila; tenká přize feines Garn, subtilia fila.

Přizegi, *comp.* v. napřed, s. neypřize: o tolik dnj přizegi nowý kalendář gde před starým, Zalanský.

Přizelený 3. grünlich, subviridis.

Přizemnj 1. z. B. listj.

Přizeň, zně, *f.* (v. přjti, přáti), Gunst, *f.* Wohlwollen, *n* favor, benevolentia, gratia, přizně dogiti, dosáhnauti, in Gunst kommen, sie erlangen, inire gratiam; od někoho, bey jemand, apud aliquem, od. alicujus; přizeň sobě způsobiti, přizeň ztratiti, sich in Gunst setzen, d. Gunst verscherzen (verlieren), conciliare sibi gratiam, favorem, gratia excidere.

Přiženjm se, *fut. ex.* il, iti, durch d. Heurath wohin gelangen, ducendo uxorem pervenire: přiženil se w Litoměřicých; - přiženěnj se, *verb.*

Přiženu, *sl.* přiženjem, *fut. ex.*

Digitized by Google

přihnal, přihnati, herzutreiten, appellere; - sobě něco, gewinnen, erwerben, lucrari, *K.* b) *neutr.* na někoho, s. přiteku, b).

Přizerám, *eti, sl.* s. přihlédám, u. dohledám.

II. *rec.* p-ti se někomu, *sl.* einem genau ins Gesicht sehen; b) *cum praep.* k, *& dat. rei*, etwas genau ansehen: dobře se k tomu přizři.

Přizjhám, *ati, sl.* anstecken, am brennenden Licht.

Přižjnám, al, ati, schröpfen, den Weizen verschneiden, amputare.

Přižinka, *y, f.* s. požjnky.

Přižlutnu, *fut.* tl, tnauti, gelblich werden, flavescere.

Přiznám, *ati*, s. přidáwám? *D.*

Přiznám se, *fut.* al, ati, bekennen, a) gestehen, es geschehe freywillig, od. ungern, fateri, confiteri; b) öffentlich heraus sagen, kein Geheimniß daraus machen, profiteri; c) *cum dat. rei*, eine That gestehen, rem fateri: přiznal se skutku, *Vel.* d) *sl.* mit k, etwas für sein Eigenthum ansehen.

Přiznamenám, s. poznamenám, *Syl.* od. naznamenám.

Přiznánj, *n.* Bekenntniß, a) Bekennen, *n.* freywillig od. nicht, confessio, professio; b) d. Worte des Bekenntnißes, verba confessionis od. professionis; auch confessio od. professio selbst.

Přiznáwám se, ati, s. přiznám se.

Přiznáwacý 1. Bekenntniß-: ljstek přiznáwacý, Empfangsschein, *m.* Recepisse, *n.* apocha, syngrapha, *Vel.* p-ý cedule, gak mnoho zbroge wzal, *Id.*

Přjznjm se, il, iti, sich befreunden, affinitate se jungere: s nimi se přjznili a přátelili, *K.*

†Přjzniwec, wce, *m.* Gönner, fautor?

Přjzniwý 3. günstig, gewogen, geneigt, benevolus, amicus, favens, propensus: Pane mně laskawě přjzniwý! *Cyr.*

Přjzpěw, u, *m.* prosodia? *Durich.*

Přizpěwugi, owal, owati, mitsingen, concinere, *Com.*

Přizrem se, *eti, sl.* s. přizerám.

Přizřjm, *fut.* el, eti, zusehen, adspicere.

Přjzwisko, *a, n. mor.* s. přjgmj.

Přjzwučný 3. přjzwučná prozodye, Dehnprosodie? *Hne'wkow.* přjzwučná slabika neb dlauhá, *Puchm.*

Přjzwuk, u, *m.* Sylbenton, *m.* accentus.

Prk, u, *m.* Bockgestank, *m.* z. B. der stinkende Schweiß unter den Armen, Achselgestank, *m.* hircus

Prkenák, u, *m.* Brettnagel, *m.* clavus trabalis.

Prkénce, prkénko, s. prkýnko.

Prkennj 1. Bretter betreffend, tabularis; prkennj pila, Brettsäge, *f.* serra tabularis.

Prkenný 3. brettern, e tabulis factus, auch oft ohne factus.

Prkno, *a, n.* (vgl. Bricke, ein kleines Brett, mittellat. brica, franz. brigue, Ziegelstein im b r e x, *sl.* deska, Brett, *n.* Bohle, *f.* Diele, *f.* *D.* tabula, asser, *m.* assis, (assix), *f.* česacý pr., Kammbrett des Kirschners, asser pectendis pilis; kuchyňské pr., Küchenbr., tab. culinaris, plathanus; postřkowacý pr, Rückbr. des Seilers, asser ductilis, foraminosus; b) Schiebbr. des Büch-

senmachers, asser protrusilis; spolehacý p., Lehnbr. des Weißgärbers, pluteus alutarii; pytljčkowé (prowrtané) p., Beutelbr. m. der Orgel, sacculorum receptaculum; p. k mytj, Waschbr. (Buchdr.), tabula lotoria, R. klauzawé p., s. klauzawý; p. k djlu, Werkb. des Handschuhmachers, asser operarius; roztahowacý p. (pro cýwky), Schweifbr. des Posamentirers, vara; prkny poklásti, brettern, asseribus sternere; kláda na prkna, Brettkloß, m. truncus tabularis

Prkýnko, a, n. dim. Brettchen, Brettlein, n. asserculus.

Prljk, u, m. beſſ. perljk.

Prljm, s. prhljm.

Pro, praep. reg. acc. um, wegen, a) aus Ursache, propter, ob, ergo, causa: pro otce, des Vaters wegen, propter patrem, patris causa; pro zaljbenj se gemu, um ihm zu gefallen; pro zdrawj Cýsaře dal strogiti nákladné hody a diwadla; ležeti pro nemoc; pro wžiwenj; ať wšsickni, kterj mohau pro starost a pro mladost, wzhůru gsau! wšsickni lidé pro mladost, pro starost běželi k obránénj města, Vel. pro mne sobě děleg co chceš, meinetwegen -; pro welikau radost se ti nechtělo pjti; gesstěbys spal, a nemůžeš pro muchy; pro milý Bůh! Com. pro Boha! pro Pána Boha! um Gottes willen! um Himmelswillen! per deum! per deos! per immortales deos! b) de, z. B. pro tu přjčinu, dieser Ursache wegen, hac de causa; c) bey erlaubt seyn (dürfen) steht gern per, z. B. nesmjm pro matku, ich darf nicht wegen der Mutter, non licet mihi per matrem; d) ist es so viel als vermöge, od. auch als für, so steht auch pro; f) ist es so viel als in Ansehung, so steht de; 2) nach, z. B. pro někoho poslati, nach, um jemand schicken, arcessere aliquem, od. mittere arcessitum (supin.) aliquem; pro něco gjt, nach etwas gehen, es holen wollen, od. holen, petere rem, od. ire petitum (ad petendam) rem, z. B. gdi pro wjno, gehe nach (um) Wein, pete vinum, i petitum vinum (vulgo: ito pro vino); dogdi pro piwo; musým gjti pro ni, aby sem ssla; pro někoho hlas dáti, -Stimme geben, stimmen, suffragium ferre, Com.

II. In der Zusammensetzung: durch, auf ꝛc. per &c.

Dieß pro wird in prů verwandelt, wenn das o lang werden sollte z. B. průchod, průgezd, průwod ꝛc.

Próba, y, f. sl. s. průba, a), b); 2) Probestück, m. to ge próba ba ze strjebra; 3) Probepredigt, f. sermo docimasticus, probaticus.

Probugem, owati, sl. s. prubugi; 2) sich unterstehen, audere, attentare: probug to vrobit!

II. rec. p. ti se, sl. vorh. 2); b) s někým, sich messen, anbinden mit jemand.

Proběhlec, lce, m. ein bewanderter, welterfahrner Mensch, vir multa expertus, peritus.

Proběhlý 3. vergangen, praeterlapsus.

Proběhnu, fut. ex. hl, hnauti,

durchlaufen, percurrere: proběhnauti knihy.

II. *rec.* p-nauti se, auslaufen, herumlaufen, discursare; 2) sich auslaufen, sich durch Laufen stärken, currendo corroborari.

Proběljm, *fut. ex.* el, eti, weißlich werden, albescere.

Proberu, *fut. ex.* probral, probrati, hin u. her wegnehmen, passim auferre, demere, tollere.

II. *rec.* p-ti se, sich erholen, zu sich kommen, se colligere: probrala se trosstu z omráčenj toho, *Com.* zrak se mu trosstu probere, *Id.* z předěssenj toho y snu se probral, *K.* 2) s. proniknu (ungewöhnliche Bedeutung): mauka rozdělaná we wodě probrala se w sstěrbiny hljny, Hl. Česk. I. 2, 197.

Probigi, *fut. ex.* probil, probiti, u. probit, *part. pass.* probit, *imper.* probj, durchschlagen, a) durchlöchern, pertundere rem; b) durch Schlagen durchbringen, z. B. einen Nagel, adigere clavum ad summam oram rei; c) einschlagen: probiti hlawu, s. prawda; to mi hlawu probjgj, *sl.* das macht mir schweren Kummer u. Sorgen

II. *rec.* p-ti se, z. B. skrze wogsko, sich durchschlagen, vi sibi viam aperire.

Probjhám, al, ati, s. proběhnu.

Probjrač, e, *m.* Klauber, Leser; probjrač wlny, Wollleser, lanarius, *R.*

Probjrám, al, ati, s. proberu.

Problážnjm, *fut. ex.* iti, folg.

Problazňugi, owal, owati, zuweilen närrisch seyn, thun, interdum insanire, stultum esse

Probledelý 3. blaß aussehend, pallescens: woda barwy probledelé, blaß aussehender Urin.

Probleknu, *fut. ex.* kl, knauti, ausschwatzen, effutire.

Problem, u, *m.* Problem, *n.* Aufgabe, problema, *n. P.*

Probleptnu, *fut.* nul, nauti, etwas herausplatzen, *D.*

Probodnu, *fut. ex.* dl, dnauti, u. probůsti, proboden, durchstechen, z. B. jemand, transfigere.

Probodugi, owati, vorh.

Probořjm, *fut. ex.* il, iti, en, durchbrechen, zerbrechen, perrumpere rem.

II *rec.* p-iti, se, brechen, entzweygehen, zerbrochen werden, einstürzen, frangi, rumpi: most se probořil, *Vel.* chlapec sedl na postel, a postel se probořila; 2) einsinken, z. B. in gefrornen Koth, prolabi, *D.*

Probořugi, owati, vorh. *Com.*

Probosst, a, *m.* Probst, Praepositus; probosst kaply králowské, *Vel.*

Probosstůw, owa, owo, *adj. poss.* des Probstes, -tský, 3. Probst=; -stwj, *n.* Probstey, *f.* praepositura &c.

Probrausým, *fut.* yl, yti, acuere: probrausyl sy rozum z čtenj knih, *Kram.*

Probřjslo, bess. pobřjslo.

Probudjm, *fut. ex.* il, iti, zen, erwecken, aufwecken einen Schlafenden, expergefacere, somno excire, excitare, suscitare e somno, auch blos excitare suscitare; wenn sich d. Idee als Schlaf leicht verstehen läßt.

II. *rec.* p-ti se, aufwachen, aus dem Schlafe, expergisci, evigilare, somno solvi.

Probúwám, ati, *sl.* s. probugem.

Probuzenj, *n.* Erweckung, Aufweckung, *f.* excitatio.

Probuzugi, owal, owati, ſ. probudjm, zuweilen mit dem Genit. lidu ſwého Jůdſkého probuzuge, *K.*

Probýř, *e, m.* Probirer, explorator.

Proč, *adv.* warum, a) wenn kein Wort vorhergeht, worauf es ſich bezöge, cur, quare, quam ob rem, qua de causa, quam ob causam, quapropter, auch quid; *α)* bey Fragen, z. B. proč ſe ſměge? warum lacht er? cur ridet? *β)* wenn keine Frage iſt, z. B. newjm proč ſe ſměgeš, ich weiß nicht warum du lacheſt, nescio cur rideas? nenj ſe ho proč báti, *Vel.* proč ne, warum nicht, cur non, quare non &c. auch ſteht quidni; doch nur bey einer Frage, z. B. proč ſe neſměgeš? warum lachſt du nicht? quidni rides? pročbych ſe neſmál? warum ſollte ich nicht lachen? quidni rideam? b) wenn es ſich auf etwas Vorhergehendes, z. B. aliquid, causa, res, nihil, bezieht, dann ſteht propter, *cum acc. pronominis* qui; doch ſteht auch cur, quare, quam ob rem.

Procedjm, *fut.* ſ. cedjm.

Procedugi, owati, *obs.* procedowal ſaudce w té wěcy, *Vel.*

Procenjm, *fut.* iti, biethen, feilbiethen, primum liceri: procenila ge tři ſta zlatých, *Vel.*

Proces, u, *m.* ſ. pře: proces ſaudů wyšſjch, *Vel.* ſaudný proces práwa, *Id.* proces práwa, *Id.* proces für pře, *Id.* (u. *sl.*); proces prawnj, *Com.*

Procesſý od. procesý, *f.* Proceſſion, *f.* pompa, (processio): ſlawnau procesý včinil Rokycan, *Vel.*

Pročež, *conj.* weswegen, ideo, quare.

Procházka, y, *f.* Spatziergang, *m.* a) Ort, wo man ſpaziert, spatium, ambulatio; b) Spaziergang, *m.* Luſtwandeln, *n.* spatiatio, ambulatio, deambulatio.

Procházým, el, *eti,* durchgehen, durch einen Ort, transire; 2) umher durchziehen, peragrare; auch trop.: mor gednák po wſſem ſwětě procházel, *Vel.* procházela řeč, žeby ſe lidé ꝛc. *Id.* procházý powěſt od Turků, *Id.* procházeli ohně onde y onde, *Vel. β)* paſſiren, gelten, haberi: žádný pod gménem giného neprocházeg, *Vel. γ)* überſehen, nachgeſehen werden, ignosci: to wſſecko gim procházý, (za winu ſe nepokládá), *K.* -ýwám, al, *ati, fr.* -zenj, *n. verb.*

II. *rec.* p-ti ſe, ſpazieren, luſtwandeln, ſich ergehen, spatiari, deambulare, ambulare; 2) ſ. procházým 2), auch protulugi ſe.

Prochladjm, *fut. ex.* il, *iti,* abkühlen, refrigerare.

II. *rec.* p-ti ſe, ſich abkühlen, refrigerare se, refrigerari; vgl. auch 3. Mach. 4, 46.

Prochladnu, *fut. ex.* dl, dnauti, auskühlen, kühl werden, refrigerari.

Prochlaſtám, ati, *fut.* verſaufen.

Prochodjm, *fut. ex.* il, iti, zen, durchgehen, a) wundgehen, eundo vulnerare; b) durchgehen, zerreißen, eundo lacerare

Prochrnjm, *fut. ex.* el, eti, (proſpjm), im Schlafe, ſchlafend zu-

bringen, dormiendo transigere, *Ryb.*
Proċinjm, *fut. ex.* il, iti, verwirken, committere, delinquere, delinquendo perdere: zloċinec žiwot proċinil, - verwirkte das Leben, noxam capitalem commisit.
Procýtjm, *fut. ex.* il, iti, erwachen, aufwachen, a) aus dem Schlafe, expergisci, evigilare, somno solvi; b) trop. aus der Trägheit u. Unthätigkeit, expergisci, z. B. das Gewissen wacht auf.
Procykugi, owal, owati, vorh.
Prodag, e, *m.* Verkauf, *m.* venditio; na prodag býti, zu verkaufen seyn, venalem esse; na prodag mjti, feil haben, venale habere; prodag od ruky, Handkauf, primus quaestus, *D.*
Prodagný 3. verkäuflich, feil, venalis; komu y duſſe prodagná, eine feile Seele, *D.* 2) was leicht verkauft wird, leicht abgeht, vendibilis; prodagnu býti, feil seyn, venalem esse.
Prodám, *fut. ex.* al, ati, verkaufen, vendere, venditare, venum dare; pod čepem prodáwati, auszapfen, e dolio vendere; liſſčj ocaſy prodáwati, ſ. pochlebugi, *Syr. D.*
Prodánj, *n.* Verkaufen, *n.* Verkaufung, *f.* venditio.
Prodarečkugi, owati, vertändeln?
Prodarugi, *fut. ex.* owal, owati, verschenken, durch Verschenken durchbringen, donando dilapidare: prohodugi, prodarugi, *Vel.*
Prodawač, e, *m.* Verkäufer, *m.* venditor; - čka, y, *f.* - inn, - trix.
Prodáwám, al, ati, ſ. prodám; - wánj, *n.* ſ. prodánj.
Prodáwawý 3. verkaufluſtig?
Prodeg, ſ. prodag.
Prodegný, ſ. prodagný.
Prodělám, *fut. ex.* al, ati, eine Oeffnung durch etwas machen, durcharbeiten, durchstechen, durchgraben, perfodere, *Cyr.* 2) verlieren, im Handel, perdere; ſ. auch prorazým.
Prodělánj, *n.* Verluſt, *m.* damnum.
Prodělávám, al, ati, ſ. prodělám; 2) *fr.*
Proderem, (ru), *fut.* dral, drati, durchwetzen, durchlöchern, durchreiben ic. z. B. Schuhe.
Proderu ſe, *fut. ex.* dral, drati, sich durchdrängen, durch andere sich durcharbeiten, perrumpere, urgendo transire; 2) durchdrängen, durchkommen, pervadere, penetrare.
Prodjwám ſe, al, ati, durchbrechen, prorumpi: wředy prodjwagj ſe a tekau wen, *Vel.*
Prodlabám, *fut.* al, ati, durchhöhlen, durchlöchern (besonders mit einen Stemmeiſen, dlátem), perforare.
†Prodlauženec, nce, *m.* zroſtlina, tanacecium.
Prodlauženj, *n.* Verlängerung, *f.* productio; der Zeit nach, productio; prolatio (prolongatio); 2) Friſtung, z. B. des Lebens, conservatio.
Prodlaužený 3. folg. prodlaužený wěk nebýwá wždy člowěku k vžitku.
Prodlaužilý 3. verlängert, productus, prolatus: žiwot prodlaužilý; za prodlaužilá léta B. wás zdržug a opatrug; - loſt, i, *f.* Verlängertſeyn, *n.*

co gest po prodlaužilosti žiwota, gestli bjdný a žalostný?

Prodlaužjm, *fut. ex.* il, iti, *reg. gen.* verlängern, a) länger machen, facere (reddere) longiorem, producere; b) der Zeit nach, z. B. den Termin, producere, proferre, prolatare, prorogare; c) weiter hinaus setzen, z. B. den Termin, proferre, prolatare; 2) fristen, a) aufschieben, z. B. den Tag ꝛc. differre, proferre; c) verlängern, retten z. B. das Leben, conservare.

II. *rec.* p-iti se, lang währen: prodlaužiloby se připomjnati, longum foret enarrare.

Prodlaužný 3. langwierig: to wyčjtati, byloby welmi prodlaužné, *Vel.*

Prodleně, *adv.* verzögert, differendo.

Prodlenj, *n.* Verzug, *m.* Zögerung, *f.* mora, moratio.

Prodlený 3. s. prodlaužený: potom w prodlených časých, *K.* w prodleném času, in der Folge der Zeit, sequiori tempore, *Cyr.*

Prodléwám, al, ati, s. prodljwám: prodléwá wrátiti se.

Prodléwawý, zauderhaft, tardus

Prodljm, *fut. ex.* il, iti, verziehen, zaudern, verweilen; auch *cum instr. vel praep.* s, *vel infin.* něčjm prodljti, mit etwas verziehen, verzögern, verschieben, morari rem, differre rem, extrahere rem: saudowé welmi prodlenj, *K.* dlauho poneyprw přigjti ho prodléwal, *Vel.* prodléwáš retuňkem, *Id.* b) *cum gen.* s. prodlaužjm, *B.* prodluž mi žiwota.

II. *rec.* p-ljti se, lange währen, perennare, *B.*

Prodljwám, al, ati, vorh.

Prodlužilý 3. verschuldet, obaeratus, obligatus aere alieno.

Prodlužjm, *fut. ex.* il, iti, verschulden, in Schulden setzen, z. B. ein Haus, obligare aere alieno.

Prodlužugi, owal, owati, s. prodlaužjm; 2) vorh. ?

Prodru, drati, s. proderem.

Prodru se, s. proderu se.

Prodrobowánj (hlasu), *n.* das Koloriren im Gesang, chroma, *Syl.*

Prodrobugi (hlas), owati, koloriren im Gesange, s. vorh.

Profant, profiant, s. prowiant.

Profaus, a, *m.* Profos, Rumormeister, quaestor castrensis, tribunus capitalis, (lictor regimenti).

Profer, s. žid, *Vel.*

Proffes, u, *m.* s. profaus, *Vel.*

Profreymarčjm, *fut. ex.* il, iti, vertauschen, eintauschen, cambiare, permutare, *D.*

Progdu, *fut. ex.* proſſel, progjti, *imper.* progdi, durchgehen, a) durch einen Ort zu Fuße, transire; b) durchwandern, durchziehen, peragrare: progjti swět; to protiwenstwj mnohé kraginy proſſlo; c) durchsehen, percurrere oculis, perlustrare, percensere, recensere: knihu, ein Buch durchblättern; 2) angehen, erträglich seyn, ferri (tolerari), posse, esse tolerabilem &c.: zyma gest tam, ale progde; progde mu to, promine je, *Vel.* geſſtě to progde, es geht noch hin, *D.* 3) verhallen, verstreichen, effluere: letům progjti nedati; proſſlo giž tomu 5 let; 4) übersehen werden, ignosci; wſſecko gim to proſſlo; kdyby to ginym

proſſlo, *Com.* 4) paſſiren, gelten, haberi: proti nimby mohl Epikur za angela progjti, *Vel.* aby za ſtarožitného, prawého žida progjti mohl. S. auch das *freq.* procházým.

II. *rec.* progjti ſe, ſpazieren gehen, deambulare, spatiari.

Progednám, *fut. ex.* al, ati, vermiethen, verpachten, locare, elocare.

Progednatel, e, *m.* ſ. pronágemnjk, Pr.

Progednáwám, ati, ſ. progednám; 2) *freq.* davon.

Progedte, *n. indecl.* Himmelreich, *n.* (ein Spiel), ludus puparum, *Syl.*

Progedu, *fut.* progel, progeti, *imper.* proged, durchfahren mit dem Wagen, durchreiſen, od. durchgehen; na koni, durchreiten, pervehi, transvehi; clo zaumyſlně progel, Pr. *Vel.* 2) durchreiten, pervehi, transvehi; v. einem Orte zum andern fahren, reiſen, peragrare: progel wſſecka králowſtwj, *Vel.* progjžděl králowſtwj ſwé, *Id. act.* koně progeti, anreiten, *D.*

II. *rec.* p-ti ſe, ſpazieren fahren, excurrere vehiculo animi causa; 2) ſpazieren reiten, animi causa equo excurrere, animi causa equo vehi.

Progezdný, ého, *m.* (ceſt), Straßenbereiter, viocurus.

Progjm, *fut. ex.* progedl, progeſti, verzehren, ausgeben auf das Eſſen, z. B. Geld, consumere; 2) vernaſchen, z. B. Geld, abligurire. S. auch mjkowé pljce.

Progjmám, al, ati, durchdringen, penetrare: progjmá mne moc ducha ſw.; puch wnitřnoſti mi progjmá, *Com.* progat cytedlnoſtj, *Id.* pochotná wůně ho progala, *Id.* S. auch pohřjžjm.

Progjzdce? ſ. progezdný.

Progjždjm, ěl, ěti, *fr.* v. progedu; koně progjžděti, Pferde bereiten, etwa equos domare, docere.

II. *rec.* p-ti ſe, ſ. progeti ſe.

Progjžďka, y, *f.* Spazierfahrt, *f.* vectatio animi causa; 2) Spazieren reiten, *n.* equitatio animi causa; geti na progjžďku, ſpazieren reiten, fahren, animi causa equo excurrere, vectari.

Progňoſtykugi, owal, owati, ſterndeuten, aus den Sternen vorherſagen, prognosi praedicere: progňoſtykowal hwězdář ſmrt krále, *Vel.* progňoſtykowal, že ſe to na Čechy wztahuge, *Id.*

Prohandlugi, owal, owati, ſ. prokupčjm.

Prohauſſel, ſſlu, *m.* ? *Ryb.*

Proházka, y, *f.* Zwiſchenwort, *n.* interjectio; 2) Durchwurf, *m.* trajectio.

Prohazowačka, y, *f.* Durchwurf, *m.* etwa crates; - drátěnná, Durchwurfgatter zum Kalk, crates ferrea purgandae calci, *R.*

Prohazugi, owal, owati, ſ. prohodjm; 2) aufwerfen, (Gärb.), agitare, *R.*

Proheybám, al, ati, ſ. prohnu.

Proheyřjm, ſ. prohýřjm.

Proheyſám, *fut.* ati, vorh.

Prohláſenj, prohláſſenj, *n.* Kundmachung, *f.* notificatio, promulgatio; b) Erklärung, *f.* declaratio.

Prohláſſka, y, *f.* auch prohláſſe=

nj, *n.* Aufgebot, *n.* Verkündigung, promulgatio, renunciatio.

Prohlassowánj, *n* s. prohlášenj.

Prohlassowánj se, *n.* Verlauten, *n.* significatio, declaratio: prohlassowánj se Božj k nám čaſté o opatřenj.

Problassugi, - se, owati, folg.

Problásým, *fut. ex.* yl, yti, kund, (kundbar, bekannt) machen, vulgare, divulgare, proclamare, promulgare; 2) s. prowolám, proscribere, *D.*

II. *rec.* p-yti se, kund, (kundbar), bekannt werden, vulgari, notum fieri omnibus, in vulgus exire; 2) sich verlauten lassen, sich erklären, significare, ostendere (declarare): prohlásyl se, že nebude znáti, než přátely a nepřátely.

Prohlaupjm, *fut.ex.* il, iti, hloupé kusy dělám, eintölpeln, eseln, dumm, plump handeln, od. gehandelt haben, stupide agere, *D.*

Prohledacký 3. optisch, opticus?

Prohledacſtwj, *n.* d. Optik, (ars) Optica, *Com.*

Prohledacý 1. durchsichtig, pellucidus.

Prohlédám, od. prohljdám, al, ati, s. prohljdnu.

Prohljdawý 3. vorsichtig, providus, prudens, *K.*

Prohljdka, y, *f.* Beschau, Revue, *f.* inspectio, lustratio.

Prohljdnu, u. prohlédnu, *fut.* hljdl, (hlédl), dnauti, durchsehen, a) durch etwas, spectare, per rem; b) besehen, besichtigen, inspicere, percurrere, (perlustrare) oculis, perspicere: prohlédl domy králů a knjžat, *Vel.* ſſel giných ſwěta ſtran prohlédati, *Com.* 2) d. Augen öffnen, oculos aperire; 3. sein Gesicht wieder bekommen, visum recipere; 4) k něčemu, wornach sehen, beabsichtigen, spectare rem; prohlédal k odplatě, *Kroc.* k tomu, cožby sprawedliwého bylo, bedliwě prohlédal, *Cyr.* k tomu se prohlédati má, a ſſetřiti, *Vel.*

Prohljženj, *n. verb.* v. folg. pr. wegſka, Musterung, *f.* recensus, *R.*

Prohljžjm, el, eti, vorh. a), b).

Prohlubně, od. prohlubeň, bně, *f.* überhaupt tiefe, große Grube, besonders im Wasser, od. d. man für Wasser, für einen See ꝛc. ausgräbt; hlubina, abissus, profundum: prohlubně dělati, aufwühlen, *Cyr. D.* prohlubně a spády welmi nebezpečné wDunagi; 2) Eißloch; 3) fig. z prohlubně hřjchů wech mne wychwať.

Prohnaný člowěk, durchgetrieben, propulsus; b) s. wyſkaný.

Prohnati, s. prozenu.

Prohnetu, *fut.* tl, prohnjſti, z. B. těſto, durcharbeiten, depsere.

Prohnigi, *fut.* il, iti, durchfaulen, putredine absumi.

Prohnu, *fut. ex.* ul, auti, *part. pass.* prohnut, *imper.* prohni, einbeugen, einbiegen, inflectere, incurvare; 2) zurückbeugen, zurückbiegen, reflectere.

II. *rec.* p-nauti se, sich einbeugen, einbiegen, inflecti, incurvari; 2) sich zurückbeugen, zurückbiegen, reflecti.

Prohodjm, *fut. ex.* il, iti, zen, durchwerfen, trajicere; 2) dazwischen werfen, injicere: ani ſlowjčka neprohoditi pro ně-

koho; w rozprawkách swých některá prohoditi slowa, ein Wort im Reden hinwerfen, fahren lassen, doma leccos hubau prohoditi. S. auch prowrhnu.

Prohodugi, *fut.* owal, owati, verschmausen, verprassen, heluari, luxu dilapidare od. effundere, profundere, abligurire.

Prohořjm, *fut. ex.* el, eti, durchbrennen, peruri, perardere, perardescere.

Prohospodařjm, *fut.* il, iti, verwirthschaften, perdere, absumere.

Prohragi, *fut. ex.* hral, hrati, verspielen, den kürzern ziehen, a) im Spielen, vinci lusu, od. ohne lusu; ist v. Geld d. Rede, amittere; z. B. penjze prohrati, Geld verspielen, amittere pecuniam lusu; b) im Proceß, vinci causa, cadere; c) im Treffen, vinci, victoriam perdere: bitwu prohrati, od. pole prohrati, d. Schlacht verlieren, succumbere, inferior discedere.

Prohrám, al, ati, *sl.* vorh.

Prohřessenj, *n.* Versündigung, *f.* nefas, delictum.

Prohřessjm, *fut. ex.* il, iti, sich versündigen, nefas committere, peccare, delinquere, noxam admittere: proti něčemu, proti někomu, an etwas, an jemand, in aliquem &c. Unrichtig: prohřessiti se na něčem z. B. na literatuře.

Prohrsstj, -sstlj, -sslj, *n.* bess. piehrsstj.

Prohudu, s. přehudem, b).

Prohýbám, al, ati, s. prohnu.

II. *rec.* prohybati se, s. prohnauti se.

Prohýřjm, *fut.* iti, s. prohodugi.

Prokausám, prokaussi, *fut. freq.* al, ati, folg.

Prokausnu, *fut. ex.* sl, snauti, *part. pass.* prokausnut, *imper.* prokausni, durchbeißen, perrodere, peredere.

Prokázanj, *n.* Erweisung, *f.* declaratio; b) Darthuung, demonstratio; c) Erzeigung, *f.* praestatio.

Prokážj, *fut. ex* prokázal, prokázati, prokázán, *imper.* prokaž, erweisen, a) darthun, d. Wahrheit einer Sache zeigen, z. B. durch Gründe, probare, docere, demonstrare: od boha swůg rod může prokazáti, *Cyr.* to na sobě skutečně prokazowal a wykonáwal, *Id.* prokázal newinnu swau, *K.* b) zeigen, an den Tag legen, z. B. seine Liebe 2c. declarare, praestare: znamenj wděčnosti k Wassj Mil. prokazáné, *Cyr.* srdcem, usty radost prokazugj, *K.* patrně swau moc w obhagowánj cýrkwe prokáže, *K.* prokaž důstognost a slávu swau, *B.* mistrowstwj swé prokazugj. *Vel.* mocy wnitřnj zewnitř prokazowánj, *K.* prokazowal na sobě držmawost při službách B. *K.* c) erzeigen, wiederfahren lassen, z. B. Wohlthaten, Liebe, Böses 2c. praestare, (tribuere) alicui beneficia, adficere aliquem beneficiis; čest prokázati (u. prowkázati, *D.*) Ehre erweisen, honorem alicui tribuere od. habere, honore aliquem adficere &c. láska Božj k njm prokázaná, *B.* žádám, že mi to přátelstwj prokážete, *Zerot.*

Prokazugi, owal owati vorh.

Proklagi, s. proklegi.
Proklatec, tce, *m.* ein verfluchter Mensch, detestatus, maledictus.
Proklatý 3. s. prokletý, *K.*
Proklegi, *fut.* lel, ljti, verfluchen, exsecrare, devovere, detestari; b) in Bann thun, excommunicare; Papež toho Cýsaře Ludwjka Baworského proklel, *Vel.*
Proklektám, *fut.* al, ati, gurgeln, gargarizare.
Prokleštjm, *fut.* il, iti, prosekám, s. kleštjm: cestu sobě wolnau, a pas proklestil; proklestil sobě cestu k geho srdcy, *Neg.*
Prokletj, *n.* Verfluchung, *f.* Verfluchen, *n.* exsecratio, detestatio.
Proklatý 3. verflucht, a) der verflucht worden, devotus, detestatus: národowé Bohem proklețj, *K.* b) gottlos, improbus, sceleratus, scelestus.
Prokljnám, al, ati, s. proklegi.
Prokljnánj, *n. verb.* v. folg. 2) Schwur, *m.* juramentum, *Is.* 65, 15. s. proklegi.
Proklnu, *fut. ex.* nul, auti, *imper.* proklň, *B.*
Proklubám, *fut.* al, ati, aushaken, mit dem Schnabel öfnen, auspicken, rostro aperire.
Prokný 3. *ol.* s. gedenkaždý.
Prokoli (prokolu), *fut.* klal, klati, durchbohren, todtstechen, transfigere, confodere.
Prokopám, *fut. ex.* al, ati, án, durchgraben, perfodere; -áwám, al, ati, *fr.*
Prokřehnu, *fut.* mürbe machen?
Prokřiknu, *fut.* kl, knauti, folg. *B.*
Prokřikugi, owal, owati, jauchzen, plaudere: gemu na čest prokřikowala, *K.*

Prokuchařjm, *fut.* il, iti, (statek) s. prohodugi, decoquere, *Syl.*
Prokupčjm, *fut.* il, iti, einhandeln, verlieren, per mercaturam everti facultatibus, *D.*
Prokurátor, (prokurator, *Syl.*), ora, (nicht tra), Anwald, *m.* procurator, causae patronus, Pr. - rský, - rstwj, *n.* *rc.* wie bey probosst *rc.*
Prokwasým, *fut.* yti, s. prohodugi.
Prokwětám, al, ati, hin u. wieder blühen, florere: proroctwj sliby Božjmi onde y onde prokwětagj, *K.*
Prolakomjm, *fut. ex.* ěl, ěti, durch Habsucht um etwas kommen, avaritia perdere: swědomj y dusse prolakoměti, *Vel.*
Prolámi, *fut. fr.* al, ati, s. prolomjm.
Prolamugi, owati, vorh.
Prolegi, *fut.* lil, ljti, u. ljt, (proleyt), *part. pass.* prolit, *imper.* prolj, (proley), durchgießen, transmittere fundendo, auch ohne fundendo, wo es sich verstehen läßt; proljwati držku, viel saufen, potare: fig. zlými wěcmi obestřjn, prolit, progat, *K.* 2) vergießen, profundere: krew prolewali, *K.*
Prolenossjm, *fut.* il, iti, verfaulenzen, ignavia consumere, amittere.
Proletjm, *fut.* ěl, ěti, durchfliegen, pervolare, transvolare: on proletuge přirozenost, *Neg.*
Proletowánj, *n. verb.* v. vorh. 2) Geflatter, *n.* volatus, *D.*
Proletugi, owati, s. proletjm; 2) flattern, fliegen, volitare: začjná proletowati sněh.
Prolewač, e, *m.* der da vergießt, effusor.

Prolèwám, al, ati, vorh. - ánj, n. verb. ſ. prolitj.
Prolezám, ati, ſ. prolezu.
Proležely 3. wundgelegen, cubando attritus; b) verlegen, z. B. Waare, situ od. vetustate corruptus,
Proležjm, fut. ex. el, eti, durch Liegen verlieren, cubando amittere.
II. rec. p-žeti ſe, ſich wund liegen, cubando atteri; b) ſich verliegen, wie d. Waare, situ corrumpi, vetustate corrumpi
Prolezlý 3. durchkrochen: čerwy prolezlý a zwrtaný.
Prolezu, fut. ex. lezl, lézti, imper. prolez, durchkriechen, perrepere, perreptare: ti lotraſy mu zemi naſkrze prolezli, Vel.
Prolitj, n. Vergießen, n. Vergießung, f. effusio: prolitj newinné krwe, wražda, Blutſchuld, f. D.
Prolitugi, beſſ. proletugi.
Proljwám, ſ. prolèwám.
Prolhutjm, fut. il, iti, aufſchieben, differre, terminum prorogare, Neg.
Prolom, u, m. rozpuklina, Bruch m. in der Erde.
Prolomenj, n. verb. v. folg. prolomenj oblaků, Neg. beſſ. protrženj.
Prolomjm, fut. ex. il, iti, en, praes. prolamugi durchbrechen, zerbrechen, perrumpere rem: zeď, bránu prolomiti; ſ. auch led.
II. rec. prolomiti ſe, brechen, zerbrochen werden, z. B. das Eis, frangi, confringi, rumpi.
Prolomugi, owati, vorh. B.
Proluky, ků, m. pl. Orion, Ryb.
Prolýzám, ati, beſſ. prolezám.
Promařjm, fut. ex. il, iti, verſchwenden, perdere: kolik let ſe promařj, Neg.
Promarnjm, unnütz zubringen, vorh.
Proměna, y, f. Veränderung, Änderung, f. mutatio, commutatio, immutatio, conversio; 2) Abwechſelung, vices, vicissitudo.
Proměněnj, n. vorh.
Proměněný 3. part. v. folg. verändert, mutatus.
Proměnjm, fut. il, iti, ěn, verändern, ändern, mutare, commutare, immutare, vertere; 2) wechſeln, vertauſchen, commutare, permutare, z. B. rem cum re; penjze, Geld, commutare, od. permutare pecuniam; - jwám, al, ati, fr.
II. rec. p-iti ſe, ſich verändern, se mutare, mutari.
Proměnitedlný 3. veränderlich, mutabilis, mobilis, -noſt, i, f. -keit, f. - litas, litas.
Proměnný (proměný, Ez. 16, 18), 3. mannigfältig, abwechſelnd, varius; p-ný kůň, ſ. ſtraka 2), Syl.; -noſt, i, f. -keit, Abwechſelung, Veränderung, f. varietas.
Proměňugi, owal, owati, ſ. proměnjm; 2) abwechſeln, z. B. d. Handarbeit mit dem Lernen, variare: proměňowati muſýš w cwičenj tomto, Com. kdež wždycky proměňowati, a ne wždycky při gedné materyi zůſtati dobré geſt, Id.
Proměra, y, f. ſchodek na obilj, Einmaß, n. D.
Proměřjm, fut. ex. il, iti, durch Meſſen verlieren, vermindern, einmeſſen, metiendo amittere
Promeſſkám, fut. ex. al, ati, verſäumen, negligere; -ánj, n verb.
Proměſſugi, owal, owati, ſ. promjſſjm.

promjchám, al, ati, abrühren; s. promjssjm.
Promjgjm, el, eti, folg.
prominu, *fut. ex.* ul, auti, nachsehen, Nachsicht haben, indulgere, veniam dare; 2) nachlaßen, remittere: těm osobám, swědkům, gsau přjsahy od starodáwna prominuty.
prominutj, *n.* Nachsicht, *f.* venia, indulgentia.
promjrám, al, ati, hie u. da, an verschiedenen Orten sterben, passim mori.
promjssjm, el, eti, vermischen, unter einander mischen: proměssugj se mezy staré wogáky; nočnj temnosti potěssenjm swětla swěc promjsseti.
promjsým, *fut.* yl, yti, vorh.
Promlastám, *fut.* ati, z. B. statek, s. prozecu.
Promlauwám, ati *fr.* v. promluwjm, *Syl.* - ánj, *n. verb.* Gespräch.
Promlčenj, *n. verb.* v. folg.
Promlčjm; *fut. ex.* el, eti, durch Schweigen vorbeygehen lassen, tacendo praetermittere; 2) durch Schweigen verlieren, tacendo (silendo) amittere; p-eti swé práwo w dlauhém času; promlčeti léta, práwo, verjähren, gesetzwidrig schweigen.
Promlčugi, owal, owati, vorh.
Promlsám, *fut.* al, ati, vernaschen, abligurire.
Promluwa, y, *f.* folg. *D.*
Promluwenj, *n.* Anrede, Rede, *f.* allocutio: promluwenj měl o tom w kollegi, *Vel.* promluwenj k pobožnému čtenáři, *K.*
Promluwjm, *fut. ex.* il, iti, vorbringen, sagen, proferre dicere; 2) s někým, od. k někomu, jemand anreden, appellare, alloqui, affari aliquem; 3) anfangen zu reden, indem man stumm war.
Promočjm, *fut. ex.* il, iti, durchnässen, permadefacere: deſstjček ani prachu nepromočil, *Haramt.*
Promokám, al, ati, durchregnen, perpluere; 2) durchaus naß werden, permadescere: střewjce promokagj.
Promoklý 3. durchaus naß, plane (omnino) madidus.
Promoknu, *fut.* kl, knauti, s. promokám.
Promrhám, *fut. ex.* al, ati, durchbringen, verschwenden, prodigere, profundere, effundere.
Promrsstjm, *fut. ex.* il, iti, durchstoßen, durchwerfen, durchspießen, trajicere, transverberare, transfigere: kopjm promrsstěn, *Vel.*
Promrzalý 3. (auch promrzelý), verhaßt, odiosus, *Com.* promrzelá nocy! *Neg.*
Promrznu, *fut. ex.* zl, znauti, durchfrieren, (vom Froste durchdrungen werden), frigore penetrari: řeky až do dna promrzly, *Vel.*
Promýwám, al, ati, auswaschen, eluere: tjm promýweg ránu, *Vel.*
Pronágem, gmu, *m.* Vermiethung *f.* Verpachtung, locatio; -mnjk, a, *m.* Verpachter, *m.* Vermiether, locator.
Pronagetj, s. pronágem.
Pronagjmám, al, ati, folg.
Pronagmu, *fut. ex.* pronagat, pronagjti (selten pronagmauti), *part. pass.* pronagat, *imper.* pronagmi, verpachten, locare, elocare; geschiehts an d. Meistbietenden, so steht auch vendere.

Pronárod, u, *m.* Geschlecht, besonders Nachgeschlecht. *n.* progenies: po wssecka léta národů, y pronárodů, *B.* vstaupili z cesty pronárodů swých, *B.* od národu do pronárodu, für u. für, a generatione ad generationem seram.

Pronássjm, el, eti, folg.

Pronesu, *fut. ex.* pronesl, pronesti, pronesen, u. pronessen, *imper.* prones, durchtragen, pervehere, od. portare per &c.; 2) verrathen, a) s. prozradjm, (unrichtig): pronásseli tegné wěcy, *Vel.* Pr. pronesl hoště a wygewil, *Vel.* raddu pronesl, Pr. - radu nepřátelům, *R.* b) äußern, zu erkennen geben, an den Tag legen, manifestare, testari, praeseferre: láska neossemetná tu wjru pronássegjcý, *K.* pronássj to plačtiwými slowy, *K.* tjm swé bláznowstwj pronássj, *K.* pronássj tjm způsobem oheň zlosti srdce swého, *K.* sprawedlnost swau pronesl y w tom, *Cyr.* vmyslu pronessenj, (kssaft), Pr. giž tehdáž gakýsy wtip božský na sobě pronássel; kwánjm zalost pronássj, *K.* 3) pr. zbožj, schwärzen, paschen?

II. *rec.* pronesti se, sich müde tragen, defatigari ferendo, (gerendo, gestando, portando); 2) sich verrathen, prodere se; 3) sich erklären, äußern, zu erkennen geben, manifestare, (auch manifestari), declarare, testari: tudy se pronássel, že sprawedlnost miluge, *Vel.* někoy také w bohatstwj se pronesti, *Id.* mnes zastřeliti mjnil, a w tom sy se pronesl, *Id.* geho dobrota nestjzylá pronássj se zachowáwánjm wěcý, *Kroc.* pronássj se w něm ostrost wtipu, *Vel.* w neywětssjm přátelstwj se pronássetí, sich zeigen, - testari; to se pronese a wygde na gewo, es wird herauskommen, *Pjs.*

Proň, für pro něg.

Proněž, proniž, *obs.* s. pročež.

Pronewěřený, auch pronewěřilý 3. untreu, infidus.

Pronikám, al, ati, durchdringen, durchkommen, pervadere, penetrare: proniká k wnitřnjmu gádru, *Com.* tam pronikl, *Id.* 2) *act.* durchjagen, durchstoßen: skrze mjsta tagná a audy ženám rozpálené rožny pronikali, *Id.*

Pronikawý 3. durchdringend, z. B. Schall, Kälte, Schmerz, acer, vehemens, penetrabilis: ostré a pronikawé oči, *Vel.* 2) durchdringlich, penetrabilis, pervius; - wě, *adv.* acriter, vehementer; - wost, *i, f.* Durchdringlichkeit, *f.* penetrabilitas.

Proniknu, *fut.* kl, knauti, s. pronikám.

Pronussec, Schwärzer?

Pronússka, y, *m.* Denunziant?

Proňž, für pro něgž (selten).

Propadám, al, ati, durchfallen, z. B durch etwas, cadere, (decidere) per aliquid; - dáwám, al, ati, *fr.* S. auch propadám.

II. *rec.* p-ti se, s. propadnauti se.

Propadenj, *n.* Einbüßen, *n.* Verlust, *m.* besonders als Strafe, amissio: pod propadenjm celé summy, *Vel.* propadenj cti, hrdla, statku, s. propadnu.

Propadený 3. eingezogen, konfiszirt, publicatus, in fiscum redactus: statek w pokutě pro-

padený 3. eingezogene Güter, bona publicata, *Syl.* 2) überhaupt gerichtlich verloren, abgesprochen, mulcta; propadené pokuty nedal a nepoložil, Pr. 3) verteufelt, vertrackt, exsecratus: propadenj ssibalowé.

Propadisko, *a, n. sl.* folg.

Propadlina, *y, f.* Erdfall, *m.* labes terrae.

Propadlý 3. versunken, prolapsus: lidé propadlj.

Propadnu, *fut. ex.* dl, dnauti, durchfallen, z. B. durch etwas, cadere, (decidere), prolabi per aliquid: skrze koš prop. durch den Korb fallen, repulsam pati, *Syl.* 2) verlieren, einbüßen, mit Verlust gestraft werden, amittere, perdere, multari: čest, hrolo y statek prop., in d. Acht erklärt werden, proscribi; propadl gemu pokutu 6. kop grossů českých, *Vel.* ze swého wlastnjho tolik propadá Cýsaři, *Id.*

II. *rec.* p-nauti se, versinken, mergi, demergi, submergi; 2) trop. verlohren gehen, perire: co pak se mu rozum propadl? ist er den unsinnig geworden? delirusne factus est? strachem se propadá, er ist versunken vor Schrecken, *Com.*

Propáljm, *fut. ex.* il, iti, en, durchbrennen, perurere: ceychem propálený, *K.*

II. *rec.* p-liti se, durchbrennen, peruri: propálil se papjr když swjčka naň padla.

Propanketugi, s. prohodugi, *Syl.*

Propast, i, *f.* Abgrund, *m.* abyssus, *Com.*

Propausstjm, ěti, s. propustjm; -sstjwám, al, ati, *fr. Gen.* 34, 14.

Propeku, (ču), propečeš, *fut.* propekl, propecy, (propect), propečen, *imper.* propeč, durchbacken, z. B. Brod rc. percoquere; 2) durchbraten, plane assare; 3) fig. verlieren.

Properu, *fut.* prati, s. propjrám.

Propeychám, al, ati, durch Stolz verscherzen, ob superbiam multari.

Propichacý I. z. B. gehla, Stechnadel des Goldstickers, acus punctoria.

Propichnu, *fut. ex.* chl, chnauti, *imper.* propichni, durchstechen, a) jemand, transfigere; b) durchgraben, perfodere.

Propigi, *fut. ex.* propil, propiti, *part. pass.* propit, *imper.* propj, vertrinken, a) durch Trinken verzehren, bibendo (od. potando) consumere od. absumere; b) durch Trinken einbüßen, bibendo od. potando perdere, insg. perpotare.

Propjrám, ati, durchwaschen.

Propitek, tku, *m.* Trinkgeld? was vertrunken wird: čas gim gest possetilosti propitkem, *Neg.*

Propitné, bess. spropitné.

Propláknu, *fut. ex.* kl, knauti, ausspülen, auswaschen, durch Waschen reinigen, z. B. den Mund rc. eluere; fig. něco málo latinau, wlassinau rc. vsta sobě propláknauti, -degustare-, *Vel.*

Proplawjm, *fut. ex.* ausschwemmen, eluere.

Proplesstjm, *fut. ex.* il, iti, ausplaudern, effutire, enuntiare.

Propletám, al, ati, durchflechten, perplectere, pertexere.

Propocenj, *n.*? Durchschweißen, Ausdünstung, *Berchth.*

Proporcý, *f.* Verhältniß, *n.* Pro-

portion, proportio: kamenj tessj, aby wsse wedlé proporcý slussně stálo, *K.*

Propowěd, i, *f.* Spruch, Satz, *m.* dictum, sententia; pamětnj propowěd, Denkspruch, *m.* symbolum, sententia, scita sententia.

Propowěděnj, *n.* vorh. to gest propowěděnj Platona mudrce, *Vel.*

Propowjdka, y, *f.* Spruch, *m.* a) Satz od. Stelle aus der Bibel rc. dictum, sententia; základnj prop., Grundsatz, *m.* principium, *D.* pamatnj p., s. pam. propowěd, *D.* b) witziger Gedanke, Motto, sententia, dictum, apophtegma, (atis), *n.*

Propowjm, *fut. ex.* propowěděl, propowědjti, vorbringen, sagen, proferre, dicere: onen starý Kato welmi pěkně propowěděl, *Vel.*

Propraw jm, *fut. ex.* il, iti, en, durchbringen, z. B. einen Faden, transmittere; 2) bahnen, cestu, den Weg, viam facere, aperire, munire: prorawiti z sebe wodu, *Vel.* proprawuge ta bylina prsy, *Id.* proprawiti se (cestau zatrženau), *Kr.*

Propssjm, *fut. ex.* iti, s. propichnu.

Propučjm, *fut.* il, iti, *sl.* z. B. wřed, aufstechen, dirumpere.

Propůgčjm, *fut. ex.* il, iti, en, *imper.* propůgč, folg.

Propůgčugi, owal, owati, gestatten, zukommen lassen, gewähren, verleihen, dargeben, concedere; propůgčowati hlasů swých k přerozkossné muzyce, *Com.*

II. *rec.* propůgčowati se, (někomu w něčem), Gefälligkeit erweisen, zu Willen seyn, praestare officium, gratiam facere, morem gerere &c. Bůh se gim milostiwěgi propůgčuge, *Syr.* w platných službách se prop. někomu, wichtige Dienste erweisen; aby se w tom poselstwj nepropůgčowal, - soll sich nicht unterziehen, - ne suscipiat; zbytečné a neopatrné w přátelstwj se propůgčowánj, *K.* aby se mi propůgčil, - sui copiam faciat, *Cyr.* wolně se gim propůgčuge, *Id.* propůgčuge se mu w službách, *Id.* (času se propůgčiti uměti, sich in d. Zeit schicken zu wissen?)

Propuknu, *fut.* kl, knauti, folg. 1); b) losbrechen, an Tag kommen, z. B. etwas Geheimes, Verschwörung rc. pandi.

Propuknu se, *fut.* kl, knauti se, aufbrechen, sich eröffnen, z. B. ein Geschwür rc. rumpi, aperiri; 2) fig. sich unverhofft ereignen, contingere: když se něco nowého w swětě propukne.

Propusstěnj, *n.* Entlassung, *f.* a) Loslassung, Abdankung, Freylassung, *f.* missio, dimissio; b) Befreyung, z. B. v. der Pflicht, liberatio, remissio officii; prop. z auřadu, ze slibu rc. s. folg. ljstek propusstěnj, Abschiedsbrief, *m.* litterae dimissoriae.

Propusstěný 3. *part.* v. propustjm; prop. wogák, abgedankter Soldat, exauctoratus, rude donatus, (miles).

Propustjm, *fut. ex.* il, iti, sstěn, entlassen, a) gehen lassen, dimittere, mittere, missum facere; b) befreyen, z. B. v. der Pflicht rc., aliquem solvere, exsolvere, liberare: z auřadu, ze slibu, z kletby, záwaz

ku, z kázně (*K.*) ꝛc., der Pflicht ꝛc. entlassen: propustili mincmistra z powinnosti swé y počtu, *Vel.* prop. manželku, - sich scheiden, - repudiare, *B.* Ist entlassen so viel als abdanken, loslassen des Amtes, Dienstes entlassen, so steht auch mittere, dimittere; c) freylassen, zulassen: djlo obstawené (stawenj) zas mu propustili, *Pr.*

Prorada, y, *f.* Hochverrath, *m.* s. zrada.

Prorádce, *f.* s. zrádce, *Syl.*

Proradjm, *fut.* iti, s. zradjm.

Prorážec, žce, *m.* Durchschlag, *m.* des Sattlers, Glasers, tudicula; beym Handschuhmacher Durchschlageisen, *n.* tudicula dentata.

Proražeč, e, *m.* Durchbruchsmeißel (Klemp.), tudicula perforatoria, *R.*

Proráženj, *n.* Durchschlag, *m.* pertusio.

Prorážjm, el, eti, folg.

Prorazým, *fut. ex.* yl, yti, *imper.* proraz, durchschlagen, a) ein Loch hineinschlagen, pertundere rem; b) durchdringen, penetrare; prorazyti záwady, über Hinderniße siegen, *Com.* cestu pror., d. Bahn brechen, viam aperire, *B.* wssecko prorážj, *Koc.* my swau prosbau neprorazýme, wir werden mit unserer Bitte nicht durchdringen; c) Feuchtigkeit durchlassen, humorem transmittere: papjr prorážj, prosakuge; d) laxiren, alvum solvere, od. ciere; 2) durchstoßen, a) durch Stoßen öffnen, durchbrechen, tundendo aperire; b) durch u. durch stoßen, z. B. mit dem Degen, transverberare, transfigere; 3) fig. prorážj mne codrom ta mysslénka, *Neg.*

II. *rec.* p-ti se, sich durcharbeiten, durchbrechen, perrumpere: prorazyl se skrze ledowé hory, *Vel.*

Prořeknu, *fut. ex.* prořekl, knauti, s. propowjm.

Proreptáwám, al, ati, wenig od. schön murmeln, susurrare: pramýnek wodičkau proreptáwagjcý.

Prořez, u, *m.* Durchschnitt, *m.* z. B. mit einem Messer, sectio.

Prořezám, prořeži, *fut.* prořezal, prořezati, *part. pass.* prořezán, *imper.* prořež, u. prořezey, durchschneiden, persecare, perscindere; 2) durchsägen, serra dissecare.

Prorocký 3. prophetisch, propheticus; - cky, *adv.* more prophetarum; - ctwj, *n.* Prophezeyung, *f.* vaticinium, praedictio, vaticinatio, monitum, od. monitus.

Prorok, a, *m.* Prophet, *m.* propheta, vates divinus.

Prorokugi, owal, owati, prophezeyen, vaticinari, praedicere, canere. (In *B.* zuweilen auch Prophezeyungslieder bey der Musik singen).

Prorokyně, *f.* Prophetinn, *n.* prophetissa, *Vel.*

Prorostám, ati, prorostu, *fut.*, iti, durchwachsen: proroste někdy swoboda pýchau, *K.* suky proroslé a zawilé dřewo, *K.*

†**Prorostljk**, u, *m.* zrostlina, Durchwachs, *m.* bupleurum; - kowý 3. b-reus, *Bercht.*

Prorubám, ati, s. prosekám.

Prorýwám se, al, ati, sich durchgraben, durchwühlen, fodiendo sibi viam facere: prorý-

wagj se skrz wnitřnosti země, *Com.*

Prosaudjm, *fut.* il, iti, zen, den Proceß verlieren, cadere causa: při prosauditi, Pr. 2) verrechten, verprozessiren, litigando absumere.

Prosba, *y, f.* Bitte, *f.* preces, precatio, rogatio: neplatná prosba, Fehlbitte, repulsa, preces inanes. *D.* prosba pro Boha, Bitte um Gotteswillen, obsecratio, *Syl.*

Proschnu, *fut. ex.* chl, chnauti, austrocknen, trocken werden, siccari, exsiccari, siccescere, exsiccescere.

Prosebnjk, *a, m.* Bitter, Bittsteller, petitor, rogator, supplicans, *Syl.* - nice, *f.* - inn, *f.* - trix, - trix, supplicans.

Prosebný 3. Bitt-, prosebné psánj, prosebný list, Bittschreiben, *n.* Bittschrift, *f.* libellus supplex, litterae supplices, epistola supplicatoria; prosebná ždvost, *Vel.* - ně, *adv.* precibus, precando.

Prosecye, *sl.* gemein für procesſye

Prosegi, *fut.* eti, (ýti), s. prosýwám 2).

Prosekám, *fut.* al, ati, durchhauen, z. B. etwas, dissecare; 2) aufhacken, aufhauen, durch Hacken od. Hauen öffnen, z. B. Eis, rastro perfringere, od. scindere, aperire.

II. *rec.* p-ati se, sich durchhauen, gladio, (ferro) viam sibi facere, od. aperire.

Prosenj, *n. verb.* v. prosým.

Proseypám, s. prosopám.

Proskakowánj, Durchspringen; b) Durchschlagen, *n.*; c) hin u. her Springen, *n.* saltatio ultro citroque, *B*, s. folg.

Proskakugi, owal, owati, durchspringen, transilire, saltu transire: manchmal auch blos übertreten: gegich končiny proskakowali, *K.* proskočjce wssecky nesnáze, *Vel.* 2) durchschlagen, Feuchtigkeit durchlassen, humorem transmittere, z. B. papjr proskakuge; das Papier schlägt durch, charta transmittit humorem, od. atramentum; wěc suchá proskočj wlhkosti, zapogi se, *K.* 3) hervorstechen, hervorsproßen, entstehen, ausbrechen, prosilire, prorumpere, oriri; proskakugjcý pokřik, *Com.* pověst omylná proskočila; y w tom giž zlé užiwánj proskakuge, *Vel.* proskakugi zhusta nemocy, - brechen aus, hie u. da; 4) hin u. herspringen, ultro citroque saltare, *B.*

Proskočjm, *fut. ex.* il, iti, vorh.

Proskřipec, s. prosstipec, *D.*

Proskulugi, owal, owati, ein Bellen erregen, latrare: dobrý auhledssj hned proskuluge, kdy z zwjře vhljdá, *Cyr.*

†Proskurnjk, u, *m.* zrostlina, althaea, (ist eigentlich russisch).

Proslýchám, al, ati, hie u. da (zuweilen) hören, frequenter audire: proslýchá se zhusta.

Prosný 3. d. Hirse betreffend.

Proso, *a, n.* Hirse, *f.* milium, od. panicum; proso Indyanské, *sl.* curok, u, *m.* Sorgsaamen, sorgum.

Prosočjm, *obs.* s. prozradjm, *Dal.*

Prosodye, s. prozodye.

Prosoljm, *fut. ex.* il, iti, durchsalzen, sale probe condire, probe salire.

Prosowina, *y, f.* Hirsenstroh, *n.* stramen miliarium.

Prospěch, u, *m.* Fortgang, *m.* in einer Sache, das v. statten Geben, Gedeihen, *n.* successus, progressus; Zunehmen, *n.* in etwas, z. B. im Lernen, in der Tugend rc.

Prospěgi, *fut.* prospěl, prospěti, Fortgang machen, zunehmen in einer Sache, proficere: ze zlého w horssj prospjwati, *K.* widjteli, že nic neprospjwate? ay lid postaupil po něm, *B.* 2) nützen, nützlich, zuträglich seyn, proficere, prodesse.

Prospěssný 3. nützlich, zuträglich, utilis, proficuus, salutaris; -ně, *adv.* salutariter, utiliter.

Prospjm, *fut. ex.* prospal, prospati, verschlafen, durch Schlafen versäumen, dormiendo negligere.

II. *rec.* p-ti se, ausschlafen, genug schlafen, satis dormire.

Prospjwagjcý 1. *part.* v. folg. počjnagjcý a prospjwagjcý, - proficientes, *K.*

Prospjwám, al, ati, s. prospěgi.

Prossča, (če), ata, *n.* (richtiger prostča? *sl.*), Mißgeburt, *f.* 2) Schimpfname gegen d. Kinder, Einfaltspinsel, *m.* stipes.

Prossenj, prosenj, *n.* Bitten, *n.* rogatio.

Prossjgi, *fut.* prossil, prossiti, *part. pass.* prossit, *imper.* prossj, durchnähen, filis interjectis suere; papjrem knihu -, ein Buch mit Papier durchschießen.

Prossjwám, al, ati, vorh.

Prossjwanec, nce, *m.* der eine prossjwanice trägt, *Haj.*

Prossjwanice, *f. ol.* eine Art Panzerhemd, *n.* thorax, od. cataphracta ex corio persuta, *R.* lněný pancýř, aneb lněná prossjwanice, Θωραξ λινειοσ, *Cyr.* 2) ein leichtgekerbter Rock, vestis charaxata, *R.*

Prosskleby, ů, *pl. m.* düstere Aspekten u. Streife an den Wolken.

Prosskrábám, prosskrábi, *fut. ex.* al, ati, durchkratzen, scalpendo rumpere (aperire), z. B. d. Haut; geschiehts mit den Nägeln, so steht auch unguibus statt scalpendo.

Prosskřitec, s. prosstipec.

Prosskwařjm, *fut.* il, iti, folg.

Prosskwařugi, owal, owati, durch Schmelzen verlieren, liquefaciendo amittere: posskwařugi žiwot, zlato, *Com.*

Prosslapám, *fut.* al, ati, durchtreten, a) durch Treten öffnen, calcando aperire; b) den Fuß durch etwas setzen, pedem trajicere; c) durch Treten mengen, calcando miscere, z. B. hlinu.

Prossle, ete, *n.* (od. prossleta, prossče?) *sl.* Mißgeburt, *f.*

Prosslý 3. vergangen, elapsus, praeteritus, finitus; 2) s. zběhlý? člowěk prosslý, Welt- od. Menschenkenner, *K.* w wěcech politických prosslý *Com.* w wěcech wálečných zběhlý a prosslý, *K.* 3) durchdrungen, penetratus: zkažený, nečistý a gedem hřjcha prosslý, *K.* s. auch prozluklý.

Prosstěpj, *n. coll.* s. polenj.

Prosstěpina, y, *f.* s. sstěpina.

Prosstip, u, *m.* folg. *Syl.* 2) Ritz, *m.* z. B. am menschlichen Körper, fissura, *R.*

Prosstipec, pce, *m.* Kloben, *m.* bey den Vogelstellern, Vogelkloben, *m.* ames, itis, *m.* petaurum.

Prosswechtám se, *fut.* al, ati, sich durchwetzen, wie z. B. die Rädchen im Uhrwerk, etwa perteri.

Prost, a, o, *adj. abstr.* 1) cum gen.

sine praepos., *rarius cum praepos.* od, frey, los, entledigt, beraubt, liber, solutus, liberatus, exsors, immunis &c. prost wsseho zlého, *K.* - nebezpečenstwj, wězenj; služebnjk pána prost gest, - freygelassen; prosti sme od přjsahy; prost od ženy, 1 Kor. 7, 27. 2) *ol.* s. prostý, (daher wahrscheinlich das ungr. paraszt, Bauer).

Prostáček, čka, *m.* ein Einfältiger, Unwissender, simpliculus, *Cyr.*

Prostácky, po prostácku, *adv. sl.* einfältig, nach Art der Unwissenden, more idiotarum.

Prostawjm, *fut. ex.* ěl, ěti, durch Bauen verlieren, aedificando consumere, perdere: celé země na to prostawěli, *Vel.*

Prosták, *a, m.* Unwissender, Einfaltspinsel, *m.* idiota: hlupcy a prostácy, *K.* - čka, y, *f.* ein dummes Weib.

Prostě, *adv.* einfältig, a) schlechthin, schlechtweg, ohne Kunst u. Schmuck, simpliciter, *B.* prostě, bezewsseho okolkowánj mluwiti, *K.* slowa prostě, podlé litery rozuměti, *K.* b) rechtschaffen, simpliciter, integre.

Prostěradlo, *a, n.* Bettuch, *n.* lodix; b) leinenes Tuch, linteum, *B.*; - dko, *a, n dim.*

Prostjčce, *adv. dim.* sehr einfach, z. B. žiwu býti, *Com.*; einfältig, simpliciter.

Prostice, *f.* s. bečka, auch große Butte: putna neb prostice, *Har.* 2) Salzkufe, *f.* cupa, modius, *D.* newěř žádnému, lečbys prwé s njm prosticy soli ztrávil, nemini fidas, nisi cum quo prius modium salis absumseris, *prov. Syr.*

Prostirač, e, *m.* Tafeldecker, *m.* structor, convivii exornator.

Prostjradlo, bess. prostěradlo.

Prostjrám, al, ati, s. prostru.

Prostnost, i, *f.* Rechtschaffenheit, *f.* integritas, sinceritas, rectitudo.

Prostočistý 3. einfach, simplex: prostočistá těla, *Com.* b) lauter, purus?

Prostogjm, *fut. ex.* prostál, prostáti, durch Stehen versäumen, stando negligere; 2) durch Stehen ein Loch machen: pořád tu na ně pes čeká, až gámu může prostáti.

II. *rec.* p-áti se, verfallen, verfallen seyn, v. Pfändern, Erbschaften 2c. esse commissum, perire: základowé se prostáli, *Pr.*

Prostolibý 3. naiv, simplex, nativus; - bost, i, *f.* - vität, simplicitas.

Prostopássjm? ausgelassen seyn.

Prostopassnjk, *a, m.* lüderlicher, zügelloser Mensch, petulans, dissolutus.

Prostopássný 3. - ně, s. rozpustilý, - le; - nost, i, *f.* s. rozpustilost; 2) Unzucht, *f.* unzüchtiger Wandel, lascivia, 2 Petr. 2, 7.

Prostor, u, *m.* s. prostranstwj: ruhačům wolný prostor paussti, *Žal. & sl.*

Prostornjk, u, *m.* Horizont? *D.*

Prostořečnost, i, *f.* schnappichte Beschaffenheit, Geschwätzigkeit, *f.* loquacitas.

Prostořeký 3. *comp* prostořečegssj, *Puchm.* dreist im Reden, schnappig, planiloquus; geschwätzig, loquax: gazyk nezkrocený a prostořeký, *K.*

Prostowlasý 3. mit fliegenden, freyen Haaren, passis crinibus.

Prostranek, nku, *m.* Strang *m.* am Wagen, an einem Pfluge, woran d. Pferde ziehen, funis, subjugium, retinaculum, *R.*

Prostranno, *abs.* v. folg. na prostranno mne wywedl, *B.* pase ho na prostranně, *B.*

Prostranný 3. geräumig, weitläufig, laxus, spatiosus, amplus, capax: činiti sobě přjliš ssiroké a prostranné swědomj, *Vel.* -ně, *adv.* laxe, spatiose; - nost, i, *f.* Geräumigkeit, Weitläuftigkeit, laxitas, spatiositas

Prostranow, großer Platz, Ring?

Prostranstwj, *n.* Raum, *m.* eines Ortes, Zwischenraum, od. Zeit, spatium: po nesmjrném prostranstwj rozljhal se hlas stworitele, *Neg.* weliké prostranstwj, der weite Raum, (Baukunst), laxamentum, *R.* b) Zwischenraum, spatium, intervallum, interstitium.

Prostrčjm, *fut. ex.* il, iti, durchstecken, perserere.

Prostřed, *adv. reg. gen.* mitten, in der Mitte, in medio; prostřed domu, lesa, města, mitten im Hause, Walde, in der Stadt, in media domo, in media sylva &c. prostřed moře, mitten im Meere, in medio maris, medio in mari; b) auch mit Präpositionen: v prostřed národů; do prostřed se sstupte, - in d. Mitte, *Com.* až do prostřed, bis in d. Mitte; w prostřed země, *Id.* gako w prostřed wěku cýrkwi swé žiwot přestřihl. *K.* na prostřed vlic zabit, *B.*

Prostředák, a, *m.* eines vom mittelmäßig großen Geflügel.

Prostředek, dka, *m.* s. prostřednjk 2), *Syl.*

Prostředek, dku, *m.* Mitte, *f.* medium, media pars; w prostředku, in der Mitte, in medio: z prostředku swého wybrali 10 mužů; b) (měsýce), idus, *Com.* 2) Mittel, *n.* a) Hilfsmittel, via, ratio; b) wider etwas, remedium.

Prostředkugi, owal, owati, unterhandeln, Unterhändler seyn, vermitteln, conciliare, (interconciliare): prostředkowali mezy Efraimem a Manassesem, *K.* mezy stranami prostředkowal, *Vel.* mezy králi, *Id.* prostředkowánjm Zbinka Lwa ꝛc. *Com.*

Prostředně, *adv.* mittelmäßig, mediocriter, modice.

Prostřednj 1. in der Mitte befindlich, der, die, das mittelste, medius, a, um; prostřednj prst, Mittelfinger, *m.* digitus medius; p. mauka, Mittelmehl, *n.* farina media; 2) mittelmäßig, a) d. Mittelstraße haltend, nicht zu groß, nicht zu klein ꝛc. mediocris, medius, modicus; b) nicht sonderlich, schlecht, mediocris, modicus.

Prostřednictwj, *n.* Vermittelung, *f.* intercessio.

Prostřednjk, a, *m.* Vermittler, *m.* z. B. einer Sache, compositor, auch intercessor, doch ohne Genitiv; 2) Schiedsmann, Schiedsrichter, *m.* arbiter.

Prostřednost, i, *f.* Mittelmäßigkeit, *f.* mediocritas.

Prostředzemnj 1. mittelländisch, mediterraneus; -moře, s. moře.

Prostřelený 3. *part.* v. prostřeljm; prostřelené kořenj, s. hořec mensj.

†Prostřelenec, nce, *m.* Heilallerschaden, *D.* hippion, *Berchth.*

Prostřeljm, *fut. ex.* il, iti, en, durchschießen, mit einem Geschoße, trajicere, (transsplodere.)

Prostřelugi, owati, *vorh.*

Prostřih, u, *m.* Durchschnitt, mit der Scheere, *m.* scissio.

Prostřjhám, al, ati, *folg*

Prostřihnu, *fut. ex.* prostřihl, hnauti, *part. pass.* prostřižen, *imper.* prostřihni, durchschneiden, mit der Scheere, perscindere.

Prostřihugi, owal, owati, *vorh.*

Prostřiljm, *fut. fr.* el, eti, *s.* prostřeljm: prostřjleti lodj, ein Schiff in den Grund bohren, navem perforare ac demergere.

Prostru, *fut.* prostřel, prostřjti, ausbreiten, ausdecken, sternere: prostři na stůl, decke auf, auf den Tisch, sterne mensam; 2) *s.* prodlaužjm: žiwot mu Pán Bůh prostřel.

Prostudjm, *fut. ex.* il, iti, auskühlen, (*act.*) z. B. eine heiße Speise, refrigerare, *Vel.*

Prostupugi, owal, owati, durchdringen, penetrare: wssemohaucnost B. wssecko prostupuge, *Com.*

Prostý 3. gemein, ohne Würde, ohne Ansehen, vulgaris, trivialis: za prosté obywatele a měssťany odbýwati; nic ho sobě newážj, gako kteréhokoli giného prostého člowěka, *K.* prostý wogák, gemeiner Soldat, miles gregarius; 2) ohne Gelehrsamkeit, ungelehrt, idiota, indoctus, simplex, *B.* neomělý, prostý a hlaupý, *K.* 3) ohne Kunst, schlechthin, simplex, *B.* prostá tráwa; tak zprosta o tom mluwj, *K.* na prosté oznamowánj nic nedbagj, *K.* 4) ohne List, rechtschaffen, integer, incallidus, probus, sincerus; 5) nicht zusammengesetzt, einfach, nicht doppelt, simplex, simplarius: geden prostý zold, *Vel.* 6) entledigt, frey, immunis, liberatus, liber, 3 Mogž. 26, 13. *s.* prost; 7) *sl. Göm. s.* pitomý: nebog se toho wola, ge welmi prostý.

Prostydnu, *fut.* dl, dnauti, auskühlen, *neutr.* verkühlen, refrigerari.

Prosygi, *bess.* prosegi, *s.* prosýwám 2).

Prosynec, nce, *bess.* als prasynec.

Prosým, yl, yti, *part. pass.* prossen, bitten; někoho, *gen.* za něco, jemand um etwas, u. etwas v. jemand, petere rem ab aliquo, rogare, od. orare aliquem aliquid; prosyti, aby rc. bitten, daß rc. petere, rogare, orare, ut &c. za někoho p., bitten für jemand, Fürbitte einlegen, deprecari, od. intercedere pro aliquo; p. pro Boha od pro gméno Božj, od. pro Krysta, um Gottes Willen bitten, obsecrare, *Syl.* prosým, ich bitte, wenn es allein steht, quaeso; giž pros, neb peklem hroz, předce při nich nic nezprawjš, ale oni gak zapřáhli, potáhnau, *K.* co pán prosý sluha musý, *prov. sl.* 2) *cum & sine gen. rei*, betteln, mendicare, mendicari.

II. *rec.* p-ti se, *sl. cum dat. pers.* vorh. 2) um Entlassung, um Erlaubniß bitten.

Prosýpám, al, ati, dazwischen streuen, interspergere; b) an verschiedenen Orten hinstreuen, passim spargere: rozličné

wnady prosýpati někomu, *Cyr.* -dwám, al, ati, *fr.* mokré wlasy popelem sobě prosýpáwagj.

Prosytebně, *adv.* bittlich (gar selten *K.* für prosebně).

Prosytel, e, *m.* s. prosebnjk?

Prosywadlo, a, *n.* Sieb, *m.* cribrum, incerniculum, *Syl.*

Prosýwám, al, ati, *fr.* v. prosým, 2) bess. přesýwám, durchsieben, percribrare.

Protah, u, *m.* Aufschub, *m.* dilatio, mora.

Protáhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, *part. pass.* protažen, *imper.* protáhni, s. protahugi.

Protahowačka, y, *f.* železko na wlasy, Haareisen, *n.* etwa ferrum crinale, *D.* 2) Reckscheit, Streckscheit, *n.* des Sattlers, ferramentum corii extensivum; 3) od. sstrychna, y, *f.* Striche, *f.* des Weißgärb. ferramentum extensivum, *R.*

Protahowánj, *n. verb.* v. folg. -se, Strecken, Recken, *n.* pandiculatio.

Protahugi, owal, owati, durchziehen, z. B. einen Faden, trajicere; slaninu pr., spicken, laridum trajectare, *R.* 2) strecken, z. B. d. Beine, dehnen, ausdehnen, tendere, contendere, extendere, intendere; 3) verzögern, aufhalten, Dinge, z. B. Termin, Zeit rc. morari, ducere, producere, proferre, prolatare: saud protahowati; 4) *neutr.* Durchzug haben, durchziehen, durchwandern, transire, peragrare: wsseckn krissi protáhli; protáh až k Nytře, *Vel.* protáhl sem až do Macedonye, *Id.*

II. *rec.* v-ati se, sich strecken, se tendere &c. pandiculari; 2) in d. Länge gezogen werden: protáhla se wálka začatá, *Žal.*

Protancugi, *fut.* owal, owati, durch Tanzen verschwenden.

Protekám, al, ati, folg.

Proteku, (ču), *fut.* proteкl, protécy, durchfließen, durchlaufen, perfluere, permanare, z. B. locum.

Protestacý, *f.* Protestation.

Protestant, a, *m.* Protestant, *m.* protestans; -tka, y, *f.* -inn, *f.*

Protestugi, owal, owati, protestiren, protestari: Jan z Husynce protestowal proti swým neprátelům; protestugi a ohlassugi se proti tomu, *Vel.*

Proti (protiw), *praepos.* gegen, a) vom Orte, auf d. Frage wohinzu, versus; proti sobě, gegen einander, -über, e regione; b) wider, contra, in, adversus: zássti proti mně, Haß gegen mich, odium contra me, od. odium mei; proti někomu přjkrého práwa vžiti; pomoc proti hladu a žjzni; dobromyslnost proti nedostatkům; proti wodě, dem Strome entgegen, contra torrentem; proti něčemu býti, refragari, c) in Vergleichung, gegen, prae: nic nenj proti tomu, es ist nichts gegen dieses, -prae hac re; on gest starý proti nj; d) für, pro: propusstěn proti zástawě ssesti hradů, *Vel.* k. h. *pag.* 548. (*semel*).

Protiblesk, u, *m.* Widerschein? fulgentia.

Protičech, a, *m.* Wider-Böhme, antibohemus, *Kinsky.*

Protimluw, u, *m.* Widerspruch, *m.* contradictio, repugnantia, *Ryb.*

Protikryst, a, m. Antichrist, antichristus.

Protimyslný 3. verdrießlich, beschwerlich, unangenehm, molestus, ingratus; - ně, adv. moleste; - nost, i, f. Verdruß, m. Beschwerlichkeit, f. molestia.

Protjnám, al, ati, s. protnu.

Protinohý 3. protinozý lidé, Gegenfüßler, antipodes, D.

Protinožec, žce, m. Gegenfüßler? D.

Protinožka, y, f. vorh.? Ryb.

Protjrám, al, ati, s. protru: protjrati a drtiti chyby, omyly, d. Fehler durchhecheln, - percribrare.

Protisknu, fut. kl, knauti, durchdrücken, a) z. B. Saft, premendo transmittere; b) durch Drücken zerbrechen, premendo frangere.

II. rec. p-ti se, sich durchdrängen, durch andere, urgendo transire, perrumpere; 2) durchdringen, durchkommen, pervadere, penetrare.

Protisoběpatřenj, n. Widerschein, m. (Astron.) oppositio.

Protiwa, mor. s. proti; 2) ein Mannsnahme.

Protiweň, wně, protiwizeň, zni, f. sl. Widerstreit, repugnatio.

Protiwenstwj, n. Widerwärtigkeit, f. Unglück, n. malum, res adversa; 2) Verfolgung, f. Plagen, n. agitatio, exagitatio, insectatio.

Protiwjm se, il, iti, sich widersetzen, adversari, resistere, obsistere, reniti, repugnare.

Protiwjn? s. protiwnjk.

Protiwjtr, u, m. reflatus.

Protiwnjk, a, m. Widersacher, Gegner, Antagonist, m. adversarius; - nice, f. -inn, -inn, - inn, f. - ria.

Protiwný 3. widersetzlich, repugnans, contumax; 2) widerwärtig, zuwider, entgegen, adversus, contrarius; 3) entgegengesetzt, oppositus, D. protiwná strana, Gegenparthey, adversarius, a, (contrapars); - nost, i, f. Widersetzlichkeit, f. contumacia; - ně, no, adv. a) widersetzlich, contumaciter; b) widerwärtig, contrarie, adverse: newždycky protiwno bude.

Protiwugi se, weit bess. protiwjm se.

Protkáwám, ati, protkám fut., hineinweben, intertexere.

Protknu, fut. ex. tekl, u. tkl, tknauti, durchstoßen, transfigere: protekl mečem wlastnj swé tělo, Com. Saul mečem swým se protkl.

Protlačjm, fut. iti, s. protisknu.

II. rec. protlačiti se, s. protisknauti se.

Protlaukám, al, ati, folg.

Protluku, (ču), protlučeš, fut. protloukl, protlaucy, (protlauct), part. pass. protlučen, imper. protluc, durchschlagen, eine Oefnung hinein schlagen, pertundere rem; b) zusammenstoßen: s peprem protlučená zelina, Vel.

Protnu, fut. protal, protjti, part. pass. protat, imper. protni, durchhauen, z. B. etwas, dissecare.

Proto, conj. deswegen, eo, ideo, propterea, ea de causa, hanc ob causam, idcirco &c. protože, weil, (wenn es eine Ursache anzeigt), quia, quoniam; protož, deswillen, weil, quia, quoniam.

Protráwjm, fut. ex. il, iti, verzeh-

ren, z. B. Geld, absumere, consumere.

Protřelý 3. folg. gest protřelého čela, er hat eine harte, freche Stirn, *D.*

Protřený 3. *part. pass.* v. protru: cesta zwolná a protřená.

Protřesu, *fut. ex.* třásl, ásti, aufschütteln, durchschütteln, locker machen, excutere, succutere, laxare.

Protrhám, ati, *fut. fr.* folg.

Protrhlý 3. durchgerißen, mit einem Bruche behaftet, herniacus.

Protrhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, *part. pass.* protržen, durchreißen, (*act.*) etwas, rumpere, dirumpere, perrumpere: mezeru w hradbě protrhnauti; rybnjky woda protrhala, *Vel.* přispěl gim Bůh, a gako nebesa protrhl, *K.* b) verletzen: protrhl to neyswětěgssj práwo, *Vel.* 2) aufreißen, z. B. ein Geschwür, rumpere; 3) ze spánj protrhnauti, jähling aufwecken, erwecken, einen Schlafenden, repente expergefacere, somno excire, somno excitare; 4) unterbrechen, abrumpere: protržené vlice, *Com.* sstěstj někdy weliké nesstěstj protrhuge.

II. *rec.* p-ti se, durchreißen, (*neutr.*) rumpi, dirumpi, perrumpi: řeka se do strauhy protrhla, *Cyr.* 2) aufgehen, sich öffnen, v. Geschwüren, aperiri, patescere, dirumpi; 3) ze spánj (ze sna) se pr., jähling aufwachen, aus dem Schlafe, auffahren, repente expergisci, somno excuti; 4) s. wyskočjm, *R.*

Protrhnutj, *n.* Unterbrechen, *n.* interruptio.

Protrhugi, owati, s. protrhnu.

Protřjbjm, *fut.* s. třjbjm.

Protru, (řu), protřeš, *fut. ex.* protřel, protřjti, protřen, u. protřjn, *imper.* protři, aufreiben, durch Reiben öffnen, z. B. d. Augen, terendo aperire: fig. ĝrossům oči protjrati,-recht in Anspruch nehmen, ausgeben, *Lomn.*

II. *rec.* protřjti se, sich durchdrängen, perrumpere per-: protřel se skrze haufy, *Vel.* prostředkem hausu ženského sotwa se na rynk protřel, *Id.*

Protrussugi, owal, owati, hin u. wieder streuen, passim spargere: leccos toho z křehkosti onde y onde protrussuge, *K.*

Protulugi se, owal, owati, herumstreifen, flankiren, schweifen, vagari, circumvagari: paliči se protulowali, *Vel.* letnj na wětřjčku sedánj a protulowánj se, *K.* myslj swau se ginde protulowati; bezbožnost a neprawost sem y tam se mezy námi protuluge, *K.*

Protrženj, *n.* Riß, *m.* ruptura, *B.* protrženj oblaků, Wolkenbruch, *m.* cataracta, ae, *f.*

Protýkám, al, ati, s. protknu; 2) s. protekám.

Prowdjm, *fut. ex.* il, iti, durchräuchern, perfumare.

II. *rec.* p-ti se, durchgeräuchert werden, perfumari: maso se dosti prowdilo.

Prowkáži, *fut. ex.* kázal, kázati, z. B. čest někomu, erweisen, testari.

II *rec.* p-ti se, sich beweisen, *D.*

Prowádjm, il, iti, s. prowázým, *Com.* 2) s. prowozugi: tyranstwj prowádj.

Prowálčjm, *fut.* il, iti, mit Krie-

gen durchbringen, bellando perdere: prowálčj wssecko, *Vel.*
Prowalenina, y, *f. fors* Röhrgeschwür, *n.* fistula.
Prowáljm, *fut. freq.* eti, folg.
Prowaljm, *fut. ex* il, iti, en, wälzen durch rc. volvere per &c.
II. *rec.* p-iti se, aufgehen, v. Geschwüren, aperiri, dirumpi; 2) durchbrechen, (*neutr.*) prorumpi: led se pod nim prowalil, *Vel.*
Prowalugi, owati, vorh.
II. *rec.* p-ti se, s. prowaliti se; 2) sich wälzen, herumwälzen, volutari, volvi, volutare se, z. B. im Kothe.
Prowandrugi, *fut.* owal, owati, s. progdu.
II. *rec.* p-ti se, sich auf Reisen herumsehen, wandern, peregrinari, *Com.* fig. nikam se rozumem swým neprowandrowali, *Vel.*
Prowařjm, *fut. ex.* il, iti, durchkochen, (*act.*) z. B. Fleisch, percoquere.
II. *rec.* p-ti se, durchkochen, (*neut.*) z. B. maso se nechce prowařiti, - will nicht durchkochen, - percoqui, coquendo molliri.
Prowaz, u, *m., sl. & ol.* powraz, Seil, *n.* Strick, *m.* Halse, *f.* funis, restis.
Prowazec, zce, *m.* ein kleines Seil, funiculus, resticula; spolehacý p., Lehnschnur, *f.* Anschlag, *m.* (Buchdr.), funis; 2) das Maaß v. 72 Ellen; pr. zemský, (nach Abbrennen der Landtafel) 62 Ellen; pr. winičný, 64 Ellen, *R.* - zček, zečku, *m. dim.* dasselbe.
Prowázek, zku, *m. dim.* Seilchen, Stricklein, *n.* funiculus, resticula.

†Prowaznenka, y, *f.* zrostlina, usnea.
Prowaznjk, a, *m.* Seiler, *m.* restio; - nice, *f.*, *sl.* - njčka, y, *f.* - inn. *f.* uxor restionis; - cký 3. das Seilerhandwerk betreffend, restiarius; - nictwj, *n.* Seilerhandwerk, *n.* opificium restiarium.
Prowazolezec, zce, *m.* Seiltänzer, *m.* funambulus.
Prowazoskoček, čce, *m.* vorh.?
Prowázým, el, eti, begleiten, das Geleite geben, comitari, auch ehrenthalben wohin, z. B. nach Hause, aufs Schloß rc., deducere; - ýwám, al, ati, *fr.*
Prowedu, *fut. ex.* dl, prowesti, *imper.* proweď, durchführen, zu Fuße, z. B. Menschen, Thiere, ducere, per locum, traducere; herumführen, circumducere; z. B. někoho po domě; 3) verüben, perpetrare: co proti pobožným prowedau, *K.* mord od něho prowedený, *K.* prowedl y nad poslem vkrutnost, *Com.* wůli swau nad někým *K.* tyranstwj; moc prowésti, Gewalt ausüben, vim inferre; 4) darthun, erweisen, probare, demonstrare, docere: žalobu prowesti, *Pr.* prowedl to na něho, čjm ho nařkl, *Pr.* swau králku prowesti, seinen Plan, seine Anschläge durchsetzen, consilia perficere, *Vel.*
Prowětrám, *fut.* (*neutr.*) al, ati, der Wind wird mich durchwehen, aëre perflari.
Prowětřjm se, *fut. ex.* el, eti, sich auslüften, durch die Luft erfrischen.
Prowěgi, *fut.* prowjl, u. prowál, prowjti, u. prowáti, durchwe-

hen, perflare: pokog prowjtá čerstwé powětrj.
Prowegtnjk, u, *m.* der Durchschlag des Sporers, tudicula perforando ferro.
Prowěslo, (prowjslo), *sl.* s. powřjslo.
Prowezu, *fut. ex.* zl, zti, durchführen zu Wagen, Schiffe ꝛc. transvehere.
II. *rec.* p-ti se, ausfahren, (ein wenig) wohin fahren, vehi, *Vel.*
Prowiant, u, *m.* (bess. als profant, prosiant), Proviant, *m.* penus, victus, commeatus (militaris); fig. prowiant neb potrawa wěčnosti, *Com.*
Prowiantnjk, a. *m.* Lieferant, *m.* od. Proviantmeister, frumentarii praefectus, *Cyr.*
Prowigi, *fut.* il, iti, durchflechten, durchwinden, pernectere, perplectere.
Prowjgjm, el, eti, vorh.
Prowincye, *f.* d. Landschaft Provence, Provincia, *Vel.*
Prowiněnj, (prowinněnj, *B.*) Verschulden, Versehen, *n.* Verschuldung, *f.* Verbrechen, *n.* Schuld, *f.* delictum, culpa, noxa.
Prowinilý 3. (prowinnilý *K.*), der etwas Böses begangen, sons.
Prowinjm, *fut. ex.* il, iti, verschulden, sich versündigen, verbrechen, delinquere, culpam contrahere od. committere; 2) verdienen, mereri.
Prowiňugi, owal, owati, vorh.
Prowjwám, ati, s. prowěgi.
Prowláčjm, *fr.* v. prowleku; 2) *obs.* s. prodlužugi.
Prowlačowaný 3. durchgeflochten, pertextus, perplexus: rozličným hedwábjm prowlačowaný, *Cyr.*
Prowlačugi, owal, owal, folg.
Prowleku, (ču, prowléknu), *fut.* prowlekl, prowlecy, *part. pass.* prowlečen, *imper.* prowlec, durchziehen, z. B. einen Faden, trajicere.
Prowodj? *m.* Beweisgeber.
Prowodjm, il, iti, s. prowázým; 2) s. prowozugi: prowodj cožkoli vmyslil; v wodě oheň moc prowodil, (nicht aučinkowal); *K.* daleko a ssiroko swau moc prowodj, *K.* gakau moc prowoditi mělo ewangelium, *K.* slowo Božj w srdcých wywolených moc newyprawitedlnau prowodj, *K.* rytjřské kusy prowoditi, *Vel.* rozkosse, lenost prowoditi, *K.* modlářstwj prowoditi, *K.* žiwot lhostegný prow. *K.* prowoditi nádhernost, tance, *Vel.* reyd prowoditi, *Id.* kolby a kratochwile, *Id.* zemanstwj se poctiwěgi prowodj, kdo má zbožj, *Id.* 3) durchführen, z. B. durch Feuer, Ez. 20, 26. traducere; 4) mit sobě, s. počjnati sobě; welmi vkrutně a pyssně sobě prowozuge, *Vel.* w gjdle y w ssatech sobě stkwostně a nádherně prowozuge, *Id.* 5) auch hry prowoditi? Schauspiele aufführen; s. unter prowozugi.
Prowodnj 1. s. průwodnj: prowodnj neděle, der erste Sonntag nach Ostern, d. quasimodogeniti; prowodnj gistota, Geleit, *n.* Geleitsbrief, *m.* assecuratio de itineris securitate.
Prowolacý 1. zur Veraukționirung dienlich, z. B. p-cý list, Lizitazionsnachricht.
Prowolám, *fut. ex.* al, ati, aus-

rufen, proclamare: zwučně prowoleg bog, genž se na něg walj, *K.* 2) verauktioniren, auctionari; - ánj, *n.* Proklamation, z. B eines Feldherrn, proclamatio, *Kram.* b) Verauktionirung, *f.* auctio.

Prowolawač, e, *m.* s. herold.

Prowoláwám, ati, s. prowolám.

Prowozugi, owal, owati, ausüben, a) in Ausübung bringen, exercere; b) thun, verrichten, üben, treiben, z. B. eine Sache, agere, facere, patrare: powěry, poboňky prowozowati, *Cyr.* skoky pr., *Id.* gedni nad druhé to uměnj prowozowali, *Id.* řemeslo p., Handwerk treiben, opificium exercere; kupectwj pr., Handel treiben, mercari, *K.* wůli swau pr., *K.* swau wůli nad ginými pr. Pr. prowozowánj náboženstwj, *Com.* Nach den Neuern auch hry prowozowati, für hráti, Theaterstücke aufführen; s. auch prowodjm 2); 2) darthun, erweisen, mit Gründen darthun, probare: půwod gest powinen prowozowati, Pr. 3) (selten), s. prowodjm 3): skrze prudký oheň pobožné prowozuge.

Prowrhu, - wržeš, *fut. ex.* hl, prowrcy, (*sl.* prowrhnauti), durchwerfen, z. B. durch ein Loch, trajicere; 2) *sl. Nitr. cum dat. pers.* abwechseln, Abwechselung machen mit etwas, mutare, variare: přewrhni sy, negez wždy poljwky.

Prowřjslo, s. powřjslo.

Prowrtám, *fut. ex.* al, ati, durchbohren, perforare, perterebrare.

†Prowrtanec, nce, *m.* zrostlina, aucuba.

Prowundám, verschwenden?

†Prowynášjm, *Jungm.* bess. wynášjm.

Prowyskowánj, *n. verb.* v. folg.

Prowyskugi, owal, owati, jauchzen, frohlocken, exsultare, *B. Syl.*

Prozabrugi se, *fut.* owati, probrati se skrz skálu, durch den Felsen durchdringen, (Bergb.) penetrare saxum.

Prožádám, *fut. ex.* al, ati, ansuchen, petere: prožádal za městské práwo, Pr.

Prozaháljm, *fut. ex.* el, eti, versäumen, durch Müßiggang verlieren, negligere; b) müßig zubringen, in otio transigere.

Prozatjm, s. zatjm 2), indessen.

Prožalugi, *fut.* owal, owati, Klage einlegen, vorbringen, accusare, (actionem instituere), Pr.

Prouženu, *fut. ex.* prohnal, prohnati, durchtreiben, z. B. Vieh &c., pellere, agere per &c. skrze hrdlo a zadek prohnati (statek), s. prožeru 2), 3), *Syl.* clo zaumyslně prohnal, - vorbeygefahren, Pr. 2) durchstoßen, durch u. durch stoßen, z. B. mit dem Degen, transverberare, transfigere.

Prožertugi, *fut. ex.* owal, owati, durch Scherzen verlieren, verscherzen, jocando excidere re.

Prožeru, *fut. ex.* prožral, prožrati, durchfressen, peredere, perrodere; 2) verfressen, z. B. statek, abligurire, edendo absumere; 3) versaufen, durch Saufen verzehren, od. verbrauchen, z. B. Geld, potando absumere.

Prožjrám, al, ati, vorh.

Prozluklý 3. ranzig, stinkend, rancidus; fig. pýchau a tyran-

swým prozluklý antykryst, K. bezbožnosti naplněný, a gako něgakým gedem prošlý a prozluklý; b) vertrakt, verbannt, detestatus, desperatus, improbus: to gest prozluklý chlapec, - vertrakter Bube; -kost, i, f. Ranzigkeit.

Prozodye, f. Prosodie, prosodia: - ycký 3. d. Prosodie betreffend, prosodisch, prosodicus; -cky, adv. -ce.

Prozpěwowánj, n. Jauchzen, n. exsultatio, cantatio.

Prozpěwugi, owal, owati, fröhlich singen, jauchzen, cantare, B.

Prozračitý 3. durchsichtig, pellucidus: kamenj od ohně prozračité.

Prozrádce, m. s. zrádce, Vel.

Prozračný 3. etwas hell, etwas licht, sublustris, z. B. prozračná noc, etwas helle Nacht, nox sublustris, Com. - nost, i, f. mäßige Helle, mäßiges Licht, Heiterkeit, exigua lux, serenitas.

Prozradjm, fut. ex. il, iti, zen, verrathen, bekannt machen, anzeigen, entdecken, etwas Böses od. Gutes, prodere, indicare; doch ist vom Guten lieber indicare gewöhnlich. (D. Neuern übersetzen auch das deutsche verrathen statt zeigen, zu wörtlich durch prozradjm, für die richtigern alten u. üblichen Ausdrücke: zgewowati, vkazowati, na gewo dáwati.)

II. rec. prozraditi se, sich verrathen, se prodere.

Prozrazugi, owati, vorh.

Prozřetedlný 3. vorsichtig, providus, cautus, circumspectus; - ně, adv. - de, - te, -cte; - nost, i, f. Vorsichtigkeit, Vorsicht, providentia, provisio, cautio, prudentia.

Prozru (prozřjm?) fut. ex. prozřel, prozřjti, d. Augen öffnen, oculos aperire, adspicere; b) sehend werden, visum recipere, B.

Prs, u, m. (vgl. προσθιος, exterior? Adel.), Brust, f. d. fleischige Erhöhung an beyden Seiten der Brust, besonders des weiblichen Geschlechts, mamma, uber; od prsů, v. Kindesbeinen an, a teneris unguiculis, Syl. s. auch folg. u. prsy.

Prsa, pl. nom. irreg. v. vorh. Com., gen. prs: sytj se z prs, B.; sl. & mor ptsa, pl., pectus.

Prsáč, s. prsnáč.

Prprem se, al, ati, sl. wühlen, stöbern, s. pýskám se.

Prsk, u, m. Feuerherd, m. focus; 2) od. pecowý čelesten, Ofenloch, n. praefurnium; (3) der Ofen selbst?

Prskám, al, ati, speyen, sprützen, sprühen, spuere; oheň prská, kůň prská; 2) kreischen, frigere, cruscire? D. - ánj, n. verb.

II. rec. prskati se, bocken, nach dem Bocke verlangen, v. den Ziegen, appetere venerem, subare.

Prskanec, nce, m. ein gewisses Geschoß, (ein gewisser Körper, welcher geschoßen od. abgeschoßen wurde), bey den alten Böhmen.

Prskawec, wce, m. Schnarr, m. turdus pilaris, Vel. R.

Prskawý 3. der da sprützet, speyt, spuens: wrch ohněm prskawý, ein feuerspeyender Berg, mons ignivomus.

Prsknu, fut. kl, nauti, s. prskám.

Prsnáč, e, m. starke, hohe Brust habend, validi pectoris.

prsnatjm, el, ěti, starke hohe Brust bekommen.

Prsnatý 3. starke od. hohe Brust habend, hochbrüstig, pectorosus.

Prsnj 1. d. Brust betreffend, darinn od. dabey befindlich, pectoralis.

prsnice, s. folg.

prsnjk, u, *m.* Brusttuch, *n.* Brustfleck, *m. D.* Brustlatz, *m. D.* (*sl.* pruclak), selten Schnürbrust, *f.* pectorale, mamillare, strophium; 2) Brustholz *n.* des Posamentiiers, pectorale; 3) *sl.* hie u. da, s. prs, mamma.

Prsotiny, *f. pl.* Brustriemen, *m.* antilena.

Prš, e, *f.* Staubregen, *m.* pluvia tenuis.

Prssenice, *f.* s. prsska.

Prssjm, el, eti, regnen, pluere: prssj, es regnet, pluit; prssj krew, kamenj, od. kamenjm, *K.* es regnet Blut, Steine, pluit sanguine, lapidibus; hwězdami prsseti se zdálo, *Vel.* 2) abfallen, decidere, Ez. 47, 12.

Prssjwám, al, ati, *fr.* v. vorh.

Prsska, y, *f.* děšť: kohauti kokrhagi, bude prsska.

Prsská, alo, ati, *sl.* rieseln, minutim pluere.

Prst, i, *f.* Dammerde, Gewächserde, Gartenerde, *f.* humus; 2) Stauberde, *f.* terra pulverea; s prstj smésti, schleifen, eben machen, solo aequare.

Prst, u, *m.* Finger, *m.* 1) an der Hand, digitus; přednj prst, od. vkazatel, Zeigefinger, digitus index; prostřednj, od. dlauhý prst, Mittelfinger, digitus medius, od. longus, verpus, famosus; prst prstennj, auch srdečnj, auch zlatý, Goldfinger; p. poslednj, s. maljk; chromé prsty, krumme Finger; skrze prsty na něco se djwati, durch d. Finger schauen, connivere, *Vel.* něco w prstech mjti, - am Griffe haben, *D.* prsty hráti, fingern; těžko gest djtěti s obry za prsty se táhati, *prov.* b) Zoll, *m.* pollex; prst gest čtyř zrn gečnjch zssjři, Pr. ani prstu zssjřj, od. ztlausstj, nicht einen Finger breit, dick, ne latum quidem unguem; c) in *B.* für moc (Božj); 2) an Handschuhen, digitus; 3) d. Zehe, am Fuße, digitus pedis, auch blos digitus, wenn v. Fuße d. Rede ist: po prstech gjti, choditi, auf den Zehen gehen, ire gradu suspenso.

†Prsták, u, *m.* zrostl., phoenix.

Prstček, prsteček, tečku, *m. dim.* folg.

Prstek, stku, *m.* vorh. (eigentl. *dim.*)

Prsten, u, *m.* Ring, Fingerring, *m.* annulus; pečetnj pr., annulus signatorius; rybářský prsten, s. pečet.

Prstének, nku, *m. dim.* Ringel, Ringelchen, Fingerreifchen, *n.* annulus, annellus; 2) Ringelblume?

Prstenice, *f.* Ringschatulle, *f.* Ringkästchen, dactyliotheca.

†Prstenitec, tce, *m.* zrostlina, triguera.

Prstenkugi se, owati, *sl.* Ringe wechseln, Verlobniß halten, sponsalia celebrare: giž se sprstenkowali; b) *bok.* sich ringeln?

Prstennj 1. den Ring, Fingerring betreffend, annularis.

Prstjček, čku, *m. dim.* Fingerchen, Fingerlein, digitulus; prstjčky, *plur.* Händleinschwamm, Krötenpilz, *m. D.*

†Prstjkowec, wce, *m.* zrostlina, dactyloctenium.
Prstnj 1. Finger-, Zehe-, digitalis: prstnj článek, Fingergelenk.
Prstworec, *sl.* s. prustworec.
Prstýnek, s. prstének.
Prsy, ý, (od prsý Bachowých, *K.*) u.ů, *m. pl.*, *loc.* prsech, Brust, *f.* der vordere Theil zwischen dem Halse u. Magen, pectus, thorax.
Prsyčky, čků, *m. pl. dim.* Brüstchen, kleine Brust, pectusculum.
Prk, ě, *f.*, *sl.* pyrk, ungebahnter Weg durch Gesträuch, besonders Wildbahn: nedwědj prk.
Prt, u, *m.* s. prk.
Prtáčjm, il, iti, Schuhflicker seyn.
Prtačina, y, *f.* Schuhflickerey, *f.*
Prtáctwj, *n.* Flickerey, Pfuscherey, *f.*
Prták, a, *m.* Altflicker, Altkapper, Schuhflicker, *m.* veteramentarius.
Prtugi, owal, owati, flicken: prtugj postoly, *Haj.*
Pru se, přel, přjti, streiten, litigare.
Pru, *sl.* gemein für prw.
Průba, (od. pruba, *K.*), y, *f.* Probe, *f.* a) Versuch, *m.* periculum, tentamen: průbu držj, *Com.* b) Beweis, *m.* od. Kennzeichen, *n.* specimen; c) Prüfung, *f.* exploratio, spectatio.
Pruběř, e, *m.* s. prubýř.
Průběžný 3. obenhin, leichtweg gemacht, obiter, perfunctorie factus.
Prubicwičný 3. behutsam, cautus, Přjkl. řeči.
Prubisučný 3. d. Uebung betreffend, etwa exercitorius.
Průbog, e, *m.* überhaupt ein Instrument zum Durchschlagen, z. B. auch der Löcher in d. Erde, für d. Pfähle, Durchschlag, *m.* Pfriemen, beym Schneider, *D.* 2) Stempel, od. Durchschlag, Aushauer, Löcher ins Eisen zu schlagen (bey Schloß.), tudicula perforatoria.
Průbowánj, *n. verb.* v. průbugi.
Prubownj 1. Probe-: prubownj střjbro, Probesilber, *n.* argentum probatum, *R*
Průbugi, (prubugi, *K.*), owal, owati, s. zkaussjm, Zich. 13, 9. versuchen, prüfen, tentare: wogsko prubuge, ssikuge a wede, *K.* to uměnj sem průbowal, *Kram.* průbugte hospodařit, *Id.*
Prubýř, e, *m.* Probirer, *m.* explorator, spectator; prubýř zemský, Land-, od. Reichsprobirer, *Vel.* -řský 3. Probir-, exploratorius; prubýřská pýcka, Probirofen, *m.* fornax exploratoria; prubýřský kámen, (černý mramor), Probirstein, zum Metall, lapis lydius.
Průčelj, *n.* swisle, Fronte, Stirnwand, *f.* frontispicium; p. chrámu, domu, viell. der vordere Theil, facies templi, *B. cath.*; p. swěta, Gegend, *f.* plaga mundi, (selten).
Pruch, u, *m.* Bruch, Erdfall, *m.* (Bergb.) vom äolischen βρηγη, für ρηγη, Bruch.
Průchod, u, *m.* Durchgang, *m.* transitus; 2) freyer Lauf, Fortgang, progressio: sprawedlnost má průchod; tomu chce B. aby ta wálka průchod měla, Fortgang haben, progressionem facere, *Vel.* pr. podzemnj, ein unterirdischer Gang, meatus subterraneus; des Ohrs, meatus auditorius; pr. bludný, Labyrinth, Irrgang im Ohr, labyrinthus.

průchodné, ého, n. Transitozoll, m. vectigal a transitu.
Průchodisstě, n. Durchgang, m. Ort, wo man durchgehet, transitus.
Průchodisstný 3. durchgangs-, durchgängig, transitorius, K.
Průchoditý 3. vorh. průchoditj domowé, Durchhäuser, domus transitoriae, Pr.
Pruclok, pruslak, u, m. sl. Weste, f. Leibl, (Brustlatz), pectorale.
Prudce, adv. heftig, gewaltig, vehementer, graviter.
Prudčina, y, f. s. prudkowina.
Průdělek, lku, m. Verlust, m. beym Verkauf, Handel, jactura.
Prudjm, il, iti, s. pařjm: praželi, prudili, studili, bodli, Com.
†Prudkowina, y, f. scharfer Pflanzenstoff, m. materia plantarum acris, Berchth.
prudký 3. heftig, a) groß, stark, gewaltig, z. B. Kälte, Haß, Liebe rc., vehemens, magnus, gravis; brennend, z. B. Liebe rc. ardens; b) hitzig, im Affekt, z. B. Mensch, Naturell, vehemens, praeceps; auch wenn vom Zorne d. Rede ist, iracundus; -kost, i, f. Heftigkeit, f. vehementia; b) aestus, praecipitantia.
Průduch, u, m. Luftloch, n. z. B. Kellerloch, spiraculum, spiramentum, meatus aëris; b) überhaupt Oeffnung, f. apertura: oči, vssi a wssecky zewnitřnj průduchy, Com. průduchowé nebesstj, B.
Průdussina, y, f. großes Luftloch, Thorweg, m. (porta).
Průdussnj 1. z. B. průdussnj djra, vorh. pr. trubice, Luftröhre im menschlichen Körper, K.
†Průdussnice, f. Schweißloch, n. porus, Berchth.
Průgezd, u, m. Durchfahrt, f. transitus, auch überhaupt Durchzug: těsné vličky obyčegně bez průgezdu gsau, Com.
Průgezdný 3. wo man durchfahren, durchziehen kann.
Pruh, u, m. s. prauha (vgl. popruh), Strich, m. pruh země, Erdstrich, m. zona; Strieme; pruhy modré od bitj, Kram.
Pruha, y, f. s. prauha.
Pruháč, e, m. mor., sl. bosmánka, Pasamanapfel, m.
Pruhatina, y, f. (ol.), pruhowaté sukno, gestreiftes Tuch.
Pruhlo, a n. (ol.) Sprenkel, m. Schlinge, f pedica, tendicula.
Průhled, u, m. Durchsicht, f. prospectus, D.
Průhon, u, m. Durchtrieb, m. propulsio per; b) Ort, Weg, wo das Vieh durchgetrieben wird, via pecuaria; (2) Ruthe?)
Pruhowatý, u. pruhowaný 3. gestreift, striatus: zeleně pruhowaný kabát, Kram.
Pruhowina, y, f. Falze, f. an den Säulen, stria, D.
Pruhugi, owal, owati, falzen, streifen, striare, D.
Průkop, u, m. Erdgang, m. cuniculus: králjk podreywage, průkopů, krtice kopce dělá, Com. průkop proti průkopu dělati, kontraminiren, cuniculum excipere, R.
Průlom, u, m. Durchbruch, ruptio; b) Bresche, f. Mauerbruch, m. ruptura muri.
Průluk, u, m. (ol.) s. průduch, K. země plna gest průluků a wodnjch pramenů, Žal.
†Průměr, u, m. Durchmesser, m. diameter.

Průnos, u, *m.* Schwärzung, *f.* clandestina illatio mercium.

Průnoſnjk, *a, m.* Schwärzer, Pascher, clandestinus illator mercium.

Průpad, u, *m.* Versenkung, prolapsus.

Průpowěd, i, *f.* ſ. propowěd.

Prus, *a, m.* ſ. Pruſſan.

Průſek, u, *m.* Durchhieb, *m.* dissectio.

Pruſký 3. preußiſch, borussicus, prussicus; - ſky, *adv.* - ce.

Pruſſák, *a, m.* ſolg.

Pruſſan, *a, m.* ein Preuße, Borussus, Prussus.

Pruſſinky, nek, *f. pl.* ſ. bruſnice.

Pruſtworec, rce, *m.* Kalmus, *m.* acorus, calamus odoratus; - rcowý 3. v. Kalmus, acoreus.

Pruſſkworec, beſſ. vorh. *D.*

Pruſy, *f. pl. gen.* Prus, *dat.* Pruſům, *acc. & voc.* Pruſy, *loc.* Pruſých, *instr.* Pruſy, Preußen, *n.* Borussia, Prussia.

Prut, u, *m.* Ruthe, *f.* ſchwanker Zweig, Gerte, *f.* virga: ročnj prut, Jahrwuchs, *m.* (Nach *Berchth.* prut geſt pěn za 1 rok trwagjcý); 2) als Maaß, Ruthe: prut 8 loket zdélj (na winicých), *Vel.* pr. měřice zemſkého, Meßruthe, Meßſtange, *f.* Meßſtab, *m.* decempeda; p. od vdice, Angelruthe, virga (auch arundo, wenn ſie v. Rohr iſt,) piscatoria; p. kywadla, Pendulſtange bey der Uhr, virga libramenti; pruty pohybowadla w hodinkách ꝛc. 3) od. hůl, Barre, *f.* Barren, *m.* prut (cán) ſtřjbra, Silberſtab, *m.* virga argentea; pruty železné, od. železa, Eiſenſtäbe, Stangeneiſen, bacilla ferrea;

4) *sl.* Weinrebe, *f.* sarmentum, palmes, vitis.

Průtah, u, *m.* Erſtreckung, Dehnung, *f.* protractio; üblicher 2) Aufſchub, *m.* dilatio; b) Indult, ſ. lhůta, *D.*

Prutj, *n.* (*sl.*) *coll.* viele Ruthen, virgulta; 2) folg.

Prutina, *y, f.* Gebüſch, *n.* ein mit Sträuchern bewachſener Ort, fruticetum, frutectum, virgultum.

Prutnatý 3. voll Ruthen, Gerten.

Průtok, u, *m.* Abfluß, *m.* defluxus.

Prutowánj, *n. verb.* v. prutugi, ſ. pruhowina.

Prutownjk, u, Raſpel, *f.* radula?

Průtrž, e, *f.* Bruch, *m.* als eine Krankheit des Unterleibes, Hodenbruch, hernia, ramex.

Průtržnjk, *a, m.* Bruchſchneider, *m.* sector herniarum.

Průtržnjk, u, *m.* Bruchkraut, *n.* sanicula, herba herniaria.

Průtržný 3. der einen Bruch hat, herniosus, ramicosus; b) Bruch-, p-ný pás, Bruchband, *n.* fascia hernialis: průtržné kořenj, ſ. rozchodnjk.

Prutugi, owal, owati, falzen, Streife machen, ſtreifen, striare: ſtolice k falcowánj, prutowánj, Falzbank, *f.* (des Zimmermanns), sella striis et strigibus faciendis, *R.*

Průwod, u, *m.* Geleite, *n.* a) Begleitung, *f.* comitatus; b) begleitende Perſonen, Suite, *f.* comitatus; c) Beigang, *m. D.* d) průwod k hrobu, od. průwod pohřebnj, Leichenzug, *m.* pompa funebris; e) průwod s křjžem, Kreuzgang, *m.* processio (cum cruce); f) průwod bezpečnoſti, Geleitsbrief, *m.* salvus conductus; 2) Beweis, *m.*

a) das Darthun einer Sache, auch vor dem Gerichte, probatio; b) das, wodurch etwas dargethan, erwiesen wird, Beweisgrund, *m.* argumentum.

Průwodce, *m.* Gefährte, Begleiter, Geleiter, Geleitsmann, *m.* comes, socius viae.

Průwodčj, jho, *m.* vorh. *B.*

Průwodnj 1. das Geleite betreffend, z. B. p-nj liſt, Geleitsbrief, literae de itineris securitate.

Průwodnjk, a, *m.* Gewährsmann, Gewährsleiſter, *m.* auctor, fidejussor?

Průwodný 3. erweislich, probabilis: to nenj průwodné, *K.* to z těch ſlow průwodné geſt, *K.* - ně, *adv.* gründlich, mit Beweis: průwodně to odwedu, *Cyr.*

Pružák, a, *m.* eine gemeiniglich blaue, an den Flügeln weißgestreifte Taube.

Pružina, y, *f.* Ruthe, Gerte, *f.* virga: pružinau někoho mrſkati, *Syl.* 2) Strieme, *f.* vibex.

Pružinka, y, *f. dim.* v. vorh. Streifgerte, virgula; p-ka w běhaunu, od. warhánky, Mühlklapper, *m.* d. Zunge, crepitaculum molendini, lingua tremula.

Pružka, y, *f.* Sommerſproſſe, *f.* Sommerflecken, *n.* Sommermal, *n.* lentigo.

Pružný 3. was d. Federkraft beſitzt, elasticus, vim elasticam habens. vgl. zpruha; - noſt, i, *f.* Federkraft, vis elastica, vis recellendi.

Prw, prwé, *adv.* zuvor, ehe, eher, vorher, prius, ante: poněwadž prwé geſt wſſecko twé, co tobě dám Bože! *Com.* vorher, vor der Zeit, antea; prwé než, ehe, eher als, prius quam, antequam.

Prwák, a, *m.* *sl.* der erſte Bienenſchwarm.

Prwek, wku, *m.* od. *pl.* prwky, durch d. chemiſche Zerſetzung entdeckte, od. gewonnene Elemente, elementa, *Berchth.*

Prwgeſeň, ſeni, *f.* *sl.* Frühling, *m.* ver primum.

Prwnj 1. erſte (der, d., das), unter zweyen, prior; unter mehreren od. überhaupt primus, auch princeps; p-nj wěc, Erſtling *m.* *D.* primitiae, (arum).

Prwnička, y, *f.* d. das erſtemal gebohren hat, primipara; 2) nach *Com.* bukwice bjlá, primula veris (ſelten); 3) nach *Vel.* Herb. ſ. ſedmikráſa, bellis minor.

Prworodný 3. urſpringlich, primigenius, *D.*

Prworozenec, nce, *m.* der Erſtgebohrne, primo natus (primogenitus).

Prwopočátek, tku, *m.* Anbeginn initium: s prwopočátku, poneyprwé, *Syl.*

Prworozenſtwj, *n.* Erſtgeburt, *f.* das Recht der Erſtgeburt, primogenitura, jus primogenit

Prworozený 3. erſtgebohren, primo natus, primus natu, zweyen, prior natu; hřjch prworozený, Erbſünde, *f.* peccatum originale; - noſt, i, vorh.

†Prwoſenka, y, *f.* zroſtlina, primula; -kowitý 3. primulaceu

Prwoſpj, *n.* erſter Schlaf, der erſte Theil der Nacht, conticinum, *polon.* pervospy.

Prwoſka, y, *f.* *sl.* & *D.* ſ. prwnička; b) d. das erſtemal trächt iſt, Kuh, Schaf ꝛc.

†Prwoſtwořenj, *n.* erſtes Geſchöpf, *n. Neg.*
Prwota, y, *f.* Vorzeit, *f.* Vorwelt?
Prwotelka, y, *f.* Kalbinn, d. das erſtemal kalbet, primipara.
Prwotenſtwj, *n.* ſ. předroſt? od. Amtsalter, Anciennetät, *f.* prwotenſtwj nad apoſſtoly, Žal.
Prwotinky garnj, ſ. prwnička, 3), *Vel.*
Prwotiny, *f. pl.* d. Erſtlinge, *f.* primitiae: prwotiny Kryſtus, der Erſtling Chriſtus; od prwotin ſwěta, vom Anfang der Welt.
Prwotnj 1. Grund-, primitivus, originalis: prwotnj, půwodnj gazyk, Grundſprache, *D.* prwotnj žiwelná čáſtka, Grundſtoff, *m.*
Prwotnoſt, i, *f.* Vorzug, Vorrang, *m.* principatus, locus prior: prwotnoſt, králowſtwj držeti, principatum tenere, *K.*
Prwotný 3. urſprünglich, principalis, primigenius, primus.
Prwſſj, ſ. prwý, *Syl.*
Prwůſtka, y, *f. sl.* ſ. prwoſtka.
Prwý 3. *sl.* & *ol.* (auch *boh.* in prworozený ꝛc.), *comp.* prwſſj, *sup.* neyprwſſj, ſ. prwnj.
Prý, (pry), verkürzt aus prawj, er ſagt, inquit.
Pryč, preč, weg, fort, od. hinweg; pryč s tjm, weg damit, tolle rem, ultro rem; preč s njm, fort mit ihm! tolle eum: gdi pryč, geh weg, abi, apage te; gděte pryč, geht weg, abite.
Prýč, e, *sl.* Auszehrung, verzehrende Krankheit, phthisis.
Pryka, ſ. bryka.
Prým, u, *m* Borte, Treſſe, *f.* Poſſament, limbus, fimbria; b) wſſeligaká řezba neywýš okolo ſlaupu, Säulenzierrath, d. Borten, zoophorus supra epistylium, *R.* 2) wřed hrdla, Bräune, Kehlſucht, *f.* Klamm, *m.* angina, synanche; (*inde sl.* prýmetjm ſa? *Ryb.*)
Prymán, a, *m.* Primaner, primanus.
Prýmas, a, *m.* Primas, a) Magiſtratsrath od. deſſen Vorſitzer, Präſident, praeses: prýmas, prwnj pán w radě, Vorſitzer, praeses, *Vel. Nomencl.*; prýmas menſſjho měſta Pražſkého, *Vel.* prýmas neywyžſſj ſudj, *Com.* b) namentlich in Ungarn, das Haupt der ſämmtlichen Geiſtlichkeit, Primas, primas; -ſſtwj, *n.* Primat, *n.* primatus: prýmasſtwj nad apoſſtoly.
Prýmetjm ſe, il, iti, *sl.* eitern, geſchwären, suppurare.
Prýmetný, 3. *sl.* das Geſchwür betreffend.
Prymicý, *f.* Primiz, *f.* primitiae.
Prymkář, e, *m.* Bortenmacher, Bortenwirker, *m.* limbolarius.
Prync, e, *m.* Prinz, princeps; dědičný prync, ſ. knjže koruny; prync Hyſſpanye, *Vel.*
Pryncezka, y, *f.* Prinzeſſinn, *f.* princeps, principissa.
Prýſek, ſku, *m. dim.* v. pres; 2) d. Lade des Bortenwirkerſtuhls, tudicula, spatha.
Prýſk, u, *m.* ſ. prýſſk.
Pryſkám ſe, al, ati, abſpringen, decedere, decidere: wápno ſe pryſká se zdi.
Prýſkám ſe, ſ. prýſſtjm ſe, ſ. auch wyprýſkám ſe, u. wypryſkugi ſe.
Pryſkýř, e, *m.* Blutgeſchwür, *n.* carbunculus; pr. pálčiwý, ſ. karbunkl 2).
Pryſkýřek, řku, *m. dim.* v. vorh.
Pryſkyřice, *f.* Harz, *n.* resina; -cowitý, od. -cowý 3. harzig,

resinosus, *Vel.* - čný 3. vorh. b) harzähnlich, resinaceus.
Pryſkýřnjk, u, m. Hahnenfuß, Ranunkel, m. ranunculus.
Pryſſec, ſſce, m. Wolfsmilch, f. euphorbia (peplus); - cowitý 3. wolfsmilchartig, euphorbiaceus.
Prýſſt, e, m. sl. Geſchwürchen, ulcusculum, pustula.
Prýſſtěnj, n. Hervorquellen, scatebra, scaturigo.
Prýſſtěnina, y, f. Mineral, n. fossile; nach *Com.* pl. - ny, Bergſäfte, succi minerales.
Prýſſtěninowatý 3. Mineral-, mineralis, z. B. pramen, pára, *Sedláček.*
Prýſſtjm, il, iti, ol. ſ. prſkám.
Prýſſtjm ſe, il, iti, prýſſtů po těle doſtati, ausſchlagen, Ausſchlag bekommen, pustulis, ulcusculis obduci; 2) quellen, hervorkommen, entſpringen, z. B. Waſſer, scaturire, provenire.
Pryſyla, ſ. pryzyla, *Vel.*
Prýtowaný 3. wýborné prýtowané zlato, *K. in textu*: tažené.
Prywátný 3.(nj 1.), z.B. člowěk, Privatmenſch, privatus.
Prywét, u, m. Abtritt, m. secessus, cloaca.
Prywilegium, n. Privilegium, privilegium.
Pryzyla, y, f. (vgl. das alte bras, Feuer, βράζειν, brennen, ſchwed. braſſa, helles Feuer, folglich v. der hochrothen Farbe, nicht v. Braſilien -, es wurde vorhin aus Oſtindien geholt, - alſo genannt, Adel. Braſilienholz, n. caesalpinia sappan, *Linn.* lignum Brasilianum, *K. Vel.*
Pryzylowý 3. z. B. dřewo, vorh.
Przněnj, n. Beſudelung, Befleckung, f. contaminatio, pollutio, maculatio: krwe przněnj, Blutſchande, f. incestus, incestum.
Przujk, a, m. ſ. kurwář, (-nice, od. auch przna, y, f. ſ. kurwa); üblicher 2) Käfer, m. scarabaeus, od. scarabeus.
Przujm, il, iti, beſudeln, beflecken, inquinare, maculare, contaminare, foedare, polluere; 2) ſ. kurwjm, *hung.* paráználkodni: zprznil gi, (děwku ꝛc.)
Ps, pſt! *interj.* silentium imponentis; 2) ps, canem vocantis.
Pſacý 1. zum Schreiben gehörig, Schreib-, scriptorius; pſacý péro, Schreibfeder, f. penna scriptoria; pſacý tabulka, Schreibtafel, f. tabula scriptoria, auch oft blos tabula, pugillares, codicilli.
Pſanec, nce, m. Beruchtigter, m. infamis.
Pſánj, n. (langes á, *B.*), Schreiben, n. a) d. Handlung des Schreibens, scriptio; vměnj pſánj, d. Schreibekunſt, ars scribendi; b) das Geſchriebene, od. was man ſchreibt, Schrift, f. scriptura, scriptum, literae, beſonders ein Brief, auch Sendſchreiben, literae, epistola; ſchwalugjcý pſánj, Empfehlungsſchreiben, literae commendatitiae; pſánj někomu včiniti; pſánj včinil Eleazarowi, *Vel.*
Pſanice, f., sl. pjſačka, y, f. Geſchreibe, n.
Pſanjčko, a, n. dim. Briefchen, n. Billet, n. epistolium, literulae.
Pſaný 3. part. v. pjſſi, sl. pjſaný, geſchrieben, scriptus; rukau pſaný, handſchriftlich, manu scriptus; b) prſitiv: pſaný zá-

kon, (*opp.* přirozený zákon), positives, geschriebenes Gesetz, positiva, scripta lex, *Kroc.* - ně, *adv.* (*opp.* vstně), s. pjsebně, *Com.*

Psář, e, *m.* Hundsvogt, *m.* canum alitor, custos.

Psát, od. psáti, s. pjssi.

Psjarka, (psgarka), y, *f. sl.* řjdká, spodnj zintice, pro psy, schlechtere Molken.

Psohlaw? a, *m.* sonst mořský wlk, Hay, *m.* Hayfisch, *m.* canis carcharias, *Linn.*

Psohlawec, wce, *m.* Hundskopf, *m.* cynocephalus, *D.* 2) *sl.* (nach einer Volkssage), ein Tatarenvolk, deren Köpfe den Hundsköpfen ähnlich waren, u. bey Ungarns Verheerung d. in Wäldern versteckten Menschen aufspürten; 3) eine Art Affen, s. pawian; 4) *sl.* Schimpfwort, schlechter Mensch.

Psota, y, *f.* Jammer, *m.* Elend, *n.* miseria: coky (preč) psota nastranu! chudoba se zenj, *prov. sl.* d. Armen heurathen trotz des Elends; 2) (angeblicher) Krankheitsstoff der Epilepsie: a wyskočj z něho psota, zelená gako zluč, *Vel. Herb.*

Psotár, a, *m. sl.* s. bjdnjk.

Psotnice, *f.* s. zymnice, *Syl.*

Psotnjk, u, *m.* Fraiß, *f.* fallende Sucht, epilepsia, morbus caducus.

Psotný 3. elend, kläglich, miser.

Psotugem, owal, owati, *sl.* Noth leiden, miseria premi.

Psowina, y, *f.* s. psyna, holota, *D.*

Psowod, a, *m.* Hundsjunge, *m.* custos canum, *D.* b) der, u. - dka, y, *f.* die sich mit den Hunden beschäftigt.

Psowský 3. - ſkwj, s. peský, - ſkwj.

Pssaukám, al, ati, fisten, pedere.

Pssauk, u, *m.* Fist, *m.*

Pssaur, u, *m.* Fuks, *m. D.*

Pssenice, *f.* Weizen, *m.* triticum; - čka, y, *f.* dasselbe, (eigentlich *dim.*); p. wlaská, Staudenkorn, *n.* typha, *Vel. N.*

Pssenička, a, *n.* milium, *Berchth.*

Pssenicnisstě, *n.* Weizenfeld, ager triticeus, ager tritico destinatus.

Pssenicný 3. v. (aus) Weizen, triticeus; - p-ný chléb, Weizenbrod, *n.* panis triticeus; p-né piwo, s. piwo; p-ná mauka, Weizenmehl, *n.* farina triticea.

Pssenný 3. z. B. kasse, s. prosný.

Psseno, a, *n.* gemahlne Hirse, s. gáhly, *D. & sl.*

Pssic! s. kác: pssic macku! *D.*

Pssjm, il, iti, stechen, pungere, figere: osstipem obraz pssil, takže na zem padl a přerazyl se.

Psstros, s. pstros.

Pstrjen, u, *m. sl.* Nußschwamm, boletus hepaticus, *Wilden.* (esculentus amplus, mollis, carnosus, grato odore, carne alba, crescit in juglande), *Lumn. Flora P.*

†Pstrokwětka, y, *f.* zrostlina, pardanthus.

Pstros, u, *m.* (*ita B., non* psstros), Straus, *m.* Straußvogel, *m.* struthiocamelus.

†Pstrosynka, (psstrosynka), y, *f.* zrostlina, struthiola.

Pstru se, pstřel se, pstřjti se, sich zieren, (bunt), vestimento versicolore uti, *Ryb.*

Pstruh, a, *m.* (v. pstrý, (*pol.*), i. e. perestý, bunt, gefleckt, scheckig), Forelle, *f.* trutta, salmo fario; *hung.* pisztrang; pstruh losowý, Lachsforelle, trutta lacustris, salmonata, *K.*

Pstruhowý 3. Forellen-; pstruhowý salát, Forellensalat, lactuca truttea.
Pstružný 3. z.B. pstružný potok, Forellenbach, m.
Pstrý 3. s. unter pstruh.
Pstrylatý 3. buntscheckicht, maculosus, multicolor; - tost, i, f. buntscheckigte Beschaffenheit, maculositas, *Ryb.*
Pstrylawý 3. vorh. *Id.*
Psý 1. (*sl.* 3. psý, psjá, psje), hündisch, v. Hunden, caninus: psý kůže, Hundefell, n. pellis canina; psý sádlo, Hundefett, n. adeps caninus; psý dnowé, Hundstage, dies caniculares; psý lebeda, s. lebeda; psý gazyk, s. gazyk; psý mléko, Wolfsmilch, f. esula; psý, smrdutý rmen, Hundsdillen, Krötendillen, cynanthemis, cotyla foetida, *Syl.* psý hwězda, Hundsstern, m. sirius, canicula, *D.* psý sstěstj, slepé sstěstj, Hurenglück, n. psý drauh: na psým drauhu (drauku) někoho wywrcy, *prov. sl.* - wie einen Hund über einen Prügel hinaus werfen.
Psyce. f. Hündinn, f. canis (*f.*); obecná psyce, gemeine Gassenhure, prostibulum.
Psýčátko, a, n. folg.
Psýče, ete, n. folg.
Psýček, čka, m dim. Hündchen, n. catellus, catulus, canicula.
Psýhlawec, s. psohlawec.
Psýk, a, m. s. psýček, *B.*
Psým, yl, yti, folg.
Psým se, yl, yti, Unzucht treiben, wie d. Hunde, huren, stuprum, stupra facere, impudice vivere.
Psýmor, u, m. womeg, Hundstod.
Psyna, y, f. der Geruch von Hunden, Hundsgeruch, m. 2) Hurenpack, n. turba meretricia; 3) *mor* Fieber, f. febris; 4) *sl.* Hundsbeschaffenheit, Hundsföttisches Wesen, canina malitia; 5) *sl.* schelmischer, boshafter Mensch, caninae malitiae homo.
Psynec, nce, m. Hundsstall, m. stabulum canarium; 2) Hurenhaus, n. lupanar; 3) schlechtes Häuschen, Loch, n. gurgustium; 4) Hundsdreck, m. *D.* bjlý psynec, album graecum, (drecum).
†Psyneček, čku, m. zrostl., vilfa.
Psynek, nku, m. Schürgrube, f. zur Malz, atriolum.
Psynky (červené), f. pl. Hintsch, Hintschkraut, dulcamara, od. solanum dulcamara, *Linn.*
Psysko, a, n. sl. augm. m. großer, grober Hund, *D.* 2) s. zurwal, furták: to ge welký psysko.
†Psýzelj, n. zrostlina, theligonum, *Berchth.*
Ptač, e, f. coll. sl. s. ptactwo; b) Vogelgeschlecht, n.
Ptáča, n. sl. s. folg.
Ptáče, ete, n. nom. pl. ptačata, ein junger Vogel, pullus.
Ptáček, čka. m. Vögelchen, n. avicula; fig. dobrý ptáček, tu gsy! du sauberes Muster!
†Ptačenka, y, f. zrostlina, ornithidium.
Ptačj 1. d. Vögel betreffend, aviarius; ptačj hnjzdo, Vogelnest, nidus avium; p. nos Schnabel des Vogels, rostrum; p. zob Rainweide, f. Hartriegel, Kreuzdorn, m. ligustrum vulgare, *Linn.*
Ptačice, f. Weibchen vom Vogel?
†Ptačjgazyk, -ho-, u, m. zrostlina, ornithoglossum.

Ptáčjk, a, m. dim. sl. s. ptáče.
Ptačinec, nce, m. Vogelkraut, n. Vogelmeier, alsine media, Linn. Lesch. (nach Ryb. Feldwicke, Vogelwicke, f. aphaca, ae, f. (vicia campestris); 3) mor. Vogeldreck, m. stercus aviarium.
†Ptačjnoha, y, f. zrostlina, ornithopus.
Ptačjnůžka, y, f. zrostlina, ornithopodium.
Ptačjzob, gen. ptačjho zobu, s. ptačj.
Ptáčnice, f. Vogelhändlerinn, negotiatrix aviaria; 2) Voglerinn; 3) (selten), Vogelhaus, n. aviarium.
Ptačnice, s. prcawka, D. 2) Vogelflinte, f. sclopus aviarius.
Ptáčničj, 1. sl. ptáčnický, 3. z. B. kleg, Vogelleim, m. viscum, viscus.
Ptáčnictwj, n. Vogelhandel, m. negotiatio aviaria.
Ptáčnjk, a, m. Vogelhändler, negotiator aviarius; 2) Vogler, Vogelfänger, Vogelsteller, m. auceps, Žal. 124, 7.
Ptáčnjk, u, m. sl. ein Kraut, agrilegium.
Ptáctwo, a, n. coll. Gevögel, n. Vögel, aves, alites, volucres.
Pták, a, m. (vgl. πταω), Vogel, m. avis, ales, volucris; wolawý (wábný) pták, Lockvogel, illex od. illix; drawý p., Raubvogel, avis rapax; zpěwawý p., Singvogel, oscen; pták po zpěwu od. po peřj poznán býwá, prov. den Vogel kennt man aus dem Gesang rc. ex cantu plumisque dignoscitur avis; malj ptácy, malé hnjzda, prov. kleine Vogel, bauen kleine Nester, efficiuntur pro opibus nostris moenia; dobrý pták! sl. s. ptáček.
Ptakoprawec, wce, m. Vogelschauer, Vogelschreydeuter, m. augur, auspex; -ctwj, n. Vogelschauerey, f. augurium, auspicium.
Ptákoprawjm, il, iti, wahrsagen (aus dem Fluge der Vögel), augurari, Com.
Ptám, ati, obs. s. hledám: ptati sobě giného pána.
Ptám se, al, ati, fragen, a) někoho, (gen.), jemand, rogare, interrogare aliquem, quaerere ex aliquo; b) něco, etwas, rogare, interrogare aliquem, quaerere aliquid; c) na někoho, od. po někom, na něco, od. po něčem, nach jemand, nach etwas fragen, quaerere aliquem, od. de aliquo, percontari aliquem, od. de aliquo, interrogare de aliquo, rogare de aliquo, od. rem: neptey se na to.
Ptanj, n. Fragen, Befragen, n. interrogatio.
Ptanice, f. wěčné ptánj, Gefrage, n. Fragerey quaeritatio, f.
Půbědnj 1. s. poobědnj: půbědnj zbory mjwati, pro djtky.
Publikacý, f. Publication, f. publicatio.
Publikán, u, m. mýtnjk, celnjk, Zöllner, publicanus.
Publikowánj, n. s. publikacý.
Publikugi, owal, owati, kund machen, verlautbaren: kalendář publikowán, Vel.
Publikum, n. Publikum, publicum, homines.
Pučálka, y, f. zuvor im Wasser aufgeschwollene, dann geröstete Erbsen, Prägelerbsen, eine Speise, pisa frixa, od. tosta;

sl. pl. -ky, halbgesottene Erbsen od. Linsen.
Pukálnice, *f.* Prägelerbsenweib.
Půček, čku, *m. sl* s. plžjky; 2) Nudel, die Gänse zu stopfen.
Puch, u, *m.* Aushauch, *m.* ein widriger Geruch, putor, foetor, *B. K.* puch stuchliny mě zarážj ze wssech kautů.
Puchawka, s. peychawka, *D.*
Pucheyřowatý 3. s. bublinkowatý, *D.*
Pucheyř, e, *m.* Blase, *f.* auf der Haut, pustula; -řek, řka, *dim.*
Puchjer, u, *m. sl.* vorh.
Puchnem, (puchnu), chl, chnauti, *sl.* schwellen, tumescere: těsto puchne, *sl.* s. kynu.
Puchor, a, *m. sl.* gefüllter Schweinsmagen; b) unförmlich dick: auch ein Schimpfnahme der Kinder; ty puchor!
Puchořina, y, *f. sl. Nitr.* s. měchýř.
Puchýř, e, *m.* Pocher, qui aera tundit.
Puchýrna, y, *f.* huk, w njž se rudy stupami tlukau, Pochhütte zum Pochwerk, officina tusoria.
Půčjk, u, *m. dim. sl* kleine Knospe, gemmula florum; 2) Wimmerlein, auf der Haut, pustula.
Pučjm, il, iti, hervortreiben, z. B. aussprießen, hervorsprießen, ausschlagen, germinare, s. folg.
Pučjm se, il, iti, aussprießen, aussproßen, hervorsprießen, germinare, pullulare; brdőka se mu teprw pučj, *Cyr.* 2) ausschlagen, junge Zweige od. Blätter bekommen, frondescere.
Pucka, y, *f.* Steinhammer (Bergb.) malleus tusor, tudicula; 2) *sl.* geballte Faust.
Puclik, u, *m. sl.* Lichtscheere, *f.*
Pucugi, owal, owati, *boh.* bessholjm, barbiren.
†Pud, u, *m.* s. puzenj: pud a náklonnost.
Půda, y, *f.* (nach Frisch kommt Boden vom böhmischen pod her; Adel. widerspricht nicht, setzt aber auch βοθος hinzu), Boden, *m.* a) Erdboden, solum terrae, auch bloß solum: půda země, *Vel* hlinisstná půda, leimiger Grund, solum argillaceum; b) der Grund auch bey andern Dingen, fundus: bjlé kwětiny (malowané) na černé půdě; c) der Boden oben auf dem Hause, wo das Gesparr ist, tabulatum supremum, (pavimentum).
Pudjm, il, iti, zen, reizen, in Bewegung setzen, erregen, concitare, stimulare; zum Zorne, irritare; 2) treiben, impellere.
Pudizymnice, *f.* Erdgalle, *f.* centaurium febrifuga, s. zeměžluč menssj, *Vel.*
Půdka, y, *f. dim.* kleiner Boden.
Pudlač, e, *m.* ein Topf mit einer langen Handhabe.
Pudljk, *a, m.* Budel, *m.* canis aquaticus.
Pudr, u, *m,* Puder, Haarpuder, *m.* pulvis cyprius, *D. R.*
Pudrugi, owal, owati, pudern, crines conspergere pulvere cyprio, *D.*
Pudska, (pucska, od. pusska), y, *f. sl.* Armbogen, *m.* arcus, *Ryb.*
Půgčec, čce, *m.* peněz, Geldausleiher, fenerator, creditor; anderer Dinge, z. B. der Kleider, commodator.
Půgčený 3. geliehen, a) z. B. Geld, mutuus; b) z. B. ein Buch, commodatus.
Půgčjm, il, iti, (aus po-gičjm), *reg. gen.* darlehnen, darleihen,

z. B. Geld, dare alicui pecuniam mutuo, od. mutuam; -čenj, verb. s. folg.

Půgčka, y, f. Darlehn, n. Darleihe, f. mutuum; půgčka za odplátku, prov. Wurst wider Wurst; 2) Versatzamt, Leihhaus, n. domus pignoratoria, (domus fiduciaria).

Půgčugi, owati, s. půgčjm.

Půgdu, fut. ex. ssel, gjti, sich aufmachen, proficisci, B.

Půgezd, u, m. Reise zu Wagen od. Pferde, iter, profectio: dalecý půgezdowé do Frankreychu, Vel.

Půhon, u, m. Vorladung, Citirung, f. evocatio, citatio: obesslánj swědom prwnj za půhon, druhé za důhon se klade, Pr.

Půhonný 3. d. Vorladung betreffend, z. B. půhonný list, Ladungsbrief; dčky půhonné aneb pamatné, Vel.

†Půhořj, n. Bergkette, f. Kette, Reihe v. Bergen, jugum montium.

Puk, u, m. sl. s. pupenec 1); 2) s. pup na chlebě; 3) od. prask, der Berst, ruptio; 4) Knall, m. strepitus.

Pukáč, e, m. mor. s. pukačka; 2) sl. eine Art Weintrauben, mit spitzigen Beeren.

Pukačka, y, f. Knallbüchse, Klatschrohr, Faustrohr, n. fistula sambucea.

Pukál, u, m. sl. ein Werkzeug, Knall zu machen.

Pukám, al, ati, prasseln, knallen, z. B. mit der Knallbüchse, crepero, fragorem edere; 2) bersten, s. puknu.

II. rec. p-ati se, s. puknu: zem se puká; 2) hervorsprossen, ausschlagen, pullulare; b) fig. tehdáž se giž mobldřstwj welmi zhusta pukalo, -propullulabat; 3) sl. s. prýskám (prýsstjm) se 1): hlawa se mu puká.

Pukanec, nce, m. Pukantz, eine kön. Bergstadt im Honter Kom. Baka-Bánya.

Pukawec, wce, m. ein stinkendes Ey, ovum foetidum, (putidum).

Pukawka, y, f. Bombe, f. globus igneus missilis, R. & antiq. Ephemer. Poson. s. puma.

Pukla, y, f. Buckel, f. a) eine Erhöhung von Metall, z. B. auf Pferdegeschirren, umbo, bulla; b) Beschlag, m. z. B. an Büchern &c. bulla, Vel. Com.

Pukléř, od. pukljř, ol. erhabener Ort am Schild, auch der Schild selbst, buccula, umbo clypei, clypeus, K. Haj.

Puklý 3. geborsten, ruptus, diruptus; puklá zeď, eine geborstene Mauer.

Puknu, fut. ex. pukl, puknauti, s. pukám 1); 2) von einander springen (mit Knall), platzen, bersten, Riß bekommen, rumpi, dirumpi: a horko gest mi, diw nepuknu horkem; smjchy by člowěk pukl, man möchte platzen vor Lachen; struna pukla, -abgesprungen, D. musý se to podati aneb puknauti, es muß sich biegen od. brechen, D. předce to gednau tjm člowěkem pukne, d. Sache wird dennoch einmal mit diesem Menschen brechen.

II. rec. p-auti se, sl. vorh.

Půl, indecl. reg. gen. halb, dimidius, dimidiatus; Hälfte, f. dimidium, semis, (in der Zusammensetzung semi), půl gablka, ein halber Apfel, dimi-

dium malum, dimidium, (medium) mali od. pomi; půl hodiny, eine halbe Stunde, semihora; půl kaule, Halbkugel, *f.* semisphaera, sphaera dimidia; půl ostrowa, Halbinsel, *f.* peninsula: půl člowěka a půl koně byli Hippokentauři, *Cyr.*

Půla, y, *f.* s. půle: in dem Ausdruck: w půly: přetne tě w půly, *B.*

Půlbůh, půlboha? *m.* Halbgott, semideus, *D.*

Půldesátý 3. zehnthalb: s půldesátým pokolenjm, *K.*

Půldne, *n.* ein halber Tag, dimidius dies.

Půldruhý 3. anderthalb, sesqui alter: před půl druhým měsýcem, *Vel.*

Půldrusska? s. paudrusska.

Půldwornjk, a, *m.* *sl.* der einen halben Bauerhof besitzt, colonus mediae sessionis.

Půle, *f.* Hälfte, *f.* dimidium, dimidia pars.

Půle, *n.* bess. pole.

Pulec, lce, *m.* Stinz, *m.* ein kleiner Fisch, salmo eperlanus, *Linn.* 2) ein unausgebildetes Fröschchen, Keilhaupt, Kaulhaupt, *m.* Brennschädel, Rotzkolben, *m.* Kopfmüller, *m.* gobio, cottus, gobio capitatus, *Vel. N.*, *omnia D.* (Nach *Vel.* testudo? *Ryb.*)

Pulerugi, owal, owati, polliren, polire, *B. K.*

Půlhák, a, *m.* Stutz? (s. polohák, od. hákownice?): z půlháka postřelen král, *Vel.* -kownj 1.: půlhákownj ručnice, *Vel.*

Půljm, il, iti, mitten entzwey theilen, dimidiare.

II. *rec.* půliti se, sich theilen, dividi: wlasy se mu půlj.

Půlka, y, *f.* Hälfte, *f.* der halbe Theil, dimidium, dimidia pars, medium; 2) Halbseidel, *n.* semisextarius; 3) ein langes leinenes Kopftuch der slowakischen Bauerweiber.

Půlko, a, *n.* *dim.* kleines Feld, agellus.

Půlkočár, u, *m.* ein schneller Wagen mit 2 Rädern, essedum.

Půlkaule, *f.* Halbkugel, *f.* hemisphaerium.

Půlkrabě, ěte, *m.* Schloßhauptmann, *m.* praefectus castelli, *Ryb.*

Půlletnj 1. halbjährig, s. polauletnj; -ně, *adv.* sexto quoque mense.

Půlloketnj 1. v. einer halben Elle, semicubitalis.

Půlukna, s. lukno.

Půlnočnj 1. mitternächtig, Mitternacht-, a) v. der Zeit, noctimediae, media nocte, z. B. půlnočnj hodina, Mitternachtsstunde, *f.* hora mediae noctis; v. der Gegend, septemtrionalis; p-nj wjtr, Mitternachtswind, *m.* aquilo, boreas, aparctias, septentrio.

Půlnocy, *f. indecl.* (nur der Instrum. hat půlnocý), Mitternacht, *f.* a) d. Zeit, media nox, medium noctis; o půlnocy, w půlnocy, um Mitternacht, media nocte; před půlnocý, vor Mitternacht, ante mediam noctem; po půlnocy, nach Mitternacht, post mediam noctem; b) d. Gegend, der Norden, septentrio; k půlnocy bydliti, ležeti, geti (gjti), gegen Mitternacht wohnen, liegen, reisen, ad septemtrionem (od. septemtrionem ver-

sus) habitare, jacere, (situm esse), proficisci.

Půlokna, od. půlokno? Halbfenster, n. semifenestra: od půloken prwnjch, *Vel.*

Půlosmák, u, m. Achthalber, m. (Münze v. 7 1/2 Gr.), *D.*

Půlostrow, u, m. Halbinsel, f. peninsula, *D.*

Pulpit, u, m. Pult, m. pulpitum; -k psánj, Schreibpult, pulpitum scriptorium: blјzko pulpitu státi, *prov.* am Ruder sitzen, ad gubernacula sedere, *Syl.*

Puls, u, m. Puls, Pulsschlag, m. der Ader, pulsus (arteriae); 2) *sl.* Absatz im Läuten.

Pulsownj 1. z. B. žjla, Pulsader, f. arteria.

Půlstřewičný 3. halbschuhig, semipedalis, *R.*

Půlžegdljk, u, m. Halbseidel, medius sextarius, hemina; -kowý, 3. z. B. p-wá mjrka, Halbseidel, n. hemina, acetabulum.

Půlzlatnjk, u, m. ein halber Gulden, semiflorenus.

†Pulteneyka, y, f. zrostlina, pultenea.

Puma, y, f. (βομβοσ, bombus, Ausdruck des Schalles), Bombe, f. globus igneus missilis.

Pumistr, a, m. Bürgermeister, m. consul, (selten).

Pumpa, y, f. Pumpe, f. antlia; -dář, e, m. Wasserpumper, aquilegus, *R.*

Pumpawa, y, f. od. bjlá pumpawa, *sl.* s. pupawa.

Pumpugi, owal, owati, pumpen, exantlare, antlia exhaurire, *D.*

Punčocha, y, f. Strumpf, m. zum Anziehen, tibiale; -ář, e, m. Strumpfwirker, m. textor tibialium; -řka, y, f. -inn, -trix t-um, uxor, conjux textoris tibialium; -řský 3. -stwj, Strumpfwirkerey, n. 2c. wie bey pekař.

Punkt, od. punktjk, u, m. Punkt, m. punctum; b) s. článek 6); c) punktjk, Titel, Strichlein, n. apex, *B.* zřecý punktjk, Gesichtspunkt, locus unde res adspicitur, *D.*

Punktjčkugi, owal, owati, punktiren, punctare, s. malugi.

Punt, u, m. Bund, m. Verbindniß, n. Verschwörung, foedus, conjuratio; 2) Bund am Kleide, fascia, vitta, Iz. 3, 20; 3) Brustlatz, s. prsnjk, *R. D.* (Brusttuch), n. pectorale, mamillare, *Syl.*) 4) zawitj hlawy, Kopfbund, m. (Turban), tiara.

Puntjk, bess. punktjk.

Puntowánj, n. Verschwören, Zusammenrotten, n. conjuratio.

Puntowáwám se, ati, *fr.* v. puntugi se, *B.*

Puntownj 1. zum Bund gehörig: puntownj smlauwa.

Puntownjk, a, m. Rottengesell, Bundsgenoße, Eidgenosse, m. *D. R.* socius conjurationis, confoederatus.

Puntugi se, owal, owati, einen Bund machen, sich verschwören, conjurare: proti někomu s někým se puntowati.

Punugi, owal, owati železné nádoby obwařowati, den Hauerzeug härten (Bergb.), ferramenta chalybe durare.

Puodstolje, n. *sl.* in der gröbern Sprechart, s. podstolj 2).

Puogdem, *sl.* in der gröbern Sprachart, s. půgdem.

Puolka, *sl.* s. půlka 3).

puost, *sl.* s. půst 1), 2).
Puotjk, *a*, *m.* *sl.* (kuwjk), der Todtenvogel, Kauz, dessen Geschrey od. Rufen: puod, puod (pod!) man als Vorboten des Todes eines Kranken ansieht.
Puotjkám, *ati*, *sl.* wie ein Kauz schreyen.
Pup, u, *m.* *sl.* so heißen gewiße Hervorrangungen od. Auswüchse an Körpern, z. B. pup na chlebě; daher auch pupek.
Pupáček, čku, *m.* *sl.* folg.
Pupák, u, pupál, u, *m.* *sl.* *Nitr.* s. opekanec.
†Pupalka, y, *f.* zrostlina, oenothera; -kowatý 3. z. B. zrostliny, onagrae.
Pupawa, y, *f.* Eberwurz, Eberwurzel, *f.* carlina acaulis, *Linn.*, *hung.* bába kalán, disznó-tövis, (nach *Ryb.* *sl.* Löwenzahn, *m.* Pfaffenröhrchen, *n.* Mönchskopf, *m.* leontalon taraxacum).
Pupček, od. pupeček, čku, *m.* der Butz am Obste, wo d. Blüthe gewesen, umbilicus pomi.
†Pupečnjk, u, *m.* zrostlina, hydrodactyle; -kowý 3. hydrodactyleus.
Pupek, pku *m.* Nabel, *m.* umbilicus; 2) nabelförmiges Geräthe, od. Werkzeug, z. B. Warze am Hohlringe, in der Mühle; 3. na chlebě, Anlauf, Anschuß, *m.* am Brod, s. pup.
Pupen, u, *m.* Knospe, a) an Bäumen, gemma, oculus; pupeny paussěti, s. pupenjm se; b) an Blumen, 2c. calix.
Pupenatý 3. knospig, gemmosus.
Pupenec, nce, *m.* s. pupen; 2) eine sich entfaltende Blumenknospe, calix; nawjme sobě wěnců z růžowých pupenců, prwé něžli swadnau, *Sap.* 2, 8; 3) s. pucheyř; 4) *sl.* d. Winde, convolvulus, *Ryb.*
Pupenjm se, il, iti, Knospen bekommen, knospen, gemmascere, gemmas agere, gemmas protrudere, *Vel.*
Pupjček, čku, *m.* *dim.* Näbelchen, *n.*
Pupkořezná baba, *ol.* Hebamme, *f.* Konáč.
†Pupkowec, wce, *m.* zrostlina, omphalea.
Pupkowý, 3. Nabel-; p—wá bylina, Bruchkraut, *n.* Durchwachs, *m.* perfoliata, bupleurum rotundifolium, *Linn.* *hung.* búvák-fü.
Pupownjk, u, *m.* s. pupkowá bylina, Durchwachs, *Vel.*
Půra, y, *f.* Schubkarren, *m.* (Bergb.) pabo, (onis), *m.*
Purga, y, *f.* *sl.* ein an beyden Enden zugespitztes Hölzchen zum Spielen, das wegspringt, wenn man es mit einem Stab auf die Spitze schlägt: hra na purgu.
Purgácye, *f.* *sl.* purgácya, hie u. da auch furgácya, y, *f.* *sl.*, Purgirmittel, *n.* laxativum; 2) Lagiren, *n.* purgatio.
Purkmistr, (purgmistr), a, *m.* přednj zprácwce města, Bürgermeister, *m.* consul (bey *Vel.* auch ein Konsul in der römischen Republik); -strowá, é, *f.* -inn, *f.* d. Frau des B-ers, conjux consulis; -ský 3. den B-er betreffend, consularis; -stwj *n.* Bürgermeisteramt, *n.* B-rstelle, consulatus, *Vel.*
Purkrabě (purgkrabě), *gen. et acc.*-bi, *Vel.* Burggraf, *m.* burggravius, (comes, palatinus); neywyšsj purkrabě, Oberstburggraf (in Böhmen), supre-

mus burggravius; -bka, y, f. Burggräfinn, burggravii conjux, (burggravia); -bský, 3. burggräflich, burggravialis; -bstwj, n. Burggrafenamt, n. Burggrafschaft, f. burggraviatus.

Purkrabj jho, m. Burggraf, ein Wirthschaftsbeamter, praefectus oeconomicus.

Purkrechtnj 1. zákupnj, emphyteutisch, emphyteuticus; p-nj práwo, zákup, Emphyteusis, f. emphiteusis; plat auročnj neb purkrechtnj; pronágem gruntu pod plat purkrechtnj, Pr. grunt poplatný aneb purkrechtnj, Pr.

Pûrnjk, a, m. trekýř, Schubkarrner, Trecker, vector, *Syl.*

†Puršyka, y, f. zrostlina, purshia.

Pûsobce, m. der etwas wirkt, bewirkt, Stifter, Verursacher, actor, effector.

Pûsobenj, n. Wirkung, Wirksamkeit, f. efficientia, efficacitas, efficacia.

Pûsobjm, il, iti, wirken, a) thun, handeln, agere; b) zu Wege bringen, auswirken, auch bilden, valere, efficere, perficere, formare: swau moc v wywolených bude pûsosobiti zásluha krwe Krystowy, *K.*; s. auch moc.

Pûsobný 3. wirksam, efficax; -nost, f. W-keit, f. efficacia.

Pûsobugi, selten für pûsobjm.

Pussa, y, f. *sl.* Sau, f. sus.

Pussčička, *sl.* s. pusstička.

Pussička, pussika, *dim.* v. pussa.

Pusska, y, f. (πυξις, pyxis), Büchse, a) ein Behältniß, pyxis, *Vel.* b) zum Schießen, bombarda; 3) *ol.* s. pykšla, *D.*

Pusskář, e, m. Büchsenmacher, Büchsenmeister, m. (artifex) bombardarius; 2) Feldschütz: pusskář aneb polnj střelec. *Vel.* (3. *sl.* überhaupt Schütz); -řka, y, f. -inn f. -ria; -řský 3, -stwj, n. etc. wie bey pekař; 2) *sl.* s. střelec.

Pusskowý 3. *sl.* s. pussný.

Pusskworec, bess. prustworec, *D.*

Pussný 3. (bussný? v. baucham), prach, *sl.* Schießpulver, pulvis pyrius.

Pusspan, u, m. (πυξος), Buchsbaum, m. buxus; -nowý 3. buchsbaumen, aus Buchsbaum, buxeus; b) den Buchsbaum ähnlich.

Pusskadlo, a, n. Laßeisen, n. scalpellum.

Pusskář, a, m. Springhengst, Beschäller, m. equus admissarius.

Pusskátko a, n. s. pusskadlo.

Pusstička, y, f. *dim.* v. pusska, Büchschen, Büchslein, n. pyxidicula.

Pûst, *genit.* postu. m. Fasten, n. a) Enthaltung der Speise, jejunium, abstinentia cibi; b) Enthaltung des Fleisches, abstinentia carnis; pûst mám, s. postjm se; 2) Fasttag, m. dies jejunii. 3) d. Fasten, vierzig Tage vor Ostern, tempus quadragesimale.

Pustak, ti, f. *sl.* folg.

Pustatina, y, f. *sl.* s. pustina; b) eine Pußta (Heide) in Ung. Vgl. pustotina.

Pustjm, *fut.* il, iti, pusstěn, *imper.* pusť, lassen, a) von sich gehen lassen, z. B. Menschen, Blut, Rülps etc. mittere; knihu na swětlo p. - ans Licht treten lassen, - in lucem emittere; dáti sobě pustiti, od. žilau sobě dát pustiti, Ader lassen (von Patienten), statt Ader schlagen lassen,

sanguinem mittere, od. jubere venam incidi, sinere venam incidi; pustiti, od. zilau pustiti, Ader lassen, (Chir.), venam incidere; slowo mimo vssi s wětrem pustiti, *K.* autok pustiti Angriff thun, Sturm laufen laßen, impetum, assultum facere; ssturm k městu pustiti, *Vel.* střelbu k pewnosti p. *Id.* pustil naň autrpné práwo, i. e. mučenj, *Id.*; pustiti, paussstěti strach na někoho, - Furcht einjagen, timorem injicere; hlas pustj se o proměně auřadů, *Vel.* b) gehen lassen, *a*) erlauben zu gehen, sinere aliquem ire, z. B. někoho do zahrady p., - in den Garten lassen; *β*) v. sich lassen, z. B. Bedienten ɛc. mittere, dimittere, missum facere; wodu paussstěti, s. močjm; 2) wjtr p., einen Wind lassen, flatus emittere, pedere; dussi pustiti, den Geist aufgeben, mori, *Com.* 2) loslassen, mittere: pes popadl wola za vcho, a nepustil, až mu vcho vtrhl; 3) abtreten, überlassen, z. B. sein Haus, cedere alicui aliqua re, z. B. domo, auch alicui aliquid: pustjm ti ten dům za 2000 zl. nadánj chudým k vžjwánj pusstěna byla; swobodu pustiti, erlauben, licentiam dare, *Syl.* wůli dětem p-ti, zu viel erlauben, indulgere, *Id.* 4) schießen lassen, fahren lassen, z. B. Seil, Zügel ɛc. remittere: vzdu sobě pustiti, a we wssecko gjti, *K.* 6) abschießen, fig. v. den Farben, fugere, evanescere; verschießen, d. Farbe verlieren, decolorari, colorem amittere; b) sich wegbringen, entfernen lassen, posse tolli: wápno každé pustj, to nechce pustit, bys ho sskrábala, gak chtěla; 7) ablassen, fahren lassen, abstehen v. etwas, entsagen, mittere, desistere, missum facere; renunciare (rei): pustil od bludu, auch po swém bludu; pustil od žaloby, od autoku, - stand ab, - missum fecit; wsseckén hněw mimo sebe pustil, - ließ fahren; 8) verzagen, dejici de spe: plawcy o žiwotu swém pustili; pustil o sstěstj; do konce o sebe pochybowal a pustil; 9) aufthauen (*neutr.*) schmelzen, aufgehen, sich auflösen, z. B. das Eis, liquescere, liquefieri, solvi, resolvi: té nocy pustilo, - fiel ein Nachlaßwetter ein; s. auch paussstjm.

II. *rec.* p-iti se, sich einlassen, in eine Sache, descendere in rem, auch ingredi, subire rem, auch committere se in rem: tuze daleko se pustiti, sich zu weit einlassen, nimis longe progredi; pustiti se na moře, do swěta, do cyzých zemj, sich auf's Meer, in d. weite Welt, in fremde Länder begeben; pustiti se do pláče, do smjchu ɛc. *sl.* in Weinen, in Lachen ausbrechen, in risum verti; do Němec ɛc. se p., t. g. obrátiti; nepaussstěg se tam, gehe nicht hin; 2) po někom, verfolgen, prosequi; Farao pustil se wogensky po Izraelowi; pustili se po nich, gakoby se lili na ně, *K.* po něčem, sich ergeben, nachgehen, dedere se, po nezřjzených žadostech se pustiti, *K.* 3) *cum gen.* v. etwas ablassen, missum facere: pustiti se swěta; s. spustjm se; 4) an-

fangen zu fließen, zu gehen: krew se mi z nosu pustila; hljsty (sskrkawky) se mu pustily; pustil se déssť.
Pustnu, pustl, nauti, wůste werden, eingehen, zu Grunde gehen, in vastitatem redigi, labi, ruere, interire.
Pustina, y, *f.* Wůste, *f.* Wůsteney, *f.* desertum; pustiny tohoto swěta; ležj pustinau země, *Vel.*
†Pustoryl, a, *m.* zrostlina, philadelphus, (ist eigentl. russisch.)
Pustossjm, il, iti, *sl.* wůste machen, verwůsten, vastare.
Pustota, y, *f.* Wůstheit, *f.* Zustand der Verwůstung, vastitas: zemi w pustotu uwedl, *Vel.* w pustotu upadlo město, *Id.*
Pustotina, y, *f.* vorh. pustotina hradu, *Haj.* pusté mjsto, pustina, pustotina, *Syl.*; b) s. pustatina b): pustotina aneb paussť (Horeb), *Vel.* Putow. sw.
Pustowka, y, *f.* *sl.* s. postolka, *Ryb.*
Pustownjk, -čka, *f.* *sl.* s. paustenjk.
Pustý 3. (*abs.* pusto), wůste, wůst, a) öde, vastus; b) ohne Einwohner, desertus, vastus; c) ungebaut, incultus.
Puť, puť! *interj.* vocandi gallinas, *D.*
Puténka, y, *f.* *sl.* s. putnice.
Putera, y, *f.* *sl.* eine Wanne zum Kåsemachen.
Půtka, y, *f.* malá bitwa, Scharmitzel, *n.* velitatio; b) Wortstreit, *m.* contentio, certamen; c) s. kwapka 2).
Putna, y, *f.* (*hebr.* bath, ein gewißes Gefåß, πυτος, βυττις, βουτιον, angelsåchsisch bytte, franz. boute; nach *Lesch.* von slaw. pút, (*russ.* put, Weg, *m.* via), gleichsam putná nádoba, Reisegefåß, *hung.* puttony, Butte, Bůtte *f.* sinus, labrum, *Schel.* cupa dorsuaria, oenophorum, *Ryb.* *Jer.* 6,9. wodnj putna, Wasserbůtte.
Putnám, al, ati, *sl.* fesseln, verkoppeln, copulare, vincire: koně, ptáka 2c. putnati, zaputnati.
Putnář, e, *m.* Buttenträger, *m.* (bey der Weinlese, racemifer); -řka, y, *f.* -inn, *f.* *Syl.*
Putnice, *f.* eine kleine Butte; 2) Schaube, *f.* Mantel, *m.* (Überhang, *m.* Oberkleid des Frauenzimmers, chlaena, laena, *Syl.* -čka, y, *f.* *dim.* hiev.
Putowánj, *n.* Wandern, Reisen, *n.* peregrinatio; 2) Wallfahrt, *f.* peregrinatio religiosa; putowánj dusse, Seelenwanderung, metempsychosis, *Kram.*
Putownj 1. Reise-, putownj kniha, (jako wůdce), Reisebuch, *Vel.*
Putugi, owal, owati, reisen, wandern, peregrinari; 2) wallfahrten, peregrinari, -túwám, ati, *sl.* *fr.*
†Půwab, u, *m.* Reiz, *m.* illecebra, *Puchm.*; *pl.* půwaby, soll d. Reize, (charmes, attraits, z. B. d. weiblichen, (sonst krásy, wýtečnost, s. podegmu), ausdrůcken, nach *Puchm.*; -bný 3. reizend? s. milostný 2).
Půwěrčiwý, s. powěrčiwý.
Půwod, a, *m.* Urheber, *m.* auctor, dux; 2) Klåger, (gerichtlicher), actor; 3) od. půwodkyně, *f.* -inn, *f.* auctor, auctrix. *Lomn.*
Půwod, u, *m.* Ursprung, *f.* origo; Grundursache, *f.* causa primaria, causa principalis, *D.*
Půwodce, *m.* s. půwod, a.
Půwodkyně, s. unter půwod, a, *D.*
Půwodnj 1. ursprůnglich, principalis, primigenius, primus,

originell, originalis; - ně, *adv.* ursprünglich, originaliter.

Puzenj, *n.* Antrieb, *m.* Antreibung, *f.* impulsus, incitatio, concitatio.

Puzykán, u, *m.* s. řemdycha.

†Pužina, y, *f.* zrostlina, calcitrapa.

Půžitek, tku, *m.* s. požitek: w půžitcých mjti.

Pych, u, *m.* Gewaltthätigkeit auf einem Grundstück, Frevel, *m.* violatio fundi, (vis minor): pych gest, když kdo lesy (cyzý), keř winičný přeseká, w potocých lowj rc. Pr. 2) Frevel, *m.* Übermuth, Vermessenheit, *m.* insolentia: z pychuk gest to mluwil prorok ten, nebogž se ho, *Deut.* 22, 19. pych prowodili nad lidem Božjm, *K.* z pychu swéwolně zhřessil, *K.* pych a nádhernost, *K.*

Pýcha, y, *f.* Stolz, *m.* Hoffart, *f.* Hochmuth, *m.* superbia, fastus, arrogantia: za pýchau palice chodj, *prov.* der Stolze kommt öfters übel an; 2) Übermuth, *m.* insolentia: w pýchu a vkrutnost proti prawým dědicům se wydá, *K.* vgl. pyssně; 3) *sl.* Luxus, *m.* luxus.

Pýchám, al, ati, stolziren, stolz thun, superbire, *B.* kdo ſſtěstjm pýchá, pozdě pýchy pyká, *prov. Cyr.*

Pyči, pyčeš, pykal rc. s. pykám: gich litugeš a pyčeš, *Vel.*

Pýčka, (bess. pjčka od. pečka), *dim.* v. pec, Öfchen, *n.* fornacula.

Pyglugi, owal, owati, bügeln, laevigare, (ferramento laevigatorio), *D.*

Pykám, al, ati, (*boh., non sl.*) s. litugi 1): pykáli, že tě vrazyl? *Com.* - ánj, *n.* s. litowánj.

Pýkám, al, ati, *fr.* v. peku, bess. pékám.

Pykánj, *n. verb.* v. pykám, Reue.

Pýkáwám, ati, bess. pékáwám.

Piklink, a, *m.* vzený herynk, Bückling, halec infumatus.

Pyknu, *fut.* kl, knauti. s. pykám.

Pykſla, y. *f.* Dose, Büchse, *f.* pyxis; - lička, y, *f. dim.*

Pýř, s. peyř, u, *m. sl.*, perňa.

Pyramid, u, *m.* od. pyramida, y, *f.* Pyramide, pyramis, (idis) *f.*

Pýřenj, *n. sl.* pýřeň, u. perňa, (vgl. πυρ), Loderasche, Flockasche, *f.* glühende Asche, cinis candicans, favilla candicans, od. blos favilla, *hung.* pernye.

Pýřenice, *f. mor.* vorh.

Pýřj, *n.* s. pýřenj.

Pýřjm se, s. peyřjm se, *B.*

Pýrkatý 3. gefiedert, pennatus.

Pýrko, pérko, a, *n. dim.* eine kleine Feder, parvus calamus; 2) eine kleine Flaumfeder, plumula; 3) Federbusch od. Blumenstrauß auf dem Hut, crista; 4) fig. Bekritteln, *n.* Hohn, *m.* cavillatio, irrisio: bez pýrka neodegdeš, *Lomn.* & *sl.*; *pl.* pýrka, wlásenjčko neb nitky w kwětu, d. Fäserchen mitten in Blumen, filamenta, stamina, *Vel. N.* & *R.*

Pýro, bess. péro.

Pyrk (pirk), i, *f.* s. prk.

Pyruč, e, *m.* (v. baroccia, barotum, altlat. birota, birotum), Halbchaise, *f.* Pirutsch, etwa carpentum levius.

Pysk, u, *m.* Lippe, *f.* unedler Lefze, *f.* labium, labrum; 2) Schnabel, *m.* des Vogels, rostrum: zagečj pysk, Hasenscharte, *f.* labium leporinum; dolegſſj (ploskatý) pysk, hořegſſj pysk

pisskaly v warhanů, d. untere u. obere Lefze, labium inferius, superius; 3) Rüssel, *m.* rostrum.

Anm. *sl.* sagt man pysk nicht von Menschen (außer im verächtlichen Sinne), sondern nur v. Schweinen, Vögeln, u. drgl. auch slonowý pysk, Rüssel, proboscis.

Pyskáč e, *m. sl.* ein übermüthiger Mensch, superbus; 2) *boh.* s. pyskatý?

Pyskačka y, *f. sl* d. Füllkanne mit einem Schnabel (Bierbrau.)

Pýskám, al, ati, (*sl.*) besudeln, inquinare, commaculare.

Pýskám se, (piskám se), al, ati, w něčem, herum wühlen, herum arbeiten, (volutari): pýskáme se neužitečně w těch zemských wěcech, *Com.* - w zemi, *Id.* w sláwě a rozkossech, *Id.*

Pyskaně, (ňa), *sl. f.* d. gern schimpft u. zankt.

Pýssjm se, *sl.* s. pýchám; - s něčjm, auf etwas stolz seyn.

Pyssnjm, ěl, ěti, stolz werden, superbire.

Pyskor, u, *m. sl.* s. purğa.

Pyskatý 3. große Lippen habend, labrosus, labiosus; 2. 2) s hubatý (který hubuge, der ein loses Maul hat.)

Pýssek, sska *m.* hoffärtiger, superbus.

Pyssček, u, *m. sl. dim.* v. pysk.

Pyssnjm se, iti, s. pýchám.

Pyssný, 3. stolz, hochmüthig, hoffärtig, superbus, elatus, fastuosus, arrogans; b) übermüthig, insolens; auch mit dem Dat. pyssnj gsau nám, - gegen uns, *Cyr.* Bohu pyssnj byli, *K.* - ně, *adv.* superbe, fastuose, insolenter, arroganter: pyssně se na nich wychlazowal, *K.* pyssně a vkrutně ho mstili, *K.* - nost, i, *f.* s. pýcha.

Pytel, tle, *m.* (franz. bluteau, alt batel, mittell. buletellus), Sack, *m.* saccus, (Beutel); chmelničný pytel, Hopfensack, sac. humularius; - zemj nacpaný, Erdsack, *D.* 2) *sl.* s. pytljk β), *Syl.*

Pytlačjm, il, iti, s. vytlařjm.

Pytlačka, y *f.* s. pytlářka.

Pytlák, a, *m.* folg.

Pytlář, e, *m.* Raubschütz, Wildschütz, Wilddieb, *m.* praedo ferarum, venator clandestinus, fur ferarum; - řka, y, *f.* des Raubschützen Weib, uxor praedonis ferarum; řstwj, *n.* Wildschützengewerb, *n.*

Pytlařjm, il, iti, fremdes Wildprett, ohne Befugniß schießen.

Pytljček, čku, *m.* Säckchen, *n.* sacculus, saccellus; ofěrnj, *p.* Klingelbeutel, sacculus tinniens; p. na wlasy, Haarbeutel, etwa sacculus crinalis; lékařské pytljčky Kräutersäcklein, sacculi medicinales.

Pytljk, u, *m.* ein kleiner Sack, a) v. Leinwand, Leder, rc. saccus, sacculus; b) ein Beutel, *α*) zum Gelde, marsupium, crumena; mastný pytljk, wohlbespickter Beutel, *Com.* β) zum Mehle, in der Mühle, incerniculum, *Syl.*

Pytlikář, e, *m. sl.* Mühl-Beutelmacher, incernicola; - řka, y, *f.* - inn. *f.* - la, od. - lne uxor - řský 3. pytlikářská wlna; - stwj rc. wie bey pekař.

Pytlina, y, *f. sl.* das Beuteltuch.

Pytlowý 3. Beutel-, pytlowé plátno, vorh.

Pytlowánj *n.* (auch pytlo a, *n. sl.*); *verb.* v. folg. b) Beutelwerk, *n.* in der Mühle instructus in-

cernicularis,(succretorius), instrumenta incerniculi.

Pytlugi, owal, owati, beuteln, durch dem Beutel (fein) mahlen, auf der Beutelmühle mahlen, incernere.

II. *rec.* p-ti se, fein gemahlen werden, tenuiter moliri; 2) fig. *sl.* strömen.

†Pýtwa, y, *f.* Chemie? Anatomie? *Berchth.*

Q.

Quadrát, u, *m.* čtyrhraný klobauček kněžský, Quadrat, pileolus quadratus *R.* 2) überhaupt etwas Viereckigtes, z. B. ein Brett, quadratum.

Quadrant, u, *m.* Quadrant *m.* (Werkzeug), quadrans; Quadrant des Steinschneiders, index basellae.

Quartýr, u, *m.* Quartier, besonders Soldatenquartier, *n.* mansio, hospitium; v někoho w quartýru býti, *R.*

Quartýrmistr, a, *m.* Quartiermeister *m.* militaris hospitii designator.

Quentjk, u, *m.* s. kwentjk.

Quitancý 1. Quittung, apocha, insgemein quietantia.

Quitugi, owal, owati, quittiren, apocham exhibere.

Anm. Vorstehende Wörter werden auch mit k geschrieben, z. B. kwitancý.

R.

Ráb, u, *m.* Raab, kön. Freist. u. Festung, in Ung. Jaurinum, *hung.* Győr.

Rab, a, *m. sl.* s. wězeň; 2) Sklav, *m.* mancipium: gá negsem twog rab.

Rabice, *f.* Raabfluß, in Ung. Arabon. 2) Schragen, *m.* ?

Rabjn, a, *m.* Rabiner, Rabinus, *K.*

Rabowna, y, *f. sl.* s. zalář.

Rabownjk, a, *m. sl.* s. zagimač.

Rabstwj, *n. sl.*, zágem, Gefangennehmung, Gefangenschaft, *f.* captivitas.

Rabugi, owal, owati, *sl.* s. zagjmám u. plundrugi.

Rábský, bess. Rawennatský, Ravennater, (Weintraube,) spionia, *R.*

Rabuše, *f.* (*dalm.* rabbos), wrub, Kerbholz, Kerbstock, *m.* talea, tessera: na rabušši hřessiti.

Rác, e, *m, sl.* (*et Cyr.*) Raitze, *m.* Rascianus, Illyrius; 2) eine Art schwarzer Weintrauben; -cký 3. raitzisch, R-nicus.

Ráče, ete, *n.* folg. ein junger Krebs

Račeg, *sl.* s. rabsse.

Raček, čka, *m. dim.* Krebslein.

Rachetle, *f.* s. Raketle.

Rachna, y, *f.* ein Weib, das großes Maul, Gosche hat, foemina lingvae lascivae.

Račj 1. Krebs-, cancrinus; račjm chodem lézti; račjm chodem t. g. opáčně, zpátečně se wésti, übel ausschlagen, den Krebsgang gewinnen, male cadere, *Syl.* račj oko, Krebsstein, *m.* Krebsauge, *n.* oculus cancri, oculus cancrinus, lapis cancrinus.

Rachocenj, *n.* Geräusch, *n.* strepitus, fragor.

Rachotjm, il, iti, Geräusch machen, strepitum edere.

Račice, *f.* Krebsweibchen, *n.*

Račina, *f.* Krebsgeruch, *m.* odor cancrinus, r-nau páchnauti, krebseln, cancrum olere.

Ráčim, il, iti, geruhen, wollen; velle, non, gravari (dignari); in höflichen Redensarten; ani žádati, ani potřebowati neráčíte. Vel. 30 gste s auražem bomá přigeti ráčili, Zerot. nemocý namísstňeni býti ráčite, Id. 21 s. chtíti, chtiě míti: kdo a na které hranice Bůh ráčí, tu prásj. K. co hrdlo od. co dusse ráčí, hognost wsseho, d. Hülle u. Fülle, jeder nur mögliche Genuß, D. co gen dusse ráčí, alle ersinnliche Freude, D.

II. *rec.* ráčiti se, *cum praep. et instr.* sl. einander gut seyn.

Ráčký, 3 illyrius, Rascianicus, Raigisch, despota Ráčký, Vel. za Ráčkau zem, k wýchodu slunce, při auzkém moři. - Cyr.

Ráď, od. rjad, u. *m.* sl. s. nábodj.

Ráď (altdeutsch roid, redi, fertig, schnell, engl. Ready, paratus), ráda, rádo, *plur.* rádi, rády, ráda, *adj.* *abstr.* *comp.* radssi, *sup.* neyradssi (*adverbialiter* raděgi (*K.* auch radsse), neyraděgi, gern, libenter; ráda se chtěwssi zmyti, *B.* rád sem chtěl s nim mluwiti; gjž sem sama ráda, že se pracowali: rádsi rád z te dusse, *K.* rádbych tomu, ich wünschte es, id in votis habeo; rád (ráda) bo widjem od. mám, sl. ich sehe ihn gern, amo eum; rádo se mi přede, stáwá, sl. ich spinne, stehe auf. mit Lust; rád radj, rada tancuge, sl. er arbeitet, sie tanzt gern; rád gsem, sl. es freut mich: rád gsem, že sy přissel; rád nerád, man mag wollen od. nicht, nolis velis; sive libenter, sive non: musyl rád nerád wýcowáo slysseti, Com. s. auch raděgi.

Rada, y, *f.* Rath, *m.* a) den man giebt, od. bekommt: radu dáti, dáwati, Rath geben, consilium dare, suadere alicui, auctorem esse alicui; radu bráti (s někým), za radu žádat (někoho, sich Raths erholen bey jemand, zu Rathe ziehen, um Rath fragen, consulere aliquem, auch consilium petere ab aliquo, adhibere aliquem in consilium; newj sobě žádné rady dáti. Cyr. er weiß sich nicht zu rathen; b) Überlegung, Berathschlagung, consilium, deliberatio: radu bráti, wzjti (s ginými, Vel.) zu Rathe ziehen, adhibere aliquem in consilium, auch consulere aliquem: P. Beze k radě bráti, Vel. radu držeti, rady stáwati, Syl. überlegen, zu Rathe gehen, Rath halten, berathschlagen, consulere, consultare, in medium consulere, deliberare: rady o to mezy sebau skládali, Com. radu kowati proti krwi newinných; w radu zlau se scházeti; c) Rathschläge, pl. Plan, m. Anschlag, m. consilium: gisté a neproměnné rady Boží, *K.* wykonání rad a uložení, *K.* rady a usylowání gegich trestce, zamjtá a kazy, *K.* po radě páni mandrý býwagi, *prov.* sl. sero sapiunt Phryges; d) Rathschluß, *m.* senatus consultum, Luk. 23, 51. (selten); e) eine Versammlung Menschen, d. zusammen kommen, etwas zu überlegen, consilium, senatus: stará rada, d. vorherige Rathsversammlung, Senat, od. dessen Mitglieder; *opp.* nowá rada; radu osaditi, den Rath besetzen, d. h. d. Mitglieder ernennen, senatum legere Vel.

dworsk a wegenská rada, Hofkriegsrath, insgemein consilium belli aulicum; f) eine einzige Person dieses Collegii, consiliarius, a consiliis: tegná rada, geheimer Rath, a consiliis secreti oribus, rada v práwa, Justitzrath, *m.* ? *P.*

Anm. In der letzten Bedeutung schreiben einige (auch *Com.*) radda, nicht rada, z. B. radda saudu komornjho, *Vel.* G. G. skutečné tagné raddy, *Neg.* und es wäre allerdings zu wünschen, daß dieser Unterschied allgemein beobachtet würde.

Radamáš *e*, *m.* ein Abgott der heydnischen Böhmen.

Rádce, *m.* Rathgeber, consiliarius, consiliator, auctor, suasor; rádce, rada, senator, senatorius, consiliarius, *Syl.*

Raděgi, s. rád: raděgi woljm umřjti: wolj raděgi sebe k zkáze přiwesti, *Vel.*

Raden, dna, radno, s. radný.

Radjček, *dim.* v. rád, gar sehr gern, libentissime.

Radjm, il, iti, rathen, Rath geben, suadere alicui, consilium dare, auctorem esse alicui; k něčemu, zu etwas, suadere rem, auctorem esse rei, auch raditi od. něčho, *Syl.*

II. *rec.* raditi se (o něco), rathschlagen, berathschlagen, sich berathschlagen, überlegen, consultare, deliberare. 2) sich mit jemand berathschlagen, zu Rathe ziehen, um Rath fragen, consultare aliquem.

Radka, y, *f.* Weibsnahme.

Radlice, *f.*, *sl.* lemeš, e, *m.* Pflugschar, *f.* vomis, vomer.

Rádlo, *a*, *n.* vorh nach *R.* viereckigter Rührhaken, *m.* vomer.

Radnj, 1. (auch rádnj) Rath-, Raths-; senatus (*genit.*), z. B. radnj dům, Rathshaus, curia, od. sedes senatus; radnj pán, auch blos radnj), Rathsherr, Rathmann, senator; r. pjsař, Rathsschreiber, scriba senatus; r. swětnice, s. folg. 1.

Radnice, *f.* Rathsstube, *f.* Rathzimmer, conclave senatus; 2) Rathhaus, curia od. sedes senatus, *Syl.*

Radný (rádný, *K.*) (*abs.* raden, dna, dno), rathgebend, suasor, suadens: djtkám mým raden a pomocen byl, *Pr.* měl ho w podezřenj, žeby tohoaučinku raden a nápomocen byl, suasor et adjutor; aby mu byla rádna k zachowánj hrdla, *K.* 2) weise, zu rathen fähig, consilii plenus: maudrý, radný, wzácný pán, *Vel.*

Radodagný 3. *sl.* der gern giebt, liberalis.

Radoň, (Raduň,) ě, *m.* Charon.

Radořečný, 3. *sl.* s. mluwný.

Radosst, ě, *m.* Radogast, der (660 Wien. Klafter) hohe Berg, also der höchste in Mähren, an der Schles. Gränze.

Radost, i, *f.* Freude, *f.* laetitia, gaudium.

Radostnjku, u, *m.* *sl.* Gevatterkuchen, den ihnen d. Wochnerinn schickt; 2) s. křtiny.

Radostný 3. freudig, erfreulich, Freude machend, laetus, hilaris; 2) mit Freude verbunden, laetus, hilaris; -ně, *adv.* laete, hilariter.

Radowanky, *f.* *plur. gen.* radowánek, Freudenmahl, Freudenfest, *n.* convivium laetum, charistia, *Syl.*

Radsse, comp. v. rád.

Radugi se, owal, owati, sich freu-

en, gaudere, laetari; něčemu, se radowati, sich über etwas freuen, gaudere, laetari re, (percipere) gaudium (laetitiam) ex re.

Rasige, *f.* (aus dem Griech. γραφιον) folg. -gowý, 3. zum Griffel gehörig: rasigowé pauzdro, graphiarium.

Rasika, y, *f.* Griffel *m.* a) zum Schreiben stilus (stylus), graphium. b) zum Lesen, stilus; c) der Zeuger der Sonnenuhr, *Com.* 2) Zuchtruthe? virga: ti rasiku drží, a na auřadech sedí; *Vel.* (auch *sl.* Zuchtruthe,); -čka, y, *f. dim.*

Rasnowka, y, *f.* zrostl. Rasnia.

Ráj, e, *m.* Paradies= *n.* paradisus; ráj swatý, Eden, sedes Adami et E. *Syl.* b) der Himmel, der Sitz der Seeligen, sedes beatornm, *B.*

Rajský 3. Paradies-, z. B. rajské dřewo Paradisholz, Aloeholz, *n.* xylalole, agallochium; rajské gablko. Paradiesapfel, fructus mali pumillae. b) Koloquinthe, colocynthis; rajský pták, Paradisvogel, paradisea, *Linn.* pica paradisi, *Klein.* bey andern, manucodiata; rajský dwůr (ambjt), Klostergang, *m. D.*

Rak, a, *m*, Krebs, *m.* a) im Wasser, cancer; b) am Himmel, cancer; c) ein böses Geschwür, cancer, carcinoma.

Rakauský 3. österreichisch, austriacus; -sky, *adv.* -ce.

Rakausy, *f. plur.* (vom Schloß Rötz, *ol.* Rakez, Rakauz genannt, *Dur.*), *genit.* Rakaus, *dat.* Rakausům, *acc.* Rakausy, *loc.* Rakausých, *instr.* Rakausy, Oesterreich, Oestreich, Austria.

Raketle, *f.* Rackete, *f.* missile pyrium, (bolis?), *Syl.* (unter kaule).

Rákos, s. rákosý, *R.*

Rákoska, y, *f.* Rohrstock?

†Rákosnjk, u, *m.* zrostlina, arundinaria.

Rákosnjk, a, *m.* Rohrsperling, Rohrspatz, *m.* calamodites, passer arundineus, *R.*

†Rákosowec, wce, *m.* zrostl. thrinax.

Rákosowý 3. Schilf-.

Rákoš, e, *m. sl.* Geschrey, tumult; 2) Reichstag, *m.* comitia, (eigentl. polon.)

Rákosý *n.* Schilf, Rohr, *n.* arundo, canna, *sl.* ssáchor, ssásj; rákosý cukrowé, Zuckerrohr, *n. Kram.*

Rakowičky, rak owiny, s. unt. oko.

Rakowitý 3. rozžjrawý, krebsartig, canceraticus, *D.*

Rakowničán, a, *m.* ein Rakonitzer, Raconicensis; -nka, y, *f.* -inn *f.* Raconicensis.

Rakownjcko, a, *n.* der Rakonitzer Kreis, circulus Raconiciensis.

Rakownický 3. Rakonitzer, Raconiciensis.

Rakownjk, a, *m.* d. Stadt Rakonitz, in Böhmen, Raconicium.

Rakussan, a, *m.* Oesterreicher, *m.* Austriacus; -nka, y, *f.* -inn. *f.* -ca.

Rakwice, *f.* s. rakew.

Rakáwky, s. unter oko.

Rakyta, *sl.* s. rokyta.

†Rakytnjk, u, *m.* zrostl. hippophaë, (ist eigentl. russisch.)

Rám, u, *m.* Rahm, *m.* um ein Bild 2c. margo, ora; roztahowacý rám, Schweifrahme des Bortewirkers, expansile *R.*

Ramár, a, *m.* (aus dem deutschen Rammel, festuca), s. lamár, sstemsljk.

Rámec, mce, *m.* ein kleiner Rahm; ssicý rámec, Nähraßm, jugum ad suendum.

Rámček, ečku, *m. dim.* Rähmchen, *n.*

Rámě, ene, *n.* (αρμοσ, armus, engl., dän., schwed. Arm), Arm, *m.* der Untertheil des Arms, v. der Hand bis an den Ellenbogen, Unterarm, Vorderarm, *m.* brachium, *Syl.*

†Ramenáč, e, *m.* beylozilec.

Ramenatjm, él, ěti, breitschulterig werden.

Ramenatý 3. breitschulterig, latis humeris.

Ramenáty k oknu, Kreuzzirkel, arcus decussati.

Rameno, *a, m.* Arm, *m.* a) eines Menschen, überhaupt brachium, insbesondere der Oberarm, der Obertheil des Arms, v. der Schulter bis an den Ellenbogen, lacertus, *Syl.* pomazánj ramenau a plecý, *Vel.* swětské rameno, brachium seculare, *Vel.* swětského ramene pomoc, *Com.* 2) was dem menschlichen Arme ähnlich ist, z. B. rameno řeky, der Arm eines Flußes, brachium, ramus: rameno od oge, d. Armen an der Deichsel, crura temonis; ramena w mlýnském kolu rc. 2) Schulter an Menschen, humerus: na ramenách nésti, nosyti, auf den Schultern tragen, humeris ferre, gerere, gestare, portare.

Raménko, od. ramýnko, *a, n. dim.* ein kleiner Arm, Aermchen, *n.* brachiolum.

Rameyzljk, Kugelzieher, *m. D.*

Ramjř, e, *m.* Handlanger in Schmelzhütten, operae fusorum.

Ramlice, *f.* Häsinn, *f.* lepus.

Ramlugi se, owal, owati, sich begatten, v. Haasen.

†Ramondka, y, *f.* zrostlina, ramondia.

Rampauch, u, *m.* (aus dem franz. rempart), Schwibbogen, *m.* fornix, arcus.

Ramugi, owal, owati, (*obs.*) verrammeln, obstruere.

Ramze, *f.* cybule neb česnek lesnj, Ramsel, allium ursinum, *Linn. R. A.* 801. *n.* 281. (wächst in den Wäldern bey Deutsch-Liptsche).

Rána, y, *f.* Wunde, *f.* vulnus; bodená rána, Stich, *m.* z. B. des Schwerdtes, der Nadel rc. ictus, punctum; sečená rána, Streich, Hieb, *m.* ictus; střelená r., Schuß, *m.* suchá r., Faustschlag, ictus; r. meče, Schwerdtstreich, *m.* ictus gladii; 2) Schlag, Schuß, ictus; rána z děla, Stückschuß, tormenti ictus; na ránu zdálj, (bess. *sl.* na dostřelenj), einen Büchsenschuß weit; 3) Anlauf, Wurf, *m.* incursus, impetus; z rány mu vskočil, *Cyr.* přissel mu na ránu; z rány Bohu nikdo neuteče; z rány Bežj mocně wyskočiti; býti na ráně, aby na tě déssť, sněh, kraupy, horko y zyma bjti mohlo; ten dům gest na ráně, das Haus liegt im Anlaufe, domus exposita est incursui; ránu zaměřiti, den Hieb od. Streich führen, ictum intentare; ránu zastawiti, den Hieb zurückhalten, auspariren, ictum inhibere, avertere: ránu sobě vhoniti, rány dostati, eine Wunde bekommen, vulnerari, vulnere affici; 4) Knall, *m.* fragor; ránu dáti, Knall geben.

Ráňám, ati, *sl.* s ronjm.
†**Randř**, e, *m.* - stwj, s. ranlék.
Ranc, s. ranec, *Leschka.*
Randa, y, *f. sl.* s. hadra.
Ráně, *adv.* früh, zeitig, frühzeitig, mature.
Ranec, nce, *m.* (aus dem deutsch.) Ranzen, Reisebindel, Felleisen, *n.* sarcina, *pure sl.* nossťa, batoh, batůžek, *boh.* nůsse, nůssťa, auch šlec, (gebildet aus Filz, od. Felleisen).
Raněgi, *adv. comp.* v. raně, ráno, *B. Wrat.*
Raněnj, *n.* Verwundung, *f.* vulneratio, sauciatio.
Raněný 3. verwundet, sauciatus.
Ranhogič, e, *m.* s. ranlék, *Neg. D.* -ctwj, *n.* Wundarzeneykunst, *f.* chirurgia.
Ranjčko, a, *n. dim.* sehr früh, in aller Frühe, multo mane, bene mane; mit Anbruch des Tages, prima luce.
Ranjm, *fut. ex.* il, iti, en, verwunden, vulnerare, sauciare; srdce raniti, das Herz zerreißen, sauciare.
Ranlék, a, *m.* Wundarzt, *m.* chirurgus, medicus velnerarius.
Rannj 1. früh, was früh od. morgens ist, od. geschieht, matutinus; rannj čas; Frühstunden, matutinum tempus; rannjm gjtrem, in der Früh, mane; 2) s. folg. (selten).
Ranný 3. zur Wunde gehörig, vulnerarius; ranný lékař, s. ranlék; 2) Wunde habend, vulnerosus: ranná žena.
Ráno, a, *n.* Morgen, *m.* Frühzeit, Frühe, *f.* mane, tempus matutinum; dnes ráno, diesen Morgen, heute früh, hodie mane; zeytra ráno, den folgenden Morgen, postridie mane; k ránu, gegen Morgen, ante lucem; časně ráno, sehr früh, multo mane, bene mane, mit Anbruch des Tages, prima luce.
Ranocél, s. gitrocél, *Vel.*
Ranos, *adv.* diesen Morgen, hodie mane.
Rantjm se, (auch rantjm?) il, iti, s. tresstjm.
Ranússťe, ete, *n. sl.* ein vor od. gleich nach der Hochzeit gebohrnes Kind.
Raný 3. früh, zeitig, frühzeitig, z. B. Obst, maturus, praecox.
Rap, u, *m.* s. důlek, Blattnarbe.
Rapawjm, ěl, ěti, blattersteppig werden.
Rapawina, y, s. rap.
Rapawý 3. *sl.* s. důlkowatý.
Rapina, y, *f.* rap.
Rapjr, u, *m.* Rappir, *n.* rudis, clava.
Rapocy, otati, s. rapotám.
Rapoš, e, *m. sl.* ein Blatternarbigter.
Rapot, u, *m. sl.* Geklapper.
Rapotač, e, *m.* Klappermaul, Schwätzer, garrulus; 2) Klappermühle, *f.* mola crepitans; 3) s. chřesteyš? -čka, y. *f.* Schwätzerinn, *f.* garrula; b) (*sl.*) Klapper, *f.* Ratsche, crepitaculum, crotalum.
Rapotám, al, ati, (*sl.*) klappern, crepitare, strepere: straka rapoce, *sl.*
Rarach, a, *m.* Teufel, folg.
Rarássek, ssťa, *m.* der böse Geist, Teufel, daemon, (Vejovis, *Com.*)
Raroh, u, *m.* modrý sokol, Blaufuß, *m.* falco cyanopus, *Vel.*
Ras, a, *m.* Schinder, Fallmeister, *m.* a) Schinderknecht, excoriator morticinorum, foricarius, *Com.* gdi k rasu! gehe

zum Henker! abi ad Garamantas! b) ein Marterer, Plager, carnifex; c) ein Schimpfwort, carnifex; d) der andere aussaugt, hirudo.
Rasce, *f. sl.* s. kmjn (laučnj):
Rascowy 3. *sl.* s. kmjnowý.
Rásocha, s. rozsocha.
Rasowka, y, *f.* Schinderinn, *f.* uxor soricarii.
Rasowna, y, *f.* Schinderey, d. Wohnung des Schinders, carnificina.
Rasowský 3. Schinder-: rasowský pacholek, s. ras a); -stwj, *n.* Schinderey, *f.* a) Arbeit des Schinders, excoriatio morticinorum; b) Plagen, Martern, *n.* carnificina.
Raš, e, *m.* grober wollener Zeug, Tuchrasch, pannus levior.
†Rasselinka, y, *f.* zrostlina, sphagnum.
†Rasselniwka, y, *f.* zrostlina, sphagum.
Rassma, y, *f. sl.* zerlumptes Weibsbild; -ák, a, *m.* zerlumpter Mensch.
Rassple, *f.* bess. struhák, u, *m. Syl.* Raspel, *f.* radula.
Rastjem, tl, *sl* s. rostu.
Rásstubné, *f. sl.* Radstube.
Rasugi, owal, owati, schinden, plagen: chudé lidi rasugj, *Puch.*
Ratay, e, *m. sl.* & *ol.* s. rolnjk; 2) *sl.* auch s. nádwornjk, folg.
Ratagnjk, a, *m.* Schaffer, Meyerer, villanus, *R.*
Rátám, al, ati, *sl.* s. počjtám.
Rátanice, *f. sl.* s. počjtánj.
Rateyna, ratayna, y, *f.* Schaffer- od. Gesindestube, cubiculum villici, vel famulare.
Rathauz, u, *m.* s. radnj dům.
Ratice, *f. sl.* s. paprček.
Ratisstě, ratiště, *n.* Schaft des Wurfspießes, hastile: lomoz ratistj.
Ratolest, i, *f.* (*russ.* ljetoras, *pol.* latorosl, einjähriger Zweig), Zweig, *m.* ramus, germen; zelená ratolest, belaubter grüner Zweig, frons, (ndis); nach *Berchth.* turio, ramus novellus.
Ratolestjm se, il, iti, grüne Zweige bekommen, frondescere.
Ratolestný 3 voller Laub, od. belaubter Zweige, belaubt, frondosus.
Ratoljstka, -éstka, y, *f. dim.* Zweiglein, Zweigelchen, *n.* ramulus, ramusculus.
Ratugem, *sl.* s. retugi.
Raub, u, *m.* Pfropfreis, *m.* surculus, propago, talea; raub do aust děla, Mundpfropf, obturaculum oris tormenti.
Raubám, al, ati, hauen, einhauen, incidere; raubati mečem někoho, *Cyr.*
II. *rec.* r-ti se, s někým, *sl.* heftig streiten, acriter contendere, decertare, disputare.
Raubčj, jho, s. raubný.
Rauběň, bně, Blockkasten, Brunnenkasten, s. obruba, u. srub.
Raubenj, *n.* vorh. 2) Gezimmer, Zimmerwerk, *n. D.*
Raubenina, y, *f.* opjchané kraupy owesné, *Vel.* Haberschleim, od. Haberbrey, als Speise.
Raubjček, čku, *m. dim.* ein kleiner Knebel.
Raubjk, u, *m.*, *sl.* kolek u. koljk, *mor.* kňutel, knytel, Knebel, *m.* ein kurzes dickes Holz, womit d. Garbenbänder zusammengezogen werden, bacillum; b) ein kurzes dickes Querholz, welches man denjenigen, d. nicht schreien sollen, in den aufgesperrten Mund bindet; auch den Gän-

sen sperrt man den Schnabel mit dergleichen auf, wenn sie in der Saat 2c. Schaden thun.

Raubjm, il, iti, en, säumen, mit Saume besetzen; 2) v. (aus) Blöcken verfertigen; 3) *sl. Nitr.* repartiren, z. B. d. Abgaben.

Raubljk, u, *m.* s. raub.

Raubný 3. *sl. Nitr.* Repartierer, u. Einnehmer der Abgaben 2c. vgl. Raubjm.

Raubugi, owati, s. sstěpugi, *D.*

Rauče, *adv.* s. rychle.

Raucha, y, *f.* Tuch, *n.* ein Stück leinenen Zeuges, linteum; potnj r., Schweißtuch, sudarium; 2) Schleyer, *m.* velum; smutkowá r., Trauerschleyer, velum lugubre.

Raucho, a, *n.* Kleid, Kleidung, vestis, vestimentum; raucho swátečné, festliches Kleid, festus cultus.

Raučj 1. s. raný.

Raučka, y, *f. dim.* v. ruka, Händchen, *n.* 2) Handhabe, *f.* Heft, Griff, *m.* manubrium, ansa, capulus.

Raudnjk, u, *m.* s. rudnjk, *R.*

Rauhač, e, *m.* s. rauhawec.

Rauhám se, al, ati, *reg. dat.* lästern, conviciari, probris incessere, od. lacerare, maledicere alicui, blasphemare: aby rauháno nebylo gméno Božj, *B.*

Rauhánj, *n.* Lästerung, *f.* a) Lästern, *n.* maledictio, conviciatio; b) Lästerworte, convicium, probrum, probra; rauhánj proti Bohu, Gotteslästerung, maledictum in Deum, blasphemia.

Rauhawec, wce, *m.* Lästerer, blasphemator, *Hus.*

Rauhawý 3. lästerlich, schimpfend. maledicus criminosus; gotteslästerlich, blasphemicus, auch impius; - wě, *adv.* maledice, criminose, blasphemice, impie; - wost, i, *f.* s. rauhánj.

Raunatý 3. einschürig: skopec raunatý, qui semel anno tondi solet.

Rauno, a, *n.* (vgl. ἔριον), Vließ, *n.* ein Fell mit der Wolle, (*sl.* rauno, d. ganze abgeschorne, sich aber noch zusammenhaltende Wolle v. einem Schaafe, vellus, *n.*

Raup, a, *m.* (viell. aus den deutschen Raupe) eine Larve od. Wurm, z. B. welche d. Pferde unterm Schweif am od. im Mastdarm haben, aus denen viell. hernach d. Bremsen, Roßbremsen werden; daher auch Bremse, s. střeček; *pl.* raupy, fig. der Rausch im Kopfe, Taumel, crapula, auch Begierde, Kitzel, *m.* lascivia: raupy w hlawě mjti, toll thun, insanire: raupy wyhnati někomu, den Kitzel vertreiben, lasciviam cohibere.

Raupowé kořenj, Schöllkraut, *n.* Schellwurz, *f.* chelidonium, *Linn.*

Raura, y, *f.* Röhrkasten, *m.* cisterna; 2) *sl.* Röhre.

Raurowé kořenj, Scharbocks-kraut?

Raurnj 1. z. B. raurnj wěže, Röhrthurm, Röhrkasten, *m.* r. woda, Röhrwasser, *Vel.*

Raurnjk, a, *m.* zprávce raurnj wěži, Röhrbrunnmeister, *Vel.*

†Raurowka, y, *f.* zrostlina, tubulina, (xylomicus).

Rausám se, ati, im nassen Grase streichen, waten.

Rausný 3. geraupert, gehoft, (v. Rauben), *D.*
Rausska, y, *f.* Schleyer, *m.* Hülle (des Kopfes), velum, velamen.
Rausskář, e, *m.* Schleyermacher; -řka, y, *f.* -inn, *f.*
Raussnice, *f.* Kleidermacherinn; 2) Kleiderhändlerinn, negotiatrix vestiaria; 3) Kleiderkammer, *f.* vestiarium.
Raussnjk, a, *m.* Kleidermacher, confector vestium; 2) Kleiderhändler, negotiator vestiarius.
Raussnikář, e, *m.* Zeugmacher, Zeugweber, polymitarius, *R.*
Rausy, *pl. m.* Hosen des Federviehes.
Rauta, y, *f.* Raute, *f.* eine Pflanze, ruta.
†Rautička, y, *f.* zrostl., fumaria.
Rautowitý 3. Rauten-, rutaceus.
†Rauwolfka, y, *f.* zrostlina, Rauwolfia.
†Rawenal, u, *m.* zrostlina, urania, (ist eigentl. kroatisch).
Raynice, *sl.* s. rendljk.
Ráz, raz, rázy, *sl.* für krát; 2) einmal, semel: gesstě ráz ti powjm; 3) einst, quondam: ráz sem byl na lauce, a widěl sem wlka: razom, gleich, illico.
Ráz, u, *m.* Schlag, *m.* ictus; gednjm rázem, gednau ranau, auf einen Hieb, uno ictu, *D.* rázem, (*sl.* rázom, na ráz), s. hned, *russ.* auch razom, sogleich; vgl. das franz. tout à coup: gednjm rázem wssickni stanau, *Jungm.*; daher 2) (üblicher) Gepräge z. B. der Münze, nota: ráz owcy, *K.* 3) sslak ho porazyl, když we Wjdni před králem w rázu stál? *Vel. cal. hist.*
Ráž, e, *f.* Kügelchen, *n.* globulus: w ráže (kulky) hráti, *Com.* (Nach *D.* Kügelchen v. Stein).
Razenj, *n. verb.* v. radjm, *Syl.*
Razená cesta, gebahnter Weg, via trita, *D.*
Rázga, *sl.* s. rozdina.
†Rázkonosec, sce, *m.* zrostlina, sphaerophoron, (lichen).
†Rázkowka, y, *f.* zrostlina, sphaeria, (xylonicus).
Razný 3 *sl.* genichtig, z. B. Stock, justum pondus habens: razná palice.
Rázporek, *sl.* s. rozparek, 2).
Rázporka, *sl.* Spreitze, *f.* Queerstänglein, s. rozporka.
Rázsocha, y, *f.* (*sl.*) na koncy rozdwogená socha, neb panoha, zweyzackigter Ast, od Ruthe, ramus bifidus, bicornis, s. auch rozsosska;
Rázsosska, y, *f. dim.* vorh.
Razu, *ol.* für radjm.
Razump, u, *m.* der Ort unter der Schacht, wohin das Erz zusammengeführt, und dann hinauf gezogen wird, locus congesti metalli.
Rázwor, u, *m. sl.* s. zápora.
Razým, yl, yti, *sl.* nach etwas riechen, olere aliquid: to něčjm razý, (*boh.* razyti cestu, den Weg bahnen?)
Rda, y, *f. ol.& nunc*(*sl.*) rdza, rydza, rza, *boh.* rez, Rost, rubigo, (daher rdjm se -).
Rdausým, yl, yti, würgen, den Athem hemmen, spiritum praecludere, angere; od. d. Kehle zudrücken, gulam oblidere, auch strangulare, od. den Hals würgen umdrehen, obtorquere collum.
Rdesno, a, *n.* Flöhkraut, Dürrkraut, *n.* Dürrwurzel, *f.* polygonum persicaria.

Rdeſt, u, m. wodnj, Samkraut, n. potamogeton, *Vel.* (iſt eigentlich pohlniſch.)

Rdjm ſe, il, iti, (v. rda), erröthen, a) roth werden, rubescere, rubere; b) ſchamroth werden, rubescere, erubescere.

†Reaumurka, y, f. zroſtlina, reaumuria.

Reálnj l. Real-, z B. reálnj akademie, Realakademie, *Neg.*

Rebell, a, m. Rebell, rebellis: rebellem proti cyſaři nebyl, *Com.*

Rebellugi, owal, owati, rebelliren, rebellare, *Com.*

Rebrjm ſe, il, iti, *sl.* abſchüßig fahren, ſchleudern, (v. Schlitten), *boh.* ſſneydrem ſe dáti, declivi procedere, *Vel.*

Rebro, a, n. *sl.* (*ol.* řebro), ſ. žebro, costa.

Recenſent, a, m. Rezenſent, censor, insg. recenseus.

Recenzý, f. Rezenſion, censura.

Recepis, u, m. Empfangsſchein, Rezepis, apocha.

Recept, u, m. Rezept, n. des Arztes, receptum, *R.*

Rečjem, *sl.* ſ. řeknu.

†Redutka, y, f. zroſtl., redutea.

Refektář, e, m. refectorium, *D.*

Refinek, refiňk, ſ. rozwod, *D.* 2) *sl. Nitr.* eine Art Weintraube.

Reforma, y, f. Reform, f. reformatio, *Kram.*

Reformacý, f. Reformation, reformatio.

Reformát, a, m. ein Reformirter, Reformatus, Helveticae Confessioni addictus; -tka, y, f. -te, f. tn; -tſký 3. den od. d. Reformirten betreffend.

Reğál, u, m. reğálowé warhany.

Regálnj l. z. B. papjr, ſ. papjr.

Regent, a, m. Aufſeher, curator: regenti ſtatkůw na Morawě, *Com.* 2) Regent, Regierer, rector, (regens): Boleſlaw cudný, regent koruny Polſké, *Vel.* prync regent (enğliſký), *P.* -tka, y, f. Regentinn, f. rectrix, gubernatrix, *Com.*

Regiment, u, m. (*obs.*) Regierung, gubernatio: regiment neywyšſſj přigjti a k němu přiſtaupiti; regiment a dobrý řád, *K.*

Regiſtrátor, a, m. Regiſtrant, registrator, *Kram.*

Regiſtr, üblicher *pl.* regiſtra, ſter, Regiſter, m. catalogus, index, *B.* Kryſtus do ſwých regiſter zapiſuge dobrodinj; regiſtra přjgmu a wydánj, tabulae accepti et expensi.

Regiſtřjk, (regſtřjk), u, m. vorh. w regiſtřjk milých ſwých pogjmati někoho; regiſtřjk měſſťanů, *Com.* reg. moſazný k krupicy, meſſingenes Sieb zum Gries, cribrum.

Regiſtrowánj, n. *verb.* v. folg.

Regiſtrugi, owati, regiſtriren.

Regiſtrum, řebřjk s děrami k cýwkám, Regiſter, n. (Bortenwirk.), regula.

Reğyment, u, m. Soldatenabtheilung, Regiment, n. legio; 2) Kolbe, Keule, clava; reğymentem, gegž w rukau držel, vkrutně ho zbil, *Com.* -tſký 3. Regiments-; 3) *sl.* allgemein, groß: reğymentſká kurwa.

Reğule, f. Regel, f. regula, *K.*

Rehek, hka, rehéček, čka, m. ein Vogel, (nicht Reiher, ſondern viell. Regenvogel, numenius arquata, *Kl.*

†Reichelka, y, f. zroſtlina, reichelia.

Rek, a, m. Held, m. heros.

†Rekoplodný 3. heldenzeugend; rekoplodný Český swět, *Sedl.*
Rekowný 3. folg.
Rekowský 3. heldenmäßig, heroicus; rekowské činy, Heldenthaten, *B.* r-ské skutky prowesti.
Rekowstwj, *n.* Heldenthat, *f.* facinus heroicum: rekowstwj na nepřáteljch dokazowati.
Rekrut, *a, m.* Rekrut, *m.* tyro.
Rekrutugi, owal, owati, rekrutiren, tyrones legere.
Rektor, *a, m.* Rektor einer Schule, rector, *Com.* rektor včenj Pražského, *Vel.* (*sl.* auch Schulmeister, Dorfschulmeister); -rka, *y, f.* - inn, *f.* uxor rectoris; - ský 3. Rektor-, rectoralis; - stwj, *n.* Rektoramt, *n.* munus rectoris.
Reku, *sl.* f. řku, (*ol.* řeku).
Relacý, *f.* Bericht, Relation, relatio, Pr. činili relacý, *Com.*
Remljk, u, *m.* Rehmling, (Rämmling)? *Leschka.*
Rén, *a, m.* Rennthier, *n.* tarandus, Rozm. Č.
Renát, *a, m.* Reiner, Renatus, *Vel.*
Rendljk, *u, m.* Bratpfanne, *f.* sartago, frixorium; - jček, čku, *m. dim.*
Rentmistr, *a, m.* důchodnj pjsař, Rentmeister, quaestor: rentmistr wydáwá penjze, *Cyr.* (auch d. röm. Quästoren nennt *Vel.* so.
Repetáč, *e, m.* t. g. rapotáč, *sl.* Mühle, scherzweise.
Repetjm, il, iti, plaudern, schnattern, blaterare, *Ryb.*
Repice, *f. sl.* Hederich, synapis arvensis.
Replika, *y, f.* Replik, replica.
Replikugi, owal, owati, repliciren, replicare: na odpowěď geho replikowal, *Vel.*
Repjm se, il, iti, *sl.* sich anhängen, ankleben, (daher řepjk).
Representant, *a, m.* Representant, insg. repraesentans, *Neg.*
††Rept, *u, m.* bess. reptánj, *Jung.*
Reptáč, *e, m.* folg.
Repták, *a, m.* ein mürrischer, murrender Mensch, murmurans: repták a mudrlant, *K.* 2) Ohrenbläser, *m.* susurrator maledicus, *B.*
Reptakyně, *f.* eine Murrende, murmurans, murmuratrix.
Reptám, od. repcy, reptal, reptati, murren, murmurare, fremere; reptám nad bjdau, *Neg.* reptá stwořiteli, *Id.*
Reptánj, *n. verb.* Murren, *n.* murmur: reptánj včinili mezy sebau.
Reptawý 3. mürrisch, mussitabundus, morosus.
Republika, *y, f.* Freystaat, *m.* Republik, respublica; - án, *a, m* Republikaner, republicanus; - nka, *y, f.* -inn, *f.* - na; -ský 3. republikanisch, republicanus.
Requisycý, *f.* Requisition, requisitio.
Reserwo, *a, n.* Reservo, *n.* copiae reservatae: pro reserwo má se 60,000 mužů postawiti, *Kram.*
Reserwnj 1. Reservo-: reserwnj pluk, *Kram.*
Resolucý, *f.* Resolution, resolutio: cýsařská resolucý, *Com.*
Resydencý, *f.* Residenz, *f.* sedes, insg. residentia.
Resygnacý, *f.* f. odwolenj.
Resst, *u, m.* od. *pl.* ressty, *sl.* resstuwánj, přjčnj trámy od gedné stěny k druhé, Gerüst, *n.* Querbalken, transtra, *pl.* machina pegma, (atis), *n.*

Resstuwánj, *n. sl.* Restiren, *n.* 2) vorh.

Resstant, u, *m.* Rest, *n.* was noch zu zahlen, residuum, (reliqua, restantia): wyppomjnánj starých resstantů, *Vel.* b) *sl.* Restant, der noch zu zahlen hat, restans, reliquator.

Resstantnjk, u. *m.* vorh. b)

Ret, *gen.* rtu, *m.* üblicher im *plur.* rty, rtowé, Lippe, *f.* labium; s. pysk, (*russ.* rot, Mund, rotok, Mündchen).

Reta, *f.* Hilfe, Rettung, *f.* in der Redensart: na retu, zur Rettung: na retu wolal, až mu pomoženo, er schrie um Hilfe, Rettung, *Com.* na retu wolánj, *Id.* so auch *sl.* od. na ratu: na ratu křičel, *sl.* d. h. er schrie: rata! rata! Hilfe! Hilfe!

Retoryka, *f.* Rhetorik, *f.* rhetorica; -cký 3. rhetorisch, rhetoricus: způsob mluwenj retoryčký, *K.*

Retowánj, *n. verb.* v. folg.

Retugi, owal, owati, ein eingebürgertes Wort, (wofür man jedoch wytrhnu, auch wyswobodjm, brauchen kann), retten, erretten, eripere, liberare: někoho retowati, *Cyr.* retowal mne, *Id.* retowali sebe, djtek swých y manželek, *B.*

Retunk, u, *m.* Hilfe, *f.* Beystand, *m.* auxilium, *K.* retunku proti násylj vžiti nemohl; retunkem něčjm sobě odněkud pomocy; retunk včiniti někomu, auxilio esse.

†Retzka, y, *f.* zrostlina, Retzia.

Réw, u, *m.* Weinstock, vitis, 2 Král. 4, 39. Ez. 17, 6.

Réwa, y, *f.* s. vorh.

Rewem, rewati, *sl.* s. řwu.

†Réweň, wně, *m.* zrostlina, rheum, (ist eigentl. russisch).

Rewers, u, *m.* Revers, *m.* reversales: rewers od sebe pánům včinil, *Vel.* rewers krále Ferdynanda, *Id.*

Réwj, *n. coll.* Weinstöcke, vites.

Rewjčko, a, *n. dim.* vorh. Jz. 18, 5.

Rewjr, u, *m.* honbisstě, Revier, tractus terrae, *R.*

Rewolucy, *f.* Revolution, conversio rerum, (revolutio), *Kram. P.*

Réwowj, *n.* s. réwj, Oz. 2, 12.

Réwowý 3. vom Weinstocke, viteus, Ez. 15, 2. dřewo réwowé.

Reyč, e, *m.* (v. rýti), *mor.* reyl, u. rýl, Grabscheit, *n.* rutrum, pala.

Reyd, u, *m.* přjkrá oklika na sylnicých neb cestách; krummer Weg, Umlauf, *m.* anfractus; 2) fig. Beschwerlichkeit, malum, molestia: y páni w týž reyd gjti musegi, gako gegich chlapi, *Vel.* 3) Herumtummeln, *n.* Tummel, *m.* agitatio: podlé wůle swé reyd prowodj, *Id.*

Reydenj, *n. verb.* vorh. 3).

Reydjm, il, iti, rollen, herumtummeln, herumtreiben, fatigare, *D.* reyditi s koněm, tummeln, exercere, in gyrum agitare; 2) *neutr.* wetzen, mit dem Hintern, agitare.

Reydisstě, *n.* Tummelplatz, *m.* Reitschule, *f.* locus fingendis et exercendis equis.

Reyha, y, *f.* strauha, Gassenrinne, *f. D.*

Reyko, a, *m. sl.* ein Nahme der Ochsen.

Reykotný 3. gewendig, agilis, promtus.

Reyl, e, *m.* s. reyč.

Reyma, s. rýma.

Reyn, u, *m.* der Fluß Rhein, Rhenus.
Reyn Koljn, Kölln, Colonia Agrippina: od Reyna Koljna, *Vel.*
Reynský, rýnský, ého, *m.* (gar irrig řjmský!) rheinischer Gulden, *m.* florenus rhenensis, *Vel. Com.*
Reynský 3. Rhein-, rhenisch, rhenanus.
Reynok, u, *m.* Roche, *f.* ein Fisch, raja; reynok bodlawý, Angelfisch, Stachelroche, raja aspera; ostrý reynok, Hechelroche, *D.*
Reyppám, al, ati, s. rygi.
Reyrám, al, ati, Sprünge machen, springen, im Kreise mit Gesang herumtanzen, einen Reihen tanzen, saltare in orbem, choreas ducere, saltitare; (viell. vom englisch. raren?)
Reyry, ů, *m. pl.* Sprünge, saltus; Possenreißen, *n.* ludicrorum lusio; Reihentanz, Kreistanz, orbis saltatorius: reyry a skoky prowoditi, *Com.*
Reysowánj, *n. verb.* v. folg. 2) Zeichenkunst, *f.* graphis, (idis).
Reysugi, owal, owati, zeichnen, mahlerisch, delineare, designare, *K.*
Reyt, u, *m.* gitrnj pole, klučenina, Gereuthe, *n. D.*
Reythár, a, *m.* s. gezdec, *B.*
Reyže, *f.* Reis, *m.* eine Getreideart, oryza.
†Reyžitec, tce, *m.* zrostlina, oryzopsis.
Reyžowisstě, *n.* Getreideacker, etwa oryzetum.
†Reyžowitý 3. reisartig, oryzeus.
Reyžowý 3. Reis-, ex oryza.
Rez, *gen.* rze, (im gem. Leben auch reze), *f.* Rost, der sich anlegt, rubigo: rez na železe, Eisenrost, ferrugo; r. na mědi, Kupferrost, aerugo; 2) der Brand, a) im Getreide, robigo, uredo; b) der Bäume, uredo.
Rezák, u, *m. sl.* s. řezák.
Rezance, *m. pl. sl.* s. nudle.
†Rezan, u, *m.* zrostlina, stratiotes, (ist eigentl. russ.)
†Rezedka, y, *f.* zrostl., reseda.
Rež, *gen.* rži, *f.* (*sl. gen.* reži), Roggen, Rocken, *m.* siligo, secale.
Rezko, *sl. adv.* v. folg.
Rezký 3. *sl.* hurtig, flink, agilis; 2) *sl.* s. rezný, (selten).
Režnjk, u, *m.* režnj chléb, Rockenbrod, *n.* 2) s. stoklas, Rockentrespe, bromus secalinus, *Linn.*
Rezný 3. *sl.* scharf, pikant, frisch, acer: rezné wjno, piwo.
Režný 3. v. Roggen, secalinus; 2) roh, grob, ungebleicht, crudus: režné plátno (kanafas), Spr. 40, 5. *B. cath.* Zeltleinwand, linum crudum.
Rezonancý, *f.* v klawikordu, *P.* znějicý půda, *R.* Resonanzboden, *m.* tabulamentum resonantiae, *R.*
†Rezowitý 3. brandartig, uredineus.
Režucha, y, *f. mor.* s. řeřicha.
†Rheedka, y, *f.* zrostl., Rheedia.
Rhetsko, a, *n.* Graubündten, Rhetia.
Rjad, u, *m. sl.* s. řád, u, *m.*
Rjádjm, *sl.* s. řjdjm.
†Ricyowka, zrostl., riccia.
Rječice, *sl.* s. řjčice.
†Richerka, y, *f.* zrostl., richeria.
Rjedko, *sl.* s. řjdko.
†Riwinka, *f.* zrostl., rivinia.
†Rizoowka, y, *f.* zrostl., rizoa.
Rjedkow, *sl.* s. ředkew.
Rik, i, *f. sl.* der Sturz der Garben.

Rmautjm, il, iti, cen, betrüben, betrübt machen, dolore afficere aliquem, moestum reddere, molestiam alicui creare, od. adferre.

II rec. r-iti se, sich betrüben, trauern, contristari, perturbari, B.

Rmen, e, m. Kamille, f. anthemis, Linn. psý rmen, od. smrduty rmen, Hundskamille, anthemis cotula; rmen wlastý, Wucherblume, f. chrysanthemum, Linn.

Rmenek, nku, mor. vorh.

Rmenowý, 3. Kamillen-.

Rmut, u, m. (v. mutiti, rmutiti), der Bodensatz, od. das Dicke (Trübe) eines fließigen Körpers, faex; daher 2) Oehlhefen, amurca; 3) Maisch (Maasch), R. s. mut.

Rmutný 3. beunruhigt, trüb, perturbatus: nic nad ten staw neni rmutnégssjho a nepokognégssjho.

Rob, a, m. obs. s. chlapec.

Roba, y, f. ol. & sl., mor. Dirne, f. starkes, braves Weibsbild, besonders lediges, puella (solida); 2) Magd, f. ancilla.

Robátko, a, n. dim. s. děťátko.

Robě, ěte, s. djtě.

Robenec, nce, m. ol. Junge, m. s. hossek, D.

Robjm, il, iti, machen, bewerkstelligen, thun, facere, agere.

Robota, y, f. (arabisch robath, Kriegsarbeit), Frohne, f. Frohndienst, m. Roboth, f. angaria, opera serva, (robotta); robota potažnj, (s potahem), Fuhrfrohne, angaria jugalis; pěšsj robota, Fußfrohne, angaria manualis; 2) (sl.) Arbeit, labor: rukama a swau těžkau robotau se žiwj, Cyr.

Robotěž, e, m. ol. Knecht.

Robotjř, u. robotýř, e, m. Frohnbauer, m. rusticus servus; b) s. robotnjk; - řka, y, f. s. robotnice.

Robotjřský 3. den Frohnbauer, od. Fröhner, Frohndienst betreffend.

Robotnjk, a, m. Fröhner, Robather, m. vir angariam praestans; 2) Arbeitsmann, Arbeiter, laborator, laborans, operarius; - nice, f. - rinn, - rinn, f. foemina angariam praestans: 2) Arbeitsweib, - rinn, f. laboratrix, operaria.

Robotnjk, u, m. Holzwagen, m. plaustrum lignarium; - jček, čku, m. dim.

Robotný 3. s. pracowitý; 2) zum Frohndienst gehörig; djlo robotné, s. robota 1). B. - tně, adv. robothmäßig, instar angariae: galowé a robotně swých powinnostj odbýwali, K. ceremonyemi tak robotně Boha neodbýwali, K. robotně swých hodin odbude, K.

Robotugi, owal, owati, fröhnen, robathen, servire, angariam praestare.

Ročák, a, m. sl. s. roček.

Ročár, u, m. Klippfisch.

Roček, čka, m. Jährling, m. z. B. Füllen, n. ein Jahr alt, anniculus.

†Rocela, y, f. roccella (lichen).

Rocenj, n. wenn sich d. Leute rotten, Rottirung, factio, turbae.

Rochám, al, ati, rochen, krachen, fragorem edere.

†Rochefortka, y, f. zrostlina, Rochefortia.

Rocheta, y, *f.* Rochette, *f.* (Naturgesch.) rochetta.
Roči se, *impers.* ge tomu rok, es jährt sich, *D.*
Ročka, y, *f.* *sl.* Schöpfeimer, *m.* situla.
Ročňák, a, *m.* s. ročák.
Ročňátko, a, *n.* einjähriges Kind, puer anniculus.
Ročně, ěte, *n.* vorh. *D.*
Ročně, *adv.* jährlich, quotannis, singulis annis.
Ročnj 1. jährlich, annuus, anniversarius; 2) einjährig, anniculus. unius anni.
Rod, u, *m.* Geburt, *f.* Geschlecht, *n.* Stamm, *m.* Abstammung, *f.* stirps, genus, z. B. z rodu chatrného, prostého, njzkého, v. schlechter Geburt *rc.* rodu, z rodu slawného, wysokého a wzácného, v. vornehmer Geburt, illustri stirpe (auch loco) natus; rodem z Alexandrye, gebürtig aus Alexandrien, *Vel.* 2) s. rodina b); rod Jankowitý, Jahn Hagel, plebs, faex hominum.
Rodák, a, *m.* *sl.* Eingeborner, indigena.
Rodič, e, *m.* Zeuger, Vater, *m.* genitor; rodičowé, d. Eltern, parentes; 2) s. rodilý: rodič Rakownický, *Vel.* gsem rodičem města N.
Rodička, y, *f.* Gebährerinn, Mutter, *f.* genitrix; 2) folg.
Rodičůwbigec, u. rodičobigec, *Vel. gen.* gce, Elternmörder, patri, - matricida, percussor parentum.
Rodilý 3. gebürtig, natus, ortus; tu rodilý, od. doma rodilý, s. do mácý, *Com.*
Rodjm, il, iti, gebähren, parere, gignere, partu edere, eniti; 2) hervorbringen, gignere; 3) *obs.* s. chcy, - jwám, al, ati, *fr. B.*
II. *rec.* roditi se, gebohren werden, nasci, in lucem edi, gigni; 2) entstehen, hervorgebracht werden, oriri, gigni, nasci: newole z newole se rodj; 3) gerathen, v. Gewächsen, provenire.
Rodina, y, *f.* Familie, *f.* a) Kinder, liberi; b) Familie, das Geschlecht mit allen Anverwandten, familia, gens: přjtel měšček, a rodina Pán Bůh, *prov. sl.* wahre Freunde u. gute Anverwandte sind selten.
Roditedlný 3. Geburts=: mjsta roditedlná, Geburtstheile, genitalia (iorum).
Roditel, e, *m.* Zeuger, Vater, *m.* genitor; - lkyně, *f.* s. rodička 1), *Syl;*
†Rodnj 1. Familien=, rodnj tytul, Familientitel? *P.* rodnj list, Geburtsbrief.
Rodný 3. s. plodný: neyrodněgšj wčely, *Vel.*
†Rodopis, u, *m.* Geschletsregister? *D.*
†Roemerka, y, *f.* zrostlina, roemeria.
Rog, e, *m.* Schwarm, Bienenschwarm, *m.* examen apum, auch blos examen.
Rogjm se, il, iti, schwärmen, v. den Bienen, fetus emittere; 2) v. Menschen, auflaufen, concurrere: welmi se o to rogiti a bauřiti počali; rogiti se proti někomu, *Vel.* Einige Neuern weichen auch hier etwas ab, u. sagen z. B. každá auzkost naň se rogj, *A. Neg.* nepřjtel se mocně rogj.
Rogownjk, u, *m.* Bienenkraut, *n.*

(nicht Melisse, meduňka), apiastrum; (Nach D. soll auch Kienpost, m. ledum palustre, Linn. so heißen?)

Roh, u, m. Horn, n. a) z. B. des Ochsen, cornu; fig. rohy srazyti, demüthigen, Syl. b) alles Hornigte, z. B. das Horn am Hufe, cornu; c) alles was wie Horn gestaltet ist, z. B. des Mondes, cornu; křjdlo aneb roh armády, Vel duha rohama na horu obrácená stála, Id. warhanářský roh, Stimmhorn v. Messing, cornu concordationis; pl rohy, α) Haspelhorn, n. D. rohy w klobauku, Hutspitzen, f. cornua pilei; β) sl. d. Sparren, canterii; d) Horn zum Blasen, cornu; 2) Ecke, f. Winkel, m. angulus, z. B. rohowé, vhlowé vlic; dům na rohu, swětnice na rohu, boh. nárožnj; s. auch bydlo; srážj gim B. rohy, předivně gich ponižuge, K. In B. bedeutet roh zuweilen, Macht, Stärke.

Roháč, e, m. i. e. rohatý, rohy magjcý, Hörner tragend, Hörnerträger, corniger, cornutus; 2) Taucher, m. eine Art Wasservögel, mergus; 3) Schröter, ein Käfer, scarabaeus cervus, od. lucanus cervus, Linn. (Feuerkäfer, Feuerschröter? D.); 4) Hornfisch? Leschka; s. zehla mořská.

†Rohacenec, nce, m. zrostlina, aegiceras.

Roháčky, sl. s. keyby.

†Rohatěnka, y, f. zrostlina, ceratiola.

Rohatjm, ěl, ěti, Hörner bekommen, cornutum fieri.

Rohatina, y, f. Leimstange, f. pertica ancupatoria, (nach Com. u. R. Garnstange, Netzgabel, f. pertica, ames); 2) od. rohatka, Hornambos, m. incus cornuta od. bicornis; Sperrhaken, m. Sperrhorn, n. beym Schlosser, incus cornuta; 3) Wurfspies, m. jaculum; 4) od. rohatka, (auch russ. rohatka), spanischer Reiter, ericius; pl. rohatiny, Gabel, f. furca: železné rohatiny, Lomn.

Rohatka, y, f. vorh.

†Rohatokwět, u, m. zrostlina, ceratosanthes.

†Rohatonitka, y, f. zrostlina, ceratostema.

Rohatý 3. gehörnt, cornutus.

Rohaun, a, m. Hahnrey, Hörnerträger, m. v. einem Ehemann, corniger; russ. rohonosec; -nstwj, n. Hahnreyschaft, f.

Rohljk, a, m. s. roreyk, Ryb.

Rohljk, u, m. Kipfel, Hörnlein, n. cornu, (arculatum); -kář, e, m. -řka, y, f. der od. d. Kipfel verkauft, D. -ljček, čku, m. dim.

†Rohokaz, u, m. onygena, (xylomicus).

Rohonoš, e, m. s. rohaun.

Rohowatjm, ěl, ěti, zu Horn werden.

Rohowitý 3. hornicht.

†Rohownjk, u, m. zrostlina, ceratonia.

Rohotrubač, e, m. Waldhornist, m. cornicen.

Rohowý 3. aus Horn, corneus.

Rohož, i, f. aus Binsen geflochtene Decke, storea matta, teges scirpea; fig. tato Satanowa rohož, kterauž tak mistrně spletl, dále hledj, Ohl.

Rohožka, y, f. vorh.

Rohula, y, f. sl. Rahme der Kuh.

Rohugi, owal, owati, impfen, inserere; 2) bazen?

Rok, u, u. a, m. (v. řku), Jahr, n. annus; rok městský, bürgerlicher Tag, dies civilis; opp. rok přirozený; rok po roce, s. po; z rok do roka, od. rok po roku, Jahr aus Jahr ein, v. Jahr zu Jahr, annue; takto rok, jetzt ein Jahr, annus est, Syl. gedenraz w roku, y to ge w oku, prov. sl. seltenes Vergehen nimmt man auch übel; 2) Termin, m. Tagsatzung, f. terminus, zápis wztahowal se na placenj roků, Pr. stranám rok na zeytřj položiti, den Partheyen den morgenden Tag zum Erscheinen bestimmen, diem dicere, auch stranám čas a rok gmenowati, Pr. rok složiti někomu, dasselbe, Ger. 49, 19. státi s někým na roku, držeti s někým, jemand im Gerichtsstreit beystehen, stare ab aliquo, Syl. w čas oplacenj protahuge roku, B.

Rokle, auch roklj, f. Höhlung in der Erde od. im Berge, cavitas, hiatus, B. roklj, rozpadlina, propast, K.

Rokoš, s. rákoš.

Rokosý, s. rákosý, Syl.

Rokowánj, n. Berathschlagung, Conferenz, f. deliberatio, B.

Rokugi, owal, owati, berathschlagen, sich berathschlagen, deliberare: spolu o tom rokowali, gakby se pomstili, Cyr. rokowáno na něm o baurku, Vel.

†Rokýt, u, m. nach Bercht. so viel als peň palmy, caudex?

Rokyta, od. rakyta, y, f. sl. folg.

Rokytj, n. Riedgras, n. carex, (Binse, juncus? Com.) hung. rakotya- od. rokotya-fa, silex.

Rokytisstě, n. ein Ort voller Riedgras, carectum, Syl.

†Rokytnjk, u, m. zrostl., calamus.

Rokytný 3. z. B. rokytné mjsto, Ried, carectum, Syl.

Role, (rola, y), f. sl. folg.

Rolj, f. Acker, m. ager.

Rolnička, y, f. Zopf? od. Rolle, Röllchen? Pražský posel.

Rolnjk, a, m. Ackersmann, m. arator, agricola.

†Rondeletka, y, f. zrostlina, Rondeletia.

Ronjm, il, iti, k. p. owoce s stromu, sl. herunter schlagen, zum Fallen bringen, decutere; 2) fallen lassen: ani slzy neuronil, Com. gedna slza druhau ronila, sl.; (russ. vron'aju, fallen lassen).

Ropauch, u, m. Eiszapfen, Eiszacken, m. stiria.

Rorate, pl. f. Roraten, rorate; -tnj 1. z. B. rorátnj pjsně.

Ropucha, y, f. sl. Kröte. f. bufo.

Roreyk, a, m., sl. dessťownjk, (že déšť obadá), Spierschwalbe, Kirchschwalbe, Mauerschwalbe, f. hirundo apus, Linn. hirundo muraria, Kl.

Rosa, y, f. Thau, m. ros: 2) Himmelsthau, Schwaden, festuca fluitans; s. auch rosyčka.

Rosmarýn, u, m. Rosmarin, m. rosmarinus, od. ros marinus; -nowý 3. den Rosmarin betreffend.

†Rosnatka, y, f. zrostlina, drosera; -kowitý 3. droserens.

Rosnice, f. s. gjrjček 2) D.

Rosnjk, u, m. Sonnenthau, m. drosera rorella.

†Rosnobeyl, e, m. zrostlina, roridulum.

†Rosnolist, u, m. zrostlina, drosophyllum.

Rosný 3. Thau-, rosná tráwa, Antengras, n. festuca fluitans.

Rosol, u, *m.* Sulze, od. Sülze, *f.* a) eine Salzbrühe, salsura; rosol rybi, Fischbrühe, *f.* muria, ae, *f.* garum; rosol herynkowý Häringsbrühe, Lake, muria harengorum.

Rosolka, y, *f.* Rosoli, *m.* aqua vitae, *R.*

†Rosolniwka, y, *f.* hauba, tremellum.

†Rosomala, y, *f.* zrostlina, altingia, (ist eigentl. kroatisch).

Rosowá kasse, Schwadenbrey, *m.* oryzaminon, *R.*

Rosst, u, *m.* Rost, etwas Gegittertes, crates, z. B. darauf zu braten, crates ferrea, od. blos crates, od. craticula.

Rosstj, bess. rozdj.

Rosstyk, u. *m.* eingesalzener Häring, harenga muriata, *Vel.*

Rosstýř, e, *m.* Roster, tostor metallicus, *Id.*

Rostlina, y, *f.* bess. zrostlina.

†Rostlinář, e, *m.* bess: zrostlinář.

†Rostlinictwj, *n.* rostlinný z. rostlinstwj, lauter neue der Kritik unterliegende Wörter.

Rostu, rostl, růsti, *imper.* rost, (*sl.* rostni), wachsen, a) hervorkommen, entstehen, z. B. Pflanzen, Haare, Bart, nasci, provenire, crescere; b) zunehmen, grösser werden, crescere; do dřewa růsti, sich beholzen.

Rosyčka, y, *f.* *dim.* v. rosa; rosyčka slunečnj od. blos rosyčka, bylina, Sonnenthau, *m.* ros solis, rorella, *Vel.*

Rosým, yl, yti, thauen, rorare; rosý, es thauet, rorat, *R.*

Rota, y, *f.* (*obs.*) Rotte, *f.* Haufe, Anhang, *m.* caterva, turba; rota sto wogáků, desýti drábů tě, *Syl.* factio, secta: rota hadačská, *Cyr.* -zlodějská, Diebsrotte; knjžetem roty byl, *B.* z té roty a hnjzda byl, *Žal.* arcypohanská, nýbrž arcyďábelská rota, *Cyr.*

Rotjm, il, iti, *act.* zusammenrotten, concitare: židy proti Římanům rotili.

II. *rec.* rotiti se, spiknauti se, sich rotten, conspirare, conjurare: proti wrchnostem se rotj, *B.*

Rotmistr, a, *m.* desátnjk, Corporal, *m.* decurio; *Vel.* 2) Rottenmacher, factiosus.

Rotně, *adv.* rottenweise, turmatim.

Rotnjk, a, *m.* Rottengeist, Rottenmacher, factiosus, turbulentus homo; b) Rottgesell, *m.* consors (conjurationis).

†Rottbölka, y, *f.* zrostlina, Rottbölia.

Row, u. *m.* (v. rygi), *obs.* s. hrob; auch Grabhügel, *m.* (*russ.* row, fossa).

Rowal, s. rugi.

Rowáš, e, *m.* *sl.* talea; s. wrub; 2) das Werkzeug in der Sägmühle, welches den Stamm gegen d. Säge rückt.

Rowen, wna, wno, s. rowný.

Roweň, wně, *f.* folg. 2) seines Gleichen, similis sibi: hleď pogiti sobě (za ženu) roweň, *Lomn.* wsseliký twor wine se k swé rowni, *B.* žádné rowně sobě podobné nemá Bůh *K.*

†Rowenstwj, *n.* Ebenmaaß?

Rowina, y, *f.* Ebene, *f.* z. B. der Erde, Blachfeld, *n.* *D.* planities, aequor, aequum, auch campus, wenn es ein ebenes Feld, od. Gefilde ist; 2) od. hladký spodek, d. Bahne, planum dolabrae, *R.*

Rowinka, y, *f.* *dim.* kleine Ebene.

Rowinowatý 3. aus Ebene bestehend: rowinowaté položenj kraginy.

Rownač, e, m. Schlichter, Ordner, compositor; eines Streites, compositor; - čka, y, f. - inn, -inn, f. quae componit.

Rownám, al, ati, ebenen, eben machen, aequare, complanare, aequum reddere; 2) schlichten, a) gerade machen, aequare; b) ordnen, disponere, ordinare, componere, c) beylegen, z. B. Streit, componere; 3) vergleichen, a) in Vergleichung setzen, comparare, conferre, componere, z. B rem cum re: text proti textu přeloženj rownati, Syr. pazdeřj s růžj rownati, prov. ungleiche Dinge vergleichen, aquilam noctuae conferre, Syl. b) gleichstellen, aequiparare: swé wýmyslky Bozjmu slowu rownagj, K. c) vereinigen, z. B. streitende Partheyen, conciliare, auch zuweilen componere.

II. rec. rownati se, sich vergleichen, a) einig werden, den Zank fahren lassen, conciliari, concordem fieri, convenire: b) Verabredung treffen, Vertrag machen, pacisci, decidere, convenire, transigere; s něký m, mit jemand, cum aliquo; mezy sebau, unter sich, inter se; c) sich gleich stellen, aequiparare se: nerownám se mu, nechcy semu rownati, Cyr.

Rownatel, e, m. s. rownač; 2) der Mond des Weißgärbers, planula.

Rowně, adv. grade, a) in grader Linie, nicht krumm, od. schief, recte, recta; b) gleich, eben so, aeque, pariter: rowně gest tobě tma gako swětlo B. rowně gest gemu, gakoby neměl, B. rowně mu párat, gako ssit, Lomn. rowněž tak, eben so, D.

Rownjk, u, m. d. Linie Aequator? 2) sl. s. společnjk.

Rowno, adv. s. rowně a)

Rownodennost, i, f. Nachtgleiche, f. aequinoctium, 2) gleiche Länge des Tags u. der Nacht, aequinoctium.

Rownomjrnost, i, f. Gleichmäßigkeit, proportio, comparatio rerum juxta quantitatem, R.

Rownost, i, f. Gleichheit, f. aequalitas.

Rownowážný 3. rowný, horizontal? D.

Rownučký, sl. folg. a) b).

Rowný 3. (abs. rowen, wna, wno), gleich, a) grade, nicht schief, od. krumm, rectus, b) eben, nicht höckerig, od. steil, aequus, auch aequalis; rowné plátno ebendrähtige Leinwand, D. c) eben so beschaffen, aequus, aequalis, par: w bohatstwj gest mu rowen, er gleicht ihm an Reichthum, divitiis eum aequat, D. při aurazu rowné za rowné sslo, poena talionis, K. rowným za rowné se odplatiti, Cyr.

†Roxburgowka, y, f. zrostl. Roxburghia.

Royalista, y, f. Royalist, m. regius, Kram.

†Royenka y, f. zrostlina, Royena.

Roz, eine untrennbare Praeposition, bedeutet in der Zusammensetzung, an, auf, aus, ein, ver, zer.

Rozaudnjm, fut. ex. il, iti, zergliedern, membra dissecare, Kyb.

Rozaumek, mka, m. s. sadzlek: mistři rozaumkowé chtj wssecko lépe, než ty, uměti, Syr.

Rozawust, a, m. sl. Lypt. Maulaffe, der mit offenen Munde ge-

wöhnliche Gegenstände bewundert.

Rozbaurám, al, ati, s. rozbořjm.

Rozběhnu se, *fut. ex.* hl se, hnauti se, auslaufen, anfangen zu laufen, excurrere, exire, od. initium currendi facere, 2) ausholen, v. einem, der laufen od. springen will, Anlauf nehmen, incipere currere; fig. když se někdy neywjc na někoho rozběhnau, *K.* 3) v. einander fliehen, hieher u. dahin fliehen, diffugere; 4) *sl.* zerfallen, v. einander gehen.

Rozberu, s. rozeberu.

Rozbigi, *fut. ex.* il, iti, zerschlagen, entzweyschlagen, contundere, pulsando solvere, zerbrechen, frangere. 2) stany rozbiti, d. Zelte aufschlagen, tentoria (tabernacula) statuere, constituere.

II. *rec.* rozbiti se, zerbrechen (neutr.) frangi, diffringi.

Rozbigjm, el, eti, vorh.

Rozbjhám se, ati, s. rozběhnu se.

Rozbjrám, al, ati, s. rozeberu; fig. überlegen, auseinanderlegen, zergliedern, perpendere, discutere: tak sobě to mysl má rozbjrala, *Com.*

Rozbitugi, owal, owati, theilen, partiri, dividere, gewöhnlich nur v. der Beute, vom Raube u. drgl. kořist, laupež rozbitowati.

Rozbjžka, y, *f.* Anlauf. *m.*

Rozboljm, *fut. ex.* el, eti, einen Schmerz bekommen, z. B. hlawa mne hrozně rozbolela.

Rozboljwám, al ati, vorh.

Rozbor, u, *m.* (chemický), bess. rozebránj, rozpogenj.

Rozbořjm, *fut. ex.* il, iti, en, einreißen, niederreißen, z. B. Häuser, rc. v. einander reißen, disturbare, diruere, destruere, disjicere.

II. *rec.* rozbořiti se, einstürzen, einfallen, ruere, labi, collabi. 2) zerfallen, auseinander fallen, dilabi, solvi: rozbořil se nám sud.

Rozbratřjm se, *fut.* il, iti, *sl.* s. rozkmotřiti se.

Rozbřeskuge se, owalo, owati, *impers.* es wird hell, es taget, diescit.

Rozbrkám se, al, ati, verfliegen, avolare: statek se brzy rozmrhá a rozbrká.

Rozbrog, e, *m.* Aufruhr, *m.* seditio.

Rozbřesk, u, *m.* rozbřeskowánj, *n.* s. vswita, *D.*

Rozbůgněnj *n.* (koně), Ausreißen, Wildwerden, effrenatio, *K.*

Rozbůgnjm, ěl, ěti, frech seyn, petulcire.

Rozčapjm, *fut.* il, iti, *sl.* aus einander thun, z. B. d. Füße; -se d. Füße aus einander thun.

Rozčechrám, *fut.* al, ati, auflockern, laxare.

Rozčeledjm se, *fut.* il, iti, *sl.* sich durch neues Geschlecht vermehren, z. B. wčely.

Rozčepeyřjm, *fut. ex.* il, iti, d. Federn ausbreiten, plumas extendere (pandere, explicare).

Rozčepeyřugi, owati, vorh.

Rozčertjm se, *fut.* il, iti, grimmig werden, ergrimmen, ira incendi.

Rozčesám, *fut. ex.* al, ati, kämmen, pectere, pectinare; -áwám, al, ati, *praes.* & *fr.*

Rozčesnu, *fut. ex.* sl, snauti, entzweybrechen, spalten, dirumpere, auch fig.: rozčesl a rozpolil to přikázanj na dwé, *Zal.* 2) stark aufreißen, celeriter a-

perire: wlk hrdlo na owcy rozřesne; swé hrdlo naň rozče- sne nepřjtel, *Cyr.*

Rozcestj, *n.* Scheideweg, *m. f.* divortium viarum, compitum.

Rozcházým, el, eti, tropisch, ein Bedenken verursachen: to mě rozcházý; 2) durchdringen, penetrare: rozesslo ho wjno.

II. *rec.* rozcházeti se, auseinander gehen, discedere: b) sich verbreiten, propagari: smutný se hlahol rozcházý, *Com.*

Rozchod, u, *m.* Scheiden, Fortgehen, *n.* discessus; b) v. einander Gehen: po rozchodu té rady; c) Winkel, *m.* entfernter, verborgener Ort, recessus: rozchody a vropasti moře, *K.* komůrek, rozchodů (*in textu*: sklјpků, gam, *K.*)

Rozchodjm, *fut. freq.* il, iti, s. rozegdu; střewjce rozchoditi, d. Schuhe austreten.

Rozchodnjk u, *m.* Wundkraut, *n.* Hauswurz, *f.* Knabenkraut, *n.* Bruchwurz, *f.* sedum, *Linn.*

Rozchodný 3. Abschieds-: rozchodné kazanj, od. kázanj na rozchodnau, Abzugs- od. Abschieds- predigt, sermo valedictorius; hody na rozchodnau, Abschiedsschmaus, *m.* convivium viaticum.

Rozchwat, u, *m.* Wegraffung, Plünderung, *f.* direptio.

Rozchwátám *fut.* al, ati, wegraffen, diripere; 2) plündern, berauben, diripere; -ánj, *n. verb.* rozchwátanj statku, direptio bonorum, *Com.*

Rozchytám, *fut. ex.* al, ati, s. chytám u. rozchwátám: rozchytáni byli na sspice osstjpů, *Vel.*

Rozčjtám, *fut.* al, ati, auseinanderzählen, durchzählen, eintheilen, aestimare.

Rozčtwrtjm, *fut.* iti, *sl.* in 4 Theile theilen, quadripartiri.

Rozdám, *fut. ex.* al, ati, án, vertheilen, austheilen, distribuere; b) verschenken, dilargiri, dono distribuere.

Rozdarugi, *fut.* owati, vorh. a).

Rozdawač, e, *m.* Austheiler, distributor; -čka, y, *f.* -inn. *f.*

Rozdawatel, e, *m.* Austheiler, *m.* distributor; -lka, y, *f.* -inn, *f.*

Rozdáwám, al, ati, s. roz dám.

Rozdáwjm, *fut ex.* il, iti, zerdrücken, elidere, conterere, obterere.

Rozdáwjm, *fut. ex.* il, iti, *sl.* aufsperren, z. B. das Maul, den Rachen, distorquere, pandere, diducere; s. rozedru 2).

Rozdawky, *pl. f.* Austheilung, Verschenkung, donatio: gá nemám nic na rozdawky.

Rozdělám, *fut. ex.* al, ati, verarbeiten, auseinander arbeiten: diffingere: klénoty dala rozdělati, *Cyr.* b) anmachen, z. B. oheň rozdělati, Feuer anmachen, ignem accendere; wápno r-ti, den Kalk anmachen, calcem miscere (temperare).

Rozdělawám, al, ati, vorh.

Rozdělenec, nce, *m.* ein Dissident, dissidens, schismaticus.

Rozdělenj, *n.* Zertheilung, *f.* 2) Eintheilung, *f.* divisio, partitio, distributio.

Rozdělenka, y, *f.* zrostlina, diaspasis.

Rozděljm, *fut. ex.* il, iti, en, zertheilen, dividere, partiri. 2) eintheilen, dividere, partiri, distribuere.

II. *rec.* r-ti se, sich scheiden, trennen, divelli: dusse geho se

s tělem rozdělila; 2) *cum praep.* o, *aut cum inst.* theilen, dividere: rozdělil se s Cymonem o aurad, er theilte das Amt mit Cimon, *Vel.* rozdělili se zemj tau, *K.* sie theilten das Land unter sich, *K.*
Rozdělugi, owal, owati, vorh.
Rozdj *n.* (v. rozha ? Zweig, ?), *sl.* rožda, *n. coll.* Reisig, Reisholz, *n.* sarmenta, virgae.
Rozdička, *y, f.* s. rozdinka.
Rozdjl, u, *m.* Unterschied, *m.* discrimen, differentia: strany (při kupowánj) gsau sobě gesstě na rozdjlu, *Pr.* 2) Art, species: bjla toho rozdjly a gména, *K. Vel.* 3) *obs.* s. kapitola.
Rozdjljm, el, eti, s. rozděljm.
Rozdjlný 3. theilbar, dividuus, divisibilis; 2) unterschieden, a) v. etwas, distinctus a re; od. sebe, unter sich, inter se. b) nicht einerley, diversus, varius; - ně, *adv.* varie, non uno modo; diverse; - nost, i, *f.* Theilbarkeit, *f.* divisibilitas; 2) Unterschied *m.* differentia.
Rozdina, *y, f., sl.* rozğa, rázğa, *y, f.* Reis, sarmentum, surculus, virga.
Rozdinka, *y, f. dim.* Reischen, *n.* virgula; verkürzt růždka (nicht růžtka od. růsstka, wie in *B.*)
Rozdjrám, al, ati, s. rozedru 2).
Rozdjwám, al, ati, den Flachs v. Rocken abnehmen, entkleiden.
†Rozdiwěnka, *y, f.* ramalina (lichen.)
Rozdmýchám, al, ati, s. rozdmichugi.
Rozdmýchnu, *fut.* chl, chnauti, durch das Blasen zerstören, zerstieben, difflare: domnjwá se, že rozdmýchne wsseckо.
Rozdmychugi, owati, vorh.
Rozdrápem, *fut.* ati, *sl.* zerreißen, discerpere; b) zerkratzen.

Rozdrážđjm, iti, reizen, in die Wuth setzen, irritare, exasperare, exulcerare, *B.*
II. *rec.* r-ti se, ergrimmen, ira incendi.
Rozdrażdugi, owal, owati, vorh. *B.*
Rozdrbám, *fut. ex.* al, ati, zerkratzen, lacerare, dilacerare, dissecare.
Rozdrchám, *fut.* al, ati, zerzausen, zerraufen.
Rozdrobjm, *fut.* il, iti, en, zerbröckeln, comminuere, friare, minutatim conterere.
Rozdrtjm, *fut. ex.* il, iti, zermalmen, zerbröckeln, comminuere, conterere: rozdrtil ho hrom, *Neg.*
Rozdrwjm, *sl.* vorh.
Rozdúchám, *fut.* al, ati, *sl.* aufblasen, z. B. Feuer.
Rozdugi, *fut.* ul, auti, aufblähen, aufblasen, inflare.
Rozdwogenec, nce, *m.* s. rozdělenec.
Rozdwogenj, *n.* Zwiespalt, Zwietracht, *f.* discordia, dissidium, dissensio.
Rozdwogjm, *fut. ex.* il, iti, en, entzweyen, uneins machen, discordes reddere: rozdwogen gsa w mysli wrtká se, *Com.*
II. *rec.* r-ti se, sich entzweyen, discordes fieri.
Rozdwogitost, i, *f.* s. rozdwogenj.
Rozdwogugi, owal, owati, - se, s. rozdwogjm.
Rozdýmám, *fut.* al, ati, aufblasen, durch Blasen erregen, z. B. oheň rozdýmati, das Feuer aufblasen, ignem sufflare od. flando suscitare; -ánj, *n. verb.*
Rozeberu, *fut.* rozebral, rozebrati, zerlegen, v. einander nehmen, z. B. einen Wagen, eine Uhr, solvere; 2) zergliedern, a) den Kör-

perire: wlk hrdlo na owcy roztesne; swé hrdlo naň roztesne neprzjtel, *Cyr.*

Rozcestj, *n.* Scheideweg, *m. f.* divortium viarum, compitum.

Rozcházým, el, eti, tropisch, ein Bedenken verursachen: to mě rozcházý; 2) durchdringen, penetrare: rozešslo ho wjno.

II. *rec.* rozcházeti se, auseinander gehen, discedere b) sich verbreiten, propagari: smutný se hlahol rozcházý, *Com.*

Rozchod, u, *m.* Scheiden, Fortgehen, *n.* discessus; b) v. einander Gehen: po rozchodu té rady; c) Winkel, *m.* entfernter, verborgener Ort, recessus: rozchody a propasti moře, *K.* Komůrek, rozchodů (*in textu:* sklypků, gam, *K.*)

Rozchodjm, *fut. freq.* il, iti, s. rozezdu; střewjce rozchoditi, d. Schuhe austreten.

Rozchodnjk u, *m.* Wundkraut, *n.* Hauswurz, *f.* Knabenkraut, *n.* Bruchwurz, *f.* sedum, *Linn.*

Rozchodný 3. Abschieds-: rozchodné kázanj, od. kázanj na rozchodnau, Abzugs- od. Abschieds predigt, sermo valedictorius hody na rozchodnau, Abschied schmaus, *m.* convivium vi cum.

Rozchwat, u, *m.* Wegraf Plünderung, *f.* direptio.

Rozchwátám *fut.* al, ati, w sen, diripere; 2) plün rauben, diripere; -ánj rozchwátanj statku bonorum, *Com.*

Rozchytám, *fu* tám u. tání

Ro

derzählen, durchzähler len, aestimare.

Rozčtwrtjm, *fut.* iti, le theilen, quadri

Rozdám, *fut. ex.* a theilen, austheil re; b) verschenk no distribu

Rozdarugi, *fu*

Rozdawač, stributor

Rozdawatel distribu

Rozdáwán

Rozdáwj cken, terr

Rozdá sper chen di

... n

... re-

... ozesla-
... sli, aus-
... mittere.
... lagen, dis-
... b) ausgebrei-
... zeslé ssaužený;
... en, penetratus,

..., ati, folg.
... se, fut ěl, ěti, hell wer-
... ausblühen?
... (ťu) fut. střel, rozestřj-
einander breiten, aus-
... ten, z. B. Seegel, Tücher etc.
... ndere, pandere, expli-
... are.

...zetnu, *fut.* rozťal, roztjti, ent-
zwey hauen, caedendo divide-
re (rumpere.)

Rozetru (ťu), *fut. ex.* třel, rozetřjti, rozetřen u. rozetřjn, *imper.* rozetři, zerreiben, conterere, friare; b) aus einander schmieren, dilinire.

Rozewdám, *fut. ex.* al, ati, verheurathen, Töchter, einige oder alle, elocare: rozewdali dcery za pány České, *Vel.*

Rozewřu, (ťu), wřel, r-wřjti, rozewřen u. rozewřjn, *imper.* rozewři, aufthun, öffnen, aperire, patefacere, pandere.

Rozeženu, *fut.* rozehnal, rozehna-... rozehnán, *imper.* rozežeň, ... a) mit od. ohne Ge... z. B. Feinde, etc. dissipa-... spergere, disjicere; b) ... Gewalt, dispellere, dis-... tere, disjicere, dissipare.

II. *rec.* r-hnati se, sich verziehen, zertheilen, wie d. Gewitterwolken, discuti, dissipari.

Rozežeru, *fut. ex.* rozežral, rozežrati, rozežrán, zerfressen, exedere, erodere, corrodere.

II. *rec.* r-ti se, um sich fressen: oheň protiwenstwj se wždy dál rozžjral.

Rozeznám, *fut.* al ati, unterscheiden, distinguere, discernere, dignoscere; 2) entscheiden, gerichtlich anerkennen, dijudicare: při rozeznati, Pr. strany o to rozeznáwey, oč před tebau činiti magj, Pr. lidi saudce rozeznal, rozeznali tu wěc pilněgi, *Com.* pře rozeznáwá saudce, *K.* saudce ge o to sprawedliwým rozsudkem rozeznal, Pr.

Rozeznánj, *n.* Unterscheidung, *f.* distinctio; 2) gerichtliches Endscheiden, *n.* dijudicatio, decisio: k rozeznánj pře, gakožto saudce, na stolicy wstaupiti; k rozeznánj pře státi y dostáti, *K.*

Rozeznáwám, al, ati, s. rozeznám.

Rozežwaný 3. *part.* zerkaut, mansus.

Rozežwu, al, ati, zerkauen, masticando diminuere.

Rozsaukám, *fut.* al, ati, s. rozdýmám: oheň rozsukuge, Pr. 2) zerstäuben, flando dissipare; -ánj *n. verb.*

Rozsukugi, owal, owati. vorh.

Rozgedliny, *pl. f.* w vstech, Skorbut.

per, secare membratim, dissecare membratim. b) *trop.* einen Begriff, explicare; ten artykul se rozbjrá a prowozuge, *Cyr.* 3) wegraffen, diripere: pokladowé waffi wám dočista gsau rozebráni, *K.*

Rožec, žce, *m.* s. růžek; *pl.* rožcy, od. rožky, rožečky na pytljku, we mlýně, Beutelstöcke, cornua, cornicula incerniculi; 2) nach *Berchth.* cerastium.

Rožeček, čku, *m. dim.* vorh.

Rozectjm, *fut. ex.* ctil, ctiti, hin u. her, unter diese u. jene zertheilen, verehren, dilargiri (dono): ty exempláře mezy ně rozectil a rozdal, Žal.

Rozečtu, *fut. ex.* rozčetl, rozčjsti, zählen, durch d. Zahl bestimmen, dinumerare: wsfecky krůpěge desstowé, každé zrnéčko pjsku mořského rozčetl a rozhodl, *Syr.*

Rozednj se, *fut.* rozednilo se, rozednjti se, tagen, Tag werden, lucescere, luciscere, diescere.

Rozednjwá se, alo, ati, vorh.

Rozedru, *fut. ex.* rozedřel, rozedřjti, rozedřen, *imper.* rozedři, zerreißen, lacerare. 2) aufsperren, z. B. den Rachen, distorquere, pandere, diducere: zdrážjssli psa, rozedra tlamu, wrčj; vhodjssli, skučj, syce sstěká, *Com.* rozedřená tlama, *rc.*

Rozegdu, *fut. ex.* rozessel, rozgjti, austreten, durch Treten erweitern, z. B. d. Schuhe, calcando laxare; b) durchdringen, durchgreifen, penetrare, pervadere: rozesslo ho wjno, *B. Vel.*

II. *rec.* rozgjti se, auseinander gehen, discedere; b) sich zerschlagen, dissolvi: mračna se rozessla, *Com.* rumpi: trh se rozessel, *Pr.* c) sich verbreiten, divulgari, *B.*

Rozehnati, s. rozeženu.

Rozehrám se, *fut.* al, ati, ins Spielen kommen.

Rožek, žku, *m.* s. růžek.

Rozemeli, *fut.* rozemlel, rozemljti, *imper.* rozemel, zermahlen, commolere, molendo frangere; 2) tropisch, zerreißen, z. B. ein Kleid, lacerare.

Rožen, žnu, *m.* Bratspieß, veru.

Rozenj, *n.* Gebähren, *n.* partus.

Rozenj se, *n.* Gebohren werden, *n.*

Rozený 3. *partic.* gebohren, natus: apoſstolské stolice legát rozený; hraběnka Podhorská, rozená Potocká, gebohrne, nata.

Rozeperu *fut.* rozepral, rozeprati, anfangen zu waschen, z. B. d. leinenen Kleidungsstücke, incipere lavare.

Rozepnu, *fut.* rozep'al, (*Com. sl. mor.* rozp'al), & rozepnauti, *partic.* rozp'at, aufknöpfeln, aufhafteln, z. B. ein Kleid, resolvere vestem, 2) ausspannen.

II. *rec.* r-ti se, sich aufknöpfen, solvere, resolvere vestem.

Rozepře, *f.* Streit, *m.* Uneinigkeit, contentio, certamen; Disput, controversia; práwnj rozepře, Rechtsstreit, *m.* lis, controversia.

Rozepru (řu), *fut.* rozepřel, rozepřjti, aufspreitzen, pandere.

Rozepsánj, *n.* Ausschreiben, *n.* Ausschreibung, schriftliche Ankündigung, denunciatio, significatio per literas, indictio.

Rozepsati, s. rozpjssi.

Rozeschlý 3. leck, verlechzt, rimosus, rimas habens; rozeschlý sud, ein leckes Faß.

Rozeschnu se, *fut.* chl se, rozeschnau-

ti, se, verlechzen, rimas agere, dehiscere: sud se rozeschl, das Faß ist verlechzet.

Rozesměgi, *fut. ex.* rozesmál, rozesmáti, s. rozsmjssjm.

II. *rec.* r-ati se, ins Lachen kommen, in risum solvi.

Rozespalý, 3. in Schlaf gekommen, somnolentus, quem sopor urget.

Rozespjm se, *fut. ex.* spal se, rozespati se, in Schlaf, ins Schlafen kommen, sopore opprimi, premi.

Rozessli, *fut. ex.* rozeslal, rozeslati, rozeslán, *imper.* rozessli, aussenden, emittere, dimittere.

Rozesslý 3. *part.* zerschlagen, dissolutus, ruptus; b) ausgebreitet, diffusus: rozesslé ssauženj; c) durchdrungen, penetratus, s. rozegdu.

Rozestjrám, al, ati, folg.

Rozestkwjm se, *fut.* ěl, ěti, hell werden; 2) aufblühen?

Rozestru (řu) *fut.* střel, rozestřjti, auseinander breiten, ausbreiten, z. B. Seegel, Tücher 2c. extendere, pandere, explicare.

Rozetnu, *fut.* roztal, roztjti, entzwey hauen, caedendo dividere (rumpere.)

Rozetru (řu), *fut. ex.* třel, rozetřjti, rozetřen u. rozetřjn, *imper.* rozetři, zerreiben, conterere, friare; b) aus einander schmieren, dilinire.

Rozewdám, *fut. ex.* al, ati, verheurathen, Töchter, einige oder alle, elocare: rozewdali dcery za pány České, *Vel.*

Rozewru, (řu), wřel, r-wřjti, rozewřen u. rozewřjn, *imper.* rozewři, aufthun, öffnen, aperire, patefacere, pandere.

Rozeženu, *fut.* rozehnal, rozehnati, rozehnán, *imper.* rozežeň, zerstreuen, a) mit od. ohne Gewalt, z. B. Feinde, 2c. dissipare, dispergere, disjicere; b) mit Gewalt, dispellere, discutere, disjicere, dissipare.

II. *rec.* r-hnati se, sich verziehen, zertheilen, wie d. Gewitterwolken, discuti, dissipari.

Rozežeru, *fut. ex.* rozežral, rozežrati, rozežrán, zerfressen, exedere, erodere, corrodere.

II. *rec.* r-ti se, um sich fressen: oheň protiwenstwj se wždy dál rozžjral.

Rozeznám, *fut.* al ati, unterscheiden, distinguere, discernere, dignoscere; 2) entscheiden, gerichtlich anerkennen, dijudicare: při rozeznati, *Pr.* strany o to rozeznáwey, oč před tebau činiti magj, *Pr.* lidi saudce rozeznal, rozeznali tu wěc pilněgi, *Com.* pře rozeznáwá saudce, *K.* saudce ge o to sprawedliwým rozsudkem rozeznal, *Pr.*

Rozeznánj, *n.* Unterscheidung, *f.* distinctio; 2) gerichtliches Endscheiden, *n.* dijudicatio, decisio: k rozeznánj pře, gakožto saudce, na stolicy wstaupiti; k rozeznánj pře státi y dostáti, *K.*

Rozeznáwám, al, ati, s. rozeznám.

Rozežwaný 3. *part.* zerkaut, mansus.

Rozežwu, al, ati, zerkauen, masticando diminuere.

Rozfaukám, *fut.* al, ati, s. rozdýmám: oheň rozfukuge, *Pr.* 2) zerstäuben, flando dissipare; -ánj *n. verb.*

Rozfukugi, owal, owati. vorh.

Rozgedliny, *pl. f.* w ystech, Skorbut.

Rozgasnjm, *fut.ex.* il, iti, aufheitern, serenare, serenum reddere: rozgasnila milostná láſka modré oči, *Neg.*

Rozgasňugi, owati, vorh.

II. *rec.* rozgasniti se, *sl.* hell u. klar werden, z. B. im Gesichte.

Rozgedlý 3. verbreitet, v. übeln Sachen, diffusus; praſſiwoſt rozgedlá, *K.* ſ. rozgjdám; 2) *mor.* ſ. ſwéwolný, frech; -loſt, i, *f. subst.*

Rozgednotjm, iti, ſ. rozdwogjm.

Rozgedu, *fut. ex.* rozgel, rozgeti, *imper.* rozgeď, zerfahren, entzwey fahren, vehendo solvere.

II. *rec.* rozgeti se, anſetzen, ausholen beym Fahren, od. Reiten, impetum capere; 2) auseinder fahren od. reiten, discedere.

Rozgeďugem se, owal, owati, *sl.* erboſt werden, exasperari.

Rozgezdjm, *fut. fr.* iti, vorh.

Rozgjdám, al, ati, ſ. rozežeru.

II. *rec.* r-ti se, ſ. rozgjm se.

Rozgih, u, *m.* Thauwetter, *n.* tempus glaciem solvens.

Rozgihám se, al, ati, folg.

Rozgihnu se, *fut.* hl, hnauti, zerfließen, zerſchmelzen, aufthauen, liquefieri.

Rozgjm se, il, iti, ins Eſſen kommen, comedere; 2) ſich ausbreiten, um ſich freſſen, diffundi: rozgjdá se včenj nečiſté, gako rak, *K.*

Rozgjmám, al, ati, betrachten, mit der Seele, contemplari, considerare, inspicere, cogitare, perpendere.

Rozgjmánj, *n.* Betrachtung, *f.* a) das Anſehen mit der Seele, contemplatio, consideratio. 2) Nachſinnen, *n.* meditatio.

Rozgjti, ſ. rozegdu.

Rozgitřjm se, il, iti, ſchwören, suppurare.

Rozgižďjm se, ěl, ěti, ſ. rozgeti se.

Rozgiženj, *n.* Aufthauen, z. B. des Schnees, Eiſes, tabes, liquefactio.

Rozha, y, *f.* Zweig, *m.* palmes.

Rozhalený 3. *part.* ſ. folg. ? - ně: rozhaleně se tumlugj, *Puchm.*

Rozhaljm, *fut. ex.* il, iti, entblößen, blos machen, z. B. den Hals, d. Bruſt, nudare, retegere, aperire.

Rozhánjm, ěti, ſ. rozeženu.

II. *rec.* rozháněti se, (rukau), *sl.* ſ. opřáhnu.

Rozhazugi, owati, folg.

Rozházým, *fut. freq.* el, eti, v. einander werfen, disjicere.

Rozhláſám, al, ati, ſ. rozhláſým *Mat.* 9, 31.

Rozhláſatel, e, *m.* Ausrufer, *m.* proclamator, divulgator; -lkyně, -inn *f.* - trix, - trix.

Rozhláſým, *fut. ex.* yl, yti, ausbreiten, bekannt machen, ausſprengen, vulgare, divulgare, dissipare.

II. *rec.* r-yti se erſchallen, divulgari.

Rozhlaſſugi, - se, owati, vorh.

Rozhledám, ati, *obs.* ſ. rozwažugi.

Rozhledjm se, *fut.* iti, *sl.* anfangen recht zu ſehen, perspicere.

Rozhněwám, *fut. ex.* al, ati, erzürnen, irritare, iratum reddere, iram alicujus movere.

II. *rec.* r-ti se, ſich erzürnen, iratum fieri, commoveri.

Rozhněwánj, *n.* Erbitterung, *f.* a) Erbittern, *n.* exacerbatio, irritatio; b) Zorn, Haß, *m.* ira, odium, indignatio.

Rozhodjm *fut.* iti, ſ. rozházým.

Rozhodnu, *fut. ex.* dl, dnauti, *imper.* rozhodni, entſcheiden, decernere, judicare, decidera, dijudicare; rozepři roz-

hodnauti, *Com.* wálka rozhodnuta gest, der Krieg ist bestimmt, entschieden, *Kram.*

Rozhodnutj, *n.* Entscheidung, *f.* dijudicatio, decisio; Bestimmung, *f.* decisio.

Rozhor, bess. rozor, rozwor.

Rozhorčený, 3. erhitzt, inflammatus; oči rozhorčené, entzündete Augen.

Rozhořjm, *fut. ex.* il, iti, erbittern, exacerbare, iram movere alicui.

Rozhořekugi se, *fut.* owal, owati, ins Wehklagen kommen.

Rozhořjm se, *fut. ex.* el, eti, in den Brand kommen, incendi, flammas concipere.

†Rozhorlenec, nce, *m.* Enthusiast, ein Ereiferter? etwa zelosus: ztržený rozhorlenec, *A. Neg.*

Rozhorljm, *fut. ex.* il, iti, in Eifer bringen, aneifern, incendere (zelo): aby nežiwé rozhorlowal, *K.* 2) erhitzen, fervefacere.

II. *rec.* (r-ti se, sich ereifern, exardescere (ira, zelo): w prawém zamilowánj geho se rozhorlili, *K.* 2) erhitzt werden, fervefieri.

Rozhorlugi, - se, owati, vorh.

Rozhorúčjm, *fut.* iti, *sl.* sehr heiß machen.

Rozhořugi se, owal, owati, s. rozhořjm se.

Rozhostjm, *fut.* il, iti, trennen, aus einander bringen, dividere; b) verbreiten, propagare: to ssiroce rozhostěno gest w lidském pokolenj.

II. *rec.* r-titi se, *trop.* aus einandergehen, discedere, abire; b) sich (häuslich) niederlassen? gsa mezy nepřáteli, rozhostils se, (du hast deinen Zustand als Fremdling, als Gast aufgehoben, aufgehört Fremdling zu seyn?): auch sich entkleiden?

Rozhrabám od. rozhrabi, *fut. ex.* bal, bati, auseinander rechen, pectine dimovere; 2) auseinander scharren, radendo extendere.

Rozhradjm, *fut.* il, iti, *sl.* den Zaun abreißen.

Rozhránj, *n.* s. rozcestj, *Pr.* 2) Freudhof der armen Sünder, Rabenstein, Richtplatz *m.* Richtstätte *f.* locus suppsicii.

Rozhřegi, *fut. ex.* il, iti, erwärmen, calefacere, tepefacere. fovere.

II. *rec.* rozhřjti se, erwärmen, calefieri, calescere, tepescere.

Rozhřessugi, owal, owati, s. rozhřjssjm.

Rozhřjssenj, rozhřessenj, *n.* Lossprechung, *f.* absolutio.

Rozhřjssjm, *fut.* il, iti, v. Sünden lossprechen, absolvere.

Rozhřjwám al, ati, s. rozhřegi.

Rozhrnu, *fut. ex.* ul, auti, v. einander streifen, rollen, aufrollen, demovere.

Rozkacený 3. *partic.* v. rozkatjm, rozkacená zlost, *Puchm.*

Rozkácým, *fut.* el, eti, hie u. da umwerfen.

Rozkálám, *fut.* al, ati, entzwey spalten, findere, diffindere.

Rozkassjm, auf Kasch zerschmettern?

Rozkaupjm, *fut.* il, iti, wegkaufen, coëmere.

Rozkatjm se, *fut.* il, iti, s. rozčertjm se.

Rozkausám rozkauss! *fut. freq.* al, ati, folg.

Rozkausnu, *fut.* rozkausl, rozkausnauti, zerbeißen, a) durch Bei-

ßen trennen, mordicus (morsu) dividere; od. zerreißen, morsu rumpere; b) durch Beißen zerfleischen od. zerreißen, mordicus (morsu) lacerare; c) durch Beißen zerbrechen, (morsu) frangere.

Rozkaz, u, *m.* Befehl, Geheis, *m.* Ordre, *f.* eines Obern, imperium, jussum, jussus, praeceptum.

Rozkázanj, *n.* vorh. *B.*

Rozkazný, rozkazowačný 3. gebietherisch, imperiosus?

Rozkáži, *fut. ex.* kázal, kázati, *imper.* rozkaž, befehlen, Befehl ertheilen, imperare, praecipera alicui, jubere aliquem.

II. *rec.* r-ti sy, vorh.: doma sy rozkazug!

Rozkazugi, owal, owati, vorh.; auch hofmeistern?

Rozkládám, al, ati, ausbreiten, extendere, pandere, explicare; b) auseinander legen, explicare; neważnost wssech wůbec rozkládá a vkazuge, *K.* oheň rozklád. *sl.* für rozdělati, w mysli swe něco rozkládati; überlegen, *Cyr.* rukami r. *sl.* Gebehrden machen.

II. *rec.* r-ti se, sich ausbreiten, se extendere, se explicare &c. plamen se ssiroce rozložj. *K.*

Rozkladitý 3. ausgebreitet, v. Bäumen, patulus: rozkladitý kmen, *B.*

Rozklawjm, *fut.* il, iti, *sl.* d. Starrheit benehmen; s. zklawjm.

Rozklepám, *fut.* al, ati, poltern, (Kupferschm.) tudite dilatare.

Rozklýžjm, *fut. ex.* il, iti, entleimen, glutine soluere.

II. *rec.* r-ti se, entleimt werden, glutine solvi.

Rozkmásám, rozkmássem, *fut.* sal, sati, *sl.* zerrausen, zerwühlen, etwas Haarigtes, discriminare, disturbare, digerere.

Rozkmotřjm, *fut. ex.* il, iti, entzweyen, uneins machen, discordes reddere.

II. *rec.* r-ti se, sich entzweyen, uneins werden, discordem fieri, cum aliquo.

Rozkohautjm se, *fut.* il, iti, *sl.* wollüstig werden, lascivia corripi.

Rozkol, u, *m.* Spalte beym Finger, Pfropfen.

Rozkolnjk, *a, m.* Abtrünniger, schismaticus.

Rozkolnjk, u, *m.* s. rozpěrák.

Rozkopám, *fut.* al, ati, abgraben, durch Graben wegschaffen, z. B. einen Hügel 2c. fodiendo tollere; 2) *sl.* mit Füßen zerstoßen.

Rozkopáwám, al, ati, vorh.

Rozkoš, e, *m* Wollust, *f.* Vergnügen, *n.* voluptas; 2) Unterhaltung, Vergnügung, *f.* delectatio: něco (pro rozkoš aspoň) sýti a sstěpowati, *K.* 3) ein Wirthshaus bey St. Johann in der Liptau.

Rozkossenj, *n.* Vergnügung, delectatio; rozkossenj tělesné, *Com.*

Rozkossnjček, čka, *m.* Wollüstling, *m.* mollis, delicatus; rozkossnjčkowé a hedbáwnjčkowé, *K.*

Rozkossnický 3. s. rozkossný, *Syl.*

Rozkossnjk, *a, m.* s. rozkossnjček.

Rozkossný 3. wollüstig, a) Wollust verschaffend, voluptarius: rozkossná pitj, Luxusgetränke, potiones voluptariae, *Cyr.* o rozkossných zahradách to rozuměgi, v. Lustgärten, *K.* b) den Wollüsten ergeben, voluptarius, voluptatibus deditus, mollis; -ně, *adv.* wollüstig, voller Wollüste, in Wollüsten, molliter, luxuriose, voluptuose.

Rozkowám, *fut.* al, ati, hammern, schmieden (auseinander) malleare: na braň to rozkugte, *K.* -meče na radlice, *Haj.*
Rozkrácem od. rozkrátám se, *fut.* tal, tati, *sl.* sich rühren, in Bewegung setzen, moveri.
Rozkradu, *fut. ex.* dl, rozkrasti, wegstehlen, surripere, subducere.
II. *rec.* rozkrasti se, sich wegstehlen, heimlich entfernen, sich wegschleichen, v. mehrern, se subducere, se subtrahere, clam abire: w nocy se lesy do Morawy rozkradli, *Haj.*
Rozkrágjm *fut. fr.* el, eti, en, zerschneiden, in Stücke schneiden, secare, consecare, dissecare, concidere.
Rozkragugi, owal, owati, s. rozkrogugi.
Rozkrákorjm se, *fut.* il, iti, *sl.* in Gaksen gerathen, (v. den Hühnern. 2) fig. in's Plaudern kommen.
Rozkrautjm, *fut. ex.* il, iti, cen, v. einander drehen, distorquere.
Rozkřesám, *fut.* al, ati, Feuer ausschlagen, ignem elicere od. excutere, fig. swětlo včenj ewang. rozkřesáwal, Žal. ohnjček prawdy od W. rozkřesaný, od H. rozzatý, *Id.* -ánj, *n.* Ausschlagen des Feuers, excussio.
Rozkramářjm, *fut.* il, iti, verschachern, divendere.
Rozkřesáwám, al, ati, rozkřesám.
Rozkřičjm, *fut. ex.* el, eti, ausschreien, mit Geschrey bekannt machen, od. ausrufen, clamare, clamore indicare (proclamare); někoho rozkřičeti, jemand ausschreyen, z. B. als einen Dieb rc. infamare, diffamare.
II. *rec.* r-četi se, sehr schreyen, sich zerschreyen, nimis clamare, rumpi clamando.
Rozkřjdljm, *fut.* il, iti, plachty, d. Segel ausspannen, vela expandere, *D.*
Rozkročjm, *fut. ex.* il, iti, grätschen, d. Beine auseinander sperren, varicare, pedes divaricare.
Rozkrogjm, *fut. ex.* il, iti, en, entzwey schneiden, (mit einem Messer), dissecare.
Rozkrogugi, owati, vorh.
Rozkroky, ů, *m. pl., loc.* w rozkrokách, *Vel.* derjenige Theil des Leibes, wo d. Beine auseinander gesperrt werden.
Rozkrucugi, *fut.* owati, s. rozkrautjm.
Rozkrwácým, *fut. ex.* el, eti, blutrüstig machen, cruentare.
Rozkrwawjm, *fut.* ěl, ěti, vorh.
Rozkrygi, *fut.* kryl, kryti, verstecken, verbergen, omnia abscondere, occulere, occultare.
II. *rec.* r-ti se, sich verstecken, v. mehrern od. allen, abscondere se, abscondi.
Rozkuchám, *fut.* ati, aufschneiden, discindere, deartuare, scindere in membra; rozkuchánj těla lidského, - dissectio anatomica, *Vel.*
†Rozkuchařna, y, *f.* Anatomiezimmer.
Rozkudljm, *fut.* il, iti. *sl.* zerwühlen, verwirren, z. B. Haare.
Rozkugi, s. rozkowám.
Rozkurwjm se, *fut.* iti, *sl.* sich der Hurerey ergeben.
Rozkůška, y, *f. dim.* v. rozkoš.
Rozkutáljm se, *fut.* il, iti, auseinander rollen, divolvi? penjze se rozkutálj.
Rozkwartyrugi, *fut.* owal, owa-

ti, wogáky, d. Soldaten ein-
quartiren.
Rozkutjm, *fut. ex.* il, iti, (rozku-
cem *sl.*) zerwühlen, ruendo cor-
rumpere.
Rozkwerkugi, *fut. ex.* il, iti, d. Thei-
le des Bergwerks austheilen.
Rozkwetu, *fut.* tl, rozkwésti (roz-
kwjsti), aufblühen, v. Blumen,
geöffnet werden, florescere,
se aperire.
Rozkwjljm, *fut.* il, iti, jemand
zum Wehklagen, zum Jammern
bringen, *Cyr.*
II. *rec.* r-liti se, in das Weh-
klagen, Jammern kommen, la-
mentari, ejulare.
Rozkydám, *fut. ex.* al, ati, den
Mist auseinander werfen, s. ky-
dám.
Rozkydnu se, zerfallen, zerbörsten,
v. unflätigen Sachen, rumpi.
2) sich verbreiten, diffundi: cy-
zoložstwj se rozkydlo.
Rozkysámse, *fut.* ati, weiter schwä-
ren, diffundi ut pus: rozkysánj
neřádů.
Rozkyseljm, *fut. ex.* il, iti, erbit-
tern, exacerbare: hořké roz-
kyselenj a nepřátelstwj, *Vel.*
II. *rec.* rozkyseliti se, sich er-
bittern, zornig werden, exacer-
bari.
Rozkyselugi se, owati, vorh. ro-
zepře den ode dne wjce se roz-
kyseluge.
Rozlagi, rozlati, *obs.* s. wadjmse
Rozlámi, *fut. ex.* mal, mati, zer-
brechen, z. B. den Stock, rc. fran-
gere, diffringere, confringere.
Rozlamugi, owal, owati, vorh.
Rozlaučený 3. *part.* geschieden,
beurlaubt, separatus; kázanj
na rozlaučenau, s. kázanj na
rozchodnau.
Rozlaučenj, *n.* Trennung, *f.* sepa-
ratio, sejunctio, disjunctio.
Rozlaučjm, *fut. ex.* il, iti, tren-
nen, v. Menschen, z. B. Eheleu-
ten, dividere, separare, se-
jungere, disjungere, dissoci-
are, solvere, dissolvere: roz-
laučj ge s Bohem, *K.*
II. *rec.* r-čiti se, sich trennen,
v. einander gehen, sejungi, di-
vidi, discedere; 2) sich beur-
lauben, fortgehen, discedere,
abire.
Rozlauskám, *fut. fr.* al, ati, folg.
Rozlausknu, *fut. ex.* skl, sknauti,
aufbeißen, durch Beißen eröff-
nen, morsu, (dentibus) aperi-
re, od. solvere rem; aufkna-
cken, frangere: kdo chce gádro
gjsti, musý prwé sskořepinu
rozlausstiti, *prov. Vel.*
Rozlausstjm, *fut.* il iti, vorh.
Rozlegi, *fut. ex.* rozlil, rozljti,
part. rozlit, verschütten, ausflie-
ßen lassen, durch unvorsichtige
od. heftige Bewegung, effunde-
re, profundere: kdo pak to tu
rozlil? fig. wssudy rozlitá B.
sláwa, *Com.*
II. *rec.* rozljti se, zerfließen,
diffluere, dilabi, solvi; fig. roz-
lil se duch milosti B. na náro-
dy; wssudy rozlitá B. sláwa; 2)
austreten, aus seinen Gränzen
treten, z. B. das Wasser, in-
undare, exundare.
Rozléhám se, al, ati, wiederschal-
len, erschallen, resonare: wssu-
dy po wssech kautech kwjlenj s
rozléhalo, *K.* wýskali, až se w
powětřj rozléhalo, *Vel.* od na-
řjkánj a pláče wssudy se rozlé-
halo, *Com.* křičeli, až se po ho-
rách rozléhalo, *K.*
Rozlehlost, i, *f.* z. B. kragin, gazy-

ka, Ausgedehntheit, Ausbreitung, diffusio, propagatio.
Rozlehlý 3. ausgedehnt, ausgebreitet, propagatus, diffusus.
Rozlehnu se, *fut.* hl, hnauti, s. rozléhám se.
Rozléwám, al, ati, s. rozlegi.
Rozležjm se. *fut. ex.* il, iti, ins Liegen kommen.
Rozlezlonohý 3. s. unter křiwonohý.
Rozlezlý, 3. auseinander gekrochen; b) grätschelnd, divaricatus.
Rozlezu se *fut. ex.* zl, zti se, auseinander kriechen: rozlezti se čerwy, voll Würmer werden, v. den Würmern gefressen werden, erodi a vermibus: ten se čerwy rozlezl, *Vel.*
Rozljcený 3. *partic.* wüthend, rabiosus, saevus; -nost, i, *f.* Wüthen, *n.* rabies, saevities.
Rozličný 3. *comp.* rozličněgssj; *Mand.* verschieden, unterschieden, a) nicht einerley, diversus, varius; b) mehr als eins, plures, complures; auch beym Singular, non unus; - ně, *adv.* verschieden, varie, diverse, non uno modo: -nost, i, *f.* Verschiedenheit, varietas, diversitas.
Rozljhám se, s. rozléhám se.
Rozlit, s. rozlegi
Rozljtjm, *fut. ex.* il, iti, in d. Wuth bringen, saevum reddere, ad furorem redigere; r-ti někoho na někoho; - ljcenj, *n. verb.*
II. *rec.* r-titi se, in Wuth gerathen, saevum fieri, ad furorem redigi.
Rozljwám, al, ati, s. rozlegi.
Rozlogdaný, 3. *sl.* unordentlich angekleidet.
Rozlomjm, *fut. ex.* il, iti, zerbrechen, frangere, diffringere; -enj, *n. verb.*
Rozlomugi, owati, vorh.
Rozlosugi, *fut ex.* owal, owati, vertheilen durch, auch ohne Loos, sortiri, partiri: uřady a powinnosti mezy ně rozlosowali; koně rozlosowal, *K.* - rozlosowánj měst 12. pokolenj Júdskému, *K.*-owánj, *n. verb. Rec.* rozlosowati sy, untereinander theilen.
Rozložjm, *fut.* iti, s. rozkládám.
Rozložitý 3. s. rozkladitý: krásný, rozložitý strom; rozložité klasy má owes, *Vel.*
Rozlučugi, owati, s. rozlaučjm.
Rozmáčjm, il, iti, s. rozmočjm.
Rozmačkám, al, ati, folg.
Rozmáčknu, *fut.* kl, knauti, zerdrücken, elidere, conterere.
Rozmáhám se, al, ati, zunehmen, wachsen, grösser werden, crescere: oheň se rozmohl, *K.* hřmot se rozmáhá, *Com.*
Rozmáhánj se, *n.* Zunehmen, *n.* Vermehrung, *f.* incrementum, auctus.
Rozmanitý 3. mannigfaltig, varius, multiplex: -nost, i, *f.* Mannigfaltigkeit, *f.* varietas.
Rozmar, u, *m.* Laune? frohe Laune? 2) s. rozmařilost.
Rozmařilost, i, *f.* Trägheit eines Menschen, inertia, segnitia, od. segnities, desidia.
Rozmařilý 3 träge, kommod, segnis, piger, iners, deses, socors.
Rozmařjm, *fut. ex.* il, iti, durchbringen, verschwenden, dilapidare: nic nezachowá, wsse rozmařj, *K.*-řenj, *n. verb.*
Rozmazánek, nka, *m.* Zärtling, Weichling, *m.* mollis, delicatulus.
Rozmazaný 3. zärtlich, weichlich, mollis, delicatus; - ně, *adv.* -iter, -io; nost, i, *f.* chkeit, -chkeit, *f.* mollitia, mollitus.

Rozmazi, *fut. ex.* rozmazal, rozmazati, rozmazán, *imper.* rozmaz, auseinander schmieren.

Rozmaznám, *fut.* ati, *sl.* verzärteln; - se, verzärtelt werden; -nanec, nce, *m. sl.* s. rozmazáneck.

Rozmazugi, owati, s. rozmazi.

Rozmecem, *sl.* s. rozmetám.

Rozměkám, al, ati, folg.

Rozměknu, *fut. ex.* kl, knauti, weich werden, molliri, mollem fieri.

Rozmeljm, il, iti, folg.

Rozmelugi, owal, owati, z. B. kámen, zerbröckeln, comminuere, *Vel.*

†Rozměr, u, *m.* Verhältniß, *n.* proportio, *Puchm.*

Rozměřjm, *fut. ex.* il, iti, abmessen, metiri, emetiri, demetiri; - řenj, *n. verb.*

Rozměřowánj, *n. verb.* v. folg. vměnj rozměřowanj země, Geometrie, *Com.*

Rozměřugi, owati, vorh. rozměřuge wzdálenosti, *Com.*

Rozmetám, rozmecy, *fut. fr.* tal, tati, v. einander werfen, disjicere; 2) ablegen, in den Buchdruckereyen, reponere in loculos.

Rozmetu, *fut.* tl, mesti, wegkehren, deverrere, od. diverrere.

Rozmeysslјm se, el, eti, sich bedenken, a) bey sich nachdenken, überlegen, reputare secum, apud animum cogitare, od. bios reputare od. deliberare; b) sich besinnen, anstehn, Bedenken haben, dubitare, cunctari, ambigere, dubium esse.

Rozmjlám, ati, s. rozemeli.

Rozmilý 3. hold, lieblich, svavis, jucundus, gratiosus, charus.

Rozmjsska, y, *f.* Entzweyen, *n.* dissensio, dissidium: rozmjsska pro penjze mezy nimi byla srownána, Ziw. Karla.

Rozmjtám, al, ati, s. rozmecy: po brázdě gda, prázdnau rukau rozmjtal, *K.*

Rozmlauwám, al, ati, sprechen, sich unterreden, colloqui, sermocinari, sermonem conferre.

Rozmlauwánj, *n.* Gespräch, *n.* sermo, colloquium, dialogus.

Rozmlsám, *fut.* al, ati, *reg. acc.* jemand den Mund nach etwas wässerig machen, ihm Begierde darnach erwecken, cupidum reddere rei.

II. *rec.* rozmlsati se, nach etwas lüstern werden, appetere rem, cupidum esse rei; rozmlsal se, der Mund (das Maul) wässert ihm.

Rozmluwjm, *fut. ex.* il, iti, sprechen, sich unterreden, colloqui; 2) ausreden, aus dem Sinne reden, z. B. jemand etwas ausreden, a) etwas nicht zu glauben, suadendo alicui opinionem eripere; suadendo efficere, ut aliquis aliquid non credat; b) etwas nicht zu thun, suadendo eripere alicui consilium rei.

Rozmnoženj, *n.* Vermehrung, auctus, adauctus, incrementum: rozmnoženj berau w bohatstwj a slávě, *K.*

Rozmnožjm, *fut. ex.* il, iti, vermehren, augere adaugere.

II. *rec.* rozmnožiti se, sich vermehren, augeri, augescere, adaugescere.

Rozmnožitel, e, *m.* Mehrer, Vermehrer, amplificator, augustus: po wssecky časy rozmnožitel řjsse, allezeit Mehrer des

Reichs (im kaiſ. Titel), semper augustus, Pr.

Rozmnožugi, owati, ſ. rozmnožjm.

Rozmočjm, *fut. ex.* il, iti, en, zerweichen, zu ſehr weichen, u. weichen laſſen, diluere.

II *rec.* r-čiti ſe, zerweichen, zu weich werden, dilui.

Rozmohu ſe, *fut. ex.* hl ſe, rozmocy ſe. ſ. rozmáhám ſe.

Rozmokám, al, ati, ſolg.

Rozmoknu, *fut. ex.* kl, knauti, zerweichen, zu weich werden, dilui.

Rozmotám, *fut. ex.* entwickeln, entwirren, etwa explicare.

Rozmrazugi, owati, ſolg.

Rozmrazým, *fut. ex.* yl, yti, aufthauen, v. dem Eiſe, od. v. der Kälte befreyen, glacie liberare, solvere, regelare; auch einen Erfrornen zum Leben bringen? Preſſp. Now.

Rozmrhám, *fut. ex.* al, ati, verſchwenden, Geld, Vermögen, effundere, profundere, dilapidare, prodigere.

Rozmrſſtěnec, nce, *m.* ein flacher nicht zuſammen gelegter Kuchen.

Rozmrſſtjm, *fut.* iti, ſ. rozrazým.

Rozmrwjm, *fut. ex.* il, iti, zerbröckeln, comminuere.

II. *rec.* r-witi ſe, zu Brocken werden, minui.

Rozmrzám, al, ati, ſolg.

Rozmrznu, *fut. ex.* zl, znauti, aufthauen, vom Eiſe od. v. der Kälte befreyt werden, glacie liberari, regelari.

Rozmuchlám, *fut. ex.* al, ati, zerrauſen, confundere, implicare.

Rozmygi, *fut.* rozmyl, rozmyti, zerwaſchen, a) durch Waſchen trennen, diluere; b) durch Waſchen verderben, lavando corrumpere.

Rozmyſſ, u, *m.* Bedacht, *m.* Überlegung, consideratio: s rozmyſſem, mit Bedacht, considerate: bez rozmyſſu, ohne Bedacht, unüberlegt, inconsiderate, temere, inconsulto; z omyſſa, a s dobrým rozmyſſem, *K.*

Rozmyſſjm ſe, *fut. ex.* il, iti, ſich bedenken, a) etwas bey ſich überlegen, reputare secum, apud animum cogitare, od. blos reputare od. deliberare; b) ſich anders beſinnen, ſeine Meynung ändern, mentem mutare: napomjnán byl, aby ſe rozmyſſil, 2) ſich entſchließen, statuere, constituere, decernere.

Rozmyſſný 3. bedächtlich, circumspectus; -ně, *adv.* mit Überlegung, considerate: howádka to nečinj něgak rozmyſſně, *K.*

Rozmyſſlenj, *n.* ſ. rozmyſſ: na rozmyſſlenj mjti, Bedenken tragen.

Rozmyſſlený 3. *part.* v. rozmyſſjm: na rozmyſſlenau dáti, zu bedenken geben; čas na rozmyſſlenau, Bedenkzeit, *f.* spatium (tempus) deliberandi.

Roznáſſjm, el, eti, austragen, a) herumtragen, z. B. Brod, Semmeln, circumferre, circumgestare; b) ausplaudern, enuntiare, efferre, vulgare, divulgare; jemand austragen, ihn auf eine nachtheilige Art bekannt machen, infamare, (diffamare) aliquem: žádného neroznáſſj mezy lidi, *Com.* roznese tě wſſudy nepřjtel, *Syr.* 2) verſchleppen, wegſchleppen, auferre.

II. *rec.* r-ſſeti ſe, verbreitet werden, divulgari; s něčjm ſe wůkol roznáſſeti, etwas herum tragen, Pr.

†Roznáſſitel, e, *m.* Hauſierer, institor? *D.*

Rozněcugi, owal, owati, ſ. roznjtjm.

II. *rec.* r-wati ſe, entbrennen, accendi, *B.*

Rožnawa, y, *f.* Roſenau, eine biſchöfliche Stadt im Gömörer Komitat, Rosnavia.

Roznemocnjm ſe, iti, folg.

Roznemohu ſe, *fut. ex.* hl, roznemocy ſe, erkranken, in morbum cadere (od. incidere, implicare), aegrotum fieri, aegrescere.

Roznesu, - ſu, *fut.* ſl, ſti, ſ. roznáſſjm, - ſe: roznesla ſe powěſt.

Rožnjček, čku, *m. dim.* Spießchen, veruculum.

Roznjcenina, y, *f.* Entzündung, am Körper, inflammatio, *Vel.*

Rožnjk, u, *m.* vorh.

Roznjtjm ſe, *fut. ex.* il, iti, cen, *imper.* rozněk, ſ. rozněcugi ſe, od. rozpáljm ſe.

Roznoſým, *fut. fr.* yl, yti, ſ. roznesu

Rozoliš, e, *m. sl.* ſ. roſolka.

Rozopnem, *sl.* ſ. rozepnu.

Rozor, rozwor, u, *m.* d. Furche im Acker, sulcus, lira; 2) Waſſerfurche, elix, icis, *m.* colliciae, (arum).

Rozorám, *fut.* al, ati, umackern, ackern, arare.

Rozoženjem, *sl.* ſ. rozeženu.

Rozpač, i, *f.* Bedenken, *n.* cunctatio, bez rozpači, *Dalem.*

Rozpáčjm, *fut. ex.* unſchlieſſig, bedenklich machen, dubitationem alicui movere: rozpáčili ſrdce lidu, *K.* Jábenſké rozpáčil, a od něho odwrátil, *K.* rozpáčili a přeſtraſſili Izraelſk ſſpehéři, *Vel.*

II. r-čiti ſe, Bedenken tragen cunctari: zdaliby ſe geſſtě ro zpáčiti, a gemu pokořiti chtěli

Rozpadám ſe, *praes.* 2) *fut. freq* al, ati, ſ. rozpadnu ſe.

Rozpadáwám ſe, ati ſe, ſ. r-nu ſe

†Rozpadawec, wce, *m.* zroſtlina trypsacum.

Rozpadlina, ſ. rozſedlina.

Rozpadnu ſe, *fut. ex.* dl, dnauti zerfallen, v. einanderfallen, di labi, solvi; 2) ſ. rozpuknu ſe.

Rozpagedjm ſe, *sl.* ſ. rozgedu gem ſe.

Rozpak, u, *m.* Anſtand, *m.* dubium; *pl.* rozpaky, Bedenklichkeit, *f.* cunctatio, dubitatio *D.* na rozpacých gſem, *Com.* ſ gſem.

Rozpakugi, owal, owati, *reg. acc.* Bedenken machen, dubitationem alicui movere: od t wjry přigetj ho nerozpakuge *Com.* 2) ſ. rozgjmám? ? *D.* 3) auspacken, promere; - kowánj, *n. verb.*

II. *rec.* r-owati ſe, Bedenken tragen, dubitare.

Rozpálenj, *n.* Entzündung, *f.* Anzündung, *f.* incensio, inflammatio.

Rozpáljm, *fut.* il, iti, en, heiß machen, erhitzen, calefacere, *Dan* 3, 19. b) entzünden, in Flammen ſetzen, anzünden, accendere, incendere, succendere inflammare: fig. lakomſtwjm nenaſyceným rozpálen geſt, *B*

II. *rec.* r-liti ſe, entbrennen ardescere, exardescere, inflammari; 2) ſ. rozzlobjm ſe *Com.*

Rozpalugi, owal, owati, vor

Rozpárám, *fut.* al, ati, auftre

nen, a) etwas Genähtes, dissuere; b) etwas Gewirktes, retexere; c) fig. razpárati přátelstwj, s. rozkmotřjm se, *Syl.*

Rozparček, ečku, *m. dim.* folg.

Rozparek, rku, *m.* Spalt, Aufschnitt, *m.* Spalte, *f.* fissum, fissura, scissura; rozparek péra, der Spalt, od. d. Spalte einer Feder; 2) Schlitz, *m.* am Kleide, fissura, *R.*

Rozpařugi, owal, owati, in Dunst versetzen, vaporem elicere: ta wěc tělo rozpařowala a přjliš zahřjwala, *K.*

Rozpásám, *fut. ex.* al, ati, aufgürten, losgürten, recingere, auch solvere, resolvere.

Rozpásaný 3. *part.* losgegürtet, aufgelöst, discinctus; b) fig. ausgelassen, locker, liederlich, dissolutus: gest žiwota rozpásaného, *Com.* - ně, *adv.* dissolute; rozpásaně (nemjrně) weselj, *ld.* w hřjchy rozpásaně běžeti.

Rozpássem, *fut.* sati, *sl.* s. rozpásám.

Rozpasugi, owati, s. rozpásám.

Rozp'atý (rozpiatý) 3. *part.* v. rozepnu: rozp'atýma rukama geg do lůna přigal, mit ausgestreckten Händen, *Kram.* (allein *Cyr.*: s roztaženýma rukama proti němu gde).

Rozpausstěcý 1. Auflösungs-: rozpausstěcý prostředkowé, Auflösungsmittel, *Neg.*

Rozpaussjm, ěl, ěti, s. rozpustjm.

Rozpečený 3. *part.* v. neuem gebacken, recoctus.

Rozpečetjm, *fut.* i, iti, ěn, *imper.* rozpečeť, entsiegeln, erbrechen, z. B. einen Brief, resignare, solvere, aperire, effringere.

Rozpečeťugi, owati, vorh.

Rozpekám, al, ati, folg.

Rozpeku (ču), *fut.* rozpekl, rozpecy, *part. pass.* rozpec, (*sl.* rozpeč), v. neuem backen, recoquere.

Rozpěrák, u, *m.* Spreitze, *f.* besonders zwischen den Wagenleitern, festuca, *R.*

Rozpiatý, s. rozp'atý.

Rozpjchám, *fut. fr.* al, ati, zerstechen, confodere.

Rozpigi se, *fut. ex.* pil, piti, ins Trinken, Saufen kommen, bibere.

Rozpiljm, *fut.* il, iti, zersägen, serra dividere.

Rozpjnám, al, ati, s. rozepnu.

Rozpinka, y, *f.* s. rozpěrák; 2) od. *pl.* rozpinky, beym Weber, Leinwandspreitzen, asserculi distendentes linteum.

Rozpjrám, al, ati, *praes.* v. rozeperu, u. rozepru.

Rozpjssi, *fut. ex.* rozepsal, rozepsati, ausschreiben, hin u. her schreiben, berichten, litteris divulgare: mstjce se, rozpisowali o něm, že *ic.*; durch Schreiben bekannt machen, od. ankündigen, literis indicere, denuntiare, z. B. einen Landtag, Schatzung, Lieferung; auch imperare, wenn es soviel ist, als anbefehlen; auch describere, wenn dabey eine Eintheilung ist, od. wenn es soviel ist, als nach einer gewissen Eintheilung auflegen.

II. *rec.* rozpjssi se, ins Schreiben kommen, scribere (strenue).

Rozpisugi, owal, owati, vorh.

Rozpláči, *fut. ex.* rozplakal, rozplakati, zum Weinen bringen, ad flendum perducere, lacrymas alicui elicere.

II. *rec.* rozplakati se, in das

Weinen kommen, flere, ejulare, vagire.
Rozplakáwám, al, ati, vorh.
Rozplamenjm, *fut.* il, iti, *sl.* entflammen, inflammare.
Rozplassjm, *fut. ex.* verscheuchen (auseinander, mehrere), abigere, fugare.
Rozplemenjm, *fut.* il, iti, s. rozplodjm.
Rozplemeňugi, owati, vorh.
Rozplesklý 3. flach, breit, platt gedrückt, latus, planus: rozpleskle nohy, Schwimmfüße, planipedes.
Rozplesknu, *fut. ex.* skl, sknauti, platt drücken, od. platt schlagen, premendo, vel percutiendo planum reddere.
Rozplesstjm, *fut. ex.* il, iti, so etwas werfen, daß es breit auseinander geht, z. B. Leim, Koth 2c.
II. *rec.* r-titi se, durch Werfen, Fallen, breit auseinander gehen.
Rozpletám, al, ati, folg.
Rozpletek, tku, *m.* Entwickelung, Auflösung, dissolutio.
Rozpletu, *fut. ex.* tl, rozplésti, auftrennen, etwas Gewirktes, Geflochtenes, retexere.
Rozploda, y, *f. ol.* s. rozplozenj.
Rozplodjm, *fut. ex.* il, iti, zen, fortpflanzen, propagare.
Rozplozenj, *n.* Fortpflanzung, *f.* propagatio.
Rozplozowánj, *n.* s. rozplozenj.
Rozplozugi, owati, s. rozplodjm.
Rozplynu se, *fut. ex.* ul, auti, zerfließen, diffluere, dilabi, solvi; 2) zerschmelzen, (*neutr.*) liquescere, liquefieri, solvi: rozkossi se rozplýwá, *K.* lakomstwjm a rozkossemi o málo že se nerozplynul, *Com.* často srdce mé we mně se rozplýwá, *Id.* milosrdenstwj Božj rozplýwá se na wssecky skutky geho; zmužilost w sladké slzy se rozplynula, *Neg.*
Rozplýwám se, al, ati, vorh.
Rozpočjtám, *fut.* al, ati, folg.
Rozpočtu, *fut. ex.* rozpočtl, rozpočjsti, ausrechnen, durch Rechnen überschlagen, computare, ratiocinari, rationes subducere.
†Rozpogek, gku, *m.* das Aufgelöste, Geschiedene, solutum, *P.*
Rozpogjm, *fut. ex.* il, iti, trennen, auflösen, scheiden, dividere, separare, sejungere, disjungere, dissociare, solvere, dissolvere.
Rozpogitedlný 3. auflöslich, trennbar, separabilis, dissolubilis.
Rozpolčjm, *fut.* il, iti, vorh.
Rozpoltjm, *fut. ex.* il, iti, entzwey hauen, dissecare in medio: pacholátko na dwé rozpoltili, *Zal.*
Rozpoltugi, owal, owati, vorh. *K.*
Rozpomenu se, *fut. ex.* ul, auti, *imper.* rozpomeň se, sich besinnen, entsinnen, erinnern, meminisse, recordari, reminisci rem (hominem), od. rei (hominis); 2) s. slitowati se.
Rozpomenutj, *n.* Entsinnung, *f.* recordatio.
Rozpomjnám se, al, ati, s. rozpomenu se.
Rozpomjnánj, *n.* s. rozpomenutj.
Rozpor, u, *m.* Stange bey Jägern, 2) Streit, Wortwechsel, *m.* contentio.
Rozpora, y, *f.* v. rozepru, Netzgabel, *f.* vari, (orum).
Rozporka, y, *f.* Ortscheit, *n.* (an der Waage), jugi latus; 2) Querstänglein bey Kutscherstangen, transtillum, *R.*
Rozpráhám se, al, ati, folg.

Rozpráhnu se, *fut. ex.* hl se, hnauti se, ausholen, den Arm zum Wurfe, od. zum Schlage v. sich strecken, extendere, intendere manum.

Rozpránj, *obs.* s. zpjránj.

Rozprássjm, *fut.ex.* il, iti, zerstauben, dissipare, dispergere.

II. *rec.* r-ssiti se, zerstieben, dissipari, dispergi.

Rozprawjm, *praes.* ěl, ěti, reden, loqui, fari: gesstě nerozprawj gak náležj (djtě); 2) sprechen, sich unterreden, colloqui, sermocinari, sermonem conferre; 3) erzählen, narrare.

Rozprawjm, *fut.* il, iti, aus einander bringen, od. flechten, wie bey Kämmen d. Haare.

Rozprawjwám, al, ati, *fr.* v. rozprawjm: rozprawjwali starj.

Rozprawka, y, *f.* Reden, *n.* Rede, *f.* Gerede, *n.* sermo; 2) eine Fabel, apologus.

Rozprawugi, owati, s. rozprawjm

Rozprchám se, ati, s. rozprchnu se.

Rozprchljm, - se, *fut.* il, iti, s. rozzlobjm, - se.

Rozprchnu se, *fut.ex.* chl se, nauti se, sich zerstreuen, nicht beysammen bleiben, dissipari, dispergi: do swých domů se rozprchli, *Cyr.* 2) s. roztjkám se, *B.Com.*

Rozpřeskám, *fut. sl.* ausschnallen.

Rozprodám, *fut.ex* al, ati, verkaufen, an verschiedene, divendere.

Rozprodáwám, al, ati, vorh.

Rozprostjrám, al, ati, s. rozprostru: rozprostjrati včenj.

Rozprostowlasatjm, *fut.* ěl, eti?

Rozprostowlasým se, *fut.* yl, yti, folg.

Rozprostowlasugi se, owal, ati, d. Haare auflösen, hängen, (fliegen) lassen, pandere, crines demittere; dlauze se, gako ženy, rozprostowlasugj.

Rozprostru, (řu), *fut.* střel, střjti, *part. pass.* rozprostřen, u. rozprostřjn, *imper.* rozprostři, ausbreiten, expandere, extendere, explicare: cýrkew bude rozprostřjna po wssem swětě, *K.*

II. *rec.* r-střjti se, sich ausbreiten, se extendere, se explicare.

Rozprosým se, *fut. ex.* yl, yti, sehr bitten, multum rogare, od. orare.

Rozprssjm se, *fut.* el, eti se, zerstieben werden, dissipari.

Rozptylec, Rispengras?

Rozptýljm, *fut.* il, iti, zerstreuen, dissipare, dispergere: bohatstwj k rozptýlenj přicházý, *K.*

II. *rec.* r-liti se, sich zerstreuen, dissipari, dispergi.

Rozptylugi, owati, verb.

Rozpučjm, *fut. ex.* il, iti, zersprengen, mit Gewalt trennen, rumpere: rozpučj nowé wjno nádoby.

Rozpůgčjm, *fut.* il, iti, verleihen, verborgen, a) Geld, dare mutuo, od. mutuum, am, um, &c. b) andere Dinge, commodare.

† Rozpuk, u, *m.* zrostlina, cicuta.

Rozpuka, y, *f.* Wassermerk, *m.* apium palustre, sium; s. Hübners Natur Lexikon, unter *Sium.*

Rozpukám se, *fut. fr.* al, ati, s. rozpuknu se.

Rozpuklina, y, *f.* Riß, *m.* ruptum.

Rozpuknu se, *fut. ex.* kl, knauti se, zerbersten, zerplatzen, rumpi, dirumpi, dissilire; 2) aufspringen, Risse, Spalten bekommen, rumpi, hiscere: rozpukl se mi prst v nehtu.

Rozpůljm, *fut. ex.* il, iti, en, entzwey schneiden, dissecare; entzwey hauen, caedendo dividere (rumpere).

Rozpůrka, y, *f.* Krummholz im Brauhause, *D.*

Rozpusstadlo, a, *n.* Schmelztigel, vas liquationis, crucibulum *R.*

Rozpusstěnj, *n.* Loslassung, Abdankung (mehrerer), dimissio; 2) Zerlassung, liquefactio, liquatio.

Rozpusstěný 3. *part. pass.* v. rozpustjm; s. rozpustilý.

†Rozpustek, tku, *m.* das Zerlassene, liquefactum, *P.*

†Rozpustidlo, a, *n.* Auflösungsmittel, *n.* solvens.

Rozpustilý 3. ausgelassen, a) v. Dingen, effusus, immodicus, immoderatus immodestus; b) v. Personen, immoderatus effusus, immodestus; 2) liederlich, zügellos, dissolutus; -le, *adv.* ausgelassen, immodice, immodeste; 2) liederlich, zügellos, dissolute; -lost, i. *f.* Ausgelassenheit, *f.* immoderatio, immodestia; 2) Liederlichkeit, Zügellosigkeit, *f.* dissolutio.

Rozpustjm, *fut.* il, iti, sstěn, v. sich gehen lassen, aus einandergehen lassen, v. sich lassen, dimittere: raddu rozpustiti, Pr. 2) auslassen, z. B. ein Kleid ꝛc. laxare, aperire; 3) zerlassen, z. B. Butter ꝛc., liquefacere, liquare.

II. *rec.* r-stiti se, zerschmelzen, (*neutr.*) liquescere, liquefieri, solvi.

Rozputnám, *fut.* al, ati, *sl.* d. Fesseln auflösen.

Rozrážjm se, el, eti, *folg.* tjm dýmem powětřj nakažené se rozrážělo a čistilo, *K.* ssik rozrážeji, *Com.*

Rozrauchám, *fut.* al, ati, zerraufen, s. rozmuchlám.

Rozrazyl, u, *m.* Ehrenpreiß, veronica, *Vel.*

Rozrazým, *fut. ex.* yl, yti, zen, *imper.* rozraz, zerschlagen, entzwey schlagen, contundere, pulsando solvere; 2) trennen, durchbrechen, z. B. d. Schlachtordnung, disturbare, aciem perfringere; 3) Hitze, Kälte bekommen, od. v. ihr durchdrungen werden, ardescere, incendi, frigere, algere: gak wygdu wen, hned mne rozrazý zyma; zyma mne napadá, rozrážj, es kommt mich ein Frost an, *D.*

II. *rec.* rozrazyti se, zerspringen, dirumpi.

Rozředjm, s. rozřjdjm.

Rozřezám, rozřeži, *fut. fr.* rozřezal, rozřezati, rozřezám, zerschneiden, secare, consecare, dissecare, concidere; 2) bess. rozpjljm.

Rozřjdjm, *sl.* rozrjedjm, *fut. ex.* il, iti, verdünnen, diluere, *Com.*

Rozřjznu, *fut.* zl, znauti, s. rozřezám.

Rozrúcám, *fut.* al, ati, *sl.* einreißen, diruere.

II. *rec.* rozrúcati se, zerfallen, dirui.

Rozrussjm, *fut.* iti, s. rozrauchám.

Rozrygi, *fut.* ryl, ryti, aufgraben, s. rygi.

Rozsadjm, *fut. ex.* il, iti, zen, aussetzen auseinandersetzen, disponere: Bäume aussetzen, transponere, transplantare, transferere.

II. *rec.* r-iti se, sich auseinander setzen, hinc inde considere.

Rozsamopássený 3. *sl.* Muthwillen treibend.

Rozsamopássjm se, *fut.* il, iti, *sl.* muthwillig werden, petulcire.

Rozsápám, *fut.* al, ati, zerfleischen, zerreißen, lacerare, laniare, dilacerare, dilaniare: rozsápánj auřednjků od lwů, *K.* rozsápaná řjsse od obogj strany, *Vel.*

Rozsápáwám, ati, *fr.* vorh.; -áwánj, *n. verb.*

Rozsaudjm, *fut. ex.* il, iti zen, entscheiden, decernere, judicare, disceptare, dijudicare.

Rozsazugi, owal, owati, folg.

Rozsázým, *fut. ex.* el, eti, hin u. her wieder zerlegen, distribuere, dislocare: některé po zalárjch rozsázel.

Rozschowám, *fut.* ati, folg.

Rozschowáwám, al, ati, hin u. her verstecken, verbergen, diversis locis, passim, abscondere.

II. *rec.* r-wáwati se, sich hin u. her verstecken, abscondere se.

Rozsechlý 3. *K.* s. rozeschlý.

Rozsedám se, ati, s. rozsednul se.

Rozsedjm se, *fut.* il, iti, in das Sitzen kommen, sedere (cupide)

Rozsedlina, y, *f.* Spalt, *m.* Spalte, *f.* Ritz, *m.* Ritze, *f.* fissum, fissura, rima: zpukánj a rozsedliny prsů, *Vel.* 2) Felsloch, *n.* Kluft, *f.* rima, hiatus, scissura, chasma, (atis), *n.*

Rozsednu se, *fut. ex.* dl, dnauti, s. rozsaditi se; 2) aufklaffen, hiare: rozsedssi se země, pohltila ge.

Rozsegi, *fut. ex.* rozsyl, rozsýti, aussäen, a) ohne Akkus. sementem facere, semen spargere; b) mit den Akkus. serere, seminare; c) fig. včenj Hussowo rozsýwal.

Rozsekám, *fut. ex.* al, ati, zerhauen, in Stücke hauen, concidere, dissecare; b) sehr hauen, sehr verwunden, sehr prügeln, lacerare.

†Rozsewák, u, *m.* Säemaschine, machina seminatoria, *P.*

Rozsewač, e, *m.* Säemann, sator, seminator; -čka, y, *f.* Säeweib, *n.* seminatrix; 2) s. rozsywka.

Rozskáči se, *fut. fr.* rozskákal se, rozskákati se, v. einander springen, dissilire; 2) in das Springen kommen, saltui indulgere.

Rozskakugi, owati, folg.; -se, s. vorh.

Rozskočjm, *fut. ex.* il, iti, skokem wyrazým, einspringen.

II. *rec.* r-čiti se, zerspringen, dissilire, dirumpi: rozskočj se w mnohé hwězdy, *Neg.* hlawa mé bolj, že se mi může r-skočit.

Rozskrygi se, *fut.* owal, owati, s. rozschowám se.

Rozskrýwám se, al, ati, vorh. rozskrýwali se mezy cyzými, *K.*

Rozsměgi, s. rozesměgi.

Rozsmeknu se, *fut.* kl, knauti, zerfallen, leicht aus einander gehen, dissolvi; rozsmekla se pauta, *Com.* -stolice, hora.

Rozsmjssjm, *fut. ex.* il, iti, jemand lachend machen, ad ridendum perducere.

II. *rec.* r-ssiti se, in das Lachen kommen, ridere (valde): welmi se nad tjm rozsmjssil, *Cyr.*

Rozsobássjm, *fut. ex.* il, iti, ehescheiden, (divortiare).

II. *rec* r-ssiti se, sich ehescheiden.

Rozsmýkám se, *fut.* al, ati, *iterat.* s. rozsmeknu se: rozsmýkala se kola, *Com.*

Rozsocha, y, *f.* folg.

†Rozsochatka, y, *f.* furcellaria, (alga fucacea).

Rozsochatý 3. gabelig, *D.*

Rozsosska, y, *f.* Forchel, Forke, Forkel, Furkel, furca, *D.* s. rásocha.

Rozsrdjm se, *fut.* iti, *sl.* erzürnen.
Rozsrdnatjm, iti, beherzt machen.
II. *rec.* r-ti se, Muth fassen.
Rozsressjm se, *fut.* il, *iti*, wüthend, grimmig werden.
Rozssafárjm, *fut.* il, *iti*, *sl.* zersplittern, verschwenden, dilapidare.
Rozssáfný 3. vorsichtig, providus, cautus; - ně, *adv.* de, - te, circumspecte; - nost, i, *f.* Vorsichtigkeit, providentia, prudentia cautio, provisio.
Rozssjřjm, *fut. ex.* il, iti, erweitern, weiter machen, z. B. ein Haus, dilatare, amplificare: b) ein Reich, d. Gränzen, proferre, dilatare, amplificare: daleko swé meze a panstwj rozssjřil, *Vel.*
Rozssiřugi, owal, owati, vorh.
Rozsskádljm, *fut.* iti, zornig, toll machen, ad iram concitare.
Rozsskeřjm se, *fut.* iti, sich öffnen, aufspringen.
Rozssklebugi, owal, owati, klaffen, offen stehen, hiare, patere; anfangen zu klaffen, hiscere, dehiscere.
II. *rec.* r-wati se, dasselbe.
Rozsskljbenina, y, *f.* Klaffung, hiatus, *D.*
Rozsskwarky, ů, *m. pl.* Erzschlacken, od. Schaum, der auf dem geschmolzenen Erz schwimmet, scoria.
Rozsslapám, rozsslápi, *fut. freq.* al, ati, zertreten, obterere, proterere, mit u. ohne pede, pedibus, auch conculcare, proculcare.
Rozssmelcugi, *fut.* owal, owati, durch Schmelzen zertheilen, liquefacere, colliquefacere.
Rozssnéřugi, rozssňuřugi, *fut.ex.* owal, owati, abschnüren, dissolvere, discingere.

Rozsstép, u, *m. sl.* bess. als osstjpec, Apfelbrecher, *m.*
Rozsstěpugi, owal, owati, durch das Pfropfen vermehren, inserendo propagare, multiplicare.
II. *rec.* r-ti se, fortgepflanzt werden, propagari: fig. gak se rozssiřowati a rozsstěpowati počalo náboženstwj.
Rozsstjpám, *fut. fr.* al, ati, s. rozsstjpjm.
Rozsstjpenj, *n.* Spalt, *m.* Spalte, *f.* fissum, fissura.
Rozsstjpenina, y, *f.* vorh. *Com.*
Rozsstjpjm, *fut. ex.* il, iti, en, zerspalten, findere, diffindere, secare, dissecare.
Rozsstjpnu, *fut.* pl, plnauti, vorh.
Rozstaupjm se, *fut.* il, iti, auseinander treten, digredi: Jordán se před nimi rozstaupil, *K.* 2) rozsednu se.
Rozstawjm, *fut. ex.* ěl, ěti, ěn, anfangen zu bauen, z. B. ein Haus, incipere aedificare, exstruere; 2) ausstellen, hier u. da hinstellen, disponere.
II. *rec.* r-ěti se, sich auseinander stellen, dislocare se: onde y onde se rozstawěli, *Cyr.*
Rozstawugi se, owati, vorh.
Rozstjrám, s. rozestjrám.
Rozstoky, ů, *m. pl.* d. Stadt Rostock, Rostochium: město Rozstoky oblehl, *Vel.* s. auch Roztok (Rozstok wäre noch richtiger)
Rozstonáwám se, ati, folg.
Rozstonu se, rozstonám se, *fut.ex.* nal, nati se, erkranken, in morbum incidere.
Rozstřjhám, *fut.fr.* al, ati, folg.
Rozstřihnu, *fut.* hl, hnauti, rozstřjžen, *imper.* rozstřihni, zerschneiden mit der Scheere, conscindere, discindere.

Rozstřihugi, owati, vorh.

Rozstrkám, *fut. ex.* al, ati, hie u. da stecken, hineinfügen, passim inserere.

Rozstrogjm, *fut. ex.* il, iti, entkleiden, vestes exuere.

II. *rec.* r-giti se, sich entkleiden, vestes exuere.

Rozstúni se, s. rozstonu se.

Rozsudek, dku, *m.* co se děge na prawo psané, na obyčegnau zwyklost, neb na průwod stran, Pr. (vgl. nález), Gerichtsspruch, *m.* sententia: rozsudkem hrdla odsauzen; Jz. 3, 13; 2) überhaupt Urtheil, *n.* judicium sententia.

Rozsudj, jho, *m.* Schiedsmann, Schiedsrichter, *m.* arbiter, *Com.*

Rozsukugi, owal, owati, v. einander drehen, retorquere, retexere.

Rozsussjm, *fut.* il, iti, leck werden lassen, sinere rimas agere, dehiscere.

II. *rec.* r-iti se, verlechzen, rimas agere, dehiscere.

Rozsuzowač, e, *m.* Kunstrichter, *m.* criticus, *D. P.*

Rozsuzowánj, *m.* Urtheilen, Beurtheilen, dijudicatio; Entscheidung, decisio; s. folg.

Rozsuzugi, owal, owati, s. rozsaudjm; b) überlegen, nachdenken, perpendere.

Rozswěcugi, owati, s. rozswjtjm.

II. *rec.* r-wati se, s. rozednjwá se; b) überhaupt scheinen, den Schein verbreiten, lucere, lucem spargere: swětlo známosti po swětě se rozswěcuge, *K.*

Rozswětljm se, *fut.* lilo, liti se, vorh. v switánj, prwé než se prawě rozswětlilo, *K.*

Rozswjcený, *part.* v. rozswjtjm.

Rozswitáwá se, alo, *impers.* es taget, es wird Tag, diescit.

Rozswjtjm, *fut. ex.* il, iti, cen, *imper.* rozswěť, Schein, Licht machen, lumen facere; 2) ein Licht anzünden, lumen, (candelam) accendere.

II. *rec.* r-titi se, Schein, Licht, v. sich geben, lucere, lumen spargere.

Rozsýlám, al, ati, s. rozesslí.

Rozsyljm se, *fut. ex.* yl, yti se, Kraft erlangen, robur assumere.

Rozsýpám, *fut. ex.* al, ati, durch unvorsichige od. heftige Bewegung in Menge hinfallen lassen, effundere, profundere.

II. *rec.* r-ati se, zusammenfallen, wie ein Faß, dissolvi; 2) zu Staub u. Asche werden, dissipari: tělo nasse w hrobě se rozsype; 3) verstreut werden.

Rozsywač, s. rozsewač.

†Rozsywacý I. z. B. nástrog, Säemaschine, *f.* machina seminatoria, *P.*

Rozsýwám, al, ati, s. rozsegi: fig. mezy lidi různice, swáry rozsýwati, *Vel.*

Rozsýwánj, *n.* Säen, *n.* satio, seminatio.

Rozsywka, y, *f.* Säetuch, *n.* pannus seminatorius.

Roztáčjm, el, eti, s. roztočjm.

Roztagi, *fut.* al, ati, aufthauen, zergehen, dissolvi, liquescere.

Roztahám, *fut. fr.* al, ati, verschleppen, hie u. dahin schleppen, huc et illuc ferre, trahere; wegschleppen, auferre.

Roztáhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, *part. pass.* roztažen, *imper.* roztáhni, ausstrecken, ausbreiten, ausdehnen, auszerren, extendere; s. auch rozpjatý.

II. *rec.* r-auti se, sich verlängern, in d. Länge ausdehnen,

dilatari, expandi; sich strecken: roztahugi se na posteljch, *K.* 2) sich groß machen, efferre se *D.*
Roztahugi, owal, owati, vorh.
Roztarmarčjm, *fut.ex.* il, iti, verpfändertauschen, dilapidare.
Roztápjm, ěl, ěti, *iterat.* s. roztopjm.
Roztaužjm *fut.* il, iti, Sehnen erregen, desiderium movere.
II. *rec.* r-žiti se, sich sehnen, v. der Sehnsucht befallen werden, desiderium concipere, *K.* roztaužiti se po gednomyslnosti, *Com.*
Roztaženj, *n.* Ausdehnen, Ausbreiten, expansio, *B.*
Roztekám se, al, ati, folg.
Rozteku se, *fut. ex.* kl, roztecy se, zerfließen, auseinander fließen, diffluere, dilabi.
Roztepljm, (roztopljm, statt dieses sagt man viell. irrig roztopjm,) erwärmen, erhitzen, calefacere.
Roztjnám, al, ati, s. rozetnu.
Roztinugi, owati, s. rozetnu.
Roztjrám, ati, s. rozetru.
Roztlačjm, *fut. ex.* il, iti, zerdrücken, conterere, obterere, *B.*
Roztlaukám se, ati, s. roztluku.
Roztlčem, tlkol, *sl.* s. roztluku.
Roztluku, (ču) *fut. ex.* roztlaukl, roztlaucy, (roztlauct) roztlučen, *imper.* roztluc, zerschlagen, entzweyschlagen, contundere, pulsando solvere. 2) zerbrechen, z. B. ein Glas, frangere, diffringere; 3) zerstossen, contundere, elidere.
II. *rec.* roztlaucy se, zerbrechen, (*neutr.*), zerbrochen werden, frangi, diffringi.
Roztočjm, *fut. ex.* il, iti, v. einander drehen, distorquere; 2) durch unvorsichtiges Zapfen ausfließen lassen, effundere, profundere. 3) zerwühlen, zernagen, verzehren, consumere; čerwi ho roztočili.
Roztočugi, se, owal, owati, vorh. roztočowala se kniha, - volumen; *K.*
Roztok, u, *m.* s. Roztoky, *Vel.*
Roztomilý 3., *sl.* auch roztomilený, s. rozmilý: roztomilé djtě, holdes Kind, svavissimus infans, puer.
Roztopassný, bess. prostopassný.
Roztopjm, *fut. ex.* il, iti, (*sl.*) s. rozpustjm, 3), z. B. Metalle, auch Eis; 2) Feuer anzünden? einheizen, ignem accendere, excitare; s. roztepljm, roztopljm.
II. *rec.* r-ti se, s. rozpustiti se.
Roztovugi se, owati, vorh.
Roztowarysšjm, *fut. ex.* il, iti, trennen, dissociare.
Roztřásám, al, ati, s. roztřesu: pissj knihy, pro roztřásánj gména swého, *Com.* pýchu swau roztřásagi, *K.*
Roztratjm, *fut.* il, iti, nach u. nach verlieren, sensim, (paulatim) amittere, perdere.
Roztraubjm, *fut. ex.* il, iti, ausposaunen, buccina significare, divulgare.
Roztrausým, *fut. ex.* yl, yti, verstreuen, hin u. her streuen, dispergere, dissipare; 2) ausstreuen, unter d. Leute bringen, verbreiten, spargere, dispergere, disseminare, dissipare.
Roztřepetený 3. zerschlagen? roztřepetená hlawa, *Neg.*
Roztřepjm, *fut. ex.* il, iti, auftrennen, etwas Gewebtes, ausfädeln, drüseln, retexere.
Roztřesu, *fut.ex.* roztřásl, roztřásti, erschüttern, concutere, conquassare. 2) ausbreiten, ver-

breiten, vertheilen, spargere, dispergere; s. auch roztrásám.

Roztrhám, *fut.* ati, s. roztrhnu.

†Roztrhanec, nce, *m.* zrostlina, drypis.

Roztrháwám, al, ati, *fr.* folg.

Roztrhnu, *fut.* hl, hnauti, *part.* roztržen, *imper.* roztrhni, zerreißen, lacerara, discerpere, conscindere, discindere, rumpere, dirumpere: od sebe se odděliti, a spolek roztrhli, Pr.

II. *rec.* r-nauti se, zerreißen (*neutr*). zerrissen werden, solvi; rumpi, dirumpi; b) sich v. einander trennen, dividi, dirimi, rumpi: w honěnj se roztrhli, *Cyr.* (roztrhnauti se na mysli, sich zerstreuen?)

Roztrhugi, owal, owati, vorh.

Roztřjskám, *fut. ex.* al, ati, zerschmettern, zertrümmern, conquassare, confringere, contundere, *B.* roztřjskánj lodj, *Com.* - ánj, *n. verb.*

II. *rec.* r-kati se, zerbrechen, (*neutr.*) zertrümmert werden, confringi.

Roztřiskugi, owal, owati, vorh. roztřiskuge zbraně.

Roztřjštjm se, *fut.* il, iti, s. r-skám, auch zersplittern, *B.*-těnj, *n. verb.*

Roztrogenj, *n.* Uneinigkeit, Zwiespalt, *m.* unter drey Partheyen, dissensio inter tres partes.

Roztroskotám, *fut. ex.* al, ati, s. roztřjskám; (dieses Wort drückt es noch stärker aus;) - ánj, *n. verb.* Zerschmetterung, conquassatio.

Roztrubugi, owati, s. roztraubjm

Roztrussugi, owal, owati, s. roztrausým.

Roztrženj, *n.* Zerreißung, *f.* z. B. einer Sache, laceratio, diruptio; b) s. folg.

Roztrženina, y, *f.* Riß, *m.* Spalte, *f.* Ritz, *m.* fissum, fissura, ruptum, rima.

Roztržitý 3. was getheilt, (getrennt), uneins ist, also zerstreut, a) nicht Achtung gebend, distractus, non attentus: byl na mysli roztržitý, newěda, coby činiti měl; mysl roztržitá, nepokogná, *K.* ty wěcy mu se w geho roztržité mysli vkázaly; b) mit vielen Geschäften beladen, districtus negotiis; c) mißhellig, discors: roztržitj měšťané, *Vel.* gsau mezy sebau roztržitj, *K.* - tě, *adv.* zerstreut, unaufmerksam, non attente, inattente; mißhellig; - tost, i, *f.* Beschäftigung mit mehreren Dingen, distractio animi: roztržitostj a zaměstknánj na swětě mnoho; b) Hinderung, *f.* interpellatio, od. Hinderniß, *n.* impedimentum; c) Unruhe, *f.* turba, perturbatio.

Roztržka, y, *f.* Spaltung, *f.* Trennung, Zwiespalt, *f.* dissensio, dissidium, discidium.

Roztučnjm se, *fut. ex.* il, iti se, sehr fett werden, pinguescere: k welikému roztučněnj wykrmiti.

Rozum, u, *m.* Vernunft, *f.* a) das Vermögen, etwas einzusehen, z. B. der Mensch ꝛc. intelligentia; b) Vermögen, Dinge zu überdenken, u. einen Schluß zu machen, ratio, auch mens; na rozum dáti někomu, jemand etwas zu verstehen geben, c) Klugheit, Überlegung *f.* ratio, consilium, prudentia: s rozumem, mit Vernunft, z. B. handeln, ratione, prudenter, consilio; bez rozumu, ohne

Vernunft, sine ratione, sine consilio, inconsulte; 2) Verstand, *m.* das Vermögen zu denken, zu urtheilen (u. zuschließen), intellectus, (nach *Jungm.* soll es den eigentlichen Verstand (Philosoph., Log.) bedeuten); b) Einsicht, *f.* intelligentia; c) Urtheilskraft judicium, facultas judicandi; d) natürlicher Verstand, ingenium; e) Vernunft, Überlegung, *f.* ratio, prudentia; f) Fassungsvermögen, *n.* captus: giž podlé tělesného rozumu žádné naděge nebylo, *K.* co rozum nedáwá, čas přináſſj, *prov.* mit den Jahren werden wir klüger, aetate sapimus rectius; 3) Verstand, Sinn, *m.* Bedeutung eines Wortes, einer ganzen Stelle, od. Redensart, sententia, sensus: w ten rozum k němu promluwil, *Vel.* to berau na ten rozum, *K.* o tom Jozef pjſſe w ten rozum; to na tento rozum wykládati (chtěli).

Rozumák, *a, m.* že rozumně vmj oklamati, (ſ. Raff's Naturgeſchichte), Vielfraß, *m.* meles gulo; *ruſs.* rossomacha, *pol.* rosomak, *hung.* rozomak, *Lesch.*

Rozumjm, ěl, ěti, mit u. ohne Dativ, verſtehen, intelligere: gá wám nerozumjm; giž matka geho, gakž rozuměti geſt, byla vmřela, *Cyr.* nerozuměl ſwému neſſtěſtj, *K.* ta ſlowa ne tak rozumjna býti magj, *K.* ſlowa ta proſtě podlé litery magj rozumjna býti, *K.*

Rozumně, *adv.* vernünftig, a) mit Vernunft, mit dem Vermögen, Dinge einzuſehen, u. zu ſchließen, cum ratione; b) auf vernünftige, kluge Art, ratione, prudenter; c) der Vernunft gemäß, convenienter rationi; d) beſcheiden, modeste; 2) verſtändig, mit Klugheit, cum ratione, prudenter; b) mit Einſicht, intelligenter, prudenter.

Rozumnoſt, i, *f.* Vernunft, *f.* das Vermögen, etwas einzuſehen, intelligentia; 2) Verſtand, *m.* Einſicht, *f.* intelligentia.

Rozumný 3. vernünftig, a) mit Vernunft begabt, z. B. wie der Menſch, im Gegenſatze der Thiere, ratione praeditus, rationalis; b) verſtändig, klug, überlegt, prudens, sanus; c) der Vernunft gemäß, rationi consentaneus, rationi conveniens; 2) verſtändig, a) mit Verſtand begabt, wie alle Menſchen, mente praeditus; b) klug vernünftig, z. B. Menſch, Handlung, prudens, sanus, &c. c) Einſicht worinn habend, intelligens, z. B. alicujus rei.

†Rozumugi, raciocinari ??

Rozundám, ſ. rozzundám.

Rozvtjkám ſe, *fut.* al, ati ſe, v. einander fliehen, hie u. da fliehen, diffugere.

Rozvzljm, *fut. ex.* il, iti, *sl.* den Knopf löſen, nodum solvere.

Rozwadjm, *fut. ex.* il, iti, 1) den Zank (unter andern) endigen, rixantes placare: nebyl, kdoby ge rozwadil, 2 Sam. 14, 6. 2) ſoviel als ſwadjm, u. in dieſem Sinne ſollte man es nie gebrauchen, da ſwadjm grade daſſelbe bedeutet.

Rozwádjm, ěl, ěti, ſ. rozwedu.

Rozwaha, y, *f.* Überlegung?

Rozwáljm, *fut. ex.* el, eti, ſolg. b) einreißen, abbrechen, z. B. ein Gebäude, demoliri, ever-

tere, *B.* rozwálel bassty a hradby geho, *Com.*

Rozwaljm, *fut. ex.* il, iti, v. einander rollen, evolvere.

II. *rec.* r-liti se, *sl.* sich hin strecken, discumbere, prosterni; 2) einfallen, verfallen, einstürzen, concidere, corruere.

Rozwalugi, - se, owati, vorh.

Rozwařjm, *fut. ex.* il, iti, zerkochen, a) durch Kochen in seine Theile auflösen, coquendo solvere; b) durch allzu langes Kochen verderben, nimis coquendo perdere.

Rozwazatedlný 3. auflösbar, solubilis, *D.* - nost, i, *f.* - keit, *f.* - litas.

Rozwážj, *fut.* rozwázal, rozwázati, rozwázán, *imper.* rozwaž, aufbinden, losbinden, öffnen, z. B. einen Sack, solvere, aperire; 2) auflösen, losmachen, losbinden, z. B. ein Band, Knoten, solvere, resolvere; kagjcý od hřjchů rozwazowati, - absolvere, *Syr.* swazowati y rozwazowati lidi, dasselbe.

Rozwážjm, *praes.* el, eti, s. rozwezu.

Rozwážjm, *fut.* il, iti, s. rozwazugi.

Rozwážliwý 3. überlegsam, bedachtsam, consideratus, *Com.* - wě, *adv.* - rate; - wost, i, *f.* Überlegung, *f.* deliberatio; Bedachtsamkeit, circumspectio.

Rozwažugi, owal, owati, überlegen, überdenken, deliberare, reputare, perpendere, considerare, consultare.

Rozwazugi, owal, owati, s. rozwážj.

Rozwedenj, *n.* Auseinanderführen, diductio, separatio; üblicher b) Scheidung, Trennung, *f.* separatio, sejunctio: rozwedenj manželů, Ehescheidung, *f.* divortium, repudium.

Rozwedu, *fut. ex.* dl, rozwesti, *imper.* rozweď, aus einander führen, sejungere; b) scheiden, trennen, separare, sejungere, dirimere: při rozwedl, - diremit, *Com.* 2) ausholen, auch schwingen, vibrare: rozwedu ruku, *B.* welikým násylím rozwedené osstjpy, - geschwungen, *Com.*

II. *rec.* r-sti se, (s mužem, s ženau), sich trennen, sich trennen lassen v. dem Manne, vom Weibe, insgemein divortiari: která se s mužem rozwedla, *K.* rozwesti se s literním uměním, d. Studien fahren lassen, - repudiare, *Syl.*

Rozwěgi, *fut. ex.* rozwál, rozwjti, aus einander blasen, difflare.

II. *rec.* rozwjti se, zerstreut werden, durch Blasen, dissipari flatu: fig. ta naděge se gim gako ostowý kwět rozwěge, *K.*

Rozwěřjm, *fut. ex.* il, iti, borgen, verleihen, an mehrere, mutuo dare: negistým osobám statek rozwěřiti, *Pr.* Bůh nám rozwěřil swé dary, *Com.*

Rozweseljm, *fut. ex.* il, iti, fröhlich machen, exhilarare, gaudio od. laetitia adficere, laetum reddere.

II. *rec.* rozweseliti se, fröhlich werden, exhilarari.

Rozweselenj, *n.* Fröhlichkeit, *f.* fröhlich seyn, *n.* Freude, *f.* exhilaratio, *B.* cýsaře k dobré mysli a k rozweselenj přiwedl.

Rozweselugi se, owati, s. rozweseljm se.

Rozwěssjm, *fut. ex.* el, eti, hin u. her auf verschiedenen Plätzen

hángen, suspendere diversis locis: listy na dweřjch rozwěssel; po stranách rozwěssowali, *Com.*

†Rozwětugi se, owati se, in Zweige wachsen, in ramos abire, *Berchth.*

Rozwezu, *fut. ex.* zl, zti, *imper.* rozwez, versühren, ausführen, evehere, exportare.

Rozwidnjewá se, *sl.* s. rozednjwá se.

Rozwigi, *fut.* rozwil, rozwiti, z. B. kwěty, zerlegen, replicare, 1 Král. 6, 36.

Rozwigi se, *fut. ex.* rozwil se, rozwiti se, ausschlagen, a) Knospen bekommen, gemmare, gemmascere; b) Blätter bekommen, frondescere.

Rozwjgjm se, il, iti, s. rozwigi u. rozwigi se.

Rozwiklám, *fut. ex.* al, ati, locker machen, solvere: rozwiklané ghy, *B.*

Rozwinu, *fut.* ul, auti, aufwickeln, aufrollen, aus einander wikkeln, aus einander rollen, evolvere, explicare.

Rozwiňugi owati, vorh.

Rozwjrám, al, ati, s. rozewru.

Rozwjži, *fut. ex.* rozwázal, rozwázat, *imper.* rozwěž, Jan. 11, 44. s. rozwáži.

Rozwlačitý 3. gedehnt, schleppend, od. langsam: řečj wážnau a rozwlačitau promluwila, *Com.*

Rozwlásstně, *adv.* zaudernd, mit Zaudern, cunctanter; vgl. rozwlažný.

Rozwlásstnj 1. zaudernd? rozwlásstnj gjdla dáwánj, Bescheidessen, *n* missus, missa, *Syl.*

Rozwlásstnost, i, *f.* wáhawost, Zaudern, *n.* cunctatio, *Vel. N.*

Rozwlaženj, *n.* Befeuchtung, *f.* irrigatio; 2) Erquickung, refectio, refocillatio.

Rozwlažjm, *fut. ex.* il, iti, befeuchten, feucht machen, madefacere, irrigare; 2) erquicken, refocillare, Ger. 31, 25. -něj srdce, eines Herz erwärmen.

Rozwlažný 3. *MS.* zaudernd.

Rozwlažowánj, *n.* s. rozwlaženj.

Rozwlažugi, owati, s. rozwlažjm.

Rozwlhám, ati, *sl.* feucht werden, humescere.

Rozwod, u, *m.* s. břjženice, Absenker, *m.* 2) Ehescheidung, *f.* divortium.

Rozwodjm, *praes. & fut.* il, iti, s. rozwedu: železo na plécky, plechy rozwoditi, *R.*

Rozwodněnj, *n.* das Austreten des Wassers, inundatio; 2 Verbreitung, *f.* diffusio: rozwodněnj zlých wěcý; břjchůw rozwodněnj, *Cyr.*-bezbožnosti, *Vel.*

Rozwodnilý 3. ausgetreten, vergessen, diffusus; řeka rozwodnilá, *B.* přjwal rozwodnilý, *B.* 2) verbreitet, reichlich, abundans: rozwodnilé bohatstwj maudrosti Božj; rozwodnilj wssudy břjchowé; pomsta rozwodnilá, *K.*

Rozwodnjm se, *fut. ex.* il, iti, austreten, aus seinen Gränzen treten, z. B. das Wasser, exundare, redundare; 2) fig. überhand nehmen, sich weit u. breit verbreiten, dimanare, diffundi: wogsko se rozwodnilo; břjchowé, nesslechetnosti se rozwodnily.

Rozwodňowánj, *n.* s. rozwodněnj.

Rozwodňugi se, owal, owati, s. rozwodnjm se.

Rozwodný 3. ausführlich?

Rozwolám, *fut. ex.* al, ati, ausschreyen, ausbreiten, bekannt

machen, vulgare, divulgare; -dwám, al, ati, *praes.* rozwoláwati mezy lidi.

Rozwor, bess rozor.

Rozwora, y, *f.* oge zadnjch kol, Langwied, *f. corrupte* Lampert, longurius, lignum bisulcum, *R.* & *sl.*

Rozworám, bess. rozorám.

Rozwozowánj, *n.* Verführung, *f.* exportatio.

Rozwozugi, owal, owati, verführen, exportare; s. rozwezu: rozwozowána odtud zbožj, *Vel.*

Rozwrátjm, *fut. ex.* il, iti, entzwey hauen, spalten, caedendo dividere, rumpere.

Rozwrhnu, *fut.* hl, hnauti, rozwržen, folg.

Rozwrhu, rozwržeš, *fut.* rozwrhl, rozwrcy, rozwržen, vertheilen, repartiren, dividere, distribuere, partiri: statek mezy ně rozwrhl; autraty na wjc osob rozwrcy, Pr. 2) spalten, in porrectnm serra dissecare, *R.*

Rozwrhugi, owal, owati, vorh.

Rozwrzám, *fut. ex.* al, ati, jemand aufregen, aufheitern, aufthauen machen, excitare: ani tato weselost rozwrzati ho nemůže, *Com.*

II. *rec.* r-ati se, aufthauen, fig. excitare.

Rozwundám, versplittern? s. rozzundám.

Rozwztekljm se, *fut.* iti, in Wuth gerathen, ergrimmen, excandescere.

Rozynka, y, *f.* Rosine, *f.* uva passa: weliká rozynka, Cibebe, Cubebe; -kowý 3. v. od. mit Rosinen: -koláč.

Rozynowý 3. z. B. rozynowá barwa, Rosenfarbe, *f.* color roseus.

Rozžalostjm se, *fut.* iti, sehr trauern, traurig seyn, valde lugere, dolere.

Rozžárjm, *fut.* il, iti, *sl.* glühend machen.

Rozzastawjm, *fut. fr.* ěl, ěti, hin u. her, od. nach u. nach versetzen, verpfänden, (an mehrere), oppignorare: rozzastawěl město, *Vel.*

Rozzastawugi, *fut.* owati, vorh.

Rozzawjm, rozzawljm, *fut.* iti, *sl.* aufsperren, z. B. den Schlund, fauces reserare.

Rozžehnám se, *fut. ex.* al, ati, Abschied nehmen abire, decedere, discedere; -ánj, *n. verb.* Abschied, *m.* discessus.

Rozžehnaný 3. na rozžehnanau, zum Abschied, Abschieds: na rozžehnanau požehnánj ti wyhlassugi od *B. Com* s. rozlaučený.

Rozžehnáwám se, ati, s. rozžehnám se; -ánj, *n.* s. rozžehnánj.

Rozzelenalý 3. grünend, frondescens.

Rozzelenám se, *fut. ex.* al, ati se, grünend werden, zum grünen Zweig kommen, ergrünen, virescere; 2) Laub haben, frondescere; 3) fig. sich erholen, erfrischen, erneuern, zum grünen Zweig kommen, renovari, incrementa capere, efflorescere: sstěstjm se rozzelenati; rozzelenagj se zase, a owoce ponesau, *K.* rozzelenala se péče wásse o mne, *B.*

Rozzelenáwám se, al, ati, vorh.

Rozželjm se, *fut. ex.* el, eti, sich nach etwas sehr sehnend, in tiefe Trauer verfallen: rozželená stála; srdečnau milostj na předesslý přjpytek se rozželili.

Rozzenu, s. rozezenu.

Rozzhu, *fut.* rozzal, rozziti, anbrennen, anzünden, accendere.

Rozzjrám se, ati, s. rozezeru se.

Rozzizlám, *fut. ex.* zum Krüppel machen, verstümmeln, verwunden, mutilare, vulnerare.

Rozzlobjm, *fut. ex.* il, iti, sehr erzürnen, valde (vehementer, graviter) irritare, iratum reddere, iram alicujus movere.

II. *rec.* rozzlobiti se, sich erzürnen, entbrennen, valde iratum fieri, commoveri.

Rozzugem, *fut.* zuwati, *sl.* s. rozzwýkám.

Rozzundám, *fut. ex.* al, ati, aufmachen, auseinander thun, aufschlagen, z. B. d. Haut zum Abseichen, explicare, dissolvere.

Rozzwáchám, *fut.* ati, *sl.* s. rozzweykám.

Rozzwanjm, *fut.* zerstümmeln?

Rozzweykám, *fut.ex.* al, ati, zerkauen, mandendo, (manducando) comminuere, auch blos mandere.

Rtowé, s. ret.

Rtut, u. rtuť (selten ruk), i, *f.* Quecksilber, *n.* argentum vivum od. mercurius.

Rtutj 1. rtuťowý 3. v. Quecksilber, das Quecksilber betreffend, mercurialis.

Rty, s. ret.

Rub, u, *m.* d. inwendige od. unrechte Seite, pars interna, aversa: rub kůže, d. Aussseite, Fleischseite, pars pellis interna; rub sukna, Abrechte, *f.* bey den Tuchmachern: po rubu, i.e. po druhé straně, *K.* sonst ist der *pl.* ruby üblicher: kožich na ruby obrátiti, *prov.* verkehren, pervertere: swětby se na ruby obrátil, - umkehren, *K.* wssecko wssudy na ruby zobraceti, *K.* na ruby postawůg[…] skutky gegich, *K.*

Rubáš, e, *m.*, *sl.* rubáč, e, Unter[…]hemd, (in Mähren Achselhemd), […] indusium inferius; das unter[…]ste am Leibe anliegende, v. de[…] Brust fast nur bis an die Kni[…] reichende Hemd der Slowakinnen; Unterrock, *m.* tunica; 2) Todtenhemd, indusium ferale, *D.*

Rubel, od. rubl, e, *m.* d. russische Münze Rubel, rubelus, *Schel.*

Rubjn, u, *m.* Rubin, *m.* rubinus

Rubina, y, *f.* Hemd?

Rúcám, ati, *sl.* umstoßen, dejicere; b) einreißen, diruere; c) (*Lypt.*) werfen, jacere.

II. *rec.* rúcati se, einstürzen.

Ručeg, *obs.* austerus, *russ.* ru[…] c'aj; 2) Strom?

Ručenj, *verb.* v. ručjm.

Ručj 1. *sl. & ol.* s. rychlý; ruče, s[…] rauče.

Ručička, y, *f. dim.* Händchen, […] parva manus; 2) Gäbelchen am Weinstocke, capreolus, clavicula; 3) Zeiger, *m.* der Uhr, index, gnomon; *pl.* ručičky, […] prstičky, Händleinschwamm, *D*

Ručjm, (*sl.* ručjm se), il, iti, versichern, durch Bürgen, caver[…] alicui de re, satis dare alicui […] za někoho r-ti; kdo se ručj, ten […] mučj, *prov.* 2) *sl.* ručjm, s. křičjm.

Ručnj 1. d. Hände betreffend, manualis, manuarius; ručnj kniž[…]ka, Handbuch, *n.* Handbüchlein, *n.* enchiridion; ručnj kůň, […] Handpferd.

Ručnice, *f.* Büchse zum Schießen, Handbüchse, *f.* bombarda, […] telum glandibus plumbeis emittendis, (sclopus).

Ručničný 3. d. Büchse zum Schießen betreffend, z. B. ručnič[…]

prach, Schiesspulver, *n.* pulver pyrius.
Rucnjček, čku, *m. dim.* ein kleines Handtuch.
Rucnjk, u, *m.* (*bok.*) Quehle, Handquehle, *f.* Handtuch, *n.* mantile, mappa.
Anm. *sl.* heißt rucnjk Taschentuch, Schnupftuch, otěrák Handtuch.
Rucnikář, e, *m.* Handtuchmacher, etwa mapparius, *Dlab.* 2) nach *R* s. pusskař.
Rud, u, *m.* Stock, od. Pfahl, *m.* stipes, *Ryb.*; *hung.* rúd.
Ruda, y, *f.* Erz, Metall, *n.* aes, minera, zlatá ruda, Golderz, aes aurarium: střjbrná ruda, Silbererz, minera argenti; olowěnná r., Bleyerz, plumbago, molybdaena, ruda měděnná, Kupfererz, minera cuprina; 2) Brand im Getreide, sonst rez, uredo, robigo, *Deut.* 28, 22; ruda aneb rez gest přjwal přjliš zahřitý, *Com.*
Rudbekowka, y, *f.* zrostlina, Rudbekia.
Ruden, dna, *m.* měsýc přjbytný, 13ho měsýce nastánj, Schaltmonath, mensis intercalaris.
Rudka, y, *f.* Röthel, Röthelstein, *m.* rubrica.
Rudnatý 3. erzhaltig, aes continens, aerosus: rudnaté hory w Mjssni, das Erzgebirg (in Meißen)
Rudnj 1. u. rudný 3. das Erz, Metall betreffend, aerarius: rudnj důl, folg. 1); rudnj sstufa, *D.*
Rudnice, *f.* Erzgrube, *f.* fodina aeris, metalli fodina; 2) der Nahme einiger Ortschaften.
Rudnjk, a, *m.* (*ol.*) s. kowkop.
Rudnjk, u, *m.* (s rudkau), Schnürsäßchen (Baukunst), trulleum cum rubrica.

†Rudolfka, *f.* zrostl. Rudolphia.
Rudý 3. rothbraun, spadix, rubidus: rudé moře, das rothe Meer, mare, rubrum, *K.* rudá sukně.
Ruge (ruje), *f. illyr.* ruja.
Rufian, Kuppler, Hurenwirth, Zubringer, *m.* leno, concubinarius; -nka, y, *f.* -rinn, -thinn, -rinn, *f.* lena; -nstwj, *n.* Hurenwirthschaft, Kuppeley, lenocinium; 2) Hurerey *f.* scortatio.
Rufka, y, *f.* Hure, scortum.
Rugi, (rugem), rul, rauti, *sl.* & *Vel.* s. rwu.
Ruhač, e, *m.* Gotteslästerer, maledicus in Deum, blasphemus; -čka, y, *f.* -inn, *f.* -ca in D. -ma.
†Ruizka, y, *f.* zrostlina, Ruizia.
Ruka, y, *f. nom. acc.* u. *voc. dual.* ruce, *gen.* rukau, *dat.* rukám, *loc.* rukau, *instr.* rukama, Hand, *f.* manus: palcem mezy rukau a loktem ho pomazal, *Vel.* prawá ruka, s. prawice, lewá (krchá), r. s. lewice; za ruce, Hand in Hand, manibus junctis; pod rukau, s. podtagj, *D.* od ruky, aus freyer Hand; z ruky do ruky, aus einer Hand in d. andere; před rukama (na snadě) býti, mjti, bey der Hand seyn, haben, ad manum, od. praesto, esse, habere: přjkladowé gsau před rukama, *Vel.* nemá před rukama giných potahůw, *Id.* saudný den konečně před rukama gest, *Id.* dokud čas milosti před rukama gest, *Syr.* po ruce, nach der, od. zur Hand, juxta manum: otěradlo po ruce (buď), *Com.* na ruku býti někomu, d. Hände bieten, adjuvare; na ruku mu gest a mu pomáhá, *Vel.* na ruku mu ne-

budau, *Id.* pod ruku giti, (někomu), sich gut schicken, gut thun, sich geben, sich richten, nach jemand, se accommodare, (fingere) ad - *Syl.* negdeli pod ruku (manželka), dey gi ljstek, *B.* wěc mu negde snadně pod ruku, *Vel.* přes ruku dáti něco někomu, *Dan.* 4, 32. přes ruku dáti někomu, i. e. (nach *Lesch.*) der Macht Troß bieten, jemandes Macht aufhalten: ruku držeti nad něčjm, s. držjm; před rukau býti, wydáwati, vor der Hand seyn, im Kartenspiel; na ruku dostati, auf d. Hand, od. Handgeld erhalten, prae manu, od. arrhae loco, *Kram.* dosti ruky dáwati? *Vel.* byl sylný a swé ruky muž a snažný, *Id.* djlo nespěssně od rukau gde, *K.* oběma rukama něco dělati -, ganz, eifrig, aus allen Kräften: oběma rukama djlo Božj konati, totiž y pobožným obcowánjm, y zdrawým včenjm lid Páně předcházeti, *K.* nepřátelům w ruce lézti; diw že sme gich na rukau nenosyli, a neljbali, *Cyr.* s holými rukama do cyzyny se wyprawiti musyli, - ohne Mittel, ohne Geld, *Zer.* ruce roztáhnauti, roztahowati, d. Hände ausstrecken, manus tendere; rukama tlesknauti, d. Hände zusammenschlagen, collidere manus: rukau k nebi pozdwihnauti, pozdwihowati, d. Hände gegen Himmel heben, tollere manus ad coelum; rukama lomiti, d. Hände ringen, manus torquere; ruce sepnauti, spjnati, d. Hände falten, jungere, complicare manus; rukau dánj, Handschlag, *m.* dextera data, stipulata manus; ruka ruku vmjwá, *prov.* eine H. wäscht d. andere 2c. každému k sobě ruky (ruce) stogj, *prov. sl.* einjeder ist sich selbst der Nächste, amor incipit ab ego.

Rukáw, u, *m.* Ermel, *m.* manica; z rukáwu wypadnauti, *prov.* aus der Gnade fallen, gratia excidere, *Syl.*

Rukáwec, wce, *m* Schmußermel, *m.* 2) Stußel, Muff, chirotheca pellita, *R.* manica, *sl.* auch rukáwnjk; *pl.* rukáwce, a) nach *Vel.* Goller, amiculum, scapulare; b) *sl.* krátká ženská kossilka, Brusthemd, Stürzenhemd, *n.*

Rukáwek, wku, *m. dim.* ein kleiner Ermel.

Rukawice, *f.* Handschuh, *m.* chirotheca; - čka, y, *f. dim.* ein kleiner Handschuh: zdaleka a gako w rukawičkách powinnost swau koná heytman, *K.*

Rukawičkář, e, *m.* - řka, y, folg.

Rukawičnjk, a, *m.* Handschuhmacher, chirothecarius, (zonarius); - nice, *f.* -rinn, *f.* conjux, uxor, marita chirothecarii; - jctwj, *n.* Handschuhmacherey, *f.* opificium chirothecarii; - cký 3. 2c.

Rukáwnjček, čka, *m.* Schooßhund *m.* Schooßhündchen, *n.* catellus gremialis.

Rukáwnjk, u, *m.* Vogelneß, *n.* rete aviarium, (der Hemen, der Jäger, *D.*) korotwi do rukáwnjku naháněti; fig. do swého rukáwnjku někoho wehnati, - überlisten.

Rukogemstwj, *n.* Bürgschaft, cautio.

Rukogmě, *m.* (v. ruka u. gmu) Bürge, *m.* sponsor; geschieht durch Grundstücke, praes; ge

schiehts in Lebenssachen, vas, (vadis); druhý rukogmě, Afterbürge, vas secundarius; rukogmě nerozdjlnau rukau, s. spolurukogmě, *Syl.*
Rukopis, u, *m.* Handschrift, *f.* manuscriptum.
Rukopracný 3. mechanisch?
Rukotržný 3. sstědrý, freygebig, liberalis; - nost, i, *f.* Freygebigkeit, *f.* liberalitas, *Syl.*
Rukowěděnj, *ol.* chiromantia.
Rukowět, i, *f.* (mit Einschaltung des w, für rukau get, gjti), Griff, *m.* Handhabe, *f.* ansa, manubrium; rukowět v dwerj w rukau držel, *Com.* 2) s. ručnj knižka? Handbuch, *n.* manuale, *D.* - wjtka, y, *f. dim.*
Rukowod, a, *m.* Handleiter, manuductor, *K.*
Rukugem se, owati, *sl.* Eheversprechen halten, despondere; 2) einander d. Hände reichen, salutare se invicem porrecta dextra.
Rule, *f.* Rolle, *f.* volumen: rule tabáku, eine Rolle Toback.
Rulec, lce, *m.* Strudel? eine Mehlspeise.
Ruljček, čku, *m. dim.* folg.
Ruljk, u, *m.* Zopf, *m.* nodus capillorum, od. blos nodus, wenn v. Haaren d. Rede ist; b) nach *Bercht.* d. Pflanze atropa.
Rum, u, *m.* Schutt, *m.* Gemülle, *n.* rudus, (deris), *n.* w rum položiti, zerstöhren, einreißen, demoliri, *Com.* - ař, e, *m.* Schüttführer!
Rumanček, čeku, *m. sl.* s. rmen.
Rumége, *f.* Nachtrupp, Hause, Troß, *m.* agmen extremum: za sspjžnj rumégi, *Cyr.* wssi té rumége, ne geho samého, gest takowý smysl společný.
†Ruměnice, *f.* zrostlina, onosma, (ist eigentlich serbisch).
†Ruměnilka, y, *f.* zrostl., galax.
Rumený 3. *sl.* roth? frisch? děwča rumenó, pěkné, čerwenó, gako kalina *rc.* *Cantil. pleb. sl.* s. folg.
Rumenec, nce, *m. ol.* čerstwost ljcý; *illyr.* rumjanec, u. rumjanost, d. Rosenfarbe der Wangen u. Lefzen, d. Röthe im Gesicht; rumjaný, roth, rumjany, *pl.* Schminke.
Rumfordka, y, *f.* Rumforder Suppe, jus Rumfordianum, *P.*
Rumisstě, *n.* Schuttplatz, *m.* Schuttstätte, ruderarium.
Rumný 3. (vom Russischen rum, eiter habend??): nábytky hogné, dobytky rumné, a z nich žiwnost magi, *Žal.* Im Serb. v. *Vel.* steht: Indyanský pepř roste gako malý stručnatý neb rumný strůmek; - ně, *adv.* stádo pěkně, rumně wychowáno, *Vel.*
Rumpál, u, *m.* Rollbaum, Rennbaum, *m.* sucula, ergata, (ae), *f.* machina tractoria, *R.* konský rumpál, Göpel, *m.* s. ğaple.
Rumpálek, lku, *m.* Haspel, *f.* sucula, *R.*
Rumreych, u, *m.* Rumoren, tumultus: nepokog a rumreych, *Cyr.*
Rumreysska, y, *f.* vorh. rumreysku a baurku spokogiti; rumreysku a křik vdělati; ta rumreysska se we smjch obrátila.
Rumugi, owal, owati, den Schutt beseitigen: pobořené stawenj rumowati.
Ruor, s. růr.
†Ruppowka, y, *f.* zrostlina, Ruppia.
Rurant, a, *m.* Schafskopf, Dummkopf, Pinsel, *m.* homo stupidus, stipes, *polon.* rura.

Rus, a, m. (v. rusý), ein Russe, Russus.
Rusádla, pl. gen. rusádel, sl. Göm. Pfingsten, pl. feriae pentecostes.
Rusky, adv. russisch, russice.
Ruský, 3. russisch, russicus.
Russanka, y, f. Russinn, f. Russa, Vel.
Russenj, m. Verletzung, f. violatio; 2) Aufhebung, Abschaffung, f. abolitio, rescissio.
Russikwas, a, m. který newrlostj weselj russj, der da eine Vergnügung verdirbt, Lustverderber, m. Syr.
Russjm, il, iti, en, verderben, zu Grunde richten, corrumpere; 2) aufheben, abschaffen, kassiren, ungültig machen, z. B. ein Gesetz, ein Bündniß ꝛc. abolere, tollere, rescindere, auch irritum reddere, z. B. foedus &c. 3) brechen, verletzen, z. B. Bündniß, frangere, od. rumpere foedus, auch violare, z. B. Freundschaft, Ehe, Bund, Eid ꝛc.
Russitel, e, m. Verderber, m. corruptor: 2) Uebertreter, Verletzer, m. violator, ruptor; russitel obecného pokoge, Com. -lkyně, f. -inn, f. -trix; -Uebertreterinn, f. -trix, -trix.
Russvan, u, m. s. ssrák.
Růsstka, y, f. s. rozdinka.
Růsti, s. rostu.
Rusy, f. pl., gen. Rus, dat. Rusům, ꝛc. Rußland, Russia.
Rusý 3. (vgl. mit rufus), leibfarbig, candicans e rufo.
Ruta, y, f. s. rauta.
Rutjm, auch rúcám, sl. s. řjtjm, zřjtjm.
Rutka, y, f. rutka polnj, Erdrauch, od. Erdkraut, n. Feldrauch, fumaria.
Ruwačka, sl. s. rwačka.
Ruwám, al, ati, sl. s. rugi.
Ruždj, n. s. rozdj? Ryb.
Růždjm, il, iti, belaubt seyn, frondescere?
Růže, Rose, a) d. bekannte Blume, rosa; planá r., d. gemeine wilde Rose, Hagerose, Hundsrose, rosa canina; plná r., gefüllte R., rosa plenior; čerwená r, rothe R., rosa milesia, purpurea; bjlá r., weiße R., r. alba; tělná r., leibfarbige R., r. candicans e rufo; r. z Gerycha, R. v. Jericho, je länger je lieber, Nachtschatten, m. eine Pflanze, solanum dulcamara, Linn. stolistnj r., Centifolie, f. centifolia; r. bobkowá, Oleander, Lorberrose, laurus rosea, Vel. růže sw. Marye, s. knot 4); růže při vdidle, d. Rose an der Schaumkette, rosa catenulae; b) Rosenröthe auf den Wangen, rosa; c) eine Figur, der Rose ähnlich, z. B. v. Bändern ꝛc. rosa; d) Rothlauf, m. eine Krankheit, erysipelas.
Růžek, žku, m. dim. v. roh, Hörnchen, n. corniculum; růžek k malowánj, Mahlhorn, n. cornu pigmentarium; gelenj růžek, Bärlapp, lycopodium, D. ruscus terrestris, Syl.
Růženec, nce, m. Rosenkranz, m. zum Beten, corona rosacea, insgemein rosarium.
Růženečkář, e, m. - řka, y, f. s. swatáček, - čka.
Růžený 3. růžené modlitby? -ná zahrádka? s. růžowý.
Růžeplodný 3. rosenbringend, ferax rosarum: růžeplodné garo, Ro'znay.

Růžeprstý 3. růžeprstá záře, 'ροδοδακτυλοσ 'Hωσ, *Neg. Il.*

Růžička, y, *f. dim.* Röschen, *n.* rosula, *Vel. Cal. h.* 476. *quid?*

Růžjm, iti, *ol.* s. čerwenjm, *Dal.*

†Růžkowatka, y, *f.* cornicularia (lichen).

Růžkowatý 3. mit Hörnchen versehen.

Různěnj, *n. verb.* v. různjm.

Různice, *f.* Uneinigkeit, *f.* discordia, dissensio, dissidium: Hader, Zank, *m.* rixa, lis, jurgium.

Různjm se, il, iti, mißhellig seyn, dissidere, *Com.*

Různo, *adv.* an verschiedenen Orten, od. an verschiedene Oerter zertheilt, diversis locis, disjunctim: rozweďte ge různo, *B.* Sk. 15, 39; wogsko od sebe na různo roztrhnauti, *Cyr.* b) verschieden, diverse: gest můg bratr různo otcem, *mor.* & *sl.* est meus frater diverso patre, od. různo matkau, diversa matre, aus einer andern Mutter.

†Různopohlawý 3. ? z. B. kwět, verschiedenartig? *Berchth.*

Různý 3. (*abs.* různo), zerstreut, dispersus, dissipatus: na různo zbořil hradbu, *K.* wssecko wám mizý a na různo leze, *K.* na různo létati musyli, *Cyr.* 2) wüst, ohne Einwohner, desertus, vastus; - nost, i, *f.* Zerstreuung? Uneinigkeit? Mannigfaltigkeit?

†Růžonosný 3. z. B. chrám, rosengeschmückt? *A. Neg.*

†Růžoprstý 3. mit Rosenfingern: růžoprstá dennice, 'ροδοδακτυλοσ 'Hωσ, *Ro'znay.*

†Růžowj, *n. coll.* Rosen, rosae.

†Růžowka, y, *f.* ein Thier, actinia, *Berchth.*

Růžowý 3. Rosen-, z. B. růžowý keř, Rosenbusch, Rosenstock, Rosenstrauch, *m.* frutex roseus; růžowá zahrada, Rosengarten, *m.* rosarium, rosetum; růžowý list, Rosenblatt, *n.* folium rosaceum; růžowý pupen, Rosenknospe, *f.* calyx rosae; růžowý wěnec, Rosenkranz, *m.* ein Kranz aus Rosen, corona rosacea, corona rosea, sertum roseum (rosaceum): růžowý oleg, Rosenöhl, *n.* oleum roseum; růžowá wodička, Rossenwasser, *n.* liquor rosarum; růžowý kořen, Rosenwurz, *f.* rhodiola, *Linn.* růžowá barwa, Rosenfarbe, color roseus; růžowé barwy, rosenfarben, roseus.

Růžka, y, *f.* s. rozdinka.

Růzwora, y, *f.* Kammbaum, *m.* in der Mühle.

Rwačka, y, *f.* Gerauf, *n.* Schlägerey, *f.* pugna; 2) Plündern, Rauben, Gereiß, *n.* Rapuse, direptio: wssecko bylo na rwačku, alles ging rips raps; wssechněm gsem na rwačku, *Com.* na rwačku hoditi, in d. Rapuse, zum Ripsraps geben, direptioni dare.

Rwanice, *f.* vorh. 1).

Rwu, rwal, rwáti, *partic. act.* auch ruge, (v. rugi), raufen, z. B. jemand, Haare, vellere, vellicare; někoho za wlasy rwáti, jemand bey den Haaren raufen, capillos alicujus vellere, hřeben rwe, der Kamm rauft, pecten vellicat.

II. *rec.* rwáti se, sich raufen, mit jemand, sich schlagen, pugnare cum aliquo.

Ryba, *y, f.* Fisch, *m.* piscis; ryba řjčná, Flußfisch, piscis fluviatilis; r. mořská, Meerf., p. marinus; r. rybničná, od. gezernj, Teichfisch, p. piscinalis; r. tunná, pjščitá, bahnitá ꝛc. *Vel. N.* r. gikrnatá, Rogner, *m.* piscis femina; r. mljčná, Milcher, od. Milchner, p. mas; *pl.* ryby, d. Fische, das Himmelszeichen, pisces.

Rybacý 3. *sl.* s. rybj.

Rybacyna, *y, f. sl.* Fische, als Speise, pisces, caro piscina.

Rybák, *a, m.* (*ol.*) s. rybář 2).

Rybald? nezwedený a newčený rybald (pěstaun), *Vel.*

Rybář, *e, m.* Fischer, *m.* piscator; 2) Fischhändler, *m.* piscium venditor, negotiator piscarius; 3) Fischer, *m.* ein Vogel, larus, *D.* - řjk, *a, m. dim.*

Rybářjček, *čka, m.* Königsfischer, *m.* ispida, *Klein*, alcedo ispida? *Linn.*

Anm. Viell. derselbe Vogel, welchen *R.*, der selbst zwey junge v. diesen Vögeln den Prager Fischern abgekauft hatte, auch český ledňáček nennt, u. folgendermaßen beschreibt: wodnj pták, má krásnau modrau barwu, a bjlé promjchané čárečky, černé nohy, černý pysk.

Rybařjm, *il, iti*, d. Fischerey treiben, dav. leben; - řenj, *n.* Fischwirthschaft, *f. D.*

Rybářka, *y, f.* Fischerinn, *f.* piscatrix; 2) Fischhändlerinn, *f.* piscium venditrix, negotiatrix piscaria.

Rybárna, *y, f.* Fischhälter, *m.* s. rybj sádka.

Rybářský 3. d. Fischer betreffend, piscatorius; rybářská lodka, Fischerkahn, *m.* scapa piscatoria, navigium piscatorium; rybářská sýť, Fischergarn, Fischernetz, *n.* rete piscatorium; rybářské weslo, bidlo, Fischerstange, *f.* contus piscatorius.

Rybářstwj, *f.* Fischerey, *f.* Fischen, *n.* piscatus, piscatio, piscatura.

Rybes, *u, m.* Johannisbeerstrauch, *m.* od. - Staude, *f.* ribes; 2) od. rybizle, *pl.* Johannisbeeren, fuctus ribium.

Rybeský, *f. pl. sl.* verb. 2).

Rybj 1. v. Fischen, z. B. rybj tuk, Fischthran, muria, ae, *f. R.* 2) d. Fische betreffend, z. B. sádka rybj, auch blos sádka, Fischhälter, receptaculum piscium, piscina; rybj kleg, Fischleim.

Rybice, *f.* s. ryba.

Rybička, *y, f. dim.* Fischchen, Fischlein, *n.* pisciculus; drobné rybičky, kleine Fischchen, pisciculi parvi.

Rybina, *y, f.* Fischgeruch, *m.* odor piscinus; rybinau zawáněti.

Rybizle, s. rybes, *D.*

Rybnatý 3. fischreich, piscosus.

Rybnjček, *čku, m. dim.* ein kleiner Fischteich, piscinella, piscinula.

Rybničný 3. Fischteiche betreffend, piscinalis, piscinarius.

Rybnjk, *u, m.* Teich, Fischteich, *m.* piscina.

Rybnikář, *e, m.* Teichgräber, *m.* fossor piscinarum, fossor piscinarius; - řka, *y, f.* dessen Frau, uxor fossoris piscinarii.

Rybný 3. d. Fische betreffend, piscarius; rybný trh, Fischmarkt, *m.* forum piscarium; 2) fischreich, piscosus.

Rýč, *e, m.* který ryge, kopá, s. kopáč; 2) s. reyč.

Rychljček, *čku, m.* raný hrách,

Früherbsen, Waßerbsen, pisum praecox; 2) Federnelke, *f.* dianthus plumarius, *Linn. D.*

†Rychardka, y, *f.* zrostlina, Richardia.

Rychljk, *a, m.* Lakey, *m.* pedisequus; 2) s rychljkem radu wzýti, *prov.* d. Flucht ergreifen, 3) rané djtě, gehně, Frühling, *m.* praecox infans &c. *D.* 4) Schnellthier? lencrorocha, *R. Plin.*

Rychljk, u, *m.* s. rychljček 1) *D.* b) † ein weiblicher aus kurzen Vocalen bestehender Reim, *Puch.*

†Rychloplawný, u. rychloplynaucý (lod), 'ωκυπόρος, *Neg. Il.*

Rychlý, 3. geschwinde, celer, velox, citus: ta wěc rychlého opatřenj potřebuge, *Vel.* - le, *adv.* geschwinde, hurtig, schleunig, eilends, celeriter, velociter, cito; - lost, i, *f.* Geschwindigkeit, *f.* celeritas, velocitas.

Rychta, y, *f.* ? *Vel.*

Rychtář, e, *m.* Richter, *m.* judex, - řka, y, *f.* - inn, *f.* judicatrix. 2) judicis conjux.

Rycky, rytsky, *adv. sl.* rücklings.

Rycowé železo, Ritzeisen, (Bergbau), ferramentum fissorium.

Rydám, ati, *ol.* sskřipeti zubami.

†Rydleowka, y, *f.* zrostl., Ridlea.

Rydlo, a, *m.* s. rypadlo, *D.*

Rydzawý, *sl.* s. rzywý.

Rýf, u, *m. sl.* Elle, als Maaß, ulna.

Ryğel, *obs.* Riegel.

Rygi, ryl, rýti, graben, a) mit dem Grabscheit, auch mit dem Rüßel, vom Schweine, fodere; 2) mit einem spitzigen Werkzeuge, z. B. in Eisen, Marmor, Holz rc. scalpere, sculpere.

Ryha, y, *f.* (vgl. mit 'ρεω?) ein unterirdischer Kanal, den Unflath aus der Stadt wegzuführen, cloaca, *Ryb.* (*Idem quod* reyha?)

Ryk, *m. obs.* für diwoký křik.

Rýl, ü, *m. ol. sl. et. mor.* s. reyk.

Rým, u, *m.* Reim, *m.* rhithmus, (cadentia).

Ryma, y, *f.* Schnupfen, *m.* gravedo.

Rymowánj, *n. verb.* v. rymugi.

Rymownj 1. Reim-.

Rymownjk, *a, m.* Reimdichter, *m.* etwa rhithmifex, *Syl.*

Rymugi, owal, owati, reimen, Reime machen, rhithmificare, simili exitu claudere; 2) Verse machen, versus facere.

II. *rec.* rymowati se, sich reimen; 2) *obs.* sich dazu schicken, passen, gleich seyn, sich reimen, convenire, quadrare, s. *Syl.* unter nepodobniti se; pochlebenstwj s offemetnostj dobře se rymuge.

Ryňawý 3., *sl.* chrastawý, voll Kruste.

Ryndy, *pl.* ? zpjwá sobě zase ryndy, *Hne'wkowsky.*

Rynek, nku, *sl.*, s. ryňk.

Ryneček, čku, *m. dim.* kleiner Ring, Markt, *Pr.*

Rynéř, rynýř, e, *m.* Anhänger, ensifer, *Ryb.* verna, *D.*

Ryňk, u, *m.* Ring, Mark, *m.* od. Marktplatz, *m.* forum.

Rypadlo, *a, n.* Grabstichel, Grabmeißel, *m.* caelum, scalprum, scalpellum.

Rypák, *a, m.* s. rytec, *Haj.*, nach *Com.* Bildhauer, statuarius.

Rypák, *u, m.* Schweinsrüßel, *m.* rostrum suile.

Rýpám, al, ati, s. rygi: man sagt auch: děti stěnu rýpagj.

Rys, *a, m.* Luchs, *m.* lynx.

Rys, u, *m.* 20 knih papjru, Rieß, 20 Buch Papier, scapus major.

Rysawý 3. *sl.* bunt, gefleckt, rysawá hus.

Rysowý 3. v. Luchs, lynceus: rysowá kožessina, *Vel.*

Ryssán, *a, m.* zerzawý člowěk, Fuchs, *m.* röthliche Haare habend, rufus, *D.*

Ryssawjm, ěl, ěti, roth od. röthlich werden, rufescere.

Ryssawý 3. roth, röthlich, rufus; rothhaarig, rothköpfig, rufus.

Ryssák, *m.* Fuchs, *s.* ryzek.

Ryssan, bess. ryssán.

Ryssawý 3. röthlich? řjdká a ryssawá brada, *Vel.*

Rystuňk, *u, m.* s. oděnj, *Com.*

Ryt, *u, m.* s. weyt, isatis.

Rytba, *y, f.* Kupferstich, *m.* figura aeri incisa, tabula aenea, *D.*

Rytec, *tce, m.* Schnitzer, der schnitzt, sculptor, scalptor; rytec w mědi, Kupferstecher, chalcographus; rytec pečetj, Petschierstecher, scalptor sigillorum, *Dlab.* -ctwj, *n.* Kupferstecherey, *f.* chalcographia, *D.*

†Rytem? s. rytmus.

Rytěrowánj, *verb.* Ritterschaft, *f.* tapferes Betragen, opera equestris strenua.

Rytěrugi, owal, owati, streiten, kriegen, bellare, pugnare: cýrkew rytěrugicý.

Rýteš, *e, m. sl.* etwa Strudelkuchen, *m.* placenta tortilis.

Rytidlo, *a, n.* s. rypadlo.

Rytina, *y, f.* Schnitzwerk, *n.* opus sculptile, opus anaglyphum; b) Kupferstisch, *m.* figura aeri incisa.

Rytjř, *e, m.* Ritter, *m.* a) eine Art Edelleute, eques nobilis; b) Soldat, eques miles; c) Mitglied eines Ritterordens, eques: rytjř zlatého rauna, *Vel.* rytjř stolnj swatomikulášský, St. Niclas-Schulritter, eine Unterhaltung: sie waren beritten, u. trugen kostbare Kleider, s. *Vel. Cal. hist. p.* 604.

Rytjřský 3. *comp.* rytjřsstěgssj, *sup.* neyr-ssj, *Cyr.* ritterlich, a) einem Ritter gemäß, conveniens equiti: b) tapfer, strenuus, fortis; -sky, *adv.* convenienter equiti; b) fortiter, strenue: neyrytjřsstěgi se chowá, *Cyr.*

Rytjřstwj, *n.* Ritterschaft, *f.* d. Würde eines Ritters, dignitas equestris.

Rytjřstwo, *a, n.* Ritterschaft, *f.* d. Ritter, equites, (corpus equitum).

Rytmistr, *a, m.* Rittmeister, magister equitum, (capitaneus); -rský, -stwj 2c. wie bey rytjř.

Rytmus, *gen.* rytmu, s. rým: z rytmů (klauzulj) složen, *K.* rytmy pořádati, *Com.*

Rytmýř, *e, m.* Dichter, Versmacher, poëta, versifex, *Syl.* -řstwj, *n.* Reimdichtkunst, *f.* poësis, *Puchm.* (welcher aber rytmjřstwj schreibt).

Rytj, *n.* Graben, Schnitzen, *n.* s. rygi.

Rytý 3. *part.* v. rygi, geschnitzt, sculptus; rytý obraz, s. rytina, b).

Rywa, *y, f.* Rebe, Ranke, *f.* palmes, sarmentum, flagellum.

Rywák, *sl.* s. rypák, *u, m.*

Rýwj, *n.* bess. rewj.

Rywis, bess. rybes, *R.*

Rywola, *y, f.* Veltliner (Traube), uva rhetica; b) der Wein daraus, od. ein ähnlicher, (sladké pitj wlaské, *Vel.*)

Rýwowj, s. rewowj.

Rýwowý 3. s. rewowý.

Rýž, *e, m. mor. & sl. Nitr.* s. sspalda.

Rýž, *e, f. ol.* s. rež.

Ryza, rydza, rdza, y, *f. sl.* s. rez.
Ryzawý, *sl.* s rzywý.
Rýže, *f.* der Ort der Goldwäscherey, locus aurilegii.
Ryzec, zce, *m.* auch ryzýk, Herrenschwamm, *m.* Reiske, agaricus deliciosus, (cum aceto conditus pro hyeme conservatur, *Lumn.*)
Ryzek, zku, *m.* Braunfuchs, *m.* badius equus.
Ryzka, y, *m.* vorh.
Rýzkaſſe, *f. sl.* s. reyže.
Ryžka, y, *f.* (*sl.*) rothe Kuh, vacca rufa.
Ryžowánj, *n.* (wypjránj zlata), Goldwäſcherey, *f.* aurilegium, *Haj.*
Ryžownj 1. z. B. zlato, Waschgold, *n.* aurum fluviatile, (Goldflimmer? *D.*)
Ryžownjk, (*Ryb.* ryzownjk), *a, m.* Goldwäscher, Goldsammler, Goldleser, aurilegulus, *Haj.*
Ryžugi, owal, owati, Gold waschen, Gold lesen, aurum legere.
Ryzý 3. roth, ruber, rufus: barwa ryzá neb čerwená, *K.*
Ryzý 1. ryzý kůň, s. ryzek; ryzý zlato, das feinste Gold, klares Gold, aurum obryzum, *Syl. D.*
Ryzýk, u, *m. sl. Lypt.* čerwenožlutá hubka, vvařená s octem gako salát se gjdá, s. ryzec, (auch podburky?)
Rza, *sl.* s. ryza.
Rzawý 3. *mor. & sl.* s. rzywý.
Rzywjm, ěl, ěti, rosten, Rost an sich bekommen, rubiginem ducere, rubigine infici.
Rzywý 3. rostig, rubiginosus.

Rž.

Řabek, bka, *m.* der Hahn am Faß, epistomium: řabky neb kohautky mosazné, *Wrat.*
Řad, u, *m.* (eigentlich Bänke od. Trinktische in den Schenkstuben?) Trinkgelager, (d. Reihe der Becher?): w krčmách na řadjch sedati konſſel nemá, *Vel.* na řad tauž měrau, gako wen z domu, wjno dáwati, *Id.* 2) Jahn, *m.* obilj ležj geſſtě na řadech, das Getreide liegt noch auf dem Jahn, *D.* 3) Reihe, *f.* ordo, series: na mne řad přigde, s. folg.
Řád, u, *m.* Ordnung, *f.* a) Reihe od. Folge, ordo, series; w řád vwésti, in Ordnung bringen, in ordinem redigere, ordinare, disponere; bez řádu, ohne Ordnung, nullo ordine, promiscue; ſtaňte sy do řádu, *sl.* stellt euch in d. Reihe; řadem, *sl.* nach der Reihe, ordine; b) ordentliche Einrichtung, ordentliche Beschaffenheit, ordo; řád potraw, s. dyeta, *Com.* o řádjch a ceremonyjch cýrkewnich, *Konf.* c) bey den Säulen, in der Baukunst, z. B. d. dorische, jonische, ordo: 2) ordo, ein Stand od. abgetheilte Gesellschaft, ordo; zástup lidj obecného řádu, *K.* ſtawowé a řádowé, *P.* 3) Hühnerstange, *f.* pertica gallinaria, (beſſ. hřada, od. (*sl.*) hrada, (řád, viell. nur *corrupte*).
Řada, y, *f.* s. řad, Jahn, *D.*
Řádjm, il, iti, ordnen, ordinare, disponere, *Syl.*
Řádek, dku, *m.* Zeile, *f.* versus; 2) kleine Reihe, z. B. řádek domů, řádek perel, granátků, auch řádek trávy nesečené, *Ps.* 72, 6.
Řádjm, il, iti, lermen, a) Lerm

od. Getöse machen, tumultuari, tumultum ciere; b) zornig thun, schmähen, zanken 2c. tumultuari, saevire, turbam facere, tumultum ciere; tuze přjliš řádj, er macht es zu bunt.

Řádjwám, *al, ati, fr.* v. vorh.

Řádně, *adv.* ordentlich, der Ordnung gemäß, ex ordine, od. ordine, ordinatim; 2) rechtmäßig, gesetzmäßig, legitime.

Řádnost, *i, f.* Gesetzmäßigkeit, *f.* convenientia cum lege, *D.*

†**Řádnozubka**, *y, f.* zrostlina, orthotrichum.

Řádný 3. ordentlich, der Ordnung gemäß, ordini conveniens, recte institutus, recte constitutus; 2) rechtmäßig, gesetzmäßig, legitimus: řádná manželka, *K.* 3) ämtlich, offiziell, insgem. officiosus: řádná zpráwa, *Kram. P.*

Řadowánj, *n.* Zechen, compotatio.

Řadownjk, *a, m.* Mitzecher, *m.* Mittrinker, Saufbruder, compotator; -nice, *f.* Saufschwester, -trix, *Syl.*

Řadugi, *owal, owati*, zechen, zusammen trinken, compotare: s lidmi neważnými řadowati.

Řása, *y, f.* (*Com.* schreibt langes á, *Vel.* a), d. Kätzchen auf der Haselstaude, auch auf der Weide, amentum, *Vel.* 2) (*sl.*) der Reif an den (frischen) Pflaumen, (der sich abwischen läßt); 3) Falte, am Kleide, *f.* plica; 4) Augenwimpern, *pl.* cilia, *pl.* *D.* wodnj řása, Riedgras, Meergras, alga; (nach andern soviel als ořřebky - ?)

Řásný 3. faltig, faltenreich, bauschend, striatus, laciniatus: řásné a dlauhé sukně; -ně, *adv.* gefalzt, plicate.

†**Řásyčnjk** sodjkowý, ioididum.

Řiti, *obs.* s. řehtati.

Řčenj, *n.* Spruch, *m.* dictum.

†**Řebřjk**, *u, m.* zrostlina, fritillaria, (ist eigentl. russisch).

Řebřjček, *čku, m., sl.* rebrjk, *dim.* Leiterchen, *n.* parva scala, od. parvae scalae; 2) Schafgarbe, *f.* millefolium; wodnj řebřjček Hechtkraut, *n.* myriophyllum, *Linn. D.*

Řebřjk, *u, m.* (*ol.* řebř), Leiter, *f.* zum Steigen, scala, od. scalae; řebřjk přistawiti, eine Leiter anlegen, scalam, (scalas) ponere, od. apponere, od. imponere; b) d. Leiter zur Tortur, scala tormentuosa.

Řebřina, *y, f.* Leiter, Wagenleiter, *f.* scala vehicularis; 2) (*sl.* rebriny, *pl.*, auch drabiny), Raufe, *f.* hinter welche Heu, Stroh u. anderes rauhes Futter gesteckt wird, damit es das Vieh mit dem Maule zwischen den Sproßen heraus raufen könne, falisca clathrata, *R.*

Řebřinowý 3. z. B. řebřinowý wůz, Leiterwagen, *m.* currus scalaris.

Řebro, *a, n* (*sl.* rebro), Rippe, *f.* costa; řebro wolowé, Ochsenrippe (Pflanze), bupleurum, *Linn.*

Řeč, *i, f.* Sprache, *f.*, a) das Sprechen, Reden, eine Rede, Anrede, *f.* sermo; oratio: nočnj lampau pomazaná řeč, - sehr künstlich, *Vel.* řeč k někomu včiti, eine Rede, Anrede halten; řeč prostá, neważaná, Prose, *f.* oratio soluta, prosa. *Com.* řeč wázaná, gebundene Rede, oratio ligata, *Id.* 2) d. Mundart jemands, od. einer Nation, lingua,

sermo: řeč gazyka Slowanského, *Vel.* 3) Stimme. *f.* vox.
†Rzečenka, y, *f.* zrostl. fluvialis.
Rzečený 3. *part. constr.* besagt, dictus; tak řečený, angeblich, (sonst domnělý), *D.*
†Rzečjk, u, *m.* zrostl. pistacia;-kowitý 3. terebinthaceus, *Bercht.*
Rzečjm, il, iti, s. mluwjm.
Řečisstě, *n.* der Graben des Flußes, das Flußbette, alveus.
Řečka, kleiner Fluß, fluviolus.
Řeckokatolický, 3. griechischkatholisch, graecocatholicus: řeckokatolická wjra.
Řecký, 3. griechisch, graecus, grajus; -cky, *adv.* graece; -řecky uměti, griechisch können, graece scire, linguam graecam tenere.
Řečnický 3. rednerisch, oratorius; po řečnicku, *adv.* oratorie, *K.*
Řečnictwj, *n.* Rednerkunst, Redekunst, *f.* ars oratoria.
Řečnjk, a, *m.* Redner, orator; 2) s. krasomluwnjk (selten), *K.*
Řečňowánj, *n. verb.* v. folg. sermocinatio: ženám řečňowánj při saudech práwy se zapowjdá, *Pr.*
Řečňugi, owal, owati, eine Rede halten, perorare, sermocinari: přěd někým na někoho řečňowati; zagjkawj řečňowali; řečnjk před saudem od lidj řečňuge, *Pr.*
Řečný 3. beredt, eloquens, disertus, facundus.
Řečtina, y, *f.* das Griechische, d. griechische Sprache, lingua graeca, *Cyr.*
Ředina, y, *f.* Frischbier, *n.* rara, R. cerevisia secundaria; -ář, e, *m.* -řka, y, *f.* Frischbiermann, Frischbierweib, *n.* vir, femina cerevisiam secundariam vendens.
Ředinka, y, *f. dim.* v. ředina.
Ředitel, e, *m.* (řjditel), Director, Directeur, z. B. einer Sache, Anstalt, rector, moderator, insgemein director, auch Verweser, Gouverneur; ředitel pewnosti, Festungscommendant, praefectus arci; -owé, é, *f.* D-inn, *f.* Fest-inn, conjux directoris, praefecti, etc.
Ředkew, dkwe, *f.* (unrichtig řetkew, vgl. radix, *russ.* rjed'ka, *sl.* rjedkow), Rettig, *m.* raphanus.
Ředkwář, e, *m.* -řka, y, *f.* Rettigmann, Rettigweib *n.* Rettigfrau, vir, femina raphanum vendens.
Ředkwička, y, *f. dim.* v. ředkew.
Řednu, ředl, řednauti, dünn werden, rarescere.
Řehcy, s. řehtám.
Řehocy, řehotal, řehotati, *sl.* rapotám, schwatzen, v. der Elster, garrire; 2) -se, *sl.* unmäßig lachen.
Řehola, y, *f.* Ordensregel, *f.* regula ordinis.
Řeholnj 1. Ordens-, regularis.
Řeholnjk, a, *m.* Ordensgeistlicher, sacerdos regularis.
Řehoř, e, *m.* Gregorius, Gregorius.
Řehot, u, *m.* s. řehtánj, *Haj.*
Řehotám se, *sl.* s. řehocy 2).
Řeht, u. *m.* starkes Lachen, Gelache, *n.* cachinus.
Řehtačka, y, *f.* d. Klapper, Rätsche, *f.* crepitaculum.
Řehtám, řehcy, řehtal, řehtati, wiehern, hinnire: řehcý bůgnostj, *Com.*; -se, s. řehocy 2).
Řehtánj, *n.* Wiehern, *n.* hinnitus.
Řehty, *m. pl.* s. řeht, *D.*

Řek, *a, m.* Grieche, *m.* Graecus.

Řeka, *y, f.* Fluß, *m.* ein fließendes Wasser, Strom, *m.* fluvius, flumen, amnis; 2) d. Stadt Fiume, Flumen.

Řeknu, *fut. ex.* řekl, řjcy, *imper.* řekni und rcy, sagen, dicere: do očj řjcy, ins Gesicht sagen.

†Řekomilka, *y, f.* zrostl. potamophila.

Řeku, *ol.* für řku.

Řemdycha, *y, f.* Streitkolbe, *f.* clava.

Řemen, u, *m.* Riem, Riemen, *m.* lorum, habena: dobré gest z cyzý kůže řemen krágeti, *prov. Syr.* es behagt, wenn man fremdes Gut plündert; lepssiti se, co řemen w ohni, *prov. K.* s. lepssiti se.

Řemenář, e, *m.* Riemer, *m.* opifex lorarius; -řka, *y, f.* -inn, *f.* uxor opificis lorarii; -řský, -řstwj, *n.* rc. wie bey pekař.

Řemének, nku, s. řemýnek.

Řemenj, *n. coll.* Riemerwerk, *n.* lora, *pl. Cyr.*

Řemenjk, *a, m.* s. řemenář.

Řemennj 1. Riemen-: ř-ný bič.

Řemeslně, *adv. comp.* řemeslněgi, *comp.* neyř-gi, künstlich, artificiose, *Cyr.*

Řemeslnjčka, *y, f. sl.* s. řemeslnice.

Řemeslnjk, *a, m.* Handwerker, Handwerksmann, opifex operarius; 2) Meister in einer Kunst, magister, *Cant.* 7, 6. bezbožnosti řemeslnjk; 3) Künstler, artifex (selten); -nice, *f.* Handwerkerinn, uxor, marita opificis.

Řemeslnický 3. handwerksmäßig, dem Handwerke gemäß, conveniens arti; 2) künstlich, kunstreich, artificiosus, *B.* (selten).

Řemeslo, a, *n.* (*russ.* ramemeslo), Handwerk, *n.* opificium, ars manuaris, auch blos ars; 2) Brauergesell, *D.*

Řemeslný 3. künstlich, artificiosus.

Řemýnek, nku, *m. dim.* ein kleiner Rieme, parvum lorum; řemének v střewjce, Schuhriemen, *m.* corrigia, ligula, mit od. ohne calcearia.

Řepa, *y, f.* Rübe, *f.* rapum, rapa; čerwená řepa, s. cwikla; 2) für *coll.* Rüben: řepu sem kaupil.

Řepčjk králowský, Kaiserkrone, *f.* fritillaria imperialis, *Berchth.*

Řepice, *f. ol.* zwey Gausen, crater, *D.*; nach *K.* dwě čjssky, čtwrt měřice, Mäßlein, quarta pars metretae; (im N. T. v. 1175. wird es für Kelch, calix gesetzt); 2) s. ohnice, Hederich, erysimum.

Řepjček, čku, *m.* Agrimone, Odermennig, Bruchkraut, *n.* agrimonia Eupatoria, *Linn. hung.* párlo-fű.

Řepjčj, *m. coll.* Kletten, s. d. Anm. zu lupen.

Řepjk, u, *m.* Klette, *f.* lappa, arctium lappa, *Linn.* Übrigens s. d. Anm. zu lupen.

Řepjm se, s. štepjm.

Řepisstě, *n.* Rübenacker, *m.* Rübenfeld, *n.* rapina.

Řepka, *y, f. dim.* Rübchen, *n.* rapula, lesnj řepka, rapunculus, *Vel.*; Turčanská řepka, Steckrübe, eine Abart v. brassica rapa, *Linn.* Thuróczer Rüben; b) nach *Berchth.* phlyteuma.

Řepnj 1. v. Rüben, Rüben betreffend, rapicius; řepnj semeno, Rübensaame, *m.* semen rapicium; řepnj nať, das Kraut od. Blätter an den Rüben, rapacia (orum).

Řepnisstě, s. řepisstě, *D.*

Rzeráb, a, m. Kranich, m. ardea grus, *Linn.*
Rzerabatý 3. gekräuselt, crispus, *D.*
Rzerabj kolo, (auch blos řerabj *Ryb.*), für samotjžné kolo, Gangrad, Schöpfrad, Ziehrad, n. tympanum, *D.* rota, quae calcando versatur.
Rzerabjm se, (moře), sich kräuseln?
Rzerabina, y, f. s. wosskeruſſe.
Rzerabiny, pl. f. d. Beeren des Sperberbaums, sorbum.
†Rzerábnjk, u, m. zrostl. pelargonium.
Rzerátko, a, n. (*obs.*). swětlusska, Johanniswürmchen, n. Lichtmücke, f. cicindela, lampyris, cantharis noctiluca, *Linn.*
Rzerawý 3. glühend, candens; řerawý uhel, glühende Kohle pruna, carbo candens, auch blos carbo, wenn es sich versteht, daß sie glühend ist.
Rzeřicha, y, f. Kresse, f. eine Pflanze, lepidium, *Linn.* řeřicha zahradnj, Gartenkresse, lepidium sativum; ř. potočnj, od. wodnj, Brunnkresse, nasturtium, od. sisymbrium nasturtium, *Linn.* ř.-lesnj, d. wilde Kresse, lepidium iberis.
†Rzeřissnice, f. zrostl. tropaeolum.
Rzessetář, e, m. Siebmacher, opifex cribrarius, auch blos cribrarius.
Rzessetlák, u, m. Kreuzdorn, m. rhamnus catarticus, *R.*
Rzesseto, a, n. Reuter, n. ein großes Sieb, Fege, Kornfege, f. cribrum (majus).
†Rzessetowka, y, f. zrostl. cribraria.

Rzessjtko, a, n. *dim.* ein kleines Sieb, parvum cribrum
Rzetěz, u, m. (*sl. f.*) d. Kette, zum Binden, catena; řetěz na krk, Halskette, Schmuckkette, torques, catena, řetěz aneb hedbáwná osnowa, Seidenkette (Bortenwirk.), sericeum stamen.
Rzetězowý 3. řetěznj 1. z. B. ulice, Kettengasse.
Rzetjzek, zku, m. *dim.* Kettchen, n. zum Binden, od. zum Schmucke, catella: stýblowé řetjzky, Strohkettchen, torques segmentatae; -zkowý 3. Kettchen-.
Rzetkew, řetkwář 1c. s. ředkew.
Rzewnjm, iti, s. unt. folg.
Rzewniwost, i, f. žarliwost, Eifersucht, zelotypia? *Jungm.* řewniti na někoho, *Id.* (*usus?*)
Rzez, u, m. Schnitt, a) Schneiden, n. sectio, sectura, Einschnitt, m. incisura; b) Ort, wo geschnitten wird od. ist, sectura, z. B. an Bäumen 2c. c) *sl.* s. odpilky.
Rzezáč, e, m. der schneidet, z. B. der Holzschneider, Futterschneider.
Rzezáček, čku, m. ein kleines Messer, z. B. Federmesser, scalpellum, cultellus pennarius; 2) Ausschneidmesser (Chir.) scalper excisorius; 3) (*sl.*) Sägemühle, Brettmühle, f.
Rzezačka, y, f. řezacý stolice, Futterbank, Heckerlingsbank, Futterlade, f. scamnum pabulare, *D.*
Rzezacý, z. B. stolice, vorh.
Rzezadlo, a, n. schneidende Klinge des Goldschlägers, acuta lamina.
Rzezák, a, m. Bildschnitzer.
Rzezák, u, m. ein großes Messer, z. B. das Schlachtmesser, culter ma-

ctatorius: řez ſky, teſáky ſchá-
pali. *Com.* 2) Handmeſſer, od.
Schnitzer des Faßbinders, culter; 3) ſ. poříz; 4) (*sl.*) ſ. řezawka.

Rzezám, u. řeži, řezal, řezati, ſchneiden (mit Meſſer od. Säge), a) ſcharf ſeyn, Kraft zu ſchneiden haben, secare, habere vim secandi; b) abſchneiden, secare, desecare, resecare, amputare: řezati telata, beránky ꝛc. todt ſtechen, mactare; c) beſchneiden, z. B. Wein ꝛc. winicy řezati, *B.* putare, amputare; d) herausſchneiden, z. B. Steine, excidere; e) durch Schneiden bearbeiten, z. B. Marmor, Edelſteine, ꝛc. scalpere; f) verwunden, ritzen, secare, vulnerare; g) hinein ſchneiden, secare, incidere; geſchiehts des Bildens wegen, z. B. in Elfenbein ꝛc. scalpere, z. B. ebur; auch durch Schneiden hieneinbringen, z. B. ein Bild, scalpere imaginem in ebore etc. h) quälen, secare, torquere; i) zerſchneiden, secare, dissecare; k) verſchneiden, kaſtriren, secare, exsecare, castrare: řezanj pſy, *Cyr.* l) ſchneiden, der Kur wegen, secare, z. B. aliquem, corpus; m) hart ſtreifen, z. B. wjtr řeže, der Wind ſchneidet, ꝛc. secare, aspere stringere; řeže w žiwotě, *sl.* es reißt im Leibe; n) durch Schneiden machen, secare, secando efficere; péro řezati, eine Feder ſchneiden, pennam scindere od. scindendo formare.

II. *rec.* řezati ſe, (*sl.*) vom Zahnen der Kinder: zaubky ſe mu řezau: ſ. řezánj.

Rzezanec, nce, *m.* der männliche Borg, Barg, majalis mas, -nice, *f.* ſ. miſſka.

Rzezance, *m. pl. sl.* ſ. nudle.

Rzezanka, y, *f.* Heckerling, *m* stramentum concisum; řezanku řezati, Heckerling ſchneiden, stramentum concidere.

Rzezánj, *n.* Schneiden, *n.* a) das Hineinſchneiden, Zerſchneiden, sectio; Abſchneiden, *n.* sectio, amputatio; Schneiden, *n.* mit dem Meißel od. Grabſtichel, z. B. der Steine, des Elfenbeins, scalptura; b) der Schmerz im Leibe, in Gedärmen, im Urin, tormina. Rzezánj zaubků od. wlčků, Zahnen, *n.* dentitio.

Rzezanice, *f.* Zuſammengeſchnittenes: wezmi muſſkátowau kulku, kubéby, zázwor, ꝛc. udělegſobě řezanicy, a gez ráno, *Vel.* 2) verſchnittenes Schwein?

Rzezaný 3. *part.* v. řezám; řezaná cedule Kerbzettel, *m.* Schuldbrief, *m.* Handſchrift des Schuldners; ſ. cedule: Samnytſſtj užjwali řezaných ſſatů? *Vel.* 2) verſchnitten, castratus, exsectus.

Rzezárna, y, *f.* Heckerlingskammer.

Rzezawka, y, *f.* Harnſtrenge, *f.* Harnzwang, *m.* stranguria.

Rzezawý 3. ſchneidend: -wjtr.

Rzezba, y, *f.* Schnitzwerk, *n.* opus sculptile, opus anaglyphum; Bildhauerarbeit, *f.* Bildwerk, *n.* opus statuarium. *D.* řezba winic, das Schneiden der Reben, putatio, *Vel.*

Rzezbář, e, *m.* Bildner, Bildhauer, Bildſchnitzer, *m.* sculptor statuarius; - řſký 3. Bildner-; -ſtwj, *n.* Bilhauerey, *f.* ars statuaria.

Rzezbárna, y, *f.* d. Werkſtatt des

Bildhauers, officina statuaria.

Rzezec, zce forem, který na dřewě formy neb obrazy řeže, Formschneider, typorum sculptor, *Vel.*

Rzezi, řezal 2c. s. řezám.

Rzeznice, *f.* Metzgerinn, Fleischerinn, *f.* uxor, marita lanii (lanionis).

Rzeznicjm, il, iti, einen Metzger abgeben.

Rzezničin, a, o, *adj. poss.* der Fleischerinn gehörig.

Rzeznický 3. den od. d. Fleischer betreffend, laniarius: řeznický pes, Fleischerhund, *m.* canis laniarius.

Rzeznictwj, *n.* Fleischerhandwerk, *n.* opificium laniarium.

Rzeznjk, a, *m.* Metzger, Fleischer, lanius, lanio; domownj řeznjk, Kütter, *D.*

Rzezno, a, *n* Regensburg, *n.* Ratisbona, Reginoburgum.

Rzezucha, *mor. & sl.* s. řeřicha.

Rzjčenj, *n.* Brüllen, *n.* a) v. Rindern, mugitus; b) v. Löwen, rugitus; 2) das Elephantengeschrey, barritus.

Rzjčice, *f.* Sieb, *n* cribrum; maučná řjčice, Mehlsieb, cribrum farinarium.

Rzjčka, bess. řéčka.

Rzjčjm, u. řičjm, el, eti, brüllen, a) v. Rindern, mugire: beyk s lalokem odwislým byčj (bučj) a řičj, *Com.* b) v. Löwen, rugire, rudere; 2) drückt das Elephantengeschrey aus, barrire.

Rzjčný 3. den Fluß betreffend, fluvialis, fluviatilis; řjčná ryba, s. ryba; řjčný rak, Flußkrebs, cancer fluvialis; řjčná woda, Flußwasser, aqua fluvialis.

Rzjcy, s. řku.

Rzjd'aucký 3. *dim.* sehr dünn.

Rzjdce, *adv.* dünn, nicht dicht, z. B. säen, rare; 2) selten, raro, s. zřjdka.

Rzjdjm, il, iti, zen, *imper.* řeď, richten, lenken, regere; 2) verwalten, verrichten, administrare, gerere; 3) ausrichten, peragere: Ebraim Strothius rozený Polák, řjdil poselstwj swé turecké r. 1562. v cýsaře Ferdynanda, slowenským gazykem; 4) einsetzen, bestellen, constituere: biskupy řjditi; 5) kšaftem o něčem, od. blos řjditi o-, z. B. o grunteсh, testamento disponere, *Pr.*

II. *rec.* řjditi se, sich richten, z. B. nach etwas, nach jemand, se regere, se accommodare, se fingere ad rem &c. auch sequi, obsequi.

Rzjditel, s. ředitel.

Rzjdko, *adv.* (eigentl. *adj. abs.*) s. řjdce: řjdko který z nich wšecky audy měl, *Com.*

Rzjdkowlasý 3. kahlköpfig, raros habens pilos, *Syl.*

Rzjdký 3. *comp.* řjdšj, *superl.* neyřjdšj, dünn, nicht dicht, z. B. dünne Saat, dünner Wald, rarus; 2) selten, rar, rarus; nynj řjdcý gsau, kteřjby se na slowo B. doptáwali, *K.* řjdký kdo examinowal, *Com.* -kost, i, *f.* Dünne, *f* Dünnheit, *f.* der Mangel der Dichte, z. B. der Saat, raritas; 2) Seltenheit, raritas.

Rzjge, *f.* Hirschbrunst, *f.* tempus coitus cervorum; (*ol.* s. low, *Dal.*)

Rzjgen, gna, *m.* (v. řjge), Weinmonat, October.

Rzjgenj, *n. verb.* v. folg. čas řjgenj, Brunstzeit, *f.* s. řjge.

Rzjgi, il, iti, in der Brunst seyn, brunsten, nur v. Hirschen, *Ryb.*

Rzjgim se, vorh.? *D.*

Rzjgi, řjl, řjti, drückt die Stimme des Hirsches aus) rancare.

Rzjhám, al, ati, rülpsen, ructare, ructari; -ánj, n. Rülpsen, n. ructamen.

Rzjkám, al, ati, sagen, dicere; tak řjkage, od. řjkagjc, so zu sagen: a gakž se řjká, na lidské mozoly, u. wie man zu sagen pflegt-, K. 2) hersagen, recitare; d. Lektion, reddere; wen řjkati, auswendig, - Syl. 3) cum dat. pers. heißen, nominari: gak ti řjkagj? wie heißest du?

Rzjkánj, n. verb. v. vorh.

Rzjkáwám, ati, fr. v. řjkám; řjkáwáwám, fr. 2. v. řjkám.

Rzjm, a, m. Rom, n. Roma.

Rzjman, seltner Řjmanjn, a, m. Römer, Romanus.

Rzjmbaba, y, f. Mutterkraut, n. Mägdeblume, f. matricaria parthenium, Linn.

Rzjmsa, y. f. sl. pásek, Gesimse, n. cymatium.

Rzjmský 3. römisch, romanus; ganz unrichtig řjmský zlatý, statt reynský; Rzjmsko-katolický 3. römisch-katholisch, Romano-catholicus.

Rzjnčjm, il, iti, klirren, rasseln, crepitare.

Rzjpa, s. řepa.

Rzjskám, al, ati, někomu, hunzen aushunzen, objurgare, D.

Rzjssan, (Rzjssák,) a, m. Reichsländer, incola imperii germanici: Rzjssané a Němcy, Vel.

Rzjsse, Reich, n. a) ein Königreich, regnum; 2) das deutsche Reich, imperium: swatá řjsse, das heil. deutsche Reich, sacrum imperium romanum, Vel. řjsse křesťanská, d. Christenheit, orbis christianus, Vel. řjsse oslawenj, das Reich der Herrlichkeit, regnum gloriae, D. 3) überhaupt Gemeinheit, communitas: ctitelů B. zemských y nebeských řjsse, K.

Rzjšský 3. Reichs-, imperii, imperialis.

Rzit, i, f. After, Arsch, Steiß, m. podex, anus.

Rzjtjm, ol. et sl. rútjm, fut. il, iti, abbrechen, einreißen, demolire. II. rec. ř-iti se, stürzen, ruere: s. rúsám, waljm se, srjtjm se.

Rzitnatý 3. arschig.

Rzitnj 1. After-: řitnj střewo, Afterdarm, Mastdarm, m. intestinum rectum.

Rzitopásek, ska, m. Schmarotzer, m. parasitus.

Rzjzenj, n. verb. v. řjdjm, Richten, n. directio. 2) Verwaltung, Verwesung, administratio; řjzenj zemské, Landesregierung, gubernium terrae, regimen; řjz. Božj, Fügung Gottes; 3) Verrichtung, executio, peractio; 4) Einsetzung, constitutio; 5) Vermachen, n. testatio.

Rzku, řekl, řjcy, (řjct) imper. rcy, part. act. řka, řkauc, sl. rekn, rekol, rjecy, imper. rekni, dicere, ajo: gako řka bezděk cpali, Com. na wězně ortel swůg řkli, Pr.

Rzuhljk, m. Karbunkel?

Rzwánj, n. Brüllen, n. a) v. Rindern, mugitus; v. Löwen, rugitus; b) v. andern Thieren od. Menschen, mugitus, vociferatio.

Rzwáwám, al, ati, fr. v. řwu, B. cath. recent.

Rzwawý 3. der gern brüllt, rugiens, vociferans: lew řwawý.

Rzwjn, u, m. Haarbusch, Flachsbusch, D.

Rzwu, řwal, řwáti, (vgl. rugire, engl. roar, niedersächs. raren), brüllen, a) v. Rindern, mugire.

v. Löwen, rugire, auch rudere; b) von andern Thieren od. Menschen, mugire, vociferari.

S.

Allgemeine Anmerkung:

Viele mit s zusammengesetzten Wörter kommen mit jenen, die mit po, od. auch mit za zusammen gesetzt sind, in der Bedeutung überein, z. B. shnigi, -pohnigi, srozumjm, -porozumjm, shladjm, -zahladjm rc.

S, s, *praepos.*, vor mehrern Mitlautern se, (wo es denn manchmal auch zusammenhängend geschrieben wird, z. B. sewssjm, semnau rc.), 1. *cum instrumentali*, a) mit, cum, wenn es eine Gesellschaft, od. Begleitung, od. Verbindung anzeigt: s někým mluwiti, gjti, seděti rc. mit jemand reden rc.; s dcerau něčj w manželstwj wstaupiti; Dawid měl djtě s Betsabé, mit od. von -; led se s njm prolomil, - unter ihm; to s poctiwostj učiniti nemůže; s hněwem to učinil; s wozem ho přewrhli; nádobka, do njž s wodau chodj, Nachtgeschirr, *n.*; byl s nj dobře, er war gut, vertrug sich gut mit ihr; gest to s mým lepssjm, - zu meinem Besten, *Cyr.* s dobrým mu bude, *Plac.* saudem chce o to s námi rozeznán býti; s nocý, bey Anbruch der Nacht; se dnem, bey Anbruch des Tages, diluculo; s. auch laučjm se, žehnám se rc. b) nach eines Art od. Beyspiel: s Krystem trpěti, nach der Art od. nach dem Beyspiele Christi leiden; s Tobiássem a s Jobem hody a kwasy swé mjwati; s Jobem trpěti; řjkewe s Symeonem; bláźni wždycky s swětem gsau wesselj a kratochwile tropj; c) gegen, contra: Turcy s námi bogugj, - führen Krieg mit uns, d. h. gegen uns, *Vel.* wálku wedl s králem, d. h. proti králi, *Id.* d) ungeachtet, non obstante: s tjm sewssjm nuzný gest, *Cyr.* s tjm sewssjm na nic přigde, *Id.*

2) *cum genit.* von ab, de, in Rücksicht des verlassenen höhern Orts, od. der Oberfläche: spadl s koně, sstaupil s hory, s mostu; s hůry, s. vtrhnu. So auch in den Compositis, z. B. scestný, abwegsam, devius; spustjm, herablassen, demittere; (zpustjm, verwüsten, vastare); setřjti, (z. B. prach s obrazu), abwischen, (zetřjti, z. B. barwu, conterere), &c.

3) *cum accusativo*, anzeigend im weitläuftigsten Verstande ein Maaß, Quantität, Möglichkeit, Vermögen, z. B. nemůže s to býti, aby králowstwj zprawowal, - er ist nicht im Stande rc. non est par regendo (gubernando) regno; nenj tě s to člowěče, *Com.* s nic býti nemůže, *Com.* slowo s to, ein Wort, ein Mann; nemohu býti s gednoho slauhu, ich vermag nicht einen Bedienten zu halten; cýsař mu dal sukna s sukni, a kmentu s kossili, *Vel.* mám chleba, peněz s potřebu, *Com* s potřebu sem gedl; s wás mocy mjti nebude, *Vel.* s tak mnoho může býti trpěliwost, že -; neměli s ně mocy dosti, *Vel.* so auch *sl.* dal mu s pjpu dohánu. Anstatt s co. wird sek

gesagt: seč nemohl býti zákon, *B.* kdožby gen seč býti mohl, pro mladost, pro starost, *K.* ꝛc. s. auch čsem.

II. In der Zusammensetzung: mit, con; ab, herab, de.

III. Das abgekürzte gsy, bist, es, am Ende der Wörter: tys, abys, poctus dal, für ty gsy ꝛc.

Sa, *sl.* s. se.

†Sabal, u, *m.* zrostlina, rhapis.

†Sabbatka, y, *f.* zrostlina, Sabbatia.

Sabina, y, *f.* s. klássterská chwogka

Sabinow, a, *m.* Zeben, Marktfl. im Scharoscher Kom. Cibinium; Weliký Sabinow, s. Heřmanow.

Sáček, čku, *m. dim.* ein kleines Wurfgarn.

Sáchnu, bess. sáknu.

Sácým, el, eti, *iterat.* v. sotjm, (*sl.* sáčem, u. sácám, ati,) stoßen, (meistens nur v. Menschen, od. Thieren), trudere.

II. *rec.* sáceti se (s někým), jemand (wiederholt) stoßen: co se sácýš?

Sad, u, *m.* Baumgarten, *m.* pomarium.

Sadám, ati, *mor.* s. swrbjm.

Sadář, e, *m.* Baumgärtner, pomarii cultor, arborator; 2) Obsthändler, negotiator pomarius, (seltene Bedeutung); -řka, y, *f.* -inn, *f.* -řský 3. ꝛc.

Sadba, y, *f.* Setzen, *n.* plantatio: sadba a opatrowánj ssafránu, *Vel.* 2) Setzlinge, *pl.* plantae.

Sádecký, ého, *m* Aufseher über d. Fischhälter, Fischmeister, piscarius.

Sadjlek, lku, *m.* který se sadj, marně chlubj, Klügling, Spitzkopf, Witzling, Vernünftler, *m.* jactator, sciolus, argutator, male ingeniosus, nasutus; -stwj, *n.* Klügeley, *f.* Laßdünkel, *m.* argutatio, jactantia.

Sadjm, *fut. ex.* il, iti, zen, *imper.* sad, setzen, a) z. B. in d. Lotterie setzen, ponere pecuniam in sortibus: zlatau korunu w zástlad sadil, *Vel.* b) pflanzen, ponere, serere; 2) wetten, sponsionem facere: co sadjte? was wollt ihr wetten? 3) gerinnen machen, coagulare; 4) einsetzen, bestellen, constituere, *B.* sadil ge do rady, *Vel.*

II. *rec.* saditi se, sich setzen, a) zu Boden, od. zu Grunde sinken, z. B. Hefen ꝛc. sidere, considere, residere, subsidere; b) das Trübe verlieren, hell werden, subsidere; 2) wetten, sponsionem facere, sponsione contendere, sacramento contendere, pignore certare: oč se sadjme? was wetten wir, daß-? quo pignore certamus, nisi fit? 2) sich ansiedeln, ansetzen, sedem figere: tam kde byl hřbitow, nesslusselo se saditi a bydliti; 3) sich rühmen, prahlen, jactare, extollere se, *Lesch.*

Sádka, *gen.* sádek, *n. pl.* Fischhälter, receptaculum piscium, piscina.

Sádlnjk, a, *m.* der das Fett, od. Schmalz verkauft.

Sádlo, a, *n.* Schmeer, *n.* Fett, *n.* adeps, přepusstěné sádlo, Schmalz, adeps, *Syl.* wepřowé sádlo, Schweinschmeer, Schweinfett, Schweinschmalz, *n.* adeps suillus; husý sádlo, Gänsefett, Gänseschmalz, *n.* adeps anserinus, pingue anserinum; rybj s., od. tuk, s. rybj.

Sadmo, a, *n.* (koňské) zdáwenj neb odhnětenj koně od sedla, *Vel.* ausgedrückte Wunde vom Sattel.

Sádočina, y, f. sl. eine Art Trauben, szátoki szölö.
Sadowý 3. im Baumgarten befindlich: ſadowj a planj ſtromowé, Com.
Sádra, y, f. Gips, Gyps, gypsum.
Sadrář, e, m.? Gipser, D.
Sádrowý 3. Gyps-, gypseus.
Sádrugi, owal, owati, gypſen.
Sadze, sl. ſ. ſáze.
Saffián, u, m. Saffian, aluta Turcica; -nowý 3. aus Saffian: čerwená ſaffiánowá knjžka, Kram.
Safoyſko, a, n. Savoyen, n. Sabaudia; -ſký 3.
Sagdák, u, m. sl. Lypt. ſ. tanyſtra.
Sagmo, y, f. muſtr na ǧſyms, chablon, Geſimsbrett, n. norma projecturae.
Sáh, u, m. Klafter, f. orgyia.
Sáha, y, f. sl. vorh.
Sahan, a, m. ein gewißer Vogel, - in marg. Bibl. Fratrum, Deut. 14, 12.
Sáhan, a, m. ein handfeſter, rüſtiger Mann, manceps.
Sáhám, al, ati, ſ. ſáhnu.
Sáhánj, n. verb. v. vorh.
Sáhnu, fut. ex. ſáhl, ſáhnauti, greifen, capere, prehendere, tangere, z. B. po meči ꝛc. nach dem Degen ꝛc. capere gladium: žiwě k zbrogi ſáhn. Vel. 2) langen, d. Hand bis wohin ausſtrecken, manum extendere, manum porrigere, z. B. do mjſy ſáhnauti, in d. Schüßel langen; fig. bezpráwně na nás ſáhli, - griffen uns an; na lidi ſáhnauti, do wězenj dáti, Pr. na ſtatek, na hrdlo ſáhati, jemandes Vermögen, Leben angreifen, einziehen; daleko okolo ſebe ſáhá, Vel. to k hrdlu ſáhá, das iſt ein Criminalverbrechen; na ſwědomj a vmyſl gemu wſſetečně ſáhá, - přeſuzuge, K. ſich erſtrecken, extendi: to králowſtwj ſáhá do weliké hory; 4) ſich beziehen, betreffen, pertinere: opatrnoſt ſáhá k trogj wěcy.
Sáhowý 3. Klafter-, z. B. ſáhowé drjwj, Klafterholz.
Sajha, y, f. sl. ſ. ſmilnice.
Sak, u, m. Wurfgarn, n. rete jaculum: ryby před ſakem lowiti, prov. vor der Zeit ſich kümmern, grämen: o něco ſe před čaſem ſtarati, a gako ryby před ſakem lowiti. K. práwě ho do ſaku wehnal, fig. Cyr. ſaky na koně, pl. sl. Pferdenetz, (Schutz vor den Fliegen); 2) (sl.) Tauchbár, m. (Taupel).
Sákám, al, ati, sl. ſchneizen, emungere nasum: ſákati ſe, ſich ſchneitzen.
Sáknu, kl, knauti, langſam abfließen, ſ. oſáknu.
Sakramentugi, owal, owati, ſakramentiren, fluchen, Vel.
Sakriſſta, f. Vel. ſ. ſakryſta.
Sakryſtan, a, m. Sakriſtan, Meßner, aedituus; ſ. koſtelnjk, Syl.
Sakryſta, y, f. Sakryſtey, f. sacrarium.
Saláš, e, m. Hirtenwohnung, Hütte, tugurium pastorum, B. z ſaláſſů faleſſných paſtýřů, K. w té propaſti měl ďábel ſwůg ſalaš, Cyr. 2) sl. Schäferey, n.
Salát, u, m. Salat, m. acetarium, olus acetarium; zahradnj, hláwkowý ſalát, Gartenſalat, Kopfſalat, lactuca, od. lactuca sativa; winičný ſal. sl. Feldſalat, valeriana locusta (olitoria).
†Salisburka, y, f. zroſtlina, Salisburgia.

†Salmaſka, y, *f.* zroſtlina, Salmasia.

Salwa ǧarda, Salvegarde, Sauve-garde, *f.* praesidium, *Kram.*

Salwe, *n.* Salve, *n.* exsplosio festiva: wogácy ſalwe ſtřjleli, *Kram. P.* exsplosionibus festivis consalutarunt.

†Salwinka, y, *f.* zroſtl., Salvinia.

Sám, ſama, ſamo, (gothiſch sama, samo, engl. same, some), allein, solus; ſamým toliko kněžjm, *K.* s druhým ſám a ſám ſe bjti, einen Zweykampf halten, certamen singulare inire, *Cyr.* ſám a ſám ſe s někým potýkati, daſſelbe; ſwět takowé ſamy za maudré ſaudj, *K.* 2) ſelbſt, ipse: ſamo o tom ſneſſenj powjm, *Com.* y ge ſamy také w ſlužbu podrobj, *K.* ſám pátý, ſám oſmý, ſám deſátý ꝛc. er mit andern vieren ꝛc. *Vel.* ſám několiký, *Id.* ſama druhá býti, ſchwanger ſeyn, gravidam esse, *Syl.* & *sl.* negſte ſami ſwogi, *K.* ſám při ſobě negſem, ich bin nicht bey mir; ſám o ſobě ſtogjcý kámen, *Harant.* 3) mit Präpoſ. k, při ꝛc. knapp: při ſamé ſtěně, knapp an der Wand, ad ipsum parietem: k ſamému přiſedni, knapp an ihn ꝛc. wedlé ſamého ſſel; na ſamém koncy, am äußerſten Ende ꝛc. 4) *sl.* v. ſich ſelbſt, sponte: ſamo to roſte; ſama přiſſla; 5) ſám od ſebe, od. ſám z ſebe, daſſelbe.

Samček, *sl. dim.* v. ſamec.

Samčj 1. ſ. ſamcowý.

Samcoložjm, iti, d. Knabenſchänderey treiben, *D.*

Samcoložnictwj, *n.* ſ. ſamcoložſtwj.

Samcoložnjk, *a*, *m.* Knabenſchänder, paederasta.

Samcoložſtwj, *n.* Knabenſchänderey, *f.* paederastia.

Samcowý 3. männlich, dem Männchen gehörig, masculinus: ſamcowé pohlawj.

Samec, mce, Männchen, *n.* bey Thieren, Pflanzen, masculus; 2) (piwo) ein vertreffliches Bier.

Samice, *f.* ein Weibchen, bey Thieren, Pflanzen, femina.

Samjček, čka, *m. dim.* v. Samjk.

Samičj 1. ſ. ſamičný.

Samičký 3. *dim.* v. ſamý, (ipsissimus): mimo náſſi ſamičkau náwi ſe plawili, *Praefat.*

Samičný 3. dem Weibchen gehörig, weiblich, foemininus: ſamičné pohlawj.

Samjk, *a, m. sl.* der kleine Samuel.

Samko, *a, m. dim.* v. folg.

Samo, *a, m. sl.* Samuel.

†Samobytný 3. ſelbſtſtändig.

Samochtě, u. ſamochtěc, *adv.* freywillig, sponte, ultro, *Cyr.*

Samočiſtý 3. gediegen, purus putus; -ſtřjbro, *Com.* -toſt, i, *f.* Lauterkeit.

††Samocyt, u, *m.* Selbſtgefühl.

Samoděk, *adv.* ſ. ſamochtě.

Samodruhá, *é, f. sl.* i. e. ſama druhá, ſ. ſám.

Samodržec, žce, *m.* Selbſtherrſcher, autocrator, monarcha.

Samogediný 3. einzig u. allein, solus: negſte ſamogedinj na zemi, *Neg.*

Samokol, u, *m.* (*ol.*) Karren, carrus.

Samokůlko, a, *n. dim.* vorh.

†Samokupčitel, e, *m.* Monopoliſt, *Neg.*

†Samoláſka, y, *f.* Eigenliebe, *f.* amor sui ipsius, philautia, *Leschka.*

Samolet, a, m. Phönix, fabelhafter Vogel, phoenix.
Samoljbost, i, f. zalibowánj se sobě samému, Selbstgefälligkeit, sui admiratio.
†Samolužná bylina, monogamos?
Samopaš, e, f. sl. Muthwille, m. petulantia; -ssnjk, a, m.-nice, f. Muthwilliger, -ge; -ssný 3. muthwillig, petulans.
Samopsse, f. Spelz, n. Spelten, Einkorn, n. spelta, triticum monococcum, triticum spelta, Linn. auch zea.
†Samorostljk, u, m. zrostlina, actaea.
Samorostlina, y, f. wildwachsende Pflanze, Selbstgewächs, n. herba erratica.
Samorostlý 3. selbstgewachsen, sponte sua natus: samorostlý kus střjbra, Haj. auch wildwachsend, wild, sylvestris, agrestis, ferus; fig. samorostlé, pověrné, falessné a modlářské náboženstwj, (opp. Božj náboženstwj,) K. samorostlý člowěk, sl. ein roher, unbiegsamer Mensch; 2) im Bergbaue, Haar: samorostlá sýra, Haarschwefel; sa-lý kamenec, Haaralaun, D.
Samoručně, K. quid?
Samospasytedlný 3. s-ná wjra, der alleinseligmachende Glaube, sola salvifica fides.
†Samospokognost, i, f. Selbstzufriedenheit, f. Pawlow.
Samost, i, f. bess. samota.
Samostatný 3. selbstständig? samostatné gméno, Hauptwort, n. substantivum.
Samostřjl, e, m. Handbogen, m. s. luk, D. (auch Balester, f.? D.)
† Samoswognost, i, f. Selbstheit, Selbstsucht, f. solipsismus? Com. nach Leschka, nezřjzené daufánj w sebe.
Samota, y, f. Einsamkeit, f. solitudo.
Samoteč, e, m. Vormost, Beermost, m. protropum.
Samotina, y, f. Einsamkeit, f. einsamer Ort, solitudo loci, od. blos solitudo, secessus.
Samotjžný 3. was man selbst zieht, od. bewegt: samotjžný mlýn, Handmühle, mola trusatilis; b) was sich selbst bewegt: samotjžný rožen, Bratenwender, veru automaton.
Samotnjk, a, m. s. mnich, Com.
Samotný 3. einsam, solus, solitarius; -tně, adv. in solitudine; b) in geheim, clam, occulto; -nost, i, f. s. samota.
Samotow, u, m. Kloster??
Samowládce, m. s. samodržec, Com.
†Samowlastnj 1. s. wlastnj: samowlastnj zysk, Leschka.
†Samowratec, tce, m. zrostlina, monotropa.
Samowražda, y, f. Selbstmord. m. autochiria, Leschka.
Samožitný 3. z. B. chléb, s. žitný, D.
†Samožnec, ence, m. Schneidmaschine, machina falcatoria, od. messoria, P.
Samučký 3. sl. dim. v. samý.
Samý 3. allein, a) blos, ohne Vermischung, solus: z. B. gá pigi wodu samau, a wjno také samé, ich trinke das Wasser allein, u. den Wein auch allein, aquam solam &c. 2) lauter, rein, mit nichts vermischt, z. B. Honig, Wein, Wasser rc. merus, purus; to ge samá mast, das ist lauter Fett.
Saň, ě, f. potwora, drak, neb

raběgi dracice, Drache, *m.* draco, hydra; zlá saň, furia, *D.* ohniwé saně, vkaz w powětřj, *Neg.*

†Sanchezka, y, *f.* zrostlina, Sanchezia.

Saně, *f.* beſſ. saň.

Sáně, *f. pl. gen.* sanj, Schlitten, *m.* traha, trahea; 2) Kinnbakken, *m.* Kinnlade, *f.* maxilla.

Saněnka, y, *f.* zrostlina, salsola.

Sanice, *f.* Schlittenbaum, *m.* Schlittenkufe, *f.* pedamentum trahae; 2) Schlittenbahn, *f.* via trabalis; 3) Schlittenfahrt, *f.* vectio in traha.

Sanikla, y, *f. sl.* schwarzer Sanikl, sanicula Europaea, *Linn.*

Sankugi se, owal, owati, *sl.* schlittenfahren, vehi, vectari traha.

Sankusse, *f. sl.* ein Ziegennahme.

Sáňky, *gen.* sáněk, *f. pl. dim.* ein kleiner Schlitten.

†Santal, u, *m.* zrostl., santalum; - witý 3. santalaceus.

Sanýtr, u. saneytr, u, *m.* Salpeter, *m.* nitrum, sal nitrum.

Sanytra, y, *f. sl.* vorh.

Sanytrář, e, *m.* Salpetersieder; - řka, y, *f.* - inn, *f.* -řský ꝛc.

Sanýtrna, y, *f.* saneytrna, Salpeterhütte, Salpetersiederey, *f.* officina nitraria.

Sanýtrný 3. salpeterartig, (nitrogeneus ?)

Sanýtrowý 3. salpeterartig, nitrosus.

Sap, od. sapě, *f. ol.* ein Waffenstück, *Haj.* sapj vhelnau ho dobili.

Sápám, al, ati, zerfleischen, lacerare, laniare, dilacerare, dilaniare.

Sapě, zrostlina, phlomis, (ist eigentlich russisch).

II. *rec.* s-ati se, toben, saevire, furere, tumultuari, *Com.*

Sapoljm se, il, iti, sich rammen, schlagen, pugnare.

Sapún, u, *m. sl.* s. mýdlo.

Sára, y, *f. sl.* s. holénka.

Sarai, *m.* Serail, *m.* des Sultans, *Wrat.*

Sardele, *f.* Sardelle, *f.* ein Fisch, sarda, *R.*

Sardonych, Sardonyx, (v. sardius u. onyx), u, *m.* Sardonich, Sardin, sardonyx.

Sardut, u, *m.* Caputrock, *m. D.*

Sardýn, u, *m.* trubka, Sourdine, *f.* sordunus, temperatura tubae, *R.*

Sarkokolla, y, *f.* sarcocolla, (gummi), *Vel.*

Sarmat, a, *m.* Sarmate, (Pohle) *m.* Sarmata; - ſký 3. sarmatisch, slawisch, pohlnisch: legáti Sarmatſſtj aneb Slowanſſtj k Walentjnowi I. r. 375 poslanj, *Vel. cal. h. p.* 678.

Sarsaparilla, y, *f.* Sarsaparillewurz, *f. R.* Sarsaparilla.

Sarſſe, *f.* Sarsche, *f.* genus panni.

Sas, a, *m.* Sachse, *m.* Saxo.

Saſka, y, *f.* eine Sächsinn, (Saxona ?) 2) Jacke, *f. D.*

Saſko, a, *n.* s. Sasy.

Saſký 3. sächsisch, saxonicus

Sasy, *f. pl. gen.* Sas, *dat.* Sasům ꝛc. Sachsen, *n.* Saxonia.

Sasyc, e, *m.* s. Sas.

Sasýk, a, *m.* vorh. *D.*

Satan, a, *m.* Satan, *m.* satanas, Mat. 26, 33.

Satanáš, e, *m.* s. vorh. Zg. 12, 4.

Saturyge, saturege, *f.* (čibr ?) Saturey, *f.* satureja, *Linn.*

Satyn, u, *m.* Satin, geschorner grober Seidenzeug, sericum rasum spissius, *R.* (nach *Vel.* soviel als žjně, cilicium).

†Satyrka, *f.* zrostl., satyrium.
Saubog, e, *m.* Zweykampf, *m.* duellum, *Leschka.*
Sauček, čku, *m. dim.* Knötchen, *n.* a) am Halme, der Knoten, z. B. des Getreides, nodus, geniculum; b) Knörrchen am Holze, oder an den Aesten, nodulus.
Sauchotinář, e, *m.* Schwindsüchtiger, phthisicus, cachecticus.
Sauchotiny, *gen.* sauchotin, *f. pl.* Schwindsucht, *f.* phthisis, tabes; sauchotiny mjti, d. Schw. haben, phthisi laborare, esse phthisicum, tabe absumi.
Saučkowatý 3. knorricht.
Saucyt, u, *m.* Mitgefühl, *n. pl.* saucytowé, Sympathie, *Raut.*
Saud, u, *m.* Urtheil, *n.* judicium, sententia; 2) Gericht, *n.* Richten, *n.* judicium; poslednj saud, das jüngste Gericht, extremum judicium; 3) Proceß, Rechtsstreit, *m.* Rechtshandel, *m.* lis, controversia, causa, vadimonium; saud sobě a při s bratrem o králowstwj včinil před cýsarem, er hat sich in einen Proceß eingelassen; někomu saud osaditi, - Richter bestellen, *Cyr.* na saudě seděti, richten, im Gerichte sitzen, *Vel.* saud zasedl, *B.* 4) Gerichtsstelle, *f.* dicasterium, locus justitiae: saud zemský, *Vel.* wyšssj saudy zemské, d. obersten Landes-Gerichtsstellen, od. Behörden dicasteria, 5) Urtheilungskraft, *f.* judicium, vis judicandi: saud wssecken potratil ten člowěk; muž welikého saudu, *Com.* takowého saudu sstjžitedlného, ostrého a hlubokého bude, *K.* rozum se w něm y saud wěkem zostřil.

Saudce, *m.* Richter, judex; saudce krewnj, s. krewnj rychtář.
Saudček, čku, *m. dim.* ein kleines Fäßchen, doliolum.
Saudek, dku, *m.* vorh.
Saudjm, il, iti, zen, *imper.* suď, urtheilen, judicare; o něčem, v. od. über etwas, de re: po něčem, nach etwas, ex re: po sobě saudil Amazyáš proroka, *K.* žiwé, mrtwé sauditi, d. h. přetřásati, *Syr.* za dobré sme saudili, - erachteten für gut, *B.* saudj ho za neymaudřegssjho, *K.* b) richten, gerichtlich entscheiden, judicare: saudce k geho straně nesaudil, *Cyr.*
II. *rec.* sauditi se, s někým, rechten, einen Proceß, Rechtshandel haben u. führen, litigare, *Pr. Com.*
Saudnj 1. gerichtlich, judicialis; saudnj swětnice, Gerichtsstube, conclave judiciale; wrchnost saudnj; zákon saudnj a ceremonyálnj, *Kroc.*
Saudnice, *f.* Gerichtshaus, *n.* praetorium; 2) Gerichtsstube, *f.* conclave judiciale.
Saudný 3. gerichtlich, judicialis; saudný den, Gerichtstag, dies judicii, dies judicialis; 2) beurtheilungsfähig, v. richtiger, scharfer Urtheilskraft, sachkundig, judiciosus: saudný čtenář, *Cyr.* neysaudněgssj wybránj, *Com.*
Saudruh, a, *m.* viell. Helfershelfer
Sauka, y, *m. sl. Lypt.* sywý wůl.
Saukám, al, ati, drehen, vermittelst des Drehens verfertigen, z. B. Seile, Fäden; do sebe něco, etwas in sich hinein würgen.
II. *rec.* saukati se (na horu), z. B. na strom, hinaufkriechen.
Saukenjk, a, *m.* Tuchmacher, pannifex; 2) Tuchhändler, merca-

tor pannarius,(selteneBedeutung); - nice, f. - inn, f. - inn, f. uxor, marita pannificis, mercatoris pannarii; - cký 3. das Tuchmacherhandwerk betreffend; - nictwj f. Tuchmacherhandwerk, n. pannificium.

Saukenný 3. tuchen, aus Tuch, panneus, od. ex panno.

Saukromě, -mně, besonders, secreto; ostatek žiwota saukromně ztráwil, - privatus, Com.

Saukromj, n. abgesonderter, einsamer, od. geheimer Ort, locus secretus, secessus: wssudy, y w saukromj, až y w neyzawřitěgssjch pokogjch domu, K. 2) adv. s. vorh.

Saukromnost, i, f. Absonderung, separatio, s. vorh. 1): w saukromnosti pohorssenj dáwagjcý potrestati.

Saukromný 3. besonder, besonderer, -re, -res, abgesondert, separatus, secretus, z. B. Ort; 2) privat, privatus, Pont. saukromné zpráwy, Privatnachrichten, Kram. P.

Saukrwice, f. blutiger Eiter, sanies.

Sauležjm, il, iti, s. přjležjm, Syl.

Saukup, a, m. einer v. denen, d. einen Kauf, (Verkauf), unter sich abschließen: saukup se mi zpráwau zawázal, Pr. 2) Aufkäufer ?? gen. u. Aufkauf? rc.

Sauloh, u, m. Beyschlaf, m. fleischliche Vermischung, concubitus, coitus.

Sauložka, y, f. bess. sauložnice.

Sauložnjk, a, m. Beyschläfer (im unkeuschen Verstande), concubinus; - nice, f. - inn, f. -na; -nictwj, n. s. sauloh.

Saumar, a, m. (rein orientalisch semer, Lastthier), Saumpferd, Saumroß, n. equus clitellarius.

Saumarný 3. Esels-, asininus; saumarná práce, i. e. těžká, Syl.

Saumařský 3. v. Last- u. Zugvieh, veterinus, veterinarius; s-ské sedlo, Saumsattel, m. clitellae, sagma; s-ské howado, Last- od. Zugvieh, pecus veterinum.

Saumračjm se, s. saumrká se?

Saumračnj 1. dämmerig, subobscurus.

Saumrak, u, m. Dämmerung, a) rannj saumrak, Morgendämmerung, diluculum; b) wečernj saumrak, Abenddämmerung, crepusculum; saumrakowé besýdek, Neg.

Saumrká se, alo, ati? impers. dunkel werden: saumrká se wjc a wjc, Puchm.

Sauper, e, m. Gegner, Gegenpart, adversarius, (contrapars), D.

Saužice, f. Halbfrucht, f. Weitzen mit Korn, frumentum mixtum.

†Saurodictwjn, n. gynandria, (Botanik.)

Sauseb, a, m. nom. pl. sausedé, Nachbar, a) Gränznachbar, finitimus, vicinus, accola; b) jeder Nachbar, vicinus; (c) Ansaß, colonus?)

Sausedka, y, f. Nachbarinn, vicina.

Sausednj 1. nahe, vicinus.

Sausedský 3. nachbarlich, vicinalis; - stwj, n. Nachbarschaft, Nähe, f. in der man bey jemand wohnt, vicinia, vicinitas; - stwo, a, n. Nachbarschaft, f. d. Nachbarn, vicinitas, vicini.

Sausek, u, m. Hopfenkasten, m. repositorium lupuli, R. 2) sl. überhaupt Getreidekasten, Kornkasten, m. (v. Buchenholz.)

Sauš, e, *f.* plást bez medu, leerer Waben, siccus favus.
†Saustaw, u, *m.* systema ?
Sausto, a, *n.* Mundbissen, *m.* Mundvoll, bucca, buccola.
Saustro, a, *n.* Drechslerwerk, *n.* Drechslerarbeit, *f.* toreuma, *n.*
Saustruh, *gen.* saustru, *loc.* saustru, *Syl.* Drechselbank, *f.* jugum tornatorium.
Saustrugi. owal, owati, drechseln, tornare.
Saustružnj 1. z. B. s-nj želјzko, Drechseleisen, *n.* tornus.
Saustružnjk, *a*, *m.* Drechsler, *m.* tornator; saustružnjk kostj, Beindreher, ostrotereuta, ae, *m.* - nice, *f.* Drechslerinn, *f.* uxor, marita tornatoris; -cký 3. das Drechslerhandwerk betreffend; -nictwj, *n.* Drechselhandwerk, *n.*
Saustružný 3. v. Drechslerarbeit: saustružný kofljk, poculum tornatum.
Sauwrat, i, *f.* s. auwrat.
Sauwratj. *n.* vorh.
Sauzenj, *n.* Urtheilen, *n.* judicatio.
Saužen, *n.* Leiden, Unglück, *n.* Beschwerlichkeit *f.* malum, incommodum.
Saužjm, *fut.* il, iti, enge machen, angustare; 2) verjüngen, kleiner machen, minuere.
Saužjm, *praes.* il, iti, *imper.* suž, ängsten, od. ängstigen, plagen, angere, cruciare.
II. *rec.* sauziti se, sich ängstigen, sich plagen, angi, cruciari.
Sauzwuk, u, *m.*? Accord in der Musik, *D.*
Sáw, u, *m.*, *sl.* Sáwa, *y*, *f.* Sau, *f.* der Fluß in Ungarn, Savus.
†Sazam, u, *m.* zrostl.. sesamum.
†Sazanjk, u, *m.* zrostlina, calycanthus, (ist eigentl. russisch).
Sázawa, *y*, *f.* ein Fluß in Böhmen, Sasawa, Sazava; 2) ein Städtchen im Kaurimer Kreise.
Sáze, *gen.* sazý, *f. plur.* Ruß, *m.* fuligo.
Sázeč, *e*, *m.* bess. skladač, Setzer, in der Buchdr., typotheta.
Sazenice, *f.* Setzling, planta; auch v. Bäumen, talea; wrbowá sazenice, Setzweide, *f.* talea saligna; - čka, *y*, *f. dim.*
Sázka, *y*, *f.* Einsatz, a) in der Wette, pignus, sacramentum; b) im Spiele, quod ponitur.
†Sazowka, *y*, *f.* zrostlina, fuligo.
Sazometná středa, der Mittwoch vor Ostern ? *Vel.*
Sázým, el, eti, s. sadjm: pigawky, baňky sázeti, Blutigel setzen, hirudines applicare; schröpfen, scarificare; slowice sázeti, Buchstaben setzen, (Buchdruckerey), *R.*
Sázýrna, *y*, *f.* Setzerey, (Buchdr.)?
Sběh, u, *m.* concursus, Zusammenlauf, *m.*
Sběhám, *fut.* al, ati, folg.
Sběhnu, *fut.* hl, hnauti, hinunter laufen, ablaufen, decurrere; sběhati wšecko město, vlice, ablaufen, percurrere; -nutj, *verb.* s. sběh.
II. *rec.* sběhnauti se, zusammenlaufen, concurrere; 2) eingehen, schmäler werden, z. B. Tuch.
Sberu, - se, sbráti, s. seberu, *B.*
Sbjhám, - se, s. sběhnu, - se.
Sbigi, il, iti, folg.
Sbjgjm, il, iti, *sl.* s. stlaukám.
II. *rec.* sbjgeti, sbjti se, s. splstiti se.
Sbjrám, - se, s. seberu, - se.
Sbodnu, *fut.* dl, dnauti, (sbůsti), *sl.* s. fercugi.

Sbratřený 3. verbrüdert, *Neg.* -nj, *verb.*: sbratřenj vmrtwil.

Sbratřjm, *fut.* il, iti, verbrüdern, zu Brüdern machen, quasi fratres reddere, (fraternizare).

II. *rec.* sbratřiti se, sich verbrüdern, zu Brüdern werden, quasi fratres fieri.

Scánky, *gen.* scánek, *f. pl.* s. moč.

Scáti, s. sstjm.

Scawý hrnec, s. střjwek.

Scedjm, *fut.* il, iti, *sl.* s. stočjm.

Sčekám se, *fut.* al, ati, *sl.* sčakám se, sich versammeln, (auf einander warten), se congregare, congregari, coire (alter alterum exspectando): mnoho rytjřů na zdi se sčekalo, *Haj.*

Sčekáwám, al, ati, vorh.

Sceptronosyč, e, *m.* Zepterträger, sceptrifer, *Cyr.*

Sceptrum, *n.* Zepter, sceptrum *B.*

Sčerpám, al, ati, abschöpfen, dehaurire.

Scestjm, *fut.* il, iti, abwegs gehen, deviare, *Ryb.*

Scestný 3. abwegsam, devius; 2) falsch, irrig, falsus, erroneus; scestné včenj, Irrlehre, *f.* erronea doctrina; o Bohu scestný smysl má, *K.* scestné a falessné včenj, *K.* scestné modlenj, thöricht -; kládbu scestnau na něg wydali; -ně, *adv.* erronee: scestně a bludně, *K.* scestně to wykládá, *K.*

Schápám, al, ati, aufraffen, wenns alle thun, sufferre: kamenj naň schápali, *B.*

Scházka, y, *f. sl.* s. schůzka.

Scházým, el, eti, hinabsteigen, gehen, descendere; 2) fehlen, deficere: rada scházela, der Rath fehlte, consilium deerat; scházenj rady, Entstehung des Rathes, penuria consilii; 3) *neutr.* abnehmen, schwach werden, deficere: na rozumu scházeti, am Verstande abkommen; s. auch segdu.

II. *rec.* sch-ti se, s. segdu se; b) im unzüchtigen Sinn, coire: scházeti se s howadem, Ez. 22, 19. -ýwám se, *fr.*

III. scházý, *impers. cum instr.* scházý mnau, tebau, es an sich fehlen lassen, deficere, deesse; čjm to scházý? s. auch segdu.

Schlauba, y, *f.* s. chlauba: na schlaubu slawně strogená swadba, *Vel.* na schlaubu a z obyčege, *Com.*

Schljpjm, *fut.* il, iti, s. sklopjm, z. B. oči, klobauk.

Schlop, *mor.* s. sklop.

Schlopec, *mor.* s. poklopec, Hosenlatz.

Schnu, schl, schnauti, trocknen, trocken werden, siccari, siccescere, arefieri; schnauti strachem; láska wadne a schne; 2) abfallen, abnehmen, mager werden, macrescere; *sl.* auch Dürrsucht haben, phthisi laborare.

Schod, u, *m.* eigentlich Herabsteigen, descensus; 2) Stuffe, *f.* z. B. einer Treppe, Staffel, *f.* gradus; *pl.* schody, Stuffen, Staffeln, gradus; 3) Treppe, *f.* Stiege, *f.* scala, (ae), scalae (arum); okrauhlé schody, Schneckentreppe, scala cochleata: po schodech dolů swrcy, shoditi, strčiti, d. Treppe hinab werfen, per scalas, od. per gradus dejicere; po schodech wzhůru gjti, d. Treppe hinauf gehen, ascendere scalam; 4) Abnahme, decrescentia: schod měsýce, d. Abnahme des Mondes; měsýc na schodu 2c.

Schodek, dku, *m.* s. proměra.

Schodjm, *fut. ex.* il, iti, abtragen, deterere: ssaty schozené, *Lomn.* 2) abgehen, bereisen, peragrare: celé město, vlice schodil; mnoho schodil, *Vel.* 3) *sl.* dobře, zle schoditi, gut, übel ankommen; schoditi jy, sobě, unten abreiben: schoditi sy nohy, - subterere.

Schodný 3. kudy se může choditi k. p. cesta, gangbar, aptus itineri.

Schopný 3. fähig, a) vom Kopfe, capax, docilis: b) k něčemu, zu etwas tauglich, od. schicklich, aptus, idoneus; - nost, i, *f.* Fähigkeit, *f.* a) Vermögen viel zu fassen, capacitas, docilitas; b) Geschicklichkeit etwas zu thun, facultas; c) Tauglichkeit zu etwas, Tüchtigkeit, facultas.

Schoř, bess. tchoř, *D.*

Schowadlo, a, *n.* s. schránka, *D.*

Schowám, *fut.* al, ati, aufheben, verwahren, condere, reponere, servare; schowat dáti, aufzuheben geben, credere, deponere apud aliquem; 2) erziehen, educare, enutrire, *B.*

II. *rec.* s-ati se, sich verstecken, abscondi, *B.* sobě sch., sich merken: pilně rozwažugte, a dobře sobě schowegte, *K.*

Schowanec, nce, *m.* Pflegesohn, Pflegling, *m.* filius cura, od. qui tamquam filius educatus: swaté cýrkwe schowancy.

Schowanice, *f.* Pflegetochter, *f.* filia cura, od. quae tamquam filia educatur.

Schowanka, y, *f.* vorh.

Schowatel, e, *m.* Niederleger einer Sache zum Aufheben, depositor.

Schowawač, e, *m.* přigjmatel bez zápłaty, *Pr.* bey dem etwas niedergelegt wird, depositarius; - čka, y, *f.* - ria: b) d. blinde Kuh, ein Spiel, *D.*

Schowáwám, al, ati, s. schowám.

Schowawatel, e, *m.* s. schowawač, *Pr.*

Schowna, y, *f.* schownice, *f.* Magazin, Niederlage *f.*?

Schrana, y, *f.* heimlicher, (verwahrter) Ort, od. Gemach, recessus, conclave: neyswětěgssi schrana chrámu Božjho, ἄδυτον, *Vel.* nebe gest schrana dussj pobožných, - Obdach, *n.* do swé schrany gjti; (2) d. Sänfte? *Ryb.*)

Schránjm, *fut.* il, iti, verwahren, aufheben, daß es nicht verloren gehe, custodire, servare, adservare, conservare: schrániti se tam před nebezpečenstwjm můžeš, *K.*

Schránka, y, *f.* Behältniß, *n.* receptaculum.

Schránliwý 3. wirthschaftlich, (aufbewahrsam), parcus; maudrý gsau schránliwj, ale bláznj mrhači, *K.* -wost, i, *f. subst.*

Schraňugi, owal, owati, s. schránjm.

Schůdce, *m.* Klubist, *m.*

Schumlám, al, ati, auffressen, wie der Bär.

Schůze, *f.* folg.

Schůzka, y, *f.* Versammlung, Zusammenkunft, *f.* Klub, *m.* congressio, conventus, coetus.

Schůzný, s. schodný, *D.*

Schwácenj, *verb.* v. schwátjm, Ablaufen, *n.* bez schwácenj ducha, ohne sich aus dem Athem abzulaufen.

Schwácený kůň, s. schwátjm.

Schwálenj, schwalowánj, *verb.* folg.

Schwálım, *fut. ex.* il, iti, loben, a) Lob ertheilen, laudare, collaudare; b) billigen, probare; c) empfehlen, commendare, *D.*

Schwálnj 1. eigen, eigends zu etwas bestimmt rc. de industria factus &c. (expressus): schwálnj posel.

Schwalugi, owati, s. schwálım.

Schwátım, *fut.* il, iti, een, ein Pferd rohe (müde) reiten, od. tränken, es übertreiben, nimio labore exhaurire.

II. *rec.* sch-ti se, sich ablaufen (vom Pferde,) *D.* currendo exhauriri.

Schwěgi, schwjwám, herabheben, *Jung n.* s. chwěgi se.

Schýlım, *fut.* il, iti, neigen, beugen, inclinare.

II. *rec.* schýliti se, sich neigen, sich lenken, se inclinare, inclinari: schylj se pomezý to až k-*B.*

Schylugi se, owati, vorh. to se k zkáze králowstwj geho schyluge, *Cyr.*

Schytám, al, ati, fangen, gefangen nehmen, v. mehrern, captivare.

Schytım, *fut.* il, iti, wegraffen, rapere, abripere,

II. *rec.* schytiti se, s. zchytım se, *K.*

Sčjrám, ati, s. sterpám.

Sčjtám, *fut.* al, ati, s. sečtu; 3) sčjt. wogáky, prohljžeti, mustern, lustrare, *Com.* 4) andichten, ansinnen, fälschlich vorgeben, ementiri, criminari: sčjtali klam na Hospodina, *B.* to naň sčjtá, *K.* ljživé wěcy na ctitele B. sčitali, *K.* winu na někoho, d. Schuld beymessen, culpam conjicere in aliquem, *Com.*

Sčjžma, y, *f.* ein gewißes Thier; -mowý, 3.

Scwrkám se, al, ati, schrumpfen, rugari, corrugari, vietum fieri.

Scwrklý 3. schrumpfig, rugosus, vietus; -lost, i, *f.* Schrumpfigkeit, *f.* rugositas.

Scwrknu se, *fut. ex.* scwrkl se, scwrknauti se, zusammen schrumpfen, corrugari.

Scýplý, 3. verreckt, morticinus.

Scýpnu, *fut. ex. pl.* -pnauti, verrecken, concidere.

Scýta, y, *m.* Scyte, *m.* Scytha.

Scytský 3. scytisch, scyticus: Scytské hory, *Cyr.*

Sdeymám, *fut.* al, ati, zusammenblasen, conflare, conspirare; 2) fig. gemeinschaftlich beschließen, zusammen schmieden, conflare: to na tom sněmu sdeymali.

Sdjm, *obs.* s. vdělám.

Sdjrám, al, ati, abschinden, excoriare: s lidu kůži sdjrati; 2) plagen, affligere.

Sdmýchnu, *fut.* chl, u. chnul, nauti, wegblasen, sdmýchnautiby mohl ty oběti, tak hubené gsau, *K.*

Se, sich, se. Das se steht in böhmischen Reciprocis nicht allein, wenn das deutsche sich gebraucht wird, sondern auch alsdann, wenn d. Deutschen mich, dich, uns, euch, gebrauchen. Sehr oft stehen Reciproca im Böhmischen statt eines Passivs. Auch wird oft das Deutsche man dadurch ausgedrückt. Ein anderes se, siehe unter S.

†Seafortka, y, *f.* zrostlina, Seaforthia.

Sebau, der Instr. v. sebe, wird gebraucht, mit der Präpos. s, secum: wzal ho s sebau, er ließ ihn mit sich gehen; wedl s sebau y koně; auch mit za: měl za sebau 100 zl. 2) ohne Präpos.

byl sebau bezpečen před nepřáteli.

Sebe, *gen.u.acc.dat.& loc.* sobě, sy, seiner, sich, se: sebe lepssj, noch so gut, sich selbst übertreffend: den po dni sebe nábožněgssjm býti, rozkoffné gest, *Com.* by sebe wětssj byla, *Id.* milosti mé k sobě znáti nechcete, *K.*

Sebelib, *a, m.* philauta, *Lesch.*

Sebemilowánj, *n.* s. samolásska, *Lesch.*

Seberu, *fut.* sebral, sebrati, sebrán, *imper.* seber, aufklauben, nach u. nach zusammen suchen, conquirere; 2) auflesen, aufsammeln, colligere; sebera mysslenj swé, *Com.* 4) falten, plicare: sebraná a spremowaná sukně, *Cyr.* 3) wegthun, abräumen, tollere, Ger. 10, 17.

II. *rec.* sebrati se, schwären, suppurare, abire in pus; 2) sich rüsten, schicken, accingere se: sebrawsse se wogensky gedni proti druhým, *Cyr.* 3) zusammen kommen, turmatim coire.

Sebewolný 3. *sl.* halsstarrig, pervicax.

Sebezapřenj, *n.* Selbstverläugnung, *f.* etwa neglectio sui, *Leschka.*

Sebeznámost, *i, f.* Selbsterkenntniß, *f.* notitia sui, *Lesch.*

Sebrancy, *ů, m. pl.* Findelkinder, infantes expositi.

Sebránek, nku, *m.* Findelkind, infans expositus.

Sek, für s co.

Sek, *i, f.* Hauen, Niederhauen, *n.* Niedermetzeln, Gemetzel, *n.* caedes; 2) Gehau im Walde, *Lesch.* 3) *sl.* kosba, Mähen, Heumachen, *n.* foenisecium.

Sekba, *y, f.* vorh.

Secec, čce, *m. pl.* sečcy, *mor. & sl. Nitr.* Mäher, Heumacher, foenisex, foeniseca, (falcator.; (dieß ist richtiger, als das böhm. sekáč.)

Sečen, čna, *m.* měsýc w němž se seno seče, Heumonat, Julius.

Sečenj, *n.* Hieb, *m.* (einmahliger), s. sek.

Sečj, sékl, sécy, *mor.* sečen, posečen, mähen, secare, (falcare).

Sečka, *y, f. sl. & mor.* s řezanka, Heckerling, *m.* Hecksel, *n.*; - čár, e, *m.* Strohschneider, stramenti concisor; - árna, *y, f.* kde se sečka řeže, Heckerlingskammer, *f.*

Sečkám, s. posečkám; - ánj, *verb.*

Sečmo, *adv.* hiebweise, hauend, caesim.

Sečný, 3. haubar, caeduus: sečné zelj, Schnittkohl?

Sečtu, *fut.* sečtl, sčjsti, sečten, zusammenrechnen, z. B. etwas, computare, z B rem; rationes subducere, z. B. rei; inire rationem rei; 2) zusammenzählen, numerum inire, z. B. rerum, od. computare; s. auch sčjtám.

Sed, *u, m.* Sitz: ptáka w sedu zastřeliti, - im Sitzen.

Sedačka, *y, f.* s. sedadlo.

Sedacý 1. Sitz- z. B. sedacý lůžko, Ruhebett, *n.* grabatus lectus; lectulus; sedacý žiwot, sitzende Lebensart, vita sedentaria.

Sedadlo, *a, n.* Sitz, Ort, *m.* darauf man sitzt, sedes, sedile.

Sedám, al, ati, sich setzen, sich niedersetzen, im Begriffe seyn sich zu setzen, sidere, considere, subsidere, residere; 2) *fr.* sitzen, pflegen zu sitzen, solere sedere; - áwám, al, ati *fr.*

Sedánek, nku, *m.* s. sedadlo, Se-

ček, Sitzlein für Kinder, Sitzschemmel, *m.* sedecula.
Sedánj, *n.verb.* v. sedám; 2) *ol.* s. turnag.
Sedánka, y, *f.* s. sedadlo.
†Sedátka, y, *f.* Soffa zum Sitzen?
Sedem, *sl.* s. sedm.
Seděnj, *n.* Sitzen, *n.* sessio; 2) Sitz *m.* Residenz, *f.* sedes, domicilium: seděnjm býti někde; s. sedjm 2); 3) der Hintertheil der Beinkleider.
Sederu, *fut. ex.* sedral, sedrati, sedrán, *imper.* seder, schleißen, z. B. Federn, findere; auch listj, kůru, rc.
Sedjm, ěl, ěti, sitzen, sedere; na stolicy wdowské sedjcý (wdowa); tam gako na trnj sedj, lakomstwj mu pokoge nedá, *K.* sedaby proto newstal, nichts achten, nihili facere, *Syl.* seděti na saudě, Gericht halten; na dně seděti, auf den Hefen sitzen, fig. *D.* 2) wohnen, Wohnsitz haben, sedem habere, domiciliari: pod ochranau cyzých králů seděti; Heraklius, kterýž seděl w Konstantynopoli; kterj podlé sebe sedj, málo kdy o přjzni wědj; 3) mit u. ohne dem Zusatz: w auřadě od. na auřadě, in Amte sitzen, stehen, ein Amt verwalten, fungi: seděl Papež ten 15 let, *Vel.* seděti w neywyšším biskupstwj; seděl toliko geden rok; seděl w auřadě po otcowi; 4) gelegen seyn, situm esse: Geruzalem wýsse seděl, než Nazaret; 5) celau noc seděti, ausbleiben, pervigilare.
Sedláček, čka, *dim.* v. sedlák.
Sedláčjm, il, iti, ein Landwirth seyn, Landwirthschaft, Bauernwirthschaft treiben, rusticari.

Sedláčina, y, *f.* bäuerisches Wesen, Sitten, rusticitas.
Sedláčka, *sl.* s. sedlka.
Sedláctwj, *n.* Bauernwesen, *n.* res ruralis.
Sedlák, a, *m.* (v. sedlo selo, Landsitz), Bauer, Bauersmann, Landmann, *m.* der das Feld baut, insbesondere der auf dem Dorfe wohnt, rusticus, agricola, (colonus); celý sedlák, Großbauer, etwa rusticus major; b) ein Mensch v. bäurischen Sitten, ungeschliffen, ungehobelt, homo rusticus, homo agrestis; c) od. pjšek, der Bauer im Schachspiele, latrunculus.
Sedlám, al, ati, satteln, sternere equum, imponere ephippium equo; 2) wuchern, gravioribus usuris foenerari, (o těch, kterj nad řádnau lichwu gesstě y osedlaného koně brali od dlužnjků-); sedlánj, kdožby wjce bral ze sta, než 6 kop, *Vel.*
Sedlář, e, *m.* Sattler, *m.* ephippiarius; coriarius; -řka, y, *f.* -inn, *f.* uxor, marita ephippiarii; -řský 3. -stwj, *n.* rc. Sattlerey, *f.* rc. wie bey pekař.
Sedlčin, a, o, *adj.* der Bäuerinn gehörig.
Sedle *f.* Sessel?
Sedlisstě, *n.* Herd, *m.* Grund u. Boden, *m.* fundus.
Sedlka, y, *f.* Bäuerinn, *f.* rustica.
Sedlo, a, *n.* Sattel, *m.* zum Reiten, ephippium, sella; po dewsseckа sedla se hoditi, *prov.* sich zu allem schicken; 2) was dem Sattel ähnlich ist, s. sedadlo z. B. bey den Handwerkern, wie der Sattel am Knecht, beym Tischler, - u. in der Mühle; 3) sedlo w ořechu, rc. *sl.* Griebs, *m.*

das Kerngehäuse in der Nuß, im Apfel, naucum; 4) *sl. ol.* Landsitz, *m.* Dorf; *russ., illyr., croat.* selo, (daher der Dorfname Selce, *n.* in Klein-Hont.)

Sedlský 3. bäuerisch, rusticus, agrestis; sedlský lid, Bauervolk, plebs rustica: s-ký dwůr, Bauerhof, *m.* villa rustica; -stwj, *n.* s. sedláčina.

Sedm, *gen.* sedmi, sieben, septem; sedm set, sedm tisýc, siebenhundert, siebentausend, septingenti, septem mille od. millia; po sedmi, od. sedm a sedm, je sieben, jeder (jedem) sieben, septem.

Sedmák, u, *m.* sieben Pfennige; *sl.* Siebenkreutzerstück; 2) s. unt. oko.

Skedmatý, 3. septenus.

Sedmdesát, -sáte, *gen.* sedmdesáti, siebzig, septuaginta.

Sedmdesátkrát, *adv.* siebzigmal, septuagesies.

Sedmdesátnjk, a, *m.* Siebziger, 70 Jahre alt, septuagenarius.

Sedmdesátý 3. siebzigste, septuagesimus.

Sedmernásob, *adv.* siebenfältig, septempliciter, *B.*

Sedmernásobný 3. siebenfach, siebenfältig, septemplex.

Sedmernj 1. z. B. w sedmernjm počtu tagemstwj stjhati plně neomjme.

Sedmero, sieben, septem, Joz. 18, 2.

Sedmerý 3. siebnerley, a) v. sieben Arten, septem generum, b) sieben, septem.

Sedmibarewný 3. siebenfarbig, septem colorum: duha sedmibarewná, *Neg.*

Sedmička, y, *f.* eine Sieben, heptas, hebdomas, *f.* numerus septenarius.

Sedmihlawý 3. siebenköpfig, septem capitum: sedmihlawá bestye, Zalansky.

Sedmihorský 3. siebenbergigt: sedmihorské město Řjm, Zal.

Sedmihorý 3. vorh. Zal.

Sedmihradčan, a, *m.* Siebenbürger, *m.* Transsylvanus; -nka, y, *f.* -inn, *f.* -na.

Sedmihradsko, a, *sl.* Siebenbürgen, *n.* Transsylvania.

Sedmihradský 3. siebenbürgisch, Transsylvanicus; Sedmihradská země, vorh. Sedmihradské, ého, *n.* uva Transsylvanica, *ll.*

Sedmjk, u, *m.* Siebner, eine Münzsorte v. sieben Kreuzern.

Sedmikrása, y, *f.* Maßlieben, *f.* Gänseblume, *f.* bellis minor, *L.*

Sedmiletý, 3. siebenjährig, septennis, septem annorum.

Sedmiljstek? *Vel.* Herb.

Sedmiměsýčný 3. siebenmonatlich, 7 mensium.

†Sedmimuzstwj, *n.* hepandria, (Botanik.)

Sedmina, y, *f. sl.* s. sedmička, 2) ein Kartenblatt mit sieben Augen; 3) *boh.* der siebente Theil?

Sedmipán, a, *m.* Siebenherr, *m.* septemvir; *pl.* sedmipánowé.

Sedmipanský 3. aus 7 Herrn bestehend, septemviralis; sedmipanská tabule (wUhřjch), tabula septemviralis; -nstwj, *n.* d. aus sieben Herrn bestehende Behörde, septemviratus; b) d. Siebenherrnwürde, Amt, septemviratus.

Sedmistý 3. siebenhunderste, septingentesimus.

Sedmkrát, *adv.* siebenmal, septies.

Sedmmecýtma, sieben u. zwanzig, viginti septem.

Sedmmecýtmý 3. sieben u. zwanzigste, septimus vicesimus.

Sedmnáct u. sedmnácte, *gen.* sedmnácti, siebenzehn, septemdecim, od. septendecim, decem et septem od. septem et decem: po sedmnácti, je siebzehn, jeder (jedem) siebenzehn, septeni deni.

Sedmnáctiletý 3. siebenzehnjährig, septendecim annorum.

Sedmnáctkrát, *adv.* siebzehnmal, septies decies.

Sedmnáctnjk, u, *m.* Siebenzehner, eine Münzsorte, welche siebenzehn Kreuzer hält.

Sedmnáctý 3. siebzehnte, septimus decimus.

Sedmohradský, 3. *sl.* s. Sedmihradský.

Sedmoročny, 3. *sl.* s. sedmiletý.

Sedmomužský, unrichtig statt sedmipanský.

Sedmoraký 3. *sl.* s. sedmerý 1).

Sedmý, 3. *sl.* siebente, septimus.

Sedne, *impers.* dlo, dnaut, *cum dat. pers.* mit od. ohne den Zusatz: sstěstj, ergehen, widerfahren: dobře, zle mu sedlo; newjm komuby sedlo.

Sednu, *fut.* sedl, sednauti, *imper.* sedni, sich setzen, sich niedersetzen, sidere, considere, subsidere, residere: sedni gá nebo wstaň, děleg co tělem neb myslj, tobě zgewný gsem, *Com.* -nutj, *n. verb.* Niedersitzen, *B.* s. auch vorh.

Sedru (ku), *fut.* sedřel, sedřjti, sedřen, *imper.* sedři, abschinden, z. B. d. Haut, detrahere, deglubere; auch: sfupiny s očj sedřjti.

Sedýlko, *a, m. dim.* v. sedlo, *Wrat.*

Segba, *y, f.* s. setj.

Segde, *impers.* sesslo, sgjti, zurück gehen, sich zerschlagen, zu nichte werden, rescindi, rumpi, ad irritum cadere: s trhu sesslo, *Pr.* s berně sesslo, *Vel.* s gedno-ho y s druhého sesslo, *Harant.* což dobrého bylo, wssemu sesslo; s toho obyčege sesslo, *Vel.* 2) wird ermangeln, negligetur, deficiet: sessloliby w tom příčinau lidj, si in eo quid neglectum fuerit; mnauť gest to nikdá nesesslo, *Vel.* to mu řečnjkem sesslo, *Pr.* co mu na tom segde? was wird er dabey verlieren? s. auch scházým.

Segdu, *fut. ex.* sessel, sgjti, herabgehen, descendere; z swěta sgjti sterben, migrare: auch blos sgjti: od meče segdau, *B.* smrtj dobrau sgjti; druhá li-nye sessla, *Vel.* bez dědiců sessel, *Id.* s. auch scházým.

II. *rec.* sgjti se, zusammen kommen, a) sich versammeln, convenire, congregari; b) jemand wo zu sprechen bekommen, convenire aliquem, z. B. zýtra se s nim segdu; c) eins werden, zu Stande kommen, coalescere: manželstwj sgjti se nemohlo; d) sgjti se s ženau, sich zum Weibe legen, des Beyschlafes wegen, concumbere, *B.* 2) *sl.* segde se, *impers.* zu gut kommen.

Segmu, *fut.* sňal, snjti, *imper.* segmi, *part.* sňat, abnehmen, herabnehmen, auferre, demere.

II. *rec.* segmu se, sňal se, snjti se, entzündet werden, accendi; 2) sich verheurathen: češka sedlkau se snjti, *Vel.*

Segi, *fut.* syl u. sel, sýti, säen, serere, seminare: gak budeš sýti, tak budeš žjti, *prov.* ut sementem feceris, ita metes.

Sehlcugi, owati, folg. *B.*

Sehltjm, *fut.* il, iti, verschlingen, deglutire, devorare.
Sehnati, s. seženu.
Sehnu, *fut.* ul, auti, *imper.* sehni, beugen, biegen, krümmen, z. B. einen Ast: tak ho sewřu a sehnu, *K.*
II. *rec.* sehnauti se, sich beugen, flecti etc. sich bücken, inclinari, demitti, incurvari, od. se inclinare, etc.
Sekáč, e, *m.* Hauer, Hacker, der haut, caesor, sector; b) der zerhaut; 2) Hackmesser, culter sectorius; 3) Schrottmeißel, scalprum findendo ferro, *R. m.* 4) Haustempel des Knopfmachers; 5) s. ssťuchadlo, *D.* 6.) Wachtelkönig, Kreßler, s. krastal, *D. ol. sl.* sekáč, s. kuchař; -čka, y, *f.* s. kuchařka.
Anm. *boh.* bedeutet sekáč auch einen Mäher, statt des richtigern sekec.
Sekáček, čku, *m.* vorh.
Sekačka, y, *f.* Hackmesser des Fleischers, culter incisorius, *R.*
Sekadlo, a, *n.* Hackbrett, *n.* tabula secandis cibis; 2) Hauamboß? s. unter nákowadlo, *P.*
Sekám, und seči, sekal, sekati, hacken mit der Axt, secare, caedere; auch mit den Zähnen hauen: wepř zubem okolo sebe seká, *Cyr.* 2) hauen, a) schlagen, z. B. mit der Ruthe, Degen, Stocke, rc. caedere, ferire, percutere; fig. pomlauwánjm zrádným a utrhánjm na lidi sekati, *Vel.* b) abhauen, caedere; c) zerhauen, z. B. Holz, caedere, concidere, secare; d) žilu sekati, Ader lassen, s. pustjm; ten kůň seká, *sl.* -stoßt im Reiten, s. auch seknu; -áwám, al, ati, *frequ.*
Sekánj, *n.* Hauen, *n.* z. B. mit dem Säbel, Stocke, Ruthe rc. percussio, secatio, caedes; ist es Zerhauen, z. B. des Holzes, sectio, caedes; sekánj žjly, Aderlassen, *n.* venae sectio.
Sekanice, *f.* Gehacke, *D.*
Sekanina, y, *f.* s. sečka.
Sekanka, y, *f. sl.*, sekané těsto, gehackte Mehlspeise in d. Suppe, od. Milch.
Sekawec, wce, *m.* Steinbeißer, ein kleiner Fisch, Steinbicker, cobitis taenia, *Linn.* 2) (pták), Kirschdieb, Kirschfink, *m.* coccothraustes, *Linn.* - turdus aureus, *Klein.*
Sekera, (sekyra, - v. sekati), y, *f.* Beil, *n.* Axt, *f.* securis: tehdy sekera na se dlubni klidj, když se kdo před wrahem saudj, *prov.* a hoste et inimico judicium et justitiam ne requiras.
Sekerka, - ýrka, y, *f. dim.* Beilchen, *n.* securicula.
Seknu, *fut.* sekl, seknauti, hauen (einmal), a) schlagen rc. s. sekám; *sl.* seklo kupectwj, - gerieth ins Stocken; s. auch sekám.
Sekom, (sekem), *sl.* im Trapp.
Sekotám, al, ati, ssrkotám, *mor.* klappern mit den Zähnen.
Sekretář, e, *m.* Sekretär, *m.* secretarius; - řka, y, *f.* - inn, *f.* uxor s-rii; - řský, stwj rc. wie bey pekař; sekretář wyslanstwj, Legationssekretär, *Kram.*
Sekrýt, sekrét, *m.* Petschirring, *m.* annulus signatorius, *Syl.*
Sekta, y, *f.* Sekte, *f.* secta, *B.* sekta Aryanská, *Com.*
Sektář, e, *m.* Anhänger, Sektirer, assecla, sectator: sektáři a kacýři, *K.* - řka, y, *f.* -inn, -inn, - trix; - řský 3. z. B. sektářský duch, *Vel.*
Sekunda, y, *f.* Sekunde, secunda:

Sekwestracý, *f.* Sequestration, sequestratio, *Kram.*
Selátko, a, *n. dim.* v. folg.
Sele, ete, Spanferkel, *n.* porcellus subrumus.
Selhu, selžeš, *fut.* selhal, selhati, eine Lüge sagen, lügen, mendacium dicere, mentiri; 2) versagen, v. einen Feuergewehr, wenn es nicht los gehen will, non sequi(ictus non sequitur).
†Seletnice, *f.* zrostlina, hypochaeris.
Selnu, *fut.* ul, auti, abstreifen, destringere.
II. *rec.* selnauti se: pečeti se selnuly, - sind abgestreift worden, - destricta sunt.
Selo, a, *n.* (αλωη), *dim.* selce, ager pagus, *D.*
Selžem, selhal, *sl.* s. selhu.
Sem, sy, gest, *xc.* s. gsem.
Sem, *adv.* her, hieher, huc, z. B. pod sem, komm her, huc veni, od. ades, adesdum; semotam, sem y tam, sem tam, hin u. her, (z. B. gehen laufen), ultro citroque; deg sem, gieb her, cedo; podjweg se sem, siehe her, huc adverte oculos, huc specta.
Semeli, *fut.* semlel, semleti, semlen, mahlen, commolire.
Semelin, a, *m.* d. Stadt Semlin in Ungarn, Zemlinium.
Semenář, e, *m.* Saamenhändler, Saamenkrämer, etwa seminarius; - řka, y, *f* - inn, - inn, *f.* - ria; - řský 3. - řstwj, *n.* Saamenhandel *xc.*
Semenec, nce, *m.* Hanfsaamen, *m.* semen cannabinum.
Semenečný 3. v. Hanfsaamen; semenečná polewka, Hanfsaamensuppe, *f. Vel.*
Semenisstě, *n.* Baumschule, *f.* seminarium, plantarium.

Seménko, a, *n. dim.* v. semeno.
Semenný 3. saamenreich.
Semeno, a, *n.* Saame, *m.* semen; srdečné semeno, zrostl., cardispermon, cardiaca repens, *Vel.* sem. swaté, i.e. ssrkawičné, *Id.* wrabj semeno, *sl.* Steinhirse, Meerhirse, *f.* lithospermum officinale, *hung.* madár-kölés, gyöngy-kölés, *Lumn.* newrcy se po semenu, ausarten, degenerare.
Seměrj, *n.* Symetrie, *f.* Ebenmaß!
Semjčko, a, *n. dim.* v. sýmě.
Semka, *sl.* s. sem, hieher.
Semlený 3. *part.* v. semeli.
Semotam, s. unter sem.
Semýnko, richtiger seménko.
Sen, *gen.* snu, u. sna, Schlaf, *m.* Schlafen, *n.* somnus, quies, sopor, we snách, im Schlaf, per somnum, in somno, per quietem, secundum quietem; ze sna se protrhnauti, protrhnu; ze sna se wyrazyti, wytrhnauti, jählings erwachen, repente expergisci, expergefieri, somno exciri, od. somno excuti; 2) Traum, *m.* somnium; sen mjti, einen Traum haben, habere somnium, somniare; we snách, im Traume, z. B. etwas sehen, in somnio auch per somnum, secundum quietem -: na geweli, čili we snách se mu zdá, *K.*
Sěn, *ol.* s. ten.
Séna, y, *f.* s. Senes.
Senař, e, *m.* Heuhändler?
Senát, u, *m.* Senat, *m.* senatus, *Com.*
Senátor, a, *m.* Rathsherr, senator; senátor řjmský, *B. Vel.*
†Seněnka, y, *f.* zrostl. trigonella
Séne, u. Sénes, *n.* u. *f.* Sennesena, s. měchýřnjk; senes ist

Blasenbaum, colutea, *Linn.D.*
Seninec, nce, *m.* *sl.* s. sennjk.
Senisstě, *n.* folg
Sennjk, u, *m.* Heuboden, *m.* foenile.
†Sennokeř, kře, *m.* zrostlina, tamnochortus.
Senný 3. aus Heu, foeneus; dahin gehörig, foenarius; senné widly, Heugabel, *f.* furca foenaria; senný wůz, Heuwagen, *m.* currus foenarius; senná wáha, (*sl.* wáznice), Heuwage, *f.* libra foenaria.
Seno, *a*, *n.* (vgl. foenum), Heu, *n.* foenum; řecké seno, Bockshorn, *m.* Siebenzeiten, foenograecum, foenum graecum, trigonella, *D.*
Sénowý 3. Sene-, v. Sene.
Sep'atý 3. *part.* v. sepnu.
Sepkám, al, ati, *sl.* stoßen, vom Wagen u. drgl.
Sepkost, i, *f.* Baufälligkeit, *f.* conditio ruinosa; b) Schwachheit, Hinfälligkeit, infirmitas.
Sepnu, *fut. ex.* sep'al (sepial), auch sp'al, sepnauti, *part.* sep'at, (sp'at), zusammenfügen, jungere, conjungere, z. B. koně sepnauti; 2) ruce sepnauti, d. Hände falten, manus conjungere, od. complicare.
Serápka, y, *f.* zrostl., serapias.
Seru, sral, sráti, *imper.* ser, (vgl. soria, consorire, *D.*), scheißen, cacare.
Seryana, y, *f.* zrostl., Seriana.
Serwis, u, *m.* Servis, *n.* vasa mensaria, *R.*
Serwjt, u, *m.* Serviette, *f.* mappa, *Dlabac'.*
Serwjtek, tku, *m.* vorh. *Com.*
Serwu se, *fut.* al, ati se, raufen, pugnare.
Serypuťky, tek, *f.* *pl.* *sl.* gewiße rothe Beeren (größer als d. Mehlbeeren) eines Strauches, an den Gewäßern, meistens in Wäldern; es hängen ihrer mehrere an einem Stiel, u. werden eßbar, wenn sie, in Stroh gelegt, schwarz werden.
Sesám, ati, s. ssám; *russ.* sosám.
Sesekám, bess. zsekám, *fut.* al, ati, zerhacken, concidere, dissecare.
Sesel, e, *m.* Wasserwinde, *f.* salix aquatilis, *Ryb.* (nach *R.* gemeiner Sesel, Steinklee, *m.* seselis, od. seseli; nach *Vel.* Herb. sesel neb lomikamen, Seselkraut, welsch Steinbrech, seseli; nach *Berchth.* seseli.
Seslánj, *n. verb.* v. sessli; seslánj ducha sw., s. letnice.
Sesmilnjm, *fut.* il, iti, ehebrechen, moechari.
Sesmradnu se, *fut.* dl, dnauti se, stinkend werden, z. B. Fleisch, foetorem contrahere, *Kram.*
Sesnu, *fut. ex.* nul, nauti, entschlafen, obdormire; b) sterben, mori: w Pánu sesnauti.
Sesnulý 3. entschlafen, qui obdormivit; b) fatis functus, s. vorh.
Sesrdnatjm, s. zsrdnatjm.
Sessigi, *fut.* sessil, u. ssil, sessiti, u. ssjti, zusammennähen, consuere.
Sessjwám, al, ati, vorh.
Sessli, *fut.* seslal, seslati, *part. pass.* seslán, *imper.* sessli, herabschicken od. senden, demittere.
Sesslost, i, *f.* (wěkem), Alter, hohes Alter, senectus, auch vetustas: sesslost sudu, Pr.
Sesslý 3. alt, durchs Alter verdorben, vetustate corruptus, od. durchs Alter abgenützt, vetustate corruptus, od. detri-

tus: seſſlé stawenj; 2) alt, von hohem Alter, betagt, senex, vetus.

Seſſrotugi, owati, s. swaljm, D.

Seſſtwu, fut. ſſrwal, seſſtwati, zusammen hetzen, committere.

Seſſuchocem, (-tám), fut. otal, otati, sl. Geräusch machen, strepitum excitare.

Sestarám se, fut. ex. al, ati, alt werden, senescere, consenescere.

Sestehnu, fut. hl, hnauti, zusammenheften, conserere, consuere

Sestra, y, f. Schwester, f. soror; wlastnj sestra, leibliche Schwester, soror germana; newlastnj sestra, Stiefschwester, soror non germana, semisoror.

Sestřenec, nce, m. Geschwisterkind, n. a) meines Vaters Schwestersohn, od. meiner Mutter Bruderssohn, frater amitinus; b) meiner Mutter Schwestersohn, frater consobrinus, od. blos consobrinus: sestřency, t. g. wlastnjch dwau sester wnukowé, Vel.

Sestřenice, f. Geschwisterkind, n. a) meines Vaters Schwestertochter, od. meiner Mutter Bruderstochter, soror amitina; b) meiner Mutter Schwestertochter, soror consobrina, od. blos consobrina.

Sestřička, y, f. dim. Schwesterchen, n. sororcula.

Sestřin, a, o, adj. poss. der Schwester gehörig.

Sestřjně, ěte, n. Geschwisterkind überhaupt, s. sestřenec u. sestřenice.

Sesýlám, al, ati, s. seſſli.

Sesypám, sesypi, fut. al, ati, zusammen schütten, confundere.

Set, gen. v. sto.

Setba, y, f. s. setj, D.

Sesyřjm se, fut. el, eti, sl. gerinnen, coagulari.

Setj, n. Saat, a) Säen, n. satio, sementis; a) Saatzeit, f. sementis.

Setkám, fut. al, ati, zusammenweben, contexere, R.

Setkám se, fut. al, ati, (obs.) s někým, handgemein werden, manum conserere, congredi, Cyr. w bitwě se s njm setkal, Vel.

Setmjm se, fut. tměl, tmjti se, finster, dämmerig werden, obscurari, tenebrae ingruunt.

Setmjwám se, al, ati, verb.

Setnice, f. Hauptmanninn, f. conjux, uxor, marita centurionis.

Setnjk, a, m. Hauptmann, m. centurio.

Setnu, fut. ex. ſtal, ſtjti, part. pass. ſtat, imper. setni, enthaupten, köpfen, capite privare aliquem, caput amputare, (decollare).

Setjerám, al, ati, sl. folg.

Setru, (tru), fut. ex. setřel, setřjti, setřen, u. setřjn, abwischen, durch Abwischen wegschaffen, z. B. Unreinigkeit, Thränen, abstergere, detergere, s. auch laſtominy; 2) vertilgen, aufreiben ec. richtiger zetru.

II. rec. setru se, s někým, sich an jemand anreiben, zusammenstoßen.

Setrwám, fut. al, ati, beharren, verbleiben, permanere; dabei trop. harren, beharren, permanere, perstare, perseverare - áwám, al, ati, freq.

Setrwánj, n. verb. s. folg.

Setrwánliwost, i, f. Beharrlich

keit, z. B. einer Person, constantia, pertinacia.

Setrwánliwý 3. beharrlich, v. Personen, constans, obfirmatus, obstinatus, pertinax.

Sewer, u, *m.* (*ol.&*) *russ.* s. půlnoc, Nord, *m.* septemtrio; -nj 1. s. půlnočnj; sewerowýchodnj, *Sedlac'ek.*

Anm. Einige der Neuern wollen dieß Wort durchaus einführen, weil ihnen půlnoc zu deutsch scheint. *J. Jungm.* schreibt: „W Boleslawsku sewer, sewerye slowe půlnočnj přehánka, slota, sněžiwé powětřj, odtud také sewerka, lauka lesnj a hornj, k seweru položená. Snad y Syberie, gakoby Sewerye?

Sewřenj, *n. verb.* vom folg.

Sewru, (řu), *fut.* sewřel, sewřjti, zusammendrücken, zusammen drängen, -pressen, comprimere; b) beschränken: nebude cýrkew okršlkem toliko země židowské sewřjna, *K.* c) in d. Enge treiben, ängstigen, constringere, in augustias redigere, coarctare: tak ho sewřu a sehnu, *K.* nemocý sewřenu býti; Petr padna, hrozně měl sewřené swědomj; 2) fesseln, binden, constringere: pauty, řetězy sewřjti někoho; na rukau y nohách sewřjti někoho; udidly usta koně sewřjti, *B.* koně ostruhami sewřjti, das Pferd in d. Sporne nehmen.

II. *rec.* sewřjti se, gerinnen, geliefern, cogi, densari, congelascere.

Seyc, e, *m.*, *mor.* ťuhýk, *sl.* kuwjk, Neuntödter, od. Neunmörder, Würger, Würgengel, *m.* larius, *Linn.* falco minimus, *Klein.*

Seyček, čka, *m. dim.* vorh.

Seypka, y, *f.* Schüttboden, *m.* granarium.

Seyr, *a, m.* Käse, *m.* caseus; mladý seyr, frischer Käs, caseus recens.

Seyrář, e, *m.* Käsehändler, Käsestecher, casearius; - řka, y, *f.* - inn, - inn, - ria; - řstwj, - řský ꝛc. wie bey pekař.

Seyrek, rku, *m. dim.* s. syrček.

Seyrnjk, *a, m.* Käsehorde, *f.* crates casearia; Käsekorb, *m.* fiscina casearia.

Seyrowitý 3. käsicht.

Seyrowý 3. Käse-; seyrowý koláč s. koláč.

Seytko, *a, n. dim.* s. sýtko.

Seyto, *a, n.* Sieb, *m.* cribrum.

Sezenu, *fut.* sehnal, sehnati, *imper.* sežeň, *partic.* sehnán, *praes.* shánjm, zusammen treiben, a) Menschen, od. Thiere, compellere, cogere; b) leblose Dinge, cogere; 2) herab treiben, depellere; auch mit Gewalt, dejicere, deturbare: sehnal ge s hráchu, *Vel.* sehsobě žáhu na někom, sein Müthchen abkühlen -; 3) streichen, mit dem Streichbrett, z. B. Korn, auch absiedern; ingleichen: sháněti nečistotu při ssmelcowánj, abtreiben, secernere; s. auch shánjm.

II. *rec.* sehnati se, zusammen strömen, confluere.

Sežeru, *fut.* sežrati, s. zžjrám.

II. *rec.* sežjrati se, sich besaufen: sežjrati se počali páleným, *Wrat.*

†Sežinjk, u, *m.* zrostlina, gynerium, (ist eigentl. serbisch).

Sežlutnu, *fut.* sežlutl, sežlutnauti, gelb werden, flavescere.

Seznám, *fut. ex.* al, ati, erkennen, einsehen, finden sehen, a-

gnoscere, cognoscere; - ánj, *n. verb.*

Seznámjm, *fut.* il, iti, bekannt machen, z. B. jemanden mit jemand, notitiam procurare.

II. *rec.* ſeznámiti ſe, *fut. ex.* il, iti, ſich mit jemand bekannt machen, cognoscere hominem, notitiam hominis acquirere, contrahere.

Seznáwám, al, ati, ſ. ſeznám.

Seznu, *fut.* ſežal, ſežjti, abmähen, metere, demetere.

Sezpjwám, ati, ſ. zezpjwám.

Sezragi, auch ſezrám, *fut.* al, ati, reifen, maturescere; owoce k ſezránj nepřichází, *K.* fig. w ſwých hřjſſjch ſezrál, *K.*

Sežru, ſ. ſežeru.

Sezwánjm, ěl, ěti, zuſammenläuten, compulsare; fig. ſwé ctitele ſezwáněti, *Neg.* - áněnj, *n.* Zuſammenläuten, clarendix, (icis), *f. R.*

Sežweykám, *fut.* al, ati, zerkauen, durchkauen, mandendo, manducando comminuere, auch blos mandere.

Sezwu, *fut. ex.* ſezwal, ſezwati, viele od. alle berufen, convocare: na hody ſezwati.

Sfalcugi, *fut.* owati, compaginare, ſ. falc.

Sformowatel, e, *m.* Bildner, formator, *B.*

Sformugi, owal, owati, bilden, machen, formare, fingere, *B.*

Sgadám, ati, *mor.* ſ. ſwrbjm.

†Sgarmený 3. conjugatus, (Botanik).

Sgednám, *fut.* al, ati, ſ. gednám c).

II. *rec.* ſ-ti ſe, ſgednáwati ſe, ſ. ſcownáwati ſe, ſich vergleichen, übereinkommen, convenire, *Syl.*

Sgednocený 3. *part.* v. folg. ſgednocené kraginy w půln. Ameryce, d. vereinigten ꝛc. *Kram.*

Sgednocugi, owati, folg.

Sgednomyſlnjm ſe, *fut.* il, iti, einmüthig werden, fieri concordes, *B.*

Sgednotjm, *fut.* il, iti, cen, vereinigen, in Anſehung der Geſinnung, od. Abſicht, z. B. d. Menſchen, conciliare; d. Gemüther, conciliare, conjungere.

II. *rec.* ſ-titi ſe, ſich vereinigen, einig werden, conciliari inter se, concordes fieri, consentire.

Sgedu, *fut. ex.* ſgel, ſgeti, herab fahren, z. B. im Wagen ꝛc. devehi.

II. *rec.* ſgeti ſe, zuſammen fahren, (*neutr.*) convehi: 2) zuſammen reiten, convehi equo, od. equis.

Sgewám, *sl.* ati, *fr.* v. ſegi.

Sgezd, u, *m.* Zuſammenkunft, *f.* Congreß, *m.* conventus, conventio, congressio, congressus.

Sgezděný 3. *part.* v. ſgezdjm.

Sgezdilec, lce, *m.* der Reiſende, der viele Reiſen macht, itinerator.

Sgezdilý, ſ. zgezdilý.

Sgezdjm, *fut. ex.* il, iti, befahren, bereiſen, bereiten, peragrare: mnoho ſgezditi; 3) ſgezditi koně, (welmi), ein Pferd ſehr abreiten.

Sgežjm ſe, *fut.* ſ. zgežjm ſe.

Sgjti, ſgit, ſ. ſegdu.

Sgjždjm, -ſe, ěl, ěti ſ. ſgedu, -ſe.

Shádžem, *fut.* shádzati, *sl.* ſ. shdzým.

Shljgjm, *sl.* ſ. ſkljžjm.

Shánená mjra, geſtrichene Maß.

Shánidlo, a, *n.* njmž wrch s mjry shánegi, Strichholz,

Streichbrett, n. radius, hostorium.
Shánjm, ěl, ěti, sl. shááňám, ati, s. sezenu: shánĕti penjze, statek, Geld, Vermögen zusammen scharren, zusammen treiben, - cogere, corradere: autraty, Unkosten erschwingen? D. 2) sl. absledern, beym Kornputzen.
II. rec. shánĕti se, zusammen laufen, concurrere, compelli: před saudcy se shánĕti, a nesnadniti; 2) sl. Muthwillen treiben, hin u. her laufen (vgl. shon); 3) verfolgen, nachsetzen, Jagd machen auf jemand, nachstreben, ferri, in aliquid, insequi, persequi: za nepřáteli se shánĕli, K. shánĕti se po nĕčem.
Shanjm, ĕti, bess. zhanjm.
Shánjwám, al, ati, fr. v. shánjm.
Shánka, y, f. kterau se obilj shánj, Besen, m. zum Absledern; shánka, y, f. Gelause, n.?
Shúzawý 3. z. B. kůň, s. kůň bugný.
Shazugi, owati, s. shodjm.
Shúzým, el, eti, herunter werfen, dejicere; auch abladen vom Wagen; b) absetzen, viele od. einige, z. B. s auřadů, amovere a munere, munus abrogare.
Shladám, - se, fut. ati, sl. s. shledám, - se.
Shljádnem, fut. dnauti, sl. s. shlédnu.
Shlaučený, 3. part. v. folg. zusammen gedrängt, zusammengerückt, confertus; shlaučený šik; -nĕ, adv. gedrängt, schaarweise, confertim, catervatim.
Shlaučjm se, fut. il, iti, s. shluknu se.
Shled, u, m. Rücksicht, f. respectus: shledem toho, rücksichtlich dessen; 2) Herabsehen, n.
Shledám, fut. ex. al, ati, zusammen suchen, conquirere; 2) finden, a) sehen, reperire, invenire, videre, intelligere; b) entdecken, invenire, reperire, deprehendere; c) erfahren, invenire, reperire, comperire; - áwám, al, ati, fr.
II. rec. s-ati se, zusammen kommen, sich versammeln, convenire, congregari; s nĕkým, mit jemand zusammenkommen, convenire cum aliquo, copiam alicujus habere.
Shledánj, n. Zusammenkunft, f. conventus; shledánj mjti s nĕkým, Zusammenkünfte (Rendezvous) mit jemand haben, convenire aliquem; 2) s. shled 2).
Shlédnu, fut. shlédl, shlednauti, besehen, besichtigen, inspicere, contemplari; b) herab sehen, prospectare ex alto, B.
Shljdnu, fut. dl, dnauti, erblicken, vorh.
Shluk, u, m. s. shluknutj.
Shluknu se, fut. ex. shlukl se, shluknauti se, zusammen rücken, (neutr.) besonders v. gehenden od. reitenden Menschen, jungi, conjungi, congredi, coire; 2) zusammen laufen, Auflauf machen, concurrere; 3) jemanden anlaufen, adoriri, B. - nutj, n. verb.
Shlukugi se, owati, vorh.
Shnĕtu, fut. shnĕtl, shnjsti, zusammen kneten, condepsere.
Shnĕtugi, owati, vorh. Vel.
Shnigi, fut. shnil, shnjti, verfaulen, faul werden, putrescere, putrefieri.
Shnilina, y, f. s. shnilost.
Shniloch, a, m. sl. Faulenzer.

Shniloſt, i, *f.* Fäule, Fäulniß, *f.* putredo; putor, auch caries, wenn es d. Morſchheit iſt.

Shnilý 3. faul, in Fäulniß übergangen, putris, putidus.

Shnjzdjm ſe, *fut.* il, iti ſe, ſich einniſten, nidum figere, Jz. 34, 15.

Shodjm, *fut.* il, iti, herabwerfen, dejicere; 2) abſetzen, deturbare: shodil ho s auřadu; shoditi s trůnu, entthronen, throno privare; 3) zuſammen faſſen, zählen, computare: w gednu ſummu shoditi.

II. *rec.* shoditi ſe, ſ. shozugi ſe.

Shodnu ſe, *fut.* dl, dnauti, ſ. shozugi ſe: shodli ſe napoſledy o to, *Kram.*

Sholjm, *fut. ex.* il, iti, abſcheren, tondere, detondere.

Shon, u, *m.* Gelauſe, *n.* concursatio, cursitatio.

Shonkowka, y, *f.* Kornreuter, *n.* ein enges Sieb, subcerniculum.

Shonky, *m. pl. sl.* Abkehricht beym Fruchtputzen.

Shořjm, *fut.* il, iti, verbrennen, (*neutr.*) comburi, cremari, conflagrare.

Showáram ſe, ati, *sl.* ſich beſprechen, colloqui.

Showěnj, *n. verb.* folg.

Showjm, *fut. ex.* ěl, ěti, Geduld, Nachſicht haben, warten, exspectare; - s-jwám, al, ati, *fr.*

Showjwánj, *n. verb.* vorh.

Showorčiwý 3. *sl.* ſ. vmluwný.

Showorjm ſe, iti, *sl.* ſ. ſmluwjm ſe.

Shozenj, *n. verb.* v. shodjm.

Shozugi ſe, owal, owati, übereinkommen, ſich reimen, congruere, convenire; ſ. auch shodnu ſe.

Shrabám, *fut. fr.* ati, ſ. shrábnu.

Shrabugi, owal, owati, folg.

Shrábnu, *fut.* shrábl, nauti, zuſammen rechen (auf einmal) z. B. Heu, pectine colligere, pectine congregare; 2) einſtreichen, Geld, auferre, accipere.

Shrbený 3. *part.* gebückt, inclinatus, incurvatus.

Shrbjm ſe, *fut.* il, iti, en, ſich bücken, inclinari, demitti, incurvari, od. se inclinare, se demittere.

Shrbugi ſe, owal, owati, vorh.

Shřebná klisna, (v. hřjbě), trächtige Stute, equa foeta.

Shřegi, *fut.* shřjl, shřjti, wärmen, erwärmen, calefacere.

II. *rec.* shřjti ſe, ſich wärmen, calescere, calefieri.

Shřjwám, -ſe, ati, ſ. shřegi, -ſe.

Shrnačka, y, *f.* ſ. shánidlo.

Shrnám, al, ati, ſ. shrnu.

Shrnowačka, y, *f.* ſ. shánidlo.

Shrnu, *fut. ex., sl.* shrnjem, ul, auti, zuſammen häufen, zuſammen rollen, congerere; 2) zuſammen rollen, convolvere.

II. *rec.* s-ti ſe, ſich zuſammen rollen, convolvi; 2) zahlreich u. ſchnell zuſammen kommen, zuſammen ſtrömen, confluere: wſſecko ſe to na mau hlawu shrnulo, *Cyr.* 3) zuſammen heurathen; - nutj, *n. verb.*

Shromážděnj, *n.* Verſammlung, a) Zuſammenbringung, congregatio; b) Zuſammenkunft, *f.* congressio, conventus, coetus; auch d. verſammlte Anzahl, z. B. Menſchen ꝛc. coetus, conventus, concilium: shromážděnj ſynodnj, *Com.*

Shromáždjm, *fut.* il, iti, ěn, verſammeln, ſammeln, cogere, colligere, congregare.

II. *rec.* shromážditi ſe, ſich

versammeln, se congregare, congregari, coire.
Shromáždisstě, n. Sammelplatz, m. locus confluxus, *Ryb.*
Shromážditel, e, m. Sammler, collector: Justynyán, práw řjmských shromážditel a rozmnožitel.
Shromáždjwám, ati, s. shromáždjm.
Shromážďowánj, n. Versammeln, Sammeln, congregatio, collectio, corrasio.
Shromážďugi, owati, s. shromáždjm.
Shumplugem, *fut.* owati, *sl.* verderben, corrumpere.
Shusstugi, owal, owati, folg.
Shustjm. *fut. ex.* il, iti, verdichten, verdicken, densare, spissare.
Shustlý 3. dicht, od. dick, (*opp.* dünn, flüßig), densus, spissus.
Shustnu, *fut.* stl, stnauti, dicht, od. dick werden, densescere, spissescere.
Shyb, u, m. Bug, m. flexura, flexus; *pl.* shyby, *sl.* Gelenke.
Shybák, u, m. *sl.* s. zawirák.
Shýbám, al, ati, s. sheybám.
Sjaha, *sl.* s. sáha.
Sjáknem, knauti, *sl.* s. sáknu.
Sjatie, n. *sl.* s. setj.
Sjatný 3. *sl.* d. Saat betreffend, segetalis: sjatná Mara, Mariá Geburt.
Sjeňa, y, f. *sl.* Wagenschuppen, m. currule.
Sjeti se, *ol.* s. stkwěti se.
Skabonjm, *fut.* il, iti, trübe machen, verwirren, conturbare.
Skackám, al, ati, *sl. dim.* v. skákám, kleine Sprünge machen, z. B. wie der Sperling.
Skácým, z. B. stromy, s. kácým.
Skákám, skáči, kal, kati, springen, salire: pobožným neywjc vtrhati, a gako mezy oči skákati, *K.*
Skákanice, f. Springerey, f. saltitatio.
Skákánj, n. Springen, n. saltus.
Skákawý 3. hüpfend, (saltitans);
Skála, y, f. Fels, m. Felsen, m. Hort, m. saxum, rupes, petra; twrdý gako skála, felsenhart; 2) hie u. da *sl.* s. kámen; masná skala, *sl. Göm.* talcum.
Skala, y, f. zwey Schlößer im Bunzl. Kr., hrubá Skala, Großskal, u. malá Skala, Kleinskal.
Skálj, n. (höchstselten skále), *coll.* Felsen, (*pl.*) saxa, rupes, petrae.
Skalice, f. Skalitz, Name der Städte in Ungarn u. Böhmen, Skalitz, Skalicium, Ungrisch-Skalitz, Szakolcza.
Skalka, y, f. *dim.* Felschen, n. saxulum; 2) ein Ort in Prag.
Skalina, y, f. Klippe, f. ein Felsen, scopulus.
Skalnatý 3. felsicht, voller Felsen, saxosus; skalnaté moře, mare Adriaticum, *Haj.*
Skalnj 1. in Felsen wohnend, saxatilis; 2) was im Felsen ist, Felsen-; skalnj twrdost, Felsenhärte.
Skalnjk, a, m. Steinbrecher, m. latomus, lapicida; (Petr Cefas, *K.*)
Skalugem se, owati, *sl. Göm.* spielen, schäkern, ludere.
Skandugi, owal, owati, standiren (Verse), scandere, *Puchm.*
Skapám, skapi, *fut.* pal, pati, verrecken, verderben, mori, interire, s. kapám.
Skartjm, *fut.* il, iti, abkarten, einleiten, lenken, instituere.
II. *rec.* skartiti se, sich verändern, *Lomn.*

Skaumak, ke, *m.* s. skaumatel.
Skaumálek, lka, *m.* Grübler.
Skaumám, al, ati, nachgrübeln, investigare, perscrutari, z. B. rem.
Skaumatel, e, *m.* Forscher, scrutator.
Skaupě, *adv.* karg, parce, tenaciter.
Skaupjm, *fut.* il, iti, zusammen kaufen, coëmere; 2) durch Kargen erwerben, comparcere.
Skaupjm, se, il, iti, kargen, karg seyn, parcum esse, tenacem esse; neskaupiti se, ale dáti; kdo se neskaupj w chlebě, *K.* skaupiti se s swým smjchem, *Cyr.*
Skaupost, i, *f.* Kargheit, *f.* tenacitas.
Skaupý 3. karg, tenax, parcus; skaupý wjc trowj, leniwý wjc chodj, *prov. sl.*
Skaussjm, s. zkaussjm.
Sketa, *ol.* ein Feiger, Memme, Poltron, ignavus, mulier, *Dal.*
Skelřezač, e, *m.* Glasschneider, caelator vitrorum, *R.*
Sklácým, el, eti, s. sklátjm.
Sklad, u, *m.* Niederlage, *f.* Behältniß zum Aufheben, z. B. der Waaren, Magazin, horreum; sklad gazyka, thesaurus linguae, *Com.* 2) (od. skladek), *sl.* s. ostředek, Rain, *m.* u. in der Lyptau, soviel als okrogek 2).
Skladač, e, *m.* überhaupt der etwas zusammen legt; 2) Verfasser, auctor, bess. skladatel; 3) Ablader, deonerator; 4) der etwas zum Aufheben gibt, deponens (*opp.* depositarius); -čka, y, *f.* -rinn, *f.* -trix, -ria.
Skladacý 1. z. B. skladacý stůl, s. skladný.
Skladám, al, ati, setzen, locare: -naděgi w někom, od. w něčem, fiduciam, spem locare, in-; 2) sammeln, auf d. Seite legen, colligere, deponere: poklady sobě w nebi-; 3) verfassen, schreiben, scribere, commentari, fingere: werše, knihy, (*sl.* pjsma) skl.; 4) sinnen, im Sinne führen, Rathschläge fassen, meditari, inire consilium; zlé-tagné rady proti někomu, *B.* 4) wegräumen, beseitigen, amovere: wšecko s cesty skladal, což gim ku překážce bylo, *K.* S. auch složjm.
II. *rec.* sk-ti se, zbjrku činiti, Beyträge machen, symbolas conferre, *Vel.* auch sich zusammen legen, (s někým).
Skladánj, *n. verb.* v. vorh. auch das Verfaßte od. Geschriebene, scriptum, commentarius: nowá skladánj činiti; 2) *ol.* Gedicht, *n.* poëma.
Skládanice, *f.* ein zusammengelegter Kuchen; -čka, y, *f. dim.*
Skládanka, y, *f.* vorh.
Skladaný 3. *part.* v. skladám; sk-ný bál, *sl.* durch Beyträge, veranstalteter Ball.
Skladatel, e, *m.* Verfasser, auctor, scriptor; 2) deponens, bess. skladač 4); 3) Gautscher in der Papiermühle, compositor chartae; -lka, y, *f.* -lkyně, *f.* s. skladačka; Verfasserinn.
Skladek, dku, *m. dim.* v. sklad.
†Skládka, y, *f.* Charade, logogryphus.
Skladnj 1. z. B. skladnj město, Handelsstadt, urbs mercatoria, emporium; skladnj dům, Niederlagshaus, *n.* horreum.
Skladný 3. was sich zusammen legt, plicatilis: skladný stůl, Einlegtisch, *m.*
Sklamám, s. zklamám.

Sklánjm, - se, ěti, s. sklonjm, -se.
Sklapnu, *fut.* pl, pnauti, niederfallen, u. den Ausgang versperren, wenn v. einer Falle d. Rede ist, claudi; 2) fehl schlagen, ad irritum cadere: sklaplo mu, es ist ihm fehl geschlagen.
Sklář, e, *m.* Glasmacher, Glasbrenner, hyalurgus, vitrarius; - řky, y, *f.* - inn, *f.* - ria; řský 3. ꝛc.
Sklátjm, *fut.* il, iti, herab schlagen, herabschütteln, decutere; b) niederbeugen, lähmen, frangere; auch v. der Welt wegraffen.
II. *rec.* sk-iti se, *sl.* herabsinken, fallen, labi, decidere.
Sklaubjm, *fut.* il, iti zusammengliedern, zusammenfügen?
Sklawjm, *fut.* ěti, *sl.* erstarren.
Sklauznu se, *fut.* zl, znauti, glitschen, gleiten, labi.
Sklenář, e, *m* Glaser, fenestrarius; - řka, y, *f.* - inn, *f.* - ria, - řský 3. - řstwj ꝛc. wie bey pekař.
Sklenice, *f.* Glas, *n.* ein gläsernes Geschirr, vas vitreum: picý sklenice od. blos sklenice, Trinkglas, *n.* poculum vitreum, scyphus vitreus; sklen. k wjnu, od. winná skl., Weinglas, scyphus vinarius, auch blos scyphus, wenn vom Weine d. Rede ist; skl. ku piwu, od. piwná skl., Bierglas, *n.* poculum cerevisiarium: skl. řezaná, geschnittenes Glas, vitrum caelatum.
Sklenička, y, *f.* Gläschen, *n.* poccellum.
Sklenićkugi, owal, owati, d. vollen Gläser leeren, pocula siccare, *D.*
Sklenićný 3. z. B. sk-ná bylina, Tag, u. Nacht, St. Peterskraut, helxine, parietaria officinalis, *hung.* falfü, fogolyfü körontó fü, *Lomn.*
†Sklenjk, u, *m.* Glashaus, *n.* plantarum hybernaculum, *Puchm.*
Sklennj 1. s-nj bylina, s. sklenićný.
Sklenisstě, *n.* Mistbeet, Frühbeet, *n.* ?
†Sklenowka, y, *f.* zrostl. scleria.
Sklenu, *fut.* nul, nauti, wölben, fornicare; *B.* kostel, sklenauti dal, *Vel.*
Sklep, a, *m.*, *loc. pl.* jch, Keller, *m.* cella, (cellarium); winný sklep, Weinkeller zum Aufheben, cella vinaria; piwný sk. Bierk. cella cerevisiaria, (*sl.* piwnice); 2) Gewölb, *n.* fornix; *m.* čertůw sklep, *ol.* der Nahme eines Gefängnißes in Prag, *Vel.* 3) *sl.* Kaufmannsgewölb, taberna, fornix; 4) *sl.* Speisekammer, *f.* cella.
Sklepám, *sl.* sklepem, *fut.* al, ati, zusammenklopfen, schlagen; b) zusammenpfuschen; c) někoho, zerprügeln, dedolare.
Sklepař, e, *m.* Kellerknecht, *m.* der im Keller arbeitet, z. B. am Eise.
Sklépek, pku, *m.* Gruft, *m.* crypta: pochowán w sklépku swém, v sw Benedykta, *Vel.*
Sklepenj, sk-ný, *verb.*, *part.* v. folg.
Sklepjm, il, iti, s. sklenu.
Sklepistý 3. *sl.* bogenartig.
Sklepnjk, a, *m.* Kellner, cellarius; - nice, *f.* - inn, *f.* - ria; - jctwj, ꝛc.
Sklepowý 3. den Keller betreffend, z. B. sklepowé okno, Kellerfenster, *n.* fenestra cellae.
Skljčený 3. beklemmt, niedergeschlagen, gebeugt, pressus, fractus; b) geschwächt, verletzt, ge-

lámt, fractus: rakem neb ssla- kem skljčený.
Sklicidlo, u, n. Klemmfutter, Spaltfutter, n. constrictoria theca tornatoris.
Skljčjm, fut. ex. il, iti, čen, zusammen krümmen, beklemmen, incurvare, curvare; s. skljčený.
Sklickugem, s. skluckugem.
Sklicugi, owal, owati, s. skljčjm.
Sklidjm, fut. il, iti, zen, abräumen, wegräumen, tollere, auferre, amovere, amoliri; ze stolu skliditi, den Tisch abräumen vacuefacere mensam; s cesty od. z swěta skliditi někoho, jemand aus dem Wege, aus der Welt schaffen, K. 2) einräumen, hinein räumen, z.B. Waaren, inferre; 3) einerndten, fechsen, colligere, z.B. Früchte, fruges; 4) einfahren, z. B. Getreide, invehere, inferre.
II. rec. sk-ti se, sich auf u. dav. machen, auferre se, Com.
Skljenka, y, f. sl. s. sklenice.
Skljpek, pku, m. dim. ein kleiner Keller, cellula; 2) d. Zelle (der Bienen), cella; 3) bess. sklépek.
†Skljpkowatina, y, f. Zellgewölbe, n. z. B. bey den Pflanzen, tela cellulosa.
Sklizenj, n. verb. v. sklidjm.
Skljzým, el, eti, s. sklidjm.
Skljžjm, fut. ex. il, iti, zusammen leimen, conglutinare, glutine conjungere.
Sklo, a, n. (ol. stklo, v. stkwjti se), Glas, n. Glasmasse. f. vitrum: sklo zwětssugjcý, Vergrößerungsglas, microscopium, R. zapalowacý sklo s. Brenngl. vitrum causticum; sklo na dálku, Ferngl. Fernrohr, n. telescopium; 2) s. okno, Jz. 64, 12.
Sklon, u, m. Fallstrick, m, laqueus, tendicula; 2) der Bug eines Gewölbes, flexus, curvatura.
Skloněnj, n. Beugung, inclinatio.
Sklonjm, fut. ex. il, iti, neigen, beugen, inclinare.
II. rec. s-niti, sich neigen, inclinare se, inclinari: sklánějce se na kolena swá prosýme, Wrat.
Sklonka, y, f. s. sklon, Lomn.
Sklonitedlný 3. biegsam, flexibilis; -nost, i, f. -mkeit, f. -litas.
Sklonitý, 3. abschüßig, declivis; -nost, i, f. -keit, f. -vitas.
Sklońugi, owati, s. sklonjm.
Sklop, u, m. mor. s. wikýř.
Sklopec, pce, m. Iltißfalle, f. decipula viverraria; 2) mor. Dachfenster, n. fenestra tecti.
Sklopjm, fut. ex. il, iti, nieder schlagen, herablassen, niedersenken, z. B. d. Augen, den Kopf rc. demittere, dejicere; 2) herab hangen lassen, z. B. d. Ohren, demittere.
Sklopugi, owal, owati, vorh.
Skluckugem f. owati, sl. Ausflüchte gemacht haben.
Sklúdjm, sl. s. sklidjm.
Sklumený 3. z. B. stareček, sl. Nitr. s. shrbený.
Sklznu se, s. poklznu se.
Skoba, y, f. Klammer, f. Krampe, f. epigrus, retinaculum; skobau sepnauti, spjnati, klammern, constringere; 2) Klinkeisen, n. Einfall der Klinge, obicis versatilis receptaculum (selten); 3) Schlußhaken, m. im Schloße, pessuli fibula; pl. skoby, Sattelbogen?
Skobla, y, f. folg.
Skoblice, f. Schabe, f. des Faßbinders, manubriata radula.
Skoč, imper. v. skočjm.

Skočcowý 3. z. B. sk-wý strůmek, s. skočec wětssj.

Skočec, čce, m. Springer, der springt, saliens, saltator, *Syl.* 2) skočec wětssj, Wunderbaum, m. ricinus; menssj sk. s. nedotyka; 3) skočec indycký, tanzender Schildklee, hedysarum gyrans, *Linn.*

Skočjm, *fut. ex.* il, iti, springen, einen Sprung thun, salire, saltum dare, saltum facere: na twrdo byloby nám skočiti, wir müßten in eine harte Nuß beißen, est res ardua, gravis, difficilis; pohaněnj s nimi snássetí, zdá se gim na twrdo skočiti, *K.* skoč oko nebo zub, *prov.* friß Vogel od. stirb!

Skočka, y, *f. sl.* ein leichtes Mädchen (scherzw.)

Skočná, é, *f.* ein böhmischer Tanz bey dem man springt u. hüpft.

Skok, u, *m.* Sprung, *m.* saltus: skokem, *adv.* springend, in Sprung, schnell: wždy skokem ke mně přigde, *Cyr.* w skok, jähling, eilig, confestim, cito: pogednau a gako w skok padla monarchye, *Vel.* hned w skok to včinil, *Cyr.*

Skokan, a, *m.* Frosch, *m.* rana.

Skokem, s. unter skok.

Skolenj, n. Belfern, n. eines Fuchses, gannitus; 2) bess. zkolenj.

Skoljm, il, iti, belfern, v. Füchsen, gannire; 2) vom Jagdhunde, wenn er dem Wild nachjagt u. bellt, latrare, gannire; 3) bess. zkoljm.

†Skolopka, y, *f.* zrostl. Scolopia.

Skolowadlo, *n.* Zk-lo, Schlachtbank, *f.* mensa lanionis, *R.*

Skonám, *fut.* al, ati, enden, endigen, finire; dahin sterben, sein Leben enden, obire, mori; -áwám, al, ati, *fr.*

II. *rec.* skonati se, sich endigen, (enden), finiri, terminari; Ende nehmen, finem capere; v. Worten, exire, terminari.

Skonánj *n.* Endigung, Endung, *f.* a) Endigen, *n.* Vollendung, *f.* terminatio; Ende, *n.* finis; skonánj swěta, Ende der Welt, finis mundi; b) eines Wortes, exitus, terminatio; 2) Sterben, *n.* mors.

Skončenj, *n.* Ausgang, *m.* a) der Erfolg einer Handlung, exitus; b) Ende *n.* z. B. des Jahres rc. exitus, finis.

Skončjm, *fut. ex.* il, iti, enden, endigen, finire; ein Ende machen, finem facere (constituere) rei; vollenden, zu Stande bringen, absolvere, perficere, ad finem perducere.

II. *rec.* skončiti se, sich endigen, (enden), finiri, terminari; Ende nehmen, finem capere.

Skončugi se, owati, vorh.

Skoncugi, owal, owati, ausmachen, endigen, finire, finem facere rei, absolvere, conficere: při rozeznáwali, skoncowali, *K.*

Skopám, *fut.* al, ati, abgraben, durch Graben wegschaffen, z. B. einen Hügel rc. fodiendo tollere; -áwám, al, ati, *freq.*

Skopec, pce, *m.* Schöps, Hammel, *m.* vervex,

Skopjk, *a, m.* Hammellamm, *n.* agnus vervecinus.

Skopjm, il, iti, verschneiden, hammeln, agnos castrare.

†Skopolka, y, *f.* zrost. Scolopia.

Skopowice, *f.* Hammelsell, *n.* pellis vervecina.

Skopowina, y, f. Schöpsenfleisch, n. caro vervecina.
Skopowý 3. vom Schöpse, od. v. Schöpsen, vervecinus; skopowé maso, vorh. sk-wá pečeně, Schöpsenbraten, m assum vervecinum.
Skorám, fut. al, ati, verharschen, Kruste bekommen, crustam ducere.
Skořice, f. Zimmet, n. Zimmetrinde, f. cinnamum.
†Skořičnjk, u, m. zrostlina, cinnamomum.
Skořicowý 3. aus od. v. Zimmet, cinnameus; skořicowé dřewo, Zimmetholz, n. lignum cinnameum od. xylocinnamomum.
Skoro, adv. beynahe, fast, poene, fere, propemodum; 2) ol. & sl. (auch Ps. 42, 3. 41, 6), für brzy, bald, in kurzem, mox.
Skorocel, e, m. ze skoro celj, hogj, s. gitrocel, Wegerich, m. plantago, (aliis anchusa), hung. atraczél.
Skorý 3. sl. s. raný: sk-é owoce.
Skostlý 3. knochig, z. B. ruky, osseus.
Skosým, fut. yti, s. pokosým.
Skot, u, m. (ol. &) russ. Vieh, Rindvieh, n. 1 Sam. 16, 19. 2) eine Anzahl od. Heerde großen Viehes, armentum.
Skotáček, čka, m. dim. v. skoták.
Skotáčjm, il, iti, Kuhhirt seyn; 2) treiben, (lermen), wie d. Kuhhirten, tumultuari, sicut pastores vaccarum: weselé skotáčenj, Neg. 3) grobe Streiche thun.
Skotáčiwý 3. lustig, spielend, lermend.
Skotáčka, y, f. d. das Rindvieh auf d. Weide treibt u. daselbst hütet, femina armentum pascens.
Skoták, a, m. Kuhhirt, Ochsenhirt, m. pastor vaccarum, armentarius.
Skotě, ěte, n. obs. s. dobytče.
†Skotka, y, f. zrostl. Scotia.
Skotná owce, trächtiges Schaf.
†Skotowod, a, m, Nomad?
Skowám, skugi, fut. owal, owati, zusammen schmieden, jungere cudendo; 2) durch Schmieden verfertigen, cudere, B. trop. něco zlého skowati, anzetteln, aliquid mali machinari, struere; 3) ins Werk setzen, effectui dare: co sdeymali, to skowali; 4) sl. s. schowám, skrygi.
Skrácenj, n. Abkürzung, einer Sache, circumscriptio, contractio rei od. verborum; skrácenj slow, Abkürzung der Worte, Abbreviatur, f. compendium scribendi; 2) Abbruch, m. Noth, Beschwerlichkeit, f. Kummer, m. deminutio, detrimentum, molestia.
Skrádám se, al, dati se, folg.
Skradu se, fut. ex. skradl, skrásti se, sich dav. schleichen, clam abire.
Skragugi, owal, owati, zuschneiden (Kleider), secare ad formulam.
Skrápjm, ěl, ěti, iterat. v. skropjm: skrápěgjcý zemi deštowé, B.
Skrátjm, fut. il, iti, cen, abkürzen, etwas, decurtare, circumcidere, contrahere, aliquid brevius reddere; slowa skrátiti, Wörter abkürzen, verba contrahere, decurtare, per compendia scribere.
†Skraucenec, nce, m. zrostl. helicteres.

Skraucený 3. *partic. pass.* v. skrautjm: skraucený čerwec, *B.*.
Skraussenj, *n.* Reue, Bereuung, *f.* poenitentia.
Skraussený, 3. reuig, poenitens; -ně, *adv.* mit Reue, bereuend, poenitenter; -nost, i, *f.* s. skraussenj.
Skrbec, bce, *m.* Geizhals, Kalmäuser, sordidus; -ctwj, *n.* Kalmäuserey, *f.* sordities.
Skrbjm se, il, iti, s. skaupjm se.
Skrblice, *f.* eine Karge, sordida.
Skrbljk, *a*, *m.* s. skrbec.
Skrbljm, iti, s. skrbjm se, *D.*
Skrbný 3. karg, tenax, parcus; u. gegen andere, malignus; -ně, *adv.* parce, tenaciter, maligne; -nost, i, *f.* tenacitas, -guitas.
Skrček, čka, *m* ein kleines, zusammengekrümmtes Männchen, vescus; *hung.* karcsú ember; s. zasskudlý.
Skrček, čku, *m.* Kröpel, Kropf, *m.* *D.*
Skrčjm, *fut.* il, iti, zusammen ziehen, zusammen krümmen, z. B. d. Stirne, ein Glied, rc. contrahere.
II. *rec.* skrčiti se, zusammen kriechen, einkriechen, kleiner werden, minui; 2) sich krümmen, schmiegen, colligere, incurvare se, Jz. 28, 20. Saud. 6, 27.
Skrčugi, owal, owati, vorh.
Skreček, sskreček, čka, *m.* Hamster, *m.* cricetus.
Skremenice, *f.* *mor.* s. kremen.
Skrepenjm, *fut.* ěl, ěti, *sl.* erstarren, vor Kälte, rigescere.
Skreysse u. skrýš, e, *f.* Schlupfwinkel, *m.* latebra; 2) Schrank, *m.* scrinium, armarium; 3) heimlicher Ort, Kammer, *f.* latibulum; 4) Verbergung, Jz. 4, 6; 5) podzemnj skreysse, Gruft, Grotte, *f.* specus, antrum, crypta.
Skreysska, y, *f.* *dim.* v. vorh.
Skreywám, ati, s. skrýwám.
Skřipec, pce, *m.* s. sskřipec.
Skrjpky, *pl.* *ol.* Folter, vorh.
Skrjtek, tka, *m.* *ol.* titinillus, *D.*
Skřiwjm, *fut.* il, iti, krümmen, curvare.
Skrocenj, *n.* *verb.* v. skrotjm.
Skrocugi, owal, owati, s. skrotjm.
Skrogek, gku, *m.* Anschnitt, *m.* das erste Stück v. etwas, z. B. vom Brode.
Skrogjm, *fut.* *ex.* il, iti, abschneiden, mit dem Messer, amputare, desecare, abscindere, resecare; 2) anbrechen, anschneiden, z. B. ein Brod, incidere, aperire.
Skropjm, *fut.* *ex.* il, iti besprengen, benetzen, spargere, adspergere, conspergere; skropený kůň, gesprenkeltes Pferd, equus guttatus, *Vel.*
Skrotjm, *fut.* il, iti, cen, bezähmen, a) Thiere, bändigen, domare, coërcere; frenare; b) Menschen, Begierden rc. domare, coërcere frenare, reprimere, auch vincere, z. B. se, animum suum, cupiditates; c) stillen, besänftigen, placare, *Ps.* 66, 8.
Skrotitel, e, *m.* Bezähmer, domitor.
Skrotlý 3. zahm, kirre, bändig, domatus, cicur.
Skrotnu, *fut.* skrotl, skrotnauti, zahm werden, mansvescere, mansvefieri, cicurem fieri.
Skrownjčce, *dim.* v. skrowně.
Skrownický 3. *dim.* v. skrowný, sehr klein, sparsam rc.

†Skrownokwět, u, *m.* zrostlina, tricycla.

Skrowný 3. klein, nicht groß, a) z. B. Mensch, Ort, Buch, parvus; b) gering, exilis; 2) sparsam, nicht verschwenderisch, parcus; β) gering, klein, z. B. Mahlzeit ꝛc. parcus; -ně, *adv.* sparsam, nicht verschwenderisch, mit Mäßigung, parce; -nost, i, *f.* Kleinheit, z. B. des Ortes, der Sache, parvitas; 2) Sparsamkeit, *f.* parsimonia.

Skrsnu, (strsnem). sl, snautl, *sl.* s. zniknu, wystytnu se.

Skrygi, *fut. ex.* yl, yti, *imper.* strey, (*sl.* stry), verbergen, a) verstecken, abscondere, occulere, occultare, celare; b) verhehlen, occultare, abscondere, tegere, celare.

II. *rec.* sk-ti se, sich verbergen, sich verstecken, se abscondere, od. abscondi &c.

Skrýsse, s. skreysse, *B.*

†Skrytěnka, y, *f.* zrostl., crypsis.

Skrytj, *n.* Verstecken, absconsio.

Skrýwám, -se, al, ati, s. skrygi, -se: skrýwati se s něčjm, etwas verbergen, *K.* -ánj, *n. verb.*

Skryto, a, *n.* Verborgenheit, *f.* occultum; w skrytě, in der Verborgenheit, ingeheim, in oculto, *B.*

Skrytý 3. *part.* v. skrygi, verborgen; -tost, i *f. subst.*; der versteckte Grund, arcanum, *Ps.* 44, 22.

Skrze, skrz, *praep. reg. acc.* durch, per: skrze oheň woditi; skrz weskrz, durch u. durch, per totum, plane; 2) mit, vermittelst: skrze oheň odpowědjti, -beneficio ignis; město skrze wálky gest zplundrowané a pobořené; bratra skrze penjze od lakomých barbarů wymocy; 3) wegen, propter: musý skrze to mnoho trpěti; skrze pracowitost swau se lidem ljbiti; skrze to gsem přissel, *sl.* deswegen kam ich, ea de causa veni.

Skučjm, el, eti, schreyen, kreischen, winseln, v. Hunden, den Neuntödtern, (*sl.* uneigentl. auch v. Menschen), quiritari.

Skučko, a, *m. sl.* s. skrbec.

Skugi, skul, u. skowal, skauti, u. skowati, s. skowám.

Skuhrám, skuhru, hral, hrati, kreischen, wehklagen, klagen, jammern, conqueri: skuhrati, *K.* (*in textu*: nebezbedně wolati)

Skuhrawý 3. kreischend, klagend, querulosus.

Skula, y, *f. obs.* s. skulina.

Skuljm se, *fut.* il, iti, herabwälzen, herabrollen, devolvi: dolů se skulil helm, *Cyr.*

Skulina, y, *f.* Ritz, *m.* rima; nka, y, *f. dim.* Ritzchen, *n.* rimula.

Skupec, pce, *m.* Karger, tenax, sordidus.

Skupkyně, *f.* ein karges Frauenzimmer, tenax, parca.

Skupowač, e, *m.* -čka, *f.* folg.

Skupowatel, e, *m.* Zusammenkäufer, *m.* coëmtor; -kyně, *f.* -inn, *f.* -trix.

Skupugi, owati, s. skaupjm 1).

Skůro, s. skoro.

†Skussba, y, *f.* Examen?

Skussenj, skusým ꝛc. s. zkussenj ꝛc.

Skutečnjk, a, *m.* der da glaubet, durch Werke selig zu werden, (osprawedlněnj dogjti), *K.*; Essäer?

Skutečný 3. wirklich, verus; 2) skutečný hřjch, wirkliche Sünde, actuale peccatum; -čně, *adv.* vere, sane, re, re ipsa, re vera; skutečnost, i, *f.* Wirklichkeit, insgem. realitas, existentia? od možnosti na skutečnos

zawjrka činiti se nemůže, *Pawlowsky*.

Skutek, tku, *m.*(vom *obs.* skutiti, i. e. vdělati), That, *f.* a) jede Handlung, facinus, factum, res; b) Wirklichkeit, *f.* res; skutkem, w skutku, in der That, wirklich, re, re vera, vere; 2) Werk, *n.* Handlung, opus, facinus, factum; skutkowé dobřj, gute Werke, bona opera; skutky milosrdné, gute Werke, opera charitatis; skutek hned se stal, *B.* skutek vtek, *prov.* das Werk blieb weg, nur Worte bleiben zurück.

Skutjm, *obs.* für vdělám.

Skwostný 3. (stkwostný, v. stkwjti se), herrlich, prächtig, kostbar, köstlich, z. B. Haus, *n.* Speise, *f.* rc. splendidus, magnificus, lautus; luxuriosus; -ně *adv.*-de, - ce, -te; -se; -nost, i, *f.* Pracht, *f.* magnificentia, splendor, lautitia; b) Luxus, luxus, *Com.* skwostný žiwot wésti, *K.*

Skydnu, - se, herab rc. s. kydám.

Skyt, u, *m.* znik, Entstehen, *n.* Gedeihen, *n.* ortus, successus: nemá to žádného ani zniku, ani skytu, es wird nichts daraus, will nicht gedeihen.

Skytnu, *fut. ex.* tl, tnauti, s. zniknu, (vgl. wyskytnu se rc); - nutj, *n. verb.* aby se na skytnutj něčeho smyslu geho překážka nestala, *K.*

Skywa, y, *f.* Schnitte (Brod), *f.* segmentum, quadra; - wka, y, *f. dim.* Schnittchen, *n.* segmentum, quadrula.

Slabika, y, *f.* Sylbe, *f.* syllaba.

Slabikář, e, *m.* Abcbuch, Buchstabirbüchlein, Namenbüchlein, libellus alphabetarius, alphabetarium.

Slabikugi, owal, owati, buchstabiren, verba syllabatim efferre, (syllabizare), *Syl.*

Slabjm, il, iti, schwächen, debilitare, laxare; 2) s. popustjm 1).

Slabina, y, *f.* d. Weichen an der Seite des Körpers, hypochondria, inguina, *plur.*

Slabizna, y, *f.* vorh.

Slabnu, bl, u. slabnul, slabnauti, schwach, kraftlos werden, elanguescere, deficere viribus.

Slabo, *adv. sl.* schwach, infirme; 2) lockricht, laxe: slabo vwázati; 3) wenig, nicht stark, lente: slabo ho vdeřil.

Slabý 3. schwach, nicht stark, an Kräften, infirmus, invalidus, imbecillis; b) dünn, tenuis; c) geringe, klein, nicht sonderlich, tenuis, levis; - bě, *adv.* infirme, invalide; β) dünn, tenuiter; γ) geringe, tenuiter, leviter.

Sláček, čku, *m. dim.* v. slák.

Slačjm, (od. viell. sladčjm), il, iti, na něco, (*sl. Nitr. & mor.*) verlangen, erpicht seyn auf etwas, appetere, cupidum esse.

Sláčnice, *f.* Zimmer, wo man sich auszieht, z. B. im Baade, (vorgeschlagen v. *D.* statt des schlecht gebildeten swlačebna des Rosa.

Slad, u, *m.* Malz, far, tostum, polenta: pssenični slad, *Vel.*

Sladátko, a, *n.* Süßapfel, Honigapfel, *m.* pomum dulce.

Sladce, *adv.* süß, dulciter, suaviter.

Sládek, dka, *m.* Brauer, Braumeister, coctor, braxator.

†Sladěnec, nce, *m.* zrostl., glycine.

Sladič, e, *m. sl.* s. osladič.

Sladice, *f.* zuckersüße Birn.

Sladjm, il, iti, versüßen, reddere dulcem, facere dulcem.

II. *impers. cum dat. pers.* ſladj ſe mu, *sl.* z. B. mluwiti, er hat Luſt zu ſprechen.

Sladko, *sl.* ſ. ſladce.

Sladkáhořká, ſ. hořkáſladká.

†Sladkoměſtka, y, *f.* zroſtlina, epimedium.

†Sladkoplod, u, *m.* zroſtlina, glycosmis.

Sládkowá, é, *f.* Bräuerinn, insgemein braxatorissa.

Sladký 3. *comp.* ſladſſj, *superl.* neyſladſſj, ſüß, dulcis, suavis; ſladký koren, ſ. lékořice, *Vel.* ſladká mak. hie u. da *sl.* d. rechte Mutter; ſladké chraſti, *sl.* ſ. aurocky; - koſt, i, *f.* Süßigkeit, *f.* dulcedo, svavitas; 2) Annehmlichkeit, Lieblichkeit, Gefälligkeit, svavitas: lidi wztekle ſladkoſtj otcowſkau krotili a naprawowali.

Sladnu, ſladl, ſladnauti, ſüß werden, dulcescere; 2) wohl, ſüß ſchmecken: ſladlo gim modlářſtwj, *K.*

Sladomel, a, *m.* ein Geſell des Braumeiſters, welcher das Malzmahlen beſorgt.

Sladoſt, i, *f. sl.* ſ. ſladkoſt.

Sladowna, y, *f.* Malzhaus, *n.* Malzdorre.

Sladownjk, a, *m.* der das Bierbrauen verſteht, u. verrichtet; - nický 3. zum Bierbrauen gehörig; ſladownické řemeſlo, Bierbrauerey, *f.* ars coquendi cerevisiam; ſladownický towaryš, Brauergeſell.

Sladowý 3. Malz-, ſladowé pálené.

Sladuſſký 3. *sl. dim.* ſehr ſüß.

Slahnem, nauti, *sl.* ſ. ſlehnu.

Slák, *mor. & sl. Nitr.* richtiger ſwlak, ſ. ſmyčec, (auch ſwlaček)

Sláma, y, *f.* Stroh, *n.* stramen, stramentum: to nenj ſeno, ani ſláma, ani bjlé, ani černé, *prov. Syr.* das iſt weder weiß, noch ſchwarz, weder gehauen, noch geſtochen.

Slaměnec, nce, *m.* Strohpolſter, *n.* pulvinar stramineum; b) Strohhut, pileus stramineus.

Slaměnjk, u, *m. sl.* ſtrohernes Körbchen, in welches man beym Backen den Brodteig legt.

Slaměnka, y, *f.* Strohteller, orbis stramineus; 2) *sl.* beſſ. ſlaměnjk.

Slaměnný 3. ſtrohern, stramineus, stramenticius; - nný chléb, Strohbrod, *n.* ſ. Týden. 1817. S. 204. ſlaměnný teſák, ein ſchwacher Beweisgrund.

Slamnice, (ſlaměnice), *f.* ſ. poſlamka 1).

Slamotrus, a, *m.* ein grober Bauer, *D.* ein Strohkerl v. Menſchen, (Schimpfnahme).

Slanec, nce, *m.* ſ. ſolnář.

Slaneček, čka, *m.* ſ. ſlanec, Häring.

Slanička, y, *f. sl.* ſ. ſlánka.

Slanina, y, *f. sl.* (richtiger als *boh.* ſlaniny, *pl.*) Speck, *m.* lardum, laridum.

Slaninář, e, *m.* Speckaushauer beym Wallfiſchfang, Zlaſ. Čeſký.

Slánka, y, *f.* Salzfaß, *n.* Salzmeſte, *f.* salinum.

Sláno, (ſlán), für poſláno, *Vel.*

Slanoſt, i, *f.* Salzigkeit, *f.* salsedo, salsitudo.

Slanſko, a, *n. ol.* der geweſene Schlaner Kreis in Böhmen.

Slaný 3. geſalzen, salsus; Salz-; ſlaný důl, od. ſtudnice, Salzgrube, *f.* salina.

Sláti, für poſlati, (v. *obs.* ſſli).

Slatina, y, *f.* das Salzige, salsugo; b) ſalpeterſalziges Waſſer, aqua salsa a nitro; c) ſalpeterſalziger (unfruchtbarer)

Boden, terra salsuginosa, sterilis; d) der Nahme zweyer Marktflecken in Ungarn.

Slatinný 3. salzig, salsus, salsuginosus: slatinná země, terra salsuginosa, sterilis, *B.* slatinná woda.

Slaučjm, *fut.* il, iti, vereinigen, verbinden, conjungere: s dušſj se slaučil, *K.*

Slaudjm, *fut.* il, iti, verführen, verleiten, inducere: dal se slauditi a swesti, *Vel.*

Slauha, y, *m.* s. sluha.

Slaup, u, *m.* Säule, *f.* columna; pamětnj slaup, Denksäule, etwa statua memorialis, monimentum; slaup sláwy, Ehrensäule, statua; slaup s rukami na rozcestj, Armsäule, Wegsäule, columna brachiata; obrazy a slaupy na rozcestj lépali, *K.* slaup na stánj, d. Stange, woran man im Stalle d. Pferde bindet, vacerra, *Vel. N.*

Slaupček, ečku, *m. dim.* Säulchen, *n.* columella; 2) Stengelchen an den Gewächsen, cauliculus, scapus, stilus.

Slaupek, pku, *m.* vorh. 1), 2); b) Wachsstock, *m.* etwa glomus cereum.

†Slaupen, u, *m.* zrostl., podoria.

†Slaupenec, nce, *m.* zrostlina, epistylium.

†Slaupěnka, y, *f.* zr., stylidium.

Slaupjm, *fut.* il, iti, abschälen, abnehmen, decorticare, *Tob.* 3, 25. II. *rec.* slaupiti se, abschälen, (*neutr.*) decorticari.

Slaut, slauti, s. slowu.

Slaužjcý, ýho, *m.*, *sl.* mládenec, Bedienter, Diener, famulus, minister.

Slaužjm, il, iti, dienen, a) ein Bedienter, Sklav, Magd ꝛc. seyn, servire, z. B. v někoho, bey jemand, apud aliquem, od. alicui; za djwku slaužiti, als Dienstmagd dienen, ancillari; b) einen Dienst erweisen, operam dare, dicare, alicui operam dare, dienen, Dienste thun, bey jemand, z. B. für Geld, aus Gefälligkeit; mohu, od. smjm Gim tjm slaužit? kann, od. darf ich Ihnen damit dienen, aufwarten? als Soldat dienen, stipendia facere, merere; k stolu slaužiti, bey Tische aufwarten, ministrare (cibos &c.) *Vel.* mſſi slaužiti, Messe halten, sacrum (missae) celebrare; křtem sw. má se slaužiti wodau; swátostj welebnau pod obogj slaužiti; z kusu chleba slaužiti, schmarotzen, parasitum esse, *Syl.* c) dienlich, beförderlich seyn; čas slaužj, tempus favet, fert; ať slaužj k zdrawj! wohlbekommen! conducat! bezbožným ſſtěstj slaužj, *K.* to slaužj k stálosti, facit ad constantiam; gak zdrawj slaužj? *sl.* wie ist das Befinden? quomodo vales? někoho klobaukem slaužiti, *sl.* mit entblößtem Haupte vor jemand stehen; -jwám, al, ati, *fr.*

Slaužnj, jho, *m.* *sl.* Stuhlrichter, judex nobilium, (Judlium), *hung.* szolgabíró.

Slaužnodworský, ého, *m.* vorh.

Sláw, a, *m.* *pl.* Sláwi, Slawe, *m.* Winde, *m.* Slavus: Sláwy aneb Windy, *Vel.* Sláwi w klášteře Slowanském w Praze, *Id.*

Sláwa, y, *f.* Ruhm, *m.* gloria, claritas, celebritas; 2) Herrlichkeit, splendor, magnificentia: s welikau pompau a slawau obřezané, *Vel.*

Slawěna, y, *f.* ein Weibsnahme?
Slawjček, čka, *m. dim.* folg.
Slawjk, a, *m.* Nachtigall, *f.* luscinia, luscinius, od. motacilla luscinius, *Linn.* hornj slaw., Waldnachtigall, sylvia luscinia, sl. hágný, Sproßer, od. Au-Nachtigall, sylvia philomela.
Slawjm, il, iti, feyern, feyerlich begehen, celebrare: tryumf slawil nad nimi, *B.* den wýročně swěcen a slawen, *Vel.* slawj wečeři P. cýrkew, Kroc. 2) verherrlichen, loben, lobpreisen, rühmen, praedicare, collaudare, efferre, *B.*
Sláwka, y, Hohe v. Stand, Geist.
Slawně, *adv.* ruhmvoll, rühmlich, gloriose; 2) herrlich, magnifice, splendide; 3) feyerlich, solenniter: to mu slawně připowěděl.
Slawnost, i, *f.* Rühmlichkeit, ruhmvolle Beschaffenheit, gloriosa ratio, gloriositas; 2) Feyerlichkeit, Fest, *n.* solenne, solennitas, festum, Luk. 21, 1. tyto solennitates, t. g. slawnosti při kšaftjch ic. Pr. slawnost a zgewné wálky oznámenj, solennitas belli indicendi, *Vel.* nenadalé slawnosti, k. p. w čas dobré nowiny, Pr. den slawnosti, s. im folg. den slawný.
Slawný 3. rühmlich, ruhmvoll, glorreich, gloriosus, celebris: Nylus potok slawný, *K.* 2) herrlich, magnificus, splendidus: forma nebe na pohleděnj slawná, *B.* obor swěta slawných, *Com.* wysoce slawný, hochlöblich, excelsus: wysoce slawného c. k. wogenského generálkomanda, *Kram.* 3) feyerlich, solennis; den slawný, feyerlicher Tag, auch Ehrentag, dies solennis: slawná procesý; slawný průwod, pompa, *Syl.*
Slawoš, e, *m.* ein Mannsname.
†Slawozpěw, u, *m.* Ode, *f.* oda, *Sedlaček.*
Slečenje, *n. sl.* ein Anzug Wäsche: mám dwoge slečenje ssat.
Slečinka, y, *f. dim.* folg.
Slečna, y, *f.* (verkürzt aus sslechtičná), Fräulein, *n.* virgo nobilis, insgem. domicella: Milost slečny.
Sled, u, *m.* Fährte, Spur, *f.* vestigium: po sledu gjti, *Syl.* 2) Häring (?)
Sledám, *ol.* s. sspehugi.
Slédjm, il, iti, *sl.* s. sljdjm, (daher následugi ic.)
†Sledopis, u, *m.* Grundriß, *m.* ichnographia.
Slegi, *fut. ex.* slil, sljti, *part.* slit, zusammen gießen, confundere; 2) abgießen, a) etwas v. etwas, z. B. Brühe vom Fleische ic. defundere; b) durch Gießen abbilden, effingere; 3) zusammen schmelzen, conflare, flando jungere, colliquefacere; 4) begießen, anschütten, perfundere: nečistotau ssaty mu slil, Pr. slit gest z domu, Pr.
II. *rec.* sljti se, zusammen fließen, z. B. Blattern, fluere; b) zusammen schmelzen, liquefieri: když wěže hořela, zwonowé se slili, *Vel.* c) herab fließen, strömen: zázračný přjwal se slil, *Vel.*
Sléhám, s. zljhám, beschlafen.
Sléhám se, al. ati, sich senken, sidere, desidere.
Slehnu, *fut.* slehla, slehnauti, niederkommen, gebähren, kindeln, parere, partum edere; synem slehla, s. gebahr einen

Sohn; tegně slehnauti, ablegen, *D.* slehnutj, *n. verb.*

II. *rec.* sl-ti se, s. sléhám se.

Slémě, u. slemeno, *a, n.* na wrchu střechy, Grathsparren, *m.* cantherius, telamon superior; *croat.* szleme; (krokewnice, telamon inferior).

Slepačky, slepjačky, *adv. sl.* clausis oculis.

Slepák, *a, m.* s. slepec; 2) Blindschleiche? s. slepeyš.

Slepě, *adv.* blindlings, a) mit verschloßenen Augen, coece, sine oculorum usu; b) ohne Überlegung u. Wahl, caece, temere.

Slepcy, u. sleptám, tal, tati, s. chlemtám; 2) schlucken, verschlingen, deglutire, *Huss*: slepcýce gako zwěř tělo Krystowo.

Slepec, pce, *m.* Blinder, coecus; 2) Verblendeter, mit Blindheit geschlagener, obcaecatus.

Slepenj, *n.* Zusammenleimung, Zusammenklebung; b) Gemächt, *n.* figmentum: zná slepenj náše; 3) Blenden, *n.* obcaecatio.

Slepeyš, *e, m.* Blindschleiche, *f.* caecilia.

Slepičák, *a, m.* Hühnergeyer, *m.* Hühnerweihe, vultur albicans, *Klein*, falco aeruginosus, *Linn.*

Slepice, *f.* Henne, *f.* gallina; *pl.* slepice, Hühner; slepice nosná, Leghenne, *f.* gallina ovipara, adriana; sl. kropenatá, Perlhuhn, *n.* numida meleagris (idis), *f. Linn.* s. auch kwočna.

Slepičj 1. d. Hühner betreffend, gallinaceus, gallinarius; slepičj trus, Hühnermist, *m.* stercus gallinaceum; sl. hnjzdo, Hühnernest, *n.* nidus gallinarius; sl. bidlo, Hühnerstange, *f.* pertica gallinaria.

Slepička, *y, f. dim.* kleine Henne, Hünchen, *n.* gallinula; - dář, řka, *y, f.* Hühnerhändler, -inn, s. krosnář.

Slepičnjk, *a, m.* Hühnerwärter, *m.* gallinarius, *R.*

Slepjm, *praes.* il, iti, blenden, caecare.

Slepjm, *fut.* il, iti, en, überhaupt zusammenfügen mit Leim, Schusterkleister, Pech, u. drgl. zusammenleimen, zusammenpappen, conglutinare; 2) z hliny ꝛc., bilden, fingere.

Slépka, *y, f. sl.* s. slepice.

Slepnu, *fut.* slepl, slepnauti, blind werden, caecum fieri.

Slepota, *y, f.* Blindheit, *f.* caecitas; slepotau porazyti, s. oslepjm, *Syl.*

Sleptám, s. slepcy.

Slepugi, owati, s. slepjm, *fut.*

Slepý 3. *comp.* slepěgšj, *B.* blind, caecus; slepý k nešťěstj swému blind gegen sein Unglück; slepá bába, s. mžjtek; 2) unbestimmt, indefinitus, incertus (indeterminatus): slepá odpowěd a negistá zpráwa, *Vel.* s. auch ortel; slepý mustruňk nenadále držeti? *Vel.* 3) slepé okno, *sl.* ein zugemauertes Fenster.

Slétám, (sljtám), *fut.* al, ati, fliegend besuchen, alles od. einiges, volare, ad-, volando peragrare: sljtá wšecko sličné kwjtj.

II. *rec.* slétati se, s. sletěti se.

Sletjm, *fut. ex.* ěl, ěti, herabfliegen, devolare.

II. *rec.* sletěti se, zusammen fliegen, convolare.

Slètnu, *fut.* tl, tnauti, vorh.

Slewač, *e, m.* litec, Gießer, Bildgießer, *m.* fusor, toreuta, ae, *m.* torentes, ae, *m.* - stwj, *m.* Gießkunst, *f.* ars fusoria, *D.*

Slewacý 1. Gieß-, fusorius: slewacý lzjce, Gießkelle, *f.* trulla fusoria, ligula fusoria.

Slewák, u, *m.* Milchnapf, *m.* Milchasch, *m.* sinum.

Slewám, al, ati, s. slegi: slewané a ryté obrazy, *Vel.*

II. *rec.* slewati se, s. slegi, sljti se; potem se slewati, vom Schweiße triefen, sudore manare, *Syl.*

Slewek, wku, *m.* co se slewj, Nachlaß, *m.* das Nachgelassene, remissum, *Vel.*

Slewjm, *fut. ex.* il, iti, nachlaßen, remittere.

Slewky, ů, *m. plur.* richtiger als sliwky, d. zusammen gegossenen Überbleibsel, z. B. v. Bier.

Slewugi, owal, owati, vorh.

Slewuňk, u, *m.* bess. slewek.

Sleychám, s. slýchám.

Sleychávám, s. slýchávám.

Sleywám, bess. slewám.

Slez, u, *m.* Pappel, Malve, *f.* od. Pappelkraut, *n.* malva; slez wysoký, Eibisch, Eibischkraut, *n.* althaea officinalis; sl. polnj, Augenpappel, Siegmarswurz, Fellriß, Mannigfalt, *n.* malva alcea; sl. krmný, Futtermalve, m. pabularis; sl. zagecj, s. zagecj.

Slezák, a, *m.* Schlesier, Silesius.

Slezenj, *n.* Niederkunft, Entbindung, partus: ona gest na slezenj, - der Entbindung nahe, *Cyr.*

Slezám, al, ati, s. slezu.

Slezsko, (Slezko, *Vel.*) a, *n.* Schlesien, *n.* Silesia.

Slezský 3. schlesisch, silesiacus.

Slezu, *fut.* slezl, slezti, herabkriechen, derepere; 2) herabsteigen, descendere; 3) ausfallen, v. Haaren; 4) *cum acc. rei*, ersteigen, conscendere: Taboři slezli město Boleslaw w nocy.

II. *rec.* slezti se, zusammen kriechen, kriechend zusammen kommen, correpere.

Slezy, *pl. gen.* Slez, s. Slezsko.

Slezyna, y, *f.* Milz, *f.* splen, lien.

Slib, u, *m.* Verheißung, *f.* promissio, promissum; 2) Bürgschaft, *f.* sponsio; 3) Gelübde, *n.* votum; slib činiti, učiniti, ein Gelübde thun, votum facere, suscipere, concipere; slib splniti, wyplniti, Gelübde erfüllen, votum solvere, persolvere, reddere; slib rušiti, zrušiti, Gelübde brechen, votum violare; slibem se zawázati, versprechen, Gelübde thun, voti sponsione se obligare; pokautný slib, heimliche Eheverlobung, Winkelehe, *f.* clandestina desponsatio, *Vel.*

†Sljbám, *fut.* al, ati, herabküßen: slzu s twáře sljbám, *Neg.*

Slibce, *m.* Verheißer, *m.* promissor, pollicitator; 2) Bürge, *m.* sponsor.

Sljbjm, *fut. ex.* il, iti, s. slibugi.

Sljbjm se, *fut.* il, iti, beliebt werden, complacere; s. auch slúbjm, *sl.*

Slibný 3. viel versprechend, scheinbar, od. was gefällt, beliebt, (co se sljbiti - zaljbiti - může), spem faciens, speciosus, od. placens: slibné připowědi; pod slibnau barwau pokoge; slibné, slawné, stkwaucý náboženstwj, *K.* slibnými smysly přistrené náboženstwj, *K.* řečmi slibnými dali sy wssi lekati, *K.* řeči twárné a slibné, *K.* žiwot těla slibný, weselý a podlé swěta sstastný, *K.* we wsseligakých wěcech slibných y

wtrpných, *K.* slibným djlem, *K. explicat:* ljbeznostj, krásau djla; -nost, i, *f.* vielsprechendes, schmeichelndes Wesen: y chwátegte s ochotnostj za těmi slibnostmi, *K.* slibnosti zpěwů.
Slibowánj, *verb.* v. folg.
Slibownj dům w Praze? *Dlab.*
Slibugi. owal, owati, verheißen, promittere, polliceri: slibuge swau čest a wjru, postawiti se sám rc. Pr. zlaté hory, od. hory doly slibowati, goldene Berge versprechen, aureos montes polliceri, *K.* 2) (za někoho), bürgen, Bürge seyn, cavere; 3) geloben, feyerlich versprechen, spondere; geschiehts gegen Gott, ein Gelübde thun, vovere; 4) slibowati člowěčenstwj (a poddanost), zuweilen blos slibowati, huldigen (einem Fürsten), homagium praestare, *Vel.* slibowali mu, sie huldigten ihm, *Vel.* sljbili mu člowěčenstwj, *Id.*
Slíčný 3. schön, wohlgestaltet, reizend, pulcher, formosus; - nost, i, *f.* Schönheit, schöne Gestalt, Reiz, *m.* pulchritudo, formositas.
Sljdjm, il, iti, spüren, nachspüren, ausspüren, investigare; očima po lidech sljditi, *Cyr.*
Sljdnjk, *a, m.* Spürer, Spürhund, *m.* canis sagax, canis investigator.
Sljdný 3. z. B. sl-ý pes, vorh.
Sljedjm, *sl.* s. sljdjm; 2) s. smeykám se 2).
Sljhám, s. sléhám, u. s. slehnu.
Sljhám se, s. sléhám se.
Sljkám, bess. swlékám, auskleiden.
Slimák, *a, m.* (gleichsam slindák, slinták?) Wegschnecke *f.* limax.
Sljn, u, *m.* Mergel, *m.* marga.
Slina, y, *f.* Speichel, Geifer, *m.* saliva, sputum: zwe, co mu slina k wstům (od. na gazyk) přinese, *Syr.*
Slinawec, wce, *m. sl.* der den Speichel rinnen läßt, salivosus.
Slinjm, il, iti, schäumen, spumare; 2) mit dem Speichel benetzen, saliva madefacere, humectare.
Slinowatý 3. mergelartig.
Slinták, *a, m.* Geiferbart, *m.* Geifermaul, *n.* salivosus.
Slintáček, čku, *m.* Geifertüchlein, *n.*
Slintám, al, *ati*, schäumen, spumare; 2) oft spürzeln, lillen, geifern, sputare.
II. *rec.* slintati se, dasselbe.
Slintawý 3. geiferig, salivosus; - wost, i, *f.* salivositas.
Slipek, pku, *m.* co se slepj, *sl. Lypt.* was anpickt, z. B. ein Laib Brod an den andern, im Ofen.
Sljpka, s. slépka.
Sljpám, ati, s. slepjm, *fut.*
Sljtám, *fut.* al, ati, s. slétám.
Slitek, tku, *m.* k. p. zlata, střjbra, Stange (v. Gold rc), massa.
Slitina, *y, f.* Gießwerk, *n.* gegossenes Bild; auch Guß, *m.* Masse, *f.* massa.
Sljtnu, s. slétnu.
Slitowánj, *n.* Erbarmen, *n.* Erbarmung, *f.* miseratio.
Slitowáwám se, owati, s. slitugi.
Slitownice, *f.* Erbarmerinn, *f.* misericors, (miseratrix); 2) Gnadenstuhl, propitiatorium, *Ex.* 25, 17.
Slitownjk, *a, m.* Erbarmer, misericors, miserator.
Slitowný 3. barmherzig, erbarmungsvoll, misericors.
Slitugi se, *fut. ex.* owal, owati,

nad někým, sich erbarmen, misereri, miserescere; s. folg.

Slituge se, *rec. impers. cum dat. pers. & gen. rei*, Mitleiden haben, sich erbarmen, miseret me: slitowalo se mu takowého počtu lidu newinného; slitowalo se mu toho až do hněwu; slitowalo se gich Elizeowi, *K.* nemálo se mu toho slitowalo, *Cyr.* mohloby se kamenj y o-pukám slitowati.

Slitý 3. *part.* v. slegi.

Sljwa, y, *f.* Pflaume, *f.* eine bekannte Obstfrucht, prunum; koňské sljwy, s. blussice; 2) Pflaumenbaum, *m.* prunus. S. auch sspendljk.

Sljwám, - se, *bess.* slewám, - se.

Sliwka, y, *f. dim.* v. sljwa.

Sliwky, *bess.* slewky.

Sliwnice, *f. sl.* folg.

Sliwnjk, u, *m. sl.* Pflaumengarten, Zwetschgengarten, *m.* prunetum.

Sliwoň, ě, *m.* Flegel, *m.* rusticus: sliwoň, bliwoň, *Syl.*

Sljwowj, *n.* Pflaumenbäume, pruni.

Sljwowice, *f. sl.* Zwetschgenbrantwein, Sliwowitz, insgem. slivorium, silvorium.

Sljwownjk, u, *m. sl.* Pflaumenkuchen, *m.* placenta prunata.

Sljwowý 3. vom Pflaumbaume, z. B sljwowé dřjwj; 2) v. Pflaumen gemacht od. mit Pflaumen belegt, z. B. sljwowý koláč, vorh.

Sljž, e, *m.* (*sl.*) Schubnudel, Nudel, *f.* Mehlspeise, turunda; *pl.* sljže, sljžky, funduli; 2) Gründling, *m* Schmerle, cobitis barbatula, insgem. fundulus, (*sl.* auch plž, v. plzký).

Slizám, slizi, *fut. fr.* sljzal, sljzati, s. sljznu.

Sljžek, žku *m. dim.* v. sljž.

Sljzko, *bess.* Slézsko.

Slizký 3. s. slzký.

†Sliznatec, tce, *m.* zrostlina, stilbum.

Sliznu, *fut. ex.* slizl, sliznauti, ablecken, lambere, lingere; sliznauti sobě něco, etwas erwischen, dav. tragen.

Sliznu, *praes.* zl, znauti, s. osliznu.

Slnce, slnco, a, *n. sl.* s. slunce.

Slnéčko. *sl.* s. slunéčko 1).

Slnečnjk, *sl.* s. slunečnjk.

Slnko, a, *n. sl.* s. slunéčko.

Slnu, nul, nauti, übergehen, v. Augen, (suffundi lacrymis?); hledjcýmu naň oči slnuly.

Sloboda, y, *f. sl.* s. swoboda.

†Sloanka, y, *f.* zrostl., Sloanea.

†Sloh, u, *m.* (v. složjm?) das soll nach einigen Neuern, Styl, Schreibart, *f.* stylus bedeuten; s. d. Anm. bey přjloha, u. vgl. poloh.

†Sloha, y, *f.* das soll Strophe heißen; vgl. vorh.

Slombidlo, a, *n.* ein großer Kerl, Klachel, *m.* longurio, *m*

Slon, a, *m.* Elephant, *m.* elephantus, elephas.

†Sloněnka, y, *f.* zrostlina, elephantopus.

Slonowina, y, *f.* eine Art sehr bösartigen Aussatzes, elephantiasis.

Slonjm, il, iti, scheinen, v. der Sonne? odewssad mu nebe gasně slonj, *Puchm.*

Slonowý 3. Elephanten-, z. B. slonowá trauba od. slonowý nos, Elephantenrüssel, *m.* proboscis, (idis), *f.* slonowá kost, Eisenbein, *n.* ebur.

Slopám, al, ati, saufen, übermäßig trinken, potare; - ánj, *n.* Saufen, *n.* potatio.

Slopec, pce, *m. sl.* (statt sklopec?) Falle für großes Wild, laqueus;

pl. sl. na slopce gjt, klást, so legen, daß es bald umfällt rc.

Slota, y. *f.* garstiges übles Wetter, tempestas tristis, auch blos tempestas; 2) Gesindel, *n.* Jahnhagel, *m.* faex hominum.

Slowácka, y, *f.* Slowakinn, *f.* Slava.

Slowácký 3. slowakisch, (unrichtig schlawekisch), Slavicus; po slowácky, *sl.* auf slowakisch, auf slowakische Art, more Slavico (Slovacico).

Slowák, *a, m.* eigentlich der Slowak (Slawe) im nördlichen Ungarn, insgem. Slavus; Slowáky, *pl.* Slowakenland, *n.* Slowakey, *f.* boli, (byli) na Slowákoch, *sl.* 2) überhaupt Slawe, (Slowan), *Pelz. D.* (král) Slowanský (Ιλλυριος) kraluge nad swými Slowáky, *Cyr.* od Jawana Řekowé a Slowácy pocházegj, dle zdánj rabjnů, *K.*

Slowan, *a, m.* ein Slawe überhaupt, Slavus, Slavonius, auch Illyrius, *Cyr.* - nka, *y, f.* - inn, *f.* - va, - nia.

Slowansko, *a, n.* das heutige Slavonien, unterhalb Süd-Ungarn, Slavonia.

Slowanský od. Slowenský 3. slawisch, slawonisch, Slavicus, Slavonicus, (Illyricus, *Cyr.*); - ský, po slowansku, *adv.* slawisch, auf slawische Art, slavice, more Slavorum.

Slowany, *m. pl.* das vorm. vom Karl IV. gestiftete Kloster der Slawen Emaus, in der Prager Neustadt.

Slowenčina, *y, f.* d. slawische, (insbesondere d. slowakische) Sprache, lingua Slavica.

Slowenka, *y, f.* s. Slowanka; 2) Slowakinn, (was diese selbst für schöner - edler - halten, als das gemeine Slowácka), Slava: kde Slowenka, tam zpěw, *prov.*

Slowenský 3. s. Slowanský, *D.* b) insbesondere slowakisch, (edler als slowácký).

Anm. 1. Die natürlichste Ableitung des Wortes Slowan, Slowák, ist d. v. slowo: d. h. der deutlich, od. deutliche Worte vorbringt, spricht, (s. u. vgl. Němec); so wie das Wort Deutsch, Deutscher, v. deutlich, od. desselben Wurzel Deut herkommt: ich spreche ja deutsch, d. h. deutlich, verständlich, sagt man auch heut zu Tage. So scheint auch das Magyar eigentlich deutlich zu bedeuten, wie man aus dem Worte magyarázni (erklären) schließen kann. Slowo aber (so wie slowautný), kommt wahrscheinlich vom slowu, (ich nenne mich), der, wovon Slowan schwerlich unmittelbar gebildet ist, so daß es einen Benannten, der einen Nahmen hat, bedeuten sollte. - Andere leiten das Wort v. sláwa ab; andere denken hier auch an die häufig vorkommende Endung der slawischen Nahmen, wie Swatoslaw, Měčislaw rc.

Anm. 2. Ganz unrichtig schreibt u. spricht man Sklave, Sklavonier, Sklavonien, Sclavus, Sclavonicus, Sclavonia, statt Slawe, Slavus &c. Diese irrige Sylbe Skla, ist aus dem unrichtigen griechischen Σκλαβηνος entstanden. Der Grieche hat in seiner Sprache die Sylbe sla nicht, wohl aber die Sylbe σκλα, σκλη; daher sagte u.

sprach er für Σλαβενος (Slavenus, Slavonicus), Σκλαβηνος.

†Slowák, e, m. s. slownjk.

Slowautný, 3. (in K. mit au, nicht ú), berühmt, clarus, celeber, inclytus; b) achtbar, ansehnlich, honorandus; -nost, i, f. Ruhm, m. claritas, celebritas; b) Achtbarkeit, f. honoranda dignitas.

Slowce, n. Wort, n. verbum, vocabulum.

†Slowesnost, i, f. chrestomathia?? Jungm.

†Sloweso, a, n. Dieß obs. statt slowo, (wie kolo, sl. koleso), wollen einige, - wie es scheint, ohne haltbaren Grund, -durchaus einführen.

†Slowice, f. Charade, f. logogryphus; allein nach R. ist slowice Buchstabe, typus; vgl. folg. 2).

Slowjčko, a, n. dim. Wörtchen, n. vocula; 2) Buchstabe, m. litera.

††Slowka, y, f. Sylbe.

Slowko, a, n. s. slowjčko.

Slownj 1), Wort-, verbalis.

Slownice, f. Schriftkasten?

Slowný 3. wortreich, verbosus: slowný gazyk Český, d. wortreiche böhmische Sprache.

Slownjk, u, m. Wörterbuch, n. lexicon, dictionarium.

Slowo, a, n. Wort, n. verbum, vox, vocabulum; slowa nedopsaná, halbgeschriebene Wörter, Abkürzungen, notae, Syl. slowo od slowa, v. Wort zu Wort, ad verbum, Vel. slowem, (do slowa), mit einem Wort, (mit dem letzten Wort), verbo; slowo Boží, Gottes Wort, d. Bibel, verbum Dei; vctiwé slowo, Ehrenwort, D. nepodal mu ani dobrého slowa, Vel. s. auch mám; 2) Ruf, m. fama: na slowo wzatý, s. slowautný; magj weliké slowo, že gsau byli wýmluwnj: to slowo gest o něm, že gest milosrdný; ne wšeligak dobré slowo v někoho mjti, Cyr. weliké, slawné slowo o sobě mjti, Syl s. auch mám; 3) Buchstabe, m. litera, (seltene Bedeutung).

Slowu, slaul, slauti, heißen, genannt werden, nominari, vocari.

Slowútný, s. slowautný, Syl.

Složenj, n. Zusammenlegung, f. compositio: geschiehts faltend, complicatio; Geldes, collatio; 2) Zusammensetzung, Zusammenfügung, conjunctio, consociatio; 3) Gang, m. in der Mühle, das zur Mühle gehörige Getriebe, rota: troge složenj, od. mlýn o trogjm složenj, eine Mühle mit drey Gängen, mola triplex, mola cum tribus rotis; 4) Abladung, f. exoneratio, expositio; 5) Entrichtung, solutio; 6) Abschaffung, f. abolitio: - s auřadu; složenj wše rc. s. složjm; 7) Verfassung, conscriptio; s. složjm.

Složený 3. part. v. folg.

Složjm, fut. il, iti, zusammen legen, a) z. B. Dinge, componere: stany složiti; geschieht es faltend, z. B. Serviette rc. so stehet auch complicare. b), α) z. B. Menschen ins Quartier rc. consociare; β) beylegen, Beylager halten, nuptum dare: wedlé obyčege králowského s njm gi složil, Vel. c) Geld, conferre pecuniam; 2) zusammen setzen, zusammen stellen, zusammen fügen, componere, jungere; 3) ablegen, herablegen, niederlegen, v. sich le-

gen, z. B. Last; d. Waffen (strecken); auch: složiti žiwot swůg, sterben; něco sobě dobře w mysli složiti, - wohl merken -; to, což se mu w mozku geho složilo, wykonáwati chtěl, K. auřad na někoho skládati, -ein Amt auflegen; 4) abladen, etwas herab nehmen, das eine Last ist, demere, deonerare, auch exponere, z. B. Waaren aus dem Schiffe, vom Wagen, 5) entrichten, solvere, dependere; složiti důklad, s. důklad, d. h. důkladnj penjze; 6) machen, veranstalten, bestimmen, constituere: sněm sobě složiti; radu složiti, Rathschläge halten, consilia inire; rok složiti někomu, s. rok; 7) absetzen, abschaffen, abrogare: s auřadu složiti někoho, - absetzen, munus abrogare; s poručenstwj ho složili, Pr. složiti s řemesla, sl. das Handwerk verbieten, vetare opificium tractare; hrdla složiti někoho, Žal. s cesty někoho složiti, aus dem Wege (aus der Welt) schaffen, K. wšecky překážky s cesty gim složj, K. s. auch skládám.

II. rec. složiti se, sich niederlegen, decumbere; 2) s. skládati se: složili se na ten bál.

Složitý 3. untersetzt, stark u. dabey klein, korpulent, corpulentus, subcrassulus, quadratus; -tost, i, f. d. Beschaffenheit eines untersetzten Menschen.

Slub, gemein sl. für slib.

Slúbenec, nce, m sl. slúbenice, Verlobter, -te, sponsus, -sa.

Slúbjm, s. slibjm; slúbiti se někomu, sl. versprechen zu kommen.

Sluby, sl. pl. Eheverlöbniß.

Sluch, u, m. Gehör, n. a) Hören, n. auditio, auditus; b) das Vermögen zu hören, auditus.

Sluchám, al, ati, sl. horchen.

Sluchosud, a, m. der nach Hörensagen richtet, Com.

Sluchy od. slychy, sl. pl. s. židowiny.

Slučka, y, f. sl. s. smečka 1).

Sludjm, bess. slaudjm.

Slug, e, f. u. sluge, f. Höhle in der Erde od. im Felsen, specus, spelunca, caverna, antrum, cavum: sluge skal, B. 2) slug, d. Lage des Felsens (Bergb.), situs, positio saxi, R. 3) sluge, folg.

Slugi, sluges, sluge, slaul, slauti, s. slowu: sluge aurok, Com. & sl.

Sluha auch slauha, y, m. s. služebnjk, hung. szolga; 2) Gemeinhirt, m. pastor communis, (publicus); 3) ol. s. služebný, ého, (serviens, miles, nobilis); daher slaužnj, hung. szolgabíró.

Sluka, y, f. Waldschnepf, m. ficedula, scolopax, Klein. sluka mořská, Meerschnepf, - pfe, R.

Slunce, f., sl. slnce, (vgl. ἥλιος), Sonne, f. sol; postrannj slunce, měsýc, Nebensonne, - Neg. slunce wzcházý, wzchodj, wycházý, zacházý, zapadá, d. Sonne gehet auf, -unter, sol oritur, occidit; těch, kteřj na sluncy chodj, následuge stjn, prov. Vel. pod sluncem nenj takowého 2c.

Sluncowý 3. Sonnen-, z. B. sluncowý hospodský, Sonnenwirth, m. hospes, caupo ad solem.

Slúně, f. s. wýslunj: na slúni.

†Slunečenka, y, f. zrostlina, heliophila.

Slunéčko, a. n. dim. v. slunce; 2) s. Božj krawička, (Sonnenkalbel, n.)

Slunečnice, *f.* Sonnenblume, *f.* helianthus annuus.

Slunečnjk, u, *m.* Sonnenwende, *f.* Sonnenwirbel, *m.* Pflanze, heliotropium; 2) † der Zeiger an der Sonnenuhr, *Neg.*

Slunečnost, i, *f.* Sonnenschein, *m.* lumen solis, clarus sol.

Slunečný 3. v. der Sonne her rührend, solaris, solarius; slunečný blesk, Sonnenglanz, *m.* splendor solis; slunečné hodiny, Sonnenuhr, horologium solarium, auch blos solarium; slunečná bylina, s. otočnjk, *Vel.* slunečný kwět, Sonnenblume, *f.* flos solis, pseudo-panax chironium, *Vel.* s. auch rosyčka.

Sluněnj, *n.* Sönnen, Sonnen, einer Sache, insolatio; sich selbst, apricatio.

Slunjm, il, iti, sonnen, sönnen, insolare; - se, apricari.

Slůnný 3. sonnicht, apricus?

Slup? přes slup, *Vel.*

Slupice, (slupnice), *f.* cluba, Griechsäule, *f.* columella lignea, *R.*

†Slupka, y, *f.* Schale, *f.* crusta? *Jungm.*

Slupto, *a, n.* ein Schluck, z. B. Weins.

Slussjm, el, eti, anstehen, passen, sich schicken, aptum od. accommodatum esse, z. B. to ti slussj, dobře ti to slussj, dieß steht dir wohl an, v. körperlichen Dingen, hoc te decet, vestis te decet: pěkně mu slussj koruna geho, *Vel.* v. unkörperlichen Dingen, decere, dignum esse; neslusseti, übel anstehen, übel lassen, dedecere; 2) gehören, unterworfen seyn, subesse: ten král slussj pod welikého Rána.

Slussně, *adv.* anständig, wohlanständig, decore, decenter, auch apte; 2) billig, ex aequo, auch merito.

Slussnost, i, *f.* Anstand, Wohlanstand, *m.* decor; 2) Gebühr, Billigkeit, *f.* z. B. der Sache, aequitas: slussnost (milost práwa), aequitas, *Com.* to gakž takž práwa a slussnosti barwu má, *Com.*

Slussný 3. anständig, wohlanständig, decorus, conveniens; 2) billig, v. Dingen, gebührlich, geziemend, aequus, auch zuweilen, justus.

Slůwko, *a, n. dim.* s. slowjčko.

Služba, *y, f.* Dienst, *m.* a) Bedienung, Aufwartung, *α*) eines Sklaven, servitus, servitium. eines jeden, ministerium; k službám, *sl.* na službu, (Compl.) Ihnen zu dienen, insgem. ad servitia; službu swau wzkazugi W. Milostem, *Cyr.* *β*) služba wogenská, zuweilen blos služba, Kriegsdienst, *m.* militia: na službu, na wognu táhnauti, in den Krieg ziehen, *K.* služba od. služby Božj, zuweilen blos služby, Gottesdienst, cultus Dei, divinus; služby ustawený, *Žal.* weřegné služby Božj, der öffentliche Gottesdienst, sacra, (orum); den Gottesdienst halten, verrichten, sacra celebrare, sacris operari; při službách Božjch býti, dem Gottesdienst beywohnen, interesse sacris; b) einzelner Dienst, *α*) mit dem Körper, opera; *β*) Gefälligkeit, *f.* officium; ponjžená služba, (Compl.) unterthäniger Diener; má služba,

Ihr Diener; k službám wolný, dienstwillig; c) feyerliche Aufwartung, Dienst, ministerium solenne: službu králi činilo mečem rytjřstwo, *Vel.* službu pohřebnj činili cýsaři, *Id.* cýsař Ferd. službu činil a pohřeb Karlowi V. *Id.* d) Dienstlohn, Sold, *m.* salarium, stipendium: služba gim zadržána, i. e. žold, *Vel.* má služby na měsýc 1 1/2 dukátu, *Id.*

Službička, y, *f. dim.* v. vorh.

Služebkyně, *f. sl.* folg. ponjžená služebkyně, unterthänige Dienerinn, (Compliment).

Služebnice, *f.* Dienerinn, *f.* serva, ministra, famula, operam dans alicui, inserviens.

Služebnjčj, 1) folg. *Syl.*

Služebnický 3. Diener-, auch knechtisch, servilis.

Služebnjk, *a, m.* Diener, *m.* a) der eines andern Willkühr unterworfen ist, servus; b) der andere bedient, Aufwärter, minister, famulus; služebnjk cýrkwe, od. slowa Božjho, Prediger, minister ecclesiae, od. verbi divini; přjsežný služebnjk práwa, geschworner Gerichtsdiener, Scharfrichter, Pr. služebnjk práwa, s. kat, *Vel.* služebnjk na oko, Augendiener, specie minister, specie officiosus; sl. ponjžený, unterthäniger Diener (Compl.), insgem. humillimus servus; c) Verehrer, z. B. Gottes, cultor Dei, v. jedem frommen Menschen; d) der Gefälligkeiten erweiset, operam dans alicui, inserviens, servus.

1. Služebný, ého, *m.* s. wogák, od. žoldnér, (serviens): pustil služebným preys, *Vel.* služebný lid, Truppen, *Id.*

2. Služebný 3. dienstbar, a) zu körperlichen Diensten verbunden, servus, a, um; služebné práwo, njmž my někomu aneb zase nám někdo zawázán gest, Pr. b) od. posluzitedlný, zu dienen bereit, dienstfertig, officiosus: přjwětiwá a služebná náklonnost, *Vel.* má služebná wděčnost, služebná uctiwost, *Cyr.* - ně, *adv.* officiose, od. auch subditi more: služebně Wassj Milosti žádám, - unterthänig, *Cyr.* služebně seznáwám, *Id.* Wassj Milosti služebně wolný Abrah. z Gynterrodu, (bey Unterschriften), - unterthänig dienstwilliger -; 2) unwesentlich, zufällig, *opp.* podstatný, *K.* wěcy podstatné a wěcy služebné neb připadné, *Com.* v Wjře apoštolské (Credo) zawjragj se wěcy podstatné: tři osoby gednoho Boha, tři skutkowé téhož Boha, - a wěcy služebné, gako: shromáždění obecné y obzwlásstnj *et.* *Com.* - nost, i, *f.* Dienstbarkeit, a) Verpflichtung zu körperlichen Diensten, z. B. eines Menschen, Ackers, Hauses, Dienstbarkeit, servitus: služebnost na wěcy neb na gruntu záležegjcý (hospodářská), služebnost na osobě, Pr. dům Pawlůw domu mému služebnostj zawázán gest, Pr. služebnost na gruntech, servitutes, Pr. b) Dienstfertigkeit, *f.* officium; služebnost na oko, s. pokrytstwj, *D.* c) služebnost cýrkewnj, od. sl-nost swatého ewangelium, Kirchenamt, *n.* Predigtamt, ministe-

rium ecclesiasticum, munus concionatoris; služebnost v. čenj a kázanj ewangelium, *Kroc.*

Služka, y, *f.* s. služebnice, Dienstmagd, *f.* ancilla, serva; služka dřewa, na němž gsau železné čepy, d. Docke beym Kannengießer, pupa; auch d. Docken in der Recke beym Riemer.

Slych, u, *m.* (*sl.*) s. sluch; 2) Gerücht, *n.* fama, rumor; *pl.* slychy, s. sluchy.

Slýchám, al, ati, *fr.* v. slyssjm: přeslýchati y konati mocně, *K.* - áwám, al, ati, *frequ.*

Slyssenj, *n. verb.* v. folg. Hören, *n.* auditus, &c. ze slyssenj, v. Hörensagen, ex auditu, fama.

Slyssjm, el, eti, hören, audire: auch Audienz geben, *Syl.* slyš! höre! heus! b) verhören, vor Gericht, quaerere de -, audire, *Vel.* c) *cum praep.* na, verstehen, intelligere: může se to slysseti na wrchnost, das kann von der Obrigkeit verstanden werden, *K.* na maudrost to slyssj, *K.* Kaldeyský wykladač ta slowa na Krysta P. zgewně slyssi, *K.*

Slýzám, bess. slézám, s. slezu.

Slza, y, *f.* u. slze, *f.* Thräne, *f.* des Auges, auch des Baumes, Weinstocks, lacryma.

Slzawý 3. thränend, lacrymans, lacrymosus; - wě, *adv.* mit Thränen, lacrymose.

Slzenj, *n.* Thränen, lacrymatio.

Slzký 3. schlüpfrig, lubricus, auch im moral. Verstande: slzké a plské wěcy bez studu tlampagi, *Com.*

Slzyčka, y, *f. dim.* v. slza, Thränchen, *n.* lacrymula.

Slzým, el, eti, thränen, a) v. Menschen, lacrymare, lacrymari, flere, (weinen); vom Weinstocke u. andern Pflanzen, lacrymare, lacrymari.

†Slzywka, y, *f.* zrostl., coix.

Smáčjm, *fut.* el, eti, s. smočjm.

Smačný 3. *sl.* schmackhaft.

Smad, smjad, u, *m.* s smed.

Smaha, y, *f.* der Geruch, od. Duft v. gebratenen, gekochten, versengten Dingen, nidor: hrnce smaha a připálenina se držj, *K.*

Smahnu, smahl, smahnauti, dorren, torreri; auch *act.* für smažiti, *Syl.*

Smánj, *n.* Lachen, *n.* risus.

Smaragd, u, *m.* Smaragd, smaragdus.

Smát, smáti se, s. smégi se.

Smathám, al, ati, s. spletu; - aný 3. *partic.* s. spletený, *Syl.*

Smatu, *fut.* smátl, smásti, verwirren, conturbare, confundere: smatená směsyce, confusum chaos, *Com.* s prssj smásti, s. prsť: chrámy s prssj smátli.

Smazacý 1. s. psacý tabulka.

Smazám, smaži, *fut.* smazal, smazati, auslöschen, wegwischen, wegstreichen, z. B. etwas Geschriebenes, delere, exstinguere.

Smaženka, y, *f.* Sterz, *m.* Mehlspeise, etwa fricta, od. frixa (testa).

Smažený 3. *part. pass.* v. folg.

Smažjm, il, iti, rösten, auf dem Feuer, frigere: smažen na olegi w kotle, *Com.* smažená ryba, Backfisch, piscis frixus, *Vel. N.*

Smečka, y, *f.* co se lehce smekne, - gtitscht -, s. p. na smečku, (nach andern na smyčku), ne na

uk (na vzel, zádrhmo), vwdza-
i; daher 2) Sprenkel, *m.* Schlin-
ge, *f.* pedica, tendicula, *R.* auch
lupice; 3) Koppel, *f.* a) Band,
n. copula; ze smečky pustiti
psy; auch Hetzriemen, Hetzstrick,
D. b) gekoppelte Dinge, z. B.
smečka chrtů, eine Koppel
(Band) Windhunde, copu-
lati vertagi.
Smecy, *fut.* tati, s. smetám 1).
Smed, u, *m.* *sl.* Durst, *m.* - dlý
3. durstig, sitiens.
Smědý 3. s. snědý, *Vel. N.*
Smègi se, smál se, smáti se, *imper.*
směg se, lachen, ridere: něče-
mu se smáti, über etwas lachen,
ridere de re, auch rem; něko-
mu se smáti, über jemand la-
chen, ridere de aliquo, u. ali-
quem; smáti se w hrst, ins
Fäustchen lachen, in sinu gau-
dere; b) fig. *sl.* gedeihen, gut ste-
hen, vigere, florere: směge se
hospodářstwj.
Smekám, al, ati, s. smeknu.
Smeklice, *f.* *sl. Nitr.* s. smokwice.
Smeknu, *fut. ex.* smekl, sme-
knauti, abziehen, z. B. den Hut,
demere de capite suo.
II. *rec.* smeknauti se, gleiten,
ausgleiten, glitschen, labi: no-
ha se mi smekla, a gá vpadl
na koleno.
Směljk, a, *m.* Naseweise, *m.* nasu-
tulus.
Smělý 3. kühn, (keck), audax;
- le, *adv.* audaciter, audacter;
- lost, i, *f.* Kühnheit, audacia;
bláznowá smělost, Tollkühn-
heit, temeritas, audacia fe-
rox, *Syl.*
Směna, y, *f.* Wechsel, *m.* a) Ab-
wechselung, vicissitudo, vices;
b) Vertauschung, *f.* permuta-
tio, commutatio, cambium:
směna wězňůw; směnau se wy-
swobozugi zagati (we wálce),
Com. c) Schuldverschreibung,
f. syngrapha.
†Směnice, *f.* - čka, *f.* Einlösungs-
schein, *m.* scheda reluitoria,
Leschka.
Směnjm, *fut. ex.* il, iti, verwech-
seln, tauschen, umtauschen, mu-
tare, commutare, permuta-
re: směňowali s tebau kurec-
twj swá, *B.*
Směnný 3. z. B. směnný list,
Wechselbrief, *m.* syngrapha.
Směňugi, owati, s. směnjm.
†Směr, u, *m.* Richtung, directio.
Směrám se, *sl. fut.* al, ati, durch
Messen weniger werden.
Směřjm, *fut.* il, iti, zielen, a) z.
B. mit dem Gewehre, petere:
na něco, auf etwas, rem; ně-
čjm, mit etwas, re, od. colli-
neare, dirigere, z. B. hastam
ad rem; b) etwas zur Absicht
haben, spectare, z. B. rem od.
ad rem, od. hominem: wjm,
k čemu směřuge; c) wohin den-
ken, in Gedanken haben, spe-
ctare rem od. ad rem; d) *sl.*
s. smjřjm, *fut.*
Směrné, ého, *n. sl.* Versöhnungs-
trunk, *n.* potus reconciliatio-
nis.
Směřugi, owal, owati, s. smě-
řjm; d) gegen einander halten,
messen, comparare: powahy
a přjběhy onoho starého lidu
s obyčegi nynègšjho směřo-
wati, *K.*
Směs, u, *m.* s. směsyce.
Směsek, sku, *m.* Gemenge vom
Getreide, mixtura frumenti.
††Směšnohra, y, *f.* Posse.
†Směšnohrdinský 3. komisch-
heroisch, z. B. Gedicht, comi-
co-heroicus, *Hněwkowsky.*

Směſſný 3. lächerlich, werth belacht zu werden, ridiculus, ridendus; b) komiſch, poſſierlich, comicus, ludicrus, ludicer; ſměſſná opera, komiſche Oper, drama musicum ludicrum; 2) der gern lachet, risus amans; - ně, *adv.* - le.

Směſſugi, - ſe, owati, ſ. ſmjſým.

Směſtknám ſe, *mor.* ſměſtnám ſe, *fut.* al, ati, hinein gehen, gefaßt werden, capi.

Směſtjm ſe, (v. mjſto), iti, *sl.* vorb.

Směſyce, *f.* Gemiſche, *n.* Miſchmaſch, *m.* Verwirrung, *f.* chaos: ſměſyce přeſpolnjch lidj; - čný 3. chaoticus: ſměſyčné množſtwj lidu; ſměſyčný lid, *Vel.* - ně, *adv.* ſ. weſměs, *Syl.*

Smět, u, *m. sl. Nitr.* oſypánj na těle, Ausſchlag.

Smetač, e, *m.* der kehrt, abkehrt, purgator, verrens; - čka, y, *f.* - trix.

Smetadlo, a, *n.* folg. *R.*

Smeták, u, *m.* Bartwiſch, Kehrwiſch, Abſtauber, *m.* scopae, molocrum, *R.*

Smetám, *fut. fr.* al, ati, ſ. zhá-zým: s ouřadů ſmetati; 2) zuſammenkehren, converrere.

Smetana, y, *f.* Milchrahm, *m.* Sahne, flos lactis.

Smeti, *f. pl.* Kehricht, Auskehricht, *n.* purgamenta, *pl.* quisquiliae, *pl.* ſ. auch ohryzek.

†**Smetiprach**, u, *m.* proſywač prachu, Müllerbeutler, polintor, *R.*

Smetiſko, a, *n. sl.* folg.

Smetiſſtě, *n.* Kerichthauſen, *m.* sterquilinium.

Smetliwý 3. i. e. s ſmetmi ſmjſſený, *Syl.*

Smetniſko, *sl.* ſ. ſmetiſko.

Smetniſſtě, *n.* ſ. ſmetiſſtě.

Smetu, *fut.* tl, ſméſti, ſ. ſmetám 2); fig. poprawce mečem mu hlawu ſmetl, d. i. ſtal, *Com.*

Smeyčjm, il, iti, folg. 2) kehren mit dem Beſen, verrere, everrere.

Smeykám, al, ati, ſchleppen, ſchleifen, ziehen, trahere; klobauček ſmýkati, den Hut abziehen, *Lomn.* hauſličky ſe ſmýčcem ſmýkagj, *Com.* geſchieht's mit Gewalt, ſo ſteht auch rapare: - povlicých; - za wlaſy, *Pr.*

II. *rec.* ſmeykati ſe, ſchleppen, geſchleppt werden, z. B. pláſſť ſe ſmeyká, der Mantel ſchleppt, trahi, fluere; 2) herum ziehen, herum ſchweifen, vagari, *Deut.* 28, 25. po hodech, ſwadbách ſe ſmeykati, *Syr.*

Smeyſſljm, el, eti, denken, a) geſinnt ſeyn, cogitare, sentire; 2) urtheilen, meynen, sentire, judicare; 2) dafür halten, glauben, credere, judicare, putare, arbitrari.

Smeywám, al, ati, ſ. ſmýwám.

Smjch, *sl.* ſmjech, u, *m.* Lachen, *n.* Gelächter, *n.* risus.

Smjchám, *fut.* ati, ſ. ſmjſým.

Smida, y, *f. sl.* ſ. ſnida.

Smjechota, y, *m.* u. *f. sl.* der od. d. gern lacht; 2) Lachtaube, Zukkertaube, *f.* columba risoria.

Smjeſſný 3. *sl.* ſ. ſmjſſný.

Smjeſým, *sl.* ſ. ſmjſým.

Smjlám? čáp gim ſmjlá, galſluſſj, a kteréž dopadne, 2c. *Vel.*

Smjljm ſe, *obs.* für zaljbit ſe.

†**Smilka**, y, *f.* zroſtlina, nardus, (iſt eigentlich ſerbiſch).

Smilně, *adv.* unzüchtig, impudice.

Smilněnj, *n.* Hurerey, *f.* a) hureriſche That, stuprum; b) hureriſcher Umgang, consvetudo impudica.

Smilnjk, a, *m.* Hurer, in od. a

ßer der Ehe, adulter, od. impudice vivens, stuprum faciens, auch scortator; -nice, f. Hure, d. durch unerlaubten Beyschlaf ihre Keuschheit verletzt, impudica, adultera.
Smilnjm, il, iti, Unzucht treiben, impudice vivere, stupra facere.
Smilnokrewnjk, Blutschänder?
Smilný 3. unzüchtig, unkeusch, impudicus; -nost, i, f. Unzucht, f. Unzüchtigkeit, Unkeuschheit, impudicitia; s. smilstwj, Syl.
Smilowánj, n. Erbarmen, n. Erbarmung, f. misericordia, miseratio; nad někým, nad něčjm, über jemand, od. etwas, alicujus &c:
Smilowáwám se, al, ati, frequ. v. smilugi se.
Smilstwj, n. (selten swilstwo, a, n.) Unzucht, a) Unzüchtigkeit, impudicitia; b) eine hurerische That, z. B. gegen ein Frauenzimmer, stuprum; smilstwj páchati, Hurerey treiben, s. smilnjm.
Smilugi se, praes. u. fut. owal, owati, sich erbarmen, misereri: smilugi se nad tebau, ich erbarme mich über dich, misereor tui, od. miseret me tui, od. miserescit me tui, miseror te.
Smjm, směl, smjti, imper. směg, dürfen, Macht od. Erlaubniß haben, habere potestatem, z. B. gjti, gehen, eundi. Sehr oft steht hier licere, z. B. smjm, smjš rc. ich darf, du darfst rc. mihi licet, tibi licet &c. 2) sich unterstehen, audere.
Smjr, u, m. s. smjřenj 1), Neg.
Smjra, y, f. metrum, P.
Smjrce, m. Versöhner, der Personen, reconciliator.
Smjřenj, n. Versöhnung, z. B. einer Person, reconliatio, placatio, propitiatio; 2) Richtung, Absehen, n. directio.
1. Smjřjm, praes. el, eti, s. směřjm; 2) s. směřjm, b): včitelé, kteřj neyblјžegi k pjsmu smjřegi; ta wěc k tomu ſkoro koncy smjřela.
2. Smjřjm, fut. ex. il, iti, versöhnen, jemand, od. zwey Partheyen, placare, propitiare, reconciliare; s někým, mit jemand, cum aliquo, od. alicui reconciliare, placare aliquem alicui, od. in aliquem; smjřiti se s někým, sich mit jemand versöhnen, reconliari alicui, od. cum aliquo, od. redire in gratiam cum aliquo.
Smjrliwý 3. versöhnlich, placabilis; - wě, adv. - liter; - wost, i, f. - keit, f. - litas.
Smjšek, ška, m. Lacher, der lacht, risor.
†Smjšenina, y, f. Miscellen?
Smjšenj, n. Vermischung, f. permistio, od. permixtio; 2) das Bewegen zum Lachen, n.
Smjšjm, il, iti, zum Lachen bringen, ridere facere.
Smjšým, fut. ex. yl, yti, imper. směs, vermischen, miscere, permiscere. commiscere: s něčjm, mit etwas, cum re.
II. rec. smjšyti se, sich vermischen, se miscere, permiscere, od. misceri, permisceri; sich fleischlich vermischen, miscere corpus, e. g. cum aliqua &c. od. rem habere, z. B. cum aliquo &c. od. coire.
Smjtám, al, ati, s. shazugi: smjtati někoho s auřadu, Vel. 2) widerlegen, refutare, confutare: důwody gegich smjtá, K. smjtati odpory, K. smjtá s sebe, confutat accusationem,

K. to gim prorok smjtá, K. smjtá řeči Bildadowy, K. 3) listj winné smjtati, den Wein abblatten, vitem od. vineam pampinare.

II. rec. smjtati se, od. sebau, sich werfen, jactare se: co se smjtáš, meceš?

Smjtka, y, f. Abblattung, Abrankung, f. pampinatio.

Smjwám, al, ati, fr. v smjn..

Smlauwa, y, f. Vertrag, Vergleich, m. Verabredung, f. Capitulation, f. pactum, pactio, conventum, conventus; smlauwu vdělati, včiniti, einen Vertrag machen, schließen, pacisci, pactionem facere, cum aliquo: smlauwau gim postaupil města, Vel. smlauwa swatowáclawská, Pr. dědičné smlauwy, s. erbanuňky, Vel. Ist es soviel als Bündniß, so steht auch foedus; b) Vergleichung, Vergleichmachung, compositio, conciliatio: smlauwa gest spokogenj dwau neb třj osob o gistau wěc, Pr. smluw nezdrželiwý, bundbrüchig, den Bund brechend, foedifragus.

Smlauwám, al, ati, s. smluwjm.

Smlauwce, n. Unterhändler, m. interpres; ist es soviel als Stifter, so steht auch conciliator; Friedensrichter, arbiter, Pr.

Smlčjm. fut. el, eti, verschweigen, tacere, reticere, auch silentio praeterire.

†Smldinec, nce, m. zrostlina, tamus; - cowitý 3. tameus.

†Smldnjk, u, m. zr. peucedamum.

Smlsám, fut. ex. al, ati, aufessen, als ein Naschwerk, exedere; 2) trop. verschulden, sich versündigen, culpam contrahere, od. committere: musyl mu něco moc smlsati, že se t… dlauho na ni hněwá.

Smluwjm, fut. ex. il, iti, unter… handeln, conciliare; 2) verab… reden, condicere rem; con… stituere, pacisci rem: sml… wen pokog po mnohém rok… wánj, Vel. smluwili pok… mezy sebau, Cyr. 3) vergleiche… vereinigen, z. B. streitende Pe… sonen, conciliare, auch zum… len componere: smluwil … bogj Pražany o tu newoli, V… lidi smlauwati, Pr.

II. rec. smluwiti se, verabr… den, condicere rem; cons… tuere, pacisci rem; 2) sich ve… gleichen, a) einig werden, d… Zank fahren lassen, concilia… concordem fieri, conveni… re: o newole přátelsky … smluwili, Vel. b) Verabredu… treffen, Vertrag machen, paci… ci, decidere, convenire, tra… sigere; 3) mit jemand red… können, seine Sprache ver… hen, nosse, callere, scire, li… guam alterius.

Smočjm, fut. ex. il, iti, naß m… chen, madefacere; 2) sl. e… tauchen, z. B. Leinwand i… Wasser, (do wody), immerger…

Smodrchanina, y, f. spletenic… Gewirre, n. tricae, pl., chao…

Smokljm se, sl. s. sopljm se.

†Smokwa, y, f. Feige, f. ficu… Jungm. (ist eigentlich russisch) vgl. folg.

Smokwice, f. sl. Lypt. Erdbee… f. fragum.

Smola, y, f. Pech, n. pix.

Smolák, u, m. großes ausgepi… tes Trinkgeschirr.

Smolař, e, m. Pechbrenner, Pe… hauer, Pecher, m. picarius.

Digitized by Google

Smoljk, *a, m.* Pechzahrer (Schuster, schimpflich), sutor.
Smoljm, *il, iti, en,* pichen, mit Pech beschmieren, mit Pech überziehen, picare, pice illinere; smolená dratew, Pechdrath, *m.* filum picatum.
Smolina, *y, f.* Kien, *m.* Kienholz, *n.* taeda; - nka, *y, f. dim.* 2) eine Art Birnen.
Smolka, *y, f.* Knopper, *f.*
Smolnatý 3. pechicht, Pech enthaltend, piceus.
Smolnice, *f.* Kien, *m.* taeda; 2) ein Dorf im Rakonitzer Kreise.
Smolnička, *y, f. dim.* v. vorh. 2) Carthäusernelke, *D.*
Smolnjk, *u, m.* Pechwamms, lorica picea, firma, *R.* - ček, čku, *m. dim.*
Smolný 3. pechicht, Pech enthaltend, piceus; 2) pechig, dem Peche ähnlich, piceus.
Smrad, *u, m.* Gestank, *m.* foetor, od. odor, wenn es sich mit Geruch vertauschen läßt.
Smradauch, *a, m.* s. smrdoch; 2) Stinkfliege, *f.*
Smradjm, *il, iti,* einen Gestank machen, verursachen, foetorem facere.
II. *rec.* smraditi se, stinkend werden, foetescere: stogatá woda hnige a smradj se, *Com.*
Smradlawec, wce, *m.* zrostlina, olax.
Smradlawnjk, *u, m.* maureninský, foetidia mauritanica.
Smradlawý 3. stinkend, foetidus, putidus; - wě, *adv.*
Smraskawý 3. *sl. Nitr.* s. vwadlý.
Smrazugi se, richtiger ssmrazugi se, s. smraditi se.
Smražjm, *sl.* s. smažjm, rösten.
Smrček, čku, *m. dim* eine kleine Fichte.
Smrčj, *sl.* smrčje, *n. coll.* Fichtenwald, *m.* sylva pinea, pinetum.
Smrčina, *y, f.* vorh. 2) *sl. Lypt.* eine Art Tanne, hat weißliche, etwas dickere Rinde u. weichere dunkelgrüne Nadeln, als d. Tanne, ähnlich der Fichte; 3) (*Gömör.* swrčina), Tannenharz, *n.* resina abiegna.
†Smrděň, dně, *m.* zrostl., serissa.
Smrdjm, *ěl, ěti,* stinken, foetere, putere: smrděti kozlem, stinken wie ein Bock, olere hircum; něčjm smrděti, nach etwas stinken, olere, od. redolere rem.
Smrdoch, (smrďoch *D.*), *a, m.* Stänker, ein stinkender od. einen Gestank machender Mensch; 2) *sl.* Stinkkäfer, *m.*
†Smrdutka, *y, f.* Stapelie, Pflanze, stapelia hirsuta.
Smrdutý 3. s. smradlawý.
Smrek, *u, m. sl.* s. smrk.
Smřežugi, *fut.* s. mřežugi: smřežowané kosmatinky, *Vel.*
Smrh, *mor.* s. smrže.
Smrha, *y, f. sl.* vorh.
Smrček, čku, *m. dim.* v. smrk; 2) *sl.* Rotz, *m.* mucus; das Zurückziehen des Rotzes; *pl.* smrčky, s. smrže; 2) Rotzen, *n.*
Smrk, *u, m.* Fichte, *f.* pinus; 2) *sl.* Prise, *f.* Schnupf, *m.* to nestogj ani s smrk tabáku, - eine Prise Tabak.
Smrkačka, *y, f.* s. rýma; 2) der Pips der Hühner, coryza; 3) od. černý kmjn, černucha, nigella sativa.
Smrkacý 1. smrkacý tabák, Schnupftabak, *m.* pulvis sternutatorius.
Smrkalka, *y, f.* Futterbank, *f.* s. řezačka, *D.*
Smrkám, *al, ati,* schneuzen, e-

emungere, *Wrat.* 2) (*sl.*) schnupfen, ducere naribus; tabák smrkati; - ánj, *n. verb.*

II. *rec.* smrkati se, finster werden; smrká se, es wird finster, es dämmert, tenebrae ingruunt; - áwá se, dasselbe.

Smrkáwám se, ati, *verb.*

Smrknu, *fut.* kl, knauti, s. smrkám; - nutj, *n. verb.* (einmahliges).

II. *rec.* s-knauti se, s. s-kati se.

Smrkowj, *n.* s. smrčj.

Smrkowina, y, *f sl.* s. smrčj.

Smrkowý 3. fichten, pineus.

Smrskám, *fut.* al, ati, abpeitschen, s. mrskám.

Smrsstjm, *fut.* il, iti, abpeitschen, durch Peitschen abschlagen, verbere decutere.

II. *rec.* smrsstiti se, einkriechen, einlaufen, kleiner werden, minui.

Smrt, i, *f.* Tod, *m.* mors, nex, letum; do smrti se bauřenj wyštřjhá, *Vel.* - wie den Tod, - od. bis zum Tode -, *Vel.* do neydelssj smrti toho nevčinjm. *A. Neg.* dům smrti, ein Gestirn? *Vel. cal. h. p.* 673. ďábel cýsař smrti, *K.* ten autery po smrti, *prov.* niemals, ad graecas calendas; toho dobré gest pro smrt posýlati, *prov.* er ist gut, um den Tod zu schicken, corvum misimus; auch *pl.* smrti: k smrtem odsuzugj, *K.* 2) Lichtmücke, *f.* culex pipiens; *Linn.* 3) Wallroß, *n.* ein Meerfisch, rosmarus, od. mors, *R.*

Smrtedlný 3. sterblich, dem Tode unterworfen, mortalis, morti obnoxius; 2) tödtlich, den Tod bringend, letalis, mortifer: smrtedlná rána, *Vel.* smrtedlný hřjch, d. Todsünde, peccatum mortis, (mortale), peccatum mortiferum; 3) smrtedlná postel, Sterbebett, *n.* lectus mortis; - ně, *adv.* mortaliter 2) tödtlich, z. B. verwundet, letaliter; - nost, i, *f.* Sterblichkeit, *f.* mortalitas.

Smrtholka, y, *f.* Klappermann, *m.* Tod, *m.* mors, *Syr.*

†Smrtedlnjk, a, *m.* ein Sterblicher, mortalis.

†Smrtný 3. s. smrtedlný 1), *P.* smrtná neděle, Todtensonntag, dominica Judica, s. neděle.

Smrtohlaw, a, *m. sl.* Todtenkopfschwärmer, sphinx atrops.

Smrtonoš, e, *m.* Mars, der Kriegsgott, auch ein Planet, Mars.

Smrže (smrž, *D.*), Morchel, *f.* phallus esculentus, *Linn.* (nach *Bercht.* smrže, merulius).

Smržowka, y, *f.* Morgenstern, *m.*

Smud, u, *m. sl.* Dampf, Dunst, Rauch, *m.* vapor.

Smudjm, iti, *sl.* dämpfen, beizen am Feuer, ustulare, amburere.

II. *rec.* smuditi se, dampfen, rauchen, vaporem emittere; z fajky se smudj.

Smudnem, dl, dnauti, *sl.* ustulari, aduri.

Smůla, s. smola.

†Smut, u, *m.* bess. smutek.

Smutečný 3. Trauer-, lugubris - oděw, folg. b).

Smutek, tku, *m.* (v. mutiti, trüben), Traurigkeit, *f.* tristitia, moestitia; 2) Trauer, *f.* a) der Zustand, da man Trauerkleider anlegen muß, luctus; b) Trauerkleidung, *f.* vestimentum lugubre: w smutek se oblécy; smutek nosyti, in Trauer gehen, in luctu esse, uti vestibus lugubribus; c) hoher Grad der Traurigkeit, luctus.

1. Smutjm, il, iti, betrüben, betrübt machen, dolore afficere aliquem, moestum reddere, molestiam alicui adferre.
II. rec. smutiti se, traurig seyn, sich betrüben, tristari.
2. Smutjm, fut. iti, sl. trüb machen, conturbare; 2) zusammen mischen, miscere.
Smutkowý 3. (sl.) s. smutečný.
†Smutnokwět, u, m. zrostlina, lyperanthus.
Smutný 3. (abstr. -ten, tna, tno), traurig, tristis, moestus; -ně, adv. moeste, triste; -nost, i, f. -keit, f. tristitia.
Smyčec, čce, m. Fiedelbogen, m. plectrum; -čcowý 3. vom Fiedelbogen.
Smyčka, y, f. Knopf am Zwirnfaden, D. na smyčku zawázati, einen Knopf schlagen, D.
Smyčkugi, owal, owati, knöpfen, knöteln, D.
Anm. Smyčka wäre also, wenn d. Bedeutung in D. richtig angegeben ist, das Gegentheil v. smečka 1) - -.
Smygi, fut. smyl, smýti (smeyti), imper. smey, abwaschen, abluere: zlau powěst wssecky Dunagské wody nesmygj, Syr.
Smyk, u, m. nástrog, njmž se něco smýká, neb wláčj; y to, co se smýká, Schleife, f. zum Fahren, traha; auch zum Dreschen od. Treten, tribula, tribulum: smyk s zuby nowými, Iz. 41, 15. smyků něgakých a wozů sem tam tazenjm zrno z slámy wytjrali, K. 2) sl. hie u. da für smyčec; 3) sl. ein Seitenstück v. Schlitten; 4) sl. eine Egge v. Dornen; 5) sl. ein dem von einem steilen Berge fahrenden Wagen angehängter Baum.
Smýkám, -se, s. smeykám, -se; 2) sl. mit Gewalt abreißen.
Smykſugem, owati, sl. vorh. 2)
Smyrna, y, f. d. St. Smyrna; 2) od. petržel macedonská, welsche Petersilie, smyrnium, Vel. R.
Smysl, u, m. Sinn, a) Kraft zu empfinden, zu hören, zu sehen, zu riechen ꝛc. sensus; b) der Verstand, der in Worten liegt, Gedanke, Begriff, m. der damit verbunden ist, od. seyn soll, sensus, vis; smysl opačný, sensus ironicus: smysl opačný magj ta slowa, K. s. auch scestný; c) Gedanken, Verstand, m. eines Menschen, mens; d) Gedanken, m. Meynung, sensus, sententia, mens; e) Gemüth, n. Gesinnung, f. mens, animus: gednosteyným smyslem y láskau nadssenj, K. kolik hlaw, tolik smyslů, kolik dětj, tolik syslů, prov. soviel Köpfe, soviel Sinn, quot capita, tot sensus.
Smyslјm, praes. il, iti, denken, a) urtheilen, meynen, sentire, judicare; b) vermuthen, putare, opinari; 2) sich einbilden, a) sich vorstellen, cogitare, (imaginari), animo concipere rem; b) glauben, cogitare, credere: gak smyslj bezbožnj, že Boha doma nenj, když gim hned ꝛc. K. sich etwas einbilden, stolz seyn, superbire, superbum esse, sibi placere; skrz něco, auf etwas, re, od. ob rem.
II. fut. sich einbilden, sich vorstellen, s. smysljm 2), a); 2) ersinnen, erdenken, excogitare, comminisci, invenire.
†Smyslitedlný 3. der eine lebhafte Einbildungskraft hat;

- nost, i, *f.* Einbildungskraft, *f.* phantasia, *P.*

Smyslnost, i, *f.* Scharfsinn, *m.* Scharfsinnigkeit, acumen, sagacitas, solertia, ingenium, *Vel. N.* smyslnost při wyřjzenj předsewzetj, *Cyr.* 2) Sinneskraft, *f.* 3) nach *Jungm.* d. Sinnlichkeit (Philosophie).

Smyslný 3. scharfsinnig, acutus, sagax, ingeniosus; - ně, *adv.* - te &c.

Smyssl enj, *n.* Einbildung, a) Vorstellung, *f.* cogitatio, imaginatio; b) Vermuthung, Meynung, *f.* opinio; 2) Erdichtung, *f.* Erdichten, *n.* commentum, figmentum, res ficta.

Smysslénka, smysslјnka, y, *f.* Erdichtung, *f.* etwas Erdichtetes, commentum, figmentum, res ficta.

Smyssl ený 2. *part. const.* erdichtet, ersonnen, fictus, commenticius

Smýsslјm, s. smeysslјm, *B.*

Smytec, *vulgo* für smyčec.

Smytj, *n.* Abwaschen, *n.* ablutio, *B.*

Smýwám, al, ati, s. smygi: twář geho slzami smýwal, *Com.*

†Snáč, e, *m.* Träumer, *m.* somniator: snáč weselých dnů, *Neg.* s. snář a).

1. Snad, *adv.* vielleicht, forsan, forsitan, fortasse, fortassis; snad gest gim zyma?

2. Snad, u, *m.* Leichtigkeit, *f.* facilitas: na snadu mjti, etwas leicht haben können, in promtu habere; snad a bez snadu, schwerlich, vix ac ne vix quidem: z nichžto snad a bez snadu geden ani druhý nikdá w bogi nebyl, *Vel.*

Snadně, *adv.* leicht, ohne Schwierigkeit, ohne Bedenken, z. B. leicht etwas lernen od. thun 2c. facile, nullo negotio: nebude mocy tak snadně bezbožný býti, *Cyr.*

Snadnjčce, *adv. dim.* sehr leicht, perfacile.

Snadno, s. snadný.

Snadnost, i, *f.* Leichtigkeit, *f.* Mangel der Schwierigkeit im Thun, Lernen 2c. facilitas; b) Gefälligkeit, Willfährigkeit, facilitas; 3) s. schopnost.

Snadný 3. (*abs.* snadno), leicht, d. i. leicht zu thun, leicht zu bearbeiten, ohne Schwierigkeit, facilis; 2) willfährig, bereitwillig, gefällig, facilis: každému gest snadný, *Vel.* snadný k podpisowánj listů, *Id.* 3) geneigt, Anlage habend, proclivis: snadný k neduhu člowěk.

Sňah, u, *m. sl.* hie u. da, s. sněh.

Snaha, y, *f. obs.* s. snažnost.

Snápitek, tku, *m.* Trunk, *m.* haustus.

Snář, e, *m.* Träumer, Traumseher, *m.* somniator, *Deut.* 13, 3. 5. b) Traumausleger, *Cyr.* s. snoprawce; 2) Traumbuch, *n.* liber somniorum interpres, libellus somniarius.

Snásseliwý 3. gelassen, geduldig, patiens; - wě, *adv.* patienter; - wost, i, *f.* - nheit, Geduld, *f.* patientia.

Snássenliwý, 3. verb.

Snássjm, - se, *praes.* s. snesu, - se: v mne se tak snássj, darüber bin ich mit mir selbst einig, constat mihi: co se v mne za slussnau wěc snássj; - enj, *n. verb.*

Sňátek (manželský), tku, *m.* Heurath, *f.* conjugium, nuptiae: ssnaubenj, neb sňátek manželský, *K.* 2) Ehe, *f.* Ehestand, *m.* conjugium, connubium;

auch matrimonium, in Rück-sicht des Frauenzimmers.
Snaubce, *m.* s. ssnaubce.
Snaubjm,-se,iti,s. ssnaubjm,-se.
Snáze, *adv. comp.* v. snadně.
††Snaženstwj, *n.* bess. snažnost.
Snažjm se, il, iti, streben, sich Mühe geben, sich anstrengen, beeisern, tendere, niti, anniti, o to se má spilnostj snažiti, aby rc. *Vel.* pokudž mu neywýsse možné, o to se má snažiti, *Id.*
Snažný 3. ämsig, eifrig, sedulus, industrius; snažná prosba, žádost, eifrige, dringende Bitte, Gesuch, intensae preces, intensum desiderium; -ně, *adv.* sedulo; - nost, i, *f.* - gkeit, - gkeit, *f.* sedulitas, industria: audy y snažnostmi lidskými Bůh wládne, *K.*
Snažugi se, owal, owati, s. snažjm se: wsseligak se snažowati budau, překážku tomu djlu činiti, *K.*
1. Snědek, dka, Esser, Nimmersatt?
2. Snědek, dku, *m.* Freßfieber, *n.* Freßkrankheit, *f.* febris famelica? *D.* nezralá gablka žaludek studj, sliny množj, a snědek přiwozugj, *Vel. Herb.* 2) *sl. Nitr.* für moč bjlý při člowěku, weißer Harn? (daselbst auch soviel als záprdek?); *Bercht.* benennt damit (wie d. Pohlen), ornithogallum.
Sneděle, *adv.* künftige Woche, in künftiger Woche, futura, insequenti, proxima hebdomada.
Snedělek, lká, *m.* d. künftige Woche, futura, insequens, proxima hebdomada od. hebdomas, od. septimana: giž tu musým ostát, až do snedělka.
Snědý 3. braun, dunkelbraun, fuscus.

Sněh, u, *m.* Schnee, *m.* nix; sněh padá, prssj, es schneit, ningit.
Sněm, u, *m.* (v. segmu), Versammlung, *f* conventus, concilium, comitia; sn. cýrkewnj, od. sn. duchownj, od. sn. kněžský, *Vel.* Kirchenversammlung, *f.* concilium ecclesiasticum (auch conventus ecclesiasticus); hlawnj sněm duchownj, concilium oecumenicum, allgemeine K-lung, *Vel.* sněm králowstwj, od sněm stawů králowstwj, z. B. Českého, (*Vel.*) Reichstag, *m.* Reichsversammlung, comitia regni; řjšský sněm, Reichstag (in Deutschland), comitia imperialia; sněm národu gednoho, Landtag, *m.* conventus provincialis; sněm o wolenj krále, *Vel.* sněm rozepsal a položil do Wormusu, *Vel.* s. rozpjssi.
Sněmownj 1. z. B. sněmownj den, ein Tag, an den comitia gehalten werden, dies comitialis.
Sněmownjk, a, *m.* Mitglied, *n.* einer Kirchen- od. anderer Versammlung: sněmownjcy Konstanssťj, *Com.*
Sněmugi, owal, owati, eine Versammlung halten, concilium habere.
Snessenj, *n.* Zusammentragung, *f.* collatio, congestio, comportatio; 2) Herunterbringung, Heruntertragung, deportatio; 3) Beschluß, Entschluß, Vorsatz, *m.* 4) Übereinkunft, *f.* conventio: kaupě se stáwá dobrowolným snessenjm prodáwagjcýho a kupugjcýho, *Pr.* 5) snessenj rady, Rathsschluß, senatusconsultum; snessenj sněmownj, Landtagschluß, de-

cretum comitiorum od. regni; snessenj rady ржjmske, *Vel.* obecné wssech snessenj se stalo, *Cyr.* snessenj Apostolské, das apostolische Glaubensbekenntniß, symbolum apostolicum.

Snesu, *fut.ex.* snesl, snésti, snesen (snessen), *imper.* snes, zusammen tragen, conferre, congerere, comportare; 2) herab-, herunter bringen, tragen, deferre, deportare; 3) vertragen, ertragen, erdulden, ferre, perferre, tolerare, pati, perpeti, sustinere: snássenj zymy, horka, *Vel.* 4) aushalten, ertragen, sustinere: led člowěka snésti mohl, *Vel.* 5) beschließen, decernere: mnozý artykulowé snesseni (na sněmu), a předněgssj tito: *Vel.* 6) weyce snésti, ein Ey legen, ovum ponere, ovum parere; s. auch snássjm.

II. *rec.* snésti se, vertragen, einig seyn, concordem esse, convenire; 2) o něco (auch na něčem) se snésti, beschließen, einen Vorsatz fassen, decernere, constituere: držeti sněm a snesli se, *Vel.* o způsob zpráwy se snesli, *Id.* o některé artykule za gedno se snesli, *Id.* 3) übereinkommen, convenire: o hodinu se snesli, Pr. gak mezy sebau lidé se snesau, při tom zůstaweni buďte, Pr. snesli se na tom, *Vel.* na tom se snássegj, - stimmen überein, constat inter eos.

Snesytedlný 3. erträglich, tolerabilis, tolerandus; -ně, *adv.* -liter; -nost, i, *f.* -keit, *f.* tolerabilis ratio.

1. Snét, i, *f.* Brand, *m.* im Getreide, robigo, uredo; 2) ein gewißes Unkraut, (aegylops, sſweřepec?) Herb.

2. Sně̌t, u, *m.* (*sl.* i, *f.*) s. peň, kmen: ratolest od snětu se odčesla, *Com.*

Snětj, *n.* Abzug, *m.* Abnahme, desumtio; 2) od. snětj manželské, od. snětj se, *K.* s. snátek 1), Pr. snětj rodičůw swých prokázal, Pr. 3) od. snětj se, d. i. zapálenj se.

Snětiwjm, ěl, ěti, *sl.* brandig werden, rubigine corrumpi.

Snětiwý 3. brandig, den Brand habend, robigine corruptus, z. B. snětiwé obilj, brandiges Getreide; -wost, i, *f.* brandige Beschaffenheit.

†Sněženka, y, *f.* zrostlina, galanthus.

Sněžj se, ilo, iti, schneyen, ningere.

Sněžiwý 3. *sl.* s. sněžný.

†Sněžnoplod, u, *m.* zrostlina, chiococca.

Sněžný 3. aus Schnee, niveus; voller Schnee, nivosus; sněžné hory, Schneegebirge, montes nivosi; sněžná hruda neb kule, Schneeball, *m.* ein Klumpen Schnee, pila nivea; sněžná woda, Schneewasser, *n.* aqua nivalis; klásster matky Božj sněžné, - bey Mariáschnee, *Vel.* - Sanctae Mariae ad nives.

Snj se, s. snige se.

Snicky, *f. pl. sl. Lypt.* d. Pflugarmen.

Snida, y, *f.* chleba, *sl.* ein flaches Schnitzlein Brod v. der Krume; -dka, y, *f. dim.*

†Snjcý, *part.* i. e. sen magicý?

Snjdám, al, ati, frühstücken, jentaculum sumere, jentare.

Snjdu, snjdem, *fut.* snjti, *ol.* & *sl.* s. segdu, herabsteigen, descendere.

Snjdané, *f.* folg.

Snjdanj, n. Frühstück, n. jentaculum.
Snige se, mi, ti, rc. snilo, snjti se. s. snjwá se.
Snih, u, m. beff. s. sněh.
Snjm, fut. snědl, snjsti, imper. sněz, aufessen, ganz essen, exedere, consumere edendo, auch ohne edendo.
Snjmám, al, ati, abnehmen, herabnehmen, auferre, demere: když kněžstwj s něho snjmali.
Snjti, snjt, - se, s. segmu, - se; 2) s. snjdu.
Snjwá, -wati se, mi, ti rc. impers. sl. es träumt mir, ich träume, somnio, somnias &c.
Snjžek, žku, m. dim v sněh.
Snjženj, n. Erniedrigung, f. humiliatio; mysli snjženj; k welikému snjženj přissel.
Snjžený 3. part. v. folg. mysl snjžená; snjženého a nehrdinského ducha gest, Vel. - nost, i, f. Niedrigkeit; snjženost rodu.
Snjžjm, fut. ex. il, iti, erniedrigen, niedrig, demüthig machen, humiliare, B. s. auch snižugi. II. rec. snjžiti se, sich erniedrigen, humiliari; k někomu, sich zu jemand herablassen.
Snižugi, - se, owal, owati se, s. snjžjm, - se: snižowati a bořiti královstwj něčj; wdowy mocý snižowány, -genothzüchtigt, Pr.
Snop, u, m. Garbe, f. des Getreides, merges, manipulus.
Snopček, ečku, m. dim. folg.
Snopek, pku, m. eine Handvoll, ein Bund, manipulus.
Snopné, ého, n. s. posnopné.
Snoprawce, e, m. somniator, D. Reise-, S. 72. s. snář b), 'ονειροπόλος, Neg. II.
Snowač, e, m. Anzettler, m. a) etwa orditor telae; b) cusor, machinator, structor; - čka, y, f. - inn, f. - trix telae; machinatrix.
Snowadlo, a, n. Kübe, Scherrahmen, m. Scherküfe beym Tuchmacher, auch Zettelrahmen, Weberrolle, scapus, scapi sonantes, R.
Snowám, al, ati, zetteln, Garn aufziehen, anzetteln, telam ordiri, exordiri; 2) richten, anrichten, schmieden, fig. moliri, machinari, struere.
†Snowěsstec, sstce, m. s. snoprawce, P. II.
Snubce, s. ssnaubce.
Snubugi, - se, owal, owati, s. ssnaubjm, - se.
Snugi, geš, ge, owati, (sl. & ol.) s. snowám; s. auch osnugi.
Snůsska, y, f. s. snessenj 1); 2) s. dobrá wůle, kad, Gelage (Collation, f.) -na lepssj snůssku aneb kollacý se pozwati nemohli, Cyr. snůssku wssech wýborných wěcý sobě wespolek sneseme, Cyr. 3) Beytrag, m. symbola: neb dáwá snůssku, neb platj, Com. 4) Gilde, f. societas? D.
Sobana, y, f. sl. Kuhnahme.
Sobáš, e, m. sl. s. oddawky.
Sobássjm, il, iti, sl. trauen, kopuliren, copulare.
Sobě, sich, sibi; bey andern Reciprocis auch: mir, dir, uns, euch; mám sobě přikázáno, es ist mir anbefohlen.
†Soběc, bce, m. s. sobjček.
Soběhrd, a, m. eingebildeter stolzer Mensch: pyssnj soběhrdowé
†Sobělib, a, m. Selbstgefälliger.
Soberem, bráti, sl. s. seberu.
Soběwolný 3. s. rozpustilý: soběwolné djtě, B. - nost, i, f. s. rozpustilost, 2) freyer Wille? soběwolnost člowěka, neb swobodná wůle, Konfess. p. 4

Sobjček, čka, *m.* selbstsüchtiger, eigennütziger Mensch, philauta, (egoista); lakomj sobjčkowé, *Vel.*

†Sobický 3. selbstsüchtig, eigennützig: sobické (zyšstné) srdce, *Neg.*

Sobjm, il, iti, s. osobjm.

II. *rec.* sobjm se, iti se, s. zásobjm se: kdo se neywjc na swětě sobj; y ginač se sobj a tujj; nemaudrost těch, kteřj se zde sobj, nestálostj žiwota rc. vkazuge, *K.* b) s něčjm, pochen, trotzen, prahlen, gloriari, confidere, ferocire, *Žal.*

Sobol, *a, m.* Zobel, *m.* mustela zibellina, *Linn.*

Sobolowý 3. v. Zobel, Zobel., zebellinus.

Sobota, *y, f.* Sonnabend, Samstag, *m.* dies Saturni, sabbatum; sobota swatá, od. weliká, od. bjlá, der heil. Sonnabend vor dem Ostersonntag, *Vel.* 2) Nahme einiger Marktflecken in Ungarn.

Sobotnj 1), den Sonnabend betreffend.

†Sobotnjk, *a, m.* s. žid.

Sobručkugem se, *fut.* owati, *sl.* s. sprstenkugi se.

Sobstwj, *n.* Egoismus, *m.*

Sočenj, *n.* Schmähen, *n.* maledictio; 2) Anschwärzung, Anfeinden, *n.* Ohrenbläserey, *f.* criminatio, susurratio maledica; auch blos susurratio, insusurratio; Hinterbringen, *n.* delatio; 3) Eifersucht, *f.* aemulatio; livor, rivalitas, *Syl.*

Socha, *y, f.* eine große Statue, colossus, *Com.* 2) der Schaft der Armbrust, scapus; 3) Handhabe beym Ackerhaken, manubrium, *D.* 4) Stange, *f.* pertica, 4 Mogz. 21, 9.

Sochor, u, *m.* drauh, Stange, *f.* pertica; železným sochorem kosti potlaukl, *Com.* 2) Hebebaum, Hebel, *m.* Hebestange, *f.* Hebeisen, *n.* vectis.

Sochůrek, rku, *m. dim.* v. vorh. *plur.* sochůrky, Zuberstangen, (Bierbr.) phalangae.

Sočjm, il, iti, schmähen, conviciari, maledicere; 2) na někoho, anschwärzen, falsch klagen, hinterbringen, s. osočjm, obnášjm: otcy naň sočil, *Vel.* na giné sočiti, *Com.* geden na druhého sočj, *Cyr.* někomu na někoho sočiti, *Id.*

Sočiwý 3. verläumderisch, der gern hinterbringt, - buhlt rc criminator, maledicus susurrans &c. s. sok.

†Sodnjk, u, *m.* mineralisches Laugensalz, *n.* sodium.

Sodomář, e, *m.* Sodomit, *m.* Sodomita, *K. Com.* - řský 3. sodomitisch, Sodomiticus.

Sodomstwj, *n.* Sodomiterey, incestus Sodomiticus, *Com.*

Sofistwj, *n.* falešné mudrowánj, Sophisterey, *f.* sophistica, (sophisma, *n.*)

Sogka, *y, f.* Holzhäher, *m.* corvus glandarius, *Linn. hung.* szajkó; dostat sogku, *prov.* einen Pfifferling bekommen; mjti sogky w hlawě, nicht richtig im Kopfe seyn.

Anm. *sl.* wenigstens ist sogka nicht d. Nußkrähe od. Nußbeißer, sondern der Holzhäher, pica nucifraga, *Klein.* corvus caryocactes, *Linn.* garrulus, graculus, *hung.* szajkó.

Sohnem, *fut.* sohnauti, *sl.* s. sehnu.

Sohýnám, al, ati, *sl.* vorh.

Sok, *a, m.* Anfeinder, Verläumder, Schmäher, criminator,

obtrectator; sok swatých, který skutky gegich nestaudně zmjtati, a na ruby postawowati vsyluge, *K.* sok ctných lidj, *Vel.* Ohrenbläser, susurrator maledicus, auch blos susurrator od. susurro; 2) Mitbuhler, Mitwerber, aemulator, rivalis; 3) Hasser, osor.

Sokol, *a, m.* Falk, *m.* falco; sokol holubj, Taubenfalk, *m.* falco palumbarius, *Klein*; sokol hornj, Bergfalk, falco montanus.

Sokolář, *e, m.* s. sokolnjk.

Sokolčina, *y, f. sl.* eine Art sehr weißer u. schmackhafter Weintrauben.

Sokolnjk, *a, m.* Falkner, Falkenier, falconarius; -cký, 3. Falkner-; -ctwj, *n.* Falknerey, Falkenierkunst, *f.* etwa ars falconaria.

Sokowstwj, *n.* Ohrenbläserey, *f.* xc. xc. s. sočenj, *Neg.*

Sokyně, *f.* das *foem.* v. sok, Anfeinderinn, criminatrix; Ohrenbläserinn, insusurratrix; Mitbuhlerinn, aemula; s. sok.

Sol, *i, f. sl.* s. sůl.

Solár, *a, m. sl.* s. solnář.

Solárna, *y, f. sl.* s. solnice.

†Soldánka, *y, f.* zrostlina, soldanella.

†Solenina, *y, f.* Pöckelfleisch, *n.* caro muriatica.

Solený 3. gesalzen, salsus.

†Soličnjk, *u, m.* chloridum, *Ber.*

†Soljk, *u, m.* oxydirte Salzsäure, chlorinum, *Id.*

Soljm, il, iti, en, salzen, z. B. Speise, salire od. sallire, sale condire.

Solisko, *a, m. sl.* Salzquelle, Salzgrube, *f.* salinae, scaturigo salis.

Soliwařič, *e, m.* u. wařič soli, Salzsieder, *m.* salinator, od. coctor salis, *Haj.* - čka, *y, f.* - inn, *f.* - trix; - cký, od. - čský 3. Salzsieder-; - stwj, *n.* - rey, *f.* coctura salis.

Solnář, *e, m.* vorh. 2) Salzhändler, *m.* negotiator salarius; - řka, *y, f.* - inn, *f.* - trix - ia; - řský 3. - stwj xc. wie bey pekař.

Solnatý 3. voll Salz, salsus: solnaté audolj, Salzthal, *n. B.*

Solnj 1), s. solný 1).

Solnice, *f.* Salzmagazin, *n.* horreum (depositorium) salis.

Solnička, *y, f. mor.* s. slánka.

Solný 3. das Salz betreffend, dahin gehörig, salarius; solný od. solnj důl, Salzgrube, salina, salis fodina; 2) v. Salz, Maud. 10, 7. z. B. Salzsäule, *f.* statua salis; 3) zum Salz gehörig, wo sich Salz befindet, salsus, Joz. 15, 15. 2 Sam. 8, 13.

Som, *sl.* gemein, für gsem.

Somár, *a, m. sl.* s. osel.

Sopauch, *mor. & sl.* Dampfloch, *n.* oberes Ofenloch, spiramentum furni.

Sopcy, ptati, s. soptám.

Sopel, ple, *m. sl.* Rotz, *m.* mucus, s. wozher.

Soplák, *a, m. sl.* folg.

Soplawec, *sl.* s. sopliwec.

Soplawý u. sopliwý 3. *sl.* rotzig, mucosus.

Sopljm se, il, iti, *sl.* weinen, u. dabey den Rotz fließen lassen.

Sopliwec, wce, *m.* Rotzbube, *m.* mucosus puer; b) Rotzbube, Rotzlöffel, *m.* nasutus: malj, mladj sopliwcy, *K.*

Soptám, al, ati, hauchen, spirare: - z geho vst plamen; na někoho plamenem soptati, auf jemand Feuer sprühen.

Soptěnj, *n. verb.* v. vorh. ſoptěnj a dychawičnoſt koňů, *Vel.*
Soptiwý 3. hauchend, dämpfig, keichend; ſoptiwý kůň, dämpfiges Pferd, anhelus equus.
†Soſecenka, y, *f.* zroſtlina, thelotrema.
†Soſecnice, *f.* zroſtl., ziziphora.
†Soſecnjk, u, *m.* zroſtl., mazus.
†Soſeconoſka, y, *f.* zroſtlina, teleophora.
Soſna, y, *f.* eine Art wilder Fichten, pinaster; ſoſna mořſká, pinus maritima, *Bercht.*
Soſſka, y, *f.* Gabel, *f.* zum Stützen, furca, cervus, ames.
Sota, y, *f.* Stoß, Stich, *m.* ictus, pulsus, (*ol.* für bodená rána, *Dal.*)
Sotjm, *fut.* il, iti, ſtoßen, trudere, ſ. ſácým.
Sotně, *adv.* (*obs.*) ſ. ſotwa.
Sotnem, *fut.* ſokati, *sl.* ſ. ſetnu.
Sotný 3. ängſtlich, anxius, *D.*
Sotwa, *adv.* kaum, vix: ſotwa že do ſwých chalup přiſſli, prawil Abel, *Neg.*
Souda, y, *f.* Sode, *f.* Aſchenſalz, *n.* soda, *R.*
Sowa, y, *f.* Nachteule, *f.* noctua; fig. nočnj ſowa, Nachtſchwärmer, grassator nocturnus, *Vel.*
Sowek, wku, *m.* Indelt, Inlied, Inlich, *n.* Federritt, tegmentum culcitae, tegmentum plumarum lecti.
†Sowerbka, y, *f.* zroſtlina, Soverbea.
Sowj 1. der Eule gehörig; ſowj čas, d. Nacht; b) v. der Eule: ſowj péro.
Spáchám, al, ati, ſ. páchám.
Spachták, a, *m. sl.* ſ. oſpalec.
Spachtawec, wce, *m. sl.* vorh.
Spád, u, *m.* Abfall, *m.* Herabfallen, *n.* z. B. des Waſſers, casus, delapsus, z. B. aquae; ſpád načihadle, Fallbaum, *m.*; *pl.* ſpády, Spur, *f.* vestigium: ſpády něčj wyſſetřiti.
†Spadák, u, *m.* Fallſchirm, *m. P.*
Spadám, - ſe, *praes.* u. *fut. freq.* al, ati, ſ. ſpadnu, - ſe; - ánj, *n. verb.*
Spádek, dku, *m. mor.* der ſüße Thau od. Saft auf dem Laub des Aborns, Himbeerenſtrauchs ꝛc. melligo.
Spadenj, *n.* Herabfallen, *n.* delapsus.
Spadnu, *fut.* dl, dnauti, fallen, herabfallen, decidere, delabi: ſpadl hlas s nebe, *Vel.* oblak ſpadnauti muſyl, i. e. weliký přjwal, *Wrat.* ſpadl weliký přjwal, *Vel.* dědictwj s ſyna na ſyna ſpadá; s těla ſpadnauti, *sl.* ſ. ſpadnauti ſe; 2) abſchlagen, wohlfeiler werden, z. B. obilj ſpadlo, das Getreide iſt abgeſchlagen, annona laxavit, od. pretium frumenti minutum est; tomu trému ceny ſpadá, *Vel.* - nutj, *n. verb.*
II. *rec.* ſpadnauti ſe, abfallen, abnehmen, mager werden, macrescere, corpus amittere.
Spak, u, *m. sl.* ſ. opak, u, *m.*
Spakugi, *fut.* owal, owati, zuſammenpacken, convasare; dal wſſecky ſwé wěcy ſpakowati, *Kram.*
Spála, y, *f.* čerwené pálčiwé neſſtowice, Frieſel, *m.* boa, purpura.
Spálenj, *n.* Verbrennen, *n.* Verbrennung, *f.* crematio, concrematio; 2) Verſengung, *f.* adustio, ambustio.
Spálenina, y, *f.* Brandmahl, *n.* auf der Haut, nota ustionis.
Spáleniſſtě, *n.* Brandſtätte, Ort,

wo'ein Brand gewesen, locus aedificii flammis absumti.
Spálený 3. *part.* v. folg.
Spáljm, *fut. ex.* il, iti, en, *imper.* spal, verbrennen, *act.* a) durchs Feuer vernichten, zu Asche brennen, z. B. Leichnahm, Holz rc. cremare, concremare, comburere; b) mit Feuer, durch übermäßige Hitze verletzen, adurere, urere; ruku sobě spáliti, sich d. Hand verbrennen.
Spalnier, *obs.* für rytjřské oděnj.
Spalugi, owal, owati, s. spáljm.
Spamatowánj, *n.* Erinnern, *n.* recordatio: pro snadněgssj spamatowánj (těch žalmů), *K.*
Spamatugi se, *fut.* owal, owati, sich erinnern, recordari.
Spánek, nku, *m.* Schlafmittel, *n.* medicamentum soporiferum, *Vel. N.*
Spánj, *n.* Schlaf, *m.* Schlafen, *n.* somnus, quies, sopor; we spánj, im Schlafe, per somnum, in somno, per quietem, secundum quietem; ze spánj wyrazyti, aus dem Schlafe wecken, excitare ex somno.
†Spanilotwárný 3. *Neg. Il.* s. krásnoljcý.
Spanilý 3. schön, wohlgestaltet, herrlich, pulcher, formosus, nobilis: spanilá (statečná, zmužilá) mysl, Edelsinn, Edelmuth, *m. Com.* spanilý strom, *K.* - le, *adv.* pulchre; - lost, i, *f.* schöne Gestalt, Herrlichkeit, das Edle, pulchritudo, speciositas, nobilitas.
Spánky, *m. pl.* Schläfe?
Spánliwost, i, *f.* Schlafsucht, *f.* sopor; spánliwost hluchá a nepřemožená, lethargus, sopor, *Vel.*
Spař, u, *m.* prosstjp, bidélko čjhařské, (in *B.* a. 1768. ssňůra), Vogelkloben, *m.* ames, (itis), *masc.* ptáky na spaře nawčené, *Cyr.* koroptwa čižebná na spaře, *B.*
Spára, y, *f.* spogka, Fuge, *f.* junctura.
†Spargán, u, *m.* zrostl, sparganium, *Bercht.*; s. auch sspargán.
Spařjm se, *fut.* il, iti, *sl.* fratt werden, calore corrumpi.
Spařjm, s. opařjm: ten tomu drsstku spařj, *prov.* der wird es ausmachen, bezwingen, der wird das Kraut fett machen!
Spárka, y, *f.* Abbrühung, *f.* perfusio, *D.*
Spařisko a, *n. sl.* s. suchopar.
Sparno, sparnost, *sl.* s. parno.
Sparný 3. *sl.* s. parný.
Spasa, *obs.* s. spasytel.
Spasenec, nce, *m.* der Selige (im Himmel), salvatus, divus; spasenců rjdkost *Com.*
Spasenj, *n.* Seligkeit im Himmel, felicitas aeterna; 2) Abweidung, Abfressung, depastio.
Spasu, *fut. ex.* sl, spásti, spasen, abhüten, abweiden, das weidende Vieh abfressen lassen, z. B. das Gras, depascere.
Spasým, *fut. ex.* yl, yti, selig machen, beare.
Spasytedlný 3. heilsam (besonders der Seele), zuträglich, salutaris, saluber: wjra spasytedlná; wěc lidem spasytedlná a platná, *Vel.* to gest wssj Europě spasytedlné, *Id.* počestné a spasytedlné práwo, *Id.* - ně, *adv.* salutariter, salubriter.
Spasytel, e, *m.* Seligmacher, *m.* salvator, auctor felicitatis aeternae.
Spát, spáti, s. spjm.
Sp'at, sp'atý, s. sepnu.

Spatřenj, *n.* Anblick, *m.* Anblikken, *n.* adspectus, conspectus.
Spatřjm, *fut. ex.* il, iti, erblicken, sehen, conspicere, adspicere.
Spatřitedlný 3. sichtbar, adspectabilis, visibilis; - ně, *adv.* manifeste.
†Spatrný 3. anschaulich?
Spatřowánj, *n. verb.* Besichtigen, *n.* contemplatio.
Spatřowáwám, ati, *fr.* v. folg.
Spatřugi, owal, owati, sehen, erblicken, videre, cernere, z. B. rem; 2) besehen, beschauen, besichtigen, inspicere, intueri, adspicere, contemplari oculis, auch ohne oculis.
Spatřugicý žiwot, beschauliches Leben? *D.*
Spaura, spurně, spurnost, s. zpaura, zpurně ꝛc.
Spausst, i, *f.* Schlitz, *m.* fissura, fissum; 2) Auslassung beym Weberstuhl, remissorium, *R.* 3) prut w hodinách, d. Auslösung, laxatio; 4) spaussť wody, Ablaß des Wassers, emissarium, *D.* 5) spaussť péra, i. e. nařezánj péra, *Com.*
Spausstadlo, a, *n.* vorh. 2).
Spausstjm, - se, ěl, ěti, s. spustjm, - se.
Spausta, y, *f.* großer Klumpen, *m.* Masse, *f.* massa, moles: přinesli střjbra welikau spaustu, *Haj.* spausta zlata, Goldklumpen, *m.* massa auri, *D.* wážná tjžka spausta země; weliká spausta korábu; sp. skály, Felsenmasse, spausta swěta, das Weltgebäude, das All, machina mundi; weliká ssiroká sp., ungeheure große Weite, *Syl.* 2) ein künstlich zusammen gesetztes Werk, Maschine, *f.* machina.
Spáwám, al, ati, *fr.* v. spjm, *B.*

Spáwanice, *f. sl.* Kanape, *n.*
Spe se, brada, - sticht hervor.
Spečetjm, *fut. ex.* il, iti, versiegeln, mehreres, obsignare: statek w truhlách spečeten, Pr.
Spěch, u, *m.* (*sl.*) Eile, *f.* festinatio; na spěch in der Eile, festinanter, propere; 2) Glück, Gedeihen, *n.* successus: zdrawj za spěch (i. e. za winssowánj spěchu), *sl.* so danken z. B. d. Schnitter für den Gruß: spěssno wám žati!
Spěchář, a, *m.* Eiler? *Neg.*
Spěchám, al, ati, (*ol.*) eilen, festinare.
Specyálnj 1. Special-, specialis: specyálnj rozkaz, *Com.*
†Specyestolar, u, *m.* Speciesthaler, *m.* species thaleri, *P.*
Spěgi, spěl, spěti, Muße haben: nikam nesměgjce, ani nespěgjce, *Com.*
Spekám, al, ati, zusammen dörren, durch d. Hitze verdichten, aestu densare.
II. *rec.* spekati se, zusammen dorren, dicht werden, aestu coalescere, condensari: pěny horkosti slunečnau se spekagj, *K.*
Speklý 3. verdichtet, (durch Hitze) z. B. Schleim, Eiter ꝛc. condensatus, s. vorh.
†Spekulacý 3. Spekulation, speculatio: kupcy rozličné spekulacý měli, *Kram.*
†Spekulugi, owati, speculiren, speculari.
Spěnák, u, *m.*, *sl.* puto, Strick, *m.* v. Hanf, u. Pferdehaaren, womit den Pferden d. Füße gebunden werden.
Speřjm se, *fut.* il, iti, handgemein werden, manum conserere, congredi.
Spěssjm, *ol.* s. spěchám.

Spěšný 3. geschwinde, behend, celer, velox, citus; -ně, *comp.* - něgi, *superl. n.* - ěgi, *adv.* celeriter, velociter, cito; -nost, i, *f.* Geschwindigkeit, *f.* celeritas, velocitas; s. auch spěch.

Spěw, u, *m.* s. zpěw.

Speyznu, *fut. ex.* zl, znauti, erschnappen, wegbiren, wegstipitzen, rapere.

Spigi se, *fut. ex.* il, iti, sich betrinken (v. mehrern), inebriari: wssickni se spili, *Vel.*

Spikám se, al, ati se, folg.

Spiknu se, *fut. ex.* kl, knauti se, übereinkommen, convenire; 2) sich verschwören, Zusammenverschwörung machen, conjurare.

Spiknutj, Verschwörung, Zusammenverschwörung, *f.* conjuratio.

Spjlám, al, ati, Bier fassen, es v. dem Gärbottich auf Fässer füllen, carevisiam in dolia infundere; 2) *cum dat. pers. & acc. nominis ignominiosi*, schelten, conviciari, cavillari: spjlati dětem pankharty; spjlati někomu kacýře, sektáře; y Bohu klamy spjlati směli, *K.* spjlati někomu neprawdu.

Spilečný, ého, 3. der dritte Brauergesell.

Spjle, spjleti, *ol.* zert, zertowati.

Spilka, y, *f.* das Fassen des Bieres; 2) das Behältniß, wo das gefaßte Bier hingelegt wird, etwa cerevisiarium.

Spilý 3. betrunken, ebrius.

Spjm, spal, spáti, *imper.* spj, schlafen, dormire; s ženskau spáti, s. obtěžkám, *B.* spalbych, *sl.* ich möchte schlafen, ich bin schläfrig, spáti gako německá myš, *prov.* i. e. hrubě a dlauho, *Syl.*

Spinadlo, a, *n.* Heftel, *n.* fibula.

Spjnám, al, ati, s. sepnu.

II. *rec.* spjnati se, sich bäumen, v. Pferden, erigere se in pedes; 2) fig. stolz thun, efferre se: se swým důstogenstwjm na wysoko se nespjnali, *K.* s. auch ruka.

Spjnka, y, *f.* s. přewaz, *D.* 2) Spennadel?

Spinugi? viell. splnugi? statečně wywázeti (sausen) a spinowati, *K.*

Spjrám, al, ati, anspannen, anziehen, adstringere, *R.*

Spiritus, a, *m.* eigentlich spiritux, *sl.* s. pikuljř.

Spjrka, y, *f.* v cihařů, Spannstrick, *m.* funiculus.

Spis, u, *m.* Schrift, *f.* etwas Geschriebenes, es sey wenig od. viel, ein Buch od. nicht, scriptum; spisowé, Schriften, scripta, literae; ist es ein Buch, so steht auch liber; w spis uwesti, s. spjsfi 2).

Anm. In *K.* wird spis, někaký spis, (ein Buch, das kein heiliges Buch ist), dem pjsmo od. pjsma (swatá) entgegen gesetzt.

†Spisatel, üblicher spisowatel.

Spjsek, sku, *m. dim.* Schriftchen, Büchelchen, *n.* libellus.

Spjsglas, u. *m.* antimonium, *Vel*

Spjskám, *fut.* al, ati, eingeben, anrathen, etwas Ungünstiges.

Spiský 3. Zipser, aus Zipsen, Scepusiensis; hrabě Spiské, *Vel.* Spiská stolice, das Zipser Komitat, comitatus Scepusiens.

Spisowatel, e, *m.* Schriftsteller, *m.* scriptor, autor; - ský 3. - risch, -stwj ꝛc. -lkyně, *f.* -inn.

Spisowna, y, *f.* s. listowna, *D.*

Spisownjk, a, *m.* s. spisowatel.

†Spisowný 3. Schrift-, z. B. řeč, Schriftsprache, *Jungm.*

Spiš, e, m. d. Zips, f. in Ungarn, Scepusium.
Spjš, s. spjsse: čjm spjš, tjm ljp, je eher, je besser, *Syr.*
Spissák, a, m. ein Zipser, Scepusiensis; - ácka, y, f. - inn, f. Scepusiensis.
Spjsse, *adv.* eher, a) geschwinder, prius, citius, ante; b) lieber, potius, prius: spjsse se radugj, než plačj, *K.* takowý člowěk spjsse se wypsati, než na swětě nalezti může, *Vel.*
Spjssi, *fut. ex.* sepsal, sepsati, *imper.* spiš, zusammen schreiben, conscribere; ist es soviel, als aus andern zusammen tragen, ex aliis congerere; 2) abfassen, verfassen, conscribere, componere aliquid, consignare literis &c.
Spisugi, owal, owati, *verb.*
Spjže, *Vel.* s. sspjže.
1. Splacenj, *n.* einmahliges Abzahlen, solutio, depensio.
2. Splácenj, *n.* öfteres Abzahlen; 2) Zusammenflicken, *n.*
Splácenina, y, f. Flickwerk, *n.* consarcinatum.
1. Splacený 3. *part.* abgezahlt.
2. Splácený 3. zusammengeflickt, consarcinatus, *B.*
Splácým, *praes.* el, eti, s. splatjm; 2) *praes.* u. *fut.* zusammen flicken, consarcinare, *K.*
Splači, *fut.* splakal, splakati, in Weinen ausbrechen, in lacrymas solvi.
Splacugi, owati, s. splatjm.
Splálnu, *fut.* kl, knauti, abspühlen, waschen, sauber waschen, eluere, *B.* 2) abwaschen, abluere: krag Sodomský B. wodami splákl, Žal.
Splakugi, owal, owati, *verb.*
Splasknu, *fut. ex.* kl, knauti, sich setzen, nach u. nach niedriger u. kleiner werden, desidere: otok naběhne a splaskne; ne tak průtrž a keyla, *Com.*
Splaskugi, owal, owati, *verb.* 2) *akt.* machen, daß sich etwas setzt, facere desidere: sléz wysoký splaskuge spuchliny, *Vel.*
Splatjm, *fut. ex.* il, iti, cen, *imper.* splať, abzahlen, bezahlen, z. B. Schuld, solvere.
Splaw, u, m. (z. B. v rybnjka) strž, Ablaß, Abzug od. Ablauf, *m.* des Wassers, z. B. aus einem Teiche, emissarium.
Splawjm, *fut.* il, iti, herabflößen, Holz rc. demittere per aquam (fluvium).
Splawugi, owal, owati, *verb.*
Splažená sláma, s. matenice 2) *D.*
Splesklý 3. flach, nicht so erhaben, depressior.
Splesknu, *fut.* kl, knauti, sich setzen, desidere: splesknau ňádra; s. splasknu.
Splesstjm, *fut.* il, iti, flach, platt drücken, machen, deprimere.
Spletačka, y, f. Haarband, *n.* vitta crinalis.
Spletám, al, ati, s. spletu.
Spletek, tku, m. Zusammengeflochtenes, Flechte, f. plexus: smatkowé a spletkowé noh kukat se přjdržjcý, *K.* 2) Wirre, Wirrwarr, *n.* confusio; na rozličné spletky a zmatky přicházegj, *K.* omylowé a spletkowé, *Vel.*
Spletenec, nce, m. verworrener Mensch, ein Mischmasch v. einem Sektirer, etwa chaoticus: ohawnj spletency Samařsstj, čistau Božj poctu s pohanstwjm mjsýcy, *K.* 2) *Bercht.* benennt so d. Pflanze hyphaene.
Spletený 3. *part. pass.* v. folg.

Spletu, *fut. ex.* spletl, splésti, spleten, *imper.* splet, zusammenflechten, contexere, conserere: swé náboženstwj s židowským a s pohanským spletl; 2) verwickeln, verfitzen, a) z. B. den Faden, implicare, impedire, intricare, involvere; 2) *trop.* verwirren, implicare, impedire, intricare, involvere.

Spletichám, *fut.* ati, *vorh.*: spletichaný swět.

Spleywám, al, ati, in der Höhe schwimmen, supernatare; 2) *act.* schwämmen, auf dem Wasser führen.

Spln, a, *m. sl.* Vollmond, *m.*

Splněnj, *n.* Genugthuung, Erfüllung, satisfactio, impletio; 2) Bescheid, *m.* im Trinken, relatio potionis.

Splnjm, *fut.* il, iti, erfüllen, a) Genüge thun, z. B. sein Versprechen 2c. satisfacere rei, auch implere rem; b) thun, z. B. den Befehl, dem Befehle nachkommen 2c. satisfacere, implere; 3) Bescheid thun (im Trinken), respondere alicui bibendo, referre potionem: kostjk wjna geden druhému splnil; přigal ten kostjk, a gednjm daušškem sprawedliwě splnil, *Vel.* napomenuli, aby splnili, *Id.*

Splňugi, owal, owati, *vorh.*

Splstjm se, *fut. ex.* sich verdichten, (verfilzen), v. Wolle u. drgl. condensari.

Splundrugi, (*obs.*) plündern.

Splynu, *fut.* nul, nauti, abfließen, defluere; s. auch spleywám.

Splýwám, s. spleywám.

Spočinjem, *fut.* nauti, *sl.* s. odpočinu.

Spočjtám, *fut.* al, ati, *folg.*

Spočtu, *fut. ex.* čtl, čjsti, berechnen, z. B. Dinge, überrechnen, zusammen rechnen, computare res, computare rationem rerum, rationem rerum inire od. subducere; 2) zusammen zählen, numerum inire, z. B. rerum, od. computare.

Spodák, u, *m.* s. hřebenáč 2).

Spodček, čku, *m. dim.* folg.

1. Spodek, dku, *m.* das Untere, inferius; das Unterste, imum, infimum; spodek řjčice, Siebboden, *m.* fundus cribri; sp. nohy, Fußsohle, *f.* planta; 2) Bodenstein in der Mühle, (spodnj kámen) meta, lapis molaris inferior, *Syl.* šširoký spodek, der Becher ohne Boden, am Klarinet, pars extrema latior; *pl.* spodky, Beinkleider, braccae, feminalia.

2. Spodek, dka, *m.* Untermann im Kartenspiel.

Spodnj 1), der, d. das Untere, inferior; der, d. das Unterste, infimus, imus; spodnj sukně, Unterrock, tunica, od. tunica inferior; spodnj peřina, folg.

Spodnice, *f.* Unterbette, *n.* stratum inferius.

1. Spodnjk, a, *m.* Untermann im Schachspiele, legatus, *Vel. N.*

2. Spodnjk, u, *m.* was untergelegt wird, Untersätzchen, *n.* z. B. bey Bienenstöcken d. untere Schachtel; 2) *sl.* s. rubáš, u. podolek.

Spogečnjk, u, *m.* hobljk dlauhý k spogkám, Fugebank, *m.* Fughobel, dolabra plana oblonga.

Spogek, gku, *m.* das Zusammengefügte, Verbundene, Zusammenhang, *m.* conjunctum, nexus; s. folg.

Spogenj, *n.* Zusammenfügung, conjunctio, copulatio; 2) Verbindung, Vereinigung, Ver-

knüpfung, conjunctio, consociatio; 3) Verhältniß, *f.* nexus (relatio): zwlásstnj spogenj, *Lesch.* s njm w bližssj spogenj postawen, *Id.*

Spogený 3 *part. pass.* folg.

Spogjm, *fut.* il, iti, en, zusammen fügen, jungere, conjungere, componere, copulare; 2) verbinden, vereinigen, colligare, conjungere, jungere; s něčim, mit etwas, cum re; s někým, mit jemand, cum aliquo; 3) in ein Verhältniß setzen, bringen rc. s. spogenj 3).

Spogitost, i, *f.* Zusammenhang?

Spogka, y, *f.* Fuge, *f.* commissura, *R.* 2) † Bindewort, *n.* conjunctio.

Spogugi, owati, s. spogjm.

Spokogenj, *n.* Beruhigung, *f.* Beruhigen, *n.* Besänftigung, *f.* placatio. Ist es soviel als Stillung, so steht auch sedatio.

Spokogenost, i, *f.* Vergnügsamkeit, Zufriedenheit, *f.* contentus animus, tranquillitas animi, *Leschka.*

Spokogený 3. vergnügsam, zufrieden, contentus rebus suis, tranquillus, *Leschka.*

Spokogjm, *fut. ex.* il, iti, en, beruhigen, besänftigen, placare, lenire, tranquillare, tranquillum reddere; ist es soviel als stillen, so steht auch sedare, reprimere, coercere.

II. *rec.* spokogiti se, sich beruhigen, aufhören zu lermen, zanken rc. quiescere.

Spokognost, i, *f.* s. spokogenost, *A. Neg.*

Spokogugi, - se, owati, vorh. - owánj, *n. verb.* spokogowánj náklonnosti pohlawj, *Leschka.*

Spokořjm, s. zpokořjm.

Spokutowánj, *verb.* v. folg.

Spokutugi, *fut.* owati, bestrafen, mit Strafe belegen, punire.

Spolčenj, *n.* Verbindung, Vereinigung, *f.* communio, conjunctio.

Spolčjm, *fut. ex.* il, iti, verbinden, vereinigen, colligare, conjungere.

II. *rec.* spolčiti se, sich verbinden, se conjungere, se jungere, se colligare, jungi, conjungi, sociari &c. auch societatem inire, od. facere; auch conspirare; spolčugj se statky manželé, - vereinigen ihr Vermögen, *Pr.*

Spolčugi, - se, owati, vorh.

Společenstwj, *n.* Gemeinschaft, *f.* communio.

Společnjk, a, *m.* Genosse, *m.* socius, consors; - nic e, *f.* - inn, socia, consors.

Společný 3. gemeinschaftlich, communis; - ně, *adv.* - niter, junctim; - nost, i, *f.* Gemeinschaft, *f.* communio, societas; společnost čtenářská, Lesegesellschaft, *f.* societas legentium; společnost lidská, d. menschliche Gesellschaft, societas humana: společnost lidská se tjm w řádu držj, *Vel.* zachowánj společnosti lidské, *Id.*

Spolehacý 1. Lehn-; sp-cý stolice, Lehnstuhl, Lehnsessel, *m.* sella brachiata.

Spolehadlo, a, *n.* d. Lehne, cubitorium, fulcrum (sellae); 2) d. Armlehne im Wagen, fulcrum cubitorium.

Spoléhám, al, ati, sich stützen, sich anlehnen, acclinare, reclinare se: spolehla na děwečku, gakoby tak rozkossná byla, *B.* b) trop. sich verlassen, sich st…

zen, fussen, bauen (worauf), niti, inniti.

Spolehnu, *fut.* hl, hnauti, vorh.

Spolek, lku, *m.* Genossenschaft, societas, consortium: *pl.* spolky, Genossenschaft, Bund, *m.* connexio, societas; Bůh stwořil wolky, čert spolky; hleď každý sám swé tobolky, *Lomn.*

Spolihám, s. spoléhám.

Spolkem, *adv* (eigentl. der Instr. v. spolek), s. spolu.

Spolnjk, a *m. sl.* s. společnjk.

Spolu, *adv.* mit einander, zugleich, simul: poď, půgdeme spolu.

Spolu, *adv.* mit einander, zugleich, simul: poď, půgdeme, spolu; wssickni se spolu strhli, *Cyr.*

Spoluaučastnjk, *a, m.* Mitinteressent, Theilnehmer, Theilhaber, particeps, socius; -nice, *f.* -tinn, -rinn, -rinn, *f.* particeps, socia; -ctwj, *n.* Theilnahme, *f.* -cipatio, -ietas.

†Spoluaud, *a, m.* s. aud 3).

†Spoluaudka, *y, f.* zrostlina, melothria.

Spoluautrpný 3. der mit leidet, Mitdulder, socius malorum? *Lesch.* -nost, i, *f. subst.* 2) bess. autrpný 1), ljtostiwý.

Spolubogownjk, *a, m.* Kriegscamerad, *m.* commilito, *Cyr.* -nice, *f.* -inn, *f.*

Spolubratr, *a, m.* Mitbruder, frater (confrater), *Neg.*

Spolubytnost, *i, f.* i. e. společný byt, contubernium, *Syl. N.*

†Spoluchůdce, *m.* Reisegefährte?

Spoluďělnjk, *a, m.* Mitarbeiter, cooperator, *R.*

Spolufregjř, *e, m.* Mitbuhler, rivalis, (corrivalis), socius in amando, *K.*

Spolugednobytný 3. von demselben Wesen, (coessentialis), *K.*

†Spoluhláska, *y, f.* Mitlauter?

†Spoluhlasytý, mitlautend?

Spoluhodownjk, *a, m.* Mitgast, *m.* conviva, socius coenae, *Vel.*

Spolulosný 3. v. ähnlichem Schicksal, consors.

†Spolulužný 3. compositiflorus, *Bercht.*

†Spolulužstwj, *n.* syngenesia, (Botanik).

Spoluměsstan, *a, m.* Mitbürger, civis, ejusdem civitatis; Mitstaatsbürger, civis, *Vel.*

Spolumezowánj, s. sausedstwj, *Vel.*

Spolumezugjcý 1. angränzend collimitaneus, *R.*

Spoluneweěsta, *y, f.* druhého syna žena, Mitschwiegertochter, connurus.

Spoluneywyšssj, jho, *m.* Mitfeldherr, collega imperii, *Vel.*

Spolupodstatný 3. s. spolugednobytný: osoby spolupodstatné; -nost, *i, f. subst.*

Spolupuntownjk, *m.* Bundsgenosse, socius, *Com.* 2) Mitverschworner, conjuratus.

Spolupůsobenj, *n.* Mitwirkung, *f.* adjumentum (cooperatio): spolupůsobenj ducha sw. *Syr.*

Spolupůwodnjk, *a, m.* Miturheber, socius moliminis, conatus, (coauctor); -nice, *f.* -inn, *f.* spolupůwodnjk a pomocnjk, *Cyr.*

Spoluradnj 1. Beysitzer, Mitrath, assessor, *Vel. K.* aurednjcy a spoluradnj, *Vel.*

Spoluradost, *i, f.* Mitfreude, *f.* societas laetitiae, *Leschka.*

Spolurukogmě, *i, m.* Mitbürge, *m.* consponsor, compraes, *Syl.*

Spolusluzebnjk, *a, m.* Mitknecht, *m.* conservus.

Spolustatný 3. z. B. spolustatné

gméno, Beywort, n. (Gramm.) adjectivum, *Neg.*

Spolutowaryš, e, *m.* Mitgesell, *m.* Mitglied, consors.

Spolutráwnjk, a, *m.* Tischgenoße, *m.* convictor, *Syl.*

Spoluučedlnjk, a, *m.* Mitschüler, condiscipulus, -nice *f.* -inn, -la.

Spoluwandrownjk, a, *m.* Reisegefährte, *m.* socius itineris.

Spoluwěčný 3. mitewig, socius aeternitatis: osoby spolupodstatné a spoluwěčné.

Spoluwěký 3. gleichzeitig, aequalis, ejusdem temporis, coaevus

Spoluwinný 3. mitschuldig, complex, *P. Pawlowsky.*

Spoluzeť, ě, *m.* Miteidam, *m.* congener, *Vel.*

Spoluznějcý, zusammenstimmend, consonus: spoluznějcý struny, *Com.*

Spoluzwučka, s. spoluhláska.

Spoluzwučný, s. spoluhlasytý.

Spomáhám *ꝛc.* s. zpomohu *ꝛc.*

Spona, y, *f.* s. skoba, *D.*

Spondaický 3. z. B. werš, versus spondaicus.

Spondeus, dea, *m.* Spondeus, spondeus.

Sponka, y, *f.* Spange, Haftel, fibula; - ďř, e, *m.* Hefleinmacher, *m.* fibularius; -řka, -inn *f.*

Spor, u, *m.* Streit, *m.* controversia; spor se stal mezy včedlnjky při poslednj wečeři, Žal. po wzeſſlém mezy stranami sporu, post litem contestatam, Pr. 2) Widerstand, *m.* renisus, repugnatio: bezewſſeho sporu gjti.

Spořádám, *fut.* al, ati, ordnen, a) in Ordnung od. Reihen stellen, rangiren, zusammenreihen, ordinare, disponere; wogsko spořádati, s. zſſikugi; wogsko spořádati a zmustrowati w swé haufy, *Cyr.* - po regimentjch *ꝛc.* 2) in gehörige Ordnung bringen, organisiren, ordinare, constituere (organizare): gak magj cýrkew nowau spořádati.

Spořádánj, *n.* Rangirung, *f.* Anordnen, Ordnen, *n.* dispositio: sp-nj wſſech pokolenj, kde které sýdlo swé mjti mělo, *K.* 2) Reihe, *f.* ordo: s-ánj hwězd 3) Einrichtung, *f.* constitutio.

Spořádaný 3. *part. pass.* v. spořádám; - ně, *adv.* ordentlich der Ordnung gemäß, ex ordine, od. ordine, ordinatim.

Spoře, *adv.* sparsam, so daß es lange dauert, parce: welmi nespoře a zhogna wſſeho wžjwagj, (nenj při nich ſſetrnosti), *Cyr.*

Spořenj, *n.* Sparen, *n.* parcere; ist es Sparsamkeit, *f.* parsimonia; 2) s. množenj u. folg.

Spořidlo, a, *n.* Sparbrett, Handbrett, *n.* (Maur.) assula manualis.

Spořjm, il, iti, sparen, a) z. B. Geld, parcere; b) sparsam seyn, parcere, parcum esse; c) schonen, parcere; d) aufheben, parcere, servare; e) erhalten, parcere, servare, f) s. množjm, (*sl.*, *hung.* szaporítom): pokladu toho k potřebě pilně spořili, *Vel.*

II. *rec.* spořiti se, (*sl.*) s. množiti se: statek se spořj, i. e. přispořuge se, rozmnožuge se.

†Spořiš, e, *m.* zrostlina, verbena, *Bertht.*; sonst Wegetritt, polygonum aviculare.

Sporný 3. streitig, controversus

Sporost, i, *f.* beſſ. folg.

Sporota, y, *f.* Sparsamkeit, *f.* parsimonia: sporota gest we-

liké meyto, *Com.* 2) Ergiebigkeit, *f.* ubertas: nenj w tom žádné sporoty, *sl.*

Sporý 3. ergiebig, ausgiebig, uber, largus: med sporegšſj geſt, než cukr; sporé žito, i. e. námelné; sporý chléb, ergiebiges Brod, (*hung.* szapora); 2) geräumig, capax, laxus, Ez. 23, 32. sporý kalich, *K.*

Spotwořjm, ſ. zpotwořjm.

Sprahlý 3. dürr, verdorrt, aridus: tráwička ſprahlá od horka.

Sprasná ſwině, ſ. ſpraſnice.

Spřáhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, zuſammenſpannen, conjungere.

Sprasnice, e, *f.* Bache, sus faeta.

Sprášťám, *fut.* al, ati, prügeln, verberare.

Spřáteljm, *fut.* il, iti, ſ. ſpřjznjm.
II. *rec.* ſpřáteliti ſe, *fut. ex.* il, iti, ſich befreunden, Freundſchaft mit jemand aufrichten, amicitiam instituere, constituere.

Spráwa, ſpráwce *rc.* ſ. zpráwa *rc.*

Sprawedliwý 3. gerecht, a) nicht ungerecht, d. Gerechtigkeit handhabend, liebend, od. ihr gemäß, z. B. Richter, Sache *rc.* justus: ſprawedliwé rozeznánj pře, Pr. rechtmäßig, justus: má léta ſprawedliwá, er iſt majorenn, Pr. c) fromm, probus; d) *sl.* ächt, genuinus: ſprawedliwé vherſké wjno; - wě, *adv.* gerecht, der Gerechtigkeit gemäß, gehörig, rechtmäßig, juste; - woſt, i, *f.* ſolg. 1), auch Rechtmäßigkeit; 2) Frömmigkeit, probitas; 3) Aechtheit, sinceritas.

Sprawedlnoſt, i, *f.* Gerechtigkeit, a) d. man ausübt, z. B. eines Richters, justitia: wyſlyſſel při a ſtjžnoſt, - a každému ſprawedlnoſt vdělal; iſt es aber Frömmigkeit, probitas, sanctitas; 2) Anſpruch, *m.* jus; Gerechtſame, justa, (orum): dědictwj a giné ſprawedlnoſti nám náležité, totiž mowité aneb nemowité, Pr. přináležj mu něgaká ſprawedlnoſt w ſtatku ſyrotčjm, Pr. máli kdo na kom gakau ſprawedlnoſt a powinnoſt, Pr.

Sprchám, al, ati, ſolg.

Sprchnu, *fut. ex.* chl, chnauti, abfallen, herabfallen, v. Blättern, u. drgl. decidere, delabi: ſprchl ſněh, *Vel.* 2) geregnet haben, pluisse.

Spředu, *adv.* vorn, a) auf der vorderſten Seite, in fronte, in antica parte, in primo; b) v. vorn, v. der vorderſten Seite, a fronte, a parte antica.

†Sprengelka, y, *f.* zroſtlina, Sprengelia.

Spřež, i, *f.* ſolg.

Spřeženj, *n.* das Geſpann, z. B. Pferde *rc.* jugum.

Spřežnjk, a, *m.* Anſpänner, *m.* ein Bauer der Pferde u. Ochſen hält, jumentarius; - nice, *f.* - inn, *f.* - ria.

Spřežný 3. z. B. kůň, Wagenpferd, *n.* equus jugalis.

Spřiſáhnu ſe, *fut. ex.* hl, hnauti ſe, ſich verſchwören, v. mehrern, conjurare, conspirare, *Syl.*

Spřjzněnj, *n.* Verwandtſchaft, *f.* propinquitas; conciliatio propinquitatis.

Spřjznjm, *fut. ex.* il, iti, zur Freundſchaft, Verwandtſchaft bringen, propinquitatem, amicitiam conciliare: ſpřizňuge nás s těmi, *Vel.*
II. *rec.* ſ-iti ſe, ſ. ſpřáteljm ſe: bljzce ſpřjzněný, nahe verwandt, cognatus, propinquus, *Syl.*

Spřizňugi, -ſe, owati, vorh.
Spropitná, é, *f.* folg. na ſpropitnau dáti, *Wrat.*
Spropitné, ého, *n.* Trinkgeld, *n.* congiarium, corollarium, (bibale).
Sproſtáček, čka, *m. dim.* v. folg. ſimpliculus.
Sproſták, a, *m.* ein gemeiner Menſch, homo de plebe, od. plebejus; üblicher 2) Idiot, Unwiſſender, *m.* ein einfältiger Tropf, idiota, rudis, imperitus; -áčka, y, *f.* Idiotinn, Unwiſſende, rudis, imperita.
Sproſtě, *adverbium* v. ſproſtý.
Sproſtně, *adv.* einfältig, a) ſchlechthin, ſchlechtweg, ohne Kunſt u. Schmuck, ſimpliciter; b) rechtſchaffen, ſimpliciter, ingenue, integre; 2) tenuiter, exigue.
Sproſtnjčce, *adv. dim.* v. vorh.
Sproſtnoſt, i, *f.* Einfalt, *f.* a) das Ungekünſtelte, Simple, Einfache, ſimplicitas; b) Rechtſchaffenheit, Aufrichtigkeit, *f.* probitas, ſimplicitas, ſinceritas: ſproſtnoſti a pokory prawé křeſtanſké méně ſe ſpatřuge, než gelenů s zlatými rohami na Pražſkém moſtě, *K.* 2) Geringfügigkeit, *f.* exiguitas, levitas, vilitas, tenuitas.
Sproſtný 3. einfältig, a) einfach, ſchlechthin, ohne Kunſt u. Schmuck, ſimplex: ſproſtná řeč, *α)* einfältige, ungekünſtelte Rede; *β)* platte Sprechart, *f.* idioma vulgare; Karel přjgmjm ſproſtný, král Franſký, *Vel.* b) rechtſchaffen, aufrichtig, nicht argliſtig, ſimplex, probus, ingenuus, ſincerus: ſproſtné ſlowa Božjho poſluſſenſtwj, *K.* 3) gemein, pöbelhaſt, den Pöbel betreffend, dahin gehörig, plebejus, vulgaris; z. B. Sprache; ſproſtný, od. ſproſtý člowěk, ein gemeiner Menſch, homo de plebe od. plebejus; ſproſtný, od. ſproſtý wogák, auch blos ſproſtý, ein gemeiner Soldat, miles gregarius; ſproſtný lid, der gemeine Hauſen, plebs, vulgus; 3) geringe, ſchlecht, z. B. Wein, Menſch, Amt, Geſchenk, Geburt, Verſtand rc. exilis, tenuis, levis.

Sproſtý 3. einfältig, ſimplex; ſproſtý had, natürliche Schlange, *Ryb.*; ſ. ſproſták, u. vorh.
Sprotek, tka, *m.* ein gewiſſes Thier, *Pawl. Cosmogr. p.* 500.
Sprowodjm, *fut.* il, iti, begleiten, comitari; 2) s ſwěta ſprowoditi někoho, v. der Welt wegſchaffen, tollere, ſ. ſklidjm.
Sprwopočátku, *adv.* vom erſten Anfang, primo principio.
Sprwu, *adv.* anfänglich, anfangs, initio, principio, ab initio, primo.
Spukřelý 3. vermorſcht, putridus
Spuntownjk, ſ. puntownjk.
Spuntugi ſe, owati, beſſ. ſpiknu ſe
Spupný, -noſt, ſ. zpupný.
Spurný 3. ſ. zpurný.
Spůſob, ſpůſoba, ſpůſobilý, ſpůſobjm, ſ. způſob, způſoba rc.
Spuſtjm, *fut. ex.* il, iti, herab laſſen, z. B. jemand, einen Stein od. ſonſt etwas z. B. Saite, Seil; 2) (*int.* kohautek), losdrücken, das Gewehr, emittere; 3) zuſammen laſſen, committere, ſ. ſeſſtwu, *K.* 4) *sl.* (s ceny), ſ. ſlewjm.

II. *rec.* ſpuſtiti ſe, ſich herablaſſen, (eigentlich), demittere ſe, deſcendere: ſpuſtila ſe mlha, -hat ſich geſenkt; 2) los-

gehen: rucnice ſe ſpuſtj, kdyż prach chytj, das Gewehr geht los, wenn das Pulver Feuer fängt, ictus emittitur &c. 3) anfangen zu fließen, incipere fluere; daher anfangen zu bluten, auch nur bluten, sanguinem dimittere, z. B. krew ſe mu z noſu puſtila, er blutet aus der Naſe; 4) ſpuſtiti ſe někoho (*gen.*) něčeho, verlaſſen, v. etwas fortgehen, relinquere: neſpauſſtěg ſe Boha modlitbami ſwými; ſpuſtiti ſe wſſj kázně; 5) na někoho, na něco, ſich auf jemand, auf etwas verlaſſen, confidere, niti; na wogſko ſe neſpauſſtěl, *Vel.*

Spuſtina, ſpuſtlý ꝛc. ſ. zpuſtina ꝛc.

Sputowanec, nce, *m.* ſ. ſgezdilec.

Sputugi, *fut.* owal, owati, bereiſen, vieles od. alles, peragrare.

Sráč, e, *m.* Scheißer, *m.* cacator; 2) *sl.* Abtritt, *m.* cloaca, secessus

Sračka, y, *f.* ſ. běhawka; 2) ſ. lufſtinec, *D.*

Sralbotka, ſralkalhotka, y, *m.* Hoſenſcheißer.

Srandák, a, *m. sl.* ſ. ſráč 1).

Srát, ſrati, ſ. ſeru.

Sraubám, *fut.* al, ati, zuſammen hacken, consecare.

Sraubek, bku, *m. dim.* v. ſrub; 2) Tollhaus, Narrenhaus, *n.* vacerra, *Com. J. L.* catasta, *Vel.*

Sraubjm, *fut.* il, iti, v. Blöcken verfertigen.

Anm. Sraubjm wird wohl irrig für ſraubám gehalten; denn auch raubám u. raubjm ſind verſchieden. Daher ſagt od. ſchreibt man wohl unrichtig: hlawu, krk ſraubiti, für ſtjti od. ſetnauti.

Sraz, u, *m.* Abſturz, *m.* praecipitium; b) ſteiler Abhang der Berge, *sl.* ſtrmina.

Srażák, u, *m.* Abſtoßmeſſer, (Weißgärb.) ansarium acre.

Sražený 3. *part.* v. ſrazým: auch durch Stoßen u. drgl. beſchädigt, gebrochen: wnitř w żiwotě ſražený a polomený, *Vel.* 2) geronnen, geliefert, coagulatus, densatus.

Srážjm, *praes.* el, eti, ſ. ſrazým.

Srážka, y, *f.* Abſchlag, *m.* Abrechnung, *f.* Abzug, *m.* deductio, detractio; 2) Subtraction, (Arithm.) subtractio; 3) *sl.* (auch ſtawnice), ſ. ſplaw.

Srazým, *fut. ex.* yl, yti, zuſammen ſchlagen, od. ſtoßen, collidere; 2) zuſammen ſtoßen, vereinigen, jungere, conjungere; 3) abſchlagen, a) herabſchlagen z. B. Nüße ꝛc. decutere; ránu ſrážeti, zaſtawowati, *Com.* b) abhauen: hlawu mečem ſrazyti, den Kopf abſchlagen, abhauen, caput amputare; 4) brechen, z. B. krk, od. hlawu ſrazyti, den Hals brechen, cervicem frangere, rumpere; 5) abrechnen, abziehen, deducere, detrahere; 6) abrathen, abwenden, abwendig machen, abhalten, dissuadere, depellere; s předſewzatého vmyſlu ſrazyti někoho; ſrazyti s ceſty někoho, *B.* ſrazyl ho s toho, *Vel.* někomu rohy ſrazyti, einem d. Flügel ſtutzen, *prov.*

II. *rec.* ſrazyti ſe, zuſammen ſtoßen, (*neutr.*) ſtoßend ſich vereinigen, collidi; daher *trop.* ſtatt ſich vereinigen, z. B. d. Armee mit der andern ꝛc. jungi, conjungi; 2) gerinnen, geliefern, cogi, densari, congelascere; ſražené mléko, geron-

nene Milch, coagulum lactis; 3) s. smrsstiti se: sukno se srážj, -kriecht od. lauft ein.

Srbi, *m. pl* d. Wenden, ein Volk, Venedi: Lužičané aneb Srbi, *Vel.* Srb, ein Wende, Venedus. (Wahrscheinlich d. älteste allgemeine Benennung der Slawen, sagt *D.*)

Srbsko, *a, n.* das Land der Wenden; bey *Vel.* Srbsko. d. i. Mjssen, (Meißen), Lužice, (Lausitz), u. im *Nomencl.*: Srbsko, aneb Slowansko.

Srch, *a, m.* Mammeluk, *m.* apostata.

Srčjm, el, eti, stark fließen, profluere, (*hung.* tsurogni): krew z rány mu srčela.

Srdce, *n.* (vgl. Herz), das Herz, a) das fleischerne Herz in Menschen u. Thieren, cor; b) Seele, *f.* Gemüth, *n.* Gesinnung, *f.* Empfindung, *f.* animus, cor, pectus, z. B. zlé srdce, animus malus; srdce twrdssj nad železo a dyamant, *Vel.* z srdce, v. Herzen, ex animo; ze srdce rád, od. z toho srdce, v. Herzen gern, libentissime; k srdcy gjti, přicházeti, docházeti, hluboko srdce dogjmati, zu Herzen gehen, das Herz durchdringen, movere (pungere), penetrare animum, *Syl.* k srdcy (sy) wzýti, (sich) zu Herzen nehmen; gak gest ti k srdcy? wie ist dir ums Herz? c) Muth, *m.* Courage, *f.* Herzhaftigkeit, *f.* animus; srdce přidati, Herz machen, animum facere; srdce nabyti, Herz wieder bekommen, animum recipere; neměti srdce, verzagt, furchtsam seyn, kein Herz haben, abjecto, fracto animo esse, *Syl.* srdce pod lawicy vpustiti, den Muth sinken lassen, animo frangi, *Syl.* hned mu pogednau wssecko srdce kleslo, *Cyr.* má k tomu srdce, *Vel.* 2) das mitteiste in der Pflanze, Herz, Herzblatt, *n.*; *dim.* srdečko, s. mačisstě, *sl.* mačinka, Herzchen, *n.* folia intima; 3) Glockenschwengel, *m.* Glokkenherz, Glockenklöpfel, pistillum campanae.

†Srdcownice, *f.* zrostlina, cardiospermum.

Srdečně, *adv.* herzlich, vere, ex animo.

Srdéčko, *a, n. dim.* Herzchen, *n.* corculum.

Srdečnj 1. Herz-, s. srdečný: srdečnj bolest, Herzweh, *n.* cardialgia.

Srdečnice, *f.* Herzader, *f.*

Srdečnjk, u, *m.* Herzgespann, (Pflanze, cardiaca crispa, *Linn.*; nach *Lumn. sl.* leonurus cardiaca, *hung.* sziv-fü; auch nach *Bercht.* leonurus.

Srdečný 3. das Herz betreffend; důlek s-ný, Herzgrube, *f.* scrobiculus cordis; srdečná ljtost, Herzleid, *n.* animi dolor; s-čný strom, Herzbaum, *m.* cerbera manghas, *Linn.* 2) herzlich, verus, sincerus, ex animo profectus; srdečný přjtel, Herzensfreund, *m.* amicissimus, vere amicus; -nost, i, *f.* Herzlichkeit, *f.* sinceritas.

Srdjm se, il, iti, *sl.* s. hněwám se.

Srditý 3. *sl.* zornig, iracundus.

Srdnatý 3. herzhaft, a) Herz od. Muth habend, fortis, animosus, intrepidus; b) muthvoll, Muth verrathend, z. B. Handlung, Rede rc. fortis, auch animosus, intrepidus; - tě, *adv.* fortiter, animose, intrepide;

b) eifrig, intente, studiose: srdnatě poslauchati. *Com.* Gežjš srdnatě a wraucně se otcy modlil, *Vel.* počal srdnatě wzdychati, *Cyr.* srdnatěgi po něčem dychtiti; -tost, i, *f.* Herzhaftigkeit, *f.* fortitudo, animus fortis.

Srdýčko, *a, n.* dem. srdéčko.

Sremsko, *a, n. sl.* Syrmien, *n.* Syrmia; -ský 3. aus Syrmien, Syrmiensis.

Sreyppám, abschneiden?

Střez, *mor. & sl.* s. střez, Kübel.

Srjadjm, *fut.* iti, *sl.* s. zřjdjm: -srjaditi se, sich anschicken.

Střjzek, zku, *m. dim.* v. střez.

Srkač, e, *m.* Schlürfer, Säufer, sorbillator, potor, potator; -čka, *y, f.* -inn, -inn, *f.* sorbillatrix, potatrix.

Srkám, al, ati, schlürfen, sorbillare, sorbere, *K.*

Srknu, *fut. ex.* kl, knauti, schlürfen, (einmal), sorbere, (semel).

Srna, y, *f.* Reh, *n.* Rehgeiß, Rehziege, *f.* caprea.

Srnec, nce, *m.* Rehbock, *m.* capreolus; pjžmowý srnec, s. zybét.

Srnj, u. srnčj 1. v. Rehen; srnj keyta, Rehschlägel, *m.* Rehkeule, *f.* femur capreae; srnj kořen, s. kořen.

Srnka, *y, f. dim.* Rehchen, *n.*

Srnusse, *f. sl.* ein Kuhnahme.

Sročenj, *n. verb.* v. folg.

Sročjm, *fut. ex.* il, iti, einen gerichtlichen Termin festsetzen, bestellen, gerichtlich, diem dicere od. praestituere alicui: strany před sebe sročiti, Pr. židy a samarytány před wlastnj swau osobu sročil, a tu při sám slyssel.

Sroň, ě, *m.* Scheißhaus, latrina.

†Srostlozubec, bce, *m.* zrostlina, syntrichia.

Srostlý 3. zusammen gewachsen, concretus; - s koněm, *Cyr.*

Srostu, *fut. ex* srostl, srůsti, zusammen wachsen, v. zwey Dingen, concrescere, coalescere: w lásce se srostli (sgednoceni gsau), *Com.*

Srotjm se, iti, s. spiknu se 2).

Srownalý 3. verträglich, sich leicht mit andern vertragend, friedfertig, studiosus concordiae, amans concordiae, pacatus; - le, *adv.* verträglich, concorditer, pacate; - lost, i, *f.* Verträglichkeit, amor, od. studium concordiae; Eintracht, *f.* concordia.

Srownám, - se, *fut.* vergleichen, comparare &c. s. rownám, u. srownáwám, - se; srownati sauzwuk (sstymowati), stimmen, d. Seiten aufziehen, (Musik), accordare.

Srownánj, *n.* Vergleichung, a) d. man anstellt zwischen zwey Sachen rc. comparatio, contentio, collatio; b) streitender Partheyen, Vergleichung, conciliatio; 2) Ebnen, *n.* Schlichtung, *f.* complanatio; 3) Übereinstimmung, Übereinkunft, *f.* consensio, consensus, convenientia; 4) Gleichmachung, aequatio; gleichförmige Einrichtung, conformatio: srownánj statkůw, Pr.

Srownáwám, al, ati, s. rownám; žiwot swůg s včenjm -, gleichförmig einrichten, conformare, *Hněwkowsky.*

II. *rec.* sr-ti se, s. rownati se; 2) übereinkommen, übereinstimmen, convenire, congruere, consentire; s něčjm neb

s někým, mit etwas od. jemand, alicui; spolu, unter sich, inter se; w něčem, wegen, od. in etwas, de re.

Srozumená: na srozumenau dáti, zu verstehen geben, significare, indicare, *D.*

Srozuměnj, *n.* Verständniß, Einverständniß, *n.* Übereinstimmung, *f.* consensio.

Srozumjm, *fut.* ěl, ěti, *cum & sine dat.* verstehen, einsehen, intelligere, perspicere, percipere, adsequi; srozuměti sobě, zu sich, od. zur Besinnung kommen, recolligere se, revocare animum, *Syl.* blázni srozumějte sobě! *B.* srozumjwati swým bludům, - einsehen, *Vel.*

Srozumitedlný 3. verständlich, perspicuus, planus; - ně, *adv.* - cuo, - ne; - nost, i, *f.* - keit, *f.* - cuitas.

Srozumjwám, ati, s. srozumjm.

Srpař, e, *m.* s. srpnjk.

Srp, u, *m.* Sichel, *f.* falx.

Srpek, pku, *m.* Schartenkraut, *n.* Scharte, Färberscharte, *f.* serratula tinctoria; 2) *sl.* s. oset.

Srpen, pna, *m.* August, Augustmonat, *m.* Augustus, od. mensis Augustus.

†Srpenec, nce, zrostl., antholiza.

Srpná Mara, *sl.* Mariä Himmelfahrt, *f.*

Srpnjk, a, *m.* ein Schmied, welcher besonders Sichel verfertiget, Sichelschmied.

Srssan, srssaun, a, *m.* ein Rasender, Tobender, furens.

Srsseň, ssně, *m.* (und *f.*?) Horniß, *f.* crabro od. vespa crabro.

Srssjm, el, eti, 1), *neutr.* schauervoll, schauderhaft seyn, Schauer erregen, v. sich lassen, horrificum esse: gsau oblječege zasmussilého, hrozného a neweselého, gakoby z nich srsselo, *Cyr.* z toho ze wsseho strach gde a srssj, *K.* tak aby z něho (gakož se řjká) srsselo, *K.* Man sagt jetzt auch: prssj gen sessj, - daß es dräuscht; 2) (*ol.*) na někoho, s. wztěkati se.

II. *rec.* s-ti se, sich in Zorn aufblasen, sprudeln vor Zorn, ore strepere, vehementer flare.

Srsslawý 4. schauervoll, horridus: hrozná a srsslawá paussť, *K.* srsslawá peleš, *Cyr.* srsslawé swěta nynějssjho ssedniny, *K.* 2) reizbar, zornig, voll Zorn, wüthend, irritabilis, iracundus; srsslawá nenáwist; obyčege a powahy srsslawé a netrefné (ženy omrzalé), *K.*

Srsslen, a, *m.* mor s. srsseň.

Srst, i, *f.* Haar, *n.* (*collect.*), d. Haare an einem Thiere, pili.

Srstěnný 3. aus den Haaren der Thiere, e pilis.

Srstka, y, *f.* *dim.* v. srst; 2) Stachelbeere, *f.* bacca grossulariae.

†Srstnatec, tce, *m.* zrostlina, lachnaea.

Srstnatjm, ěl, ěti, Haare am Leibe bekommen, pilis obduci.

Srstnatý 3. haaricht, pilosus; - tost, i, *f.* harichte, harige Beschaffenheit. - sitas.

†Srstnokorunjk, a, *m.* zrostlina, lasiopetalum.

†Srstnomedin, zrostl., drypetes.

†Srstnonitka, y, *f.* zrostlina, trichonema.

Srub, u, *m.* Blockhaus, *n.* ein aus Blocken verfertigtes Bollwerk, *n.* munimentum subitarium, od. auch blos munimentum, (*ol.* Wohnhaus aus Blöcken, *Haj.*)

Srubjm, *fut.* iti, s. straubjm.

Srubnice, *f.* ein gewisses Geschütz der alten Böhmen; - čka, y, *f. dim. Vel.*

Srůst, srůsti, s. srostu.

Srwátka, y, *f. sl.* s. syrowatka.

Ssadjm, *fut. ex.* il, iti, herabsetzen, jemand vom Pferde, Stuhl 2c. vom Amte (absetzen), tollere, abrogare munus; 2) zusammen setzen, componere, collocare, *Syl.*

Ssagi, u. ssu, ssal, ssáti, saugen, sugere.

Ssám, ssáti, *russ.* sosám, vorh.

Ssaužení, *n.* s. saužení.

Ssaužjm, iti, s. saužjm, *praes.*

†Ssawcy, *m. pl.* Säugthiere, *Berch.*

Ssazugi, owal, owati, s. ssadjm.

Ssázým, el, eti, vorh.

Ssedám, - se, ati, s. ssednu, - se.

Ssedlina, y, *f.* Grundsuppe, *f.* sentina.

Ssedlost, i, *f.* geronnene Beschaffenheit, *f.* coagulatio, concretio, *B.*

Ssedlý 3. geronnen, coagulatus; ssedlé mléko, geronnene Milch, coagulum lactis; ssedlá krew, geronnenes Blut.

Ssednu, *fut. ex.* ssedl, ssýsti, (ssednauti), absitzen, vom Pferde absteigen, descendere ex equo, od. ad pedes descendere, od. degredi.

II. *rec.* ssednauti se, gerinnen, geliefern, cogi, densari, congelascere; 2) sinken, sidere, desidere, labi: hřmot weliký stal se ssedagjcých, *K.*

Ssele, ete, *n.* s. sele.

Ssložjm, *fut.* il, iti, s. skladám; ssložen saud, abolitum judicium, *Vel.*

Ssnaubce, *m.* Ehestifter, Freywerber, *m.* conciliator nuptiarum, (conjugii), *B.*

Ssnaubjm, *fut.* il, iti, verloben, despondere: ssnaubenj osob, *K.*

II. *rec.* ssnaubiti se, sich jemand verloben, se despondere, desponsare, sponsalia celebrare.

Ssnubugi, - se, owati, vorh. *K.*

Ssnugi, ssnowám, *fut.* anzetteln, eigentlich u. trop. s. snowám.

Ssseptáwám se, al, ati, raunen mit einander, susurrando consilia et societatem inire.

Sssigi, *fut.* s. sessigi.

Sssjwám, s. sessjwám; -ánj, *verb.*

Ssskwrklý 3. zusammen geschrumpft, corrugatus: ssskwrklé nádoby kožené, *K.*

Ssskwrknu, s. zsskwrknu.

Ssskwrknu se, *fut. ex.* kl, knauti se, zusammen schrumpfen, verrunzeln, rugari, (corrugari), ssskwrkla se twář má, (sstarala se), *Ps.* 6.

Sstarám se, s. sestarám se.

Sstaupenec, nce, *m.* Anhänger, Verbündeter, *m.* sodalis, assecla

Sstaupenj, *n. verb.* Herabsteigen, *n.* descensio, descensus: sstaupenj do pekel, Höllenfahrt, *f.* descensus ad inferos; 2) Zusammenrückung, conjunctio; 3) Abtretung, Überlassung, concessio.

Sstaupenstwj, *n.* geheime, innige Freundschaft, intima amicitia, *Syl.* b) Bund, *m.* societas.

Sstaupený 3. *part. pass.* v. sstaupjm, - se; sstaupený towaryš, gemuž tagnosti zgewugeme, ein Vertrauter, familiaris, intimus, *Syl.*

Sstaupjm, *fut. ex.* herabsteigen, descendere; 2) s. postaupjm, abtreten, überlassen: hrad pod vmluwau sstaupiti; cýsařstwj sstaupil Alexyowi, *Vel.*

Sstaupjm se, *fut.* il, iti se, zusammen rücken, stoßen, conjungi: sstupugj se wogácy, *Cyr.* 2) zusammen treten, sich verbinden, societatem (foedus) inire.
Sstjhám, al, ati, s. stjhám, folgen, sequi; verfolgen, ꝛc. *B.*
Sstižitedlný 3. scharfsinnig, ergründlich, sagax, acutus: ostrého a stižitedlného saudu bude, *K.* - nost, i, *f.* - gkeit, - chkeit, *f.* Scharfsinn, *m.* sagacitas, acumen, *B.*
Sstrassjm, *fut.* il, iti, aufschrekken, erschrecken, (*act.*) exterrere: sstrassenj gsauce, vtjkali.
II. *rec.* sst-ti se, erschrecken, aufgeschreckt werden, exterreri.
Sstrčjm, *fut. ex.* il, iti, herabstoßen, detrudere: ta wěc mu hrdlo sstrčila, - um das Leben gebracht; 2) absetzen (schimpflich od. mit Gewalt), deturbare: sstrčený s důstogenstwj, *Vel.*
Sstřjskám, al, ati, s. ztřjskám.
Sstupugi, - se, owal, owati, s. sstaupjm, - se.
Sstydám se, al, ati, folg.
Sstydám, (auch sstydám se), al, ati, gerinnen, geliefern, congelascere, cogi, densari.
Sstydlý 3. gesetzt, geronnen, s. folg.
Sstydnu se, *fut.* dl, dnauti se, sich setzen, dick werden, (besonders durch Auskühlung), congelascere, od. sidere, subsidere (refrigeratione).
Ssu, ssal, ssáti, s. ssagi.
Ssugi, *fut. ex.* ssul, ssauti, s. ssypám.
II. *rec.* ssauti se, s. ssypati se; in einen Schutt zusammen fallen, collabi, corruere.
Ssutj, *n. verb.* v. vorh.
Ssutiny, *pl. f.* Schutt, *m.* rudus, *n.*
Ssutý 3. *part.* zusammengeschüttet, confusus; in einen Schutt zusammen gefallen, collapsus; s. auch sutý.
Ssýlám, al, ati, s. sessli.
Ssypám, *fut. ex.* al, ati, zusammen schütten, confundere.
II. *rec.* Ssypati se, zusammen geschüttet werden, confundi; s. auch ssauti se.
Sta, *adv. sl.* immer, seu, sive: sta tak, sta inak; sta gako, wie immer, quomodocunque.
Stáčám, *sl.* folg. 2) zusammensetzen, zusammenbinden.
1. Stáčjm, *praes.* el, eti, s. stočjm.
2. Stačjm, *fut.* il, iti, zureichen, klecken, sufficere, satis esse; gak řemen stačj, hospodárit, *prov.* sich strecken nach der Decken.
Stacý, *part. sl.* für stogjcý.
Stačugi, owal, owati, s. stačjm 2.
Stádce, *n. dim.* v. stádo.
Stádljm, il, iti, *sl.* am Standort, (stádlo) zu bleiben pflegen, vom Weidvieh.
Stádlo, *a*, *n.* (*sl.* verkürzt aus stawadlo?) Standort, *m.* statio; a) wo d. Heerde zu liegen od. zu stehen pflegt; b) Standort, Stätte der Fischer, statio; *hung.* tanya; s. stawadlo.
Stádně, *adv.* heerdeweise, a) v. Thieren, gregatim; b) v. Menschen, gregatim, catervatim.
Stádnj 1. zur Heerde gehörig, gregalis, gregarius.
Stádnjk, *a*, *m.* equus gregalis; nach *D.* auch Heerochs, Heerstier, *m.* taurus gregalis.
Stádo, *a*, *n.* Heerde, *f.* z. B. Pferde, Esel, Rinder, Schaafe, Ziegen; *boh.* auch Gänse, Enten, Pfauen, (*sl.* aber krdel): stáda brawů a skotů, *B.*
Stág, u. stáge, *gen*, stáge *f.* Stall, *m.* stabulum; Schoppen, *m.* tectum, tugurium.

Staga, y, f. sl. vorh.
Stagmo, s. steymě.
Stahák, u, m. sl. s. držák 1).
Stáhel, s. stjblo, otěž.
Stáhlý 3. strack, grad, porrectus.
Stahám, fut. al, ati, herunter ziehen, viel od. alles, detrahere.
Stáhnu, fut. ex. hl, hnauti, zusammen ziehen, contrahere, constringere; 2) abkürzen, zusammen ziehen, in compendium redigere: stažená biblj, Com. to máš zde summowně a staženě, Id. herunter ziehen, detrahere: dal ho na řebřjku stáhnauti, Vel. stáhnauti ge dal a trápiti, Cyr. zagjce st., den Hasen streifen, -exuere, nudare, R. 2) sl. s. stočjm 2).
Stáhnutý 3. partic. sl. s. stažený.
Stahugi, owal, owati, vorh.; -se, sl. d. Kleider am Leibe fest zusammen ziehen.
Stále, adv. standhaft, firme, stabiliter, constanter.
Stálokwět, u, m. zr., stopogon.
Stálokwětný 3. beständig blühend: stálokwětné zdrawj, Sste'p.
Stálooděnec, nce, m. zrostlina, sorocephalus.
Stálost, i, f. Standhaftigkeit, Bestand, m. firmitas, constantia, stabilitas.
1. Stálý 3. standhaft, firmus, stabilis, constans.
2. Stalý 3. geschehen, factus, quod accidit: wěc něgaká w skutku stalá, K. wěc w prawdě s-lá, Cyr.
Stan, u, m. loc. sing. u, Zelt, n. tentorium, tabernaculum; stany rozbiti, roztáhnauti, d. Zelte aufschlagen, tentoria, tabernacula statuere, constituere; stany strhnauti, d. Zelte abbrechen, tentoria detendere.
Staň, i, f. sl. der Stock, der mittere Theil des Hemdes; 2) Mieder.
Stanc, e, m. auch stogicý, Liedlohn, Taglohn, m. der Bergleute, stans, salarium fossorum.
Stane, impers. 1) gewöhnlich cum gen. pers. stane mne, tě 2c. auch praes. stáwá mne, tě 2c. währen, existiren, dauern, esse, durare: pokudž mne stáwá, stane, so lange ich dauern, leben werde; pokudž tohoto žiwota a dýchánj stáwá, Com. pokud co rodu toho stáwá; zůstanau, dokud wywolených na swětě stáwati bude, K. nedlauho gich stane, K. (Vgl. dostane se, dostáwá se-); 2) kosten, zu stehen kommen, constare: to předsewzetj mnoho tě stane, Vel. to tě žiwot stane, das gilt dein Leben, D.
1. Stánek, u, m. dim. Zeltchen, n. tentorium.
2. Staněk, ňka, m. ein böhmischer Zunahme.
Stánj, n. Stehen, n. z. B. eines Menschen, status, auch stare; z. B. dlauhé stánj, das lange Stehen, diu stare; 2) Standort, m. Station, f. statio: býti na gednom stánj, Vel. negsau spolu na gednom stánj, - auf keinem freundschaftlichen Fuß; (auch der Stand des Pferdes im Stall, cella equi, R.) 3) Erscheinung, sich Stellen, z. B. vor dem Gerichte, adventus, praesentia, (comparitio): termjn k stánj před prawem, (auch k práwu), Pr. k stánj y k dostánj od práwa vgisstěn; 3) Waffenstillstand, m. induciae: stánj neb přjměřj, Vel. přjměřj a stánj mezy nimi včinili, Id. 4) Bestand, m. Bleiben, n. permansio: to nemá stánj, das hält keinen Stich;

žádného stánj nemjti, keine bleibende Stätte haben.
Stanislaw, a, *m.* Stanislaus.
Stanný, s. staný, Pr.
Stanowjm, il, iti, stützen, z. B. den Weinstock, statuminare.
Stanowisstě, *n.* überhaupt Standort, *m.* Station, Ruheplatz, *m.* bleibende Stätte, *f.* statio, mansio, sedes: y tam lid Božj neměl pokogného a bezpečného stanowisstě, *K.* tam cýsařská zbrog má stanowisstě, *Vel.* b) stanowisstě (lodj), Werft, Schiffswerft, *f.* navale.
Stanowý 3. zum Zelte gehörig: stanowý hřebjk.
Stanu, *fut. ex.* stanul, stanauti, (auch státi,) still halten, sich aufhören zu bewegen, einhalten, subsistere; 2) sich stellen, sisti, Řjm. 14, 10. 3) státi do služby, in einen Dienst einstehen, servitium inchoare: kdy staneš do služby? 4) *sl.* státi do wogny, mezy husary, sich anwerben lassen; 5) s. zůstanu: dokudž swět tento stane, so lange Himmel u. Erde ist, dum stabit coelum, et terra, *Syl.* pokudž swět stane, památka geho ec. *Vel.* každý na swém předsewzetj vrputně stane, *Id.* s. auch stane.
Stanu se, *fut.* stal se, státi se, werden, geschehen, sich ereignen, fieri, accidere: když se stanu knězem ec.
Staný 3. stané práwo, s. práwo.
Staràm, al, ati, zu etwas zu bewegen suchen, antreiben, sollicitare: přátelé ho bez přestánj o to starali; 2) starost dělati, bekümmern, betrüben, sollicitare, affligere, *Syl.*
Staràm se, al, ati, sorgen, a) o něco, für etwas, curare rem, curam gerere rei; b) in Kummer seyn, esse in sollicitudine, sollicitum esse; 2) alt werden, senescere, veterascere; 3) *sl. cum praepos.* do, sich einmengen, unnöthiger Weise sich bekümmern, se miscere: co se do mne staráš? do wsseckyho se musýš starat.
Starànj, *n. verb.* v. staràm, sollicitatio; - se, *verb.* v. vorh. *B.*
Staraussek, sska, folg.
1. Starček, ečka, *m.* s. stařec.
2. Starček, ečku, *m.* Kreuzwurz, *f.* senecio vulgaris, *Linn.* 2) s. řepjček.
Stařec, u. starec, *gen.* starce, *m.* Greis, *m.* senex.
Starecý 1. starecý wěk, das hohe Alter, senectus, aetas senilis.
Stárek, rka, *m.* der erste Mühlknappe, *m.* primus sodalis molitoris; b) Altknecht, Oberknecht, *m.* servus senior.
Stařena, y, *f.* ein altes Frauenzimmer, od. Weib, anus.
Stareyssi, jho, *m. sl. Göm.* Hochzeitmeister, magister nuptiarum.
Stářj, *n.* z. B. stářj býti dwanácti let, zwölf Jahre alt seyn, annos natum esse duodecim, habere duodecim annos; gsme gednoho stářj, wir sind v. gleichem Alter.
Stařice, *f.* s. babice; 2) ein alter, zum Theil versiegener Fluß, vetus amnis, flumen, fluvius.
Stařjček, čka, *m.* s. stařjk.
Stařjčký 3. sehr alt, uralt, vetulus.
Stařjk, a, *m. mor.* s. děd.
Stařina, y, *f.* altes, altfränkisches Wesen, Zeug, *n.* vetustas, vetusta ratio; b) alter Ge-

schmack: stařinau páchnauti, älteln, altfränkisch schmecken, *D.*
Stárkugi, owal, owati, den stárek abgeben.
Starnu, ul, auti, alt werden, senescere, veterascere.
Starobabský, s. babský.
Starobylost, i, *f.* s. starožitnost, *D.*
Starobylý 3. s. starožitný.
Staroch, a, *m.* guter Alter, Veteran? veteranus.
Staročech, a, *m.* ein alter Čech, alter Böhme, vetus, priscus Bohemus, vel ei similis.
Staročeský 3. altböhmisch, vetero-bohemicus: staročeská wálečná krew w srdcy geho se zahřjla, *Vel.* ta hrdinská staročeská krew opět se zahřjla, Žal. - ský, po s-sku, *adv.* - ce, more priscorum Bohemorum.
Starocýrkewnj 1. altkirchlich, veteris ecclesiae: starocýrkewnj otcowé, *Kroc.*
Starodawnj 1. alt, uralt, priscus, antiquus, vetus: starodawnj y poslednj wěkowé, *Cyr.* za starodáwna, vor Alters, antiquitus; od starodáwna, v. alten Zeiten her, v. jeher, ab antiquis temporibus.
Starodogná kráwa, altmelkende Kuh.
Staroměstský 3. altstädtisch, altstädter, veteris urbis.
Staromodný 3. altmodisch, obsoletus; - ně, *adv.* more obsoleto.
Staroněmecký 3. altdeutsch, vetero-germanicus.
Starootcowský 3. altväterlich, veterum patrum; - sky, *adv.* more patrum.
Staropečený 3. altbacken, vetus.
Starořjmský 3. altrömisch, priscorum Romanorum; - sky, po starořjmsku, more veterum Romanorum, Žal.
Starost, i, *f.* Sorge; a) o něco, für etwas, cura, curatio; b) Besorglichkeit, *f.* Kummer, *m.* cura, sollicitudo; starost mjti, besorgt seyn; 2) Alter, *n.* a) ein ziemliches Alter, aetas provecta; starost nenj radost, ale žalost, *prov.* b) das hohe Alter, senectus, aetas senilis.
Starosta, y, *m.* Starost, *m.* Starosta; Aeltermann, *D.* Oberkämmerling, der älteste Kämmerling bey der Landtafel, supremus camerarius, *D.* králowský starosta neb komornj (w Vhřjch), Erzhofkämmerer, cubiculariorum regalium magister, *P.* 2) *obs.* s. starec; *pl.* starosty, *obs.* s. rodičowé; 3) *foem.* swatá Starosta, d. heil. Kümmerniß.
Starostliwý 3. sorgfältig, v. Personen, diligens; 2) bekümmert, sollicitus; - wě, *adv.* diligenter, accurate; 2) kümmerhaft, sollicite; - wost, i, *f.* Sorgfältigkeit, *f.* diligentia; 2) Bekümmerniß, *f.* sollicitudo.
Staroswadbj, *f.* Brautmutter, sponsae mater, *D.*
Staroswat, a, *m.* Hochzeitvater, *m.* pater nuptias adparans, *D.*
Staroswětský 3. altväterisch, altmodisch, antiquus, priscus, vetus; - sky, po s-sku, *adv.* prisco more.
Starowk, a, *m.* alte Leere hegend, sectator veteris doctrinae: po starowcých se řjditi.
Staroměrec, rce, *m.* Altgläubiger; - rský 3. folg.
Staroměrný 3. altgläubig, veteris ecclesiae Graecorum.
Starozákonnj 1. alttestamentlich, veteris foederis (testamenti).

Starožitečný 3. besf. s. starožitný.

Starožitnost, i, *f.* Alterthum, *n.* a) das Alter od. lange Dauer einer Sache, vetustas, od. antiquitas rei: starožitnost rodů, *Vel.* b) d. ehemalige od. längst verfloßene Zeit, vetustas, antiquitas; c) Sache, Sitte 2c. des Alterthums, Antiquität, antiquitas.

Starožitný 3. uralt, z. B. Gewohnheit 2c. vetustissimus, veterrimus, antiquissimus.

Starssj, jho, *m. comp.* v. starý, älter; 2) der Aelteste, od. Vorgesetzte, Senior, Senior: starssj gednoty bratrské; z starssjch swých měli radu, *K.* starssj obecnj, tribuni plebis, (im alten Rom), *Vel.*; *pl.* starssj, d. ältern Geschwister u. Anverwandten 2c. auch d. Eltern, Großeltern selbst, seniores, (et majores, parentes): rodiče a starssj swé cti, Pr. po swých starssjch 2c. *Vel.*

Starý 3. (*abs.* star), *comp.* starssj, *superl.* neystarssj, alt, a) ein gewisses Alter habend, z. B. gak starý gest? (wohl besser (*sl.*) kolik roků (od. let) má?), wie alt ist er? quotum annum agit? quot annos habet? b) bejahrt, od. ziemlich alt, provectus aetate, non paucos annos habens; c) im hohen Alter befindlich, senex, grandis natu; d) lange bey einer Sache, Amte 2c befindlich, der lange etwas gethan, getrieben hat, vetus; e) nicht mehr neu, z. B. Hut, Haus, Buch 2c. vetus, vetustus; f) ehemals gewesen, ehemalig, vetus, antiquus, priscus: starj, d. Alten, antiqui, *Vel.* za starých nesklådala se kniha, ale otočowala, *K.* starý zákon, s. zákon; g) od. bývalý, gewesen, vorig, prior, praecedens: starý purkmistr, der vorige Bürgermeister, prior od. proximus consul; stará králowna, d. gewesene Königinn; h) abgekommen, nicht mehr Mode, vetus, antiquus, obsoletus; i) baufällig, ruinosus; k durchs Alter verdorben, z. B. Butter, Schuhe 2c. vetustate corruptus; od. durchs Alter abgenützt, z. B. Schuhe, Kleider, vetustate corruptus, od. detritus; pan starý, Braumeister, magister artis coquendae cerevisiae, braxator; panj stará, Braumeisterinn, *f.* starý otec, s. děd; stará mač, *sl.* s. båba; stará, *sl.* d. Mutter bey den Vögeln u. Thieren; staré město Pražské, d. Prager Altstadt, vetus Praga; stará děwka, s. čeyka, *D.* starý potok, der Bach, Fluß, in soferne daraus ein Kanal 2c. gehet; starý nález, s nález; starý rychtář, Altschultheiß, propraetor, *Vel. N.*

Staryga, y, *f. sl.* s. stařena.

1. Stát, státi, s. stogjm.

2. Stát, státi se, s. stanu se.

Statček, tečku, *m. dim.* ein kleines Vermögen, parvae fortunae; 2) ein Gütchen, Landgütchen, praediolum, rusculum.

Statečný 3. (v. statek), tapfer, fortis; 2) *sl.* (et *K.*), brav, wakker, rechtschaffen, ehrlich, egregius, honestus; statečný pitel, ein wackerer Trinker; - ně, *adv.* fortiter, strenue; 2) egregie, honeste; - nost, i, *f.* Tapferkeit, *f.* fortitudo; 2) Vortreflichkeit, Rechtschaffenheit, egregia indoles, honestas.

Statek, tku, *m.* Gut, *n.* a) Ver-

mögen, bona,fortunae; b) Gut, *n.* liegendes Gut, Landgut, Bauergut, *n.* praedium, rus; c) *sl.* Vieh, *n.* pecus; pán statku, Grundherr, s. pán; *pl.* statky, Herrschaft, *f.* herrschaftliches Gut, ditio.

Státi, - se, s. stanu, -se, u. stogjm.

Statiwa, y, *f.* das Gestelle, d. Wände des Weberstuhls, jugum posticum, parietes.

Statný 3. tapfer, fortis; 2) wohlgestaltet; - ně, *adv.* - iter; - nost, i, *f.* Wohlgestaltheit, Schönheit, formositas.

Statue, *f.* Statue *f.* statua, *Kram.*

†Statut, u, *m.* *pl.* statuty, folg.

Statuta, *n. pl.*, *gen.* statut, Statuten, statuta, *Vel.*

Staudew, staudwe, *f.* Wasserkrug, *m.* urna, *B.* (nach *R.* Ständer, orca).

Staudný 3. schamhaft, pudicus: staudné panny.

Stauha, y, *f.* Nestel, *f.* ligula; *pl.* stauhy, d. Laschen der Schuhe, adstrigmenta, *R.*

Stauljm se, *fut. exact.* il, iti, s. chauljm se: staulitij sem musyl, *Com.*

Staupa, y, *f.* Stampfe, Stampfmaschine, *f.* tudicula; 2) Pochstempel, *m.* malleus quadrangulus; *pl.* staupy, d. Schießer in der Walkmühle, pila, (*plur.*)

Staupám, al, ati, treten, calcare; marschiren, proficisci.

Staupenec, s. Ostaupenec.

Staupnjk, s. stupnjk.

Staw, u, *m.* Stand, a) Zustand, *m.* Lage, Verfassung *f.* Umstände, status, conditio, locus; b) Charakter eines Menschen, locus, ordo; c) Abtheilung der Menschen, z. B. der adeliche rc. ordo, status, locus: staw panský, (Magnatenstand) staw rytjřský, *Vel.* d) der Stand eines Landes, Reiches, ordo; 2) staw v rybnjka, nad mlýnem, pro wody, Damm, *m.* moles, agger, *B.* stawowé a hráze na wodě, *Vel.* s. gez; 3) Stuhl, od. Weberstuhl, *m.* das Gestell des Webers, Wirkers, Tuchmachers, machina textoria, od. tela jugalis; staw hedbáwnjka, Seidenstuhl, machina serici textoria, *R.* 4) *sl.* Gelenk, *n.* am Gliede, artus.

Stáwá, alo, ati, *impers.* s. stane.

Stawáček, čku, *m.* s. wstawač, *R.*

Stáwadlo, a, *n.* (polnj), Pferche, *f.* septum; 2) Standort?

Stáwám, al, ati, *fr.* v. stogjm.

Stáwati se, *fr.* v. stanu se.

Stáwáwám, al, ati, *fr.* v. stáwám.

Stawec, wce, *m.* *sl.* s. staw 4).

Stáwek, wku, *m.* *dim.* ein kleiner Weberstuhl, *m.*

1. Stawenj, *n. verb.* v. folg. stawenj gjdel, Gang der Speisen, Tracht Speisen, *f.* ferculum, missus; tělo lidské gest řemeslné stawenj, *Lesch.* bess. složenj.

2. Stawěnj, Bauen; so wollen dieß einige unterscheiden vom vorh.

Stawidlo, a, *n.*, *sl.* stáwka, zástawa, Jachbrett, Schutzbrett, *n.* cataracta: na stáwku mleti.

Stawikrew, krwe, *f.* blutstillende Arzney, medicamen sanguinem sistens, *Vel. N.*

1. Stawjm, *praes.* ěl, ěti, stellen, machen, daß jemand, od. etwas steht, statuere, sistere, consistere. Ist es soviel als setzen, so steht auch ponere, locare, collocare: za swědka proti tobě stawjm krew rc. *Com.* naděgi swau w něčem stawěti; do řadu stawěti, in Ordnung

ſtellen, ordinare, disponere; wogáky k bitwě, d. Soldaten zur Schlacht, instruere, z. B. exercitum, od. aciem &c. 2) aufſetzen, in d. Höhe ſetzen, z. B. Kegel, einen Haufen Holz, Säule ꝛc. statuere, constituere, erigere; 3) bauen, erbauen, errichten, aufführen, z. B. ein Haus, Schiff, Stadt, Altar, Kanzel ꝛc. aedificare, exstruere, condere; zlaté hory ſtawěti, in d. Luft bauen, *D.* zdi na wápno, ne na hlinu ſtawěti, - mit Kalk -, *Syr.*

II. *rec.* ſtawěti ſe, ſich ſtellen, a) z. B. an d. Wand, sistere se; ſtawěgi ſe za něho rukogměmi, Pr. ſtawěti, (neſtawěti) ſe ku práwu, ſich ſtellen, comparere; na odpor ſe ſtawěti, ſich widerſetzen, adversari, resistere, obsistere, reniti, repugnare; proti nepřjteli ſe ſtawěti; rowně tak zmužile ſe proti nim ſtawj, gako zmrzlá koſſile za kamny, *Cyr.* b) ſo thun, als wenn man etwas wäre od. thäte ꝛc. da es doch nicht Ernſt iſt, simulare: ſtawěti ſe za pannu, *K.* tak ſe ſtawěti, gakoby ꝛc. *Cyr.* 2) gebaut werden, aedificari, exstrui, condi.

2. Stawjm, *fut. ex.* il, iti, en, aufhalten, ab- od. zurückhalten, z. B. d. laufenden Pferde, den Feind, sustinere; traubenj vſlyſſew, ſtawil ránu, *Vel.* 2) kümmern, arretiren; giſtce bez opowědi ſtawowati ſluſſj, Pr. 3) ſtillen, machen, daß etwas ſtill ſteht, z. B. das Blut, sistere, inhibere; 4) *sl.* ſ. ſadjm 2).

II. *rec.* ſtawiti ſe, ſich aufhalten, wo verweilen, morari, manere; b) v někoho, einſprechen, einkehren, divertere, *B.* c) *sl.* s někým, ſ. ſaditi ſe 2); ſ. auch ſtawugi.

Stawitel, e, *m.* Baumeiſter, der d. Baukunſt verſteht, u. ausübt, architectus; - owá, é, *f.* - inn, *f.* - ta, uxor a-cti; -ſtwj, *n.* Baukunſt, *f.* Bauweſen, *n.* architectura; - měſtſké, bürgerliche, civilis; - wálečné, Kriegsbaukunſt, - militaris; - ſký 3. zur Baukunſt gehörig, architectonicus &c. 2) Bauherr, der Gebäude für ſich aufführen läßt, aedificator.

Stáwka, y, *f.* ſ. ſtawuňk, *D.* 2) ſ. ſtawidlo; 3) (*sl.*) Wette, *f.* sponsio, sponsio mutua, sacramentum.

Stawnj 1. ſtätig, nicht gehen wollend, z. B. ſtawnj kůň, ein ſtätiges Pferd, equus contumax.

Stawnice, *f. sl. Nitr.* (ſtaw *boh.*) ſ. ſplaw.

Stawowſký 3. ſtändiſch, statum, status concernens: ſtawowſká obligacý, *Kram.*

Stawugi, - ſe, owal, owati, ſ. ſtawjm, - ſe; 2) Einhalt thun, inhibere, coërcere: nerády ſtawowati.

Stawunek, nku, *m.* folg. *Ryb.*

Stawuňk, u, *m.* Kummer, Beſchlag, Arreſt, *m.* detentio; 2) ſ. odpočiwadlo: celý den bez ſtawuňku gjti; ſtawuňk tu učinili; 3) ſtawuňk poſſtowſký, Poſtſtation, insgemein statio postalis.

Stažený 3. *part.* v. ſtáhnu.

Stblo, a, *n. ol.* folg. (daher ani ſtbla, *vulgo* zbla, ne culmum quidem, ne hilum quidem).

Stě, ſ. ſto.

Stéblo, a, *n.* Halm, Strohhalm,

m. culmus; newyhrá ni stýbla, *Puchm.* 2) † nach *Berchth.* überhaupt peň tráw, culmus.

Stečem, stekl, *sl.* s. steku: z krwe stécy, sich verbluten.

Stehénko, a, m. *dim.* v. stehno.

Stebljček, čka, m. *dim.* v. folg.

Stehljk, a, m. Stieglitz, m. carduelis, od. fringilla carduelis, *Linn.* fringilla Jovis, *Klein* stehljk hornj, Bergfink, m. s‑nus montanus.

Stehno, a, n. Schenkel, (der obere), das dicke Bein, femur.

Stěhowánj, n. *verb.* v. folg.

Stěhugi, - se, s. přestěhugi, - se.

Stehýnko, a, n. *dim.* v. stehno.

Stěkám, al, ati, folg.

Steku, *fut.* stekl stécy, *imper.* steč, abfließen, effluere.

II. *rec.* stécy se, zusammen fließen, confluere.

Steli, stlal, stláti, *imper.* stli, betten, das Bette machen, aufbetten, lectum sternere; fig. byt swé stláti, *Com.* mjsto někomu, neb někemu stláti, *K.* 2) streuen, z. B. Stroh in den Mist rc. sternere; unterstreuen, substernere: slámu pod koně stláti, den Pferden Stroh unterstreuen, equis stramentum substernere.

Stěljm, *fut.* il, iti, *imper.* stěl, verdichten, in eine Masse, condensare: smjcheg gedno s druhým a stěl, *Vel.* Herb. stěl to, a oděleg z něho pilule, *Id.*

II. *rec.* stěliti se, dicht werden, condensari.

Steliwo, a, n. Streu, f. stramentum.

Stělný 3. s. tělný.

Stělugi, - se, owati, s. stěljm, - se.

Stěna, y, f. Wand, f. paries; stěna hlawnj, Stockwand, Hauptwand, paries primarius; st. prostřednj, Riegelwand, paries medianus.

Stenčjm, *fut.* il, iti, *sl.* dünner machen, extenuere.

Stenem, stenati, *ol.* & *sl.* (vgl. στενειν, stöhnen), s. stonati, 2).

Stěnice, Wanze, f. cimex; stěnice mořská, která welryba trápj, Seewanze; 2) Wandkraut, f. parietaria.

Stěničnjk, u, m. s. plosstičnjk. (Nach *Bercht.* u. *T.* iberis).

†Step, i, f. Steppe, Wüste, f. desertum, *Jungm.*

Stepilý 3 s. ztepilý.

Stěpka, y, f. *sl.* s. stopka.

Stepljm, - se, s. zteplјm, - se.

Stěranka, y, f. *sl.* s. mrwance.

†Sterbekowka, y, f. zrostlina, Sterbeckia.

†Sternberǧka, y, f. zrostlina, Sternbergia.

Steskne se, (mi, ti rc. auch ohne mi, ti rc.), *fut.* *impers.* stesklo se, stesknauti se, überdrüßig seyn, werden, taedere, taesum esse, pertaesum esse: budete mjti dosti, až se wám s nimi negednau steskne, *K.*; proroku se w tom y posteskło, *K.* když se na wýslunj procházeti stesktne, vsadj se w stjnu, *Com.*

Stesknu sy, (sobě), *fut.* steskl, stesknauti sy, s. steyskám sobě.

Stěsněnj, n. s. stjsněnj.

Stěsnjm, *fut.* iti, s. stjsnjm.

Stěsňugi, owati, s. stjsnjm.

Steykám se, s. stýkám se.

Stětj, n. Enthauptung, Köpfen, n. privatio capitis, (decollatio).

Steymě, *adv.* s. hned, *sl.* stagmo.

Steyný, - ně, s. gednosteyný.

Steyskal, a, m. s. stýskal.

Steyskám, (steyssti), sobě, (sy), al, ati, klagen, seine Unzufrie‑

denheit äußern, ueri, conqueri: nestýstal sobě pracowati s pohany, K. se Smuelem sobě Židé steyſkali, Ve. steyſſtjce sobě s tjm pokrmem, ungeduldig waren, murrten K. steyſtagi sobě gedni po druhých, Cyr.

II. rec. stýſſtě, od. steyſſí, od. steyſká se mi (auch steyſſtilo se mi), steskne se mi ꝛc. mir ist bange, paveo, anxius sum, animo sum anxio: nebude se ti tu steyſkati? 2) überdrüßig seyn, taedere: steyſſtilo se mu žiwotem, er ist des Lebens überdrüßig worden, pertaesus est vitae; giž mi se stýſſtě poſlauchati.

Steyſkánj, n. Klagen, Seufzen, z. B. über sein Schicksal, questus, querimonia, querela, taedium; s. vorh.

Steyſkawý 3. unzufrieden, dem es bange ist, anxius: steyſkawj lidé, K.

Steyſſti sobě, s. steyſkám sobě.

Stežege, f. Angel, Thürangel, m. cardo; fig. stežege králowstwj.

Stežeň, žně, m. (w korábě), Mast, m. eines Schiffes, Mastbaum, m. malus.

Stežegný 3., základnj, Grund-, cardinalis; stežegné ctnosti, Haupttugenden, virtutes cardinales; st-né čjslo, Grundzahl, f. numerus cardinalis.

Stěžj, adv. od. instr. v. stěž? in der Redensart: wygeti stěžj, z. B (poslowé), - schnell, auf der Post, K. 1 Kr. 23, 20.

Stěžjm, fut. il, iti, ol. s. obtjžjm; 2) s. ztěžjm.

Stezka, y, f. Fußweg, Fußsteig, m. Pfad, m. semita.

Stěžkem, adv. schwerlich, aegre.

Stěžně, adv. beschwerlich, difficulter, aegre: stěžně po něm táhl.

1. Stěžugi, owal, owati, beladen, überladen, onerare: stěžuge brbernémi, Vel. nestěžuge daněmi poddaných, Id. bernémi gi stjžil, Id. proti práwu a nenáležité ge stjžil, Id.

2. Stěžugi sobě, sich beschweren, beklagen, querulari: stěžowal sobě a postýſkowal nad přjlišnau přjsnosti; mnoho sobě stěžugeme o nepráwosti nepřátel, mám sobě do tebe co stěžowati, Cyr. s něčjm sobě st-wati Cyr. o mne sobě stěžowali, Ve. někomu na něco sobě stěžowati, einem etwas klagen, D.

Stih, u, m. auch stiha, y, f. s. Muſſe, f. otium; nemám stihu.

Stjhám, al, at, verfolgen, persequi; nepřátely stjhati; žalost stjhá žalost, ein Leid folgt auf das andere; 2) ängstigen, angere: stjhá na chudoba, hlad, Vel. stjhá mne swědomj, že sem zhřeſſil; 2) jemand in Verdacht haben, habere aliquem suspectum; 3) s. wal- chugi, kritisiren, D. 4) rozumem stjhati, begreifen, fassen, einsehen, mit dem Verstand begreifen, assequi od. comprehendere animo od. mente, intelligere: rozumem swým stihnauti; s. auch stihnu.

Stjhel, s. folg.

Stjhlo, a, n. lederne Zügel, habena coriacea, R.

Stihlý 3. begreiflich, faßlich, penetrabilis; - nost, i, f. - keit, - keit, f. - litas.

Stihnu, fut. ex. stihl, stihnauti, einholen, nachkommen, adsequi, consequi; gedna bjda druhau stihne, K. 2) rozumem

stihnauti, s. stiham; 3)(*sl.*)Muße haben, otium habere.

Stihnutj, *n. verb.* v. vorh. dokonalé nebeských wěcý stihnutj, - Begreifen-, *K.*

Stjn, u, *m.* (*sl.* auch tjen, tjeňawa, *illyr.* sén, sjen'), Schatten, *m.* z. B. des Baumes, umbra; 2) Meerschatten, (Meerfisch), umbra marina, *K.* s stjnem zápasyti, *prov.* gegen d. Luft fechten, *fig.* pod stjn zásluhy geho se vtjkáme, *K.*

Stjnadla, *n. pl. gen.* stinadel, Gerichtplatz, *m.* Hochgericht, *n.* locus supplicii, *Com.*; auch *sing.* stinadlo? *D.*

Stjnánj, *verb* s. stětj.

Stjnám, al, ati, s. setnu.

Stinidlo, a, *n.* Lichtschirm, *m.* Blende, *f.* umbraculum candelarium; 2) grünes Gartenhaus, umbraculum hortense viridarium, *K.*

Stjnjm, il, iti, einen Schatten werfen, machen, umbram dare, projicere: stjnj strom; stjnj na něho, *Com.* stjn stjnj, *B.*

Stinka, y, *f.* s. stěnice.

Stinky, *f. pl.* Mauerspitzen, Zinnen, *pl.* pinnae.

Stjnliwý 3. folg. - liwost, i, *f.* schattenreiche Beschaffenheit: přjgemné stjnliwosti hágowé.

Stjnniwý 3. schattenreich, umbrosus: stjnniwé lesy; - wost, i, *f.* s. vorh. stjnliwost.

Stjnný 3. Schatten-, etwa umbratili; stjnný obrázek, Schattenbild, *n.* umbra, imago umbra; 2) s. vorh. -nost, i, *f. subst.* stjnnost chládku.

†Stjnownjk, u, *m.* zrostlina, corypha; stjnownjk obecnj, corypha umbraculifera.

Stjnowý 3. Schatten-, stjnowá čárka, Schattenstrichlein, (Schreibkunst); stjnowá hra, Schattenspiel an der Wand, lusus umbrarum.

Stipka, y, *f. sl. Lipt.* s. špetka.

Stjrač, e, *m.* režný, Schwarzmischer, (Becker.) massam parans sodalis.

Stjrám, al, ati, s. setru; 2) plagen, adfligere: stjrá ho Bůh na těle bolestmi, *Com.* (3) mischen (Becker.)

Stjrka, y. *f.* Mischung, *f.* (Becker.) mistio; 2) Backtrog, *m.* alveus pistorius; 3) Einschüttung der Eingeweide ins Wasser, injectio viscerum &c. *R.*

Stisk, u, *m.* Zusammendrückung, *f.* compressus, compressio; b) od. tlačenice, Gedränge, *n.* turba: weliký stisk lidj, *sl.*

Stjskadlo, a, *n.* Drucknagel am Bogen, excussorium.

Stjskám, al, ati, folg. stjskati se, *sl.* sich umarmen.

Stisknu, *fut. ex.* kl, knauti, zusammen drücken, comprimere: stikna zuby a pysky, stůg pewně (w bogi), *Vel.* 2) hinunterdrücken, deprimere.

II. *rec.* stisknauti se, zusammengedrängt werden, comprimi; b) niedergedrückt werden, deprimi.

Stisknuté, *adv.* zusammengedrückt, compresse.

Stiskugi, owal, owati, s. stisknu.

Stjsněnj, *n.* Verengen, *n.* coangustatio, coarctatio; 2) Bedrängniß, Verlegenheit, *f.* Gedränge, *n.* angustia, *B.*

Stjsnjm, *fut.* il, iti, verengen, einengen, angustare, coangustare, coarctare; 2) bedrängen, drängstigen, premere, angere, urgere.

Stjti, stjt, s. stnu.

Stjžitedlný, s. ostjžitedlný.

Stjžjm, *fut.* il, iti, s. stěžugi.
Stjžně, *adv. comp.* stjžněgi, *superl.* neystjžněgi, schwer, beschwerlich, beklagenswerth: welmi stjžně omluwen.
Stjžnost, i, *f.* Beschwerde, Klage, *f.* querela, querimonia, questus: stjžnost žen na muže, *Com.* stjžnost wésti, klagen; b) Beschwerlichkeit, Druck, *m.* malum, adflictio: z něčeho welikau stjžnost mjti; k wětšši stjžnosti lidu daně wymýšleti.
Stjžný 3. kläglich, Klag-, Beschwerd-, querulosus: stjžná žaloba, stjžné listy.
Stklo, *ol.* s. sklo.
Stkwaucý 1. *partic.* s. stkwělý: stkwaucý a neowadlá gest maudrost, *B.* stkwaucý, wznešené gméno, *Pr.*
Stkwěiý 3. glänzend, prangend, schimmernd, splendidus, nitidus, splendens; -le, *adv.* -dide, -tide; -lost, i, *f.* Glanz, Schimmer, *m.* splendor, nitor, fulgor.
Stkwjm se, stkwěl, se, stkwjti se, *part.* stkwaucý u. stkwjcý, (aus tkwu, blühen, glänzen, s. kwetu), glänzen, prangen, fulgere, splendere, nitere; fig. gménem slawným se stkwjti; stkwj se swau ctnostj, *Vel.*
Stkwostný, -nost, s. skwostný.
Stláč, e, *m.* Aufbetter, *m.* lectistrator; -čka, y, *f.* -inn, *f.* -trix; auch Kellnerinn.
Stlačjm, *fut. ex.* zusammen drükken, comprimere.
Stlačka, y, *f. sl.* das in den Stiefeln zusammengetretene Stroh.
Stlánj, *n. verb.* v. steli; 2) Streu, *f.* stramentum.
Stláti, stlát, s. steli.
Stlaukám, al, ati, zusammen stoßen, zusammen schlagen, contundere; 2) stoßen, tundendo conficere, *B.* 3) buttern, butyrum conficere, s. mautjm.
Stljem, *fut.* stljeti, *sl.* s. tljm.
Stlp, u, *m. sl.* s. slaup.
Stlpice, *f. sl.* das Holz am Pfluge, womit d. Pflugschar in dem Balken befestigt ist.
Stlpjk, u, *m. sl. dim.* v. stlp.
Stlučenina, y, *f.* Contusion, *f.* contusio.
Stluku, *fut.* stlaukl, stlaucy, stlučen, *imper.* ztluc, s. stlaukám.
Stnu, *fut. ex.* sťal, sťjti, *part. pass.* sťat, *imper.* stni, s. setnu.
Sto, *a, n., nom. dual.* stě, *pl.* sta, *gen.* set, hundert, centum; po stu, od. sto a sto, je hundert, centeni, *Vel. N.* dwě stě, zweyhundert, ducenti, ae, a; po dwau stech, je zweyhundert, jeder (jedem) zweyhundert, duceni; tři sta, dreyhundert, trecenti; po třech stech, je dreyhundert, od. jedem dreyhundert, treceni; pět set, fünfhundert, quingenti; po pěti stech, je fünfhundert, jedem 500, allemal 500, quingeni; na sta (sterý?) hunderterley, centum generum; před mnoha sty lety, *K* aurok osm ze sta, Interesse acht v. Hundert.
Stobohugi, owal, owati, *sl.* fluchen in d. 100 Götter, d. i. sagen: sto bohow w twogeg materi!
Stočený 3. *part.* v. stočjm.
Stočilý 3. gewunden, zusammengedreht, contortus: stočilý had, krumme Schlange, serpens tortuosus, *B.*
Stočjm, *fut.* il, iti, zusammen drehen, contorquere, torquendo jungere; b) krümmen, in Krümmungen bringen,

flexuosum reddere,(sinuare): řeku stočil, zokli kowal, K. c) verrücken, konfus machen, confundere: ty wěcy mysl pobožného stočiti mohau, K. 2) abzapfen, vermittelst des Zapfens ablaufen lassen, z. B. Wein, Bier ic. vinum, (cerevisiam) promere, od. depromere e dolio.

Stočky, *pl.* Schlickermilch, *f.* lac tudicula excussum, *R.*

Stodennj 1. hunderttägig, centesimanus.

Stodola, y, *f.* Scheune, Scheuer, *f.* horreum; - lnj 1. v. der Scheune.

Stogačky, stogacy, *sl.* s. stogečky.

Stogák, a, *m. sl. Lypt.* eine geschlachtete u. geputzte Sau.

Stogan, *a, m.* Wasserspritze, *f.* sipho, *Vel. Nomencl. sl.* sýkačka; Röhre, salientes, siphunculi; *R.* das sind bey *Vel.* studničné aneb raurnj střjkačky; (*Lesch.* glaubt, stogan bedeute Ständer, Wasserständer, Löschtrog).

Stogánek, nku, *m. dim.* v. vorh. 2) Gängelbank, *f.* Gängelkorb, *m.* worinn d. Kinder stehen u. gehen lernen, scamnum, qualus; s. chodánek; 3) (- pod poklopem), das Schränklein unter dem Deckel (Buchdr.), jugum tympani.

Stogatý 3. stehend, stans: stogatá woda, stehendes Wasser, aqua stans, stagnum.

Stogazyký 3. hundertzüngig, centum linguarum.

Stogečky, *adv.* standweise, stehend, stando.

Stogjm, stál, státi, *imper.* stůg, (*sl.* stog), stehen, stare; stoge, stehenden Fußes, stante pede; pewně stoge, festen Fußes, firmiter; stoge psáti, stehend schreiben, stando scribere; dobře státi, gut stehen, in guten Umständen seyn, bene se habere; w kole státi, in einem Umkreise stehen, in circulo stare, *Syl.* někomu audatně na odpor státi, - widerstehen, - resistere; ze zássti někomu na těžkost státi, - Kummer machen, ängstigen, verfolgen, *K.* w losu swém státi, in seiner Lage dauern, sein Schicksal tragen, *K.* na wartě státi, auf der Wache stehen, *K.* w těch wěcech stogj ğrunt nábožen stwj, *K.* teď byliny w kwětu stogj, *Puchm.* nad pekelnau propastj stogjcý lidé, *K.* rychlá a gako we dweřjch stogjcý pomsta, *K.* 2) in der Herberge stehen, hospitio uti, divertere: stáli w domě P. Trčků w (poslowé), *Vel.* přigelo 500 reytarů, a ti stáli na starém městě Pražském, *Id.* stál hospodau w domě Pana N. *Id.* 3) Bestand haben, halten, durare: dlauho to nestálo; 4) kosten, zu stehen kommen, stare, constare; stůg co stůg, es koste was es wolle; prým wjce stogj, než sama sukně, *Vel.* we Wlassjch mnoho stogj chowánj zybetů, *Id.* s. auch stane 2); 5) *cum praep.* k & *dat. rei*, genug thun, halten, satisfacere, tenere, servare: k powinnosti swé, k smlauwě, (auch w smlauwě státi, in Allianz stehen -); k wůli něčj, k řeči swe státi, *K.* k tomu, co se gim poraučj, stogj, *Com.* k řádům a práwům gegich stogj, *Id.* k poslussenstwj Božjmu, - gehorchen, gehorsam seyn, obtemperare, *K.* ku poslussenstwj

gich stogj ďábel, *K.* k saudu státi, *K.* k službám Božjm, - verrichten 2c. 6) *cum praep.* po & *loc. pers.* günstig seyn, auf jemandes Seite stehen, favere, a partibus esse: někomu nakládati a po něm státi, *Vel.* 7) *cum praep.* po & *loc. rei*, od. auch *cum praep.* o & *acc. rei*, zuweilen *pers.* nach etwas trachten, appetere rem; folgt aber ein *verbum* darauf, so steht studeo: po swé poctiwosti stál, *Com.* po dobrém státi, *Vel.* 8) *cum instr. pers. aut rei*, fest stehen, bestehen, abhängen, stare: ne Bůh lidmi, aneb lidskými wěcmi stogj, ale lidé gjm, *K.* že prý we swětě wssecko náhodau stogj a gde, *K.* Perský král Božj pomocý a ochranau stogj, *K.* 9) *cum praepos.* na & *loc. rei*, auf etwas bestehen, etwas behaupten, od. behaupten wollen, inhaerere, insistere rei, asseverare: na tom stogj, *Com.* na swém státi, na swém wrputně státi, auf seinem Kopfe bestehen, *K. D.* 10) *cum praepos.* za & *acc. rei*, selten *pers.*, werth seyn, valere; za mnoho státi, viel werth seyn, magni esse; stogj za prácy, es ist der Mühe werth, est operae pretium, od. est operae; stogj za to, dasselbe, *Com.* 11) *sl.* vor sich gehen, geschehen: stogj střelba, bitka.

Stogko, a, *m. sl.* s. stognoha.

Stogmo, *adv.* s. stogečky, *Pelz.*

Stognoha, y, *f. sl.* Faulenzer, cessator.

Stoh, u, *m.* Schober, *m.* acervus, strues, struix, (icis), *f.* stoh sena, Heuschober, meta foeni.

Stoický 3. stoisch, stoicus, *Cyr.*

Stok, u, *m.* Zusammenfluß, *m.* confluxus; stok nečistot, *Com.* fig. mrzkých bludů stok; stok wssech těžkostj nad lidem Judským, *K.* do stoku a gako do moře wssech zlých wěcý přigjti; 2) Anzucht, Abzucht, *f.* cloaca canalis; 3) Grundsuppe, *f.* sentina.

Stoka, y, *f.* Zusammenfluß, *m.* confluvium; 2) vorh. 2); galowá stoka, das wüste Gerinne, *D.*

Stoklas, u, *m.* Tresse, Schmiele, *f.* ein Unkraut im Getreide, aera, ae, *f.* bromus secalinus, *Linn.* stoklas weliký, Futtertrespe, bromus giganteus, *D.*

Stokrása, y, *f.* Tausendschön, bellis hortensis, flore pleno.

Stokrát, *adv.* 100mal, centies.

Stolář, e, *m.* s. truhlář.

Stoleček, ečku, *m. dim.* Tischchen, Tischlein, *n.* mensula.

Stolec, lce, *m. sl.* Sessel, *m.* sella; 2) *obsoletum, nec reducendum,* s. trůn, *Dal.*

Stolek lku, *m.* ein kleiner Tisch, parva mensa.

Stolenj, *n. verb.* v. stoljm.

Stoletj, *n.* Jahrhundert, *n.* saeculum, s. wěk.

Stoletnjk, a, *m.* ein hundertjähriger Greis, centenarius, *D.*

Stoletý 3. hundertjährig, a) hundert Jahre betreffend, alle hundert Jahre geschehend, z. B. Jubiläum 2c. saecularis; b) hundert Jahre alt, centum annorum, auch v. Menschen, centenarius.

Stolhář, e. *m.* Erzlügner, mendacissimus.

Stolice, *f.* Stuhl, a) z. B. in der Stube, in der Kirche, sella; daher 2) statt Thron, solium,

sedes, z. B. päbstlicher, (sonst auch stolice apoštolská), bischöflicher ꝛc. Steht es statt Pabst, Bischof, so steht papa, episcopus; stolice wdowská, Wittwensitz, *m.* auch Wittwenstand: na stolicy wdowské sedj matka, Pr. na wdowské stolicy zůstáwati, i.e. wdowau býti, *Kroc.* 3) Amt, *n.* Gerichtsstuhl, *m.* jus, munus (officium): saudná neb kmetcý stolice, *Vel.* st. sprawedlnosti, st. pořádná: 4) Residenz, Residenzstadt, *f.* Sitz, sedes (residentia): djl města, kdež byla stolice králowská, *K.* hlawnj město w Assyryi, a stolice králů Assyrských, *K.* w Konstantynopoli byla stolice cýsařů Řeckých, *Vel.* stolice králowstwj Českého Praha, *Id.* stolice cýsařská, *Id.* králowská stolice byla Nynywe, *Cyr.* 5) Stuhlgang, *m.* Oefnung des Leibes, exoneratio alvi, dejectio alvi; na stolicy giti, zu Stuhle gehen, alvum dejicere, alvum exonerare; nemjti stolice, keinen Stuhl haben, alvum habere adstrictam; 6) Bank zum Sitzen, scamnum, subsellium; 7) Dachstuhl, *m.* substructio tecti: stogatá stolice, stehender Dachstuhl, substructio tecti erecta; ležatá st., liegender Dachst., substructio tecti, (od. tignaria moles) strata; 8) wosnj stolice (bečwář.), Schnittbank, *f.* equuleus incurvus; 9) st. nočnj, Nachtstuhl, cesale, sella familiaris, *K.* sella pertusa, sella familiarica, auch blos sella, lasanum, *Schell.* 10) Gespannschaft, *f.* Comitat, *n.* (in Ungarn), comitatus.

Stolička, y, *f. dim.* Stühlchen, *n.* sellula; 2) Schemmel, *m.* scabellum, scabillum; 3 Backenzahn, *m.* dens molaris.

Stoličnj 1. *sl. & D.* Comitats-, insgem. comitatensis; stoličnj pán, Comitatsbeamter, Comitatsherr, insgem. officialis comitatensis; stoličnj dům ꝛc.

††Stoličnjk, a, *m.* Obergespann in Ungarn, supremus comes, *Hanka.*

Stoljm, il, iti, tischen, bey Tische sitzen, speisen, tafeln, coenare.

Stolistný 1. hundertblätterig, centifolius, *D.*

Stolnj 1. z.B. stolnj wjno, Tischwein, *m.* vinum cibarium.

Stolnjk, a. *m.* eine Art Ceremonienmeister bey den Hochzeiten der Podlujaken in Mähren.

Stolowánj, *n. verb.* v. stolugi.

Stolowna, y, *f. sl.* Tischladen, *m.* theca mensaria.

Stolownjk, a, *m.* (*sl.*) s. strawnjk; - nice, *f.* s. strawnice; b) hie u. da *sl.* für stolowna.

Stolowý 3. *sl.* s. stolnj.

Stolůwka, y, *f. mor.* s. obrus.

Stonásobný 3. hundertfach, hundertfältig, centuplex; - ně, *adv.* centupliciter.

Stonati, s. stůni; 2) *sl. & ol.* wzdychati, seufzen.

Stonáwám, al, ati, *fr.* v. stůni.

Stonawý 3. siech, morbosus, morbidus, valetudinarius.

Stončjm, *fut.* iti, v. stenek, *sl.* Federn bekommen, plumescere.

Stonek, nku, *m.* Klotz, Aststück; 2) *sl.* Kiel, *m.* v. geschlissenen Federn, caulis pennae.

Stonohý 3. hundertfüßig, centumpes.

Stonožka, y, *f.* Vielfuß, *m.* julus.

Stonůžka, y, *f.* Assel, Kellerwurm, *m.* Kellerlaus, *f.* oniscus, asellus.

Stooký 3. hundertäugig, centum oculos habens.

Stopa, y, *f.* Spur, Fährte, *f.* z. B. des Wildes, eines Menschen ꝛc. vestigium; na stopu přigjti, auf d. Spur kommen, erfahren, comperire, *Syl.* lwowá stopa, Löwentapp, Pflanze, leontopetalon, *Vel.*

Stopán, a, *m.* Hundertmann, *m.* centumvir; stopáni, Hundertmänner, centumviri, *Vel.* - nský 3. d. Hundertmänner betreffend, centumviralis; -stwj, *n.* d. Würde, das Amt der Hundertmänner, centumviratus.

Stopjm, *fut.* il, iti, ersäufen, necare aqua, mergere: stopiti lidi we wodě, *Harant.*

Stopka, y, *f.* Stiel, *m.* am Obste, Blättern, Blumen ꝛc. petiolus, pediculus, scapus.

Stora, y, *f.* Stör, *m.* sturio, piscis.

Storaký 3. *sl.* s. stonásobný.

†Storamenný 3. hundertarmig, centimanus, *P.*

†Storukownjk, a, *m.* hundertarmiger, hunderthändiger Riese, gigas centimanus, Ἑκατόγχειρος, *Neg. Il.*

Stowaryssjm, *fut. ex.* il, iti, zusammen gesellen, sociare, consociare.

II. *rec.* st-ti se (s někým), sich einem zugesellen, adjungere sibi aliquem, sociare se cum aliquo.

Stozrnjčko, a, *n.* Traubenkraut, *n.* botrys, ambrosia, *Vel. N. sl.* Bruchkraut, *n.* herniaria glabra, *hung.* kis ports-fű, *Lumn. Fl. Posoniensis.*

Stozrnjk, u, *m.* Mattenflachs, *m.* Ruhrkraut, *n.* gnaphalium coronaria, *R.* nach *Ryb.* centumculus.

Strábjm, il, iti, *sl.* s. hogjm.

Stráča, stráče, *f.* eine scheckige Kuh, *D.*

Strach, u, *m.* Furcht, *f.* z. B. vor der Strafe, Erschrecknis, *n.* timor, metus; w strachu býti, in metu (timore) esse, timere, metum habere; strach pustiti, strachu nahnati, Furcht einjagen, metum (timorem) alicui incutere, inferre.

Strachota, y, *m.* Methudius, Methudius, Methodius.

Strachugi se, owal, owati, mit u. ohne Genit. fürchten, timere metuere.

Stračj 1. d. Elster od. Elstern betreffend, z. B. stračj hnjzdo; stračj nůžka, Sichelkraut, *n.* Sichelmöhre, sium falcaria, *Linn.* stračj vlice, Elstergasse (in Wien).

Stračka, y, *f.* Rittersporn, *m.* delphinium, *Linn.*

1. Strádám, al, ati, *cum gen., raro cum acc.* verlangen, sich sehnen, anhelare, desiderare: chleba strádagj, trunečka přjhodného k občerstwenj nemagj. aneb něgakými kwantory sotwa hanbu přikrýwagj, *K.* těť (Boha) strádám, *Com.* strádám hodinku poslednj, *Lomn.* (2) sammeln, z. B. Geld, conquirere? *Ryb.*)

2. Strádám, al, ati, kränkeln krank seyn, leiden (Schmerzen) male valere, pati; *russ.* stradati, pati.

Strahow, *ol.* Stražow, u, *m.* sonst Syon, Srahow, ein Berg

in Prag, mons suillus, später Sion, *vulgo* Strahovia.

Straka, y, *f.* Elster, *f.* ein Vogel, pica; 2) Schecke, *m.* ein scheckiges Pferd, equus scutulatus, maculosus; 3) Zunahme, *m. gen.* Straky, *dat. & loc.* Strakowi, *instrum.* Strakem, *plur.* Strakowé, (Strakowcy).

Strakapaun, a, *m.* s. masogjdek.

Strakatina, y, *f.* bunte Leinwand, *f.* linteum varii coloris.

Strakatý 3. bunt, buntfarbig, gesprenkelt, varius, varii cocoloris; 2) scheckig, scutulatus, maculosus: strakatý kůň, s. straka.

Strakopaud, a, *m.*, *sl.* datel, *mor.* gatel, *russ.* djatel, *pol.* dzjeciol, Specht, *m.* picus; strakopaud pepelatý, Blauspecht, parus facie pici.

Strakoš, e, *m.* bunter Vogel, *D.*

Strákoš, e, *m. sl.* Vogel, s. masogidek, *Ryb* (od. Elsterspecht, *m.*?) 2) ein Nahme der Hunde.

Stráň, ě, *f.* Thalgehänge, *n.* Seitenfläche, *f.* Abhang, *m.* (eines Berges), declivitas, devexitas, superficies lateralis.

Strana, y, *f.* Seite, *f.* z. B. des Menschen, der Thiere, des Lagers 2c. latus; läßt es sich mit Theil od. Gegend vertauschen, so steht öfter pars: křesťané na wssecky strany vkrutně trápeni, *Vel.* o tom na obě strany hádá se, in utramque partem-, *Com.* strana půlnočnj, plaga-; malá strana, Kleinseite, in Prag; to slowjčko sen berau na zlau stranu, *K.* zase na druhau stranu, anderseits, ex altera parte, contra, *Pr.* s obau stran, beyderseits, utrimque; s strany, u. strany, in Ansehung, rücksichtlich, intuitu: s strany těla, s strany dusse, *K.* strany toho, kterakby 2c. *Cyr.* Ist es d. Seite des Buches, pagina. Ist Seite soviel als Parthey, so steht pars od. partes; - ánka, y, *f. dim.*

Stránečka, y, *f. dim.* d. Seite des Papiers, Briefes, od. Buches, pagella, paginula.

Stránj, *n.* s. stráň, *Ryb.*

Stranjm, (stranjm), il, iti, (*neutr.*) sich auf d. Seite begeben, meiden, recedere: straniti a skrýwati se; ginam stranj muž, *Lomn.* - od někoho, jemanden abgeneigt seyn, sich gern abziehen, alienum esse ab aliquo, *B.K.*; in *K.* auch *cum dat.* straniti budeme gemu, i.e. pohrdneme njm; 2) parthеyisch seyn, partium studiosum esse, *Syl.*

II. *rec.* straniti se, meiden, recedere.

Stranně, *adv.* partheyisch, aus Neigung zu einer Parthey, studio partium; 2) ungereimt, nicht passend, inepte, absone: stranně a nezpůsobně od wjry něco propowědjti.

Strannj 1. partheyisch, einer v. beyden Parthen zugethan, alterutrius partis studiosus, partium studiosus: strannj města, *Vel.* strannj páni, *Id.*

Strannjm, il, iti, (*akt.*) entwenden, stehlen, auferre.

Stranný 3. vorb. *Com.* 2) ungereimt, unpassend, absonus: strannau gakausy odpowěd dáwati, která k té při nic nepřináležj; - nost, i, *f.* Partheylichkeit, partium studium, alterius partis studium.

Stranobig, e, *m.* ein partheyischer Mensch, partium studiosus,

Com. - gnost, i, f. s. vorh. - nost, Id.

Stranohláwek, s. křiwohláwek;

Stranohlawý, s. křiwohlawý.

Stranost, i, f. s. strannost.

Stranownjk, u, m. prljk, Schrotthammer, Vorschlag, m. malleus diffindendo ferro.

Strap, u, m. pl. -py, sl. Fetzen.

Strapačka, y, f. s. kaděrák; 2) pl. -čky, gewisse Schwämme.

Strapatý 3. sl. zerzaust, ungekämmt, impexus.

Strápám, al, ati, s. stropjm: rozbrog strápali; smjch ze mne strápagj.

Strapec, pce, m. sl. s. třapec.

Strapený 3. zersetzt, laceratus dilaniatus: strapená kůže, Com.

Strapkám, al, ati, sl. zupfen, vellere; Charpien machen.

Strassák, a, m. folg. 2) ein gewisses Kartenspiel; 3) sl. pl. strassáky, Nüße, (scherzweise).

Strassidlo, a, n. Schreckbild, n. forma terrens, formido, terriculum, terriculamentum; 2) Gespenst, n. spectrum, larva, visum, phantasma.

Strassjm, il, iti, schrecken, terrere, territare; 2) spucken, territare ut spectra; tam strassj.

II. rec. st-iti se, někoho, někeho, sich fürchten, terreri; strassj se mne lidé, nemilugj mne, Pr.

Strasslíwý 3. (abs. strasslíwo), furchtsam, timidus, pavidus, trepidus; 2) furchtbar, fürchterlich, terribilis, timendus: negsme gim strasslíwj, Vel. - wě, adv. - de, - de, - de; 2) - iter, terribilem in modum, cum terrore; - wost, i, f. - mkeit, f. timiditas, pavor; 2) - rkeit, f. terror.

Strassný 3. - ně, vorh. 2).

Strast, i, f. (v. strádám?) Mühseligkeit, f. aerumna, miseria; 2) Sucht, f. morbus, z. B. Gelbsucht, Lungensucht? Lesch.

Strastný 3. mühselig, Personen u. Dinge, aerumnosus, miser; - ně, adv. - se, - re.

Stráta, stratjm, s. ztráta rc.

Stratka, y, f. ein Weibsnahme.

Straubjm, fut. il, iti, durch Posaune zusammen rufen, eigentlich u. trop. straubil sněm, Zal. strubowal ge k wogně, Com. 2) zusammen hetzen, anhetzen, concitare, committere: rozdwogil ge a w hromadu straubil, Vel. krále w hromadu straubowati; gedny s druhými strubowati a waditi, K.

Strauček, čku, m. dim. v. struk; 2) Zehen am Knoblauch.

Straučj, n. collect. Schoten, m. siliquae; s. struk.

Strauha, u. struha, y, f. Graben, m. fossa; 2) Wasserrinne, f. colicia; 3) s. potok; 4) s. řečisstě: wyměřil strauhu, C r.

Strauhám, strauži, hal, hati, schaben, z. B. Möhren, Rüben schaben, durch Schaben reinigen, scabere, radere; 2) reiben, durch Reiben klein machen, z. B. den Käse, das Brod, den Meerrettig rc. radere; 3) (sl.) mit dem Messer schneiden, beschneiden, wie der Faßbinder d. Dauben: dausky strauhati.

Straupček, ečku, m. dim. folg.

Straupek, pku, m. dim. Rindchen der Wunde, crustula.

Strauzek, zku, m. z. B. petružele, ein Büschel geschabter Petersilie.

†Strauzkowec, wce, m. zrostl. hydrophyllum.

trawa, y, f. Kost, Nahrung, f. Unterhalt, m. victus; strawa od wařenj; na strawě ge cho-wá, Vel. 2) ol. Leichenmahl, n. silicernium (apud Hunnos), s. BeliiApparatum -, Cal. vita Attilae, p. 147.8. S. auch po 4).
trawné, ého, n. Kostgeld, n. pecunia pro victu.
trawnjk, u, m. Kostgänger, Tischgenoß, m. convictor, commensalis, conviva quotidianus; - nice, f. Kostgängerinn, convictrix, commensalis.
trawjm, fut. il, iti, verzehren, absumere, consumere, conficere; 2) zubringen, aufwenden, impendere: strawil na tom djle osm plných let; 15 let na té prácy strawili, Ii. strawj se tjm celý den; s. auch trá-wjm 2), 3), 4).
trawný 3. s. opp. nestráwný.
trawowánj, n. verb. v. strawugi.
trawowač, e, m. Kostherr, m. herus victum praebens; -čka, y, f. Kostfrau, f. hera, v. p.
strawugi, owal, owati, vorb. 2) mit Kost versehen, verköstigen, victu providere, Cyr. Wrat. strawowati se, sich selbst verköstigen, victu se providere.
Stráž, e, f. Wache, f. a) Wachen, n. sowohl anderer Menschen, als Soldaten, Nachtwächter, Polizeywächter, vigilia, excubiae; stráž držeti, Wache halten, vigilias agere, excubias agere. Ist es Schildwache, so steht auch statio, stationem habere, stráž držeti, na stráži býti, Wache halten, Schildwache stehen; hlawnj stráž, Hauptwache, excubiae primariae; b) statio od. locus excubiarum primariarum; 2) d. Wache habenden Soldaten, vigiliae, excubiae, excubitores; trabanti pro stráž žiwota, Leibwache, Cyr. 3) Verwahrung, custodia; 4) ein Städtchen im Bechiner Kreise.
Strážce, m. Wächter, vigil, B. angel strážce, Schutzengel, angelus od. genius tutelaris.
Strážeň, zně, f. obs. s. vtrpenj.
Strážnj 1. d. Wache betreffend, z. B. strážnj lodj.
Strážnice, f. Wachtstube, f. excubitorium, R. b) Wachtthurm, m. turris excubitoria, Zal.
Strážnjk, a, m. s. hardysta: strážnjcy národnj, Nationalgarde, f. Kram. st. wogenský, Wachtmeister, magister vigiliarum.
Stražow, s. Strahow.
1. Strážný, ého, m. Wächter, m. vigil, custos, excubitor; strážný dwořj, s. wrátný; strážný wěže, Thürmer, Thurmwächter, custos in turri; swaté vherské koruny strážný, - Kronhüter, - coronae conservator.
2. Strážný 3. s. strážnj; strážnj wěž, s. strážnice b).
†Strbaulatec, tce, m. zr., selago.
Strbaulj, n. s. nať, Kräutig.
Strčjm, fut. ex. il, iti, stoßen, wohin stoßen, vor sich hinstoßen, z. B. Menschen, einen Stein, trudere; 2) hineinstecken, inserere; strkati nos, kde? nesluššj, in fremde Händel sich mischen, miscere se alicujus negotiis, Syl. 3) s. sstrčjm, hinabstoßen, dejicere, detrudere; strčila njm Tymoklea po hlawě, Vel. strčil ho s biskupstwj; 4) v. sich ablehnen, abstoßen, removere: tjm od sebe strčil, oč ginj stálj; tau milostj od

sebe strčili; od sebe vrputně strkati milost, *Com.* dary Božjmi od sebe strkati.
Strdj, *n.* s. střed, *D.*
†Strdiwka, *y, f.* zrostl., melica.
Střebám, střebi, al, ati, střebati, schlürfen, z. B. Wein, sorbillare, auch sorbere.
Anm. Gewöhnlich nur vom Vieh, v. Schweinen ꝛc.; v. Menschen fast nur im verächtlichen Sinne.
Střebikrewka, *y, f.* s. pigawice.
Střebiwegce, *n.* Schlürfey, ein Ey, welches sich schlürfen läßt, ovum sorbile.
Strébro, strjebro, *sl.* s. střjbro.
Střeček, čka, *m.* Roßbreme, Roßbremse, *f.* tabanus.
Střecha, y, *f.* Dach, *n.* tectum, auch tegulae, wenn es ein Ziegeldach ist; doſſková střecha, Strohdach, tectum stramineum; obostrannj stř., Giebeld., tectum fastigatum; lomená stř., gebrochenes D., tectum gallicum interruptum; wlaská stř., Kuppeld., tectum italicum; někoho na wrch střechy wywésti, *prov.* eine Brille auf d. Nase setzen, *D.*
Střechýl, e, *m. ol.* & *mor.* für rozpauch ledowý, cymbolec.
Střečko, a, *m. sl.* Springer.
Střečkugi, owal, owati, eigentlich vom Vieh, wenn es vor den Bremsen flieht, springt; 2) überhaupt springen, aufspringen, in d. Höhe springen, salire, exsilire, exsultare.
1. Střed *gen* strdi, *f.* s. med; plást strdi, *B.* 2) Honigseim, mel in favo.
2 Střed, u, *m.* i. e. prostřed, prostředek, medium: střed týdne, d. Mitte der Woche, medium septimanae; (daher středa, *hung.* szerda.)
Středa, y, *f.* Mittwoch, *m.* -che, *f.* dies mercurii: ſſkaredá středa, der Mittwoch in der Charwoche; 2) der Nahme einiger Marktflecken in Ungarn.
Středek, dku, *m. sl.* Mitte, *f.* Mittelpunkt, *m.* medium, centrum.
Středmý 3. mě, - ost, s. střjdmý.
†Střednj 1. den Mittwoch betreffend; 2) s. prostřednj 1). 2), a.
†Středný 3. v střed, honigfließend, mellifluus: potokowé střednj
†Středocestj, *n.* Mittelweg, *m.* media via, *Neg.*
†Středolodnj plachta, mittler Segel, μέσον ἱστίον, *Neg.*
Středopostj, *n.* Mitfasten, *pl.* medium quadragesimae, *Vel.*
Středozemnj 1. s. prostředzemnj, *Kramerius.*
Strefjm, *fut. ex.* il, iti. übereinkommen, convenire: nelze s nim o nic strefiti.
II. *rec.* st-ti se, sich schicken, zusammen passen, congruere, quadrare, concordare; ti s njm dobře se strefj, *K.* dobře se spolu k manželstwj strefiti, *Cyr.* 2) zugleich eintreffen, eodem tempore, in idem tempus incidere: s poswjcenjm chrámu strefil se den narozenj krále; 3) übereintreffen, convenire, respondere: měsýc téměř s listopadem se strefugjcý, *K.* strefuge se s naſſimi pſými dny, *I.*
Strefugi, -se, owati, s. strefjm, -se.
Strehnem, nauti, *sl.* folg.
Střehu, střežeš, střehl, (auch strábl, *B.*) střjcy, *imper.* střež, bewachen, custodire, servare; 2) lauern, speculari, insidiari, Saudc. 16, 2.

II. *rec.* střjcy se, sich hüten, sibi cavere, Jer. 9, 4.
Střekám, al ati, *sl.* s. střjkám.
Střela, y, *f.* Pfeil, *m.* sagitta; 2) Donnerkeil, *m.* fulmen; 3) Fachbogen (Hutmacher.), plectrum pileatoris.
Střelba, y, *f.* Geschütz, *n.* tormenta: těžká střelba, grobes Geschütz, Artillerie, *f.* tormenta; 2) Schießen, *n.* sonitus teli igniferi: střelba se slyssj.
Střelčj 1. z. B. střelčj lodka, Rennschiff, *n.* celox.
Střelčjm, il, iti, schoßen, germinare: slad střelčj, in polenta ligulae enascuntur.
Střelec, lce, *m.* Schütze, *m.* z. B. mit Pfeilen, sagittarius; ziwotnj střelec, Büchsenspanner, *D.* 2) der Schütze, das Himmelszeichen, sagittarius.
Střelecký 3. d. Schützen betreffend: střelecký ostrow, Schützeninsel.
Střelice, *f.* nástrog k střjlenj, s. ručnice.
Střelicek, s. střewljček, *R.*
Střelicka, y, *f.* zrostl., strelicia.
Střeljm, - se, *fut.* il, iti, s. střjljm, - se: wzhůru námi střelilo more, - warf uns in d. Höhe, *Com.* gest střelený, i. e. podnapilý, *D.*
Střeliwo, a, *n.* Munition, *f.*
Střelka, y, *f. dim.* Pfeilchen, *n.* 2) *sl.* kleines Schießwerkzeug, z. B. wie es d. Knaben haben; 3) w zámku, d. schießende Falle in den Schlößern, trajectio rectangulariter incurvata.
Střelnice, s. střjlnice.
Střemcha, y, *f.* Ahlbaum, *m.* Ahlkirsche, *f.* Vogelkirschbaum, *m.* prunus padus, *Linn.* cerasus avium; 2) Vogelkirsche, *f.* cerasum avium; *russ.* čeremcha, (sonst třemcha;) 2) die u. da, s. bez wlasky; 4) Cocarde??
Strem, *sl.* s. stru.
Stremen, a, *m. sl.* s. třmen; 2) am ungr. Beinkleid, circumpes.
Střemilow, u, *m.* Tremblas, ein Städtchen im Bechiner Kreise, Strymilovium.
Střemka, y, *f.* bess. střemcha.
Střemssalky, lek, *f. pl.* d. Frucht der Ahlkirsche, cerasa avium.
Střeň, ě, *m.* s. stržeň, *Ryb.*
Střenek, nku, Flintenkolbe, *Ryb.*
Střenka, y, *f.* das Heft eines Messers, Messerheft, manubrium cultri; 2) *sl.* Jasmin?
Střenownj 1. s. třenownj, *Id.*
Střep, u, *m.* Scherbe, *f.* a) irdenes Geschirr, testa: střep neb tegljk, *K.* b) ein Bruchstück, z. B. vom Topfe rc. testa.
Střepina, y, *f.* verb.
Střepinný 3. Scherben-, irden, testaceus: střepinná nádoba, *K.*
Střepnatý 3. z. B. žába střepnatá, Schildkröte, *f.* ein Thier, testudo, *Com.*
†Střepnice, *f.* Schalthier?
Střesska, y, *f. dim.* v. střecha; 2) Stülpe, *f.* am Hute, crepido.
Stressně, *f. sl.* s. tressně.
Strestám, strescy, *fut.* strestal, strestati, *imper.* strescy, bestrafen, züchtigen, punire, poena adficere aliquem, castigare; - ánj, *n. verb.*
Střetnu, *fut.* tl, tnauti, (*ol. & sl.*) někoho, od. střetnauti se s někým, s. potkám, a).
Střewce, *n. sl.* Hühnerdarm, *m.* Vogelkraut, *n.* alsine media, *Lumn.*
Střewjc, e, *m.* Schuh, *m.* a) zum Anziehen, calceus: plstěnný střewjc, s. plstka; dřewěnný, s. trepka; st. pumpy, Pumpen-

schub, calceus siphonis, *Vel.* w střewjce obauti, szauti, Schuhe anziehen, auszziehen, induere, exuere calceos; b) als ein Maß, pes; žádný newj, kde střewjc hnete, než ten, kdo w něm chodj, *prov. Vel.*

Střewjček, čku, *m. dim.* Schühchen, *n.* calceolus.

Střewičkář, e, *m.* Schuhmacher, *m.* sutor; -řka, y, *f.* -inn, *f.* -trix.

†Střewičnjk, u, *m.* zrostlina, cypripedium.

Střewjcowý 3. Schuh-.

Střewle, *n.* Elritze, Eldritze, *f.* cyprinus phoxinus, *D.*

Střewlec, lce, *m.* Laufkäfer, *m.* corabus, *Ryb.*

Střewljček, čku, *m.* s. střewle.

Střewnj 1), z. B. střewnj žrenj, Darmgicht, *f.* passio iliaca; 2) inniger, innigster, intimus?

Střewo, a, *n.* Darm, *m.* intestinum; weliké stř., Grimmdarm, colon, *D.* prázdné stř., der leere D., intestinum jejunum, kriwé stř., Krummdarm, *m.* intestinum ileum; řitnj stř., Mastd., int. rectum; stř. chuřawé, prwnj stř., hned od žaludka, der magere D., int. primum, *Vel. N.* tlustá stř., dicke Gedärme, int. crassa; wlčj stř., s. zraut, *Syl.* w střewách se pohnauti, sich erbarmen, misericordia tangi; 2) Potzenlippel, Tölpel, *m.*?

Střewoprawce, *m.* Weißager aus den Eingeweiden der Opferthiere, haruspex, aruspex.

Streyc, e, *m.* Vetter, a) Anverwandter, cognatus; b) Vaters Bruder, patruus; Mutterbruder, avunculus.

Streyček, čku, *m.* Liebestrank, *m.* philtrum, *Syl.*

Streyček, čka, *m. dim.* Vetterchen

Streyčency, ů, *m. pl.* Geschwisterkinder, wenn des einen Vater, u. des andern Mutter, od. umgekehrt, Geschwister sind, amitimi fratres u. -ae sorores

Streyčený 3. z. B. streyčený bratr, Vettersbruder? *Vel.* streyčená sestra, amitima, *K.*

Streyčjček, čka, *dim.* v. streyček

Streyčkugi se, owati, sich Vettern unter einander nennen.

Streyčný 3. vorh. *Ryb.*

Streyná, é, *f.* streyce mého dcera, Vetters od. Bruderstochter, patrui filia, *Vel. N.* (Strynä, y, *f.* Vaters Schwester, Base, amita? *Ryb.*)

Streyšek, šku, *m.* Strichlein, *n.* lineola, accentus.

Střez, u, *m. mor. & sl. Nitr.* střez, střjzek, snad že gest střezaný krátký a široký -, Kübel, Aschreibasch, *m.* lacus, sinum, urna.

Střeže, s. střehu.

Strhám, al, ati, herabreißen, derumpere; 2) abbrechen, a) mit einiger Gewalt abnehmen, losmachen, z. B. koni podkowy, zámky, - abbrechen, avellere; b) einreißen, z. B. střechu, střechy, ein Dach, d. Dächer abbrechen, einreißen, dejicere, demoliri; 3) abreißen, abnützen, z. B. Kleider rc. terere, deterere: strhaná sukně, *Vel.*

Strhlec, lce, *m.* ein Abartiger, degener.

Strhlý 3. abartig, degener.

Strhnu, *fut. simpl.* strhl, strhnauti, *part. pass.* stržen, strhnut, *imper.* strhni, herabreißen, derumpere; 2) abbrechen, a) mit einiger Gewalt abnehmen, losmachen, z. B. koni podkowu, zámek rc. s. strhám

[a]) einreißen, z. B. střechu; c) herabnehmen, einziehen, z. B. wjch strhnauti, - desumere; wegbringen, schaffen, tollere: hospodář s pole aurody snažně strhuge, *K.* d) mit Gewalt abziehen, abhalten, retrahere, abstrahere: následownjky liternjho vměnj strhugj (od škol), Žal. e) abziehen, z. B. an der Bezahlung, de pretio detrahere, de mercede &c. f) zusammen ziehen, contrahere: wogsko strhl w hromadu, *Vel.* 3) erregen, excitare: B. ráčil strhnauti přewelický wjtr, a po něm weliký přjwal, *Wrat.* strhnauti smjch (sobě) z někoho, z něčeho, Gelächter erregen, risum excitare; 4) s. stojm 2); 5) zusammenreißen, ruiniren, wie eine Krankheit, Ungemach, conficere; pět másů piwa strhati, fünf Maß Bier austrinken.

II. *rec.* st-ti se, s. odtrhnauti se 1); 2) sich verheben, sich im Heben verrenken, luxari tollendare; 3) sich erheben, entstehen, cooriri, z. B. strhl se wjtr, oheň, powětřj se strhlo, bauře se strhla, oblakowé se strhli, *Cyr.* 4) zusammenrücken, zusammenstoßen, conjungi; do města Sicca se wssickni strhli, *Vel.* 5) strhnauti se někoho, něčeho, abtreten, abfallen, verlassen, decedere, deficere desciscere: twého powoľowánj a mistrowstwj se strhugi, *K.* - pohanských powěr, *K.* zpráwy B. se strhli, *Vel.* krále se strhnauti 2c.

Strhnutý 3. gebrochen, interruptus, ruptus, fractus; strhnutá řeč, gebrochene Sprache; strhnutý w křjži, Kreuzlahm, elumbis, *D.*

Strhowačka, y, *f.* Zwickscheere des Gärtners, volsella.

Strhugi, - se, owal, owati, s. strhám, strhnu, - se.

†Střjbrář, e, *m.* Silberwäscher? *P.*

†Střjbrnec, nce, *m.* zrost. protea.

Střjbrnice, *f.* Silberbecken, od. Silberkrug, pelvis od. urceus argenteus: střjbrnice plná wjna, *Pelz.* 2) Silberarbeiterinn, uxor argentificis.

1. Střjbrnjk, a, *m.* Silberarbeiter, *m.* argentifex.

2. Střjbrnjk, u, *m.* Gänserich, eine Pflanze, potentilla anserina; Guldengenserich, alchemilla vulgaris.

Střjbrnonohý, s. střjbronohý, *P.*

Střjbrný 3. silbern, a) v. Silber, argenteus, ex argento; b) mit Silber besetzt, od. einen Theil an sich habend, z. B. Uhr, Kleid, argentatus, argenteus; c) silberfärbig, silberartig, argenteus.

Střjbro, a, *n.* Silber, *n.* argentum; stolnj střjbro, Silberserwis, *n.* vasa argentea, argentum mensale; s. auch kočičj u. lesknutý; mečjřské, malýřské střjbro, Schwerdtfegersilber, Mahlers., argentum politorum armorum, - pictorum; 2) Mieß, kön. Stadt im Pilsner Kreise, Miza, Mysa.

†Střjbrobez, u, *m.* zrostlina, argyreia.

Střjbrohlaw, u, *m.* silberner Brokat, silberner Atlas, textile argenteum, *Cyr. D.*

Střjbrohlawowý 3. v. Silberbrokat.

†Střjbrolučnjk, a, *m.* Αργυρότοξος, *Neg. Il.*

†Střjbronohý 3. silberfüßig, ἀργυρόπεζα, *Neg. Il.*

Střjbrský 3. Mießner, Mizanus: Střjbrská brána, Střjbrské předměstj, w Plzni.

Střicy, -se, s. střehu, -se.

Střjda, y, *f.* Krume, *f.* der innere weichere Theil des Brodes, caro, medulla; 2) d. Ordnung im Abwechseln; 3) *ol.* s. třjda, Gasse, Reihe: dlauhá střjda w Praze.

Střjdám, al, ati, abwechseln, mit etwas, mutare od. variare rem od. auch per vices uti rebus; stráž střjdati, d. Wache ablösen, excubiis succedere.

II. *rec.* st-ati se, abwechseln, wechselsweise folgen, variare alternis; střjdati se w zpěwu, *Puchm.*

Střjdánj, *n.* Abwechslung, *f.* vices, *pl.*, variatio.

Střjdmý 3. mäßig, Maß haltend, im Essen rc. temperans; - mě, *adv.* -anter; - nost, i, *f.* Mäßigkeit im Essen, Trinken rc. temperantia, σωφροσύνη, *Cyr.*

†Střjdnj 1. Wechsel-, abwechselnd; střjdnj zpěw, Wechselgesang, *m. Puchm.*

Střjdnjk, *a, m.* der mit einem andern ein Amt wechselsweise verrichtet, vicarius, collega, *Vel.* střjdnjk desátnjka, Vice-Korporal, Gefreyter, vicarius decurionis, *R.*

Střihač, e, *m.* Scheerer, Scherer, tonsor; -čka, *y, f.* -inn, *f.* trix.

Střjhacý, u. střihacý 1. zum Schneiden, od. Scheeren gehörig, z. B. střihacý nůžky, Schneidscheere, *f.*

Střihám, střizi, (střižeš), u. střjhám, hal, hati, schneiden, mit der Scheere, scindere: mincy střiže, Pr. 2) scheren, z. B. den Bart, d. Schaafe rc. tondere; - áwám, al, ati, *fr.*

II. *rec.* střihati se, sich schneiden, durchgeschnitten werden, scindi; střihá se woda p[...] námi, *Com.*

Střihawka, y, *f.* Hausotter, *D.* (nach *Kyb.* Wespe, vesp[...]

Střjhlo, Lohe, bess. třjslo.

Střihnu, střjhnu, *fut. simpl.* stři[...] střihnauti, s. střihám; 2) [...] střehu, u. střjhám: na post[...]ce střjhnauti na zagjce.

Strjež, u, *m. sl.* Eisschrolle, crusta, fibra glaciei; *cr*[...]sres: nowý groš pěkný g[...] ten strjež; vgl. střjž. e, *f.*

Strjezwý 3. *sl.* s. střjzliwý.

Střjkačka, *y, f.* u. střikačka, *y*, Sprütze, *f.* sipho, siphon.

Střikadlo, a, *n.* Sprützinstrument, *n. Neg.*

Střjkám, al, ati, sprützen, a) n[...]čjm střjkati, etwas hinsprützen, z. B. wodau, Wasser, spargere, conspergere; b) na ně[...]ho, na něco, besprützen, co[...]spergere; c) hin u. her sprützen (*neutr.*) z. B. krew z rány [...]kala, das Blut sprützte aus d[...] Wunde, spargi, emicar[...] - ánj, *n. verb.*

Střjkanice, *f.* Gesprütze, *n.* sp[...]sio.

Střjkawý 3. was sprützt: střj[...]wá tykwice, Hundskürbiß, momordica elaterium, *Li*[...]

Střjknu, *fut. ex.* střjkl, [...]knauti, s. střjkám.

Střjl, u, *m.* auzký a hluboký [...]žit, Fistel, *f.* Röhrgeschwür, fistula.

Střjlecý 1. zum Schießen d[...]lich, jaculatorius.

Střjljm, el, eti, (*act.*) schieß[...]

a) ein Schießgewehr los gehen lassen, z. B. mit Pfeilen, sagittas mittere; mit Kugeln, glandes emittere; b) mit einem Schießgewehre treffen, ferire; bez prachu od. Chlumeckým prachem střjleti, prov. aufschneiden, prahlen, *D.* střjbrnými kulkami střjleti, wacker spendiren, argenteis hastis pugnare; 2) *neutr.* schießen, wohin springen, fliegen, ruere, ferri.

II. *rec.* střjleti se, vorh. 2): plamen se střjlel z Malé strany na město, *Vel.*

Střjljwám, al, ati, *fr.* v. střjljm.

Střjlka, y, *f.* s. střelka; střjlka magnetowá, Magnetnadel, *f.* acus magnetica.

Střjlnice, *f.* Schießhaus, *n.* Schießstatt, *f.* domus jaculatoria, locus jaculatorius.

Střjlowé kořenj, Kreuzwurz, *f.* gentiana minor (cruciata).

Střimelice, od. Třemelice, *f.* Sternberg, ein Schloß im Kaurzimer Kr. Sternberga.

Střjn, u, *m. sl. Nitr.* das Eis an den Baumzweigen.

Střjpek, pku, *m. dim.* v. střep; b) Brunzkachel, *f.* matula, *D.*

Střjsnjm, iti, besudeln, inquinare

Střjšťka, y, *f.* s. střešťka.

Střjž, e, *m.* střjžek, střjžjk, Uferschwalbe, Wasserschwalbe, *f.* hirundo riparia, *Klein*; *russ.* striz'.

Střjž, e, *f.* střižba, střihačka, y, *f.* Schur, Schaafschur, *f.* tonsura, *B.* 2) Grundeis, glacies infera, *D.* windisch srjesh; nach *Lesch.* Treibeis, *n.* wenn es heute gefriert, und morgen wieder fort geht, glacies fluctuans; vgl. střjež.

Střjzaha, y, *f.* Höherauch, *m.* s. požáry, *D.*

Střižeš, střjže, s. střihám.

Střižec, žce, *m.* Schaafscherer, tonsor ovium.

Střjžek, žku, *m. dim.* v. střež; 2) Füllhorn, *n.* Füllhals, *m.* Fäßer zu füllen, *D.*

Střjžiček, čka, *m.* Goldhähnchen, *n.* trochilus, regaliolus.

Střjzliwý 3. (v. střehu se), nüchtern, a) der den Rausch ausgeschlafen hat, crapula solutus; b) der sich nicht betrinkt, sobrius; střjzliwý wjnem, *Com.* - wě, *adv.* nüchtern, nicht betrunken, sobrie; - wost, i, *f.* Nüchternheit, Mäßigkeit im Trinken, sobrietas.

Střjzwý, střjzwě rc. vorh.

Strkám, al, ati, s. strčjm.

Strkanice, *f.* Gestoße, Herumstoßen, *n.* trusio, trusitatio.

†Strmělky, stamina (herbarum), *Bercht.*

Střmen, (*sl.* stremen), viell. v. strmjm, s. třmen.

Strmjm, ěl, ěti, *sl.* trčjm, hervor ragen, in d. Höhe stehen, eminere, prominere, exstare: sspičaté skály (na zemi) zhůru strmj, *Com.* brylle na nosu twém strmj, *Id.* b) überhaupt ragen, prominere: gednák kolmo zhůru, gednák dolů strměl koráb, *Id.* ratolestmi w zemi strmjcý strom, *Id.* mečjk při boku mu strmj.

Strmina, y, *f. sl.* steiler, jäher Bergabhang, declivitas; b) reißendes Wasser, das über einen Abhang fließt, etwa torrens.

Strmo, *adv. sl.* jäh, ardue; heftig, s. folg.

Strmý 3. s. *sl.* přjkrý, jäh, steil, abschüßig, acclivis, arduus,

praeceps: ſtrmý wrch, ſtrmá woda, i. e. prudká, byſtrá woda; fig. ſtrmý člowěk, heftig, jäh, praeceps.

Strnad, a, *m.* Goldammer, *m.* Vogel, emberiza citrinella, *Linn.* emberiza flava, *Kl.*

Strnádek, dka, *m. dim.* vorh.

Strniſko, a, *n.* folg.

Strniſſtě, *n.* Stoppel, stipula.

Strnu, -nutj, ſ. ztrnu ꝛc.

Strog, e, *m.* 1) od. ſtrogenj, Anſchickung, Zubereitung, adparatus: ach gaké ſtroge děláte! i. e. dlauho nezpůſobně ſe ſtrogjte; 2) ein jeder Körper in Anſehung der Verbindung od. auch des Verhältnißes ſeiner Theile, structura; daher 3) Maſchine, Vorrichtung, *f.* machina: wodnj ſtrog, Waſſerkunſt, Waſſermaſchine, machina hydraulica, *R.* wětrnj ſtrog, Windlade an der Orgel, anemotheca, *R.* 3) ſ. náſtrog: ſtrog na flintě i. e. kohautek s kremenem (a s pánwičkau), das Schloß am Gewehre, claustrum; ſtrog na koře, Gerüſt, *n.* ſ. hrabice; 4) Geſchirr an den Pferden, jugum, lora; 5) *pl.* ſtroge mužſké, ſ. náróky.

Strogek, gku, *m. dim.* Mundſtück (auf der Flöte), Schnattel, *n.* labellum, canna.

Strogena, u. ſtrogenka, y, *f.* Putzdirne, Putzdecke *f.* ukazugj ſe roztomilé ſtrogenky, *Puch.*

Strogenj, *n. verb.* v. ſtrogjm.

Strogený 3. *part. pass.* v. ſtrogjm; 2) angemacht, conditus, Pjſ. Salom. 8, 2.

Strogidlo, a, *n.* überhaupt womit man etwas zubereitet; 2) Kunſt, *f.* d. Waſſerſeige bey den Beckern; 3) Schrottkaſten, *n*
in der Mühle.

Strogjm, il, iti, bereiten, z. B
ein Gaſtmahl ꝛc. parare; z. T
convivium; na ſtůl ſtrogi
den Tiſch decken, mensam ste
nere, *Cyr.* 2) zubereiten, z.
d. Speiſe, parare: s octem
ſtrogj tu potrawu, tomu
hnjzdo něgaké ſtrogilo, - ap
paratus fiebant: zábubu ſtr
giti na někoho; ſtrogiti new
ſtu, d. Häute ins Faß lege
(Gärb.) ſ. newěſta; 3) ſich an
ſchicken, willens ſeyn, Vorke
rung treffen, parare, se par
re: přes ſwět ſtrogjm; ſtrog
táhnauti do twé země, *Cyr.*
verfertigen, machen, conficere
parare; wýtah biblj ſtrogit
Com. ſpiſy, kázanj ꝛc. hádky
něčem ſtrogiti; ſ. auch kom
dye; 5) ankleiden, induere ve
stes; někoho, (*acc.*) jemand,
licui, vestire aliquem; b) mit
etwas verſehen, instruere; 6)
někoho o něco, um etwas brin
gen, privare, spoliare: o ſta
ky, poctiwoſti a hrdla lidi ſtro
giti, lidi newinné o hrdlo ſ-iti.

II. *rec.* ſt-iti ſe, ſich bereiten,
se parare; 2) ſich zubereiten, se
parare; 3) ſich ankleiden, indu
ere se, vestire se; 4) ſich an
ſchicken, parare se, praepara
re se: domů ſe ſtrogil legá
Vel. kdy ſe ſtrogjte domů?
ſtrogil ſe k němu geti, *Cyr.* na
dalekau ceſtu, od. k ſtarému
haufu ſe ſtrogiti, *prov.* in letzten
Zügen liegen, animam agere,
in agone esse, *Syl.* 5) ſich rü
ſten, a) zubereiten, se parare;
b) ſich waffnen, se armare:
do zbroge ſe ſtrogiti, *Cyr.*

Strogitel, e, *m.* Anrichter, autor

Digitized by Google

b) Zubereiter, parator; -lkyně, *f.* -rinn, *f.* autor; b) -rinn, *f.* quae parat; s. auch strůgce.
Strogjwám, al, ati, *fr.* v. strogjm.
Strogný 3. (*sl.*) s. plechý.
Strolist, u, *sl. m.* cardus Mariae.
Strom, u, *m.* Baum, *m.* z. B. im Garten rc. arbor; strom sstěpný, gepfropfter Baum, arbor insitiva; planý str., wilder B., arb. sylvestris; str. krewnosti, od. str. přátel krewnjch, arb. consanguinitatis, Pr. str. práwa městského neb swětského, arb. civilis, Pr. str. duchownj, arb. canonica, Pr. 2) d. Stange beym Preßrad des Tuchscherers, vectis, *R.*
Stromček, ečku, *m. dim.* v. strom.
Stromek, mku, *dim.* s. strůmek.
Stromowj, *n. coll.* Bäume, *pl.* arbores.
Stromowjčko, a, *n. coll. dim.* kleine Bäume, Gesträuch, *n.* arbusculae.
Stromowý 3. vom Baume, dem Baume gehörig, arboreus; 2) den Baum betreffend, arboreus.
Strop, u, *m.* Zimmerdecke, *f.* d. Decke eines Zimmers, (Rohrboden, *m.*), *sl.* powala, y, *f.* tegumentum, (tegimentum, tegmentum) od. tegmen cubiculi.
Stropjm, *fut. ex.* il, iti, begehen, anrichten, anstellen, stiften, v. bösen Handlungen, committere, nefarie perficere: různice stropiti; mordy mezy nimi stropil, stropil baurku Žižka, *Vel.* spolu to stropili; smjch stropiti, *D.* s. auch tropjm.
Stroskotám, s. ztroskotám.
Strowa, *f. sl.* s. strawa 1); b) Gemüß, *n.* obsonium.
Strowjm, iti, *sl.* s. stráwjm 1).

Strpám, al, ati, *sl.* anfangen zu fürchten, incipere timere.
Strpenj, *n.* Geduld, Nachsicht, *f.* venia, exspectatio; strpenj mjti s někým, Geduld haben, veniam dare, indulgere.
Strpjm, *fut. ex.* ěl, ěti, ertragen, ausstehen, dulden, leiden, sustinere, ferre, perferre, tolerare, pati, perpeti: přehljdni a strp, *Cyr.*
Strpnu, *fut. ex.* pl, pnauti, *sl.* s. brnjm: strpla mi noha; 2) *sl.* s. ztrnu.
Stru, (střu), el, jti, ausbreiten, verbreiten, expandere, sternere.
II. *rec.* strjti se, sich ausbreiten, verbreiten, sterni, diduci, extendi, *P.*
Strubugi, owati, s. straubjm.
†Stručkowatec, tce, *m.* zrostlina, zygophyllum.
†Stručkowec, wce, *m.* zrostlina, corchorus.
Stručnatý 3. schotig, glumosus.
Stručně, *adv.* gedrängt, strictim; stručně wěc wypowjdá přjslowj, *Com.*
Stručný 3. gedrängt, bündig, -nost, i. *f.* -theit, -keit, *f.* ?
Strůg, e, *m.* s. strog 4), *D.*
Strůgce, *m.* Anstifter, Stifter, Verursacher, autor; 2) s. strogitel: strůgce pokoge, Friedensstifter, conciliator, od. autor pacis; strůgce stolu, Tafeldecker, structor mensae, *K.*
Struh, u, *m.* k wyřezáwánj kopyta, Schmiedswerkmesser, scalprum fabrile; 2) (*sl.*) s. porjz; 3) (*sl.*) s. saustruh; *pl.* struhy, d. Thonschneide, *f.* radula.
Struha, s. strauha.
Struhačka, y, *f. sl.* folg.
Struhádko, a, *n. dim.* folg.

Struhadlo, *a*, *n*. Reibeisen, *n*. ferrum rasorium, radula.
Struhák, u, *m*. *sl*. s. rassple, *D*.
Struhár, *a*, *m*. *sl*. s. saustružnjk; -řka, *y*, *f*. řský rc. s saustružnice, saustružnjcký rc.
Struk, u, *m*. Schote, *f*. z. B. der Erbsen, Bohnen, folliculus.
Anm. Viele Slowaken, - auch d. Russen, - nennen d. Erbsenschoten struky; im Neutr. Com. aber, wie auch in Mähren, nennt man struky nur d. Zehen des Knoblauchs; Erbsen-, Bohnenschoten heißt man dort lusky.
Strůmek, mku, *m*. *dim*. Bäumchen, *n*. arbuscula.
Struna, *y*, *f*. Seite, *f*. auf einem musikal. Instrumente, chorda, fides.
Strunař, e, *m*. Saitenmacher, effector chordarum; - řka, *y*, *f*. - inn, *f*. uxor effectoris chordarum; strunařský, strunařstwj rc. wie bey pekař.
†Strunatec, tce, *m*. der Wurm gordius insectorum, *P*.
†Struněnka, *y*, *f*. zrostl., chorda.
Strunğa, *y*, *f*. *sl*. d. Oeffnung, od. Thüre, durch welche man d. zu melkenden Schaafe treibt, *hung*. esztrenga. (Viell. v. strauha, *polon*. strenga).
Strunjk, u, *m*. obruba k zawěssowánj strun, Saitenhälter, *m*.
†Strunjm, il, iti, mit Saiten beziehen, chordas tendere.
Strunka, *y*, *f*. *dim*. Saitchen, *n*. chordula, fidicula.
Strup, u, *m*. Rinde der Wunde, crusta.
Strupáč, e, *m*. Grindkopf, *m*. porriginosus.
Strupatý 3. *mor*. folg.
Strupnatý, od. strupowatý 3. grindig, porriginosus.
†Strupnice, zrostlina, arthonia; - cowitý 3. - nius, *Bercht*.
Stružka, *y*, *f*. *dim*. v. strauha.
Stružný 3. (v. struha), Graben-, Bach-, rc. stružný rak, Bachkrebs, *m*. cancer rivalis; s. auch ryba.
Strýček, čka, *m*. s. strejček.
Strych, u, *m*. kořec, Viertel, *n*. (Strich), modius; strych žita, *Vel*. strych na winicy, Weinbergstrich, 72 Ellen Weinberg od. auch Acker ins Gevierte, modius vinealis, *Pr*.
Strygğa, *y*, *f*. *sl*. Hexe, *f*. saga, (auch striga, *in Corp. J. Hung*.)
Strygğon, *a*, *m*. *sl*. Hexenmeister.
Stryna, *y*, *f*. s. unter streyna.
Strž, e, *f*. der Bruch in einem Damm; do gezera dal nadělati strzj a splawů, které když lidé otewřeli, dědiny zwlažowali, *Cyr*.
Strzek, zka, *m*. ein Abtrünniger, defector, qui defecit; *gen*. -zku, (k třenj dratwj), Streifflecken, *m*. des Schusters, floccus tersorius.
Strzeň, zně, *m*. Mark, *n*. in Bäumen, Pflanzen, Gewächsen, medulla; 2) w kosti Knochenmark, medulla; 3) we wředě, Butz, *m*. in einem Geschwüre.
Strzenj, *n*. *verb*. v. strhnu: strzenj ledu, Eisbruch, *m*. *D*. náhlé strzenj rybnjků, *Vel*. 2) *verb*. v. strzjm.
Strzený 3. *part*. v. strhnu, u. folg.
Strzjm, *fut*. il, iti, s. tržjm: ten grunt on prwé strzil, *Pr*. b) lösen, pecuniam accipere: strziti z něčeho 8. kop grossů.
Stuchljk, *a*, *m*. -jctwj, *n*. s. skrbljk, -jctwj, *Com*. *D*. stuchljk newžilý, *Vel*.
Stuchlina, *y*, *f*. dumpfiges Wesen;

mauka smrdj stuchlinau, das Mehl riecht dumpfig; puch stuchliny, *Com*.
Stuchlý 3. dumpfig, v. der Nässe verderbt, z. B. Brod, das dumpfig schmeckt, situ corruptus, situm redolens.
Stuchnu, *fut.* chl, chnauti, dumpfig werden, situ corrumpi.
Stud, u, *m.* Scham, *f.* Schämen, *n.* pudor.
Studánka, y, *f. dim.* s. studénka.
Studeně, *adv.* kalt, frigide.
Studené, ého, *m. mor.* s. huspenina.
1. Studénka, y, *f. dim.* eine kleine Quelle, fonticulus, *K*.
2. Studenka, y, *f.* Fieber, *n.* febris.
Studenjčký 3. *dim.* kältlich, frigidulus, subfrigidus.
Studeno, a, *n. sl.* s. huspenina.
Studenokrewný 3. kaltblütig.
Studenost, i *f.* Kälte, *f.* Mangel der Wärme, z. B. des Wassers, Wetters 2c. frigus; b) fig. Kaltsinn *m.* frigus, lentus animus.
Student, a, *m.* Student, studiosus litterarum, *K. Com.* - ský 3. stwj 2c. wie bey pekař.
Studený 3. (*abs.* studeno), kalt, ohne Wärme, z. B. Wasser, Luft, Wetter 2c. frigidus; studený gako led, eiskalt; studený kowář, Kaltschmied, aurichalcarius, *Vel.* 2) kaltsinnig, frigidus, lentus.
Studjm, il, iti, kälten, frigefactare, refrigerare.
†Studna, weit bess. studně.
Studnář, e, *m.* s. studnikář.
Studně, *f. mor.* & *sl.* folg.
Studnice, *f.* der Brunnen, *m.* a) gegrabener, puteus; b) Quelle, *f.* fons.
†Studnikenka, y, *f.* 3r. cymbaria.
Studničný 3. den Brunnen betreffend, putealis; st-ná wáha, Brunnenschwengel, *m.* tolleno (putealis); st-ná woda, Brunnenwasser, *n.* aqua fontana.
Studnikář, e, *m.* Brunnengräber, putearius.
Studňowý 3. *mor.* s. studničný.
Studný, staudný 3. s. stydliwý.
Studugi, owal, owati, studiren, studere (operam dare) literis, *Vel.*
Studýnka, bess. studénka.
Studyum, *n. pl.* studya, Studien, studia litterarum: táhl sem po studyjch, *Cyr.*
Stúdzám, al, ati, *sl.* quälen.
Stuha, y, *f.* s. stauha.
Stuhle, *f. sl.* s. stauha.
Stuhlý 3. erstarrt, starr, rigidus: oko stuhlé.
Stuhnu, *fut.* hl, hnauti, s. tuhnu; 2) s. brnjm.
Stukám, al, ati, *sl. Lypt.* seufzen.
Stůl, *gen.* stolu, (v. stogjm), Tisch, *m.* mensa; skladný stůl, Klapptisch, Einlegtisch, *m.* s. skladný; odwozugjcý st., Abführungstisch des Golddrathziehers, mensa ductoria; pjsařský st., Schreibtisch, mensa scriptoria.
Stulugi se, owal, owati, sich zusammen ziehen, contrahere se, corpus contrahere, *B.*
Stůni, (stonám), stonal, stonati, *part.* stonjcý, kranken, krank seyn, aegrotare, morbo laborare, aegrum od. aegrotum esse; 2) klagen, seufzen, über etwas, indolescere, gemere de re, Iz. 13, 8. Ez. 26, 16., & *sl.*
Stupa, y. *f. sl.* Fußstapfe, *f.* vestigium; 2) s. staupa; stupa puchýřská, Quätscher, *m.* malleus quadrangularis, *Vel.*
Stůpka, *sl.* bess. stopka.

Stupačka, y, f. Fußtritt am Wagen lignum, od. ferrum scansile.
Stupádko, a, n. dim. v. folg.
Stupadlo, a, n. Fußschemmel, m. scabellum (scabillum), auch scamnum.
Stupěge, f. ol. s. stopa, D.
Stupek, pka, od. stupka, y, m. Lump, m. Schwärmer auf der Gasse, leichtsinniger Mensch, Taugenichts, Vagabund, homo nihili, K. lidé neužitečnj, stupkowé, čtweráčy ꝛc. Pr.
Stupeň, pně, m. Stuffe, z. B. einer Treppe, gradus; 2) Leitersprosse, gradus scalae; stupeň krewnosti, Grad der Verwandtschaft, gradus consanguinitatis: takowé manželstwj w stupni tom zapowěděném, R. stupně mjry, Maßstab, m. regula.
Stupice, f. s. smečka, pauto, K.
Stupjm, s. ztupjm, ěti, -iti.
Stupka, y, f. sl. hölzerner Mörser; 2) s. stupek.
Stupnjčky, ů, m. pl. Lautenstaffel, f. Lautensteeg, m. ponticulus, magas, pars illa testudinis (chelyos), ubi fit percussio chordarum manu dextra.
Stupnjk, u, m. Stampfmühle, f. pistrinum, moletrinum, mola tudicularia; stupnjk olegný, Oehlmühle, f. mola olearia.
Stupy, f. pl. sl. vorh.
Sturc, e, m. Storz, labrum ex angusto in latum ascendens, R.
Stužka, y, f. dim. v. stuha, Nestel, f. ligula.
Stwora, y, f. sl. s. stwůra.
Stwořenj, n. Erschaffung, f. creatio, procreatio, effectio; 2) Geschöpf, a) was geschaffen worden, res creata; b) ein lebendiges Geschöpf, animans, animal.
Stwořitel, e, m. Schöpfer, Hervorbringer, m. creator, auctor, fabricator, effector.
Stwořjm, fut. il, iti, en, erschaffen, creare, procreare, facere, efficere, producere.
Stwořugi, owal, owati, vorh.
Stwrdjm, - dnu ꝛc. s. twrdjm.
Stwůra, y, f. Creatur (gewöhnlich im verächtlichen Verstande), Com. D.
Stwůrný 3. s. řemeslný, künstlich artificiosus; - ně, adv. - se, D.
Stý 3. hundertste (der, d., das), centesimus: -trestán býti má, aby se tjm stý kázal, Vel. sotwa stý nagjtiby se mohl.
Stýblo, a, m. s. stéblo.
Stybýlko, a, n. dim. Hälmchen, n. culmulus, culmus.
Stydám, al, ati, s. sstydám.
Stydjm se, ěl, ěti, sich schämen, pudere: stydjm se za tebe, ich schäme mich deiner, pudet me tui; stydjm se tebe, ich schäme mich vor dir, pudet me tui; stydjm se, že sem to včinil, ich schäme mich es gethan zu haben, pudet me fecisse; w hrdloby se za ně styděli, Vel.
Stydký 3. Scham-, z. B. stydcý audowé Schamglieder, Schamtheile, pl. genitalia, partes genitales, natura; stydké, neb ginác slowu Božjmu odporné řeči, K.
Stydliwý 3. schamhaft, schamhaftig, pudens, verecundus; -wě, adv. - nter, - de; - wost, i, f. -gkeit, f. pudor, auch pudicitia.
Stydlý 3. s. sstydlý.
Stydnu, dl, dnauti, kalt werden, frigescere.
Styk, u, m. sl. s. otka 1).
Stýkám se, al, ati, sich berühren, an einander gränzen, conti-

gnum esse: některé wesnice giných, mezy ginými k zámku náležitými leží, a s nimi se blízko k zámku stýkagi; steyká se tu země Perská s Suzanskau, *Cyr.* Azye a Europa se téměř stýkagi, *Vel.*

Stýskal, a, m. Klagegeist, ein Unzufriedener, anxius, querulosus.

Stýskám, stýssti sobě, stýskawý rc. s. steyskám, steyskawý rc.

Sublimugi, owal, owati, sublimiren (Alchym.), sublimare.

Subtylný 3. fein, subtil, subtilis; subtylný kment, *Com.* subtylný plamen, *K*; 2) scharfsinnig, gründlich, acutus, solidus: subtylné wypisowánj, *B.*-ně, *adv.* -liter, -te, de; -nost, i, *f.* -nheit, -lität, -gkeit, -chkeit, *f.* subtilitas, acumen, soliditas

Suchán, a, m. *sl.* ein dürrer Mensch.

Suchář, e, m. *mor.* suchý wřed, an neteče, Ais, Geschwür, n. ulcus; 2) (*sl.*) ein dürrer, besonders vom Winde ungeworfener (buchener) Stamm.

Sucháry, ů, m. *pl.* dürres Obst, aridi fructus, *D.*

Sucho, a, n. s. suchost a): suchem zkázy swé, neb wedrem pokussenj mnohých wyprahlé pobožné dusse, *K.*

†Suchobeyl, u, m. zrostlina, xerophyllum.

†Suchokwět, u, m. zrostlina, xeranthemum.

Sucholupý 3. hager, macer, *D.*

†Sucholusk, u, m. zrost., andera.

Suchopar, u, m. heißgrätiger Boden, locus sterilis ustione solis, *D.*

†Suchopeřnjk, u, m. zrostlina, eriophorum.

Suchost, i, *f.* Dürre, a) Trockenheit, z. B. der Witterung, des Jahres, des Ackers rc. ariditas, siccitas; b) Magerkeit, *f.* macies, ariditas, siccitas; c) Dürre, *f.* trockne Witterung, siccitas; 2) Trockenheit, z. B. der Erde, der Wäsche, des Topfes, der Farben, des Halses rc. siccitas, ariditas; s. auch suchý.

Suchota, y, *f.* verb.

Suchotný 3. dürr, siccus: suchotné léto, *Haj.*

Suchý 3. *comp.* sussj, *superl.* neysussj, dürre, a) trocken, z. B. Obst, Witterung, Jahr rc. aridus, siccus, torridus; b) mager, aridus, macer; 2) trocken, ohne Feuchtigkeit od. Saft, z. B. Wäsche, Kuchen, Obst, Krug, Tintenfaß, Sommer, Luft, Graben, Weg, Farbe rc; siccus, aridus; c) ohne Zuthat, z. B. suchý chléb, trocknes Brod, panis siccus, od. panis solus; d) ohne Trinken, z. B. Mahlzeit rc. siccus; suché dni, (*sl.*) Quatembertäge, quatuor tempora; suchá nemoc, *sl.* s. sauchotiny.

Sučok, čka, m. *sl.* s. sauček.

Sud, u, m. Faß, n. ein weitbauchiges, dolium, cadus; winný sud, Weinfaß, dolium vinarium; 2) *adv.* ? in der Redensart der Lyptauer: nenj sud, i. e. nenj možné, es ist nicht möglich.

Suda, grade, v. Zahlen, par; *sl.* sudo, auch sudý počet, grade Zahl; suda neb licha? suda neb lich? sudem, čili lichau? auch: sudoli, či licho? grade od. ungrade? par, impar? *D.*

Sudj, ho, m. Gerichtsdirektor, Gerichtshalter, Gerichtsverweser, Gerichtsverwalter, m. administrator jurisdictionis, juridicus; neywyšssj sudj krá-

lowstwj Českého, *Vel.* neywyšsij kraginský sudj (w Vhřjch), der Oberste, od. Erzhofrichter, Judex Curiae Regiae, *P.*

Sudič, e, *m.* Splitterrichter, Krittler, Kritikaster, censor malignus; -ctwj, *n.* -rey, -rey, *f.* censura maligna.

Sudička, y, *f.* Parce, *f.* Parca.

†Sudjk, a, *m.* Kunstrichterlein, *Hne wkowsky.*

Sudjlek, lka, *m.* s. sudič.

Sudlice, *f* Spieß, Wurfspieß, *m.* hasta, verutum; -čnjk, a, *m.* Wurfspießknecht, hastatus, (miles).

Sudowina, y, *f.* Faßdaube, *f.* tabula doliaris, *D.*

Sudý počet, s. suda.

Sugi, s. ssugi.

Suk, u, *m.* Knorren, *m.* z. B. am Holze, am Rohre, nodus, tuber; b) Ast, *m.* ramus; s stromu se zlomil suk.

Suka, y, *f.* *sl.* s. psyce; 2) Schimpfnahme, Hure, *f.* scortum.

Sukář, e, *m.* Spuler, *m.* (Tuchm.) glomerator; -řka, y, *f.* -inn, *f.* glomeratrix.

Sukénce, *n.* *sl.* feines Tuch.

Sukně, *f.* Rock, Frauenrock, *m.* toga.

Suknice, *f.* vorh. 2) tunica: měli na sobě předně suknicy, aneb župicy, a na ni togam oděwacý brali, *Vel.* Eben so sagen d. Lyptauer suknice, statt kabanice.

Suknička, y, *f.* *dim.* Röckchen, *n.* togula.

†Sukničkowatý 3. k. p. gako česnek, tunicatus, *Bercht.*

Sukno, a, *n.* Tuch, *n.* eine bekannte Art wollenen Gewebes, woraus Mannskleider ꝛc. gemacht werden, pannus laneus, densus, od. blos pannus; polowičnj sukno, Halbtuch, *n.* textile panneum.

†Suknowatka, y, *f.* zrostlina, racodium.

Sukowatý 3. knorricht, Knorren enthaltend, z. B. Holz, nodosus, tuberosus.

Sukýnko, a, *n.* *dim.* feines Tuch.

Sůl, *gen.* soli, *f.* Salz, *n* sal; kamenná sůl, Bergsalz, Steinsalz, sal fossilis, sal gemmeus.

Sultan, a, *m.* Sultan, Sultanus, *Cyr.*

Sum, a, *m.* Wels, *m.* ein Fisch, velurus; *sl.* hrča, *hung.* hártsa.

Sumach, u, *m.* s. ssumpina, *D.*

Summa, y, *f.* Summe, *f.* in der Rechnung, summa: summa dělá, učinj ꝛc. 2) Geld, *n.* hotowá summa, baares Geld; selten 3) s. gistina: aby autok a z summy gistau částku odpustil, *Vel.*

Summownj, od. sumownj 1. summarisch, brevis, (summarius): summownj wýtah; -ně, *adv.* summatim.

Summownjk, u, *m.* obsah, Inhalt, *D.*

Sumugi, summugi, owal, owati, summiren, computare, facere summam, (consummare); 2) summarisch umfassen, una (summatim) complecti, *Com.*

Sundám, swundám, s. odundám, psowi klacek sundati, abknebeln, *D.* swundati retězy a kruhy s hrdel.

Sup, a, *m.* Bußaar, *m.* falco, buteo, *Linn.*

Supám, al, ati, schnauben, stark Athem holen, keichen, anhelare.

Superintendent, a, *m.* Superintendent (bey den Evangeliken), Superintendens, od. richtiger

Superattendens; Super-ský 3. S-tens; -tstwj, n. S-tenamt, n. munus Superintendentis.
Supjm, il, iti, stertere ? R.
Supplikacý f. Supplik, f. litterae supplices.
Supplikant, a, m. - tka, y, f. Supplikant, - inn, f. supplex, supplicans, m. & f.
Supplikugi, owal, owati, suppliciren, supplicare, Com.
Súra, y, f. sl. Eile, dringende Umstände, urgens res: súra (auch súro) mi ge.
Surdjk, u, m. sl. der enge Platz hinter dem Kachelofen.
Súrjm, iti, sl. pressiren, urgere.
Surmita, y, f. sl. (auch surma, y, f. ?) Schäferposaune.
Surmitugem, owal, owati, sl. d. Schäferposaune blasen.
Surmugem, owal, owati, sl. sehr stark weinen, heulen, Ryb.
Surowatjm, ěti, sl. verwildern.
Surowatý 3. sl v. rohen Sitten.
Surowec, wce, m. sl. ein großer, noch grüner Stock zum Tragen.
Surowý 3. - wost, i, f. sl. & K. s. syrowý; -wost; surowost w zaludku, K.
Surůwka, y, f. mor. s. syrowinka.
†Suryanka, y, f. zrostl, Suriana.
Surzice, s. saurzice.
Susljk, u, m. sl. der Winkel hintern Ofen angulus post formacem.
Sussárna, y, f. bess. sussjrna.
Sussen, ssně, m. Nitr. Butz, m in der Nase, s. holaubátko 2).
Sussenice, f. sl. ein (etwas getrocknetes) Käselaibchen; 2) in Trenschin, s. osstěpek.
Sussj, n. dürre Reiser, D.
Sussice, f. pl. Schüttenhofen eine kön. Stadt im Prachiner Kreise, Sussicium, ol. Sicca.
Sussjm, il, iti, dörren, dürre machen, torrere; 2) trocknen, trokken machen, siccare, arefacere.
Sussina, y, f. ol. eine Stadt im Mayländischen. Sicca.
Sussjrna, y, f. Darre, f. Dörrhaus, Darrhaus, n. aedificium torrefactorium; s. auch hwozd, 2) sl. Hansdarre, f. torrefactorium.
Susska, y, f. ein dürres Frauenzimmer, als ein Schimpfwort.
Sussňák, a, m. který má sussně, (pro leniwost), ein Fauler, ignavus? hung. susnya, Leschka.
Sutiny, s. Ssutiny.
Sussowica, sl. s. ssocowice.
Sušssj, comp. v. suchý.
Sutý 3. sypaný, was man schüttet, od. schütten kann; daher b) suté wěcy, trockne Dinge, arida: mira sutých (suchých) wěcy.
Sůwa, bess. sowa.
Suwrendor, u, m. Souverändor, aureus, P. suwr. prostý, suwrendor duplowaný, P.
Suzugi, owal, owati, s. sauzjm, u. ssauzjm.
Swábjm, fut. il, iti, s. wábjm, auch vlákám.
Swáček, (swátček), čka, m. sl. Vetterchen.
Swačjm, il, iti, vespern, Vesperbrod essen, merendam sumere; 2) (sl.) Feyerabend machen cessare ante vesperam aut vesperi ab opere.
Swačina, (swatčina), y, f., sl. auch olowrant, Vesperbrod, n. merenda; 2) sl. s. swatwečer; -nka y, f. dim.
Swada, y, f. s. swár.
Swadba, y, f. Hochzeit, f. nuptiae; swadbu mjti, Hochzeit machen, halten, haben, nuptias facere; swadbu strogiti, d.

Hochzeit machen, geben, ausrichten, nuptias facere od. apparare; na swadbu zwáti, zur Hochzeit bitten, ad nuptias invitare od. vocare; na swadbě býti, auf der Hochzeit seyn, interesse nuptiis; na swadbu gjti, zur Hochzeit gehen, ire ad nuptias; jubilegnj swadba, Jubelhochzeit, nach 50 Jahren, nuptiae jubilaeae.

Swadbjm, se, il, iti, *sl.* der Hochzeit beywohnen, nuptiis od. coenae nuptiali interesse.

Swadebnj 1. d. Hochzeit betreffend, nuptialis; swadebnj oběd, Hochzeitessen, *n.* coena nuptialis; sw. pjseň, Hochzeitlied, Hochzeitgedicht, *n.* carmen nuptiale, hymenaeus; sw. weselj Hochzeitfest, *n.* Hochzeitfeyer, *f.* solenne nuptiarum.

Swadebnjk, *a, m.* Hochzeitgast, *m.* conviva nuptialis; -nice, *f.* d. auf der Hochzeit ist.

1. Swadjm, *fut.* il, iti, Zank stiften, anrichten, concitare ad rixam: swadil syny s otcem; spolu ge swadil, *Haj.*

2. Swádjm, ěl ěti, s. swedu.

Swadjm se, *fut.* s. wadjm se.

Swadliwý 3. s. swárliwý.

Swadliwec, wce, *m. sl.* Zänker.

Swadlý 3. verwelkt, caducus, marcidus; 2) schmachtend; swadlé swědomj; -lost, i, *f.* Verwelktheit, *f.*

Swadnu, *fut.* dl, dnauti, verwelken, marcescere; v. Menschen schmachten, große Noth leiden, confici, *B.*

Swák, *a, m. sl.* meines Vaters Schwester Mann; 2) *sl. Göm.* s. tchán.

Swal, u, *m.* Knorren, *m.* Flader, nodus; 2) Muskel, *m.* musculus; vgl. swaljm 3).

Swála, y, *f.* vorh. *D.*

Swalený 3. *part.* v. swaljm.

1. Swáljm, *fut. fr.* eti, folg. 1), 2).

2. Swaljm, *fut. simpl.* il, iti, abwälzen, herabwälzen, abschroten, devolvere; 2) zusammen wälzen, convolvere; 3) zusammen fügen, binden, conjungere: rozchodnjk hogj a swaluge wšseliké rány, *Vel.* Leytky twrdostj nerwů a žil swalené a gako swázané, *Id.*

II *rec.* swaliti se, sich herabwälzen, devolvi; *fig.* zlé wěcy se na lid sw. swalily, *K.* 2) sich zusammen wälzen, convolvi; 3) zusammen wachsen, concrescere, coalescere.

Swalné, ého, Abladentrunk, *m.* potus pro depositis de curre vasis.

Swalnjk, u, *m.* Wallwurz, *f.* od. Beinwell, *n.* symphytum, od. symphytum officinale, *Linn.* osteocolla, *D.* sw. králowský Rittersporn, *m.* delphinium, *m.* consolida, *Linn.*; *hung.* kék sarkantyú-virág.

Swalowé dřewo, s. fladrowý, *D.*

Swalowitý 3. muskulös, fleischicht, lacertosus, torosus; swalowitost, i, *f. subst.*

Swalugi, owal, owati, s. swáljm.

Swanu, *obs.* s. zmiznu.

Swár, u, *m.* Zank, *m.* Fehde, *f.* rixa, jurgium, contentio, litigium.

Swárce? s. šškorpič, *D.*

Swařjm, *fut. ex.* il, iti, einkochen (*act.*); einkochen lassen, decoquere; 2) (spolu), anschweißen, zusammenschweißen, ferruminare.

II. *rec.* ſwařiti ſe, einkochen, (*neutr.*) decoqui.

wářjm ſe, *praes.* iti, ſ. wadjm ſe.

wářka, y, *f.* Abſud, Anſud, *m.* decoctio, decoctum.

wárliwý 3. zänkiſch, zankſüchtig, litigiosus, rixosus; -woſt, i, *f.* Zankſucht, *f.* studium, amor rixandi.

wařugi, owati, ſ. ſwařjm, 1), 2).

warurád, a, *m.* Freund v. Streitigkeiten, *Com.*

wat, a, *m.* Schwager, *m.* a) des Ehemanns Bruder, levir, od. frater mariti; b) der Ehefrau Bruder, levir, frater uxoris.

Anm. Bey den Slowaken heißen u. nennen ſich untereinander d. Schwiegerältern beyderſeits ſwat u. ſwatka, außerdem heißen ſwatowé, ſwati, hie u. da auch jene Hochzeitgäſte, d. um d. Braut gehen; (im Neutr. Kom. aber heißt ſtarý ſwat der Beyſtand des Bräutigams, ſonſt der Hochzeitmeiſter). Nach *D.* iſt ſtaroſwat, od. ſtarý ſwat, der Hochzeitvater. -*Pl.* ſwaty, *sl.* Hochzeit: pogdeme wo ſwaty.

watáček, čka, *m.* - čka, y, *f.* Werkheiliger, *m.* - ge, *f.* operibus sibi placens, sanctitate vitae fretus, freta; - čſtwj, *n.* - keit, *f.* fiducia operum suorum, sanctitatis suae: zbytečné ſwatačſtwj.

watauſſek, ſſka, *m.* Kopfhänger, Heuchler, *m.* hypocrita; - ſſkyně, *f.* - inn, - inn, *f.* hypocritica mulier.

watbj, *f.* od. ſtará ſwatwj, Hochzeitmutter, *f. D.*

watčina, ſ. ſwačina.

watě, *adv.* heilig, sancte.

wátečnj 1. feſtlich, festus, solennis.

Swatěſwatý 3. ſ. ſwatoſwatý.

Swátek, tku, *m.* Feyertag, *m.* a) ein müßiger Tag, feriae, dies vacuus; ſwátkowé, Feyertäge, Ferien, feriae, dies vacui; b) Feſttag, *m.* dies festus, dies solennis, ſtálj ſwátkowé, od. wýročnj ſwátkowé, unbewegliche Feſttäge, feriae anniversariae, od. statae, *Vel.* neſtálj od. měnitedlnj ſwátkowé, unſtäte od. veränderliche Feyertäge, festa mobilia, feriae conceptivae, *Id.* přjpadnj ſwátkowé, gebotene Feyertäge, feriae imperativae. *Id.* ſwatý týden, d. heilige Woche, hebdomas sacra.

Swatěný, ſwatjm, *sl.* ſ. ſwětjm.

Swatka, y, *f.* Schwägerinn, *f.* des Ehemanns Schweſter, glos; 2) ſ. unter ſwat.

Swatoduſſnj 1. Pfingſt-, pentecostalis.

Swatogiřſký aurok? *Vel.*

Swatojánek, nka, *m. mor.* od. ſwatojanſká muſſka, ſ. ſwětlomuſſka.

Swatojanſký 3. was aus dem Städtchen Sent-Iwan iſt; 2) was um d. Zeit des Johannitages iſt; ſ-ſký oheň, Johannisfeuer, welches bey Slowaken in der Nacht vor Johannisfeſt mit großem Jubel u. Unweſen angezündet wird; ein Überbleibſel des Erndtefeſtes der heidniſchen Slawen.

Swatokatolické náboženſtwj, *C.*

Swatokrádce, *m.* Kirchendieb, *m.* sacrilegus.

Swatokrádež, e, *f.* Kirchendiebſtahl, *m.* sacrilegium.

Swatokupčjm, il. iti, simoniam exercere, Žal. ſ. folg.

Swatokupec, pce, *m.* der mit hei-

ligen Sachen Handel treibt, Simonist, *m.* simoniam exercens; -ctwj, *n.* ein solcher Handel, Simonie, *f.* simonia, *Syr.*

Swatomartinský 3. aus dem Marktfl. St. Martin; 2) was an Martinitag ist.

Swatopetrský 3. swatopetrská poslaupnost, Žal.

Swatopluk, a, *m.* ein Mannsname, Swatoplucus.

Swatorussenj, *f.* i. e. swatých wěcý russenj?

Swatoskutečnjk, *a, m.* Heuchler, Gleißner, der zum Schein gute (heilige) Werke verrichtet, hypocrita; -nice, *f.* -inn, -inn, *f.* -ictwj, *n.* Heucheley, Gleißnerey, *f.* hypocrisis.

1. Swátost, i, *f.* Heiligthum, *n.* heilige Sache, sacrum, res sacra; 2) Sakrament, *n.* sacramentum; *pl.* swátosti, Heiligthümer, Reliquien, *Vel.* 2) festum lanceae Salvatoris, *Vel.* w ochtáb swátostj, *Id.*

2. Swatost, u. swattost, i, *f.* Heiligkeit, *J.* sanctitas.

Swátostnj 1. sakramentlich, sacramentalis.

Swatoswatý 3. allerheiligste, sacrosanctus; tribunewé swatoswatj, *Vel.* -tost, i, *f. subst.*

Swatowáclawský 3. z. B. swatowáclawská smlauwa (třj stawů kralowstwj Českého, od r. 1517. w auterý po sw. Wáclawě, *Vel. c. h.* p. 520.)

Swatowjt, a, *m.* Kriegsgott bey den alten Slawen, Mars (Slavorum), *D.*

Swatwečer, a, *m.* Feyerabend, *m.* cessatio vespertina, otium vespertinum, *D.* od. überhaupt cessatio, otium, *D.* -rnj 1. z. B. chwjle, Feyerabendzeit, *P.*

Swatý 3. (*pl. nom. ol.* swěčj) *comp.* swětěgssj, *sup.* neyswětěgssj, heilig, sanctus; wssi swatých, Allerheiligentag, festum omnium Sanctorum; na wssech swatých, am A-tage; diwný swatý, bublák, Kau... ein wunderlicher Heiliger, *L.* komu P. Bůh, tomu wssickni swatj, *prov.* wer das Glück hat führt d. Braut nach Hause, *L.*

Swatyně, *f.* Heiligthum, *n.* heiliger Ort, sanctuarium, locus sacer, locus sanctus.

Swaumyslnost, s. swémyslnost.

Swaz, u, *m.* Sehne, *f.* im Körper, tendo.

Swázám, al, ati, s. swázi.

Swážám, ati, *sl.* s. swážjm, *praes.*

Swazček, ečku, *m.* Bündchen, fasciculus.

†Swazečenka, y, *f.* zr. phaceli...

Swazek, zku, *m.* Bund, *m.* fasciculus; swazek per, kljčů ɾc. ein Bund Federn, Schlüssel ɾc. 2) swazek lnu, ein Kloben Flachs; swazek strun, ein Bezug Saiten, fasciculus lini, chordarum; 3) Heft, *m.* u. *n.* einige zusammengeheftete Bogen, fasciculus.

Swázi, *fut.* swázal, swázati, swázán, *imper.* swaž, zusammen binden, z. B. Hände, Bücher, colligare, copulare; geschieht es ziehend, z. B. mit Stricken ɾc. so steht auch constringere; 2) einbinden, z. B. Bücher, compingere, vestire, legere.

1. Swážjm, *praes.* el, eti, herunter führen od. fahren, devehere; 2) zusammen führen od. fahren, convehere.

Digitized by Google

2. Swážjm, *fut. ex.* il, iti, herunter drücken, deprimere.
Swázka, y, *f.* Querbalken, *m.* lignum transversarium; 2)-na plti, Floßband, *n.* vinculum (ligatura) ratis.
Swazowý 3. sehnig, tendinosus; s-wá žjla, Sehnader, *f.* tendo.
Swazugi, owati, s. swážj.
Swažugi, owal, owati, s. swážjm, *fut.*
Swěcenj, *n.* Weihe, *f.* inauguratio, initiatio, sacratio, consecratio; 2) Feyerung, *f.* z. B. eines Tages rc. celebratio.
Swěcený 3. geweiht, sacratus, addictus; 2) gefeyert, celebratus.
Swečekjwá se, *sl.* s. smrká se.
Swěd, u, *m.* Jucken, *n.* pruritus, s. swrab.
Swědčjm, il, iti, zeugen, Zeuge seyn, bezeugen, testari; geschieht es mündlich, so steht auch dicere testimonium; 2) gedeihen, a) wachsen, gedeihen, crescere; b) nützen, prodesse, utilem (salutarem) esse; auch statt nähren, alere: gjdlo mu neswědčj rc. das Essen gedeiht ihm nicht; 2) s. slussjm: to mu swědčj, s. to mu slussj; 3) zugehören, spectare, pertinere: psanj Panu N. swědčjcý, - gerichtet, (adressirt) an Herrn N. *Zerot.*; přel, zeby ten list gemu neswědčil; komu swědčj odkázanj; swědčj gim žiwot wěčný; gak komu geho planeta swědčj, to že stati se musý? co komu běh swětel nebeských swědčj, že mu se stane?
II. *rec.* s-ti se, *sl.* s. slussjm.
Swědectwj, *n.* Zeugniß, *n.* testimonium.
Swědek, dka, *m.* Zeuge, *m.* bey der Trauung, Beystand, *m.* testis.
1. Swěděnj, *n.* Jucken, *n.* z. B. der Haut, pruritus.
2. Swedenj, *n.* Herabführung, *f.* deductio; 2) Ableitung, *f.* z. B. des Wassers, deductio, derivatio; 3) Zusammenführung, *f.* conductio, congregatio; 4) Verführung, Verderbung, *f.* z. B. der Jugend, corruptio; 5) s-nj bitwy, das Liefern einer Schlacht, conflictus, pugna.
Swědjm, ěl, ěti, jucken, prurire; brennen, urere: swěděla ho hanba; s. auch wyswědjm.
Swědiwý 3. juckend, pruriens.
Swědom, a, o, *adj. abstr.* bewußt, Wissenschaft habend, conscius sibi rei.
Swědomj, *n.* das Bewußtseyn einer Sache, conscientia rei; 2) (*ol.*) Zeugniß, *n.* testimonium, Pr. 3) Gewissen, *n.* a) das Bewußtseyn einer Sache, conscientia; c) das Bewußtseyn seiner Handlungen in Rücksicht ihrer Sittlichkeit, od. in Rücksicht des Gesetzes, conscientia; dobré, zlé swědomj, das gute, böse Gewissen, conscientia recta od. bona, - mala; prostranné a ssiroké swědomj, *Vel.* dobrým swědomjm swého wstaupiti mohl, *Id.* tau wěcý swědomj swé stjžil, *Id.* k swému swědomj a k swé dussi statek swůg possacowati, *Id.* c) Bedenklichkeit, *f.* Skrupel od. Gewissensskrupel, *m.* religio: těžké swědomj sobě nad tjm činj, *Id.* žádného swědomj nad tjm nemá, *Id.* S. auch mám.
Swědomitý 3. gewissenhaftig, religiosus; - tě, *adv.* - se; -tost, i, *f.* - keit, *f.* religio.
†Swědomost, i, *f.* Bewußtseyn, *n.* (in der Philosophie), *Jungm.*

Swedu, *fut. ex.* swedl, swésti, swedeн, *imper.* sweď, herab führen, herabbringen, deducere; 2) abführen, ableiten, z. B. Wasser, derivare; 3) zusammen führen, conducere, congregare; 4) verführen, a) vom rechten Wege abführen, a via vera avertere, in errorem inducere; b) verderben, z. B. d. Jugend rc. corrumpere; 5) schieben, wegbringen, wegschaffen, deducere, removere: to podezřenj s sebe swedl; aby tu powěst s sebe swésti a zahladiti mohl; zdwady z statku swésti, a sobě geg očistiti, Pr. swésti něco na někoho, *Cyr.* winu na někoho swésti, d. Schuld auf jemand schieben, culpam devolvere in aliquem; 3 swěta někoho, aus der Welt schaffen, e medio tollere, mittere ad inferos, *Vel.* gedem ho z swěta swede, *K.*6) zuwege bringen, conficere, efficere, perficere: nic neswedau, *K.* nemnoho swede, *Cyr.* 7) bitwu swésti, ein Treffen liefern, proelium committere; swadu swésti, einen Zank erregen; wysoko swédl swau pýchu, *Vel.*

II. *rec.* swésti se, ergehen, evenire: zle se mi swedlo.

Swegrusse, *f.* s. tchyně.

Swéhlawec, wce, *m.* eigensinniger Kopf, Starrkopf, homo rigidus, pertinax.

Swéhlawý, - wost, s. swémyslný, - nost, *Syl.*

Sweker, kra, *m. sl.* s. tchán.

†Swémrawný 3. launig ? ?

Swémyslný 3. eigensinnig, a) beharrlich, pertinax; b) blos seinem Kopfe gern folgend, köpfisch, libidinosus; - ně, *adv.* - citer, - se; - nost, i, *f.* Eigensinn, *m.* 1) Beharrlichkeit, *f.* pertinacia; 2) Caprice, *f.* wenn man blos nach seinem Kopfe handelt, libido.

Swěrenec, nce, *m.* Klient, cliens.

Swěřený 3. *part. pass.* v. swěřjm.

Swěřepec, pce, *m.* Hasenohr, Hasenöhrchen, Hasenbrod, *n.* wilder Haber, Gauchhaber, eine Pflanze, aegilops. (Nach *Lesch.* Raden, agrostema githago, *Linn.*); sw. gečný, Gerstenwalch, Bastardgersten, aegilops, *Vel. H.* 3) *obs.* s. zwěř, (Ger. 5, 8. *antiq. ed.* Hengst.?)

Swěřepý 3. *obs.* s. diwoký.

Swěřjm, *fut. ex.* il, iti, en, *imper.* swěř, anvertrauen, z. B. Geld, Geheimniße rc. credere, committere aliquid alicui, auch alicujus fidei, statt alicui; aurad někomu swěřiti.

II. *rec.* swěřiti se, (někomu, w něčem), sich anvertrauen, jemand, a) sich überlassen, se credere, se committere alicui; b) sein Herz, seine Geheimniße ihm anvertrauen, animum suum, arcana sua alicui credere, od. committere: w tom se ti o sobě neb o giném swěřil.

Swěšugi, - se, owati, vorh.

Swěšugi, owati, s. swěšým, *B.*

Swěšým, *fut. ex.* yl, yti, aufhängen, suspendere: kteřj tam koli byli nalezeni, ty wšecky kázali swěšyti; 2) niederschlagen, herablassen, dejicere, demittere: twář k zemi swěšyli, *Zal.*

Swět, a, *m.* (v. switjm, swětlo, od. v. s-we't? s. *Dur. Bibl. sl.* I. *p.* 179.) Welt, *f.* a) Inbegriff, *m.* Alles v. Gott erschaffene, mundus, auch universum, natura rerum; b) Erdkreis, *m*

orbis terrae, orbis terrarum; onen swět, d. andere Welt, das Reich der Todten, inferi, locus inferorum; na swět wywesti, porodití, zploditi, zur Welt bringen, in lucem edere, parere, procreare; naroditi se na swět, zur Welt kommen, in lucem edi, nasci; s. auch swědu; co swět swětem gest, seit Erschaffung der Welt; po wssem wssudy swětě; c) d. Menschen, homines: tento swět wssecken we zlém ležj, - mersus malis, d) *obs.* s. swětlo: hanbj se na swět wygjti (*sl.*); před swětem wstáti, *sl.* - vor Tageslicht, Tagesanbruch; do swěta, *sl.* bis es tagt; 2) *sl.* eine (unbestimmte) große Menge od. Größe: magú swět konopj, sie haben eine große Menge Hanf; o té swěty nechce powěděť; o ten žiwý swět nic nepowje, - um alles in der Welt; tolké swěty gsem darmo chodil, - so weiten Weg -; 3) weliký rybník za Třebonj, d. Welt, ein Fischteich im Bechin. Kr., mundus; gezero na onom swětě, der See in jener Welt, hinter Schüttenhofen, in Böhmen, lacus post Sussicium; 4) *gen.* i, *f. obs.* s. rada; altslaw. auch kroat. swe't, *russ.* sowe't, Rath, (daher das ungr. szövetnek); s. auch onen.

Swětáček, čka, *m.* folg.

Swětáctwj, *n.* Weltsinn, *m.* rerum terrestrium studium; b) Weltleben, *n.* vita mundana.

Swěták, a, *m.* -čka, y, *f.* Weltkind, *n.* studiosus, studiosa rerum terrestrium.

Swětice, *f.* eine Heilige, sancta.

Swětjm, il, iti, cen, weihen, z. B. einen Tempel Gott 2c. sacrare, consecrare; 2) feyern, a) feyerlich begehen, celebrare: swětiti swátky, *K.* b) d. Arbeit aussetzen, müssig seyn, feriari, otiari.

Swětitý 3. *obs.* s. zřegmý.

Swětle, *adv.* licht, lucide; 2) hell, a) nicht dunkel, nicht finster, clare; b) deutlich, clare, perspicue.

Swětlice, *f.* Irrlicht, *n.* Irrwisch, ignis fatuus; 2) od. diwý ssafrán, *mor. sl,* & *Bercht.* Saflor, carthamus tinctorius; 3) *sl.* s. swětnice.

Swětljk, u, *m.* Augenlust, Augentrost, *m.* eine Pflanze, euphrasia.

Swětlnice, *f.* Lampe, *f.* lucerna.

Swětlo, a, *n.* Licht, *n.* a) alles was leuchtet od. glänzt, z. B. der Sonne, Sterne, der Edelsteine 2c. lux, lumen; b) ein leuchtender Körper, z. B. der Stern 2c. lux, lumen: swětla nebeská, *K.* c) Leuchte, Kerze 2c. lumen, lucerna auch candela; d) Tageslicht, *n.* lux, lumen; za swětla, so lange es Licht (Tag) ist; na swětlo wydati, in lucem edere: práwa městská wůbec na swětlo wydal, *Pr.* 2) od. prázdnost rámu, d. Leere im Fensterrahmen 2c.

†Swětločist, u, *m.* bes. vtěradlo, *R*

Swětlomusska, bess. swětlusska, *D*

†Swětloň, e, *m.* Luster ??

Swětlonoš, e, *m.* s. dennice; 2) Fackelträger, Kerzenträger, *m.* facularius, *Syl.* 3) *mor.* s. swětlice, 1).

Swětlost, i, *f.* Licht, *n.* alles was leuchtet, d. Helle od. Helligkeit. z. B. des Sterns, der Farbe 2c claritas.

Swětlusska, y, *f.* Johanniswürm-

chen, *n.* cantharis noctiluca, *Linn.* sonst cicindela, od. lampyris, *D.* (Nach einigen Lichtmücke, *f.* culex pipiens, *Linn.* s. smrt 2; nach andern soll řeřátko, Lichtmücke seyn.)

Swětlý 3. licht, a) hell, lucidus, clarus, z. B. Stern, Tag, Stube, Farbe, *f.* rc. lucidus, clarus; ist es soviel als weiß, so steht auch candidus; b) deutlich, lucidus, perspicuus; slowa v ʃstipná, swětlá, (*opp.* w přjslowjch zawřená), *K.*

Swětnice, *f.* Stube, *f.* cubiculum, conclave; - čka, y, *f. dim:* Stübchen, *n.* zum Wohnen, cubiculum.

Swětničný 3. d. Stube betreffend, cubicularis; - čné lůžko, Ruhebett, (Faulbett), *n.* grabatus (serviens quieti).

†Swětoběžnjk, *a, m.* Abendtheuerer?

Swětský 3. weltlich, a) irdisch, terrester, terrenus mundanus; b) nicht geistlich, z. B. Amt rc. civilis, non ecclesiasticus; swětský člowěk, selten blos swětský, Laye, *m.* laicus: duchownj aneb swětský, *Vel.* swětské pjsničky, weltliche Lieder, Liebeslieder, cantilenae profanae.

Swětýlko, *a, n. dim.* Lichtchen, *n.* 2) s. swětlice 1).

Swéwolný 3. muthwillig, petulans, lascivus; -ně, *adv.* -nter, - ve; -nost, *i, f.* - keit, *f.* Muthwille, *m.* - ntia, - via, libido.

Swěží (swježj), swjžj, 1. *sl. & russ.* frisch, v. Aepfeln, vom Grase u. drgl., auch v. Menschen: to ge gesstě swěžj člowěk, (*russ.* auch vom Fleisch, Butter, Milch rc.) recens.

Swěžký 3. hurtig, s. swižký, *Ryb.*

Swezu, *fut.* zl, zti, zen, *imper.* swez, etwas zusammen führen, od. fahren, convehere; 2) herunter führen od. fahren, devehere.

II. *rec.* swézti se, herab fahren, z. B. im Wagen rc. devehi; 2) herunter gleiten, delabi; 3) treffen, manere, redundare: to se na wássi hlawu sweze, *K.* ne každému se gednostegně swezlo, *Com.*

Swjce, *f.* Kerze, cereus, candela; sw. tažená, litá, gezogene, gegossene K., ducta, fusa candela; logowá, s. logowice, wosková, s. woskowice; fig. swjce a okrasa wssj Řecké země, lumen et decus totius Graeciae, *Vel.*

Swjcen, cnu, *sl.* swjtnjk, *m.* Leuchter, *m.* das Gestell des Lichtes, lychnuchus, candelabrum; wisutý swjcen, Wandleuchter, candelabrum pensile; 2) s. diwizna, *Vel.*

Swjčka, *y, f.* s. swjce.

Swjčkowý 3. (*sl.*) z. B. swjčkowá pečeně, Lungenbraten, (Schusterbraten), *m.* assum (bubulum) pulmonale; swjčkowá bába, Kerzenweib, *n. D.*

Swjcnjček, čku, *m. dim.* ein kleiner Leuchter.

Swjcnjk, *a, m.* Lichtzieher, Kerzengießer, ductor, fusor candelarum.

Swjda, *y, f.* Stechpalme, Stecheiche, ilex, od. ilex aquifolium, (Scharlachbeerbaum, *Ryb.* swjda drjnka, cornus sanguinea; sw. bjlá, cor. alba, *Bercht.*

†Swidina, *y, f.* zrostlina, periploca, (ist eigentl. russisch).

Swjdnice, *f.* Schweinitz, eine

Stadt, Schweidnicium, Suidnicium, *Vel.* - cký 3. Schweiniger-, Suidnicienſis; Swjdnický ſud, achteimriges Faß, *D.* culeus 20 amphorarum, *Vel. N.*
Swjdowec, wce, *m.* Hopfenſtöcke (im Brauhauſe), basella, *R.*
Swjetjm, *sl.* ſ. ſwjtjm.
Swigadlo, *a, n.* Haſpel, *m. f.* Weiſe, *f.* zum Garn winden, rhombus; b) Fringeiſen, *n.* (Färb.) *D.*
Swigák, *u, m. sl.* vorh. a).
Swigi, *fut. ex.* ſwil, ſwjti, *imper.* ſwj, aufwickeln, aufwinden, z. B. Seide ꝛc. glomerare.
Swigjm, el, eti, vorh.
Swiňacyna, *y, f. sl.* ſ. ſwinina.
Swiňacynec, nce, *m. sl.* ſ. ſwiňſký chléw.
Swiňák, *a, m.* Sauhirt, *m.* subulcus, pastor suarius, porcarius; 2) Schimpfnahme, Schweinigel, Saumagen, *m.* spurcus, immundus.
Swjnám, *al, ati.* ſ. ſwinugi.
Swiňár, *e, m. sl. & ol.* ſ. ſwiňák.
Swindle, *sl. Nitr.* ſ. ſſwinky 2).
Swiné, *f.* Sau, a) Schwein, *n.* weiblichen Geſchlechts, porca, sus, od. sus femina; praſecý ſwiné, Mutterſchwein, porca, scrofa; b) Klecks, *m.* macula.
Swinjm, il, iti, ſ. zaſwinjm.
II. *rec.* ſ-ti ſe, ſ. zaſwiniti ſe, ſäuiſch thun, spurce agere; b) ſich beſudeln, se foedare.
Swinina, *y, f.* Schweinfleiſch, *n.* suilla, od. caro suilla, od. caro aprugna, *Vel. Syl. N.* Nach *R.* Wildſchweinfleiſch.
Swiňka, *y, f. dim.* eine kleine Sau, porcula; 2) Kellerwurm, *m.* Kellerlaus, Aſſel, oniscus; 3) ſwiňka mořſká, Stachelthier, Stachelſchwein, *n.* hystrix
Swiňſký 3. d. Schweine betreffend, suarius, suilis; ſwiňſký chléw, Schweinſtall, Sauſtall, *m.* suile, hara; ořech ſ-ſký, ſ. ořech; 3) ſäuiſch, spurcus, immundus.
Swinu, *fut.* ul, auti, zuſammen rollen, zuſammen wickeln, convolvere, complicare; 2) herabwickeln, devolvere; - ſukno s wratidla.
Swinugi, owal, owati, vorh.
Swjrák, *u, m.* Schraubenſtock, *m.* retinaculum.
Swjrám, *al, ati,* ſ. ſewru.
II. *rec.* ſwjrati ſe, Quaal, Plage, Pein, Unruhe haben, adfligi, vexari, cruciari, torqueri; b) verzagen, animum despondere, desperare; 2) ſich erheben aufbrauſen, vom Meere, aestuare.
Swjránj, *n.* Quaal, Unruhe, Plage, Pein, *f.* tormina; 2) (moře), Brandung, *f.* aestus maris
Swjrka, *y, f.* ſ. přewaz, *D.*
Swiſle, ů, *pl. mor. & sl.*, lomenice, Vordergiebel, *m.* frontispicium.
†Swit, beſſ. vſwit.
Switá, alo, ati, ſ. dnj ſe.
Switánj, *n.* Morgendämmerung, *f.* diluculum.
Swjtedlnice, *f.* Laterne, *f.* laterna; -ſw. zaclonowacý, Blendlaterne, laterna od. lucerna praestrictoria; ſw. ſkladacý, Taſchenlat., laterna plicatilis.
Swjtek, tku, *m.* bublanina, Eyerkuchen, Auflauf, *m.* 2) ein Kranz v. Flachsreiſteln.
Swjtjm, il, iti, *imper.* ſwěř, leuchten, a) Licht v. ſich geben, ſcheinen, lucere; lidu Páně y včenjm čiſtým y pobožným obcowánjm ſwjtiti, *K.* dobrým přjkladem ſwjtiti giným, *Com.* 2)

es hell um jemand machen, einem leuchten, lumen admovere alicui; 3) brennen, um sich Licht zu verschaffen, Licht brennen, lucere; -jwám, al, ati, *fr.* II. *rec.* s-ti se, s. blyſſtěti se.

Switne, *fut.* tlo, tnauti, s. switá.

Swjtnjk, u, *m. sl.* s. swjcen, *hung.* szövétnek.

Swity, swjtky, *m. pl. sl.* gewundene Haarlocken.

Swjzel, e, u. zle, *m.* Band, *n.* vinculum: wůle bez gakéhokoli swjzele swobodná, *K.* daher 2) Noth, s. bjda: těžký swjzel naň přiſſel, *K.* 2) Klebekraut, *n.* Kleberich, galium aparine, *Linn.* 3) *sl.* Waldmeister, *m.* Sternleberkraut, *n.* asperula odorata, *hung.* erdei mester, tsillag-sziv-fű, *Lumn.*

Swjžj, s. swáži: swjžjce, *B.*

Swjžj 1. s. swěžj.

Swižký 3. s. ſſwižký.

Swlačcowý 3. d. Winde (ein Gewächs) betreffend: listj sw-wé.

Swlače, *pl. sl.* Bauernschlitten.

Swlačec, čce, *m.* Winde, *f.* ein Gewächs, convolvulus; swl. menſſj, Zaunglocke, Zaunwinde, Weißglocke, Glockenblume, *f.* convolvulus sepium, *Linn.* swl. bodlawý, Stechwinde, smilax; 2) *sl.* s. ſlak.

Swláčjm, el, eti, s. swleku.

Swládnu, *fut.* dl, dnauti, s. wládnu

Swlak, u, *m.* Tragstange, *f.* vectis, *Ex.* 40, 18. 2) *sl.* s. swlačec; swlak welký, *sl.* s. swlačec menſſj; swlak malý, Ackerwinde, Erdwinde, *f.* convolvulus arvensis, *hung.* kis fulak, *Lumn.* 3) s. ſlak.

Swlakownjk, u, *m.* Gehrhobel, *m.*

Swlaženj, *n.* Befeuchtung, *f.* madefactio; auch wenn [d…] stark geschieht, irrigatio; 2) Wässerung, z. B. des Gartens, irrigatio, rigatio.

Swlažjm, *fut.* il, iti, en, befeuchten, humectare, madefacere; auch wenn es durchdringend ist, rigare, irrigare; 2) wässern, mit Wasser befeuchten, z. B. den Garten ꝛc. rigare, irrigare; - ženj, *n. verb.*

Swlažugi, owati, vorh.

Swlečem, swlékl, *sl.* s. swleku.

Swlékám, al, ati, folg.

Swleku, *fut.* swlékl, swlécy, u. swljcy, swlečen, *imper.* swlec, ausziehen, v. Kleidungssachen, exuere; z. B. ſſaty s sebe swlécy, od. z ſſatů se swlécy, [s.] ausziehen, d. Kleider ablegen, exuere se veste, od. sibi vestem; owoce se swléká, - schälet sich aus, *D.* 2) fig. berauben, exuere: pomluwami […] z geho dobré poctiwosti swle[…]čel, *K.* swlékli mne z winice[…] *Com.*

Swljkám, al, ati, s. swlékám.

Swljknu, swljkl ꝛc. s. swleku.

Swoboda, y, *f.* (v. swůg u. býti) Freyheit, libertas, potestas; auch licentia; swoboda tisku, Preßfreyheit, *f.* libertas preli; 2) *masc.* (*ol.*) Freygebohrner, homo ingenuus.

Swobodjm, iti, s. oswobodjm.

Swobodně, *adv.* frey, libere.

Swobodnjk, *a, m.* Freygelassener, a) in Rücksicht des Herrn, libertus; b) in Rücksicht des Standes, libertinus; 2) Freysaß, Freybauer, *m.* Besitzer eines Freygutes, possessor (dominus) praedii immunis.

Swobodnomluwnost, i, *f.* Freymüthigkeit, parrhesia, *K.*

†Swobodnost, i, f. Freyheit des Willens?

Swobodný 3. (abs. swoboden, dna, dno), frey, liber, solutus, swobodný pán, sw-ná panj, Freyherr, Baron, Freyfrau, Freyinn, B-inn, f. liber baro, od. blos baro, baronissa; s-ný dům, Freyhof, m. domus immunis, swobodná vměnj, freye Künste, artes liberales, Cyr. Com. cesta swobodná, i. e. sylnice králowská, Pr. člowěk sobě swobodný, Pr. ze swobodné ruky něco prodati, aus freyer Hand-; 2) ledig, unverheurathet, ohne Mann, ohne Frau, caelebs, liber, vacuus.

Swobodstwj, n. der Stand der Freyheit, libertas, B.

Swod, u, m. s. swedenj (besonders 4); 2) Verführung zur Unzucht, lenocinium, Pr. 3) Vereinigung, Zusammenbringung, f. Vergleich, m. condictio, conciliatio, compositio inter delatorem et reum; swody činiti oč; 4) ol. für odlauzenj, vkradenj čeledjna ꝛc. s. Dur. b. sl. I. p. 320.

Swodjm, praes. & fut. freq. il, iti, s. swedu.

Swodnjk, a, m. Verführer, corruptor, pestis; 2) Hurenwirth, Kuppler, m. leno; - nice, f. - inn, - inn, - rinn, - thinn, f. corruptrix, lena; b) sl. Feld- od. Wiesenfurche, f. das Wasser abzuleiten; - ictwj, n. Hurenwirthschaft, f. lenocinium.

Swodný 3. verführerisch, captiosus, illecebrosus; - ně, adv. - se, - se.

Swog, sl., swogi, s. swůg.

Swogjm sy, iti, s. osobjm sy, D.

Swogina, y, f. sl. d. Seinigen, cognatio, cognati, propinqui.

Swogitý 3. eigen, selbstsüchtig, privatus: opatrnost swogitá welmi sskodná, Selbstsucht.

Swogský 3. sl., domácý, swůg wlastnj, eigenthümlich, proprius, cognatus, propinquus.

Swokor, kra, sl. s. tchán; - kra, y, f. s. tchyně.

Swolám, fut. ati, s. swoláwám.

Swolánj, n. Zusammenberufung, f. swolánj otce s syny geho.

Swoláwám, al, ati, zusammen rufen, convocare; 2) herunter rufen (öfters), devocare.

Swolenj, n. Einwilligung, f. consensus.

Swoljm, fut. ex. il, iti, imper. swol, einwilligen, consentire; k něčemu, in etwas, consentire in rem, probare rem; 2) s. snesu 5): mnozý artykulowé swoleni (na sněmu), Vel. swolili berni posudné, Id. swoleno: prwé, druhé ꝛc. Id.

II. rec. swoliti se, eines Willens werden; vorh. swolili se a zapsali, aby ꝛc. Vel.

Swolugi, owal, owati, vorh.

Swor, u, m. d. Sturmsäule in der Mühle; 2) sl. Lypt. s. opuka.

Sworeň, rně, m. sl. der große Vornagel im Wagen, (compago); russ. 'skworen.

Sworka, y, f. sl. Haftel, Band, n. am Wagen.

Swor? Haj. Spannagel?

Swornjk, u, m. Reibnagel, Schloßnagel, Vorstecknagel, Spannagel, am Wagen, obex, clavus capitatus major; fig. (přátelstwj) swornjk wěčnosti, Neg.

Sworný 3. einträchtig, concors; - ně, adv. - rditer; - nost, i, f. Eintracht, f. Einklang, m. con-

cordia: ſwornoſtj malé wěcy wzroſtagj, concordia res parvae crescunt, *Cyr.*
Swozugi, owati, ſ. ſwodjm.
Swozým, *fut. freq.* yl, yti, *imper.* ſwoz, ſ. ſwezu.
Swrab, u, *m.* Jucken, *n.* z. B. der Haut, pruritus; 2) Krätze, *f.* Krankheit der Haut, scabies.
Swrabjm, ěl, ěti, das Jucken verurſachen, pruritum adferre, od. facere.
Swrablawec, wce, ſ. praſſiwec, *D*
Swrablawý 3. juckend, pruritum adferens; 2) krätzig, scabiosus; - woſt, i, *f.* Jucken, *n.* pruritus, uredo; 2) -gkeit, scabiositas.
†Swraſk, u, *m.* Runzeln, *pl.* rugae, *pl. Jungm.*
Swraſkalý 3. runzlicht, rugosus.
Swraſkám, *fut.* ati, ſ. ſwraſſtjm.
Swraſknu, (ſwraſknu ſe, *D.*), kl, knauti, ſ. ſcwrknu ſe: kůže ſwraſkla, ſplaſkla, *K.*
Swraſkugi, owal, owati, folg.
Swráſſtilý 3. beſſ. ſwraſkalý.
Swraſſtjm, *fut. ex.* il, iti, runzeln, corrugare, rugare.
Swrbjm, ěl, ěti, jucken, eine gewiſſe Empfindung verurſachen, prurire.
Swrčok, čka, *m. sl.* ſ. cwrček.
Swrchek, chku, *m.* das Oberſte einer Sache, summum, u. summus, a, um; 2) Oberfläche, *f.* summum, superficies; 3) der obere Mühlſtein, catillus, *Syl.* 4) ſwrchek vſt, Gaumen, *m.* palatum.
Swrchnj 1. ſ. wrchnj, a).
Swrchnice, *f.* Oberbette, *n.* culcita superior.
Swrchnjk, a, *m.* Obermann im Schachſpiele, dux, *Vel. N.*
Swrchowaný 3. allerhöchſte, summus, omnium summus: ſwrchowaný Bůh; kněz a biſkup ſwrchowaný, *K.* ſaudce ſwrchowaný; ſwrchowaná bezbožnoſt; neyſwrchowaněgſſj maudroſt, *K.* geſt ſwrchowaný čas, es iſt hohe, od. d. höchſte Zeit; - ně, *adv.* höchſt, überſchwenglich, summopere: toho ſobě ſwrchowaně zaſlaužil, *K.* ſwrchowaně dobrý geſt Bůh, *Kocyn.*
Swrchu, *adv.* oben, a) oberwärts, auf der obern Seite, supra superne; 2) vorher, supra.
Swrčina, y, *f. sl.* ſ. gedle; 2) ſ. pryſkyřice (gedlowá).
Swrhnu, *fut.* hl, hnauti, ſwržen, *imper.* ſwrhni, folg. 2) *sl.* mißgebähren, vom Vieh, abortum facere.
Swrhu, *fut.* ſwrhl, ſwrcy, ſwržen, *imper.* ſwrz, abwerfen, herab. od. herunter werfen, dejicere, excutere; zuby ſwrcy, ſwrhowati, d. Zähne brechen, v. Pferden, *D.* 2) abſetzen, dejicere; s auřadu ſwrhnauti, ſwrcy; 3) umſtoßen, ungültig machen, evertere: co oni prawili, to gim ſwrhl, a ge přemohl.
II. *rec.* ſwrcy ſe, umfallen, collabi, corruere; 2) nacharten, exprimere aliquem, aliquem referre; 3) ausarten, abarten, aus der Art ſchlagen, v. Menſchen, Thieren, Gewächſen ꝛc. degenerare.
Swrhugi, - ſe, owati, vorh.
1. Swrſſek, ſſku, *m.* ſ. ſwrchek; 2) ſwrſſky, *m. pl.* Fahrniß, *f.* fahrende Habe, *D.* ſ. nábytek; 3) der obere Theil des Hemdes, superior pars indusii; 4) an den Pflanzen, Dolbe, *f.* umbella, ſ. wrcholjk, *D.*

2. Swrssek, sska, *m.* s. slek.
Swrženj, *verb.* v. swrhu, - se, Herabwerfen, *n.* dejectio, &c. s. swrhu.
Swůdce, *m.* Verführer, a) zu etwas Bösen, sollicitator; b) Verderber, corruptor, pestis.
Swůg, swá, swé, *plur.* swogi 2c. *pronom. poss.* sein, suus; mein, dein, unser, euer, wenn diese eigenthümliche Fürwörter zu den Nominativen ich, du, wir, ihr gehören, meus, tuus, noster, vester: země bude zpusstěna pro obywatele swé; hodné ge včinil, pro gméno swé něco trpěti, *Com.* gdu k swé rodině; gdi k swé sestře, gděte k swým pánům; b) das Meinige, Deinige 2c. meum, tuum: gesstě wždycky sedj w swém, *K.* aby wždy něco swého při giných zýskali; na swém nevstupný gest, *K.* c) verwandt, propinquus: swůg swému neyhorssj; wssak gsme swogi, *sl.* d) unabhängig, selbstständig, niemanden angehörig, liber, independens: negste sami swogi, *K.* aby swogi byli, *Com.*
Swundám, sundám, s. odundám.
Swůrka, y, *f.* Band, *n.* besonders Ortband am Dreschflegel, copula; 2) d. (löcherige) Zwinge des Goldschlägers, adstrictorium, *R.*
Swýhlawý 3. s. swěhlawý, *D.*
Sy, s. sobě; 2) s. gsem.
Syc, syce, *adv.* sonst, a) zu anderer Zeit, alias, alio tempore; b) ehemals, alias, antea, olim; c) kde syc, wo sonst? quo alio in loco? d) auf andere Art, aliter, alio modo; e) in andern Dingen, in andern Stükken, aus andern Ursachen, alioquin, alioqui; f) widrigenfalls, secus, alioqui, alioquin: syc mu ho nedám; syc ginak by to neslaulo 2c. *Pr.* g) außerdem, praeterea; h) nur, si modo, si quidem.
II. *conj.* zwar, quidem, equidem.
Sycenj, *n.* Zischen, *n.* stridor, sibilum, sibilus; 2) s. střjkánj.
Syčjm, el, eti, zischen, sibilare, stridere, sibilum edere: syčjcý had; 2) s. střjkám, teku: woda syčj, k. p. z raury, z sýkačky.
Sýčkom, sýčky, *adv.* *sl.* fließend.
Sychrawice, *f.* Eiskälte, *f.* gelu, frigus glaciale.
Sychrawý 3. (*abs.* sychrawo), eiskalt, z. B. Wetter, Nacht, gelidus.
††Sýdelna, y, *f.* Residenz.
Sýdelný 3. Siz-, Residenz-, z. B. sýdelné měsťo, Residenzstadt, sedes principis, urbs, (metropolis).
Sýdljm, iti, d. Schlinge zuziehen.
Sýdlo, a, *n.* Siz, a) Ort, darauf man sizt, sedes, sedile; b) Wohnsiz, *m.* sedes: gest sýdlem w Weimaru, *Vel.* 2) *sl.* s. osýdlo.
†Syenka, y, *f.* zrostlina, Siena.
Sýge, *f.* Saat, *f.* a) Säen, *n.* satio, sementis; b) Saatzeit, *f.* sementis.
Sygek, dess. syhok.
Sygnatura, y, *f.* Signatur, (Buchdr. 2c.) insgem. signatura.
Syhok, i, *f.* *sl.* *Lypt.* s. ostrow.
Sýkačka, y, *f.* (*sl.*) s. střjkačka.
Sýkám, al, ati, s. syčjm 2); b) *act.* s. střjkám a), b); c) *sl.* s. močjm 2); d) *mor.* s. sákám, schneuzen.
Syklena, y, *f.* *sl.* Brunzerinn, *f.*
Sykora, y, *f.* Meise, *f.* parus, *Kl.* *Linn.* černá syk., Kohlm., große, parus major, *Kl.* kleine, p.

sylvestris, *Id.* ſſediwá, ſ. popelnjček; modrá, Blaum., p. caeruleus, *D.* 2) *sl.* Nahme der Ziegen; -rka, y, *f. dim.*

Sykul, e, *m.* Siculus: z Dyodora Sykule, *K.*

Sýla, y, *f.* (vgl. fulcio, Säule, *D.*) Kraft, Stärke, *f.* vis, robur; ſýla wogſka, ſ. gádro e); ſýlu milowánj ſwého k němu wyprawuge, *K.* 2) (*sl.*) ſ. množſtwj: ſýla owec.

Sylice, *f.* Geiſt, *m.* z. B. der Getränke, spiritus.

Sylička, y, *f. dim.* v. ſýla, *Vel.*

Syljm, il, iti, ſtärken, z. B. den Magen, den Muth ꝛc. firmare, roborare, corroborare; ſyljcý poléwka, Kraftbrühe, *f.* 2) *sl.* zwingen, nöthigen, cogere.
II. *rec.* ſ-ti ſe, ſtark werden, corroborari, adolere; b) na někoho, gewaltig gegen jemand arbeiten: gak ſe oni ſylj, brauſý a ſtrogj, *K.* ſylj ſe na nás neſneſytedlně autrpné wěcy; 2) *sl.* ſich zwingen, bemühen, contendere.

Syllaboměrec, rce, *m.* Sylbenmeſſer, Versmacher, versifex, *Com.* (ſcherzweiſe).

Syllogiſmus, mu, *m.* syllogismus: důwody do ſyllogiſmů winc, *Com.*

Sylnice, *f.* Landſtraße, *n.* Heerſtraße, *f.* via publica, via militaris; b) w hrdle, Speiſeröhre, *f.* Magenmund, *m.* gula, stomachus; c) ſylnice na wodách, *quid? Vel. Cal. h. p.* 514.

†Sylničké wjno, Ausbruchwein?

Sylný 3. (*abs* ſylen), ſtark, a) viel vermögend, kraftvoll, mächtig, validus, firmus; b) Kräfte habend, robustus, firmus, fortis; c) dick, crassus; d) groß, magnus; e) heftig, vehemens; 2) *cum dat. pers.* zu ſtark, überlegen, nimis fortis, superior, lew pſu welmi ſylen byl, *Vel.* doſti ſylnj gim budeme, *Cyr.* - ně, *adv.* ſtark, heftig, ſehr, vehementer, valde. Iſt es ſo viel als viel, häufig, ſo ſteht auch multum, crebro.

Sýmě, *gen.* ſemene, ſ. ſemeno.

Sympatye, Sympathie, *f.* sympathia.

1. Syn, a, *m.* (vgl υἱός, υἱόν) Sohn, filius: ſyn zaljbený, an Sohnes Statt Angenommener, fil. adoptivus, *Vel.* čeledni ſyn, der Sohn vom Hauſe, filius familias; z lewého boku ſyn.

2. Syň, u. ſýň, ě, *f.* Vorhaus, *n.* Vorſaal, *m.* Halle, *f.* atrium; wohl auch Saal, wie z. B. Refektorium: ſýň aneb refektorium, *Vel.*; ſyň tanečná, Tanzſaal, *m.* nymphaeum, *Vel. N.*

Sýňa (ſjeňa), *sl.* ſ. kůlna.

Synáček, čka, *m. dim.* Söhnchen, *n.* filiolus.

1. Synák, a, *m. sl.* ſ. ſyn 2) Lehrburſch bey den Handwerkern, tiro.

2 Synák, u, *m. sl.* ein Schwamm, der gleich blau wird, (oſyná, oſynawj), wenn man ihn aufſchneidet, od. zerbricht.

Synám, ſ. zſynám.

Syňce, *f.* ſ. ſyňka, *B.*

Synec, nce, *m.* der Berg Sinecz im vormahl. Klein-Hont, bey Rima-Baňa.

Synek, nka, *m.* ſ. ſynáček.

Syňka, y, *f. dim.* ein kleiner Vorſaal, atriolum &c. ſ. ſýň.

Synod, u, *m.* - nj, ſ. ſněm, *Com.*

Synoſt, i, *f.* livor, ſ. ſyný.

Synowec, wce, *m.* Neffe, *m.* a) Bruderſsuhn, filius fratris;

c) Schwestersohn, filius sororis.

Synowkyně, *f.* Nichte, Niece, Bruders- od. Schwestertochter, filia fratris vel sororis.

Synowský 3. Sohn-, filialis; -stwj, *n.* d. Eigenschaft, wenn man Sohn ist, Sohnschaft, *f.* synowstwj Božj, *Vel.*

Syný 3. blau, v. Striemen, u. drgl. lividus.

Syon, a, *m.* Sion, Sion; fig. Syon český, i. e. cýrkew: Syon náš osaměl a osyřel.

Sypacý 1. z. B. sypacý hodinky, Sanduhr, *f.* horologium arenarium.

Sypám, sypi, sypu, sypal, sypati, schütten, z. B. Getreide in ein Gefäß, fundere: bylo mu tak wděk, gakoby mu súl mezy očí sypal, *Cyr.* okolo krále dosti hustě groſſi Miſſenſkými sypali, *Vel.*; b) s. podsypám: gečmen dobře sypal; c) *ol.* s. vsýpjm.

II. *rec.* sypati se, geschüttet, verschüttet werden, fundi, effundi; 2) (za někým), jemand nachströmen: za nim se wčely sypau, *K.* sypali se za nepřáteli; 3) s. metati se 1): owes se giž sype; 4) *sl.* häufig fallen: sněh se sype.

Sypanice, *f. sl.* s. oseypka.

Sypáreň, rni, u. sypárňa, y, *f. sl.* s. seypka.

Sypeň, pně, *m.* s. ſſkopek, *Vel.*

Sypěnj, *n.* s. syčenj 1).

Sypjm, ěl, ěti, s. syčjm 1).

Sypký, 3. s. kyprý: sypká súl, *Har.* kraupy pohančené na sypko, (pražené na másle), *sl.*

Syptawost, i, *f.* s. chroptiwost.

Syptjm, ěl, ěti, zischen, sibilare, s. syčjm; syptěnj ptáků, *K.* hadů, *D.*

Sýr, syrář rc. s. seyr, (v. τυρος).

Syra, y, *f.* Schwefel, *m.* sulphur od. sulfur.

†Syran, u, *m.* Schwefelgemische, *n.* sulphus.

Syrček, rečku, *m. dim.* Käschen, *n.* caseolus; s. auch folg.

Syrčoky, ů, *m. pl. sl.*, syrečky, panbochowé koláčky, twarožky, Käsepappel, *f.* malva rotundifolia, *hung.* pap sajtja, málva-fû.

Syrec, rce, *m.* Käselaib.

Syřenj, *n.* gelabte Milch, coagulum lactis.

†Syrečnjk, u, *m.* zrostl., casearia.

Syřjm, il, iti, laben, gerinnen machen, z. B. d. Milch, coagulare, *D.*

II. *rec.* syřiti se, sich käsen, coagulari.

Syřiſſtě, *n.* (*Vel. in Herb.* syryſſtě, *in N.* syřiſſtě), *sl.* klaġ, u, *m.* Käselab, *n.* Laab, coagulum.

Syřiſſkowý 3., *Vel. Herb.* syryſſkowý, z. B. syřiſſkowá bylina, Wallstroh, *n.* Mayerkraut, *n.* gallion, *Vel.*

Syrka, y, *f.* Schwefelhölzchen, *n.* assula sulphurata; Schwefelfaden, *m.* sulphuratum, od. filum sulphuratum.

Syrkugi, owal, owati, schwefeln, z. B. d. Wolle, sulphure condire, *R.*

Syrnatý 3. schwefelig, schwefelähnlich, sulphureus.

Syrnice, Käsehaus, *n.* Käsekammer, *f.* caseale.

Syrnjk, u, *m.* Käsehorde, *f.* crates casearia; Käsekorb, *m.* fiscina casearia.

Syrný 3. den Käse betreffend, casearius, casealis; 2) käsicht,

Käse enthaltend, caseatus, caseaceus; 3) schweflicht, Schwefel enthaltend, sulphureus, sulphurosus.

Syroba, *y*, *f.* Waisenstand, *m.* orbitas; s. auch folg.

Syrota, *y*, *f.* (od. soll es viell. syroba seyn?) Beraubung der Kinder, Eltern, des Gatten, Stand der Verwaisung, *m.* orbitas; 2) *sl.* s. syrotek, vgl. syrotka.

Syrotček, *ečka*, *m. dim.* folg.

Syrotčj 1. Waisen-, insgem. orphanalis, pupillaris; syrotčj dům, orphanotropheum, syr. auřad, curatura pupillorum; syrotčj penjze, dnowé ꝛc. Pr.

Syrotek, *tka*, *m.* Waise, Mündel, a) Knabe, orbus, insgem. orphanus u. pupillus; b) Frauenzimmer, orba, orphana, pupilla; *pl.* Syrotcy, eine Parthey der Taboriten.

Syrotka, *y*, *f. dat.* syrotce, *ol.* Syr. 4,10. (*B. antiq.*) Vgl. syrota 2).

Syrowatečnost, *i*, *f.* das Molkige; 2) wässerichte Feuchtigkeit, serum sanguinis, *R.*

Syrowatka, *y*, *f.* Käsewasser, *n.* od. Molken, serum lactis, auch blos serum, wenn sich lactis verstehen läßt.

Syrowjm, *ěl*, *ěti*, schmachten, tabescere? wnitřnosti gich syrowěly, *Com.*

Syrowina, *sl.* surowina, *y*, *f.* s. syrowost; 2) Fleischseite, *f.* an der Haut, pars cutis interior.

Syrowinka, *y*, *f.* (že se syrowá gjsti může), Brätling, Süßling (Brödling), *m.* ein breiter ziegelröthlicher Schwamm, gibt weiße, süße Milch, agaricus lactifluus, fungus serosus, lacteus.

Syrownjk, *u*, *m. sl.* Käsekuchen, *m.* tyrolaganus.

Syrowost, *i*, *f.* Rohheit, Rohigkeit, *f.* wenn etwas ungekocht ist, cruditas; 2) syrowost žaludka, Unverdaulichkeit des Magens, cruditas.

Syrowý 3. roh, ungekocht, crudus; 2) syrowé dřjwj, nasses Holz, lignum humidum; 3) fig. roh, ungebildet, crudus; surowý člowěk; 4) *sl.* s. syrný 1), 2). S. auch surowatjm ꝛc.

Syrský 3. syrisch, Syriacus, syriaticus, syricus, syrius; Syrská země, Syrien, *n.* Syria.

Syrůbě, *ěte*, *n.* s. syrotek; 2) s. pohrobek, Nachwaise, posthumus.

Syrup, *u*, *m.* Syrup, syrupus.

Syrůtče, *ete*, *n.* s. syrotek 2), *R.*

Syrý 3. verwaiset, orbus; 2) verwittwet, vidua, viduata.

Syryſſtě, s. syřiſſtě, *Vel.* 2) *sl.* Lebkraut, *n.* galium luteum.

Sysel, *sla*, *m.* Spitzmaus, sorex.

1. **Syt**, s. sytý.

2. **Syť**, u. sýť, *i*, *f.* Netz, *n.* zum Fischen, rete; rybářská syť, Fischergarn, Fischernetz, *n.* rete piscatorium; syť na ptáky, Vogelgarn, Vogelnetz, rete aviarium; na ſſkřiwánky, Klebegarn, Klebenetz, *D.* syti podtrhnauti, d. Netze zuschlagen, retia concludere.

1. **Sytář**, *e*, *m.* Siebmacher, *m.* cribrarius; -*řka*, *y*, *f.* -inn, *f.* -ria; -řský 3. -ſtwj ꝛc.

2. **Syťař**, *e*, *m.* Garnsticker, retiarius, *D.* -řka ꝛc. wie beym vorh.

†**Sýtěnec**, *nce*, *m.* zr., hemionitis.

Sytěnný 3. aus Binsen, junceus.

Sytj, *n.* Binse, *f.* juncus, auch scirpus.

Sytjm, *il*, *iti*, sättigen, satiare, saturare.

Sytiſſtě, *n.* ein Ort voller Binſen, juncetum.

Sýtka, y, *f. dim.* v. ſýk, Oz. 6, 1.

Sytkář, e, *m.* ſ. ſytář.

Sytko, a, *n.* ein kleines Sieb, cribellum; wláſenné, ſ. Haarſieb, cribrum e pilis; ſ. nad noſem, Siebhäutchen ob der Naſe, *K.* 2) Siebboden, *m.* fundus cribri; 3) Netz, *n.* alles, was wie ein Netz geſtrickt iſt, reticulum.

Sýtkowý, ſýtkowatý 3. genetzt, Netz-, reticulatus; ſ-tý čepec, Netzhaube, *f.* vitta reticulata.

Sytno, *a, n. sl. K. Hont.* dno pekla, der Grund der Hölle; kam tam gdeš na ſytno! 2) ein Berg im Hont. Kom. Sitno, Szitna.

Syto, ſýto, *a, n.* ſ. ſeyto.

†Sykonoſka, *y, f.* zr., arcyria.

Sytoſt, i, *f.* Sättigkeit, Sattheit, *f.* satietas, saturitas; 2) Sättigung, satietas, saturitas.

Sytý 3. (*abstr.* ſyt, ſyta, ſyto), ſatt, satur.

Sywek, wka, *m. sl.* i.e. ſywý wůl.

Sywák, a, *m.* eine waſſerfarbige Taube; 2) *sl.* wilde Taube, palumbes.

Sywaňa, *y, f. sl.* ein Kuhnahme.

†Sywěnka, *y, f.* zroſtl., glaux.

Sywka, *y, m.* (auch ſywko, *a, m.*) Schimmel, *m.* equus glaucus.

Sywý 3. waſſerfarbig, glaucus.

Szécy, *obs.* ſ. ſpdlim.

Szeru, *fut.* ſežrati, ſ. zžjrám.

Szjrám, ſ. zžjrám.

Szobám, *fut.* al, ati, mit dem Schnabel aufleſen, z. B. Fruchtkörner, rostro legere, colligere.

Szobnu, u. szobu, bl, nauti, vorh.

Szořjm, *fut.* iti, *obs.* ſ. oſwjtjm.

Szugi, *fut.* szaul, szauti, den od. d. Schuh ausziehen, exuere.

Szwykám, *fut.* al, ati, gekaut haben, commasticare, masticando absumere, *Num.* 11, 33.

Š. oder Ss.

Šabla, *y, f. sl.* ſ. ſſawle.

†Ssabreg, *e, m.* zroſtl. cuminum.

Ssachmat, ſchachmat, victus; wezenauli ho ſſachmat, giž geſt po něm, *Com.*

Šáchor, *u, m. mor.* ſ. rákoſý; 2) *Bercht.* will den cyperus ſo genannt wiſſen.

Šachowaný 3. z. B. ſſachowané dlaženj, was mit vielen viereckigen Steinen v. verſchiedener Farbe ausgelegt iſt.

Ščhownice, *f.* Schachbrett, *n.* tabula latruncularia.

Šachta, *y, f.* beſſ. okno, Schachte, *f.* in Bergwerken, os fodinae.

Šáchy, ů, *m. pl.* eigentlich Schachſteine; 2) od. hra w ſſáchy, Schach, Schachſpiel, *n.* lusus latrunculorum, lusus regius.

Šacmiſtr, *a, m.* ſ. pokladnjk.

Ssacowánj, *n.* Schätzen, Taxiren, aestimatio; 2) Anſchlagen, *n.* aestimatio; 3) Erpreſſen, *n.* (Auflage), *f.* expilatio, *B.*

Šactwo, *K. Cyr.* ſtatt ſſatſtwo.

Ssacugi, owal, owati, ſ. procenjm, anſchlagen, aestimare: ſſacowati, neb cenu ukázati; dům ſſacowati, *Pr.* ſſacowal ſſkodu, *K.* prſten ſſacowali za 9 ſet hřiwen, *Vel.* oděw ten za dwakrát ſto tiſýc ſſacowán byl; k ſwému ſwědomj a k ſwé duſſi ſtatek ſwůg poſſacowati, *Id.* koſtjk ſſacowán geſt w 800ti kopách, *Pr.* ſſacowal ſſkodu, *K.* 2) ſchätzen, taxiren, aestimare, item. limitare; ſſacowati a ſázeti (*int.* cenu), taxiren, den Preis feſtſetzen, z. B.

des Fleisches, *Vel.* 3) mit Auflagen belegen, tributum imponere, *B.* welmi twrdě města ssacowal; že prý páni sedláky neyméň we třech letech gednau ssacowati musegi, *Vel.* 4) erpressen, aussaugen, expilare, pecunia emungere: gak hosti hospodář ssacowati má, *Id.* ssacowal ho z welkých peněz (wýplaty), *Id.* nenáležitě z 200 dukátů ho ssacowal.

Ssacuňk, u, *m.* Schätzung, *f.* aestimatio; 2) Schatzung, Auflage, *f.* tributum; ssacuňk obecnj, publicae exactiones.

Ssadwaser, sru, *m.* Schadwasser, *n.* aqua fortis.

Ssaffalýn, u, *m.* s. ssesfeljn.

Ssafář, e, *m.* Schaffner, a) Besorger, procurator; b) Verwalter eines Landguts, villicus; c) Wirthschafter, administer rei familiaris; d) Aufwärter, apparitor; - řka, - řský, - řstwj rc. wie bey pekař.

Ssafel, fla, *m. sl.* s. sskopek.

Ssafrán, u, *m.* Safran, *m.* crocus, crocum; ss. planý, s. swětlice 2); maudrý od. krámský ss. *sl.* crocus hortensis; - njk, a, *m.* Safranbauer (- Hausirer) in Ungarn, crocarius; - njčka, y, *f.* - inn, *f.* - ria; - ický 3. rc.

†Ssafránowec, wce, *m.* zrostlina, memecylon.

Ssafránowý 3. v. Safran, croceus; ssaffránowé barwy, safrangelb, croceus.

Sschadwaser, s. ssadwaser.

Ssakowý 3. *sl. Göm.* s. wsseligaký.

Ssál, u, *m.* Schale, *f.* patera, lanx, *R. Cyr.* picý ssál, Trinkschaale, *Syl.* 2) das innere Stück vom hintern 4tel Ochsen, *R.* 3) † pd. oděwacý plachta, Schal, *m. P*

Ssala, y, *f.* kdež gest kyz, länglichtes Stückchen Erz, Schalen, *pl.* crustae, *pl. Vel. N., R.*

Ssalamagka, y, *f. sl. Lypt.* Schafhirtenpfeife; vgl. ssalmage.

Ssalanda, y, *f.* Schalande, *sl. Nitr.* ein (großes) Gesindezimmer. (S. auch palanda?)

Ssalawáry, s. ssarawáry.

Ssalba, y, *f.* Täuschung, Blendung, *f.* ludificatio; Betrug, *m.* fraus.

Ssalebný 3. täuschend, *Com.*

†Ssálečenka, y, *f.* zc., lecidea.

Ssálka, y, *f. sl.* s. ssálek, lku, *m.*

1. Ssalek, lka, *m.* (od. ssalk), Schalk, scelus, improbus: nakionj se k mladýmssalkům, *K.*

2. Ssálek, lku, *m.* Schale, *f.* ein flaches Geschirr, patera, lanx.

Ssálenj, *n.* s. ssalba.

Ssálenina, y, *f* betrügliche Dinge.

Ssálený 3. getäuscht, ludificatus; 2) *sl.* s. ssjlený; 3) wüthend, rasend, unsinnig, furibundus: ssáleným beykům wor zen; 4) unsinnig machend: ssálené pálené; ssálené hauby, *sl.*

Ssalessnj 1. z. B. ssalessnj miska, Sauceschüßel, acetabulum, *Syl.*

Ssálič, e, *m.* Täuscher, ludificator; Betrüger, deceptor.

Ssáljm, il, iti, täuschen, ludificari; betrügen, decipere.

II. *rec.* ssáliti se, s. blázniti se a); 2) wüthend, rasend, unsinnig seyn, furere.

Ssáliwý 3. täuschend: ss-wý sen.

Ssalmage, *f.* Schalmey, *f.* etwa fistula, gingrina, ae, *f. R.* lituus, *Vel. N.*

Ssalomaunek, nku, *m.* Eisenhütlein, *n.* napellus.

Ssalowačky, *f. pl.* Schollbretter, (Maur.) asseres arcui incumbentes.

Ssalsse, *f.* Salse, Tunke, (Sauce), *f.* lactuca, (embamma, *n.*).

Ssalwěg, e, f. Salbey, f. salvia; hornj ssalwěg, sl. Scharlachkraut, n. salvia sylvestris; planá ss., wilde Salbey, salvia pratensis, hung. vad fejér sállya.
Ssalwěgnj 1. Salbey-; ssalwěgnj listj, ssalwěgnj wjno.
Ssamáda, y, f. Schamade, f. deditionis signum tympani.
Ssámám, al, ati, tappen, palpare, B. ssámánj potmě, K. gakobychom očj neměli ssámáme; w temnostech a bludjch ssámati, K.
Ssamlat, u, m. Camelot, Schamlat, pannus undulatus od. cilicius, ex pilis cameli: ssamlat z srsti welblaudowé dělagj; ssamlat s wodau, gewässerter C., pan. undulatus subtilior; -towý 3. v. Camelot.
Ssamlost, i, f. s. ssamlat? Ryb.
Ssamrha, y, f. Kreisel, turbo, Brummkreisel, m. trochus, Com. 2) Drehrad, n. rota versatilis; 3) sl. s. čamrda.
Ssanc, e, m. u. ssanec, nce, m. Schanze, f. vallum; fig. w ssanc saditi, sázeti, wagen, jacere aleam; b) in d. Schanze schlagen, i. e. nicht achten, projicere, negligere, B. w ssanc sázeti gméno swé, Com. hrdlo swé, K. sýlu y žiwot; swau wlast; poslednj ssanc o swobodu metati; dusse gegich wždy na ssancých stogj, Com.
Ssanckorb, u, m. (obs.) Schanzkorb, m. corbis munitorius, Co.
Ssanda, y, f. Achselseil, n. D.
Ssanobný 3. sl. sparsam, parcus.
Ssantawý 3. s. křiwonohý Com. D
Ssancugi, owati, schanzen, Syl.
Ssantročjm, il, iti, ssibalstwj prowodjm, in K. Betrügereyen treiben; b) Schleichhandel treiben, (kaudern, D.) negotiationem furtivam exercere; c) kippern? s. ssantročnjk; -čenj, n. verb. s. ssantroctwj.
Ssantrocka, y, f. Schleichhändlerinn, f. negotiatrix furtiva.
Ssantrocký 3. schleichhändlerisch, betrügerisch: ssantrocký, laupežný, lstiwý zysk, K.
Ssantročnjk, a, m. s. ssibal; b) Schleichhändler, negotiator furtivus; (c) nach D. auch Kipperer, - removens, vel adulterans monetam bonam: lichewnjk aneb ssantročnjk, Vel.
Ssantroctwj, n. s. ssibalstwj, K. b) Schleichhandel, negotiatio furtiva: lstmi, ssantroctwjm se žiwiti, K. b) Kipperey? s. vorh.
Ssantrok, u, m. vorh. 2) gen. a, s. ssantročnjk?
Ssantugem, owal, owati, sl. Muthwillen treiben, schäkern, petulantem esse, lascivire.
Ssanugi, owal, owati, ssetřjm, z. B. Geld, sich, Menschen, parcere, z. B. alicui: ssanowali ho, K. legátůw neossanuge, Vel.
Ssarakle, f. pl. sl. s. sskraklicky.
Ssarapata, y, m. sl. K. Hont. s. ssassek.
Ssarapatka, y, f. eine kleine alte böhm. Münze; člowěk který za ssarapatku, za tři haléře nestogj, homo triobolaris, Syl. 2) altes Zeug?
Ssarawáry, m. pl. sl. (ein oriental. Wort), ungarische tuchene Beinkleider, deren Obertheil aus Leder besteht; russ. sarawáry, breite Hosen.
Ssargan, u, m. Riedgras, carex.
Ssarha, y, m. sl. s. sserha.
Ssařina, y, f. ssássi, s. rákosý.

Šárka, y, *f.* Schaale, *f.* am Wagen, capula; přednj, zadnj ſſ., vordere, hintere Schaale, capula anterior, posterior.

Šárkan, a, *m. sl.* ſ. hoſpodářjček 1); b) Drache (v. Papier).

Šarlat, u, *m.* Scharlach, *m.* a) Scharlachfarbe, *f.* coccum; b) ſcharlachenes Tuch, coccum, coccinum; c) ſcharlachenes Kleid, purpura: ſſarlatem králowſkým přikryti; d) In *K.* zu *Ex.* 25, 4. 26, 1. wird es durch zlatohlaw erklärt, ſ. čerwec; -towý 3. ſcharlachen, v. Scharlach, coccineus, coccinus; ſſ-wá barwa, ſ. ſſarlat a).

Šarowá wěc, Schärkluft, *f.* krummer Gang, *m.* venula venis sensim se jungens.

Šarſſant, a, *m.* (*ol.*) Sergeant, *m.* armiductor, *R.*

Šarſſaun, u, *m.* meč dlauhý, Schlachtſchwerd, *n.* spatha, veretrum.

Šart, u, *m.* Scherflein, *n.* numulus, *Mar.* 12, 42. 2) gelbe Farbblume, *f.* ferula, *Vel. N.*; *pl.* ſſarty, Scherten (Bergb). laminae aereae.

Šarwanec, nce, *m. sl.*, Scharwenzel, Haſelhans, ardelio.

Šarwátka, y, *f.* ſ ſwada, u. rwanice; 2) Scharmützel, *n.* pugna levis.

Sſárys, e, *m.* Schariſch, ein Marktflecken im Schár. K., Sſaryſká ſtolice, d. Scharoſcher Geſpannſchaft, comitatus Sárosiensis.

Šaſſek, ſſka, *m.* otřeſſtěný, pochabý člowěk, Narr, Stocknarr, *m.* Fatznarr, Hanswurſt, sannio.

Sſáſſj, *n. mor.* ſ. rákoſý, scirpus.

1. Sſaſſka, y, *f.* pochabá řeč; *pl.* ſſaſſky, Narrenspoſſen, ſ. fraſſky: s lidem ſy předivné ſſaſſky wedli, Hlaſatel Čeſký.

2. Sſáſſka, y, *f. sl.* ſ. kobylka 2).

Sſaſſko, a, *m. sl.* ſ. ſſaſſek.

Sſaſſkugi, owal, owati, blázniti, Poſſen treiben, faſern, fatzen, zoteln, haſeliren, einen Fatznarren machen, nugari, sannionem agere.

Sſat, u *m.*, *sl* ſſata, y, *f.* Tuch, *n.* ein Stück leinenen Zeuges, z. B. zum Umbinden, pannus, linteum, pannus linteus; potnj ſſat, od. ſſat k ſtjránj potu, Schweißtuch, *n.* sudarium; 2) Kleid, Kleidungsſtück, *n.* ſſat po domácku, Hauskleid, *n.* vestis domestica; *pl.* ſſaty ſ. ſſatſtwo; ložné ſſaty, Bettgewand *n.* lectisternia, *pl.*, *Cyr.*

Sſata, y, *f. sl.* vorh.

Sſatan, a, *m.* ſ. čáp, *Vel. N.*

Sſatečky, *pl. mor.* ſ. ſſaty.

Sſátek, tku, *m.* z. B. ſſátek vtěracý, Wiſchtuch, Schweißtuch, Schnupftuch, *n.* sudarium, muccinium; ſſátek na krk, od. s krku, Halstuch, *n.* collare.

†Sſater, u, *m.* zroſtlina, gypsophila, (iſt eigentl. ruſſiſch).

Sſatjm, il, iti, kleiden, vestire; - ſe, ſich kleiden, se vestire.

Sſatinka, y, *f. mor.* ſ. ſſaty.

Sſatka, y, *f. sl. dim.* v. ſſata; 2) Tüchlein.

Sſatlawa, y, *f.* Kerker, *m.* carcer, *Vel.*

Sſatlawnj 1. z. B. ſſ-nj hoſpodář, Kerkermeiſter, magister carceris.

Sſatnj 1. z. B. ſſatnj čerw, Kleidermotte, *f.* tinea, teredo; ſ. truhla, Kleiderkaſten, *m.* arca, od. cista vestiaria.

Sſatnice, *f.* Kleiderkammer, Garderobe, *f.* vestiarium.

†Sſatnjk, u, *m.* Kleiderſchrank

Digitized by Google

n. scrinium vestiarium, (pro-
ectirt v. D.)
šatný 3. mit Kleidern versehen,
Kleiderreich, vestitus, vestitu
provisus.
štor, u, m. sl. & russ. s. stan.
šatstwo, a, n. Kleidung, f. das,
womit man sich kleidet, Kleider,
vestimentum, vestitus.
šauff, u, m Schufe, f. capula;
sauffy piwowarské, kleine
Schufen, haustra minora, pl.
šaulám se, al, ati se, sich her-
um schleppen, reptare: taula-
i a ssaulati se, Lomn.
šaur, ssaurem? od ramene kyč.
u ssaurem protknul, R. 2) sl.
Nitr. ssaur, u, m. Drüsenkrank-
heit am Halse des Viehes.
šaurek, rku, m. Hodensack, m.
scrotum.
šaustacka, y, f. prkénko s drža-
dlem, Scheibe, bey dem Tuch-
scherer, tabella crispatoria.
šaustám, al, ati, reiben, rei-
bend berühren, streifen, tere-
re; tělo popelem ssaustati;
rohljčky ssaustati, d. Kipsel,
(Hörnlein) schieben, protru-
dere arculata, R. ein Geräusch
od. Getöse machen, besonders
mit den Füßen, strepere, stre-
pitare: wmj nohama ssausta-
ti, er weiß einen Fußkratzer zu
machen, Com.
šaustánj, n. Reiben, n. tritus:
wolk od ssaustánj, z gezděnj na
koni gest, Com. 2) Rauschen,
Geräusch, n. strepitus.
šaustj, n. drobné listnaté roz-
dj, Reißholz mit Laub; 2) Ku-
kuruzblätter u. dergl.
šaustnu, fut. tnauti, s. ssau-
štám; b) někoho, jemand prellen.
šawlat, u, m. folg. (wenig übl.)
šawle, f. křiwolaký meč, Sä-
bel, m. acinaces, ensis fal-
catus.
Ssawlsspeysar, fors Schwerdt-
feger, faber gladiarius.
Ssawlugi, owal, owati, säbeln,
niedersäbeln, acinace caede-
re, trucidare: ssawlugi, koho
potkagj, Com.
Ssawrugi, owal, owati, plátno,
d. Leinwand ausgleichen, aus-
dehnen, telam planando ex-
tendere.
Ssčjm, ssčal, ssčáti, sl. s. sstjm.
Sščáp, a, m. sl. ein daumdicker, lan-
ger, grader Schößling (Stab),
virga crassior.
Sščáwa, y, f. sl. s. sskáwa.
Sščena, ata, n. sl. s. sstěně.
Sščet, i, f. sl. s. sstět.
Sščikám, al, ati, sl. s. sskkám.
Sščiwalnjk, u, m. obs. (ital. sti-
vale), s. bota.
Ssebestyan, a, m. Sebastian, Se-
bestianus.
Ssebjr, e, m. Severus, Vel.
Ssebrjnky, ů, m. pl. s. ssibřjnky.
Ssechtár, a, m. sl. Melkkübel,
mulctrale; croat. sehtarka.
Ssede dt (ol. ssestidcat), gen. sse-
desáti, sechzig, sexaginta; po
ssedesáti, je sechzig, jeder, (je-
dem) sechzig, sexageni.
Ssedesaterý 3. sechzigfältig, sex-
agintaplex.
Ssedesátiletý 3. sechzigjährig,
sexaginta annorum.
Ssedesátkrát, adv. sechzigmal,
sexagies.
Ssedesátnjk, a, m. Sechziger, sex-
agenarius; 2) gen. u, eine ge-
wiße Münze, Vel.
Ssedesátý 3. 60ste. sexagesimus.
Ssediny, f. pl. graue Haare, ca-
nities, cani, cani capilli.
Ssediwec, wce, m. Graubart,
Graukopf, m. ein Mann mit

grauen Haaren, senex canis praeditus, senex caput.

Sſediwek, wku, m. ſ. mořſk; pelyněk.

Sſediwjm, ěl, ěti, grau werden, canescere.

†Sſediwka, y, f. zroſtl., ballota.

Sſediwý 3. grau, a) der Farbe nach, canus, auch glaucus; b) vor Alter, canus; zmodra ſſediwý, graublau, glaucus; - woſt, i, f. d. graue Farbe einer Sache, canities.

Sſedý 3. waſſerfarbig, glaucus, pullus; ſſedý kůň, Apfelſchimmel? equus glaucus, D.

Sſeſſeljn, u, m. cýlnjk, krátký proſſtjp neb ſſjp k wyhazowánj, tuleg, Wurfſpießlein, n. Schäffelin, verutum, tragula, jaculum, spiculum, Syl.

Sſefrana, y, f. Nahme der Ziege.

Sſeſtar, sl. ſ. ſſechtář.

Sſel, er ging, ſ. gdu.

Sſeligaký 3. sl. ſ. wſſeligaký:

Sſelma, y, f. Beſtie, f. bestia, bellua; 2) od. padauch, Schelm, Schurke, m. infamis, fraudulentus: ſſelmů nadáwati někomu; wybraná ſſelma, ein Ausbund der Schelmerey, D.

Sſelmjček, čka, m. dim. vorh.

Sſelmowſký 3. Schelm-, ſchelmiſch

Sſelmowſtwj 3. Bubenſtreich, m. Schelmerey, f. nequitia.

Sſelmowý čas, ol. Peſtzeit.

Sſelmugi, owal, owati, jemanden einen Schelm heißen, infamem dicere.

Sſemný 3. falſch, falsus, Ryb.

Sſemrám, ſſemru, ral, rati, murren, murmurare.

Sſeneček, čku, m. dim. v. folg. 1).

1. Sſenk, u. ſſeňk, u, m. Schenke, f. caupona; 2) Schank, m. educilatio; 3) obs. ſ. dar.

2. Sſeňk, a, m. Schenk, m. pincerna, pocillator; 2) od. krčmář, Schenkwirth, caupo, Gen. 40. 20. 41, 9.

Sſenkeř, e, m. ſ. ſſenkýř.

Sſeňkowna, y, f ſ. ſſenk, u, m.

Sſeňkownj 1. z. B. dům, vorh.

Sſenkugi, owal, owati, ſchenken, zapfen, Bier, Wein, vendere, educilare; 2) (obs.) ſchenken, donare: od ſtarých dary bral[a] a mladým ſſenkowala, Klat.

Sſeňkýř, e, m. - řka, ſ. krčmář.

Sſentyš, ol s. Schenktiſch, Tiſch

Sſepláč, ſſeplaun, a, m. Liſpler, blaesus; - čka, y, f. - inn, f. - sa

Sſeplawý 3. liſpelnd, undeutlich redend, blaesus; - wě, adv. - woſt, i, f. Liſpeln, n.

Sſeporjm ſe, il, iti, sl. ſich empor arbeiten.

Sſept, u, m. Flüſtern, Gefliſter, n. susurrus; pl. ſſepty, Geliſpel

Sſeptám, ſſepcy, tal, tati, flüſtern, susurrare; do ucha, in Ohr, insusurrare ad aurem

Sſeptawý 3. was flüſternd geſchieht, tacitus: ſſeptawá mſſe, ſtille Meſſe; ſſeptawá zpowěď - wě, adv. ſſeptawě a neſrozumitedlně mluwj, K.

Sſerad, u, m. nečiſtota, Unrath, Unflath, m. sordes: ſſeradem měſtiſſtj tekau; zbytečnoſti ſſerady ſlezyny; ſſerady a zp twořiloſti zploditi.

Sſereda, y, f. Scheußlichkeit, foeditas, turpitudo.

Sſerednjm, ěl, ěti, häßlich werden, deformis fio.

Sſeredjm, il, iti, verhäßlichen, deformare, foedare.

Sſeredný 3. ſcheußlich, garſtig, häßlich, foedus, turpis; - dně, adv. foede, - iter; - noſt, i, f. - keit, f. - foeditas, - itudo

Sserha, *y*, *m.* Büttel, s. biřic.

Sserhowna, *y*, *f.* d. Wohnung des Büttels; 2) s. ssatlawa.

Sserj se, sserilo se, sseriti se, es dämmert, es wird dämmerig, a) es fängt an dunkel zu werden, incipit crepusculum, tenebrescit; b) es fängt an Tag zu werden, lucescit, lucescit: fig. pomalu se gim sserj a swità, *Com.*

†**Sserjk** u, *m.* zrostlina, syringa, (ist eigentl. russisch).

Sserm, u, *m.* s. ssermowánj, *n.*: kratochwile w honbách w ssermu, *Cyr.* ssermy obecnjch pomluw, *Com.* 2) fig. Gaukeley, *f.* Gaukelpossen, *pl.* praestigiae, *pl.* ne něgakými ssermy modlářskými chrám očistiti, *K.*

Ssermicýř, *e*, *m.* lehce oděný wogák, leichter Soldat, veles.

Ssermiclugi, owal, owati, scharmützeln, velitare: z daleka ssermicluge, *Cyr.*

Ssermowánj, *n.* Fechten, *n.* vibratio gladii &c.

Ssermugi, owal, owati, fechten, vibrare gladium, lanceam: mečem ssermowati, *Cyr.* 2) schwingen, (*neutr.*) vibrari: ssermugjcý okolo mne kyg, *Com.*

Ssermýř, *e*, *m.* Fechter, gladiator; -řský 3. Fecht-, Fechter-, gladiatorius: ss-ská sskola, Fechtschule, palaestra; ss-ský plac, s. ssermýrna; -řstwj, *n.* Fechtkunst, *f.* palaestra, ars palaestrica.

†**Sermýrna**, *y*, *f.* Fechtplatz, Fechtboden, *m.* agon, *Com.*

Ssero, *a*, *m.* Abenddämmerung, *f.* crepusculum; 2) Morgendämmerung, diluculum; k sseru, um d. Zeit der Abend- od. Morgendämmerung.

Sserý 3. (*abs.* ssero), ein wenig dunkel, subobscurus; sserá aneb zemnatá barwa, Erdfarbe, *f.* 2) schwärzlich, subniger: černé aneb sseré raucho, *K.* sserá sukně *Com.* 3) einwenig hell, sublucidus; - rost, i, *f.* *subst.*

Ssessellina, s. ssessulina.

†**Sessmjk**, u, *m.* zrostlina, jasminum, (ist eigentl. russisch).

Ssessulina, *y*, *f.* s. lusstina.

Ssessulinowatý, ssessulinatý, 3. s. lusstinowatý.

†**Ssessellinatina**, *y*, *f.* Hülsenfrucht, legumen.

Ssest, *gen.* ssesti, sechs, sex; půl-ssesta, sechsthalb, quinque et semis.

Ssesták, u, *m.* Sechser, eine Münze, semigrossus; 2) s. unter oko.

Ssesternásobný 3. sechsfach, sextuplex.

Ssestero, *abstr.* folg.

Ssesterý 3. sechserley, a) v. sechs Arten, sex generum; b) sechs, sex.

Ssestidennj 1. sechstägig, sex dierum.

Ssestidjlný 3. sechstheilig, hexaplus: biblj ssestidjlná, d. Kralitzer Bibel in 6 Bänden.

Ssestihranatost, i, *f.* folg. - nost.

Ssestihraný 3. sechseckig, hexagonus; - nost, i, *f.* Sechseck, *n.* hexagonum, sexangulum.

Ssestiletý 3. sechsjährig, sex ennis, sex annorum.

Ssestiměsýčný 3. sechsmonathlich, semestris.

Ssestina, *y*, *f.* der sechste Theil, sexta (pars).

Ssestineděle, *j*, *f. pl.* Sechswochen, z. B. w ssestineděléch býti, Sechswochen halten, in den Sechswochen liegen, puerperio cubare.

Digitized by Google

Sſeſtinedělka, y, f. Sechswöchnerinn, f. puerpera.

Sſeſtipanſký 3. z. B. auřad, Sechsherrnamt, n. ſſeſtipanſký auřednjk, Sechsherr, (aedilis?) Pr.

Sſeſtiprſtý 3. ſechs Finger habend, sedigitus.

Sſeſtiſtý 3. ſechshundertſte, sexcentesimus.

Sſeſtka y, f. eine Sechſe, senio.

Sſeſtkrát, adv. ſechsmal, sexies.

Sſeſtmecýtma, ſechs u. zwanzig, -tmý 3 ſechs u. zwanzigſte, vicesimus sextus.

Sſeſtnáct, gen. ſſeſtnácti, ſechzehn, sedecim, sexdecim.

Sſeſtnáctiletý 3. 16jährig, 16 annos natus, sedecennis.

Sſeſtnáctka, y, f. d. Zahl ſechzehn.

Sſeſtnáctkrát, -te, adv. ſechzehnmal, sedecies.

Sſeſtnáctý 3. der, d., das ſechzehnte, sextus decimus.

†Sſeſtnatý 3. senus, Bercht.

Sſeſtoraký 3. sl. ſ. ſſteſternáſobný.

Sſeſtý 3. ſechſte, sextus.

Sſet, a, m. Geck, alter Narr?

Sſetek, tka, m. ein kleiner Hausgott, lar, D. 2) adj. 3 term. all, omnis, gen -tkého, sl. ſ. wſſecken.

Sſetina, y, f. sl. Göm. Laub, Zweige v. Nadelholz, frondes acuminatae.

Sſetlinky, pl. Schäffte, beym Tuchmacher, retinacula, pl.

Sſetřenj, n. ſ. ſſetrnoſt.

Sſetřjm, il, iti, něčeho, u. na něco, auf etwas Acht haben od. geben, beobachten, attendere; 2) mit u. ohne Genit. ſparen, ſchonen, parcere; 3) cum gen. ſein Augenmerk richten, ſorgen, beſorgt ſeyn, curae cordique habere, Syl. Cyr.

II. rec. ſſ-ti ſe, cum gen. aut praep. před, ſich hüten, in Acht nehmen, cavere sibi, B. Com. před mhau a powětřjm při hým ſe ſſetřiti.

Sſetrný 3. aufmerkſam, attentus; achtend, achtungsvoll, observans; b) cum gen. beobachtend, observans: práwa ſſetrný, Vel. 2) häuslich, wirthſchaftlich, diligens, frugalis; ſparſam, parcus; 3) beſcheiden, modestus, Lesch. -ně, adv. aufmerkſam, achtungsvoll, attente, intente, observanter; 2) f-ter, d-ter; 3) -ste; -noſt, f. Aufmerkſamkeit, attentio; Achtung, cultus, observantia; ſewſſj uctiwau ſſetrnoſtj od dáwám tu knihu, Cyr. laſka wá ſſetrnoſt, Id. b) Beobachtung, observatio; 2) Häuslichkeit, Sparſamkeit f. frugalitas, diligentia, parsimonia; 3) Beſcheidenheit, modestia.

Sſew, gen. ſſwu, m. Naht, f. sutura: ſſwy hlawy, d. Nähten des Hauptes, suturae cranii.

Sſewčjk, a, m. unbedeutender Schuſter.

Sſewčjm, il, iti, ein Schuhmacher ſeyn, Hlaſ. Čeſký.

Sſewcowſký 3. den od. d. Schuſter betreffend, sutorius, sutrinus; ſſ-ſké řemeſlo, ſolg.; ſſ-ſké černidlo, Schuſterſchwärze, f. atramentum sutorium.

Sſewcowſtwj, n. Schuhmacherhandwerk, Schuſterhandwerk n. als Metier, sutrina, ars sutrina, insgem. opificium sutorium.

Sſewerom, sl. adv. quer, oblique: ſſewerom hewerom, ſ. křjžem krážom, unter krjž.

Sſeyb, u, m. ſolg. Vel. N.

Seyba, y, f. (obs.) Schleifſcheibe, orbis.

Sseyd, u, *m.* Bevortheilung, fraus: na sseyd opatřený.
Sseydjř, e, *m.* s. ssidjř.
Sseytroch, u, *m.* Kelle, Schoßkelle, *f.* am Wagen, capsa currus.
Sseywle, *f.* Scheibe, *f* (Bergw.), orbis, trochlea; -lowý, Scheibe-, z. B. sseywlowé dřewo.
Ssjalený 3. *sl.* s. ssjlený.
Ssjaljm, il, iti, *sl.* s. ssáljm.
Ssjara, y, *f.* *sl.* Pferdheerde, *f.*
Ssibačka, y *f.* *sl.* s. sslehačka.
Sstbal, a, *m* (vgl. ssibám), Schalk, a) ein listiger Mensch, versutus: ein alter Durchtriebener, veterator; b) ein betrügerischer Mensch, impostor, fraudulentus.
Sstbalský 3. schalkhaft, a) listig, versutus; b) betrügerisch, fraudulentus; -sky, *adv.* -te; b) -nter.
Sstbalstwj, (bess. als ssibalstwo), *n.* Schalkheit, *f.* a) List, *f.* versutia; b) Betrug, *m.* betrügerisches Wesen, fraus; ist es eine einzelne Handlung, dolus.
Sstbalugi, owal, owati, schelmisch thun, schäkern, nugari; 2) betrügerisch thun, defraudare, praevaricari.
Sstbám, al, ati, *sl.* & *mor.* s. mrskám, (daher ssibal, gleichsam wyssibalý (z města), u. ssibenice, kde zločince ssibáwagj). Man sagt auch: ssibá mi sněh do twáře, der (fallende) Schnee schlägt mir ins Gesicht.
Sstbenec, nce, *m.* *sl.* s. ssibeničnjk.
Sstbenice, *f.* Galgen, *m.* zum Henken, patibulum.
Sstbeničnjk, a. *m.* Galgendieb, Galgenschwengel, Galgenvogel, Galgenschelm, Galgenstrick, *m.* der den Galgen verdient hat, patibulo dignus, trifurcifer.
Sstbenka, y, *f.* Brunnengalgen, *m.* gabalus, *Vel.* *N.* 2) *sl.* s. ssibenice.
Sstibnu, *fut.* nul, nauti, einmal hauen, caedere.
Sstbřinek, nku. *m.* üblicher, *pl.* ssibřinky, Possen, Schurpfeifferey, Faseley, *f.* nugae, *Com.* cýrkew od pletich a ssibřinků antykrystowých očistiti.
Sstbrinkugem, owati, *sl.* herum fechten, Possen treiben.
†Sstcha, y, *f.* zrostl., empetrum, (ist eigentl. russisch); - chowitý 3. empetreus.
Sstchořjm, iti, *sl.* s. ssuchorjm.
Sstchta, y, *f.* Schichte, *f.* (Bergb.) opera; 2) *sl.* s. wrstwa, u. hranice.
Sstcý 1. Näh-, z. B. ssicý gehla, Nähnadel, *f.* acus ad suendum, auch blos acus, wo es sich verstehen läßt.
Sstdjm, il, iti, veriren, a) plagen, mißhandeln, vexare; b) neck en seinen Spaß haben, ludere, illudere; üblicher 2) vervortheilen, fraudare, defraudare, circumvenire.
Sstdjř, e, *m.* Bevortheiler, Betrüger, *m.* defraudator; - řka, y, *f.* - inn, - inn, *f.* - trix; -řský 3. betrügerisch, fraudulentus; - řstwj, *n.* Betrügerey, Bevortheilung, fraus, fraudatio.
Sstdlář, e, *m.* Ahlenmacher, *m.* subularius; -řka, -inn, *f.* -řský rc.
Sstdlo, *n.* ssidlo, a, *n.* Ahl, *m.* (ein Schusterpfriem), subula; ssidlo w pytle, a kurwa w domě nemohau se tagit, *prov.* *Syr.* 2) s. moteylice 1), d. Nymphe, *D.* 3) sykora, d. langgeschwänzte Meise, parus caudatus.
Ssjf, u, *m.* bess. lodj.
Ssstjk, u, *m.* *sl.* Lebkuchen.
Ssist, u, *m.* násada ručnice, Büch-

senschaft, *m.* etwa scapus sclopetarius, *D.*

Ssiftář, e, *m.* Büchsenschafter, effector scaporum sclopetariorum; - řka, řský ꝛc. wie bey pekař.

Ssigačka, y, *f. sl.* Nähküssen, *m.* pulvillus serviens suendo.

Ssigám, al, ati, *sl.fr.* v. ssigi.

Ssige, *f.* Genick, *n.* cervix; 2) Eingang in den Keller, Kellerhals, *m.* ostium cellae, *D.& sl.*

Ssigi, ssil, ssiti, *imper.* ssi, nähen, suere; geden ssige, druhý pářá, *prov.* der eine baut, der andere reißt nieder.

1. Ssik, u, *m.* Schlachtordnung, *f.* acies militaris; ssik bitewnj, *Vel.* ssik swůg zssikowal, *Cyr.* gizda bez ssiku za neprátely se hnala; ssik welblaudařský, *Cyr.* fig. zmásti někomu ssiky, *prov.* circulos alicujus turbare; 2) überhaupt Ordnung, *f.* Anstalten, series, *Bar.* 3, 34.

2. Ssik, u, *m. sl.* Drath; 2) schlechte Borten, (Flittergold): pártice ssikowé.

Ssikau, *adv.* schräg, oblique, *R.*

Ssikem, *adv.* vorh. *D.*

Ssikmak, *sl.* s. ssikymiky.

Ssikowánj, *n.* Stellung in Ordnung, dispositio.

Ssikownice, *f. sl.* Zubringerinn, d. d. Dienstmägde zubringt.

Ssikowný 3. anständig, angemessen, aptus, conveniens, *D.*

Ssikugi, owal, owati, in Schlachtordnung stellen, disponere aciem; 2) behandeln, verrichten, unter Händen haben, reguliren, tractare rem; 3) wohin bringen, schaffen, *K.* s. wyssikugi.

II. *rec.* ss-ati se, sich rüsten, armare se: ssikowati se proti někomu; 2) anpassen, convenire, *Syl.* 3) sich geziemen, decere; 4) bess. přihážý se.

Ssiký 3. schief, schräg, obliquus, *R.*

Ssikymiky, ů, *pl. sl.* heimliche Ränke, artes.

Ssilenec, nce, *m.* ein Aberwitziger, Wahnsinniger, vesanus.

Ssilený 3. wahnsinnig, rasend, vesanus, amens, delirus, *D.* 9, 7. -ně, *adv.* -nost, i, *f.* Wahnsinn, *m.* Raserey, *f.* vesania, delirium.

Ssilhám, al, ati, schielen, schief sehen, limis tueri oculis.

Ssilhawý 3. schielend, z. B. limis intuens; ist es ein Naturfehler, strabo, paetus; - wě, *adv.* z. B. - wě hleděti.

Ssilim se, iti, s. bláznjm se, a).

1. Sslink, u, *m.* s. pardus, *Syl.* 2) Schilling, *m.* ein Maß v. Schubkarren Erz, (Bergb.)

2. Ssillink, u, *m.* Schilling, *m.* assis, *Syl.* 2) s. tucet, *Com.*

Ssimle, Schemel, (Bergb.), dentes suculae, *Vel. N.*

Ssimon, a, *m.* Simon, Simon.

Ssimrám, al, ati, kriebeln, jucken, prurire: ssimrá mi co sy w nose, es kriebelt mich etwas in der Nase, nasus mihi prurit, *D.* 2) krabbeln, (*neutr.*) titillare, fricare.

Ssin, u, *m.* Schiene, *f.* z. B. des Rades, canthus; 2) woraus d. Thaler ꝛc. geprägt werden, *Vel.*

Ssina, y, *f.* loktowá kost, Armschiene, *f.* radius, auch bey Ärzten, socile minus.

Ssindel, e, auch a, *m.* (*acc.* ssindely, *Vel.*) Schindel, *m.* scandula, scindula.

Ssindelák, u, *m.* Schindelnagel, clavus scandularius.

Ssindelář, e, *m.* Schindelhauer,

Schindelmacher, *m.* scandularius.
Sſindelnj 1. Schindel-, scandularius.
†Sſindelnice, *f.* zr., imbricaria.
Sſjnek, nku, *m.* s. cýpek.
Sſjnowý 3. z. B. ſſjnowý hřeb, Schiennagel.
Sſintowka, y, *f.* Karsten, *n.* pastinatio.
Sſintowačka, y, *f.* s. krace, *D.*
Sſintugi, owal, owati, karsten, (ausgraben, auflockern), pastinare, *Vel.*
Sſinu se u. sebau, *fut.* nul, nauti, sich lenken, weichen, flectere se.
Sſjp, u, *m.* Geschoß, *n.* Pfeil, *m.* sagitta, telum: fig. ſſjpy gedowaté, které ohněm zlosti proti newinným kugj, strogj, ocelugj, brausý, na hlawy gegich obracý, *B. K.* s. auch nasadjm 8); wlaſký ſſjp, s. polèwka wlaſká, *Vel.*
Sſipák, u, *m.* s. křemelák, *D.*
Sſjpek, pku, *m.* Hagedorn, *m.* Hagerose, *f.* Hagebuttenstrauch, *m.* rosa canina, *Linn.* od. cynosbatus; 2) Hagebutte, *f.* bacca cynosbati.
†Sſjpeňka, y, *f.* zr., sagittaria.
Sſjpjm, il, iti, *sl.* sich dunkel erinnern: ſſjpjm toho člowěka w mém chlapectwj.
Sſipinka, y, *f.* s. ſſjpek 2), *D.*
Sſjpka, y, *f.* s. ſſjpek 1), *Harant*; 2) *sl.* s. ſſjpek 2), *hung.* csipke.
Sſjpkowý 3. z. B. ſſjpkowá růže, Hagerose, Heckenrose, *f.* rosa canina, cynosbatus.
Sſjř, *f.* s. ſſjřka 1); 2) s. ſſiroce.
Sſirácnjk, a, *m.* Hutmacher, pileator; - čka, y, *f.* - inn, *f.* - trix; - cký 3. ctwj, s. klobaučnjcký, klobaučnjctwj.

Sſirák, u, *m.* *sl.* Hut mit Stolpen, pileus.
Sſirán, u, *m.* *sl.* Nachttopf, *m.* matula.
Sſjrawa, y, *f.* *sl.* s. ſſjřka.
Sſiričár, a, *m.* *sl.* s. halendář.
Sſiřice, *sl.* Bauermantel, *m.*
Sſjřjm, il, iti, breiten, ausdehnen, verlängern, dilatare, *B.* 2) länger sprechen, im Reden umschweifen, ambagibus uti: o něčem ſſjřiti, *Cyr.* Přjd. XI. 146
Sſjřka, y, *f.* Breite, *f.* latitudo; 2) *sl.* kleines Trinktöpfchen.
Sſjřky, *adv.* *sl.* s. ſſiroce.
Sſiroce, *adv. comp.* ſſjře, ſſjř, ſſjřegi, *superl.* neyſſjře, neyſſjř, neyſſjřegi, breit, late.
Sſiročina, y, *f.* Art, *f.* der Zimmerleute, ascia.
Sſiroká, é, *f.* *sl.* *Nitr.* Beystandsfrau der Braut, u. gleichsam Hochzeitvorsteherinn, *f.* testis; b) anderwärts Brautmutter.
Sſiroko, *adv.* s. ſſiroce; ſſiroko daleko, weit u. breit, longe lateque.
†Sſirokohlučný 3. weitschallend, late sonans: ſſ-čné moře, θαλασσα ηχηεσσα, *P. Il.*
Sſirokonohý 3. breitbeinig, pansa.
Sſirokonosý 3. s. pleſkonosý, *Syl.*
†Sſirokoſlaupka, y, *f.* zrostlina, pterostylis
Sſirokoſt, i, *f.* Breite, *f.* latitudo.
†Sſirokowládný 3. weitherrschend, ευρυκρειων, *Neg. Il.*
Sſiroký 3. *comp.* ſſirſſj, *superl.* neyſſirſſj, breit, latus; ſlowo ſſirokého wyznamenánj, *K.* w ſſirokau řeč se nedáweg s nesmyſlným, *B.* gak se to dálo, ſſirſſjmi ſlowy (weitläufiger) wyprawuge, *K.* ſſirokým mluwenjm bude tě zkauſſeti, *B.*
Sſiroň, ě, *m.* *sl.* *Lypt.* kagla, ein

Dchs mit breiten niedrigen Hörnern.
†Sſjrwlnobitné moře, πολυφλοισβος 9. P. Il.
1.Sſtrý 3.ſ. ſſjrý u.pauhý:wyhléda-li ſme hág w ſſirém poli, *Wrat.*
2.Sſjrý 3 vorh.? na ſſjrém moři, auf dem hohen Meer, in patenti mari, in alto; w ſſjrém poli.
Sſſſák, u, m. ſ. lebka, y, f. 2) † (eigentlich ruſſiſch), zroſtlina, scutellaria.
†Sſſſatěnka, y, f. zr.. cranichis.
Sſſſina, y, f. Lederapfel, *T.*
Sſſſka, y, f. Zapfen, m. an den Bäumen, z. B. Tannen ꝛc. Küſtel, f. *D.* conus, strobilus, metula; 2) der länglichte Krapfen, (crepis? *R.*); 3) ſ. knedljk, pastillus, *Lomn.* 4) Kolbe, f. an den Haaren, etwa bulbus, *D.* 4) Stopfklöschen, n. für d. Gänſe, turunda, fartile.
†Sſſſkowitec, tce, m. zroſtlina, sagus.
Sſſſmám, al, ati, ſ. poſſiſſmám.
Sſſſmawý 3. *sl.* zauderhaft.
Sſſſmem ſe, al, ati, *sl.* zaudern.
†Sſſſténec, nce, m. zr., blechum.
Sſſſtička, y, f. *dim.* v. ſſiſſka.
Sſſſworec, rce, m. ſ. zymoſtrážk, *Vel. Herb.* 2) od. cucek, chuchel, Klunker, m. oesipum, *D.*
1.Sſjt, ſſjti, ſ. ſſigi.
2.Sſjt, u, m. hie u. da, ſ. otep ſlámy.
Sſitj, n. Nähen, n. Nähterey, f.
Sſiwačka, y, f. *sl.* Nähnadel, f. acus; 2) ſ. ſſwadlj, Nähterinn.
Sſizunk, u, m. Rank, m. Vervortheilung, ars, elusio.
Sſkabryně, f. ſ. hunč, Kotze.
Sſkádljm, il, iti, necken, lacessere
Sſkalubina, y, f. *sl.* Riß in einem Felſen od. im Holz, fissura.
Sſkamrák, a, m. *sl.* i. e. ſſkamrawý člowěk; ſ. folg. 1).
Sſkamrawý 3. verdrüßlich, ſcheltend, objurgans; 2) *sl.* triefäugig; - woſt, i, f. *subst.*
Sſkamři, ral, rati, ſchmälen, ſchelten, objurgare.
Sſkap, a, m. Saumroß, n. equus clitellarius, caballus, (nach *Wussin* (auch *polon.*) Hengſt.
Sſkapa, y, f. Gaul, m. Reitpferd, n. caballus, *Syl.* (nach andern, u. *sl.* Stutte); 2) Schimpfwort gegen eine große, ungeſchickte Weibsperſon, etwa brutum.
Sſkapulýř, e, m. řeholnický, Skapulier, scapulare.
Sſkára, y, f. *mor. & sl.* ſ. kůže, od. ein Stückchen Haut, z. B. das Stückchen Pechhaut, womit man d. Peitſchen ſchmiert, *sl. Nitr.*; 2) *sl.* Einſchnitt, m. incisura, rimula: žižaly plné gſau ſſkárek aneb ſſkár; -rka, y, f. *dim.*
Sſkareda, y, m. f. häßliches Muſter, (v. Menſchen,) turpis. 2) Sauertopf, m. morosus, homo torvo, tetrico vultu.
Sſkaredec, dce, m. i. e. ſſkaredý člowěk; 2) ſ. hoſtec 1).
Sſkaredjm, ſ. ſſeredjm.
Sſkaredjm ſe, il, iti, na někoho, mit ſcheelen Augen anſehen, ſaure Geſichter machen, limis adspicere.
Sſkaredka, y, f. üblicher *pl.* -dky, *sl.* gewiſſe Aepfel.
Sſkaredný 3. *sl.* ſ. ſſkaredý.
Sſkaredohled, a, m. ſ. ſſkareda.
Sſkaredý, *sl.* - dný 3. häßlich, turpis, deformis; b) unfreundlich, asper, inhumanus, *Syr.* 14, 8. - dě, *adv.* - iter, - iter; b) - re, - ne.
Sſkarpál, u, m. ein einfacher Bauernſchuh, phecasium. *Syl.*
Sſkarpetle, f. Socke, soccus.
Sſkarta, y, f. Blatt, n. folium,

charta, *Syl.*; ss. zahážegjcý, charta rejectanea, *Com.* -ička, y, *f. dim.*

Sskařupka, sskařupina, y, *f. mor.* s. sskořepj.

Sskarwadjm se, s. sskorpjm se.

Sskaryant, a, *m.* Unterbedienter, Scherg, *m.* lictor, flagellifer.

Sskatule, *f.* Schachtel, *f.* arcula; -lka, y, *f. dim.* Schächtelchen, *n.* arcula.

Sskawka, y, *f.* s. sskkawka, *Vel.*

Sskemrám, ati, bettelhaft bitten?

Sskerjm se, iti, *sl.* sich ausreißen, wie d. Baumrinde, rumpi, dirumpi; 2) mit ausgebleckten Zähnen lachen.

Ssklbám, al, ati, *sl.* s. sskubám.

Ssklebjm se, il, iti, das Maul fletschen, es breit aus einander ziehen, wie beym Weinen, d. Zähne fletschen, d. Zähne blekken, dentes nudare, ringi: nu giž se gen sskleb! - weine! (veráchtl.); sskleb se a celé dny y nocy brjskeg.

Sskljba, y, *m.* Zähnfletscher, *m.*

Ssklubám, u. sskubám, ssklubi, sskubi, bal, bati, rupfen, vellere; 2) fig. spotten, zwacken.

Ssklubánky, s. sskubánky.

Sskoda, y, *f.* Schade, *m.* a) Verlust, *m.* Einbuße, *f.* damnum, detrimentum, jactura; sskodu wzjti, nésti, trpěti, w sskodě ležeti, Schaden leiden od. bekommen, damnum (od. jacturam, detrimentum) facere od. accipere, contrahere, sustinere damna, *Syl.* od zwěři sskodu wzýti, i. e. raněnu býti, *Cyr.* sskodu učiniti, udělati, způsobiti, Schaden zufügen, thun od. bringen, damnum dare, apportare, detrimentum inferre od. importare; sskodu nahraditi, wynahraditi, Schaden ersetzen, damnum sarcire, detrimentum sarcire; na něčem sskodu mjti, s. sskodugi 2), *K.* on gde po sskodách, er schaut, wo er schaden kann, er macht Schaden, *Pr.* 2) Unglück, *n.* calamitas; kdož má sskodu, o posměch se nestarey, *prov.* sskoda, že 2c. es ist Schade, daß 2c. incommodum est, od. dolendum est; auch mit dem Genit.: y sskoda toho člowěka! Schade um den Menschen! *Cyr.*

Sskodjm, il, iti, schaden, Schaden zufügen, nocere, obesse, officere, noxium esse.

Sskodliwý 3. schädlich, damnosus, noxius; -wost, i, *f.* -keit, *f.* vis nocens.

Sskodný 3. -nost, i, *f.* vorh.

Sskodugi, owal, owati, einen Schaden tragen, den Verlust über sich nehmen, damnum sustinere; 2) Schaden leiden, damnum pati, detrimentum facere; na něčem sskodowati, *K.* - mnoho na swé dobré pověsti v přátelů, *Vel.*

Sskola, y, *f.* Schule, *f.* ludus, schola; wysoká sskola, *sl.* auch wysoké sskoly, *pl.* hohe Schule, Universität, *f.* academia, universitas (scientiarum); hlawnj sskola, Hauptschule, schola capitalis.

Sskolák, a, *m.* Schuljunge, Schulknabe, *m.* puer scholasticus.

Sskolár, a, *m.* Schüler, discipulus, scholaris.

Sskolka, y, *f.* sstěpnička, Baumschule, *f.* plantarium.

Sskolmeta, y, *m.* Schulfuchs, Schulpedant?

Sskolmistr, a, *m.* Schulmeister,

Schullehrer, *m.* Schulmann, magister, od. magister scholae; -rowá, é, *f.* -inn, *f.* -inn, *f.* conjux magistri.

Sſkolnj 1. d. Schule betreffend, scholasticus; ſſ. dům, domus scholastica, schola; ſſkolnj miſtr, vorh.

Sſkolnjk, *a, m.* ſ. ſſkolár, (nach *Syl.* ſ. ſſkolmiſtr).

Sſkolſký 3. ſ. ſſkolnj; ſſkolſké pachole, ſ. ſſkolák.

Sſkop, ſſkopec, ſſkopjm ꝛc. *sl. & mor.* ſ. ſkop, ſkopec, ſkopjm.

Sſkopek, pku, *m.* Schaff, Gefäß, *n.* vas; pomegný ſſ., Spůlſchaff, *n.* Spůlgelte, *f.* labrum, eluacrum; -pjček, čku, *m. dim.* ein kleines Schaff, vasculum.

Sſkořápka, *y, f.* ſ. ſſkořjpka, *D.* 2) ein kleines an den Wallfiſch ſich anhängendes Schaltthierchen, Zlaſ. Čeſký.

Sſkořepj 1. mit einer Schale überzogen, eine Schale habend, testaceus; ſſ. ryba, Schalfiſch, *m.* testa.

Sſkorec, ſſkworec, rce, *m.* ſ. ſſpaček; *pl.* ſſkorce, *sl.* Klöſe aus Kukurütz, od. Hirſenbrey, geſchmalzen, eine Mehlſpeiſe, pastilli pultei.

Sſkořepina, *y, f.* Schale, *f.* der Nüſſe, putamen, cortex; der Schalthiere, z. B. Krebſe ꝛc. testa, auch putamen; der Eyer, putamen, cortex, testa; ſſkořepinka, *y, f. dim.*

Sſkořepinatý 3. ſchalähnlich, testaceus.

Sſkořjpka, *y, f.* ſ. ſſkořepinka.

Sſkorně, *f.* (v. z u. kůra, kora, *polon.* 'skorne', že s prwu býwali z kůry), Stiefel, weite Stiefel, *Syl.* Bauernſtiefel, *m.* ocrea; in dieſer Bedeutung auch bey den Lyptauern, Thúróczern ꝛc. üblich; vgl. *hung.* szekernye.

Sſkorpenj, *n.* Hader, Zank, *m.* Gezänk, *n.* rixa, litigium.

Sſkorpič, e, *m.* Haderer, *m.* rixosus; -čka, *y, f.* -inn, *f.* -sa.

Sſkorpjm ſe, il, iti, (s někým), hadern, zanken, rixari: hněwá ſe ſſkorpj, bryze, wadj, Spr. dwogiti ſe, ſſkorpiti ſe, *Syl.*

Sſkorpiwý 3. haderſüchtig, haderhaft, rixosus; -woſt, i, *f.* Haderſucht, *f.* indoles rixosa.

Sſkrabačka, *y, f.* Scharreiſen, *n.* Scharre, *f.* des Gärtners.

Sſkrabádko, *a, n.* Schabkrückel, *n.* des Kupferſchmieds, radula.

Sſkrabadlo, *a, n.* ſ. ſſorna, *D.*

1. Sſkrabák, *a, m.* Kratzer, der kratzt, qui radit; 2) ſ. ſſkrták, Kritzler.

2. Sſkrabák, *u, m.* Kratzeiſen, *n.* radula; beym Becker, ſ. poſſkrabák; b) ſ. pařát; c) *mor.* ſ. ſſintowačka, krace; d) ſ. raſſple na dřewo, *R.* e) Maulkorb, *m.* fiscella, camus, *Vel. N.* f) *mor.* ſaurer Wein.

Sſkrabám, ſſkrabi, al, ati, kratzen, mit den Nägeln ꝛc. radere, scabere, scalpere; 2) ſchaben, scabere, radere: mrkwi ſſkrabati; 3) täuſchen, vervortheilen, eludere: ſſkrabe, ſſidj, *Com.*

Sſtrablice, *f. sl.* ſcherzw. ſ. ſſawle.

Sſkrabně, *f. sl.* alter Beſen.

Sſkraboſſka, (ſſkrabuſſka, *Syl.*), Larve, Maſke, *f.* larva, persona, *Haj.*

Sſkrabotám, -ocy, tal, tati, *sl.* laut kratzen.

Sſkrabunk, *u, m.* (*ol.*), Vervortheilung, Prellerey, *f.* elusio, fraus; 2) Drangſal, vexatio: ſſkrabunk pro nábožенſtwj; 3)

Prahlerey, jactatio; 4) Gaukeley, *f.* Possen, Schwänke, *pl.* Scherzreden, sales, *pl.*

Sſkráček, čku, *m. sl.* d. Fettringelchen auf der Suppe, insg. Zinkerlen.

Sſkralaup, u, *m.* Ranft, *m.* Rinde, *f.* crusta; 2) Grind, s. ſtrup, praſſiwina; 3) Schandfleck, *m.* nota: toho ſſkralaupu na ſobě nemá, - nechce nechati, *Lomn.*

Sſkraň, ſſkraně, *f. mor.* s. čeliſt.

Sſkřeček, čka, *m.* Hamſter, *m.* cricetus, *Linn.* glis cricetus, *Kl.*

Sſkřečenj, *n. verb.* v. folg. 2) ſſkřečenj ptaků, Hecke, Heckzeit, *f.* tempus feturae.

Sſkřečjm, el, eti, quacken, coaxare; 2) ſchreyen, v. Vögeln u. dgl. 3) (trop.) häßlich ſchreyen, beſonders v. Kindern, ſ wřeſſtjm.

Sſkřehot, u, *m.* ſ. křehot; 2) ſ. wřeſk; 3) nach *Syl.* ſ. křemenj; 4) Knirren, *n.* stridor, *Vel. N.*

Sſkřehotám, - ocy, ſ. křehotám.

Sſkřek, u, *m. mor.* ſ. křeč, spasmus; 2) *sl.* ſ. křehot, u. wřeſk.

Sſkřemel, e, *m.* auch ſſkřemelka, y, *f.* Kiesſand, *m.* glarea, *D.*

Sſkřemen, - nitý ꝛc. ſ. křemen.

Sſkřhám, ſchreyen wie d. Rebhühner.

Sſkřjatek, tka, *m. sl.* Schröterlein, ephialtes.

Sſkřjb, u, *m. sl.* ſ. přeſlička, 1).

Sſkřich, u, *m. Nitr.* ſ. ſauſek.

Sſkřidelka, y, *f. mor.* ſ. poklička.

Sſkřidla, y, *f.* Schiefer, Schieferſtein, *m.* lapis schistus od. foliatus: ſſkřidlau koſtel přikryti, *Vel.* 2) *mor.* vorh.

Sſkřidlice, *f.* (*mor.* ſſkřidlice dutá), Hohlziegel, *f.* imbrex.

Sſkřidličný 3. ſchieferig, schistus, foliatus, fissilis: ſſ-ný kámen, vorh. ſſ-čné twrdé kamenj, Kauer, *m. D.*

Sſkrjepjm ſa, *sl.* ſ. ſſkřjpiti ſe.

Sſkrjepný 3. *sl.* zankſüchtig.

Sſkřjně, *f.* Schrein, Schrank, *m.* scrinium, armarium.

Sſkřinka, y, *f. dim.* Schreinchen, Schränkchen, *n.* armariolum, scrinium; 2) Meiſenkaſten, *m.* decipula capiendis paris.

Sſkřjp, u, *m. sl. Nitr.* gratiola? *hung.* tsikorgó fű.

Sſkřipačka, y, *f.* Knarre, *f.*

Sſkřipáky, ů, *m. pl.* Klöblein am Weberſtuhl, trochleae, *R.*

Sſkřipám, al, ati, ſ. ſſkřipjm; ſſ. na hauſle, fiedeln.

Sſkřipawý 3. knarrend, knirrend, stridulus; ſſkřipawá bylina, ſ. ſſkřjp; wě, *adv.* stridendo.

Sſkřipcowý 3. z. B. ſſ-wé kleſſtě, Reiſkloben, grobe Schraubenzange, *f.* retinaculum circulare

Sſkřipec, pce, *m.* Winde, *f.* Flaſchenzug, *m.* eine Maſchine, *f.* trochlea, artemo; 2) Kniegalgen, *m.* in der Uhr, *D.* 3) ſſk. woznj, Wagenwinde, Wagenheber, *m.* trochlea aurigarum; 4) Folter eines Miſſethäters, equuleus, tormentum; mučenj, neb ſſkřipcem tazenj; na vſtawičném ſſkřipcy wiſýcý.

Sſkřipenj, *n.* Knarren, Knirren, *n.* stridor; 2) ſſ-nj zubů, Zahnknirſchen, *n.* frendor dentium.

Sſkřjpj, *n. fors* Binſen, scirpus.

Sſkřipjm, ěl, ěti, knarren, knirren, stridere; 2) knirſchen, a) stridere; b) zuby, (*instrum.*) ſſkřipěti, mit den Zähnen knirſchen, frendere, od. frendere dentibus.

II. *rec.* ſſ-ti ſe, heftig ſtreiten, diſputiren, zanken, certare, contendere.

†Sskřjpina, y, *f.* zrostl., scirpus.
Sskřjtám, al, ati, *sl.* s. sswissmám, sudeln, maculare, foedare.
Skřjtek, tka, *m.* (besser als křjstek), Hausgötze, *m.* lar.
Sskřiwan, a, *m.* Lerche, *f.* alauda; lesnj ssk., Waldlerche, alauda sylvestris; ss. chocholutý, Haubenl. od. Häubell., al. cristata; - ánek, nka, *m. dim.*
Skřiwánowý 3. Lerchen-, *R.*
Sskrkám, ati, rülpsen: řihánj a sskrkánj, *Com.* 2) *sl.* reißen, dilacerare; 3) *sl.* gurren im Leibe.
Sskrkawičný 3. z. B. sskrkawičné semeno, Wurmsaame, *m.* semen zedoariae; ss-čný hrách, Feigbohne, *f.* lupinus.
Sskrkawka, y, *f.* Spulwurm, *m.* in den Eingeweiden, lumbricus
Sskrknem, *fut.* kl (kol), knauti, *sl.* s. sskrkám 2); b) s. sspetnu.
Sskrob, u, *m.* d. weiße Stärke, corroboramentum farinaceum.
Sskrobář, e, *m.* Stärkmacher, - řka, y, *f.* - inn, *f.* - inn, *f.*
Sskrobený 3. *part.* v. folg. 2) fig. steif, gezwungen, sehr affektirt, rigidus.
Sskrobjm, il, iti, en, stärken, d. Wäsche, corroborare lintea.
Sskrobowý 3. v. od. aus der Stärke; ss-wá mauka, amylum.
Sskrtáč, - čka, y, *f.* - inn, *f.* folg.
Sskrták, a, *m.* Kritzler, malus scriptor.
Sskrtám, al, ati, kratzen mit der Feder, kritzeln, male scribere, *K.*
Sskrtanina, y, *f.* Gekritzel, *n.* Kritzeley, *f.* mala scriptura.
Sskrtjm, il, iti, würgen, den Athem hemmen, drosseln, spiritum praecludere, angere, od. d. Kehle zudrücken, gulam oblidere, auch strangulare, od. den Hals würgend umdrehen, obtorquere collum.

II. *rec.* ss-ti se, sich würgen, angi, aegre spiritum ducere: sskrtiti se od hub.
Sskrůbka, y, *f. mor.* s. rausska.
Sskrupina, y, *f. sl.* s. sskořepina.
Sskrupl, e, u. sskrupul, e, *m.* mjra, 20 zrn gečných, *Com.* Scrupel, scrupulum, scripulum; b) Bedenklichkeit (selten).
Sskrupulant, a, *m.* i. e. tesklivec, (selten).
Sskrwánek, nka, *m. sl.* s. sskřiwán.
Sskrwna, y, *f. ol.* Fleck, Schandfleck, nota.
Sskryptorál, e, *m.* Schreibmesser, *n.* scalprum librarium, *B.*
Sskryptorálek, lku, *m.* Federmesser, *n.* scalpellum.
Sskubám, al, ati, zupfen, vellicare; chmel sskubati, den Hopfen pflücken; ptáky ss., Vögel pflücken, aves deplumare.
Sskubánky, *pl. m.* Zweckerln, *pl.* eine Mehlspeise.
Sskůdce, *m.* der Schaden thut.
Sskůdnjk, a, *m.* vorh. - nice, *foem.*
Sskulawec, wce, *m. sl.* ein Schielender, strabo.
Sskulawý 3. *sl.* schielend, luscus.
Sskůljm, il, iti, *sl.* schielen, limis spectare.
Sskulina, *ol.* sskula, y, *f.* Ritz, *m.* Klumse, Klimse, *f.* rima; - nka, y, *f. dim.* Ritzchen, *n.* rimula.
Sskurdt, u, *m. sl.* Euter, *n.* der Schaafe, uber.
Sskutina, y, *f. sl.* d. Schweinborsten, besonders auf dem Nacken, seta; *pl.* sskutiny, fig. s. pačesy 2): chytjm ka za sskutiny, - beym Haarschopf.
†Sskumpina, y, *f.* Sumach, Färberbaum, *m.* rhus, rhus coriaria, *Linn.* (ist eigentl. serbisch), *Bercht.*
Skwar, u, *m.* na něčem přisskwa-

řená kořka, Schwarte, *f.* cutis; *pl.* ſſkwáry, Feilſpäne?
Sſkwára, y, *f.* vorh.
Sſkwarek, sſſkwarek, rku, *m.* kůſek sſſkwařený, a po ſſkwařenj zůſtalý, Griebe, Grieſe, *f.* (Krammel); 2) ſ. ſſkwar?
Sſkwařenice, ſſkwařenina, y, *f. mor.* ſ. pražènice.
Skwarka, y, *f. sl.* ſ. ſſkwarek 1).
Sſkwařjm, il, iti, ſchmelzen, machen, daß etwas zergeht, (nur vom Fett, Butter ꝛc.) liquefacere, solvere, resolvere; 2) röſten, auf dem Feuer, frigere.
II. *rec.* ſſ-ti ſe, ſchmelzen, zergehen, solvi, liquescere, liquefieri, resolvi; 2) kreiſchen, frigere, cruscire, *D.*
Sſkwěčjm, il, iti, quetſchen? wie d. Kinder.
Sſkwor, a, *m.*, *sl.* vcholák, chucholák, Ohrwurm, Zangenkäfer, Ohrböhler, Ohrkäfer, *m.* forficula auricularia; - rowý 3. den Ohrwurm betreffend.
Sſtworec, rce, *m. sl. & ol.* ſ. ſſpaček.
Sſtworně, *sl.* ſ. ſſkorně.
Sſtwrčjm, il, iti, ziſchen, kreiſchen, wie Butter am Feuer, stridere.
Sſtwrkám ſe, ſ. sſſtwrkám ſe.
Sſtwrljm, il, iti, ſengen, abſengen, ustulare, adurere.
Sſtwrna, y, *f. ol.* ſ. poſſkwrna.
Sſtwrně, ěte, Fratz, ſ. mrně.
Sſtwrnjm, il, iti, ſ. poſſkwrnjm.
†Sſtwrnitý 3. gefleckt, maculatus.
Sſlytám, al, ati, ſ. ſſtkám.
Sſla, ſſlo, ſie, es ging, ſ. gdu.
Sſlachta, y, *f.* Adel, *m.* in Pohlen, nobilitas; 2) *ol.* folg.
Slachtata, y, *f.* (*obs.*) Kuttelhof, Schlachthof, *m.* Schlachtbank, *f.* cohors (cors) lanionum; ſ. gatka; 2) Niederlage, *f.* Niedermetzeln, *n.* strages: k ſſlachtatě ſe ſtrogil.
Sſlahám, *sl.* ſ. ſſlehám.
Slahaun, u, *m.* Floßband, *n. D.* 2) † nach *Vel.* u. *Berchth.* peň ſe pnaucý gako réwa winná, Reis, Rebe, flagellum, sarmentum; 3) *gen.* a, ein baumlanger hagerer Menſch.
Sſlabowitý 3. ſewřený w bedrách, gako chrt, *K.* dünn, tenuis, gracilis; -toſt, i, *f. subst.*
Slahy, ů, *pl.* ſ. ſſlehy.
1. Sſlak, a, *m.* viell. irgend ein böſer Geiſt bey den Alten: y ſſlaka! beym Henker! ſſlak ka wzaw! *sl.* hohl dich der Henker! 2) ſ. mrtwice.
2. Sſlak, u. *m.* Spur, *f.* vestigium: ani ſſlaku po něm nezůſtalo; na ſſlak zlých lidj naſtaupiti; 2) Zwiſt, pinguis pannus, *R.* 3) *pl.* ſſlaky ſukna, d. Leiſte, Randſtreif, *m.* am Tuche, panni limbus, *R.*
Sſlakowec, wce, *m.* vertrakter Menſch, Blitzkerl.
Sſlakownj 1. (ſſlakowý) z. B. ſſlakownj bylina, ſ. bukwice bjlá.
Sſlakugi, owal, owati, nachſpüren, nachſchleichen, forſchen, investigare: ſſ-ti maudroſt, - kroky něčj, *B.* ſſlakowati Boha we wěcech ſtwořených *K.*
Sſlam, u, *m.* Schleim, im Bergb.
†Sſlap, u, *m.* Trab, *m.* gradus tolutilis.
Sſlapač, e, *m.* Kelterer, Keltertreter, *m.* torcularius, *D.*
Sſlapadlo, a, *m* der Tritt od. Fuß an der Drechſelbank; 2) Antritt, *m.* bey der Buchdruckerpreſſe, preli pluteus; 3) der Fuß am Strumpf, *D.*
Sſlapák, a, *m.* Paßgänger, *m.* e-

quus gradarius; 2) Mühlroß, od. Ochs, equus vel bos molarius.
Sslapám, al, ati, treten, calcare: wždy nám newoli činj a gako na paty sslapá, K. 2) keltern, D.; -ánj, n. verb.
Sslapěge, f. Tritt, Fußtritt, m. vestigium; sslapěge lidská, Fuß, m. (Maß), pes, Pr.
Sslapjm, fut. il, iti, s. sslapám.
Sslapnu, fut. ex. ul, auti, vorh.
Sslapota, y, f. häufiges Austreten; ss-ta koňská, Hufschlag, m. ungulae ictus, D.
Ssle, ů, m. pl., sl. sstwerně, f. pl., (chámy), Pferdgeschirr, n. od. d. Seilen am Pferde, helcium, sparteum, funis, hung. hám: w swé gho ge vwedl, a gako we wssecky ssle zapřáhl, K. fig. w gedněch sslech býti; záwist s lstj w gedněch sslech gede; 2) Hosenträger, m. vinculum caligis sustinendis, Schell. periscelides, Ryb.
†Sslechetnomyslnost, i, f. Uneigennützigkeit, Leschka.
Sslechetný 3. rechtschaffen, redlich, tugendhaft, edel, edelmüthig, probus, integer, innocens; -ně, adv. -be, -gre; -nost, i, f. -nheit, -chkeit, f. Adel, Edelmuth, m. probitas, integritas, innocentia.
Sslechetstwj, n. Adel, Adelstand, m. nobilitas, Com.
Sslechta, y, f. s. sslechetstwj, D.
Sslechtaunk, u, m. obs. Zierde, f.
Sslechtic, e, m. Edelmann, m. nobilis, homo (vir) nobilis, generosus, od. homo generosus, od. eques.
Sslechtična, y, f. Freyfrau, Freyinn, Edelfrau, nobilis, generosa mulier vel virgo.
Sslechtictwj, n. s. sslechetstwj; 2) edle Handlung, nobile, egregium factum: cokoli činj, sslechtictwjm sluge.
Sslechtjm, il, iti, schmücken, ornare, exornare; 2) veredeln, nobilitare; -těnj, n. verb.
Sslehačka, y, f. sl. das unter den jungen Leuten übliche scherzhafte Osterveitschen.
Sslehám, al, ati, metlau, mit der Ruthe hauen, staupen, mit dem Staupbesen, ficken, caedere virga, virgis, castigare, D.
Sslehowaný 3. s. vljčený.
Sslehy, hů, pl. s. ssle 1), 2); b) dünne Enden an Tüchern, extremitates pauni.
Sslem, u, m. Schleim, m. zähe Feuchtigkeit, z. B. im Körper pituita.
Sslemowatý, u. -witý 3. schleimicht, zähe, mucosus, muciliginosus; -itost, i, f. zähe Feuchtigkeit, mucilago, pituita; b) zähe, schleimichte Beschaffenheit.
Sslepěge, f. Tritt, Fußstapfen, m. Spur, f. vestigium; kráčj sslepěgemi Sáduchowými, K.
Sslepka, y, f. dess. wlečka.
Ssleptám, al, ati, sl. lispeln.
Ssleyssky, s. slj̈žek, slj̈žky, R.
Sslochawec, wce, m. sl. ein Schimpfwort gegen einen Deutschen.
Sslogjř, e, m. Schleyer, m. velum, B.
Ssli, slal, sláti, s. posili.
Sslich, u, m. kreč, co po zlatě zůstáwá, Gekrätz, n. (Bergb.) ramentum lotione collectum.
Sslichta, y, f. Wunde, (od. große Narbe? Syl. rána; Piec. in Sch. A. sstěrbina): sslichty, ssrámy, a giná zohawenj na těle, Pr. sslichtu sobě vhoniti, Cyr.

2) d. Schlichte der Weber, textorium glutinum.
Sslichtugi, owal, owati, schlichten, textorio glutine polire.
Sslichýř, Seyfer, Erzwascher, lotor metalli; - řka, - řský ꝛc. wie bey pekař.
Sslohám, al, ati, s. ssklám.
Sslotýř, e, m. s. ssrotýř.
Sslučka, y, f. Füllhälschen, Füllhalsel, n. d. Würste zu füllen.
Sslundra, y, f. Zottel, f. Schleppsack. m. Hure, f. scortum; neweſtka, sslundra, K.
Sslundřice, f. vorh.
Sslupina, s. ssupina.
Sslyngle, pl. (obs.) Kleiderschlinglein, nodi vestium, fluentes, laxi, R.
Ssmačný 3. beſſ. chutný.
Ssmah, u, m. s. spálenina, Brandfleck, D. ssmahem, adv. i. e. na ssmah, až k ssmahu: ssmahem wſſecko hoří; chalaupky widěl ssmahem hořeti; ssmahem popléniti, in Grund u. Boden verwüsten, D. (vgl. popelem polo žiti).
Ssmak, u, m. Geschmack, sapor, R.
Ssmakugi, owati, s. chutnám.
Ssmára, y, f. sl. Strich, m. linea.
Ssmárám, al, ati, sl. kritzeln.
Ssmar m, fut. iti, sl. werfen.
Ssmatám, al, ati, s. ssámám.
Ssmatauch, u, m. sl. s. opilec 2).
Ssmathám se, al, ati, einwärts gehen, grätscheln, varicare.
Ssmathaun, tlaun, a, m. Krummbein, varus, gyrovagus.
Ssmatlám, ati, s. ssmathám se 2) tappen, derb auftreten? Lesch.
Ssmatlawý 3. auch ssmathawý, krummbeinig, varus; 2) plump, tölpisch, besonders im Gehen.
Ssmatrám, ati, sl. s. ssámám.
Ssmaurám se, ati se, löffeln.

†Ssmel, e, m. zrostlina, butomus.
Ssmelc, e, m. Email f.; ssmelcem malowati, emailliren, D. sklený ssmelc, D.
Ssmelcugi, owati, s. rozpuſtjm.
Ssmeljř, e, m. Wasserschöpfer (in lederne Schläuche, Bergb.) egerens aquam.
Ssmerkl, ssmergl, a, m. Schmergel, smirites, smyris(idis), f. R.
Ssmeydýř, e, m. Geschmeidehändler, mango; 2) Hausirer?
Ssmeykawá: na ssmeykawau bráti, grübeln, D.
Ssmihle, f. pl. sl. d. Riemchen, mit welchen d. Riemer nähen.
Ssmihowce, pl. sl. s. wláčenice.
Ssmjka, y, f. Schmiege, f. zu schrägen Sachen beym Steinmetz, angulus obliquus.
Ssmithawý 3. s. ssmatlawý.
Ssmolka, y, f. d. blaue Stärke, böhmisches Blau, smaltum, corroboramentum smalteum
†Ssmolkowý 3. smaltinus: ssmolkowá modroſt.
Ssmolkugi, owati, blau stärken.
Ssmuge, Kehrmaß, n. D.
Ssmuryna, y, f. Scheusal, n. monstrum?
Ssmukýř, e, m. s. krumpýř, R.
Ssmýkám, -se, ati, sl. s. smeykám.
Ssmýrám, ati, mor. s. ssimrám.
Ssmytec, beſſ. smyčec.
1. Ssnek, a, m. s. slimák, cochlea.
2. Ssnek, u, m. s. schody okrauhlé.
Ssněrowačka, y, f. Mieder, Schnürbrust, f. (castula?)
Ssněrowacý 1. z. B. ssněrowacý gehla, Einbindnadel, f. beym Schuster, D.
Ssněrowadlo, a, n. Einschnüre, f. ligula adstrictoria, R.
Ssněrugi, owal, owati, einschnüren, adstringere.
Ssneydrem, adv. z. B. saně se

ssneydrem daly, -schleuderten, *Vel.* s. rebrjm se.

Ssnit, u, *obs.* Schnitt, in den Leib.

Ssnupám, *ati*, s. smrkám.

Ssnupec, pce, s. smrk, Prise, *f.*

Ssnupka, *y*, *f.* s. sstilec; smégj faráři ssňupky podati, *Vel.* ssňupku sobě vhoniti, *prov.* eine Ohrfeige bekommen, male multari: Atenyenssti sobě ssňupku vhonili, *Vel.*

Ssňupkugi, owati, s. zassňupkugi.

Ssňura, u. ssňůra, *y*, *f.* Schnur, a) was dicker als ein Faden ist, funiculus, linum; b) Richtschnur, *f.* norma, amussis: wssecko zauplna a gako po ssňůře gde, *Vel.* -řka, *y*, *f. dim. B.*

Ssňurnjk, u, *m.* Zuschnürer der Urinblase, *f.* sphincter, *m. R.*

Ssocowice, (in *B.* ssočowice), *f.* Linse, *f.* eine Hülsenfrucht, lens, ervum lens, *Linn.*

Ssocowičný 3. d. Linsen betreffend, lenticularis.

Ssocowina, *y*, *f.* Linsenstroh, *n.*

Ssokoláda, *y*, *f.* Chokolate, etwa chocolata, ae, *f.*

Ssoldra, *y*, *f. sl.* s. ssunka.

Ssopron, u, *m.* d. Stadt Oedenburg, in Ungarn, Sopronium.

Ssorkugi, owal, owati, neue Erzgänge suchen.

Ssopa, *y*, *f. mor.* s. kůlna, náwratj.

Ssorna, *y*, *f.* Scharre, *f.* Scharreisen, *n.* Kübelscharre, *f.* radula.

Ssos, u, *m.* (*ol.*) Ausschlag, *m.* s. poplatek; 2) srážka z peněz, Abschoß, *m. D.* 3) Schutz, *m.* tutela.

Ssossowice, *f. sl.* s. ssocowice.

Ssot, *a*, *m.* Schotte, Schottländer, *m.* Scotus; -tka, *y*, *f.* -rinn, *f.* Scota.

Ssotek, tku, s. ssetek, *D.*

Ssotský 3. schottländisch, scoticus; král Ssotský, *Vel.* Ssotská země, Schottland, *n.* Scotia; -ský, *adv.* scotice.

Sspaček, čka, *m.* Staar, *m.* ein Vogel, sturnus.

Sspadrnačky, ů, *pl.* viell. Neckerey, Possen, Schabernak, *m.* incommodum, molestia.

Sspagát, u, *m.* (v. spogiti? Adelung; *ital.* spago), Spagat, Bindfaden, *m.* funiculus.

Sspalta, sspalda, *y*, *f.* s. samopsse, *Vel.*

Sspalečkář, *e*, *m.* Stöckelschneider, fulcrorum calceamentorum opifex.

Sspalek, lku, *m.* Klotz, *m.* ein unförmliches Stück Holz, caudex, codex, truncus; snowacý sspalek, Scherklötzlein, basella scapi; c) puleroway sspaleček, der blanke Polirambos, incus politoria; z lidj sspalků a kamenj nadělati chtěgj, *Vel.*

Sspaljček, čku, *m.* s. sspaljk 2) Absatz, *m.* am Schuhe, fulcrum calcei.

Sspaljčkář, *e*, *m.* s. sspalečkař.

Sspaljk, u, *m.* Klötzchen, *n.*

Sspanga, *y*, *f. sl.* Haftel, Schliesse, *f.* v. Metall, am Männerhemde, fibula.

Sspanyel, *a*, *m.* Spanier, *m.* Hispanus, Hispaniensis; - lka, *y*, *f.* - inn, *f.* - na; lský 3. spanisch, - nicus, - niensis; Sspanyelská země, Spanien, *n.* Hispania; -lsky *adv.* -nice.

Sspargan, u, *m.* s. rokytj, *Vel. N.*; 2) nach *D.* Igelsknospe, Igelskolbe, *f.* sparganium, *Lin.*

Sspata, *y*, *f. sl.* Häßlichkeit, turpitudo; 2) s. lopatka, Rührlöffel, *m. Vel. N.*

Sspatjm, iti, *sl.* häßlich machen.

Sspatný 3. schlecht, elend, malus; gering, tenuis, vilis; 2) *sl.* häß-

lich, turpis; - ně, adv. -le,-iter, - liter; - nost, i, f. s. sspata.
Sspauljm, s. čpuljm.
Sspeh, u, m. od. pl. sspehy, s. zwědy: tam sspehy drželi, Cyr. na sspehy ge poslal, Id. mage sspeh, že se král, rc. Vel. po nás wssudy sspeh magj, K.
Sspehaun, a, m. folg. D.
Sspehéř, - hýř, e, s. wyzwědač.
Sspehowný 3. auskundschaftisch.
Sspehugi, owati, s. wyzwjdám.
Sspenát, sl. sspinát, u, m. Binetsch, Spinat, m. spinacia, ae, f. Linn D. planý sspinát, sl. wilder Spinat, chenopodium bonus Henricus, Linn. sspenátowý 3. v. Spinat.
Sspendljk, u, m. Stecknadel, (Spennadel), f. acus, acus fixoria; 2) Spilling, m. wachsgelbe Pflaumen, prunum cereum, Syl. N.
Sspendljkář, e, m. Nadler, der Stecknadeln verfertigt, opifex acuarius; - řka, y, f. - řský, - řstwj rc. wie bey pekař,
Sspereyzna, y, f. Sperruthe beym Weber, virga expansoria.
Ssperk, u, m. Schmuck, besonders Weiberschmuck, m. Geschmeide, mundus muliebris.
Ssperkowna, y, f. Putzzimmer, Putzladen?
Sspеrkownjk, a, m. der den Schmuck andern anziebt, schmúkt, ornator, Cyr. - nice, f. Putzmacherinn?
Ssperkowný 3. der sich gern schmückt, ornatui deditus: ss-ná panna; - ně, adv. ornate: ssperkowně vstrogené, Com.
Ssperkugi, owati, schmücken, aufputzen, exornare, Cyr.
Ssperkýř, e, m. Putzmacher, -řka.
Ssperloch, u, m. (ol.) z. B. na wůz, Wagendecke f. tegumentum currus, tympanum.
Sspetka, y, f. Fingergriff, m. Prise f.; 2) sl. s. stopka.
Sspetnu, fut. nul, tnauti, mucken, mucksen, hiscere, B. ani pes nesspetne, K Židé v wězenj ani sspetnauti nesměli K.
Sspeychar, u, m. bess. seypka.
Sspic, e, f. (bey Žal. m. na sspicu bogowati), Spitze, f. a) eines schneidenden, od. stechenden Dinges, z. B. Messers, Degens rc. cuspis, acumen, spiculum, mucro; b) der oberste Theil, Gipfel eines Berges, Baume', Hauses, cacumen, culmen, fastigium, vertex; c) der vorderste Theil, z. B. des Heeres, frons, prima acies; der Vordertheil des Schiffes, prora: gest wždy před wámi, gako na sspicy.
1. Sspičák, a, m. kolauch, (Syl,) Spießhirsch, m. subulo, K.
2. Sspičák, u, m ein gewißes Werkzeug v. Eisen, Haj 2) Spitzzahn?
Sspičatjm, il, iti, spitzen, spitzig machen, a) schneidende od. stechende Werkzeuge, cuspidare, acuminare, acuere; b) andere Dinge, z. B. Heuschober, ein Dach, cacuminare.
Sspičatý 3. spitzig, a) z. B. Degen, Pfeil rc. acutus, acuminatus, fastigatus; v. andern Dingen heißt spitzig acutus, acuminatus, fastigatus; b) beißend, aculeatus, mordax.
Sspice, f. Speiche, f. z. B. am Rade, radius; 2) Pfriem, m. subula; 3) Hutspitze, bess. roh; 4) jede spitzige Sache: sspice ostré.
Sspička, y, f. eigentl. dim. s. sspic a); 2) Stiel, m. am Obste, Blättern, Blumen rc. petiolus, pediculus, scopus; 3) sspička na

ſlaniny, Spicknadel, *f.* acus lardaria; 4) nanáſſegjcý ſſpička, Quickſtift, stylus deaurationi serviens; 5) *pl.* ſſpičky, *a*) Anzüglichkeiten, aculeata verba; ſ. důtka; β) Nagelſchwämme, d. man in d. Suppe braucht, clavi, *R.*

Sſpičnjk, a, *m.* Anführer, od. der da an der Spitze iſt, dux in fronte, antesignanus: ſſpičnjkem bude w wálce, *K.*

Sſpicohubý 3. dlauhohubý, Langmaul, broncus, *Vel. N.*

Spicramendt, u, *m.* Spitzzirkel, *m.* im Gewölbe, arcus fastigiatus.

Sſpicugi, owal, owati, koppen, d. Spitzen vom Getreide abnehmen, od. es reinigen (in der Mühle).

Sſpihugi, owal, owati, verproviantiren, annona providere: naſſpihowali měſto znamenitými prowianty, *Cyr.* hrad ſſpihowati dal proti Tartarům, *Vel.*

Sſpik, u, *m.* ſ. mozek 2), tuk, *D.*

Sſpika, y, *f.* leſnj, ſ. kopytnjk, *Vel.*

Sſpikanard, u, *m.* Nardusgras, nardus.

Spikugi, owal, owati, ſpicken, trajectare lardo: zaſſpikug tučné wčň, *K.* b) reichlich verſehen, large instruere.

Sſpjna, ſſpina, y, *f.* (verkürzt aus ſſipina), Schmutz, *m.* sordes, squalor, illuvies; 2) ſ. pomyge.

Sſpindák, u, *m.* ſ. ſſpenát.

Sſpinawjm, ěl, ěti, ſchmuzen, ſchmuzig werden, sordescere.

Sſpinawý 3. ſchmuzig, unrein, immundus, sordidus, squalidus; -wě, *adv.* -de, -de, -de; -woſt, i, *f.* -gkeit, *f.* sordities.

Šſpintám, tati, ſ ſſpincy.

Sſpincugi, owal, owati, ſticheln, insectari verbis, petere dicteriis.

Spincy, ſſpincem, ſſpintal, tati, verläumden, criminari, *Com.* 2) *sl.* ſchelten, ſchimpfen, objurgare.

Sſpindjra, y, *f.* Sauluder, (Schimpfw. gegen Weiber).

Sſpinetka, y, *f.* Spinett, *n.* enchorda, ae, *f.* *R.* polychordium pinnatum minus, *Schel.*

Sſpinjm, il, iti, ſchmuzen, ſchmuzig machen, sordidum reddere.

Sſpiranc, e, *m.* *sl.* ſ. ſſarwanec.

Sſpiſko, a, *n.* *Vel.* ſ. Spiš.

Sſpitál, u, u. e, *m.* Spital, Hoſpital, *n.* nosocomeum, xenodocheum: w ſmrdutém ſwěta ſſpitáli, *Com.*

Sſpitálnjk, a, *m.* Tempelherr, Tempeler, *m.* templarius: templáři aneb ſſpitálnjcy, *Vel.* 2) der im Spital verpflegt wird.

Sſpitám, al, ati, ſchwatzen?

Sſpjže, *f.* Mundvorrath, *m.* cibaria, *pl.* Speiſevorrath, *m.* penus.

Sſpižjrna, y, *f.* u. ſſpižjrně, *f.* Speiſegewölb, *n.* Speiſekammer, *f.* cella penaria; *gen. pl.* ſſpižjrnj, 2 *Par.* 31, 11.

Sſpižjrnjk, a, *m.* Speiſemeiſter, *m.* curator triclinii; -nice, *f.* -inn, *f.* curatrix triclinii; -nický 3. -ctwj ꝛc.

Sſpižnj 1. z. B. ſſpižnj komora, ſ. ſſpižjrna; ſſ. ſſjk, Proviantſchiff, *n.* navis frumentaria; ſſ. wůz, Proviantwagen, *m.* plaustrum frumentarium.

Sſpižugi, owati, proviantiren.

Sſplachotám, -chocem, tal, tati, *sl.* ſ. ſſplechtám.

Sſplaha, y, *f.* *sl.* ein Fleck im Tuch.

Sſplechtám, al, ati, manſchen

Digitized by Google

im Nassen, manibus tractare liquorem.
Ssplechty, *pl. m.* Gewäsche?
Ssplepsowni pec, Spleißofen, *m.* furnus aerarius.
Ssplhám, al, ati, *mor.* s. lezu, drápi se, *D.*
†Ssplhawec, wce, *m.* melodinus.
Ssplichám se, spritzen? ssplichá se mléko do korbélka, *R.*
Ssporuha, *f.* s. ssprysle?
Ssprubla, y, *f.* Schwungruthe?
Ssprzhám, al, ati, *sl.* sprühen.
Ssprzháček, čka, *m.* s. sspaček.
Ssprym, u, *m.*, üblicher, *pl.* ssprymy, Scherz, *m.* Possen, Alfanzeren, *f.* nugae, scurrilitas.
Ssprymjř, e, *m.* Lustigmacher, Spaßmacher, scurra.
Ssprymownjk, vorh. -nice, *f.* -inn.
Ssprymowný 3. scherzhaft, schökerhaft, jocosus; -ně, *adv.* -se.
Ssprymugi, owal, owati, scherzen, mit witzigen u. etwas spitzigen, anzüglichen Worten, Possen machen, jocari simulque notare, ludere; přátelsky ssprymuge, *Pr.*
Ssprynclink, a, *m.* gestřáb pěnjkawý, Prinzlein, *n.* Finkenhabicht, *m.* muscetus, accipiter fringillarius, *R.*
Ssprysle, Sprossen der Leiter.
Ssprysljk, u, *m.* vorh.
Sspulák, a, *m.* Verwiesener?
Sspuljř, e, *m.* Zapfenbohrer, *m.* terebra major siphonum.
Sspunt, u, *m. sl.* Spund, Zapfen, Pfropf, *m.* epistomium, embolus.
Sspuntowačka, y, *f.* Spundhäcklein, securicula impactoria.
Sspuntowni 1. z. B. djra, Spundloch, *n.* orificium dolii.
Ssragle, *f. sl.* clathus gestatorius.

Ssrák, u, *m.* Schragen, *m.* Gestell, *n.* etwa vara, ae, *f.* substructum; 2) das Gestell, worauf d. Mulde zu liegen pflegt; 3) Garnschragen, transenna, *R.* 4) ssrák na chléb, Brodschragen, *D.* 2c.; *pl.* ssráky, *mor.* s. ssle 2), *D.*
Ssraklicky, s. ssrytroch, *R.*
Ssrám, u, *m.* Narbe, Schramme, *f.* z. B. v. der Wunde, cicatrix.
Ssrámowitý 3. voll Schrammen, cicatricosus; -tost, i, *f. subst.*
Ssramugi, owati, einen Ritz in d. Kluft machen, fibram incidere.
Ssraňk, u, *m.* Gitter, *n.* cancelli, clathri: wyhlédl gey skrze ssraňk; 3) *pl.* ssraňky, d. Schranken, Vermachung, *f.* cancelli, carceres; do ssraňků zawřen, *Com.*
Ssraub, u, *m.* Schraube, *f.* trochlea, cochlea; 2) d. Spindel an der Presse.
Ssraubnjk, u, *m.* d. Wanke, ein Klötzlein mit einer Schraube, beym Tuchscherer, retentorium.
Ssraubowna, y, *f.* Schraubenstock, *m.* retinaculum.
Ssraubugi, owal, owati, mit Anstrengung, u. gleichsam mit Schrauben fortbewegen: wáleli a ssraubowali na ssráky, *Com.*
Ssrendljk, u, *m.* Lätte, Misthaken, *m.* in der Fleischbank, tignum cum uncinis.
Ssromot, u, *m.* Getös, *n.* strepitus.
Ssromotjm se, il, iti, sich schwer u. mit Geräusch fort bewegen, s. chramostjm se.
Ssrot, u, *m.* Schrot, farina crassior.
Ssrotugi, owal, owati, schroten, mola frangere, crassius molere; 2) schroten, wohin schieben, moliri, *Com.*

Ssrotýř, e, m. Schröter, m. doliarius, phalangarius.

†Ssruchownjk, u, m. zrostlina, portulacaria.

Ssrut, u, m. tesanice k paženj dolů (banj), gezimmertes Holz, ligna asciata.

Ssrútka, y, f. Gezänk, n. rixa, Ryb. 2) Schrotgeld od. Schrottrunk, m. Leschka.

†Sstáb, u, m. s. sstob, P.

Sstabarc, e, m. sl. Getös.

Sstabarcugem, owati, sl. rumpeln, strepitare, tumultuari.

Sstachety, f. pl. kolj gako hřeben, Stacheten, sepimentum, R.

Sstacý, f. s. stawuňk 2), 3).

Sstáf, u, m. Stange, f. sstáf železa, Stangeisen, massa ferri, B. sstáfy papjrowé, Com.

Sstak, u, m. Erhöhung der Stolle, elevatio cuniculi.

Sstakugi, owati, d. Stolle erhöben, elevare cuniculum.

Sskalec, lce, m. Gossebaum, m. in der Mühle.

Sstandle, f. Ständer, lacus, labrum, (eins mit folg. ?)

Sstandlik, u, m. Kübel, situla, alveolus, R.

Sstandy, Vel. wahrscheinlich soviel als sstandle.

Sstárám, al, ati, herumstöhren, scrutari; grübeln, D.

Sstarcugi, owal, owati, rumpeln, grassari, tumultuari, Jos. Fl. - cowánj, n. verb.

Ssk stje, n. sl. s. sstěstj.

Sskastnaussek, sska, m. Glückskind, n. felicissimus, fortunae filius.

Sskastný 3. glücklich, felix, fortunatus: nemůže blahoslawený nazwán býti, než toliko sskastným, Cyr. sskastná hwězda, Glückstern, m. felix sidus; - ně, adv. - iciter, - te, prospere, fauste.

Sstater, u, m. stater: zlatý sstater, t. g. 10 dukátů Vher. Cyr.

†Sstatue, f. s. Statue.

Sstatuta, pl. s. statuta.

Sstaucka, y, f. (Ryb. sstauček, čku, m.) ein Stück: sstaucky hyacyntu, postawce, Ez. 27, 24. etwa volumen od. massa; sstaucky kartunowé, Cattunstücke, volumina cotoni; ss-ka přjze, i.e. čtyři předjnka (vid. Strähne), R.

Sstaudew, R. bess. staudew.

Sstauchám, ati, stechen, (Kartens.

Sskáw, u, m. sl. s. sskowjk; koňský sskáw, Grindwurz, f. Ampfer, rumex acutus, Linn. Lam.

Sskáwa, y, f. Saft, m. succus, sucus; 2) hie u. da sl. vorh.; 3) banakisch, s. zelnice 2).

Sskáwám, al, ati, sl. fr. v. sstjm.

†Sskawel, zrostlina, oxalis.

Sstawice, f. sl. Göm. s. medokys.

Sskáwnatý 3. saftig, succosus; - tost, i, f. a) - keit, f. b) † nach Bercht. nemoc bylin, plethora.

Sskáwnice, f. d. Bergstadt Schemnitz in Ungarn, Schemnicium; - čan, a, m. - nka, y, f. ein Schemnitzer, - inn, f. Schemniciensis.

Sskebety, pl. f. Geschwätz, n.

Sstěbetám, al, ati, schwatzen, garrire.

Sstěbetář, e, m. Schwätzer, garrulus; - řka, y, f. - inn, f. - la (auch garrula pica).

Stěbetka, y, f. - tnice, sl. s. sstěbetářka.

Sstěbetný 3. schwatzhaft, garrulus, loquax; - nost, i, f. - keit, f. - litas, - acitas.

Sstěček, čka, m. Holzsperling, Ringelspatz, m. passer sylvestris, Kl.

Sstědrota, y, f. folg sstědrost.
Sstědrý 3. freygebig, liberalis; sstědré ruky očekáwati od někoho; sstědrý den, der Tag vor Weihnachten. Žal. sstědrý wečer, der heil. Abend (vor Weihnachten); 2) reichlich, häufig, copiosus: bolest srdce sstědrými slzami doswědčowal; - ře, adv. liter; sstědře se vkázati, Com. b) - se: přjlissně, sstědře pjti; tjm tytulem se sstědře přistjrali, K. kámen olegem sstědře polil; -rost, i, f. Freygebigkeit, f. liberalitas; b) Reichlichkeit, f. ubertas, copia.
Ssteffan, Vel. oft für Sstěpán.
Sstest, u, m. (ol.) Stift, m. etwa ligula: z sstestů, růžiček, knofliků zlatých, Vel.
Sstěk, u, m. sl. s. sstěkot.
Sstěkám, al, ati, bellen, latrare; 2) s. sskřkám, (seltene Bedeutung); - ánj, n. verb. s. sstěkot.
Sstěkárna, y, f. Hundsgrube?
Sstěkawec, wce, m. Zungendrescher, m. rabula.
Sstěkawka, y, f. bess. sstěkawka.
Sstěkawý 3. bellend; ss-wý gazyk, eine gleichsam bellend lautende Sprache.
Sstekle, f. pl. sl. s. podpatek.
Sstekljm, iti, sl. kitzeln, titilare.
Ssteklinwý 3. sl. s. lektawý.
Sstěkna, y, - nice, f. s. sstěkule.
Sstěkot, u, m. Bellen, n. latratus.
Sstěkugi, owal, owati, nachahmen, nachäffen, nacheifern, aemulari, Syl. sub následugi: aby chudý bohatého w autratách nesstěkowal, Vel.
Sstěkule, f. Zänkerinn, Bellerinn, f. jurgatrix, litigiosa, rixosa.
Sstemssjk, u, m. s. lamár; 2) Schriftbunze, stylus mas; obrácený ss., Contrabunze, st. inversus; 3) od. wrtáčko, Stempel, ein Bohrer beym Schloßer, stylus mas; 4) hlawnj ss., Knaufstempel, d. runden Platten hohl zu schlagen, scalprum capitatum.
Sstemslugi, owati, (obs.) stützen, bestärken, fulcire: někoho w náboženstwj; (2) schmelzen ?? Resch. in voce Flare).
Sstempl, m. lange Stütze, (Bergb.) 2) † Stempel, m. z. B. auf dem jetzigen Urkundenpapier rc. etwa nota publica, P.
†Sstemplowaný 3. gestempelt, z. B. Papier, s. vorh.
†Sstemplugi, owati, stempeln, z. B. Papier, P.
Sstěňátko, a, n. dim. junges Hündchen, catulus.
Sstencle, s. chůdy.
Sstěně, ěte, n. s. sstěňátko.
Sstěnec, nce, m. sl. junger Hund.
Sstěnjm se, il, iti, wölfen, werfen, ausschütten (gebähren), v. Hunden, parere.
Sstěp, u, m. Obstbaum, m. pomus; 2) železný sstěp (rozsstěp?) do kočáru, talea ferrea, K.
Sstěpán, a, m. Stephan, Stephanus.
Sstěpař, e, m. Baumgärtner, pomarii cultor, auch arborator; 2) s. sstěpýř.
Sstěpj, n. coll. Obstbäume, pomi.
Sstěpjm, il, iti, belzen, pfropfen inserere.
Sstěpina, prosstěpina, y, f. Scheit, Kernscheit, n. Klobenholz, n. pars ligni fissa (secta).
Sstěpnice, f. Pflanzgarten, m. plantarium; 2) Baumgarten, Obstgarten, pomarium, pometum; - čka, y, f. dim.
Sstěpný 3. was sich spalten läßt, fissilis; 2) gebelzt, gepfropft,

sativus; ss-ý strom, Obstbaum, pomus.
Sstěpowánj, n. Pfropfen, insitio.
Sstěpowj, n. s. sstěpj, B.
Sstěpugi, owal, owati, belzen, pfropfen, inserere; 2) sl. steppen im Nähen.
Sstěpŷř, e, m. Pfropfer, insitor.
1. Sstěrbák, a, m. (sl.) ein Zahnlückiger, edentulus.
2. Sstěrbák, u, m. Endivie, f. ein Kraut, intubus, intubum, od. cichorium endivia, Linn. 2) malý sstěrbák, weiße Endivie, scariola, Com.
Sstěrbatý 3. sl. s. sstěrbawý.
Sstěrbawec, sl sstrbawec, Zahnlücker, edentulus.
Sstěrbawjm, s. osstěrbawjm.
Sstěrbawý 3. zahnlückig, edentulus; 2) schartig, fissus, fissuras habens; auch ein Topf, u. drgl. v. dessen (obern) Rande ein Stück abgeschlagen ist.
Sstěrbjm, sl. sstrbjm, il, iti, schartig machen.
Sstěrbina, y, f. Lücke, f. z. B. wo ein Zahn mangelt, lacuna; 2) Scharte, f. z. B. an einem Messer, fissum, fissura; 3) der Raum zwischen den Sägezäckchen, interstitium. S. auch vorh. 2); 4) na ssjpu, Kerbe, f. crena; - nka, y, f. dim.
†Sstěrbinatka, y, f. zrostlina, hysterium.
Sstěrbiwý 3. s. sstěrbawý.
Sstěrc, e, m. Schmaar, Sterz, m. intritum ex ovis et farina, R. 2) Knebel, m. (Bergb.) bacillum, Vel. N.
Ssterce v měchu, Balgstürze, cauda, Vel. N.
Sstercugi, owal, owati, plündern, rauben?: holdugte, sstercugte, K. (in textu: hledegte chleba, Ps. 109, 10); (polteru?) - cýř, e, m. Plünderer? sstercý a laupežnjk, Cyr.

Sstěřjm, il, iti, s. osstjrám. II. rec. ss-iti se, s. osstjrati se.
Sstěrk, u, u. sstěrek, rku, m. Gries, Grand, m. steiniger Sand, Gemüll, n. glarea.
Sstěrkáč, e, m. Klapper, crepitaculum; 2) der klappert, crepiens.
Sstěrkám, al, ati, klappern, s. [illegible] kám, sstěrkal ořechy, Com.
Sstěrkowitý 3. grandig, glareosus.
Ssterlink, u, m. Sterling, m. sterlinus; libra sterlinorum, [illegible]
Sstěrpiwý 3. s. sspinawý; sstěrpiwá lžjce; -wost, i, f. s. sspina[illegible]
Sstěstěna, y, f. d. Glücksgöttin Fortuna, Fortuna, Neg.
Sstěstj, n. Glück, n. fortuna, sors, felicitas; dey Bůh sstěstj, Glück zu! w sstěstj nedaufeg, w nesstěstj nezaufeg, K. [illegible] sstěstj, sedni mi co sedni, Com.
Sstěk, i, f. ol. & sl. s. sstětina; [illegible] sl. Hechel, pecten.
Sstětička, y, f. dim. v. sstětka.
Sstětina, y, f. Borste, f. seta.
Sstětinatý 3. borstig, setosus. - tost, i, f. subst.
Sstětka, y, f. Borstwisch, m. scopae e setis, scopina; sstětky na sudy, Faßbürsten, scopulae doliares; - na kragky, na [illegible] pce, Spitzen-Haubenb., s-lae denticulorum, vittariae; 2) Kehrwisch, scopae; 3) s. krample; 4) Kardendistel (Kartendistel, od. Weberdistel, Weberkarde,) Karde, f. dipsacus fullonum, auch carduus.
Sstětkář, e, m. Bürstenbinder, setarius, opifex scopularum setosarum; b) Kartensetzer [illegible]

d. Tuchmacher, gnaphorum opifex; -řka, y, f. -inn, f. -inn, f. uxor opificis &c. - řský 3. - n. ꝛc. wie bey pekař.
†Sstětničnjk, u, m. zrostlina, melistaurum.
†Sstětowka, y, f. zr., penicillaria
Sstěwo, -wko, a, m. sl. s. Sstěpán.
Sstjbaly, pl. m. Sandalien.
Sstica, y, f. sl. s. ksstice.
Sstjce, ete, n. folg.
Sstička, y, f. dim. Hechtchen, n.
Ssticugem, owati, sl. bey den vordern Haaren ziehen.
Stidla, y, f. s. sstihly.
Stjepa, y, f. sl. s. sstjpa.
Sstihlák, a, m. Stelzner, der auf Stelzen geht, grallator.
Sstjhle, ete, n. junger Hecht, D.
1. Sstihly, f. pl. Stelzen, grallae.
2. Sstihlý 3. schlank?
Sstika, y, f. Hecht, m. lucius, od. esox lucius, Linn.
Sstikám, al, ati, s. sskubám: trá-wu sstikati, sskubati, pásti se, Syl. 2) sl. sstiká se mi, s. ssťkám.
Sstikawec, wce, m. s. truskawec.
Sstilec, lce, m. Schnippchen mit den Fingern, percussio digitorum; 2) Stüber, Nasenstüber, Fips, m. talitrum.
Sstjm, scal, scáti, sl. sstal, sstáti, ssčáti (s. ssčjm), imper. sstj, harnen, pissen, urinam reddere, mingere, mejere; vgl. osstjm; - jwám, al, ati, frequ.
Sstinný 3. s. chatrný; 2) čjplý.
Sstiny, f. plur. s. moč 1), Syl.
Sstjpa, y, f. mor. Scheit, n. s. sstěpina.
Stjpák, a, m. ein beißiger Hahn, pyctes, ae, m.
Sstjpám, al, ati, spalten (act.), findere, diffindere; 2) kneifen, kneipen, (zwicken), mit den Fingern, vellicare; 3) stechen, z. B. wie d. Insekten, Bienen, Vögel, puugere, B. K. 4) beißen, z. B. der Meerrettig, der Essig, Rauch, Zwiebel ꝛc. beißt, mordere; 5) sticheln, spötteln, cavillari; - ánj, n. verb. Spalten, n. fissura; b) Stechen, n. punctio; c) Beißen, morsus; d) Spötteln, n. cavillatio.
Sstipawý 3. beißend, z. B. wie der Rauch, Essig, Meerretig ꝛc. beißend sind, mordax, acer; - wost, i, f. subst.
Sstjpec, pce, m. Hahn, m. gallus gallinaceus, Ezop; vgl. sstjpák; 2) eine Kleinigkeit? toho ani sstjpce nedosáhl, Kr. 3) sl. Kneipzange, f.
Sstjpek, pku, m. Bäumchen, n. arbuscula, K.
Stjpenj, n. verb. v. sstjpjm; 2) Pflanze, planta, Mat. 15, 13.
Sstjpj, n. coll. s. sstěpj, B.
Sstjpjm, il, iti, pflanzen, z. B. Bäume ꝛc., serere, ponere, plantare.
Sstjpitel, e, m. Pflanzer, m. sator, plantator; -lkyně, f. -inn, f. plantatrix; - ský, - stwj ꝛc.
Sstipkám, ati, sl. dim. s. sstjpám 2): mladý wrabec pisscěkem sstipká.
1. Sstjpka, y, f. sl. s. křjžala.
2. Sstipka, y, f. s. sspetka, D.
Sstiplawý 3. beißend, s. sstjpawý; b) fig. anzüglich, beißend, mordax; sstiplawá slowa; - wost, i, f. subst.
Sstjplý 3. schlank, gracilis.
Sstjpnu, fut. pl, pnauti, s. sstjpám.
Sstjpnutj, n. verb. Kniff, D.
1. Sstjr, a, m. Skorpion, m. auch das Himmelszeichen, scorpio, scorpius; na sstjru spolu býti, s. pohodnauti se, Syl. 2) Erd-

grille, Erdkrebs, *m.* Erle, *f.* gryllotalpa, *Linn.* *D.*

2. Sstjr, u, *m.* prawidlo w zadu bárky, Steuerruder, *n.* clavus.

Sstira, y, *f* *sl.* Zwitter bey Menschen, bald Mann, bald Weib, vir ambiguus.

†Sstjrownjk, u, *m.* zrostl., lotus; 2) scorpiurus? ? beydes *Bercht.*

Sstjrowý 3. v. Skorpion; sst-wá bylina, scorpioides, *Vel.*

Sstiry, *sl.* s. čtyři.

Sstjt, u, *m.* Schild, *m.* eine Art Schutzwaffen, a) langer, scutum, b) runder, clypeus, clypeum; 2) sstjt domu, d. Fronte eines Gebäudes, frons, frontispicium.

Sstjtař, e, *m.* *ol.* Schildmacher.

Sstjtek, tku, *m.* *dim.* Schildchen, *n.* clypeolum, scutulum; 2) s. cymbuřj, Ger. 6, 10. 3) Stichblatt, *n.* am Degengefäß, lamina capularis, *R.* 4) †Regenschirm, *m.* pluviale, *P.*

Sstjtěnj, *n.* *verb.* v. folg. Scheuen, verecundia, timor; 2) Vermeiden, Fliehen, *n.* fuga: chráněnj a sstjtěnj se před někým.

Sstjtjm se, il, iti, *reg.* *gen.* sich scheuen, vereri, verecundari; b) meiden, vitare; fliehen, fugere.

Sstjtnjk, *a*, *m.* Tschetnek, Marktfl. im Böm. Kom., Tsetnekinum.

†Sstjtonoška, *y*, *f.* zrostlina, peltophorus.

†Sstjtowitý 3. clypeatus, z. B. sstjtowité semeno.

Sstitroba, - bný, s. čtitroba.

Sstjžle, ete, *n.* s. sstjhle.

Sstkám, u. sstkám, al, áti. schluchzen, singultire, singultare.

Sstkawka, u. sstkawka, y, *f.* Schluchzen, *n.* singultus.

Sstob, u, *m.* Stab, *m.* Offiziere des Regiments vom Major an, bis zum Obersten, duces, praefecti, praetorium, *Kram.*

Sstok, u, *m.* Hackstock, Schlachttisch, *m.* tabula incisoria, mensa, Ez. 40, 39. *sq.* 2) Stock des Weißgärb., caudex cavatus; 3) Schmiedstock, worauf der Ambos ist, fulcrum incudis; 4) s. koryto (hrubé), *Vel.* *N.* 5) zástawnj sstok, Gährbottich, *m.*

Sstokfiš, e, *m.* Stockfisch, *m.* salpa, asellus, *R.*

Sstola, *y*, *f.* d. Stolle im Bergwerk, unterirdischer Gang, cuniculus; 2) (selten) d. Stola, od. Stolagebühr des Geistlichen

Sstolmistr, *a*, *m.* *obs.* Stallmeister.

Sstolowánj sw. Petra, Petri Stuhlfeyer, *f.* cathedra S. Petri Apostoli.

Sstošpan, u, *m.* weliký hladjk, Stoßbank, Schlichthobel, *m.* runcina planula, *R.*

Sstowjk, u, *m.* Ampfer, rumex, rumex acetosa, lapathus, od. lapathum; koňský sstowjk, Grindwurzel, *f.* rumex acutus, *D.* - owý 3. Sauerampfer-.

Sstpjm, il, iti, s. sstjpám, beißen, sstpjcý wjno, *K.* (vgl. čpjm).

Sstráf, u, *m.* (*obs.*) Streiferey, *f.* Ausfall, Einfall, Streifzug, *m.* excursio, impetus: téměř wssecky země sstráfem protáhl; do některé země na sstráfy se paussteti, *Cyr.* sstráf dělati, hin u. her reiten, palari.

Sstrafugi, owati, *obs.* tadeln.

Sstrang, u, *m.* *sl.* Strick, restis.

Sstrba, *y*, *m.* u. *f.* *sl.* s. sstěrbák.

Sstrbák, - bawý, s. sstěrbák, - awý.

Sstreychugi, owati, (*obs.*) anstreifen, streichen, leviter allidere; b) aussstreichen, exornare

Sstreycholec, lce, bess. zhánka.

Sstrk, u, *m.* *sl.* s. sstěrk; 2) *sl.* Schellen, *n.*

Sſtrkáč, e, ſ ſſtěrkáč, u. ſſwerepec.
Sſtrkadlo, a, n. sl. Klimperwerk.
Sſtrkám, al, ati, ſ. ſſtěrkám.
Sſtrkotám, ati, mor. ſ. ſſtrkám.
Sſtrkotka, y, f. mor. Klapper, f.
Sſtrokwas, u, m. Weinſtänder, Weinſtand, Moſtzuber, m. lacus vinarius, *Vel. N.* 2) Wanne zum Baden, labrum, Jerb. - áſek, ſku, m. *dim.*
Sſtros, u, m hrbol w ſkále, Auswachs des Felſens (Bergb.) 2) *gen.* a, beſſ. pſſtros.
Sſtrudle, f. zawináč, Strudel, (Mehlſp) convolvulus, *R.*
Sſtruk, u, m. Struck, Wollenzeug, textile laneum (floribus inspersis), *R.*
Sſtrych u, m. Strich, m. (Strichlein, Strichl), n. ductus, tractus, lineola; ſſtrychů naděla=ti w knihách, *Com.* 2) ſ. prauh, pás, *Id.* 3) Streich, Schwank, Pfiff, m. liſtiger Streich, ars, artificium, dolus: dworſký ſſtrych; k ſſtrychu tomuto ſáhl; tjm ſſtrychem gdau co huſaři; 4) *sl.* Streichholz, n.
Sſtrykowač, e, m. Stricker, textor acuarius; - čka, y, f. - inn, f. - trix - ria, *D.*
Sſtrykowacý 1. z. B. ſſ. gehlice, Stricknadel, f. acus textoria.
Sſtrykowánj, n. Stricken, Geſtricke, n. textura acuaria; b) Strickerey, f. textura, *D.*
Sſtrykugi, owal, owati, ſtricken, texere acubus, *D.*
Sſtuc, e, m. tažená braň, Bürſchbüchſe, f. Bürſchrohr, n.
Sſtuchadlo, a, n. Krautſtampfe, f. Krautſtößer, pistillum ad olera tundenda, *D.*
Sſtuchár, a, m. sl. Pfuſcher; - rjm, il, iti, pfuſchen; - rka, y, f. - inn.
Sſtudugi, owati, beſſ. ſtudugi.

Sſtuffa, y, f. Stufe, massa aeris.
Sſtuk, u, m. durchgeſiebter Kalk u. Sand, albarium.
1. Sſtuka, y, f. Bruchſtein, Mauerſtein, m. caementum, *Cyr.*
2. Sſtuka, y, f. sl. ſ. ſſtika.
Sſtukátor, a, m. Stukateur, m. marmorati operis structor; - rſký 3. z. B. - djlo, Stukaturarbeit, f. opus gypsatum, *R.*
Sſtukawec, wce, m. u. ſſtukawica, y, f. sl. Weggras, Wegtritt, polygonum taraxacum.
Sſtukowj, n. *coll.* Bruchſteine, caementa; Quadratſtücke, saxa quadrata.
Sſtuljk, u, m. ſ. lekno.
Sſtúr, m. sl. Werle, f. gryllotalpa; 2) ſ. Skorpion, scorpio.
Sſturc, u, m. Storz, m. beym Gieſenſ., labrum inversum, *R.* 2) Lärm, m. tumultus, *Ryb.* 3) *pl.* ſſturce, Haſpelſtütze, f.
Sſturcowna, y, f. wodnj. Tröglein, (Bergb.), n. lacusculus, *Vel. N.*
Sſturcugi, owal, owati, ſypati a házeti, ausſchütten, jactare, excutere; 2) *sl.* poltern.
Sſtúrjm, *fut.* iti, *sl.* ſtoßen, ſtechen.
Sſturm, u, m. Sturm, m. der Belagerer, classicum: uděřiti k ſſturmu; 2) ſ. ſſturmowánj 2).
Sſturmaljk, u, m. Grundhobel, m. *D.*
Sſturmowánj, n. ſ. lermobitj: auch ſtürmen auf d. Glocke, campanam altera parte quatere: lermobitj neb ſſturmowánj, *K.* aby ſſturmowal (na zwon) při ohni, *Vel.* 2) Sturm, m. Sturmlaufen, n. impetus, assultus.
Sſturmugi, owal, owati, ſ. lermo bjti; 2) ſturmlaufen, oppugnare; 3) Gewalt brauchen,

repugnare: proti zřízené po- božnosti ssturmowati.
Sstur, u, *m. obs.* Stoß, plaga.
Sstuſtanky, *f. pl.* drobnička ru- da, kleine Stückchen Erz, od. Überbleibsel.
Sstwa, y, *f.* s. sstwanice 1).
Sstwáč, e, *m.* Hetzer; -čka, y, *f.*
Sstwacý 1. Hetz-; ss-cý mistr, Hetzmeister.
Sstwánj, *n. verb.* v. sstwu.
Sstwanice, *f.* Hetze, *f.* agitatio, venatio; 2) Hetzbahn, *f.* Hetz- haus, *n* Hetzplatz, *m. D.*
Sstwaný 3. *part. pass.* v. sstwu.
Sstweračka, y, *f. sl.* Vierblatt.
Sstwář, e, *m.* Hetzer, Aufhetzer, s. posstjwač.
Sstwermo, s. čtwermo.
Sstwerně, *f. pl.* einfaches ungri- sches Pferdgeschirr zum Einspan- nen, s. ssle.
Sstwernožky, *sl. adv.* auf allen 4.
Sstworo, sstworaký *sl.* s. čtwero rc.
Sstwrt, -tý rc. *sl.* s. čtwrt, - tý 3.
Sstwrtárchowý 3. *sl.* Quart-.
Sstwu, sstwal, sstwati, *imper.* sstwi, hetzen, a) jagen, verfolgen, persequi, agitare, z. B. Wild hetzen rc. b) jemand auf einen los jagen od. laufen lassen, z. B. Hunde auf das Wild rc. im- mittere, auch concitare ali- quem in aliquem; c) Hunde zum Jagen abrichten, docere canes: dobře sstwaný pes, *Cyr.*
Sstyğl, sstyğlem zawěsený, senk- recht hangend (Bergw.), per- pendicularis; - ğlowitost, i, *f.* Abhang, *m.* declivitas.
Sstyhlář, s. sstiblář.
Sstylét, u, *m.* s. tulich, *Com.*
Sstymugi, owal, owati, s. unter srownám.
Sstyri, *sl.* s. čtyři.
Sstyrsko, a, *n.* Steyermark, Stiria.
Sstyrský, steyrisch, Stiriensis.
Ssuba, y, *f.* s. čuba, *Pr.*
Ssubrawec, wce, *m. sl.* ein Zer- fetzter u. Schmutziger, squalidus.
Ssubrawý 3. zerfetzt, vorh.
Ssubrem se, *ati, sl.* sich beschmu- tzen, d. Kleider im Koth schleppen.
Ssubry, *pl. sl. Nitr.* s. sswalek.
Ssuch, u, *m. sl.* Laut, *m.* v. etwas streichenden; 2) leises Streichen, 3. leiser Schlag, lenis ictus.
Ssúchám, *sl.* reiben, -se, rutschen.
Ssuchnem, chl, (chol), nauti, *sl.* leises Geräusch machen, 2) schla- gen, ferire.
Ssuchorjm, il, *iti, sl.* sträuben, aufsträuben, s. natřásám 1).
Ssuchrem, al, *ati, sl.* reiben.
Ssuchy, *pl. sl.* allerley Lumpen u. Hadern, laciniae.
Ssudjm, il, iti, *sl.* s. ssidjm.
Ssuffán, u, *m.* s. opěnowačka, *K.*
Ssuhag, e, -gec, -gce, *m. sl.* s. hoch.
Ssúl, e, *m. sl.* s. ssúlec; 2) eine Halskrankheit des Rindviehes.
Ssúlám, al, ati, *sl.* wärgeln.
Ssúlec, lce, *m.* ssúlek, lku, *m.* z. B. kukuryčný ss., Kolbe, *f.* et- wa conus; 2) Stopfnudel, d. Gänse zu stopfen.
Ssum, u, *m.* s. pěna, *K. Syl.* 2) beſſ. ssuměnj.
Ssuma, y, *f. obs.* s. les, vgl. Ssu- mawa; 2) *sl.* Abgabe im Gelde an d. Grundherrschaft.
Ssumař, e, Bierfiedler, Leyer- mann, schlechter Fiedler, fidi- cen cauponius, lyricen tri- vialis; - řka, - řský, - řtwj rc.
Ssumařjm, il, iti, schlecht geigen, fiedeln; - enj, *n. verb.*
Ssumawa, y, *f.* s. les český.
Ssuměnj, *n.* Sausen, Brausen, *n.* susurrus; ss-nj w vſſjch.
Ssumjm, ěti, sausen, susurrare.
Ssuminy, *pl. sl.* s. ssum.

Digitized by Google

Ssumný 3. s. sswárný. *D. & sl.*
Ssumowačka, *y, f.* Schaumkelle, *f.* Schaumlöffel, *m.* trulla.
Ssumugi, owal, owati, aussaugen, emungere, exhaurire, *Cyr.* měsskany z penez statečně ssumowal, *Com.* na sskodu dědicu statek ssumowal, *Pr.* toho sy nessumuge? *Cyr. VIII.* 2)(*sl.*)abschaumen, despumare.
Ssupám, al, ati, s. ssibám.
Ssupec, pce, *m.* s. sswih.
Ssunka, *y, f.* Schunke, perna, *R.*
Ssupj, ěti, *sl. impers. cum. dat. pers.* Angst haben, angi: giž mu ssupj.
Ssupina, *y, f.* Schale, *f.* der Eicheln, Nüsse, Birnen, Bohnen, putamen, cortex; 2)Schuppe, *f.* z. B. des Fisches, squama, (auch squama bulborum, *Bercht.*); - nka, *y, f. dim.*
†Ssupinatec, tce, *m.* zrostlina, phollidia.
†Ssupinatice, *f.* zr., lepidagatis.
Ssupinatý 3. schuppicht, voll Schuppen, squamosus, squameus, squamifer.
†Ssupiněnec, nce, *m.* zrostlina, cheilantes.
Ssupinkowatý 3. s. ssupinatý, *Vel.*
†Ssupinosymka, *y, f.* zrostlina, lapidosperma.
Ssupinowatý 3. s. ssupinatý.
Ssupka, *y, f.* Hülse, *f.* v. Getreidekorn, folliculus, gluma.
Ssupkowý 3. z. B. ssupkowé plátno, *sl.* t. g. na ssupky, na ssu- s. pytlina.
Ssuplata, *y, f. sl.* ein Stück ausgeschnittenen Rasen, gleba cespitosa.
Ssus, *u, m.* kus z dolegssjch řeber howězých, ein Stück v. den hintern Rippen, *R.*
Ssusska, *y, f. sl.* s. ssisska.
Ssusskám, ati, *sl.* fispeln, lispeln.

Ssusslem, al, ati, *sl.* das s wie sch aussprechen, lispeln, - lawý 3
Ssussnám, al, ati, schnufeln.
Ssust, u, *m.* Geräusch, Rauschen, *n.* strepitus; 2) *sl.* Narr, *m.* ssust sem, ssust tam; 3) *sl. interj.* schups! to mně z vst a gemu mimo vcho ssust! *prov.* ich redete vergeblich.
Ssusta, *y, m. sl. Nitr.* ein Träger, Langsamer, deses, piger.
Ssustěnj, *n. verb.* s. ssust.
Ssustjm, ěl, ěti, rauschen, Geräusch machen, strepere, strepitare.
Ssustky, *f. pl.* d. Schleifen in der Orgel, d. den Wind aufmachen u. sperren, trahae ductiles.
Ssustnu, *fut.* stl, stnaut s. ssustjm. II. *rec.* ss-auti se, vorfallen, sich treffen, accidere: gak se ssustne, wie es sich trifft: něco ssustlo, es hat sich etwas ereignet.
Ssuta, *y, f. sl.* Ziege ohne Hörner.
Ssutawec, *m. sl.* Ochs ohne Hörner; - wý 3. ohne Hörner.
Ssutky, *f. pl.* (*sl.*) s. keydy.
Ssutora, *y, f. sl. Nitr.* s. čutora 1).
Sswáb, *a, m.* ein Schwabe, *m.* Suevus; 2) Bäckerschabe, Schabe, *m.* blatta orientalis; 3) *gen.* u, *sl. Göm.* s. syra.
Sswábka, *y, f.* Schwäbinn, *f.* Sveva; 2) *sl.* Kartoffel, *f.* s. piny, krumple.
Sswábský 3. schwäbisch, Svevicus; Ss-ská země, s. Sswáby; b) grob, inurbanus: tak sswábská a důtkliwá odpowěd, *Vel.* - sky, *adv.* svevice.
Sswábjř, e, *m.* Staffirer, *m.* mango.
Sswáby, *pl.* das Land Schwaben, Svevia, *Vel.*
Sswadlena, *y, f.* folg.
Sswadlj, *f.* Nähterinn, sutrix, acu opus faciens.

Swagr, *a, m.* Schwager, a) jeder Anverwandter durch Heurath, affinis; b) des Ehemanns Bruder, levir (frater mariti); c) der Ehefrau Bruder, levir, od. frater uxoris; d) der Schwester Mann, maritus sororis ꝛc. - rowá, *é, f.* S-rinn, affinis, *f.*

Swagrowſtwj, *n.* Schwägerschaft, *f.* affinitas.

Sſwagryná, *é, f. sl.* ſ. ſſwagrowá.

Sſwalek, lku, *m. mor.* Klunker am Kleide, sordes, *pl.* lutum.

Sſwandra, *y, f. sl.* ſ. flandra.

Sſwandrkugem, owati, *sl.* schlecht, unverſtändlich reden.

Sſwankara, *y, f.* Streitbeil auf einem langen Stiele.

Sſwandrowný 3. übellautend, klingend, male sonans, cacophonos, absonus: německý gazyk drſnatý, ſſwandrowný.

Sſwárný 3. ſauber, rein, purus, mundus; ſſwárný oděw, *K.* b) (*sl.*) hübſch, ſchmuck, nett), pulcher; ſſ. gonák; - ně, *adv.* -re, -de, - chre; - noſt, *i, f.* Sauberkeit, Nettigkeit, - dities, - ditia, pulchritudo.

Sſwaſtám, ſ. chwaſtám, *D. & sl.*

Sſwec, *gen.* ſſewce, Schuhmacher, Schuſter, sutor; 2) ſ. ljn, *Vel.*

Sweda, *y, m.* einer in od. aus Schweden, Svecus; - dka, *y, f.* - dinn, *f.* - ca.

Sſwedſký 3. ſchwediſch, Svecicus; Sſ-ſká země, ſ. Sſwedy; - ſky, *adv.* - ce.

Sſwedy, *f. pl.* das Land Schweden, *n.* Svecia.

Sſwehla, *y, f. sl.* ſ. wčelka.

Sſweholjm, il, iti, drückt d. Stimme der Schwalbe aus trissare; 2) fig. plappern, garrire.

Sſweřepec, pce, *m.* ſ. ſweřepec.

Sſweſtka, *y, f.* Zwetſchke, *f.*

Sſweycar, *a, m.* Schweizer, Helveta, *m.* - rka, *y, f* - inn, *f.* Helvetica; 2) od. hazecý malá ſekerka, securicula (*T.* Speer, *m.* sparus, lancea?) - rſký 3. ſchweizeriſch, helveticus; Sſſká země, Schweiz, *f.* alle Kantone, Helvetien, *n.* Helvetia; - ſky, *adv.* helvetice.

Sſwjček, čku, *m.* ſ. ſſwjk.

Swih, u, *m.* Peitſchenhieb, Geiſelhieb, *m.* ictus flagelli.

Sſwihák, *a, m.* Stutzer, Fetzer? -áčka, *y, f.* -inn, *f.* -čký 3. -ctwj, *n.* Stutzerer, *f* ꝛc.

Swihám, al, ati, ſ. ſſlehám, *D.* beſonders peitſchen, flagellare; 2) fortmachen, geſchwind machen, eilen, maturare; -ánj, *n. verb.* daher b) Strafe, *f.* castigatio, *Ps.* 39, 11. c) Eilen, *n.* maturatio.

Sſwihár, *a, m. sl.* angebundenes dünnes Endſtrickchen an der Peitſche.

Sſwihel, hle, *m.* dünnes Riemchen, d. Bundſchuhe (krpce) damit anzubinden.

Sſwihký u. ſſwihlý, ſ. mrſſtný 2).

Sſwihljk, *a, m.* ſ. ſſtěček 2); 2) ein aufgeſchoßener junger Menſch, Aufſchößling, *m.* etwa tenellus; ſſwihljk Pražſký, *Puchm.* -lice, *f.* ein ſolches Frauenzimmer.

Sſwihowka, *y, f.* Regimentsſtück, *n* tormentum minus legionarium, *R.*

Sſwihownice, *f.* Feldſchlange, *f.* ein Geſchütz, colubrinum.

Sſwinka, *y, f.* Schwinge, *f.* (Papierm.), libramentum cum pilo; *pl.* ſſwinky, Schwingen, transversaria *pl.*; 2) Sproſſen an der Leiter, Schwingen, gradus scalares, *R.* 3) hölzerne

Sproſſen am Pfluge, gradus lignei, *R.*
Sswiřinkám, *ati,* zwitſchern, fritinnire, zinzilulare; -*ánj,n.v.*
Sswitořjm, il, iti, ſ. ſſwiřinkám? 2) uneigentl. plappern, plaudern, garrire.
Sswitorka, *y, f.* Plaudertaſche, *f.* Plaudermaul, *n.* garrula.
Sswitorný 3. zwitſchernd, zinzilulans; 2) geſchwätzig, garrulus: s ſwými ſſwitornými wnaukaty zahráwali.
Sswjžj. beſſ. ſwěžj.
Sswižný, *mor.* 3. hurtig, flink, behend, flüchtig, celer, velox; -noſt, *f.* Hurtigkeit, Flüchtigkeit, velocitas, celeritas, *Ryb.* 2) ſ. ſſwihký.
Sswrček, čka, *mor.* ſ. cwrček.
Sswrčow, *u, m. mor.* ſ. ſmrkj.
Sswub, *u, m.* giftiger Dampf, *m.* Schwaden, (Bergb.) venenatus vapor.

T.

T, t, iſt das epenthetiſche t, welches des Nachdrucks wegen, (manchmal mit vorgeſetztem i, wie in geſtit) den Wörtern angehängt wird, z. B. gát, wjt, toběť, tožť ꝛc. Zuweilen fließt damit das ge, geſt, zuſammen, z. B. gižtě po giných weta, *K.* i. e. giž ge (geſt).
1. Ta, *adv. sl.* (*vulgo*), weg, hinc; ta gdi! gehe weg! 2) zeigt es d. Vollziehung der Handlung an, und entſpricht dem Ungriſchen, el, meg: ta vmřel, er ſtarb (hin); ta ho naſſli; ſie haben ihn aufgefunden, (ſo auch vandaliſch: ta idoucsi); 3) dorthin, eo, illuc.
2. T'a, *sl. acc.* für tě.

Tabačnice, *f. sl.* ſ. pykſla.
Tabačnjk, *a, m.* ſ. tabakář.
Tabák, *u, m.* Tobak, *m.* nicotiana, *Linn.*
Tabakář, *e, m.* Tobakhändler, negotiator nicotianae; -řka, *y, f.* -inn, *f.* -řſký 3. -řſtwj, *n.* Tobakhandel ꝛc.
1. Tábor, *u, m.* (rein oriental. Wort, türkiſch tabor, Lager), Lager, Feldlager, Kriegslager, *n.* castra, *pl.*; 2) ein Berg im Königgratzer Kr., Tabor, Tabor; 3) ein Berg im Bunzl. Kr.
2. Tábor, *a, m.* d. Kreisſtadt Tabor, im Taborer Kr., Taborium.
Taboři, u. Taborſſtj, Taboriten, (Huſſiten), Taboritae, *Vel.*
Táborſký 3. Taborer, Taboriensis.
Tabule, *f.* Tafel, *f.* zum Rechnen, tabula; auch daran zu arbeiten měděnná t., Kupferplatte, *f.* tabula aenea, malowaná tabule, Gemählde, *n.* tableau, πίναξ, *Vel.* Lchyona maljře tabule; 2) Tiſch, *m.* Tafel, mensa.
Tabulka, *y, f.* Tafel, *f.* zum Rechnen, tabula; 2) Täfelchen, tabella; 3) *pl.* tabulky, Schreibtäfelchen, pugillares, *Com.*
Táčjm ſe, il, iti, ſ. točjm ſe.
Tackám ſe, ati, *sl.* ſ. potácým ſe.
Táčky, *f. pl.* (*sl.*) ſ. kotauč 3).
Tacle, taclički, *f.* Handtäzlein, manuleae, *pl. R.*
Tady, tadyto, ſ. tudy, tudyto.
T'afám, *al, ati, sl.* ſ. polickugi.
Taffat, *u, m.* ſ. tykyta, *Vel. N.*
Taflowánj, *n.* Tafelwerk, Getäfel, *n.* contabulatio, *B.*
Taflugi, owal, owati, täfeln contabulare.
Tagemnjk, *a, m.* Geheimſchreiber, *m.* secretarius; -nice, -inn.
Tagemný, -ně, ſ. tagný, -ně.

Tagemstwj, *n.* Geheimniß, *n.* a) eine geheime Sache, Heimlichkeit, *f.* mysterium, res occulta; b) das, wov. wir d. Art u. Weise nicht recht einsehen, z. B. der Menschwerdung Christi rc. mysterium.

Tagi, *tám*, *tal*, u. tanul, táti u. tanauti, s. gihnu.

Tagjm, il, iti, geheim halten, celare, tegere; 2) *cum acc. pers.* nicht wissen lassen: nemůžeme wás tagiti, že sme do konce rc. *Vel.*

II. *rec.* tagiti se, verborgen seyn, versteckt seyn, sich verborgen, od. versteckt halten, latere, latitare.

Tagitel, e, *m.* Hehler, celator, receptor; - lkyně, *f.* - inn, *f.* - trix, - trix.

†**Tagnosnaubný** 3. cryptogamus, *Bercht.*

Tagný 3. (*abs.* tagno), geheim, arcanus, secretus, occultus; s swým včenjm bude tagný, *K.* tagná chlipnost, Selbstbefleckung, *f.* onania, *Lesch.* 2) *cum acc. pers.* verborgen seyn: nebude tě tagno, es wird dir nicht verborgen seyn, non te latebit, *Com.* to mne bylo tagno; - ně, *adv.* ingeheim, heimlich, clam, occulte, tecte, secreto; - nost, *i, f.* s. tagemstwj a): w tagnosti chowati, w tagnosti mjti, geheim halten, celare, tegere.

Tah, u, *m.* s. taženj; tah w obličegi, Gesichtszug, *m.* vultus, oris lineamentum.

Tahadlo, a, *n.* ein hölzernes, eisernes rc. Werkzeug, womit man zieht; t. ručnj, Handheber, *m.* vectis, *Vel. N.*

Táhám, al, ati, ziehen, trahere.

II. *rec.* táhati se, sich schleppen; s někým se t., sich mit jemand schleppen, ductare aliquem; s něčjm se táhati, sich mit etwas schleppen, herumtragen, circumgestare rem; 2) schleppen, geschleppt werden, trahi, fluere; 3) o něco se táhati, sich um etwas reißen, zanken, raufen, contendere, *Vel.*

Táhanice, *f.* Gereiße, Gezänke, *n.* rixa, altercatio.

Tahaun, *a, m.* Zieher, *m.* eine Person, (auch eine Sache, (*gen.* u,) welche zieht; 2) Zugvieh, *n.* pecus vectarium, jumentum.

1. **Tahljk**, *a, m.* Aufschößling.

2. **Tahljk**, u, *m.* Ziehriemchen am Stiefel, Struppel, *f.*

Táhlý 3. (*ol.*) strack, gedehnt, porrectus: pěkně táhlé hrdlo, *Ruk.*

Táhnu, táhl, táhnauti, tažen, *fut.* potažen, *imper.* táhni, (vgl. τεινω, tendere, dehnen, niedersächsich teinen, schwed. taenja), ziehen, schleppen, trahere: s nimi w tém z zlém gho táhl *K.* weslem táhnauti, rudern, remigare; 2) mitführen, ziehen, ducere, trahere: to zasebau táhne giné hřjchy, *K.* slowa hnau, přjklady táhnau, *prov. Bernol.* 3) weggehen, ausweichen; táhni, od. těhni! packe dich! apage! *Syl.* táhni po swých, dasselbe, *K.* 4) gehen, reisen, besonders v. mehrern Personen, od. Dingen, proficisci: po studyjch sem táhl, *Cyr.* do pole táhnauti, zu Felde ziehen, in bellum ire: k smrti táhnauti, s. strogiti se k star. h. 4) ptácy táhnau, d. Vögel ziehen, wenn sie ankommen, u. fortstreichen, migrare; 5) o teg.

pálené 2c. sl. Oehl pressen, Brantwein brennen 2c.

II. *rec.* t-ti se, sich ziehen, sich dehnen; 2) schleppen, geschleppt, werden, trahi, fluere; 3) verbreitet werden: táhne se od nich ten obyčeg po wssecké zemi; 4) na něco, Anspruch machen, petere, vindicare sibi, (praetendere): po dařjch a wzátcých se táhnau, *K.*

Tahowitý 3. *sl.* klebricht, zähe, tenax; - tost, i, *f. subst.*

Tak, *adv.* so, sic, ita, hoc modo; tak dwě létě, jetzt 2 Jahre, *Com.* auch *sl.* z. B. takto rok, jetzt ein Jahr; tak řečeno, *sl.* so zusagen, sic dicendo; 2) dadurch, eo; 3) dergestalt, unter der Bedingung: gen tak, gestli se neminau.

Takchcymjt, (*a, m.*), etwa Eigenwillig, *m.* presydent Takchcymjt, *Com.*

Také, (unrichtig taky), *conj.* auch et, etiam, quoque.

Takliž, *adv.* so? siccine?

Takowý 3. solcher, solche, solches, talis, ejusmodi, hujusmodi.

Anm. Unerträglich ist es, wenn es (v. den Neuern) für ten, ta, to gebraucht wird, z. B. który wám takowé odesslе; newjm dostalli ste takowé?

Takowýž, - wáž, - wéž, eben solcher, ejusmodi, ejusdem generis aut formae, *Ez.* 10, 22. takowéž nebezpečenstwj, *Vel.*

Takpán, *a, m.* Jaherr, der zu Allem ja sagt, pedarius, *Com.*

Takto, *adv.* so also, sic, ita, hoc modo, in hunc modum.

Taký 3. s. takowý.

Takyta, *y, f.* s. tykyta.

Talawasska, *y, f.* Roßbahre, *f.* arcera, (*K.* talawassky, *pl.*)

Talec, lce, *m.* ? *Ryb.*

Talent, u, *m.* Atenský 60 hřiwen, Talent, talentum, *Com.*

Talián, *a, m.* -ský 2c. *sl.* s. Wlach 2c.

Taljř, *e, m.* Teller, *m.* discus, orbis; - řowý 3. Teller-.

Talow, u, *m.* s. saukrwice, sanies, *Com. Jan. N.* 316. 2) nach *Tomsa* s. hnis?

Talowina, *y, f.* vorh. 2).

Tam, tamto, *adv.* dort, ibi, istic, illic; 2) dorthin, istuc, illuc; tam ten, jener, ille; 3) hin: kdo zabit, ten tam, wer bleibt, der bleibt, *Vel.* co tam, to tam, hin ist hin, *D.* ge ten tam, er ist hin, giž ge to tam, das ist schon hin, *D.* tam ten, *sl.* dort jener; tam toho roku, *sl.* s. wloni.

Tamarčjm, il, iti, s. tarmarčjm.

† Tamarynd, u, *m.* zrostl., tamarindus, (*Vel.* tamarynda, *y, f.*)

Tamarysšk, u, *m.* Tamarisk-, Tamariskenstaude, *f.* Tamariskenbaum, *m.* tamarix, *Linn.*

Tamégssj, jho, 1. *sl.* folg.

Tamnj 1. dortig, qui ibi est.

Tamok, *adv. sl.* s. tam.

Tamtoročnj 1. *sl.* s. loňský.

Tamž, *adv.* (*sl.*) eben dort, illic.

Taňa, taně, (*sl.*) s. tůně; 2) s. stánj, *sl.* stánja, *hung.* tanya.

† Tancowna, *y, f.* Tanzsaal, *m.* etwa saltatorium.

Tancugi, owal, owati, tanzen, saltare.

Tanec, nce, *m.* Tanz, *m.* Tanzen, *n.* saltatio.

Tanečnjk, *a, m.* Tänzer, *m.* saltator; - nice, *f.* - inn, *f.* -trix.

Tanečný 3. Tanz-, saltatorius.

Tanjer, u, *m. sl.* s. taljř.

Tanistra, -stérka, *y, sl.* s. tanystra.

Tantugem, owati, *sl.* plagen.

Tanu, (od. tanjm? *Ryb.*) *fut.* ul, auti, einfallen, (erdichten), subrepere in mentem: tanulo mu

na mysl, ducha sw. wdessenjm, Passional v. 1493. g. 3.
Tanugi, owal, owati, vorh.
Tanutj, n. d. erste Bewegung des Denkvermögens, wenn es denken soll, prima mentis operatio: tanutj mysli, B. prw nežli mi gaké tanutj na mysl přichdzý, K. y to srdce, a geho tanutj zná, K. b) der Gedanken selbst (in der Schrift zuweilen dem Herzen zugeschrieben, für Verlangen), cogitatio: tanutj, (in textu myssleni,) K. nákłonnosti, tanutj srdečná, K.
Tanystra, u. taneystra, y, f. Tornister, etwa pera.
Tápám, al, ati, Schiffbruch leiden, naufragium facere: tápánj mořské, Vel. 2) tappen, errare: w ďábelských temnostech tápagj, Cyr. we swětě táp., Com. w neřádných rozkossech, Vel. - w bludjch a hřjssjch, K.
Tapartjk, u, m. dim. v. tapart.
Taparty, ů, pl. s. caparty 1); 2) zusammen gesteppeltes Werk im Buche, cento.
Tapecýr, a, m. Tapezierer, Kram.
Ťapka, y, f. sl. Schwimmfuß des Vogels.
Ťapkám, ati, sl. mit der flachen Hand leise schlagen; 2) s. plésám 1).
Tárám, al, ati, sl. s. tlampám.
Tárám se, al. ati, sl. s. taulám se.
Taranda, y, f. sl. Lypt. Plaudertasche, garrula; - dk, a, m. Plauderer, garrulus.
Tarant, u, m. Schillerwein, vinum rubellum, helvolum, R.
Tarantowý 3. bleichroth, rubellus.
Taras, u, m. Schnellbrett, n. vorne zugespitzt u. mit Eisen beschlagen, pilum catapultarium, B. 2) Riegel, m. vectis; (3) Bollwerk, n. propugnaculum? russ. temnice, wězenj).
Tarásek, sku, m. Gießbrett, n.
Tarasnice, f. Schnellbank, Mauerbrecher, ballista, catapulta, Vel.
Tarasugi, owal, owati, befestigen, munire: swau gistotu tarasowati a podpjrati; 2) verriegeln? claudere pessulo; s. zatarasým.
Tarbák, a, m. sl. einUngeschickter - bawý 3. ungeschickt, ineptus
Tarcha, y, f. sl. s. těrcha.
†Tarice, f. zrostlina, alyssum, (ist eigentlich russisch).
Tárkan, -kun, u, m. sl. s. peltram
Tarkawý 3. sl. s. strakatý, bunt.
Tarko, a, m. sl. Nahme der Hunde.
Tarmarčjm, il, iti, grempeln, schachern, Handel treiben, nundinari, cauponari: wognau tarmarčiti. Vel. o aurad gako freymarčili a tamarčili.
Tarmarečnjk, a, m. Trödler, Trödelmann (Tandler), m. scrutarius; - nice, f. - inn, f. Trödelweib, n. - ria; - jcký 3 zc.
Tarmark, u, m. Trödelmarkt, m. forum scrutarium.
Tárný 3. z. B. tárný wůz, sl. Göm. Soldatenwagen, Ärarialwagen, plaustrum.
Tarssena, y, f. Lypt. Schwangere.
Tartas, u, m.? swádu a lecygaký tartas gedni na druhých začjnagj.
Tartica, y, f. sl. Pfoste, f.
Taryff, u, m. Tariff, z. B. tarmince, index.
Tasska, y, f. Tasche, f. Beutel, m. crumena, marsupium; 2) sl. eine Mehlspeise, f. s. piroh.
Tasskář, e, m. Beutelschneider,

Digitized by Google

manticularius; 2) Hundsfott, *m. D.*

Taſſkářjm, *il, iti*, Spitzbüberey treiben, buben, furacem esse.

Taſſtička, *y, f. dim.* v. taſſka, *Vel.*

Taſým, *fut. yl, yti*, ſtoßen, trudere.

Tata, *y, m.* ſ. tatjk.

Tatam, *adv. sl.* dorthin, ſ. tam.

1. Tatar, *a, m.* Tartar u. Tatar, Tatarus.

2. Tatar, *u, m.* žjla s olowěnnými vzly, Knutpeitſche, Knute, *f.* flagellum nodosum, *Cyr.*

Tatarčený 3. *sl.* ſ. pohankowý.

Tatárka, *y, f. sl. mor.* ſ. pohánka.

Tatarſký 3. tatariſch, tataricus; 2) *sl.* grauſam, tyranniſch; Tatarſká země, d. Tartarey, Tataria.

Tatjček, *m.* čka, *dim.* v. folg.

Tatjk, *a, m.* ſ. otec.

Tátoš, *e, m. sl. Göm.* Zauberpferd, *n.* Hyppogriph, *m.*

Tatrman, *a, m.* ſ. modla, *Syl.*

Tatry, *f. pl. sl.* d. Karpathen, montes Carpatici: - anſký 3.

Tauchám, *al, ati*, ſ. tuſſjm: k tomu ani ſrdce geho netauchalo mu dobře. *Vel.*

Taul, *u, m.* Köcher, *m.* pharetra.

Taulám ſe, *al, ati*, herum ſtreichen, ſtreifen, ſchweifen, vagari, circumvagari: myſſli ſwau za nepřjtomnými wěcmi ſe taulati, *K.* -ánj, *n. verb* ſ. taulka.

Taulawý 3. herumſchweifend, vagus, vagans.

Taulec, *lce, m.* ſ. taul.

†Taulečnjk, *u, m.* zr., choretum.

Tauljm ſe, ſ. chauljm ſe.

Taulka, *y, f.* Herumſchweifen, Herumirren, *n.* vagatio

Tauš, *e, m.* (franz. deux), Daus, *m.* im Spiele, dyas; 2) discus? tauſſj házet, *K. ad* 3 *Mach.* 4, 14.

Tauzba, *y, f* beſſ. tauženj.

Tauzebný 3. ſehnſüchtig, desiderii plenus, ardens; - noſt, *i, f.* - gkeit, *f.* desiderium.

Tauženj, *n.* Sehnen, *n.* desiderium; po něčem, nach etwas, rei alicujus; 2) Klagen, *n.* z. B. über ſein Schickſal, questus, querimonia, querela; na něco, über etwas, de re &c.

Tauzjm, *il, iti*, po někom, po něčem, nach jemand, nach etwas ſich ſehnen, desiderare rem, desiderio rei teneri; *cum gen.* klagen, queri, conqueri de: ſwých křiwd tauziti muſyli, *K.* Bohu toho tauzili, *K.* tauzj nebi ſwého bjdného ſtawu; 3) *obs.* na někoho, od. na něco tauziti, für nařjkati, klagen, ſeine Unzufriedenheit äußern, über jemand od. etwas, queri, conqueri de homine, de re, rem.

Ťawa, *y, f. sl.* Camel, *n. dal.* deva.

Taxa, *y, f* Taxe, *f.* aestimatio.

Taxugi, *owal, owati*, taxiren, aestimare: taxowáno a ſſacowáno, *Vel.*

Tažadlo, *a, n. sl.* d. Deichſel ſammt dem Joche am Pfluge.

Tázanj, *n. verb.* v. tázi ſe, autrpné tázanj, Foltern, *n. Vel.*

Tázáwám, *al, ati, fr.* v. tázi.

Taženj, *n.* Zug, *m.* a) Ziehen, *n.* ductus, tractus; b) Marſch, *m.* mehrerer Perſonen od. Dinge beyſammen, agmen; c) Feldzug, *m.* expeditio.

Tažený, *part. pass.* v. folg. tažená zbraň, ſ. ſſtuc.

Tázi, tázal, zati, *folg.* tázati někoho vtrpným práwem, durch d. Folter erforſchen, *Vel.*

1. Tázi ſe, tázal ſe, tázati ſe, *imper.* taž ſe, *cum & sine gen. pers.*

fragen, rogare, interrogare aliquem, quaerere ex aliquo.

2. Tażj se mi ꝛc *sl.* ich bin zu faul, schwierig zu etwas.

Tažitý 3. dehnbar, qui, quae, quod extendi potest, *D.* insgem. extensibilis; 2) elastisch, elasticus, *Lesch.* - tost, i, *f.* - keit, *f.* 2) - izitát, *f.* - citas.

Tažký 3. *sl.* s. těžký.

Tažné, stažné, ého, *n.* Kostbier, *n. D.*

Tažnice, *f.* Kugelbüchse, etwa sclopetum globularium, *D.*

Tažnjk, Honiggras?

Tažný 3. was zum Ziehen gebraucht wird, Zieh-, z. B. tažný kůň, wůl, Zugpferd, *n.* Zugochs, *m.* equus, bos vectarius; tažné železo, Zieheisen, *n. R.* 2) was sich ziehen läßt, geschmeidig, ziehig, ductilis, tractabilis; tuhé, tažné a poněkud těžké kořenj zarzaparylly, *Vel.* tažná měď, *Pawl. Cosm.*

Tažoba, y, *f. sl.* Übelkeit, s. těžkost.

Tčenj, *n.* s. tknutj.

Tchán, a, *m.* Schwiegervater, *m.* socer.

Tchnutj, s. dchnutj, *Sap.* 11, 18 *K.*

Tchoř, e, *m.* Iltiß, *m.* mustela putorius, *Linn.* viverra.

Tchořowý 3. v. Iltiße, z. B. tchořowá kůže, Iltißbalg, *m.* pellis viverrae.

Tchyně, *f.* Schwiegermutter, socrus.

Tečem, tekl, *sl.* s. teku.

Té, s. thé.

Tečenj, *n.* Fluß, *m.* Fließen, *n.* fluxus, flumen; tečenj očj, das Triefen der Augen, lippitudo; t. krwe, Bluten, *n.* profluvium sanguinis.

Tečenný 3. *sl.* d. Base betreffend.

††Těcha, y, *f.* weit beff. útěcha.

Técy, s. teku.

Teď, *adv.* s. nynj; 2) s. zde.

Teda, *conj.* s. tedy.

Tedáž, *adv.* sehr tedáž hrubo, sehr grob.

Teďky, *adv.* s. teď.

Tedy, *conj.* so, daher, igitur, ergo, itaque.

Teğljk, u, *m.* Tiegel, *m.* catinus tripes, *B.* 2) Schmelztigel, catinus liquatorius, (crucibulum)

Tegný, - ně, nost, s. tagný, - nost.

Tehdy, tehdáž, *adv.* denn, dann, alsdenn, tum, tunc.

Těhelnica, y, *f. sl.* Ziegelofen, *m.*

Těhelný 3. *sl.* s. cyhelný.

Těhla, y, *f. sl.* s. cyhla; suchá tehla, *sl.* Leim- od. Kothziegel auf der Sonne getrocknet; tehlář ꝛc. s. cyhlář.

Těhni! *interj.* s. unter táhnu.

Téhoden, s. týhoden.

††Těhotjm, iti, schwängern?

Těhotný 3. schwanger mit einem Kinde, praegnans, gravidus, gravis.

Těkám, al, ati, s. taulám se: z gednoho města do druhého těkagj a běžj, *Spr.* gako bezodnj a prostopaššnj sem y tam těkali, *K.*

Těkawý 3. flatterhaft, levis, *D* s. taulawý; - wost, i, *f.* - keit, levitas; těkawost mysli, *Com.*

Tekauň, ě, *m.* s. běhaun b).

Tekljk, s. teğljk.

Tekooký 3. s. logdawý.

Tekow, a, *m.* Barsch, ein Marktflecken im Barsch. K. Bars; - ský 3. z. B. T-ská stolice, Barscher Kom., *n.* comitatus Barsiensis

Teku, *sl.* tečem, tekl, técy (tect, týcy, tyct), *fut.* poteku, *imper.* tec, (*sl.* teč), fließen vom Wasser ꝛc. fluere, manare; 2) rinnen a) fließen, manare; b) triefen, manare, perfluere, z. B. su

teče, das Faß rinnt: země tekaucý mlékem a strdj, *B.*

Tekutjk, u, *m.* Flußsäure, *f.* fluorium, *Bercht.*

Tekutina, y, *f.* Flüssigkeit, *f.* fluidum: elektrycká tekut. *Neg.*

Tekutý 3. flüssig, fließend, nicht dick, z. B. Wachs, Bley rc. liquidus: powětřj gest tekuté tělo, *Neg.* - tost, i, *f.* - gkeit, *f.* fluiditas.

Těkwice, *f. sl.* s. tykew. 2) s. lopow.

Telafús, a, *m. sl.* Kalbskopf, Dummkopf, hebes, stipes.

Telák, *sl.* telár, a, *m.* Kälberhirt, *m.* etwa vitularius, *D.* - ačka, y, *f.* Kälbermagd, *f.* ancilla alens vitulos.

Telátko, a, *n. dim.* Kälbchen, *n.* vitellus.

Tele, (tyle), ete, *n.* Kalb, *n.* vitulus.

Telec, lce, *m.* Ochsenkalb, vitulus.

Telecý 1. kälbern, vom Kalbe od. v. Kälbern, vitulinus; t. maso, s. telecyna; t. pečeně, Kälberbraten, *m.* assum vitulinum.

Telecyna, y, *f.* Kalbfleisch, *m.* caro vitulina.

Tělesný 3. körperlich, a) einen Körper habend, corporeus; b) den Körper betreffend. corporalis; 2) fleischlich, corporalis; 3) Leib-, corpus: tělesná garda, Leibgarde, *f.* custodia, cohors praetoria, *Kram.* - ně, *adv.* körperlich, corporaliter; 2) fleischlich, corporaliter; - nost, i, *f.* Körperlichkeit, *f.* corporalitas; 2) nach einigen NeuernSinnlichkeit, *f.* (Philos.)

Telesskop, u, *m.* s. dalekohled, *D.*

Telessky, *f. pl. sl.* Pflugräder.

Teletina, y, *f.* Kalbfell, *n.* pellis vitulina; 2) Kalbleder, *n.* corium vitulinum; - nka, y, *f. dim.*

Teletnjk, u, *m.* Kälberstall, *m.* *D.*

Telice, *f.* telička, y, *f.* Kuhkalb, *n.*

Těljčko, a, *n. dim.* Leibchen, *n.* corpusculum, *D.*

Teljm se, il, iti, kalben, parere, od. parere vitulum.

Tělnatý, 3. corpulent, wohl bey Leibe, dick u. fett, obesus, corpulentus; - tost, i, *f.* korpulent, d. Dicke od. Fleischigkeit des Leibes, corpulentia.

1. Telný 3. tragend, trächtig, v. den Kühen, gravidus, fetus.

2. Tělný 3. leibfarbig; t-ná barwa, Leibfarbe, s. barwa.

Tělo, a, *n.* Körper, *m.* a) jede Substanz, d. nicht geistig ist, physischer Körper, corpus; tělo fizycké, *Neg.*; am üblichsten b) der Leib des Menschen, corpus; 2) tělo městské, Staatskörper, *Vel.*

Tem, *gen.* v. tma 2).

Těma, ata, *n. sl.* s. těmeno.

Témden? s. týden? Přem. Ottogar II. po témdni sobě ginau wzal, *Vel.*

Temenec, nce, *m.* Quelle, *f.* Sprudel, *m.* latex, fons.

Temenisstě, *n.* ein glatter, kahler Ort, wo nichts wachsen will, glabretum; 2) s. temenec; 3) der Ort, wo das Meer austritt, aestuaria, (orum), *pl. R.*

Těménko, a, *n. dim.* v. těmeno.

Těměnnj 1. z. B. těměnnj zubowé, d. hintersten Zähne, dentes genuini.

Těmeno, a, *n.* Vorderhaupt, *n.* sinciput, pars antica capitis.

Téměř, *adv.* fast, beynahe, fere, ferme, prope, propemodum, paene.

Těmian, a, *m. sl.* s. kadidlo.

Temně, *adv.* dunkel, a) finster, ohne Licht, obscure; b) schwärzlich, ein wenig schwarz, v. der Farbe, fusce; temně žlutý,

dunkelgelb, luteus; temně zelený, dunkelgrün.

Temnice, *f.* Loch, *n.* wo man in das Bergwerk einfährt, *R.* 2) jeder finstere Ort, *R.* 3) *sl.* unterirdischer Kerker, *m.* carcer (obscurus).

Temnjm, ěti, *sl.* blind werden.

Temnost, i, *f.* Dunkelheit, Finsterniß *f.* obscuritas, tenebrae; 2) s. slepota.

Temný 3. dunkel, a) finster, ohne Licht, obscurus; b) nicht hell, v. den Farben, fuscus, austerus; 3) dumpfig, hohl, vom Schalle, obtusus; temný hlas, hohle Stimme, *D.* 4) *sl.* & *ol.* s. slepý, blind, coecus.

Temperament, u, *m.* Temperament, *n.* temperamentum.

Temperugi, owal, owati, mäßigen, temperiren, temperare: náklonnosti tak ohýbá a temperuge, *K.*

Templář, e, *m.* s. sspitálnjk 1).

Temýnec, nce, *m.* s. temenec.

Těmýnko, beff. těménko.

Temže, *f.* der Fluß Temse, in England, Tamesis.

Ten, ta, to, *genit.* toho, té, toho, der, d. das, a) derjenige, diejenige, dasjenige, is, ea, id; ille, illa, illud: w tom wewssem, in allem dem, *K.* to gest tjm, das kommt daher, *Cyr.* a to, u. das, u. zwar, idque, *K.* 2) das emphatische ten, ta, to: z té dusse, vom Herzen, v. ganzer Seele, toto pectore; z té dusse k němu náchylný, *B.* a bohatá, ta trucuge, *sl.*; 3) ein solcher, eine solche ꝛc. is, ea, id; 3) dieser, diese, dieses, hic, haec, hoc.

†Tenatenka, y, *f.* zrostlina, hydrodiction.

Tenátko, a, *n. dim.* v. folg. *pl.* tenátka, Fähnchen, *D.*

Tenato, a, *n.* üblicher teneto.

Tenaučce, *adv.* s. tenjčce.

Tenaučký 3. s. tenjčký.

Těňawa, (tjeňawa), *sl. Göm.* s. stjn; *russ.* těň, Schatten.

Tence, *adv.* dünn, nicht dick, tenuiter.

Tenčice, *f.* d. kleinere Zimmeraxt, *f.* ascia minor.

1. Tenčjm, el, eti, dünn werden, extenuari: břicho tenčelo.

2. Tenčjm, il, iti, s. ztenčjm.

Tenčjř, e, *m.* bjlý stjrač, Dünnmacher, *m.* (Beckerey), extenuator.

Tenetnj 1. Garn, Wildgarn, Wildnetz betreffend; widlicky tenetnj, Garngabel, *f.* cervi, amites.

Teneto, a, *n. pl.* tenata, *B.* Garn, Netz, *n.* für Thiere, cassis, plaga; zwjřecý teneto, Wildgarn, Wildnetz, Jägergarn, *n.* cassis venaticus; zagečj t., Hasengarn, cassis leporarius; bidla v tenat, Garnstangen, *pl.* amites, *plur.*

Tenjčký 3. *dim.* fein, subtil, zart, sehr dünn, subtilis; - čce, *adv.* - liter, - kost, i, *f.* s. tenkost.

Tenkel, u, *m. sl.* s. samopsse.

Tenkost, i, *f.* Dünne, *f.* der Mangel der Dicke, tenuitas; b) Klarheit; tenkost hlasu, d. Klarheit der Stimme: tenkost sluchu, d. Schärfe des Gehörs, *D.*

Tenkrát, tenkráte, *adv.* dießmal, nunc quidem od. blos nunc; 2) damals, tum, tunc, eo tempore, illo tempore &c.

Tenký 3. (vgl. τυνοσ, tenuis, persi. tent, engl. thin), *abs.* tenko *comp.* tenssj, *superl.* neytenssj, dünn, nicht dick, z. B. ein

Brett, Faden, Leinwand, tenuis; b) scharf, acutus: tenký sluch, tenké vsſi, auch tenký nos, sagax; b) klar, clarus, acutus: tenký hlas.

Tenráz, *adv. sl.* s. tenkrát.

Tento, tato, toto, *gen.* tohoto, této, tohoto, dieser, diese, dieses, od. dieß, hic, haec, hoc.

Tentýž, s. týž.

Tenže, táže, tože, *sl. & ol.* vorh.

Teorye, *f.* Theorie, theoria; - retycký 3. -retisch, -reticus; - cky, *adv.* - retice, *P.*

Téownjk, u, *m.* Theestrauch, *m.* Theestaude, *f.* thea.

Tepánj, *n. verb.* v. tepu.

Tepený 3. geschlagen, z. B. tepené zlato, geschlagenes Gold, aurum foliatum; tepený mosaz, geschlagener Messing ꝛc.

Tepla, y, *f.* Töpel, eine Stadt im Pilsn. Kr., Tepla; 2) Töpel, *f.* Fluß bey Carlsbad, Tepla; 3) der Nahme mehrerer Ortschaften in Ungarn.

Teplanský 3. Tölpler, Teplanus.

Teplaučký, - nký 3. *dim.* v. teplý.

Teple, *adv.* warm, calide; lau, tepide.

Teplice, *f. pl.* warme Bäder, thermae, (arum); 2) der Nahme mehrerer Ortschaften.

Tepljm, el, eti, warm werden, calescere. calefieri; lau werden, tepidum fieri, tepescere.

†Tepljm, il, iti, beſſ. als topjm, heizen, sagt *Lesch.* weil topjm, per abusum, aus tepljm (*sl. ol.* viell. auch topljm, da im Slowakischen öfters o für e steht), entstanden seyn dürfte.

II. *rec.* t-ti se, *sl.* wie: oteplilo se, es ist warm worden.

Teplo, a, *n.* s. teploſt, *Vel.*

Teplomér, u, *m.* Thermometer, thermometrum.

Teplomjrný 3. z. B. teplomjrné sklo, s. vorh. *R.*

Teploſt, i, *f.* Wärme, *f.* calor; lauliche Wärme, tepor.

Teplota, y, *f.* (*sl.*) vorh.

Teplý 3. (*abs.* teplo), warm, calidus; lau, tepidus.

Teprw, teprwa, (*ol.* teprůw), *adv.* erst, eben erst, od. endlich, demum, denique, z. B. pak teprw, dann erst, tum demum (denique): teprw gdeš? kommst du erst? zeytra teprw? morgen erst?

Těpſſa, y, *f. sl.* (*croat.* tepszia, testus), ein rundes großes Blech zum Kuchenbacken; 2) Schimpfw. gegen ein ungeschicktes Weib.

Tepu, tepal, tepati, *fut.* potepu, schlagen, z. B. mit dem Hammer, Stocke jemand schlagen, ferire, percutere, icere, pulsare, verberare.

Teraz, (tenraz), *sl.* jetzt, nunc.

Terbuch, u, *m.* Bauch, Magen, *m.* (verächtlich), venter.

Terč, e, *m.* u. terč, i, *f.* Scheibe, *f.* wornach man schießt, orbis, discus; 2) *ol.* Fußschirm, *m.* Rondatsche, *f.* scutum.

Těrcha, y, *f. sl.* s. tjž, tjhota; - awý 3. z. B. těrchawá žena, s. těhotná.

Teřich, u, *m.* Unterbauch, *m.* venter, abdomen; 2) Bärmutter, *f.* uterus, vulva; 3) *gen.* a, der einen großen Unterbauch hat, abdominosus.

Teřichowý 3. vorh. 3).

Termjn, u, *m.* Termin, *m.* terminus, Pr. *Com.* wogſko bylo w těžkých termjnjch, in extremis angustiis.

†Termometr, u, *m.* s. teploměr.

Terpentýna, y, *f.* Terpenthin, *m.*

a) ächter Harz des Terpenthinbaumes, resina terebinthi; b) modřjnowá t-na, der Venetianische Terpenthin, Harz des Lerchenbaums, resina laricis.

Terpentýnowý 3. z. B. terpentýnowý strom, Terpenthinbaum, *m.* terebinthus; t-wý oleg, Terpenthinöhl, oleum therebinthinum.

Tes, u, *m.* ein schwacher, beschlagener Stamm, wie man mit dergleichen d. Ställe belegt.

Tesáček, čku, *m. dim.* v. tesák.

Tesačka, y, *f.* schmale Axt, ascia minor, *D.*

Tesák, u, *m.* Haudegen, *m.* Dusack (welches letztere Wort aus tesák gebildet ist; Adelung), ein kurzes breites, wie ein Säbel gekrümmtes Schwerdt, ensis ad caedendum; 2) s. tesyle, *R. D.* 3) *pl.* tesáky, s. kly 1).

Tesám, u. tessi, tesal, tesati, beschlagen, behauen, durch Hauen bearbeiten, z. B. Bauholz ꝛc. asciare, exasciare, ascia dolare, dedolare; 2) fig. hubau, s. tlačám; auch plump dareingehen: wssudy zhlaupa tesati, *Com.* přes ssňůru tesati, trop., über d. Schnur hauen.

Tesanice, *f.* beschlagener Baum, beschlagenes Holz, arbor dolata, lignum dolatum.

Tesař, e, *m.* Zimmermann, ein bekannter Handwerksmann, faber tignarius; -řka, y, *f.* des Zimmermanns Frau, conjux, uxor, marita fabri tignarii; -ský 3 das Zimmerhandwerk betreffend; t-ský towaryš, Zimmergeselle, *m.* insgem. sodalis tignarius &c. -řstwj, *n.* Zimmerhandwerk, *n.* opificium fabri tignarii.

Tesklým, il, iti, trauern, traurig seyn, lugere, dolere.

Teskliwě, *adv.* verdrießlich, a) beschwerlich, moleste; b) mürrisch, morose; c) bang, ängstlich.

Teskliwost, y, *f.* Verdruß, *m.* Beschwerlichkeit, Unannehmlichkeit, *f.* molestia; 2) Aengstlichkeit, a) d. Neigung sich zu ängstigen, anxietas; b) Angst, *f.* Bangigkeit, *f.* anxietas.

Tesklíwý 3. (*abs.* tesklíw, tesklíwo), verdrießlich, a) beschwerlich, unangenehm, molestus, ingratus; b) mürrisch, morosus, difficilis, tristis; 2) ängstlich, a) zur Angst geneigt, z. B. Mensch, Gemüth, Thier, anxius, pavidus; b) angstvoll, bange, z. B. Mensch, Thier ꝛc. anxius, pavidus; c) mit Angst verbunden, mit Angst geschehend od. Angst machend, pavidus, anxius.

Tesknjm, il, iti, s. tesklým, *Com.*

Tesknо, *adv. cum gen. pers.* z. B. teskno gich gednoho po druhém, sie sehnen sich einer nach dem andern, *Com.*

Tesknost, i, *f.* s. teskliwost.

Tesknota, y, *f. mor.* vorh. teskno ty po domu, *mor.* Heimweh, *n.*

Tesla, y, *f.* njž laukoty wysekáwagj, Dechsel, *f.* ascia exsecandis absidibus, *R.* 2) od. tesák, s. tessle, *R.*

Tesljk, u, *m.* s. Kreuzaxt, *f. D.*

Teslo, a, *n.* Hobel, *m.* runcina, Jz. 44, 13.

Tesna, y, *f.* Zimmeraxt, ascia.

Tesnjk, a, *m.* Steinmetz?

Těsnina, y, *f.* enger Ort, angustiae, *D.* auzké těsniny w horách, enger Paß, fauces montium, *Com.*

Těsno, a, *n.* Enge, fig. Noth, Be-

drángniß, *f.* angustiae: do tě= sna tě wehnal, *K.*

Těsný 3. (*abs.* těsno), enge, angustus, arctus: těsný gesstě rozum (mladých a prostých), *Com.* - ně, *adv.* - ste, - cte; -nost, i, *f.* d. Enge Beschaffenheit, Enge, *f.* angustiae.

Tessi, tesal, tesati, s. tesám.

Těssjm, il, iti, trösten, solari, consolari; 2) vertrösten, Hoffnung machen, geben, spem facere, offerre; - jwám, al, ati, *fr.*

II. *rec.* t-ti se, sich getrösten, gewiß hoffen, Zuversicht haben, fidere, confidere, certa sperare; 2) sich freuen, vergnügt seyn, gaudere re aliqua: nedlauho se swému sstěstj těssil, těssiti se z přjchodu nečjho; těssiti se něčjm, Luk. 16, 25.

Tessjn, u, *m.* d. Stadt Teschen, Teschinium; - nský 3. Teschner, Teschiniensis; Tessinské gablka, *prov.* falscher Trost: darmo na ty Tessinské (těssinské) gablka očekáwá, *Cyr.*

Těssitel, e, *m.* Tröster, consolator; -lkyně, *f.* - inn, *f.* - trix.

Tessle, *f.* Hauart, Zimmerart, *f.* ascia major, *Lesch.*

Tesslice, *f. sl. Lypt.* s. tesačka.

Test, ě, *m.* s. tchán.

Testament, u, *m. sl.* & *ol.* s. kssaft.

Testice, *f. sl.* s. tchyně.

Těstkný 3. *obs.* s. těsný.

Těsto, a, *n.* Teig, *m.* z. B. v. Mehle, massa; mastné těsto, Butterteig, farina pinguis, *R.* strauhané t., geriebener T., trhané t., s. trhance.

Teta, y, *f.* Base, *f.* a) Vaters Schwester; teta po otcy, otce mého sestra, amita; b) Mutterschwester; teta po mateři, matky mé sestra, matertera; c) Muhme, *f.* consobrina, cognata,

Teteljm se, iti, beben, tremere, *D.*

†Tětěwnice, *f.* zrostl., neurada.

Tětj, *n.* Hauen, *n.* sectio.

Tetiččin, a, o, *adj. poss.* dem Mühmchen gehörig.

Tetička, y, *f. dim.* Mühmchen, cognatula, sobrinula.

Tetin, a, o', *adj. poss.* der Base od. Muhme gehörig.

Tetinný 3. vorh.

Tetiwa, y, *f.* besf., nach *B.* tetiwo, a, *n.* d. Sehne am Bogen, nervus.

Tetka, y, *f.* Mühmchen, s. teta.

Tetřew, a, *m.* od. tetřew hluchý, *sl.* hluchán, Auerhahn, *m.* im Walde, tetrao od. tetrao urogallus; tetřew mensfj, od. tetřjwek, Birkhahn, *m.* Birkhuhn, tetrix, *Linn.* lagopus, *Kl.*

Tetřewec, wce, *m.* genž gest gerabatý, *sl. Lypt.* d. kleinste Art v. Auerhahnen, (auf den Karpathen,) Birkhahn?

Tetřjwek, wka, *dim.* s. tetřew.

Tetusska, y, *f. sl.* s. tetička.

Text, u, *m.* Text, *m.* textus; text hebreyský, *K.* fig. text čjsti někomu, den Text lesen, objurgare, *Syl.* 2) s. nápis: text na ğrossi wyražen: Venceslaus &c. *Vel.* text na hrobě, Grabschrift, *f.* 3) aperta, expressa verba: textem mu oznámeno, man hat ihm ausdrücklich erklärt, plane, diserte &c.

Teyden, dně, *m.* s. týden.

Teyğl, e, *m.* s. teğljk, *K.*

Teykám se, al, ati, s. týkám se.

Teykanec, nce, *m.* s. lihanec, *D.*

Teyl, a. *m.* der Hintertheil des Kopfes, occipitium.

Teyn, a, *m.* nad Wltawau, Tein, St. u. Schloß im Bech. Kreise

Moldava; Teyn Horšůw, Bischofteinitz, St. u. Schloß im Pilsner Kr. - S. auch Tyn.

Teynec, nce, *m. dim.* v. tyn, *Haj.* 2) s. klásster?

Teyný 3. s. tagný.

Teyrám, al, ati, plagen, Plage machen, kuranzen, vexare, incommodis adficere, fatigare

Těž, *adv.* imgleichen, auch, ferner, item, nec non; 2) s. týž.

Těžce, *adv. comp.* tjž, tjže, tjžegi, *superl.* neytjž, -že, -žegi, schwer, a) mit Gewicht, nicht leicht an Gewicht, graviter; b) gefährlich, mißlich, bedenklich, difficulter, difficiliter; c) mit Schwierigkeit, difficulter, difficiliter, aegre; d) schwerlich, kaum, vix, aegre.

Těžek, (eigentlich *abstr* v. těžký), beschwerlich, molestus: těžek mi gest dlauhým wyprawowánjm, *Vel.* 2) nad něčjm těžek, betrübt, ängstlich, anxius: těžek gest nad tjm, že takowj nečistj ič. *K.* těžek byl, aegre ferebat.

Těženj, *n. verb.* v. folg.

Těžjm, el, eti (nicht těžiti, s. Přjsl. 3, 14) lösen, Geld lösen, einnehmen, bekommen, pecuniam accipere, pecuniam exigere; 2) wuchern, Gewinn zu erwerben suchen, sowohl in gutem, als nachtheiligem Verstande; mit Gelde, fenerari: těžel hřiwnami, *B.* mit etwas, fenerari rem; besonders figürlich: swau hřiwnau těžeti, mit seinem Pfunde wuchern, exercere virtutem, od. ingenium, od. auch fenerari.

Těžkodýchagjcý 1. z. B. prsy, *Neg.* schwer athmend.

Těžkomyslný 3. schwermüthig, melancholicus, *R.*

Těžkost, *i, f.* Schwere, *f.* gravitas; 2) Schwierigkeit, a) wenn etwas schwer ist, difficultas; b) Bedenklichkeit, dubitatio, scrupulus. 3) Übelkeit, Neigung zum Erbrechen, nausea.

Těžký 3. (*abst.* těžek, těžko), *comp.* těžšj, *superl.* neytěžšj, schwer, a) Gewicht habend, schwer aufzuheben ic. z. B. Geld, Gewicht, Last ic. gravis; těžké obilj, i. e. Weizen, Roggen, *Vel.* b) drückend, beschwerlich, z. B. Luft, Krankheit, Arbeit, *f.* gravis; c) schwer zu verdauen, gravis; d) schwer aufzuheben, z. B. Kasten, Augen ic. gravis; e) schwerfällig, z. B. Pinsel ic. gravis; f) ängstlich, z. B. Herz, anxius; g) beschwert, gravis; těžcý gezdcy, schwere Reuterey, equites gravis armaturae; h) mit Schwierigkeit verbunden, z. B. Arbeit ic. difficilis; i) gefährlich, mißlich ic. difficilis; k) heftig, groß, gravis.

Těžko mi gest, a) es fällt mir beschwerlich ic. molestum est &c. b) mir ist übel, male mihi est, nauseo; mir wird übel, nauseo.

Tfi! *interj.* pfui! phui!

The, *n. indecl.* The, *m.* thea.

Ticho, a, *n.* Stille, *f.* tranquillitas, silentium; 2) Sanftheit, *f.* sanfte Beschaffenheit, lenitas: z ticha se zasmáti; 3) *sl.* s. tjše.

Tichomyslnost, *i, f.* Sanftmüthigkeit, clementia, mansuetudo.

Tichost, *i, f.* s. ticho 1), 2), 3); Sanftmuth, *f.* lenitas, clementia, mansvetudo.

Tichučký, - nký 3. *sl. dim.* v. tichý.

Tichý 3. (*ol. abs.* tich), *comp.* tiššj, *superl.* neytiššj, still, a) ruhig, z. B. Mensch, Gemüth,

Meer, Wind, Nacht, Tag, quietus, tranquillus, tacitus; b) nicht rauschend, nicht lermend, silens, tacens, tacitus, quietus; 2) sanft, z. B. Mensch, Wind, lenis, mollis; 3) sanftmüthig, lenis, clemens, mansuetus, placidus, mitis.

Tjesk, u, *m. sl.* Ofenkrücke, *f.*

Tjhnu, ul, *auti*, *spěšně se hrnauti*, huschen, *D.* (leise davon schleichen? *T.*).

Tjhota, (*obs.*) s. tjž b), *Com.*

Tilo, *a*, *n. sl.* s. teyl.

Tjlko, a, *n. dim.* s. tělicko; 2) der Leib eines Hemdes, truncus.

Tjnánj, *n.* s. stjnánj, *Com.*

Tintěrky, rek, *pl.* s. titěrky.

Tintidlo, *a*, *n.* Narr, Laffe, Lippel, *m.* homo serviens ludibrio.

Tintili wantili kočička brauk, gem. Sprichw. wasche mir den Pelz, u. mache ihn nicht naß.

Tjpet, u, *m.* s. smrkačka 2).

Tjrám, ati, gallopiren, *D.* tjrati cwalem, *Ryb.* 2) s. teyrám, *Ryb.*

Tis, u, *m.* Eibe, *f.* Eibenbaum, Taxbaum, *m.* taxus.

Tisa, *y*, *f.* der Fluß Theiß, *f.* in Ung., - an, Theißer, Tibiscanus, accola Tibisci; - nka, *y*, *f.* - inn, *f.* - na; 2) *sl.* s. tis.

Tjseň, sně, *f.* die Enge, *f.* angustia, angustum: w čas weliké tjsně a tlačenj lidu, *Com.* 2) d. enge Beschaffenheit: tjseň prsů, Engbrüstigkeit, asthma, (atis), *n.*

Tisk, u, *m.* Druck, *m.* pressus, pressura; b) der Druck in der Buchdruck., typus, impressio; c) *sl.* s. tlačenice.

Tiskař, e, *m.* Drucker, *m.* z. B. der Leinwand *rc.* impressor lintearius; b) (beß. tlačitel), Buchdrucker, *m.* typographus; - řka, *y*, *f.* - inn, *f.* - inn, - inn, *f.* uxor impressoris lintearii; - phi; - árna, *y*, *f.* Druckerey, Werkstätte, *f.* officina typographica; - řstwj, *n.* Druckerey, *f* d. Kunst, ars typographica, *D.*

Tisknu, *tiskl*, *tisknauti*, *tisštěn*, (*sl.* tisknut), drücken, a) z. B. mit dem Fuße, premere, auch urgere, wenn es soviel ist, als drängen, u. incumbere wenn es soviel ist, als sich darauf stemmen; b) auf od. in etwas, z. B. ein Siegel *rc.* imprimere rem, in re (rei); auch sagt man imprimere rem, statt in re; 2) drucken, z. B. Katun *rc.* formas imprimere rei; ein Buch, typis exscribere, insgem. imprimere, excudere.

II. *rec.* tisknauti se, sich wohin, od. zu etwas drängen, se ingerere, se obtrudere.

Tjsnjm, *il*, *iti*, enge machen, angustare.

Tisowý 3. v. Eiben, taxeus.

Tjsse, *adv.* still, a) ohne Worte, tacite, silenter; z. B. sitzen *rc.* b) ohne Geräusch, ohne Geschrey, ohne Lermen *rc.* tranquille, silenter, tacite; ist es soviel als unbeweglich, so steht sine motu: tjsse ležeti, still liegen, jacere immotum: 2) sanft, leniter, molliter; ist es soviel als ruhig, so steht auch placide; 3) sanftmüthig, leniter, clementer, placide.

Tissjm, *il*, *iti*, stillen, a) hemmen, z. B. Begierde, Aufruhr *rc.* sedare, tranquillare, compescere, inhibere; b) beruhigen, tranquillare; c) zum Schweigen bringen, silentium alicui

adferre; 2) besänftigen, lenire, mitigare, placare.

II. *rec.* tissiti se, sich legen, nachlassen, remittere, quiescere, se ponere.

Tissina, y, *f.* Stille, *f.* im Orte, silentium; d. Stille, Ruhe, z. B. des Meeres, silentium, tranquillitas.

Tjsta, y, *f.* Hündinn, *f.* (v. Hund), canis *foemina*.

Tisýc, e, *m.* tausend, mille; tisýc wogákű, tausend Soldaten, mille milites, u. mille militum; po tisýcy, je tausend, jeder (jedem) tausend, milleni.

Tisýcerý 3. *nom.* u. *acc. pl.* tisýcery, tausenderley, v. tausend Arten, mille generum; b) tausendfach, tausendfältig, mileplex; c) tausend, mille.

Tisýckrát, *adv.* tausendmal, millies; tisýckrát tisýc tisycű, i. e. tisýc milionű.

Tisýcnásobný 3. s. tisýcerý b).

Tisýcnjk, a, *m.* ein Befehlshaber über tausend Soldaten.

†Tisýcokwět, u, *m.* zrostlina, myrianthus.

Tisýcý 1. tausendste (der, d., das,) millesimus.

Tisýcyřemeslný 3. z. B. ďábel, *Com.* Tausendkünstler, mille artium.

Titěrkugi, owati, s. ssasskugi.

Tjtěrky, (*Com.* titěrky, *f. pl.* (*mor.* auch tjtěrka, *f. sing.*), *gen. pl.* tjtěrek, Spielzeug, *n.* (der Kinder), res lusoriae, crepundia, (orum); s tjtěrkami zacházeti, vorh.

Tjtěrný 3. läppisch, ineptus, puerilis, frivolus; - ně, *adv.* - te, - liter, - le.

Titwořenj, *n.* Grimasse, *f.* gestus ineptus, *D.*

Titwořjm se, il, iti se, Grimassen machen, *D.*

Tjž, e, *f.* Schwere, *f.* gravitas; 2) d. Last, a) Schwere *f.* pondus, moles; b) Bürde, *f.* onus, auch moles, wenn sie drückend ist; c) Ladung, Fracht, *f.* onus.

Tjži se, tázati se, s. tázám se.

Tjžjm, il, iti, herab drücken, degravare; 2) belasten, onerare, *S.*

II. *rec.* tjžiti sy, *mor.* gravari: to pooprawiti aby sy netjžili, *Fric.*

Tkačata, s. zrauti? *obs. Dal.*

Tkáč, e, *m.* - čka, y, *f.* - áčký 3. *sl.* s. tkadlec, tkadlice, rc.

Tkadlec, dlce, *m.* Weber, textor.

Tkadlectwj, *n.* Weberey, Weberkunst, *f.* ars textoria.

Tkadlcowský 3. Weber=, textorius.

Tkadlj, *f. ol.* folg.

Tkadlice, *f.* Weberinn, textrix.

Tkám, al, áti, weben, z. B. Leinwand rc. texere.

Tkanice, *f.* Band, *n.* Binde, *f.* z. B. am Kopfe, taenia: tk. zlatá, střjbrná, *Vel.* 2) Bärtlein, *n.* Schnur, *f.* funiculus, linea.

Tkanička, y, *f. dim.* Bändchen, Bindchen, *n.* taeniola.

Tkaničkář, e, *m.* Bandmacher, *m.* effector taeniarum; - inn, *f.* - trix t-arum; - řský 3. rc. wie bey pekař.

Tkaničnjk, a, *m.* vorh.

Tkliwý 3. rührend? reizbar?

Tknu, *fut.* tkl, (tknul), tknauti, stechen, stecken, pungere: nebylo kde sspendljkem tknauti, *Wrat.*

II. *rec.* tknauti se, *reg. gen.* berühren, anrühren, z. B. rukau, mit der Hand rc. tangere, attingere, contingere; 2) betreffen, a) angehen, spectare, attinere, pertinere ad &c.

b) anbelangen, attinere, spectare, z.B. co ſe mne tkne, was mich betrifft, quod ad me attinet (spectat).
Tknutj, n. Berührung, f. tactio, tactus, attactus, contactus.
Tkýnám ſe, ál, ati, ſchwärmen, vagari, *Ryb.*
Tla, y, *f. mor.* ſ. ſtrop.
Tlačar, a, *m. sl.* ſ. tiſkař.
Tlačba, *f. sl.* Treten, ſ. tlačjm 4).
Tlačenice, *f.* Gedränge, n. a) Drängen, n. pressio, pressus; b) Haufen Menſchen od. Thiere, d. ſich drängen, turba.
Tlachač, e, *m.* ſ. tlampač.
Tlachám, al, ati, ſ. tlampám.
Tlachánj, n. Geſchwätz, garritus.
Tlachy, ů, *pl.* Poſſen, nugae.
Tlačjm, il, iti, drucken, drücken, premere; 2) ſchwer fallen; wýpowěd tlačiti bude na odſauzené; 3) keltern, pressare uvas, 2Ezd. 16, 26. 4) *sl.* das Getreide durch Pferde austreten, (calcando triturare).
Tlačitel, e, *m.* ſ. tiſkař b).
Tlama, y, *f.* Maul, n. bucca.
Tlamač, e, *m.* Bärenbeißer, *D.*
Tlamatý 3. der ein großes Maul hat, Großmaul, *m.* bucculentus.
Tlampač, e, *m.* Plauderer, garrulus; -čka, y, *f.* -inn, *f.* -la.
Tlampám, al, ati, plaudern, ſchwatzen, garrire; ledacos ledakam tlampati, *Vel.* -ánj, n. v.
Tlamy zwamy, *pl.* ſ. tlachánj, *D.*
Tlapa, y, *f.* Tatze, Tappe, *f.* der Thiere, ungula, *B.* ſlon předními tlapami ſebne ſtrom, *Kr.*
Tlápám, al, ati, ſtampfen, treten, cum sonitu incedere: po těljch nohama tlápali; 2) *sl.* ſchwatzen, faſeln, blaterare.
Tláſkám, al, ati, kauend eſſen, manducare: do nocy tláſkagj a popjgegj, *Cyr.* 2) ſ. tleſkám? *Ryb.*
Tlaužek, čku, *m. dim.* v. tlauk, Stößel, *m.* pistillum.
Tlaucy, - ſe, ſ. tluku, - ſe.
Tlauk, u, *m.* (*sl.*) Mörſerſtößel, *m.* pistillum; 2) (*boh.*) Steuerſtange, *f.* contus?
Tlaukám, al, ati, *fr.* v. tluku.
1. Tlauſſť, ě, *m.* Elte, *f.* Döbel, *m.* Diebel, ein Flußfiſch, squalus.
2. Tlauſſť, i, *f.* ſolg.
Tlauſſťka, y, *f.* Dicke, *f.* dem Umfange nach, crassitudo; 2) Fettigkeit, z. B. eines Menſchen, Thieres, pinguedo, pinguitudo
Tlč, i, *f. sl.* ſ. tluč.
Tleſkač, e, *m.* Klatſcher, garrulus.
Tlenj, n. Verweſung, Fäulniß *f.* putredo; 2) Schwinden, n. tabes; 3) Glimmen, n.
Tleſkám, al, ati, klatſchen mit den Händen, frohlocken, plaudere; -nutj, *n. verb.* rukama tleſknauti, *K.*
†Tleſkatec, tce, *m.* Bandwurm, *m.* taenia, *P.*
Tleſknu, *fut.* kl, knauti, ſ. tleſkám.
Tlet, tleti, *sl.* i. e. tljti, ſolg.
Tljm, tlel, tljti, verweſen, putrefieri, putrescere, solvi, interire; 2) ſchwinden, abnehmen, tabescere, contabescere, extabescere; 3) glimmen, od. insgeheim brennen, gliscere
Tlk, u, *m. sl.* ſ. tlauk.
(Tlkanica, *f. Tren.* Schlagſockel, *f.*
Tluč, i, *f.* z. B. t. gečná, Gerſtenmehl, n. Gerſtenmalz, polenta.
Tlučenj, n. Schlagen, n. a) Prügeln, n. verberatio; b) des Pulſes, ictus, motus; c) des Herzens, motus; 2) Stoßen, n. Zerſtoßung, *f.* contusio.
Tlučený 3. *part. pass.* v. tluku; tlučený hrách, durchgeſtriche-

ne Erbsen, pulmentum piseum, *Vel. N.*

Tlučhuba, *y, m.* Mauldrescher, Maulmacher, *m.* blaterator.

Tlučky, *f. pl.* Falle, *f.* auf größere Thiere, laqueus, *D.*

Tlukadlo, *a, n.* Stößel, *m.* pistillum.

Tluku, (ču), tlučeš, tlaukl, tlaucy (tlauct), tlučen, *imper.* tluc, *part. act.* tlukaucý (tlukaucýmu otewře, *K.*), schlagen, a) z. B. mit dem Hammer, Stocke, jemand schlagen, ferire, percutere, icere, pulsare, verberare; na dwéře tlaucy, an d. Thür schlagen, klopfen, anklopfen, januam pulsare, ferire &c. b) sich bewegen, z. B. der Puls, das Herz, moveri, micare; 2) stoßen, zerstoßen, contundere, tundendo terere, od. conterere; 3) máslo tlaucy, buttern, Butter machen, butyrum conficere. Auch slawjk tluče? - schlägt, *Neg.*

II. *rec.* tlaucy se, sich herum treiben, herum arbeiten, vagari; po horách se tlučeš, *Cyr.* swětem se tlaucy, *sl.* 2) k někomu od. na někoho, sich drängen, *Com.* na mne se tluka a wolage, *K.*

Tlumač, *e, m.* (höchstwahrscheinlich vom altslaw. tlma, tlama, Maul; *russ.* tolma'c, *polon.* tolmacz, *hung.* tolmács), Dolmetscher, *m.* interpres.

Tlumoček, čku, *m. dim.* v. tlumok.

Tlumoch, *a, m.* so werden in der *Cyr.* d. Priester Pythiens genannt.

Tlumočjm, il, iti, dolmetschen, interpretari, vertere.

Tlumočnjk, *a, m.* s. tlumač; -nice, Dolmetscherinn, *f.* interpres.

Tlumok, u, *m.* wak, Wadsack, *m.* bulga, pera.

Tlupa, *f. ol.* heyno, (vgl. *russ.*)

Tlustě, *adv.* dick, dem Umfange nach, crasse; 2) grob, a) dick, crasse; b) tief, z. B. singen, graviter.

Tlustost, i, *f.* Dicke, *f.* dem Umfange nach, crassitudo; 2) Fettigkeit, *f.* pinguedo, pinguitudo.

Tlustnu, stl, stnauti, dick werden, crassescere; 2) fett werden, pinguescere.

Tlustý 3. *comp.* tlustšj, *superl.* neytlustšj, dick, a) v. großem Umfange, z. B. ein dicker Baum, dickes Buch rc. crassus; b) dick u. fett, obesus; 2) grob, a) dick, nicht subtil, z. B. Leinwand, Faden, crassus; b) tief, z. B. Stimme, gravis.

Tma, *y f.* Finsterniß, *f.* tenebrae, caligo: hustá a gako makawá tma, *K.* 2) *gen. pl.* tem, (*ol.* u. bey einigen Neuern,) Legion, *f.* Regiment, *n.* legio: měl tmu ďáblů, *Mar.* 5, 9. *ed. Kral. prior.* auch *russ.* tma: dwě tmě tem: s. *Dur. Bibl. sl. I. p.* 380.

II. *adv.* tma, *comp.* tměgi, *superl.* neytměgi, finster; tma gest, es ist finster, est obscurum, sunt tenebrae; bylo tma, es war finster, erat obscurum, erant tenebrae: tma bylo wedne gako w nocy, *Vel.*

Tmawý 3. finster, dunkel, ohne Licht, tenebricosus, obscurus, caliginosus; - wě, *adv.* - re, - se; a) dunkel, v. der Farbe, fusce; - wost, i, *f.* Finsterniß, Dunkelheit, *f.* Mangel des Lichtes, tenebrae, caligo, obscuritas.

Tmj se, tmělo se, tmjti se, es wird

finster, tenebrae ingruunt; tmj se samá mrákota, *B.*
Tmola, y, *f.* Schatten, umbra?
Tmoljm se, iti, *sl.* s. pletu se 2).
Tnu, tal, tjti, hauen, secare, decollare.
To, s. ten; 2) wird es des Nachdrucks wegen gebraucht: gaks se to ráčil na nás popuditi! *C.*
Tobin, u, *m.* Tobin, textum sericum undulatum.
Tobě, *dat.* dir, tibi.
Tobolice, *f.* pastussj, folg.
Tobolka, y, *f.* Tasche, *f.* pera, funda, crumena; pastussj tobolka, Hirtentasche, a) Tasche eines Hirten, pera pastoricia od. pastoris; b) eine Pflanze, sonst Täschelkraut, Taschenkraut genannt, bursa pastoris od. thlaspi bursa pastoris, *Lin.*
Točenec, nce, *m. sl. Lipt.* s. brus.
Točenice, *f.* Drehen, *n.* versatio; 2) Halskrbslein, *n.* fascia collaris, Pjs. 4, 9. s. auch halže, *Gen* 38, 18. točenice perlowá, *K.* 3) Manschetten, Tazeln, Handkröslein, *n.* limbulus.
Točenina, y, *f. sl. Göm.* v. Mäusen zusammen getragene u. in gewundener Linie in der Erde gelegte Haselnüße.
Točjm, il, iti, drehen, herum drehen, circumagere, torquere, versare, vertere, rotare: kolem točil, *Vel.* konem točiti, das Pferd in einem Kreise tummeln, equum cogere in gyrum; 2) zapfen, promere; 3) sieben (mit dem Siebe), cribrare, cernere.
II. *rec.* točiti se, sich drehen, sich herum drehen, circumagi, versari, rotari: wssecko se s njm točj, až y práwě rozuměti nemůže rc. *K.*
Točka, y, *f. sl.* Zapfen, *m.* embolus.
Točkám se, ati, *sl.* s. potácým se.
Točný 3. drehbar?
Tocus, *obs.* s. totiž.
Tohoročnj 1. *sl.* s. letossnj.
Toito, a, *n. sl.* Brakendistel? herba, quae coqui solet contra maniam, eryngium?
Tok, u, *m.* Fluß, *m.* Fließen, *n.* z. B. des Wassers, einer Quelle, eines Stromes rc. fluxus, flumen: řeka vvřjmým tokem ssla, *Cyr.* 2) Flußbeet, *n.* tjm tokem do města se wpustili, *Cyr.* 3) Balz, Falz, *f. D.* 4) *sl. Göm.* s. humno.
Tokagčina, y, *f. sl.* Tokajer Ausbruchwein.
Tokám, al, ati, falzen, balzen, vom Auerhahn, tetrinire.
Tokař, *sl.*, *polon. & russ.* s. saustružnjk; - řský 3. - stwj rc. s. saustružnjcký, - ctwj.
Tokugi, owal, owati, s. tokám, *D.*
Tolar, *n. m.* Thaler, *m.* thalerus.
Tolerancý, *f.* Toleranz, *f.* tolerantia.
†Tolige, *f.* zrostlina, parnassia.
Tolko, *sl.* folg. u. toliko.
Tolik, *adv.* soviel, tantum, tot.
Tolikerý 3. sovielerley, tam multiplex.
Tolikéž, *adv.* eben soviel, tantumdem; 2) ebenfalls, auch, zugleich, item, itidem, non minus.
Toliko, *adv.* nur, blos, allein, modo, tantum, duntaxat; gen toliko hněwagj mne, *B.*
Tolikrát, *adv.* so oft, toties.
Toliký 3. (*sl.* tolký), so groß, so viel, tantus.
Tompach, u. tombak, u, *m.* z mědi a djlem z galmeye (řjdko z giných kowů) vdělaný kow, (vom Engländer Domback, Ur-

heber desselben), Tomback, tombacum, *Kram.*

Tompakutepec, od. tombakutepec, pce, *m.* Tombackschläger, etwa tombacarius.

Ton, u, *m.* Ton, *m.* tonus: srownánj hlasů neb tonu, *Syl.*

Tončj, *f.* Antonie, Antonia.

Tonu, ul, auti, versinken, mergi, demergi, submergi; toneš w nemocy, *Syr.*

Top, u, *m.* Schnabel, *m.* rostrum avis.

Ṫopák, u. ťopan, ťopka, s. kruták, u. kruta 1).

Topánky, *f. pl. sl.* Halbstiefeln.

Topárka, y, *f. mor. & sl.* s. Butterstämpfel, Butterstößel, *m.* pistillum butyro conficiendo; s. mautew, wrtidlo.

Topas, u, *m.* Topas, topazius.

Topenj, *n.* Heizung, s. teplim; 2) Versenken, *n.* mersio.

Topenice, *f.* folg.

Topénka, y, *f.* gebackne Schnitte, panis frixus.

Topič, e, *m.* Heizer, calefactor; - ička, y, *f.* - inn, *f.* - trix.

Topjm, il, iti, (topljm? s. tepljm), heizen, calefacere, z. B. w kamnech, den Ofen, fornacem; dřjwjm, mit Holz, ligno; swětnice topiti, Zimmer heizen, *Vel.* 2) versenken, mergere, demergere, submergere, *Syl.* 3) mit Wasser bedecken, überschwemmen, inundare, exundare: woda topila až do oboćj bradáče pod mostem, *Vel.* woda weliká byla, a daleko topila, *Id.* gak moře daleko topiti a se rozléwati má rc. 4) *sl.* schmelzen (*act.*), liquefacere.

II. *rec.* topiti se, versinken, mergi, demergi, submergi; 2) *sl.* schmelzen, liquefieri.

Ṫopka, y, *f.* s. kruta 1); 2) eine nichtswürdige Weibsperson.

Topol, u, *m.* Pappel, *f.* Pappelbaum, *m.* populus: topol bjlý, d. weiße Pappel, populus alba; t. černý, d. schwarze Pappel, populus nigra.

Topolj, *n. coll.* mit Pappeln bewachsener Ort, sylva populina, Oz 4, 13.

Topolowý 3. v. Pappelbäumen, populeus.

Topor, u, *m. ol & sl.* (v. tepu? *D.*) s. tesste; 2) Fleischeraxt, *f.*

Topořisko, a, *n.* folg.

Topořisstě, *n.* Stiel, *m.* Handhabe, *f.* an der Axt, manubrium, *B.* 2) fig. Werkzeug: toho na swé topořisstě nasadili, *K.*

Toporo, a, *n.* s. vorh.? *D.*

Topůrko, a, *n.* s. topořisstě.

Topynka, y, *f.* s. topénka; 2) ein schwaches (dünnes) Brett, tenuis assis; 3) ein schwacher Ziegel, tenuis later (laterculus); 4) ein derber Verweis, Wischer.

Torta, y, *f.* Torte, *f.* artopemma, (atis), *n.*

Tossnjem, el, eti, *sl.* s. tauzjm.

Toť, *interj.* da, en: toť rychle naň přiklopotagi.

Totach, u, *m.* Wurfschwengel, *m.* große Pfeile, od. Steine zu werfen, catapulta.

†Toten, u, *m.* zrostlina, sanguisorba; - nowitý 3. - baeus.

Totéž, eben dasselbe, s. tentýž.

Totiž, totižto, *adv.* nehmlich, als, wie folgt, utpote, nimirum, videlicet.

Towačow, sehr irrig in *Wrat.* für Wacowo, (er hörte viell. sagen: to Wacowo, od. do W-wa).

Towár, u, *m. sl.* (viell. aus: die Waaren?) s. kaupě 2).

Towaryš, e, *m.* Geselle, *m.* a) Ge-

fährte, *m.* comes; b) Kamerade, *m.* sodalis, contubernalis; c) Theilnehmer, socius; d) Gehilfe, *m.* eines Meisters, für Geld, socius laboris mercenarius, insgem. sodalis.

Towaryssim, il, iti, s někým, Gesellschaft pflegen, sich zugesellen, adsociari alicui, *B.*

II. *rec.* t-iti se, s někým, k někomu, mezy někoho, s. towaryssim: nastrogil teyné zrádce a wyslychače, kteřjžby se mezy lidi towaryssili.

Towaryssta, y, u. towaryssťyně, *f.* Gesellinn, *f.* socia.

Towaryssný 3. folg.

Towaryšský 3. gesellig, gesellschaftlich, socialis, sociabilis; - ské máry, s. máry; - sky, *adv.* socialiter.

Towaryšstwj, *n.* Geselligkeit, socialitas; 2) Gesellschaft, *f.* jede Verbindung einer Person od. Sache mit der andern, Theilnehmung, *f.* societas.

Towaryšstwo, a, *n.* Gesellschaft, a) jede Verbindung einer Person od. Sache mit der andern, societas; b) Begleitung, *f.* comitatus; Umgang, *m.* usus, consvetudo.

Tož, *adv.* siehe, ecce, Job 8, 19. Přjd. Dan. 24; 2) darauf, alsdann, post, Oz. 13, 1. *Rosa, Gr. p.* 242.

Tožt, *adv.* vorh.

Trabant, a, *m.* Trabant, satelles; s. auch stráž 2).

Tráček, čku, *m. dim.* v. trák.

Tracenj, *n. verb.* v. tratjm; 2) d. Seekrankheit, nausea navigantium.

Tradaca, y, *f.* Sophia, d. Hauptstadt v. Bulgarien.

Trák, u, *m. sl.* Träger, z. B. Hosenträger u. drgl. s. auch dr-žák; *pl.* traky, *ol.* folg.

Trakař, e, *m.* (deutschen Ursprungs) Schiebkarren, Schiebbock, *m.* carrus trusatilis.

Trakařjm, il, iti, tragen (führen auf dem Schiebbock) gerere, bajulare, *Syl.*

Traktát, u, *m.* Abhandlung, commentatio, tractatus, *Vel.*

Traktugi, owal, owati, *sl.* (*& boh.*) traktiren, excipere (lauta coena); 2) behandeln, habere: zle ho traktowali.

Trakugi, owal, owati, *obs.* s. trakařjm, *Syl.*

Tralaře, *m. pl.* stromky k latjm wázané, Geländer, Trillagen, arbusculae palatae, *R.*

1. Trám, u, *m.* Balken, *m.* trabs, tignum.

2. Trám, tráti, *obs.* s. trwám.

Trámec, mce, *m.* ein kleiner Balken, tigillum.

Trámowice, *f. pl.* Balkenköpfe, decoides.

Trámowý 3. z. B. hřebjk, (nárožnjk), Bandnagel, Zimmernagel, *m.* clavus trabalis, confibula.

Trampotář, e, *m.* Grillenfänger, morosus; - řka, y, *f.* - inn, *f.* - sa; - tiny, od. - tstwj, *n.* - tey, *f.* morositas, (auch nugae?) *D.*

Trampoty, *f. pl.* starosti, Qualen, molestiae; 2) Grillen, nugae, *D.*

Traňk, u, *m.* (*obs.*) Trank, *m.* in der Arzney, decoctum; 2) der Nahme mehrerer Pflanzen: traňk angelský, t. drábský, t. gelenj, t. hadj rc.

Trápám, al, ati, s. natrápám, *K.*

Trapec, pce, *m.*, *sl.* strapec, Quast, *m.* Quaste, *f.* cirrus, fimbria.

Trápenj, *n.* Plagen, *n.* vexatio; 2) Peinigung, *f.* cruciatus.

Trapič, e, *m.* Plager, vexator;

2) Peiniger, der einen plagt, tortor, cruciator; - ťka, y, f. Plagerinn, vexatrix.

Trapidlo, a, n. Plagegeist, m. furia, vexator, *Ps.* 106, 38.

Trápjm, il, iti, en, plagen, vexare, incommodis adficere, fatigare; a) peinigen, cruciare, excruciare, torquere, doloribus adficere; - jwám, al, ati, *frequ.*

II. *rec.* t-ti se, sich quälen, v. Sorgen od. Schmerzen gequält werden, cruciari, torqueri, Zgew. 12, 2.

Trapy, *m. pl.* s. třjsně, Troddel, *D.*

Tras, *ol.* Bůh třesenj, strachu.

Trásťám, al, ati, knittern, *D.*

Trasně, *sl.* s. třjsně.

Trasořitka, y, f. folg.

Trasořitek, tka, m. s. konipásek.

Trasu, trásl, trásti, -se, s. třesu, -se.

Trasydlo, u. trasysko, a, n. ein sumpfigter Grund, der unter den Füßen zittert.

Tratjm, il, iti, verlieren, a) einbüßen, amittere, perdere; b) verlieren im Spiele, perdere.

II. *rec.* tratiti se, verloren gehen, verloren werden, amitti, perdi; 2) sich verlieren, fortgehen (v. vielen), abire; nach u. nach, unvermerkt, se subducere.

Tratiwod, u, m. Lache, f. Sumpf, m. Pfütze, f. lacus, palus; 2) der Ort, wo der Unflath (Grundsuppe im Schiffe) sich sammelt, sentina; 3) bodenloser Fresser? 4) *sl.* hie u. da Schlauch, m. z. B. womit man d. Wiesen begießt.

Trauba, y, f. Rohr, n. Röhre, f. fistula, canalis, tubus; polnj t., Trompete, f. tuba, buccina; wodnj t., Wässerröhre, canalis, fistula, fistula aquaria; slonowá t., Elephantenrüssel, m. proboscis (idis), f. manus elephanti; střelnj t., Blasrohr, tubus flatu jaculatorius.

Traubač, e, m. Trompetenmacher, tubarius, *R.* -čka, -čský ...

Traubjm, il, iti, d. Trompete blasen, canere tuba (buccina); 2) das Horn od. Waldhorn blasen, canere cornu, *B.* wzhůru traubiti, Lärm blasen, classicum canere; 3) zusammen hetzen, concitare: traubil ge ... hromadu; - benj, n. *verb.*

Traud, u, m. Zunder, m. fomes ... 2) Revier, Grund? ?

Traudjm se, il, iti, s. trápjm se: ... se traudjš, gsa smrtedlný? ...

Traudowý 3. Zunder-.

Traufám, al, ati, (*obs.*) getrauen ...

Traup, a, m. Tölpel, dummer Mensch, stipes, caudex; 2) Hummel, Thräne, Wasserbiene, f. fucus; 3) *sl.* s. grobián.

Traupowský 3. tölpelhaft, dumm, stupidus: traupowský rozum ... dek, *Vel.* 2) *sl.* grob, plump, inurbanus, rusticus; - ství ... Dummheit, Grobheit, f. - dita ...

Traupský 3. vorh. - sky, *adv.* ... traupsky, *sl.* grob, rustice.

Trauskám, al, ati, knallen, crepare: břicho sy naplňugi, až ... trauskagj; *sl.* auch knirschen.

Trausým, yti, streuen, spargere; 2) Mist fallen lassen, v. Vögeln.

Tráwa, y, f. Gras, n. gramen, herba; rosná t., Aentergras, festuca fluitans, *D.* z tráwy, aus Gras, gramineus; ... se w tráwě, grasen, pasc...

Trawačka, y, f. Grasmagd, f. ancilla graminaria.

Tráwen, wna, m. *sl.* Grasmonat, m. Junius.

Tráwenj, n. Gistmischerey, f. ve...

Digitized by Google

neficium; 2) Verdauung, *f.* concoctio; 3) Zehrung, *f.* consumtio.

Trawenina, *y, f.* s. ged.

Trawič, *e, m.* Giftmischer, veneficus; 2) Zehrer, consumtor; -čka, *y, f.* -inn, *f.* -inn, *f.* venefica, consumtrix.

Trawička, *y, f.* Gräschen, *n.* gramen.

Trawjm, il, iti, vergiften, mit Gift hinrichten, veneno interimere, (tollere, necare); 2) verdauen, Speisen, coquere, concoquere; 3) zehren, a) vermindern, consumere, absumere; b) leben, essen, vivere, victitare: ſkwoſinĕgi trawil, *Cyr.* 4) zubringen, hinbringen, z. B. d. Zeit, transigere, traducere, consumere.

II. *rec.* trawiti se, Ausgaben machen, *Ryb.*

Trawina, *y, f.* s. trawa, *Com. pl.* -ny, s. trawenj 1); -nka, *y, f. dim.* Gräschen, *n.* gramen.

Trawnatý 3. grasicht, voller Gras, graminosus, herbidus.

Trawnj 1. das Gras betreffend, graminarius; z. B. trawnj loktuſſe, Grastuch, *n.* t. koſa, Grassense, *f.* falx graminaria.

Trawnice, *f.* Knackbeere, *f.* Brösling, (Erdbeere), *D.* 2) Grastuch.

Trawnjk, u, *m. sl.* pažik, ein mit Rasen bewachsener Platz, campus graminosus.

Trawný 3. grasig, grasähnlich, gramineus.

Trbjelka, *y, f. sl. Lypt.* eine Wiege v. Tuch auf 3. Stangen.

Trčjm, iti, *sl.* ragen, prominere, s. ſtrmjm; 2) s. čumjm, haereo.

Trcým, yti, *ol.* rennen, currere.

Trdélce, *n. dim.* v. trdlo.

Trdelnjk, u, *m.* Prügelkrapfen, *m.* Spießkuchen, *m.* placenta in veru ligneo cocta.

Trdlena, *y, f.* einfältige Weibsperson, stulta foemina.

Trdlenec, nce, *m.* s. trdlo 2).

Trdlice, *f.* s. trlice 2) *K.*

Trdlo, *a, n.* Stößel, *m.* pistillum; 2) s. nemehlo, *D.* 3) (*sl.*) hölzerner Bratspieß, zum Backen der Spießkuchen, veru ligneum cylindriforme.

Tré, ého, *n.* (verkürzt aus troge), drey, tres: tré knjžat, *B.*

Třeba, *adv.* nöthig, (ohne Substantive), opus, necesse, necessarium: netřeba mi giného domu, *K.* 2) *conj.* folg. zlau při pěkně ljčj a premuge, třeba pro pár ſtřewjců, *K.*

Třebas, *conj.* wenn, auch, a) wofern auch, gesetzt auch daß, etiam si, b) wenn auch sogar, si vel: ano zepteg se třebas howad, *B.*

Třebule, *f.* Kerbel, *m.* caerefolium, od. chaerephyllum, *Colum.* scandix cerefolium, *Linn.*

1. Treffa! *interj.* getroffen!

2. Treffa, *y, f.* Treffer, *m.* sors victrix.

Trefjm, *fut. ex.* il, iti, treffen, schlagend od. stoßend, ferire, icere, *B.* hrom do něho trefil, *B.* 2) jemand begegnen, finden, antreffen, offendere, obvium esse, *B.* y tento aučinek trefj někdy na ſwau pomſtu; 3) kommen, treffen an -, incidere in -: trefili na gedno mjſto; 4) někam, s. pohodjm 2); 5) w něco, es treffen zu machen: newjm abych w to trefil.

II. *rec. impers.* trefj se, ilo, iti se, sich zutragen, cadere, accidere: gaké se trefj ſemeno, *B.* Benedykta trefilo se w

bjlau sobotu, *Vel.* 2) passen, anständig, zuträglich seyn, congruere, quadrare; 3) angehen; pertinere: to se mne třesiti může, das mag mich angehn, ego petor.

Třesný 3. angemessen, treffend, accommodatus, aptus, congruus, *D.* 2) gefällig, officiosus; -nost, i, *f.* -heit; 2) -keit, *f.* -sitas.

Třesugi, -se, owati, s. třesjm, -se.

Třesugi se, owal, owati, passen, quadrare; 2) sich bequemen, se accommodare.

Die Anm. unter Sebrunk gilt auch von den vorstehenden Ausdrücken.

Třesunk, u, *m. obs.* s. přjhoda.

Třebranost, i, *f.* s. třjbranost.

Třelce, *n. sl. Lypt.* s. struhadlo.

Trem, el, eti, *sl.* s. tru.

Třemcha, y, *f.* s. střemcha.

Třemenisstě, *n.* Steigriemen, *m.* Riemen am Steigbügel, lora stapedum, *R.*

Třenj, *n.* Reiben, a) z. B. der Augen ɿc. tritus; b) Krauen, Kratzen, *n.* fricatus, frictus, frictio; c) Zerreiben, *n.* tritus.

Třenice, *f.* Streit, Zank, *m.* rixa, dissidia: třenice byly na sněmě mezy stawem panským a rytjřským o to -, *Vel.* 2) *mor.* s. prkno.

Třénohý 3. s. třjnohý.

T'enownj 1. s. zub.

Třený 3. *part. pass. constr.* v. tru.

Třepačka, y, *f. sl.* s. trlice 1).

Třepám, al, ati, klatschen, insonare, crepare: prssi gen třepá, es regnet daß es klatscht, *D.* 2) schlagen, ferire; konopě tř., *sl.* i. e. třjti, s. len; do polévky tř., querlen, s. zatřepám.

II. *rec.* třepati se, al, ati, zappeln, z. B. ein Huhn ɿc. palpitare, trepidare.

Trepan, u, *m.* wrtádko, Trepan, choinicion, *vulgo* trepanum, *R.* -nugi, owati, trepaniren.

Třepelka, y, *f.* s. trpělka.

Třepenatý 3. franzig, fimbriatus, *D.*

Třepenj, *n.* Franze, *f.* z. B. am Kleide, fimbria; 2) *pl.* auch Quasten, *f. pl.* lemnisci, *R.*

Třepetám se, al, ati, zappeln, zittern, palpitare, trepidare: vsta třepetagjcý, *Lomn.*

Třepjm, il, iti, auftrennen, etwas Gewebtes, retexere.

II. *rec.* třepiti se, sich fädeln, sich fasern, filatim solvi, fila emittere.

Třepka, y, *f.* Holzschuh, *m.* calceus ligneus.

Třepna, y, *f.* s. klepna, *D.*

Třepotám se, *sl.* s. třepetám se.

Třérohý 3. s. třjrohý.

Třesawý 3. zitternd, tremens, tremulus, tremebundus; třesawé weyce, weichgesottenes Ey, ovum sorbillum.

Třescy, třestati, s. třestám.

Třesenj, *n.* Zittern, *n.* tremor; tř. srdce, Herzklopfen, *n.* palpitatio cordis; tř. zymnične, Anfall des Fiebers, accessio febris; země třesenj, Erdbeben, *n.* terrae motus.

1 Třesk! *interj.* paff!

2 Třesk, u, *m.* s. třeskot.

†Třeska, y, *f.* s. sstokfiš, (*russ.*)

Třesknu, *fut. ex.* kl, knauti, krachen (einmal), fragorem edere, crepare; 2) *sl. act.* schlagen (daß es kracht), ferire.

Třeskot, u, *m.* Krachen, *n.* fragor.

Třeskutý 3. krachend; třeskutá zyma, grimmige Kälte, intensissimum frigus.

Třesky plesky, s. ťač, *Ryb.*
Třeslawý 3. s. třesawý, *D.*
Tteslice, *f.* Zittergras?
Třesomozk, *a, m.* Narr, *m.* mente captus,
Třesořitka, *y, f.* s. třasořitek.
Třesosrdečný 3. dem das Herz zittert, cui cor palpitat.
Třessně, *f.* Kirsche, *f.* cerasum; 2) Kirschbaum, *m.* cerasus, prunus cerasus, *Linn.*
Třessňowý 3. z. B. tř-ý strom, Kirschbaum, *m.* cerasus, prunus cerasus, *Id.* t-wá pecka, Kirschkern, *m.* os cerasinum, nucleus cerasinus; *t-wé* barwy, kirschfarbig, cerasinus.
Třésspičatý 3. dreyspitzig, tricuspis, tridens, trisulcus.
Třesstidlo, *a, n.* Stocknarr, ein Schuß, v. Menschen, sannio.
Třesstjk, *a, m.* Verrückter, Wahnsinniger, insanus, delirus, vesanus, mente captus.
1. Třesstjm, il, iti, verrücken; hlawu, den Kopf, a) konfus machen, perturbare mentem: sebe y giné třesstj černým owěnjm, *Com.* b) des Verstandes berauben, privare mente aliquem; c) *sl.* s. třesknu 2).
II. *rec.* třesstiti se, toben, saevire, furere, tumultuari.
2. Třesstjm, ěl, ěti, krachen, fragorem edere, crepare; 2) wahnsinnig werden, vesanum (insanum, amentem, delirum) fieri.
1. Trest, u, *m.* Strafe, *f.* poena.
2. Trest, (trst), i, *f.* s. trtina; 2) † trest octowá, aether aceticus?? *Bercht.*
Trestám, trescy, 3. *pers. pl.* trestcý, *Vel.* tal, tati, tán, *imper.* trescy, *part. pl.* trescýce, *Vel.* strafen, punire aliquem, animadvertere in aliquem, od. in aliquid; 2) züchtigen, castigare; -áwám, al, ati, *fr.*
Trestánj, *n.* Strafen, *n.* punitio, poenitio; tr. na hrdle, Lebensstrafe, poena vitae, poena capitis; 2) Züchtigung, *f.* castigatio.
Trestatedlný 3. z. B. ouřad, Strafamt, *n.* munus puniendi.
Trestatel, e, *m.* Strafer, punitor.
Třesu, třásl, třásti u. třjsti, schütteln, motitare, quatere, quassare, *B.*
II. *rec.* třásti se, zittern, tremere.
Třesýtko, *a, n.* Zitternadel?
Tret, u, Tritt, *m.* Sprung, s. trety.
Třeťáčka, *y, f. sl.* s. třetnice.
Třeťák, *a, m. sl.* der dritte Schwarm aus einem Bienenkorb
Třetj 1. der, d., das, dritte, tertius, a, um.
Třetice, *f.* das Dreyzählige, Dreymahlige, trium vicium, trium partium, trinum: může se do třetice w swé při oprawiti, Př. wsseho dobrého do třetice, *prov.* alle gute Dinge sind drey, omne trinum perfectum.
Třetjdennj 1. dreytägig, was alle 3. Tage od. allemal den dritten Tag geschieht, tertianus: třetjdennj zymnice, s. třetnice.
Třetina, *y, f.* Drittel, *n.* tertia pars, auch triens; -nka, *y, f. dim.* 2) das Drittel v. Nösel, *Com.*
Třetjrozený 3. drittgebohrner, tertio genitus, *Haj.*
Třetnice, *f.* dreytägiges Fieber, tertiana, febris tertiana: zymnice wezdegssj proměnila se w třetnicy.
Třeyhelný 3. s. třjyhelný.
Třewdawa, *y, f., ol.* třewdala, Hirschkraut, *n.* Diptam, *m.*

dictamnus, -mnum, *hung.* ezer jó fü, szarvas gyükér.
†Třezalka, y, *f.* zr., hypericum.
Trh, u, *m.* Kauf, Kaufhandel, *m.* venditio et emtio, mercatura, *D.* trh zawřjti, -schließen, *D.* -se rozcházý, der Kauf geht zurück, -dissolvitur, *D.* 2) Markt, *m.* a) öffentliche Verkaufung, mercatus; b) Marktzeit, *f.* Markttag, Wochenmarkt, Jahrmarkt, *m.* nundinae; bez peněz do trhu, bez soli do domu, *prov.* c) Marktplatz, Ring, *m.* forum; na trh nésti, přinesti, zu Markt bringen, ferre in forum; trh dřewný, Holzmarkt, a) Verkauf des Holzes, mercatus lignarius; b) Ort, wo Holz verkauft wird, forum lignarium; t. dobytčj, Viehmarkt, *α*) der Ort, forum pecuarium; *β*) Verkauf, mercatus pecuarius; t. obilný, owocný, Getreidemarkt, Obstmarkt, *α*) Ort, forum frumentarium, pomarium; *β*) Handel, mercatus f-rius, -p-ius; trh rybný, Fischmarkt, *m.* forum piscarium; 3) bess. trhnutj; s. auch trhem.
Trhačka, y, *f.* Blumen- od. Obstpflückerinn, *f.* carptrix; 2) d. Pflanzen aus der Erde auszieht; 3) Bügel, *m.* Brustbein v. jungen Hühnern, womit man spielt, wer das längere Stück abbricht.
Trhám, al, ati, reißen, a) schnell nehmen, hinreißen, hinschleppen, hinziehen, rapere, abripere; trhati někým, jemand reißen, -raptare; herausreißen, eripere; trhati konopě, len, den Hanf, Flachs aus der Erde heraus nehmen (ausreißen); wlasy z hlawy, d. Haare aus dem Kopfe, evellere capillos; herabreißen od. wegreißen, avellere; niederreißen, ruere; b) spalten, zerreißen, rumpere, scindere, secare c) quälen, torquere; d) ryby trhati, Fische reißen, exdorsuare; c) ssaty na hostu t., den Gast noch zu bleiben sehr nöthigen, *Syl.* 2) ausziehen, herausziehen, z. B. Pflanzen, aus der Erde, einen Zahn, educere, extrahere; 3) pflücken, abpflücken, abbrechen, z. B. Blumen, Obst, carpere.
II. *rec.* trhati se, reißen, (*neutr.*) a) entzwey gehen, rumpi, abrumpi; b) einen Riß bekommen, rumpi, findi; 2) na někoho, s. potrhawati se; 3) sebau, zucken, sich bewegen, movere, jactare se: sebau hněwy trhal *Cyr.*
Trhan, a, *m. sl.* s. otrhanec.
Trhance, *m. pl. sl.* Mehlspeise.
Trhaně, *f.* gedörrter Teig? *sl.* *hung.* tarhonya, *Lesch.*
Trhánj, *n.* Reißen, *n.* a) Hinreißen, *n.* raptus; b) Zerreißen, scissio, ruptio; c) im Leibe, tormina; 2) Pflücken, Abpflücken, *n.* carptura; 3) Zuckung, Zucken, *n.* Bewegung, z. B. eines Gliedes, tractus, motu b) Konvulsion, *f.* spasmu convulsio.
Trhawka, y, *f.* Bügel, *m.* biegsame Beinchen, *D.*
Trhem, *adv.* käuflich, trhem kaupiti, käuflich an sich bringen *D.* trhem wolati, öffentlich dem Markte ausrufen.
Trhlý 3. verrückt, s. tržený
Trhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, trh *imper.* trhni, s. trhám; 2)

schnell wenden, losbrechen, vibrare: trhnauti na zwěř; nesstěstj, bjda ꝛc. naň trhne; 3) wozem, mit dem Wagen rücken; 4) pérem, einen Zug, Strich mit der Feder machen.

Trhnutj, *n. verb.* Riß, Zug, *m.* ꝛc.

Trhowisstě, *n.* Marktplatz, *m.* forum; 2) d. Seestadt Triest, Triestum, Tergestum.

Trhownj 1. z. B. trhownj zápis, Kaufcontract, Kaufbrief, *m.* pactum emtionis, Pr. b) folg.

Trhownjk, a, *m.* s. trmal?

Trhowý 3. z. B. trhowá smlauwa, Kaufvertrag, *m.* pactum emtionis; t-wá cena, Kaufpreis, Marktpreis, Kaufschilling, *m.* pretium forense, pretium (emtionis); auch vom Getreide, annona; t-wý chléb, Kaufbrod; trhowé dcky zemské, *Vel.*

Trhugem se, owati, *sl.* s. trzjm se.

Tři, *nom. masc.* auch třj, *gen.* třj, drey, tres, tria; po třech, je drey, allemal od. jedem drey, trini, terni; třj páni, triumviri, *Vel.*

Třjb, u, *m.* Dreschwagen, *m.* Dreschwalze, *f.* tribula, tribulum.

Třjbjm, il, iti, dreschen, nach der Römer Art, exterere, tribulare; 2) hin u. her treiben, (plagen), agitare, (vexare), Iz. 30, 28. y giné mnohé neřesti se třjbily, *Vel.* 3) sichten, cribrare, fig. pokussenjmi diwně cwičj, třjbj, *K.*-jwám, al, ati *fr,*

Třjč, e, *m.* barew, Farbenreiber, Mahlerjunge, *m.* tritor colorum; -čka, y, *f.* -inn, *f.* ꝛc.

Třjček, čku, *m. mor.* kleiner Mörser, mortariolum.

Tričtwrtiletý 3. neunmonatlich, novimestris, *Vel. N.*

Třjčtwrtnjk, a, *m. sl.* Besitzer v. 3/4 eines Bauernhofes.

Třicý 1. zum Reiben dienlich, z. B. třicý kámen, Reibstein, *m.* lapis tritorius.

Třjda, y, *f.* Klasse, Abtheilung, *f.* z. B. in der Schule, třjda žáků, *Vel. N.* classis, ordo; 2) †Fakultát, *f.* bey einer Universität, facultas, *P.*

Třidcátek, tku, *m.* Dreißigstamt, (Zollamt), *n.* in Ungarn, insg. tricesima, ae, *f.*

Třidcaterý 3. *nom.* u. *acc. pl.* třidcatery, v. 30 Arten, triginta generum; 2) dreißig, triginta.

Třidcátný, ého, *m. sl.* s. folg. 2) *D.*

Třidcátnjk, a, *m.* Dreißiger, *m.* (den Jahren nach), homo tricenarius, triginta annorum; 2) *sl.* Dreyßigstbeamter, s. celný.

Třidcátý 3. der, d., das dreyßigste, tricesimus, trigesimus.

Třideet, u. třidceti, *gen.* třidceti u. třidcýti, dreißig, triginta: po třidcýti, je dreyßig, jedem dreyßig, triceni.

Třidcetkrát, *adv.* 30mal, tricies.

Třidcýtidennj 1. dreyßigtägig, triginta dierum.

Třidcýtiletý 3. dreyßigjährig, tricenarius, 30 annorum.

Třjdennj 1. dreytägig, was 3 Tage dauert, od. gedauert hat, triduanus, trium dierum.

Třjdjm, il, iti, ablösen im Amte, per vices succedere in officio vel functione.

Třjdnjk, a, *m.* s. střjdnjk.

Třidrátowý 3. dreydräthig, trilix, *D.*

Trjeska, y, *f. sl.* s. třjska.

Trjezwý 3. *sl.* s. střjzliwý.

Třjhlawec, wce, Dreykopf, triceps.

Třjhlawý 3. dreyköpfig, triceps.
Třjhranjk, u, *m.* Dreyeck, *m.* triangulum.
Třihranjm, dreyeckig machen?
Třjhraný 3. dreyeckig, dreykantig, triangulus, trigonus, triquetrus, tres angulos habens; -nost, i, *f.* dreyeckige Beschaffenheit, Figur, *D.*
†Trikončitka, y, *f.* zr., Mathiola.
Trjkorec, rce, *m.* 3 Drittel Scheffel, trimodium, *Com.*
Třikrát, -te, *adv.* dreymal, ter.
Třikrátnásob, *adv.* auf dreyerley Art, triplici ratione.
Třiletý 3. dreyjährig, trimus, triennis, trium annorum.
Třjliberka, y *f* Dreypfünder, (Kanone), tormentum trilibre.
Třjliberný 1. dreypfündig, trilibris.
Trilich, u, *m.* Drillig, *m.* trilix.
Třjlistnjk, u, *m.* Biberklee, *m.* menyanthes trifoliata, *D.*
Trilka, y, *f.* Triller, *m.* (Musik), tremula, *R.*
Třjlotowý 3. dreylöthig, sesquiuncialis, *D.*
Třjmám, al, ati, *sl.* s. držjm.
Třimecýtma, drey u. zwanzig, viginti et tres; -tmý 3. drey u. zwanzigste, tertius vicesimus.
Třiměsýčný 3. dreymonatlich, trimestris.
Třinácť, u. -cte, *gen.* třinácti, dreyzehn, tredecim, decem et tres, po tř-cti, je dreyzehn, jedem 13. terni deni, od. deni terni.
Třinácterý 3. von 13 Arten, tredecim generum; 2) dreyzehn, tredecim.
Třináctiletý 3. dreyzehnjährig, tredecim annorum.
Třináctkrát, *adv.* dreyzehnmal, terdecies.
Třináctý 3. der, d., das dreyzehnte, tertius decimus.

Třinitěnný 3. dreyfädig, z. B. parkan, trium liciorum, *R.*
Třjnohý 3. dreyfüßig, dreybeinig, tripes; t-hé obřiwadlo, Dreyfuß, *m.* tripus.
Třjnožnjk, u, *m.* Dreyfuß, tripus.
Třinožka, y, *f.* Dreyfuß, Schusterstuhl, *m.* sedile tripes, *R.*
Třipjdný 3. drey Spannen lang, trium spitamarum.
Třipramenný 3. tergeminus; s. pramen, u. trogitý.
†Třjřečnjk, u, *m.* Wörterbuch v 3 Sprachen, lexicon trilingue, *P.*
Třjrohý 3. s. třihraný; b) s. třizubý 2); kotwice třjrohá, *K.* widličky třjrohé, *B.*
Třjroký 3. s. třiletý, *Vel. N.*
†Třirožnjk, u, *m.* zrostl., tricera.
Třjsáhowý 3. dreyklafterig, trium orgyarum.
Třjsečný 3. dreyhauig, dreymähdig, (trinae falcaturae).
Třjska, y, *f.* Span, Holzspan, *m.* ramentum, assula; Spänchen, Stückchen Holz, ramentum, assula: třjsky roztřjštané lodj, Bruchstücke, fragmina. *Com.*
Třjskám, al, ati, krachen, fragorem edere, crepare; 2) pochen, stark klopfen, vehementer (valde) pulsare, pultare; na něco, an etwas, rem, z. B. na dwéře, an d. Thür, januam; 3) schlagen, z. B. mit dem Hammer, Stocke jemand schlagen, ferire, percutere, icere, pulsare, verberare, hauen, caedere.
Třjslnj 1. Loh-, třjslnj stoupy, Lohmühle, *f.* molendinum coriarium; třjslnj woda, folg.
Třislnice, *f.* t-nj woda, Lohbrühe, *f.* aqua pulvere coriario infecta.
Třjslo, a, *n.* Scham, *f.* Scham-

glieder, *pl.* pubes; Schamseite, *f.* inguen; 2) Lohe, Gärberlohe, gestampfte Rinde, Kiff, *m. D.* cortex coriarius (contusus); třjslem wyděláwati, lohen; 3) tjm třjslem ta země táhne se?

Třjslowý, z. B. hnůg, s. třjslnj, *Vel.* 2) Scham-.

Třjsně, *f. pl.*, *sl.* strasno, Troddel, Zettelgarn, *n.* Trasen, *m.* peniculi, funiculi.

Třjsnjm, il, iti, bemackeln, maculare, commaculare.

Třjsstka, y, *f.* s. třjsta.

†Tristanka, y, *f.* zrost., Tristania.

Třjti, s. třesu.

Třisto, *sl.* s. tři sta, unter sto.

Třistý 3. der, d., das dreyhundertste, trecentesimus.

Třjtisýcý 1. dreytausendste, ter millesimus.

Třjt, třjti, - se, s. tru, - se.

Třjohelnice, *f.* Triangel, *m.*

Třjohelný 3. s. třjhraný *D.*

Třjwěderní 1. dreyeimerig, trium urnarum.

Třiza, y, *f.* Kux, Bergtheil?

†Třjzrnec, nce, *m.* zr., cneorum.

Třizubec, bce, *m.* Dreyzack, *m.*

Třjzubý 3. z. B. hák, was 3 Zähne hat, tridens, 1 Sam. 2, 13.; 2) dreyzackig, tridens.

Trkám, al, ati, stoßen, wie das Rind mit dem Horn ꝛc. petere, z. B. aliquem; 2) stutzen, stoßen, wie ein Hammel, arietare; - dnj, *n. verb.*

Trkawý 3. stößig, z. B. Ochs, petulcus.

Trknu, *fut. ex.* kl, knauti, stoßen (einmal), s. trkám.

Trlenda, y, *f. fors quod* trdlena.

Trlice, *f.* Breche, *f.* zum Flachse, frangibulum; 2) Block, Klotz, *m.* woran Verbrecher geschlossen werden, codex.

Trlo, a, *n. sl.* (*Lypt.*) das obere Holz, bey der Flachsbreche; 2) d. Begattung der Fische, Frösche ꝛc.

Trmácým, el, eti, strapaziren, (zumal mit Herumtreiben), fatigare, exercere, vexare.

II. *rec.* t-eti se, herum streichen, sich herumtreiben, vagari; taulati a sem y tam trmáceti se musyli mordéři, *Vel.*

Trmal, a, *m.* Marktschreyer, *m.* circumforaneus.

Třmen, u, *m.* Steigbügel, stapia.

Trn, u, *m.* Dorn, *m.* an den Gewächsen, spina, vepres: řjmský trn, Kugeldistel, *f.* echinops, *Linn.* - njk, u, *m. dim.* za mládi se trnjk ostřj, *prov. sl.* urit mature, quod vult urtica manere.

Trnawa, y, *f.* d. St. Tyrnau in Ungarn, Tyrnavia.

Trnawec, wce, *m.* ein Tyrnauer, Tyrnaviensis; - wský 3. Tyrnauer, Tyrnaviensis.

Trnj, *n.* Dornbusch, - Strauch, dumus; psý trnj, *mor.* s. zymoleyz.

Trnisstě, *n.* Dornhecke, *f.* dumetum, vepretum.

Trnka, y, *f.* Schlehe, *f.* bacca pruni spinosae; 2) Schlehendorn, Schwarzdorn, *m.* prunus spinosa. (Sehr unrichtig im Neutr. Kom. für karlatka).

Trnostiwka, y, *f.* Krieche, *f.* Kriechling, *m.* prunus insititia, *Linn.*

Trnowatý 3. dornicht, spinosus.

Trnowice, *f.* Dornstecken, *m. D.*

Trnowisstě, *n.* s. trnisstě.

Trnowka, y, *f.* s. trnowice, *D.*

Trnownjk, u, *m.* (*russ.*) s. akacye.

Trnowý 3. dornen, spineus.

Trnoz, e, *m.* (v. tru), Tischgestell, *n.* statumen mensae, pedamentum mensae; fig. gsau nepoddanj a trnoze se na lawice stawěti chtěgj, *Vel.*

Trnu, ul, auti, erstarren, a) starr werden, rigescere, torpescere; b) empfindungslos werden, obstupescere, torpescere; 3) erschrecken, sich entsetzen, percelli, Ez. 26, 16.
Trnutj, n. Erstarrung, a) z. B. vor Kälte ꝛc. rigor, torpor; b) Empfindungslosigkeit, f torpor, stupor; 3) Erschrecken, n.
Trocha, y, f. s. trosska
Trochaický 3. trochäisch, trochaicus.
Trocheus, ea, m. trochaeus.
Trochu, trossku, adv. ein wenig, parum, modicum.
Anm. V. flüssigen u. trocknen Sachen sagt man trossku, böhm. auch krapet; v. andern, d. man schneidet, hackt ꝛc. sagt man kausstek, böhm. auch drobet.
Trocyssek, ssku, m. koláček, Zeltlein, τροχισκος, Syl.
Trocysska, Rauchkerzchen?
Trogák, u, m. s tři oka, unt. oko.
Troggazyký 3. in drey Sprachen, trilinguis.
Troggediný 3. dreyeinig, trinunus.
Trogj 1. nom. sing. auch trůg, dreyerley, a) drey, tres, tria; b) dreyfach, triplex, tergeminus, trigeminus; 2) dreyeinig, trinus.
Trogice, f. Dreyfaltigkeit, Dreyeinigkeit, trinitas; 2) Dreyfaltigkeitsblume, f. viola tricolor, Linn. - čnj 1. z. B. neděle der Dreyfaltigkeitssonntag, dominica trinitatis.
Trogilistek, stku, m. Dreyblatt, n. ophris trifolia, Vel.
Trogilistý 3. dreyblätterig, Vel.
Trogina, y, f. drey Dinge, sors Gedritt, ternarius numerus, triplex genus, Syr. 25, 2.
Trogitý 3. s. trognásobný, Vel.
Trogka, y, f. eine Drey, Dreyer, m. ternio, D.
†Trogkridlice, f. zr. triopteris.
†Troglisteň, tně, m. zr. triphasia.
†Trogmezničný rým, ein Reim, wie: hausstka, - pausstka.
Trognásobnj 1. folg.
Trognásobný 3. s. trogj b); - ně.
Trognjk, u, m. Dreyer, 1/2 Kreuzer, D. auch Dreyling, D. semiobolus, od. auch nach unserer alten Art, trinumus; 2) s. trogice 2); - jček, čku, m. dim.
Trognitěnný 3. s. třjnitěnný, R.
Trogslabičný 3. dreysylbig.
1. Trokár, u. trokýř, e, m. obs. Träger, gestor, bajulus.
2. Trokar, u, m. Trokar, m. (Viehbohrer), Puchm.
Troljm, il, iti, bröseln, grieseln, comminuere.
Tronjk, u, m. s. trognjk, D.
Tropa, y, f. (obs.) Trupp, Menge, f. copia.
Tropjm, il, iti, begehen, thun, erregen, ausüben, v. bösen Handlungen, patrare, committere: zhauby, strasti sskody tropj, Vel. to různice, ssarwátku tropj; - bauřku (w lidu), Aufruhr erregen, seditionem concitare; wálky z wálek tropiti, Vel.
Troska y, f. Wrack, fragmentum? Lesch. 2) sl. s. truska 1).
Troskawice, f. sl. Lypt. s. truskawice.
Troskotám, al, ati, s. potroskotám; rauschen, strepere: zubami hrýzli, až gimi troskotali, Vel.
II. rec. t-ati se, zertrümmert werden, confringi, conquassari: troskotal se konec lodj, K.
Trosska, y, f. Handvoll, wenig,

modicum: malický trosska gich zachowána bude, K.
Trossku, adv. s. trochu.
Trosst, u, m. Vertröstung, f. consolatio; pl. trossty, Hoffnung.
Trosstugi, owal, owati, trösten, vertrösten, Hoffnung machen.
D. Anm. unter Fedrunk, gilt auch v. den vorstehenden.
Trpák, a, m. sl. ein pöbelhaft od. gemein slowakisch sprechender u. des Wortes trpow (teprw, jetzt, erst) sich bedienender Slowak; - áčka, eine solche S-kinn.
Trpaslik, a, m. Zwerg, m. pumilio, nanus; - lice, f. - inn, f. Zwerginn, f. pumilio, nana; - jček, čka, m. dim. - glein, n. - iči, 1. Zwerg=.
Trpce, adv. comp. trpčegi, superl. neytrpčegi, herb, eigentlich u. trop. - acerbe, austere.
Trpěliwý 3. geduldig, patiens; - wě, adv. - enter; - wost, i, f. Geduld, f. patientia.
Trpělka, sl. pipjsska, y, f. (masc. pepjch, a, m.) Haubenlerche, f. alauda cristata, Kl.
Trpjm, ěl, ěti, leiden, erdulden, ausstehen, pati, perpeti, ferre, perferre, tolerare; - enj, n. verb. perpessio, toleratio.
Trpka, y, f. sl., střemcha, Maibaum, m. Traubenkirsche, f. prunus padus, hung. vad tseresnye-fa, zelnicze-fa.
Trpkost, i, f. Herbe, f. Herbigkeit einer Sache, z. B. des Obstes, der Worte rc. acerbitas, austeritas.
Trpký 3. comp. trpčegssi, superl. neytrpčegssj, herbe, a) v. Geschmack, z. B. Früchte, Geschmack rc. acerbus, austerus; b) trop. z. B. Worte, acerbus, austerus, asper.
Trpný 3. - ně, - nost, i, f. s. trpěliwý, - wě, - wost.
Trpow, adv. sl. Göm. s. teprw.
Trpyt, u, m. Rotz, m. pituita.
Třpytjm se, ěl, ěti, schimmern, lucere, fulgere, coruscare: třpytjcý se meč, B.
Trpytowatý 3. rotzig, pituitosus.
Trs, u, m. pl. trsy, Stock, m. z. B. Blumenstock, planta, stips, thyrsus, D.
Trsek, sku, m trseček, čku, dim. vorh.
Trskot, a, m. sl. s. kwjčala.
Trst, i, f. (sl.) s. třtina; 2) sl. Lypt. s. paprslek, růc.
Trstěnice, f. sl. spanisches Rohr.
Trstěnný 3. sl. s. třtěnný.
Trstj, n. coll. sl. s. třtj.
Trstinka, y, f. sl. dim. s. třtina.
Trstka, y, f. sl. Nitr. s. čep 1).
Trt, u, m. sl. Furz, m.
Třtěnný 3. v. Rohr, arundineus.
Třtj, n. coll. Rohr, n. arundines.
Třtina, y, f. Rohr, n. ein Gewächs, arundo, canna.
Třtinisstě, n. Rohrbusch, m. arundinetum.
Třtinowatý 3. Rohr=; třtinowaté moře, i. e. rudé moře, K.
Třtinowina, y, f. s. třtinisstě.
Třtinowý 3. s. třtěnný, B.
Tru, (třu), třel, třjti, reiben, schaben, terere; cestu třjti, bahnen, viam terere, D. chudobu, nauzy třjti, Noth leiden, in angustiis versari, premi paupertate, malis, K. 2) drücken, plagen, verfolgen, zusetzen, premere: neljtostiwě židy třeli; za nepřátely rc. třjti, verfolgen, insistere.
II. rec. třjti se, sich reiben, v. Begattung der Fische: ryby se trau, - coëunt; 2) sich drängen, se obtrudere, se ingerere: w auřad se třjti; na předni mj-

sta a k zprawowánj giných -; mezy wogáky se trjti, *Vel.* do něčeho se trjti.

Truba, y, *f.* s. trauba.

Trubač, e, *m.* Trompeter, tubicen, buccinator; -čka, y, *f.* 2) Lümmel, Bengel, Maulaff, *m.* stipes, caudex.

Trubec, bce, *m.* Drohne, Brutbiene, *f.* fucus.

Trubice, *f.* Röhre, *f.* fistula, canalis, tubus; průdussnj trubice, s. dychawice; močowá t., Harnröhre, urethra; klječowá t., d. Röhre am Schlüßel, *Vel.* -čka, y, *f. dim.* s. trubka 1); 2) s. oplatek.

Trubiroh, a, *m.* kdož na roh traubj, (Zinken- od. Hornblaser), cornicen, buccinator, *Vel. N.* 2) *sl.* hie u. da Tölpel, s. trubač 2).

Trubka, y, *f. dim.* Röhrchen, *n.* tubulus, canalicula; 2) Trompetchen, *n.* parva tuba, parva buccina; lowecká t., Hiefhorn; 3) d. Hülse an der Uhr, *D.* 4) Mundstück, *n.* tubulus fumarius, od. fistula fumaria superior, oralis.

Truc, u, *m.* Widerspenstigkeit, *f.* contumacia; 2) Widerstand, *m* renisus; někomu na truc, jemand zum Trotz, ad resistendum alicui; truc tobě! Trotz sey Dir geboten! male tecum agetur; na truc mi to robj, *sl.* das thut er mir zum Trotz.

Truchlenj, *n.* Trauern, luctus.

Truchljm, il, iti, trauern, traurig seyn, lugere, dolere; pro něco, um etwas, rem.

Truchliwost, i, *f.* Traurigkeit, *f.* tristitia, moestitia.

Truchliwý 3. (*abs.* truchliw, -wo), traurig, a) in Traurigkeit befindlich, voll Betrübniß, z. B. Mensch, tristis, moestus; b) Traurigkeit anzeigend, z. B. Miene, Gesicht, Stimme Worte rc. tristis, moestus; c) Traurigkeit bringend, unangenehm, z. B. Nachricht, Brief rc. tristis; d) nicht heiter, z. B. Wetter, Stirn rc. tristis; - wě, *adv.* moeste, triste.

Truchlý 3. - lost, s. truchliwý, truchliwost.

Trůčky, *f. pl. dim.* v. trůky.

Trucle, eine gewiße Speise, *Haj.*

Trucugi, owal, owati, trotzen, ferocire; 1) widerspenstig seyn, contumacem esse; 2) sich widersetzen, obsistere: smrti trucowati, - trotzen, *Com.*

Trud, u, *m.* s. trápenj, *obs.* namáhánj; 2) s. trudowatost.

Trudjm, il, iti, s. trápjm.

II. *rec.* truditi se, *ol.* s. namáhati se.

Trudný 3. s. truchliwý; 2) s. bjdný, *Syl.* - ně, *adv.* s. truchliwě; - nost, i, *f.* s. zármutek.

†Trudolomný 3 sorgenbrechend.

Trudowatý 3. räudig im Gesichte, mit Ansprunge behaftet, mentagra affectus, *R.* - tost, i, *f.* Ansprung, *m.* ein gewisser Ausschlag der Haut, mentagra.

Trudowitý 3. s. trudowatý; 2) kupferig, z. B. das Gesicht: opilcy magj trudowité twáři, - os cuprinum.

Trulant, a, *m.* ?

Trulo, a, *n. sl.* s. trubiroh 2).

Trůg, trogjho, s. trogj.

Trůgče, ete, *n.* Dreyling, *m.*; *pl.* - čátka, drey Kinder auf einmal gebohren, trigemini.

Truhla, y, *f.* Kiste, Lade, *f.* Kasten, *m.* cista, arca; maučná t., s. maučnice 1); t. pro ssaty, Kleiderkasten, arca vestiaria.

cista vestiaria; vmrlčj truhla, s. rakew.

Truhlář, e, m. Tischler, scrinarius, opifex scrinarius; -řka, y, f. -inn, f. -řčin, a, o, adj. poss. der Tischlerinn gehörig; -řůw, owa, owo, adj. poss. dem Tischler gehörig; -řowic 1. indecl. dasselbe; -řský 3. Tischler-; -řstwj, n. Tischlerhandwerk, n. ars scrinaria; kunstownj truhlář, Ebentischler, D.

Truhlice, f. s. truhla; tr. na penjze, Geldkasten, m. arca pecuniaria; -icka, y, f. dim. Kistchen, Kästchen, n cistula, cistella, arcula.

Truhljček, čku, m. dim. Schubkästchen, Subladchen, n. forulus reciprocus.

Truhljk, u, m. Schubkasten, m. Schublade, f. forulus reciprocus.

Truksas, a, m. Truchseß, dapifer, Cyr. 2) (králowský), kön. Tuchseß (in Ung.) aulae familiaris.

Trůky, f. pl. s. stjrka, Trog, m.

Trulo, a, m. sl. s. trubač 2).

Trůn, u, m. Thron, m. thronus, solium.

Truňk, u, m. (obs.) Trunk, m. potus; s. auch podusska.

†Trunugi, owal, owati, thronen.

Trupel, ple, m. ein unförmliches Stück, z. B. Holz, besonders Thon, etwa massa, truncus: trupel stromu giž na swrchku země ležj, Com. lidé gsau trupel hljny, K. hrnčjř rukama swýma formuge trupel, B.

Trus, u, m. 1) co se natrausý z sena rc. Mist, m. 2) der Koth vom Geflügel, z. B. slepičj trus, s. slepičj; holubj trus, s. holubacynec.

Truska, y, f. Schlacken, m. z. B. des Erzes rc. recrementum, scoria, retrimentum; 2) s. okuge; 3) s. troska 1)?

Truskawec, wce, m. Wegetritt, m. Wegegras, n. polygonum aviculare, Linn. hung. portsfů; 2) s. omeluch, Vel. N.

Truskawice, u. truskawice, f. sl. eine Art besserer Erdbeeren.

Trussťjm, ěti, sl. s. trausskám 2).

Trutnow, a m. Trautenau, eine Stadt Böhmens, Trutnovia.

Trwácnosť, i, f. s. trwánliwost, D.

Trwalý 3. -le, -lost, s. trwánliwý, -wě, -wost.

Trwám, al, ati, (vgl. δηρον, duro, u.) dauern, a) aushalten, durare; b) verbleiben, verharren, durare, manere; c) unverletzt bleiben, durare, integrum manere; d) währen, durare; trwati w bytu, währen, existiren; 2) zuweilen, hoffen, (viell. für traufám): dnes, trwám, přigde, heute wird er hoffentlich kommen, D.

Trwánliwý 3. dauerhaft, firmus, diuturnus, constans; 2) s. setrwánliwý; -wě, adv. -wost, i, f. -tigkeit, Dauer, f. constantia, firmitas; 2) s. setrwánliwost.

Trybljk, u, m. Klopfkeule, f. Triebel, m. beym Böttcher, tudicula, D. & sl.

Trychtýř, e, m. s. nálewka 1); 2) zu den Würfeln, orca, pyrgus.

Tryet, u, m. Trieth, Bäheschnitten v. Semmeln, mit Wein begossen u. gewürzt, R.

Trybun, a, m. tribunus plebis: trybunowé obecnj, Vel.

Tryllich, u, m. s. třilich, Hlab.

Tryplika, y, f. Triplik, f. Vel. N.

Trysk, u, m. s. cwál, D.

Tryskám, ati, s. cwálem gedu.

Tryton, a, m. Triton.
Tryumf, u, m. Triumph, Sieg, m. triumphus: tryumf slawili, B. tryumf nad nepřately obdržel; 2) Freude, f. jubilum, jubilatio: tryumf držeti, wésti.
Tryumfugi, owal, owati, den Sieg erhalten, triumphiren, vincere; 2) sich sehr freuen, triumphiren, jubilare, triumphare: tryumfugj nad zkázau nassj, Com.
Tryzeň, zně, f. Qual, f. afflictio.
Trýznjm, il, iti, foltern, s. mučjm; 2) quälen, plagen, affligere, exagitare: trápenj ge trýznilo; 3) sl. Arv. s. rozpráwjm.
Trženj, n. Riß, m. rima; 2) Feilschen, n. licitatio; 3) d. Lösung des Geldes; 4) tr. na mysli, s. possetilost, Syl.
Tržený 3. part. pass. 1) v. trhnu; tržený, od. tržený na mysli, verrückt, geschoßen, inops mentis, Syl. R. 2) vom folg.
Tržjm, il, iti, feilschen, auf d. Waare bieten, liceri rem, licitari (rem); 2) lösen, Geld lösen, einnehmen, bekommen, pecuniam accipere, pecuniam exigere; 3) Handel, Kauf machen, nundinari.
II. rec. tr-ti se (o něco), handeln, unterhandeln, nundinari: ani se o tu kaupi netržj, K. tržili se o to až na gistau summu.
Tržisstě, n. s. trhowisstě 1); 2) Kaufplatz, m. emporium, D. 3) ol. s. ryňk.
Tržné, ého, n. Marktgeld, n. pecunia nundinalis.
Tržnj 1), Kauf-, Markt-, ɩc.
Tržnjk, u, m. Ehrenpreis, m. veronica.
Tržný, ého, m. Marktmeister, Marktvogt, m. agoranomus, nach römischer Art, aedilis plebejus; 2) (nach Syl. smlauwce trhu, Mittler, Unterkäufer, proxeneta); tržný chleba, Brodschätzer, -Beschauer, D.
Tu, adv. hier, hic; 2) tu, -tu, bald, -bald, jam, -jam: tu na vhlj, tu zas na led ho kládli, Com. tu plakala, tu se smála.
Tuberoza, y, f. Tuberose, f. hyacinthus tuberosus.
Tuca, ol. s. krupobitj; mračno.
Tucet, ctu, m. (mittellat. duzena, franz. douzaine, ital. dozina, engl. dozen, v. duodecim); Dutzend, n. numerus duodenarius, od. duodecim &c. dwanáct tuctů, Groß, n.
†Tučenec, nce, m. Speckstein, m. steatites.
Tuchnu, s. potuchnu 1), 2): dobřj mrawowé tuchnau, K.
Tučjm, il, iti, fett machen, pinguefacere.
Tučky, pl. s. přjkořj? od. Intriguen? činj tučky půwodowi, Pr. vtrhánj, teyné tučky, Vel.
Tučnice, f. Speck-, od. Griesenwurst, f. farcimen pingue.
Tučnjm, ěl, ěti, feist, fett werden, pinguescere.
Tučný 3. feist, fett, pinguis, opimus, obesus; -nost, i, f. -tigkeit, Feiste, f. pinguitudo, pinguedo, obesitas, opimitas.
Tuctowý 3. Dutzend-.
Tudjž, adv. bald, in kurzem, mox, brevi; 2) ol. s. tu, tam.
Tudy, adv. da, hier, hic; 2) hindurch, dadurch, a) vom Orte, hac (int. via od. parte), od. per hunc locum; auch per hunc, per hanc, per hoc, per hos &c. int. locum, urbem, oppidum, homines &c. c)

vom Mittel, durch diese Sache, hac re, od. hoc; auch per hanc rem, per hoc; auch hoc, hac, his, od. per hunc, per hanc &c. wenn es auf ein Substantiv bezogen werden soll.

Tudyto, *adv.* hiedurch, hac.

Tufarnjk, *a, m. mor.* Krügelmacher, etwa urcearius.

Tuha, *y, f. obs.* s. bjda.

Tuhawka, *y, f.* Stuhlzwang, *m.* tenesmus.

Tuhnu, hl, hnauti, erstarren, starr werden, rigescere; b) s. brnjm.

Tuhost, i, *f.* Steifheit, *f.* rigor; 2) Zähigkeit, *f.* tenacitas; 3) Strenge, Rauhigkeit, Härte, *f.* asperitas, austeritas, duritia, durities; 4) Stärke, *f.* 5) Heftigkeit, vehementia.

Tuhý 3, *comp.* tužšj, *superl.* neytužšj, steif, a) starr, unbiegsam, rigidus; b) fest, firmus, stabilis; 2) zähe, tenax; 3) strenge, hart, rauh, z. B. Winter, Leben, Kälte, durus, asper; 4) stark: tuhý zwuk trauby; 5) durchdringend, heftig, vehemens: tuhý wjtr; w swých spisých gest přjsný a tuhý.

Tuhýk, *a, m. mor.* s. seyček.

Tuk, *u, m.* Fett, *n.* a) pingue; b) Fettigkeit, *f.* pinguitudo, pinguedo; 2) Schmeer, *n.* adeps; rybj tuk, s. rybj.

Tukám, al, ati, tüpfen?

†Tukowina, *y, f.* Thran?

Tulák, *a, m.* - čka, *y, f.* der u. d. bin u. her schweift, vagabundus, - da; 2) Landstreicher, - inn, *f.* erro, planus, - na.

Tulakyně, *f.* s. vorh. - čka, *K.*

Tulec, lce, *m. dim.* v. tul.

Tuleg, *e, m.* Spießeisen, *n.* spiculum.

Tulich, u, *m.* (δολων), Dolch, *m.* pugio, sica; kleiner, im Stecken verborgener Degen, telum.

Tulipán, u, *m.* Tulpe, Tulipane, *f.* tulipa, *Linn.* 2, s. trubiroh 2).

Tulpas, *a, m.* s. trubiroh 2)?

Tumlugi, owati, (*obs.*) d. Pferde tummeln, equos agitare, exercere.

Tumpach, beß. tompach.

Tuna, *y, f.* Tonne, *f.* a) ein großes Faß, orca, amphora, cadus; b) tuna zlata, eine Tonne Goldes, d. i. Hundert tausend, centum millia.

Tůně, *f.* Tiefe, *f.* tiefer Ort im Wasser, Dümpfel, Kolk, *m. D.* altum, profundum; 2) Fischhälter, *m.* vivarium: w strucháḱch, tůnjch *rc.* lowiti, *Pr.*

Tunka, *y, f.* kleine Tonne.

Tunný 3. (v. tuna) eingesalzen, salinus: tunné ryby, eingesalzene Fische, pisces muria conditi, salsamenta; tunný losos, eingesalzener Lachs, salmo salinus, *Syl.* tunných a slaných zbožj -, *Pr.*

Tuoň, *i,* u. tuoňa, *y, f. sl.* Schatten, *m.* umbra.

Tupič, *e, m.* Tadler, vituperator.

Tupikos, *u, m.* s. chrpa, modrák.

1. Tupjm, ěl, ěti, stumpf werden, hebescere.

2. Tupjm, il, iti, en, stumpf machen, hebetare; 2) tadeln, vituperare, reprehendere, culpare; tupenj, *n. verb.*

Tupisrp, u, *m.* s. tupikos, *Vel.*

Tuplhák, u, *m.* Doppelhaken, *m.* sclopetum duplicatum, *R.*

†Tupolistný 3. obtusifolius, *Ber.*

Tuponosý 3. Stumpfnase, obtusi nasi.

Tupost, i, *f.* Stumpfheit, *f.* hebetudo, hebetatio.

Tupý 3. stumpf, nicht scharf, nicht spitzig, z. B. Messer, Schneide, Spitze, hebes, obtusus; daher tropisch, z. B. Verstand, Gesicht, Witz, hebes, obtusus.

Tur, *a*, *m*. Auerochs, *m*. urus, taurus, *D*. auch *polon*. tur.

Anm. Nach Adelung bedeutet tur, groß, auch einen Berg, u. bey den Tartaren Butter, (daher *hung*. túró, Käse). Vgl. turý.

Turák, u, *m*. *sl*. ehemalige Kupfermünze, 2 1/2 Kreutzer, Poltura̋ke, insgem. poltura.

Turbán, u, *m*. folg. 1).

Turbjt, u, *m*. (turecký), Turban, tiara, cidaris, *Syl*. 2) t. bjlý, Weißturbit, alypia, alypum, *R*.

Turbugi, owati, betrüben, beunruhigen, turbare, *Lomn*. & *sl*.

Turčan, *a*, *m*. ein Thurótzer, Thuróciensis; -nka, *y*, *f*. Th-sis; -nský 3. Thurótzer, Th-sis.

Turče, ete, *n*. ein türkisches Kind, ein kleiner Türke.

Turčjn, u, *m*. *sl*. Art Weintrauben.

Turčina, *y*, *f*. Pfebenkraut, *n*. herba peponis; 2) das türkische Wesen, Einrichtung ꝛc.

Turec, rce, *m*. der Fluß Thurótz, 2) Thurótz, od. das Thurótzer K., comitatus Thuróczíensis.

Turecký 3. türkisch, turcicus; 2) s. zuřiwý: zuřiwá turecká, židowská slowa, *Syr*. -cky, *adv*. -ice.

1\. Turek, rka, *m*. Türke, *m*. Turca.

2\. Turek, rku, *m*. Pfebe, pepo, cucurbita pepo, *Linn*.

Tuřj 1. den Auerochsen betreffend, taurinus.

Tuřice, *f*. *pl*. *sl*., s. letnice, Pfingsten; 2) Ortsnahme.

Tuřjn, u, *m*., *sl*. kwaka, *y*, *f*. Runkel, Runkelrübe, Bete, *f*. Mangold, Dickrübe, Burgunderrübe, Klumpenrübe, *f*. Turnipse (in Preßburg Kwake, *f*.) beta.

Turkow, *a*, *m*. d. Stadt Torgau, Torgavia.

Turky, *f*. *pl*., *gen*. Turek, d. Türkey, Turcia, *Vel*.

Turkyně, *f*. Türkinn, *f*. femina Turcica.

Turnag, *e*, *m*. Turnier, *m*. ludi equestres, certamen equestre, decursio equestris; 2) (*sl*.) Lärmen, Getöß, *m*. tumultus, strepitus; -gský 3. z. B. plac, Turnierplatz, circus, *Com*.

†Turowka, *y*, *f*. zrostl., turraea.

Turско, *a*, *n*. (*ol*.) ein Feld unweit Prag, *Vel*.

Turý 3.? d. Bedeutung dieses Wortes, welches viell. mit tuřj dasselbe ist, u. in vielen Ortsnahmen, z. B. in Ungarn: Turec, Stará Turá, Turó (Turé) pole, Turany, in Böhmen: Tuřice, Tursko, in Mähren: Tuřany ꝛc. vorkommt, wie auch dessen Ableitung, ist ungewiß. *Lesch*. meynt, es sey viell. soviel als zelený, grün, weil tuřice auch Pfingsten bedeute, wo schon alles v. neuem grünt ꝛc.; mir hingegen scheint d. Ableitung v. tur, u. d. derselben gemäße Bestimmung des Sinnes dieses Wortes wahrscheinlicher u. richtiger.

Turýn, *a*, *m*. d. Stadt Turin, Taurinum, Augusta Taurinorum; -nský 3. turinisch, Turiner, taurinensis.

Turyně, *f*. Thorn, Thorunum, *V*.

Turynky, s. Duryňky.

Tussjm, il, iti, ahnden, etwas dunkel vorher empfinden od. ahnden, praesagire, divinare, (*sl*. bádám): hned sem zle tussil přjbytku geho, *B*. tu swobodu

hned někteřj zle tuffiti začali; 2) dafür halten, glauben, (wo es manchmal auch durch vermuthlich überſetzt werden kann, putare, existimare, credere: tuffjmk ſe nazpét chak dělá, wrtochu! *Com.* tuffjm žeby ſe gich málo naſſlo, *Vel.* tuffjm nemá peněz, *sl.* er hat vermuthlich kein Geld.

II. *rec.* tuffiti ſobě, ſich dünken laſſen, ſich getröſten, confidere: tuſſj ſobě, že pohltne Jordan, *B.* tak ſobě dobře tuſſiti budau, že nás s pole wytlačj, *Cyr.* 2) ſchwanen, praesagire, *Ryb.*

1. Tuk, i, *f.* ſelten für rtuk, *D.*

2. Tuk, ſ. tu.

Tuka, y, *f.* ſ. čuko, *Syl.* 2) ſ. hňup, *D.*

Tutlám, al, ati, verhehlen, occultare.

Tutlatel, e, *m.* -tkyně, *f.* ſ. tagitel.

Tutmák, a, *m. sl.* heimtückiſcher Menſch, subdolus.

Tuto, der *acc. foem. sing.* v. tento; 2) *adv.* hier, an dieſem Orte, hic, hoc in loco.

Tutok, *adv.* hierſelbſt, hicce.

Tužba, y, *f.* ſ. tauženj.

Tuze, *adv.* (v. tuhý), *comp.* tauže, *superl.* neytauž, neytauže, feſt, knapp, arcte, adstricte; 2) ſehr, valde, magnopere, admodum; iſt es ſoviel als heftig, ſo ſteht auch vehementer; u. iſt v. böſen Dingen d. Rede, z. B. zürnen, zornig ꝛc. ſo ſteht auch graviter.

Tužebně, *adv.* kläglich, miserabiliter; 2) ſehnlich, a) mit Sehnſucht, cum desiderio; b) heftig, vehementer, ardenter.

1. Tužebnjk, a, *m.* Kläger, der ſich beklagt, beſchwert, unzufrieden iſt, querulus, querens; -nice, *f.* -inn, *f.* -la, querens.

2. Tužebnjk, u, *m.* der rothe Steinbrech, spiraea filipendula, *Linn.*, *hung.* varjú mogyoró, *Lumn.* 2) Holztraube, *f.* oenanthe, *D.*

Tužebný 3. kläglich, in kläglichem Tone, erbärmlich anzuhören, miserabilis, flebilis; 2) ſehnlich, vehemens, ardens; 3) *ol.* ſ. ſmutný, *Dal.* -noſt, i, *f.* Klage, *f.* Aeußerung ſeiner Unzufriedenheit, questus, querela, querimonia; 2) Sehnſucht, *f.* desiderium; po něčem, nach etwas, rei.

Tůzek, a, *m.* ſ. tůzok.

Tužjm, il, iti, befeſtigen, feſt machen, firmare, confirmare, stabilire: ſobj ſe, a tužj, *Com.*

II. *rec.* tužiti ſe, ſtärken, heſtiger werden, fieri vehementiorem: wjtr ſe tužil, *Harant.*

Tůzok, a, *m. sl.* ſ. droff.

Twá, ſ. twůg.

1. †Twar, idea? *D.* forma? *Jung.*

2. Twář, i, (u. e), *f.* Wange, *f.* Backen, *m.* gena, mala; 2) Geſicht, Angeſicht, *n.* Geſichtsbildung, *f.* twář němá, unvernünftiges Geſchöpf, twář ſw. Jana, ſ. Aron.

Twářnoſt, i, *f.* Geſtalt, *f.* a) äußere Beſchaffenheit, species, forma, facies, figura, habitus; b) Beſchaffenheit überhaupt, species, forma, facies, figura; c) Art od. Gattung, z. B. v. Thieren ꝛc. species, forma, figura, *Com.* d) Bild, *n.* species, imago, forma: twářnoſti pekelné mi zaſtupugj ceſtu, *Neg.* S. auch dám.

Twářný 3. ſcheinbar, speciosus: twářný ſwůdce, *K.*

Twaroh, u, *m.* Quarg, Käſequarg, *m.* coagulum lactis.

Twarohowý 3. aus Käsequarg, oxygalacteus, *R.* twarohowé knedl ky, Quargklöse, globuli (pastilli) caseacei, 2) mit Käsequarg belegt, z. B. twarohowý koláč, s. twarožnjk.

Twarožina, y, *f.* s. twaroh.

Twarožnjk, u, *m.* (*sl.*) Quargkuchen, *m.* placenta caseata.

Twarožný 3 (*sl.* s. twarohowý; t-žný mjssek, Quargsäckchen, sacculus casearius.

Twarůžek, žku, *m. dim. v.* twaroh.

Twor, u, *m.* Geschöpf, *n.* a) was geschaffen worden, res creata; b) ein lebendiges Geschöpf, animaus, animal: čtwernožý tworowé, *Com.*

Tworec, rce, *m.* s. twůrce.

Twořeni, *n. verb. v.* twořjm.

Twořjdko, u. twořidlo, *a, n.* Käseform, *f.* Käsenapf, *m.* forma casearia, *D.*

Twořidlnjk, *a, m.* Käseformmacher, *D.*

Twořjm, il, iti, schaffen, hervorbringen, creare, producere, efficere: mistry (doktory) twořili, *Com.* 2) bilden, formen, einer körperlichen Sache eine Gestalt geben, fingere, effingere, formare.

Tworný 3. schöpferisch, Fantasie-; - nost, „*f.* Einbildungskraft, *f.*

Twrdě, *adv.* hart, dure, duriter.

†Twrdeň, dně, *m.* zrostlina, sideroxylon.

Twrdjm, il, iti, zen, härten, durare, indurare; 2) bejahen, adfirmo, ajo; 3) bestättigen, bekräftigen, befestigen, bestärken, gültig machen, z. B. eine Sache durch Beyspiele, Aussage rc. firmare, confirmare, probare: ztwrzen mu aurad neywyšssjho kněžstwa; obyčegem ztwrzená wzteklost.

Twrdnu, dl, dnauti, verhärten, hart werden, durescere, indurescere, obdurescere.

Twrdný 3. *obs.* s. pewný.

Twrdočelný 3. der harte Stirn hat, obfirmatae frontis, E; 3, 7. *K.*

Twrdohlawec, wce, *m.* Hartkopf, *m.* pervicax, contumax.

Twrdohlawý 3. hartköpfig, starrköpfig, pervicax; 2) s. neustupný, *Syl.*

Twrdohubý 3. s. twrdowstý, *D.*

Twrdorohý 3. harthufig, *D.*

Twrdossjgný 3. (das j ist in K long), halsstarrig, hartnäckig, pertinax, contumax, pervicax, obstinatus; - ně, *adv.* - naciter, - citer, - citer, - te - nost, i, *f.* - keit, - keit, *f.* - nacia, - cia, - cia.

Twrdost, i, *f.* Härte, *f.* a) d. harte Beschaffenheit, z. B. des Holzes, Eisens, duritia, durities, duritas; b) Unempfindlichkeit, duritia, durities, duritas; c) harte Lebensart, *f.* duritia, durities, duritas; d) Hartherzigkeit, Strenge, *f.* rauhes Betragen, duritia, durities, duritas; e) Rauhigkeit, z. B. des Winters, duritia, durities, duritas, asperitas.

Twrdotina, *y, f.* s twrdost 1) *Ryb.* 2) *ol.* s. pewnost 2).

Twrdotylný 3. - nost, s. twrdossjgný, - nost, *Syl.*

Twrdowstý 3. hartmäulig, duri oris, duro ore; twrdowstý kůň, *Vel.* 2) s. twrdossjgný; syn twrdowstý a dosskořný, *B.* - tost, *f.* Hartmäuligkeit, *f. Syl.*

Twrdý 3. (*abs.* twrd, twrdo), *comp.* twrdssj, *superl.* neytwrdssj, hart

a) nicht weich, durus; b) unbeweglich, steif, unbiegsam, durus; c) beschwerlich, mühsam, unangenehm, schwer, z.B Winter, durus, molestus; d) hart gewöhnt, an Strapazen u. harte Lebensart gewohnt, durus; e) rauh, z.B. Lebensart rc. durus, asper; f) hart im Betragen, im Gefühle, hartherzig, durus, ferreus; g) twrdý tolar, (*sl.*) harter Thaler; h) twrdé spánj, fester Schlaf.

Twrz, e, *m.* ein festes Schloß, Festung, Veste, Bergfestung, *f.* arx, castellum; Bollwerk, *n.* castellum, *Syl.*

Twrzenj, *n. verb.* v. twrdjm.

Twrzka, y, *f. dim.* kleine Burg.

Twrznjk, *a*, *m.* böhmischer Zuname.

Twůg, twá, twé, *pron. poss.* (v. ty, dorisch τεος, tuus, engl. thine, *hung.* tiéd), dein, deine, dein; der, d., das Deinige, tuus, tua, tuum.

Twůrce, *m.* s. stwořitel.

Turek, rka, *m. dim.* v. twor.

Ty, (συ, dorisch τυ, engl. thou, persisch tu), du, tu.

Tyber, u, *m.* der Fluß Tiber, in Italien, Tiberis, *Vel.*

Tyk, *e*, *m.* Stange, *f.* pertica; 2) ein schwacher Pfahl, palus; 3) Meßruthe, Meßstange, *f.* Meßstab *m.* decempeda.

Tyčjm, il, iti, pfählen, mit Pfählen versehen, stützen, z. B. d. Reben, palare, statuminare.

Tyčinky, *pl.* flocci herbarum.

Tyčka, y, *f.* s. tyč 2); tyčka winičná, Rebenpfahl, Weinpfahl, *m.* pedamen, pedamentum, ridica, palus vitiarius.

Tyčowj, *n. collect.* v. tyč.

Týden, dne, *m.* Woche, *f.* a) sieben Tage, hebdomas, septimana; b) wöchentliche Amtsverrichtung, vices hebdomadales; weliký t., s. sw. týden.

†Týdennjk, u, *m.* Wochenblatt, *n.* etwa hebdomadarius.

Týdnowý 3. s. týhodný.

Týdruh, *a*, *m.* s. takowýž, *Syl.*

Tyhoden, dne, *m.* s. týden

Týhodný 3. wöchentlich, hebdomadalis; -dně, *adv.* singulis hebdomadibus, per singulas hebdomades.

Tygi, tyl, týti, sich mästen, fett werden, pinguefieri, pinguescere, *B.* dobytek tyge, *Cyr.*

1. **Týkám**, -se, al, ati, s. tknu, -se.

2. **Tykám**, al, ati, duzen, jemand du nennen, aliquem secunda persona alloqui; tykati sobě sich mit jemand duzen, secunda persona se invicem alloqui.

Tykanec, nce, *m.* Pfannkuchen, *m.* teganita, *Syl.*

Tykew, kwe, *f.* Kürbiß, *m.* cucurbita; -wný 3. Kürbiß-; t-ná zahrada, Kurbißgarten, *m.* cucumerarium, *B.*

Tykwice, *f.* vorh.; 2) Kürbißflasche, *f. D.* planá t., Coloquinthe, *f.* colocynthis; střjkawá t., s. střjkawý, - čka, y, *f. dim.* ein kleiner Kürbiß, cucurbitula.

Tykyta, y, *f.* Taffet, Taffent, *m.* taffetus, pannus taffetus od. taffeticus.

Týl, e, *m.* s. teyl.

Týle, beß. tele.

Týlec, lce, *m. sl. Nitr.* s. obuch 2).

Tylo, *a*, *n. mor.* s. teyl.

Týmě, *gen.* těmene, s. těmeno.

Tymenec, nce, *m.* s. temenec; mořský temenec, i. e. tok, aestus maris.

Týn, (tyn), u, *m.* (*obs.*) s. ohrada: tynem ohradil winicy,

(daher Radotjn, Wšetjn ꝛc. ꝛc. viell. auch Teyn.)

Tynjm, il, iti, (*obs.*) zäunen, befestigen, sepire, munire, *Haj. D.*

Týrám, al, ati, s. teyrám: týrati někoho klamy swými, *Cyr.*

Tyran, a, *m.* -nka, s. vkrutnjk, -nice; -nský 3. tyrannisch, tyrannicus; -sky, *adv.* -ce; -nstwj, *n.* s. vkrutenstwj.

Tyranugi, owal, owati, als Tyrann, od. Despot regiren: tyranowal 3 léta, *Vel.*

Tytljk, u, *m.* Spitze, *f.* am Hute, apex; 2) Strichlein, *n.* apex, Luk. 16, 17. 3) Gießzapfen, Letterpunkt, *m.* apex.

Tytul, e, *m.* Titel, *m.* titulus; tytul sobě wzýti, tytulem wysokým se nazýwati; tytul dal té hystoryi ꝛc.

Tytulář, e, *m.* Titulaturbuch, Titularbuch, *n.* index titulorum.

Tytulugi owal, owati, tituliren, adpellare, titulum tribuere.

II. *rec.* t-wati se, sich tituliren: Herodes králowským gménem se tytulowal.

Tytýž, *adv.* immerdar, v. Zeit zu Zeit, iteratis vicibus, subinde.

1. **Týž**, táž, též, *gen.* téhož, též, téhož, eben derselbe, eben dieselbe, eben dasselbe, idem, eadem idem.

2. **Týž** y týž, s. tytýž, *B.*

Týžden, dna, *m.* *sl.* s. týden.

Týždňowka, y, *f.* *sl.* d. wochenweis zu verrichtende Frohnarbeit.

V.

V, *praep.* 1) *cum gen.* a) bey, apud: v dwora, bey Hofe, apud aulam: v hlaw; v swěta obecný; b) an: nehty v rukau y v noh, palce; 2) *cum acc.* auf d. Frage wohin? in was, in, (w, we): wjtr mluwiti; v wýsost na wrak se, *B.* v welikau to sumu wzrostlo, *Vel.* obrátil wodu v wjna, *Id.* 3) mit der Localendung, in, darinn, auf d. Frage wo? (meistens vor einem w), in: v wené mu přinesle králowstwj, *Id.* v wodě i. e. we wodě, v wjně; v welikém počtu; v welikém trápenj, v wěčné bjdě, v wjře; b) mit, cum: gdi v pokogi; v wětšj stálosti a s wětšjm daufánjm B. prosyli; v weliké prudkosti, mit großer Heftigkeit; c) s. na, (selten): gá sem v příčině, že ꝛc.

II. in der Zusammensetzung: ab, ent, er, ver, todt.

Vběhám, *fut. fr.* al, ati, ablaufen, durch Laufen abnützen, decurrere, currendo deterere: nohy sy vběhal; 2) durch Laufen ermüden, currendo defatigare; 3) *sl.* im Laufen überwinden, currendo vincere.

Vběhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, davlaufen, aufugere; 2) s. vbjhám 2).

II. *rec.* v-ti se, sich müde laufen, currendo fatigari.

Vberu, *fut.* vbral, vbrati, *reg. gen.* s. vbjrám.

Vbeywám, al, ati, s. vbýwám.

Vbezpečenj, *n.* Versicherung, a) mit Worten, Bejahung, confirmatio, adfirmatio; b) durch Bürgen, Geld, Wechsel, Handschrift, cautio, satisdatio.

Vbezpečilý 3. s. bezpečný; -lost, i, *f.* Sorglosigkeit, Sicherheit, incuria: to zlau vbezpečilost wwodj na lidi; -le, *adv.* sicher, tuto: domnjwati se vbezpečile.

Vbezpečjm, *fut.* il, iti, versichern,

a) iemand mit Worten confirmare, affirmare alicui; b) etwas in Sicherheit stellen, reddere rem tutam; c) etwas, jemand wegen etwas Sicherheit geben, z. B. durch Bürgen, Wechsel 2c. cavere alicui de re, satisdare alicui.

II. *rec.* v-čiti se, sich verlassen, sich sicher glauben, confidere, *D.*

Vbezpečugi, - se, owati, vorh.

Vberu, *fut.* bral, vbrati, erschöpfen, erpressen, exhaurire, expilare: města vbrati; poddané swé náramně vbjragj a přetahugj, *Vel.*

Vbičugi, *fut. ex.* s. bičugi.

Vbigák, u, *m. sl.* Stampfe, *f.* Schlägel, (Steinm.) tudes.

Vbigi, *fut.* vbil, vbiti, vbit, abbläuen, abprügeln, verberare, percutere, z. B. fuste &c.

Vbjhám, al, ati, s. vběhnu; 2) w něco, verfallen, anlaufen, incidere, delabi; vb. w mnohé hřjchy, *B.* cýrkew w hrozné temnosti vběhla; z gednoho bezcestj do druhého vbjhagj; vbjhati w mnohé pomsty.

Vbjráček, čku, *m. dim.* kleiner Hobel, dolabella.

Vbjrák, u, *m.* Bestoßhobel, *m.* dolabra, *D.*

Vbjrám, al, ati, *reg. gen.* abziehen, wegnehmen, z. B. etwas v. der Summe 2c. deducere de summa, detrahere, subtrahere; 2) abschöpfen, dehaurire, demere, hauriendo; 2) s. vberu; - áwám, - se, al, ati, *fr.*

II. *rec.* vbjrati se, s. beru se.

Vbitý 3. *part.* s. vbigi; 2) *sl.* gebahnt, tritus; - cesta.

Vbljženj, *n.* Beleidigung, *f.* offensio, laesio.

Vbljžjm, *fut. ex.* il, iti, *reg. dat.* beleidigen, zu nahe treten, laedere, offendere aliquem, od. bess. alicujus animum.

Vbližowánj, *n.* s. vbljženj.

Vbližugi, owati, s. vbljžjm.

Vbodnu, *fut. ex.* dl, dnauti, stechen, pungere.

Vbohý, s. aubohý.

Vbožátko, a, *n.* s. nebožátko.

Vbožstwj, *n.* Elend, *n.* egestas.

Vbránjm, *fut.* il, iti, *reg. gen.* im Stande seyn zu beschützen, zu vertheidigen, posse (sustinere) defendere, defensare, tueri, tutari; před někým, od. před něčjm, wider jemand od. etwas, contra aliquem, ab aliquo.

II. *rec.* v-ti se, mit u. ohne Dat. sich erwehren, durch Wehren v. sich abhalten, arcere aliquid, z. B. muchám, zlodějům 2c. der Fliegen, Diebe 2c. od. defendere se a re, od. ab aliquo; bändigen, besiegen, domare, vincere.

Vbrausek, ska, *m. dim.* ein kleines Tischtuch, mappula.

Vbrausým, *fut. ex.* yl, yti, mit dem Ackus. abwetzen, a) durch Wetzen wegschaffen, z. B. d. Spitze 2c. acuendo tollere; 2) mit dem Genit. abwetzen, z. B. das Messer, acuendo attenuare.

Vbrman, a, *m.* arbiter, smjrce.

Vbrocený 3. befeuchtet, besprengt, madefactus, tinctus.

Vbrodjm, *fut.* il, iti, s. brodjm.

II. *rec.* v-ti se, im Waden naß werden, madefieri.

Vbrus, u, *m.* Tischtuch, *n.* mappa.

Vbudu, *fut.* vbyl, vbyti, abgehen, vermindert werden, decedere; 2) *impers.* mit dem Genit. abnehmen, sich verwindern, decrescere, minui.

Vbylý 3. *part.* abgenommen.
Vbytek, tku, *m.* Abnahme, Verminderung, *f.* decrementum.
Vbýwám, al, ati, s. vbudu.
Vbýwánj, *n.* s. vbytek; vb. moře, Ebbe, *f.* refluxus maris; vb. měsýce, Abnehmen, *n.* des Mondes.
Vbzdjm se, *fut.* ěti, s. bzdjm.
Včadjm, *fut.* il, iti, zen, s. vkauřjm; -dlý 3. berußt, fuligine obductus.
Včaurám, durch Schleppen besudeln.
Včarugi, *fut.* owal, owati, *reg. dat.* behexen, incantare.
Včedlnjk, *a, m.* Lehrjunge, Lehrling, *m.* discipulus, tiro; 2) Schüler, a) ein jeder lernender, discipulus; b) der auf einer Schule ist, discipulus; c) Anfänger, tiro; 3) Jünger, *m.* a) Schüler, discipulus; b) Anhänger, *m.* assecla, sectator; -nice, *f.* Schülerinn, discipula.
Včazený 3. *part. p.* s. včadlý.
Včeliwý 3. gelehrig, docilis; -wost, i, *f.* -keit, -itas.
Včeň, čně, *m. sl. & mor.* Handwerksjunge, *m.* tiro.
Včeně, *adv.* gelehrt, docte, erudite.
Včenec, nce, *m.* s. včedlnjk.
Včenj, *n.* Lehren, *n.* Unterricht, *m.* institutio, disciplina; 2) Lernen, *n.* discere; 3) Lehre, a) Unterweisung, *f.* Unterricht, institutio, eruditio, doctrina, disciplina; do včenj dáti k někomu, in d. Lehre geben bey jemand, tradere aliquem alicui in disciplinam, tradere alicui aliquem erudiendum; do včenj wzýti, in d. Lehre nehmen, sumere aliquem docendum, erudiendum; na včenj býti, in der Lehre stehen, esse in alicujus disciplina; b) was gelehrt wird, der Inbegriff der Lehre od Wahrheiten, z. B. včenj křesťanské, d. christliche Lehre, doctrina christiana; vč. o mrawjch, Sittenlehre, doctrina morum, ethica; vč. o bozých, Götterlehre, mythologia; 3) včenj obecné, od. blos včenj, auch wysoké včenj, *Vel.* s. sskola wysoká: včenj Pražské, *Vel.* professoři w včenj Pražském, *Id.* vč. filozofické, studium philosophicum, lyceum, *Sedl.*
Včenost, i, *f.* Gelehrtheit, Gelehrsamkeit, *f.* doctrina, eruditio.
Včený 3. gelehrt, a) unterwiesen, doctus, eruditus; b) Gelehrsamkeit, besitzend, doctus, eruditus, z. B. včenj lidé, d. Gelehrten, docti, eruditi: wysoce včený, hochgelehrt, doctissimus, longe eruditissimus, summe eruditus; vč. w pjsmé, s. včitel pjsma sw.
Vceytjm, *fut.* il, iti, s. vcýtjm.
Vcháč, e, *m.* Großohr, auritus; 2) Milchtopf mit 2 Henkeln.
Vchatjm, il, iti, *sl.* Henkel machen, (Töpferey), ansas efficere.
Vchatý 3. großohrig.
Vcházým, el, eti, entgehen, weggehen, decedere: vcházeti před lstiwým nepřjtelem; sýla mi vcházý, d. Kraft entgeht mir; 2) *cum gen.* s. vtjkati: zapowěděných wěcý vcházeti; s. auch vgdu.
II. *rec.* vcházeti se, einkommen klagend, queri per litteras; 2) ansuchen, o něco, um etwas, rogare, petere.
Vchláchojim, *fut. ex.* il, iti, besänftigen (durch Streicheln), lenire, mitigare, placare.

Uchmatnem, *fut.* tl, (tol), tnauti, *sl.* s. uchwátjm.

Ucho, *a, n., dual. nom.* ussi, *gen.* ussi, *dat.* ussjm, *acc. voc.* ussi, *loc.* ussjch, *instr.* ussima; *pl. nom.* ucha, *dat.* uchům ꝛc. Ohr, *n.* a) womit man hört, auris. Hier muß immer der Dual anstatt des Plurals gebraucht werden; za ussima se sskrábati, sich hinter den Ohren kratzen, scabere aures; za ucho táhati, am Ohre zupfen, vellere aurem; do ucha powědjti (possep tati), ins Ohr sagen, dicere in aurem; ussi nastawiti, nastawowati, d. Ohren spitzen, um aufmerksam zuzuhören, aures arrigere od. erigere; b) Griff, Henkel, *m.* ansa, manubrium; c) Oefnung, *f.* Loch, *n.* foramen; wolowé ucho, *sl.* breiter Wegerich, plantago major; *hung.* úti fű.

Uchodjm, *fut.* il, iti, zen, abtreten, durch Treten absondern, calcando solvere; durch Gehen ermüden, defatigare ambulando.

II. *rec.* u-ti se, sich müde gehen, defatigari eundo, ambulando.

Ucholák, -ár, *a, m. sl.* s. sskwor.

Uchopjm, *fut.* il, iti, erwischen, ergreifen, arripere; -penj *n. v.*

Uchowám, *fut.* al, ati, bewahren, behüten, schützen, custodire, tueri, servare, z. B. něčeho, vor etwas, a re, contra rem; uchowey Bůh! bewahre Gott! a) Gott wende das ab! quod Deus avertat! b) bey Leibe nicht! ganz u. gar nicht! minime od. minime gentium! od. nihil minus! 2) ersparen, durch Sparsamkeit erwerben, z. B. Geld, parsimonia acquirere.

Uchowár, *a, m. sl.* s. sskwor.

Uchowatka, *y, f.* Ohrlöffel, *m.* auriscalpium, *Leschka.*

Uchránjm, *fut.* il, iti, s. uchowám 2): djtkám uchrániti něco.

Uchwacugi, owal, owati, folg.

Uchwátjm, *fut.* il, iti, s. uchopjm; b) erhaschen, an sich reißen, rauben, rapere, *B.* uchwátil hraběnku zuerda.

II. *rec.* uchwátiti se, exhauriri; chůzý se u-til; s. ochwátjm se.

Uchwátnu, *fut.* tl, tnauti, vorh.

Uchýljm, *fut.* il, iti, ablenken, weglenken, abneigen, beugen, deflectere, declinare, avertere, detorquere, *B.* ussi od wolánj uchýliti.

II. *rec.* uchýliti se, sich lenken, flectere se od. flecti; 2) abweichen, abgehen, z. B. s cesty, vom Wege, decedere, recedere, discedere, aberrare, deerrare, declinare; 3) einkehren, devertere, *B.* k wdowám se uchylowal, a swé pohodljčko u nich mjwal.

Uchylugi, -se, owati, vorh.

Uchystám, *fut. ex.* al, ati, zurichten, zubereiten, parare, apparare, praeparare.

Uchytjm, *fut.* il, iti, fassen, ergreifen, anfassen, capere, prehendere, apprehendere, arripere.

II. *rec.* u-ti se, *cum gen.* ergreifen, corripere: nemoc se ho uchytila.

Učigi, *fut.* il, iti, *reg. acc.* s. ceytjm.

Učjhám, *fut. ex.* al, ati, s. čjhám.

Učjm, il, iti, lehren, docere; někoho, jemand, aliquem; něčemu, etwas, rem; někoho zpjwati učiti, -singen lehren, docere aliquem canere; unterrichten, erudire, instituere;

z. B. někoho, jemand, aliquem; něčemu, in etwas, re.

II. *rec.* včiti se, lernen, Kenntniß v. etwas erlangen, discere; včiti se Boha prawě znáti, *Syr.*

Včinjm, *fut. ex.* il, iti, s. činjm; smrt včiniti, mactare supplicio; hrdinské tažený včinili Čechowé; psánj k někomu -, an jemand schreiben, dare litteras ad aliquem; - poděkowánj ec. - odpowěd ec.; b) anthun, erweisen, praestare, testari; včinil mu tu službu a pohodlj; 2) betragen, machen, efficere: summa včinj, d. Summe macht ec.

Včinek, nku, *m.* s. aučinek.

Včinitel, e, *m.* Urheber, Schöpfer, auctor, factor, *B.*

Včinný, -nost, s. aučinný.

Včisljm, *fut.* il, iti, sstěn, säubern, purgare, expurgare, mundare; 2) abläutern, liquare, purgare.

II. *rec.* včisliti se, klar od. hell werden, vom Wasser, Bier ec. clarum, perspicuum, pellucidum, limpidum fieri.

Včitel, e, *m.* Lehrer, *m.* magister, doctor, praeceptor; včitel pjsma swatého, Schriftgelehrter, theologus, intelligens librorum divinorum; -lkyně, *f.* -rinn, *f.* magistra.

1. **Včjti**, s. včigi.

2. **Včiti**, s. včjm.

Včjwám, al, ati, *frequ.* v. včjm.

Včlowěčjm se, *fut.* il, iti, *sl.* höflich seyn, Höflichkeit erweisen.

Vcpám, *fut.* al, ati, verstopfen, z. B. eine Oeffnung ec. obturare, obstruere, oppilare; -áwám, al, ati, *frequ.*

Vctěnj, *n.* (vcta, y, *f.*) Beehrung, Ehrenbezeugung, *f.* hono contestatio, cohonestati

Vctenj, *n.* Berechnung, *f.* compu tus, rationes: zaplat po vctenj.

Vctjm, *fut. ex.* il, iti, ehren, ho norare, colere, honore a ficere, venerari; mit Resp observare; 2) traktiren, m einem Schmause bewirthen, ex cipere convivio: hosti s stwostně vctil, *Vel.*

Vctiwý 3. ehrerbietig, obse vans, (mit dem Genit.) ve rabundus, reverens; - w *adv.* - enter, cum observa tia; -wost, i, *f.* -gkeit, Ehr bietung, Ehrfurcht, *f.* obser vantia, veneratio, reverenti

Vctu se, *fut.* včtl, včjsti se, s ně kým, sich berechnen, Abrech nung halten, Rechnung ab schließen, ausgleichen, sich mi jemand, computare: komor se s nimi vctla, *Vel.*

Vcuchám, *fut.* ati, beschlumpern,

Vcýdjm, *fut.* s. cýdjm 1), 2).

Vcýtjm, *fut.* il, iti, s. ceytjm.

1. **Vdá se**, *impers.* vdalo se, vdá se, *cum dat. pers.* sich zufäll treffen, contingere: vdá se neb giné slyšeti, *K.* w tom mi pohleděti vdá, *Com.* kd se gj vdalo, toho chytila, *Id.* to se mu vdalo.

Vdalost, *f.* bess. skutek, přjhoda.

2. **Vdám**, *fut. ex.* ati, s. wydám b 2) angeben, verklagen, defer re nomen alicujus.

3. **Vdám se**, *fut. ex.* sich begeben, sich verfügen, abire: vdal se do

Vdarugi, *fut. ex.* owal, owat mit Geschenken bestechen, ge winnen, corrumpere donis: vdarowané knjže; vdarowa saudce, *Cyr.*

Digitized by Google

Vdatný 3. tapfer, muthig, z. B. im Kriege ꝛc. fortis; -tně, *adv.* - iter, animose; - nost, i, *f.* - keit, *f.* fortitudo.
Vdawač, e, *m.* Angeber, delator; - čka, y, *f.* - inn, *f.* - trix.
Vdáwám, al, ati, *fr.* v. vdám.
Vdáwjm, *fut.* il, iti, erwürgen, z. B. jemand, suffocare, strangulare: spěcy vdáwila muže, 1 Král. 3, 19.
II. *rec.* vd-ti se, ersticken, (*neutr.*) z. B. brzybych se byl vdáwil, bald wäre ich erstickt, suffocari, strangulari.
Vdělám, *fut. ex.* s. dělám 1), 3), 4); vdělati někoho za zpráwce, - bestellen, - praeficere; 2) *cum dat. pers.* s. porobjm 2).
II. *rec.* v-ti se, werden, entstehen: vdělalo se tam bláto.
Vděljm, *fut.* il, iti, gewöhnlich mit dem Genit. (částku vdělil, *Rom.* 1, 11), verleihen, geben, dare, schenken, donare.
Vdělugi, owal, owati, *verb.*
Vděnina, y, *f. sl.* s. vzenina.
Vdeřenj, *n.* s. vhozenj.
1. Vdeřj, *fut.* il, iti, *impers.* es wird schlagen, z. B. d. Uhr, audietur, sonabit; vdeřilo 5 hodin; z kusu bylo vdeřeno, man hat ein Stück losgebrennt, emissus est ictus: vdeřilo mu z ruky do hlawy, *prov. sl.* er hat sich betrunken.
2. Vdeřjm, *fut.* il, iti, s. vhodjm; treffen, ferire: paprskowé wycházegjcýho slunce naň vdeřili; lermo giž vdeřil, s. lermo, *Vel.* b; s. vhodjm 3); když sylněgšj parno vdeřj, *Puchm.* nenadále vdeřj wicher, *Com.* 2) überfallen, irruere in, adoriri: na nepřjtele; 3) (*sl.*) s. trhnu 2); vdeřjm na Bystřicy, *P.* 4) - o zem někým, něčjm, um d. Erde werfen, allidere terrae, projicere ad terram; to mne o zem vdeřilo, *sl.* trop. das hat mich zu Grunde gerichtet.
II. *rec.* v-ti se, s. vhoditi se; 2) na někoho, s. obořjm se: třetj se na mne vdeřj, proč, rač Bůh žehnat, neřjká m, *Com.*
Vdice, *f.* Angel, *f.* zum Fischfange; hamus; 2) Messerangel, hamus cultri, quo in manubrio haeret; - čka, y, *f. dim.* eine kleine Angel, hamulus.
Vdidlář, e, *m.* Gebißmacher, *m.* - řka, y, *f.* - inn, - ský ꝛc.
Vdidlo, a, *n.* Gebiß, *n.* Zaum, Brechzaum, *m.* frenum; vdidlo twrdé, Scharfgebiß, *n.* lupatum.
Vdjljm, el, eti, s. vdělugi, *Com.*
Vdjm, il, iti, zen, räuchern, durch Rauch härten, z. B. Schinken ꝛc. fumo durare.
Vdobrauchám, - se, *fut.* al, ati, *mor.* s. vdobřiti se.
Vdobřjm, *fut.* il, iti, wieder gut machen, s. smjřjm.
II. *rec.* vdobřiti se, wieder gut werden, s. smjřiti se.
Vdomlauwám, al, ati, zureden, mit Worten abstrafen, verbis animadvertere in aliquem.
Vdržjm, *fut.* el, eti, erhalten, zurückhalten, retinere: vkrutenstwj w mezech vdržeti.
Vdusliwý 3. erstickend, suffocans; - wost, i, *f. subst.*
Vdussugi, owal, owati, *folg.*
Vdusým, *fut.* il, iti, ersticken, a) jemand, suffocare, strangulare; b) trop. *a*) v. Gewächsen ꝛc. suffocare, strangulare, *β*) dämpfen, z. B. ein Feuer, restinguere, exstinguere; *γ*) unterdrücken, supprimere: semeno zlých wěcý w přirozenj

swém vdusyti; wěcy vdusyti, když gesstě w trávě gsau, - in herba supprimere; 2) dämpfen, schmoren, beym Feuer langsam kochen, z. B. Fleisch, carnem clauso vase coquere, vapore mollire.

II. rec. vdusyti se, ersticken, (neutr.) suffocari, strangulari, v. Gewächsen, suffocari, strangulari.

(†) Vdwernjk, a, m. Thürhüter?

Vdwihnu, fut. sl. s. zdwihnu.

Vdychtjm se, fut. il, iti se (sl.), durch Laufen fast aus dem Athem kommen.

Vdychugi, owal, owati, viell. schwer athmen.

Vfákám, al, ati, ganz besudeln, inquinare: vfákaná potwora.

Vffám, ati, (ol.) s. daufám.

Vfasugi, (obs.) einfaßen; b) - sobě, verbindlich machen.

Vfiflugi, vfeflugi, - se, owati, s. fiflugi, sich übermäßig putzen.

Vfrnjm se, iti, sich begeifern.

Vğarek, rku, m. sl. s. okurka.

Vgatý 3. part. v. vgmu.

Vgčená, é, f. der Schwester Tochter, sororis filia, R.

1. Vgčený, ého, m. der Schwester Sohn, filius sororis, R.

2. Vgčený 3. vgčenj bratřj, Vetter, vgčené sestry, der Mutter-Bruderskinder, R.

Vgčiná, é, f. sl. Mutterschwester.

Vgdu, fut. ex. vssel, vgjti, imper. vgdi, dav. gehen, abire; 2) entgehen, a) weggehen, z. B. sýla mu vssla, d. Kräfte sind ihm entgangen, decedere; b) entschlüpfen, decedere, elabi; c) entkommen, entwischen, vermeiden, elabi, evadere, evitare, devitare, vitare, z. B. periculum; d) ein Stück Weges zurücklegen, - absolvere, emetiri: vssli den cesty, B. S. auch krew.

II. rec. vgjti se, sich müde gehen, defatigari eundo, ambulando; 2) cum dat. pers. sl. Nitr. etwas bekommen, nancisci: vgde se ti něco; 3) s. unter vgma.

Vgec, gen. vgce, m. Oheim, Mutterbruder, m. avunculus.

Vgednostaynjm se, fut. il, iti, sl. sich in d. Ordnung fest setzen.

Vgedu, fut. ex. vgel, vgeti, imper. vgeď, dav. fahren od. reiten, avehi; 2) s. vgdu d): weliký kus lesa vgel.

Vgeżť, é, m. sl. Lypt. Lockspeise für großes Wild, für Bären, Wölfe, z. B. ein todtes Pferd.

Vgetj, n. s. vgma.

Vgjdawý 3. - wě, s. gizliwý: zlostně, gizliwě a vgjdawě se posmjwá, K.

Vgjm, fut. vgedl, vgisti, imper. vgez, mit dem Genit. abessen, essen, v. etwas, edere de &c. wlk mu nohy vgedl, Vel. 2) cum acc. jemand auffressen, excedere aliquem.

Vgjmám, -se, ati, reg. gen. s. vgmu.

Vgjmánj, n. verb. v. vorh. 2) mor. Grimmen, n. tormina, pl.

Vgisstěnj, n. Versicherung, a) mit Worten, Bejahung, confirmatio, adfirmatio; b) durch Bürgen, Geld, Wechsel, Handschrift, cautio, satisdatio, Com.

Vgisstugi, - se, owati, folg.

Vgistjm, fut. ex. il, iti, sstěn, versichern, a) jemand mit Worten, confirmare, affirmare alicui; b) etwas, d. i. jemand wegen etwas Sicherheit geben, z. B. durch Bürgen, Wechsel rc. cavere alicui de re, satisda-

re alicui; vgisstěni gsau spasenjm, *B.*

II. *rec.* v-ti se, versichert werden, - sich versichern, certum reddi; 2) *cum instr.* sich bemächtigen, potiri, auch comprehendere: vgistiti se osobau ku práwu neosedlau, Pr.

Vgjti, - se, s. vgdu, u. vgmu, -se.

Vgjždjm, ěl, ěti, s. vgedu.

Vgma, y, *f.* Abbruch, 1) Verminderung, *f.* deminutio, detrimentum: vgmu má na wěcech žiwných, *K.* bez vgmy twé swobody, *Com.* vgma na poctiwosti, Pr. b) Schade, Nachtheil, *m.* detrimentum, jactura: na vgmu swobody Němcůw, *Vel.* 2) v. selbst, eigenmächtig, suapte: netru se w to wssetečně o swé vgmě, *K.* o swé vgmě sáhati na statek giného; sám o swé vgmě to činil, *Vel.*

Vgmu, *fut. ex.* vgal, vgjti, u. vgmauti, *part. pass.* vgat, *imper.* vgmi, fassen, ergreifen, anfassen, capere, prehendere, apprehendere, comprehendere, arripere: tu powěst rádi vgali; 2) benehmen, adimere, demere, auferre, entreißen, eripere; 3) (*cum gen.*) abbrechen, abziehen, vermindern, z. B. platu, an der Zahlung, schmälern, de pretio detrahere, de mercede &c vgimagj dnů, *B.* 5) abnehmen, vermindern, abkürzen, im Stricken, contrahere, od. auch maculas (Maschen) minuere od. contrahere; 6) antreten, v. der Besitznehmung einer Sache: vgal dědičné statek; 7) nehmen, d. i. verstehen, accipere: zle vgal ta slowa, *Com.*

II. *rec.* vgjti se, u. vgmauti se, bekleiben, v. einer Pflanze, Pfropfreisen rc. inolescere, adhaerescere; sýmě mohlo se vgjti, *K.* auch v. Pflanzen, radices agere; b) fig. Wurzel fassen, aufkommen: nemohla se ta sekta mezy židy vgjti; 2) gähren, effervescere. slad, gestli se hned neb druhý den neswařj, tak se piwo nevgjmá, - gährt nicht; 3) *cum acc. & praepos.* o, *rarius cum gen.* sich annehmen, curare (sibi cordi sumere), *B.* o Geremiásse se vgal, *K.* o ně se vgjmati bude, *K.* vgmeme se obecné obrany a ochrany těch zemj, *Vel.* vgal se o slowo otce wěčného, *Com.* 4) sich unterfangen, occipere: vgjmati se proti důstogenstwj wrchnosti.

Vhádnu, dl, dnauti, s. vhodnu, *D. & sl.*

Vhágjm, *fut.* il, iti, s. vbránjm.

Vhamugi, owati, *obs.* hemmen.

1. **Vhánjm**, ěl, ěti, s. vženu; 2) uneig. dav. laufen.

2. **Vhanjm**, *fut.* ěl, ěti, s. zhanjm.

Vharka, y, *f. sl.* s. okurka.

Vhasnu, *fut.* sl, nauti, s. zhasnu; b) fig. vhasla zmužilost, *Vel.*

Vhassugi, owal, owati, folg.

Vhasým, *fut. ex.* yl, yti, auslöschen, etwas brennendes, exstinguere; 2) löschen, z. B. žižeň vhasyti, Durst löschen, sitim sedare; wápno vh., Kalk löschen, calcem exstinguere, od. macerare; 3) ablöschen, z. B. glühendes Eisen, refrigerare, tingere; 4) unterdrücken, supprimere.

1. **Vházým**, *fut. fr.* el, eti, todt werfen, jaciendo interficere.

2. **Vházým**, el, eti, *durat.* treffen, im Werfen: vházým na cýl.

Vhel, *gen.* vhlu, *m.* Kohle, *f.* car-

ho; řeřawý vh, s. řeřawý; mrtwý (vhassený) vh., carbo ater; 2) Ecke, *f.* Winkel, *m.* angulus; ostrý od. sspičatý vhel, angulus acutus, *Neg.* paprsl-kowé pod náležitým(wětssjm, menssjm) vhlem gdau k oku, *Id.* 3) od. vhel nebe, a) Himmelsgegend, *f.* z.B. vh. půlnoč-nj, plaga, cardo mundi; b) Pol, *m.* Axe, *f.* des Himmels, polus.

Vhelna, y, *f.* Kohlenkammer, Kohlenstelle, *f.* cella carbonaria.

Vhelnj 1. s. vhelný u. huk.

Vhelnice, *f.* Winkelmaß, *n.* norma; 2) s. huk vhelnj.

Vhelnjček, čka, *m.* Kohlmeise, *f.* parus ater.

Vhelnjk, u, *m.* Kohlentopf, *m.* olla carbonaria; 2) Kohlenwagen, *m.* Kohlensaite, currus carbonarius.

Vhelnisstě, *n.* s. hromadisstě.

Vhelný 3. Kohlen betreffend, carbonarius; vhelný koš, Kohlenkorb, *m.* corbis carbonarius; 2) Haupt-, vorzüglich, cardinalis; v-ný kámen, (auch hláwa vhlowá, *B.*) Eckstein, *m.* lapis angularis.

1. **Vher**, *sl.* Vhor, *gen.* Vhra, *m.* (aus v hory?) ein Ungar, Unger, Hungarus, Ungarus.

Anm. Vhor ist älter, als Vher; daher mag das, auch mit dem latein. übereinstimmende deutsche Ungar, Ungarn, wenigstens so gut, wenn nicht richtiger seyn, als Unger, Ungern.

2. **Vher**, *gen.* vhru, *m.* Finne, a) im Gesichte, varus; b) bey den Schweinen, nodulus, granum.

Anm. D. Slowaken, Čechen, Russen, Pohlen ꝛc. nennen den Ungar u. d. Finne, Vhor, Vher, Ugor, Vengier &c. u. d. Deutschen gebrauchen das Wort sowohl v. einem Finnen, (Finnier, Finnus,) als v der Finne; woher diese Benennung? D. Ungarn, u. d. Finnen haben einen u. denselben Ursprung, auch dieselbe Sprache, - sagt *Leschka.*

Vherčina, *sl.* vhorčina, y, *f.* das Ungrische, d. ungrische Sprache, lingua hungarica; 2) Hunnisch, eine Art Weintrauben, uva hungarica, *R.*

Vherka, y *f.* Ungarinn, hungara.

Vherkyně, *f.* Herzbräune, *f. D.*

Vherský 3. ungarisch, ungrisch, hungaricus; - sky, *adv.* - ce.

Vheybám, al, ati, s. vhybám.

Vheyřkám, *fut.* al, ati, z. B. zpjwánjm, einläuseln, *D.*

Vhladjm, *fut. ex.* il, iti, zen, abglätten, glatt machen, laevigare, leve, (laeve) aliquid reddere, polire; 2) s. vywláčoljm, *Syl.*

†**Vhlan**, u, *m.* Kohlenstoff, *m.* carbonas, *Bercht.*

Vhlár, a, *m. sl.* s. vhljř 1).

Vhlaupjm, u. vhlaupjm se, *fut.* il, iti, albern handeln, stolide agere: welmi ste vhlaupili!

Vhlawjm, *fut.* iti, *ol.* hlawu stnu.

Vhlawnj, s. auhlawnj.

Vhlédám, s. vhljdám; vhlédati swau chwjli, *Vel.*

Vhlj, *n. collect.* Kohlen, *pl.* carbones; vhlj prodáwati, Kohlen verkaufen, carbones vendere; vh. páliti, kohlen, Kohlen brennen, carbones coquere; vhlj z dřjwj páliti, Holz kohlen, zu Kohlen brennen, in carbones redigere lignum; kamenné vhlj, Steinkohlen, lithanthraces, lapides car-

bonacei, od. carbones lapidei fossiles.

Vhljček, čku, *m. dim.* Köhlchen, carbunculus.

†Vhličnjk, u, *m.* carbonis, od. carbonides, (Chem.) *Bercht.*

Vhljdám, *fut.* al, ati sehen, etwas sehen, erblicken, videre, cernere, z. B. rem.

†Vhljk, u, *m.* s. vhljček; 2) (passender, vhlina od. vhlinka), carbonas, *Bercht.*

Vhljř, e, *m.* Kohler, Kohlenbrenner, Kiener, *m.* carbonarius, coctor carbonum; - řka, y, *f.* - inn, - inn, - inn, *f.* -ria, -řský, - stwj rc. 2) Kohlfuchs? (Pferd): ganky a vhljři, *Cyr.*

Vhljrna, y, *f.* s. vhelna.

Vhlisstě, *n. sl.* s. hromadisstě.

†Vhlopůda, y, *f.* Torfboden, *Sedl.*

Vhlowý 3. s. vhelný, Mat. 22.

Vhnám, awý, bess. hubňám, -awý.

Vhnati, vhnat, s. vženu.

Vhnetu, *fut.* tl, vhnésti, u. vhnjsti, kneten, s. vmjsym; 2) durch Kneten zubereiten, subigendo, depsendo fingere, formare, *B.*

Vhnu, *fut.* nul, nauti, lenken, z. B. Pferde rc. flectere, wohin, vertere, abienken, deflectere, declinare, avertere.

II. *rec.* vhnauti se, z. B. s cesty, weichen, declinare.

Vhoda, y, *f.* bess. přjhoda.

Vhodjm, *fut. ex.* il, iti, zen, schlagen, z. B. mit dem Hammer, Stocke jemand schlagen, ferire, percutere, icere, pulsare, verberare; 2) einschlagen, in einem Ort schlagen, z. B. der Blitz, tangere (icere) locum, selten ingruere: hrom vhodil na kostel, *Vel.* 3) einfallen, v. der Witterung, ingruere; 4) s. tresim 3): vhoditi na nepřjtele; 5) treffen, tangere: - na cýl; w prawdu vhoditi, treffen.

II. *rec.* vhoditi se, sich stoßen, z. B. o stůl, an den Tisch, offendere; o něco, an etwas, rem; vhoditi se do hlawy, mit dem Kopfe stoßen, sich an den Kopf stoßen, offendere capite, od. caput; vhodit se přes kapsu, *prov.* sich angreifen, d. Tasche liberal öffnen, spendiren, liberalem se praestare.

Vhodnu, *fut.* dl, dnauti, errathen, conjectura assequi, conjicere, divinare; -pohádku, ein Räthsel, -solvere, explicare.

Vhonek, nku, *m.* Beute, Ausbeute.

Vhonjm, *fut.* il, iti, einholen, erreichen, adsequi, consequi; 2) durch Jagen ermüden, pellendo defatigare; 3) někomu něco, k. p. kořist, abjagen.

II. *rec.* vhoniti sobě, erringen, erlangen, consequi: přestaň na tom, cos sobě vhonil; radabys ty sobě něco odemne vhonila; 2) erwischen, davon tragen, sich zuziehen, accipere, affici (malo): vhoniti sobě ránu, zymniey, *Vel. Cyr.*

1. Vhořjm, *fut. ex.* el, eti, wegbrennen, (*neutr.*) durch Feuer vertilgt werden, comburi, cremari, conflagrare; 2) verbrennen, im Feuer umkommen, comburi, cremari.

2. Vhořjm, *praes.* iti, s. auhořjm.

Vhorka, y, *f. sl.* s. okurka.

Vhorssjm *fut.* il, iti, schlechter thun: swůg swému nevhorssj.

Vhospodařjm, *fut.* il, iti, ersparen, parcere.

Vhozenj, *n. verb.* v. vhodjm.

Vhozugi, owati, s. vhodjm.

Vhradjm, iti, s. ohradjm, *Syl.*

Vhranu, *fut.* ul, auti, s. vřknu.
Vhražení, *n. verb.* v. vhradjm.
Vhřegi se, *fut.* řjl, řjti sich erhitzen, z. B. durch Laufen, calefieri.
Vhři, *nom. pl.* v. Vher.
Vhřiwý 3. (hrčkowatý), finnig, drusicht, z. B. Fleisch, nodosus, granosus; 2) kupfrig (im Gesichte), porriginosus, cuprinus; - wost, i, *f.* finnige Beschaffenheit; 2) Kupfer im Gesicht, rubor cuprinus.
Vhrowatý 3. - tost, vorh. 2) *Vel.*
Vhrozým. *fut.* yl, yti, s. vstrassjm.
Vhry, *f. pl. gen.* Vher, *dat.* Vhrům, *acc.* Vhry, *loc.* Vhřjch, *instr.* Vhry, Ungarn, ein Land, Hungaria, Ungaria; 2) *sl.* d. Gegend, wo Ungarn wohnen; 3) *pl.* v. vher, hru, *m.*
Vhryn, *a, m. sl.* s. Vher.
Vhrynka, y, *f. sl.* s. vherka.
Vhryzu, *fut.* zl, vhrýzti, abnagen, derodere, auch praerodere, wenn es vorne geschieht.
Vhýbám, - se, ati, s. vhnu, - se.
Vhýřjm se, iti, sich abschwelgen, *D.*
Vkáljm, *fut.* el, eti, beschmutzen, commaculare, inquinare.
Vkamenugi, *fut* owati, zu Tode, steinigen, lapidando necare.
Vkauřjm, *fut.* iti, beräuchern, mit Rauch erfüllen, fumo implere.
Vkauřený 3. *part. pass.* beraucht, fumosus, fumidus.
Vkausám u. vkaussi, *fut. fr.* sal, sati, abbeißen (durch mehrere Biße absondern), mordicus auferre, od. tollere, demordere, demorsicare; 2) zu Tode beißen, mordendo necare.
Vkausnu, *fut.* sl, snauti, abbeißen, (durch einen od. wenige Biße absondern), mordicus (morsu) auferre od. tollere, demordere, demorsicare.

Vkaz, u, *m.* Erscheinung, *f.* was erscheint, od. sich sehen läßt, visum, species; vkaz w powětřj, Lufterscheinung, Phönomen, *n.* phoenomenon, visum aetherium.
Vkázalý 3. z. B. vkázalj lidé, ansehnliche, ausgezeichnete Menschen, - conspicui, *Com.*
Vkazatel, e, *m.* Zeiger, Zeigefinger, *m.* digitus, index; 2) v-tel knihy, Blattzeiger, *m.* Register, *n.* index, *Syl.*
Vkáži, *fut. ex.* vkázal, vkázati, *imper.* vkaž, zeigen, a) weisen, z. B. jemand eine Sache, Weg, ostendere, monstrare; b) beweisen, darthun, z. B. etwas, ostendere, probare, beweisen, an den Tag legen, ostendere, declarare.
II. *rec.* vkázati se, sich sehen lassen, sich zeigen, se ostendere; 2) ersehen, a) sichtbar werden, sich sehen lassen, conspici, videri, comparere; b) sich zeigen, apparere, comparere, conspici; 3) sich zum Schein stellen, simulare.
Vkážka, y, *f.* Zeigen. *n.* ostensio; 2) (*sl.*) Muster, *n.* specimen.
Vkazugi, owal, owati, s. vkáži.
Vklad, u, *m.* s. auklad.
Vkladač, e, *m.* Nachsteller, insidiator; - čka, y, *f.* -inn, *f.* -trix.
Vkládám, - se, al, ati, s. vložjm, - se; 2) stillen, sedare: vkládati bolesti, bolenj, *Vel.* 3) *cum praep.* o, *aut* proti: nachstellen, insidias struere: vkládá o čest geho, *Id.*
Vkladně, s. aukladně.
Vklauznu, *fut.* zl, znauti, *imper.* vklauzni, entschlüpfen, entwischen, elabi, effugere, evadere.
Vklepám, *fut.* s. klepám.

Wklid, u, *m.* Wegschaffung, Wegräumung, amotio, sublatio. *K.*
Wklidjm, *fut.* il, iti, wegräumen, tollere, auferre, od. tollere de medio; s. klidjm.
Wklidný 3. der alles hübsch zusammen räumt.
Wklinkám se, *fut. ex.* sich berauschen, inebriari: některj tjm wjnem tak se wklinkali, až se po polých a vlicech wáleli.
Wkljzým, el, eti, s. wklidjm.
Wklonjm se, *fut.* il, iti, sich verbeugen, eine Verbeugung machen, corpus inclinare.
Wklubám, *fut.* al, ati, mit dem Schnabel zersetzen, tödten, configere rostro: kawky ho nosy wklubaly.
Wklubnu, *fut. ex.* bl u. bnul, vorh.
Wklusám, u. wklussi, *fut. ex.* al, ati, wegtraben, entschlüpfen, abire, elabi.
Wklusnu, *fut.* sl, nauti, vorh.
Wkogjm, *fut.* il, iti säugen, d. Kinder, lactare; 2) besänftigen, lenire, mitigare.
II. *rec.* w-giti se, besänftigt werden, conciliari, placari: wkogiti se k někomu.
Wkogitedlný, s. *oppositum* (das Gegentheil) newkogitedlný.
Wkogugi, - se, owati, s. wkogjm-se.
Wkoljbám, *fut. ex.* al, ati, einwiegen, z. B. ein Kind, cunarum agitatione sopire; 2) sorgenlos machen, securum reddere; - ánj, *n. verb.*
Wkoljbawka, y, *f.* Wiegenlied, *n.* cantus ad cunas.
Wkoljssem, *fut.* wkoljsati, *sl.* s. wkoljbám.
Wkonám, - se, ati, s. vnawjm, - se.
Wkopám, *fut.* al, ati, abgraben, durch Graben entziehen, z. B. jemanden etwas vom Acker, fodiendo demere od. auferre; 2) im Stande seyn zu graben, posse fodere; - áwám, al, ati, *fr.*
Wkoptjm, *fut. ex.* il, iti, berußen, fuligine obducere.
Wkowám, *fut.* al, ati, durch Schmieden verfertigen, procudere; 2) fig. ssRartička, z njžby sobě přjčinku wkowali etc. *Vel.* 3) anschmieden, mit Ketten an etwas befestigen, accudere, cudendo adjungere; 4) in Eisen od. Ketten legen, vincire catenis: do wězenj wzýti a wkowati.
Wkrácenj, *n.* Abkürzung, einer Sache, circumscriptio, contractio rei od. verborum; Abkürzung der Worte, Abbreviatur, *f.* compendium scribendi.
Wkrácený 3. *part. pass. constr.* abgekürzt, curtus; - ně, *adv.* kurz, compendiose.
Wkracugi, owati, s. wkrátjm.
Wkrádám, al, ati, folg.
Wkrádka: na wkrádku, s. kradj.
Wkradnu, *fut. ex.* wkradl, wkrasti, wkraden, *imper.* wkradni, stehlen, furari.
II. *rec.* wkrasti se, sich wegstehlen, sich wegschleichen, se subducere.
Wkradomky, *adv. sl.* s. kradj.
Wkrátjm, *fut.* il, iti, cen, *reg. gen.* abkürzen, etwas, decurtare, circumcidere, circumscribere, contrahere; Wörter abkürzen, verba contrahere, per compendia scribere; wkrácenj chwjle, Zeitvertreib, *m.*
Wkrautjm, *fut.* il, iti, cen, abdrehen, durch Drehen absondern, losdrehen, torquendo avellere, z. B. einem Vogel den Kopf.
Wkrčjm se, *fut.* s. krčiti se.
Wkreywám, al, ati, s. wkrýwám.
Wkřicjm se, *fut. ex.* el, eti, sich ab-

schreyen, clamando se defatigare.

Vkřikám, *fut.* al, ati, někoho, anschnarchen, increpare, *B.*

Vkřiwdjm, *fut.* il, iti, někomu, *sl.* Unrecht anthun, injuria afficere.

Vkřiwjm, *fut.* il, iti, folg.

Vkřiwugi, owati, vsta, das Maul rümpfen, - intorquere; - hlawu; - wowánj, *n. verb.*

Vkřižugi, *fut.* s. křižugi a).

Vkrocenj, *n.* Besänftigung, *f.* placatio, mitigatio; Stillung, *f.* sedatio.

Vkrogek, gku, *m.* Abschnitt, *m.*

Vkrogjm, *fut.* il, iti, abschneiden, z. B. ein Stück Brod, abscindere.

Vkrop, u, *m. sl.* heißes Wasser, *croat.* krop.

Vkrotjm, *fut. ex.* il, iti, cen, *reg. acc.* besänftigen, lenire, mitigare, placare, auch sedare, wenn es so viel ist, als stillen.

II. *rec.* v-titi se, still werden, mitescere, sedari; sich besänftigen, placari.

Vkrutenstwj, *n.* s. vkrutnost.

Vkrutně, *adv.* grausam, crudeliter, atrociter; unmenschlich, inhumane; heftig, vehementer.

Vkrutnjk, a, *m.* Tyrann, tyrannus; - nice, *f.* - inn, *f.* - na.

Vkrutnost, i, *f.* Grausamkeit, *f.* z. B. eines Menschen, crudelitas, immanitas: vkrutnost proti lidem, *K.* b) einer Sache, atrocitas.

Vkrutný 3. grausam, a) grausam gegen andere, schrecklich sich betragend, crudelis, immanis, z. B. Mensch, Naturell, Thier ꝛc. ist es so viel als unmenschlich, so steht auch inhumanus; b) schrecklich zu sehen od. zu hören, entsetzlich, atrox, auch crudelis, horrendus; ist es soviel als heftig, so steht nur vehemens.

Vkrygi, *fut.* vkryl, vkryti, verdecken, tegere, contegere, obtegere, occultare; ist es soviel, als sich etwas nicht merken lassen, so steht auch dissimulare; 2) verbergen, a) verstecken, abscondere, occultare, celare; b) verheblen, occultare, tegere, celare.

II. *rec.* vkryti se, sich verbergen, se abscondere, od. abscondi &c. vkrýwati se s něčjm (před někým), s. vorh. 2).

Vkrytý 3. *part. pass.* verdeckt, a) zugedeckt, tectus, contectus, opertus, obtectus; b) verhehlt, tectus, contectus, opertus.

Vkrýwám, -se, ati, s. vkrygi, - se.

Vkugi, *fut.* ul, kauti, s. vkowám.

Vkwapjm, *fut.* il, iti, na někoho, übereilen, a) überraschen, opprimere; b) machen, daß sich jemand übereilt, conjicere aliquem in nimiam festinationem.

II. *rec.* v-iti se, sich übereilen, accelerare nimis: vkwapili se na nebohého toho člowěka, *Vel.*

Vkydám. *fut.* al. ati, mit Mist, Unflath bewerfen, stercore illinire; vkydagi tě ohawnými wěcmi, *K.* 2) fig. vkydanj Bohowé, Götzen, stercorei dii, *B.* neprawostmi vkydané srdce, swědomj.

Vlauzenj, *n. verb.* v. vlaudjm.

Vlahodjm, *fut.* il, iti, treffen, attemperare, accommodare.

Vlákám, *fut.* al, ati, anlocken, pellicere: vlákali ho dary; vlákala ho krásau swau, *Vel.* vlákati někoho, aby vwěřil, pellicere ad credendum, *Syl.* b) entlocken, s. vlaudjm.

Wlakomjm se, *fut.* ěl, ěti, na něco, aus Habsucht etwas an sich reißen, per avaritiam ad se pertrahere: na ten djl králowstwj se wlakoměl, *K.*

Wlámi, *fut. fr.* al, ati, s. wlomjm.

Wlamugi, owal, owati, vorh.

Wlaudjm, *fut.* il, iti, weglocken, entführen, abducere: Paris Helenu wlaudil do Troje, *Cyr.*

Wléčjm, *fut.* il, iti, heilen, heil machen, kuriren, z. B. einen Menschen, Krankheit, Geschwür, sanare aliquem, curare aliquem, mederi alicui; -čenj, *n. v.*

Wlegi, *fut.* il, iti, abgießen, etwas, defundere. 2) ausgießen, durch Gießen auslöschen, aqua exstinguere, aqua superfusa (aquæ vi) exstinguere, (restinguere) ignem.

II. *rec.* w-ti se, sich stark begießen, se perfundere; b) durch Gießen gebildet werden.

Wlehnu, *fut.* hl, hnauti, sich schlafen legen (v. vielen), decumbere, ire cubitum; 2) sich legen, stillen: wlny wlehly.

Wleknu, *fut. ex.* kl, nauti, erschrecken, in Schrecken setzen, z. B. jemand rc. terrere, perterrere, perterrefacere, exterrere, territare, terrorem alicui incutere.

II. *rec.* wleknauti se, erschrecken, in Schrecken gerathen, terreri, perterreri, exterreri, terrore percuti, &c.

Wlepjm, *fut.* il, iti, *sl.* s. wljpám.

II. *rec.* w-ti se, sich anhängen.

Wlet, u, *m.* Wegfliegen, avolatus.

Wletjm, *fut. ex.* ěl, ěti, wegfliegen, dav. fliegen, avolare.

Wlewa, y, *f.* Nachlaß, *m.* Mäßigung, remissio, temperatio.

Wlewjm, *fut.* il, iti, nachlassen, a) einem etwas erlassen; z. B. trestu, (*gen.*) v. der Strafe rc. remittere. b) nicht mehr so heftig seyn, z. B. die Hitze Kälte, Wind, Schmerz rc. se remittere od. blos remittere; ist es so viel als sich vermindern, so steht auch minui. c) vermindern, minuere: wůle Božj léta lidem přidáwagjcý aneb wlewugjcý; honosenj swého wlewiti.

Wlewugi, owal, owati, vorh.

Wleyzánj, *n.* s. posmjwánj, *Ryb.*

Wleželý 3. teig, v. Birnen rc. fracidus; 2) vom Boden, Acker, lang brach gelegen, s. aulehlina.

Wležjm, *fut. ex.* el, eti, durch Liegen abfertigen, entgehen, decumbendo evitare, effugere: wležeti bjdy, swady.

II. *rec.* wležeti se, durch od. im Liegen reif od. teig werden, maturescere, fracescere; 2) ausruhen durch Brachliegen.

Wležjwám, - se, al, ati, vorh.

Wlezu, *fut.* wegkriechen, s. lezu.

Wljatý, 3. *sl. part.* v. wlegi.

Wljbám, *fut.* al, ati, zerküßen.

Wlice, *f.* Gasse, a) in der Stadt, platea, via. b) im Lager, via. c) fig. etwa Raum: hustě na lid střjleli, až w něm wlice dělali, *Vel.*; - čka, y, *f. dim.* Gäßchen, *n.* angiportus, angiportum.

Wličený 3. *partic.* übertüncht, fuco obductus. 2) geschmückt, cultus: wljčená řeč.

Wljčilý 3. reizend?

Wljčjm, *fut.* il, iti, übertünchen, fuco obducere.

Wljčnjk, a, *m.* Gassenjunge, *m.* puer vagus, puer de trivio; - čnice, *f.* Gassenmensch, *n.* femina vaga.

Vljwám, *fut. ex.* al, ati, durch Schmieren aus Thon bilden, fingere, Maud. 16, 16.
Vljtám, *fut. fr.* ati, s. vletjm.
Vlitj, *n.* Abguß, *m.* defusio, *rc.*
Vljtnu, *fut.* tl, tnauti, s. vletjm.
Vlkám se, *fut. ex.* al, ati, sich abächzen, gemitu confici.
Vlnu, *fut. ex.* nul, nauti, kleben bleiben, haften, adhaerescere, *B.*
Vlom, u, *m.* Abbruch, *m.* Verminderung, *f.* deminutio, detrimentum.
Vlomek, mku, *m.* Bruchstück, *n.* fragmentum, fragmen.
Vlomjm, *fut. ex.* il, iti, en, abbrechen, etwas v. etwas, z. B. einen Ast, defringere.
Vlowjm, *fut.* il, iti, erjagen, fangen, capere, venari, *B.* 2) erfischen, capere. 3) wegfischen, abfangen, rapere.
Vloženj, *n.* Aufhebung, Verwahrung, *f.* servatio. 2) Auflegung, z. B. des Geldes, collatio. 3) Bestimmung, *f.* destinatio. 4) Rath, Beschluß *m.* decretum, consilium, *B.* 6) Niederlegung, z. B. eines Kindes zum Schlafen, illatio lecto.
Vložjm, *fut. ex.* il, iti, aufheben, verwahren, condere, reponere, servare; 2) auflegen, zu etwas verpflichten, befehlen, imponere, injungere; 3) bestimmen, festsetzen, z. B. d. Zeit, auch beschließen, destinare, constituere, definire; vkrutnosti nĕgakau mjrnost vložiti; to což sem vložil, k cýli swému přiwedu, *K.* 4) niederlegen, vorh. 5).
II. *rec.* vložiti se, sich schlafen legen, dare se somno, *Cyr.* 2) sich legen, vom Wind x. conquiescere; -sobě, s. vorh. 3.
Vluzugi, owati, s. vlaudjm.
Vlýzám, al, ati, *freq.* v. vlezu
Vm, u, *m.* (v. ia-ti? *Linde,*) o. und *sl.* s. rozum, mysl.
Vmáčám, ati, *sl.* s. smáčjm.
Vmaljm, *fut.* iti, s. vmenšjm, *Syl.*
Vmastjm, -se, *fut.* s. mastjm, -se, *B.*
Vmaunjm, *fut.* iti, besudeln?
Vmazi, *fut.* vmazal, vmazati, vmazán, *imper.* vmaž, beschmieren, besudeln, illinere, perlinere, foedare, inquinare, maculare.
Vmdlenj *n.* Ermüden; vgl. folg.
Vmdléwám, al, ati, müde, schwach, matt werden, fatigari, confici, *B.* -ánj, *n. verb.*
Vmdljm, *fut. ex.* il, iti ermüden, schwächen, debilitare, frangere.
Vmělec, lce, *m.* Künstler, *m.* artifex.
Vmělý 3. vernünftig, verständig, ratione praeditus; 2) gelehrt, kundig, gnarus, sciens, peritus. 3) kunstreich, artificiosus, *B.* -le, *adv.* mit Vernunft, ratione, prudenter; - lost i, *f.* Einsicht, Gelehrsamkeit *f.* scientia, peritia, doctrina eruditio.
Vměnj, *n.* Kunst, Wissenschaft, *f.* ars; vměnj hwězdářské, Sternkunde, *f.* Sternwissenschaft, *f.* astronomia; v. lékařské, Arzneykunst, Arzneykunde, A-ywissenschaft, medicina, ars medica, ars medendi; v. početnj, Rechenkunst, *f.* arithmetica; v. psánj, Schreibkunst ars scribendi; v. přirozených wěcy, Naturlehre, *f.* physica, doctrina de rebus naturae; mrawné v., Sittenlehre, de-

ctrina morum, ethica; v. prá-
wnj, Rechtsgelehrsamkeit, juris prudentia; v. hogenj ran, Wundarzney, f. Wundarzneykunst, chirurgia, ars chirurgica; v. řečnické, Rednerkunst, ars oratoria; v. poetské, Dichtk. poetica; v. maljřské, Mahlerkunst, ars pictoria; swobodná v., d. freyen Künste, artes liberales, D. s. auch černý, pěkný.

Vmenssjm, fut. il, iti, vermindern, verringern, minuere, imminuere, deminuere.

II. rec. vmenssiti se, sich vermindern, minui, deminui, decrescere.

Vmenssugi, owal, owati, vorh.

Vměstjm se, fut. ex. il, iti, sl. sich vollends eine Stelle machen.

Vmetu, fut. ex. vmetl, vmesti, abkehren, a) mit dem Besen wegschaffen, z. B. Staub, averrere scopis od. peniculo auferre; b) durchs Kehren reinigen, z. B. den Fußboden ꝛc. verrere scopis od. peniculo purgare; 2) auskehren, a) z. B. Staub, Unflath; b) z. B. ein Zimmer, das Haus ꝛc. everrere, scopis purgare.

Vmeywadlo, besser vmywadlo.

Vmjem, ěl, ěti, sl. s. vmjm.

Vmjerám, ati, sl. s. vmjrám.

Vmjm, ěl, ěti, können, wissen od. verstehen, scire; řecky, latinsky, od. řeckau ꝛc. řeč vměti, griechisch, lateinisch können, scire graece, latine, scire linguam graecam &c. vměti pěkně malowati, čjsti ꝛc. inne haben, tenere, z. B. swau lekcý, řeckau řeč ꝛc.

Vminek, nku, m. mor. folg.

Vmjnénj, n. Vorsatz, Entschluß, m. consilium, propositum, sententia, animus.

Vmjnjm, fut. ex. il, iti, einen Vorsatz fassen, sich vorsetzen, sich vornehmen, consilium capere, constituere, decernere, proponere.

Vmiňugi, owal, owati, vorh.

Vmjráček, čku, m. Todtenglocke, f. campana funebris.

Vmjrám, ati, s. vmru; -ánj, verb.

†Vmirňugi, owati, mäßigen.

Vmjsým, fut. yl, yti, durchkneten, depsere.

Vmjtám, al, ati, werfen, ponere, B. 2) bewerfen, conspergere.

†Vmka, y, f. Muse, f. Musa.

Vmknu, fut. ex. kl, knauti, entwischen, elabi: aby gim s rukj ze neomkl Krystus, K.

Vmlátjm, fut. il, iti, ausdreschen, durch Dreschen herausbringen, excutere (flagello); 2) zu Tode prügeln, fustibus (fuste) occidere.

Vmlauwám, -se, ati, s. vmluwjm.

Vmlčjm se, fut. il, iti, absol. & cum gen. schweigen, verschweigen, silere, B. zdaliž se gim vmlčjš? vmlčeti se y sprawedliwého odporu, B.

Vmlčugi se, owati se, vorh.

Vmlknu, fut. ex. kl, knauti, aufhören zu reden, verstummen, conticescere.

Vmlkugi, owal, owati, vorh.

Vmluwa, y, f. Vertrag, m. Verabredung, Vergleich, m. pactum, pactio, conventum, conventus (compactata, pl.).

Vmluwjm, fut. ex. il, iti, verabreden, condicere rem; constituere, pacisci rem.

II. rec. v-ti se, sich verabreden.

Vmluwný 3. gesprächig, gern mit andern freundschaftlich redend,

affabilis; b) fein im Reden, urbanus; -nost, i, f. -gkeit, f. affabilitas; b) Feinheit im Reden, urbanitas.
Vmnjm, iti, obs. s. vmenssjm.
Vmný 3. ol. s. wtipný.
Vmočjm se, fut. il, iti, s. sstjm.
Vmocnim, fut. ex. il, iti, stärken, roborare.
Vmoklý 3. s. mokrý - dessťěm.
Vmoknu, fut. ex. kl, knauti, beregnet werden, pluvia madefieri, pluvia humectari.
Vmořjm, fut. ex. il, iti, umbringen, tödten, necare; hladem, Hungers sterben lassen, necare fame; 2) abschaffen, cassiren, vertilgen, abolere: vmořil stará zřjzenj; zkazyl a vmořil wssecky zápisy a listy na dluhy, Vel. 3) s. opp. neumořjm; - řenj, n. verb.
Vmrlčj 1. z. B. vmrlčj smrad, s. vmrlčina 3); v. barwa, Todtenfarbe, f. luror; v. hlawička, s. hledjk, Vel.
Vmrlčina, y, f. Leiche, f. Leichnam, m. funus, cadaver; 2) Aß, Aas, n. cadaver; 3) Leichengeruch, m. odor cadaverosus.
Vmrlec, lce, m. ein Todter, eine Leiche, mortuus, funus: dnes králem, zytra vmrlcem, prov. Syr.
Vmrlina, y, f. s. vmrlčina.
Vmrlnj 1.? vmrlnj list, (Todtenschein) téhož zemřelého, Kram.
Vmrlý 3. todt, verstorben, mortuus.
Vmrtwjm, fut. ex. il, iti, ertödten, a) tödten, occidere &c. b) bezähmen, z. B. tělo, das Fleisch, domare cupiditates od. opprimere cupiditates.
Vmrtwugi, owal, owati, vorh.
Vmru (řu), fut. řel, řjti, imper. vmři, sterben, mori.
Vmrzugi, owati, s. zamrazugi, durch das Frieren bilden.
Vmučenj, n. z. B. vmučenj Krystowo, das Leiden Christi, mors Christi cum doloribus conjuncta.
Vmučjm, fut. ex. il, iti, en, zu Tode peinigen, cruciando necare; 2) zu Tode foltern, torquendo occidere.
Vmygi, - se, yti, s. mygi, - se.
Vmysl, s. aumysl.
Vmyslim, fut. il, iti, s. vmjnjm.
Vmywadlo, a, n. Waschbecken, m. pelvis.
Vmýwám, - se, fr. v. vmygi, - se.
Vnáčjm se? sich berauschen, Ryb.
Vnáhljm, - se, fut. il, iti, s. vkwapjm, - se, K. - lenj, n. verb.
Vnáhliwý 3. zur Übereilung geneigt, præceps, præcipitans.
Vnáhlugi se, owal, owati, vorh.
Vnássjm, il, iti, s. vnesu.
Vnawenj, n. Ermüdung, f. fatigatio, defatigatio; - ný, part.
Vnawilý 3. s. vstalý, Syl.
Vnawjm, fut. ex. il, iti, en, ermüden, fatigare, defatigare, lassare, delassare.
II. rec. vnawiti se, müde werden, fatigari, fessum fieri.
Vncowaný 3. z. B. vncowané střjbro, s. tažené.
Vndám (se?), ati, s. seru, cacare.
Vnečistjm se, fut. il, iti, vorh. Vel.
Vnesu, fut. ex. sl, sti, vnesen, imper. vnes, ertragen, sustinere, ferre, perferre; 2) dav. tragen, auferre; 3) entführen, v. abducere, rapere.
Vngelt, u, m. ol. Ausfuhrzoll, portorium pro rebus exportatis.
Vnjžený 3. sl. demüthig, s. ponj.
†Vnonka, y, f. zrostlina, unon

nor, a,m. Hornung,m. Februarius.
nos,u,m. Entführung, f. raptus.
nugi, u. vnugi se, owati. sl. ermüden, sich ennupiren, fatigari, taedio capi.
úwám,al,ati,sl. Mühe machen, lästig seyn, fatigare, molestiam facessere; 2) neutr. vorh.
tyforma, y, f. Uniform, f. vestitus uniformis, Kram.
tyformugi, owal, owati, uniformiren, P.
baljm, fut. iti, s. obaljm.
st.i,f.sl. Aehrenspitze;-tj,s. ostj.
achtugi se, fut. owati, sl. sich sehr abmatten, z. B. im Ringen, delassari.
padám, praes. fallen, cadere.
padám, fut. fr. ati, wegfallen, bfallen, (stückweise), decidee, delabi.
dnu, fut. dl, dnauti, fallen, adere, decidere, labi; 2) egfallen, abfallen, decidere; elabi; 3) gerathen, verfallen, ıcidere: w podezřenj někot; w nenáwist, w ossklíwost rc.
ljm, fut. ex. il, iti, en, wegennen, durch Feuer vertiln, deurere; 2) verbrennen, B. einen Missethäter, cremare, comburere, concremare; - lenj, n. verb.
lugi, owal, owati, vorh.
matugi, owal, owati, erinrn an etwas, monere: to ne na to vpamatuge, Kram. jemand zur Besinnung brin: vpamatowati se nedadi, K. II. rec. v-ati se sich besinnen) fassen, se colligere, ad se dire.
usstjm, ěl, ěti, ablassen, a) auslassen, z. B. wody (gen.), asser rc. emittere; b) erlassen, od. nachlassen, remittere; c) od něčeho, abstehen v. etwas, desistere, absistere a re.

Vpawice, pl. f. sl. Nitr. weißer Fluß der Frauenzimmer.
Vpečem, fut. vpekl, sl. s. vpeku.
Vpečetjm, versiegeln, s. pečetjm.
Vpeku, fut. kl, vpecy, part. vpečen, imper. vpec, s. peku.
Vpěnj, n. Klaggeschrey, n. D.
Vperu, fut. ex. vpral, vprati, abprügeln, verberare: blázen nebýwá maudrý, leč ho vperau, prov. piscator ictus sapit, Syl.
Vpewněnj, n. Befestigung, a) das Machen, daß etwas fest u. unbeweglich od. unveränderlich sey, firmatio, confirmatio; b) Verwahrung wider den Feind od. allen Schaden, z. B. eines Lagers, der Stadt rc. munitio.
Vpewnjm, fut. ex. il, iti, ěn, reg. acc. befestigen, a) fest machen, od. machen, daß etwas fest stehe, od. fest bleibe, nicht wanke rc. firmare, confirmare, stabilire; b) verwahren, in Vertheidigunsstand setzen, munire.
Vpewňugi, owal, owati, vorh.
Vpeypačka, y, f. eine Spröde, aspera.
Vpeypám se, al, ati, spröde thun, sich zerren, spreitzen, affektiren, asperum se gerere; -ánj, n. v.
Vpeypawý 3. spröde, zerricht, der sich zum Schein weigert, asper, durus, fastidiosus; - wě, adv. - re, - re, -se; -wost, i, f. Sprödigkeit, f. asperitas, fastidium.
Vpichnu, fut. ex. chl, chnauti, stechen, pungere.
Vpigi, selten, vpjm, fut. ex. vpil, vpiti, imper. vpj, abtrinken, das Obere abtrinken, bibere summum od. de summo; 2)

akk. někoho, betrunken machen, inebriare.

II. *rec.* vpiti se, *fut.* il, iti, s. opigi se.

Vpjgjm, -se, el, eti, vorh. vpjgjm sobě od. sy, einen Trunk nach dem andern behaglich thun, pocula sensim evacuere.

1. Vpjm, *praes.* ěl, ěti, seufzen, gemere suspirare: welikými prosbami k němu vpěgjce; o to vpěgi, *Com.*

2. Vpjm, *fut.* il, iti, s. vpigi.

Vpjrám, bess. zapjrám, s. vpru.

Vpláči se, *fut.* vplakal se, vplakati se, sich abweinen, flendo se conficere: vplakané oči, *Neg.*

Vplácým, el, eti, s. vplatjm.

Vplatek, s. auplatek, *B.*

Vplatjm, *fut. ex.* il, iti cen, *reg. acc.* abzahlen, bezahlen, solvere; 2) bestechen, corrumpere pecunia.

Vplaz, u, *m. sl.* Fenster, *n.* an der Scheune; 2) der Gang in einem tiefen, unwegsamen Thal, wo nur Ziegen gehen können.

Vpligi, *fut.* lil, liti, s. vplwám, *B.*

Vplowu, *fut. ex.* vplaul, vplauti, weg od. dav. schwimmen, abnatare; 2) wegschiffen, sich zu Schiffe entfernen, avehi nave (od. navibus v. mehrern.)

Vplundrugi, *obs.* sehr beschimpfen

Vplwám, *fut. ex.* al, ati, bespeyen, conspuere.

Vplynu, *fut.* ul, auti, s. vplowu; 2) verfließen, dahinfließen, wie d. Zeit, effluere.

Vpnu, *fut. ex.* vp'al, vpnauti, fest zuknöpfen, globulis fibulatoriis adstringere.

Vpohlawkugi, *fut.* owal, owati, mit Kopfstücken bedecken

Vpokogjm, *fut. ex.*, *reg. acc.* s. spokogjm; zemi vpokogiti, *Vel.*

II. *rec.* v-ti se, still u. ruhig werden, placari, sedari.

Vpokogugi, -se, owati, s. vor.

†Vpoljn, u. *m.* zrostl. trollius

Vpomjnač, e, *m.* Einforderer, exactor; -čka, y, *f.* -inn, *f.* -trix

Vpomjnám, al, ati, mahnen, flagitare; někoho o něco, einen wegen etwas, aliquem de re, od. rem ab aliquo; auch appellare aliquem de re.

2) einfordern, ermahnen, eintreiben, exigere; auch cogere, v. mehrern. (3) unrichtig für připomjnám); ánj, *n.* verb.

II. *rec.* v-ti se, vorh. 1) peněz se od něho vpomjnal

Vponjžjm se *fut.* il, iti, *sl.* sich demüthigen, se humiliare.

Vporný 3. hartnäckig, trotzig, contumax, ferox, vporný w žádostech swých, *Com.* -ně, *adv.* - aciter, - ociter: vporně se proti Lidu B. zatwrzugi

Vposlechnu, *fut.* s. poslechnu

Vposmjwám, *fut.* al, ati, verlachen

Vpotjm, *fut.* il, iti, beschwitzen, sudore madefacere od. humectare.

II. *rec.* v-ti se, sehr schwitzen

Vpracem, vpratal, *sl.* s. vklidjm

Vpracowaný, 3. s. vstalý, *Sy.*

Vpracugi se, *fut. ex.* owal, owati, sich abarbeiten, laborando confici, *K.*

Vpřáhám, *fut.* al, ati, (wola) zähmen, an das Joch gewöhnen, domare; b) fig. s. nepřáhaný.

Vprámjm se, *sl.* s. vprjamjm se

Vprássjm, *fut. ex.* il, iti, en bestäuben, pulvere conspergere.

II. *rec.* vprássiti se, bestauben, pulvere conspergi.

Vprassiwjm, *fut. ex.* il, iti, en, mit

der Raude anstecken, scabie inficere.
wprat, -ti, s. wperu.
wpratugem, owati, sl s. wkljzým.
wprawný 3. s auprawný.
wprázdnjm, fut. il, iti, weichen, Platz machen, cedere, -někomu; 2) neutr. ?entfliehen? z. B. změsta.
II. rec. w-niti se, sich Musse verschaffen, sumere sibi otium, vacare; sich Zeit nehmen, wprázdniti se k někomu, Cyr. - k modlitbám, K. 2) w-ti sobě, sich Raum und Ruhe verschaffen, expedire se, sich abmüßigen; b) - před někým, jemand sich vom Halse (aus der Welt) schaffen.
wprdnu se, fut. simpl. dl, se, dnauti se s. wprdjm.
wprjamjm se, fut. il, iti, sl. na něco, hartnäckig begehren.
wpřjm, fut. ex. il, iti, abläugnen?
wpřjmě, u. wpřjmně, adv. aufrichtig, ohne Verstellung, vere, simpliciter, aperte, ingenue, sincere; z. B. mluwiti, mysliti, činiti, ꝛc. reden, denken, handeln ꝛc.
wpřimlauwám, al, ati, obs. s. domlauwám.
wpřjmo, adv grad, a) in grader Linie, nicht krumm od. schief, recte, recta. b) grades Weges, grade zu, z. B. -gjti, gehen, recta via, od. recta; auch recte.
wpřjmost u. wpřjmnost, i, f. Aufrichtigkeit, eines Menschen, Gemüths, ꝛc. sinceritas, candor, probitas.
wpřjmý u. wpřjmný 3. eigentlich grade, rectus: řeka wpřjmým tokem ssla, Cyr.; üblicher 2) aufrichtig, ohne Verstellung, z. B. Mensch, Gemüth, probus, simplex, verus, sincerus, ingenuus, candidus, probus.
Wprodám fut. ex. al, ati, reg gen. etwas v. einer Sache verkaufen, aliquid de re vendere, K; awám, al, ati, fr.
Wprostranjm, fut. ex. il, iti, Platz, Raum machen, vacuefacere, dilatare: wprostraňuge w ssauženj B.; wstaupiti a wprostraniti někomu; wprostraniti stezku, B.
Wprosým, fut. il, iti, erbitten, a) durch Bitten erhalten, exorare, impetrare precibus. b) durch Bitten bewegen, exorare.
Wpru (ku), fut. wpřel, wpřjti, abläugnen, z. B. eine Schuld ꝛc. infitiari; 2) heften, z. B. oči, zrak, figere, defigere.
II. rec. w-ti sobě, na něco, starrhälsig sich vorsetzen: nač sobě wpřel, na to ho natáhnauti chce, Com.
Wpsánj, n. s. aupis.
Wpssim, fut. il, iti, stechen, pungo.
Wptám, fut. ex. al, ati, erfragen, exquirere: wptán býti nemohl, Pr. wssebo gesstě wptáno býti nemohlo.
II. rec. w-ti se, reg. gen. vorh. wptal se wyručeného, Pr. wptati se spasenj chtěli, K.
Wpusstěnj, n. verb. v. wpustjm.
Wpust, u, m. sl. Lypt. s. střž.
Wpustjm, fut. ex. il, iti, ablassen, herauslassen, z. B. wody, Wasser ꝛc. emittere; c) erlassen od. nachlassen, remittere; c) od něčeho, abstehen v. etwas, desistere, absistere a re; 2) fallen lassen, aus der Hand, emittere.
Wradjm se, fut. ex. il, iti, beschließen, einen Vorsatz fassen, consilium capere, decernere: wradiwsse se na to, K.
Wřadnj 1. u. -dný 3. s. auřadnj.

Vrauhám, al, ati, *cum dat. pers.* ſ. rauhám ſe: padauchowé gim vrauhali, *Com.*

Vrauſám, *fut.* al, ati, bethauen.

Vrazčiwý 3. anſtößig, offendens.

Vrazenj, *n. verb.* v. vradjm.

Vraženj, *n. verb.* v. vrážjm.

Vrazený 3. *part. pass.* v. vradjm; wěc vrazená, consultum, *Syl.*

Vrážjm, -ſe, *praes.* el, eti, en, u. jn, ſ. vrazým, -ſe; w mozek vražený, auf den Kopf gefallen, mente motus.

Vrážka, ſ. aurážka; 3) Anſtoß *m.* Aergerniß *n.* scandalum, *B.*

Vražliwý 3. beleidigend, laesivus.

Wrazým, *fut.* yl, yti, zen, *imper.* vraz, abſchlagen, durch Schlagen abſondern, hinweg ſchlagen, decutere; z. B. kus kamene vrazyti, ein Stück v. einem Steine abſchlagen. 2) verletzen, laedere, violare, 3) ſ. poborſſjm. 4) -ceſty, ein Stück Wegs zurücklegen: ceſty vrážel, vſtawičné pobádage, *B.*

II. *rec.* v-zyti ſe, ſich verletzen, laedi; 2) nad něčjm, Anſtoß nehmen, ſich ärgern, insgem. scandalizari. 3) *cum instr.* od. *cum præp.* na, aufmerkſam (vorſichtig) werden, gleichſam durch Daranſtoßen: mnohá znamenj zkázu Geruzalema předeſſla, ale ſe njmi vrazyti nechtěli; lidé ſe njmi vrazyti a pokánj činiti nechtěgi; na giném ſe vrazyti, durch fremden Schaden klug werden, sapere alieno periculo, *Syl.* 4) anſtoßen: kůň ſe vrážj, -ſtoßt an, offendit.

Wrbura, y, *f.* königliche Einkünfte v. den Bergwerken, reditus regii ex fodinis *R.*

Vrburnj, jho, auch -rýř, e, *m.* Bergmeiſter, magister metallicorum.

Wrčjm, *fut. ex.* il, iti, en, beſtimmen, feſtſetzen, destinare, constituere, definire; -enj, *n. verb.* Beſtimmung, *f.* definitio; 2) ſ. vloženj 3).

Wrčitý 3. beſtimmt, präcis, destinatus, definitus, constitutus: na vrčitý den, Pr. proroctwj gſau vrčité předzwěſtowánj, *Lesch.* -tě, *adv.* definite; -toſt, i, *f.* Beſtimmtheit, Präciſion, *f.* accuratio, acribia, *D.*

Wrda, y, *f. sl.* d. dickern (und beſſern) Schaafmolken (žinčice).

Wrečjem, *fut.* vrect, *sl.* ſ. vřknu.

Wřezám, vřeži, *fut. fr.* vřezal, vřezati, vřezán, *imper.* vřezey u. vřež, abſchneiden, wegſchneiden, amputare, desecare, abscindere, refecare, præcidere.

Wřezek, zku, *m.* Abſchnitt, *m.*

Wřjtjm ſe, ſ. vdychtjm ſe?

Wřjznu, *fut.* -zl, znauti, ſ. vřezám

Wřknu, *fut. ex.* kl. knauti, *part. pass* vřknut, *imper.* vřkni, berufen, beſchreyen, mit Worten bezaubern, fascinare, incantare.

Wřknutj, *n.* Beſchreyung, Bezauberung, *f.* fascinatio, incantatio.

Wrno, *adv. obs.* ſ. vrudce.

Wrobjm, *fut.* il, iti, *sl.* thun, verrichten, b) anſtellen, c) verbrechen.

Wročjm, il, iti, jährliche Zinſen entrichten, vectigal solvere.

Wrodjm, *fut. ex.* il, iti, gebähren, parere, gignere, partu edere, eniti.

II. *rec.* v-ti ſe, gerathen, provenire, z. B. wjno, owoce,

obilj se vrodilo, der Wein, das Obst, das Getreide ist gut gerathen. 2) entstehen, den Anfang nehmen, provenire, nasci, existere, oriri: z čeho se potom vrodilo to.
Vronjm, *fut.* il, iti, s. ronjm 1), 2).
Vrostlý 3. aufgewachsen, groß, wohl gewachsen, hoch, adultus; procerus, *Vel. N.*-lost, i, *f. subs.*
Vrosym, *fut.* yl, yti, s. vrausám.
Vrownám, *fut. ex.* al, ati, ebenen, eben machen, æquare, complanare, æquum reddere. 2) schlichten, a) grade machen, æquare. b) ordnen, disponere, ordinare, componere; 3) vergleichen, vereinigen, z. B. streitende Partheyen, conciliare, auch componere. 4) ausgleichen, complanare; -ánj, *n. verb.*
II. *rec.* v-ti se, s. smluwiti se b).
Vrozenj, *n.* s. im folg. vrozenost.
Vrozený 3. adelich, nobilis, generosus. 2) wohlgeboren, Wohlgebohrner, ein Titel, Illustris (in Ung. Spectabilis); wysoce vrozený, a) *boh.* hochgebohren, Illustrissimus: Oswjcené a wysoce vrozené knjže! *Vel.* b) *sl.* Wohlgebohrner, Spectabilis; -nost, i, *f.* Adel, *m.* adeliche Geburt, *f* Adelstand, *m.* nobilitas od. nobilitas generis.
Vrozumjm, -sobě, s. srozumjm.
Vrputilý, bess. zarputilý.
Vrputný 3. (v. puk?) hartnäckig, starrköpfig, pertinax, contumax, pervicax, obstinatus; -ně, *adv.* -aciter, -aciter, -aciter, -te; -nost, i. *f.* -keit, -keit, *f.* -acia, -acia, -acia, -atio animi.
Vručjm, *fut. ex.* il, iti, etwas durch Bürgen versichern, cavere alicui de re, satis dare alicui.
Vrukugi, owal, ati, *verb.* vrukowánj pro sskodu, Pr.
Vrwalec, lce, *m. sl.* zurwalec, lce, s. čtwerák.
Vrwalý, 3. s. čtweráčký.
Vsad, *m. sl.* Kreuzweh, *n.* sciatica.
Vsadjm, *fut.* il, iti, zen, setzen, hinsetzen, z. B. das Kind auf den Stuhl, collocare, ponere. 2) einsetzen, constituere: -saudce, biskupa.
II. *rec.* vsaditi se, sich setzen, a) sich niedersetzen, sich niederlassen, sido, consido, subsido, resido. b) zu Boden od. zu Grunde sinken, z. B. Hefen, sido. consido, resido, subsido. c) das Trübe verlieren, hell werden, subsido. d) sich wo lagern, consido, subsido. e) seine Wohnung wo aufschlagen, sich häuslich niederlassen, consido, resido. 2) sich ansetzen, sich anlegen, hangen bleiben, ankleben, adhærescere, inhærescere.
Vsaudjm, *fut. ex.* il, iti, zen, entscheiden, decernere, judicare, dijudicare; 2) gerichtlich erkennen, judicare, ferre judicium: vsaudil ge za newinné.
Vsauzenj, *n.* s. vsudek, *B.*
Vsauzený 3. *part. pass.* v. folg.
Vsauzjm, - se *fut.* il, iti, s. vtrápjm, - se.
Vsazený 3. *part. p.* v. vsadjm.
Vsazugi, owati, s. vsadjm.
Vschlý, 3. verdorret, aridus; -ost, i, *f.* -heit, *f.* - ditas.
Vschnu, *fut. ex.* vsechl, vschnauti, verdorren, exarescere, *B.*
Vschránjm, *fut.* il, iti, s. vspořjm.
Vsedám, ati, s. vsaditi se a); 2) srdce vsedá, das Herz möch-

te brechen: pláče, až w nj srdce vsedá; teſknoſtj srdce w něm vsedá, d. Angſt möchte ihm das Herz abſtoßen, *D.*

II. *rec.* v-ti se, s. vsaditi se b).

Vsedawě, *adv.* z. B. vsedawě plakati, sehr bitter weinen.

Vsedjm, erlegen, s. wysedjm 3).

II. *rec.* vseděti se, sich müde sitzen, sedendo defatigari.

Vsedlina, y, *f.* Bodensatz, *m.* quod residet, od. sedimen, sedimentum.

Vsedlý 3. was sich gesetzt hat; 2) s. osedlý, Pr.-lost, i, *f.* Seßhaftigkeit, Ansäßigkeit, *f.* Indigenat, indigenatus, domicilium: vsedlost w Polsku obdržel.

Vsednu, *fut.* dl, nauti, s. vsedám.

Vsekám, *fut.* ati s. vtnu: ruce vsekati někomu, *Vel.*

Vseknu, *fut.* kl, nauti, vorh.

Vsbledám, aussehen u. entdecken?

Vskáči, *fut. fr.* vskákati, s. vskočjm.

II. *rec.* vskákati se, sich müde springen, saltando defatigari.

Vskakugi, owal, owati, vorh.

Vskaupjm, *fut.* il, iti, abkargen, durch Kargheit entziehen, parsimonia detrahere. 2) erkargen, ergeizen, corradere, comparcere: na swém hrdle to vskaupil, er hat es seinem Leibe abgespart, genium defraudavit, *D.*

Vskok, a, *m.* Überläufer, Deserteur, *m.* desertor, s. odběhlec.

Vskočjm, *fut. ex.* il, iti, wegspringen, absilire. 2) umspringen; 3) entspringen, desertiren, signa deserere, *D. & sl.*

Vskrbjm, *fut.* il, iti, s. vskaupjm.

Vskrownjm, *fut.* il, iti, verringern, minuere, imminuere, deminuere: kdeby vskrowniti a vskrbiti měl, *Vel.* vskrowněnj nákladu, *Id.*

Vslinjm, *fut. ex.* il, iti, begeifern, saliva polluere.

Vslyssjm, *fut.* el, eti, hören, audire, accipere, od. auribus accipere.

Vsmeknu, *fut.* kl, nauti, wegraffen, rapere: něco samorostlého s pole, *K.*

Vsmjssenj, *obs.* s. vsmjwánj.

Vsmiwáček, čka, *m.* s. vssklibáček.

Vsmjwám se, al, ati, lächeln, subridere; b) fig. vsmjwá se na tebe sstěstj, *Neg.* c) hohnlächeln, irridere.

Vsmjwánj, *n.* Lächeln, *n.* subrisio; b) Hohnlachen *n.* irrisio.

Vsmoljm, s. posmoljm; 2) vsspinjm, beschmutzen, foedare.

Vsmrcenj, *n.* Tödten, interfectio.

Vsmrcugi, owal, ati, s. vsmrtjm.

Vsmrkanec, nce, *m.* Rotznase, ein Kind, das eine v. Rotz triefende Nase hat, puer mucosus.

Vsmrtjm, *fut. ex.* il, iti, cen, tödten, des Lebens berauben, interficere, necare, occidere, interimere.

Vsmysljm sobě, *fut. ex.* il, iti, sich eines Bessern besinnen, recolligere se, resipiscere, melius consilium capere.

Vsmysslenj sobě, *verb.* v. vorh.

Vsněný 3. ledern? - měssec.

Vsnesu se, *fut.* sti se, na něčem, beschließen? (v. mehrern).

Vsnjm, *fut.* il, iti, einschläfern?

Vsnu, *fut. ex.* ul, auti, *imper.* vsni, einschlafen, entschlafen, in den Schlaf gerathen, obdormiscere, somnum capere.

Vsnugi, *fut.* abzetteln, s. snugi.

Vsnutj, *n.* Einschlafen, *n.* somnus:

Vſpánj, *n.* Einſchläferung, *f.* sopitio.
Vſpáwám, al, ati, ſ. vſpjm 1).
Vſpilý 3. eingeſchläfert, sopitus.
Vſpjm, *fut.* al, ati, (*K.* il, iti, Saud. 16, 19.) einſchläfern, sopire; 2) ſorglos, träg machen, reddere lentum.
Vſpjſſjm, *fut. ex.* il, iti, übereilen, überraſchen, opprimere; - na někoho, jemand, aliquem; s těmi wěcmi vſpjſſeno a vkwapeno geſt, *Vel.* -enj, *n. v.*
II. *rec.* vſpjſſiti ſe, ſich übereilen, præmature agere: - s gjdlem.
Vſpokogugi, owati, ſ. ſpokogjm.
Vſpořádám, áni, ſ. ſpořádám, *Le.*
Vſpořjm, *fut. ex.* il, iti, *reg. genit.* erſparen, 2) ſparen, erübrigen, parcere, compendium facere rei. b) durch Sparſamkeit erwerben, z. B. Geld ꝛc. parcendo acquirere; c) überhoben ſeyn, ſich überheben, supersedere re, od. facere compendium rei (compendifacere rem).
Vſráně, ěte, *n.* vſránek, nka, *m.* Scheißbube, (Schimpfwort).
Vſrozumjm ſobě, ſ. vſmyſljm ſy.
Vſſák, a, *m.* zagjc, ꝛc. ſ. vſſatý a).
Vſſák, u, *m.* ſ. latka.
Vſſanugi, *fut.* owati, ſ. vſſetřjm.
Vſſatko, *a, n.* Ohrböhrlein, *n.* (Weißgärb.) terebella cava.
Vſſatnice, *f.* zroſt. anastatica.
Vſſatý 3. mit Ohren, beſonders langen, verſehen, auritus. b) Ohren-: vſſatý ſwědek, Ohrenzeuge, *m.* testis auritus, Pr.
Vſſetřenj, *n. verb.* v. folg.
Vſſetřjm, *fut. ex.* il, iti, verſchonen, parcere; někoho neb něčeho, jemand od. etwas, parcere, temperare, z. B. alicui. 2) ſ. vſpořjm b); 3) werthſchätzen, carum habere: wyſoce ho ſobě vſſetruge; 4) verpflegen: chudých lidj vſſetřiti; ſeltner 5) ſ. oſtřjhám (z. B. prawidla žiwota ꝛc.), u. 6) verwahren: -před ſtřelau.
II. *rec.* v-ti ſobě, erübrigen: vſſetřiti ſobě nočnj čas k nawſſtjwenj někoho.
Vſſi, ſ. vcho: po vſſi wězý w tom, *K.*
Vſſinu ſe, *fut. ex.* nul, auti, ſtraucheln, labi, offendi, *Ps.* 73. 2) abkommen, abſchweifen, abgleiten, abweichen (vom Wege), aberrare: vſſinuwſſe ſe, ſeſſli ſe na gednom a témž mjſtě, *B.* od zákona geho daleko ſe vſſinuli, *K.* - s prawé ceſty, *Com.*; -nutj, *n. verb.* -tý 3. *part.*
Vſſiſſmám, *fut.* al, ati, ſ. vſſpinjm.
Vſſklebugi ſe, owati, poſmjwati ſe, grinſen, irridere, *D.*
Vſſklibáček, čka, *m.* Hohnlacher, *m.* irrisor, - čka, *y, f.* - inn, *f.* - trix, *D.*
Vſſko, a, *n.* ſ. auſſko.
Vſſkodjm, *fut.* il, iti, ſ. ſſkodjm.
Vſſkopjm, il, iti, *sl.* entwenden.
Vſſkozenj, Verletzung, *f.* laesio.
Vſſkrcugi, owal, owati, ſ. vſſkrtjm.
Vſſkrnjm ſe, *fut.* iti, *sl.* subridere.
Vſſkrtjm, *fut. ex.* il, iti, erwürgen, suffocare.
Vſſkwrnu ſe, *fut. ex.* nul, auti, ein wenig lächeln, subridere.
Vſſkubnu, *fut.* ul, nauti, abkneipen
Vſſlapám, *fut.* al, ati, niedertreten, z. B. Gras ꝛc. conculcare, proculcare.
Vſtnj 1. ſ. auſtnj; 2) vſtnj hauſlicky, ſ. drndačka.
Vſſlechtilý, 3. edel, a), in Anſehung der Geſinnung, Denkungsart, Lebenswandels ꝛc. generosus, liberalis, inge-

nuus. 6) anständig, schicklich für edle, wohlgezogene Menschen, ingenuus, liberalis, generosus, z. B. Lebensart, rc. 2) sehr schön, herrlich, schön v. Gestalt, speciosus; -le, *adv.* edel, auf edle, anständige Art, generose, liberaliter; b) herrlich, præclare; -kost, i, *f.* s. sslechetnost; 2) schöne Gestalt; herrliche Beschaffenheit, splendor, forma pretiosa, præclara.

Wsslý 3. müde v. Gehen, fessus eundo.

Wssmanu, *fut.* auti, hinwegsäbeln.

Wssmeykám, *fut. ex.* al, ati,

Wssmyknem, *fut.* kl, *sl.* s. vsskonjm. abschleifen; zu Tode schleifen.

Wssnj 1), z. B. vssnj parádko aneb lžička, Ohrlöffel *m.* auriscalpium.

†Wssnjk, u, *m.* tubus acusticus, *P.*

Wsspincem, -intati, *sl.* s. vsspinjm.

Wsspiněný 3. *part.* v. folg.

Wsspinjm, *fut. ex.* il, iti, beschmutzen, inquinare, foedare.

Wsstědřjm, *fut. ex.* il, iti, *reg. gen.* reichlich geben od. schenken, largiri.

II. *rec.* v-ti se, freygebig werden: wjce se k cyzým, nežli k domácým wjry vsstědřiti.

Wsstipáček, čka, *m.* Spötter, *m.* ludificator, irrisor, derisor, cavillator; -čka, y, *f.* -inn, *f.* -atrix, -latrix.

Wsstjpám, *fut. fr.* al, ati, z. B. drjwj (*genit.*), vsstjpati, (etwas od. viel) Holz hacken, hauen, zerhacken, zerhauen, Holz spalten, zerspalten (paulum lignorum (vel multa) ligna findere, diffindere. 2) abspalten, findendo separare. 3) zu Tode stechen, z. B. wie d. Bienen, Schlangen, pungendo necare. 4) erbeißen, todt beißen, z. B. wie d. Gänse, mordicus necare. 5) abkneipen, z. B. mit den Fingern, Nägeln, Zange rc. avellere, auferre, tollere.

Wsstjpánj, Spötterey, *f.* Spotten, *n.* ludificatio, illusio, irrisio, cavillatio.

Wsstipečný 3. spöttisch, cavillatorius, cavillans; vsstipečný člowěk, ein spöttischer Mensch, cavillator; -nost, i, *f.* vorh.

Wsstipek, s. aufstipek; *pl.* -pky, Stifte, in der Orgel, claviculi orichalcei, *R.*

Wsstipka, y, *f.* s. aufstipek.

Wsstipnu, *fut. ex.* pl, pnauti, abspalten, diffindere. 2) stechen, z. B. wie d. Biene, Schlange, pungere. 3) beißen, z. B. wie d. Gans, mordere. 4) abkneipen, abzwicken, avellere, auferre, tollere; -nutj, *n. verb.*

Wsstipný 3. antasterisch, mordax; vsstipná řeč, Schimpfrede, *f.* Schimpfwort, *n.* convicium, maledictum; -ně, *adv.* spöttisch, cum cavillatione.

Wsstipugi, owal, owati, abspalten, findendo separare. 2) abkneipen, avellere, auferre, tollere. 2) spötteln, sticheln, perstringere.

Wsstknu, *fut. ex.* vsstkl, auch vsstknul, *B.* vsstknauti, beißen, z. B. wie der Hund, mordere. 2) stechen, z. B. wie d. Schlange, pungere; -nutj, *n. verb.* Beißen, morsus; b) Stechen, *n.* punctio.

Wsstwu, *fut. ex.* vsstwal, vsstwati, zu Tode hetzen, z. B.

ein Stück Wild, persequendo, agitando necare.

Vſſwábjm, *fut. ex.* il, iti, den Schwanz abſchneiden, decurtare, caudam abscindere.

Vſta, (beſſ. als *auſta*), *genit.* vſt, *n. pl.* Mund, *m.* os (oris).

Vſtalý 3. müde, matt, ermüdet, fessus, defessus; -loſt, i, *f.* Müdigkeit, lassitudo, fatigatio.

Vſtánj, *n.* ſ. vorh. vſtaloſt.

Vſtanowenj, *n.* Verordnung, *f.* a) Verordnen, *n.* z. B. Einſetzung, Beſtellung, der Lehrer ꝛc. Feſtſetzung eines Geſetzes ꝛc., constitutio, institutio. b) Befehl, *m.* z. B. der Obrigkeit, edictum, præscriptum, lex, decretum.

Vſtanowený, 3. *part. p.* v. folg.

Vſtanowjm, *fut. ex.* il, iti, en, verordnen, a) anordnen, befehlen, constituere, edicere. b) anordnen, einſetzen, anſtellen, z. B. Perſonen, constituere, instituere. c) anordnen, feſtſetzen, beſtimmen, instituere, sancire. d) befeſtigen, confirmare, stabilire, *B.* myſl vſtanowiti, obfirmare mentem, animum, *Syl.*

II. *rec.* na něčem ſe vſtanowiti, ſ. vſtrnauti na něčem: na tom ſe vſtanowili a ſneſli, *Vel.*

Vſtanowitel práwa, e, *m.* Geſetzgeber, *m.* legislator.

Vſtanowugi, owati, ſ. vſtanowjm

Vſtanu, *fut. ex.* vſtal, vſtati, müde werden, ermüden, fatigari, fessum fieri; 2) (ſelten) Ende nehmen, cessare.

Vſtát, -ti ſe, ſ. vſtogjm, -ſe.

Vſtaupilý 3. der gewichen, cedens.

Vſtaupjm, *fut. ex.* il, iti, weichen, zurückgehen, cedere; nachgeben, cedere. 2) *cum gen.* a) ablaſſen v. etwas, abtreten, cedere: ſwého vſtaupiti nechce, *Cyr.* raději ſwého práwa vſtaupiti, *Pr.* vſtupowati ſwé wůle nechce, *K.* b) verlaſſen, abtreten, deserere: vſtaupil wjry křeſtanſké; 3) *cum dat.* nachgeben, cedere: vſtaupil zloſti kněžſké; -penj, *n. verb.*

††Vſtaw, u, *m.* Inſtitut, *n.* Anſtalt *f.* institutum.

Vſtawa y, *f.* Grundſatz? vſtawa těla, Körperbau?

Vſtáwám, al, ati, ſ. vſtanu.

Vſtawičný, vſtawný 3. beſtändig, a) ſtandhaft, constans, firmus, stabilis; b) immerwährend, perpetuus, constans; čně *adv.* -anter, -miter. b) immer, -tuo, semper, nunquam non; -noſt, i, *f.* -gkeit, -tigkeit, -antia, -mitas, -litas. β) beſtändige Fortdauer, perpetuitas, constantia.

Vſtawičſtwj, *n. obs.* ſ. vſtawičnoſt.

1. Vſtawjm, *fut.* ěl, ěti, erbauen, z. B. ein Haus, ædificare, exstruere.

2. Vſtawjm, *fut.* iti, ſ. vſtanowjm a), b), c): ſwátoſt vſtawugj, *K.*

II. *rec.* v-witi ſe, ſich befeſtigen, stabiliri. 2) ſich feſt vornehmen, firmiter constituere in animo, pewně ſe vſtawil w ſrdcy, *B.* na tom ſe vſtawili.

Vſtawný; -ně, ſ. vſtawičný, -ně *Syl.*

Vſtawugi, -ſe, owati, ſ. vorh.

Vſteli, *fut.* vſtlal, vſtlati, vſtlán, *imper.* vſtel, ſ. ſteli.

Vſtka, *n. pl.* Mündchen, osculum.

Vſtogjm ſe, *fut. ex.* vſtál, vſtáti, ſich müde ſtehen, defatigari

stando. 2) sich setzen, *α*) s. wsaditi se b); *β*) s. wsaditi se c), das Trübe verlieren, subsidere.

Wstrachugi se, *fut.* owal, owati, s. wstrassiti se.

Wstrádám, ati, s. nastrádám.

Wstranjm, *fut. ex.* il, iti, entwenden, a) stehlen, abripere, surripere, avertere, intervertere, auferre, furari; b) wegnehmen, entwenden, eripere, adimere, abripere; c) *neutr.* entfliehen, profugere.

Wstrańugi, owal, owati, vorh.

Wstrassjm, *fut.* il, iti, abängstigen, z. B. jemand, pavore conficere aliquem.

II. *rec.* wstrassiti se, sich abängstigen, se pavore conficere od. confici.

Wstrčjm se, *fut.* iti, na něčem, anstoßen, an etwas, offendere.

Wstrčka, y, *f.* s. wstrk.

Wstřjdmjm sobě, *fut.* il, iti sobě, mäßig leben, continere se a luxu et intemperantia, *Syl.*

Wstřeljm, *fut.* iti, abschießen.

Wstřihám, *fut.* al, ati, zerschneiden, discindere.

Wstřihnu, *fut. ex.* hl, hnauti, abschneiden, abseco, abscindo.

Wstřihugi, owal, owati, vorh.

Wstřjkám, *fut. ex.* al, ati, bespritzen, spargere, adspergere, conspergere.

Wstrk, u, *m.* Anstoß, offendiculum

Wstrkadlo, a, *n.* vorh. *Com.*

Wstrkugi se, owati, s. wstrčjm se, *B.*

Wstrnu, *fut. ex.* ul, auti, beharren, permanere, manere, perstare, perseverare; na něčem, auf etwas, in &c. wstrnuli na myssleukách marných, *B.* gá na tom pewně a stále sem wstrnul; 2) erstaunen, stupere, obstupescere, stupescere.

II. *rec.* w-ti se, sich erbarmen, misereri; nad někým, über jemand, alicujus.

†Wstrog, e, organon herbae, *Ber.*

†Wstrogj, *n.* organismus, *Id.*

Wstrogjm, *fut.* il, iti, s. wstrogjm: ssperkowně wstrogené, *Com.*

Wstrogný 3. wohl zugerichtet? kostbar, prächtig?

Wstudjm se, *fut* il, iti, s. nastydnu.

Wstupek, pku, *m.* abgelegener Ort, secessus, latebra, *B.* b) Erker, s. pawlač, moenianum.

Wstupný 3. nachgiebig, obsequiosus, facilis; -nost, i, *f.* -keit, *f.* -litas.

Wstupugi, owal, owati, s. wstaupjm; 2) nachstehen, geringer seyn, inferiorem esse: wdowstwj wstupuge panenskému stawu.

Wstuzenj, *n. verb.* v. wstudjm se.

Wstýchám se, *ol.* s. ostýchám se.

Wstydám, al, ati, s. wstydnu.

Wstydjm se, *fut.* ěl, ěti, sich scheuen, vereri.

Wstydnu, *fut. ex.* dl, dnauti, erkalten, frigescere.

II. *rec.* w-ti se, s. wstydjm se, *B.*

Wsudek, dku, *m.* Urtheil, *n.* judicium, sententia.

Wsussjm, *fut. ex.* il, iti, s. sussjm.

Wsuzugi, owati, s. wsaudjm.

Wswadnu, *fut.* nauti, s. swadnu.

Wswědčjm, *fut. ex.* il, iti, beurkunden, documentis firmare.

Wswita, y, *f.* Morgendämmerung, *f.* diluculum.

Wsylé, besser folg.

Wsylj, *n.* s. ausylj.

Wsylowánj, *n.* Mühe, Bemühung, Bestrebung, Anstrengung, *f.* conatus, nisus.

Wsylugi, owal, owati, sich bemühen, bestreben, sich anstrengen, conari, niti, eniti; anniti, mo-

liri; b) o něco vsylowati, nach etwas ringen, eniti, *B.*

Vtagjm, *fut. ex.* il, iti, verhehlen, occultare; vtagiti zuby, d. Zahnschmerzen stillen.

II. *rec.* v-ti se, schweigen, conticescere; 2) sich verbergen, sich verheimlichen, occultari, occulere se; smjchy se nemocy vtagiti, das Lachen nicht bergen, nicht halten können; 3) sich zurückziehen, retrahere se.

Vtahák, u, *m.* s. pawûznjk.

Vtahám se, *fut. ex.* al, ati, sich abarbeiten, defatigari.

Vtáhlý 3. enge, knapp, z. B. vtáhlý oděw, enge Kleider, angusta (arcta) vestis.

Vtáhnu, *fut. ex.* hl, od. hnul, hnauti, im Stande seyn zu ziehen, zu zarren, posse trahere; 2) zuziehen, zusammen ziehen, contrahere; 3) *sl.* abziehen vom Lohne ꝛc. detrahere; 4) *neutr.* wegziehen, proficisci, abire: nepřjtel pryč vtáhnul; prwnjho dne nedaleko vtáhli, *Cyr.*

II. *rec.* v-ti se, d. Kleider stark zusammen ziehen, constringere vestem; 2) s. vtahám se; 3) sich zu sehr schwächen (in der Oekonomie, Nahrung ꝛc.)

Vtahowač, e, *m.* s. pawûznjk.

Vtahugi, -se, owati, s. vtáhnu, -se.

Vtantugem, *fut.* owati, *sl.* sehr plagen, durch Herumtreiben müde machen, defatigare.

Vtauljm se, *fut.* s. tauljm se.

Vtečenj, *n.* Entfliehen, *n.* effugium, fuga.

Vtěcha, y, *f.* s. potěssenj.

Vteku, (ču), *fut. ex.* vtekl, vtecy (vtect), *imper.* vtec, entfließen, effluere, elabi; 2) entfliehen, aufugere, effugere, avolare; 2) fliehen, schnell vergehen, z. B. Zeit, fugere, labi.

II. *rec.* vtecy se, sich übereilen, praecipitanter agere: dostočný vteče se před časem, *B.* s důtkliwau řečj na něho se vtekl, *Vel.* 2) - k někomu, zu jemand fliehen, seine Zuflucht nehmen, confugere ad aliquem

Vtěrač, e, *m.* der etwas abwischt, qui abstergit, detergit; 2) Lichtputzer, qui candelas emungit; 3) *sl.* s. vtěrák.

Vtěracý 1 zum Putzen gehörig, z. B. vtěracý nůžky, folg.

Vtěradlo, a, *n.* Lichtputze, Lichtscheere, Lichtschneuze, *f.* forfex candelaria, *B.*

Vtěrák, u, *m. sl.* Handtuch, mantele, mantile, *n.*

Vtěssenĕ, *adv.* angenehm, jucunde, svaviter; 2) wohl, a) sehr, bene; b) gehörig, recht, recte.

Vtěssenj, *n.* s. potěssenj; vtěssenj očj, Augenlust, *f.* voluptas oculorum.

Vtěssený 3. angenehm, anmuthig, unterhaltend, gratus, jucundus, suavis: vtěssená knjžka; 2) fein, artig, liebenswürdig, bellus, praeclarus: vtěssený mládenec; nemjti žádné vtěssené chwjle, keinen ruhigen Augenblick haben; - nost, i, *f.* Annehmlichkeit, Lieblichkeit, Anmuth, *f.* jucunditas, suavitus; b) - heit, Artigkeit, Lieblichkeit, *f.* pulchritudo.

Vtěssjm, *fut.* il, iti, s. potěssjm.

Vtěssitel, - lkyně, s. potěssitel.

Vtětj, *n.* Abhauung, amputatio.

Vtěžjm, *fut.* il, iti, s. wytěžjm 2).

Vtichnu, *fut. ex.* chl, chnauti, still, ruhig werden, conticescere; 2) sich legen, nachlassen, remittere, quiescere, se ponere: wjtr vtichl.

Vtjerňa, y, *f. sl.* d. Mette, sacra antelucana, *plur.*

Vtjhnu, *fut.* nauti, fortschleichen *D*
Vtjkám, al, ati, s. vteku I.; 2) fliehen, a) schnell laufen, fugere; gá vtjkal, gakby mi hlawu zapálil; b) schnell vergehen, z. B. d. Zeit, fugere, labi; -ánj, *n. verb.* s. autěk.
II. *rec.* v-ti se k někomu, s. vteku.
Vtjkawý 3. flüchtig, leicht fliehend, fugax; -wost, i, *f.* -gkeit, *f.* fugacitas.
Vtjnám, ati, s. vtnu; -ánj, *n. verb.*
Vtjrák, u, *m.* Abwischhader, *m.*
Vtjrám, al, ati, abwischen, a) durch Abwischen wegschaffen, z. B. Unreinigkeit, Thränen, abstergere, detergere; 2) durch Abwischen reinigen, z. B. d. Lippen, abstergere, detergere; 2) putzen, das Licht, d. Nase, emungere.
Vtisk, u, *m.* s. autisk, vtiskowánj.
Vtiskač, e, *m.* Unterdrücker, Bedränggeist, *m.* oppressor.
Vtjskám, al, ati, folg.; 2) erdrücken, incumbere alicui, elidere, Job. 39, 3.
Vtisknu, *fut. ex.* kl, knauti, vtisstěn, *imper.* vtiskni, unterdrücken, bedrücken, Menschen, opprimere; b) wegdrücken, retrudere: vtjskage od toho, *Vel.* od wýpowědi králowské se vtisknauti nedali, *ld.* 2) *sl.* - se na něco, aus Noth etwas thun; - nutj, *n. verb.* s. vtiskowánj.
Vtiskowač, e, *m.* s. vtiskač.
Vtiskowánj, *n.* Bedrückung, Unterdrückung, *f.* defraudatio, oppressio, *B.*
Vtiskugi, owati, s. vtjskám.
Vtissenj, *n.* Beruhigung, Besänftigung, Stillung, Stille, *f.* placatio, tranquillatio, sedatio, repressio.
Vtissjm, *fut. ex.* il, iti, ssen, beruhigen, besänftigen, z. B. einen Zornigen rc. placare, lenire, tranquillare, tranquillum reddere; ist es soviel als stillen, so steht auch sedare, reprimere, coërcere &c.
II. *rec.* v-ti se, s. vtichnu.
Vtisstěnj, *n.* Drangsal, *n.* Bedrängniß, *f.* adflictio, res tristes.
Vtisstěný 3. *part. pass.* v. vtisknu.
Vtjt, vtjti, s. vtnu.
Vtkám, *fut.* al, ati, *ol.* ergreifen, anfassen, prehendere, apprehendere, arripere; 2) *sl.* s. tkám.
Vtkáwám, al, ati, *fr.* vorh.
Vtlačjm, *fut. ex.* il, iti, unterdrücken, supprimere.
Vtlaukám, al, ati, wegschlagen, abschlagen, z. B. ein Stück, decutere.
Vtluku, *fut. ex.* vtlaukl, vtlaucy, vtlučen, *imper.* vtluc, s. vorh. 2) todt schlagen, zu Tode schlagen, feriendo, verberando necare; 3) zerstoßen, z. B. Gewürz, contundere.
Vtnu, *fut. ex.* vťal, vtjti (vtnauti), *part. pass.* vťat, *imper.* vtni, abhauen, amputare, desecare, abscindere, decidere; auch, wenn es unten geschieht, succidere, subsecare.
Vtonu, *fut.* ul, auti, versinken, z. B. lodj vtonula, das Schiff ist versunken rc. mergi, demergi, submergi; 2) *sl.* s. vplynu.
Vtopenj, *n. verb.* Ertränken, *n.*
Vtopjm, *fut. ex.* il, iti, ertränken, ersäufen, mergere, submergere.
II. *rec.* v-ti se, ertrinken, ersaufen, z. B. Menschen, Saat, Getreide, in aqua perire, mergi.
Vtrácenj, *n.* Ausgeben, Zehren, *n.* expensae, consumtio.

Vtrácým, el, eti, s. vtratjm; b) ausgeben, zehren, expendere, consumere; w vtrácenj staupým býti; staupě vtraceti, *Syl.*

Vtrápený 3. *part.* abgekränket, abgehärmt, moerore confectus.

Vtrápjm, *fut.* iti, en, abkränken, abquälen, moerore conficere.
 II. *rec.* v-ti se, sich abkränken, sich abhärmen, abgrämen, moerore conficere se od. confici.

Vtratjm, *fut. ex.* il, iti, cen, s. vtracým b); marně vtratiti, verschwenden, z. B. Geld, prodigere, dilapidare, effundere; 2) hinrichten, tödten, als eine Strafe, supplicio afficere.

Vtratné, ého, *n.* Zehrpfennig, *m.* viaticum.

Vtrausým, *fut.* yl, yti, verstreuen, spargere; 2) s. trausým 2).

Vtráwjm, *fut.* iti, s. vtrácým b), *B.*

Vtreych, u, *m.* Arsenik, *m.* arsenicum, Operment, *n.* Kupferrauch, *m.* auripigmentum.

Vtrhač, e, *m.* s. pomluwač.

Vtrhačný 3. bess. vtrhawý.

Vtrhálek, lka, bess. vtrhač.

1. Vtrhám, *praes.* al, ati, někomu, s. pomlauwám.

2. Vtrhám, *fut. fr.* ati, s. natrhám.

Vtrhánj, *n.* Verleumdung, *f.* -na cti, Ehrabschneidung, *f.* criminatio falsa, obtrectatio.

Vtrhawý 3. verleumderisch, obtrectatorius, criminatorius, auch criminosus.

Vtrhnu, *fut.* hl, hnauti, abreißen, etwas v. etwas, abrumpere, avellere, revellere, deripere; 2) abpflücken, z. B. eine Blume rc. carpere, decerpere; 3) abbrechen, a) sobě vtrh. sich etwas abbrechen, z. B. an der Speise, fraudare se victu suo, auch se, od. genium suum; swé hubě vtrh., sich es seinem Munde abdarben, sich nichts zu gute thun, defraudare genium; b) abziehen, vermindern, z. B. an der Zahlung, de pretio detrahere, de mercede &c. 4) někomu, s. pomlauwám
 II. *rec.* vtrhnauti se, abreißen, (*neutr.*) avelli: vtrhl se kámen s hůry, *K.*

Vtrhugi, - se, owati. vorh.

Vtrmácým se, *fut.* el, eti, sich abarbeiten, abstrapaziren, abrakkern, defatigari.

Vtroba, y, *f. ol.* Eingeweide.

Vtrpenj, *n.* Leiden, *n.* z. B. vtrpenj Krystowo, das Leiden Christi, Christi perpessio malorum (passio Christi); 2) s. autrpnost.

Vtrpjm, il, iti, leiden, perpeti, tolerare; poddanj neywjc vtrpěli, *K.* nic gim o to nečjkeg, nechcessli od nich vtrpěti, *K.*

Vtrpnost, s. autrpnost.

Vtrpný 3. widrig, adversus, acerbus: buď vtrpné, buď pohodlné, *K.* üblicher 2) criminal, peinlich, den Hals betreffend, capitalis, auch criminalis; vtrpná pře, s. pře; v-né práwo; 3) s. autrpný 1).

Vtru (ru), *fut.* vtřel, vtřjti, s. vtjrám; 2) abreiben, reiben, zerreiben, z. B. Farbe rc. terere, conterere; 3) vtřjti len, den Flachs brechen, - frangere.

Vtrussugi, owati, s. vtrausým.

Vtržek, žku, *m.* s. vgma 1); 2) das gelöste Geld, aes acceptum.

Vtržjm, *fut. ex.* il, iti, s. vtěžjm.
 II. *rec.* v-ti sobě, s. vhonjm sy.

Vtržka, y, *f.* s. vtrhánj.

Vtuchlý 3. erloschen, exstinctus, vtuchlý oheň, *K.* b) veraltet, obsoletus.

Vtuchnu, *fut. ex.* chl, chnauti, er-

löschen, veraltern, gleichsam absterben, exstingui, exolescere, aboleri: vtuchl, popřestál plamen, *K.* ctnosti starých vtuchly, *Vel.* zpráwa povtuchla, *Id.* nařjzenj toho práwa vtuchlo, *Id.*

†Vtulný 3. s. aulisný.

Vtunu, *fut.* nul, nauti, s. vtonu? od přjlissných dessťůw semena obilj w zemi docela vtunau neb wyhynau, *Vel.*

Vtutlám, *fut. ex.* al, ati, verhehlen, vertuschen, unterdrücken, celare, occultare, tegere, supprimere.

Vtužjm, *fut.* il, iti, (olg. a).

Vtwrdjm, *fut. ex.* il, iti, zen, befestigen, firmare, roborare; b) bekräftigen, bestätigen, erhärten, affirmare, confirmare.

Vtwrzený 3. *part.* v. vdrh.

Vtwrzugi, owati, s. vtwrdjm.

Vwábjm, *fut.* il, iti, ablocken, hinweglocken, abducere.

Vwáděnj, s. vwedenj.

Vwadlý, - lost, s. swadlý 1).

Vwadnu, s. swadnu.

Vwaha, y, *f.* beff. vwážení.

Vwal, u, *m. obs.* s. audolj.

1. Vwáljm, *fut. fr.* el, eti, *sl.* vwalám, ati, auswirken, ausknęten, durcharbeiten, subigere, depsere; 2) s. vsspinjm; - lenj, *n. verb.*

2. Vwaljm, *fut. simpl.* il, iti, im Stande seyn zu wälzen, posse volvere; 2) na se, na někoho, zuziehen, wälzen, Ursache seyn, daß jemanden ein Übel widerfahre, contrahere, conflare: něčj nenáwist, břemeno ꝛc. na se vwaliti.

Vwarkiwý 3. leicht kochbar.

Vwařjm, - se, *fut.* il, iti, s. wařjm.

Vwarugi, *fut. ex.* owati, behüten, bewahren, tueri, servare; verhüten, praecavere, avertere: - roztržitosti, *Vel.*

II. *rec.* v-wati se, *reg. g.* vermeiden, evitare, devitare

Vwázenj, *n.* s. vwodenj.

Vwážení, *n.* Erwägung, *f.* consideratio, reputatio.

Vwáži u. vwjži, *fut.*, vwázal, vwázati, vwázán, *imper.* vwaž, anbinden, durch Binden befestigen, alligare, deligare, devincire.

II. *rec.* v-zati se, w něco, etwas in Besitz nehmen, recipere, possessionem adire: Cýrus se vwázal w ty pewnosti, *Cyr.* w grunt se dědičně vwázal, *Pr.* - w králowstwj se vw., das Königreich antreten.

1. Vwážjm, *praes.* eti, s. vwezu 2).

2. Vwážjm, *fut.* il, iti, *reg. acc.* erwegen, perpendere, expendere, auch considerare, reputare.

Vwáznu, *fut. ex.* zl, znauti, stecken bleiben, z. B. im Moraste, haerescere; vwázl za pás, a tak wisel, *Com.*

Vwazugi, owal, owati, s. vwáži.

Vwažugi, owati, s. vwážjm, *fut.*

Vwedenj, *n.* Hineinführung, gehend, inductio; b) Einleitung, *f.* introductio.

Vwedu, *fut.*, dl, vwesti, vweden, hinein führen, gehend, introducere, inducere; b) einleiten, introducere; we desky vwesti, einschreiben, inscribere, tabulis inferre; w zwyk a zkussenj sy něco vwesti; do Cžesstiny vwesti, etwas in's Böhmische übersetzen; w pořádek vwesti, s. pořádám 2); něco na někoho vwesti, einem etwas zuziehen; s. auch spis.

Vwěřjm, *fut. ex.* il, iti, glauben; někemu, etwas für wahr halten, credere rem; někomu něco vw., einem etwas glauben, credere alicui aliquid; 2) borgen, auf Borg geben, z. B. Waren, credere merces, s. půgčjm, *Syl.* vwěřili gj kdo co, *Vel.*

II. *rec.* v-ti se, na auwěrek wzýti, borgen, mutuari, *D.*

Vwěži, *obs.* s. vwáži.

Vwezu, *fut. ex.* zl, zti, im Stande seyn zu führen (fahren), posse vehere; 2) wegführen, zu Schiffe, zu Wagen, avehere.

Vwidjm, *fut* ěl, ěti, s. vhljdám.

Vwigi, *fut.* vwiti, s. wigi.

Vwjgjm, il, iti, vorh.

Vwinjm, *fut. ex.* il, iti, z něčeho, beschuldigen, accusare, criminari; b) verklagen, accusare, vocare in jus: vwinil ty zrádce, *B.*

Vwjtám, *fut.*, al, ati, (feyerlich) bewillkommen, empfangen, salutare: král od stawů slawně vwjtán, *Vel.*

Vwjznu, *fut.* zl, nauti, s. vwáznu.

Vwod, u, *m.* s. vwedenj.

Vwodjm, *praes. & fut.* iti, s. vwedu

Vwoljm, s. přiwoljm, swoljm.

II. *rec.* v-liti se, vorh. sich antragen: vwolil se dlužnjk wěřiteli w pokutu, *Pr.* w to se vwolugi, že sám chcy *2c.* *Pr.*

Vwozhřenec, nce, *m.* s. soplíwec.

Vwozhřený, rotzig, mucosus.

Vwozugi, owati, s. vwodjm.

Vwozým, *fut. fr.* il, iti, s. vwezu 2); 2) s. vſſpinjm.

Vwrem, vwreti, *sl.* garkochen.

Vwrhu, vwržeš, *fut. ex.* vwrhl, vwrcy, vwržen, *imper.* vwrz, werfen, stürzen, jacere, praecipitare; -někoho w bjdu; -na někoho břemeno, eine Bürde aufladen, onus imponere.

Vwrženj, *n. verb.* v. folg. vwrženj na wodu, missio manus in aquam, *Dur. B. Slav. I.* 228.

Vwrznem, *fut.* zl, (zol), nauti, *sl.* s. vklauznu, sich wegstehlen.

Vwundám, *fut.* abstrapaziren?

Vz od. vž, *ol.* s. haužew, vzel.

Vzamykám, *fut.* al, ati, alle Thore, Thüren verschließen, versperren, omnes januas, portas, occludere.

Vžárjm, iti, *sl.* rösten, frigere.

Vžas, s. aužas.

Vžaslý 3. entsetzt, erschrocken, territus, trepidus; 2) erstaunt, obstupefactus, stupens; -lost, i, *f.* Entsetzen, *n* horror; b) Erstaunen, *n.* stupor.

Vžásnu se, u. vžasnu se, *fut.* ásl, u. asl se, ásnauti, u. asnauti se, sich entsetzen, horrescere, cohorrescere, obstupescere; 2) erstaunen, stupere, obstupescere; - nutj, *n.* s. vžaslost.

Vzawjrám, *fut. ex.* al, ati, alle Thüren, Fenster *2c.* zumachen, zusperren, omnes januas, &c. claudere, praecludere.

Vzda, y, *f.* Zaum, *m.* z. B. des Pferdes, frenum, habena; w vzdu pogjti, den Zaum anlegen, injicere frenum, z. B. equo; na vzdě držeti, im Zaume halten, cohibere, coërcere, frenare; *fig.* pustiti vzdu y otěž libostem těla, *Syl.*

Vzdář, e, *m.* s. řemenář.

Vzdenica, y, *f.* *sl.* s. ohlawka.

Vzdjm, il, iti, aufzäumen?

Vzdrawjm, *fut. ex.* il, iti, heilen, sanare.

Vzdrawugi, owal, owati, vorh.

Vzek, *abstr. ol.* s. auzký.

Vzel, *gen.* vzlu, Knoten, der geknüpft wird, z. B. eines Fa-

dens, nodus; 2) Bündel, *n.* fascis, sarcina; 3) *sl.* z. B. vzel mauky, soviel als in ein Taschentuch u. drgl. gebunden werden kann.

†Vzelnjk, *a, m.* zjzalowý, Insektenknotenwurm, gordius insectorum, *P.*

†Vzemj, *n.* Parterre, *n.*

Vzenák, e, *m.* Selcher, Fleischselcher, suffumigator (carnium); - řka, y, *f.* - inn, *f.* - trix; - řský 3. -stwj, Fleischselcherey.

Vzenj, *n. verb.* v. vdjm.

Vzenina, y, *f.* Selchfleisch, geräuchertes Fleisch, caro infumata.

Vženu, *fut.* vhnal, vhnati, das Vieh wegtreiben, abigere; 2) s. schwátjm, müde treiben.

II. *rec.* vhnati se, s. vnawiti se, 5).

Vžernjk, *a, m.* (*sl.*) s. lichewnjk.

Vžerný 3. *sl.* gewinnsüchtig.

Vžeru, vžral, vžrati, *reg. gen.* anfressen, adedere, edendo deminuere; 2) *reg. acc.* abfressen, trop. z. B. das Herz ꝛc. exedere, conficere &c.

Vžest, *ol.* s. vžastost.

Vžjarjm, *fut. sl.* s. vžárjm.

Vžigi u. vžiwu, *fut.*, vžil, vžiti, *reg. gen.* genießen, a) mit Nutzen od. Vergnügen haben od. besitzen, frui: pokoge vžiti; b) essen, vesci, edere: gá té husy málo vžigi.

Vžilý 3. nicht karg gegen andere, gastfrey, wohlwollend, liberalis, non malignus; - lost, i, *f.* Wohlwollen, *m.* Gastfreyheit, liberalitas, hospitalitas.

Vžina, *y, f.* s. aužina; 2) enger Paß im Gebirge, fauces: w vžině těch hor se postawili, *Com.* 3) Erdzunge, *f.* isthmus, *Lesch.*

Vžjrám, *al, ati,* s. vžeru.

Vžitečný 3. nützlich, nutzbar, u[ti]lis; - ně, *adv.* - iter; - nost, i, - keit, - keit, *f.* - litas.

Vžitek, tku, *m.* Nutzen, *m.* uti[li]tas, fructus, usus, commodum

Vžjwám, al, ati, *part. pr. pl.* vžjwauce, *K.*, *reg. gen.* nützen, a) gebrauchen, Gebrauch machen, benützen, uti, usurpare; b) genießen, frui; 2) zle vžjwat, mißbrauchen, abuti, z. B. re; 3) einnehmen, z. B. Arzney, sumere: keychawka může se do těla beze sskody vžjwati, *Vd.*

Vžjwánj, *n.* Gebrauch, *m.* usus; zlé vžjwánj, Mißbrauch, abusus: 2) Einnehmen, z. B. der Arzneyen, usus.

Vžjwatel, e, *m.* Nutznießer, usuarius, Pr. -lkyně, *f.* - inn, *f.* -ria

Vžiwenj, Ernährung, sustentati[o]

Vžiwjm, *fut. ex.* il, iti, im Stande seyn zu ernähren, posse sustentare, nutrire, alere.

II. *rec.* v-ti se, im Stande seyn, sich zu ernähren, se sustentare, alere, nutrire.

†Vzkolistý 3. schmahlblätterig.

Vzljček, čku, *m. dim.* Knötchen, nodulus; 2) Bündelchen, Päckchen, *n.* fasciculus.

Vzljk, u, *m.* ein kleiner Knoten, nodulus; 2) kleines Pack, fasciculus.

Vzljm, il, iti, Knoten machen, nodare, *Syl.*

Vzlowatý 3. knotig, voller Knoten, nodosus; - tost, - keit, - sitas.

Vzmoljm, *fut.* il, iti, vollends völlig zermantschen.

Vznalý 3. erkenntlich, gratus, memor; - lost, i, *f.* - keit, gratus animus.

Vznám, *fut. ex.* al, ati, án, erkennen, a) für etwas erkennen od. halten, cognoscere, agnosce[re]

re aliquem, z. B. als König, za krále, regem; b) einsehen, finden, befinden, sehen, agnoscere, cognoscere; c) zugestehen, einräumen, für wahr halten, agnoscere, concedere; d) Urtheil sprechen, decernere, sententiam ferre, pronuntiare, judicare; vznám. vznáwám za dobré, für gut finden, genehm halten; -áwám, al, ati, fr.

Vznánj, n. verb. v. vorh.

Vzralý 3. reif, gereift, maturus; fig. vzralý traup; - lost, i, f. Reife, f. -ritas.

Vzřjm, fut, el, eti, s. vhljdám.

Vzučký 3 dim. sl. sehr schmahl.

Vž, adv. sl. schon, jam.

Vžwáchám, fut. ati, s. vžweykám.

Vžweykám, fut. al, ati, zerkauen, mandere, mandendo, (manducando) comminuere; -ánj, n. Zerkauung, f. manducatio.

Vžugem, fut. vžil, vžwati, vorh.

W.

W, vor mehrern Mitlautern we, z. B. wedne, praepos., auf d. Frage wohin? mit dem Akkus., u. auf d. Frage wo? worinn? mit dem Lokal, in, in: we gméno, im Namen, in nomine; giž gest w chlebě, w nj rc. er hat sich an das Brod gemacht; w čas, zeitlich, mature, K. we při býti; we psech pohřbený. Es wird zuweilen nachgesetzt, also: w tom we wssem, K. mluwil, psal w tato slowa, - mit diesen Worten; s. auch den, noc, prawda, wylémat se rc.

II. In der Zusammensetzung: ein, herein, hinein, herauf, hinauf.

Wábenj, n. Lockung, Anfechtung, f. Anlocken, n. allectatio.

Wábič, e, m. Locker, Anlocker, allector; -čka, y, f. -inn, -trix.

Wábjk, u, m. sl. Lypt. Lockpfeife, f. fistula aucupatoria.

Wábjm, il, iti, locken, herzulocken, anlocken, herzureizen od. rufen, allicere, allectare.

Wábně, adv. lockend.

Wábnj 1. u. wábný 3. lockend: wábnj pták, folg. -bná pisskalka, s. wábjk.

Wábnjk, a, m. sl. Lockvogel, m. illex.

Waček, čku, m. Wattsack, m. bulga, pera, vidulus; 2) sl. Tasche, Ficke, f. s. kapsa.

Wácka, wádzka, y, f. sl. s. auwod 2)

Wačkář, e, m. Wattsäckmacher; -řka, y, f. -inn, f. &c.

Wáclaw, a, m. Wenzel, Venceslaus.

Wáclawka, y, f. honcule, Herbstschwamm, fungus autumnalis.

Wacow, a, m. u. Wacowo, a, n. d. bischöfl. Stadt Watzen (Waitzen), in Ungarn, Vacium.

Wačssj, sl. s. wětssj.

1. Wada, y, f. Fehler, m. Gebrechen, n. vitium, mendum.

2. Wáda, y, f. Zank, m. lis, rixa, jurgium, contentio, litigium; -dka, y, f. dim.

Wadj, ilo, iti, impers. cum dat. pers. ein Gebrechen haben, vitio, vitiis laborare; b) s. překážj, sskodj: to nic newadj, das schadet nichts, nil obest.

Wadil, a, m. Zänker, a) der zankt, rixator; b) der gern zankt, litigiosus, rixosus; - lka, y, f. -trix, rixosa, jurgatrix.

Wadjm, il, iti, někoho s někým, zum Zanken anhetzen, concitare aliquem ad rixam; gedny s druhými strubuge a wadj, K.

Wadjm se, il, iti, zanken, litiga-

re, rixari, jurgare; s někým, mit jemand, cum aliquo; sich od. unter sich, inter se; -jwám se, al, ati, fr.

Wadiwý 3. s. swarliwý.

Wadnu, dl, dnauti, verwelken, flaccescere, marcescere.

Wadný 3. fehlerhaft?

Wádrle, wadrlátko, a, n. Fächer der Frauenzimmer, flabellum, D.

Wádzám, al, ati, sl. eine Wöchnerin einsegnen, introducere.

Wagčák, a, m. sl. s. Hyjšť.

Wagečko, a, n. dim. Eylein.

Wagečnjk, u, m. Eyerstock, m. ovarium, D. 2) Eyerkuchen, m. intritum ex ovis et lacte, R.

Wagečný 3. d. Eyer betreffend; skořjpka wagečná, Eyerschale, f. testa ovi; bjlek wagečný, Eyweiß, n. album ovi, albumen; žlautek wagečný, Eyerdotter, n. vitellus; wagečná čárka, Eystrichlein, n. (Schreibkunst.) P.

Wagjčko, a, n. s. wegečko.

Wagko, a, n. sl. s. wagjčko.

Wáh, u, m. der Fluß Wag, f. in Ung. Vagus.

Wáha, y, f. Wage, f. a) zum Wiegen, libra, statera, trutina. b) am Himmel, libra, jugum. c) am Wagen (aber nur plur. wáhy), jugum; 2) Schwengel, Brunenschwengel, tolleno. 3) s. záwaží; 4) sl. Gewicht n. pondus: dukát nemá wáhy; s. auch senný.

Wáhám, al, ati, säumen, zaudern, morari, cunctari, cessare.

Wahan, u, m. (v. wáha), sl. Wagschale, lanx. 2) s. okřjn. b) (Nitr.); -nček, u, m. dim.

Wáhawý 3. langsam, zauderhaft, tardus, lentus, K.-wě, -de, -te; -wost, i, f. -keit, -tigkeit, -ditas.

Wak, u, m. Wattsack, m. bulga, pera, vidulus; wak [u] sedla, Satteltasche, f. pera sellaris. hippopera; wak n[a] broky, Schrottbeutel m.

1. Wal, u, m. Sturz, Antran[g], m. impetus; welikým walem a střjlenjm naň se obořili; s. auch walem; 2) Schanz[e], f. vallum, agger munimentum, Cyr.; walem obehnati, schanzen, verschanzen, vallum ducere, B. 3) Walzb[aum] in der Mühle, cylinder (auch russ. wal; 4) Woge, f. ?? Jung[m.]

2. Wál, u, m. Wirkbrett, n. Wirktisch, m. tabula pistoria. 2) s. wálec.

Walach od. Wallach, a, m. Wallach, a) einer aus der Wallachey, Vallachus; b) ein verschnittener Hengst, canterius, equus castratus; 2) Schäfer, m. opilio; 3) das Gestell der Hürden im Bräuhause; 4) s. lenoch? D.

Walachy, pl. (auch Walachy[e] f.), d. Wallachey, Vallachia w Walassich, Kram.

Wálam, ati, sl. das Brod walken

Wálanice, od. -čka, y, f. sl. ein Tuch auf den Brodkorb beym Backen auszubreiten.

Walaský 3. wallachisch, Vallachicus. 2) Schäfer-; walaské owce, sl. d. langhaarigen Schaafe; walaské sukno, grobes (weißes) Tuch; -sky, adv -c[h]

Walasska. Wallassla y, f. Wallachinn, f. Vallacha. 2) des Schäfers Weib, uxor opilionis; 3) od. walasstice, sl. Schäferart, Handbeil, n. securis opilionum.

Walaur, u, m. s. kolkárna,

Walausy, *pl.* Knebelbart, Schnurbart, *m.* mystax, *m.*
Wálček, -wáleček, čku, *m. dim.* v. wálec.
Walcha, y, *f.* Walkmühle, *f.* mola fullonica, auch blos fullonica.
Walchář, e, *m.* Walker, Walkmüller *m.* fullo.
Walchugi, owal, owati, walken, subigere; 2) meistern, durch d. Hechel ziehen, perstringere: walchowati saudy Boží, *K.* mé wssecky wěcy walchugj a přewracegj, *K.*; práwa falssowati, walchowati, *Vel.*
Wálčjm, il, iti, s. bogugi.
Wálčiwý, 3. kriegsüchtig, bellicosus, -wost, i, *f.* Kriegsucht, *f.*
Wálcownj 1. Walzen-, Rollen-: w. prkénka, *K.*
Waldyně/einegewiße Speise, *Haj.*
Wálec, lce, *m.* Rolle, Walze *f.* cylindrus; Wirkholz, *n.* Walker, *m.*
Walečka, y, *f.* Schwellage?
Wálečnj 1. s. wálečný, *Cyr.*
Wálečnjk, a, *m.*-nice, s. bogownjk, -nice, Krieger, -inn. *f.*
Wálečný 3. Kriegs-, bellicus, militaris; wálečná přjprawa, Kriegsrüstung, apparatus bellicus; w-ný lid, Kriegsvolk, *n.* Kriegsvölker, copiæ militares, auch blos copiæ, exercitus.
Waledykugi, owal owati, *sl.* Abschied nehmen, valedicere.
Wálek, lku, *m.* s. wálec. 2) lange, runde Bauziegel v. Koth.
Walem, *adv.* stürzend, haufenweise: walem se k němu lid hrne, *Vel.* pogednau a gako walem k zahynutj přicházegi, *Id.*
1. Wáljm, el, eti, *fr.* v. waljm, wälzen, volvere, volutare: koho gme, toho wálj w nawyklostech zlých bez konce, *Com.* 2) wirken, kneten, depsere, subigere. 3) mangen, (mandeln), lævigare machina lævigatoria: sukna wáleti, *D.* 4) (*ol.*) s. wáljm.
II. *rec.* wáleti se, sich wälzen, volutari, volvi, volutare se: na pecy se wáleti; moře se wlnami wálelo, *Com.*
2. Waljm, il, iti, wälzen, volvere, volutare.
II. *rec.* waliti se, sich wälzen, volutari, volvi; 2) zuströmen, v. vielen: do domu haufem se walj, *B.*, bog se na něg walj, *K.*-těžké wálky, *Com.*
Wálka, y, *f.* Krieg *m.* bellum.
Walkugi, owati, *sl.* s. mandlugi.
Wálky, *pl.* s. otýpky? Bündeln.
Wallach, s. Walach.
Walnj 1. massiv, vastus: walnj a poslednj sklep (na hradě Pražském), *Vel.* 2) was in Massa geschieht, s. hlučný, hromadný: walnj, hlučný sněm, *Dal.* walnj sněm, *Vel.* walné wogsko, *Ruk. Kr.* wlasti walné, *Id.* weliký a walnj mor, *K.*-ně, *adv.* catervatim, valde: walně vtjká, *Cyr.* walně naň přiklopotaly djwky, *Haj.* slusy hlawy do hrdla a do vst sylně a walně padagj, *Vel.* haufně a walně sebe hubj lidé, *Id.* neywalněgi lichwj ti, *Id.* to nenj tuze walné, das ist nicht besonders tüchtig.
Walný 3. vorh. walný werš? *Puchm.*
Wálow, u, *m. sl.* s. hrant.
Wálowec, wce, *m. sl.* Hemmschuh, *m.* lignum retinens, sufflamen.
Waly, u, *m. pl.* s. wal, Schanze.
Wandali aneb Srbi, *Vel.* k. 610.

Wandr, u, *m*. s paut. 2), u. folg. *K*.
Wandrowka, y, *f*. *sl*. Wanderschaft *f*. peregrinatio.
Wondrowná, é, *f*. *sl*. folg.
Wandrownice, *f*. s. kurwa, *Syl*.
Wandrugi, owati, s. putugi.
Wandrownjk, a, *m*. Wanderer, viator; - nice, *f*. -trix, *Syl*.
Wanč *f*. s. wanna, Badwanne, *D*.
Waněk, ňka, *m*. s. Wáclaw, *Vel*. s. auch poraditi se.
Wánj, *n*. Wehen, *n*. flatus.
Wanička, y, *f*. *dim*. Kumpf *m*. Kumpen.
Wanna, y. *f*. Wanne, *f*. labrum *Syl*.
Wánoce *f*. *plur*. *genit*. wánoc, *dat*. wánocům, Weihnachten, festum natale Christi.
Wánočnj 1. Weihnachts-; w-nj swátkowé Weihnachtsfest, vorh.
Wánočnice, *f*. Strițel, *m*. panis oblongus, triticeus.
Wantroky, *plur*. s. hrant.
Wanu, *fut*. nauti, s. powanu.
†Wanylnjk, u, *m*. zrost. vanilla.
Wápenatý 3. s. wápenitý.
Wápenice, *f*. Kalkhütte, *f*. Kalkofen, *m*. calcaria, fornax c-ria.
Wapenjk, a, *m*. Kalkbrenner, calcarius.
Wápenjm, il, iti, kalken, *D*.
Wápenitý 3. kalkartig, kalkicht.
Wápenka, y, *f*. Kalkwasser. *n*. aqua calcaria, *D*.
Wapenný 3. wápený, den Kalk betreffend, calcarius; w-ný kámen, Kalkstein; - ná země ꝛc.
†Wápnatěnka, y, *f*. gorgonium (*fos*.)
Wápno, a, *n*. Kalk, *m*. calx; nehaſſené wápno, ungelöschter Kalk, calx viva; haſſené w. gelöschter Kalk, calx exstincta od. macerata; w. hasyti, Kalk löschen, calcem exstinguere od. macerare; w. páliti, Kalk brennen, coquere calcem.
War, u, *m*. Gebräude, *n*. einmaliges Brauen, Sud, *m*. coctura cerevisiæ; 2) Sprudel des Wassers, bullitus aquæ *Durich*. 3) *ol*. s. parno, wřeloſ
Wára, y, *f*. *sl*. s. wařiwo 2)
Wařecha, y, *f*. *mor*. s. wařeka.
Wařečka, y, *f*. *dim*. v. wařeka
Warečnj 1. (v. wárka), Brau-, z. B. práwo, řád, *D*.
Wařeka, y, *f*. Kochlöffel, Schaumlöffel, *m*. ligula, trulla.
Wařenj, *n*. Kochen, *n*. coctio. 2) Gemüs, Gemüse, *n*. obsonium, *Com*.
Wařený 3. gesotten, elixus.
Wařeſſka, y, *f*. *dim*. s. wařečka
Warhanář, e, *m*. Orgelbauer, effector organorum (spiritalium); - řka, y, *f*. des Orgelbauers Frau, uxor effectoris organorum; - ſtwj, *n*. d. Orgelbaukunst, ars construendorum organorum; - ſký 3. ꝛc.
Warhanjk, a, *m*. Organist, Orgelspieler, organoedus; - nice, f. - inn, *f*. uxor org - di
Warhánky, *pl*. *dim*. v. folg. warhánky prsnj, Brustpositiv, *m*. pars pectoralis organi. 2) od. záhyb, Eselsohr, in Büchern, sinus. 3) Feuerzüge im Bräuhause, spiramenta ignis.
Warhany, *f*. *pl*. Orgel, *f*. das bekannte musik. Instrument, organum od. organum spiritale (pneumaticum.)
Wařič, e, *m*. Sieder, coctor; wařič soli, Salzsieder, *m*. salinator od. coctor salis.
Wařička, y, *f*. Köchinn, *f*. coqua. 2) (beſſ. wařečka.) Kochlöffel, *m*. ligula, rudis.

Wařjm, il, iti, kochen, (*active*), z. B. Fleisch, coquere. 2) sieden, z. B. Fleisch, coquere. 2) sieden, z. B. Fische rc. coquere, elixare. 3) brauen, coquere (cerevisiam.)

II. *rec.* wařiti se, kochen (*neutr*), sieden, Wasser rc. fervere, æstuare.

Warito, *ol.* ein musik. Instrument (vgl. βαρβιτον?) *Kuk. Kr.*

Wařiwo, a, *n.* s. wařenj, Hülsenfrucht, *f.* legumen, *D.* 2) *sl.* jede gekochte Speise, ferculum.

Wárka, y, *f.* Brauen, Gebräu, *n.* coctio (cerevisiæ.)

Wárnjk, u, *m. sl. Lypt.* s. hrnec.

Warowčjk, a, *m. sl.* Hüter, z. B. Obsthüter, custos; -čice, *f.* -inn *f.*

Warowčiwy 3. *sl.* s. schránliwý.

Warowkyně, *f. sl. f.* s. pěstaunka.

Warta, y, *f.* s. stráž.

Wartugi, owati, s stráž držjm, *K.*

Warugi, owal, owati, s. ostřjhám, z. B. owoce, Obst hüten, custodire; 2) meiden, weichen, declinare: warug s cesty, gehe aus dem Wege, decede de via, *Syl.*

II. *rec.* w-wati se, *reg. genit.* meiden, vitare, devitare; 2) sich hüten, cavere sibi.

III. *rec.* warowati sobě od-sy, *sl.* aufbewahren, sparen, parcere, custodire: warug sy, budeš mjt.

Wary, ů, *m. plur.* warme Bäder, thermae; 2) *sl. adv.* s. zdaž, snad: wary sie blázen!

Wáš, wásse, wásse, euer, euere, euer, vester, vestra, vestrum.

Wassek, sska, *m.* s. Wáclaw.

Wássen, ssně, *f.* s. náružiwost.

Wassjček, čka, *m. dim* v. Wassek.

Wassinec, nce, *m.* einer v. euern Leuten, aus euer Nation rc. vestus.

Wassinský 3. *sl.* was euch gehört.

Wássniwý 3. s. náružiwý.

Wassnost, i, *f.* (wáš-most, Wasse milost? *Jungm.*) ein Titel: Ew. Ehrwürden, *D.* Wassnost Pane, Ew. Gestrenge.

Wassnostiný? z psanj Wassnostinéhο, *'Zerot.*

Wát, wáti, s. wěgi.

Watawa, y, *f.* Watawa, ein Fluß im Prach. Kr. Watawa.

Wateň, *ol.* d. weibl. Scham, vulva.

Wáti, wehen, s. wěgi.

Watka, y, *f.* Zuggarn, *n.* verriculum, funda.

Watra, y. *f. sl.* ein Haufen Feuer; *illyr.* watra, Feuer.

Watrál, a, *m. sl.* Keule, Schäferkeule, *f.* fustis.

Watrjm, il, iti, Feuer im freyen Felde machen, ruri ignem excitare.

Watrsčj, *n.* rozdj, Kniebusch, *D.*

Watrsek, sku, *m.* rozdj, Kröpel, Kropf, *m. D.*

Wawra, y, *m.* Lenzel, Laurentius.

Wawraus, e, *m.* vorh. - aussek, sska, *m. dim.*

†Wawřjn, u, *m.* (*pol.*) s. bobek 1).

Wawřinec, nce, *m.* Lorenz, Laurentius.

Wawrusse *f.* ein Weibsnahme.

Waz, u, *m.*, *sl. pl.* wazy, Genick *n.* cervix; 2) d. rothe Rüster, ulmus ptelea, *Linn.*, *sl.* auch brest, *russ.* waz.

Wazač, e, *m.* Garbenbinder, etwa manipularius; 2) (knih), s. knihwazač.

Wazacý 1. z. B. wazacý gehla, Stricknadel *f.* acus textoria, *D.*

Wazák, u, *m.* lano, Seil, *n.* womit man d. Ochsen (in der Schlachtbank) anbindet, restis.

Wázám, wáži, u. wjži, wázal, wázati, wázán, *imper.* waž, binden, ligare, alligare, vincire, deligare; zusammen binden, colligare; 2) *sl.* stricken, acu texere. 3) *rec.* ceremonyemi se newázati, *Com.* sich binden an-; wázati se slowy a literami (při překladánj).
Wázané, ého, *n.* s. wazba, 2).
Wázanec, nce *m.* s. wrsse.
Wázanice, *f. sl. Lypt.* Bund, z.B. ein Bund ausgedroschener Garben; -čka, y, *f.* ein Bündel, z. B. ein Bündel Meerrettig, Monatrettig ꝛc. fasciculus.
Wazba, y *f.* Binden, *n.* Bindung *f.* ligatio, alligatio, vinctio; 2) Angebinde, Geschenk, *n.* zum Namens- od. Geburtstage, donum, munus onomasticum; 3) Gefängniß, *n.* carcer, d. Banden, vincula; *B.* do wazby wsázeti; v wazbě držeti; wazby zločincy naplněné; 4) Verklammerung im Bauwesen, subscus, subscudes; 5) Buchbinderband, *m.* compactio; francská wazba, Franzband, *n.* compactio gallica.
Wáži, wázati, s. wázám.
Wážjm, il, iti, en, *imper.* waž, wiegen, a) durch d. Wage erforschen (wägen), librare, pendere. b) so u. so viel am Gewichte enthalten, pendere; 2) wodu wážiti, Wasser schöpfen, haurire; auch fig. včenj od někoho w.; 3) trinken, saufen, haurire: z sskopků wážiti, *K.* 4) gelten, gültig seyn, valere, pondus habere: žadné privilegium proti tomu nic neważj. 6) s. powážjm, überlegen: bedliwě ty otázky wážiti, *Vel.* to wida a wáže v sebe; ꝛc. nesslussj běžně wážiti slow těch. b) darauf wenden, wagen, machen, impendere: wážiti mnoho hodin na ssperkowánj; wážiti cestu někam, k někomu; 7) něco někomu laskawě, milostiwě-, gütig, gnädig aufnehmen, verzeihen, *Cyr.* prosým, aby mi to laskawě wážil, *Vel.* 8) sobě, *cum gen.* achten, schätzen, facere, aestimare: wysoce, od. málo sobě wážiti, hochschätzen, achten, magni æstimare, facere: manželky swých manželů sobě zřjzeně wážjce ať poslauchagj a ctj, *K.*
Wázka, y, *f. sl.* s. auwod 2).
Wážka, y, *f.*, üblicher *plur.* wážky, *dim.* eine kleine Wage, z.B. wážky na zlato, Goldwage, statera auraria: na wážce wáženy býwagj, Syr. 21, 25.
Wážně, *adv.* ernsthaft, graviter.
Wažnice, i, *f.* Wagamt? *n.* 2) hie u. da *sl.* s. senná wáha.
Wážnost, i, *f.* Wichtigkeit, *f.* Gewicht, *n.* Belang, gravitas; Ernsthaftigkeit, *m.* gravitas, severitas; 2) Ansehen, worinn man steht, auctoritas, dignitas
Wáznu, wázl, wáznauti, stecken bleiben, hærescere: bláto na nohách wázne, *K.* řeči přemilé kazatele w srdcy gegjm wázly.
1. Wážný 3. wichtig, 2) schwer, gravis, ponderosus; b) sein gehöriges Gewicht habend, sui ponderis, suum pondus habens; c) v. Wichtigkeit, viel geltend, gravis; groß, ansehnlich, magnus, venerandus, suspiciendus; wážný sstediwec, ein achtungswürdiger Greis, d) ernsthaft, gravis, severus.

2.Wážný, ného, m. Wagemeister, Eicher, Eichner, zygostates, magister librationis.
Wazy, pl. sl. s. waz 1).
Weru se, fut. webral se, webrati se, hinein dringen, introrumpere, irrumpere, irruere.
Wbigi, fut. ex. wbil, wbjti, hineinschlagen, impingere, infigere
Wbitj, n. verb. v. vorh. impactio.
Wbodený 3. part. const. v. folg.
Wbodu, fut. wbodl, wbůsti, hinein stechen, infigere.
Wčasný, s. časný c), d); wčasná Kázeň, B.-ně, s. časně 2), 3).
Wčela, y, f. Biene, f. apis.
Wčelař, e, m. Bienenmann, Bienenwärter, Bienenmeister, apum curator; -řka, y, f. -inn; -řský 3. -stwj n. wie bey pekař.
Wčelesno, a, n. d. Hölle in der Malzdarre, D.
Wčelička, y, f. dim. Bienchen, Bienlein, n. apicula.
Wčeljn, u, -nec, nce, -jnek, nku, m. sl. s. wčelnice.
Wčelka, y, f., mor. wsselka, sl. sswehla, Hühnerlaus, f. pediculus gallinae, Linn. D.
Wčelnatý 3. bienenreich, dives apum.
Wčelnj 1. Bienen-, apiarius.
Wčelnice, f. Bienenhaus, n. Bienenort, Bienenstand, m. apiarium, alvearium.
1.Wčelnjk, a, m. s. wčelař.
2.Wčelnjk, u, m. s. wčelnice, D. 2) (selten), s. rogownjk.
Wčepugi, owati, K. Ex. 26, 17.
Wčera, adv. gestern, heri, hesterno die.
Wčereyssek, ssku, m. (sl.) der gestrige Tag, dies hesternus.
Wčereyssj 1. gestrig, hesternus.
Wcházým, el, eti, hinein gehen, z. B. mit den Füßen, intrare, inire, ingredi, introire; wcházeti w počet, berechnen, computare: -s sebau, überlegen, überschlagen, reputare; -zenj, n. verb. introitus, ingressio.
Wchlaustnu, wchrstnu, fut. nul, nauti, wodu ec. na někoho, aufschütten, superfundere, perfundere.
Wchod, u, m. Eingang, m. Hineingehen, n. introitus, ingressio.
†Wchodné, ého, n. Eintrittsgeld.
Wchumlám, al, ati, verschlingen, deglutire: wjr do sebe wsseckо wchumláwagjcý, Com.
†Wčil, wčilek, (wčul), adv. mor. & sl. Nitr. jetzt, nunc.
Wčileyssek, ssku, sl. d. jetzige Zeit.
Wčilegssj 1. mor. s. nyněgssj.
Wdám, fut. ex. al, ati, verheurathen, verehlichen, v. Frauenzimmern, maritare, matrimonio jungere, z. B. alicui.
II. rec. wdáti se, sich verheurathen, verehelichen, se matrimonio jungere, z. B. alicui, matrimonium inire cum aliquo.
Wdáwám, -se, ati, vorh.
Wdawky, gen. wdawek, f. pl. Heurath, f. conjugium, nuptiae.
Wdechnu auch wdchnu, fut. chl, chnauti, einhauchen, inspirare; 2) eingeben, inspirare: žádný Swatý wměnj do tebe newdechne, Vel. -nutj, n. verb.
†Wděčjm, iti, gratulieren?
Wděčjm se, il, iti, sich gefällig machen; sl. Gefallen thun, gratificari: wděčjm se ti tauto knjžkau.
Wděčný 3. (abs. wděčen), cum gen. aut absolute, dankbar, gratus; gsem toho přátelstwj od wás welice wděčen; wěčně někomu wděčnu býti, Syr. 2) annehmlich, angenehm, acceptus: to libé a wděčné teplo, Vel. dar mu byl wděčný; -ně, adv. grate;

- nost, i, f. -rkeit, f. gratitudo; b) Annehmlichkeit, suavitas, gratia, jucunditas.

Wděk, (sl. wďak), z. B. včiniti, Gefallen erweisen, gratum facere alicui; wděk neb newděk, s. wol neb newol, unter woljm, s. auch zawděk.

Wdělám, fut. ati, hinein machen, hinein bringen, z. B. Stein.

Wdolek, lku, m. mor. & sl. (snad že ge do důlkowatého třjnožnjka legj.) Talke, f. eine Mehlspeise, D. K. s. auch dolky.

Wdowa, y, u. wdowice, f. Wittwe, Wittfrau, f. vidua.

Wdowář, e, m. Hurenjäger, der den Wittwen nachjagt, D.

Wdowec, wce, m. Wittwer, Wittmann, m. viduus.

Wdowička, y, f. dim. v. wdowa.

Wdowský 3. Wittwen-, vidualis.

Wdowstwj, n. Wittwenschaft, Wittwenstand, m. viduitas, B.

We, s. w.

Webrati se, s. wberu se.

Wěc, gen. wěcy, f. Sache, f. res; wěcy z dřjwj, Holzwerk, n. opera lignea; wěcy saukenné aneb lněné, K. 2) Gang, m. (Bergw.) vena: prawá wěc, grader Gang, vena recta; přjčnj (křjžowá) wěc, vena transversa; s. auch ssarowá ic.

Weč (für w co), worinn, in was, quo, in quid, in quam rem &c. bj hrome, wssak máš weč! Zal.

Wece, verb. def. sagt, inquit.

Wečer, a, m. Abend, m. Abendzeit, f. vesper, vesperus, vespera, tempus vespertinum; wečer, (wečjr), v wečer, s wečera, abends, am Abend, vespere od. vesperi; k wečeru, k wečerau, pod wečer, okolo wečera, gegen Abend, ad vesperam, ad vesperum; sstědrý wečer, s. sstědrý.

Wečeřadlo, a, n. Speisesaal, m. coenaculum, coenatio.

Wečeře, f. Abendessen, Nachtessen, Nachtmahl, n. Abendmahlzeit, f. coena; wečeře Páně, s. oltárnj swátost.

Wečeřjm, el, eti, zu Abend essen, nachtmahlen, coenare.

Wečeřisstě, n. bess. wečeřadlo.

Wečernj 1. Abend-, was abends geschieht, vespertinus; wečernj čas, Abendzeit, f. tempus vespertinum; w. saumrak, Abenddämmerung, crepusculum.

Wečernice, f. s. můra, Drude, f.

Wečerniwka, y, f. zrost., hesperis.

Wečeros, adv. heut abends, hodie vesperi, hoc vespere, Klat.

Wěchet, chtu, m. Strohwisch, m. peniculus stramineus: se wssjm gako swině s wěchtem pohráwá, K. & Com.

Wěchtjk, u, m. sl. s. wěchýtek.

Wěchtowj, n. coll. vorb. Schaftheu.

Wěchýtek, tku, m. dim. v. wěchet.

†Wěčněbytný 3. s. wěčný, αἰεν ἐών, Neg. Il.

†Wěčnowěký 3. folg. od wěčnowěkých wěků, Neg.

Wěčný 3. ewig, aeternus, sempiternus, perpetuus; - ně, perpetuo, in aeternum; - nost, i, f. - keit, f. aeternitas.

Wecpám, fut. ex. al, ati, hinein stopfen, infarcire; 2) hinein bringen, durch Reden od Unterricht beybringen, imprimere (infigere) animo od. memoriae.

Wed, sl. s. wssak (auch Com. wed se ti nezgewj, anižbych gim radil?)

Wěda, wědauc, part. v. wjm.

Wěďúch a, *m. sl. Göm.* ein Zauberer od. ein weissagender Geist.

1.Wedenj, *n.* Leiten, z. B. der Menschen, des Wassers ꝛc. ductus, ductio; b) wedenj djtek, Erziehung, educatio, *K. R.*

2.Wěděnj, *n.* Wissen, *n* scientia.

Wěderce, *n.* Kübel, *m.* lacus, sinum, urna: wěderce wody swěcené, Weihkessel, *m.* aquiminarium, *Vel. N.* 2) s. wědro a); Gelte, *f.* Krug, *m.* labrum? *Ryb.*

Wědernj 1. eimerig, unius urnae.

Wěděť, wěděti, s. wjm.

Wedlé, *praep. reg. gen.* neben, gleich dabey, juxta, secundum, ad, apud, propter; 2) nach, darnach, zu Folge, ad, secundum, Jz. 8, 20. 3) an der Seite, juxta: wedlé cýsaře, mnozý proti Čechům powstali.

Wedlegssek, sſku, *m. sl.* nebengelegene Seite, nebengelegener Theil.

Wedlegssj 1. Neben-, nebenseitig, lateralis (collateralis); wedlegssj ulice, *Com.*

Wedne, *adv.* bey Tage, interdiu.

Wedomec, mce, *m. sl.* ein weiser Mann, Wahrsager, divinator; - mkyně, *f.* W-inn, *f* - trix.

Wědomj, *n.* Wissen, scientia, notitia, cognitio; s. auch swědomj 1).

Wědomý 3. bewußt, bekannt, od. was man weiß, notus, cognitus; - mě, *adv.* wissentlich, mit Wissen, sciens: wědomě a widomě, scienter prudenterque, *Syl.* - most, i, *f.* Wissenschaft, d. man v. etwas hat, Kenntniß, *f.* Wissen, *n.* scientia, cognitio, notitia; wědomost mjti, Wissenschaft haben, habere scientiam, z. B. rei, od. scire, nosse rem.

1.Wedro, a, *n.* Hitze, *f.* (der Sonne), aestus; fig. wedro prokletj Božjho, *K.*

2.Wědro, a, *n.* Eymer, *m.* a) als ein Gefäß, Wassereimer, Schöpfeimer, situla, modiolus; b) als ein Maß flüßiger Dinge, z. B. Weins ꝛc. amphora.

Wedru se, *fut.* ral, rati se, sich eindrängen, se intrudere.

Wedu, wedl, wésti, weden, *fut.* powedu, *imper.* weď u. weďte, werden gebraucht, wenn d. Bewegung v. dem redenden weg geschehen soll, sonst aber poweď u. poweďte; führen, a) voran gehen, praeire, ducere; b) führend wohin bringen, z. B. jemand ins Gefängniß, in sein Haus, Garten, ducere; swědky wésti, Zeugen stellen, vorführen, testes adducere, *Pr.* řeč začatau dále wésti, *K.* c) leiten, z. B. einen Blinden, jemand d. Hand beym Schreiben, Wasser wohin leiten ꝛc. ducere; d) zubringen, z. B. žiwot wésti, ein Leben führen, agere vitam; e) wognu, boj wésti, Krieg führen, bellum gerere; f) při wésti, einen Proceß führen, agere causam; saud wésti, Gericht halten, judicare, *B.* g) kupectwj wésti, Handlung führen, mercaturam facere, od. tractare; obchod wésti, ein Gewerb od. Handlung führen, artem tractare, quaestum exercere; prácy při něčem, náklad na něco wésti, Arbeit, Kosten auf etwas verwenden, laborem, sumtus impendere; auřad wésti, ein Amt verwalten, munus gerere, administrare; rozkoš spolu wedli; h) hegen, z. B. Lehre, fovere: w swé zemi každau wjru wésti dopustj; od por-

né včenj nábozenstwj židowské-mu wedli; i) anführen, (allegare): k swé při něco za průwod wésti; wedli naň y to, že rc. k) dazu bringen, treiben, bewegen, perducere, movere: nauze ho k tomu wedla, K. k něčemu wésti (a měřiti), wohin leiten, zielen, vergere, collimare.

II. *rec.* wésti se, gehen, z. B. dobře, zle se mi wede, es geht mir wohl, übel, agitur mecum bene, male; wésti se za ruce, Hand in Hand gehen, manibus junctis ire.

III. *rec.* wésti sy, sobě, seyn, sich benehmen, se gerere: směle, hrdě sy wede, er ist kühn stolz, audax est, superbit; slawně, wysoko, autratně, howadsky rc. sobě wésti; hrdinsky a mužsky -, *Cyr.*

Wědýrko, *a, n. dim.* v. wědro.

Wegacá, *sl.* z. B. wegacá lopata, Worfschaufel, *f.* ventilabrum.

Wegce, *gen.* weyce u. wegcete, (vgl. mit Ey), Ey, *n.* ovum; čerstwé weyce, frisches Ey, ovum recens; w. galowé (wětrné), Windey, ovum irritum, od. hypemenium, ovum zephyrium; w. na měkko (wařené), weich gesottenes Ey, o. sorbile; w. na twrdo (wařené), hart gesottenes Ey, o. coctum; w. (na máslo) sazená, gesetzte Eyer, ova frixa; wegce nésti, s. nesu 6); na weyeých seděti, auf den Eyern sitzen, incubare ova, (ovis).

Wegdu, *fut. ex.* wessel u. wssel, wgjti, *imper.* wegdi, hinein gehen, z. B. mit den Füßen, intrare, inire, ingredi, introire; 2) eingehen, inire: wessel s nim w známost a w dobré přátelstwj; 3) wgjti w radu, beschließen, decernere, Iz. 8, 10.

II. *rec.* wgjti se, s. směstknám se.

Wégecka, y, *f.* Worfschaufel, Sturzschaufel, *f.* ventilabrum.

Wegem, wál, wáti, *sl.* folg.

Wégi, wál, u. wjl, wáti, u. wjti, wehen, flare, spirare; 2) worfeln, z. B. Getreide, ventilare.

Wégice, *f.* s. wěgecka; 2) Leimruthe, *f.* virga viscata.

Wégička, y, *f. dim.* eine kleine Leimruthe.

Wěhlas, - snost, *obs.* s. opatrnost.

Wehnati, s. wezenu.

Wěk, u, *m.* Alter, *n.* aevum, aetas; wěky wěků, s. wěčnost, *Syl.* na wěky wěků, s. wěčně, *Id.* starý wěk, s. starost 2) b); proti wěku, nenj léku, *prov.* wěk zlatý, das goldene Alter, aetas aurea, *K.* 2) Jahrhundert, *n.* saeculum; 3) für Zeitperiode, (periodus, aera), scheint es gesetzt zu seyn 2 *Esdr.* 6, 9.

Wěko, *a, n. sl.* s. wjko.

†Wěkoletý 3. Jahrhunderte alt? strom wěkoletý.

Wěkoma, *adv. sl.* ewig.

†Wěkostálý 3. Jahrhunderte dauernd? *Sfle'pn.*

Wela, *adv. sl.* s. welo.

Welblaud, *a, m.* Kamel, *n.* camelus; 2) Ankerseil, Ankertau, *n.* ancorale.

Welblaudař, *e, m.* Kameltreiber, *Cyr.* - řský 3. den Kameltreiber betreffend: ssik welblaudařský *Cyr.*

Welblaudj 1. Kamel-, camelicus

Welblaudice, *f.* das Mutter-Kamel, camelus femina.

Welblaudnjk, *a, m.* s. welblaudař.

Welblaudohlaw, *a, m.* anabula, animal aethiopicum *Pl. K.*

Welblaudohlawec, wce, *m*. Chamäleon, *m*. lacerta chamaeleon.

Welblaudowý 3. s. welblaudj.

1. Wele, *adv. ol.* s. welo.

2. Wele, *n*. rumpál, Wellbaum, Rennbaum, sucula, *Vel. N*.

Welebjm, il, iti, empor bringen, excitare; 2) preisen, celebrare, praedicare: welebil matku za blahoslawenau, *Cyr*. tak gsau sylnj, gakž ty ge welebjš, *Vel*.

II. *rec*. w-ti se, sich rühmen, preisen, efferri: welebila se nad Jůdu, *B*.

Welebitel, e, *m*. Emporbringer, excitator; 2) celebrator.

†Welebnooký, 3. s. welkooký, *P*.

Welebný 3. herrlich, ansehnlich, rühmlich, magnificus, splendidus; 2) ehrwürdig, hochehrwürdig, hochwürdig, venerabilis, *D*. welebná swátost, das hochwürdige Sakrament, Gut, venerabile sacramentum; 3) als Titel: Hochwürdiger Herr, Venerabilis dominus; welebná matka, Hochwürdige Frau, *D* -ně, *adv*. - fice, - dide; welebně a slawně připrawen a ozdoben byl Cýrus, *Cyr*. -nost, i, *f*. Herrlichkeit, hohe Vortrefflichkeit, z. B. Gottes, magnificentia; 2) Hoheit, Herrlichkeit, Majestät, majestas, *Com*. cýsařská welebnost, *Pr*. welebnost cýsařskau urážegj, s. wina; welebnost Božj; 3) als Titel der Geistlichkeit: Ew. Hochehrwürden, od. Hochwürden.

Welebystrý 3. (*ol*.) lebhaft, scharf, welebystrá maudrost, *Kuk. K*.

†Welemaudrý 3. hochweise, πολυμητις, *P. Il*.

Weleslawjm, il, iti, hoch loben, rühmen, verherrlichen, celebrare, magnificare, *B*.

Weleslawný 3. herrlich, magnificus; 2) löblich, als ein Titel, amplissimus od. spectabilis.

Welice, *adv*. sehr, höchlich, valde, magnopere, admodum; 2) hoch, z. B. - sobě wážiti, jemand hochschätzen, od. achten, magni facere, aestimare, pendere.

1. Welicjm, el, eti, sich vermehren, wachsen, augeri, crescere, *Syl*.

2. Welicjm, iti, s. množjm, wětšjm, *Syl*. b) *sl*. s. welebjm 2).

II. *rec. sl*. weliciti se, sich erheben, groß thun, efferre se.

Welicizný 3. sehr groß, immanis.

Welicná, é, *f*. ein Marktflecken im Arver Komitat, Welitschna.

Welikanoc, *gen*. welikonocy, *B*. *acc*. welikunoc, *B*. Ostern, pascha, (atis), *n*.

Welikočinný 3. groß v. Thaten.

†Welikokřjžnjk, a, *m*. Großkreuz (eines Ordens), magnae crucis eques.

Welikomluwný 3. großsprecherisch z. B. gazyk, magniloquus.

Welikomocný 3. großmächtig, großmächtigst (auch in Titeln), potentissimus: welikomocný králi! Žal. -ně, *adv*. gewaltig, mächtig, potenter; - nost, i, *f*. s. welebnost 1); auch v. Gott od. Königen, Fürsten, majestas.

Welikomyslný 3. großmüthig, sapiens, altus, excelsus; - ně, *adv*. sapienter, animo excelso; - nost, i, *f*. Großmuth, *f*. animus magnus, animi magnitudo, sapientia.

Welikonoc, s. welikanoc.

Welikonočnj 1. Oster-, paschalis.

Weliký 3. *comp*. wětšj, *sup*. neywětšj, groß, magnus; kost, i, *f*. Größe, *f*. magnitudo.

Welim, el, eti, befehlen, verlangen, haben wollen, jubere; 2) *obs.* sagen.
Welinský papjr, Velinpapier, charta velina, *Neg.*
†Welitel, e, *m.* Commendant? *Sed.*
Welkomožný 3. *sl. Nitr.* & *Poson.* gnädig, als Titel, insgem. Spectabilis; 2) *sl. Göm.* &c. hochwohlgeboren, gnädig, als Titel, insgem. Magnificus, *hung.* Nagyságos; - nost i, *f.* Ew. Gnaden, insgem. Dominatio Spectabilis, Magnifica.
Welkonoc, y, *f.* s. welikonoc.
Welkooký 3. großäugig, βοωπις, *Neg. Il.*
Welký 3. s. weliký; welký kolocer, s. vcho wolowé; 2) *sl.* erwachsen, adultus.
Welmi, *ol.* welim, *adv.* sehr, valde, magnopere, admodum.
††Welmož, e, *m.* Magnas.
Welo, *sl.* & *ol.* s. mnoho.
Welryb, a, *m.* (welryba, y, *f.*) Wallfisch, *m.* balaena, *Linn.* welryba ledni, Eisfisch? *D.*
†Welrybář, e, *m.* Wallfischfänger, piscator balaenarum, *P.* -řský 3. z. B. - řská lodj.
Welý 3. *ol.* s. weliký, *Dal.*
Wemeno, a, *n.* Euter, *n.* uber.
1. Wen, *adv.* heraus, hinaus, foras; wen řjkati, i e. zpaměti ř.
2. Weň, für w něho, *K.*
Wěnček, ečku, *m. dim.* Kränzchen, *n.* kleiner Kranz, corolla.
Wěnčjm, il, iti, kränzen, serto redimere, *D.*
Wěncowj, *n.* Kranz, *m.* (Buchbind.) corona, *R.*
Wěncugi, owati, s. wěnčjm, *Neg.*
Wendám, *fut.* al, ati, dám do něčeho, einthun, imponere, *D.*
Wěnec, nce, *m.* Kranz, *m.* sertum, corona: wěnec někomu poslati, zum Kampf herausfordern, provocare ad pugnam, *Syl.* 2) *trop.* vwiti někomu wěnec, *sl.* s. omluwjm; 3); s. swjtek 2).
Wěneček, s. wěnček; 2) Fallhut, *m.* Fallmütze, *f.* etwa munimentum frontis, *D.* 3) Kränzlein, ein viereckiges Rähmlein am Degengriff, regula quadrata, *R.*
Wěnečkář, e, *m.* folg. - řka, y, *f.*
1 Wěnečnjk, a, *m.* Kranzmacher, coronarius; - nice, *f.* - inn, *f.* coronaria.
2. †Wěnečnjk, u, *m.* zr., crateria.
Wěnečný 3. was da dient, einen Kranz zu machen, coronarius; w-né zlato, Krongold, *n.* aurum coronarium; s. auch žjla.
Wěnjk, u, *m.* wěnec, bess. wjch. 2) ein Bündel v. Laub od. Blumen, sertum, *Gen* 3, 7. 3) bess. wjnek; 4) *pl.* wěnjky, Schürzen? *R.* (wahrscheinl. nach dem Deutschen in *Gen.* 3, 7.)
Wěnko, a, *n. dim* v. wěno.
Wenkow, u, *m.* Land??
Wenkowský 3. Land-, rusticanus: wenkowský lid Landleute, rustici, agrestes; w-ský statek, Landgut, *n.* praedium, (bonum).
Wenku, *adv.*, *sl.* auch wenka, draußen, außerhalb, od. außerhalb des Hauses, der Stadt, od. eines sonstigen Ortes, foris; z wenku přigjt, *sl.* v. draußen kommen.
Wěnnj 1. zur Mitgabe, zum Heurathsgute gehörig, dotalis.
Wěno, a, *n.* d. Mitgabe bey der Ehe, Mitgift, *f.* Heurathsgut, *n.* dos.
Wentyl, e, *m.* (w trubách), Ventilröhrchen, forricula, *Vel. N.*
Wěnugi, owal, owati, d. Mitga-

de. Mitglst bestimmen, begiften, doti dicere.

Wenýř, e, *m.* Pfosten des Thürgestells, postis; *pl.*-ře, Thürgestell, *n.* thyroma, *n.* anthae, *pl. R.*

Wepchám, *fut. ati, sl.* s. wecpám.

Wepchnem, wepchol, *sl.* s. wpichnu

Wepnu, *fut.* wp'al, nauti, einknüpfen, einknöpfen, innectere.

Wepř, e, *m.* Schwein, *n.* männlichen Geschlechts, porcus; besonders ein geschnittenes, majalis; -řjk, a, *m. dim.* Schweinchen, *n.* porcellus.

Wepřowina, y, *f.* Schweinfleisch, *n.* caro suilla, caro porcina.

Wepřowý 3. v. Schweinen, suillus, porcinus.

Wersat, -ti, s. wpjssi.

Wersý, s. gsem, b).

Wera, y, *f. sl.* s. námluwy; 2) Borg, *m.* Borgen, *n.* mutuatio.

Werastugem, owati, *sl.* wachen, s. bdjm; *russ.* bedrostugem.

Werbena, y, *f.* Eisenkraut, *n.* verbena.

Werbjř, e, *m.* Werber, *m.* conquisitor, *R.* conductor, -řka, y, *f.* - inn -, *f.* - trix; -řský, rc.

Werbugi, owal, owati, werben, conquirere, (conducere.)

Werduňk, u, *m.* s. čtwrt, *Com. & sl.*

Weřege, *f.* slaupy v dweřj, Pfoste, Thürpfoste, *f.* postis.

Weřegně, *adv.* öffentlich, palam; 2) sämmtlich, (gemeinschaftlich), communiter, universim, *Jud.* 16, 4.

Weřegnost, i, *f.* Oeffentlichkeit, Publicität, ratio publica, manifesta; 2) Aufstand, *m* Insurrection, (in Ung.), gemeinschaftliche od. allg. Ergreifung der Waffen wider den Feind, insgem. insurrectio: swolena (na sněmu, weřegnost proti Turkům, y ginym každým, kdožby králowstwj sskoditi chtěli, *Vel.* pro opatřenj země swolena hotowost a weřegnost, tak aby z 2000 kop - wypraven byl kůň geden, *Id.* weřegnost proti němu wyzdwihli, *Com.* wogácy na pospěch k weřegnosti w čas náhlé potřeby swolanj a sebranj, *R.* 3) Allgemeinheit, *f.* Inbegriff aller Dinge, das All, universitas, *Com.* a) das ganze mensch. Geschlecht, universitas generis humani; b) d. ganze Welt, Weltall, *n.* rerum universitas: Bůh wsseckú tu wssech wěcý weřegnost w swé mocy má; (4) bey wenigen Neuern, (*sl.*) das Publicum, homines (lectores).

Weřegný 3. d. Thürpfosten betreffend: weřegný hák, Angel, cardo, *Syl.* 2) öffentlich, publicus. 3) gemeinschaftlich, sämmtlich, das Ganze betreffend, universus.

Werenec, nce, *m. sl.* der Verlobte, sponsus; - nice, *f.* - the, - sa.

Wěřjcý 1. *partic.* gläubig, fidens; 2) ein Gläubiger, fidelis, Christi); 3) beglaubigend; wěřjcý list, Creditiv, Beglaubigungsschreiben, *n.* litteræ fidem adserentes, insgemein (literæ) credentionales.

Wěřjm, il, iti, glauben, a) etwas für wahr halten, něčemu wěřiti, credere rem: někomu něco w - ti, jemand etwas glauben, credere alicui aliquid: co se podlé wygewenj Božjho wěřiti neb činiti má; každý to wěřil, co se mu ljbilo; b) trauen, Glauben beymessen, credere alicui, fidem habere alicui, c) in der Theo-

logie, z. B. w Boha, w Krysta w-ti, an Gott, an Christum glauben, α) glauben, daß ein Gott sey, credere Deum; β) sein Vertrauen auf ihn setzen, fiduciam ponere in Deo, credere in Deum &c. o nesmrtedlnosti dussj wěřiti, an d. U.-; wěřjm o žiwotu wěčném, *Com.* d) borgen, auf Credit geben, credere; wěřiti bez základu, *K.*
Wěrjm se, iti, *sl.* s. wěrugi se.
Wěřitedlný 3. glaubwürdig, credibilis; 2) anvertraubar, credibilis: mjsta wěřitedlná, (kapitoly), loca credibilia? *P.*
Wěřitel, e, *m.* Gläubiger, Schuldherr, creditor; -lkyně, *f.* -inn, *f.* quae credit, (-trix).
Wěrný 3. (*abs.* wěren), treu, getreu, fidelis, fidens, (selten soviel als wěřjcý); -ně, *adv.* treu, getreu, treulich, getraulich, fideliter, fide; -nost, i, *f.* Treue, *f.* fides.
Werpánek, nku, *m.* Werkbank, *f.*
Wersálnj 1. Versal-, z. B. wersálnj litera, Versalbuchstabe, *n.* litera major.
Werš, e, *m.* Vers, a) eine poetische Zeile, versus; do werssů pogjti něco; b) Absatz, *m.* Strophe, *f.* z. B. eines Liedes *rc.* articulus, versus, stropha.
Werssowec, wce, *m.* Poet, poëta.
Werssownjk, a, *m.* vorh. -jček, čka, *m.* Dichterling.
Wěrtel, e, *m.* Viertel, *n.* der vierte Theil eines Striches u. einer Metze, quadrans, quartarius.
Wěrtýlek, lku, *m. dim.* v. vorh.
Wěru, *adv.* (*interj.* *D.*) auch na mau wěru, *Com.* bey meiner Treu! auf meine Treu, per fidem meam!
Wěrugi se, owal, owati, bey meiner Treu oft sagen.

Wes, *gen.* wsy, *f.* Dorf, *n.* vicus pagus; 2) *ol.* s. wssecken. Welká wes, s. Welická.
Wesdy, *adv. ol.* s. wždy.
1. Wesele, *adv.* fröhlich, lustig, hilariter, laete.
2. Wesele, bess. folg. 2) ein Marktflecken in Mähren.
Weselj, *n.* Fröhlichkeit, Lustigkeit, *f.* hilaritas, laetitia; 2) Lustbarkeit, *f.* hilaritas, oblectatio; 3) (*sl.*) s. swadba.
Weseljan, a, *m. sl.* Hochzeitgast, *m.* nuptiator.
Weseljm se, il, iti, sich freuen, gaudere, laetari.
Weselka, y, *f.* aufgeweckter Mensch, homo hilaris.
†Weselomyslný 3. aufgeweckt, hilaris, *D.*
Weselost, i, *f.* s. weselj 1).
Weselý 3. (*abs.* wesel, a, o,) fröhlich, lustig, hilaris, laetus.
Wěska, y, *f.* s. wýska.
Weský 3. vom Dorfe, vicanus, paganus, rusticus.
Weslář, e, *m.* Ruderer, Ruderknecht, *m.* remex; -řský *rc.*
Weslo, a, *n.* Ruder, *n.* remus.
Weslowý 3. Ruder-.
Weslugi, owal, owati, rudern, remigare.
Wesměs, *adv.* ohne Unterschied, promiscue; 2) sämmtlich, communiter: w. něčeho užjwati.
Wesna, y, *f. ol.* bohyně gara?
Wesnák, s. wesnjk.
Wesnice, *f.* s. wes.
Wesnický 3. s. weský.
Wesnjk, a, *m.* Dörfler, Dorfbewohner, vicanus; s. swětský.
Wesno, a, *n. mor & Pest.* s. garo.
Wespěčky, *ol.* im Schlafe.
Wespolek, *adv.* einander, invicem, inter se.

Weš, *gen.* wssi, *f.* Laus, *f.* pediculus.
Wěssadlo, *a, n.* folg.
Wěssák, u, *m.* Brodhänge, *f. D.*
Wěssjm, el, eti, hängen, aufhängen, aufhenken, suspendere.
Wesska, *y, f. dim.* Läuschen, *n.* pediculus; 2) Milbe, *f.* acarus; 3) *pl.* wessky, a) das Jukken (in Fersen -); b) *sl.* Frostbeule, *f.* pernio.
Wesskeren, (wessken), wesskera, wesskero, ganz, gesammt, sämmtlich, universus.
†Wesskerenstwo, *a, n.* s. weřegnost: smrti! weliká wlastnice wesskerenstwa, *Neg.*
Wěsstba, *y, f.* Wahrsagerey, *f.* vaticinatio, *Cyr.*
Wěsstec, tce, *m.* Wahrsager, vates, (*croat.* wesch, expertus).
Wesstice, *f. sl.* s. wěsstkyně.
Wěsstj 1. zur Wahrsagerey gehörig, vaticinus, fatidicus; wěsstj duch, Wahrsagergeist, spiritus Pythonis, *B.*
Wěsstjm, il, iti, *sl.* wahrsagen, vaticinari, praedicere.
Wěsstkyně, *f.* Wahrsagerinn, *f.* vates, (*fem.*).
Wěsstnj 1. s. wěsstj: -ptactwo, *Cyr.*
Wěsstský 3. s wěsstj: wěsstiské uměnj, Wahrsagerkunst, *f. Cyr.*
Wěst, wěsti, s. wedu.
Wěstě, *obs.* s. zuámě.
Wěstitel, *e, m.* Verkündiger *Jung.*
Wesýlko, *a, n. dim.* v. weslo, *R.*
Wet, *ol.* s. na, tu; wet čas, *ol.* i. e. w ten čas.
Weta, *y, f.* s. odměna, *Syl. N.*
Weta, *interj.* es ist geschehen, es ist aus, actum est: weta po wssem dobrém: gižtě po giných weta, *K.* weta bylo po řjssi Německé, *Vel.* weta po nás byla (*sic!*) *Id.* giž weta po mně bylo, (*sic*).
Wetchý 3. *comp.* wetssegssj, *Com.* alt, abgenutzt, vetus, attritus, *B.* wetchá Postile, (*sl*); - chost, i, *f* abgenutzte Beschaffenheit, attrita indoles.
Weter, tra, *m. sl.* s. wjtr.
Weteš, e, *f.* alte Lappen, veteramenta, *plur.*
Wetessnjk, *a, m.* Altflicker, der alte Sachen flickt, Altriß, Altpapper, *m.* veteramentarius; b) der sich mit alten Sachen abgibt: wetessnjkům a starým babám to nechati; - jctwj, *n.* Altflickerey, *f.*
Wětew, twe, *f.* Ast, *f.* ramus.
Wetjm se-wrchowatě, *fors* wetten
Wetkám, *fut.* al, ati, einweben, einschlagen, intexere, *D.*
Wetknu, *fut.* tkl, tknauti, hinein schlagen, od. stechen, infigere, immittere.
Wetnu, *fut.* wťal, wtjti, *imper.* wtni, hinein hauen, incutere. z.B. mit dem Degen, gladium.
Wetowaně: newetowaně, i.e. rownym za rowné neodplacené, *Syl.*
Wětr, wjetr, u, *m. sl.* s. wjtr.
1. Wětrák, a, *m.* Windbeutel, Windmacher, vanus, vaniloquus; -kyně, *f.* -inn *f.* -na, -qua.
2. Wětrák, u, *m. sl.* s. mlýn wětrný.
Wětrám, al, ati, s. wywětrám.
Wětrem, *instrum.* v. wjtr.
Wětřice, *f.* s. wichřice.
Wětřjček, čku, *m. dim.* Windchen, *n.* ventulus; Lüftchen, *n.* aurula.
Wetrjem, trel, *sl.* s. wetru.
Wětřjm, il, iti, flattern, s. třesstjm, *D.* - za holkami, den Mädchen nachjagen; 2) *sl.* worfeln, ventilare, *Lesch.* důwod wětřj? *fors*: ist windleicht.

Wětrnice, *f.* Windbüchse, *f.* sclopetum pneumaticum, *R.*
Wětrnjk, u, *m.* Windfang, *m.* receptaculum venti; 2) Segel, *n.* velum: wětrnjky neb plachty na lodj, *K.*
Wětrný 3. (*abs.* wětrno), windig, voller Wind, z. B. Tag, ventosus; w. mlýn, s. wětrák; -nost, i, *f.* Wind, *m.* Blähung, *f.* ventus, flatus.
Wetru, *fut.* třel, třjti, *imper.* wetři, einreiben, infricare.
II. *rec.* wetřjti se, sich eindringen, se ingerere, obtrudere.
Wětry, *pl.* v. wjtr; 2) s. wětrnost.
Wětšj, größer, s. weliký.
1. Wetšjm, el, eti, veralten, sich abnutzen, veterascere, atteri, exolescere, *B.* fig. aby pomalu wetšelo kacýřstwj, *Com.*
2. Wětšjm, il, iti, größer machen, majorem facere, reddere.
II. *rec.* w-ti se, wachsen, zunehmen, größer werden, augescere, crescere, *Syl.*
Wetugi, owati, palpitare, *Reschel.* (nach *Syl.* wetten).
Wětwj, *n. coll.* viele Aeste, dicke Zweige, frondes.
Wětwička, y, *f. dim.* Aestchen, *n.* ramulus, ramusculus.
Wětwowj, *n.* s. wětwj, *B.*
Wewerčj 1. vom Eichhorn.
Wewerice, *f.* s. wewerka.
Wewerička, y, *dim.* Eichhörnchen.
Weweričnjk, a, *m.* Eichhornfänger (Hund), canis venans sciuros.
Wewerka, y, *f.* Eichhorn, *n.* sciurus
Wěwoda, s. weywoda.
Wěwodjm, il, iti, *obs.* s. panugi.
Wey-, Weybawa, Weygezd, weysada, weysadnj, weyskám, weyš, weytrznjk und andere dergleichen Wörter (größtentheils Substantive) siehe man unter **Wý-, Wýbawa, wýgezd, wýsada** *2c.*
D. Alten schrieben way; d. Spätern wey. D. Kralitzer Bibelübersetzer aber führten das wy, statt des im gemeinen Leben üblichen wey aus guten u. wahrscheinlich auch aus den Gründen ein, weil d. Stammzeitwörter solcher Substantive wy, u. nicht wey darstellen u. darbieten, u. weil der Böhme ohnehin das ý als ey (eg) lesen kann, u. wirklich liest.
Weyce, s. wegce.
Weyhel, e, *m.* (geptissek), Schleyer, *m.* velum.
Weymrda, y, *f.* Essigkrän, *m.*
Weyr, a, *m.* Uhu, *m.* ulula chalcis, *Kl.* sonst bubo, strix bubo, *L.*
Weyrugi, owati, s. zewlugi.
Weyšt, u, *m.* Jauchzer, jubilus, *D.*
Weyškám, ati, jauchzen, jubilare, ovare, triumphare, laetitiam voce declarare; -ánj, *verb.*
Weyškot, u, *m.* s. weyšt.
Weyš, s. wýš.
Weyt, u, *m.* Weid, Färberblume, *f.* isatis glastum.
Weyton, u, *m.* Aufschwämme, *f.* s. náplawka, *D.* 2) Wassermaut, *f.* Ufergeld, *n.* powinen gest clo, meyty a wýtony, *Pr.*
Weywoda, wéwoda, y, *m.* (v. *obs.* wog, *gen.* woge, exercitus, verkürzt wie dwě, tře, -u. v. wodjm,) eigentlich Heerführer, dux exercitus, jetzt üblicher 2) Herzog, *m.* dux; wýwoda Moldawský, *Vel.* weliký w. Großherzog, magnus dux. -dkyně, Heerführerinn, dux, *Puchm.* -dowá, é, *f.* Herzoginn, *f.* dux: weliká wýwodow.

Digitized by Google

Tusskanská, *Kram.* 3) der Fürst, das Haupt, dux, Mat. 2, 6. -dstwj, *n.* Heerführerwürde, Amt, dignitas, munus ducis; b) Herzogthum, *n.* ducatus; -ský 3. herzoglich, ducalis.

Wezdegssj 1. (v. *obs.* wezdy, i. e. wždy, *D.* od. v. zde), täglich, alltäglich, z. B. Brod, quotidianus, (quotidie necessarius), *Akt.* 6, 1; b) s. časný b): wezdegssj časné wěcy, *K.* wěcy žiwné a wezdegssj, *K.* wezdegssj oheň, *opp.* wěčný, Žal. s. auch třetnice.

Wěže u wěž, *gen.* wěže, *f.* Thurm, *m.* turris; fig. wěžj pewnau mu gest, *Com.*

Wězeň, zně, *m.* Gefangener, *m.* captivus; 2) Arrestant, Eingezogener, *m.* captivus.

Wězenj, *n.* Gefängniß *f.* Kerker, *m* carcer, custodia, vincula.

Wezenu, *fut.* wehnal, wehnati, *imper.* wežeň, eintreiben, hineintreiben, hinein jagen, intro pellere, intro compellere; někoho do chobotu wehnati, - in d. Klemme bringen, *D.*

Wězeti, s. wězým, stecken.

Wezjem, wézti, *sl.* s. wezu.

Wezmu, (v. wez, wz, u. gmu), *fut.* wzal, wzýti, *part. pass.* wzat, *imper.* wezmi, nehmen, sumere, capere, accipere; wzýti město, eine Stadt einnehmen, erobern, - occupare; expugnare; za swé wzýti, verderben, umkommen, ins Gras beißen, perire; koně na ostruhy, - d. Spornen geben, - calcaria subdere; *Vel.* za muže, za ženu wzýti, ehelichen, heurathen; w nenáwist někoho- ꝛc. wzala auraz, spadssi s koně, *Vel.* 2) (někomu) wegnehmen, adimere, rapere; wzýti statek někomu; woda wzala most, *Vel.*

II. *rec.* wzýti se, woher kommen, entstehen, venire, provenire, existere: odkud se wzal, *Vel.* kde gste se tu wzali?

Wěznjk, *a, m.* Haushund, Kettenhund, *m.* canis domesticus.

†**Wěžowka**, *y, f.* zrostl., turritis.

Wezu, (vgl. mit veho), wezl, wézti, *fut.* powezu, *imper.* wez u. powez, wezme, wezte, u. powezte; powez u. powezte werden gebraucht, wenn d. Bewegung auf den Redenden zu geschehen soll, sonst aber wez u. wezte; führen, fahren, z. B. Waaren führen, vehere.

II. *rec.* wézti se, fahren, geführt werden, vehi, z. B. na lodj, auf einem Schiffe, nave (navibus); na woze, auf einem Wagen, curru, auch ohne nave, curru; 2) rutschen, labi.

1. **Wězým**, *yl, yti*, im Gefängniß halten, in vinculis tenere, *B.* b) halten, zurück halten, tenere, retinere.

2. **Wězým**, *el, eti*, stecken, (havern), fest worinn seyn, z. B. im Schlamme, in der Noth, in Schulden, in Unglück, im Kopfe ꝛc. haerere; w chobotu wězeti, in der Klemme seyn, esse in angustia, (in angusto), *D.*

Wgedu, *fut. ex.* wgel, wgeti, *imper.* wgeď, einfahren, hinein fahren, invehi, ingredi: slawně do Prahy wgel, *Vel.*

Wgezd, *u, m.* Einfahrt, *f.* a) Eingang, *m.* ingressus; 2) Ort des Einfahrens, aditus, ostium.

1. **Wgiti**, s. wegdu.

2. **Wgitj**, *n.* Eingang, *m.* Hineingehen, *n.* introitus, ingressio, ingressus.

Wgjždjm, ěl, ěti, s. wgedu.
Whánjm, ěl, ěti, s. wezenu.
Wházým, fut. fr. el, eti, s. whodjm.
Whlobjm, fut. iti, sl. einschlagen, hineintreiben, incutere.
Whltám, al, ati, verschlingen.
Whnjzdjm se, fut. sich einnisten.
Whod, z. B. včiniti, einem einen Gefallen thun, gratum facere alicui; - se činiti někomu, -sich gefällig verhalten: we wssem dobrém se mu whod činj, K. 2) grade, (just), recht, justo tempore, D.
Whodjm, fut. il, iti, zen, hineinwerfen, intro jacere, injicere, immittere.
Whodný 3. gelegen, günstig, gefällig, favorabilis, favens.
Wjac, sl. s. wjc.
Wjaznem, wjazl, sl. s. wáznu.
Wjc, wjce, wjcegi, der Comparativ v. mnoho; wjce a wjce, immer mehr u. mehr, magis magisque.
Wičenec, nce, m. eine Art Klee; † wičenec wrtiwý, hedysarum gyrans.
Wice-Sspán, sl. s. mjstoisspán, P.
Wjch, u, m. Zeiger, m. Weinzeichen, Bierkranz m. hedera, index; 2) Auctionszeichen, n. hasta: pod wjchem prodán gest, - sub hasta, Vel.
Wjcha, y, f. sl. s. wjch 1).
Wicher, chru, (wichor, u,) m. Windwirbel, m. turbo.
Wichřice, f. Ungewitter, n. tempestas, procella; b) fig. Sturm, m. procella; wichřice wssech těžkostj, K. - hněwu Božjho, K. diwné nynégssjho žiwota wichřice, K. 2) vorh.
Wichrowý 3. Sturm-, wichrowá bauře, vorh. a), B.
Wichrugi, owati, herumtreiben, sagen, ultro citroque agitare Jz. 32, 10. - owánj, n. verb.
Wjcka, y, f. dim. v. wěc, Phil.
Wjčko, a, n. dim. v. wjko, ein kleiner Deckel, operculum; sklenice s wjčkem, Deckelglas, n. vitrum cum operculo; wjčko (oka), Augenlied, n. palpebra; wjčko ssaustacý, Schieber, des Büchsenm., operculum ductile.
Wictum, a, m. vicedominus, proconsul (in provinc.) Vi.
1. Wid, u, m. Gesicht, n. visus; 2) Gesichtspunkt, s. pohled, Les.
2. Wiď, 2da pers. sing., wiďte, 2da pers. pl. gelt? nonne?
1. ††Wida, y, f. Idee, idea, Jung.
2. Wida, part. praes. v. widjm; 2) od. wida, wida, sieh, sieh!
Wjdám, al, ati, fr. v. widjm.
Widaucý 1. part. præs. v. widjm.
Widaurek, rka, m. Kleinäugiger. lucinus.
Wjdáwám, al, ati, fr. v. wjdám.
Widědlný, bess. widitedlný, Ve.
Wjdek, u, m. s. wjdeňský.
Widěk, u, m. sl. s. krag, D.
1. Widen, dne, f. d. Stadt Vienne in Frankreich, Vienna.
2. Wjdeň, dně f. Wien, n. Vienna Austriae, Vindobona.
Wjdeňčan, a, m. sl. s. Wjdňan.
Widěnj, n. Sehen, n. visus, spectatio, visio; 2) Erscheinung, f. Gesicht, n. was erscheint, od. sich sehen läßt, d. Gestalt, im Traume, in der Phantasie, z. B. ein Gespenst, visum, species.
1. Widenský 3. aus der St. Vienne, in Frankreich, Vel.
2. Wjdeňský, ého, n. s. groš.
3. Wjdeňský 3. Wiener, Viennensis, Vindobonensis.
Widjk, (widjek), u, m. sl. s. widěk; 2) Horizont? Lesch.
Widjm, ěl, ěti, imper. wiz, (vgl. εἰδω, video), sehen, videre.

Widj se, *impers.* ělo, ěti se, (*cum dat. pers.*), scheinen, videri; widělo se mi za slussné, abych ꝛc. *B.* k tomu pán, gak z mi se widj, radj, *Cyr.* 2) s. ljbiti se: toho se mi včiniti newidělo, *Cyr.* což se koli widěti a ljbiti bude, *K.*
††Widina, y, *f.* Ideal, *n. Jung.*
Widitedlný 3. sichtbar, was man sehen kann, adspectabilis (visibilis); - nost, i, *f.* -keit, *f.* -tas.
†Widka, y, *f.* Idee, *f.* mjrnými widkami owinut rozum, *Neg.*
1. Widlák, a, *m.* Gabelhirsch, *D.*
2. Widlák, u, *m.* s. unter čerw.
Widle, s. wid; widle, s. widly.
Widlikatý 3. - čkowatý, gabelicht, gabelig, furcillatus, *D.*
Widlice, *gen.* widlic, *f. pl.* Ofengabel, *f.* furca fornacalis; 2) Gabel des Bůchsenmachers, forcula, *R.* 2) *sl.* eine Gliederkrankheit des Hornviehs.
Widličky, ček, *f. pl. dim.* Gäbelchen, furcilla, furcula; 2) Gabel, *f.* zum Essen, furca, (d. zweyzackige), fuscina, (d. 3zackige Gabel); *trop.* widliček někomu podáwati, sticheln, spötteln? *K.* okem na mne mhaurá, widličky mi vkazuge, *Com.*
Widloň, ě, *m.* Neptunus?
Widly, *f. pl.* Mistgabel, *f.* furca stercoraria; widly k stlánj, Streugabel, furca stratoria; s. auch senný.
Wjdňan, a, *m.* - nka, y, *f.* ein Wiener, - inn, *f.* Viennensis.
Widno, a, *n. sl.* Licht, *n.* lux; tu nenj widno; při widně, bey Licht, in lumine, luce; giž ge widno, es ist schon Tag, Licht.
Widomý 3. sehend, visu praeditus; 2) s. widitedlný; - mě, *adv.* sichtbar, evidenter, manifeste.
Wjedeň, dně, *f. sl.* s. Wjdeň.
Wjem, weděl, *sl.* s. wjm.

Wjenok, nku, *m. sl.* s. wjnek.
Wigáček, čku, *m. dim.* v. folg. 2) Knäulgarn, *n.* glomus, *R.*
Wigák, u, *m.* Garnwinde, *f.* Windeholz, *n.* rhombus, girgillus, *R.*
Wigi, wil, wjti, flechten, winden, wickeln, nectere: - wěnec.
II. *rec.* wjti se, sich winden, sinuari: had se sem y tam wige.
Wigilj, Festabend, *m. Syr. D.*
Wjhlaw, a, *m.* Halsdreher, Wendehals, *m.* picus torquilla, *Kl.*
Wiklám se, al, ati, wanken, vacillare, labare, nutare.
Wiklawý 3. wankend, vacillans; b) wankelmüthig, inconstans; - wost, i, *f.* z. B. v wjře, Wankelmuth, *m.* im Glauben.
Wjko, a, *n.* Deckel, *m.* z. B. eines Faßes, einer Schachtel, operculum; eines Brunnens, puteal.
Wikýř e, *m.* s. arkýř; 2) s. poklop.
Wila, *obs.* s. blaud, *Dal.*
Wilno, a, *n.* d. Stadt Wilna.
Wilný 3. - nost, s. chlipný, - nost.
Wjm (verkürzt aus *obs.* wěděm), wěděl, wěděti, *imper.* wěz, wissen, scire, nosse; kdo wj, wer weiß es; b) es steht dahin, *D.*
Wina, y, *f.* Schuld, *f.* Versehen, Verbrechen, *n.* culpa, crimen, noxa, noxia: wina vražené welebnosti, Majestätsverbrechen, *n.* crimen (laesae) majestatis, *Com.*
Winař, e, *m.* Winzer, Weingärtner, Rebmann, *m.* vinitor; 2) Weinhändler, negotiator vinarius; - řský 3. den Winzer betreffend, vinitorius; - řstwj, *n.* das Metier des Winzers.
Winařjm, il, iti, einen Winzer abgeben, vinitorem agere.
Wjnažraut, a, *m.* Weinsäufer, vini potor, *Vel.*
Winçaur, a, *m.* s. winohradnjk, *Syl.*

Windra, f. trocha:-peněz, Sedl.
Wjnečko, a, n. dim. f. wjnko.
Wjnek, nku. m. Stirnbinde f. tænia frontalis, vitta frontalis.
Winen, winna, winno, f. winný: až se winni dadi, B. f. dám.
Winice u. winnice f. Weingarten m. vinea, vinetum.
Winičný 3. den Weinberg betreffend, vinealis, vinearius, vineaticus.
Winjm, il, iti, beschuldigen, accusare, incusare, insimulare aliquam rei, criminari aliquem de re &c. od. dare alicui aliquid crimini. b) někoho z něčeho (před práwem), verklagen, accusare, Pr.
Wjnko, a, n. dim. Wein, m. villum.
Winnjk, a, m. ein Verklagter, Beklagter, Schuldiger, reus, debitor.
1. Winný 3. v. wina, (abs. winen, winna, winno), schuldig, der ein Verbrechen begangen hat, sons, noxius: ctitelé Božj musegj bezbožným wždycky winni býti, gako onen beránek wlku, K.
2. Winný, 3. (v. wjno), ous Wein, vineus; winný kmen od. keř, f. kmen; winný list, Weinblatt, n. folium vitis, pampinus, f auch poljwka; 2) v. Wein, vinaceus; winné zrno, Weinbeere, f. acinus, od. acinus vinaceus winná pecyčka, Weinbeerkern, vinaceum, od. acinus vinaceus; winná kožka, Weinhülse, f. vinaceum. 3) den Wein betreffend, vinarius; f. sklep, sud, mol, rc.
Wjno, a, n. (vgl. οινος, vinum), Wein, m. vinum; wjno lonské, vorjähriger Wein, vinum annotinum, Syl. w. strženě, s drožďj staženě, abgelassener W. vinum diffusum, Vel. N. f. auch kořenný; 2) Weinstock, (Weinreben, Weinbeeren) Vel.
Winobranj, n. Weinlese f. vindemiatio, B., K.
Wjnodus, a, m. f. wjnažraut, K.
Winohrad, u, m. f. winice.
Winohradnjk, a, m. Weingärtner, m. vinicola; -cký 3. Weingärtner-, (vinicolaris); -ctwj n. -rey, f. cultura vini.
Winopal, a, m. Brandweinbrenner, cremati (siceræ) coctor.
Winopalna, y, f. Brandweinbrennerey f. der Ort, wo der Brandwein abgezogen wird.
Winopalnice, f. Brandweinbrennerinn, coctrix cremati (siceræ
Winopalnjk, a, m., f. winopal.
Winš, e, m. Wunsch, m. votum.
Winšownjk, a, m. Wünscher Gratulant, gratulator; -nice f. -tinn, f. -trix.
Winsstjk, e, m. Weinstein, m. tartarum, lapis vini, Vel.
Winšugi, owal, owati, reg. gen. wünschen, vovere, apprecari.
Winterka, y, f. zrost. Vintera.
Winu, ul, auti, wickeln, weiden, volvere; někoho k sobě, jemanden an sich ziehen.
II. rec. w-ti se, f. wigi se; b) sich wohin wenden, sich schmiegen, seine Zuflucht nehmen, confugere: pod stjn zástuhy Kr. utjkati a winauti se, K.
Wiohlaw, a, m f. wjhlaw, Vel.
Wjr, u, m. (v. wru, ferveo) der Wirbel des Wassers, Wasserwirbel, vortex, gurges; fig. wjr motanin lidských také nás w sebe zachwacuge.
Wjra, y, f. Glaube, m. fides; slepá wjra, Köhlerglaube, fides cæca, D. 2) Treue, fides; na

mau wjru, bey meiner Treue; wjru držeti, Wort halten, fidem servare, exsolvere, *Syl.* s. auch máčka; 2) od kruh, Tischring, *m.* basis, *Vel. N.*

Wirzám, al, ati, *sl.* ausschlagen, v. Pferden, calcitrare.

Wjryhodný, s. hodnowěrný, *Syl.*

Wisáček, čku, *m. dim.* v. folg.

Wisák, u, *m.* Satteltasche, *f.* pera sellaris, hippopera; 2) Ranzen, *m.* Felleisen, *n.* bulga.

Wysálka, y, *f.* s. ssibenice.

Wiselec, lce, *m.* Galgendieb, Galgenschwengel, - vogel, - strick, - schelm, *m.* trifurcifer.

Wiskám, unrichtig für giskám 2).

Wisle, *f.* Weichsel, *f.* der Fluß, Vistula, *Vel.*

Wjssek, sska, *m. dim.* v. wjch, Strohbündel, *n.* Strohwisch, *m.* manipulus.

1. Wissňák, a, *m.* Braun, *m.* (Pferd.)

2. Wissňák, u, *m.* Weichselcider.

Wissně, *f.* Weichsel, Weichselkirsche, *f.* cerasum aproniánum, insgem. merasum; 2) der Baum, cerasus apronianus; mořská w. s. boborelka, *D.*

Wissňowice, *f.* s. wissňák, u, *m.*

Wissňowý 3. v. Weichseln, merasinus; 2) s. rudý, *D.*

Wisutý 3. hangend, pensilis, z. B. wisutá police, zahrada, pečeř, wysutý most, wůz, zámek.

Wisým, el, eti, hangen, pendere; 2) s. záwisým: na tom punktu wěčnost wisý, in hoc puncto æternitas pendet, *Com.*

1. Wjt, wjti, *verb.* v. wěgi.

2. Wjt, a, *m.* Veit (Nahme), Vitus (a Swatowito, Rugiano idolo? *Dubrav. Ann. II. p.* 54.)

Wjtám, al, ati, bewillkommen, jemand sagen: willkommen! salutare, dicere, salve! wjtám tě! willkommen! sey willkommen! salve! b) s. zowu: wjno mor k sobě wjtá aneb zůwe.

Wjtečnjk, u, *m.* zrost. spartium.

Wjtek, tka, *m.* der kleine Veit.

Wjtěz, e, *m.* Sieger, *m.* victor.

Wjtězný 3. Sieges-, sieghaft, siegreich, triumphalis; wjtězná pjseň, Siegeslied, *n.* carmen triumphale; w-né znamenj, Siegeszeichen, *n.* tropæum.

†Wjtězoslawný 3. siegberühmt, *Kr*

Wjtězský 3. siegreich, victoriosus; - sky, *adv.* - se, *Gen.* 32, 28.

Wjtězstwj, *n.* Sieg, *m.* victoria: neywětssj wjtězstwj, sebe samého přemocy, *Vel.*

Wjtězým, yl, yti, siegen, vincere.

Wjtězytedlnjk, - nice, bess. folg.

Wjtězytel, e, *m.* Sieger, *m.* victor; -lkyně, *f.* - inn, *f.* - trix.

Wjti, wehen s. wěgi.

Wjtr, *gen.* wětru, *m.* Wind, der weht, ventus: wjtr wěge, - weht od. geht, v-s flat: wjtr se strhuge, der W. erhebt sich, v. oritur; w. se tissj, der W. legt sich, v. quiescit, venti vis cadit; wětrowé vhelnj, vobočnj, Haupt-, Seiten- od. Nebenwinde, venti cardinales, collaterales; wýchodnj wjtr, Ostwind, v. orientalis, v. solanus, v. subsolanus, apheliotes; západnj w. Westw. favonius. zephyrus; pulnočnj w. Nordw. septentrio, caurus (corus), boreas, aquilo; fig. lecgakým wětrem včenj cyzýho se točiti, *K.* kam wjtr, tam plássť, *prov.* ein geschossener flatterhafter Mensch; der den Mantel nach dem Winde dreht, Proteo mutabilior; aliud stans, aliud sedens, *Syl.* 2) Bauchwind, flatus.

Witroljm, u, *m.* Kupferwasser.

Vitriol, *n.* vitriolum, chalcanthum.
Wiwianka, y, *f.* Viviania.
Wiz, s. widjm.
Wjži, wázati, s. wázám; b) zurück halten, detinere: nemoc ge wjže.
Wjžka, y, *f. dim.* Thürmchen, *n.* turricula.
Wižla, y, *f. sl.* s. wyžle.
Wkapám, *fut.* al, ati, eintröpfeln, instillare, *Vel.*
Wkaupjm se, *fut. ex.* il, iti, sich einkaufen, locum pretio emere, (parare) sibi: - w aukady, *K.*
Wklad, u, *m.* Hineinlegen, *n.* Einlage, *f.* impositio, insertio; b) do desk u. dgl. Einlage, Einschreiben in d. Landtafel rc. *D.* illatio, insertio, inscriptio (intabulatio); - w knihy městské, Pr.
Wkládám, al, ati, s. wložjm.
II. *rec.* w-ti se, sich einmischen, immiscere se rei: w aurad kněžský nemagj, se wkládati: w náboženstwj se gim newkládali.
Wklauznu, *fut.* zl, znauti, hineinschlüpfen, introlabi, illabi.
Wkořeněný 3. eingewurzelt, z. B. Krankheit, Meynung, inveteratus, confirmatus.
Wkořenilý 3. vorh. *K.*
Wořenjm se, *fut. ex.* il, iti, einwurzeln, a) eigentlich, z. B. v. Bäumen rc. radices agere, &c. auch insidere, hærescere, confirmari, b) *trop.* z. B. eine Meynung rc. radices agere, auch insidere, hærescere.
Wkořeňugi se, owal owati, vorh.
Wkráčjm, el, eti, s. wkročjm.
Wkraďugi, owal, owati vorh. přjbuzenstwjm w trhy wkraďowánj, Pr.
Wkrádám se, al, ati, folg.
Wkradu se, *fut. ex.* wkradl, wkrásti se, einschleichen, sich einschleichen, schleichend hinein kommen, irrepere, clam intrare.
Wkročjm, *fut. ex.* il, iti, eintreten, hineintreten, z. B. in das Zimmer, ingredi, intrare, inire; w cestu někomu, nečemu wkročiti, s. překazým *Vel.* 2) antreten, adire, possessionem adire: wkročil w statky sobě náležité, Pr.
Wkropjm, *fut.* il, iti, s. wkapám, *K.*
Wkwapjm, *fut.* il, iti, vorh. *Vel.*
Wkwapugi, owal owati, vorh. *Id.*
†Wkwartyrugi, owal, owati, z. B. wogáky, einquartiren, hospitio illocare, *P.*
Wkydnu, *fut. ex.* dl, dnauti, wkydám, al, ati, s. kydám.
Wlačák, u, *m. sl.* (že se wláčj), Ziehseil, remulcus, funis nauticus, *hung.* alatság.
Wlačec, čce, *m.* Egger, *m.* occator.
Wláčenj, *n.* Eggen, *n.* occatio.
Wláčenice, *f. sl.* ein Stück Holz, das man nach sich schleppt.
Wlach, a, *m.* ein Wälscher, Italiäner *m.* Italus.
Wlachy, *f. pl. gen.* Wlach, *dat.* Wlachům, *acc.* u. *voc.* Wlachy, *loc.* Wlassjch, Italien, Welschland, *n.* Italia.
Wlačebnjk, a, *m.* s. wlačec?
Wláčidlo, a, *n.* Egge, *f.* irpex, *m.*
Wláčjm, el, eti, *fr.* s. wleku; 2) eggen, occare, cratire. 3) *sl.* besudeln, inquinare.
II. *rec.* wláčiti se, sich schleppen, trahi: sukně se gj wláčj; 2) gehen, (öfters), někam, wohin.
Wláčka, y, *f.* Eggen, *n.* occatio; 2) der fliegende Sommer.
Wláčkowitý 3. zähe, lentus, tenax: wjno w-té.
Wlačuha, y, *f. sl.* s. saně, *pl.*
Wláda, y, *f.* Macht, Gewalt, *f.*

Vermögen, n. potentia, potestas, vires; 2) Eigenthumsherrschaft, Bothmäßigkeit, potestas, dominatus: na kom wláda, na tom prawda, prov. sl.
Wládám al, ati, (sl.) vermögen, valere: newládal to vnesti; 2) s. wládnu 1): on tam newládal nic, er besaß dort nichts.
Wládař, e, m. Besitzer, Inhaber, m. possessor, dominus; auch regierender Herr: wládař domu Rožmberského, Vel. 2) Landpfleger, Gouverneur, præses provinciæ, satrapa, Cyr. - řka, inn, inn, f. - na; - řstwj, n. Besitzung f. possessio; Eigenthum, n. peculium; 2) Gebiet, n. Bezirk, m. territorium; 3) Amt, n. Würde, f. des Landpflegers; - řský, 3 ꝛc.
Wládařjm, il, iti, herrschen, dominari.
Wládce, Gebieter, m. dominus.
Wladislaw, a, m. Vladislaus.
Wládnu, wládl, wládnauti, reg. instr. besitzen, inhaben, possidere, tenere, obtinere, potiri; 2) herrschen, dominari. 3) bewegen od. rühren können, posse movere, z. B. rukau; 4) s. wládám 1): tu žádné vměnj lidské newládne; powětřj wládne.
Wládný 3. sl. stark, vegetus; nost, i, f. Stärke, f. vigor.
Wládycký 3. z. B. staw, adelich, nobilis, Syl. ctwj, n. Edelmanschaft f. nobile, generosum genus, Syl.
Wládyka, y, m. (weniger als ßlechtic, Dur. Edelmann, m. homo (vir) nobilis, homo generosus, auch blos nobilis, generosus od. eques; (auch Landvogt, satrapa ?? Th.)
Wládzem, wládal, sl. s. wládnu.
II. rec. wládati se, sl. vermöglich seyn, valere opibus; b) wohlauf, bey Kräften seyn, vigere.
Wláha, (wlaha), y, f. Lauigkeit, Laulichkeit, f. tepor, R. trop. ßkodliwá w pobožnosti wlaha, K. 2) Feuchte, Feuchtigkeit, f. humor; Erdfeuchte, f. uligo.
Wlagi-se, wlál, wláti se, Wellen werfen? Jungmann.
Wlak, u, m. s. smyk, K.
Wlakem, adv. (gakoby: wláčjcse,) sl. langsam, lente: wlakem gjti.
Wlákence, n. sl. dim. v. wlákno.
Wláknowitý 3. fasig, fibrosus.
Wlákno, a, n. ungesponnener Faden v. Flachs, Hanf, fibra; 2) nach Bercht. überhaupt Faser der Pflanzen, fibra; 3) wollähnliches Wesen, lanugo, (beß. wlnka): bjlé wlákno roste na wrbách (seltene Bedeutung); -owitý 3. fasig, z. B. Fleisch, D.
Wlámám, wlámi se, fut. al, ati se, einbrechen, effringere, B.
Wlas, u, m. Haar, n. auf dem Kopfe, capillus, auch crinis; wlasy ßediwé od. bjlé, graue Haare, cani; žiwý wlas, ein um sich fressendes Geschwür, phagedæna; ženský wlas, sl. Frauenhaar, aspleniumadianthum nigrum, árva-leány haja; na wlas, genau, accurate: wßecko wj nawlas, D. b) haarklein, D. c) od. za wlas, nicht ein Haar breit, ne hilum quidem, Syl. ani mu za wlas newstaupjm, K. tam za wlas newládne, Žal. wlasu zßjřj, haarbreit.
Wlasáč, e, m. folg. 1).
Wlasáček, čka, m. ein Haarichter, crinitus, comatus; 2) † Fadenwurm, m. gordius (projektirt v. D.) wie auch Hautwurm, gordius aquaticus.
Wlasák a, m. vorb. 1).
Wlasář, e, m. Haarhändler, D. ?

negatiator crinarius, *D.*
†Wlasatice, *f.* s. kométa.
Wlasatjm, ěl, ěti, starke Haare bekommen, bene crinitum fieri.
Wlasatý 3. haaricht, behaart, auf dem Kopfe, crinitus, comatus.
Wlásek, sku, *m. dim.* Härchen, *n.* auf dem Kopfe, capillus tenuis.
†Wlasenec, nce, *m.* Haarbeutel *m.* sacculus capillitius, *R.*
Wlasenjk, a, *m.* Perückenmacher *m.* capillamentarius, *R.*
Wlásenka, y, *f.* Perücke, *f.* capillamentum, caliendrum.
Wlásenný 3. hären, z. B. sýtko wlásenné, Haarsieb, *n.*
Wlaská, é, *f.* Wallendorf, ein Marktfl. in der Zips.
1. Wlaský 3. welsch, italiänisch italicus; 2) dem Italiäner gehörig, italicus; Wlaská země, s. Wlachy; -sky, *adv.* italice.
2. Wlásky, *plur.* v. wlásek.
†Wlasomast? i, *f.* s. pommáda, *R.*
†Wlasoprach? u, *m.* s. pudr, *R.*
†Wlasowka, y, *f.* zrostlina, trichomanes, *Bercht.*
†Wlasownjk, u, *m.* vorh *idem Ber.*
Wlasowý 3. a) Haare betreffend, capillaris; b) haarförmig, capillaris: wlasowá čárka (Schreibk.); c) bess. wlasatý.
Wlássenj, *n. coll.* d. Fasern der Wurzeln, fibræ, *pl.* capillamentum. (*D.* auch *sing.* wlássenj, Faser, *f.* fibra); - jčko, *a, n. dim. coll.* d. Fäserchen, z. B. an den Wurzeln, Pflanzen, fibræ.
Wlassina, y, *f.* d. italiänische Sprache, lingua italica, *Vel.*
Wlasska, y, *f.* eine Welsche, Italiänerinn, Itala.
Wlasstina, y, *f. sl.*, zelj, Kohl, *n.* Kohlkraut, *n.* olus, brassica oleracea, *Linn.*
Wlasstowice, *ol.* s. lasstowice.
Wlast, i, *f.* (v. wládnu), Vaterland, *n.* patria: nenj tam wlast, kde se člowěk rodj, ale kde se mu dobře wodj, *prov. sl.*
Wlastenec, nce, *m.* Patriot, *m.* Freund des Vaterlandes, amans patriæ, civis bonus.
†Wlastenecký 3. patriotisch, amans patriæ, (patrioticus); -ctwj, *n.* s. im folg. - stwj 1).
Wlastenský 3. vaterländisch, patrius; sky, *adv.* služebnjcy a otrocy newlastensky mu slaužj, *K.* - stwj *n.* Vaterlandsliebe, Patriotismus, amor patriæ; 2) Eigenthum, Eigenthumsrecht, *n.* proprium, jus proprietatis.
Wlásti für wládnauti, *Cyr.*
Wlastimila, y, *f* ein Weibsnahme.
Wlastně, *adv.* eigentlich, eigenthümlich, proprie; wlastně mu to řekl, er hat es ihm gewiß gesagt, certe ei dixit.
Wlastnj 1. eigen, freyeigen, proprius: tot gest wěc y samého Boha wlastnj, *K.* wlastnj gméno, *opp.* prjgmj, *K.* 2) leiblich, natürlich, durch d. Geburt geworden, z. B. wlastnj otec, bratr, leiblicher Vater, Bruder rc. germanus, auch naturalis.
†Wlastnjk, a, *m.* Eigenthümer, *m.* dominus, possessor; -nice, *f.* - inn -, *f.* na, *Neg.* s. wesskerenstwo.
Wlastnoručnj 1. eigenhändig, sua manu: - podpis, *Neg.* -ně, *adv.*
Wlastnost, i, *f.* Eigenschaft, *f.* a) eigenthümliche Kraft od. Beschaffenheit einer Sache, z. B. des Erdbodens rc. proprietas, auch natura; wlastnost mluwenj, Idiotismus, *K.* b) Beschaffenheit, ratio, natura; c) eine einzelne Eigenschaft, attributum.

Digitized by Google

Wlásyna, y, *f.* ein langes Schwanzhaar, capillus.
Wlaudjm se, iti, s. wkradu se.
Wlažička, y, *f. dim.* v. wláha.
Wlažjm, il, iti, befeuchten, humectare; 2) lau machen?
Wlažnu, ul, auti, laulich, lau werden, tepidum fieri, tepescere.
Wlažný z. lau, laulich, tepidus, tepens; fig. wlažný vmysl, *Com.* 2) *ol. & sl.* s. wlhký; -nost, i, *f.* Laulichkeit, *f.* laue Wärme, z. B. des Wassers ꝛc. tepor; b) Mangel des Feuers od. Eifers, Kälte, Kaltsinn, *m.* languor, tepor, frigus.
Wlčátko, a, *n. dim.* s. wlče.
Wlčatý z. z. B. -tá barwa, schwarzgelb, ravus color, *Vel. N.*
Wlče, ete, *n. dim.* folg. I).
Wlček, čka, *m. dim.* Wölfchen, *n.* parvus lupus; 2) Nebenschoß, Nebenzweig, *m.* stolo; s. auch wlčky.
Wlčenec, nce, *m.* s. prasynec.
Wlčj 1. v. Wölfen, ihnen gehörig od. eigen, lupinus; wlčj gahoda, wlčj střessně, s. lilek; wlčj huba, s. hledjk; wlčj tma, *sl.* Nachtnebel, *m.* hebetudo oculorum; má wlčj tmu, est myops; wlčj gablko, *sl.* s. podražec; wlčj oko, *sl.* Einbeere, *f.* paris quadrifolia, s. auch lyko.
Wlčice, *f.* Wölfinn, *f.* lupa.
Wlčjmor, u, *m.* s. woměg.
Wlčina, y, *f.* Wolfsbeschaffenheit, Wolfsnatur, *f.* lupina indoles: wlčina poswrchu rauchem owčjm přikrytá; 2) Wolfsgeruch, *m.* odor lupinus.
Wlčko, a, *m. sl.* Nahme der Hunde.
Wlčky, wlčkowé, *pl.* d. ersten Zähne der Kinder, dentitio; 2) Nebenzweige, s. wlk; 2) gewisse alljährig in den Hundstagen wehende Winde, etesiae, (arum), *m.*

Wlčura, y, *f. sl.* auch wlčj bunda, Wolfspelz, *m.* pellis lupina.
Wlečem, -se, wlekl, wlécy, *sl.* s. wleku, -se.
Wlečenj, *n. verb.* v. wleku.
Wlečka, y, *f.* Schleppe, *f.* an Frauenkleidern, syrma, (atis), *R.* 2) d. Schleppe beym Legen des Papiers, auf d. Ecken zu legen, trahea gravans, *R.*
Wlegi, *fut. ex.* wlil, wljti, eingießen, hineingießen, infundere.
Wleku, wlečeš, wlekl, wlécy od. wljcy (wljct), wlečen, *imper.* wlec, schleppen, schleifen, ziehen, trahere; geschieht es mit Gewalt, so steht auch raptare; vcho wlécy, s. pozorugi, *Syl.* po lidech vssi wlécy, s. poslauchám, sspehugi, *Cyr.*
II. *rec.* wlécy se, sich schleppen, sich ziehen, trahi: w Syloe se woda ponenáhlu wlekla, *K.* wlekau se nemocy, d. Krankheiten schleichen umher, - grassantur; přes přjwory něco w., *prov.* bey den Haaren herbeyziehen; co se wleče, nevteče, *prov.* aufgeschoben ist nicht aufgehoben, quod differtur, non aufertur; wláčiti se někam, s. smeykati se 2).
Wletjm, *fut.* ěl, ěti, hinein fliegen, involare; b) darauffliegen, advolare: muchy na korunu wletnauti mohau, *Vel.*
Wletnu, *fut.* ul, auti, vorb.
Wléwadlo, a, *n.* Einguß, *m.* infundibulum, *R.*
Wléwám, al, ati, s. wlegi.
Wléwánj, *n.* Eingießen, *n.* infusio; 2) Influenz, *f. K.* moc wléwánj činiti, slunce má wětssj

Eingeben in den Sinn, monitus.
Wnukyně, *f.* s. wnučka, *Vel.*
Wnutkám, *fut.* al, ati, něco do někoho, einzwingen, jemand etwas, vi ingerere alicui rem, cogere aliquem ad sumendum.
Wňutri, *sl.* s. wnitř.
Wnuž, *ol.* s. gako.
Wo, *sl.* s. w, we.
Woblo, bess. oblo.
Wobřew, Ortstricke an den Jagdtüchern, womit sie ausgespannt werden, etwa epidromides, *R.* 2) Seil am Segel? Spreizsegel?
Wochlář, e, *m.* Hechelmacher, etwa pectinarius; - řka, y, *f.* - inn, *f.* - ria; - řský 3. - ſtwj *xc.* wie bey pekař.
Wochle, *f.* Hechel, *f.* pecten.
Wochlice, *f.* Hechelkamm, *m.* pecten Veneris, *Vel.*
Wochlička, y, *f.* Kratzel, *n.* *D.*
Wochlowačka, y, *f.* Hechelweib, *n.*
Wochlugi, owal, owati, hecheln, pectinare; 2) s. přetřepáwám.
Wochomůrka, bess. muchomůrka.
Wočjm se, iti, s. pupenjm se.
†Wod, u, *m.* Leiter, z. B. bey der Volt. Säule, conductor, *P.* s. auch wodič; 2) *ol.* s. wedenj, *Dal.*
Woda, y, *f.* (vgl. ὕδωρ), Wasser, *n.* aqua; ſtogatá woda, stehendes Wasser, aqua stagnans; tekutá w., fließendes W., aqua profluens; řjčná w., Flußw., a. fluvialis; ſtudničná w., Brunnenw., a. fontana; žiwá, pramenitá w., Quellw., a) das hervorquillt, a. viva, scaturigo; b) aus der Quelle geschöpftes W., a. fontana; deſſťowá w., s. deſſťowka; dobrá w., Heilbrunnen, a. salubris, salutifera, *D.* pálená w. (wodička), abgezogenes W., a. destillata; w. w krwi, das W. im Blute, lympha; žrawá woda, s. ſſatwaſer; pro wodu choditi, gjti, W. holen, petere aquam od. aquari; geſt weliká w., es ist groß W., z. B. durch Austretung der Flüße, magnae sunt aquae; 2) beym Gewebe, das Gewässerte, z. B. ubrus s wodau, gewässertes Tischtuch, mappa undulata, *K.* 3) (selten) s. moč 1).
Wodačka, y, *f.* Wasserträgerinn, aquatrix.
Wodák, a, *m.* Wasserführer, *m.* a) Wasserhohler, aquator; b) Wasserleiter, *m.* aquilex.
Wodař e. *m.* Wasserträger, aquator; - řka, y, *f.* - inn; - ſký *xc.*
Wodárna, y, *f* Wasserbehältniß, *n.* z. B. auf Schiffen, lacus.
Wodič nitj, Fadenleiter beym Seidenwirker, cynosura filorum, *K.*
Wodjček, čku, *m.* *sl.* s. wodjdko.
1. Wodička, y, *m.* s. wodopigan, *Reschel.*
2. Wodička, y, *f* *dim.* Wässerchen, aquula; 2) s. woda 1).
Wodjdko, a, *n.* Leitband, *n.* fascia ductaria; b) Gängelwagen, etwa incessorium, *D.*
Wodidla, *pl. gen.* del, folg. *D.*
Wodidlo, a, *n.* s. wodjdko, *D.*
†Wodjk, u, *m.* hydrogenium *Ber.*
Wodjm, il, iti, *fr.* v. wedu; 2) *sl.* wodj, *impers.* es gehet nicht richtig zu, irre führen, z. B. das Irrlicht.
Wodjtko, a, *n.* s. wodjdko.
Wodka, y, *f.* s. koralka.
Wodmeň, *adv. sl.* neulich, nuper.
Wodňanka, y, *f.* zroſtlina, hydrocharis.
Wodnář, e, *m.* Wassermann, am Himmel, aquarius; 2) Hydrauliker, hydraulicus, *D.* - řſtwj, *n.* Hydraulik. *f.* *D.* - řský 3. *xc.*
Wodnatý 3. wässerig, voll Wasser,

aquosus, aquaticus; -tost, i, f. -gkeit, f. -sitas, conditio aquosa.

Wodnj 1. zum Wasser gehörig, es betreffend, aquarius; wodnj džbán, Wasserkrug, m. hydria; w. kolo, Wasserrad, n. rota aquaria; w. konew, Wasserkanne, f. cantharus aquarius, urna, situla; w. mleyn, Wassermühle, mola a-ia; 2) im od. am Wasser lebend, wachsend, aquaticus; w. blecha, myš, Wasserfloh, -maus, f. pulex, mus aquaticus; w. pawauk, Wasserspinne, f. tippula, aranea aqca; w. pták, Wasservogel, m. avis aquatica; w. kos. (černá kačka), das schwarze Wasserhuhn, fulica atra; w. muška, Wassermücke, f. mulio; w. gitrocel, Froschlöffel, Wasserwegerich, m. alisma plantago, Linn. D. w. česnek, sl. Wasserknoblauch, Wasserlauch, m. teucrium scordium, hung. vizi foghagyma, vizi fodorka; 3) wasserähnlich, aqualis; s. auch barwa, strog rc.

Wodnice, Wassereimer, m. aqualis urna, hydria; 3) od. bjlá řepa, Wasserrübe, f. rapum longum, Vel. nach R. wilde Kresse, bunium; 3) kožený pytel, Wasserschlauch, (Bergb.) uter coriaceus; 4) Nix, m. Nixe, f. Wassergeist, m. etwa spectrum aquatile.

Wodnjk, a, m. Wassermann, (Gespenst); s. vorh.

Wodnokrewný 3. phlegmaticus; - nost, i, f. phlegma, n.

Wodnotedlný 3. wassersüchtig, hydropicus, hydrope laborans; - nost, i, f. Wassersucht, f. hydrops.

Wodnotelný 3. (aus wodné telek D.) vorh.

Wodnozemnj 1. s wodozemnj, D.

Wodný 3. s. wodnj: wodná brána, B.

Wodokrewný, s. wodnokrewný.

Wodolaz, a, m. s. morec.

Wodopád, u, m. Wasserfall, m. Wassercascade, f. cataracta (artificiosa), R.

Wodopigan, a, m. Wassertrinker, hydropota, aquae potor, Com.

Wodopisec, sce, m. Wahrsager aus dem Wasser, hydromantes, hydraulicus, K. Cyr.

Wodotok, u, m. Wasserleitung, f. aquae ductus.

Wodozemnj 1. z. B. wodozemnj swět, mundus terraqueus, Neg. wodozemnj žiwočich, Amphibium, n. amphibium.

Woora? s. odr 1), Kyb.

Wog, e, f. Deichsel, f. z. B. am Wagen, temo; 2) (masc.) ol. Heer, n.

Wogáček, čka, dim. v. wogák.

Wogačka, y, f. Soldatenfrau, -weib, n. uxor militis.

Wogácký 3. Soldaten-, soldatisch, militaris; - ctwj, n. Soldatenleben, n. vita, status militaris.

Wogák, a, m. Soldat, Kriegsmann, m. miles; starý w., ein alter Soldat, veteranus; dobrowolný w., Volontär, Freywilliger, m. volo, voluntarius, miles voluntarius; w. na wodě, Sees., m. maritimus; za wogáka od. na wognu se dáti, s. wogna; s. auch nowáček 2) u. prostý.

Woganda, y, f. Soldatenmensch, n. Soldatenhure, f. scortum.

Woganka, y, f. sl. s. wogačka.

Wogen, ol. s. wogák.

Wogenský 3. d. Soldaten od. den Krieg, od. den Kriegsdienst betreffend, militaris; adv. - ský, soldatenmäßig, nach Kriegsart,

militari, castrensi ratione, *B.*
††Wogenstwo, *a, n.* Militär.
Wogetjm se, iti, *sl.* kreischen.
Wogna, *y, f.* Krieg, *m.* bellum, w. obhágná, Schutzkrieg, *m.* bellum defensivum, *Com.* na w-nu bráti, rekrutiren, tyrones legere; dáti se na w-nu, sich anwerben lassen, sich unterhalten lassen, dare nomen militiae, *R.*
Wognice, bess. ognice.
Wogsko, *a, n.* Kriegsvolk, *n.* Kriegsvölker, Armee, *f.* Kriegsheer, *n.* copiae, exercitus, copiae militares; wogsko na zemi, Landmiliz, *f.* milites defendendae terrae; w. na moři, Seemacht, *f.* copiae maritimae; ztracené w. (bitwu začjnagicý), Scharmützler, ferentarii, rorarii milites, *Vel. N.*
Wogtěsska, *y, f. mor.*, bohatý getel, s. lucerna 2).
Wohladč, e, *m. sl.* s. ohledčj.
Wohlady, *pl. sl.* Freywerben, *n.*
Wokaun, *a, n.* Bars od. Barsch, *m.* ein Fisch, perca.
Wokragek, bess. okragek.
Wol, wolem *rc.* s. wůl.
Wolač, *e, m.* wolatý holub, Kröpfer, *m.* Kropftaube, *f.* columba gutturosa, *Linn.*
Wolačo, *sl.* s. něco.
Wolák, *a, m.* Ochsenhirt, *m.* bubulcus, pastor boarius, subsequa; 2) Ochsentreiber, *m.* subsequa.
Wolám, *al, ati,* rufen, vocare; s. auch neboh; -áwám, *al, ati, fr.* II. *rec.* w-ti se, s. odwolám se.
Wolánj, *n.* Rufen, *n.* vocatus.
Wolátko, *a, n. dim.* Kröpfchen, *n.* z. B. des Menschen, strumella.
Wolatý 3. kropfig, strumosus; s. auch wolač.
Wolávám, *ati, fr.* v. wolám.

Wolawec, *wce, m.* Lockvogel, *m.* illex, illix.
Wolawka, *y, f.* Reiger, *m.* ardea cinerea, *Linn.* s. auch veřesty.
Wolawý 3. z. B. pták, s. wolawec.
Woldřich, s. Oldřich.
Wolče, ete, *n.* folg.
Wolček, čka, *m. dim.* Oechschen, *n.* buculus, juvencus.
Wole, *gen.* ete, *dat.* eti *rc.* Kropf, *m.* a) verhärtete Halsgeschwulst, struma, scrophula, od. scrofula; b) bey dem Körner fressenden Geflügel, d. Kehle, Schlund, *m.* guttur; nesyté wole, s. žraut, *Syl.*
Wolek, lka, *dim.* s. wolček.
Wolenec, nce, *m.* Wähler, *m.* elector, delector: wolenec na 8. ceduljch? *Vel.*; 2) s. kurfirst.
Wolenj, *n.* Wahl, *f.* Wählen, *n.* delectus, lectio, electio; zu einem Amte, lectio, electio, creatio, cooptatio.
Wolenisstě, *n.* Wahlort, *n.* locus electionis (comitiorum).
Wolhary, *f. pl.* Bulgaria, *Kram.*
Wolhyně, *f.* Volhinien, Volhinia: Wolhyni opanowal, *Vel.*
Woljar, *a, m. sl.* Ochsenknecht.
Woljm, il, iti, wählen, z. B. etwas od. jemand, legere, deligere, optare; zu einem Amte creare, legere, eligere, auch cooptare: wolen gest králem er ist zum König gewählt worden; 2) lieber wollen, malle auch mit raděgi: woljm raděgi vmřjti, *K.* wol neb newol, wolme, newolme, nolle velle, *Vel.*
Woljn, u, *m.* s. wolenisstě, *Lesch.*
Wolisko, *a, n. sl. augm.* v. wůl.
Wolitel, - kyně, s. wywolitel.
Wolkám, *al, ati, sl. cum dat. pers.* po wůli dáti, den Willen lassen, voluntati indulgere; 2

wolkati sobě na někom, jemand wüllkührlich behandeln.
olky, newolky, *adv. sl.* s. wol neb newol, unter wolјm.
olno, unbefangen, folg.
olný 3. (*abs.* wolen, wolno), willig, dienstwillig, libens, lubens, promtus: on gest snadný a wolný k rozmlauwánј, Pr. wolné slyssenј, *Vel.* k službám wolný, dienstwillig, dienstfertig, officiosus; 2) fertig, bereit, paratus, promtus, expeditus: aby wolněgssј byl, zawazedly se neobtěžug, *Com.* neč se hbitěgi (wolněgi) z posswy wysmekal; 3) frey, an nichts gebunden, liber: wolen gsem sobě swými audy a činy, *Com.* kdo sobě wolen gest, *Id.* wolno bylo manželku propustiti, *Id.* 4) weit, nicht enge, nicht knapp, geräumlich, z. B. Schuh, Rock 2c. laxus, amplus: o bezcestј průchod wolný způsobuge, *K.* dwa wozowé wolně sebe mohli minauti, *Cyr.* 5) unbefangen, integer; - ně, *adv.* promte, libenter: parate, promte, expedite; libere; laxe; integre; - nost, i, *f.* Willigkeit, Dienstwilligkeit, *f.* animus promtus; 2) Weite, Geräumigkeit, *f.* laxitas; 3) Unbefangenheit, integritas.
Wolnoslužebný 3. dienstwillig.
olopјch? *Hne'wkowsky.*
olowatјm, ěti, *sl.* dumm werden
olowatý 3. s. wolatý, *Vel.*
olowec, wce, *m.* Rindsauge, *n.* Rindsblume, buphtalmum, *L.*
olowý 3. v. Ochsen, bubulus: w-wý lalok, Wamme, *f.* am Halse der Ochsen, palear; w-wý gazyk, Ochsenzunge, *f.* a Zunge des Ochsen, lingua bubula; b) Ochsenzunge, anchusa officinalis, buglossum angustifolium majus, *hung.* ökör nyelv, mezei atratzél, *Lumn.* w-wé oko eine Art großer Weitrauben; planý w-wý gazyk, *sl.* wilde Ochsenzunge, echium vulgare, *hung.* töviskes od. vad atratzél, *Id.* s. auch diwizna.

Wolsse, *f.* Erle, *f.* alnus od. betula alnus, *Linn.* w. lepká, alnus glutinosa; wolsse zpilowaná, serrulata -.
Wolssička, y, *f. dim.* v. vorh.
Wolssowј, *n.* Erlenwald, *m.*
Wolssowý 3. erlen, alneus.
†Woltanka, y, *f.* d. voltaische Säule, columna Voltæ, *P.*
Woměg, e, *f.* Eisenhütchen, Eisenhütlein, (Pflanze), aconitum.
Womok, s. omok.
Won, *sl.* s. wen.
Woňačka, y, *f. sl.* s. woňawka.
Wonka, *sl.* s. wenku.
Wonakwý 3. anständig, was angeht, auch ordentlich, aptus, consentaneus, tolerabilis; 2) vorzüglich, ausgezeichnet, distinctior, *Ryb.*
Woňawka, y, *f.* s. kytka, *Syl.* 2) Riechfläschchen?
Woňawý 3. riechend, odorus.
Woněhda, - kda, *sl* s. onehdy.
Woněnј *n.* Riechen, *n.* odoratus, odoratio, olfactus.
Wonјam, al, ati, *sl.* folg.
Wonјm, ěl, ěti, riechen, einen Geruch v. sich geben, z. B. růže pěkně wonј, olere; das, wornach etwas riecht, steht im Instrumental, z. B. wјnem woněti, nach Wein riechen, vinum olere; 2) k něčemu woněti, an etwas riechen, odorari rem; 3) *cum dat. pers.* behagen, pla-

cere: powěrné náboženstwj gim wonj, *K.* 4) *act.* riechen odorari: cožkoli slyssj, widj, woněgj, *Com.*

Wonnost, i, *f.* Duft, *m.* Wohlgeruch, *m.* odor: w cedrowých wonnostech chowati; wůně wonnosti newystižitedlné, *B.*

Wonný 3. wohlriechend, odorus, bene odorus.

†Wonostrom, u, *m.* zrostlina, mirodendrum.

Wonuce, bess. onuce.

Wopchám, *sl.* s. wepchám.

Woplečj, bess. oplečj, Unterkleid um d. Schulter, humerale.

Wor, u, *m.* Floß, *n.* Flöße, *f.* ratis; - rek, rku, *m. dim.*

Worám, worné ꝛc. s. orám.

Worowý 3. s. dřjwj.

Worš, unrichtig für oř.

Worssile, *f.* Ursula, *f.*

Worssilinka, y, *f.* Ursulinerinn, Ursulina, *Dlab.*

Wos, wosa, s. os, osa.

Wosk, u, *m.* Wachs, *n.* cera; parunkowý (lipowý) w. Weißwachs, cera candida, *Syl.*

Woskář, e, *m.* Wachszieher, *m.* cerarius, cereorum confector; -řstwj, *n.* ars tractandi ceram; -řka, - řský ꝛc. wie bey pekař.

Woskowaný 3. *part.* z. B. w - né plátno, Wachsleinwand, *n.* linteum ceratum.

Woskowice, *f.* Wachskerze, *f.* Wachslicht, *n.* cereus, *D.*

Woskowý 3. wächsern, cereus.

Woskugi, owal, owati, wichsen, mit Wachse überziehen, cerare, incerare, cera obducere.

Wosleyš, e, *m.* s. kaukol.

Wosný 3. Achsen-; wosná stolice, Schneidebank, *f.* (Bürstenb.) equuleus, *R.*

Wossčjm, il, iti, *sl.* s. woskugi.

Wossitka, bess. ossitka.

Wosskerusse, wotěž, wotka, ꝛc. d. richtigern osskerusse, otěž

Wosstěný, 3. *sl.* s. woskowý.

Wosstj, *n.* s. osyna.

Wosstina, y, *f.* Wabe, Gehre, Wachsscheibe, *f.* favus.

Wotule, *f.* ročnj srna? *Ryb.*

Wogtěch, a, *m.* Adalbert, Adalbertus; - tjssek, sska, *m. dim.*

Woz, u, *m. sl.* s. wůz.

Wozárna, y, *f. sl.* Wagenschoppen, *m.* Wagenremise, *f* tectum vehicularium.

Wozatag, e, *m.* Fuhrmann, *m.* der einen Wagen fährt, Kutscher, Fuhrknecht, *m.* auriga, *Cyr.* b) der für Lohn Waaren Personen fährt, auriga, vehicularius, vector; c) ein Gestirn auriga, heniochus; - stwj *n.* folg.

Wozba, y, *f.* Fuhrwesen, *n.* res vehicularia, *D.* 2) Fahrt, *f.*

Wozeyček, čku, *m. dim.* kleiner Wagen, curriculum, plostellum.

Wozher, hru, *m.* und wozğr, u, Rotz, *m.* mucus.

Anm. Da sowohl d. Slowaken wozğr, als auch d. Russen Pohlen, Serben wozgra sagen; so ist auch das böhmische wozher richtiger, als ozher.

Wozhřiwka, y, *f.* Schnupfen, gravedo.

Wozhřiwý 3. mit dem Schnupfen behaftet, gravedinosus; - wost, i, *f.* vorh.

Wozka, y, *f.* s. wozatag a).

†Wozné, ého, *n.* Fuhrlohn, *n.* pretium vecturæ, *P.*

Woznj 1. d. Wagen (Wägen) betreffend, vehicularis; w. kolo Wagenrad, *n.* rota vehicularis

Woznice *f.* Wagenfaß, *n.* vas vehiculare; 2) s. wozárna; Fahrweg, *m.* via currulis, *D.*

i schfaß *n*. dolium piscarium *D*.
oznjk, *a*, *m*. woznjkůň; b) w. wůl,
. tažný kůň, wůl, 2 *Par*. 1,
1 7. (wo dieß Wort treffender ist,
als das deutsche Wagen, das
ungr. szekér, u. selbst als das
lateinische quadriga.)
ozný, 3. s. woznj; wozné clo,
Achsengeld, *n*. vectigal pro
plaustro, *D*.
ozowý, 3. s. woznj; wozowá
cesta, s. woznice 3).
ozub. bess. ozub.
ozyč, *e*, *m*. s. wozatag b).
ozýček, čku, *m*. s. wozeyček.
ozýk, u, *m*. ein leichter Wagen,
curriculum.
ozým, -se, yl, yti, *fr*. v. wezu:
w-yti se po někom, auf jemand
herum reiten, ihn hunzen.
ozýwám, ati, *fr*. 2. v. wezu.
pád, u, *m*. Einfall, *m*. Hinein-
fallen, *n*. z. B. der Feinde ins
Land ꝛc. irruptio, incursus;
des Flußes ins Meer, incursus.
padám, ati, *fut. fr*. v. wpadnu.
padlý 3. was hineingefallen ist,
illapsus; 2) eingefallen, z. B.
wpadlé oči, oculi latentes.
padnu, *fut. ex*. dl, dnauti, *im-
per*. wpadni, einfallen, hinein-
fallen, a) unversehens, incide-
re, illabi; b) mit Fleiß, z. B.
ins Land ꝛc. irruere, irrum-
pere: wpadagi do domů, *Com*.
pausstjm, ěl, ěti, s. wpustjm.
pekjm, *fut*. il, iti, ruce, anta-
sten, angreifen, invadere: do
yzýho statku ruce wpekiti, *Vel*.
II. *rec*. w-ti se, vorh. tak se
chwa do lidj wpekila, že ꝛc. *Vel*.
pich, u, *m*. wpichowé, Einstecher
(Färb.) bacilli, *R*.
pichnem, *fut*. wpichol, nauti,
l. hinein stechen, infigere.
pigi, *fut*. il, iti, einsaugen, im-
bibere.

II. *rec*. w-ti se, sich einsaugen, imbibi: wpige se woda do mauky, *K*.
Wpjssi, *fut. ex*. wepsal, wepsati, einschreiben, inscribere, inferre litteris.
Wpisugi, owal, owati, vorh.
Wplazým se, *fut*. yti se, s. wlezu.
Wpletu, *fut*. tl, wpléstj, hineinflechten, innectere; s. auch kolo; trop. do mnohých těžkostj něk.
Wplisstjm, *fut*. iti, s. wkydnu, *K*.
Wpljžjm se, s. wplazým se.
Wplodjm, *fut*. iti, einpflanzen,
Wpochlebugi se, owati, sich einschmeicheln, adulando se insinuare: w-ti se do stolic, *Com*.; - w aurad, w službu ꝛc.
Wprawjm, *fut. ex*. il, iti, hinein bringen, inferre, ingerere &c. do rozkossnjků gjdla obmyssly wprawugi, *Com*. močenjm wprawiti, einätzen, *D*.
II. *rec*. w - ti se, hinein kommen, einziehen ꝛc. se inferre: do města s wogskem swým se wprawil, *Cyr*. 2) sich darein finden, schicken, einrichten, sich einstudiren, accommodare se: do obchodu se wprawiti, *Com*. wprawil se do gazyka polského, *Id*. Sasům rozuměti, a do nich se wprawiti.
Wprchnu, *fut*. chl, chnauti, hineinlaufen: wprchla mezy giné ženy, *Wrat*.
Wpřirozenjm, *fut*. il, iti, sobě, sich - ganz aneignen, angewöhnen: to sem sobě wpřirozenil.
Wprosým, *fut*. yl, yti, durch Bitten hinein bringen: wprosyti něco do někoho.
II. *rec*. w-ti se, durch Bitten einkommen, precibus se insinuare: do stolic, w aurady ꝛc. *Com*.
Wprossugi, -se, owati, vorh. *Id*.
Wpustjm, *fut. ex*. il, iti, sstěn, ein-

lassen, hinein lassen, immittere.
Wrabčátko, a, n. dim. ein kleiner Sperling, passerculus.
Wrabče, ete, n. vorh.
Wrabčj 1. v. Sperlingen, passerinus.
Wrabec, bce, m. Sperling, m. (Spatz m.) passer, Kl. fringilla domestica, Linn.
Wrabeček, ečka, m. s. wrabče.
Wrabj 1. z. B. wrabj sýmě, Meerhirse, f. lithospermum officinale, Linn.
Wracám, ati, sl. folg. 2) s. bligi.
II. rec. w-ati se, sl. aufs neue wieder rindern, v. den Kühen.
Wracým, el, eti, s. wrátjm.
Wrag, sl. s. prý, sagt, inquit.
Wrah, a, m. Todtschläger, Mörder, homicida; wrah otce, matky, Vater-, Muttermörder, parricida, matricida, Syl. w. krále Königsmörder, interfector regis; w. samého sebe, Selbstmörder, se ipse occidens; w. cti, Ehrenräuber, ereptor famæ, Vel. s. auch wrahbj. 2) ol. & russ. Feind, m. hostis.
Wrahbj, m. Brudermörder, m. fratricida.
1. Wrana y, f. sl. s. swačina; o wysoké wraně, ungefähr um 3, o nizké w., um 6 Uhr nachmittag.
2 Wrána, y, f. Krähe, f. cornix, corvus cornix, Linn. wrána wráně oka newykline, prov. eine Krähe hackt der andern kein Aug aus.
Wrančjm, iti, s. maučjm.
Wranj 1. v. Krähen, z. B. wranj noha, Krähenfuß, m. 1) eigentlich, 2) eine Pflanze, coronopus, plantago coronopus, L. w. oko, Krähenauge, n. (Pflanze) strychnos, nux vomica Linn.; pl. w. oka, s. borůwky 2).

Wranistwý 3. z. B. obilj, s. b[...] ný, Puchm.
Wranka, y, f. sl. der Spund [...] Faß; russ. woronka, Trich[...]
Wraný 3. rabenschwarz, cor[...] nus; wraný kůň, Rappe, m. [...] schwarzes Pferd, equus at[...]
Wráska, y, f. Runzel f. ruga.
Wrasstjm se, il, iti, sich run[...] Runzel bekommen, rugas fa[...] re: pečowánjm se wrasstiti[...] opět se wrasstiti, Com.
Wrat se zase, Harnkraut, Fla[...] kraut, n. linaria.
Wrata, gen. wrat, n. pl. Thor[...] porta; w. do zahrady od. [...] hradnj, Gartenthor, porta h[...] ti; w. do dworu, Hofthor; 2) M[...] dung eines Flußes, ostium: [...] nag sedmi wraty do m[...] padá.
Wrátce, tec, pl. s. wrátka.
Wrateň, Thorflügel?
Wratidlo, a, n. Weberbaum, [...] jugum (textorium).
Wrátjm, fut. il, iti, zurückgeb[...] reddere, restituere; 2) ei[...] zurück gehen lassen, jubere r[...] dire: wrátil ho s cesty.
II. rec. w-titi se, zurückkehr[...] reverti, redire, serecipe[...]
1. Wratislaw, a, m. Mannsnam[...]
2. Wratislaw, i, f. Breßlau, [...] Schlesien, Vratislavia; -a[...] a, m. -nka, y, f. ein Breßla[...] -inn, f. Vratislaviensis; -sk[...]
Wrátka, tek, n. pl. dim. Pförtc[...] n. portula.
Wrátký 3. co se rádo zwr[...] unstät, inconstans: zbožj w[...]
Wrátná, é, f. s. wrátný.
Wrátnice, f. des Thorwärt[...] Stube, f. conclave janito[...]
Wrátno, ol. s. zpátky.
Wrátný, ého, m. Thorwärt[...] Thürhüter, Thürwärter, m.[...]

nitor; - ná, é, *f.* - inn, - inn, rc. *f.* - trix.

Wrátyč, e, *m.* Rainfarn, *m.* tanacetum vulgare, *hung.* varadics, geleszta-virág.

Wraubek, bku, *m. dim.* v. wrub, Einstrich, *m.* auch Kerbe, *f.* stria, *D.* mnoho zaubků a wraubků, *Com.*

Wraubjm, *fut. ex* il, iti, einkerben, striare; 2) *fut.* sekeru wraubiti, i. e. wtjti.

Wraubkugi, owati, vorh. *D.*

Wraucně, *adv.* inbrünstig, ardenter, vehementer, cum animi impetu.

Wraucnost, i, *f.* Inbrunst, Hitze *f.* ardor, vehementia.

Wraucý 3. siedend, fervens, fervidus; 2) inbrünstig, ardens, vehemens; 3) jäh, hitzig, rasch, praeceps: k zlému přjliš wraucý a klopotnj gsau, *h.*

Wrawa, y, *f. sl.* Gerede, *n.* mnoho wrawy, málo zprawy, *prov.*

Wrawjm, il, iti, *sl.* s. prawjm.

Wráworám, al, ati, zurück schlagen, zurück prallen, zurück fahren, zurück stürzen, recellere, retro ferri, *Syl.* wráworánj zpátkem, reciprocatio, *Id.*; zurück taumeln: wráworá podnapilý zbor, *Puchm.*

Wrawússka, y, *f. sl.* Plauderer.

Wray, *sl.* s. prý, sagt, inquit.

Wráž, e, *m. sl.* s. šrám, Strieme, vibex; - žek, žku, *m. dim.*

Wražba, y, *f. sl.* Hexerey, *f.* fascinatio.

Wražda, y, *f.* Todtschlag, Mord, *m.* caedes, homicidium: wražda nad bratrem zpáchaná, Brudermord, fratricidium; w. nad otcem zp-á, Vaterm. patricidium, parricidium.

Wrázdjm, iti, *sl.* d. Thür viel aufmachen.

II. *rec.* w-iti se, aus u. eingehen.

Wražebnice, *f. sl.* s. stryga.

Wražebnjk, a, *m. sl.* s. strygon.

Wražec, žce, *sl.* s. wražedlnjk.

Wražedlnjcký 3. s. wražedlný.

Wražedlnjctwj, *n.* Mordsucht, *f.* cupiditas caedis.

Wražedlnjk, a, *m.* - nice, *f.* kterýž (neb kteráž) w půtce neboližto z hněwu, w swáru, dle pomsty, druhého zabigj, Pr. Todtschläger, - inn, *f.* homicida, *m. f.* percussor; vgl. morděř.

Wražedlný 3. mordsüchtig, mörderisch, sanguinarius, cupidus caedis: - město, - lidé, - meč. *B.* b) den Todtschlag betreffend, sanguinarius: - skutek; - ně, *adv.* mörderisch, more homicidarum; w-ně na někoho sáhnauti.

Wražice, *f. sl.* s. wražedlnice.

1 Wražjm, iti, *cum praep.* na *et dat.* jemanden hold seyn, bene velle, favere alicui, *Ryb.* 2) *sl.* hexen, fascinare.

2. Wrážjm, el, eti, s. wrazým.

Wrážka, y, *f. sl.* s. wrážek.

Wrazým, *fut. ex.* yl, iti, žen, *imper.* wraz, einschlagen, a) hineinschlagen, z. B. einen Nagel, Pfahl, rc. infigere, defigere; b) hinein thun, z. B. Eyer in d. Suppe, immittere, inserere, injicere; c) auf jemand od. etwas stoßen, anrennen, impingere, illidi, offendere, incurrere; d) hinein stürzen, intro praecipitare, impellere, *B.*

II. *rec.* w-ti se, eindringen, hinein dringen, z. B. in etwas, penetrare, invadere, mit Gewalt, irruere, irrumpere. 2) einschlagen, einwärts dringen,

z. B. d. Blattern ꝛc. intus penetrare; 3) hinein ſtürzen, ſchnell herein kommen, irruere, irrumpere: w dluhy ſe wráželi, *K.*

Wrba, y, *f.* Weide, *f.* Weidenbaum (Felberbaum), salix; křehká w. Bruchweide, salix fragilis; bjlá w. Kopfw. s. alba *Linn.*; ſſiroká, w. Seilw. Weſt? s. caprea, *Ryb.* w. plačiwá (beſſ. ſmutkowá od. babilonſká), Trauerw. s. babylonica, *Bercht.*

Wrbj, *n. coll.* Weiden, salices; mladiſtwé w. Weidenholz zum Flechten, vimen salignum.

Wrbice, *f.* ſ. wrbka, *D.* 2) (*sl.*) Weiderich, *m.* epilobium, *Linn.*

Wrbička, y, *f. dim.* kleine Weide.

Wrbičná koſſile, ſ. rdeſno, *Vel.*

Wrbina, y, *f.* Weidenbuſch, *m.* salictum; 2) Weiderich, *m.* lythrum, salicaria, *L.* (auch lysimachia spicata purpurea, piros-fűzény); žlutá w. gelber Weiderich, *Lumn.*

Wrbiſſtě, *n.* Weidenbuſch, *m.* Gehölz v. Weidenbäumen, salictum.

Wrbka, y, *f.* ſ. rdeſno; ſladká wrbka, ſ. potměchut.

Wrbowý 3. weiden, aus Weiden, aus Weidenholz, salignus.

Wrčenj, *n. verb.* v. wrčjm; 2) Brummen, Murren, *n.* murmur: w. gedněch proti druhým.

Wrch, u, *m.* Berg, *m.* mons, *K.* *pl.* wrchy, Gebirg, *n.* juga montium; 2) Gipfel, *m.* z. B. des Daches, Berges, culmen, cacumen, fastigium; wrch hory, Berggipfel, vertex, cacumen; w. ſtromu: haluzý a wrchů, *K.*, w. hlawy, der Wirbel des Hauptes, Scheitel, *f.* od wrchu hlawy, až do ſpodku paty, vom Scheitel des Kopfes, bis zur Ferſe des Fußes, a capite ad calcem; 3) d. obere Seite, z. B. na wrch, oben darauf, auf d. obere Seite, supra; na wrchu, oben drauf, auf der obern Seite, supra; 4) ein Haufen über dem ordentlichen Maße, cumulus; 5) das Höchſte, Beßte, der höchſte Grad, summum: wrch práwa, summum jus; dal gin mageſtát na wrch práwa, ab od nich odwolánj nebylo, le na krále, *Vel.* wrch ſſtěſtj a m... cy, *Vel.* wrch prawé maudroſt... *K.* wrch wtipu lidſkého, *Com* -maudroſti, *Id.* tam ge wrch lnu

1. **Wrchnák**, a, *m. pl.* wrchnácy, *sl.* ſ. wrchnj 2) b).

2. **Wrchnák**, u, *m. sl.* der (obere) Deckel, operculum.

Wrchem, *adv.* eigentlich der Inſtrum. v. wrch: dolů wrchem, bergab; 2) gehäuft, geſchlicht: voll, beym Meſſen; 3) *sl.* ober ſich: wrchom ho hnalo, es hat ihm ober ſich getrieben.

Wrchně, *adv.* ſ. powrchně, *Syl.*

Wrchnj 1. der, d. das obere, a) der Lage nach, superius, supremus, u. unter zweyen, superior; b) der Macht, dem Anſehen, Vorzügen nach, superior; 2) der, d. das oberſte, a) der Lage nach, supremus, summus; b) der Größe, der Macht, dem Anſehen nach, supremus, summus; superior, wenn d. Rede v. zweyen iſt; 3) *mor.* ſ. auřednjk, zprávce.

††**Wrchnjk**, a, *m.* Obriſter.

Wrchnoſt, i, *f.* Obrigkeit, *f.* magiſtratus, Herrſchaft, *f.* ein Herr, dominus; auch Herr u. Frau, domini; 2) d. höchſte Gewalt, Oberherrſchaft, *f.* summa im-

Digitized by Google

perii: wrchnost y přednost w zemi dosáhnauti, rerum potiri; při dwořjch král. neywjce wrchnostj mohau pochlebnjcy, -haben die überlegene Macht.
Wrchnostenský 3. obrigkeitlich, ad magistratum pertinens; 2 herrschaftlich, dominicus, *D.*
Wrcholek, lku, *m.* s. wrchowec?
Wrcholjk, u, *m.* Dolde, *f.* an den Pflanzen, umbella; 2) Knopf *m.* Dolde auf dem Wagen, apex (apices) rhedæ superimpositi, *R.*
Wrchowatý 3. gehäuft, überschwänklich, überflüßig, cumulatior; w-tá pomsta, *K.* - tě, *adv* - te: toho se wám wrchowatě odplatjm, *Cyr.*
Wrchowec, wce, *m. sl.* Baumgipfel, *m.* fastigium.
Wrchowisstě, *n.* Quelle, *f.* fons.
Wrčjm, el, eti, d. Zähne blecken, ringi; 2) (*sl.*) etwa brummen: pes wrčj, když gesstě nesstěká.
Wřecausskо, *a, n. dim.* v. folg.
Wřece, *n. sl.* s. měch 1), pytel.
Wřecko, *a, n. sl. dim.* v. vorh.
Wrecússko, *a, n. sl.* vorh.
Wřed, u, *m.* Geschwür, *n.* ulcus; 2) *sl.* (*mor.* břed), Fraiß, *f.* analepsis, *D.*
Wředowina, *y, f.* ? *Ryb.*
Wředowitý 3. voll Geschwüre, ulcerosus.
Wřelý 3. siedend, brühheiß, fervens, fervidus; - lost, *i, f.* siedende Beschaffenheit.
Wřem, wřeti, *sl.* s. wřu.
Wřenj, *n.* Wallung, *f.* Brausen, *n.* aestus, fervor; wřenj krwe, Aufwallung des Geblüts.
Wřeptám, u. wřepcy, *fut.* al, ati, hinein murmeln, immurmurare.
Wřes, u, *m.* Heyde, *f.* eine Pflanze, erica; b) Unkraut, *n.* myricae, Ger. 17, 6.
Wřesk, u, *m.* Quäken, *n.* der Hasen, Ziegen od. Böcke, vagitus; 2) das Quacken der Frösche, Gequacke, *n.* coaxatio; 3) Geschrey überhaupt: chlauba, daremnj wřesk, *K.* mnoho wřesku, málo zysku, *prov.* viel Geschrey, u. wenig Wolle.
Wřesklawý 3. quäckend, clamorosus: wřesklawá žába, *Vel.*
Wřesowisstě, *n.* ein Ort voll Heidekraut, ericetum; b) s. pustina, lada, *D.*
Wřesstjm, ěl, ěti, quäken, schreyen, wie ein Hase, Ziege, vagire, wie Frösche, coaxare.
Wřeten, *a, m. sl.* s. wřetenice.
Wřetenář, e, *m.* der d. Spindeln verfertigt od. verkauft; - řka, - řský 2c.
Wřetenice, *f. sl. Lypt.* Kupferschlange, *f.* coluber chersea.
Wřeteno, a, *n.* Spindel, *f.* Spille, *f.* a) zum Spinnen, fusus; přjtel po wřetenĕ, *Vel.* i. e. po přeslicy, s. krewnj; b) jede Welle, um d. sich ein Ding schraubenförmig dreht, cylindrus, fusus; v presu, Spindel, Schraube, *f.* cochlea; lepawé w., Klebspindel, fusus tenax; ostré wř. Scharfsp., f. acutus; zubaté w., Zähnleinsp., f. dentatus, *R.* c) Triebstange, *f.* in der Mühle.
Wřetenko, - týnko, *a, n. dim.* Spindelchen, Spillchen, *n.*
Wřetenowatý 3. spindelförmig, fusiformis, *R.*
Wrh, u, *m.* Wurf, *m.* jactus.
Wrhcáb, u, *m.* Brettstein, *m.* calculus.
Wrhcábnj 1. das Spielbrett betreffend; w-j hra, Brettspiel, *n.*

das Spielen im Brette, alea, lusus aleae.
Wrhcábnice, *f.* Spielbrett, alveus lusorius, tabula lusoria.
Wrhcábnjk, *a, m.* Brettspieler, *m.* aleator.
Wrhký 3. flink, alacer; -kost, i, *f.*
Wrhnu, nul, nauti, folg. w-ti se po někom, arten, *D.*
Wrhu, wrżeš, wrhl, wrcy, werfen, jacere; okem na někoho, einen Blick werfen; přes přjworu wrcy, s. prowinjm, *Syl.* II. *rec.* wrcy se, s. swrcy se 2); b) wohin kommen, pervenire: mol se do drahého stawu wrże; newjm se kam wrhnauti; wrcy se do nebezpečenstwj, *Syl.*
Wřjdek, dku, *m. dim.* Geschwür, *n.* ulcusculum.
Wrjem, wreti, *sl.* s. wru.
Wřjt, wřjti, s. wru.
Wřjtenice, *f.* Aaleidere, *f.* lacerta anguina, *Com.* Otter, aspis: wřjtenice, gesstěrky, *K.*
Wřiwý 3. *sl.* was leicht kocht, z. B. Erbsen.
Wrkám, al, ati, girren, v. der Taube, gemere.
Wrkoč, e, *m.* Haarnest, *n.* Haarnestel, (cirrus?) *D.* b) *sl.* α) dergleichen Flechte überhaupt, z. B. wrkoč česenku, cybule; β) der Mantel auf dem Rohrdache des Hauses.
Wrkolak, *a, m. sl.* Währwolf, *m.* homo specie lupi indutus.
Wrkotám, wrkocy, tal, tati, *sl.* s. zwu: newrkoč! schwätze nicht!
Wrkotawý 3. s. zwawý? vgl. vorh. wr-wý pomluwač, *K.*
Wrlauże, verkürzt aus w hrdlo lże, er lügt in den Hals.
Wrnčjm, il, iti, s. bručjm 2)
Wrogjm se, *fut.* il, iti, sich einbauen, v. den Bienen.

†††Wrš, *m.* ganz schlecht für werš; s. auch wrsse.
Wrsček, u, *m. sl.* s. wrssek.
Wrsse (wrš), e, *f.* Reuse, Fischreuse, *f.* nassa.
Wrssek, sku, *m.* eigentl. *dim.* v. wrch, Hügel, *m.* collis; 2) Gipfel, z. B. wrssek hory, der Gipfel eines Berges, vertex, culmen, cacumen.
Wrssjm, *fut.* il, iti, s dowrssjm.
Wrsska, y, *f. dim.* v. wrsse.
Wrstewnice, *f.* Fischerkorb, *m.* sportula, fiscella; 2) gleiches Alters, Weibsperson, coaetanea.
Wrstewnjk, *a, m.* gleiches Alters, coaetaneus.
Wrstwa, y, *f.* Schichte, Lage, *f.* z. B. Erdschichte, auch wrstwa obilj, snopů, dřew, *Cyr.* tabulatum, stratum; 2) selten, s. powaha 1).
Wrtač, e, *m.* der da bohrt; 2) Holzkäfer, *m.* cerambix, *Linn.*
Wrtádko, u, *n. dim.* s. nebożýzek.
Wrtadlo, a, *n.* s. nebożez; zednjcké wrtadlo, Steinbohrer, *m.* terebra murariorum.
Wrták, u, *m.* großer Bohrer, *D.*
Wrtám, al, ati, bohren, terebrare, forare; w twrdém wrtati, harte Nüße aufbeißen.
Wrtidlo, a, *n.* w němž se máslo wrtj, Buttereimer, *D.* 2) Rührstange? rutrum, rutabulum, *Tomsa.*
Wrtjlka, y, *f.* Dreher, *m.* zum Zwirnen rc. fusus; 2) *sl.* ein Spielzeug der Kinder, Kreisel, *m.*
1. Wrtjm, il, iti, rühren, buttern, butyrum conficere.
2. Wrtjm, ěl, ěti, drehen, hin u. her bewegen, versare; wrtěti hlawau, a) den Kopf drehen, versare caput; b) den Kopf schütteln, quatere, quassare caput.

II. *rec.* wrtěti se, sich drehen, versare se.

Wrtkám, al, ati, s. wrtjm: sebau wrtkati nedopausstj.

II. *rec.* wrtkati se, sich herumdrehen, vertere se ultro citroque; 2) wanken, vacillare: wrtkati se na mysli, 1 *Cor.* 4, 8. stálý bez wrtkánj, *K.*

Wrtkawý 3. wankelmüthig, inconstans, mobilis, instabilis, levis; - wě, *adv.* - iter, - iter, - viter; - wost, i, *f.* Wankelmuth, *f.* - thigkeit, - ntia, - litas, - itas.

Wrtký 3. unstät, inconstans, mobilis: oči wrtké a krwawé, *Lomn.* 2) vorh. 3) *sl.* s. wrhký; - kost, i, *f.* vorh. wrtkawost, *B.*; b) Unbeständigkeit, inconstantia: wrtkost a marnost wssech wěcý, *K.* c) *sl.* Behendigkeit, *f.* alacritas.

Wrtnu se, *fut.ex.* tl, tnauti se, sich umdrehen, vertere se.

Wrtoch, a, *m.* ein Unstäter, inconstans, *Com.* 2) *pl.* wrtochy, Hirngespinst, *n.* s. heyble, *D.*

Wrtohlaw, a, *m.* wrtohláwek, wka, *m.* s. wjhlaw.

Wrtohlawec, wce, *m.* Grillenfänger; b) Flatterer, Flattergeist, *m.* vertiginosus, homo levis; 2) s. wlčj gahoda.

Wrtohlawý 3. den Kopf drehend: wrtohlawá owce, Dreher, *m.* 2) flatterhaft, unstät, levis, vertiginosus, mobilis, *Syl.* 3) grillenhaft, wunderlich, mirus; - wost, i, *f.* Flatterhaftigkeit, levitas; W-keit 2c.

†Wrtowka, y, *f.* mořské zwjře, terebella.

Wru (wřu), wřel, wřjti, (vgl. ferveo), sieden, (*neutr.*) wallen, fervere; trop. krew wře, - kocht, - fervet, aestuat, *D.*

Wrub, u, *m.* Kerbholz, *n.* Kerbstock, *m.* talea: to gde, bere se na můg wrub, das gehet auf mein Conto, *D.*

Wruták, Schraube ? ?

Wrygi, *fut.* wryl, wrýti, eingraben, s. rygi; močenjm wrýti, einätzen, *D.*

Wrzám, al, ati, knarren, knirren, stridere, crepitare.

Wrzánj, *n.* Knarren, z. B. der Thüre, des Wagens 2c. stridor, crepitatio.

Wrzawky, striges, *Harant.*

Wrzawý 3. knarrend, knirrend, stridulus.

Wržbjm, il, iti, *sl.* vorh. sněh wržbj (pod nohama), *mor.* sněh sskřjpá.

Wrželina, y, *f. sl.* od. těžká wrželina, Epilepsie, *f.* epilepsia.

Wrženj, *n.* *verb.* v: wrhu; b) od. wrženina, y, *f. sl.* Apostem, *n.* apostema, (atis), *n.*

Wržlina, y, *f. sl.* s. osýpky.

Wsadjm, *fut.* il, iti, zen, einsetzen, a) hineinsetzen, z. B. etwas an einem Ort, imponere; ist es so viel, als hinein fügen, z. B. Steine, Zähne 2c. so steht auch inserere, immittere, v. Pflanzen, inserere, plantare, ponere; b) ins Gefängniß setzen, dare in custodiam.

Wsáknu, *fut.* kl, nauti, s. wpigi se.

Wsaký 3. *ol.* s. wsseliký.

Wsát, wsatý, s. wsegi.

Wsázým, *fut.* *f.* eti, s. wsadjm.

Wsedám, al, ati, s. wsednu.

Wsedlooký 3. hohläugig ?

Wsednu, *fut.ex.* dl, wsednauti, u. wsýsti, aufsitzen, sich auf etwas setzen, insidere (v. insido); na koně wsednauti, aufsitzen.

Wsegi, *fut.* wsyl u. wsel, wsýti, *part. pass.* wsyt u. wset auch wsát, *B.* einsäen, inseminare.

Wskáči, *fut. ex.* wskákal, wskákati, folg.

Wskakugi, owal, owati, folg.

Wskočjm, *fut.* il, iti, auf, od. in etwas springen, insilire; na koně, aufs Pferd springen, insilire in equum, auch blos equum; do wody w.; w řeč wskakowati, *Com.*

Wskrytě, *adv.* verborgen, nicht öffentlich, occulte, *B.*

Wskůře, *adv.* s. brzo.

Wsrknu, *fut.* kl, nauti, einschlürfen, sorbere; - nutj, *n. verb.*

Wssady, *Syl.*, *sl.* wssadě, s. wssudy.

Wssak, *conj.* doch, dennoch, jedoch, tamen; a wssak, wssak wždy, ale wssak, doch aber, aber doch, attamen; 2) aber, at, sed, verum, vero, autem; 3) ja, allerdings, utique; 4) wohl, gewiß, scilicet, profecto, sane: wssak ty sy wtržjš něco; s. auch dyk.

Wssakowý 3. *sl.* s. wsseligaký, (*russ.* wšaky, s. wsseliký).

Wsse, *sl. Göm.* s. wždy; vgl. folg.

Wssecken, u. wssecek, wssecka, wssecko u. wsse, *gen.* wssehu, wssj wsseho, *nom. pl.* wssickni, wssecky, wssecka, all, aller, alle, alles, sämmtlich, gesammt, omnis: předewssjm, vor allen Dingen, ante omnia; s tjm sewssjm na nic přigdeš, ungeachtet alles dessen rc. *K.* Wssecko für wssickni, -cky rc. nemohau být wssecko páni, *Lomn.* tehdáž wssecko gesstě pohané byli.

†Wsseckost, i, *f.* Gesammtheit?

Wssednj 1. alletag gewöhnlich, sehr gemein, vulgaris, quotidianus: hřjch welmi obyčegný a wssednj; přjklad wssednj newděčnosti; wssednj den, Werktag, *m.* dies profestus.

Wssedobr, u, *m.* Meisterwurz, *f.* imperatoria, *Linn.*

†Wssedobrý 3. allgütig, summe bonus, *D.*

Wssehdy, *sl.* s. wždy, auch zdegssi.

Wssejonsko, a *n.* Panjonium, *Cyr.*

Wsselico, *n.* Allerley, *n.* varia, *pl.*

Wsseligak, *adv.* auf alle Art, omnimodo, omnimode.

Wsselikteraký 3. s. wsseligaký.

Wsseliký 3. allerley, allerhand, a) v. allen Arten, omnimodus, omnis generis, omnium generum; b) statt mancherley od. v. mancherley Art, varii generis, varius.

Wsseligaký 3. vorh.

Wsselka, y, *f.* s. wčelka.

†Wssemaudrý 3. allweise, summe sapiens; - ost, i, *f. subst.*

†Wssemocný 3. folg.

Wssemohaucný 3. s. wssemohaucý

Wssemohaucnost, i, *f.* Allmacht, *f.* omnipotentia.

Wssemohaucý 1. allmächtig, allgewaltig, allwaltend, omnipotens.

Wssemožně, *adv.* auf alle mögliche Art, möglichst.

Wsseobecný 3. allgemein, omnibus communis, universus, universalis; - nost, i, *f.* - heit, *f.* universitas.

Wsseokrauhlý 3. ganz rund: wsseokrauhlý wysoký kámen, *Har.*

†Wsseostrow, Wsseostrowstwj, *n.* s. Ostrowsko, Polynesien, *Puchm.*

†Wsseřjdjcý 1. allwaltend, omnia regens.

Wsseruby, *pl.* Schörau, ein Stchen im Pilſ. Kr. Wserubium.

Wssesud, a, *m.* censura vulgi, *C.*

Wssesyl, *m.* Topas?

Wssetečka, y, *m.* s. wssetýčka.

Wsseteċný 3. vorwitzig, neugierig, curiosus; b) muthwillig, lascivus, petulans; 2) verwegen, audax, temerarius, confidens; - ně, *adv.* - se; - ve, - anter; - acter, temere, - enter; - nost, i, *f.* Vorwitz, *m.* a) Neugierde, *f.* curiositas; b) Muthwille, *m.* lascivia, petulantia; 2) Verwegenheit, audacia, confidentia, temeritas.

Wssewědaucnost, i, *f.* Allwissenheit, scientia omnium rerum.

Wssewědaucý 1. allwissend, sciens omnium rerum.

†Wssewědomý 3. vorh. *D.*

Wssewidaucý 1. allsehend, *D.* - nost, i, *f.* Allsicht, *f.*

†Wssewládný 3. i.e. wssjm wladnaucý: - láska, *Neg.*

Wssezwěd, a, *m.* ein Neugieriger, curiosus, *Com.*

Wssička, y, *f.* *dim.* s. wesska 1).

Wssjmám, al, ati, (sobě), achten auf etwas, rationem habere rei, attendere.

Wssimnu, *fut. ex.* nul, naut, vorh.

Wssjně ěte, *n.* s. wesska 1).

Wssiwáctwj, *n.* Lauserey, *f.*

Wssiwák, a, *m.* *sl.* s. wssiwec 1).

Wssiwec, wce, *m.* ein Lausichter, Lauskerl, Lausewenzel, pedicolosus; 2) Lausekraut; a) herba pedicularis, h-a ped-ria; b) (zuweilen) Mäusepfeffer, *m.* stachys sylvatica.

Wssiwý 3. lausig, voller Läuse, pediculosus; 2) d. Läuse betreffend, pedicularis, pedicularius; wssiwá nemoc, Lausekrankheit, Läusesucht, *f.* phthiriasis, pediculatio; - wost, i, *f.* *subst.*

Wsstjpjm, *fut.* il, iti, einpflanzen, inserere; osýpky wsst., d. Blattern einimpfen, *D.* - penj, *n.* *verb.*

Wsstjpitel, e, *m.* Impfer der Blattern, (projektirt v. *D.*)

Wssu, *fut.*, wssáti, s. wpigi.

Wssudy, *adv.* allenthalben, überall, ubique, ubivis.

Wssudybud, a, *m.* folg.

Wssudybyl, a, *m.* Hans in allen Gassen, der alte Überall.

Wssudybytný 3. allgegenwärtig, omnipraesens, *K.* - nost, i, *f.* Allgegenwart, *f.* omnipraesentia.

Wssudypřjtomný, - nost, vorh.

Wstánj, *n.* Aufstehen, *n.* surrectio.

Wstanu, *fut. ex.* wstal, wstáti, *imper.* wstaň, aufstehen, sich aufrichten, z. B. v. der Erde, aus dem Bette aufstehen 2c. surgere de terra, lecto; před někým wstáti, vor jemand aufstehen (ihm zu Ehren), adsurgere alicui; z mrtwých wstáti, vom Tode aufstehen, redire in vitam, resurgere a morte.

Wstaupenj, *n.* Eintritt, *m.* Eintreten, *n.* in einen Ort, introitus, ingressus; 2) Aufsteigen, *n.* Aufsteigung, *f.* adscensio, conscensio; na nebe wstaupenj, Himmelfahrt, *f.* (Fest), adscensio (Christi), adscensus in coelum.

Wstaupjm, *fut. ex.* il, iti, eintreten (*neutr.*), hinein treten, z. B. in das Zimmer, ingredi, intrare, inire; 2) aufsteigen, in d. Höhe steigen, mit den Füßen, adscendere, escendere, conscendere, scandere; 3) treten, wohin treten, intrare, ingredi, inire; wstaupiti w staw manželský, in den Ehestand treten, inire, ingredi, mit dem Akkus.; - na mjsto něčj, nachfolgen, succedere: na mjsto geho wstaupil syn geho Božidan, *V.*

Wstawáč, e, *m.* Knabenkraut, Hundshödlein, *n.* Stendel, *m.* orchis, satyrium, priapiscus;

wstawák králowský, Kreuzblume, *f.* polygala amara, *Linn. D.*
Wstáwám, al, ati, s. wstanu: wstáwage y léhage to čiň, *prov.* - stets, - semper, *K.*
Wstawjm, *fut.* il, iti, aufsetzen, etwas auf etwas setzen, imponere: - wěnec na hlawu, *Cyr.*
Wstrčjm, *fut. ex.* il, iti, hinein stoßen, a) stoßend hinein bewegen, intrudere; b) hinein stechen, infigere; c) hinein fügen, inserere, immittere; wstrčenj těla na 4 koly; - auřad na někoho, auferlegen, delegare, obtrudere, *Syl.* trop. nos strká weč mu netřeba, *Com.*
Wstřeljm, *fut. ex.* il, iti, hinein schießen, intro jaculari, (tela); trop. takowé žádosti gim w srdce wstřelowal, *K.*
Wstřelugi, owal, owati, verb.
Wstřetjm iti, begegnen?? *Jungm.*
Wstřjc, *adv. reg. dat.* entgegen, obviam; wstřjc gjti, wygjti, obviam ire, occurrere; w. běžeti, entg. laufen, occurrere, obv. currere; w. wygeti, entgegen fahren od. reiten, vehi (curru, equo) obviam; b) trop. begegnen, s. vwarugi, překazým; tomu wstřjc wygjti chtěl, co celé zemi záhubu neslo, *K.* tjm se wycházelo wstřjc kacýřům, *K.* w. tomu wšemu wygjti, *Cyr.*
Wstřjljm, el, eti, s. wstřelugi.
Wstrkám, *praes.* u. *fut. freq.* al, ati, s. wstrčjm: dal okolo 3000 na koly wstrkati, *Cyr.*
Wstupugi, owati, s. wstaupjm.
Wstýčjm se, s. wztýčjm se.
Wsypám, wsypi, *fut.* al, ati, einschütten, hineinschütten, z. B. Mehl, in ein Faß, imfundere.
Wsýsti, s. wsednu.

Wsýwám, al, ati, *fr.* v. wsegi.
Wtáhnu, *fut.* hl, hnauti, hinein ziehen, intro trahere.
II. *rec.* w-ti se, eingesogen werden, imbibi, insinuare se: ta nákaza wtáhla se mezy nesčislné národy.
Wtekám, al, ati, s. wteku.
Wtekánj, *n.* s. wtok.
Wteknu, *fut. ex.* kl, u. knul, wtécy, einschlagen, einsenken, befestigen, figere, infigere: hřeb wtécy.
Wteku, *fut. ex.* wtekl, wtécy, einfließen, influere.
Wtělenec, nce, *m.* ein Eingefleischter, (incarnatus): ďáblowi wtělency čarodějnjcy, *Cyr.*
Wtělenj, *n.* Einverleibung, *f.* conjunctio, incorporatio; 2) Menschwerdung, *f.* z. B. Christi, adsumtio corporis, adventus corporalis in mundum.
Wtěljm, *fut.* il, iti, einverleiben, conjungere, (incorporare).
II. *rec.* w-iti se, Mensch werden, corpus adsumere: ďáblem wtělenj čarodějnjcy, *Cyr.*
Wterý, *ol.* (δευτερος), s. druhý.
Wtjerám, *sl.* s. wtjrám.
Wtip, u, *m.* Anlage, *f.* Kopf, *m.* Genie, *n.* ingenium.
Wtipek, Witzling?
Wtjpjm se, *fut.* il, iti, errathen, (leicht) bemerken, fassen, conjicere, animadvertere.
†Wtipka, y, *f.* d. Witzige, *Hne'wk.*
Wtipný 3. scharfsinnig, acutus, sagax, ingeniosus; 2) der einen guten Kopf u. Anlagen hat, boni ingenii; 3) verständig, kunstverständig, weise, artis peritus; 4) kunstvoll, nach der Kunst verfertigt, artificiosus, *Ex.* 35, 10-33. - ně, scharfsinnig, acute sagaciter, ingeniose; b) kunstvoll, künstlich,

artificiose, scite; - nost, i, *f.* Scharfsinnigkeit, acumen, sagacitas, ingenium.
Wtjrám, - se, ati, s. wetru, - se.
Wtisk, u, *m.* s. wtlak.
Wtisknu,-se, *fut.* knauti, s. wtlačjm
Wtlačený 3. *part.* v. folg.
Wtlačjm, *fut.* il, iti, en, eindrükken, hinein drücken, imprimere. II. *rec.* w-ti se, sich eindrängen, sich eindringen, se ingerere, se intrudere.
Wtlak, u, *m.* Eindruck, impressio.
Wtlčjem, wtlkám, *sl.* s. folg.
Wtluku, *fut.* hineinschlagen.
Wtok, u, *m.* Einfluß, influxus, *m.*
†Wtorovhličnjk, u, *m.*? (Chem.)
Wtrausým, *fut.* yl, yti, einstreuen, inspergere, spargere.
Wtrhnu, *fut.* ex. hl, hnauti, wtržen, hinein reißen, intro rapere; 2) einrücken, mit der Armee, intrare, ingredi, cum exercitu.
Wtrhnutj, *n.* Hineinreißen, *n.* attractio; b) Einrücken, *n.* ingressus.
Wtrussugi, owati, s. wtrausým.
Wtrženj, *n.* s. wtrhnutj.
Wtwořjm, *fut.* il, iti, schaffen, in etwas, creare in rem.
Wtýkám, al, ati, s. wteku.
Wůbec (w-obec), *adv.* insgemein, vulgo; wůbec vžitečný, gemeinnützig; 2) öffentlich, palam: Nykodém se za včedlnjka Krystowa wůbec newydáwal.
Wůči, i. e. w oči, ins Gesicht, *B.* to mu wůči mluwil, Pr.
Wučjm, el, eti, summen, sumsen, z. B. Bienen, susurrare.
Wůdce, *m.* Führer, Anführer, *m.* dux, ductor.
Wukle, *f. pl. sl.* Haarlocken.
Wůkol, *adv.* herum, a) ringsherum, circa, circumcirca, circum; b) in der Gegend, wenn es gleich nicht ringsherum ist, circa, circum; c) s něčjm wůkol gjti, mit etwas umgehen, sich beschäftigen, agere, tractare: - sel zj wůkol gjti; s slowem Božjm wůkol zacházeti.
Wůkolj, *n.* Umkreis, Umfang, *m.* ambitus, circuitus; 2) s. okolj 2): města w tom wůkolj; 3) (selten) im Umkreise, in circuitu.
Wůl, *genit.* wola *m.* Ochse, *m.* a) ein verschnittener Ochse, bos, bos exsectus; wůl tažný, Zugochse, bos vectarius; w. diwoký, der wilde O. bison; b) ein Schimpfwort, bos.
1. Wůle, *f.* Wille, *m.* a) Wollen *n.* das was man will, Neigung, voluntas: nad manželkau geho swau nestydatau wůli prowedl, *Vel.* b) Gutbefinden, *n.* Willkühr, *f.* voluntas, arbitrium: nedáweg mu wůle za mladu, *B.* na dobré a swobodné wůli měl obětowati, neb tak nechati, *K.* 2) der Raum eines Ortes, spatium; 3) dobrá wůle, Gelage, *n.* Unterhaltung *f.* Schmaus, *m.* recreatio, convivium, compotatio: na dobrau wůli pozwáni byli, *Vel.* dobrau wůli strogiti.
2. Wůle, *n.* bess. wole.
Wuol, *gen.* wola, *sl.* s. wůl.
Wundám, al, ati, schieben, wickeln, wohin thun, imponere, implicare: kůže pod prowazy wundati.
Wůně, *f.* Geruch, *m.* den etwas v. sich gibt, odor; wůni wydáwati, einen Geruch v. sich geben, odorem edere, spargere.
Wůnička, y, *f.* dim. s. vorh; 2) wohlriechende Spezereyen, *pl.*

odoramentum, odoramen.
Wůsa, y, *f.* beſſ. oſa.
Wůz, *gen.* wozu, *m.* Wagen, *m.* currus, vehiculum; wiſutý (krytý) wůz, Kutſche, *f.* pilentum, carpentum; komornj od. ſſrjžnj w.- ſ. tárný w. *Vel.* w. s čtyřmi koňmi, ein vierſpänniger Wagen, quadriga; w. s dwěma koňmi, ein zweyſpänniger W. biga; w. na nebi, der Wagen am Himmel, plaustrum, septentriones, *Vel.* lehký wozýk, ein leichter W. mit 4 Rädern, rheda, mit zweyen, cisium; ſ. auch náklادnj.
Wy, ihr, vos. 2) eine untrennbare Partikel, welche in der Zuſammenſetzung aus, auf, vor, be, ent bedeutet, u. oft ſo wie d. Vorwörter na, při, za, lang wird.
Wybádám, al, ati, ſ. wybjzým? předpowjdánj wybádati od někoho.
Wybaulený 3. hervorgewachſen, hervorragend, protuberans, extuberans.
Wybauljm, *fut. ex.* il, iti, ſ. wywaljm: wybaulili oči welikau tluſtoſtj, *K.*
Wybaurjm, *fut.* il, iti, ausſchwärmen, ausbrauſen debacchari.
Wybauſſjm, iti, *sl.* ſ. wybleknu.
Wýbawa, y, *f.* ſ. wýprawa 3).
Wyběhám, *fut. fr.* al, ati, ablaufen, durch Laufen erlangen, bekommen, currendo consequi, adsequi; -ánj, *n. verb.*
II. *rec.* w-ti ſe, genug laufen, satis currere; 2) ſich auslaufen, ſich durch Laufen ſtärken, currendo se firmare; 3) někomu (w něčem), Genüge thun, den Vorwürfen, der Nachrede entgehen, satis facere: w řečech y ſſkutcých nigakž ſe gim wyběhati a zachowati nemůže, *K.* pomluwačům ſe nelze wyběhati.
Wyběhljk, u, *m.* Auflauf (Speiſe,) *m.*
Wyběhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, auslaufen, herauslaufen, z. B. aus dem Hauſe ꝛc. excurrere; v. flüßigen Dingen, effluere, perfluere; - nutj, *n. verb.*
Wýběr, u, *m.* (wýběrka, y, *f.*) ſ. wýbor 1); bez wýběrky, ohne Auswahl, citra selectum.
Wyberám, ati, *sl.* ſ. wybjrám.
Wyběračný 3. ſ. wybjračný.
Wýběrčj, jho, *m.* Einnehmer, *m.* exactor.
Wýběrek, rku, *m.* das Ausgeklaubte, Ausgeleſene, Ausbund *m.* delectum, flos.
Wyberu, *fut. ex.* wybral, wybrati, ausnehmen, a) herausnehmen z. B. Eyer, Vögel, aus dem Neſte ꝛc. excipere, eximere; b) ſich ausſuchen, eligere, deligere; 2) einnehmen, einfordern, einkaſſiren, exigere 3) ausplündern, z. B. Stadt Haus, diripere, depopulari 4) ausleeren, evacuare: gámu kamenjm zaſypanau wybrat: 5) herauskriegen, im Handel löſen: z mauky prodané 1 z kor ğr. wybrala a ſtržila; 6) někomu: etwas recht derb hernehmen, graviter (male) tractare, habere.
II. *rec.* w-ti ſe, ſ. wygaſniti ſe a); 2) wegziehen, ſich wegbegeben, discedere: - z měſta.
Wybeyknu, *fut.* kl, knauti, hervorbrechen, wie d. Rauch, erumpere.
Wybeywám, ſ. wybýwám.
Wýběžný 3. ſtreiſend, excurrens.
Wybjdka, y, *f.* ſ. wybjzka.
Wybjdnu, *fut. ex.* dl dnauti, *part. pass.* wybjdnut, *imper.* wybjd

ni, ausfordern, herausfordern, provocare.

Wybigáky, *m. pl.* (auch klady) *sl.* Oelpresse, *f.* Oelkelter, trapetum, torcular olearium.

Wybjeljm, *sl.* s. wybjljm.

Wybjgenj, *n. verb.* v. wybigi.

Wybjgený 3. z. B. wybjgené (od. wyrýwané) djlo, getriebene (Goldschmieds.) Arbeit, anaglypha(orum), *K.* 2)(*sl.*) durch Ausschlagen gebildet, z. B. Lettern.

Wybigi, *fut. ex.* wybil, wybiti, *part. pass.* wybit, *imper.* wybj, genug schlagen, satis ferire, pulsare, verberare; 2) heraus schlagen, schlagend heraus jagen, pulsando ejicere; 3) alle Leute an einem od. mehrern Orten tödten, omnes homines interficere, necare; 4) wybjgeti domy ꝛc. einbrechen, plündern, effringere, expilare, *Vel. Cyr.*; 5) prkny wybjgeti, austäfeln, contabulare; 6) durch Ausschlagen bilden, z. B. mit Nägeln d. Buchstaben ꝛc. 7) ausprägen, signare.

II. *rec.* w-ti se z dluhů, sich aus den Schulden heraus hauen, liberare se debitis, *D.*

Wybjgjm, -se, el, eti, vorh.

Wybjhám, ati, s. wyběhnu; -ze sebe, ausschweifen, s. bláznjm *D.*

Wybjljm, *fut.* il, iti, en, ausweißen, dealbare, tectorio inducere; 3) ausbleichen, candidum reddere aliquid.

Wybjráček, čka, *m.* Kostveráchter, (ein Häckliger), fastidiosus (victus quotidiani); -čka, *y, f.* -rinn, *f.* f-sa.

Wybjračný 3. bess. wybjrawý.

Wybjrák, u, *m.* Hohlhobel, *m.* dolabra sinuum.

Wybjrám, -se, s. wyberu, -se; kdo wybjrá, přebere, *prov.* Wahlsucht ist betrüglich; w-rá se, s. wygasniti se.

Wybjrawý 3. ausklauberisch, fastidiosus, *Com.*

Wybitý, 3. *part. pass.* v. wybigi; 2) geübt, ausgelernt, (abgedreht), edoctus, exercitatus: w chytrostech wycwičený a wybitý, *K.* na wšecko wšudy wybitým býti, *Cyr.* w zápasenj welmi schopný a wybitý, *Id.*

Wybjzka, y, *f.* Ausforderung, *f.* provocatio.

Wybjzým, el, eti, s. wybjdnu.

Wybjzytel, e, *m.* Ausforderer, provocator.

Wybláznjm se, *fut.* il, iti, ausnarren, cessare a stultitia.

Wybleknu, *fut.* kl, nauti, ausschwatzen, ausplaudern, ausplappern, effutire.

Wyblekugi, owal, owati, vorh.

Wybleptnu, nul, auti, vorh.

Wyblknu, *fut.* kl, nauti, auflodern, in flammam erumpere.

†Wybočený rým (wybočenec), ein Reim, wie: činj-mjnj, *Puck.*

Wybodnu, *fut ex.* wybodl, wybůsti, ausstechen, herausstechen, durch Stechen herausholen, z. B. Erde, ein Auge ꝛc. effodere, excidere.

Wýboy, e, *m.* s. autok; 2) Hausstürmen, *Pr. Dur. B. I. p.* 325.

Wybogowáwám, *fr.* s. wybogugi.

Wybogownjk, a, *m.* Überwältiger, expugnator, *R.* -nice, *f.*

Wybogugi, *fut. ex.* owal, owati, besiegen, debellare; 2) erobern, einnehmen, z. B. Stadt, capere, occupare, potiri; auch expugnare, wenn es durch Bestürmung geschieht; 3) erstreiten, pugnando lucrari, *D.*

Wýbor, u, *m.* Wahl, Auswahl, *f.* selectus; na wýbor, nach der Wahl; na wýbor wybraný, *K.* měly na wýbor oběti obětowány býti, *K.* 2) Ausbund, Ausschuß, *m.* homines, res selectiores, flos: wýbor wogska, f. gádro.

Wybořjm, *fut. ex.* il, iti, einbrechen, niederbrechen, eruere, diruere: brány wybořiti, *K.*

Wýborný 3. vortrefflich, (excellent), egregius, eximius, præstans, excellens; ně, *adv.* -gie, -mie, -enter, -nost, i, *f.* -keit, *f.* præstantia, excellentia.

Wybrakugi, *fut.* owat, ausmerzen.

Wybranec, nce, ůblicher, *pl.* wybrancy, Corps d' élite, selecti (milites).

Wybraušým, *fut.* yl, yti, ssen, auswetzen, a) herauswetzen, exacuendo demere; b) wetzen, acuere, exacuere.

Wybředu, *fut.* dl, wybřesti, herauswaten; fig. z pokussenj-, *K.* - z nemocy, *sl.*

Wybreptám, wybrepcy, *fut. fr.* al, ati, herausstottern, balbutiendo proferre; 2) f. wybleknu.

Wybrknem, *fut.*, kl, (kol), nauti, *sl.* schnell ausfliegen.

Wybrodjm, *fut.* iti, genug schwemmen, satis lavare, f. brodjm.

Wybubnugi, *fut.* owal, owati, auspaucken, f. bubnugi.

Wybudu, *fut.* byl, byti, *imp.* wybud, bleiben, verbleiben, manere, permanere: wybyl tam rok; 2) bleiben, übrigbleiben, manere, reliquum fieri, relinqui.
II. act. des Eigenthumsrechts über eine Person sich förmlich begeben, sie seiner Gewalt entlassen, emancipare; děti nezletilj a newybytj, Pr. 2) ausstatten, z. B. eine Tochter, dotare filiam, filiæ dotem dare; 3) robotu wybyti, f. robotugi; 4) entfernen, submovere: po druha z domu wybýwati, Pr. wybýwati někoho ze země.

Wyburcugi, *fut.* owati, aufschrecken, durch Poltern: ta náhoda mne ze sna wyburcowala; nerádbych ho wyburcowal, *C.*

Wýbytek, tku, *m.* Uiberschuß, *m.* residuum.

Wybýwám al, ati, f. wybudu.

Wýbytek, tku, m. Überschuß, *m.* residuum.

1. Wybytj, *n.* d. förmliche Losgebung einer Person od. Sache aus seiner Gewalt, z. B. seiner Tochter, emancipatio; 2) Ausstattung, *f.* z. B. einer Tochter dos, dotis datio; 3) f. robotowánj.

2. Wybytý 3. *part.* v. wybudu.

Wybýwám, al, ati, f. wybudu.

1. Wyčápkám, *fut.* ati, *sl.* f. čapim 2).

2. Wyčapkám, *fut.* ati, *sl.* verschütten, verschwepprern.

Wyčastugi, *fut.* owati, traktiren, mit einem Schmause bewirthen, excipere convivio.

Wyčasy se, *fut.* yl, yti, f. wygasniti se, a).

Wycaudjm, *sl.* f. wycýdjm.

Wycedjm, *fut. ex.* il, iti, ganz ausfließen lassen, alles vergießen, z. B. Blut, krew wycediti, effundere, profundere, *B.*
II. *rec.* w-ti se, ganz ausfließen, profundi.

Wyčekám, *fut.* al, wyčekati u. wyčkati, auswarten, bis zu Ende warten, exspectare finem rei, *D.*

Wycepugi, *fut.* owal, owati, abhobeln, fig., polire, *D.*

Wycerjm, *fut.* il, iti, *sl.* d. Zähne herblecken.

Wyčesám, *fut.* auskämen, f. česu; 2) trop. někomu-, den Schopf beuteln; aushunzen.

yčessem, sati, sl. vorh.
yceychugi, auszeichnen, s. ceych.
ycezugi, owati, s. wycedjm.
ycházenj, n. s. wygitj.
yclázým, el, eti, s. wygdu; 2) zu Ende gehen, terminari: koncuge se a wycházý; 3) impers. wycházý, es geht auf, es wird ausgefolgt, insumitur, dependitur: na wogáky každého roku wycházelo --; plat mu wždy bez zdržowánj wycházel, Pr. - zenj, n. verb.
ychladjm, fut. ex. il, iti, auskühlen, s. chladjm.
II. rec. - se, s. wychladiti se; 2) na někom, sein Müthchen abkühlen, sich rächen, explere suum animum: na židech se wychladiti chce, K.
ychladnu, fut. auskühlen, s. chladnu; fig. z prwnj horliwosti wychládl, B.
ychlaustnu, fut. tl, nauti, vollends austrinken.
ychlazugi, owati, s. wychladjm.
II. rec. w-owati se, s. wychladiti se; 2) erkalten, refrigescere: často se stáwá, že náružiwj mladj lidé se z wášnj wých s lety wychlazugj.
ychlipnu, fut. ex. pl, nauti, ausschlürfen, exsorbere.
ychlopcem, fut. tati, sl., ausfressen, u. aussaufen.
ychlpčjm, fut. iti, sl. zerzausen.
ychlubugi se, owati, etwas v. sich rühmen, od. sich rühmen wegen etwas, gloriari re, od. de re.
ychmatnem, fut. tl, tnauti, sl. herausreißen, eripere.
ychod, u, m. Ausgang, m. a) Ausgehen, n. exitus, egressus; b) Ort, wo man ausgeht od. ausgehen kann, Oeffnung, f. exitus; 2) Anfang, a) Ausgehen, n. z. B. der Sonne, Sterne rc. ortus; b) d. Gegend, wo d. Sonne aufgeht, Morgen, m. Morgenland, n. oriens: na wýchod, na západ rozšjřená B. cýrkew, K. c) s. konec: nerwy a wýchody gegich, Vel.
1 Wychodjm, præs. iti, s. wycházým
2. Wychodjm, fut. ex. il, iti, im Stande seyn zu gehen, z. B. den ganzen Tag, posse tota die ire, incedere &c. 2) durch Gehen erhalten, ambulando consequi; 3) sl. ausgehen, all werden, consumi: penjze mi wychodj.
II. rec. w-ti se, genug herum gehen (einhergehen), satis incedere, ambulare; 2) genug herum schweifen, satis vagari.
Wýchodnj 1. morgenländisch, orientalis; 2) gegen Aufgang gelegen, od. wohnend, orientalis.
Wychowám, fut. ex. al, ati, unterhalten, ernähren, sustentare, alere; 2) erziehen, auferziehen, educare.
Wychowánj, n. Unterhaltung, Nährung, f. sustentatio; 2) Erziehung, f. z. B. der Kinder, educatio.
Wychowáwač, wychowáwatel, e, m. Erzieher, educator; -čka, y, f. - lkyně, f. - inn, f. - trix.
Wychowáwám, ati, s. wychowám.
Wýchoz, e, m. Ausgang (gerichtlicher), exitus, (oculata): wýchoz pro spatřenj stawenj, Pr. wýchoz včiniti.
Wýchoznj 1. Ausgangs-, (Beschaungs-): wýchoznj práwo, Pr.
Wychradlý 3. dürre, mager, ausgezehrt, aridus, macer; - lost, i, f. Dürre, Magerkeit, f. macies, ariditas, siccitas.
Wychradnu, fut. dl, dnauti, auszehren, (neutr.) tabescere.
Wýchrkek, kku, m. Auswurf aus

der Brust, Geifer, *m.* sputum, mucus.

Wychrkám, *fut. fr.* al, ati, folg.

Wychrknu, *fut.* kl, knauti, ausräuspern, exscreare.

Wychrkugi, owal, owati, vorh.

Wychrtlý 3. ausgehungert, hager, ausgemergelt, macer; -lost, i, Magerkeit, *f.* macies.

Wychwacugi, owal, owati, entreißen, (*act.*) eripere.

Wychwáljm, il, iti, *fut.* folg.

Wychwalugi, owal, owati, rühmen, lobpreisen, celebrare, praedicare.

Wychwátjm, *fut.* s. wychwacugi.

Wychýljm se ꝛc. s. wchýljm.

Wychytám, *fut. fr.* wegfangen, z. B. alles Wild, omnes feras capere.

Wychytřjm, *fut. ex.* il, iti, ablisten, dolo auferre.

Wyčichám, ati, s. wyšlakugi? *D.*

Wyčichnu, *fut. ex.* chl, chnauti, verriechen, ausriechen, den Geruch verlieren, odorem amittere.

Wyčjhám, *fut.* al, ati, das, worauf man gelauert hat, erblikken, erlauern, erwischen, quod speculatus sis, conspicere &c.

Wyčiššťugi, owati, s. wyčistjm.

Wyčjst, wyčjsti, s. wyčtu.

Wyčistjm, *fut.* il, iti, štěn, austeinigen, expurgare; 2) s. čistjm.

Wyčjtám, al, ati, hererzählen, (nach der Reihe), enumerare, recensere; chwály a ctnostné skutky něčj wyčjtati, *Com.* 2) vorrücken, vorhalten, vorwerfen, objicere, exprobrare: to mu wyčtli, *Cyr.* -ánj, *n. verb.*

Wýčitka, y, *f.* Vorrücken, Vorwurf, *m.* objectio, exprobratio.

Wyčkám, ati, s. wyčekám.

Wycljm, *fut. ex.* il, iti, vermauthen, pendere vectigal pro mercibus: wyclil statek, který wezl, *Pr.*

Wycpám, *fut. ex.* al, ati, ausstopfen, z. B. ein Küssen ꝛc. farcire, differcire; -ánj, *n. verb.* wycpáwané bylo, *Com.* wycpáwaná a slibná řeč.

Wycpáwám, al, ati, vorh.

Wyctjm, *fut. ex.* il, iti, s. wyčistugi, *Cyr.* 2) ausschmählen, auf jemand schmählen, schelten, objurgare.

Wyčtu, *fut. ex.* wyčtl, (u. wyčetl, *Pr.*) wyčjsti, auslesen, durchlesen, perlegere, ad finem legere; 2) herzählen, vorzählen, enumerare, *Pr.*; 3) u. 4) s. wyčjtám 1), 2).

Wyčuchám, *fut.* al, ati, ausstöbern, s. wyšljdjm, *D.*

Wýcudky, *m. pl. sl.* Gerödsel, n.

Wycwičený 3. unterrichtet, gebildet, cultus; -nost, i, *f.* Ausbildung, Bildung, Kultur, *f.* cultura.

Wycwičjm, *fut.* iti, s. cwičjm 1), 2).

Wycwrkám, *fut.* al, ati, *sl.* alle Tropfen ausmelken.

Wycýdjm, *fut.*, iti, s. wyčistjm.

Wycýljm, *fut.* iti, s. wymezým, *S.*

1. Wycyzený 3. *part.* v. wycyzým.

2. Wycýzený, *part.* v. wycýdjm.

Wycyzým, *fut. ex.* iti, entfernen, wegjagen, eliminare, exigere: wycyzen a wywržen gest, *Vel.*

Wýdag, e, *m. sl.* s. wdánj.

Wydágjm, el, eti, *iterat.* ausmelken, emulgere.

Wydám, *fut. ex.* al, ati, ausgeben, a) herausgeben, etwas von sich, edere: knihu, ein Buch, librum edere: wydáwal od sebe gasný blesk, *Vel.* wůni wydáwati ꝛc. b) ausgeben, anbringen, expendere, erogare (pecuniam); c) wyd. swědectwj, Zeugniß geben, testimonium

praebere; vsudek na někoho, sententiam ferre, Pr. d) herausliefern, überantworten, tradere, Jož. 20, 6. e) geben, ablegen, z.B. počet, Rechnung, rationem reddere; f) bringen, tragen, ferre: w. aurodu, *B.* doly wydáwali kyzy, *Har.* g) aufgeben, auferlegen, proponere, imponere: w. pokutu na někoho; w. hrubau pohádku na někoho, eine große Frage aufgeben; h) preisgeben, aussetzen, exponere: w posměch, w pohaněnj 2c. h) *sl.* s. wdám.

II. *rec.* wydati se, z.B. z peněz se wydati, sich ganz ausgeben, exhauriri, nudare se omni pecunia; z pokladůw se wydati, *Vel.* 2) na cestu se wyd., sich auf d. Reise machen, dare se in viam, suscipere iter; 3) na něco se w., a) sich ergeben, darauf legen, sich verlegen, se dedere, se impendere: wydali se na to, aby 2c. *K.* wydati se cele na čtánj pjsma sw.; -na nemjrné pitj a ožralstwj; b) od. w něco, sich ergeben, über (an) etwas machen, dedere se, adgredi: we wsselikau bezbožnost a vkrutnost- *K.* w hřjchy; w nic nesslussného; - w pochlebenstwj sobě se newydati; wek se proti němu wydali; w nebezpečenstwj -, einer Gefahr sich aussetzen, periculum adire; 4) *sl.* s. wdám se.

Wydánj, *n.* Ausgabe, *f.* a) Ausgebung, z.B. eines Buches, editio; b) was ausgegeben wird, Aufwand, *m.* Kosten, *pl.* impensa, sumtus.

Wydaný 3. *part. pass.* v. wydám; 2) hervorragend, prominens, eminens, exstans, arkýř a giná wydaná stawenj, *R.*

Wydařjm se, *fut. ex.* il, iti se, gerathen, z.B. v. Kindern, provenire; 2) auskommen, sich hervorthun, eminere: prwnj se wydařil, genž se ohrozyl, *Plac.* málo takowých lidj se wydařilo.

Wydawač, e, *m.* Ausgeber, a) in der Wirthschaft, promus, od. promus condus; b) bess. s. wydawatel.

Wydáwám, -se, ati, s. wydám, -se.

Wydawatel, e, *m.* Herausgeber, eines Buches, editor; - kyně, *f.* - inn, - trix.

††Wydawatelna nowin, Zeitungsbureau, Zeitungscomtoir.

Wydáwenina, s. dáwenina.

Wydáwjm, *fut. ex.* il, iti, herausdrücken, exprimere; 2) herausspeyen, durch Erbrechen v. sich geben, evomere.

Wydawky, *m. pl. sl.* s. dáwenina.

Wydchnu, *fut.* chl, chnauti, ausblasen, herausblasen, efflare, exspirare; 2) ausathmen, exhalare.

II. *rec.* w-ti sobě (sy), ausschnauben, wieder zu Athem kommen, ausruhen, respirare, spiritum recipere.

Wydědilý 3. enterbt, exheres, exheredatus.

Wydědjm, *fut. ex.* il, iti, enterben, exheredare, exheredem facere; - děnj, *n. verb.*

Wyděkugi se, *fut.* owal, owati, genug danken: za to se Bohu dosti wyděkowati nemůže, *Com.* čjm se tobě wyděkugi za -, *Id.*

Wydělám, *fut.* al, ati, verdienen, erwerben, gewinnen, z.B. Geld 2c. merere, parare, lucrum facere; 2) gerben, z. B. Leder, subigere; - dnj, *n. verb.*

II. *rec.* w-lati se, sich abarbeiten, sich genug bewegen 2c.

w těch prácech se wydělali, *Cyr.*
Wydělawám, - se, ati, *vorh.*
Wýdělek, lku, *m.* Verdienst, Erwerb, *m.* d. Frucht der Arbeit, quaestus, lucrum.
Wyděrjem, wydrati, *sl.* prügeln.
Wyděssugi, owati, folg. to mi radost z srdce wyděssuge, *Neg.*
Wyděsjm, *fut.* yti, s. děsým.
Wydjrám, al, ati, s. wydru.
Wydiwjm se, *fut.* il, iti, sich genug wundern, mirari, demirari: tomu se wssecken lid nemohl wydiwiti, *Haj.*
Wydlabám, wyblabi, *fut.* al, ati, aushöhlen, excavare.
Wydlabugi, owati, vorb.
Wydlaždjm, *fut.* il, iti, folg.
Wydlažjm, auspflastern, s. dlažjm
Wydlužjm se, *fut. ex.* il, iti, entlehnen, mutuari.
Wydmu, *fut. ex.* ul, auti, s. wydchnu 1; 2) aufblähen, aufblasen, inflare; 3) aufschwellend machen, tumefacere.
II. *rec.* wydmauti se, sich aufblähen, inflari, intumescere; 2) aufschwellen, tumescere, intumescere, turgescere.
Wydmýchnu, *fut.* il, iti, hauchend herauskommen, spirare: cosy wydmýchlo wen, *Com.*
Wydobrjm, *fut. sl.* heil werden.
Wydochnem, *fut.* chl, nauti, *sl.* auskrepiren, v. vielen.
Wydogjm, *fut.* il, iti, *sl.* aufsäugen, nutricari.
Wydogjm, *fut.* s. wydágjm.
Wydowádjm se, *fut.* ěl, ěti, genug schäkern, hüpfen u. springen, rollen, satis lascivire.
Wydra y, *f.* Fischotter, *m.* (*n.*), lutra vulgaris, *Linn.* lytra.
Wydrancugi, owal. owati, ausplündern, expilare: domy města wydrancowali, *Vel.*
Wydrápám, wydrápi, *fut.*, pal, pati, auskratzen, eradere, e[...] sculpere; oči, die Augen, [...] ruere oculos.
II. wydrápati se, hinaufklettern, eniti; s. wylezu 3).
Wydrazenj, *n.* Einschnitt, *m.* ein[...] geschnittener Zapfen (Baum.) incastratura, *Ex.* 26, 17. *B.* ca[...]
Wydrbám, wydrbi, *fut.* al, a[...] auskratzen, eradere, exscu[...]pere; 2) wydrbati někom[...] gerben, prügeln, verberare.
Wydřený 3. *part.* v. wydru; w[...]dřený mandel, i. e. s kož[...] swlečený, *Vel.*
Wydrštanec, nce, *m. sl.* Butter[...]milch.
Wydrhnu, *fut.* hl, nauti, au[...]scheuern, intus tergere.
Wydřiduch, a, *m* s. dráč 1), k[...] - dusska, y, *f.* - inn, *f.* *D.*
Wydřjmám se, *fut.* al, ati, genug schlummern, satis dormire.
Wydřjt, wydřjti, s. wydru.
Wydrobjm se. *fut.* s. drobiti se.
Wydru (řu), *fut. ex.* wydřel, wydřjti, entreißen, eripere.
II. *rec.* w-ti se, sich entreißen, eripere.
Wydrtjm, *fut. ex.* il, iti, ausreiben, herausreiben, z. B. d. Körner, exterere.
Wydrženj, *n. verb.* v. folg. w-ní let práwnjch, Verjährung, praescriptio temporis, *Vel. N.*
Wydržjm, *fut. ex.* el, eti, aushalten, a) erdulden, ertragen, ferre, perferre, sustinere, tolerare; b) ausdauern, bis zu Ende bleiben, standhaft bleiben, perseverare, permanere, perdurare: wydržel auřad swůg za dwě létě; c) zu Ende bringen, beschließen, finire: radnj páni, kteřj toho roku auřad purkmistrský wydrželi;

Digitized by Google

- ſlawnoſt wydržeti; d) im Singen aushalten, den letzten Ton länger machen, als andere; claudere cantum ceterorum, post reliquos audiri.
Wydržugi, owati, vorh. d).
Wydugi, ul, auti. ſ. wydutjm.
II. *rec.* wydauti ſe, ſich her- vor thun, exporrigi.
Wýdunek, nku, *m* ein leeres Ey.
Wyduti, *n.* jede bauchförmige, auswärts gebogene Rundung, venter.
Wýdutjm, *fut.* il, iti, hervor thun, hervor ſtrecken, protrudere instar tuberis, exserere.
Wydutý 3. konvex, erhaben, hohl convexus; -toſt, i, *f.* Erhabenheit, (convexitas).
Wýdychám, *fut.* al, ati, ausathmen, exhalare, exspirare.
Wyfalſſugem, *fut.* owal, ati, *sl.* durch Falſchheit zu Wege bringen
Wyfikaný 3. durchtrieben, vafer.
Wyflarjm, *fut.* il, iti, *sl.* verliederlichen, perdere, dilapidare.
Wyflikuu faňoru, ſ. wytnu.
Wygádřjm, *fut. ex.* il, iti, erörtern, auslegen, enucleare, enodare, *Syl.* Eſkulapius lékařſtwj wygádřil a naprawil; abych to gruntowněgi wygádřil, přiwedu tuto text -, *Vel.* gá to ſwětlegi wygádřjm, *Cyr.*
Wygaſnjm, *fut. ex.* il, iti, ausheitern, heiter machen, z. B. den Himmel, serenare, serenum reddere; 2) entrunzeln, erugare, serenare, exhilarare, *D.*
II. *rec.* w ti ſe, ſich ausheitern, ſich auswölken; wygaſnilo ſe, der Himmel hat ſich ausgeheitert, coelum factum est serenum; b) trop. heiter werden, exhilarari: wygaſňuge ſe myſl, *Com.*

Wygazyčjm, *fut. ex.* il, iti, *sl.* ausplaudern, effutire.
Wygde, *fut. impers.* wyſſlo, wygjti, es geht auf, wird verwendet, consumitur, insumitur.
Wygdu, *fut.* wyſſel, wygjti, *imper.* wygdi, ausgehen, herausgehen z. B. aus dem Hauſe, aus der Stadt *ꝛc.* exire, egredi, z. B. domo, urbe, u. ex urbe &c. w wjtr, domem wygjti, zergehen, zu nichts werden, in auras abire, *Syl.* 2) aufgehen, a) hervorwachſen, v. Pflanzen *ꝛc.* provenire, enasci, existere; b) hervor kommen, ſichtbar werden, v. der Sonne, Monde, Sternen *ꝛc.* oriri, exoriri; na gewo wygjti, an den Tag kommen, in lucem venire; oheň wyſſel od pekaře, *Vel.* oheň wyſſel w Now. měſtě, *Id.* c) verzehrt, od. verbraucht, erſchöpft werden, absumi, consumi; d) zu Ende ſeyn exire: přjměřj wyſſlo, *R.* e) ſ. přeběhnu e): tolik let wyſſlo od N. Kr. P. až do -; f) *sl.* hinauf ſteigen, ascendere: - na ſtrom. S. auch vorh.
Wygednám, *fut. ex.* al, ati, befreyen, los kaufen, redimere; 2) zu Wege bringen, ausmachen, opera consequi (exoperari); - ánj, *n. verb.*
Wygedu, *fut.* wygel, wygeti, *imper.* wygeď, ausfahren, (*neutr.*) wegfahren, evehi, auch exire; 2) auffahren, in d. Höhe fahren, z. B. mit Wagen, Schiffe, evehi; 3) na koni wygeti, auch blos wygeti, ausreiten, zu Pferde abreiſen, equo evehi, equo exire, auch blos exire, wenn ſich equo verſtehen läßt.
1. Wygem, *sl.* ſ. wygjm.
2. Wýgem, gmu, *m.* ſ. wýminka.

Wygetj, *n.* Ausfahren, Abfahren, *n.* evectio; 2) Auffahren, *n.* in d. Höhe, z. B. mit dem Wagen, evectio; 3) Ausreiten, *n.* Abreise zu Pferde, initium equitationis; od. blos excursus, exitus, wenn sich das Pferd denken läßt.
Wygewjm, *fut.* iti, entdecken, offenbaren, enuntiare, indicare. II. *rec.* w-ti se, offenbar werden, patescere, patefieri; 2) eintreffen, in Erfüllung gehen, z. B. ein Traum, exitum habere, evenire.
Wygewugi, - se, owati, vorh.
Wýgezd, u, *m.* s. wygetj.
Wygi, wyl, wýti, heulen, v. Wölfen, u. Hunden, ululare.
Wygjdám, al, ati, *fr.* folg. *B.*
Wygjm, *fut. ex.* wygedl, wygjsti, *imper.* wygez, ausessen, d. Speise rc. exedere; 2) auszehren, consumendo evacuare, vacuefacere.
Wygimám, al, ati, s. wygmu 2), s. wymjnjm 2), ausdingen.
Wygjt, - ti, s. wygdu u. wygmu.
Wygitj, *n.* Ausgang, *m.* Ausgehen, *n.* exitus, egressus.
Wygjždjm, ěl, ěti, s. wygedu; b) *trop.* na někoho, jemanden anfahren, invehi in aliquem.
Wygmenugi, *fut.* owati, nennen (nach der Reihe), nominare (ordine, ex ordine).
Wygmu, *fut. ex.* wyňal, wynjti, (u. wygmauti), *part. pass.* wyňat (wygmut), ausnehmen, a) herausnehmen, excipere, eximere; b) Ausnahme machen, ausschließen, excipere.
Wyhádám, *fut.* ati, ausstreiten, etwas, abdisputiren, disputando alicui eripere, extorquere.
Wyhafrjm, *fut.* iti, *sl.* abprügeln.
Wyhaljm, *fut.* il, iti, s. odhaljm.
Wyhánjm, ěl, ěti, s. wyženu.
Wyhánka, y, *f. mor.* s. wýhon 2).
Wyhárám, ati, *sl.* s. wyhořjm.
Wyhasnu, *fut.* sl, snauti, ausgehen, verlöschen, exstingui, z. B. Feuer.
Wyházka, y, *f.* Auswerfen, ejectio: má penjze na wyházku, *kr.*
Wyhazugi, owal, owati, auswerfen, a) hinaus werfen, Menschen, od. Dinge, ejicere, projicere; b) ausschießen, verwerfen, z. B. Geld rc. rejicere, secernere; 2) aufwerfen, in d. Höhe werfen, subjicere, jacere in aërem, od. sublime.
Wyhážým, *fut. fr.* eti, vorh.
Wyheň, hně, *f.* s. wyhně.
Wyheybám se, s. wyhýbám se.
Wyhlad, u, *m. sl.* s. okno.
Wyhladjm, *fut. ex.* il, iti, zen, auspoliren, polire, expolire, perpolire; 2) vertilgen, delere, exstinguere, tollere.
Wyhladowjm, *fut. ex.* ěl, ěti, hungrig werden, famelicum fieri, famen concipere.
Wyhládzám, al, ati, *sl. iterat.* v. wyhladjm.
Wyhlassugi, owal, owati, folg.
Wyhlásým, *fut. ex.* yl, yti, öffentlich bekannt machen, promulgare; za swatého w., heilig sprechen, insgem. canonizare, in sanctos referre, *D.* wyhlassugte sprawedliwa, *B.* saud těžký wyhlassuge židům.
Wyhlaubjm, *fut. ex.* il, iti, austiefen, tief machen, profundum reddere.
Wyhlawjm, *fut.* il, iti, *sl. Nitr.* ausrotten, exstirpare.
Wyhlazenj, *n.* Vertilgung, deletio.
Wyhlazugi, owati, s. wyhladjm.

Wýhled, u, *m.* Ansicht, *f.* pohled, *D.*

1. Wyhlédám, al, ati, (*praes.*) heraus sehen, spectare foras.

2. Wyhledám, *fut. ex.* al, ati, aussuchen, auslesen, deligere, eligere; 2) hervorsuchen, exquirere; erforschen, disquirere, indagare; gruntowně se to wyhledalo, *Pr.*

Wyhledáwám, al, ati, nachsuchen, a) suchen, quaerere: toho na něm newyhledáwáno, *K.* dobrého gegich wyhledáwati chtěgj, *Vel.* b) um etwas anhalten, ansuchen, petere; c) erfordern, requirere; wyhledáwá se, es wird erfordert, requiritur; -ánj, *n.* Ansuchen, Nachsuchen 2c. *n. verb*

Wyhledáwatedlný 3. erforschbar, scrutabilis; 2) der forschen vermag, serutans: wssudy wyhledáwatedlné oko Božj.

Wyhledjm sy, *fut.* il, iti, durch Schauen verlieren: oči sobě wyhleděti, *Com.*

Wyhlédnu, s. wyhljdnu.

Wyhlédnutj, *n.* s. wyhljdka: wyhlédnutj na Dunag.

1. Wyhljdám, *praes.* bess. wyhlédám.

2. Wyhljdám, *fut.* al, ati, aufziehen, groß ziehen, z. B. Kinder, Thiere, educare, educere.

Wyhljdka, y, *f.* Aussicht, *f.* Hinaussehen, *n.* das vor sich hin Sehen, od. d. Gelegenheit wohin zu sehen, Prospekt, *m.* prospectus; 2) Gucker, *m.* im Fenster.

Wyhljdnu, *fut. ex.* dl, dnauti, heraussehen, prospicere, z. B. per fenestram; oknem, zum Fenster; 2) w-ti sobě (sy), aussersehen, auslesen: mjsto sy wyhljdnauti, sich einen Ort aussehen; -nutj, *n. verb.*

Wyhljzjm, el, eti, vorh. *

Wyhlobjm, *fut. sl.* herausschlagen.

Wyhlubugi, owati, s. wyhlaubjm

Wyhnanec, nce, *m.* ein Vertriebener, Verwiesener, exsul; -nkyně, *f.* -ne, *f.* exsul; -nstwj, *f.* Exil, Elend, *n.* exilium.

Wyhnanina, y, *f. sl.* eine wüste unbewohnte Gegend, desertum.

Wyhnat, -ti, s. wyženu.

Wyhně, *f.* Schmiedesse, *f.* ustrina, caminus fabri ferrarii.

Wyhnétu, u. wyhnetu, *fut.*, wyhnětl u. wyhnetl, wyhnjsti, auskneten, satis depsere.

Wyhněwám, *fut.* al, ati, durch Zürnen erhalten, irascendo consequi, *Ryb.*

Wyhnigi, *fut. ex.* nil, niti, ausfaulen, intus putrescere, putredine intus consumi.

Wyhnogjm, *fut.* s. hnogjm 1).

II. *rec.* wyhnogiti se, ausschwären, exulceratione tolli.

Wyhnu, *fut. ex.* ul, auti, a) od někud, entweichen, evadere: časně z Prahy wyhnul, *Vel.* b) *cum vel sine dat.* folg. *rec.*: wyhnul sněmu, nebezpečenstwj, wlkům 2c.

II. *rec.* w-ti se, *cum vel sine dat.* ausweichen, vom Wege, excedere via, od. ex via, od. decedere de via; jemand ausweichen, aus dem Wege gehen, es geschehe Ehrenthalben od. nicht, alicui decedere, od. decedere alicui de via.

Wyhnutj, *n.* (s cesty), Ausweichung, *f.* (vom Wege), decessus, decessio, declinatio.

Wyhodjm, *fut. ex.* il, iti, auswerfen, a) hinauswerfen, Menschen od. Dinge, ejicere, projicere; b) ausschießen, verwerfen, z. B. Geld 2c. rejicere, secernere;

2) aufwerfen, in d. Höhe werfen, subjicere, jacere in aërem od. sublime.

†Wýhodnost, i, f. Bequemlichkeit, *Jos. Jungmann*, s. pohodlnost.

Wyhogjm, *fut. ex.* il, iti, völlig heilen, persanare.

II. *rec.* w-ti se, genesen, geheilt werden, sanari.

Wyholdugi, *fut.* owati, s. holdugi; 2) aussaugen, exsugere, exhaurire: kraginy wydrancowati a wyholdowati; země z peněz a statku wyholdowati.

II. *rec.* w-ti se, *sl.* aufhören herum zu streichen, schmarotzen.

Wýhon, u, *m.* Gemeintrift, *f.* saltus communis; 2) d. mittlere Furche, *D.*

Wyhonjm, *fut. fr.* iti, *sl.* alle hinaustreiben, omnes expellere.

II. *rec.* w-ti se, aufhören zu rammeln.

Wýhor, u, *m.* ein kahler Fleck auf dem Felde, *D.*

Wyhorenec, nce, *sl.* s. pohořelec.

Wyhořjm, *fut.* iti, ausbrennen, exuri: zámek wyhořel, *Vel.* 2) *sl.* übel ankommen: za to sem gá musyl wyhořet.

Wyhosstěný 3. freygelassen, manumissus: w-ný služebnjk.

Wýhost, u, *m.* Freylassung, *f.* eines Leibeigenen, manumissio, liberatio: 2) Entsagung, renunciatio; wýhost dáti, dáwati někomu, něčemu, entsagen, renuntiare: Papeži wýhost dáwati počali; wýhost dáwati wssem hřjchům, *Com.* 3) Freyheitsbrief, in Ansehung der Leibeigenschaft, Freylaßbrief, Losbrief, *m.* litterae libertatem dantes.

Wyhostjm, *fut. ex.* il, iti, freylassen, v. der Leibeigenschaft befreyen, manumittere, libertate donare, emancipare.

II. *rec.* w-titi se, hinweg ziehen, emigrare: wyhostil se z země, 2) sich frey machen, eliberari, emancipari; 3) *sl.* sich satt gastiren.

Wýhostnj 1. u. -ný 3. Freyheit gebend, s. wýhost; 2) Freylassungs-: wýhostnj a oswobozugicý listowé; 3) Abschieds-, valedictorius, *D.*

Wyhotowjm, s. zhotowjm: w-ti zapis, eine Verschreibung ausstellen, *D.*

Wyhowjm, *fut. ex.* ěl, ěti, Genüge thun, satis facere.

Wýhoz, e, *m.* Auswurf, *m.* ejectio, *D.* 2) wogáků, Ausschuß, *m.* Detachement, *n.* delecti, delecta manus, *R.*

Wyhrabám, wyhrabi, *fut.* bal, bati, ausscharren, herausscharren, eradere, eruere.

Wýhrada, y, *f.* Vorbehalt, *m.* Cautel, *f.* cautela; b) Sicherstellung, *f.* cautio: s gistými wýhradami o něco s někým narownati.

Wyhradjm, *fut. ex.* il, iti, sicher stellen, cavere alicui; rozkazem swým někoho wyhraditi; b) - sobě, s. wymjnjm 2): schowač hned při počátku to sobě wyhradil, že ꝛc. *Pr.*

Wýhradnj 1. ausschließlich, exclusivus.

Wyhragi, *fut. ex.* wyhral, wyhrati, gewinnen, siegen, z. B. im Treffen, im Prozesse, im Disputiren ꝛc. vincere; bitwu wyhrati, ein Treffen gewinnen, vincere proelio, victoriam reportare, od. consequi; základ wyhrati, d. Wette gewinnen, vincere sponsione, od. vin-

cere sponsionem; hru w., das Spiel gewinnen, vincere ludo; ſ. auch pře.
Wyhraná, gewonnenes Spiel; za wyhranau dáti, ſ. dám 3)
Wyhrané, ého, n. Siegesbelohnung, f. præmium, palmarium, Vel. N.
Wyhránek, nku, m. mor. ſ. zyſk.
Wyhrawač e, m. Gewinner, victor; - čka, y. f. - inn, f. - trix.
Wyhrazugi, owati ſ. wyhradjm.
Wyhřegi, fut. hřjl u. hřel, wyhřjti, erwärmen, calefacere, tepefacere, fovere; 2) erhitzen, heiß machen, calefacere.
Wyhreſſjm, fut. iti, sl. recht ausfilzen, graviter objurgare, increpare.
Wýhřew, u, m. u wýhřewnoſt, i, f. Hitze f. des Ofens, D. wyhřewnoſt dáwati, hitzen.
Wyhrnu, fut. ex. ul, auti, hinaus drängen, v. einer Menge, urgere foras, extrudere; 2) hervor drängen, protrudere; 3) aufſtreifen, hinauf ſtreifen, z. B. den Ermel, das Hemde, sursum ducere, subducere.
II. rec. w-ti ſe, hinaus dringen (v. einer Menge,) erumpere foras; 2) hervordringen, hinaus ſtrömen, prorumpere, erumpere; 3) ſich aufſtreifen, den Arm, das Hemde aufſtreifen, nudare se od. brachia.
Wyhrnugi, - ſe owati, vorh.
Wyhrnutý 3. part. v. wyhrnu.
Wyhrozowánj, n. verb. v. folg.
Wyhrozugi, owal, owati, drohen, Drohworte vorbringen, minas jactare, comminari, minari, minitari: wyhrozowal mu vorobau, Vel.
Wyhryzu, - ſe, fut. wyhryzl, wyhryzti ſ. wykauſám a), b), c).
Wyhubjm, fut. ſ. hubjm.
Wyhubugi, gemein, ſ. wypljſnjm.
Wyhuknem, fut. kol, nauti, sl. ſchnell u. häufig herausfallen.
Wyhůtám, fut. ati, sl. erdenken.
Wyhwězdjm ſe, fut. il, iti, ſternigt werden, sideribus refulgere.
Wyhwjzdám, fut. ati, auspfeiſen, exsibilare, sibilo exigere.
Wýhyb, u, m. ſ. auſtok 3).
Wyhýbám, - ſe, ati, ſ. wyhnu, - ſe.
Wyhýbánj ſe, verb. v. vorh.
Wyhybugi, - ſe, owal, owati, ſ. wyhýbám, - ſe.
Wyhynám, al, ati, folg. Vel.
Wyhynu, fut. ex. ul, auti, umkommen, perire, interire; 2) ſterben, abſterben, v. Pflanzen u. Bäumen, mori, emori; 3) auswintern, (neutr.) im Winter verderben, vergehen, hyeme perire, interire.
Wyhynugi, owati, vorh. Com.
Wyka, y, f. ſ. wykew.
Wykadjm, fut iti, ſ. wykauřjm; 2) - wčely, - durch Rauchen vertreiben, tödten.
Wýkal, u, m. der Saame des Menſchen, semen (genitale), sperma, n. wýkalu tok, Saamenfluß, gonorrhoea, wykal hwězd od. hwězdný, letjcý hwězda, Sternſchnuppe, - putze, - ſchneutze, f. Sternſchuß, m. trajectio stellæ, Neg.
Wakapám, fut. al, ati, austräufeln, exstillare; 2) od. wykapi, ſ. wyhynu: wykapali a zhnili gim z vſt gazykowé.
Wykápjm, iti, fut. auskutten?
Wikař, e, m. Vicarius, Vel.
Wykaſám, - ſe, ati, ſ. wyhrnu - ſe 3)
Wykaſſem -, ſe, fut. ſati, sl. vorh.
Wykaſſli, fut. ex. ſſlal, ſſlati, aushuſten, heraushuſten, z. B. Blut ꝛc. per tussim (tussi, tussiendo) ejicere.

II. *rec.* w-ti se, zu husten aufhören, desinere tussire.

Wykám, al, ati, ihrzen, ihr heißen, etwa vossitare.

II. *rec.* w-ti sy, sich unter einander ihrzen.

Wykaukám, *ati*, s. wykukugi.

Wykaupám, *fut. ati*, ausbaden, etwas gehörig baden, elavare.

II *rec.* wykaupati se, ausbaden, aufhören sich zu baden, desinere lavari.

Wykaupenec, nce, *m.* ein Erlöster, redemtus, salvatus.

Wykaupjm, *fut. il, iti, en*, loskaufen, erlösen, redimere.

Wykaurjm, *fut. ex il, iti, en*, ausräuchern, a) des Geruchs wegen, z. B. ein Zimmer, suffire: hroby wykurowali, *K.* b) beräuchern, insumare.

Wykausám, wykaussi, *fut. fr.* wykausal, wykausati, wykausán, ausbeißen, 1) durch Beißen od. mit den Zähnen heraus bringen, mordendo evellere; 2) aus einem Orte hinaus beißen, wie d. Hunden ꝛc. einander, mordendo exigere, exturbare; 3) durch Zanken, Schmähen, Verläumdung ꝛc. wegbringen, z. B. aus dem Hause ꝛc., rixando, criminando exigere aliquem.

II. *rec.* w-ti se, sich durchbeißen, a) z. B. als eine Maus ꝛc. rodendo transire; b) mit Worten, expedire se ope linguæ.

Wykausnu, *fut.* sl, nauti, vorh. 1).

Wýkaz, u, *m.* od. wykázanj, *n.* Anweisung, *f.* assignatio.

Wykáži, *fut. ex.* wykázal, wykázati, *part. pass.* wykázán, *imper.* wykaž, anweisen jemand etwas, durch Anweisung ihm zutheilen, z. B. Äcker, Holz ꝛc. assignare alicui rem.

Wýkazné, ého, *n.* Anweisegeld, Forstrecht *n. D.*

Wykazugi, owati, s. wykáži.

Wykazým, *fut. ex.* yl, yti, zen, *imper.* wykaz, stumpf machen, z. B. das Messer, d. Axt, d. Säge, hebetare; b) *sl.* s. kazým: wykazyti les ꝛc.

Wykew, kwe, *f* Wicke, *f.* eine Hülsenfrucht, vicia.

Wýklad, u, *m.* Auslegung, Erklärung einer Sache, explicatio, interpretatio.

Wýklada, y, *m.* s. otewřhuba, *D.*

Wykladač, e, *m.* Ausleger, Erklärer, interpres; -čka, y, *f.* -inn, -inn, *-f.* int-es; w. snů, s. snář b), *K.*

Wykládám, al ati, s. wyložjm.

II. *rec.* w-ti se, sich erklären: w-ti se, coby mjnil.

Wykladaný 3. *part.* ausgelegt, explicatus; b) wykladané djlo, eingelegte Arbeit, z. B. Tischlerarbeit, opus vermiculatum, od. undulatum, sectilibus variatum, *Vel. N., R., D.*

Wykladatel, e, *m.* s. wykladač.

Wýkladnj, 1. Auslegungs-; w-nj garmark, *sl.* Waarenmarkt, der rechte Markt; zytra bude wýkladnj, *prov. sl.* ich wiederhole, erkläre meine Worte nicht.

Wyklagem, kljati, *sl.* ausschelten.

Wyklamám, *fut.* ati, s. wylhu.

II. *rec.* w-ti se, durch List herauskommen.

Wyklauznu, *fut.* zl, znauti, entschlüpfen, elabi, effluere; entwischen, elabi, effugere, evadere, se subducere.

Wyklegi, *fut.* klil, kljti, in den Bann thun, excommunicare.

Wyklestjm, *fut.* s. klestjm; 2) kastriren, exsecare.

Wyklety 3. *part.* verbannt, excommunicatus: rota wyklétých posměwačů.

Wykleykugi se někomu? *Ryb.*

Wyklicjm se, *fut.* il, iti, auskeimen, progerminare.
Wiklickugi, *fut.* owati, auseinander wickeln?
Wyklidjm, *fut.* iti, ausräumen; a) wegschaffen, emovere, efferre, tollere; b) leer machen, z. B. Zimmer, vacuefacere, evacuare; c) reinigen, purgare.
Wyklikugi se, sich heraussitzen.
Wyklinu, *fut.* ul, auti, ausstechen, herausstechen (mit dem Schnabel), z. B. ein Auge, effodere (rostro): oko wyklinau krkawcy, *B.*
Wyklizenj, *n. verb.* v. wyklidjm.
Wyklopjm, *fut.* il, iti, ausstürzen, umstürzen u. ausschütten, effundere.
Wyklopugi, owal, owati, vorh.
Wyklucjm, iti, *sl.* s. poplanjm.
Wyklubám, *fut.*, ati, s. wyklinu.
Wykmássem, sati, *sl.* ausrausen.
Wykmjnjm, iti, *sl.* s. wyklamám.
Wykňazugem, *fut.* owal, owati, *sl.* aufhören Priester zu seyn.
Wykogjm, aussäugen, s. kogjm.
Wykoli, *fut.* klal, klati, ausstechen.
II. *rec.* w-ti se, *sl.* recht heraus keimen aus der Erde.
Wykonám, *fut.* al, ati, verrichten, agere, facere, conficere, efficere; 2) vollbringen, conficere, perficere, patrare, perpetrare; 3) vollziehen; a) zu Stande bringen, zu Ende bringen, perficere, absolvere, consumare, conficere; b) bewirken, zu Stande bringen, zur Wirklichkeit bringen, efficere, perficere, conficere, exsequi; c) ausüben, agere, exsequi, explere: vsudky sprawedlnosti wykonáwati; wássně swe wykonali, *K.*
Wykonáwám, al, ati, vorh.
††Wykonný vm, praktische Vernunft, *Jungm.*

Wykopám, *fut. ex.* al, ati, ausgraben; a) herausgraben, z. B. einen Baum rc. effodere; b) durch Graben aushöhlen od. machen, z. B. einen Teich rc. effodere; c) mit Füßen stark stoßen u. treten, calcitrare.
Wykopáwám, al, ati, vorh.
Wykořenjm, *fut. ex.* il, iti, ausrotten, a) mit der Wurzel ausreißen, eradicare, exstirpare; ohne Rücksicht der Wurzel, excidere; b) zu Grunde richten; *α*) Dinge, excidere, exscindere, delere; *β*) Geschöpfe, delere; -nění, *n. verb.*
Wykořeňugi, owati, vorh.
Wykotjm se, *fut.* iti, geworfen werden, wie junge Hunde rc. nasci.
Wykraćugi, owati, s. wykrocjm; wykraćowati sobě, stolz einher treten, superbe incedere.
Wykradu, *fut. ex.* wykradl, wykrasti, herausstehlen, z. B. Geld, furando eximere.
II. *rec.* wykrasti se, sich herausstehlen, se subducere.
Wykragugi, owati, s. wykrogjm.
Wykrautjm, *fut. ex.* il, iti, cen, *imper.* wykruk, -herausdrehen, s. wytocjm 1); 2) *sl.* Ausflüchte finden: kdo nemá chuti, lehko wykrautj, *prov. sl.* 3) *sl.* durch Drehen verzieren, z. B. d. Haare.
II. *rec.* w-titi se (někomu), sich entwenden, loswinden, extorquere se.
Wykraužjm, *fut. ex.* il, iti, ausdrehen, ausdrechseln, tornare, torno facere rem: čjssi wykrauziti; b) auszarsen? *D.*
Wykraužljm, il, iti vorh. *Com.*
Wykrcam, *fut.* al, ati, *sl.* ausspeyen evomere.
Wykřehá mi, ti, rc. folg.
Wykřehne (mi, ti, mu, rc.) *fut.*, hlo, hnauti, *impers.* erfrieren,

v. Kälte durchdrungen werden, frigore rigere.

Wykřesám, wykřessi, *fut.* sati aus-schlagen, Feuer, excutere ignem

Wykřičím se, *fut.* el, eti, ausschreyen, a) durch Schreyen verbessern od. vervollkommnen, z. B. seine Stimme, clamando vocem emendare od. perficere; b) aufhören zu schreyen, clamandi finem facere, desinere clamare.

Wykřiknu, *fut.* kl, nauti, folg.

Wykřikugi, owati, ausschreyen, schreyen, exclamare, clamare.

Wykřjsám se, sich erholen?

Wykřiwjm, *fut.* il, iti, *sl.* austreten, z. B. den Stiefel.

Wykrmjm, *fut. ex.* il, iti, ausfüttern; a) durch fleißiges Füttern groß u. stark machen, enutrire. b) verfüttern, als Futter verbrauchen, z. B. einen ganzen Kasten voll Hafer, omnem avenam pro pabulo dare; 2) ausmästen, völlig fett machen, satis saginare.

Wykročjm, *fut.* il, iti, austreten, hervortreten, heraustreten, procedere, excedere: -ze služby, etc. aus dem Amte etc. austreten.

Wýkrogek, gku, *m.* s. wýřezek.

Wykrogjm, *fut. ex.* il, iti, en, ausschneiden, herausschneiden, exsecare, exscindere.

Wykropjm *fut.* il, iti, en durch Sprengen (Spritzen) verbrauchen, spargendo consumere, absumere; 2) besprengen, adspergere, conspergere.

Wykropugi, owal, owati, vorh.

Wykružugi, owati, s. wykraužjm.

Wykuchám, *fut.* al, ati, ausweiden, auswerfen, der Eingeweide berauben, exenterare, intestinis purgare (privare).

Wykučjm, bess. wykľučjm, *D.*

Wykukám, *ati, sl.* folg.

Wykukugi, owati, hervor gucken, a) z. B. ein Mensch, prospicere, prospectare; b) hervorragen, eminere; c) z. B. Hemd, prodire, conspici.

Wykunsstugi, *fut. sl.* owati, auskünsteln, durch d. Kunst bewirken.

Wykupitel, e, *m.* Erlöser, Loskäufer, *m.* redemtor; -lkyně, *f.* -inn; -inn *f.* - trix, *P.*

Wykupugi, owati, s. wykaupjm.

1. Wykuřugi, owati, s. wykauřjm.

2. Wykurugi, *fut.* owati, *sl.* heilen, kuriren, sanare.

Wykusugi, owati, s. wykausnu.

Wykutjm, *fut. ex.* il, iti, auskutten, herauswühlen, eradere.

Wykwetám, al, ati, empor blühen, efflorescere.

Wykwetnu, vorh. *Ps.* 90, 6.

Wykwetu, *fut.* tl, kwesti, vorh. *B.*

Wykwětugi, *fut.* owal, owati, beblümen, vestire floribus *D.*

Wykwice, *f.* Vogelwicke, wilde Wicke, *f.* vicia cracca.

Wykwisstě, *n.* Wickenacker, *m.* ager viciarius.

Wykwowina, y, *f.* Wickstroh, *n.* stramen viciarium.

Wykwowý 3. d. Wicken betreffend, viciarius.

Wykydám, *fut.* auswerfen, s. kydám.

Wykydnu, - se *fut.* dl, nauti, einmal herauswerfen etc. s. kydám, - se: wykydl bezbožnau dussi swau se krwj, *Com.*

Wykypjm, *fut.* ěl, ěti, überkochen, übersieden, im Kochen (Sieden) überlaufen, effundi coquendo.

Wykysalý 3. ausgegohren, quod deferbuit.

Wykysám, wykyssi, *fut.* sal, sati, ausgähren, vergähren, aufhören zu gähren, defervescere;

fig. wykysá z něho sakkářstwj, *Syr*.

Wylačnělý 3. ausgehungert, *Com*.

Wylahodjm, *fut*. il, iti, erschmeicheln, adulando consequi.

Wylagi, *fut*., al, áti, ausschelten.

Wylámi, *fut. fr*. mal, mati, *part. pass*. mán, ausbrechen; a) durch Brechen herausnehmen, frangendo eximere; b) durch Brechen heraus reißen, z. B. d. Zähne, evellere, od. frangendo evellere; c) abbrechen, z. B. d. Aeste, defringere.

II. *rec*. w-ti se, durch Brechen herauskommen, sich befreyen, effringendo prorumpere.

Wylamugi, owal, owati, vorh.

Wylaučjm, *fut*. il, iti, s. wyobcugi.

Wylaudjm, *fut. ex*. il, iti, zen, heraus locken, elicere.

II. *rec*. w-ti se, s. wykradnu se

Wylaupám, *fut. fr*. al, ati, folg.

Wylaupjm, *fut*. il, iti, ausschälen, z. B. Nüsse, Bohnen ꝛc. cortice nudare, exuere, decorticare, e cortice eximere; 2) aushülsen, folliculis eximere, folliculis nudare; 3) ausstechen, z. B. ein Auge, effodere.

Wylaupnu, *fut*. pl, nauti, vorh.

Wylauzenj, *verb*. v. wylaudjm.

Wylegi, *fut. ex*. wylit, wyljti, *part*. wylil, *imper*. wylj, ausgießen, a) herausgießen, z. B. Wasser, effundere; b) ausschütten, auslassen, z. B. seinen Zorn, effundere: hrozné swé trestánj gako nějaký přjwal wylege, *K*. zlořečenstwj, požehnánj, pomstu, hněw swůg ꝛc. na někoho w. *K*. bezpotřebné řeči wylévánj, *K*.

II. *rec*. w-ti se, austreten, aus seinen Grenzen treten, z. B. das Wasser, inundare, exundare; 2) *trop*. sich im höchsten Grad ergeben, exardescere: po lakomstwj, po pýsse, po rozkossi a panowánj se wylili, *h*. na to se dussj swau wylili, *K*. na ty nesslechetnosti se wy léwagj *Cyr*.

Wylečjm, *fut*. il, iti, s. wyhogjm.

Wylehnu, *fut. ex*. hl, hnauti, sich hinaus legen, exterius decumbere; 2) s. wydugi se; 3) wylehnauti do pole, sich lagern, das Lager aufschlagen, castrametari.

Wylenjm se, *fut*. il, iti, *mor*. sich hären, pilos amittere.

Wylenochugi se, *fut*. owati, *sl*. aufhören zu faulenzen; 2) genug faulenzen, satis cessare.

Wýlet, u, *m*. s. česno, *D*.

Wýletné, ého, *n*. Fluggeld, *n*. vectigal apum, *D*.

Wyletjm, *fut. ex*. ěl, ěti, ausfliegen, a) hinaus fliegen, evolare; b) ausgehen, v. flüchtigen Personen, evolare; 2) hinauf fliegen, in d. Höhe fliegen, evolare, sursum volare.

Wýlew, u, *m*. Ausguß, *m*. effusio; 2) kudy se wylewá, Mündung, *f*. fusorium.

Wylézám, al, ati, s. wylezu.

Wyležely 3. ausgelegen: wyležele (wyležaté) wjno, ein ausgelegener Wein, vinum defecatum, *D*.

Wyležjm, *fut*., il, eti, ausliegen, durch langes Liegen hohl machen, diu jacendo cavum reddere; žena ssest nedělj wyležela, *Pr*. wyležeti město, eine Stadt durch Belagerung erobern, obsidione capere; zemi, město ꝛc. hladem w. - aushungern, - fame domare, *Cyr*.

II. *rec*. w-ti se, ausliegen, (*neutr*.) satis diu jacere.

Wylezu, *fut. ex*. zl, zti, auskrie-

chen, erepere, prorepere; 2) aussteigen, z. B. aus dem Schiffe, Wagen, rc. exscendere, egredi, exire; 3) hinauf kriechen, hinauf klettern, erepere; 4) aufsteigen, in d. Höhe steigen mit den Füßen, z. B. auf das Pferd, Wagen, Hügel rc. adscendere, escendere, conscendere.

Wylhu, wylžeš, *fut.*, lhal, lhati, án, durch Lügen erlangen, mendaciis consequi.

II. *rec.* wylhati se, sich heraus lügen, mentiendo se expedire; 2) zur Genüge lügen, satis mentiri.

Wylichotjm, *fut* iti, s. wychytřjm.

Wylichwjm, *fut. ex.* il, iti, wuchern, foenoris acerbitate adipisci: tak mnoho wylichwj, *Vel.* b) abwuchern, foenoris acerbitate eripere, *D.* c) někoho, durch Wuchern zu Grunde richten: gednoho pána za druhým wylichwiti vsylugj, *Vel.*

Wylíčjm, *fut. ex.* il, iti, ausschmieken, fucare; trop. ausstaffiren, aufputzen, exornare; 2) bess. wylécjm.

Wyligi, bess. wylegi, *B.*

Wyljhám, al, ati, s. wylehnu.

Wyljhánj, *n. verb.* v. vorh. wyljhánj ptaků, Hecke, *f. D.*

Wyljhnu, *fut.* hl, nauti, ausbrüten, hecken, werfen, parere.

II. *rec.* w-ti se, ausgebrütet, gebohren werden, v. Thieren, excludi, nasci.

Wyljnám, *fut. ati*, aushären, pilos amittere, depilem fieri.

Wýlinek, nku, *m.* abgelegte Haut der Schlange, exuviæ.

Wylinugi, owal, owati, entwerfen, delineare, *D.*

Wyljtám, *fut.* al, ati, s. wyletjm.

Wylitj, *n.* s. wýlew: wylitj Tyberu r. 689. genž přes zdi Řjmské tekl, *Vel.*

Wyljwám, s. wyléwám.

Wyljzám, wyljzi, *fut.* zal, *ati, imper.* wyljzeg u. wyliž, auslecken, lambere, lingere, elingere.

Wýlizek, zka, *m.* junger Lecker.

Wyljzem, zati, *sl.* s. wyljzám.

Wylizugi, owal, owati, vorh.

Wýloha, y, *f.* Auslage?

Wylokám, *fut.* aussaufen, s. lokám.

Wylomjm, *fut. ex.* il, iti, heraus brechen, etwas, effringere; 2) ausrenken, verrenken, etwas, luxare, emovere.

Wylowjm, *fut. ex.* il, iti, en. ausfischen, durch Fischen ausleeren, piscando vacuefacere.

Wýložek, žku, *m.*, üblicher *plur.* wýložky (*sl.*), Aufschlag, *m.* an einem Kleide, limbus.

Wyložjm, *fut. ex.* il, iti, auslegen, hinauslegen exponere: djtě, *B.* 2) erklären, explicare; tagné pjsmo wykládati, entziffern, *D.* 3) enträthseln, solvere, *D.* 4) herauspacken, promere, expromere, depromere; 5) nehmen, interpretari: zle wyloženo bylo Scypionowi, že rc. *Vel.*

II. *rec.* w-ti se, s něčjm, vorh. 4): y hned wyložili se s žalobau.

Wylstjm, *fut.* il, iti, s. wychytřjm.

Wylučugi, owati, s. wylaukjm.

Wylupám *fut. ex.* al, ati, *cum dat. pers.* abprügeln, abpuffen, verberare.

Wýlupek, pku, *m.* eine zeitige aus ihrer weichen Schaale heraus gefallene Nuß; 2) überhaupt das Ausgeschälte; 3) eine Tracht Schläge: dostati dokonalý wýlupek, tüchtige Schmier, Schläge kriegen, solide verberari (dedolari); 4) s. wýbor 2).

lupugi, owati, s. wylaupjm.
lusstěnec, nce, m. Abtrünniger; bá Apol. st., s. strzek.
luzugi, owati, s. wylaudjm.
lýzám, weit bess. wylézám.
máchám, *fut.* ati, s. máchám.
máčjm, *fut.* el, eti, austunken, Brühe, jus exhaurire intinendo panem.
mačkám, *fut. ex.* al, ati, ausdrücken, z. B. Wasser, aus dem Kleide, exprimere: wymačkali haubu.
ymačkáwám, al, ati, vorh.
ymáhám, al, ati, s. wymohu.
ymakám, *fut.* al, ati, durch Betasten erfahren, attrectando cognoscere: y hlaupj sedácy bludy gegich wymakali.
ymalugi, owal, owati, ausmahlen, s. malugi.
ymámjm, *fut.* il, iti, durch Blendung, Täuschung erlangen.
ymatu, *fut. ex.* wymátl, wymásti, entwickeln, explicare, solvere, expedire, *Syl.*
II. *rec.* wymásti se, sich entwickeln, herauswickeln, explicari, solvi, expediri.
ymazám, wymazi, *fut.*, wymazal, wymazati, zán, *imper.* wymaž, ausschmieren, z. B. einen Topf, Ofen, limas fornacis, ollæ illinere; 2) ausschmieren, verschmieren, illinendo consumere; 3) auslöschen, wegwischen, z. B. etwas Geschriebenes, delere, exstinguere.
ymazugi, owal, owati, vorh.
ymě, *genit.* wemene, *n.* s. wemeno.
ymeťugi, *fut.*, owati, ausglätten, poliren, fegen: železo wymeťuge, wypuleruge, wyčistj a wyhladj, *Syr.*
ymelek, lku, *m.* Nutzen, *m.* emolumentum; 2) Mahlmetze *f.* molitoris rata, commodum.
Wymeli, *fut. ex* wymlel, wymljti, ausmahlen, auf der Mühle; a) sehr mahlen, permolere, expinsere; b) durch Mahlen herausbringen, molendo secernere; c) durch Mahlen verdienen, molendo lucrari; 2) auswaschen, durch Waschen aushöhlen, z. B. d. Wege, abluere.
Wýměna, y, *f.* Auswechsel, *m. D.*
Wýměnek, nku, *m.* Ausgedinge, Ausbedungene, *n.* pactum; 2) dasjenige, was sich ein Bauer, der seine Wirthschaft jemand abgetreten, zu seinem Unterhalte ausgedungen hat.
Wyměnjk, *a, m.* ein Bauer, der seine Wirthschaft jemand abgetreten, u. sich zu seinem Unterhalt etwas ausbedungen hat; - nice, *f.* eine solche Bäuerinn.
Wyměnjm, *fut.* il, iti, auswechseln, commutare, permutare; 2) *sl.* auslösen, loskaufen, redimere.
II. *rec.* w-ti se, s. odm-ti se 2).
Wymeno, *a, n. sl.* s. wemeno.
Wyměňugi, owal, owati, vorh. 2) s. wymjnjm, *K.* Pr.
Wymerám, ati, *sl.* s. wyměřjm.
Wýměřj, jho, *m.* Ausmesser, *m.* emensor.
Wyměřenj, *n.* Ausmessung *f.* dimensio; 2) s. instrukcy: dáti wyměřenj, *Syl.* 3) Vorschrift, Satzung *f.* Beschluß *m.* statutum *Syl.*
Wyměřjm, *fut. ex.* il, iti, en, ausmessen, metiri, emetiri, demetiri; 2) loswickeln, rechtfertigen, enodare, purgare: bratra ze wšeho při králi wyměřil a wymluwil; 3) vorschreiben, bestimmen, præscribere, definire: wyměřuge, a rozka-

zuge mu, coby měl činiti, *Cyr.* to z kořistj práwa wyměřugj Bohu, *Id.* tém Bůh sám wyměřuge, gak se měli chowati, *K.* o tom práwa tak wyměřugj, Pr.

II. *rec.* wyměřiti se, sich rechtfertigen, purgare se, excusare se, crimen removere, *Syl.* z toho ze wsseho chytře se wymluwil a wyměřil; nemoha se slussně wyměřiti; z nářku se wyměřowal, Žal.

Wyměřugi, - se, owati, verb.

Wyměssugi, owati, s. wymjsým; 2): wyměssuge ge z počtu bezbožných, *K.*

1. Wýmět u, *m* (posledni tanec, konec,) Kehraus, *n.* *D. cum?* 2) *sl.* s. smet, Ausschlag, auf der Haut.

2. Wýmet, u, *m.* wýmetek, tku, *m.* Auswurf, *m.* das Schlechteste.

1. Wymětač, e, *m.* Ausfeger, *m.* purgator; - čka, y, *f.* - inn, *f.* - trix; - čský 3. ꝛc.

2. Wymetač, e, *m* Grathobel, *m.* der d. Späne v. der Seite wegwirft, dolabra recta (egestiva.)

1. Wymětám, ati, *praes.* s. wymetu.

2. Wymetám od. wymecy, *fut. ex.* al, ati, s. wyházým.

II. *rec.* wymetati se, schossen, Aehren bekommen, spicari, spicas emittere.

Wýmětky, ů, *m. pl.* s. směti.

Wymetu, *fut.* tl, mesti, auskehren, verrere, everrere.

Wymeyssljm, s. wymyssljm.

Wymeytjm, *fut. ex.* il, iti, aushauen, excidere: lesy wymeytiwsse, tam se osadili.

Wymezugi, owati, folg.

Wymezým, *fut. ex.* yl, yti, begränzen, abmarken, bestimmen, definire, fines designare, determinare: to wsse Bohem wymezeno, *K.* wymezené dědictwj, *K.*

Wymjnám, al, ati, s. wym[…]

Wymjnjm, *fut. ex.* il, iti, aus[…] men, Ausnahme machen, ex[…] pere; 2) ausdingen, ausbe[…] gen, pacisci, excipere; 3) […] behalten, ausbedingen, ex[…] pere: wymjnil sy gednu […] nicy.

Wýmjnka, y, *f.* Ausnahme, *f.* […] ceptio; 2) Bedingung, *f.* co[…] ditio.

Wymisskugi, *fut.* s. misskugi.

Wymjsým, *fut. ex.* yl, yti, aus[…] gen, excipere, üblicher; 2) […] sondern, separare, segrega[…] 3) ausfneten, satis depsere.

Wymjtám, al, ati, s. wyha[…]

Wymizým, *fut. fr.* el, eti, […] u. nach verschwinden, paula[…] (sensim) evanescere; s. […] loze.

Wymknu, *fut.* kl, nauti, aus[…] ken, luxare, emovere; 2) […] mand aussperren, exclude[…]

II. *rec.* w - ti se, entschlüp[…] entwischen, elabi.

Wýmlatek, tku, *m.* Ausdru[…] üblicher b) Drescherlohn, *m.* […] Drescherhebe, *f.* insgem. merc[…] trituratorum.

Wymlátjm, *fut. ex.* il, iti, […] ausdreschen, das Getreide, e[…] cutere grana e spicis; 2) au[…] prügeln, a) heraus prügeln, […] stibus expellere, b) sehr pr[…] geln, valde (solide) verber[…] re, mulcare aliquem.

Wymlauwám, al, ati, s. wyml[…] wjm 1), 2), 3), 4).

II. *rec.* w-ati se, s. w-witi […]

Wýmluwa, y, *f.* Ausrede, En[…] schuldigung, *f.* excusatio; g[…] lowá wýmluwa, calva exc[…] satio, *Syl.*

Wymluwjm, *fut. ex.* il, iti, be[…] ausreden, eloqui, proloqui, e[…]

fari; 2) ausreden; a) herausreden, ausſprechen, z. B. Worte, enuntiare, pronuntiare; b) aus dem Sinne reden, z. B. einem etwas ausreden, α) etwas nicht zu glauben, suadendo alicui opinionem eripere, suadendo efficere, ut aliquis aliquid non credat; β) etwas nicht zu thun, eripere alicui consilium rei; suadendo efficere, ut aliquis aliquid non agat: nedati ſobě něčeho wymluwiti ſich etwas nicht ausreden laſſen, suadendo non posse abduci, z. B. ab opinione (Meynung) od. a consilio, Thun: tu nádhernoſt z ſrdcý lidſkých wymluwil, *Vel.* 3) entſchuldigen, excusare, purgare, expurgare, *Luc.* 14, 18. 4) ſ. wyſlowjm; b) ausdrücken; 5) das Reden zu Ende bringen, ausreden, α) v. einer förmlichen Rede, orationem absolvere, finire, perorare. β) v. jedem Reden, sermonem od. orationem absolvere, finire. 6) überreden, zu etwas bereden, persuadere alicui, ut &c. 7) mit od. durch Reden herauslocken: mnichy z pauſſtě pěkně wymluwiti: 7) wymluwiti někomu, ausſchelten, objurgare.

II. *rec.* wymluwiti ſe, ſich ausreden, ſich durch Reden heraushelfen, ſich entſchuldigen, excusatione uti, prætextu uti, se excusare.

Wýmluwný 3. beredt, eloquens, disertus, facundus: -noſt, i, *f.* Beredſamkeit, eloquentia, facundia.

Wymnám, al, ati, *sl.* nalewati, eutern, (v. der Kuh), ubera replere (lacte), *D.* & *sl.*

Wymnánj, *n. verb.* v. vorh. *D.*

Wymnu, *fut. ex.* ul, auti, ausreiben, a) heraus reiben, exterere, z. B. Körner, *K.* auch terendo tollere, z. B. einen Flecken. b) durch Reiben reinigen, z. B. ein Kleid ꝛc. terendo purgare.

Wymočjm, *fut. ex.* il, iti, auswäſſern (*act.*) z. B. einen Stockfiſch, macerare.

II. *rec.* w-ti ſe, auswäſſern (*neutr.*) macerari, od. probe macerari.

Wýmoh, u, *m.* Vollziehung, Vollſtreckung, *f.* executio.

Wymohu *fut. ex.* wymohl, wymocy (wymoct), *imper.* wymož, auswirken, zuwegebringen, efficere, impetrare. 2) befreyen, emancipare.

Wymoklý 3. zu ſehr ausgewäſſert, nimis maceratus.

Wymoknu, *fut. ex.* kl, knauti, zu ſehr auswäſſern (*neutr.*), nimis macerari: durch zu viel Feuchte verderben: wymoklo obilj na poli (od mnoha deſſtů), *Vel.*

Wýmol, e, *m.* vom Waſſer gemachte Vertiefung; Bachfahrt, aqua cavatum, *B. Mand.* doly a wýmoly, *Com.*

Wýmola, y, *f.* vorh.

Wymořjm, *fut. ex.* il, iti, durch Hunger, Plackerey ꝛc. entkräften, ausmergeln, auszehren, fame, afflictionibus &c. conficere.

Wymotám, -ſe, *fut.* ſ. wymatu, -ſe.

Wymrſkám, *fut. ex.* al, ati, ausſtreichen, ausſtäupen, auspeitſchen, a) öffentlich peitſchen, in publico aliquem virgis cædere. b) zur Stadt hinaus peitſchen, virgis aliquem per urbis portam cædere.

Wymrſſtjm, *fut. ex.* il, iti, mit der Peitſche od. Ruthe ausſchlagen,

z. B. ein Auge, verbero, flagello, scutica, flagro, virga excutere, elidere. 2) aufschießen, in die Höhe wachsen, adolescere. 3) s. wylomjm 2).

II. *rec.* w-titi se, emporschießen, sich in die Höhe schwingen salire.

Wymru, *fut. ex.* mřel, mřjti, aussterben, a) durch Sterben leer werden, inaniri morte, vacuefieri (vacuari) funeribus. b) durch den Tod geendigt werden, erlöschen, morte deleri, exstingui, interire (deficere): ten rod wymřel, das Geschlecht ist erloschen.

Wymrznu, *fut. ex.* zl, nauti, erfrieren, ausfrieren, frigore interire: wymrzlo sstěpj, *Vel.*-réwj, *Id.*

Wymsstěnj, *n. verb.* v. folg.

Wymstjm se, *fut. ex.* il, iti, sich rächen (zur Genüge,) satis ulcisci, nad někým, *Cyr.* od. nad něčjm, an jemand od. etwas, aliquem od. aliquid, *K.*-jwám se, al, ati, *fr. K.*

Wýmu, s. wygmu, *K.*

Wymučjm, *fut. ex.* il, iti, s. wynutjm; něco na někom, jemand etwas.

Wymustrugi, *fut.* owal, ati, ausmustern, exauctorare (milites).

Wymusým, *fut.* yl, yti, *mor.* s. wynutjm.

Wymydljm, *fut.* il, iti, durch Seifen verbrauchen, saponem consumere, absumere linendo.

Wymygi, *fut. ex.* myl, myti, auswaschen, durch Waschen reinigen, eluere, abluere.

Wýmysl, u, *m.* üblicher folg.

Wýmyslek, slku, *m.* Erdichtung, etwas Erdichtetes, commentum, res ficta.

Wymysljm, *fut. ex.* il, iti, aussinnen, ersinnen, ausdenken, erdenken excogitare, comminisci, invenire, *Cyr.* mnohé muzycké nástroge wymýsle[illegible]gi, *K.*, erdichten, fingere.

Wymysslený 3. erdacht, ersonnen, erdichtet, fictus, comentitiu[s], -ně, *adv.* auf eine erdichte[te] Art, ficte, falso: w-ně praw[illegible]

Wymýssljm, el, eti, s. wymysljm.

Wymýwám, al, ati, s. wymyw[illegible] 2) entgelten, büßen, luere: [illegible] sto obec to wymýwá, čjm před[illegible] stawenj gegj winni bywag[j] [illegible] pomstu krwe té newinné wy[illegible]mýwati musý lid, *K.*

Wynachádzým se, el, eti, *sl.* vor[illegible]findig seyn, praesto esse.

Wynačudugem se, owati, *sl.* s. wy[illegible]nadiwjm se.

Wynadakugem se, *sl.* s. wyděk[u]gi se.

Wynadám, ati, viel aufheißen.

Wynadiwjm se, *fut. ex.* iti, sich genug verwundern, satis mirari: wynadiwiti se tomu ne[illegible]mohl, *Žal.*

Wynagdu, *fut.* wynassel, wyna[illegible]gjti, s. wymysljm, *Syl.*

Wynahradjm, *fut.* s. nahradjm.

Wynakládám, - se, ati, *iterat.* s. wynalożjm, - se.

Wynalezám, - se, ati, s. naleznu.

Wynalezatel, e, *m.* Entdecker, detector; b) Erfinder, inventor; - lkyně, *f.* - rinn, - rinn, - trix, - trix.

Wynaleznu, *fut.* s. naleznu 1), 2)

Wynalezawý 3. erfinderisch, erfindsam, solers, ingeniosus, - wost, i, *f.* - samkeit, *f.* ingenium, solertia. *Neg.*

Wynalożjm, *fut. ex.* il, iti, anwenden, z. B. Geld, Mühe, Ze[it] 2c. auf etwas, impendere rem in rem od. rei; adhibere rem

Digitized by Google

ad rem od. rei, collocare rem in re; uti re in re; 2) wagen, aufopfern, dicare, devovere; wynaložil duſſi ſwau na ſmrt, B. wynaložte duſſe ſwé pro ſmlauwu B. ſwá hrdla wynakládali pro obhagowánj cýrkwe, K.

II. rec. w-ti ſe, ſich worauf verwenden, impendere se, od. operam: dábel wſſeligak ſe na to wynakládá, aby činil ꝛc. K. na wſſeligaké neprawoſti ſe wynakládá.

Wynalozugi, unrichtig für wynakládám.

Wynapoſmjwám ſe, fut. ex. al, ati, sl. viel geſpottet haben.

Wynařjkám ſe, fut. ex. al, ati, zur Genüge weinen, sat superque flere: wynařjkati ſe nad nim doſti nemohau, K. do wůle ſe wynařjkám, B.

Wynarozléwám, fut. al, ati, sl. viel verſchüttet haben.

Wynaſadjm, fut. ex. il, iti, darauf ſetzen, wagen, aufopfern, dicare, devovere: hrdlo, ſtatky pro náboženſtwj-; ſ. naſadjm.

Wynaſazugi, owati, vorh.

Wynaſnaženj, n. Bemühung, Beſtrebung, studium, labor.

Wynaſnažjm ſe, fut. ex. il, iti, ſich bemühen, conari.

Wynaſnažugi ſe, owati, vorh.

Wynáſſjm, el, eti, ſ. wyneſu; 2) ſ. wychwalugi, Vel.

II. rec. w-eti ſe, ſich erheben, ſtolz ſeyn, efferre se, B.

Wynaučenj, n. verb. v. folg.

Wynaučjm, fut. ſ. naučjm.

Wyndám, fut. al, ati, heraus thun, heraus heben, -geben, exponere, excipere: -oknem; tegliky z ohně, R.

Wynděm, wyſſel, sl. ſ. wygdu.

Wyneřádjm ſe, fut. il, iti, ſich des Unflaths entledigen, cacare.

Wyneſlý 3. z. B. wyneſlá ſlepice, eine Henne, d. nicht mehr Eyer legt.

Wyneſu, fut. ſl, ſti, austragen, heraustragen, efferre; 2) hinauf tragen, sursum portare, sursum ferre; 3) eintragen, Vortheil od. Gewinn bringen, fructum reddere, quaestui esse, quaestum esse, quaestum dare; auch v. Bäumen, ſ. neſu; 4) betragen efficere, conficere, summam efficere; to wynáſſj 10 zl. - macht aus; 6) austragen, verrathen, prodere; něčj tagemſtwj z domu wynáſſeti; 6) ausſprechen, pronunciare: twrdý a přjkrý ortel wyneſti; to za práwo a ſprawedlnoſt wyneſl, Pr. Na plac něco wyneſti, -vorbringen, aufs Tapet bringen, proferre, adferre, Vel. na ſwětlo ꝛc.

II. rec. w-ſti, ſe, sl. ſich u. das Seinige aus dem Hauſe tragen.

Wynětj, n. verb. v. wygmu.

Wynikám, fut. al, ati, hervorragen, hervorblicken, eminere, Job. 8, 16. wyniká nad wodu z gezera ſkála, Vel. ſ. folg.

Wyniknu, fut. ex kl, knauti, hervorblicken, hervorſchimmern, enitere; 2) entſchlüpfen, entwiſchen, elabi, Cyr. 3) herausfahren, erumpere, Iz. 69, 6. wynikl z ſwých puſtých geſkynj, Vel.

Wynjmám, al, ati, ſ. wygmu.

Wyňmu, fut. ſ. wýmu, K.

Wynjt, wynjti, ſ. wygmu.

†Winořugi, owati, aus der Tiefe hervorbringen? fig. ſ. gewjm? Jos. Jungmann.

Wýnos, u, m. Ertrag, m. z. B. des

Ackers rc. fructus, quaestus; 2) Betrag, Belauf, *m.* d. Summe, summa.

Wýnosek, sku, *m.* vorh.

Wýnosný 3. einträglich, fructuosus, quæstuosus; - nost, i, *f.* -keit, *f.* - sitas, - sitas.

Wynosým, *fut. fr.* yl, yti, nach u. nach austragen, paullatim efferre; 2) hinauftragen, sursum portare, sursum ferre.

II. *rec.* w-ti se, s. wynesu se.

Wynunwugi, *fut.* s. misskugi.

Wynutjm, *fut. ex.* il, iti, cen, něco na někom, abnöthigen, abdringen, abzwingen, exprimere, extorquere.

Wyobaljm, *fut. ex.* il, iti, auswickeln, auswickeln, evolvere, *Syl.*

Wyobcowánj, *n. verb.* v. folg. Bann, *f.* Acht, *f.* proscriptio.

Wyobcugi, *fut.* owal, owati, exkommuniciren, in den Bann thun, excommunicare, anathematizare.

Wyobjmám, *fut.* al, ati, *sl.* sehr u. viel umhalsen.

Wyobmýssljm, *fut.* s. obmýssljm.

Wyobrazowánj, *n. verb.* v. folg. 2) Einbildung, *f.* imaginatio, *D.*

Wyobrazugi, owal, owati, abbilden, effingere, formare, exprimere.

II. *rec.* w-zowati sobě, od. sy, sich vorstellen, sich einbilden, imaginari sibi.

Wyobrazým, *fut.* yl, yti, vorh.

Wyokrauhljm, *fut.* il, iti, ausründen, rotundare.

Wyopálám, *fut. ex.* al, ati, ausschwingen, a) heraus schwingen, durch Schwingen heraus bringen, ventilando elicere; b) durch Schwingen reinigen, ventilare, ventilando purgare.

Wyopytugem se, *fut. sl.* wal, wati se, alles ausfragen.

Wyorám, wyoři, *fut.* al, ati, ausackern, exarare, aratro eruere.

Wyorávám, al, ati, vorh.

Wyosskjerám, *fut.* al, ati, *sl.* schmieren, abprügeln.

Wyoři, s. wyorám.

Wypáchnu, *fut. ex.* chl, nau... ausriechen, verriechen, odorem amittere, exolere; fig. zlost něho wypáchla.

Wypáčjm, *fut. ex.* il, iti, aus... ben, herausheben, aus den Angeln heben, z. B. d. Thür, ... movere; 2) extorquere; s. w... točjm 1): - meč někomu; 3) ... ausspähen.

Wýpad, u, *m.* Ausfall, *m.* z. B. der Belagerten, eruptio; ... Ausfluß, *m.* Ausfließen, *n.* effluvium, exitus.

† Wýpada, y, *f.* äußere Gestalt.

1. Wypadám, *praes.* al, ati, ausfallen, a) heraus fallen, excidere; b) Ausfall thun, erumpere, eruptionem facere; ... aussehen, *α*) eine äußere Gestalt haben, speciem habere, specie esse &c. *β*) scheinen, ähnlich seyn, videri, similem esse: gakoby z oka wyp. s. ok...

2. Wypadám, *fut. fr.* al, ati, ausfallen, herausfallen, v. vielen od. allen, excidere; - ánj, *n. verb.*

Wypadáwám, al, ati, *fr.* v. verb.

† Wýpadek, dku, *m.* Resultat, *n.* bess. následek, aučinek.

Wypadlec, lce, *m.* s. odsstjpenec.

Wypadlý 3. heraus gefallen, exciduus.

Wypadnu, *fut. ex.* dl, dnauti, ... wypadám a), b); 2) einen Ausgang gewinnen, gerathen, evenire, cadere, cedere, succe...

ere, z. B. dobře neb zle wypadnauti, gut od. schlecht ausfallen.
Wypálјm, *fut. ex.* il, iti, ausbrennen, a) inwendig verbrennen, intus comburere od. exurere; b) durch Feuer reinigen, igne purgare, exurere; b) durch Feuer wegschaffen, exurere; c) gehörig brennen, z. B. Töpfe ꝛc. percoquere; 2) abbrennen, durch Feuer verbrennen, deurere, igni od. flammis tollere od. perdere; kyſele hledjcý, gakoby tři wſy wypálil, - scheußlich, aspectu tetrico, *Syl.* 3) abfeuern, z. B. z kuſu wypáliti, eine Kanone abfeuern, mittere tormenta; 4) *sl. neutr.* a) losgehen, z. B. das Gewehr: newypálilo mu; b) gelingen, succedere.
Wypalné, ého, *n.* Brandschatzung, pecunia, qua aedificia ab incendio redimuntur.
Wýpalky, ů, *m. pl.*, *sl.* pomyge, Brandweinspülicht, *n.*
Wypalugi, owati, ſ. wypálјm.
Wypárám, al, ati, ſ. wyſſkárám: někde něco wјce wypárati a wyhledati, *Vel.* 2) ſ. párám.
Wypařјm, *fut.* il, iti, ausdünsten, durch Dünste ausführen: wodnotedlnoſt wypařuge pel. tram, *Vel.* nos a chřjpě wypařuge, *Com.*

II. *rec.* w-ti ſe, *sl.* aufhören zu dampfen; b) zu schwitzen; 2) viel geschwitzt haben.
Wypařugi, - ſe, vorh.
Wypasu, *fut.* wypáſl, wypáſti, abhüten, abweiden, das weidende Vieh abfreſſen laſſen, z. B. das Gras, depascere; 2) ſ. napasu; 3) wypáſti někoho, abpaſſen, einen? captare, aucupari.

II. *rec.* w-ſti ſe, ſich ausmäſten, pinguescere.
Wypátrám, ausgattern, ſ. wypárám, *A. Neg.*
Wypauſſtјm, ěl, ěti, ſ. wypuſtјm.
Wypchám, *fut.* ati, *sl.* ausſtopfen.
Wypeku, (ču), wypečeš, *fut.* wypekl, wypecy (wypect), wypečen, *imper.* wypec, ausbacken, gehörig backen, satis coquere, percoquere; 2) ausbraten, a) durch Braten heraus bringen, z. B. ſádlo wypecy, das Fett ausbraten, assando elicere; b) genug braten laſſen, satis assare.

II. *rec.* wypecy ſe, ausbacken, (*neutr.*), satis coqui, percoqui; 2) ausbraten, a) durch Braten herausdringen, assando exire, z. B. ſádlo ſe wypeklo, das Fett iſt ausgebraten; b) genug braten, satis assari.
Wypeljchám, *fut.* ſ. peljchám.
Wypěňugi, owal, owati, ſchäumend od. eiternd herauslaſſen, spumando vel suppurando ejicere, *B.*
Wypeřený 3. voll Federn, mit Federn verſehen, copiosus plumis, *B.*
Wyperu, *fut.* wyprati, ſ. wypјrám.
Wypeſkugi, *fut.* owati, ausfilzen.
Wypјchám, al, ati, ſolg.
Wypichnu, *fut. ex.* chl, chnauti, ausſtechen, durch Stechen heraus holen, z. B. ein Auge, effodere, excidere.
Wypigi, *fut.* wypil, wypiti, austrinken, a) etwas Flüßiges, ebibere, educere, exhaurire; b) ein Gefäß, ebibere, exhaurire.
Wypјgјm, el, eti, vorh. ſ. wymýwám 2): muſyl to prowiněnј wſſecken rod geho wypјgeti, *Vel.* hořce wypјgeti, *Id.*

Wypilugi, *fut. ex.* owal, owati, ausfeilen, elimare.
Wypjnám, al, ati. s. wypnu.
II. *rec.* w-ati se, sich erheben, stolz werden, se efferre; nad giné, über andere, supra alios.
Wypjrám, al, ati, auswaschen, abluere; 2) durch Waschen herausbringen, eluere: při potocých zlato wypjrati, *Haj.* 3) s. peru, Luk. 5, 2.
Wýpis, u, *m.* Abschrift, Kopie, *f.* exemplar, exemplum: wýpis na čisto, reine Abschrift.
Wypjskám, *fut. ex.* al, ati, abblasen, z. B. ein Lied, carmen (tibia, tibiis) cantare, decantare; 2) bess. wypsskám.
Wypjssi, *fut. ex.* wypsal, wypsati, wypsán, *imper.* wypiš, ausschreiben, a) herausschreiben, exscribere, transscribere; b) völlig schreiben, z. B. ein Wort rc. vocabulum totum scribere; 2) beschreiben, schildern, mit Worten abbilden, ausdrükken, z. B. einen Mann, eine Schlacht, describere, verbis exprimere, verbis depingere; 3) *sl.* ausstreichen (aus dem Schuldregister), expungere.
Wypisugi, owal, owati, vorh.
Wyplacenj, *n.* Auslösung, *f.* Befreyung durch Geld, z. B. eines Gefangenen, redemtio; 2) Auszahlung, *f.* solutio.
Wyplakati, *fut.* plakal, wyplakati, erweinen, flendo obtinere.
II. *rec.* w-ti se, viel, genug geweint haben.
Wyplacugi, owal, owati, vorh.
Wypláčým, eti, s. wyplatjm.
Wypláknu, *fut.* ákl, áknauti, ausspülen, ausschwanken, eluere: -mjsu rc.
Wyplakugi, owati, vorh.
Wyplampám, ati, ausschwatzen *D.*
Wyplanjm, *fut. ex.* il, iti, aushauen, abhauen, excidere.
Wyplaňugi, owal, owati, vorh.
Wyplassjm, *fut. ex.* il, iti, verscheuchen, fugare, deterrere.
Wýplata, y, *f.* Lösegeld, pretium liberatonis; 2) s. wyplacenj.
Wyplatjm, *fut.* il, iti, cen, auszahlen, z. B. Geld, solvere; 2) auslösen, durch Bezahlung des Lösegeldes jemand od. etwas frey machen, z. B. Gefangene, Pfand rc. redimere; 3) *sl.* s. wypljsnjm.
Wýplatnj 1: z. B. w. penjze, s. wýplata.
Wyplawám, *fut.* al, ati, *sl.* s. wyplowu.
Wyplazugi, - se, owati, folg.
Wyplazým, *fut.* yti, z. B. gazyk, d. Zunge aus dem Munde herausstrecken, - exserere.
II. *rec.* w-ti se, hinauf kriechen.
Wyplegi, *fut.* lil, ljti, ausjäten, eruncare, evellere.
Wyplemenjm, *fut.* il, iti, folg.: swátky z cýrkwe -, Žal.
Wyplenjm, *fut. ex.* il, iti, ausrotten, a) ausreuten, mit der Wurzel ausreißen, eradicare, exstirpare; ohne Rücksicht der Wurzel, excidere; b) zu Grunde richten, α) Dinge, excidere, exscindere, delere; β) Geschöpfe, delere; - nénj, *n.* Ausrotten, *n.* exstirpatio, eradicatio, excidium, excissio, deletio.
Wypleňugi, owal, owati, vorh.
Wyplesstjm, s. wyplisstjm; 2) *sl.* *Lypt.* oči w., s. wywaljm.
Wypletám, al, ati, folg.
Wypletu, *fut.* tl, lesti, herauswickeln, evolvere, explicare, expedire: z bludů někoho -.
II. *rec.* w-sti se, sich heraus

wickeln, se evolvere, expedire, explicare: z dluhů.
†Wýplew, m. Ausfluß, m. Neg.
Wyplerwám, s. wyplýwám.
Wypligi, fut. ex. wyplil, wypliti, ausspeyen, exspuere.
Wypljsnjm, fut. il, iti, ausschelten, objurgare, castigare verbis.
Wyplisstjm, fut. il, iti, s. wyblekmu: wyplisstj hned swau maudrost, K.
Wypljwám, al, ati, s. wypligi.
Wýpliwek, wku, m. Geifer, m. saliva, sputum.
Wypliwnu, ul, nauti, s. wypligi.
Wypliwowánj, n. Ausspucken, n.
Wypliwugi, owati, s. wypligi.
Wyplnjm, fut. ex. il, iti, ausfüllen, voll füllen, z. B. einen Graben, explere, implere; 2) erfüllen, a) Genüge thun, z. B. seinem Versprechen, einem Befehl rc. satisfacere rei, implere rem; b) z. B. den Befehl, das Gesetz rc. satisfacere, implere; c) wahr machen, z. B. eine Weissagung, satisfacere, exitum rei dare; 3) vollenden, aushalten, explere, complere: čas a dny wyplniti; -něnj, n. Erfüllung, expletio, complementum &c. B.
II. rec. w-niti se, auswerden, umwerden, compleri, Lev. 12, 6. 2) in Erfüllung kommen, adimpleri.
Wyplowu, fut. ex. wyplaul, u. wyplowal, wyplauti u. wyplowati, herausschwimmen, enare, enatare; 2) (perf. wyplaul -), ausschiffen, schiffend herauskommen, enavigare.
Wyplugi, laul, auti, sl. vorh.
Wyplundrugi, owal, owati, (obs.) ausplündern, expilare.
Wýplwek, s. wýpliwek, Syl.
Wyplynu, fut. ex. ul, auti, ausfließen, effluere, emanare; 2) s. wyplowu 1), 2).
Wyplýwám, al, ati, vorh. a) fließen, entstehen, fluere, manare, gigni, oriri, fieri, sequi.
Wyplznem, fut. zol, znauti, sl. ganz aushaaren, depilem fieri.
Wypnu, fut. ex. wyp'al, wypnauti, ausspannen, herausspannen, z. B. Nähzeug, solvere.
II. rec. w-ti se, s. womrsstjm se.
Wypobjzým, fut. el, eti, durch Bitten herausbringen: nemohl ho domů wypobjzeti.
Wypočjtám, fut. fr. al, ati, folg.
Wypočtu, fut. ex. wypočtl, wypočjsti, wypočten, imper. wypočti, ausrechnen, a) durch Rechnen überschlagen, zusammen rechnen, computare, rationes subducere; b) durch Rechnen herausbringen, α) eine Summe, rationes subducere rerum, computando invenire; β) eine einzelne Sache, z. B. einen Tag, enumerare, computando invenire.
Wypodobnjm, fut. il, iti, s. wypobrazým.
Wypodobňugi, owati, vorh.
Wypohlawkugi, owati, reg. acc. viele Ohrfeigen geben, multos colaphos infringere alicui.
Wypotřebugi, owati, verbrauchen, consumere: - mnoho mydla rc.
Wýpowěd, i, f. Spruch, Ausspruch, m. z. B. des Richters, sententia; 2) Aufkündigung, Auffagung, f. renuntiatio.
Wypowěděnec, nce, m. Exulant, Verbannter, Geächteter, exul.
Wypowěděnj, n. verb. v. wypowjm; w-nj pokoge (nicht wálky, wie D.) Kriegserklärung, f. denunciatio belli, R.
1. Wypowjdám, praes. al, ati,

aussprechen, hersagen, heraus sagen, z. B. ein Urtheil, pronuntiare sententiam; Worte, efferre, pronuntiare, eloqui verba, exprimere; 2) aufkündigen, aufsagen, z. B. Miethe, renuntiare (edicere) alicui aliquid; poslussenstwj w., *Vel.* pokog w., den Krieg erklären, bellum denunciare, *R.* 3) verbannen, als einen Exulanten, in exilium ejicere; -ánj, *verb.*

2. Wypowjdám, *fut. fr.* al, ati, erzählen, a) etwas Vergangenes, narrare, commemorare, referre, exponere; b) hersagen, hererzählen, nach der Reihe, enumerare, exponere; -ánj, *v.*

Wypowjm, *fut. ex.* wypowěděl, wypowědjti, *imper.* wypowěz, wypowědjn, aussprechen, a) s. wypowjdám, *praes.* 1); b) ausdrücken, mit Worten ausdrükken, verbis exprimere; ohne Nominativ, z. B. nenj možná wypowědjti, gak welice rc. es ist nicht auszusprechen, wie sehr rc. dici non potest &c. 2) erzählen, s. vorh. a), b); 3) s. wypowjdám, *praes.* 2), 3).

Wypracem, -tám se, *fut.* tati se, *sl.* s. wynesu se.

Wypracugi, owati, folg. sich verdienen, durch Arbeit, merere: to sobě pracně a krwawě wypracowal, *K.*

Wypřahám, al, ati, s. wypřáhnu.

Wyprahlý 3. dürre, trocken, aridus, siccus, torridus; 2) schmachtend, sitibundus; -lost, i, *f.* Dürre, *f.* Trockenheit, *f.* -ditas, -citas.

1. Wyprahnu, *fut. ex.* hl, hnauti, ausdorren, dürre werden, arescere, exarescere; 2) schmachten, siti confici.

2. Wypřáhnu, *fut.* áhl, áhnauti, ausspannen aus dem Joche, z. B. Pferde, abjungere, jugo solvere; *fig.* oni pak ze wssého se wypřáhli, *K.*

Wýprask, u, *m.* Schläge, *pl.* verbera.

Wyprássjm, *fut. ex.* il, iti, ausstäuben, vom Staube reinigen, pulvere purgare rem, pulverem excutere rei; 2) s. wyprudjm, *Syl.* & *sl.* 3) *sl.* Schläge geben: wyprássili mu zadek.

II *rec.* wyprássj se, *fut.* il, iti, *impers.* aufhören zu stauben, cessare pulverare.

Wýprawa, y, *f.* Absendung, *f.* eines Menschen, missio; 2) Ausrüstung der Soldaten, armatus; 3) Ausstattung, Aussteuerung, Aussteuer, *f.* dos od. dotis datio, paraphernum: wěno y s wýprawau, *Pr.*

Wyprawjm, *fut. ex.* il, iti, aussprechen, s. wypowjm, b); 2) s. wypowjdám, *fut.* a), b); 3) abfertigen, schicken, abschicken, z. B. einen Bothen, mittere, legare, ablegare od. allegare; 4) ausstatten, aussteuern, dotare filiam, filiae dotem dare; 5) ausrüsten, armare, instruere; *B.* s. zbrogný; b) wegbringen, tollere: - sspinu; 6) entrichten, reddere, solvere: desátky wyprawowati.

II. *rec.* w-ti se, abgehen, abreisen, decedere, abire, proficisci: na Egypt se wyprawj, *K.* 2) z dluhů se wyprawiti, aus den Schulden kommen, exire aere alieno.

Wýprawný 3. z. B. wogsko, ausgerüstet, bene instructus, *Vel.*

Wyprawotjm, *fut. sl.* s. wysaudjm.

Wyprawugi-se, owati, s. wyprawjm, -se: wyprawowat o něčem.

Digitized by Google

Wyprázdnjm, (-znjm), *fut. ex.* il, iti, ausleeren, erledigen, exinanire, vacuefacere; b) ſ. zlehčjm: wyprázněnj aneb zlehčenj práwa, Pr.
Wyprazdňugi, owati, vorh.
Wypredám, *sl.* ſ. wyprodám.
Wypreklјnám, *fut.* al, ati, *sl.* aufhören zu verfluchen.
Wyprezerám, *sl.* all. durchforschen
Wyprepſſtjm ſe, *fut.* il, iti, hervor quellen, scaturire, erumpere, scatere.
Wypřiſahám (ſobě) *fut.* ati, etwas durch Schwören erlangen, Pr.
Wyprodám, *sl.* alles verkaufen.
Wyprodám ſe, *fut. ex.* al, ati, das seinige alles verkaufen: wyprodali ſe odtud.
Wýproſa, y, *f.* ein ausgebetenes Fallgut.
Wyproſſkugi, owal, owati, ſolg.
Wyproſſugi, owati, ſ. wyproſým.
Wyproſtjm, *fut. ex.* il, iti, erlösen, befreyen, retten, eliberare, emancipare: z poroby-, *K.* wyproſſtuge ze zlého, *B.* - z ruky gjmagjcýho.
Wyproſtitel, e, ſ. wyſwoboditel.
Wyproſým, *fut. ex.* yl, yti, ausbitten, orare, rogare, expetere: něco, etwas, aliquid.
II. *rec.* w-yti ſe, *sl.* sich frey bitten.
Wyprotiwjm ſe, *fut.* il, iti, *sl.* aufhören sich zu widersetzen.
Wyprowázým, el, eti, ſolg.
Wyprowodjm, *fut. ex.* il, iti, begleiten, mit einem zugleich gehen, das Geleite geben, comitari, prosequi.
Wyprſknu, *fut. ex.* kl, knauti, aussprizen, herausspritzen, z. B. Waſſer, spargere, ejaculari, evomere, emittere.
Wyprſkugi, owal, owati, vorh.
Wyprſſjm, *fut.* el, eti, ab- od. ausfallen, vergehen, effluere: poslednj hodina mu wyprſſela.
II. *rec.* w-eti ſe, *impers.* ausregnen, aufhören zu regnen: wyprſſelo ſe, pluvia cessat.
Wyprýſtám ſe, *fut.* ati ſe, ſ. prýſtám ſe, wřjdků ſe mi nawyhazuge.
Wyprýſkugi od. - ſe, owati, ſ. wypreyſſtjm ſe.
Wyprýſſtugi, owati, vorh. *B.*
Wypſánj, *n.* Ausschreiben, *n.* Ausschreibung, *f.* a) das Herausschreiben, z. B. einiger Worte ꝛc. descriptio; b) das völlige Schreiben od. Hinsetzen eines Wortes, plenior scriptio, absolutio vocabuli; 2) Beschreiben, *n.* Beschreibung, Abbildung durch Worte, descriptio.
Wypſat, - ti, ſ. wypjſſi.
Wypſſkám, *fut.* al, ati, auszischen, auspfeifen, exsibilare, *Syl.*
Wypſým ſe, *fut.* yl, yti, *sl.* abgerichtet, abgedreht werden.
Wyptám ſe, *fut.* al, ati, ſolg.
Wyptáwám ſe, al, ati, *cum vel sine gen. pers.* ausfragen, ausforschen jemand, percontari, quaerere ex aliquo, expiscari aliquem.
Wypučjm, *fut. ex.* il, iti, hervor recken, exporrigere: - prdel.
Wypučjm ſe, *fut.* ſ. pučjm ſe.
Wypudjm, *fut. ex.* il, iti, zen, austreiben, heraustreiben, expellere, exturbare, ejicere.
Wypůgčjm, *fut.* il, iti, *reg. gen.* entlehnen, ausleihen, ausborgen, mutuari, sumere mutuo (mutuum, am, um, os, as, a); - enj, *n. verb.*
Wypůgčugi, owati, vorh.
Wýpuk, ſ. puk a), b); 2) ſ. pupek 3).
Wypukám, *fut.* al, ati, *sl.* ausklo-

psen; 2) ausprügeln, verberare. II. *rec.* w-ti se, s. pukati se 2), 3).

Wypuklý 3. hervorragend, eminens, prominens: lenoššj s wypuklýma očima, *Com.*

Wypulerugi, *fut*, owal, owati, auspoliren, perpolire, *K.*

Wypuštěnj, *n. verb.* v. wypustjm; w. nad okny, s. lunety.

Wýpust, u, *m.* Ablaß, *m.* des Wassers, s. spaušt, *D.*

Wýpustek, tku, *m.* Ausladung, Hervorragung (Bauk.), podium: wýpustek oltáře, *B.*

Wypustjm, *fut. ex.* il, iti, štěn, auslassen, a) weglassen, z. B. Wörter &c. omittere; übergehen, praeterire; b) heraus lassen, emittere: ratolesti w., - schießen lassen; - pupeny, Knospen bekommen, gemmare.

Wyputugem, *fut* owati, *sl.* durch Pilgerschaft erhalten: chce sy nebo (nebe) wyputowat.

II. *rec.* wyputowati se, aufhören zu reisen.

Wypytugem u. -se, *sl.* s. w-tám se

Wyráčjm se, *fut.* il, iti, *fors* s. wychladiti se 2).

†Wýraz, u, *m.* der letzte Selbstlaut im Reime, *Puchm.* 2) Ausdruck?

Wyražec, žce, *m.* željzko k wyrážení hřebjků, Stemmeisen, *n.* ferramentum excussorium.

Wýražek, žku, *m.* Ausschlag, *m.* bey der Wage, trutina, superpondium; 2) Kernmehl, Vorschußmehl, *n.* flos farinae; 2) s. štýblo (slámy), culmus, *Syl.*

Wyraženj, *n. verb.* v. folg. 2) Zeitvertreib, *m.* oblectamentum.

Wyraženina, y, *f.* Ausschlag, *m.*

Wyrážjm, el, eti, s. wyrazým.

Wýražka, y, *f.* s. wýražek, *D.*

Wýražkowý 3. aus Kernmehl.

Wýražnj I: z. B. w-nj wáha, Ausschlagwage.

Wýražný 3. vorh. *D.*

Wyrazým, *fut. ex.* yl, yti, *praes.* wyrážjm, ausschlagen, a) herausschlagen, z. B. ein Auge &c. excutere, elidere: z paměti wyrazyti, excutere e memoria; z mysli někoho, bethören, thöricht machen, dementare, *Syl.* z toho domněnj wyražen, *Vel.* z předěšenj toho wyražen byl, *K.* to wlahu a dřjmotu wyrážj; slzy někomu, Thränen auspressen; (z brků w., aus der Fassung bringen?) b) hervorbrechen, zum Vorscheine kommen, erumpere, apparere; pupenj wyrážj, d. Knospen schlagen aus, gemmae erumpunt; zyma wyrážj, d. Kälte schlägt aus, -erumpit; 2) ergötzen, (trösten), delectare, oblectare; 3) ausprägen, durch Prägen ausdrücken, signare, od. signando exprimere, auch blos exprimere; s. auch folg.

II. *rec.* w-zyti se, ausschlagen, a) hervorbrechen, zum Vorscheine kommen, erumpere, apparere: rozléhánj wyrážegjcy se z roklj hor, *K.* wyrazý se gako gitřnj záře swětlo mé, *B.* nežit se wyrazyl; b) einen Ausschlag bekommen, pustulis obduci od. induci; 2) sich seitwärts schlagen, divertere; wyrazyl se na picowánj; z cesty se wyrazyti, vom Wege ausschweifen, *D.* 3) ablassen, remittere: w. se od předsewzetj swého; ze swého sna se wyrazyte, *K.* 4) (něčjm), sich ergötzen, se delectare (oblectare), od. delectari, oblectari.

Wyřčenj, *n.* Ausspruch, edictum.

Digitized by Google

Wyrečjem, rekl, *sl.* s. wyřknu.
Wýřečný, - nost, s. wýmluwný.
Wýřek, řku, s. wyřčenj b) Ausdruck
Wyrewem sa, *fut.* wati se, *sl.* aufhören unartig zu weinen.
Wýřewný 3. (wýhřewný?) viel Wärme gewährend; - nost, i, *f.* d. Wärme des Ofens, calor.
Wyreysugi, owal, owati, abreißen, abmahlen, delineare, depingere *B.*
Wyřezám, wyřeži, *fut.*, wyřezal, wyřezati, ausschneiden, a) herausschneiden, etwas, z. B. d. Zunge, exsecare, excidere. b) verschneiden, der Mannheit berauben, kastriren, excidere, exsecare. c) beschneiden, z. B. d. Bäume, putare arbores. d) durch Schneiden machen od. bilden, z. B. Früchte, Männer ꝛc. excidere, secando formare, auch exsculpere, wenn es in harter Materie geschieht.
Wyřezanec, nce, *m.* Ausschnittling, *m.* (Kind), cæso.
Wýřezek, zku, *m.* Ausschnitt, *m.* excissio; b) excissum.
Wyřeži, *sl.* wyřežem, s. wyřezám.
Wyřezugi, owati, s. vorh.
Wyřjdilka, y, *f.* ausrichtsames Weib, d. gutes Mundstück hat.
Wyřjdjm, *fut.* ex. il, iti, ausrichten, ins Werk richten, efficere, perficere; exsequi; 2) pozdrawenj wyřjditi, einen Gruß ausrichten, salutem nuntiare.
Wyřjhám, *fut.* al, ati, folg.
Wyřihugi, owati, s. řihám.
Wyřjkám, *fut.* al, ati, hersagen, recitare.
Wyřikugi, owal, owati, vorh.
Wyřiňugi, owal, owati, quillen, sprudeln, bullire.
Wyřjtjm, *fut.* s. řjtjm.

II. *rec.* w - titi se, herausströmen. a) s. wywaljm se b).
Wyřjzenj, *n.* Ausrichtung, a) Vollziehung, *f.* excusatio, perfectio. b) eines Grußes, nunciatio salutis.
Wyřizugi, owati, s. wyřjdjm.
Wyřknu, *fut.* wyřkl, wyřjcy (wyřjct), wyřknauti, aussprechen, hersagen, heraus sagen, z. B. ein Urtheil, pronuntiare sententiam; Worte, efferre, pronuntiare, eloqui, exprimere.
Wýrobek, bku, *m.* *sl.* s. wýdělek.
Wýročnj 1. jährlich, anniversarius; - ně, *adv.* quotannis.
Wyrogjm se, *fut.* ex. il, iti, heraus fliegen, a) v. den Bienen, wenn sie schwärmen, evolare. b) schnell heraus od. hervor kommen, v. einer Menge, z. B. Feinde, evolare. 2) aufhören zu schwärmen desinere foetus emittere.
Wýrok, u, *m.* Stimme, Meynung *f.* suffragium: wýroky činiti.
Wyrostám, al, ati, s. wyrostu.
Wýrostek, tku, *m.* eigentl. Auswuchs; Schößling, *D.* 2) junger Mensch, adolescens, *D.*
Wyrostlina, s. zrostlina; wyrostliny olowa? *Haj.*
Wyrostlý 3. aufgewachsen, adultus; 2) entwachsen; z metly (i.e. z dětinstwj) wyrostlý, der Ruthe entwachsen, adultus, ephebus, *Syl.* - lost, i, *f.* *subst.*
Wyrostu, *fut.* ex. wyrostl, wyrůsti, aufwachsen, in d. Höhe wachsen, groß wachsen, adolescere; 2) auswachsen, zur völligen Größe wachsen, exolescere; 3) entwachsen, excedere ætate: z stavů, z metly wyrůsti ꝛc.
Wyrowнám, *fut.* ex. al, ati, ausgleichen, gleich machen, exæqua-

re. 2) ausſchlichten, dispone-re, ordinare, componere.
II. *rec.* w-tiſe, ſ. wrownám ſe.
Wyrownáwám, al, ati, vorh.
Wýrowý 3. z. B. wýrowá bylina, ſ. dyměgowá bylina.
Wyrozumjm, *fut. ex.* ěl, ěti, mit u. ohne Dat. verſtehen, einſehen, intelligere, perspicere, adsequi, percipere. 2) merken, wahrnehmen, animadvertere, observare, sentire.
Wyrozumitedlný, ſ. ſrozumit-ý.
Wyrozumjwám, al, ati, ſ. wyrozumjm.
1. Wyručjm, *fut. ex.* il, iti, durch Bürgſchaft befreyen: z žaláře někoho, Pr. na hotowý groš z wězenj w. Pr. 2) bürgen?
2. Wyručjm ſa, *fut.* iti ſa, *sl.* ſ. wyrewem ſa.
Wyrumugi, *fut.* owati, vom Schutt befreyen, rudera tollere, *Cyr.*
Wýrunek, nku, *m.* Zahlungsfriſt?
Wyrútjm, *sl.* ſ. wyřjtjm.
Wyrwáwám, al, ati, folg.
Wyrwu, *fut.* wal, wati, ausraufen, evellere, vellere.
Wyrygi, *fut. ex.* ryl, ryti, *imper.* wyrý, wyrey, ausſchnitzen, exsculpere. 2) ausſtechen mit dem Grabſtichel, cælare, scalpere. 3) auswühlen, eruere, effodere. 4) aufwühlen, ruere, eruere: zem wyryti, aufwühlen.
Wyrytý 3 *partic.* v. vorh.
Wyrywač, e, *m.* ſ. rytec.
Wyrywáček, čku, *m.* wyrywadlo, a, *n.* Grabſtichel, *m.* scalprum.
Wyrýwám, al, ati, ſ. wyrygi.
Wyrýwánj, *verb.* b, ſ. wybjgenj.
Wyſáčem, *fut.*, ſácati, *sl.* hinausſtoßen (alle,) ſ. ſácým.
Wýſada, *f.* ſ. prywilegium; Gnadenbrief, *m.* *D.* wýſada kollege Karlowy, *Vel.*
Wýſadek, do moře, ſ. předhoří.
Wyſadjm, *fut. ex.* il, iti, ausſetzen, bis zu Ende ſetzen, fertig ſetzen, z. B. einen Bogen ꝛc. absolvere, perficere; 2) ausheben, etwas heraus heben, aus einem Orte, z. B. d. Thür, Fenſter, emovere, tollere, evellere: wyſ. dweře mocý, ſ. moc; 3) aufheben, in d. Höhe heben, tollere, attollere, levare, allevare; 4) aufzählen, hinzählen, z. B. Geld, denumerare, dinumerare; 5) beſetzen, bepflanzen, conserere; winicy ꝛc. 6) privilegiren, Vorrechte, Freyheiten ertheilen, ſtiften, condere, privilegio donare, (privilegiare): wyſadil Nowe měſto, *Vel.* založil a wyſadil kolleg Karlowu, *Id.* wyſadil gim ſtrych, *Vel.* za knjžata krain ge wyſadil; 7) hinauswerfen, exturbare, ejicere: ze ſtatku wyſaditi někoho.
Wyſadnem, dnauti, *sl.* ſ. wyſednu.
Wýſadnj 1. privilegirt, Privilegium habend, privilegiatus.
Wýſadnjk, a, *m.* ſ. wýſadnj; wýſadnjk gruntu, Pr.
Wýſadnoſt, i, *f.* ſ. wýſada.
Wyſáhnu, *fut.* áhl, áhnauti, reichen, hinlangen, ausreichen, extendere: co člowěk oběma rukama wyſáhnauti může, geſt ſáh, Pr. 2) ſ. doſáhnu (ſelten).
Wýſahy, *sl.* ſ. biſahy.
Wyſákám ſe, *fut. sl.* ſ. ſákám, -ſe.
Wyſáknu, *fut.* kl, knauti, vertrocknen, exarescere: řeky, *Vel.*
Wyſapjm, *fut.* iti, entreißen? wyſapil nám z tenet protrhalých to zwjře.
Wyſaudjm, *fut. ex.* il, iti, errechten, lite (processu juris) obtinere, Pr. chtěl na něm králowſtwj wyſauditi.
Wyſaukám, - ſe, *fut.* al, ati, aus-

drehen rc. s. saukám, - se; 2) rukáwy ʒatě, od. se -, s. wyhrnu, - se 3); s. auch saukám.
Wysaužjm, *fut.* il, iti, genug plagen, sat vexare, fatigare.
Wysazugi, owati, s. wysadjm.
Wysázým, *fut. fr.*, el, eti, vorh.
Wyscat, - ti se, s. wysstjm se.
Wyschlý 3. dürre, a) s. wyprahlý 1); b) s. wychradlý; - lost, i, *f.* Dürre, *f.* a) s. wyprahlost; b) s. wychradlost.
Wyschnu, *fut.* chl, chnauti, austrocknen, exsiccari; s. schnu; 2) s. wyprahnu 1).
Wysedjm, *fut. ex.* ěl, ěti, lange sitzen, sitzen bleiben, persedere; 2) aussitzen, bis zu Ende einer gewissen Zeit sitzen, justum tempus sedere; 3) durch Sitzen erlangen, sedendo obtinere; daher auch ausbrüten, a) pullos ex ovis excludere; b) aufhören zu brüten, desinere ova incubare.
II. *rec.* wyseděti se, zur Genüge sitzen, satis sedere.
Wysedlý 3. s. wydaný 2): w-lá skála, *B.* -lé oči, *K.* - ost, i, *f.* das Hervorragende, prominentia.
Wysednu, *fut.* dl, dnauti, sich hoch setzen, altiori loco considere, *B.* 2) hervorragen, prominere, extuberare: oko wysedlo.
Wysekám, *fut. ex.* al, ati, aushauen, a) abhauen, excidere, exscindere; b) durch Hauen aushöhlen od. machen, z. B. einen Trog, excidere; - áwám, al, ati, *fr.*
II. *rec.* w-ti se, *sl.* sich aus einer Schwierigkeit heraus hauen.
Wyseru, s. seru.
II. *rec.* wysrat se, vorh.
Wýsewek, wku, *m.* Aussaat, *f.* sementis.

Wýsewka, y, *f.* vorh.
Wýska, y, *f. dim.* v. wes, Dörfchen.
Wyskáči, *fut. fr.* wyskákal, wyskákati, nach u. nach heraus springen, paulatim (sensim) exsilire, prosilire; 2) *act.* z. B. zabitého wola, austreten, exculcare, *R.*
II. *rec.* wyskákati se, zur Genüge springen, satis salire.
Wyskakugi, owati, vorh. 2) s. prýsstjm se: pramen čisté wody wyskakuge z pauhé skály, *Har.*
Wýskám, (*sl.*) s. weyskám.
Wyskaumám, *fut.* al, ati, ergründen, a) den Grund einer Sache erforschen, fundum rei explorare; b) genau einsehen, plane perspicere, adsequi; - ánj, *n. v.*
Wýskoček, čku, *m.* das Herausgesprungene; *pl.* - čky, Vorschußbrantwein, *m.* der geistigste.
Wyskočjm, *fut. ex.* il, iti, aufspringen, in d. Höhe springen, exsilire; 2) herausspringen, exsilire, prosilire; - enj, *n. verb.*
Wýskočný 3. naseweise?
Wýskok, u, *m.* Aufsprung, saltus; 2) Aussprung; 3) Ausfall, *m.* eruptio.
Wyskytlý 3. zum Vorschein gekommen, ereignet, ortus.
Wyskytnu, *fut. ex.* tl, tnauti, hervorrecken, exserere: hlawy wen wyskytnauti nesměli.
II. *rec.* w-tnauti se, hervorragen, eminere, prominere, exstare; 2) zum Vorscheine kommen, sich ereignen, existere, oriri: ewangelium se na swětlo wyskytne, *K.* wyskytlá wěc nenadále, *Com.*
Wyskytugi se, owati, vorh.
Wyslancowá, e, *f.* Gesandtinn, des Gesandten Frau, uxor legati.
Wyslanec, nce, *m.* der Gesandte, legatus, orator.

Wyslankyně, *f.* Gesandtinn, legata.

†Wyslanstwj, *n.* Gesandschaft, *f.* legatio.

Wyslaný 3. *part.* v. wyssli; der Abgesandte, Ablegat, ablegatus: wyslanj wssech stawů swěta, *Com.* kragský wyslaný (we Francauzých), *P.*

Wyslat, wyslati, s. wyssli.

Wyslaužence, nce, *m.* Ausgedienter, emeritus.

Wyslaužilý 3. ausgedient, emeritus, rude donatus.

Wyslaužjm, *fut. ex.* il, iti, ausdienen, a) als ein Bedienter rc. adimplere ministerium; b) als Soldat, stipendia conficere.
II. *rec.* wyslaužiti se, vorh.

Wýslech, u, *m.* Verhör, *n.* interrogatio, quaestio.

Wyslechnu, *fut. ex.* chl, chnauti, aushören, bis zu Ende hören, z. B. jemand od. etwas, aliquem (rem) audire ad extremum, plane audire, rem totam audire; 2) verhören, z. B. einen Zeugen rc. interrogare aliquem, quaerere ex aliquo, audire aliquem; -nutj, *ver.*

Wysleychám, al, ati, s. wyslýchám.

Wýslibky, *pl. m.* angenehme Versprechungen, grata promissa.

Wysljdjm, *fut. ex.* il, iti, ausspüren, indagare, investigare.

Wysljedjm, iti, *sl.* vorh.

Wysljpám, al, ati, blenden, obcoecare? očj newysljpatj někomu tjm, co prowinil.

Wyslowenj, *n.* Aussprache, *f.* Ausdruck, *m.* enunciatio.

†Wýslowj? (Ausdruck, *m.*)

Wyslowjm, *fut. ex.* il, iti, aussprechen, durch vernehmliche Töne ausdrücken, efferre, pronuntiare, enuntiare, eloqui, exprimere.

Wýslowný 3. vernehmlich, was man verstehen kann, perspicuus, intelligibilis; w-ný hlas, vox articulata, *R.* 2) ausdrücklich, disertus; - ně, *adv.* - cue, clare; diserte, conceptis verbis; -nost, i, *f.* Vernehmlichkeit, Deutlichkeit, perspicuitas.

Wyslowugi, owati, s wyslowjm.

Wýsluha, y, *f.* částka gjdla z hostiny poslaná, neb přinesená, Bescheidessen, *n.* apophoretum.

Wysluhugi, owati, *sl.* aufwarten.

Wýslunj, *n.* sonniger Ort, locus apricus: na wýslunj, *K.*

Wýslunný 3. sonnig, apricus.

Wýslužka, y, *f.* s. wýsluha; *pl.* -žky Bedienung, ministerium *K.*

Wyslychač, e, *m.* Zuhorcher, auscultator; -čka, -inn, *f.* -trix.

Wyslýchám, al, ati, s. wyslechnu.

Wyslýchawám, al ati, *fr.* v. vorh.

Wyslyssjm, *fut.* el, eti, erhören, audire, exaudire, annuere alicui, rationem alicujus habere; 2) s. wyslechnu.

Wyslyssitedlný 3. erhörbar, erhörlich, audiendus, *D.*

Wysmahlý 3. dürre, torridus.

Wysmahnu, *fut. ex.* hl, hnauti, ausdorren, exarescere; 2) eindorren, minui torrendo.

Wysmažjm, *fut. ex.* il, iti, gehörig rösten, satis frigere; s. smažjm; 2) durch Rösten vermindern, frigendo minuere.

Wysmégi se, wysmál se, wysmáti se, *reg. dat.* auslachen, verlachen, ridere, deridere, irridere.

Wysmekám, al, ati, folg.

Wysmeknu, *fut ex.* kl, knauti, z. B. meč z posswy, das Schwert zucken, stringere gladium.
II. *rec.* w-ti se, s. wymknu, -se.

Wýsměssky, *pl. m* Hohngelächter, *n.* Gespött, *n.* irrisio, illusio.

Wysmeyčjm, il, iti, wysmeykám, *fut.* ati, hinaus schleifen, *D.*
Wysmjwám se, s. wysměgi se.
Wysmoljm, *fut.* il, iti, en, aus-pichen, picare; s. smoljm.
Wysmolugi, owal, owati, vorh.
Wysmrkám, *fut. fr.* al, ati, aus-schneuzen, ausschnupfen, s. smr-kám.
II. *rec.* w-ti se, sich ausschneu-zen, (se) emungere.
Wysmrknu, *fut.* kl, knauti, vorh.
Wysoce, *adv.*, *comp.* wýš (weyš) wýsse, *superl.* neywýš, hoch, (edler als wýsoko, u. wird v. moralischen Gegenständen ge-braucht), magni, summe, lon-ge; wysoce sobě wážiti, hoch-achten, magni facere; wysoce (nicht wysoko) včený, hochge-lehrt, longe doctissimus, sum-me doctus, longe eruditissi-mus, eruditus; na tom pokog wysoce záleži, *Vel.* wysoce potře-bný, *Id.* a nad to wýsse gest Kr. *K.*
Wysocený 3. s. wydaný: -zuby.
Wysocevrozený 3. hochgeborner, hochwohlgeborner, 1) als Titel, Il-lustrissimus; 2) *sl.* Wohlgebor-ner, hochedelgeborner, insgemein Spectabilis; -nost, i, *f.* Hoch- od. Hochwohlgebohren, Illustri-tas; b) Wohlgeboren, insgem. Spectabilis Dominatio.
Wysočjm, *ol.* s. wysotjm.
Wysoko, *adv.*, *comp.* wýš (weyš) wýsse, *superl.* neywýš, -sse, hoch, in der Höhe, in d. Höhe, alte, excelse, celse, sublime; wy-soko státi, seděti, lézti, hoch ste-hen, sitzen, steigen, alte stare, sedere, adscendere: ne z wy-soka, ale od neynižsſjch wěcy začjnati, *K.*
†Wysokohřmitel, e, *m.* altito-nans, ὑψιβρεμέτης, *P.* w. hřj-magjcý, dasselbe, *Neg. Il.*

Wysokomluwný 3. großsprече-risch, jactabundus, ἀλαζών, *Cyr.* -nost, i, *f.* -rey, *f.* jactatio.
Wysokomyslný 3. stolz, elatus, *B.* -nost, i, *f.* Stolz, *m.* superbia.
Wysokorostlý 3. hochgewachsen, procer: -lá dřewa, *Ruk. Král.*
Wysokost, i, *f.* Höhe, *f.* altitudo, sublimitas, celsitudo.
Wysoký 3. *comp.* wyšsſj, *superl.* neywyšsſj, hoch, der, d., das hohe, celsus, excelsus, ardu-us, altus, sublimis: w-ká po-wolánj, *Vel.* -ká maudrost, *Syr.* w-ké vměnj, hohe Kunst(?) scientia mathematica, *Vel. N.* 2) hell, laut, v. der Stimme, a-cutus: wysokým hlasem wolal.
Wysoljm, *fut.* il, iti, salzen, sali-re, sallire; 2) durch Salzen al-le machen, consumere salien-do; 3) *sl.* zavcho (políček) wy-soliti, s. wytnu.
Wýsost, i, *f.* s. wysokost.
Wysotjm, il, iti, s. wystrčjm 3).
Wyspánj se, *verb.* v. wyspjm se.
Wyspáwám se, s. wyspjm se.
Wyspěgi, *fut.* ěl, ěti, zur Genüge reifen, sat maturescere.
Wyspělý 3. reif, maturus.
Wyspjm se, *fut. ex.* wyspal se, wyspati se, ausschlafen, a) ge-nung schlafen, satis dormire; b) durch Schlafen verlieren, edormire; z ožralstwj -, den Rausch ausschlafen, crapulam edormire.
Wysrdjm se, *fut.* il, iti, *sl.* aufhören zu zürnen.
Wysrkám, *fut.* al, ati, folg.
Wysrknu, *fut.* kl, knauti, aus-schlürfen, exsorbere.
Wyssáljm, *fut. ex.* durch List ent-locken, dolo pellicere.
Wyssaustám, al, ati, ausreiben, exterere, extergere; 2) *cum*

acc. pers. ausklopfen, (auspfeiffen), explodere, *Syl.*

Wýš, e, *f.* Höhe, *f.* altitudo: wjc na ssjř, než na wýš ratolesti se táhnau, *Vel.* 2) s. wysoce.

Wysšáwám, al, ati, s. wyssu.

Wyssaljem, *fut.* el, eti, *sl.* d. Kraft verlieren, verriechen: - wjno.

Wyssáljm, *fut.* il, iti, *sl.* folg.

Wyssantrokjm, *fut.* iti, něco na někom, *K.* durch Betrug erlangen, fraude obtinere.

Wyssehrad, u, *m.* Schloßburg, *f.* acropolis, *Syl.* 2) ein Berg in Prag; 3) ein Schloß u. Marktflecken in Ung.; 4) in Pohlen, *Vel.*

Wyssetrenj, *n.* s. wyssetrowánj.

Wyssetřjm, *fut. ex.* il, iti, erforschen, a) durch Forschen erfahren, (ausfindig machen) od. zu erfahren, ausfindig zu machen suchen, scrutari, indagare, investigare, expiscari; b) ausforschen, v. jemand etwas erfahren od. zu erfahren suchen, percontari, sciscitari, expiscari, explorare.

Wyssetřowánj, Erforschung, *f.* scrutatio.

Wyssetrugi, owal, owati, vorh.

Wyssibám, ati, *sl.* s. wymrskám 2)

Wyssigi, *fut. ex.* il, iti, vernähen, durch Nähen verbrauchen, suendo absumere: wssecky niti wyssiti; 2) ausnähen, nendo exornare; s. auch krumpugi; 3) sobě rc. durch Nähen verdienen, nendo promereri.

Wyssikugi, *fut.* owati, hinwegschaffen, amoliri, submovere, removere; zbožj swá na giné ostrowy wyssikowali, *K.*

Wýssjm, il, iti, erhöhen, höher machen, tollere, attollere, erigere, evehere.

Wyssinu, *fut.* ul, auti, aufschwingen, in d. Höhe heben, attollere: kamennau hlawu wyssinul.

Wyssiwak, -cka, s. krumpýř, -řka.

Wyssiwacý 1. zum Ausnähen gehörig.

Wyssjwám, al, ati, s. wyssigi.

Wýsska, y, *f.* s. wýš.

Wysskerjm, *sl.* s. wyeerjm.

Wysskoljm, *fut. sl.* iti, s. wyplijsnjm

Wysskrabám, wysskrábi, *fut. ex.* al, ati, auskratzen, eradere, exsculpere; oči, d. Augen auskratzen, oculos eradere, effodere.

Wýsskrabek, bku, *m.* das Ausgescharrte; 2) *gen.* a, üblicher posskrabek.

Wysskrabugi, owal, owati, s. wysskrabám.

Wysslakugi, *fut.* owal, owati, ausspüren, indagare, investigare: wysslakug maudrost, *B.*

Wysslapám, *fut. ex.* al, ati, austreten, a) etwas heraus treten, durch Treten heraus bringen, z. B. Körner aus den Aehren, exculcare, calcando elidere, calcando exprimere; b) durch Treten heraus bringen, z. B. Trauben, calcando exprimere; c) durch Treten aushöhlen, calcando excavare.

Wysslechtjm, *fut.* il, iti, čn, ausschmücken, ornare, exornare.

Wyssli, *fut.* wyslal, wyslati, aussenden, mittere.

Wysslý 3. ausgefahren, egressus, *B.*

Wyssnj 1. *sl.* s. hořegssj.

Wyssnořjm se, s. wysswihnu se: wyssnořený hrad na wysoké skále, *Puchm.*

Wysspárám, al, ati, ausstochern, d. Zähne, *D.*

Wyssparchám, *fut.* al, ati, *sl.* heraus wühlen: - čerwjky z ránÿ.

Wyſſpehugi, *fut.* owal, owati, ausſpähen, ſ. ſſpehugi.
Wyſſplechtám, *fut.*, al, ati, ausſchwenken, eluere.
Wyšſſj, ſ. wyſoký.
Wyſſtárám, *fut.* al, ati, ausſtänkern, ausſtöhren, ausſtöbern, durchſuchen, scrutari, perscrutari; wſſecky kauty wyſſtárati, *Vel*, - dům; wyſſtárali ho.
Wyſſkaurám, *fut.* al, ati, vorh. *D.* b) *sl.* ſ. wyſtrkám.
Wyſſtěkám, *fut.* durch Bellen herauslocken, latrando excire: wlka na ſe z leſa wyſſtěkati, *Klat.*
Wyſſtibrem, *fut.* al, ati, *sl.* herausbröſeln, mit den Fingern.
Wyſſtjm ſe, *fut. ex.* ſ. ſſtjm.
Wyſſtjrám, al, ati, ſ. ſſtěrjm.
Wyſſtwalec, lce, *m. sl.* ſ. ſſibal a).
Wyſſtwu, *fut.* twal, twati, durch Hetzen heraus locken.
Wysſu, *fut.* ausſaugen, ſ. sſu; b) fig. z peněz někoho, ausſaugen, exsugere; - krew chudých lidj.
Wyſſukám, *fut.* al, ati, durchſtänkern, perscrutari, *D.*
Wyſſwabjm, *fut. ex.* il, iti, ſ. wyſſlechtjm? koně s zlatými ryſtuňky a caňky wyſſwabenj, ἵπποι χρυσοχάλινοι, *Cyr.* 8, 636.
Wyſſwihlý 3. aufgeſchoßen.
Wyſſwihnu, *fut. ex.* hl, nauti, aufſchießen.
II. *rec.* w-ti ſe, ſich aufſtutzen, aufputzen ausſtaffiren, exornare se; 2) ſich aufſchwingen, z. B. aufs Pferd, se tollere.
Wyſtačjm, *fut. ex.* il, iti, auskommen, reichen mit etwas, satis habere; 2) ausreichen, genug ſeyn, sufficere, satis esse.
Wyſtálý 3. ausgeſtanden, perpessus; b) wjno, ſ. wyležlý.
Wyſtanem, *fut.* ſtáti, *sl.* ermüden, defatigari; 2) *impers.* hinreichen, sufficere; 3) heraus treten; 4) ſ. wywſtanu.
Wyſtátý 3. *sl* ſ. wyſtálý.
Wyſtaupjm, *fut. ex.* il, iti, *imper.* wyſtup, austreten, a) heraus treten, hervor treten, auſtreten, procedere, exire, prodire; b) aus ſeinen Gränzen treten, z. B. das Waſſer, inundare, exundare; 2) hinaufrteten, ascendere, escendere; 3) aufſteigen, in d. Höhe ſich bewegen, wie der Rauch, sursum ferri, emicare.
II. *rec.* w-ti ſe, *sl.* ſ. wyhnu.
Wýſtaw, u, *m.* Ausſetzen, *n.* Ausſetzung, *f.* z. B. des Biers aus dem Keller zum Verkaufe, expositio.
Wýſtawek, wku, *m.* Markbaum, Gränzzeichen, *n.* signum finium; 2) ſ. wýſtawky.
1. Wyſtawjm, *fut.* ěti, ſ. ſtawjm 3).
2. Wyſtawjm, *fut.* il, iti, en, *imp.* wyſtaw, ausſtellen, ausſetzen, öffentlich hinſtellen, exponere; wyſtawugj ſe za ſprawedliwé, *K. w.* za boha, *Žal.* 2) tadeln, rügen, vituperare, reprehendere; 3) beſſ. wypáčjm 1).
Wýſtawky, *m.* ů, *pl.* Ausſtellung, Rüge, *f.* Tadel, *m.* reprehensio.
Wýſtawný 3. wohlgebaut?
Wyſtawugi, owati, ſ. 2 wyſtawjm.
Wyſtěhugi, - ſe, ausziehen, ſ. ſtěhugi, - ſe.
Wyſtihám, al, ati, folg. *B.*
Wyſtjhnu, ergründen, ſ. ſtjhám 4)
Wyſtjnám, *fut. ex.* al, ati, niederhauen, alle, concidere: měſto do poſlednjho wyſtjnáno, *Com.*
Wyſtjnjm, *fut.* ſ wyobrazým, *Žal.*
Wyſtiženj, *n.* Ausforſchen, *n.* Erkenntniß, *f.* intelligentia.

Wystogjm, *fut.ex.* stál, státi, s. wytrpjm; b) ausdauern, aushalten, perdurare: mnoho let wystáti; wystál sem tu formaký, *Com.* průby swé newystál, *Id.* auch mit dem Dat.: wssem bjdám musýme wystati; čemu on wystál; c) (*sl.*) durch Stehen erhalten: nic tu newystogjš.

Wystrágjm, el, eti, ausrichten, expedire; 2) ausrüsten, instruere, armare; 3) *sl.* curiöse Sachen treiben; s. dowádjm.

Wýstraha, y, *f.* Warnung, *f.* monitio, monitum.

Wystráhnu *fut.*, hl, hnauti, warnen, monere, praemonere: chtěl ho wystráhnauti, *Cyr.* před sskodau ge wystráhl, *Vel.* wystřjhá od zbytečného 2c. *K. Com.*

Wystrassjm, *fut. ex.* il, iti, durch Schrecken heraus treiben, terrendo expellere: hned samým pohleděnjm dussi z něho wystrassil.

Wýstrčka, y, *f.* s. wýčitka.

Wystrčjm, *fut. ex.* il, iti, ausstekken, z. B. eine Fahne 2c. proponere, erigere; 2) heraussteken, z. B. den Kopf, exserere, protendere; 3) ausstoßen, hinaus stoßen, fort stoßen, z. B. aus dem Hause 2c. expellere, extrudere, exturbare, exterminare, ejicere; 4) nach u. nach geben? z. B. den Lohn.

Wystrčkugem se, *fut.*, ati, *sl.* aufhören zu springen.

Wýstřelek, lku, *m.* Schößling, *m.* v. Gewächsen, surculus; 2) s. sswihljk 2); 3) Zusatz beym Brauen, additamentum; 4) *pl.* - lky, Vorsprung, *m.* protropum; s. předek 3).

Wystřeljm, *fut. ex.* il, iti, ausschießen, heraus schießen etwas, ejaculari: sstěp listj swé wystřeluge, *Vel.* wystřeliti ře[...], s. vtecy se; 2) schießen, ein Schie[...] gewehr losgehen lassen, los[...] schießen, emittere ictum; 3) *neutr.* rychle w-hůru wyrů[...] aufschießen, celeriter adolescere.

Wystřelugi, owal, owati, vor[...]

Wystřetý 3. *sl.* ausgestreckt; 2) todt, mortuus: ležj wystřet[...]

1. Wystřihám *fut. fr.* al, ati, s. wystřihugi.

2. Wystřjhám, *praes.* al, ati, s. wystráhnu.

II. *rec.* w-ati se, *reg. gen.* si[...] hüten, cavere.

1. Wystřihnu, *fut.* hl, hnauti, *part.* - hnut, u. wystřižen, [...] wystřihugi.

2. Wystřjhnu, hl, s. wystráhnu

II. *rec.* w-nauti se, auswei[...]chen, evitare, declinare.

Wystřihugi, owati, ausschneiden mit der Scheere, exscindere.

Wystřjknu, *fut.* kl, nauti, folg.

Wystřikugi, owal, owati, ausspritzen, heraus spritzen, z. B. Wasser, spargere, ejaculari, evomere. emittere.

Wystřjljm, *fut. fr.* el, eti, s. wystřeljm.

II. *rec.* w-eti se z něčeho, alles verschießen, ausschießen: z té[...] ssjpů se nikdý newystřjlj, *Com.*

Wýstřižek, žku, *m.* Ausschnitt, *m.* mit der Scheere, *D.*

Wystřjzliwjm, *fut.* ěti, folg.

Wystřjzwjm, *fut. ex.* ěl, ěti, nüchtern werden, solvi crapula, *Com. K.* - z wjna.

Wystrkám, *fut. fr.* al, ati, folg.

Wystrkugi, owati, s. wystrčjm.

Wystrnadjm, iti, s. wykausám [...]

Wýstrog, e, *m.* Ausrüstung, *f.* instructio; b) Ausstaffirung, Auszierung, ornatus, exornatio.

Wystrogim, *fut.* il, iti, s. wystrágim; 2) ausstaffiren, auszieren, exornare; - pokog kobercy, austapeziren, - tapetibus inducere.

II. *rec.* w-giti se, sich ausmachen, accingere se: -*na cestu*, *B.*

1. Wýstrognjk, *a, m* Ausstaffirer, ornator, exornator; - nice, *f.* - inn, *f.* - trix, -trix; -cký 3. rc.

2. Wýstrognjk, u, *m.* Fürsatz in der Mühle.

Wystudjm, *fut.* iti, s. wystuzugi.

Wystůni se, *fut.* owati se, sehr (genug) krank gewesen seyn.

Wýstup, u, *m.* Austritt, *m.* a) Austreten, *n.* vor d. Leute, processus, processio; b) der Austritt eines Schauspiels, Scene, *f.* scena.

Výstupek, pku, *m.* Austritt, *m.* Stufe, *f.* gradus; 2) Erker, *m.* Ausladung, *f.* podium; 3) ein Stuhl, der vorsteht u. erhöht ist, cathedra: zde onde na wýstupcých stáli, *Com.* 4) Versehen, Verbrechen, *n.* Ausschweisung, Sünde, delictum, (excessus); wýstupky činiti, ausschweisen, excedere (modum), delinquere.

Výstupná, *é, f.*: na wýstupnau njti, Abtritt nehmen können od. sollen, excedendum habere.

Výstupnjk, *a, m.* Ausschweifer.

Wýstupný 3. ausschweisend, excedens (modum), delinquens.

Wystupugi, owati, s. wystaupjm.

Wystuzugi, owal, owati, auskühlen, auslüften, refrigerare: wychladiti pokoge a wystuzowati.

Wystydnu, *fut.* dl, dnauti, auskühlen, kühl werden, refrigerari.

Wystydugi, owal, owati, vorh.

Wysussjm, *fut. ex.* il, iti, en, *imper.* wysuš, austrocknen, trocken machen, siccare, exsiccare; 2) ausdörren, dürre machen, arefacere, exarefacere.

Wysussugi, owal, owati, vorh.

Wyswědčenj, *n.* Bezeugung, *f.* Zeugniß, *n.* testimonium.

Wyswědčjm, *fut. ex.* il, iti, bezeugen, testari: swědkowé kssaft wyswědčili, *Pr.* swědectwj wyswědčil Bůh o synu swém, *B.*

Wyswědčugi, owati, vorh.

Wyswědjm, *fut. ex.* il, iti, vertilgen (versengen), exurere: mráz s sněhem wyswědil winice, *Vel.* - osenj ozymé y garé, *Id.*

Wyswětlenj, *n.* Erklärung, Auslegung, explicatio, interpretatio, illustratio.

Wyswětljm, *fut. ex.* il, iti, erklären, erläutern, auslegen, explicare, interpretari, illustrare.

II. *rec.* w - liti se, sich erklären, declarare mentem suam.

Wyswobodjm, *fut. ex.* il, iti, zen, erlösen, liberare, vindicare. b) retten, servare, eripere.

Wyswoboditel, e, *m.* Erlöser, Befreyer, liberator, vindex b) Erretter, servator; - lkyně *f.* - inn, - inn, *f.* - trix, vindex; b) - inn, *f.* - trix.

Wyswobozenj *n.* Erlösung, *f.* liberatio; b) Errettung, *f.* servatio, ereptio.

Wyswobozugi, owal, owati, s. wyswobodjm.

Wysýchám, al, ati, s. wyschnu.

Wysýlám, al, ati, s. wyssli.

Wysyljm, *fut.* il, iti, *st.* mit Gewalt zuwege bringen.

Wysypám u. wysypi, *fut.* al, ati, ausschütten, trockene Sachen, profundere, effundere; 2) durch Aufschütten erhöhen, voll machen, z. B. eine Strasse, Grube; auch aufwerfen, z. B. Schanzen, aggerare, aggero replere, *B.*

II. *rec.* w-ti se, verschüttet werden, effundi: wysype se popel, *B.* 2) *sl.* s. wymetati se. 3) *sl.* s. osypám se.
Wysypu, -se, *fut.* al, ati, vorh.
Wysytjm, *fut. ex.* il, iti, cen, ersättigen, satiare, saturare, explere, implere: bohatj a wysycenj, *K.*
Wýt, wýti, s. wygi.
Wýtah, u, *m.* Auszug, *m.* ein kurzer Inhalt, z. B. eines Buches rc. epitome auch summa.
Wytahák, u, *m.* vorgeschlagen v. *D.* statt ramevzljk, Kugelzieher.
Wytáhnu, *fut. ex.* táhl, táhnauti, wytažen, ausziehen, a) etwas heraus ziehen, z. B. den Degen, educere, extrahere; b) *trop.* z. B. d. Kräfte aus den Pflanzen, d. Farbe aus den Kleidern, educere, extrahere: wytažená rolj, s. wyžitá, *R.* c) heraus schreiben, exscribere excerpere; Auszug aus einem Buche rc. machen, *Vel.* d) in d. Höhe ziehen, heben, elevare. e) erpressen, extorquere; f) entlocken, auskundschaften, elicere: na někom něco takowého w-ti; g) *neutr.* ausrücken, exire: Garda w parádě wytáhla, *Kr.* h) na wognu w.-ziehen, ausziehen, proficisci, *B.*
II. *rec.* w-auti se, sich entziehen, subducere se: -z powinnosti, ze zámazku rc.
Wytahugi, -se, owati, vorh. w-ti z kožj, d. Haut abziehen, excoriare.
Wytalupjm se, *fut.*, iti, ? *Ryb.*
Wytančjm se, *fut.* il, iti, *sl.* sich satt tanzen.
Wytápjm, ěl, ěti, s. wytopjm, 1).
Wytasým se, *fut.* yl, yti, (s něčjm,) heraus rücken, hervorrücken, prodire, mnohokrát se s swým bl... nowstwjm wytasý, *Syr.* ta... záwistnjcy, kteřj se prwé ... newytasý, *Id.*
Wytaužjm se, iti, s. wyžalugi ...
Wýtažek, žku, *m. dim.* v. wýta...
Wytaženj, *n. verb.* v. wytá...
Wytazowánj, *n.* Ausfragen, ... percontatio.
Wýtečný 3. anmuthig, reizend, ... Gestalt nach, venustus, bell... b) wohlbeleibt, nitidus, pi... guis; -nost, i, *f.* anmuthige G... stalt, reizende Schönheit, Rei... *pl. m.* venustas: krása a wyt... nost, *Com.*
Wytěkám, al, ati, folg.
Wyteku, (ču,) *fut.* wytekl, wytec... *imp.* wytec, ausfließen, effluer...
Wyteljm se, *fut.* il, iti, abkalb... parere od. parere vitulum.
Wytelugi se, owati, vorh.
Wytenčjm, erschöpfen?
Wytesám, *fut.* al, ati, aushau... a) durch Hauen aushöhlen o... machen, z. B. einen Trog, exc... dere. b) durch Hauen od. dur... den Meißel bilden, scalpere cælare.
Wytewřu, řel, řjti, s. wytwořjm
Wyteykám, al, ati, s. wytýkám
Wýtěžek, žku, *m.* Profit, lucrum
Wytěžjm, *fut. ex.* il, iti, lösen, ein... nehmen, bekommen, pecuniam accipere. 2) gewinnen, prof... tiren, lucrari.
Wytj, *n.* Heulen, Geheul, *n.* der Wölfe, Hunde, ululatus.
Wytjnám, al, ati, s. wytnu.
Wytjrák, u, *m.* Auswischer, *m.* ein Werkzeug bey den Kanonen, penicillum tormentarium.
Wytjrám, al, ati, s. wytru.
Wytjrátko, a, *n.* der zum Rob... gehörige Wischer, virga pen... culata, *R.*

Wýtisk, u, *m.* Abdruck *m.* impressio; 2) Ausdruck, *m.* expressio; 3) s. wýtisstěk.

Wytisknu, *fut. ex.* kl, knauti, ausdrücken, heraus drücken, exprimere. 2) heraus drücken, heraus stoßen, protrudere, extrudere; 3) abdrucken, z. B. ein Buch, typis exscribere (imprimere); in Wachs, Thon rc. exprimere; - nutj, *n. verb.*

Wýtisstěk, sstku, *m.* Exemplar, *n.* Abdruck, *m.* exemplar.

Wýtka, y, *f.* s. wyčitka.

Wytkám, *fut.* ati, wirken, texere.

Wytkáwám, al, ati, *verb.*

Wytkáwaný 3 gewirkt textus *B.*

Wytknu, *fut.* tkl u. tekl, knauti, wytknut, s. wywinu: - nohu, *B* 2) abstecken, bestimmen, definire, depalare: cýl, mjru a mjsto gi wytkne, *K.* meze wytknauti; 3) s. wytýkám: to Alexandrowi wytkli, *Vel.* to mu on wytekl, *Id.* 4) *sl.* s. wytewru: z domu ho wytkli.

Wýtlaček, čku, *m.* s. wýtisstěk.

Wytlačjm, *fut.* il, iti, s. tlačjm.

Wytlačugi, owati, *verb.*

Wytlaukám, al, ati, *folg.*

Wytluku (ču), *fut.* wytloukl, wytlaucy (wytlauct), wytlučen, *imper.* wytluc, heraus schlagen, a) durch Schlagen heraus bringen, extundere. b) schlagend heraus jagen, pulsando ejicere: den Feind aus der Stadt rc. ejicere; 2) einwerfen, entzwey werfen, jaciendo perfringere, z. B. okna wytlaucy. 3) s. wybigi 4): dům y dwůr geho wytlaucy chtěli, *Vel.* wssecky hospody-, alle Wirthshäuser durchstreichen, - pervagari.

Wytnu, *fut. ex.* wyťal, wytjti, heraus hauen, excidere; poličekk od. fañoru wytjti, eine Maulschelle geben, colaphum od. alapam infringere alicui.

Wytočjm, *fut.* il, iti, ausdrehen, auswinden, heraus drehen, z. B. aus den Händen rc. extorre: střewa z někoho za žiwa wytočiti, *Vel.* 2) verdrehen, verzerren, auf ungestaltete Art verdrehen, z. B. Augen, distorquere, detorquere, pervertere; 3) aussieben, cribro excernere; 4) auszapfen, z. B. Bier rc. heraus zapfen, e dolio promere.

II. *rec.* w - čiti se, hervor treten, prodire: wytočj se z swých krásně ozdobený Drzslaw, *Haj.*

Wýtok, u, *m.* Ausfluß, *m.* Ausfließen, *n.* effluvium.

Wýtoka, y, *f. sl. verb.*

Wýtoň, s. weytoň; wýtuň, Spänlage, wie in den Holzlägen; b) eine Stadtabtheilung zu Podskal, in Prag.

Wýtopek, pku, *m.* Verweis, Ausputzer, *n.* reprehensio: wýtopek dáti, den Kopf waschen, *D.*

Wytopenec, nce, *m. sl. Nitr.* der da durch eine Überschwemmung um das Seinige kam (u. bettelt).

Wytopjm, *fut.* il, iti, ausheizen, probe (recte) calefacere. 2) ertränken, z. B. Saat, Getreide, mergere; - penj, *n. verb.*

Wytřásám, al, ati, s. wytřesu.

Wýtrasko, *gen.* wýtrasek, *pl.* hölzerne Gabel zum Heu, rc. furca.

Wytrausým, *fut.* yl, yti, aus der Tasche, aus dem Sacke, rc. verlieren, amittere, perdere.

Wytráwjm, *fut. ex.* il, iti, aufzehren, ganz verzehren, erschöpfen, consumere, absumere, *B.* 2) verdauen, concoquere.

Wytrčjm, *fut. sl.* il, iti, aussteck-

ken, hervorrecken exserere: sli-
mák wytrčj rožky; wytrč řit.
Wytrdlugise, fut. owal, owati, sich im Tanzen recht abmüden, wie die Bauern.
Wytřepjm, -se, fut. s. třepjm, -se, ausfasen, filatim solvi.
Wytrescy, wytřestám, fut. tal, tati, züchtigen, castigare.
Wytřesstjm, fut., il, iti, s. wywaljm: oči na nás wytřesstili, Wr.
Wytrestáwám, s. wytrescy: zpauru wytrestáwati.
Wytřesu, fut. ex. ásl, wytřásti, ausschütteln, heraus schütteln, z. B. Staub, excutere. 2) zur Genüge beuteln: wytřásla mne zymnice!
Wytrhám, fut. fr. al, ati, folg.
Wytrhnu, fut. ex. hl, hnauti, wytrzen, ausreißen, z. B. einen Baum rc. evellere, eruere, heraus reißen, a) z. B. d. Zunge rc. evellere, eripere; b) retten erretten, servare, eripere. c) zucken, das Schwerdt, stringere.
II. rec. w - ti se, ausreißen, ausgerissen werden, z. B. d. Nath riß aus, rumpi. 2) sich heraus reißen, a) davon laufen, se eripere, se proripere. b) sich retten, se eripere &c. z myssleněk, sich der Gedanken entschlagen, solvere se cogitationibus.
Wytrhnutj, n. verb. v. vorh.
Wytrhugi, owati, s. wytrhnu, B.
Wytřiřitek, tku, m. Arschwisch m. D.
Wytrpjm, fut. ěl, ěti, ertragen, ausstehen, erdulden, perferre, sustinere, tolerare, perpeti: -wedro slunečnj, Cyr. 2) sl. entgelten, luere.
Wytru (řu) fut., wytřel, wytřjti, wytřen, imper. wytři, ausw ischen, durchWischen reinigen, extergere, abstergere, detergere. 2) durchWischen wegbringen, vernichten, delere. 2 Kr. 21, 13. 3) ausreiben, herausreiben, z. B. Körner, exterere. 4) s. wymazám 3). - kapři se giž wytřeli, d. Karpfen haben bereits abgestrichen, D.
Wytrucugi, fut. s. wywzdorugi.
Wytrusstjm, iti, z. B. sobě ruku, sl. Lypt. verrenken, auskegeln.
Wýtržek, žku, m. s. wýtržnost.
Wytrženj, n. verb. v. wytrhnu. 2) Entzücken, extra se raptus, ecstasis.
Wýtržka, v. f. vorh.
Wytržený 3. part. v. wytrhnu: b) entzückt, alienatus; extra se raptus.
Wýtržnj 1. frevelhaft, petulans: wýtržnj skutek, Pr, - ně, adv. violenter, petulanter: na knjže wýtržně sáhl, a něco málo ranil, Vel.
Wýtržnjk, a, m. Frevler, m. homo petulans (protervus).
Wýtržnost, i, f. Frevel, m. petulantia, protervitas; b) Gewaltthätigkeit, f.: wýtržnost slauti může vis privata, k. p. když kdo koho suchými ranami vbige rc. Pr.
Wytwárám, al, ati, s. wytwořjm.
†Wytwářce, Abbilder, Portreteur
Wytwářjm, fut. ex. il, iti, abbilden, effingere, formare, auch exprimere; na sobě něčj osobu, - nachbilden, nachahmen, darstellen, - imitari, exprimere.
Wytwjrám, al, ati, folg.
Wytwořjm, fut. ex. il, iti, jemand aussperren, vor jemand d. Thür verschließen, præcludere januam. 2) ausschließen, excludere: wytwořiti ze společnosti. 3) ††schaffen, creare, effingere: potworu zemne wytwořili.

Výtyčka, beſſ. wytýkánj, wýčitka.
Vytygi, *fut. ex.* yl, yti, ſ. tygi.
Vytýkám, al, ati, vorwerfen, vorrücken, objicere, exprobrare: oči někomu něčjm wytýkati, *Cyr.* Přjd. *V.* 36. hřjchy, kterými B. lidu ſwému oči wytýká; 2) ſ. wytknu 2): cýle někomu wytýkati, *K.*-ánj, *n. verb.*
Vytylý, 3. fett, ausgemäſtet, pinguis, nitidus, *B.*-loſt, i, *f. ſubſt.*
Vyobjgjm, *sl.* alles ausſtampfen.
Vyučená: za wyučenau dáti, freyſprechen, tirocinio exsolvere.
Vyučenec, nce, *m.* ein ausgelernter Junge, Jünger, *m.*
Vyučjm, *fut. ex.* il, iti, en, *cum acc. pers. & cum vel sine dat. rei*, unterrichten, docere, z. B. aliquem, aliquid; od. inſtituere, erudire aliquem, in etwas, re. 2) mit u. ohne Dativ der Sache, auslehren, plane docere, satis docere.
II. *rec.* wyučiti ſe, auslernen, a) aufhören zu lernen, desinere discere; als ein Schüler od. Lehrjunge, absolvere tirocinium. b) recht lernen, plane discere, satis discere.
Wyučowánj, *n.* Lehre, *f.* Lehren, *n.* doctrina.
Wyučugi, owati, unterrichten, docere, inſtituere, erudire.
Wyudlý? dürr?
Wyumetám, *fut.* al, ati, (*sl.*) alles rein abkehren.
Wyupomjnám, *fut.*, al, ati, einfordern, einmahnen, eintreiben, exigere, auch cogere, v. mehrern.
Wyutjrám, *fut.* al, ati, (*sl.*) alles rein auswiſchen.
Wywábjm, *fut.* il, iti, auslocken, heraus locken, excire.
1. Wywádjm, ěl, ěti, ſ. wywedu.
2. Wywadjm, *fut.* il, iti, zen, ablöſen, einlöſen, redimere: wjru, přjrčenj ſwé wywaditi, ſeiner Zuſage genug thun, fidem exsolvere, *Syl.* wywazuge dluhy a záwady. *R.* 2) auflöſen, befreyen, extricare, expedire. 3) entkommen, ſich heraus winden, los machen, expedire se: newj kudy z těſna wywaditi.
3. Wywadjm ſe, *fut. ex.* il, iti, auszanken, a) aufhören zu zanken, rixandi finem facere. b) zur Genüge zanken, satiari rixando. 2) vorh. 3): wywaditi ſe z rukogemſtwj.
Wywaditedlný ſ. *op.* newyw-ný.
Wywálčjm, *fut.* il, iti, durch Kriegen erwerben, bellando consequi.
Wywáljm, *fut. fr.* el, eti, en, herauswälzen, evolvere, provolvere. 2) auskneten, auswirken, satis depsere, satis subigere. 3) vorh. to ſobě wybogowal a wywálel.
2) Wywaljm, *fut. ex.* il, iti, en, heraus wälzen, evolvere, provolvere; 2) oči wywaliti, glotzen, große Augen machen, mirari, ſtupere, *D.* gazyk wywalowati ꝛc. 2) hinauf wälzen, subvolvere; sursum provolvere.
II. *rec.* w-ti ſe, heraus ſtürzen, erumpere: z nj ſe prudký ohniwý duch wywalowal, *Cyr.* b) ſtürzen, umſtürzen, everti, procumbere, labi.
Wywalugi, -ſe, owati, vorh.
Wywařjm, *fut. ex.* il, iti, auskochen, ausſieden, a) durch Kochen od. Sieden heraus bringen, z. B. das Fett, excoquere. b) durch Kochen od. Sieden reinigen, coquendo purgare, auch wohl excoquere. 2) einkochen, einkochen laſſen, decoquere.
II. *rec.* w-řiti ſe, auskochen,

zur Genüge kochen, percoqui. 2) einkochen, einsieden (*neutr.*) decoqui: woda se wywařila, - ist eingekocht, - decocta est.

Wywarowatedlný, s. *opp.* newywarowatedlný.

1. Wywarugi se, *fut.* owati, *reg. gen.* vermeiden, vitare, devitare, evitare.

2. Wýwažek, žku, *m.* Uibergewicht, *n.* was über das gehörige Gewicht ist, superpondium, cumulus; Zugabe, *f.* additamentum, corollarium, *Syl.*

Wywáženj, *n. verb.* v. folg. 2.) *verb.* v. wywážjm, s. wýwoz.

1. Wywážjm, *fut.* il, iti, ausschöpfen, a heraus schöpfen, exhaurire, educere. b) durch Schöpfen ausleeren, exhaurire. c) austrinken, saufen, haurire: wywáži kalich, *K.* vnij wywažowati, *K.*

2. Wywážjm, *præs.* eti, s. wywezu.

Wywáznu, *fut.* s. wywadjm 3).

Wywazugi, owati, s. wywadjm. 2) ausbinden (eine Columne in der Typographie.)

Wywažugi, owati, s. 1 wywážjm.

Wywedu, *fut. ex.* wywedl, wywesti, wyweden, *imper.* wyweď, ausführen, heraus führen, Menschen od. Thiere, educere: 2) herauf u. hinauf führen, sursum ducere. 3) abwenden, abziehen, avertere, deflectere: lid z hřjchů wywoditi, *K.* z předsewzetj wywesti; z omylu ge wywedl, *Vel.* 4) hervorbringen, producere: Mogžjš wywedl wodu z skály, *Vel.* nowá stwořenj wywodil B. *Lesch.*; (*sl.*) auch s. dowedu 2). Při (brániti) a wywesti, den Proceß gewinnen, *K.*

II. *rec.* wywesti se, z něčeho sich rechtfertigen, purgare se: z něčeho se wywesti, a nemini swau vkázati, Pr. z nářku se wywoditi, *K.*; 2) ausfliegen, v. dem Fliegen der jungen Vögel aus dem Neste, evolare, nidum relinquere.

Wywégi *fut. ex.* wywál, wywáti u wywjti, *imper.* wywěg, wywjt, *K.* durch Würfeln reinigen, eventilare.

Wýwěgky, ů, *m. pl.* dasjenige, was von. das Getreide durch Würfeln gereinigt worden.

Wywěřjm, *fut. ex.* borgen, erborgen, mutuare: wywěřiti na swau dušſi něco, accipere sine numerata.

II. *rec.* w-řiti se, borgen: wywěřiti se we wlnu a w kůži, ... mere - sine numerata, *Lom.*

Wýwěsek, ſku, *m.* Aushang, *m.*

Wýwěſnj 1. aushäng-, z. B. wywěſnj arch, Aushängbogen.

Wywěſſjm, *fut. fr.* eti, folg. ...

Wywěſſugi, owal, owati, folg.

Wywěſým *fut.* yl, yti, hinaus hängen, foras suspendere: wywěſyti.

Wywětralý 3. verrochen, z. B. Wein ec. vapidus; - lost, *subst.*

Wywětrám, *fut. ex.* al, ati, verriechen, od. sich verriechen, die Kraft verlieren, wie der Wein, verwittern, auswittern, ausduften, *D.* vim, spiritum, odorem &c. amittere.

Wywezu, *fut. ex.* wezl, wezti, wezen, *imper.* wywez, ausführen, durch Fahren etwas heraus schaffen od. ausführen, evehere, 2) hinauf führen od. fahren, jemand od. etwas, evehere, subvehere.

Wywjerám, *sl.* s. wywjrám.

Wywinu, *fut. ex.* ul, auti, ver-

renken, luxare, z. B. ruku no- hu sobě w., sich d. Hand, den Fuß verrenken, *K.* 2) entwickeln, evolvere: wogsko wywinauti a wyplesti od nepřátel, *Cyr.*
Wywinutj, Verrenkung, luxatio.
Wywinutý 3. verrenkt, luxatus.
Wywjrám, al, ati, hervor quillen, aufbrausen, ebullio.
Wywláčjm, *fut. fr.* el, eti, s. wywleku; 2) ausseggen, occatione (occando) evellere rem.
Wywlačowánj, *verb.* v. folg. na wywlačowánj nohawic 99 loket tykyty zpotřebowal, *Vel.*
Wywlačugi, owal, owati, vorh.
Wywleku (ču), *fut. ex.* wywlekl, wywljcy (wywljct), wywlečen, *imper.* wywlec, ausschleppen, heraus schleppen, extrahere; 2) folg.
Wywljknu, *fut.* wywljkl, wywljknauti, den Faden aus dem Öhre der Nadel heraus ziehen, filum ex acu extrahere.
Wywlikugi, owal, owati, vorh.
Wýwod, u, *m.* Entschuldigung, Rechtfertigung, *f.* excusatio, purgatio, expurgatio; 2) *sl.* s. počet 2): wýwod z peněz dáti.
Wýwoda, y, *m.* s. weywoda.
†Wýwodek, dku, s. wywodina.
Wywodjm, - se, *praes. & fut. fr.* s. wywedu, - se; 2) herleiten, derivare: půwod hřjcha wywodj od toho, *Leschka.*
†Wywodina, y, *f.* eductum, (Chemie), bess. wýwodek, od. rozpogek.
Wýwodkyně, *f.* Heerführerinn etc. dux; s. wýwoda, *Puchm.*
Wywolawač, e, *m.* Ausrufer, *m.* pronuntiator.
Wywolám, *fut.* al, ati, ausrufen, etwas öffentlich durch Worte bekannt machen, 2) heraus rufen, evocare, provocare, excire.
Wywoláwám, al, ati, vorh.
Wywolenj, *n.* Auswahl, Auswählung, *f.* delectus, selectio, electio.
Wywoljm, *fut.* il, iti, en, erwählen, praeoptare.
Wywolitel, e, *m.* Wähler, Auswähler, *m.* elector, delector; - kyně, *f.* - inn, - inn, *f.* - trix, - trix, *K.*
Wywolowánj, *n.* s. wywolenj.
Wywolugi, owal, owati, vorh.
Wyworám, bess. wyorám.
Wýwoz, u, *m.* Ausfuhr, *f.* evectio.
Wywozugi, - se, owati, s. wywedu, - se, *Cyr.*
Wywrácenec, nce, *m.* s. odsstjpenec: wywrácenec od wjry.
Wywrácenj, *n.* Umwerfung, *f.* eversio, subversio; 2) Zerstöhrung, z. B. einer Stadt, eversio.
Wywrachm, el, eti, s. wywrátjm.
Wywracugi, owal, owati, vorh.
Wywrasstidlo, a, *n.* Ausbrecheisen, beym Weißgärber, ferrum erugatorium.
Wywrat, u, *m.* ein vom Winde umgeworfener Baum.
Wýwratek, tku, *m.* das Ausgebrochene, Ausgespeyte, vomitus.
Wywrátjm, *fut.* il, iti, cen, umwerfen, evertere, subvertere, sternere; 2) zerstöhren, z. B. Häuser, Städte etc. evertere, subvertere; 3) s. wydáwjm; 4) umkehren, das Kleid auf d. untere Seite, vertere.
II. *rec.* w-titi se, umfallen, umstürzen, corruere.
Wywrázdjm, *sl.* durch das Aus- u. Eingehen d. Stube entwärmen.
Wywrhnu, hl, nauti, bess. w-hu.
II. *rec.* w-auti se, ausschlagen, (auf der Haut), ausbrechen, adparere, erumpere; prysskýř se mu na noze wywrhl

hljza se w zemi Německé wywrhla.

Wywrhu, wywržek, *fut.* wywrhl, wywrcy, wywržen, *imper.* wywrz, auswerfen, a) hinaus werfen, Menschen od. Dinge, ejicere, projicere; b) ausschießen, verwerfen, rejicere, secernere; c) aussetzen, bestimmen, z. B. Geld, Pension, definire, constituere; 2) s. wyodáwjm.

Wywrhugi, owal, owat, vorh.

Wywrssjm se *fut.*, il, iti, (na někom), *sl.* s. pomstjmse, sich rächen.

Wywrtám, *fut.* al, ati, án, ausbohren, a) durch Bohren herausbringen, exterebrare; b) durch Bohren aushöhlen, terebrare, terebrando cavare.

Wywru, *fut.* řel, řjti, einsieden, s. wywařiti se 2).

Wywrzám, *fut.* ati, s. wywrázdjm.

Wýwržek, žku, *m.* Auswurf, *m.* das Ausgeworfene, ejectum, ejectamentum; 2) Ausschuß, im übeln Sinne, Auswurf, *m.* deterrimum quidque.

Wywrženj, *n.* Auswerfung, *f.* ejectio.

Wywstanu, *fut. ex.* wywstal, wywstati, sich in d. Höhe richten, aufstehen, exsurgere.

Wywstáwám, al, ati, vorh.

Wywýssený 3. erhaben, hehr, exaltatus, celsus; 2) s. powydaný, unter djlo, *Vel. N.* nost, i, *f.*-nheit, *f.*: wywýssenost rady a mysli, *Vel.* Eminenz, *f. D.* -tatio, celsitudo; 2) als Titel: Hoheit: G. c. k. Wywýssenost, Arcykujže 2c. S. k. k. Hoheit-, Celsissimus &c. auch wohl Serenissimus, (insgem. Sua od. Vestra Celsitudo).

Wywyssjm, *fut. ex.* il, iti, folg.

Wywyssugi, owal, owati, erhöben, a) z. B. einen Thurm 2c. tollere, attollere, erigere, evehere; b) in Ansehung der Würde, des Rangs 2c. tollere, attollere, evehere, efferre; c) vergrößern, z. B. den Werth 2c. augere; d) rühmen, tollere, praedicare.

II. *rec.* w-ti se, sich erheben, stolz werden, se efferre; nad giné, über andere, supra alios.

Wywzdorugi, *fut.* owal, owati, austrotzen, ertrotzen, pertinacia obtinere, *D.*

Wyza, y, *f.* Hausen, *m.* ein Fisch, huso, od. acipenser huso, *Linn.*

Anm. So nennt richtig der Slowak diesen in Ung. häufig vorkommenden Fisch, u. nicht wyzyna, (das Fleisch od. Gericht dav. wie howězyna, beranina 2c.) Auch *polon.* wyza.

Wyzáblý, -lost, s. wychřadlý.

Wyzábnu, *fut.* wyzábl, wyzábnauti, (-bsti), mager werden, macrescere, macrum fieri.

Wyžádám, *fut.* al, ati, erbitten, durch Bitten erhalten, exorare, impetrare precibus, auch ohne precibus.

Wyžalugi se, *fut.* owal, owati, seine Klage ganz ausschütten, profundere querelas.

Wyzauwám, - se, ati, s. wyzugi.

Wyzdjm, *fut.* il, iti, čn, *imper.* wyzdi, ausmauern, lapidibus, lateribus, (mit Backsteinen), exstruere.

Wyždjmám, *fut.* al, ati, ausdrücken, z. B. wodu z ssatů, exprimere; haubu w., den Schwamm 2c. 2) auswinden, z. B. das Wasser aus der Wäsche 2c. torquendo exprimere humorem; d. Wäsche, torquendo liberare lintea humore.

Wyzdmu, *fut.* wyzdal, wyzdmauti, verb.

Wyzdwihnu, *fut.* wyzdwihl, wyzdwihnauti, wyzdwizen, erheben, in d. Höhe heben, z. B. eine Last, den Kopf etc. tollere, attollere, efferre; 2) errichten, condere, erigere: hrob wysoký gim wyzdwihli, *Cyr.* psanjm vstawil a wyzdwihl tu památku, *K.* 3) aufstellen, aufrichten, erigere, statuere: obraz někomu w.; 4) bauen, erbauen, aedificare, exstruere, *B.* aufbringen, einführen, inducere: wyzdwihl nowau a prwé neslýchanau služebnost; vstanowenj a nařjzenj ta zase obnowil a wyzdwihl; 5) anheben, anfangen: wyzdwihl wálku, *K.* *Vel.* zgewnau wognu proti Řjmanům wyzdwihl, - bellum movit; - baušku; 6) einsetzen, erhöhen, bestellen, constituere: wyzdwihl za hlawu ginych měst Lubek, *Vel.* za swatého wyzdwizen byl; - za heytmana ho sobě wyzdwihli; wyzdwihl ge sobě za bohy; 7) heben, erheben, ausheben, tollere: lid služebný z kraginy wyzdwihnauti; welikau summu peněz z chrámu wyzdwihl, *K.* powalečе wyzdwihowati, *Pr.* 8) aufheben, abschaffen, kassiren, ungültig machen, abolere, tollere, rescindere.

II. *rec.* w-nauti se, sich erheben, a) aufstehen, se tollere, attollere, surgere; b) empor steigen, v. Dingen, tollere se, surgere; c) stolz werden, efferre se; d) empor kommen, emergere: wyzdwihugj se nynj znamenitj mužj.

Anm. Eines v. den wenigen Wörtern der böhm. Sprache, d. entgegengesetzte Dinge bedeuten.

Wyzdwihugi, - se, owati, verb.

Wyzdwizenj u. wyzdwihnutj, *n. verb.* v. wyzdwihnu.

Wyžebrám, wyžebři, *fut.* al, ati, erbetteln, durch Betteln erhalten, emendicare, mendicando accipere.

Wyženu, *fut.*, wyhnal, wyhnati, wyhnán, *imper.* wyžen, austreiben, heraus treiben, z. B. Menschen etc. expellere, exturbare, ejicere; das Vieh, expellere, propellere pecus; den Schweiß, sudorem elicere, excutere; *trop.* z. B. d. Bosheit, Eigensinn etc. expellere, exturbare, ejicere, auch compescere, coërcere, reprimere, &c. 2) zeď stawenj etc. wyhnati, s. wyzdwihnu 4), *K.* *Pr.*

Wyžigi, *fut.* il, iti, aussaugen, entkräften, z. B. den Acker, Menschen, exsugere, exhaurire; 2) *sl.* s. vžiwjm se.

Wyžjnám, al, ati, s. wyžnu.

Wyžinek, nku, *m.* Schnitterlohn, *m.* messorum proemium.

Wyžitý 3. z. B. wyžitá rolj, ausgesogener Acker, ager effoetus, *Syl.*

Wyžiwenj, *n.* Unterhalt, *m.* a) Unterhalten, *n.* sustentatio. b) was zum Unterhalte gehört, Nahrung, Kost, *f.* victus.

Wyžiwjm, *fut. ex* il, iti, unterhalten, ernähren, sustentare, alere.

II. *rec.* w-iti se, sich ernähren, se sustentare.

Wyžlabek, Kehle, Kehlrinne, *f.* am Dache, canalis, stria, *D.* wyžlabek dělati, kehlen, striare, *D.*

Wyžle, ete, *n.* s. sljdnjk, *K.*

Wyzlekem, *fut.* kl, cy, *s.* s. swleku.

Wyžlenec, nce, m. vorb.
Wyžnijkám, fut. sl. s. wyždjmám.
Wyznalý 3. eingestanden, confessus.
Wýznam, m. bess. wyznamenánj.
Wyznám, fut. al, ati, bekennen; a) gestehen, es geschehe freywillig od. ungern, fateri, confiteri; na někoho w-ti, auf jemand bekennen, indicare aliquem. b) öffentlich heraus sagen, profiteri.

II. rec. w-ti se, reg. gen. sich bekennen, gestehen, fateri: wyznali se toho hřjchu, K.

†Wýznama, y, f. (předoznámenj, znamenj, Anzeichen, n. omen, signum, D.
Wyznamenám, fut. al, ati, abzeichnen, delineare, adumbrare, lineis describere.

Anm. für das neue aus dem deutschen buchstäblich übersetzte wyznamenati se, sich auszeichnen, sage man lieber mit den Klassikern: vkázalým od. patrným se stati, včiniti, K. Com. auch vkázati se, předčiti, přewýssiti.

Wyznamenánj, n. Bedeutung, f. Sinn, Begriff, m. der im Worte liegt, vis, potestas, significatio.
Wyznamenáwám, al, ati, bezeichnen, bedeuten, significare, denotare: co to slowo wyznamenáwá?
Wyznánj, n. Bekenntniß Geständniß, n. a) Bekennen, n. freywillig od. nicht. confessio, professio. b) d. Worte, der Text des Bekenntnisses, verba confessionis od. professionis; auch confessio od. bess. professio; wyznánj wjry, Glaubens bekenntniß, confessio (professio) sacrorum, symbolum. (Sehr ungeschickt u. unrichtig für ...dag: wěčné wyznánj, fassi... perennalis, Jus (Hung.).
Wyznawač, e, m. confessor, Con...
Wyznáwám, al, ati, s. wyzn[ám].
Wyžnu, fut. ex. wyžal, wyž... imper. wyžni, (heraus) mähen schneiden, demetere; b) durch Schneiden verdienen, metendo promereri. c) beym Schneiden auffinden, z. B. ein Vogelnest, metendo reperire.
Wyzobi, fut. ex. bal, bati, ... fressen, vom Geflügel, exedere.
Wyzowý 3. s. wyzý, D.
Wyzpowjdám se, fut. al, ati, aus beichten, alles bekennen, confiteri.
Wyzpytugi, fut. owal, owati, aus forschen, a) etwas, expiscari, inquirere aliquid, percontari aliquid; b) jemand, quaerere ex aliquo, percontari ex aliquo.
Wyzpěwugi, owal, owati, singend preisen, cantu celebrare: Božskau dobrotu wyzpěwowati, - 2) zu Ende singen, cantum finire.
Wyzpjwám, fut. ex. al, ati, ver...
Wyzradjm, fut. ex. il, iti, zen, verrathen, prodere.
Wyzragi, fut. ál, áti, reif werden, maturescere.
Wyzrazenj, n. (wyzrada?) ... v. wyzradjm, Verrathen, n.
Wyzregem, fut. zrál, wyzráti sl. reifen, maturescere.
Wyzrazugi, owati, s. wyzradjm.
Wyzugi, wyzaul, wyzauti, d. Schuhe, Strümpfe ausziehen, entschuhen, exuere; 2) trop. entziehen, berauben, denudare: z lezenj swého wytlačen a wyzut byl.

II. rec. w-auti se, sich entschuhen, exuere coturnos &c.

yzwánjm, ěl, ěti, ausläuten, durch Läuten anzeigen, z. B. einen Todten ausläuten; někomu wyzwáněti, mortem alicujus sono campanarum (campanæ) significare.
yzwanjm, plump aussprechen?
yzwědač, e, m. Auskundschafter, m. Ausspäher, Spion, m. speculator, explorator; -čka, y, f. -rinn, -rinn, f. -trix, -trix.
yzwězugi, owal, owati, auskundschaften, erforschen, explorare, sciscitari: ze ſtrew wywězowali budaucý wěcy, Cyr.
yzwjdám, ati. vorh. -ánj, verb.
yzwjm, fut. wěděl, wěděti, vorh.
yzwonjm, fut. ex. il, iti, s. wyzwánjm; 2) trop. ausplappern, ausplaudern, ausschwatzen, effutire, deblaterare: ſama na ſebe wyzwonj, Syr. 3. sl. s. dozwonjm; wyz-ěti nohama, sl. d. hängenden Füße vor- u. rückwärts bewegen.
yzý, I. v. Hausen, Hausen..
yzyna, y, f. Hausenfleiſch, n. caro husonis; s. unt. wyza.
yzýſkám, fut. al, ati, erwerben, gewinnen, erlangen, consequi: ſwau ſſlechetnoſtj láſku ſobě v lidj w.; mnohé wyzyſkal; -ánj, n. verb.
yzýwám, ati, ſchwer, mit Ausſtoßung eines lautes Athem holen. (2) freq. v. wyzowu?)
yzýwnu, fut. wyzýwl, wyzýwnauti, vorh. b) den Geiſt aufgeben, animam efflare.
z, eine untrennbare Partikel, auf, er, ent.
zácný 3. ſelten, rarus; 2) anſehnlich, Anſehen habend, angeſehen, illuſtris, amplus, insignis, z. B. Mann; -ně, adv. z. B. wzácně wážený, hochgeehrteſter, maximopere colendus od. amplissimus &c. wzácně milý. Obl. -noſt, i, f. Seltenheit, raritas. 2) Anſehen, n. worinn man ſteht, auctoritas, dignitas.
Wzadu, s. zadu, D.
Wzátek, tku, m. s. krádež: weliký wzatek aneb krádež, Pr. 2) s. dar, K. üblicher pl. wzátky (auch wzatky), Geſchenke, dona, munera, pl. n.
Wzbudjm, fut. ex. il, iti, erwecken, expergeſacere; ermuntern, excitare.
Wzburcugi, s. wyburcugi.
Wzbuzenj, n. s. powzbuzenj.
Wzbuzowánj, n. verb. v. folg.
Wzbuzugi, owati, s. wzbudjm.
Wzcházým, el, eti, gewöhnlich v. Gewächſen, keimen, hervor wachſen, progerminare, enasci: ſýmě wchází, K. b) s. wzegdu.
Wzchod, u, m. üblicher wýchod.
Wzchopjm ſe, fut. ex. il, iti, ſich aufraffen, auffahren, celeriter surgere.
Wzchytjm ſe, fut. il, iti, vorh.
Wzdálený 3. entfernt, remotus, distans; -ně, adv. procul. -noſt, i, f. Entfernung f. Zwiſchenraum, m. intervallum, diſtantia.
Wzdálím, fut. ex. il, iti, en, imp. wzdal, entfernen, a) jemand, amovere, removere, ablegare, amandare, amoliri. a) etwas, amovere, removere.
II. rec. w-ti ſe. ſich entfernen, discedere, abire.
Wzdalugi, owati, vorh; -ſe, cum gen. ſich entfernen, meiden, devitare, declinare; 2) s. zbraňugi ſe: tu čeſt přigjmati ſe wzdalowali.
Wzdám, fut. ex. al, áti, übergeben, tradere; 2) ducha wzdáti, den Geiſt aufgeben, exſpirare, ani-

mam exspirare; djky wzdáti, Dank ſagen, gratias agere.

II. *rec.* w-ati ſe, ſich ergeben, se dedere, deditione recipi. 2) ſich verloben, sponsalia celebrare.

Wzdánj, *n. verb.* v. vorh.; Uebergabe; Ergebung, *f.* ſ. auch zdánj.

Wzdáwám, - ſe, *ati*, ſ. wzdám.

Wzdechnu, *fut.* chl, chnauti, ſ. wzdychám: žaloſtně wzdechw Kréſus, *Vel.* -nutj, *n. verb.*

Wzdělám, *fut.* al, ati, erbauen, exſtruere: chrám, moſt ꝛc. 2) erbauen, im moral. Sinn, prodesse, nützen, befördern, provehere (ædificare): po wſſem ſwětě ſwé čiſté ſlužby wzdělá, *K.* cýrkew, ſſkoly wzdělávali, *K.* ctnoſt wzdělávati ꝛc. 3) bilden, formare, ausbilden, erudire: mládež ſe w ſſkolách wzdělává; wzdělaný člowěk, ſ. wzdělanec; - *ánj, n. verb.*

†**Wzdělanec**, nce, *m.* ein gebildeter Mann, homo cultus.

Wzdělanoſt, i, *f.* Bildung, *f.* Kultur, *f.* cultura.

Wzdělávám, *al, ati*, ſ. wzdělám; 2) (ſelten) beſtellen, ernennen.

Wzdělawatedlný 3. erbaulich, muſterhaft, ad ſtudium pietatis fovendum aptus, (ædificationi inserviens) exemplaris; 2) (ſeltner) bildſam, formabilis; - ně *adv.* erbaulich; - noſt, i, *f.* - chkeit, *f.* 2) Bildſamkeit, *f.*

Wzdlužjm ſe, ſ. zdlužjm ſe: w tu ſummu ſe v něg wzdlužil, Pr.

Wzdor, u, *m.* od. auch wzdora, y, *f.* ſ. truc? na wzdoru iſt wohl üblich, z. B. na wzdoru ſwatým, i. e. na truc, zum Trotz, *K.*

†**Wzduch**, u, *m.* (eigentl. *ruſs.*) æther, athmosphæra.

Wzdy, wždycky, *adv.* immer, allezeit, ſtets, semper, omni te pore. 2) *conj.* doch, tamen: kliby wždy ginák býti nemo wždy někdy, doch einmal, dem tamen: wždy někdy bjdám konec bude, *K.*

Wzdychám, al, ati, ſeufzen, spirare.

Wzdychánj, *n.* Seufzen, *n.* suspiratus, suspiritus.

Wždyk, *conj.* verkürzt dyk; ſ. 2): wždykbych gá rád wě ich möchte doch gern wiſſen, wždyk giž neprſſj, es reg doch nicht mehr.

†**Wždy živec**, wce, *m.* aizoon.

Wzeberu, *fut.* brati, ſ. zeberu

Wzegdu, *fut. ex.* wzeſſel, aufgehen, a) ſ. wzcházýma); b) vorkommen, ſichtbar werden, der Sonne, Monde, Sternen oriri, exoriri. c) ſ. pochá 1): z toho hlad a drahota ſſla; mor wzeſſel; powěſt ꝛc.

Wzepnu ſe, ſ. zepnu ſe, *Com.*

Wzepru ſe, ſ. zepru ſe.

Wzeptám ſe, *fut.* ſ. ptám ſe, *B.*

Wzeſſtj, *n. obs.* ſ. počátek.

Wzetj, *n.* Annahme od. Anne mung, z. B. einer Sache, acce ptio; na nebe wzetj P. Mar Himmelfahrt Mariä, assum tio in coelum &c. 2) Wegnah *f.* ablatio, privatio; wzetj zbr ni, Entwaffnung, exarmati

Wzezřenj, *n.* Anſehen, *n.* Blick das Sehen auf etwas, Anblick *m.* adspectus, intuitus. b) Aus ſehen, *n.* Miene, *f.* species, vultus, os (ora, *pl.*)

Wzezřu, *fut.* řel, řjti, anſehen, re spicere, *Luk.* 1,48.

Wzhled, u, *m.* ſ. wzezřenj a).

Wzhlédám, -ſe, ati, ſ. wzhlédnu

Wzhledem, *adv. cum gen.* rückſichtlich, intuitu, respectu.

hlédnu, *fut. ex.* wzhlédl, nau-
, aufblicken, in d. Höhe sehen,
sum adspicere, oculos ele-
are; b) besehen, respicere,
ucae 9, 38.

II. *rec.* wzhlédnauti se, w ně-
o, do něčeho ob. weč, sich be-
haut haben, considerare se:
zh-ti se w zrcadle, *K.*-do zr-
adla, *Vel.*
hůru, *adv.* aufwärts, sursum;
) *interj.* auf! surge! surgite!
zhůru dolů, auf u. ab, sur-
um deorsum.
kázanj, *n.* Entbietung, *f.* nun-
iatio.
kážj, *fut.*, wzkázal, wzkázati,
mper. wzkaž, sagen lassen, ju-
ere dici; někoho wzkázati
zdrawowat, einen grüßen las-
en, mittere salutem ad ali-
uem; službu swau wzkazugi
B. Milosti, *Cyr.*
kazugi, owal, owati, vorh.
kládám, al, ati, s. wzložjm.
křesugi, owati, s. wzkřjsým.
křjssenj, *n.* Auferweckung von
Todten, excitatio a mortuis,
evocatio ad vitam, instau-
atio vitæ. 2) Auferstehung,
esurrectio, z. B. Christi, mor-
uorum.
křjsým, *fut. ex.* yl, yti, ssen,
uferwecken, v. den Todten er-
vecken, excitare a mortuis, in
itam revocare. 2) zurecht
ringen, wieder herstellen, z. B.
inen Kranken, sanare, resti-
uere.
lásstnj, -ně, *obs.* s. zwlásstnj.
zložjm, *fut. ex.* il, iti, auferle-
gen, auflegen, z. B. Lasten, Pflich-
ten 2c. imponere, injungere.
znássenj, *n.* Erhebung, elevatio.
znássjm, el, eti, erheben, heben,
attollere, elevare, *B.* wzne-
slo králowstwj to na wrch sstě-
stj, *Vel.* 2) einem etwas ange-
ben, deferre; 3) angeben, ver-
klagen, deferre alicujus no-
men: to wznesl na saudce, na
práwo, *Pr.*

II. *rec.* wznássetì se, schweben,
z. B. in der Luft, pendere, im-
pendere. 2) sich erheben, auf-
schwingen, hoch fliegen, ascen-
dere, sublime ferri, *Ez.* 1, 19.
†Wznessenecmce, *m.* eine Art Rei-
me, wie: hrauda - bauda, *Puchm.*
Wznessenj, *n.* Angabe, Angebung,
Anzeigung der Anklage, dela-
tio; - se, Aufschwung, ascensio.
Wznessený 3. s. wznesu. 2) s. slaw-
ný: wznessen gest v wssech náro-
dů, *B.* - nost, i, *f.* Erhabenheit,
Hoheit, sublimitas (celsitu-
do); b) Ruhm, *m.* celebritas.
Wznesu, *fut.*, wznesl, wznésti, s.
wznássjm.

II. *rec.* w-sti se, sich empor
schwingen, empor heben, subli-
me ferri.
Wzpjnám se, ati, s. spjnám se.
Wznik, u, *m.* s. počátek, *D.*
Wzniklý, 3. entstanden, ortus.
Wzniknu, *fut.* kl, nauti, entste-
hen, oriri, enasci.
†Wzor, u, *m.* Muster, *n.* paradig-
ma, *n.* (ist eigent. pohlnisch).
Wzrostu, *fut. ex.* wzrostl, wzrůsti,
aufwachsen, in d. Höhe wachsen,
groß wachsen, v. Menschen, Thie-
ren, Pflanzen, adolescere, pu-
bescere, crescere.
Wzrub, *adv.* s. rub, na ruby: wsse-
cko wzrub na [illegible]je obraceti.
Wzrůst, u, *m.* s. zrůst.
Wztáhnu, *fut.* wztáhl, wztáh-
nauti, wztažen, *imper.* wztáh-
ni, folg.
Wztahowánj, *verb.* v. wztahugi;
Ausstrecken, extensio, *Iz.* 60, 9

Wztahugi, owal, owati, ziehen an -, derivare, pertrahere: wztáhl na sebe to práwo a moc. 2) ausstrecken, recken, reichen, z. B. ratolest ꝛc. extendere; ruku na někoho, angreifen, attakiren, adoriri, adgredi. 3) überbreiten, pandere super rem, *Ez.* 16, 8.

II. *rec.* w- wati se, sich erstrecken, extendi, porrigi, pertinere &c. haufowé gegich na 1 1/2 mjle se wztahowali, *Vel.* 2) sich beziehen, Bezug haben, pertinere ad -, *Ez.* 12, 10.

Wztažený 3. *part.* v. vorh. - meč.

Wztek, u, *m.* zlost, Gift, *n.* Wuth, *f.* furor; 2) Koller, *m.* mania; fig. wzteka mjti, den Koller haben, maniacum esse, *D.*

Wztekám se, al, ati, wüthend, rasend, (toll) werden, furiosum (rabidum) fieri. 2) wüthen, sævire, insanire, furere.

Wzteklec, lce, *m.* Wütherich, *m.* homo sævus, immanis, tyrannus.

Wztekljk, a, *m.* s. wzteklec, *Com.*

Wzteklice, *f.* s. Furye.

Wzteklý 3. toll, a) rasend, unsinnig, z. B. Hund ꝛc. furiosus, insanus. b) wüthend, sehr zornig, furiosus, sævus, insanus; -le, *adv.* - se, - ne; b) - se, - ve, - ne; - wztekle smělý, tollkühn, temerarius, *Syl.* -lost, i, *f.* Tollheit, *f.* a) Raserey, *f.* furor, rabies, insania. b) Wuth, *f.* sævitia, furor, insania.

Wzteknu se, *fut. ex.* wztekl se, wztecy se (wztect se), *imper.* wztec se, toll werden, in Tollheit gerathen, furiosum (rabidum) fieri. 2) uneig. auf der Stelle verschwinden, repente disparere: kam pak se to wzteklo? wo ist es denn hin verschwunden?

Wztyčjm se, *fut.* yl, yti se, [...] schnell erheben, empor richten, surgere, elevare se.

Wzýt, wzýti, s. wezmu.

Wzýwač, e, *m.* -čka, y, *f.* s. klanitel

Wzýwám, al, ati, anrufen, ju[...] mand bittend rufen, invocar[e], implorare; -ánj, *n. verb.*

X.

X ist aus fremden Sprachen, so[...] alle damit geschriebene Wört[er] (Eigennahmen), entlehnt.

Y.

Y, 1) *conj.* und, &, ac, atque, q[...] b) auch, &, etiam, quoqu[e] mit dem Nebenbegriffe [...] Steigerung wird es dem [...] andern Gliedern nachgeset[zt] y wám, u. auch euch & vo[...] quoque; c) also, folglich, [...] igitur, ergo; y-y, sowohl, [...] &-&, tum-tum: y zrak, y [...] sowohl das Gesicht, als das [...] hör; y owssem, allerdings, [...] *Sv. Cyr.* 2) *interj.* je! Oh! Y [...] milý synu, kterak ꝛc.? *R.* Y [...] prý, když gsem ꝛc. *Cyr.* y [...] do toho člowěka! *Id.* y ta(p[...] na gest), řekau ženy, abych[...] se progjžděly, *Vel.* y ty offem[...] nice! Lekla sy se? *R.* y n[...] nu! je! J nun! *D.*

†Yrypa, y, *f.* zrost. cynome[...]

Ywa, y, *f.* strom, s. gjwa. 2[...] gjwj. 3) wilder Hanf, Erdkie[fer] *m.* Schlagkraut, *n.* teucriu[m] chamæpitys, *Linn.*, *hung.* [...] niczafű, földi fenyő.

Ywka, y, *f. sl.* vorh. 2).

.p, u, *m.* Jsop, *m.* hyssopus.

Anm. Jene Wörter, d. vor-
nals Einige, z. B. Reschel, mit
geschrieben haben, wie: Yab-
oň, yablko, yahoda, rc. schreibt
nan jetzt richtiger mit g: gab-
oň, gablko, gahoda rc.

Z.

gemeine Anmerkung: Viele Wörter auf z od. ze (zuweilen a), kommen in der Bedeutung mit jenen überein, d. mit po od. auch s zusammengesetzt sind, als: lepssjm, - polepssjm, zhnigi, pohnigi rc. rc.

vor mehrern Mitlautern ze, *praepos. reg. gen.* aus, a) wenn ein Ort angezeigt wird, auf d. Frage woher? e, ex, z. B. z lesa, z postele rc. aus dem Walde, Bette rc., z té dusse, s. ten; ze srdce; z ruky do ruky; bykby on angel z nebe byl, *Com.* b) wenn es den Stoff anzeigt, woraus etwas ist od. gemacht wird, ex, e; c) wenn es eine Ursache od. Bewegungsgrund anzeigt, per, wegen, um, propter, pro; z hněwu, aus Zorn; z toho geg chwálj, deswegen -, *K. Cyr.* děkowal mu z toho, dafür -, pro; tresce ho z neprawosti, -wegen; pochwálen buď ze wssech dobrodinj, - pro -; d) unter, von, z. B. geden z nich, einer von ihnen, ex, de, inter; e) für, pro, ex: ze mzdy wzdělal město, *Cyr.* z peněz sobě nagjmali towarysse, *K.* pět ze sta, fünf procent, *D.*

II. In der Zusammsetzung: ver, aus, auf, be.

t, *praepos.* mit dem Akkus. a) für, α) anstatt, pro, z. B. za někoho zaplatiti, für jemand bezahlen; za penjze pracowati, für Geld arbeiten, β) für mit was, aa) quis, quae, quid &c. wenn es soviel ist, als wer od. was, z. B. co gest to za člowěka? was ist das für ein Mensch? quis est hic vir; bb) qualis, wenn es soviel ist, als: wie beschaffen? z. B. co gest to za wěc? was ist das für eine Sache? qualis est haec res? b) für, od. statt, als, pro, instar: Perssané oheň za boha ctili; za winu gim dáwali, že gsau lidé baukliwj; Krysta za mesyásse poznati; za knjže wolen, *Vel.* za nesslechetnost to odsaudili; za prawé prokázati něco; za práwo vstanowiti, *Com.* zbor ho za kacýře potupil; za weliké potěssenj to měl; za sýmě ďáblowo gsau, kteřj po něm postaupili; to za řád a práwo gest; c) für, wegen, pro: za to se Bohu dosti wyděkowati nemůže, *Com.* nechce morděři za žiwot swůg děkowati, -sein Leben einem Mörder verdanken -, *Vel.* d) um: za wýpis kssaftu prosyl, er bat um eine Abschrift, *Pr.* žádám za polehčenj, *Com.* e) bey, mit, wenn es ein Werkzeug anzeigt: za nohy wzýti, bey den Beinen fassen, pedibus &c. cýsař Zykmund za nohy powěssen, se wyhogil, *Vel. Calend. hist. ad a.* 1406. s. auch pacesy; f) in, auch innerhalb, binnen, intra; za osm dnj zas přigdu, in acht Tagen komme ich wieder; za dobrau chwjli, eine gute Weile, *Vel.* za mjli na dýl, *Id.* za nebet neodstaupiti od smyslu swého; s. auch wlas; g) unter, während, sub; za panowánj, unter der Regierung; za cýsaře Augusta; za starého zákona,

K. za ſwětla, za roſy, za ſlunce ꝛc. 2) auf d. Frage wohin? mit dem Akkuſ., hinter, post; gdi za mnau, gehe hinter mir (verſchieden v. gjti po někom, jemand nachfolgen, jemand nachgehen); za nehty gim ſſpičaté trtiny bili, *Com.* b) auf d. Frage wo? mit dem Jnſtrum. in, bey ꝛc. apud &c. za kamny ſe wždy neváleg, - hinter dem Ofen -, *Lomn.* dluhy za nim má, - bey ihm *Vel.* za ſebau zdržowati něco bližnjmu. Beſondere Redensart za přjčinau mau nic nepečug.

II. in der Zuſammenſetzung ein, er, vor, ver, weg, ein wenig, zu.

Anm. Das za wird öfters lang, ſo wie d. Vorwörter na u. při; ſ. d. dabey gemachte Anm.

Zababauſſjm, *fut. iti, sl.* mit Tüchern das Geſicht ſtark verhüllen, daß man kaum ſehen kann.

Zababčelý 3. gekrümmt, wie ein altes Weib, decrepitus.

Zababrem, -ſe, ati, *sl.* ſ. zaſſpinjm.

Zabarwugi, owal, owati, ſich färben, colorem ducere.

Zábawa, zábawka, y, *f.* Zeitvertreib, *m.* temporis oblectamentum; 2) Sperre, *f.* detentio.

Zabawjm, *fut. ex.* il, iti, jemand unterhalten; b) aufhalten, morari aliquem; c) arretiren, ſ. zatknu.

II. *rec.* zabawiti ſe, ſich unterhalten, tempus fallere; b) ſich aufhalten, moram ducere, nectere, morari.

Zábawný 3. *sl.* ſ. kratochwilný.

Zabednjm, *fut.* il, iti, ſ. bednjm.

Zabedňugi, owal, owati, vorh.

Zaběhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, ſich verlaufen, ſich durch Laufen od. im Laufen verirren, z. B. Kind, Schaf ꝛc. aberrare, deerrare;

2) *act.* někoho zaběhnauti, j mand den Weg verlaufen, via intercludere alicui.

Zaberu ſe, *fut. ex.* bral, brati ſe někeho, ſich in etwas viel einla ſen, verſenken, vertiefen, ded re se; 2) někam, ſich begeben abire.

1. Zabigák, *a, m.* Todtſchläger occisor; -čka, *y, f.* - inn, *j.*

2. Zabigák, u, *m.* Kopfreißer, von Weine, vinum vehemens, ca pitis dolores faciens, *R. D.*

Zabigi, zabjm, *fut.* zabil, zab *part. p.* zabit, *imper.* zabj, t ten, interficere, necare, o cidere, vita privare, inte mere; 2) ſchlachten, abſchla ten, mactare, jugulare; 3 zabednjma); verſchlagen, z. B. ze

Zabjgjm, el, eti, vorh.

Zabjljm, *fut. ex.* il, iti, verweißen dealbare, albo inducere.

Zabjm, *fut.* il, iti, ſ. zabigi.

Zabitec, tce, *m.* ein Getödteter?

Zabitj, *n.* Todtſchlag, *m.* occisio interfectio; zabitj krále, Kö nigsmord, *m.* caedes regis, cae des regia, *P.*

Zablatjm, *fut.* il, iti, ſ. poblatjm

Záblatnjk, u *m.* ſ. zákolnjk, kram

Zablaudjm, *fut. ex.* il, iti, ſich ver irren, aberrare, deerrare.

Zablauzenj, *n.* Verirrung, *f.* ab erratio, erratio, error.

Zableſknu, *fut.* kl, nauti, ſ. oſwj tjm: zableſklo ho ſwětlo s ne be, *K.* - nutj, *n. verb.* Blitz, (ein maliger), Blitzer, *m.* fulgor.

II. *rec.* z-ti ſe, blitzen (einmal a) beym Gewitter, fulgurare b) ſchimmern, fulgere, mica ſkulinkau ſe mi ſwětlo zab ſklo, *Com.*

Zableſkugi, -ſe, owati, *dur.* vorh

Zablyſkugi, owati, očima (m

někoho), *sl.* gehäßige, gräßliche Blicke v. der Seite auf jemand werfen, torva tueri.
ábod, u, *m.* Anspornung, *f.* 2) Galopp, *m.* cursus equi citatus.
abodám, al, *ati,* ſ. zabodnu; 2) galoppiren, a) im Galoppe, im Sprunge reiten, equo admisso vehi, equum admittere; b) im Galoppe laufen, z. B. das Pferd, citato cursu ferri.
abodnu, *fut. ex.* dl, dnauti, u. zabůſti, einſtechen, infigere; 2) anſpornen, z. B. ein Pferd, equo calcaria subdere.
ábog, e, *m.* Oeldruſen, Oeltreſter, *pl.* fraces, amurca; 2) ſ. Oelmühle, olegnice 1).
ábognjk, a, *m.* Oelmüller, molitor olearius; -nice, *f.* -inn, *f.* -cký 3; -ctwj, *n.* Oelmüllerhandwerk.
abohowanec, (u. zaſtobohowanec), nce, *m. sl. Göm.* ein ſehr roher, verwilderter Menſch.
abořjm, *fut.* il, iti, mit Schutt u. drgl. verſchütten: zabořená brána ctnoſti, *Com.*
II. *rec.* z-ti ſe, verſchüttet werden.
abožjm ſe, *sl.* ſ. zaduſſjm ſe.
ábradlj, *n.* u zábradlo, a, *n.* Geländer, *n.* adminiculum.
abránjm, *fut.* il, iti, verwehren, vetare, prohibere; 2) zueggen, occare, occando tegere.
abraňugi, owal, owati, vorh.
abředu, *fut. ex.* dl, zabřjſti, eigentlich im Waden ſich vergehen, in Schlamm, Tiefe gerathen, vadendo aberrare, de vado declinare; 2) trop. ſich vergehen, auf Abwege gerathen, in errores, vitia delabi: hluboce zabředli ſynowé Izraelſſtj, *B.*
ábřeh, u, *m.* ſ. zábřežj, *D.*
ábřeſký 3. ſcharf (u. gut): Bier.
abřeſkuge ſe, *impers.* d. Morgendämmerung bricht an, diescit: zabřeſkuge ſe, giž záře wzchodj.
Zábřežek, žku, *m.* ſ. folg. u. zágežek? beydes nach *D.*
Zábřežj, *n.* Kai, *m.* an der Küſte, crepido, (inis), *f.*
Zábřežý, *n. Kr.* viell. irrig für vorh.
Zabrodjm ſe, *fut.* il, iti, *sl.* ſich naß machen (im Gehen).
Zabrugi, ati, ſ. trauſým, (Berg.)
Zabubnugi, *fut.* owati, *sl.* anfangen zu trommeln.
Zabudu, (-dnem), *sl.* ſ. zapomenu.
Zabylý 3. verrucht?
Zábywka, y, *f.* ſ. zábawka, *Wrat.*
Zabzdjm, *fut.* ěl, ěti, ſ. bzdjm.
Zač (für za co), für was; wie theuer?
Začadjm, *fut.* il, iti, beruſſen, fuligine obducere.
Začapám, *fut.* al, ati, *sl.* mit Koth ſtark beſchmutzen, bewerfen.
Začaſté, *adv.* oft, saepe.
Začátečné, ého, *n.* Anfahrgeld, *n. D.*
Začátečnj 1. ſ. počátečnj.
Začátečnjk, a, *m.* Anfänger, a) der etwas anfängt, inceptor; b) der d. Anfangsgründe einer Sache lernt, tiro; -nice, *f.* -inn, -trix.
Začatý 3. *part. pass.* angefangen, coeptus, inchoatus.
Zaceljm, - ſe, *fut.* ſ. zahogjm, - ſe.
Zacenjm, *fut.* iti, ſ. procenjm, *D.*
Začepčjm, *fut.* il, iti, *sl.* folg.
Začepjm, *fut.* ſ. očepjm.
Začepugi, *fut.* owati, zuſtopfen, mit dem Zapfen, obturare.
Začernalý 3. ſ. náčerný.
Začernjm, *fut.* iti, verſchwärzen, ſchwarz machen, denigrare; 2) *sl.* ſchmutzig machen (d. Wäſche, im Tragen,) maculare.
Začerňugi, owal, owati, vorh.
Začerwenalý 3. ſ. náčerný.
Začerwenám ſe, ati, ſ. zardjm ſe.
Začerwenjm, *fut.* iti, *sl.* roth färben, rubefacere.

Začerwenjm se, *fut.* il, iti, vorh.
Začetj, *n. verb.* v začnu.
Zacházka, y, *f.* Umweg, *m.* circuitus; 2) Umgang, *m.* consvetudo.
Zacházým, el, eti, vergehen, fortgehen, weggehen, sich entfernen, verschwinden, evanescere, decedere, abire: kow ten rzý zacházý, *K.* samau wetchostj zacházý, *Com.* 2) untergehen, z. B. Sonne, Mond, Sterne, occidere; 3) umgehen, a) mit jemand, α) ihn behandeln, ihm begegnen, z. B. freundlich, hart, habere aliquem, s. mám se 2); β) Umgang mit ihm haben, uti aliquo; 4) mit etwas, sich damit beschäftigen, es behandeln, versari in re, tractare rem, occupari re: s černým vměnjm zacházeti, *Com.* - s orbau, s wlnau ꝛc. 5) od. zacházeti sobě (sy), umgehen, Umweg nehmen, circuitu uti, s. auch wůkol u. zagdu.
Zachce se (mi, ti ꝛc. něčeho), *fut.* zachtělo se, zachtjti se, nach etwas lüstern werden, (mich gelüstet darnach), appetere rem, cupidum esse rei, cupiditas incessit me, te &c. rei.
Zachcy, - chceš ꝛc. s. zechcy.
Zachlosstjm, *fut.* il, iti, *sl.* einen halb todt schlagen, valido ictu prosternere.
Zachmůrjm se, *fut.* il, iti, *sl.* trüb, finster düster werden, nubilari.
Záchod, u, *m.* Abtritt, *m.* heimliches Gemach, Retirade, *f.* latrina, secessus.
Zachowacý 1. z. B. list, s. list.
Zachowalý, (dobře z-lý) 3. wohlverhalten, probus; - lost, i, *f.* Wohlverhalten, *n.* boni mores.
Zachowám, al, ati, erhalten, a) behalten, nicht drum kommen, tenere, tueri, obtinere, servare, conservare; b) aufspa-
ren, aufbewahren, tenere, se
vare, conservare; 2) halte
beobachten, servare, conse
vare; 3) (selten) s. vchowám
zachoweg nás srdce newděč
ho, *Com.*
II. *rec.* z-ati se, sich verhalt sich betragen, sich aufführen, g rere se; 2) *cum dat. pers.* s. n běhati se 3), *Com.*; 3) *sl.* zl z., v. Ledigen, zum Fall komm 4) *sl.* z-ti sy, sich merken.
Zachowáwám, - se, al, ati, vor
Zachrastjm, *fut.* il, iti, verräum verschleppen, alieno loco p nere.
Zachtěnj, *n. v.* v. zachcy, Gelüs
Zachule, *f.* s. řit, Arsch, *m.* cul
Zachutnám, *fut. ex.* al, ati, s. ljbjm: zachutnal Hospodino ti, *B.* - áwám, al, ati, dasel
Zachutnáwá, ati, s. chutná: to wogákům zachutnáwá: gest tam mnoho zbožj, *K.*
Zachwacugi, owal, owati, fol
Záchwat, u, *m.* Schlassucht, gierde unaufhörlich zu schla veternus, lethargus, lethar
Zachwátjm, *fut.* il, iti, cen, reißen, wegreißen, abripe auferre; b) überraschen, kwačjm.
Zachyčjm se, *sl.* s. zadychčjm
Zachystám, *fut.* al, ati, berei parare: - sobě penjze, *Cyr.*
II. *rec.* z-tati se, s. opatř - wssemi potřebnými wěcm
Zachystanjčko, a, *n. dim.* ein ner Vorrath, copiola, *Com.*
Zachytjm, *fut.* il, iti, erwisch deprehendere, arripere erhalten, zurückhalten, z. B. mand, der fallen wollte, reti re, sustinere.
Začjerám, al, ati, *sl.* schöpfen.
Záčin, u, *m. sl.* s. prjčin.
Začjnám, al, ati, s. začnu.

...čjtám, *fut.* ati, *sl.* verzählen, im Zählen irren; 2) verzaubern.
...článjm, čl, čti, s. zaclonjm.
...clona (záslona), *f.* Ueberschattung, obumbratio; 2) *trop.* zá-clona má! ach müg ssljte! *Com.* S. auch záslona.
...clonjm, *fut.* il, iti, überschatten, obumbrare, opacare; im Lichte stehen, officere lumini.
...čnu, *fut.* začal, začiti, *part. pass.* začat, *imper.* začni, anfangen, a) den Anfang mit etwas machen, incipere, exordiri, inchoare, coepi; b) den Anfang nehmen, incipere, initium capere.
II. *rec.* začjti se, anfangen, den Anfang nehmen, incipere.
...acpám, *fut. ex.* al, ati, verstopfen, obturare, obstruere, oppilare.
...acpánj, *n.* Verstopfung, *f.* obstructio, oppilatio.
...acpawadlo, a, *n.* Spund, *m.* (bey den Orgelpfeiffen), obturaculum, *R.*
...acpáwám, al, ati, s. zacpám.
...ácpawka, y, *f.* s. zátka 1).
...ačku, *fut.* nádobau, s. čku.
...áda, *gen.* zád, *n. pl.* Rücken, *m.* v. Menschen, dorsum, tergum.
Zadák, a, *m* Hintermann, posterior; - dček, čka, *m. dim.*
Zadák, u, *m.* der Hintertheil der Floßprame, puppis, *D.*
...ádám, *fut.* al, ati, někoho někam, i. e. daleko poslati; 2) aufgeben, fahren lassen, missum facere, renunciare; 3) vergeben, schmälern, deminuere?
...adánj, *n. verb.* v. vorh. zadánj (sdánj, z-ánj, wz-nj) společné statků (mezy manželly), gegenseitige Übergabe des Vermögens, mutua bonorum traditio, *R.* donationes reciprocae, *Pr.*
...ádatek, tku, *m.* bess. záwdawek, *D.*

Zádawa, y, *f.* Drangsal, *n.* Bedrängniß, *f.* Druck, *m.* adflictio: wálky, holdy, berně, a giná zádawa, *K.* weliké zádawy, nátisky a bezprawj, *K.* zádawy a náspljj činj, *K.*
Zadáwám, al, ati, s. zadám.
Zádawek, wku, *sl.* s. záwdawek.
Zadáwjm, *fut. ex.* il, iti, erwürgen, suffocare, strangulare.
II. *rec.* z-ti se, s. zalknu se.
Zádawnj I. verderblich, perniciosus: nyněgssj zádawnj a těžká léta.
Zadček, *gen.* zadečku, *m.* Hinterkeulchen, *n.* clunicula.
Zadechnu se, *fut.* naut, s. zalknu se.
Zadek, dku, *m.* Hintertheil, *m.* pars postica, pars aversa, pars posterior; zadek lodj, das Hintertheil des Schiffes, puppis; 2) der Hintere, a) d. Oeffnung od. Ausgang des Mastdarmes, anus, podex; b) Hinterbacken, *pl.* nates, clunes, *pl.* 3) Hinterthür, *f.* posticum, ostium posticum, postica, od. janua postica: zadkem vgjti; 4) *sl.* Nachbrandtwein, *m.* sicera secundaria.
Zadělám, *fut. ex.* al, ati, án, vermachen, zumachen, obsepire, sepire, claudere; 2) einmachen, den Teig, Zuckerwerk ꝛc. subigere; zadělané (zadělávané) ořechy, wissně ꝛc. eingemachte Nüße ꝛc. saccharo, melle condita: 3) hinein legen, drehen, schlagen ꝛc.: kep zadělati, einzapfen, embolum incutere.
Zadělávám, al, ati, vorh.
Zadělávané, *n.* gjdlo, Eingemachtes.
Záděr, u, *m. sl.* folg.
Záděra, y, *f.* s. odděrek.
Zadina, y, *f.* schlechtes Getreide.
Zadlažjm, *fut. ex.* il, iti, zupflastern, sternere lapidibus.

Zadlužený 3., *sl.* zadl-ný, 3. folg. *D*

Zadlužilý, 3. verſchuldet, obæratus, obligatus ære alieno.

Zadlužjm, *fut.* il, iti, verſchulden, in Schulden ſetzen, obligare, od. obligare ære alieno: welice ſe v něho zadlužil, *K.*

Zadnj 1., *comp.* zadněgſſj, *sup.* nſſj, hinter, hintere, was hinten iſt, poſticus, qui a tergo est, aversus; z. dwěře, ſ. zadek 3); b) untere, inferior: ſtawowé přednj, zadnj, *Vel.* z. wjno, Nachwein, *m.* vinum secundarium.

Zadnice, *f.* ſ. zadek 1); b) *sl.* & *mor.* Geburtsglied, *n.* der Kuh, Stutte, Sau ꝛc.

Zadogjm, *fut.* iti, *sl.* mit der v. der neuen Schwangerſchaft verdorbenen Milch den Säugling krank machen; zadogila djtě.

Zádrapka, y, *f.* *sl.* Anlaß z. Zank.

Zadrapugi ſe, owati, *sl.* Händel ſuchen, lites quaerere.

Zadrbám, *fut.* al, ati, ſ. podrbám.

Zádrhel, hle, *m.* Rechtſchlinge, Verſitzung, *f.* captio; - hliwý 3. verfänglich, captiosus.

Zadrhnu, *fut.* hl, hnauti, (*sl.*) ſ. zaſſkrtjm. 2) na zádrmo zawázati, zavzliti, verknüpfen, verſchlingen, nodare, *Syl.*

II. *rec.* z-ti ſe, ſich verknüpfen: zadrhla ſe oſýdla gegich, *B.* 2) erſticken, suffocari; 3) gazyk mi ſe zadrhuge (ſtrachem), ich ſtottere, balbutio.

Zadrhugi, - ſe, owati, vorh.

Zádrmo, ſ. zadrhnu u. ſmečka, *Vel.*

Zadrobjm, *fut. ex.* il, iti, einbrocken, interere.

Zadru (řu,) zadřeš, *fut. ex.*, zadřel, zadřjti, hinein ſtoßen, hinein ſtechen, infigere.

Zadržjm, *fut. ex.* il, iti, aufhalten, retardare, ſuſtinere.

II. *rec.* z-ti ſe, ſ. zachowámſe 1).

Zádržka, y, *f.* ſ. nádržka.

Zadu, *adv.* hinten, poſt, pon… retro, a tergo: s zadu, v. hin… ten her, v. hinten zu, a terg… a parte aversa.

Záduch, u, *m.* ſ. duſſnoſt 1), 2).

Zadunagčan, a, *m.* od. zadunag… gce, *m.* (*sl.*), -čanka, y, *f.* ein… eine, der, d. jenſeits der Do… wohnt, transdanubianus, -n…

Zádunagj (zadunagj), *n.* das L… jenſeits der Donau, regio (ci… culus) transdanubiana (nu…

Zádunagſký 3. jenſeits der Do…

Záduſſj, *n.* Kirchengut, *n.* func… ecclesiaſticus, bonum ecc… siaſticum. 2) Vermächtn… *Ryb.* 3) záduſſj chudých, … menhaus, *n.* *D.*

Zaduſſjm ſa, *fut.*, il, iti, *sl.* ſchw… ren (bey ſeiner Seele).

Zaduſſina, y, *f.* Dampf, vapor…

Záduſſnj 1. der Kirche gehör… záduſſnj ſtatek, Kirchengut, fundus ecclesiaſticus; z. L… (záduſſnj oběd chudým) Todt… gedächtniß, *n.* Jahrstag, par… talia, *Vel. N.*, *Com.* záduſſ… neb kláſſterſké zbožj, *Vel.*

1. Záduſſnjk, a, *m.* (*boh.*) Kirch… vater, *m.* curator bonoru… ecclesiaſticorum.

2. Záduſſnjk, u, *m.* ſ. openec.

Zaduſým, *fut.* yl, yti, ſſen, erſti… en, (*act.*) suffocare, ſtrangulare…

II. *rec.* z-ti ſe, erſticken (…) suffocari, ſtrangulari; w … nopjch ſe zaduſyti, aufgehän… werden, suspendi, *Vel.* & *sl.*…

Zadychčjm ſe, *fut.* il, iti, keich… anhelare.

Zadymjm, *fut.* iti, *sl.* beräuchern…

Zafaukám, *fut.* al, ati, ſ. fauk…

Zafauknu, *fut.* kl, knauti, … wjtr dymu na žádnau ſtr… nezafaukl.

Zaſukugi, owal, owati, vorh.

Digitized by Google

Zagac, a, *m. sl.* s. zagjc.

Zagatý 3. *part. pass. cons.* der, d. das gefangene, captus, captivus.

Zagda, y, *f. sl. Lypt.* s. batoh (*croat.* zája, a tergo.)

Zagdu, *fut.*, zassel, zagjti, *imper.* zagdi, vergehen, fort gehen, weggehen, sich entfernen, verschwinden, abire, evanescere. 2) untergehen, z. B. Sonne, Mond, Sterne, occidere, *Com.* 3) dazwischen kommen, intervenire: něco zasslo bratra mého. 4) s někým, s. zacházým 3), a): nic milostiwěgi nezassli s nim, gako x. diwně zagdu s tjm lidem, Žal. 6) s. porussjm se: tak tehdáž zassel swět, že plný byl pokrytstwj a sfalby; 6) zagjt sobě (sy), s. zacházým 4).

II. *rec.* z-ti se, *sl.* sich verziehen, den Athem verlieren: zagsslo se djtě.

Zagečj 1. vom Hasen, leporinus: z. kůže, Hasenbalg, *m.* Hasenfell, *n.* pellis leporina; běh z. Hasenfuß, *m. D.* z. sádlo, Hasenfett, *n.* adeps leporinus. 2) d. Hasen betreffend, leporarius; z. teneto, Hasengarn, *n.* cassis leporarius; z. sléz, Hasenpappel, malva sylvestris, *Linn.* z. oko, hřebjčkowá bylina, Benedikt, *m.* Benediktenkraut, *n.* geum urbanum, *Linn. D.*.

Zagečice, -čnice, *f.* s. ramlice, *D.*

Zagečina, y, *f.* Hasenfleisch, *n.* caro (assa) leporina.

Zagečnjk, a, *m.* Hasengeyer, *m.* aquila melanoætus, *Kl.*, *D.*

Zagedu, *fut. ex.* zagel, zageti, *imp.* zaged', wegfahren, verschwinden, avehi, evanescere; 2) reitend sich weg entfernen, avehi equo. 3) irre fahren, irre reiten aberrare 4) od. zageti sy, a) umfahren, einen Umweg nehmen, vehi per ambages. b) umreiten, einen Umweg reiten, per ambages equitare. 5) überfahren, niederfahren, z. B. djtě.

†Zagehlugi, *fut.* owati, vernageln, clavis adactis corrumpere: zagehlowané kusy (děla), *Kram.*

Zagem sy, *fut.* gedl, *sl.* s. pogjm.

Zágem, *gen.* zágmu, *m.* Gefangennehmung, *f.* comprehensio, prehensio. 2) Pfänden, *n.* Pfändung, *f.* pigneratio.

Zágemce, bess. zagimač.

Zágemný 3. z. B. zágemné kořenj (bylina), das rechte od. blaue Mäusöhrlein, auricula muris.

Zagetj, *n.* Gefangenschaft, *f.* captivas.

Zágezd, u, Umweg, *m.* circuitus.

Zágezdek, dku, *m. dim.* v. vorh.

Zágezek, zku, *m.* Flechtwerk, *n.* Krippe, *f.* s. oplotec, *D.* ryby z rybnjka přes zágezky wyskakugj; zágezkem ohraditi, krippen, saepire; s. oplotjm, *D.*

Zagjc e, *m.* (vgl. Hase), Hase, *m.* (Thier), lepus.

Zagjček, čku, *m. dim.* Häschen, *n.* lepusculus.

Zagjčkař, e, *m.* s. zagečnjk, *D.*

Zagjčky, *pl.* Hasenklee, *n.* trifolium arvense, *Linn. D.*

Zagjdám, al, ati, s. zagjm.

Zagikám se, al, ati, stocken im Reden, haesitare.

Zagjkawý 3. stockend, haesitans; -wost, i, *f.* das Stocken im Reden, haesitatio.

Zagjm, *fut.* gedl, zagjsti, *imper.* zagez, darauf essen, post edere.

Zagimač, e, *m.* der gefangen nimmt qui capit. 2) Pfänder, *m.* (auf dem Lande,) pignerator.

Zagjmám, al, ati, s. zagmu.

Zagjmánj, *n.* s. zágem 1).

Zagiſté, *adv.* denn, enim. 2) in der That, wirklich, enimvero.

Zagiſtjm, *fut.* il, iti, *sl.* verſichern, vergewißern, confirmare.

Zagiſto, üblicher zagiſté 1), *Vel.*

Zagiſtý, 3. *sl.* zuverläßig, certus.

Zagjt, - ti, ſ. zagdu u. zagmu.

Zagitřjm ſe, *fut.* ſ. zahnogjm ſe.

Zagitřenj, *n.* Eiterung, ſ. zgitřenj.

Zagitřený 3. eiiericht, voller Eiter, purulentus.

Zagjzdjm, ěl, ěti, ſ. zagedu.

Zagmu, *fut. ex.* zagal, zagjti (u. zagmauti), *part. paſſ.* zagat, *imper.* zagmi, gefangen nehmen, capere. 2) pfänden, das Vieh auf dem Lande, wenn es an verbothenen Orten weidet, pignerari, sumere pignori.

Záha, od. viell. zháha, *russ.* izhaha,) (nach andern žáha), y, *f.* kyſeloſt, páliwoſt žaludka, Sodbrennen, *n.* aeſtus ventriculi; záhu a nelibku ſobě na někom zháněti, ſehnati, ſeinen Zorn über einen auslaſſen, ſein Müthchen kühlen, iram in aliquem evomere, animum explere; 2) ſ. prým 2) ? ?

Zahabem, *fut.*, ati, *sl.* verwerfen, verräumen, turbando occulere.

Zahádám, *fut. sl.* Räthſel aufgeben.

Zahágjm, *fut.* il, iti, ſ. hágjm 2).

Zahákſnu, *fut. ex.* kl, knauti, haken, unco conjungere.

Zahaleč, e, *m.* Müßiggänger, *m.* deses, cessator, otiosus.

Zahálčiwý 3. müßig, otiosus; -wě, *adv.* -se; - woſt, i, *f.* folg.

Zahálenj, *n.* ſ. zahálka.

Zahálјm, el, eti, müßig ſeyn, otiosum esse, otiari.

Zahálka, y, *f.* Müßiggang, otium.

Zahanbjm, *fut. ex.* il, iti, beſchämen, a) beſchämt machen, pudefacere aliquem, pudore aliquem adficere, ſacere, ut aliquem pudeat. b) übertreffen, superarare, vincere, poſt se relinquere, antecellere.

Zahánjm, ěl, ěti, ſ. zaženu.

Zaháňka, y, *f.* Kopffurche, *D.*

Zaharuſſjm, *fut.* iti, *sl.* mit einem Verweis zum Schweigen bringen, increpando ad silentium redigere.

Zahaſprugi, *fut.* owati, *sl.* verriegeln, claudere pessulo.

Zahatjm *fut.*, il, iti, (*sl.* zahatám, ati), eindeichen, aggere praecludere (flumen).

Zahazugi, owal, owati, folg.

Zaházým, *fut. fr.* el, eti, verwerfen, durch Werfen alle machen, jaciendo consumere. 2) zuwerfen, zumachen, z. B. eine Grube, operire.

Zahepbám, beſſ. zahýbám.

Zahladjm, *fut. ex.* il, iti, zen, vertilgen, delere, abolere, exſtinguere, exſtirpare, tollere. 3) durch Glätten unkenntlich machen, laevigando delere. 3) ſ. vtutlám.

Zahlazugi, owal, owati, vorh.

Zahledjm (zahladjm) ſe, iti, *sl.* ſich vergaffen; (auch 2) v. einer Schwangern, wenn durch ihr Angaffen das Kind Mahlzeichen am Leib bekommt, verſehen.

Zahljdnu, *fut.*, dl, nauti, erblicken, conspicere, conspicari.

Zahlinjm, *fut.* il, iti, mit Thon beſchmieren, beſchmutzen.

Zahljžjm, el, eti, na někoho, ſ. zablyſkugi.

Zahlobjm, *fut.* il, iti, *sl.* verſchlagen, vernageln, claudere.

Zahluſſjm, *fut.* il, iti, *sl.* betäuben, mit einem Schlag halb tödten. 2) Gewächſe erſticken, nicht wachſen laſſen, suffocare.

Zahnogenj, *n.* ſ. zagitřenj.

Zahnogený 3. ſ. zagitřený.

Zahnogjm se, *fut.* iti, eitern, purulentum fieri, pus colligere.
Zahnu, *fut.* ul, auti, s. zahýbám.
Zahodjm, *fut.* iti, wegwerfen, abjicere. 2) verwerfen, loco alieno vel ignoto ponere.
II. *rec.* z-ti se, k někomu, einen Ausflug wohin machen, od. v. ungefähr sich wohin begeben, excurrere, divertere, fortuito divertere: zahodil se k němu gednoho času Solon, *Vel.* - k někomu, *Cyr.*
Zahogjm, *fut. ex.*, il, iti, zuheilen (*act.*) z. B. d. Wunde, claudere, claudere sanando.
II. *rec.* zahogiti se, zuheilen (*neut.*), claudi, coire.
Zahom, *sl. Lypt.* s. tussjm, 2).
Záhon, u, *m.* Beet, Gartenbeet; Akkerbeet, *n.* (asy 7, 8. rozorů), Rücken, *m.* area, pulvinus. 2) Ackerfeld, Saatfeld, *n.* Ackerboden, *m.* arvum: města na březých mořských neb v gezer ležjcý mjwagj dobrý záhon. 3) Kamm, *m.* in der Scheune, *D.* hnogný záhon (aneb lauže), Mistbeet, *n.* pulvinus fimarius, *R.*
Záhonček, *gen.* záhonečku, *m. dim.* kleines Beet, Beetchen, *n.* areola, pulvinulus.
Záhonec, nce, *m.* s. záhon 1).
Záhonek, nku, *m.* s. záhonček.
Záhorec, rce, *m.* -rkyně, *f. sl.* der, d. jenseits des Gebirges wohnt, ultramontanus, -na.
Záhořj, *n.* d. Gegend jenseits des Gebirgs, regio ultramontana.
Zahořjm, *fut.* el, eti, v. glühenden Kohlen od. vom Kohlendampfe ein Kopfweh od. eine Uebelkeit bekommen, a prunis od. vapore carbonario capitis dolores, nauseam accipere. 2) entbrennen, inflammari: milosti zahořela k muži, *K.*; -lásk au; 3) v. der Hitze verderben, aduri: zahořelo obilj; hrozny zahořelé.
1. Záhorka, y, *f. sl.* Kriechen, Haferpflaume, prunus insititia.
2. Zahorka, *sl.* zahorúca, s. horko.
Zahořklý 3. bitterlich, subamarus -lost, i, *f.* bitterlicher Geschmack, subamaritudo.
Zahořknu, *fut.* kl, nauti, bitterlich werden, amarescere.
Záhorský 3. *sl.* s. záhorec.
Zahowořjm, *fut.* il, iti, *sl.* s. zamluwjm 1).
Zahrab, u, *m.* Agram, Croatiens Hauptst. Zagrabia; -ban, a, *m.* -nka, y, *f.* Agramer, *m.* -inn, *f.* Zagrabiensis; - bský 3. v. Agram, Zagrabiensis.
Zahrabám, *fut. ex.* al, ati, einscharren, infodere, defodere; 2) zuscharren, obruere, adobruere, contegere.
Zahrabugi, owal, owati, verb.
Zahrada, y, *f.* Garten, *m.* hortus; z-da pro wařenj, Küchengarten, Gemüsgarten, *m.* hortus olearius; rozkošná z., Lustgarten, hortus voluptarius.
Zahradjm, *fut. ex.* il, iti, zen, zumachen, vermachen, claudere, obsepire: nos zahraditi; trop. studnicy bezbožnosti zahraditi.
Zahrádka, y, *f. dim.* Gärtchen, *n.* hortulus; růžowá z-ka, Rosengärtchen, *n.* rosarium, rosetum.
Zahradné, ého, *n.* Gartenzins, *m.* census hortensis.
Zahradnj 1. den Garten betreffend, dahin gehörig, darinn befindlich, hortensis.
Zahradnjk, a, *m.* Gärtner, *m.* der einen Garten besorgt, hortulanus; -nice, od. zahradnjkowá, é, (*sl.* - čka, y,) *f.* -inn, *f.* uxor, conjux, marita hortulani;

- cký 3. gártnerisch, hortulanus,
- ictwj, n. Gärtnerey, f. a) Gartenwesen, n. res hortensis; b) Gärtnerkunst, f. ars hortensis.

Zahrag, e. m. sl Nahme der Hunde.

Zahragi u. zahrám, fut., zahrál, zahrati, ein wenig spielen, paulum ludere.

Zahráknu, fut. kl, (kol), knauti, sl. durch sein Ansehen zum Schweigen bringen.

Zahrám, aufspielen, s. zahragi.

Zahráwám, al, ati, spielen, scherzen, schäkern, ludere.

Zahrazugi, owati, s. zahradjm.

Zahrdausým, sl. s. zardausym.

Záhrdlitý 3. was einen engen Hals hat, Flasche, Krug rc. cervice coarctata, B.

Záhřeb, u, m. Ofenloch, n. os fornacis, (praefurnium, R.)

Zahřegi, fut. ex. zahřjl, u. zahřel, zahřiti, erwärmen, calefacere, tepefacere, fovere; 2) erhitzen, heiß machen, calefacere, fervefacere.

II. rec. zahřjti se, warm werden, sich erwärmen, calefieri, calescere, tepescere; 2) sich erhitzen, calefieri.

Zahřjwacý 1. z. B. slunce, wärmend, calefaciens, calidus.

†Zahřjwárna, y, f. Treibhaus, n. etwa calefactorium plantarum.

Zahřjwám, al, ati, s. zahřegi.

Zahřjžjm, fut., sl. zahraužým, s. pohřjžjm.

Zahřmjm, fut. ex. ěl, ěti, donnern, ertönen, tonare, intonare, a) vom Donner; b) v. ähnlichem Schalle: wystřelenj děla zahřmělo; děla hřjmala; z děl hřjmalo, P. 2) trop. donnern, mit Worten, intonare: tu bratr twůg zahřměl, Neg.

Zahrnu, fut. ex. ul, auti, zusammen raffen, a) zusammen scharren, corradere; b) zusammen nehmen, z. B. Kleid, colligere; c) in Menge erhalten, z. B. im Spiele, Handeln, Fangen, consequi, capere, B. 2) einstreichen, wie Geld, tollere, auferre.

Záhrob, u, m. Graben: w záhrobě při gedné chmelnicy zakopala zamordowané djtě, Vel.

Záhrobec, bce, m. ein erhöheter Platz, insbesondere beym Obst in Dörfern, area; (hie u. da záhrob, ě, f.); z-ec na zahradě, Gartenbeet, n. Rabatte, f. area, pulvinus.

Zahrozým, fut. yl, yti, drohen, bedrohen, minari, minitari, comminari.

Záhuba, y, f. Verderben, n. a) Untergang, m. pernicies, interitus; b) das was andern Verderben bringt, pestis, pernicies.

Záhružka, y, f. sl. Nitr. s. blyštik.

Záhubce, m. Verderber, m. corruptor, perditor.

Záhubj, n. der Busen am Leibe, sinus, Is. 40, 11. ed. a. 1488.

Zahubjm, fut. ex. il, iti, en, reg. acc. verderben, zu Grunde richten, perdere, pessum dare, evertere.

Záhubnjk, a, m. s. zhaubce.

Záhubný 3. verderblich, zum Verderben gereichend, schädlich, perniciosus, exitiosus, exitialis, pestifer, pestilens: záhubné proměny; -ně, adv. perniciose, exitiose, pestifere.

Zahustjm, fut. ex. il, iti, stěn, verdicken, densare, spissare.

Zahútám se, fut. il, iti, sl. sich in Gedanken vertiefen.

1. †Záhý 3. s. časný c), d), Lesch.

2. Záhy, adv. comp. zážegi, bey Zeiten, mature, tempestive, in tempore, K.

záhyb, u, m. Falte, f. plica; na suknì, s. záwal; 2) (listu), E- selsobr, n. sinus.
zahybák, e, m. s. kořenec.
zahybák, u, m. mor. vorh.
zahýbanec, nce m. sl. vorh.
Zahýbám, zahýbi, fut. zahýbal, zahýbati, ein wenig bewegen, etwas Körperliches in Bewegung setzen od. rühren, paulum movere, commovere.
Zahýbám, praes. al, ati, wenden, drehen, z. B. wohin, vertere, convertere, versare. 2) aufstülpen, z. B. einen Hut, aufkrämpen, aufstutzen, replicare.
záhybel, e, m. sl. Lypt. s. swět 2).
zahynu, fut. ex. ul, auti, untergehen, zu Grunde gehen, gerichtet werden, sein Ende erreichen, umkommen, occidere, pessum ire, perire, interire.
zahynulý 3. zu Grund gegangen, qui periit, B.
zahynutj, n. Untergang, m. einer Stadt, eines Hauses, eines Menschen, einer Sache, occasus, interitus.
zájordanj, n. d. Gegend jenseits des Jordans, regio transjordana, D. -nský 3. wie zádunagský.
zakadjm, fut. il, iti, s. zakaurjm.
zákal, u, u. zákalec, lce, m. sl. das speckigte inwendig an der Brodrinde.
zákalec, lce, m. w chlebě, sl. vorh.
zakalený 3. part. pass. v. folg.
zakáljm, fut. fr. el, eti, imper. zakalcy, beschmutzen, maculare, commaculare, inquinare, foedare.
zakaljm, -se, fut. ex. il, iti, en, imp. zakal, s. kaljm, il, - se.
zákampj, n. abgelegener, abseitiger Ort, Winkel, m. locus remotus: neyzadněgssj zákampj Libie, Cyr. srdce newjm kde w zákampj necháwáme, magjce ho proti nepřátelům vžjwati.
Zakampugi, fut. owal, owati, einkämmen, wie d. Keblbalgen, incidere, R.
Zakančjm, fut., il, iti, verkleckſen.
Zakassli, fut. ex. lal, lati, gehustet haben, tussire; trop. proti tomu žádný ani zakasslati nesmj.
Zakatilý 3. s. zak. aný; zakatilé srdce, Lomn.
Zakaupený, part. v. folg.; 2) erblich gekauft: z-ný rychtár, sl. Erbrichter, m. scultetus.
Zakaupjm, fut. il, iti, (sl.) vorkaufen, aufkaufen, coëmere.
II. rec. z-ti se, sich einkaufen.
Zakaurjm, fut. s. kaurjm a), b), c); 2) sl. s. zatopjm 1).
Zakausnu, fut. ex. sl, slnauti, erbeißen, todt beißen, mordicus (od. dentibus necare; 2) darauf essen, post edere, vesci; 3) sl. zakausnauti sobě gazyk, Maul halten, conticescere.
Zakausým, fut. yl, yti, ein wenig kosten, degustare; 2) erfahren, genießen, uti, experiri: sotwa za 1. den zakausyli swobody; zakausyl diwného sstěstj y nesstěstj.
Zakauzljm, fut. il, iti, behexen, verhexen, incantare, fascinare.
Zákaz, u, m. sl. s. zápowěd.
Zakázanj, n. s. zakázka b), Vel.
Zakaždým, adv. sl. jedesmal.
Zakáži, fut. zal, zati, imper. zakaž, s. zapowjm, verbieten; 2) s. zamluwjm 2).
II. rec. z-zati se, sich verpflichten, sich anheischig machen, se obligare, se obstringere, spondere: wysoce se mu zatázal a zawázal, Vel.
Zakázka, y, f. s. zámluwa 1); stře-

wjce na zakázku, bestellte Schuhe, calcei constituti; b) Zusage, *f.* stipulatio, *Com.* sliby a zákazky, *Har.*

Zakazugi, owati, s. zakáži.

Základ, u, *m.* Grund, *m.* das, worauf sich etwas gründet, z. B. eines Hauses, Grundfeste, Grundlage, *f.* fundamentum, fundamenta, *pl.* basis; vhelnj základ wsseho náboženstwj, *Com.* b) Grundbau, *m.* fundatio; 2) Pfand, *n.* pignus, hypotheca; z základu (zástawy) ho wywadil, *K.* 3) Wette, *f.* sponsio mutua, od. blos sponsio, sacramentum: o základ něco činiti, *Cyr.* 4) Belohnung, Siegeszeichen, bey den Wettspielen rc. proemium: házenj o základ kaulj; základ odnássj, *Com.* 5) prawidlo, Grundsatz, *m.* principium: základowé vměnj (filoz.) *Com. D.*

Zakládám, al, ati, gründen, z. B. ein Haus rc. auch Hoffnung rc. fundare; 2) stiften, errichten, den Grund zu etwas legen, z. B. ein Reich, Kloster, condere; 3) einschlagen, einwärts biegen, inflectere, intus flectere, od. in Falten legen, complicare; od. einlegen, imponere: založiti dřewce, d. Lanze einlegen (zum Kampf); založiti ruce (gako zahálíwj), *Vel.* 4) s. zabýbám 2); 5) vorschießen, im voraus geben, z. B. Geld, suppeditare ante, praebere ante: podaným pomáhal, ge zakládal, *Cyr.* gá kupce chcy založiti, *Id.* kdoby neměl -, gá ho chcy penězy založiti, *Id.* založiti chudé; 6) verlegen, mit Holz, Steinen rc. obstruere; 6) *sl.* s. zastawjm, iti, d); -ánj, *n. verb.*

II. *rec.* z-dati se, s. založiti se; 2) zakládat sobě na něčem, sich viel mit etwas wissen, stolz darauf seyn, gloriari; 3) -se na něčem, od. w něčem, fußen, sich gründen, niti: - na maudrosti swé neb lidské, *K.* zakládá se w ohradách a zbrogi, *K.* 4) s někým, *sl.* sich mit jemand abgeben.

Zakladatel, e, *m.* Stifter, Errichter, Urheber, z. B. eines Reichs, Klosters, Instituts, conditor, auctor, (fundator); - lkyně, *f.* Stifterinn, *f.* conditrix.

Zakladka, y, *f.* das, womit man etwas verlegt, vermacht; 2) d. Spreitze in der Mühle.

Základnj 1. Grund-, fundamentalis; -nj zákon, barwa rc. Grundgesetz, -farbe; - ný 3 Grund habend, gründlich? fundatus.

Zaklal, s. zakoli.

Zaklám? zaklagi? zaklati, halsstarrig machen, obstinare, *Syl.*

Zaklaný 3. verstockt, rigidus, obstinatus, *Syl.*

Zaklátjm. *fut.* s. klátjm: zakláti Hospodin Izraelem, *B.*

Zaklegi, *fut. ex.* zaklel, zakljti, *part. pass.* zaklet, *B.* fluchen, den Fluch hersagen, maledicere; 2) verwünschen, a) verfluchen, devovere, exsecrare, detestari; b) bezaubern, incantare; c) beschwören, mit Schwören einen zu etwas verpflichten od. zwingen, α) mit Anrufung Gottes einen bitten, um Gotteswillen bitten, obtestari; β) durch Anrufung Gottes u. seines Beystandes zu etwas verpflichten, od. zwingen, od. befehlen, z. B. den Teufel, Schlangen, Gespenster, cogere aliquem, imperare alicui

(invocationeDei);3)in d. Acht erklären, ächten, proscribere.
II. *rec.* 3 jti se, sich verfluchen, a) sich verwünschen, se exsecrari; b) durch Fluchen betheuern, imprecando asseverare.
Zaklenený 3. z. B. ruka, *sl.* geballte, verschloßene Faust.
Zaklepám, *fut. ex.* al, ati anklopfen, na néco, an etwas, pulsare; na dwéře, an d. Thür, ostium, januam.
Zaklesstjm, *fut.* il, iti, *sl.* d. Zange anlegen, forcipe capere.
Zaklesstugi, owal, owati, vorh.
Zaklestjm, *fut. ex.* il, iti, verhauen, obsepire arboribus stratis; b) versperren, obstruere, intercludere.
Zakletj, *n.* s. zakljnánj, *B.*
Zakljčenj krku, *mor.* s. vrým 2).
Zaklj jm, *fut.*, iti, umzingeln?
Zaklinač, e, *m.* Verwünscher, exsecrator, detestator; 2) Beschwörer, z. B. des Teufels, der Gespenster, Banner, Teufelsbanner, Geisterbanner, coactor, -čka, y, *f.* s. kauzedlnice.
Zakljnám, al, ati, fluchen, Flüche hersagen, maledicere, diris verbis uti; 2), 3) s. zaklegi.
Zakljnánj, *n.* Verwünschung, a) als Handlung, imprecatio, devotio; b) verwünschende Ausdrücke, dirae; Fluch, *m.* maledictum; c) Bezauberung, incantatio; 2) Beschwörung, z. B. des Teufels, der Gespenster, coactio diaboli per invocationem Dei, exorcismus.
Zakljnjm, *fut.* il, iti, verkeilen, einkeilen, cuneare.
Zaklinugi, owal, owati, vorh.
Zaklopjm, *fut.* il, iti, verdecken, contegere, obtegere.
Zaklusám, zaklussi, *fut.* sal, sati, ein wenig traben, a) überhaupt gehen, reiten, paulum ferri: b) besonders vom Reiten im Trabe, *α)* vom Pferde, wenn es den Trab gehet, paulum tolutim incedere. *β)* vom Reiter, wenn er im Trabe reitet, paulum tolutim vehi. 2) anfangen zu traben, incipere tolutim vehi.
Zaklznám, *fut.* ati, *sl.* s. ocanugi.
Zakohautjm se, *fut.* il, iti, roth werden, wie ein Hahn, erubescere.
Zakokrhám, ati, *fut.* s. kokrhám.
Zákolečnjk, u, *m.* s. zákolnjk, *R.*
Zakoli, (lu) *fut.*, zaklal, klati, erstechen, transfigere, configere
Zakoljbám, *fut.* il, iti, ein wenig wiegen, s. koljbám.
Zakoljssem, *fut.* jsati, *sl.* vorh.
Zákolnjk, u, *m. mor.* zdošek, sku, *m.* Linse, (Lünse), Lohne, *f.* Achsnagel, *m.* clavis axis, paxillus, *R.*
Zákon, a, *m.* (aus za u. kon, *russ.* (*ol.*) judicium, s. *Dur. B sl. I. p.* 311.), Gesetz, z. B. Gottes, der Obrigkeit, lex. 2) Testament, *n.* ein Theil der Bibel: starý, nowý zákon, das alte, neue Testament, testamentum (foedus) vetus, novum. 3) geistlicher Orden, ordo monachicus.
Zakončjm, *fut.* il, iti, s. zasspičatjm.
Zákonnj, 1. das Gesetz betreffend; -ně *adv.* gesetzmäßig, ex lege: legitime: přikázanj zákonně wydaná, *K.*
Zákonnjk u. zákonjk, *a, m.* Schriftgelehrter, theologus, intelligens librorum divinorum.
Zákonný 3. gesetzlich?
†Zakonopjm, *fut.* il, iti, loď, kalfatern, reficere, densare (ist eigentl. russisch.)
Zákonský 3. Ordens-??
Zakopam, *fut.* al, ati, vergraben, defodere, infodere; trop.

swé ſſtěſſj zakopati, ſein Glück ganz verderben.
II. *rec.* z-ti ſe, ſich verſchanzen.
Zakopáwám, -ſe, al, ati ſe, vorh.
Zákopy, ů, *m. pl.* Verſchanzungen, munitiones, munimenta, opera. 2) Reyſtadt, eine St. im Bunzl. Kr. Reystadium.
Zakořenjm ſe, ſ. wkořenjm ſe.
Zakoſýdljm, *fut.* iti, *sl.* zuziehen, (d. Schlinge), contrahere.
Zakožnj 1. was zwiſchen Fell u. Haut iſt.
Zakrágjm, el, eti, ſ. zakrogjm.
Zakrautjm, eindrehen, ſ. krautjm.
Zakřiknu, *fut. ex.* kl, knauti, jemand ſchweigen heißen, jubere aliquem silere: 2) *sl.* aufſchreyen
Zakřikugi, owal, owati, vorh.
Zakřiſſta, y, *f.* ſ. ſakryſta.
Zakřiſſtan, a, *m.* ſ. ſakryſtan.
Zakrnělý 3. verſchrumpft, kleinleibig, vietus, rugosus, corrugatus. 2) zaſmuſſilý: obličeg zakrnělý, *K.* z-lé oči, *Vel.*
Zakrnjm, *fut.* ěl, ěti, verſchrumpfen, corrugari, fieri vietum.
Zakrogjm, *fut.* il, iti, einen Schnitt hinein thun, incidere.
Zakrogugi, owal, owati, vorh.
Zakropjm, *fut.* iti, anſprengen, beſprengen, z. B. mit Waſſer ꝛc. adspergere, conspergere aqua.
Zakrpělý 3. *sl.* ſ. zakrnělý 1).
Zakrpjm, ěl, ěti, *sl.* ſ. zakrnjm.
Zakrſalý 3. verbuttet, male, misere adultus.
Zakrſám, *fut.* al, ati, verbutten, nicht fort wachſen, male, misere adolescere, haerescere.
Zákrſlek, lku, *m.* das Unausgewachſene, Verbuttete, male, misere adultus, (planta) haerens: zákrſlkem aby nezůſtal.
Zákrſljk, a, *m.* ein Unausgewachſenes (verbuttetes) Thier, auch Menſch, Zwerg,) male, misere adultus.
Zakrygi, *fut. ex.* kryl, kryti, *imp.* zakrey, verdecken, tegere, contegere, obtegere, occulere.
Zakrytj, *n.* Decke, *f.* tegmen, *B.*
Zakrýwám, al, ati, vorh.
Zakugi, *fut.* owati. (*sl.*) vernageln, (das Pferd), clavo laedere.
Zakukám, *fut.* ati, *sl.* anfangen zu ſchreyen wie ein Kuckuck.
Zakukljm, *fut.* il, iti, verhüllen, verkappen, z. B. das Geſicht, velare, obnubere, tegere; -enj, *n. v.*
Zakuljm, *fut. ex.* il, iti, wegrollen, provolvere.
Zákup, u, *m.* Erbpacht, Meliorationspacht, *m.* emphyteusis. 2) Aufkauf, *m.* coëmtio.
Zákupnjk, a, *m.* -nice, *f.* Meliorationspächter, Erbpächter, -inn, *f.* emphyteuta; -ný 3. -Erbpacht-, emphyteuticus.
Zakuſým, ſ. zakauſým.
Zakutjm, *fut.* iti, cen, verſcharren, obruere: w popeli zakucen.
Zakwaſſugi, owal, owati, folg.
Zakwaſým, *fut. ex.* yl, yti, einſäuern, z. B. den Teig, fermentare, aciditatem conciliare alicui rei.
Zakyſám, zakyſſi, ſ. kyſám.
Zakýwám, *fut.* ſ. kýwám.
Zalabſký 3. jenſeits der Elbe, transalbinus.
Zalagem, *fut.*, ati, *sl.* ſ. zaklegi 1).
Zalagnjm, *sl.* mit Miſt beſudeln.
Zalegi, ſ. polegi 1); b) erſäufen, mergere, submergere.
II. *rec.* zaliti ſe, erſaufen, z. B. v. Menſchen, in aqua perire, mergi; Saat, Getreide, aqua perire, mergi; krwj ſe zaliti, am Blutfluß erſticken, *V.*
Zalehnem, nauti, *sl.* ſ. zalehnu
Zalehlý 3. verſtopft, obstructus, z. B. zalehlé vſſi.

alehnu, *fut. ex.* hl, hnauti, s. zaležjm. 2) versperren, intercludere, obstruere: průchodiště opanowali a zalehli *K.*-sylnice; zalehl mi mjsto, postel rc.

II. *rec.* zalehnauti, verstopft werden, obstrui: vssi mi za-hly.

alektwařjm, *fut.* il, iti, mit Latwerge beschmutzen.

alepjm, *fut. ex.* il, iti, verkleistern, z. B. ein Loch, glutine oblinere, conglutinare.

alepugi, owal, owati, vorh.

aletjm *fut. ex.*, ěl, ěti, sich verfliegen, sich im Fliegen verirren aberrare in volando; od. fortfliegen, avolare.

áletnjk, a, *m. mor.* s. fregjř.

aletugi, einlöthen; 2) s. letjm.

álety, *m. pl. mor.* Liebesabentheuer, *n.* s. frege: na zálety choditi, buhlen, amare.

alewač, s. polewač.

alewadlo, a, *n.* Begießgeschirr.

alewám, - se, ati, s. zalegi, - se.

aleželý 3. verlegen, versessen, diu haerens.

áležj, *præs.* el, eti, bestehen, beruhen worinn, consistere in re, niti; abhängen v. etwas, dependere: na tom mé sstěstj zaležj, - hängt ab; 2) gelegen seyn woran, z. B. záležj mi na tom, mir ist daran gelegen, mea interest od. refert; málo, wenig, parum, parvi; mnoho, viel, multum, magni; wjc, mehr, plus, pluris.

aležjm, *fut.* el, eti, im Schlafe erdrücken, z. B. ein Kind, per somnum opprimere.

II. *rec.* z-eti se, über d. Zeit liegen, reisen, verlegen werden, situ corumpi; dcera se doma zaležela, -heurathete nicht zur Zeit, *Syr.*

Zaljahnem,-sa, *sl.* s. wyljhnu,-se.

Zálezlec, lce, *m.* s. stržek, žka? *K.*

Zálezlice, *f.* s. kaut: w kterýchkoli kautech aneb zálezlicých swěta tohoto bydljte, *K.*

Zaljbenj, *n.* Wohlgefallen, *m.* 1) Vergnügen, *n.* voluptas, jucunditas; 2) Neigung zu etwas, studium, amor; z-nj w něčem mjti, a) Wohlgefallen an etwas haben od. finden, voluptatem capere ex re; b) Belieben an etwas haben, studio (amore) rei teneri; 3) Adoption, *f.* adoptio.

Zaljbjm, *fut. ex.* il, iti, (sobě), lieb gewinnen, adamare; 2) an Kindesstatt annehmen, adoptare. za syna zaljbeného geg wzal, *Vel.* děti zaljbené aneb wolené, *Pr.* (sonst zaljbený, beliebt, angenehm.)

II. *rec.* z-iti se, gefallen, placere.

Zaljčjm, *fut.* vertünchen, s. ljčjm.

Zaljwám, ati, s. zalewám.

Zalknu se, *fut. ex.* zalkl u. zalekl se, zalknauti se, ersticken (*neutr.*), z. B im Rauche, im Wasser, suffocari; zalknauti se plačem.

Záloh, u, *m. sl.* s. základ 2); (b) *boh.* bess. základ 1).

Záloha, y, *f.* Hinterhalt, a) Truppen od. Menschen, d. sich wo ingeheim befinden, um auf andere zu lauern, insidiae, *pl.* (auch *pl.* z-hy dasselbe od. Nachstellung); b) der Ort, wo sie sich versteckt haben; 2) üblicher zásoba: w záloze býti, vorräthig seyn paratum esse, in promtu esse, suppetere; wz-ze mjti, vorräthig haben, habere in promtu.

Záloktj, *n.* der Oberarm, lacertus: na rukau náramky na zálokti připnuté nosý.

Zálom, u, *m.* Rahne, s. wýwrat.

Založenj, *verb.* v. založjm; zalo-

ženj pro chudé, Armenanstalt, *f.* institutum pauperum, *D.*
Založený 3. *part.* v. folg.
Založjm, *fut.* iti, s. zakládam; 2) verlegen, irgendwo, alieno loco ponere.
II. *rec.* z-žiti, se, wetten, sponsionem facere, sponsione contendere, sacramento contendere, pignore certare: založili se o 20 dukátů, sie wetteten um 20 Dukaten, sponsionem fecerunt, spoponderunt in 20 aureos.
Zálubné, ého, *n.* was hinter der Einfassung des Mühlsteins bleibt
Zálusk, u, *m.* Groll, *m.* Picke, *f.*?
Zamáčjm, el, eti, s. zamočjm.
Zamačkám, *fut. ex.* al, ati, erdrücken, zu Tode drücken, premendo necare; ptáka zamačkati, einen Vogel knicken.
Zamáčknu *fut.*, kl, knauti, vorh.; einknicken, *D.*; nutj, *n. verb.*
Zamastjm *fut. ex.*, il, iti, fett machen, mit Fett besudeln, pinguedine foedare, inquinare, maculare.
Zamatu, *fut.* zamátl, zamásti, verwirren, verwickeln, implicare, impedire.
Zamaučjm *fut.*, il, iti, *sl.* mit Mehl bestauben, farina conspergere
Zamautjm, *fut.* il, iti, aufmischen, auftrüben, turbare.
Zamaži *fut. ex.*, zal, zati, zán, *imper.* zamaž, verschmieren, zuschmieren, oblinere: 2) beschmieren, besudeln, illinere, perlinere, perungere, foedare, maculare.
Zámček, *gen.* zámečku, *m. dim.* kleines Schloß; 2) kleine Burg, castellum, *B.*
Zamčený 3. *part. p.* verschloßen, clausus, inclusus, *B.*

Zamdljem *fut.*, el, en, *sl.* s. omdl
Zaměchowatělý 3. mit Moos wachsen, musco obductus.
Zaměchowatjm, *fut.* ěl, ěti, Moos bewachsen, z. B. musco obduci, *Puchm.*
Zámecký 3. Schloß-, arcensis; mecké schody, Schloßstieg scala arcis.
Zámečnjk, a, *m.* Schlösser, Sch ser, faber serarius (fab. c strarius); -nice, *f.* -inn, *f.* c jux, uxor, marita fabri se rii; -nický 3. das Schloßerh werk betreffend; - nictw Schloßerhandwerk, opifici serarium.
Zamedjm, *fut.*, il, iti, mit beschmutzen, beschmieren.
Zámek, mku, *m.* Schloß, *n.* a) durch etwas geschlossen w z. B. am Gewehre, claustr besonders an der Thüre x. ra, claustrum; b) Burg, z. wysutý, Anlegsch., s. pen
Zaměkám, ati, s. měknu: hroz
Zámelka, y, *f. sl.* eine gebr Mehlspeise.
Záměra, y, *f.* Maß, (Geschirr)
Zaměřjm, *fut.* il, iti, zielen, mit Gewehr, petere; z. B. čemu, auf etwas, rem; mit etwas, re; od. collineare dirigere, z. B. hastam, ad re z-iti ránu, intentare ictum
Zaměrugi, owal, owati, ver
Zaměššjm se, s. zaššaředjm se,
Zamešškám, *fut.* ati, s. mešškám versäumen, negligere.
II. *rec.* z-ti se, s. mešškati
Zaměstknám, *fut.* al, ati, beschäf gen, occupare aliquem, čjm, mit etwas, re &c.; negotium alicui dare; geschi es mit mehrern Geschäften gleich, distinere, distringere

aměſtknánj, n. Beſchäftigung, f. Geſchäft, occupatio, negotium.
aměſtknáwám, al, ſ. zaměſtknám 2) bemühen, beläſtigen, Verdruß machen, molestiam facessere, Luk. 8, 49.; -wánj, n. verb. vorh.
II. rec. z-wati ſe, ſich beſchäftigen, bemühen, ſich befaſſen, occupari, laborare, B.
aměſtknu, fut. distringere? Ryb.
ámět, i, f. zuſammen geweheter Schnee, auch Flugſand, Staub.
ametám, zamecy, ſ. zaházým 2).
ametu, fut. zametl, zameſti, auskehren, a) z. B. Staub, Unflath, averrere; b) z. B. ein Zimmer, das Haus ꝛc. everrere, scopis purgare.
amezým, fut. yl, yti, begränzen, verſperren, verſchränken, intercludere: k tomu mu ceſtu zamezugeš, Cyr.
amhauřjm, fut. ex. il, iti, imper. zamhuř, d. Augen zumachen, oculos claudere.
amhuřugi, owal, owati, vorh.
amjeſſám, fut. ati, sl. vermiſchen.
amilowanec, nce, m. ein verliebter, Menſch, amore captus.
amilugi, fut. ex. owal, owati, lieb gewinnen, adamare.
II. rec. z-wati ſe, ſich verlieben, capi amore (inamorari); w něco (do něčeho), in etwas, rei; w někoho (do někoho), in jemand, alicujus.
amjnjm (ſobě), fut. il, iti, ſich in den Kopf ſetzen.
áminka, y, f. ſ. zamyſl, Vorwand.
amiš, i, f. ſ. gircha.
amjtám, al, ati, wegwerfen, abjicere; 2) verwerfen, verſchmähen, tadeln, mißbilligen, rejicere, repudiare, improbare, spernere; 3) rukama, mit den Händen fechten, auspariren, manibus ictus avertere; zamjtánj, n. verb.
II. rec. z-tati ſe, něčjm, ſich ſchützen, tutari se, (objecta re): ſſtjtem ſe zamjtati.
Zamknu, fut. ex., kl, knauti, part. pass. zamčen, sl. zamknut, imp. zamkni, verſchließen, a) zuſchließen, verſperren, z. B. d. Thüre ꝛc. claudere, occludere; b) einſchließen, claudere, occludere.
II. rec. zamknauti ſe, ſich verſchließen, einſchließen.
Zamlauwám, - ſe, ati, ſ. zamluwjm, - ſe.
Zamlčjm, fut. el, eti, verſchwingen, reticere, dissimulare.
Zamlčjwám, ati, fr. v. vorh.
Zamlčugi ſe, ſ. zacházým ſe.
Zámluwa, y, f. Beſtellung, f. constitutio; 2) ſ. zákazka b); 3) Bund, m. foedus; 4) zámluwa k manželſtwj, Eheverlobniß, n. sponsalia, (orum).
Zamluwený 3. part. pass. beſtellt, constitutus &c. zamluwená panna k manželſtwj, ſ. zaſnaubená.
Zamluwjm, fut. il, iti, en, das Geſpräch auf etwas anders lenken, verreden, interpellare, interfari, interloqui; 2) beſtellen, mit jemand etwas abreden, constituere rem, od. de re cum aliquo, z. B. ſtřewjce v ſſewce, Schuhe beym Schuſter, constituere cum sutore de calceis, od. auch mandare sutori, ut calceos conficiat, od. auch curare calceos a sutore conficiendos; 3) ſ. zaſnaubjm.
II. rec. z-witi ſe, ſ. zakáži ſe: zamluwil ſe mu, že ꝛc. wſſemi ſlužbami ſe wám zamlauwám; žiwota ſwého polepſſiti ſe za-

mlauwám; w tom se nám P. B. zamluwiti ráčil, *K*.

Zamočjm, *fut. ex.* il, iti, einweichen, macerare.

II. *rec.* z-čiti se, eingeweicht werden, macerari.

Zamodralý 3. na modro zakalený, angelaufen, *D*.

Zamodrchám se, *fut.* ati, s. zapletu se? mluwě, do něměiny se zamodrchati, *Rautenkranz*.

Zamordugi, *fut. ex.* owal, owati, ermorden, interficere, occidere, vita privare; zamordowánj krále, s. zabitj krále.

Zámořj, *n.* das Land jenseits des Meeres, transmarina.

Zamořjm, *fut. ex.* il, iti, en, s. mořjm 3); b) *sl.* s. pohřjžjm.

II. *rec.* z-iti se, *sl.* sich untertauchen, mergi, demergi, submergi.

Zámořský 3. jenseits des Meeres befindlich, transmarinus.

Zamotám, *fut.* ati, s. zamatu; b) verstricken, irretire, illaqueare; zamotánj, *n. verb.*

II. *rec.* z-ti se, s. motati se.

Zámožnost, i, *f.* Vermögen, das zeitliche Vermögen, facultates.

Zámožný 3. vermöglich, facultatibus gaudens.

Zamračený 3. *part. pass.* umwölkt, obnubilus, nubilus; b) trop. zamračený stogj na poli Rayn, *N*.

Zamračjm, *fut. ex.* il, iti, umwölken, obnubilare.

II. *rec.* z-čiti se, sich umwölken, nubibus obduci, - induci; b) sich verdüstern, fig.

Zámraz, u, wenn etwas zufriert.

Zamrazugi, owati, zu Eis machen, gelu inducere, *B*.

Zamražým se, *fut.* yl, yti, *mor.* sich fest od. unverletzlich machen.

Zamřežowaný 3. *part. p.* v. folg.

Zamřežugi, *praes.* u. *fut.* owal, owati, gittern, cancellare.

Zamrklý 3. verzagt, pavidus, animo carens; - lost, i, *f.* - heit, *f.* abjectio animi. 2) s. folg.

Zamrknu, *sl.* nauti, v. der Abenddämmerung ereilt werden.

Zamrsstěnec, nce, s. skládanice, *D*.

Zamrsstjm, *fut.* iti, z. B. zagjce, einen Hasen knicken, *D*.

Zamru, (řu), *fut. ex.* zamřel, zamřjti, z. B. maso, mürbe werden, macerescere, mollescere; 2) *sl. Nitr.* s. omdljm.

Zamrzám, al, ati, s. zamrznu.

Zamrzlý 3. zugefroren.

Zamrznu, *fut.* zl, znaut, zufrieren, glacie obduci, gelu claudi.

Zamrzým, *fut.* yti, Verdruß verursachen, movere indignationem

II. *rec.* zamrzyti se, verdrießlich werden, indignari.

Zamuožem se, *fut.* iti, *sl.* vermöglich werden, crescere facultatibus.

Zamutjm, *fut.* s. zamautjm.

Zámutek, tku, s. zármutek.

Zamykadlo, a, *n.* Verschluß, *m.*

Zamykám, al, ati, s. zamknu.

Zámysl, u, *m.* Vorwand, *m.* causa, praetextus; auch species, wenn es sich mit Schein vertauschen läßt: za zámyslem trybutu.

Zamysljm, s. wymysljm, ersinnen: zamyslil nowý způsob hregenj, *Vel.* rytjřská potýkánj, *Cyr.*

II. *rec.* z-ti se, tiefsinnig werden, alte cogitare.

Zamysslenj, *n. verb.* v. vorh. 2) Tiefsinn, *m.* Tiefsinnigkeit, *f.* alta meditatio.

Zamysslenky, *pl.* swémyslnost! *K*

Zamysslený 3. tiefsinnig, alte cogitans, melancholicus; b) ersonnen, excogitatus; -nost, i, *f.* s. zamysslenj 2).

ań, für za něg, für ihn.
ánadřj, ſ. ňádra, *Vel. N.*
anáſſám ſe, *sl.* ſ. nanáſſám ſa.
anáſſjm, el, eti, ſ. zaneſu.
II. *rec.* z-ſſeti ſe, zielen, betreffen, gehören, spectare, tendere: widauce, nač ſe zanáſſj, - quo res tendat; 2) s něčjm, ſ. objrám ſe, *Com.* 3) na někoho, *sl.* ähneln, referre faciem alicujus.
anáſſka, y, *f.* objránj ſe s nečjm, Beſchäftigung, 2) (*sl.*) Steigwerk, *n.* in der Mühle, wo d. Hoſſe iſt, superior pars molae.
andal, u, - owé dřewo, Sandelholz, *n.* santalum.
andám, wohin thun; 2) ſ. zahradjm.
anechám, *c. gen.* ſ. nechám.
anecháwám, al, ati, vorh.
anečiſtjm, *fut.* il, iti, verunreinigen, inquinare, polluere, contaminare.
aněcugi, owati, ſ. zanjtjm.
anehodjm, - ſe, *sl.* ſ. poſcat, - ſe.
anehtice, *sl.* -chtice, ſ. čerw.
anedbám, *fut.* al, ati, *reg. gen.* vernachläßigen, negligere.
anedbáwám, áwati, vorh.
aneprázdněnj, *n.* ſ. zaměſtknánj.
aneprázdněný 3. ſ. zaměſtknaný
aneprázdnjm, *fut. ex.* il, iti, ěn, ſ. zaměſtknám.
aneprázdňugi, - ſe, ſ. zaměſtknáwám, - ſe.
anes, u, *m.* das vom Waſſer mit Schlamm überſchwemmte.
aneſſený (zaneſený) 3. *part. p.* v. zaneſu; ſtaroſtmi, prácemi z-ný, ſ. zaměſtknaný, *Syl.*
aneſſwařjm, iti, ſ. zanečiſtjm.
aneſu, *fut. ex.* zaneſl, zaneſti, zaneſen, *imper.* zanes, vertragen, wo anders hin tragen, alio transferre; auch an den unrechten Ort tragen, transferre in locum alienum; 2) voll tragen, adportatis replere: - ſmětmi ſtudnicy; - celau zanáſſku; 3) überhäuſen, cumulare: potupau ho zanáſſel.
II. *rec.* z-ſti ſe, voll getragen werden: řeky weliké těly mrtwými ſe zaneſly.
Zánět, u, *m.* ſ. přjpal; 2) (*sl.*) Entzündung, inflammatio.
Zanewražjm, *fut.* iti, folg.
Zanewru (řu). *fut.* řel, řjti, unhold, feind werden, inimicum fieri; na někoho, jemand, alicui.
Zanjcenj, *n.* Entzündung, Anzündung, incensio, inflammatio.
Zanjtjm, *fut.* iti, cen, *imp.* zaněť, entzünden, anzünden, accendere, incendere, inflammare.
Za ňou, *sl.* ſtatt za nj.
Zanos, u, *m.* ſ. wěno, *D.*
Zánowec, wce, *m. sl.* Geißraute, *f.* Peſtilenzkraut, galega officinalis.
Zanowitý 3. *sl.* fahrläßig.
Zanykl, u, *m.* Sanikel, sanicula.
Zanytugi, *fut.*, owati, vernieten, firmare clavulis.
Zaoblačj ſe, iti, *sl.* wolkigt werden.
Zaoděgem, *fut.* iti, *sl.* mit Kleidern verſehen.
Zaolegjm, *fut.* iti, *sl.* mit Oel zubereiten, oleo condire; 2) mit Oel beſchmieren.
Zaopatřjm, *fut.* ſ. opatřjm.
Zaorám, zaoři, *fut.* al, ati, einackern, inarare; 2) unterackern, subarare.
Záoſek, zdóſnjk, u. ſ. zákolnjk.
Zaoſobjm ? ſ. zdſobjm, *Ryb.*
Zaoſtřjm, *fut. ex.* il, iti, ſchärfen, acuere; 2) oči z-ti, mit den Augen funkeln, ſcharf blicken; 3) nos proti někomu zaoſtrowati, verachten? naso suspendere adunco, *K.*
Zaoſtřugi, owal, owati, vorh.

Zápacha, y, f. Gestank, m. foetor: nelibá zápacha.

Zapáchám, ati, s. páchnu 1); b) trop. sekta saduceyským smyslem zapáchagjcý, K. hry lakomstwjm zapachagjcý, K.

Západ, u, m. Untergang, m. z. B. der Sonne, des Mondes, der Sterne, occasus; 2) West, Abend, m. occidens, occasus; k západu, od západu, s. k, od, auch wýchod.

Zapadač, e, m. Einfall bey der Mühle.

Zapadacý 1), Einfall-.

Zapadám, al, ati, s. zapadnu.

Západěj, n. (sl. západě, i. f.) nördliche schattigte Lage, od. Ort, locus opacus: w západčj a na rowinách neroste wjno sylněgssj, Vel.

Zapadlý, s. složitý: člowěk, D.

Západnj 1. westlich, occidentalis, occiduus; západnj wjtr, Westwind, favonius, zephyrus.

Zapadnu, fut. ex. zapadl, zapadnauti, imper. zapadni, einfallen, hinein fallen, in etwas fallen, in eine dazu bestimmte Oefnung fallen, v. verschiedenen Werkzeugen, incidere: kliko dobře zapadá, zapadne, d. Klinke fällt gut ein, 2) untergehen, z. B. Sonne, Mond, Sterne, occidere; auch Vergehen, occidere: dámné wěcy, nowými zapadagj; 3) verschneyen, mit Schnee bedeckt werden, nivibus tegi, nivibus obduci: on někde zapadne sněhem; 4) sl. empfangen, concipere: před měsýcem zapadla.

Zapágjm, el, etj, wässern, mit mit Wasser füllen, benetzen, irrigare, Job. 38, 27.

†Západnopůlnočnj 1. nortwestlich, caurinus, ad caurum situs, ad caurum versus, Sed.

Zápal, u, m. Brandopfer, n. holocaustum, victima plane comburenda; 2) s. přjpal, Zunder, m. fomes; zápal w powětřj, feurige Lufterscheinung, meteoron, R. 3) trop. folg. b mnozý k hřjchům zápalowé světě, K.

Zápalec, Fidibus, Lunte?

Zapálenj, n. Entzündung, f. a) Anzündung, f. incensio, inflammatio; b) Reizung, f. z. B. des Zorns, eines Menschen zur Liebe ꝛc. inflammatio, incensio, auch irritatio; c) bey Krankheiten, Inflammation, inflammatio.

Zapálenina, y, f. der heiße Brand, gangraena, D.

Zapálený 3. part. p. const. entbrannt, ardens, inflammatus

Zapáljm, fut. il, iti, imp. zapal entzünden, a) anzünden, accendere, incendere, succendere, inflammare; b) Begierde, Zorn, Liebe ꝛc. accendere, incendere, succendere, inflammare, auch irritare, excitare; c) bey Krankheiten, entzünden, inflammiren, inflammare.

II. rec. z-iti se, entbrennen, ardescere, exardescere, inflammari; láskau, vor Liebe amore; b) sich roth färben, erröthen: sswestky se zapalugj, d. Zwetschken färben sich, D. c) schamroth werden, erubescere

Západný 3. z. B. z-ná oběť, s. zápal; 2) entzündlich, D.

Zapalugi, owati, s. zapáljm.

Zápar, u, m. sl. s. kwas 1).

Zápara, y, f. s. mut 2); pl. -ry oddáwenina, Verbällen, D.

Zapařený 3. part. p. erhitzt, cal-

dus, fervidus, fervens.
Zapařjm, *fut.* iti, *imp.* zapař, erhitzen, calefacere, ferveface re; 2) *sl.* Brühfutter machen.
II. *rec.* z-řiti se, sich erhitzen, calefieri: seno -, *D.*
Zápas, u, *m.* zápasenj, *n.* Ringen, Balgen, Kämpfen, *n.* lucta.
Zápasnj 1. z. B. zápasnj plac, Ringplatz, *m.* palaestra.
Zápasnjk, a, Ringer, *m.* luctator.
†Zapášnjk, u, *m.* zrost., foetidia.
Zápasým, yl, yti, ringen, sich balgen, luctari.
Zapaustjm, ěl, ěti, s. zapustjm.
Zapážjm, il, iti, umzäunen, verschränken, obsepire.
Zapečetjm, *fut. ex.* il, iti, ěn, *imp.* zapečeť, versiegeln, z. B. Briefe, signare, obsignare.
Zapečetugi, owal, owati, vorh.
Zápečka, y, *f.* halbgebackne od. gedörrte Pflaume, Birne rc., semitostum prunum, pirum &c.
Zapekám, al, ati, s. zapeku.
Zapeklenénj, *n.* höllische od. teuflische Verstocktheit, horrenda obstinatio: gegich w zlosti zapeklenénj, *K.* wětšj srdce zapeklenénj, *K.*
Zapeklenéný 3. höllisch od. teuflisch verstockt, horrende obstinatus: swůdce w swědomj zapeklenéný, *K.* w modlářstwj myslj zapeklenénau wězeli, Žal. zapeklenénau záwistj proti němu hořj, *Id.* - ně, *adv.* - te; w zlém předsewzetj swém zarytě a zapeklenéně stogj, *K.*; - nost, i, *f.* s. zapeklenénj.
Anm. zapeklený ist wohl unrichtig statt zapeklenéný.
Zapeklý 3. halbgebacken, semitostus; 2) voll Eiter (in den Augen, daß sie zusammen kleben), gramiosus: zapeklé oči.

Zapeku, *fut.*, zapekl, zapecy, anfangen zu backen, (*act.*), a) incipere coquere; b) anfangen zu dörren, incipere torrere; 2) anfangen zu backen (*neutr.*), *α*) incipere coqui; *β*) -zu dorren, incipere torreri.
Zapěnj (přjkopy), muß wohl zaplnj gelesen werden? *Vel. c. h.*
Zapeřjm, *fut.* iti, mit den Federn verunreinigen, z. B. Kleid.
Záverliwý 3. *sl.* streitsüchtig, litigiosus.
Zaperu, *fut.*, -prati, s. peru.
Zápěstj, *n.* Handwurzel, Hinterhand, *f.* metacarpus, carpus.
Zápěstky, *f. pl. sl.* wollene Bekleidung der Vorderhände.
Zápěť, i, *f.* Quartier, Hintertheil, *m.* des Schuhes, pars posterior calcei.
Zápětj, *n.* der unterste Hintertheil des Fußes, calx; w zápětj, auf den Fuß, sogleich, den Augenblick, e vestigio; w zápětj gjti za někým; negde y hned w zápětj pokuta; to nenáwist gako w zapětj následowala.
Zapeyřjm se, *fut.* iti, s. zardjm se.
Zapeyrugi se, owal, owati, vorh.
Zapigi, *fut. ex.* zapil, zapiti, darauf trinken, post bibere; 2) durch Trinken unterdrücken, vertreiben, ersäufen, poculis expellere: zamutek zapiti a vtopiti.
Zapjgjm, el, eti, vorh.
Zapinadlo, a, *n.*, *sl.* zápinka, y, *f.* Spange, *f.* ligula.
Zapjnám, al, ati, s. zapnu.
Zapjradlo, a, *n.* Vorschub, Riegel.
Zapjrám, s. zapřjm, zaperu, zapnu 2).
II. *rec.* zapjrati se, sich steifen, niti, confidere: zapjral se cýsařem, er st-te sich an den Kaiser.

Zápis, u, *m.* Einſchreibung, *f.* inscriptio, consignatio; 2) Verſchreibung, a) eines Hauſes, Akkers, an jemand, transscriptio; b) Schuldverſchreibung, Handſchrift, *f.* Wechſel, *m.* syngrapha, chirographum: zápis na ſe včinil, er hat ſich verſchrieben, ſ. zapjſſi 3).

Zápiſnjk, a, *m.* -nice, *f.* Unterſchreiber, *m.* -inn, *f.* subscriptor; b) Unterſchriebener, -ne, *f.* subscriptus, -ta; c) der, d. im Teſtamente bedachte, legatarius, -ia; d) dem od. der etwas verſchrieben wird, beſonders Ehegatten; zápiſnjk manžel, kterému ſe zapiſem ſtatek dáwá od manželky, Pr. -nice, manželka ꝛc Pr. S. auch zapjſſi.

Zápiſný 3. Einſchreib-, d. Einſchreibung betreffend; zápiſné dcky zemſké, *Vel.* manſké zápiſné dwory, Pr.

Zapjſſi, *fut. ex.* zapſal, zapſati, zapſán, *imper.* zapiš, einſchreiben, inscribere, inferre litteris; někoho, jemand, aliquem, od. alicujus nomen; dáti ſe zapſati, ſich einſchreiben laſſen, se inscribendum curare, od nomen (suum) profiteri od. dare ad rem; 2) verſchreiben, ſchriftlich zueignen od. anweiſen, z. B. někomu ſtatek zapſati, einem ein Gut verſchreiben, transscribere -; zapſal ho otec w kſſaftu ſwém po ſobě králem; geſchieht es zum Pfande, ſo ſteht transscribere pignore, od. auch oppignerare, auch obligare; 3) ächten, proscribere; z měſta wypowěděni, a na wěčné čaſy zapſáni, *Vel.* 4) zapſati ſe, ſich verſchreiben, z. B. als Bürge, se obligare praedis nomine.

Zapiſugi, owal, owati, vorh.

Zaplacenj, *n.* Bezahlung, *f.* a) des Geldes, der Schuld, solutio; b) někomu, jemandes, satisfactio.

Zapláči, *fut. ex.* zaplakal, zaplakati, *imp.* zaplač, ein wenig weinen, paulum flere; 2) anfangen zu weinen, incipere flere.

Zaplácugi, owal, owati, verflicken.

Zaplaňkugi, *fut.* ſ. plaňkugi.

Záplata, y, *f.* ſ. zaplacenj; 2) Lohn, *m.* z. B. für d. Arbeit, für Verbrechen ꝛc. merces; záplata od lázně, Badegeld, *n.* pretium balneare; Belohnung, *f.* proemium; 3) Fleck, ein Stück, z. B. Leder, Tuch ꝛc. lacinia, segmentum.

Zaplaſſjm, verſcheichen, ſ. plaſſjm.

Zaplatjm, *fut.* il, iti, cen, *imper.* zaplať, bezahlen, a) něco, etwas, z. B. Geld, Schulden ꝛc. solvere, persolvere; zboži, d. Waaren, solvere pro mercibus; tu wěc mu zaplatil, Pr. b) někomu, jemand, satisfacere alicui, solvere alicui debitum; mocy zaplatiti, bezahlen können, esse solvendo; nemocy zaplatiti, nicht bezahlen können, non solvendo esse; zaplatilo mu ſe, er ward bezahlt, abstulit (accepit) debitum.

Záplawa, y, *f.* ſ. okalek; 2) ein langer Stamm in der Mitte der Wehr.

Zapletám, -ſe, al, ati, ſ. zapletu.

Zápletek, tku, *m.* Verflechtung, *f.*

Zapletený, *part. p.* v. folg.

Zapletu, *fut. ex.* zapletl, zaplesti, zapleten, *imper.* zapleť, flechten, plectere, texere; 2) verflechten, flechten, innectere; 3) verwickeln, implicare, impedire; 4) verſtricken, illaqueare, irretire; 5) verzäunen, obsepire, *Job.* 19, 8.

II. *rec.* zapleſti ſe, verſtrickt

werden, implicari, irretiri: lekno okolo hlawy mé se zapletlo a zatočilo, *K.* nezapletati se wýmyslky lidskými; nechť se s tebau zapletá, kdo tě gesstě nepoznal, tollat te, qui non novit, *Syl.* 2) *sl.* sich d. Haare einflechten, crines nectere.

Zapligi, *fut.* zaplil, zapliti, verspeyen, conspuere, inspuere.

Zaplistám, *fut.* al, ati, verschmieren, besudeln, inquinare, foedare: mage mu oči otewřjti, gesstě wjce ge zaplisškal, *K.*

Zapljwám, *praes.* u. *fut.* al, ati, s. zapligi.

Záplotnjk, u, *m.* *mor.* s. posed.

Zapnu, *fut.* zap'al, zapnauti, *part. p.* zap'at, *imp.* zapni, zuschnallen, fibulare, fibula claudere; 2) zuknöpfen, globulis fibulatoriis connectere; - nutj, *n. v.*

Započnu, *fut.* s. začnu.

Zapocugi se, owal, owati, worinn od. wov. schwitzen, insudare.

Zapodjewám se, *sl.* s. zakladám se 4).

Západ, e, *m.* Schluß (unten, bey der Tuchschererpresse), subscudes ferreae.

Zapogjm, *fut.* *ex.* il, iti, tränken, benetzen, rigare; 2) *trop.* wssičkni w geden duch zapogeni býti magj, *K.* zapogen gest gen domněnjm o nesmrtedlnosti dusse, *Com.*

Zapoletjm, unricht. für zaletjm.

Zápolj, *n.* unwegsame Orte hinter den Feldern; 2) Umschweif, Umweg, *m.* ambages, circuitus: zápolj včinil (w psánj), a od wěcy se poodnesl, *K.* s. auch okolkugi.

Zápoljm, s. porážjm se, taužjm.

Zapomenliwý, -ost, s. zapomin-ý.

Zapomenu, *fut.* *ex.* zapomenul, zapomněl, zapomenauti, *imp.* zapomeň, něco, něčeho, u. na něco, vergessen, oblivisci, oblivioni dare; - nutj, *n. verb.*

II. *rec.* z-nauti se nad něčjm, aus der Acht lassen, vergessen, negligere: zapomenauti se nad P. Bohem, nad dussj, krwj swau, nad plodem žiwota swého 2c. Gott 2c. vergessen, - oblivisci, immemorem esse, negligere.

Zapomenutedlný 3. was vergessen werden kann, obnoxius oblivioni.

Zapomenutj, *n.* Vergessen, *n.* Vergessenheit, *f.* oblivio.

Zapomenutka, y, *f.* s. sedmikráska *D.*

Zapomjnám, al, ati, s. zapomenu.

Zapominatedlný 3. vergeßlich obliviosus; - nost, i, *f.* - keit, *f.* obliviositas.

Zapomjnawý 3. - wost, vorh.

Zápona, y, *f.* s. zapinadlo; 2) ein gewisses Kleid od. viell. Halsband der Reuter, *Vel. c. h. p.* 604.

Zapopeljm, il, iti, einäschern.

Zápor, u, *m.* u. zapora, y, *f.* *sl.* Riegel, *m.* pessulus: záporem dwéře zawřjti.

Zápornjk, a, *m.* Läugnen, negator? 2) Abläugnungsgabe? na zápornjk se spolehnauti, sich aufs Läugnen verlassen.

Zapotjm se, *fut.* iti, s. zapocugi se.

Zápowěd, i, *f.* Verbot, *n.* interdictum, vetitum: zápowěd služeb cýrkewnjch, *Žal.* zápowěd včiniti, aby -.

Zápowěděný 3. *part. p.* verboten, interdictus, vetitus.

Zapowjdám, al, ati, verbieten, interdicere, vetare; zapowjdám ti gjsti, ich verbiete dir das Essen, veto te edere; mně, tobě, nám, wám 2c. se zapowjdá, mir, dir, uns, euch 2c. wird verboten,

vetor, vetari, vetamur, vetamini &c. djtkám zapowěděl ssřoly, *Vel.* zapowěděl mu dům, dwůr swůg, er verbot ihm sein Haus 2c. domum ei interdixit.

Zapowjm, *fut.* zapowěděl, zapowědjti, *part. p.* zapowědjn, *imp.* zapowěz, vorh. wodu y pastwu zapowědjti, Wasser u. Land versagen, aqua et igni interdicere, relegare, *Syl.*

Zapřádám, al, ati, s. zapředu.

Zapřahám, al, ati, einspannen, z. B. koně do (od. k) wozu, Pferde in den Wagen, equos jungere currui: gak zapřáhli, potáhnau, *prov. K.*

Zapřáhnu, *fut. ex.* zapřáhl, zapřáhnauti, vorh.

Zaprássjm, *fut. ex.* il, iti, en, *imp.* zapraš, bestauben, pulvere conspergere.

II. *rec.* z-ssiti se, bestauben, pulvere conspergi.

Záprawa, y, *f.* Brantweinmeisch, *m.* (schon im Kessel); 2) selten für zaprawenj.

Zaprawenj, *n. verb.* v. folg.

Zaprawjm, *fut. ex.* il, iti, en, z. B. dluh zaprawiti, seine Schuld bezahlen, aes alienum dissolvere; 2) (*sl.*) djru, gámu 2c. z-witi, -vermachen, -claudere; 3) *sl.* s. zadělám 2).

Zaprawugi, owal, owati, vorh.

Zápražj, *n.* der Platz hinter der Schwelle.

Zapražjm, *fut. ex.* il, iti, einbrennen (in d. Speise), incoquere farinam cum pinguedine.

Zapráška, y, *f.* Einbrenne, *f.* incoquenda farina cum pinguedine.

Zapražugi, owati, s. zapražjm.

Záprdek, (tek,) dku, *m.* ein unvollkommenes, unfruchtbares Ey unter der Bruthenne, -Gans 2c.

Zapředu, *fut.* zapředl, zapřjsti, anspinnen, anfangen zu spinnen, incipere nere: 2) einspinnen, z. B. Haare mit 2c. nendo immiscere, (inserere).

II. *rec.* zapřjsti se, sich einspinnen, z. B. wie eine Raupe, filis suis involvi, tegi, abdi.

Zapřenau na zapřenau, blindlings auf ein Gerathewohl, coece, temere: což se mi koli namátlo, na zapřenau sem sekal, *Cyr.*

Zapřež, i, *f.* Anspannung, Einspannung, *f.* 2) s. potah 3).

Zápřežnj 1. s. tažný.

Zápřežnjk, a, *m.* s. potažnjk.

Zapřjm, *fut.* zapřel, zapřjti, *part. pass.* zapřjn, *imper.* zapři, *cum & sine gen.* leugnen, negare, infitiari, infitias ire, diffiteri; verleugnen, infitiari, negare: wěc schowanau zapřel, Pr. b) verleugnen, deficere ab -: zapřjti slawné předky swé, *Vel.*

Zapřisahám, al, ati, verschwören, ejurare.

Zapřisáhlý 3. geschworner, -ne, -nes, capitalis: zapřisáhlý gého nepřjtel.

Zapřisáhnu, hl, naut, s. zapřisahám.

Zaprljm se, *sl.* s. zapáljm se c).

Zaprodám, *fut.* s. prodám.

Zaprosým, *sl.* anfangen zu bitten: gak sem ho zaprosyl hned mi dal.

Zaprstám, *fut.* al, ati, s. prskám.

Záprtek, tku, *m.* s. záprdek.

Zapru (ru), *fut.* řel, řjti, s. zapřjm; 2) (*sl.*) verriegeln, claudere, (obserare).

Zapsánj, *n.* s. zápis.

Zapsat, zapsati, s. zapjssi.

Zapuchám, al, ati, *sl.* aufschwellen, verschwellen, intumescere.

Zapudjm, *fut. ex.* il, iti, zen, *imp.*

zapuď, vertreiben, wegtreiben, z. B. Menschen, Wolken, Krankheit, Grillen, abigere, pellere, depellere, expellere, fugare, exterminare; - žjzen z., K. 2) - manželku, entlassen, divortium facere.

Zapůgčjm, *fut.* il, iti, s. půgčjm.

Zapůstjm, *fut. ex.* il, iti, wachsen lassen, z. B. bradu, alere; 2) wild liegen lassen, nicht bearbeiten, incultum relinquere: winnicy, *B.* rolj; 2) - wodau, z. B. zahrady, das Wasser in d. Gärten leiten, ducere aquam in hortos.

Zapuzenj, *n. verb.* v. zapudjm; ljstek zapuzenj, s. ljstek.

Zapuzugi, owati, s. zapudjm.

Zapýřjm, -řug, - se, s. zapeyřjm-se.

Zapýtám, al, ati, *sl* s. zaprosým.

Zára, y, *f. sl.* (záře), Schein, Lufterscheinung, meteoron; 2) d. Röthe der Luft des Nachts, v. einem Feuer.

1. Zaraz, *adv. sl.* bald, mox.

2. Zaraz, u, zaraž, e, Genickfänger.

Zaraž, Saraß, -traß, *m. D.* 2) vorh.

Zarážjm, el, eti, s. zarazým.

Zarazugi, owal, owati, vorh.

Zarazým, *fut.* yl, yti, žen, *imper.* zaraz, hineinschlagen, um es zu befestigen, impingere, infigere, z. B. Nagel; zaražená na kotwjch loď; stezek neb cest přes pole, lauky, nezarážeti; 2) hemmen, z. B. das Wasser, inhibere; auch im Reden: zaraz! halt ein! *D.* 3) bestürzen, bestürzt machen, perturbare, confundere, percellere; 4) errichten, aufschlagen, bilden, condere, constituere: - nowau sektu, *K.* učenj, akademii, náboženstwj swátek, poswjcenj, hody sobě zarazyti, *K.* - nowý ğroš, *Vel.* zarazyl sobě hostinský dům, aby hosti chowal, *Id.* - swůg wlastnj dwůr někde, *Cyr.* - sobě palác a hrad, *Žal.* - sobě byt; - konwent, *sl. Szakolcz.* 5) někomu wálku, při, - auf den Hals werfen; zaraženj dluhowé, *Vel.* 6) entgegen schlagen, stürzen, ruere: zarazyla mne wůně, *Cyr.* s. auch puch; paprsky slunce bleskem swým zarazyli wšech oči; 7) *sl.* einen Schlag versetzen, percutere.

II. *rec.* z-zyti se, bestürzt werden, perturbari, confundi, percelli.

Zardausým, yl, yti, s. zaškrtjm.

Zardělý 3. roth, ruber, rubicundus; - lost, i, *f.* Röthe, *f.* rothe Beschaffenheit, z. B. des Gesichts, rubor.

Zarděnj, *n.* Errothung, Röthe, rubor suffusio ruboris.

†Zarděnice, *f.* zrostl., erythrina.

Zardjm se, zarděl se, zardjti se, roth werden, errothen, es geschehe aus Schaam od. nicht, erubescere, rubere.

Zardusugi se, owati, s. zardausým: srdce se zardusuge.

Záře, *f.* Schein, Widerschein, *m.* Licht, *n.* Schimmer, Glanz, *m.* z. B. der Sonne, lux, lumen, fulgor, splendor, *K.* záře ohně, *Com.* záře rannj (gitrnj), Morgenröthe, *f.* aurora; z. půlnočnj, Nordlicht, Nordschein, aurora borealis, gest, ist, apparet; bjlá záře, weißer Wiederthon, Erdspinnenkraut, *n.* anthericum, *Linn.* phalangium, *Bauh.*

Zarebrugem, *fut.* owati, *sl.* etwas abschüßig fahren.

Zářečák, u. zářečan, a, *m.* - nka, y, *f.* der, d. jenseits des Flußes wohnt, transfluvialis.

Zarečjem sa, rekol, *sl.* folg.

Zařehtám, -se, *fut.* s. řehcy.
Zařeknu se, *fut. ex.* zařekl se, zařjcy se, verreden, geloben, es nicht zu thun, serio negare; zařekl gsem se, ich hab es verredet, serio negavi, me facturum, od. adseveravi, me non facturum; b) betheuern, schwören, contestari, *Gen.* 43, 2. s. auch zařjkám se.
Zařenice, *f.* s. topenka.
Zařidlo (za lo), a, n. Ofenstange.
Zareydugi, *fut.* owal, owati, do cesty, in den Weg einlenken.
Zářez, u, *m.* Einschnitt, *m.* incisio, incisura; b) Kerbe, Kimme, *f.* stria, *D.*
Zařezám, zařezi, *fut.* zařezal, zařezati, abschlachten, abgurgeln, jugulare, mactare; 2) einen Einschnitt machen, incidere.
Zařezugi, owal, owati, vorh.
Zářj, *n.* (zářig, v. zařigi, s. řigi), Herbstmonat, *m.* september.
Zařjkám se, *sl.* zarjekám se, ati, s. zařeknu se; 2) s. zamluwjm se, *K.* -ánj, *n. verb.*
Zařjtjm, *fut. ex.* il, iti, cen, verschütten, bedecken, obruere.
II. *rec.* zařjtiti se, verschüttet werden, obrui.
Zarmaucenj, *n.* Betrübniß, *f.* moestitia, dolor, molestia.
Zarmautjm, *fut. ex.* il, iti, *imper.* zarmuť, cen, (aus za, mutjm), betrüben, betrübt machen, dolore afficere aliquem; moestum reddere, molestiam alicui adferre, exhibere.
II. *rec.* z-titi se, betrübt werden, dolore adfici.
Zarmucowánj, *n. verb.* v. folg.
Zarmucugi, owati, s. zarmautjm.
Zármutek, tku, *m.* s. zarmaucenj.
Zarobjm, *fut.* iti, *sl.* gewinnen, profitiren, lucrari.
Zárod, u, *m. sl.* d. Frucht im Ey; b) Keim, *m.* germen; c) *ol.* d. Frucht der Thiere, foetus, embrio, *D.*
Zároda, y, *f.* d. Erzeugung v. Thieren, *D.*
Zárodek, dku, *m.* Fruchtknoten, Keim, *m.* germen, *D.*
Zarodjm se, *fut.* il, iti, empfangen werden, concipi: w mém žiwotě se zarodilo.
Zárodný 3. z. B. zárodné semeno, sperma, *n.* s. wykal.
Zaronjm sa, iti *sl.* sich wohin schlagen, ungefähr begeben.
Zarostu, *fut. ex.* zarostl, zarůsti, verwachsen, durch Wachsen vergehen, z. B. Blattergruben, Buchstaben in der Baumrinde, exolescere, abolescere; b) vollwachsen, verwachsen, obsitum fieri; zarostlá brána, *Com.* zaroste země trnjm, *B.*
Zarosým, *fut. sl.* s. vrosým.
Zaroweň, *adv.* zugleich, simul, una; 2) gleichermaßen, gleich, parimodo, pariter, aeque: audolj wyplnil zaroweň s zemj.
Zarownám, *fut. ex.* al, ati, ebenen, eben machen, aequare, complanare, aequum reddere.
Zarownáwám, al, ati, vorh.
Zarputilec, lce, *m.* ein Halsstarriger, Starrkopf, *m.* pervicax, contumax.
Zarputilý 3. halsstarrig, starrköpfig, pertinax, pervicax, contumax, obstinatus; -le, *adv.* -nacitor, -caciter, -maciter, -nate, obfirmate; -lost, i, *f.* Halsstarrigkeit, -nacia, -cacia, -macia, obstinatio animi.
Zarputjm se, *fut.* il, iti, halsstarrig beharren, obstinare animum: nevstupně se zarputili, aneb přemocy, aneb tu na mjstě zůstati, *R.*

Záruba, y, *f. sl.* s. zásěka 1).
Zaručjm, *fut. ex.* il, iti, *imp.* zaruč, vom Gegentheile verlangen, daß er Bürgen stellen soll, daß er zum Termin gewiß kommen werde, od. ihn vor Gericht fordern, u. hier zum Bürgen auffordern, vadari; 2) feyerlich versprechen, spondere solenni modo; 3) *sl.* s. zařičjm, řičjm.
II. *rec.* z-ti se někomu, za něco, od. za někoho, s. slibjm.
Zarucugi, - se, owal, owati, vorh.
Zárugi, owal, owati, vierähren, *D.*
Zárukawj, *n.* ein Stück der Rüstung: zárukawj oděnce, *Vel.*
Zarumugi, *fut.* owal, owati, mit Schutt verschütten, *K.*
Zařwu, *fut. ex.* zařwal, zařwati, s. řwu; trop. gdi pse s cesty! zařwal zeman, *Puchm.*
Zarygi, hineinwühlen; - se, sich.
Zarytý 3. verstockt, obstinatus, pertinax: w swých bezbožnostěch zarytj zůstáwagj, *K.* tak zarytý w ortelých swých Bůh nenj, *K.* - te, *adv.* - te, - naciter: zarytě a neokrytě to o sobě rozhlassuge, Žal. -lost, i, *f.* sama zpaura a zarytost při nich gest, *K.* zarytost a nekagjcnost, *K.*
Zarzaparilla, y, *f.* Sarsaparilla, *V.*
Zas, zase, *adv.* wieder, a) zurück, rursus; in Zusammensetzung auch re, z. B. zas dáti, wieder geben, reddere; b) v. neuem, rursus, denuo; c) hinwiederum, dagegen, rursus, contra, vicissim.
Zasadjm, *fut. ex.* il, iti, zen, einheben, z. B. dwéře, okno zasaditi, eine Thüre, ein Fenster einheben (in d. Angel), inserere, injicere; 2) einsetzen, hineinfügen, z. B. Steine, Zähne ꝛc. imponere, inserere, immittere; 3) aufstellen, locare: střelbu zasadjm proti zděm twým, *B.* 4) fassen, einschließen, hineinfügen, z. B. d. Form in d. Druckerpreß-rahm, includere, inserere, z. B. gemmam auro; 5) einpflanzen, bauen, inserere; 6) ersetzen, substituere: neměli kým zasaditi, kde kněžj wybyli.
II. *rec.* z-diti se, sich zu Tische setzen, considere: račte se zasadit; zasadili se a hodowali; 2) - o někoho, o něco (za někoho, podlé někoho), sich eifrig annehmen, d. Sache führen, vertheidigen, tueri, defendere, contendere pro aliquo; zasazowal se mocně o Geremyáše, *K.* wěrně se w té při zasadil o swé kraginy; - o zákon, o prawdu, *B.* 3) - proti někomu, rechten, oppugnare, resistere.
Zasáhnu, *fut.* hl, hnauti, erreichen, attingere: někteřj y časů Krystowých zasáhli, *K.*
Zasazugi, - se, owati, s. zasadjm, - se.
Zaschnu, *fut.* chl, chnaut, ein wenig trocknen, trocken werden, paulum siccari, siccescere, arefieri.
Zásed, u, *m.* üblicher zasednutj.
Zasedám, al, ati, s. zasednu.
Zasedjm se, *fut.*, il, iti, *sl.* zu lang sitzen bleiben.
Zásednice, *f. Nitr.* s. ssiroká.
Zasednu, *fut. ex.* zasedl, zasednauti, sich setzen, sich niedersetzen, sidere, considere, subsidere, residere; za stůl zasednauti, sich zu Tische setzen, místo zasednauti, einen Ort besetzen, *D.* 2) eine Sitzung halten (v. Gerichten ꝛc.) considere consessum, sessionem habere, consilium celebrare: sauo zasedl, *B.* toho dne bylo na sauo zasednuto, Pr.
Zasednutj, *n. verb.* v. vorh. b) Sitzung, Session, *f.* sessio.

Zasegi, *fut. ex.* zasyl u. zasel, zasýti, *part. pass.* zaset, *imper.* zasey, bestellen, einsåen, sementem facere, serere, seminare.

Zasek, *sl.* s. zas, wieder, rursus.

Záseka, y, *f.* Gehåge, *f.* locus septus (stratis arboribus); 2) Verhack, Verhau, *m.* septum (munimentum) arborum stratarum.

Zasekám, *fut. ex.* al, ati, verhauen, durch einen Verhau verderben, z. B. den Weg ꝛc. intersepire, arboribus stratis; auch überhaupt versperren, intersepire, obstruere, intercludere; 2) *sl.* klein hacken etwas, in d. Speisen, z. B. Speck.

II. *rec.* z-kati se, sich verhauen, sich damit decken, se obsepire (intersepire) arboribus stratis; auch blos se obsepire od. intersepire.

Zaseknem, (-nu), *fut.* kl, (kol), nauti, *sl.* einhauen; 2) einzwikken, quåtschen, z. B. zwischen d. Thür.

Záselky, *pl.* s. námluwy, *D.*

Zaseru, *fut. ex.* zasral, zasrati, bescheißen, concacare; 2) *sl.* s. zabzdim.

Zaseypám, ati, s. zasypám.

Zasgelám, *sl.* s. zasýlám.

Zaskočjm, *fut. ex.* il, iti, *reg. acc.* jemand den Weg verlaufen, verrennen, viam intercipere alicui: cestu gim zaskočili, *Cyr.* zaskočili Cýra, *Id.* od lodj ge zaskočil, *Haj.*

II. *rec.* z-ti sy, *sl.* einen Tanz thun.

Zaslauženj, *n.* Verdienst, was man verdient, od. verdient hat, Würdigkeit, *m.* meritum.

Zaslaužilý 3. verdienstvoll, plenus meritorum; 2) verdient, promeritus, wzal swau zaslaužilau odplatu; -lost, i, *f.* das Verdienstvolle, s. zaslauženj: zaslaužilostj Krystowau spaseni gsme.

Zaslaužjm, *fut. ex.* il, iti, *cum & sine gen.* verdienen, a) sich würdig machen, z. B. der Belohnung, Strafe ꝛc. merere, mereri, promereri, z. B. rem auch reddere se dignum, z. B. re: toho sobě na Bohu zaslaužili, *K.* b) würdig seyn, merere, mereri, mit dem Akkus. od. auch ut, (daß, aby).

Zaslechnu, *fut. ex.*, zaslechl, chnauti, vernehmen, hören, percipere auribus.

Zaslepenec, nce, *m.* ein Verblendeter, coecus, obcoecatus.

Zaslepenj, *n.* Verblendung, *f.* a) Verblenden, *n.* obcoecatio; b) Verblendet seyn, coecitas, error, obcoecatio.

Zaslepený 3. *part. p.* verblendet, coecus; -ně, *adv.* blindlings, -ce; b) ohne Überlegung u. Wahl, -ce, temere; -nost, i, *f.* Verblendung ꝛc. s. zaslepenj b.

Zaslepjm, *fut.* iti s. oslepjm; 2) verblenden, dem Verstande nach obcoecare, aciem mentis praestringere.

Zaslepugi, owal, owati, vorh.

Zaslibenj, *n.* Verheißung, *f.* promissio, pollicitatio.

Zasljbený 3. *part. p.* v. folg. země zasljbená, das gelobte Land, palaestina, *K.*

Zaslibjm, *fut. ex.* il, iti, *imper.* zaslib, verheißen, promittere, polliceri, pollicitari; 2) geloben, feyerlich versprechen, spondere; geschieht es gegen Gott, ein Gelübde thun, vovere; ist es blos so viel als versprechen polliceri, promittere.

Zaslintám, *fut.* al, ati, angeifern, sputo polluere.

Záslona, y, *f.* Sonnenschirm, *m.* umbella, umbraculum; 2) s. záclona; 3) Vorhang, *m.* Decke, *f.* velum; nynj giž spadla s mých očj záslona; noc swé záslony rozprostřela.
Zaslonjm, (bess. als zaclonjm), iti, s. zastjnjm u. zaclonjm; zaslonjte a zastřete slávu předků swých, *Vel.*
Zaslibugi, owal, owati, vorh.
Zásluba, y, *f.* s. zaslaužení.
Zasluhugi, owati, s. zaslaužjm.
Záslužný 3. verdienstlich, ein Verdienst enthaltend, continens meritum.
Zasmažjm, *fut. mor.* il, iti, s. zapražjm; - žka, y, *f.* s. zápražka.
Zasmégi se, *fut.* zasmál, z-áti se, *imp.* zasměg se, s. směgi se.
Zasmerdwám, al, ati, folg.
Zasmeknu, d. h. smečku vdělám.
Zasmetjm, *sl.* Unrath machen.
Zasmoljm, *fut. ex.* il, iti, verpichen, picare; 2) zupichen, pice claudere; 3) mit Pech beschmutzen, beschmieren, pice commaculare, inquinare.
Zasmolugi, owal, owati, vorh.
Zasmradjm, *fut.* iti, s. smradjm.
Zasmradnu, *fut. ex.* dl, dnauti, stinkend werden, putescere od. putificere.
Zasmudlina, y, *f. sl.* s. připálenina.
Zasmuscugi, - se, bey *Bakovsky,* wo nicht unrichtig, doch gar nicht üblich statt zasmussugi se.
†Zasmussilec, lce, *m.* Sauertopf.
Zasmussilý 3. finster, düster aussehend, zu ernsthaft od. traurig, sauer, sauertöpfisch, obscurus, tristis, z. B. Gesicht, trübe: čerwená se zasmussilé nebe, *B.* - le, *adv.* z-le hleděti, sauer sehen, acerba tueri, acerbo, (tristi) esse vultu; - lost, i, *f.* düsteres saueres Sehen.
Zasmussjm, *fut. ex.* il, iti, düster machen, trüben, obscurare, obnubilare.
II. *rec.* z-ti se, düster werden, sich verfinstern, obscurari.
Zasmussugi, - se, owati, vorh.
Zasnaubenj, *n.* Verlöbniß, *n.* desponsatio, sponsalia, *pl.*
Zasnaubjm, *fut.* iti, *imp.* zasnub, verloben, despondere.
Zásnět, i, *f.* Mondkalb, *n.* mola, *D.*
Zasněžjm, *fut.* il, iti, verschneyen.
Zasnubowánj, s. zasnaubenj.
Zasnubugi, owati, s. zasnaubjm.
Zásoba, y, *f.* Vorrath, *m.* z. B. an Waffen, Speise, Büchern, copia: ist es an Speise, so steht auch penus.
Zásobenj, *n.* vorh.; zásobenj přesek k obogku 2c. Schnallengarnituren 2c. instructus fibularum, *R.*
Zásobjm se, il, iti, sich versehen, versorgen, mit etwas, se instruere.
Zásobný 3. versehen, instructus, copiosus: město y lidem y mocý y ginými wěcmi welmi zásobné, *K.*
Zasoljm, *fut. ex.* il, iti, en, *imper.* zasol, einsalzen, salire, (sallire), sale condire (conspergere).
Zasopljm, *fut.* il, iti, *sl.* mit Rotz besudeln.
Zaspjm, *fut. ex.* zaspal, zaspati, verschlafen, dormiendo transmittere) negligere: zaspal shromážděnj, *Com.* prokurátorowé nerádi swého zaspj, *Vel.*
Zasranec, nce, auch zasran, a, *m. sl.* Scheißkerl, Beschißener; - nice, *f.* Beschißene, *f.*
Zassacený 3. *part. p.* v. folg.
Zassantročjm, *fut.* iti, unterschlagen, s. ssantročjm.

Zaſſatjm, *fut.* bekleiden, ſ. ſſatjm.
Zaſſibnem, *fut.* auti, *sl.* zaſſwihnu.
Záſſigek, gku, *m.* Kopfſtück, Fauſtſchlag, *m.* colaphus.
Zaſſigi, *fut. ex.* il, iti, *part. p.* zaſſit, *imp.* zaſſj, vernähen, z. B. das Geld, obsuere; 2) zunähen, obsuere.
Zaſſigkugi, owati, ſchlagen mit der Fauſt, colaphizare.
Zaſſikugi, *fut.* owal, owati, wegbringen, removere, *Syl.* ſwědka auplatkem preč zaſſikowal.
Zaſſjwám, al, ati, ſ. zaſſigi.
Zaſſkeřjm ſe, gezwungen lachen.
Záſſkodnj 1. u. záſſkodný 3), *K.* z. B. záſſkodnj chaſa, d. Soldatenaufwärter im Felde, Troßbuben, caculae.
Záſſkodnjk, a, *m.* Räuber, *m.* raptor; 2) *sl. Lypt.* Verderber, corruptor; -nice, *f.* Räuberinn, raptrix.
Zaſſkrcugi, owati, ſ. zaſſkrtjm.
Zaſſkřipjm, *fut.* ěl, ěti, ſ. ſſkřipjm.
Zaſſkřjtám, al, ati, ſ. zaſſpinjm 2).
Záſſkrt, u, *m.* Halsgeſchwulſt, *f.* der Froſch im Halſe, tumor colli, rana, ranula.
Zaſſkrtjm, *fut.* il, iti, cen, *imper.* zaſſkrt, erdroſſeln, strangulare, suffocare, gulam frangere.
Zaſſkudlý 3. ſ. hubený: dobytek.
Zaſſlahnem, *sl.* ſ. zaſſwihnu.
Zaſſlapám, *fut. fr.* al, ati, vertreten, niedertreten, proculcare, conculcare; od. durch Treten verderben, ertreten, corrumpere calcando.
Zaſſlapjm, *fut.* il, iti, ſolg. b) trop. -oči někomu, durch Geſchenke d. Augen verblenden, donis corrumpere.
Zaſſlapnu, pl, nauti, ſ. zaſſlapjm.
1. Zaſſli, *fut. ex.*, zaſlal, zaſlati, zaſlán, *imp.* zaſſli, verſenden, verſchicken, einſenden, a) Menſchen, ablegare, dimittere; b) Dinge, dimittere.

2. Zaſſlý 3. verblichen, z. B. Tinte, decolor, decoloratus; b) alt, veraltet, obsoletus; zaſſlá láſka, ſ. láſka 1); -loſt, i, *f.* verblichene, veraltete Beſchaffenheit; 2) Vergehen, *n.* excessus.
Zaſſňupkugi, *fut.* owati, (prſty) ſchnalzen, ſchnellen, mit den Fingern, concrepare digitis.
Zaſſpičatjm, ſ. oſſpičatjm.
Zaſſpinjm, *fut. ex.* il, iti, beflecken, beſudeln, commaculare, inquinare.
Zaſſpuntugi, *fut.* zuſpünden, obturare embolo.
Zaſſraňkugi, *fut.* owati, verſchränken, includere, *Vel.*
Záſſť, ě, *f.* üblicher záſſtj.
Zaſſtan, a, *m. sl.* Brunzer; -nice, *f.*
Zaſſtawělý 3. bitterlich, ſäuerlich, amarulentus, acidus; 2) erbittert, erboſt, exacerbatus, acerbus: -čas, -loſt, i, *f. subst.*
Zaſſtawjm ſe, *fut. ex.* ěl, ěti, bitterlich werden, amarescere, acescere; 2) erbittert werden, exacerbari.
Zaſſtěkám, *fut.* al, ati, ſ. ſſtěkám.
Zaſſtěknu, *fut. ex.* nauti, vorh.
Záſſtj, *n.* Groll, *m.* odium occultum, simultas.
✝Záſſtita, y, *f.* Schutz (nicht üblich.
†Zaſſtjtjm, *fut.* il, iti, *slavon.* mit dem Schilde beſchützen.
Zaſſubrem ſa, iti, *sl.* ſ. zaſſpinjm ſe.
Zaſſuſtnu, *fut.* ſtl, ſtnauti, *imper.* zaſſuſtni, ſ. ſſuſtnu.
Zaſſwihnu, *fut.* hl, nauti, einen Hieb mit der Peitſche, Ruthe geben.
Zaſtánj, *n.* Beſtreitung rc. ſ. folg.
Zaſtanu, *fut.* zaſtal, zaſtati, *imp.* zaſtaň, beſtreiten, gewachſen

Digitized by Google

'eyn, behaupten, parem esse
&c. z. B. prácy, d. Arbeit, labori par sum, od. vinco laborem; každý měšťenjn swé mjsto zastáwá, - behauptet -; 2)
verwalten, verrichten, z. B. Amt, fungi, administrare, gerere;
3) vertreten, a) jemand, od. jemands Stelle vertreten, esse vicarium alicujus, fungi vice alicujus, obire vicem alicujus; auch d. Stelle einer Sache: nusyl Saporowi mjsto podnožnj stoličky zastati, Vel. zastati bylo za někoho; b) sich ins Mittel schlagen, für jemand, intercedere pro aliquo; ihn vertheidigen, defendere, tueri, causam alicujus agere: někoho před někým zastáwati, K. für ihn bitten, deprecari pro aliquo, entschuldigen, - excusare; 4) erreichen, attingere ad -: zastal žiwobytjm swým a pamatowal tři krále; 5) ertappen, erwischen, deprehendere, Dan. 3, 58; 6) stehen bleiben, subsistere; 7) s. vwáznu: - w blátě wozem.

...taralý 3. veraltet; 2) eingewurzelt, z. B. Krankheit, inveteratus; - lost, i, f. subst.

...tarám se, fut. ex. al, ati, veralten, obsolescere; 2) einwurzeln, trop. inveterascere.

...tarodáwna, adv. vor Alters, antiquitus.

...taupám, al, ati, s. zastaupjm.

...taupenj, n. Vertretung, f. a) Versperrung, interclusio; b) Vermittelung, intercessio; c) Vertheidigung, defensio, tuitio, patrocinium.

...taupjm, fut. il, iti, imp. zastup,) někoho (acc.), a) jemand den Weg vertreten, (abschneiden), obsistendo intersepire od. occludere; b) s. zastanu 3): zastaupil ho dobrowolně w té pokutě, a zaň dal; 2) něco, verhalten, abschneiden, intercludere: z-pili gim wody, Sam. 7, 24.

II. rec. z-ti se, sich vertreten, v. Pferd, s. obstaupjm 6).

Zástawa, y, f. Pfand, n. pignus, hypotheca: do zástawy ho wzali; w zástawě zadržená osoba, Kram. s. zastawenec; 2) das Ausbleiben der monatl. Reinigung, intermissio menstrui: žena zástawu má; 3) s. zastáwka; 4) Hemmen, Zurückhalten, n. retentio, interclusio; 5) s. stawidlo; 6) sl. s. praporec.

Zastáwám, al, ati, s. zastanu.

Zástawek, wku, m. s. zástawa 1).

Zastawenec, nce, m. Geißel, m. obses, Kram.

Zastawenj, n. verb. v. folg.

1. Zastawjm, fut. il, iti, s. stawjm fut. 1), 2,; b) hemmen, inhibere, prohibere, cohibere; c) einstellen, etwas unterlassen, omittere, desinere, d) versetzen, verpfänden, oppignerare, opponere pignori, obligare.

II. rec. z-iti se, halten, still stehen, subsistere; 2) s. stawiti se a), b); 3) einhalten, ablassen, absistere, desistere, cessare; 4) cum dat. pers. - někomu, - sich widersetzen, resistere.

2. Zastawjm, fut. ex. ěl, ěti, ěn, imp. zastawěg, verbauen, durch Bauen bedecken od. verschließen, z. B. einem das Licht, den Eingang rc. obstruere, z. B. alicui rei.

1. Zastáwka, y, f. Verweilung, mora, mansio; b) Pause, f. pausa.

2. Zástawka, y, f. dim. v. zástawa.

Zástawnj 1. u. -ný 3. z. B. z. statek, niedergelegtes Gut, depo-

situm; z. auřad, s. půgčka 2); z. osoba, s. zastawenec.
Zástawnjk, a, m. s. praporečnjk.
Zastawugi, owati, s. zastawjm.
II. rec. z-wati se, s. zastawiti se; 2) nad něčjm, sich stoßen, s. pozastawugi se 2): - nad sstěstjm bezbožných.
Zastehnu, hl, nauti, s. zassigi.
Zastěhugi, owati, transportiren, transportare, B.
II. rec. z-ti se, s. přestěhugi se.
Zastěm, hie u. da sl. für zachcy.
Zastěňowánj, n. s. zastjněnj.
Zastěňugi, owati, s. zastjnjm.
Zástěra, y, f. Schurz, Schürze, f. subligaculum, subligare, praecinctorium; 2) Decke, f. velamen, 1 Cor. 3, 14. 3) fig. Deckmantel, Vorwand, m. species, praetextus: pod zástěrau nábozenstwj, K. zástěrau býti nečj nesslechetnosti; -rka, y, f. dim.
Zastěradlo, a, n. vorh. 2).
Zasteskne sobě, s. steskne sy: zastekl sobě po wěrném towaryssi Ekolampádowi.
Zastihnu, fut. ex., hl, hnauti, zastižen, antreffen, finden, invenire, reperire, offendere aliquem; 2) einholen, adsequi, consequi.
Zástin, u, m. s. stinné mjsto.
Zastjnawý 3. beschattet, opacus; s. stinný: zastjnawé mjsto.
Zastjněnj, n. Beschattung, f. obumbratio, inumbratio.
Zastjnjm, fut. il, iti, ěn, imp. zastěň, beschatten, opacare, obumbrare, inumbrare: okna zastěňowati, Pr.
Zastiňugi, owal, owati, vorh.
Zastjrám, al, ati, s. zastru.
II. rec. z-ati se, vorwenden, sich entschuldigen, excusare se: tjm se zastjragj, že ne skrze modly, ale skrze B. přijahagj, K.

zastjrati se newymluwnosti.
Zastkwjm se, fut. ex. ěl, ěti, glänzend werden, einen Glanz v. s. geben, exsplendescere, B.
Zastogjm se, fut., zastáti se, sl. über d. Zeit stehen bleiben.
Zástolj, n. der Ort (Sitz) am o. hinter dem Tische, (locus) sedes ad mensam.
Zastonám, al, ati, s. zastůni.
Zastrábjm, sl. zuheilen, s. strábjm.
Zastrassjm, fut. s. strassjm.
Zastrauhám se, fut. al, ati, Göm. drohen, minari.
Zastrčjm, fut. ex. il, iti, hinschieben, vorschieben, objicere: mně chcete wssudy zastrčiti; daher versperren, z. B. den Weg, intercludere; b) verbergen, abscondere, occulere, celare; 2) verriegeln, claudere pessulo, z. januam; c) einstecken, z. Schnupftuch.
Zástřela, y, f. Schuß, m. ictus.
Zastřeljm, fut. ex. il, iti, erschießen, trajicere, transverberare; střelau, mit einem Pfeil sagitta od. sagitta exanimare; kulkau, mit einer Kugel, glande plumbea exanimare (trajicere).
Zástřelné, ého, n. Jägerrecht, n.
Zastřenj, n. verb. v. zastru; 2) zástěra 2); Vorhang, m. scena
Zastřjkám, fut. fr. al, ati, folg.
Zastřiknu, fut. ex. kl, knauti, z-ni, bespritzen, spargere, adspergere, conspergere.
Zastřikugi, owal, owati, vorh.
Zastřižugi (-ssugi) se, sich überharschen, vom Wasser, D.
Zastrkám, fut. fr. ati, s. zastrčjm
Zastrkugi, owal, owati, vorh.
Zastrognice, f. zdwihacý stroj, Ziehgatter, machina elevatoria, D.
Zastru (řu), zastřeš, střel, stři

zastřen, *imp.* zastři, verhüllen, velare, obnubere, tegere; 2) zuziehen, vorziehen, z. B. Vorhänge, obtendere; 3) trop. beschirmen, protegere.
ıstudjm, *fut.*, iti, zen, *imper.* zastuď, erkälten, refrigerare, frigefactare.
ıstůni, *fut. ex.*, stonal, zastonati, in Seufzer ausbrechen, ingemiscere.
ıstup, u, *m.* Haufen, *m.* Menge lebender Geschöpfe beysammen, turba, coetus, agmen, multitudo.
ıstupce, *m.* Vertreter, a) Stellertreter, *m.* vicarius, fungens ice alicujus; b) Mittelsperson, ıtercessor; c) s. prokurátor.
ástupnjk, Lieutenant?
ıstupugi, owati, s. zastaupjm.
ıstydjm se, *fut.* ěti, s. stydjm se.
ıstydnu se, dl, nauti, vorh. *B.*
ısugi, *fut.* zasul, zasauti, verschütten, bedecken, obruere.
ısutiny, *f. pl.* s. rum, *Vel.*
ıswatjm, *fut.* iti, *sl.* gebieten zu evern, heiligen: - den.
ıswěcugi, owal, owati, folg.
ıswětjm, *fut.* il, iti, cen, glänend machen; zaswět obljčeg wůg nad námi, *B.* 2) zum Fest nachen, zaswěťte swátek Bálowi, *B.* zaswěcený swátek, gebotener Festtag.
ıswinjm, *fut.*, iti, s. zasskrjtám.
ıswitá u. zaswitáwá, alo, ati, . rozednj se.
ıswjtjm, *fut.* il, iti, scheinen, leuchten, schimmern, lucere, fulgere, splendere.
II. *rec.* z-titi se, licht werden, ucescere; 2) glänzen, fulgere, plendere, nitere.
ıýdljm, *sl.* d. Schlinge zuziehen.
ıýkám, *fut.* al, ati, bedrunzen.

Zasýlám, al, ati, versenden.
Zasylka, y, *f.* Versendung *f.*
1. Zasypám, zasypi, *fut.* al, ati, án, *imp.* zasypey u. zasyp, verschütten, bedecken, obruere, tegere; trop. zasypati se dluhy, *Com.*
2. Zasýpám, *praes.* ati, vorh.
Zak, a, *m. sl.* s. zet.
Zatabáčjm, *fut.*, il, iti, *sl.* mit Schnupftabak bestreuen.
Zatáčjm, el, eti, s. zatočjm.
Zatagjm, *fut.*, il, iti, verhehlen, vertuschen, celare, occultare, tegere, dissimulare; 2) *sl* verdecken, ganz überschwemmen: wssecko woda zatagila.
II. *rec.* z-ti se, *sl.* vorgeben lassen, daß man nicht zu Hause ist; 2) sich stellen, als wäre man ohnmächtig od. todt.
Zatagugi, - se, owal, owati, vorh.
Zátah, u, *m.* Zuziehung; s. folg.
Zatáhnu, *fut.* zatáhl, zatáhnauti, zatažen, *imp.* zatáhni, verschleppen, wegschleppen, auferre; 2) zuziehen, zusammen ziehen, contrahere.
Zatahugi, owal, owati, vorh. z-wati na stráž, auf d. Wache aufziehen, ad excubias procedere.
Zatápjm, ěl, ěti, s. zatopjm.
Zatarasugi, owati, verrammeln, oppilare, intersepire: - brány.
Zatarasým, *fut.* yl, yti, vorh.
Zakatý 3. *part. p.* v. zatnu; b) z. B. z-tá pěst, geballte Faust, pugnus.
Zatauljm, *fut.* il, iti, s. zacpám: vsta někomu -.
Zatchnu se, chl, chnauti se, ersticken, suffocari: Bůh mohl dopustiti, aby se zatchl, než se narodil.
Zatek, tku, *m.* Verarrestirung.
Zateknu, *fut.* kl, s. zatknu.
Zatemnělý 3. verdunkelt, obscuratus; - le, *adv.* - te.

Zatemněnj, *n.* Verdunkelung, *f.* obscuratio.

Zatemnjm, *fut.* il, iti, *imp.* zatemni, verdunkeln, z. B. den Himmel, das Zimmer ꝛc. obscurare; trop. sláwa wlasti těmi skutky se zatemňuge, *Vel.*

Zatemňugi, owal, owati, vorh.

Zatesknělý 3. muthlos, consternatus; -lost, i, *f.* -sigkeit, -tio.

Zatesknost, i, *f.* vorh. -lost.

Zatesknu sobě, *fut.* skl, sknauti, betrübt seyn, den Muth sinken lassen, despondere animum, consternari; -nutj, *n.* vorh.

Zatepljm, *fut.* iti, s. zatopjm 1) *D.*

Zatjm, *adv.* hernach, postea: potom do kolenau, zatjm do pasu, *K.* 2) indessen, a) unter der Zeit, mittlerweile, *Vel.* b) zatjm když, indessen da, od. indessen daß, interea dum od. blos dum; c) dessen ungeachtet, gleichwohl, nihilo minus od. tamen; d) übrigens, caeterum: zatjm a pod tjm, *Sedláček.*

Zatjnám, al, ati, s. zatnu.

II. *rec.* z-ati se v mluwenj, s. zagikám se, *Syl.* na něčem, sich an etwas stoßen.

Zátinok, nku, *m. sl.* Theil d. Tenne.

Zatjrám, al, ati, zustreichen, zuschmieren, verschmieren, oblinire, obterere.

†**Zátisk**, u, *m.* was man einschiebt, od. vorschiebt; b) der Einschub bey den Doppelbienenstöcken, *P.*

Zatisknu, *fut.* kl, knauti, z. B. wůz pod sýni; záworu dobře zatisknauti, hinschieben, trudere, promovere.

Zatjsnjm, *fut.* il, iti, s. tjsnjm.

Zátka, y, *f.* (v. zatknu), Propf, Stöpsel, Stöpfel, *m.* obtraculam embolus; b) Verstopfung, *f.* obstructio: zátka se udělala na řece, *Vel.*

Zatkám, *fut.* al, ati, *sl.* zustopfen

Zátkawec, wce, *m. sl.* s. zátka a.

Zatknu, *fut. ex.* zatkl, zatknauti verkümmern, verarrestiren, detinere; kázal biskupa gjti, a u domě geho zatknauti, *Vel.* b) od. záworu z., s. zastrčjm 2); c) (*sl.*) s. zacpám.

Zatkýnám, al, ati, *sl.* vorh.

Zatlačjm, *fut. ex.* il, iti, z. B. mrtwému oči, zudrücken, claudere.

Zatlaukám, al, ati, einschlagen, hineinschlagen, z. B. einen Nagel, Pfahl ꝛc. infigere, defigere; 2) verschlagen, zumachen, claudere.

Zatluku, (ču), zatlučeš, *fut.* zatlaukl, zatlaucy, zatlučen, *imp.* zatluč, vorh. 1), 2); 3) anklopfen na něco, an etwas, pulsare: na dwéře, an d. Thür, ostium januam.

Zatměle, *adv.* dunkel, a) finster ohne Licht, obscure; b) undeutlich, unverständlich, obscure.

Zatmělost, i, *f.* s. zatměnj; 2) Dunkelheit, *f.* a) Finsterniß, *f.* obscuritas, tenebrae; b) Unverständlichkeit, z. B. eines Wortes ꝛc. obscuritas.

Zatmělý 3. verfinstert, obscurus, tenebris obductus, tenebricosus; 2) dunkel, a) finster, ohne Licht, z. B. ein Zimmer, Wald ꝛc. obscurus; b) unverständlich, schwer einzusehen, obscurus, impeditus.

Zatměnj, *n.* Verfinsterung, *f.* z. B. des Himmels, obscuratio; slunce, Sonnenfinsterniß, *f.* měsjce, Mondfinsterniß, defectio (defectus) solis, lunae.

Zatmjm, *fut.* ěl, jti, ěn, *imp.* zatmi, verfinstern, z. B. Himmel

Stube, obscurare, tenebris obducere.
II. *rec.* z-jti se, sich verfinstern, obscurari; auch v. der Sonne u. Monde, deficere.
Zatmjwám, -se, al, ati, vorb.
Zatnu, *fut.*, zaťal, zatjti, *part. p.* zaťat, *imper.* zatni, hinein hauen, mit einem scharfen Werkzeuge, incidere; 2) žjlu zatjti, s. pustjm 1); zuby zatjti, a) zusammen beißen, mit den Zähnen, collidere dentes; b) sich verbeißen, so fest zubeißen, daß man den Mund nicht mehr öffnen, od. d. Zähne nicht mehr v. einander bringen kann; pazaury zatjti, d. Klauen einschlagen, injicere ungues, ungulas.
II. *rec.* z-jti se, sich verstocken.
Zatočjm, *fut. ex.* il, iti, umdrehen, intorquere, circumagere, invertere; 2) einwickeln, involvere, obvolvere: wlasy zatočowati, a w vzel swazowati.
II. *rec.* z-ti se, sich umdrehen, se vertere, verti, converti.
Zátočina, y, *f.* s. wjr.
Zátočka, y, *f.* s. wýžlabek, *D.*
Zatočugi, owati, s. zatočjm.
Zátoka, y, *f.* Krümme, *f.* z. B. des Flusses, Meeres, sinus; zátoka mořstá, Meerbusen, Golf, *m.* sinus, sinus maritimus, sinus maris.
Zátoň, ě, *m.* s. zášeka; 2) *sl.* Sandbank, *f.* z. B. in der Donau, syrtis, *f.*
Zátopa, y, *f.* Überschwemmung, *f.* inundatio.
Zatopenj, *n.* s. vtonutj; *verb.* v. folg.
Zatopjm, *fut.* il, iti, einheizen im Zimmer, calefacere cubiculum; 2) überschwemmen, inundare; -pole, *D.*
II. *rec.* zatopiti se, s. vtopiti se.

Zatracenec, nce, *m.* der Verdammte, damnatus ad infelicitatem aeternam, *Cyr.*
Zatracený, 3. verdammt, *f.* in der Hölle befindlich, damnatus ad infelicitatem aeternam; b) gottlos, sceleratus, scelestus.
Zatracugi, owal, owati, vorb.
Zatratjm, *fut. ex.* il, iti, cen, *imp.* zatrať, verdammen, damnare ad infelicitatem aeternam.
Zatraubjm, *fut.*, il, iti, s. traubjm.
Zatrausým, *fut. ex.* yl, yti, überstreuen, verstreuen, adspergere, conspergere.
Zatřepám, *fut. ex.* al, ati, *reg. instr.* zupfen, vellere, vellicare; 2) flattern, d. Flügel bewegen, movere alas; 3) (*sl.*) mauku do wody z., quirlen, versare rudicula; polewku weycem zatřepati, d. Suppe mit einem Eye abziehen.
Zátřepka, y, *f.* (*sl.*) das Eingequirlete; b) Einquirlen, n.
Zatřesu, *fut. ex.* zatřásl, zatřásti, *imp.* zatřes, erschüttern, z. B. zemj, domy *rc.* d. Erde, Häuser *rc.* quatere, concutere, quassare.
II. *rec.* zatřásti se, erschüttern, erschüttert werden, z. B. dům se zatřásl, das Haus erschütterte, quati, concuti, quassari, conquassari; 2) erbeben, erzittern, tremere, contremiscere.
Zatrhám, al, ati, verstoßen, fehlen, delinquere, *Ryb.*
Zatrhnu, *fut.* hl, hnauti, zatržen, *imp.* zatrhni, einreißen, einen Riß darein machen, scindere; 2) zuziehen, zusammen ziehen, contrahere; 3) verfilzen, intricare; 4) cestu někomu, auch něčjm, den Weg versperren, viam intercludere, *B.*

Zatrhugi, owal, owati, vorh.; w řeči, gebrochen sprechen, interrupte loqui, D.
Zatřjskám, fut. al, ati, anpochen.
Zatrnjm, fut. ex. il, iti, mit Dornen vermachen, sentibus obsepire.
Zatrolený 3. verdorben, verzweifelt; zatrolený swět; - ně, adv. zatrolené sspatná kůže.
Zatru, fut. třjti, s. zatjrám.
Zatrusknem, fut. sl. knirschen.
Zatuchnu, fut. s. stuchnu.
Zatutlám, ati, s. vtutlám.
Zatwjrám, al, ati, s. zawru.
Zatwrdlý 3. verhärtet, induratus; 2) störrig, verstockt, obstinatus: hněw, srdce; - le, adv. - nate; -lost, i, f. - tung, - ratio; b) - gkeit, - heit, - natio.
Zatwrdjm, fut. ex. il, iti, zen, imp. zatwrď, verhärten, hart machen, durare, indurare, obdurare; ist es so viel als verstopfen, so steht auch obstruere; 2) verstokken, hartnäckig machen, obfirmare, obdurare; - rzenj, n. v. II. rec. z-ti se, sich verhärten, obdurare, obstinatum reddi.
Zatwrdlý 3. s. twrdý, ztwrdlý, erhärtet; 2) s. otrlý.
Zatwrdnu, fut. ex. dl, dnauti, erhärten, hart werden, durescere, indurescere.
Zatwrzelec, lce, m. ein Verstockter, obstinatus, D.
Zatwrzený 3. s. zatwrdilý.
Zatwrzugi, owati, s. zatwrdjm.
Zatyčjm, fut. il, iti, verstäben, D.
Zatykač, e, m. Steckbrief, Haftbrief, m. literæ de comprehendendo malefico; nepoctiwým zatykačem někoho zatknauti, P.
Zatykacý 1. Haft-; -list, vorh.
Zatýkám, al, ati, s. zatknu; 2) s. zateku.

Zátyň, ě, Halbbarn, m. D.
Zátyně, f. Unterschlag, m. s. přež...
Zaubeček, čku, m. folg.
Zaubek, bku, m. Zähnchen, denticulus; telecý zaubek, Kern... wicke, f. ervum hirsutum, L...
Zaubožený 3. verarmt, ad inopiam redactus, pauper factus.
1. Zaubožjm, fut. ěti, s. zchudn...
2. Zaubožjm, fut. il, iti, s. zchudn...
Zaubkowatý 3. zackig, denticulatus, serratus: listj, pilnjk.
Zavcho, a, n. sl. s. záſſigek.
Zavčugi, - se, einlehren, - lern...
Zaufale, adv. verzweifelt, hoffnungslos, desperanter.
Zaufalec, lce, m. - lkyně, f. Verzweifler, - inn, f. desperans, exspes.
Zaufalost, i, f. folg.
Zaufalstwj, n. Verzweiflung, desperatio.
Zaufalý 3. verzweifelt, desperatus, perditus; b) ruchlos, scelestus.
Zaufám (v. za-vfám) u. zaufám sobě, K. al, ati, verzweifeln, desperare, spem abjicere; - ánj, n. s. zaufalstwj.
Zaufánliwý, wě, s. zaufalý, -...
Zavgjmám, - se, ati, s. vgmu, -...
Zaumyſla, - ný ꝛc. s. zvmyſla.
Zauplna, s. zvplna.
†Zauplnjm ? vervollständigen.
Závſſnice, f. Ohrendrüse, f. glandula, parotis; 2) ein Geschwür bey den Ohren, parotis, V...
Zauti, s. szauti, unter szugi.
Zauwák, u, m. Stiefelknecht, m. ein hölzernes Werkzeug.
Zauwám, al, ati, s. szugi.
Zavzljm, fut. iti, s. vzljm, D.
Záwada, y, f. s. překážka; 2) Verhaftung, comprehensio.
1. Zawadjm, fut. ex. il, iti, imp. zawaď, anstoßen, o něco, an ...

was, offendere, impingere; nemjti čjm o zub zawadit, nichts zu brocken haben; 2) verpflichten, obligiren, obligare: wjru zawaditi, zawázati, Zusage thun, fidem interponere, *Syl.* zawadil zbožj gegich, *Vel.* 3) w dluhy s. wrážeti se: zawadil we mnohé a weliké dluhy, *Vel.* 4) (*sl.*) s. wadj b): zawadilo mu z očj.

1. Zawádjm, ěl, ěti, s. zawedu.

1. Záwadnj 1. mangelhaft, Gebrechen od. Fehler habend, z. B. Pferd, vitiosus.

2. Záwadný 3. Haft-, -né penjze, Verhaftgeld, *D.* 2) verhaftet, (belastet mit Schulden ꝛc): nezáwadný statek, *Pr.*

Zawadzám, al, ati, *sl. cum dat. pers.* s. zawazým, hinderlich seyn.

Záwal, u, *m.* zábyb chybný na sukně, Aal, *m.* Bug, *m.* plicatura; záwal chleba, ein Knollen Brod, *D.*

Zawálenj, *n. verb.* v. folg.

1. Zawáljm, *fut. fr.* el, eti, *imper.* zawáley, hinwälzen, provolvere; vorwälzen, advolvere; 2) durch Zuwälzen großer Massen versperren: brána zawálená, *Com.* 3) *sl.* s. zaſſpinjm.

2. Zawaljm, *fut.* il, iti, en, vorh. 1), 2): cestu zawaliti, *K.* 2) zuwälzen: prácy zawaliti, Mühe machen, laborem creare; 3) nešstěstj zawaliti, in Unglück stürzen, infortunio mactare; kragic zawaliti, s. vkrogjm, (ein großes Stück).

Zawalitý 3. s. složitý.

Zawalugi, owati, s. zawaljm.

Zawánjm, ěl, ěti, (*iterat.* v. folg. u. v. wonjm), anwehen, afflare; 2) duften, halare, olere.

Zawanu, *fut.*, nul, nauti, vorh.

Zawárám, al, ati, *sl.* einkochen.

Zawařjm, *fut.*, il, iti, abkochen, decoquere.

1. Zawarugi, owal, owati, vorh.

2. Zawarugi, *fut. ex.* s. warugi.

Zawazadlo, *pl.* zawazadla, *n.* co zawazý, s. záwada 1) u. zawazedla.

Zawázalý 3. fernig, solidus: plece zawázalé a swalowité, *Vel.*

Zawázanj, *n.* Verbindung, *f.* das Verbinden, z. B. der Wunde, adligatio, obligatio; 2) Verpflichtung, Verbindung zu etwas, obligatio.

Zawázaný 3. *part. pass.* verbunden, z. B. d. Wunde, adligatus, obligatus; 2) verpflichtet, obligatus.

Zawazedla, *gen.* zawazedl, *n. pl.* Gepäck, *n.* Bagage, *f.* impedimenta, *pl.* sarcinae, *pl.*

Záwazek, zku, *m.* s. zawázanj 2): záwazkem ztwrzená a zapečetěná řeč; 2) *sl. Lypt.* s. zárod.

1. Zawáži, *fut. ex.*, zawázal, zawázati, zán, *imp.* zawaž, verbinden, a) zubinden, z. B. d. Wunde, den Arm, Fuß ꝛc. adligare, obligare, devincire; geschieht es fest, auch obstringere, adstringere; djtěti při křtu zawázati, einem Kinde bey der Taufe einbinden; b) verbindlich machen, adligare, obligare, devincire, obstringere, adstringere; 2) pfänden, pignori dare, obligare, *Syl.*

II. *rec.* z-ti se, *sl.* empfangen, angesetzt werden, concipi.

2. Záwažj, *n.* Gewicht, *n.* d. Masse, d. man z. B. in d. Wage legt, pondus, libramentum; 2) Bleywage, *f.* libella.

Zawážjm, el, eti, s. zawezu.

Záwažnj 1. vertikal, s. kolmý, *D.*

Zawazowačka, y, *f*. Haarband, *n*. vitta crinalis, *D*.
Zawazugi, owal, owati, s. zawázi u. zawadjm.
Zawazjm, el, eti, hindern, hinderlich seyn, officere, *Com*.
Zawčerom, *adv*. *sl*. vorgestern.
Zawdám, *fut*. al, ati, Angeld, Handgeld geben, arrham &c. dare, Pr. 2) zu trinken geben, propinare; 3) veranlassen, geben, dare: z-ti pohorssenj; zawdala se mi tato přjležitost.
II. *rec*. z-ti se, *sl* sich treffen.
Záwdanek, nku, *m*. folg.
Záwdawek, wku, *m*. Angeld, *n*. was man darauf giebt, a) beym Kaufe, arrha, arrhabo; b) beym Dienste, Handgeld, auctoramentum.
Záwdawnj 1. z. B. penjz, vorh.
Zawděčjm se, *fut*. s. wděčjm se.
Zawděk, *adv*. fürlieb: to zawděk přigal od Boha, -satis habuit, contentus erat, *K*.
Zawedu, *fut*. *ex*. zawedl, zawesti, zaweden, *imp*. zaweď, wegführen, abducere; 2) verführen, vom rechten Weg abführen, a via vera avertere, in errorem inducere, *K*. 3) hinführen, deducere; swědky, - anführen; pannu k tancy z., - zum Tanz aufführen; 4) anleiten, anführen, abrichten u. dazu anhalten, ducere, docere, impellere; čjtánj rozgjmánj, a wykladánj pjsem sw. ge zawedl, *K*.-mladého kněze k prwotinám auřadu kněžského; zawodj w práce syny, *K*. wolawce zawesti, aby zwěř hnali, *Haj*. w práce zawozug syna, *B*. do pjsem zawozowati lidi, *Com*. aby počátečnj (žácy) snáze zawozowáni byli, *Id*.

Záwěg, e, *f* Windwehe, Windwehe, *f*. der vom Winde zusammengewehter Schnee, nives p[er] ventum congestae.
Zawěgi, *fut*. zawál, zawjl, zawáti u. zawjti, verwehen, flan[do] auferre; 2) verstöbern, z. B. sn[ěh] zawěge cestu, - verstöbert, b[edeckt], tegit, od. versperrt, o[b]struit; zawáti se, verstöbe[rt] werden (durch Schnee), tegi [et] obstrui nivibus volaticis.
Zawěrač, e, *m*. Schließer, d[er] schließt, z. B. d. Thür, clauden[s].
Zawěrák, u, *m*. Taschenmesser, [n]. culter plicatilis.
Záwěrek, rku, *m*. Schluß, *m*. clausula, finis; 2) Beschluß, *m*. Ende, *n*. finis.
Zawerjm se, *fut*. iti, *sl*. folg.
Zawěrugi se, owati, s. wěrugi [se].
Záwěs, u, *m*. *pl*. záwěsy, na dw[e]řjch, (*sl*.) s. pant.
Záwěsek, sku, *m*. s. přjwěsek.
Zawěssák, u, *m*. Hängesäule, *D*.
Zawěssenj, *n*. Umhang, Vorhang, *m*. velum; 2) Hängen, ungez[...] seyn, pendere: což pokud t[...] w zawěssenj zůstáwalo, *Com*.
Zawěssugi, owal, owati, folg.
Zawěsym, *fut*. yl, yti. *imp*. zawěs anhängen, appendere: wšecko sstěstj krále zawěsseno bylo to[...] liko na gednom člowěku, *Ve*[l].
Záwetrj, *n*. *sl*. windstiller Ort.
Zawezmu, *fut*. *ex*. zawzal, zawzyti, s. wezmu: do hlawy, sich in den Kopf setzen, inducere in animum: co w hlawu zawzal, na tom stál, *Com*. 2) einen Theil bekommen, - accipere.
Zawezu, *fut*. *ex*. zl, zti, verführen, ausführen, z. B. Waaren, exportare; 2) vollführen, complere; z. studnicy rumem.

Zawjčka, y, f. Frauenzimmer-kopfhülle, velum, vitta.

Záwidjm, *fut. ex.* ěl, ěti, *cum dat. pers. & cum gen. rei*, beneiden, invidere.

Zawigák, u, *m. sl.* ein Tuch der Weiber um den Kopf.

Zawigek, kku, *m.*, Kopfhülle.

Zawigi, *fut. ex.* zawil, zawiti, einschlagen, umwickeln, involvere, obnubere, *B.* swé hlawy zawjgegj; 2) *sl.* s. čepjm.

II. *rec.* z-ti se, sich verhüllen, operire se, obtegere se, *B.*

Zawjgjm, - se, eti, vorh.

Zawilý 3. stočený, gedreht, verstrickt, hart, tortus, durus: dřewo zawilé, křiwé a suky prorostlé, *K.* pakez zawilý, *Vel.* daher 2) hartnäckig, verstockt, obstinatus, obfirmatus: zawilé pokolenj, *K.* srdce zawilé, *B.* - lost, i, *f.* Härte, duritas; b) Verstockung, s. zarputilost.

Zawinak, e, *m.* Weinraupe, *f.* involvulus.

Zawiňák, u, *m. sl.* eine Art Kuchen, Strițel.

Zawinilý 3. schuldig, der ein Verbrechen begangen hat, sons, noxius.

Zawinjm, *fut.* il, iti, *imp.* zawiň. verschulden, sich versündigen, culpam contrahere, committere.

Zawinu, *fut.* ul, auti, s. zawigi.

Zawinugi, owal, owati, vorh.

Zawjradlo, *n.* Verschluß, Gesperr.

Zawirák, u, *m.* s. zawěrák.

Zawjrám, al, ati, s. zawru; 2) schließen (Logik), colligere, concludere: z čehož zawjráme, že 2c. *Lesch.*

II. *rec.* z-ti se, sich einschließen, (z. B. in ein Haus), includere se; 2) enthalten werden, contineri: přestaupenj ta summowně w tom se zawjragj, *Cyr.*

Zawjrka, y, *f.* s. záwěrek, *K.* 2) zawjrka (od. záwjrka, *D.*) w wozu, Sperrkette (Radsperre), *f.* sufflamen, *R.* catena retinens, *Schell.*

†Záwisnjk, u, *m.* s. khynk.

†Záwisný 3. abhängig, dependens, *D.*

Zawiš, e, *m.* ein Mannsnahme.

Záwist (záwisk), i, *f.* Neid, *m.* invidia, invidentia.

Záwistiwý 3. neidisch, invidus, malignus; - wě, *adv.* - ne.

Záwisým, el, eti, abhangen, dependere; ten, na němž wsseckа summa gednánj něgakého záwisý, a točj se gako dwěře na weřegjch. *K.*

Zawjtám, *fut.* al, ati, erscheinen, kommen (schön u. poetisch statt přigdu), adparere, venire, *B.* wstřjc mu půgdu, kdykoli zawjtá, *Com.* zawjteg k nám s dary swými.

†Záwitek, tku, *m.* Gewinde, *n.* Schraubengang, meatus cochleae, *Jungmann.*

Zawitj, *n. verb.* v. zawigi.

Zawýwám, al, ati, *sl. fr.* v. wygi.

Záwlač, e, *f.* - čka, y, *f.* s. záwora.

Zawláčjm, *fut. fr.* el, eti, s. zawleku; 2) eggen, occare; 3) einеggen, inoccare; 3) *sl.* s. zasspinjm.

Zawlačugi, owal, owati, vorh.

Zawlažjm, *fut.* iti, s. swlažjm 1); 2) ein wenig einheizen, z. B. im Zimmer, paulum calefacere cubiculum.

Zawlažugi, owal, owati, vorh.

Zawleku, *fut.* (ču), zawlékl, zawlécy, od. zawljcy, zawlečen, *imp.* zawlec, verschleppen, wegschleppen, auferre.

Záwod, (nach einigen zábod), Ren-

nen, *n.* cursus; 2) Rennbahn, *f.* curriculum, spatium, stadium; 3) Galopp, *m.* cursus equi citatus; w záwod běžeti, wettrennen; allein *Cyr. IV.* 1. 2. o (sic) záwod s nim běžjm, (um den Siegeslohn, praemium); w plném běhu koně w záwod paussteti; w záwod honiti, *Syl.* 3) Siegeslohn, *m* praemium: na tom koni záwod wyhral, *Cyr*

Zawodám, al, ati, (nach andern zabodám), galoppiren, a) im Galoppe laufen, z. B. das Pferd, citato cursu ferri; b) im Galoppe reiten, equo admisso vehi, equum admittere.

Zawodjm, il, iti, s. zawedu.

Záwodnj 1. z. B. plac, s. záwod 2)

Záwodnjk, a, *m.* Wettläufer, *m.* cursor, z. B. in stadio, in circo; - nice, *f.* - inn, *f.*

Záwog, e, *m. ol.* s. rausska, *Dal.*

Zawolám, *fut.* al, ati, s. wolám.

Zawonjm, *fut. ex.* ěl, ěti, ein wenig riechen, (*neutr.*) olere.

Záwora, y, *f.* Riegel, *m.* pessulus, obex, repagulum; - řka, *dim.*

Zaworám, zaořj, bess. zaorám.

Zawozugi, owal, owati, *fr.* v. zawedu; 2) installieren, inaugurare, tradere munus solenniter

Zawracám, ati, *sl.* zurück treiben.

Záwrat, u, *m.* Schwindel, *m.* vertigo; - tiwý 3. schwindlich, perturbatus, vertiginosus; - wost, i, *f.* Schwindelgeist, *m.* vertigo; - tliwý 3. - tliwost, dasselbe.

Zawraubjm, *fut.* il, iti, někam, einlenken, z. B. in eine Schenke.

Zawraždjm se, *fut. ex.* il, iti, kämpfen, streiten mit Waffen, pugnare, certare, contendere: pospěš se s Neklanem zawraždjti, *Haj.*

Zawrem, *fut.*, eti, *sl.* s. zawru.

Zawřenj, *n.* Verschließung, *f.* a) Zuschließung, z. B. der Thüre, occlusio; b) Einsperrung, inclusio; c) Gehäuse, *n.* capsula, hodinky w trogjm zawřenj, *Kram.* d) Beschluß, *m.* decretum, *Syl.* üblicher snessenj.

Zawřený 3. *part. p.* v. zawru.

Zawřet, *n.* üblicher kláfter, Pref.

Zawrhnu, hl, nauti, folg.

II. *rec.* zawrhnauti se, sich erniedrigen, abjicere se, *D.*

Zawrhu, zawržeš, *fut.* zawrhl, zawrcy, zawržen, *imp.* zawrz, werfen, hinwerfen, jacere: kotwe zawrcy, d. Anker werfen, *Har.* - štjt rc; ráně zawrcy, auspariren, ictum avertere, *Vel.* 2) verwerfen, verschmähen, tadeln, mißbilligen, rejicere, repudiare, improbare, spernere; 3) *sl.* s. zawundám.

II. *rec.* zawrcy se, z. B. štjtem, ictus clypeo excipere.

Zawrhugi, - se, owati, verb.

Zawrtám, al, ati, verbohren.

Zawrtawač, e, *m.* Verbohrer.

Záwřitý 3. verschloßen, clausus; b) zum Verschließen gemacht.

Zawrtjm, *fut.* il, iti, s. wrtjm hlawau.

Zawru (řu), zawřeš, *fut.* zawřel, zawřjti, zawřjn u. zawřen, *imp.* zawři, zumachen, z. B. Thüre, Buch, Augen, claudere, operire; 2) verschließen; a) zuschließen, versperren, z. B. d. Thüre rc. claudere, occludere; b) einschließen, claudere, includere; 3) beschließen, decernere: v sebe zawřjti, *Syl.* w radě spolu zawřeli, aby rc. *K.* artykulowé na sněmě zawřjni; 4) w ně zawřjti, aussperren, s. wytwořjm 1) *Syl.*

Zawrženec, nce, *m.* Verschmähter, reprobatus.
Zawrženj, *n.* Hinwerfen, *n.* injectio; 2) Verwerfung, *f.* rejectio, repudiatio, spretio.
Zawrženj, *n.* Hinwerfen, *n.* injectio; 2) Verwerfung, *f.* rejectio, repudiatio, spretio.
Zawržený 3. *part. p.* verworfen, rejectus; - ně, s. potupně; - nost, i, *f* vorh. 2).
Zawsse, zawždy, *adv. sl.* immer.
Zawssiwjm, *fut.* il, iti, mit Läusen ganz anstecken.
Zawundám, *fut.* al, ati, verkramen, alieno loco ponere.
Zazdjm, *fut. ex.* il, iti, ěn, *imper.* zazdi, vermauern, z.B. ein Fenster, Schatz rc. muro claudere; 2) zumauern, obstruere muro; 3) einmauern mit Stein u. Kalk befestigen, ope calcis et laterum inserere aliquid.
Zazdjwám, al, ati, vorh.
Zazdrawkám, *fut.* ati, *sl.* s. připigi.
Zázegi, *comp.* v. záhy.
Zažehám, -se, al, ati, s. zapalugi.
Zažehnám, *fut. ex.* al, ati, verwünschen, verfluchen, devovere, exsecrari, detestari.
Zažehnáwám al, ati, verh.
Zazelenám se, *fut.* al, ati, aufgrünen, grün werden u. auswachsen, virescere.
Zaženu, *fut.*, zahnal, zahnati, zahnán, *imp.* zažeň, s. zapudjm 1).
Zažeru se, *fut*, zažral, zažrati se, sich einätzen, sich einfressen, *D.*
Zazerzawjm, *fut.* ěl, ěti, einrosten, rubiginem ducere.
Zažhnu, zažhu, - se, *fut. ex.* zažhl, u. zažehl, zažhnauti, zažehnauti, u. zažžjcy (*ol.* zažecy), s. zapáljm, - se; trop. zažhnu se w hněwě swém.
Zažigi, *fut.* zažil, zažiti, verdauen, Speisen, concoquere, coquere; 2) mit dem Zusatz: zlým, zle, od. dobrým, u. mit dem Genit., wohl, nicht wohl bekommen, bene, male vertere, evenire: zlým toho zažiweš, *Com.* přátelstwj swého s nim přenesſ kasně zlym zažil; dobrým toho nezažil; dobrým zažiti: toho časně y wěčně zle zažjwati budau, *Com.*
Zážinek, nku, *m.* od. *pl.* - nky, der Anfang der Erndte.
Zažitedlný 3. s. zážiwný.
Zažitj, *n.* Verdauung, *f.* concoctio
Zážitný 3. s. zažitedlný?
Zažitý 3. *part.* verdaut, concoctus; - tost, i, *f.* Magensaft, *m.* chylus? *R.*
Zažiwacý 1. z. B. prássek, d. Verdauung beförderndes Pulver, *Vel.*
Zažjwám, al, ati, s. zažigi.
Zažjwánj, *n.* s. zažitj.
Zážiwný 3. verdaulich, concoquibilis, digestibilis, aptus concoquendo, facilis concoctu; - nost, i, *f.* - keit, *f.* natura apte concoquendo.
Zazljm se, *fut.* il, iti se, erbosst werden, iratum fieri: proti Řjmanům se zazlili, *Vel.*
Zazlobjm se, *fut.* il, iti, vorh.
Zažlutám, al, ati, folg.
Zažlutnu, *fut.* tl, tnauti, gelb werden, flavescere.
Zaznamenám, *fut.* al, ati, verzeichnen, niederschreiben, consignare, perscribere; - ánj, *n. verb.*
Zažnem, *fut.* nauti, *sl.* s. zažhnu.
Zaznjm, *fut.* erschallen, s. znjm.
Zazpjwám, *fut.* al, ati, singend sich hören lassen, singen, incinere.
Zázračjm, Wunder thun?
Zázračný 3. wunderthätig, efficiens miracula: zázračný obraz, Gnadenbild, imago miraculo-

sa; 2) *comp.* z-čněgssj, *sup.* ney-z-ssj, außerordentlich, übernatürlich, portentosus: ſtil ſe zázračný přjwal; w moři gſau mnohem wětſſj a zázračněgſſj welikosti ziwočichowé; -ně, *adv.* wunderbar, mirabiliter, mire.

Zázrak, u, *m.* Wunderthat, *f.* facinus admirabile, miraculum; 2) ein Zeichen in der Luft, phoenomenon; 3) Wunderzeichen, *m.* ostentum; *sl.* ſ. auch odiwa.

1. Zazřjm, *fut.* el, jti, erblicken, conspicere, conspicari, adspicere.

2. Zázřjm, *fut.* il, iti, ſ. záwidjm; 2) eifern, zelotypia laborare.

Zázroſt, i, *f.* ſ. záwiſt; 2) Eiferſucht, *f.* zelotypia.

Zazubadljm, *sl.* il, iti, ſ. ocaňkugi.

Zazwonjm, *fut.ex.* iti, ſ. zwonjm.

Zázwor, u, *m.* Ingber, Ingwer, *m.* amomum, zingiber, *Linn.* zingiberi, zimpiberi, *Plin.*

Zazýrám, al, ati, ſ. zablyſkugi.

Zažžehám, -ſe, ſ. zapalugi, -ſe.

Zažženj, *n.* ſ. zapálenj.

Zbabělý 3. feig, ignavus.

†Zbabjm, *fut.* ěl, ěti, feig werden, ignavum fieri, *Puchm.*

Zbachratjm, *fut.*, ěti, *sl.* einen großen Bauch bekommen.

Zbadám, *fut.ex.* al, ati, *sl.* & *Chr. Boles.* inne werden, ſ. badám.

II. *rec.* z-ti ſe, *sl.* gewahr werden, ſich beſinnen: neſkoro ſe zbadal.

1. Zbahnjm, *fut.*, *ex.* il, iti, ſumpfig machen, paludosum efficere.

2. Zbahnjm, ěl, ěti, *fut.* ſumpfig werden, paludosum fieri.

Zbarwjm, *fut.* il, iti, ſ. barwjm.

Zbauchám, *fut.* al, ati, zuſammen pfuſchen; 2) abpuffen (jemand).

Zbauřenj, *n.* Beunruhigung, a) Handlung, turbatio, perturbatio; b) Unruhe, perturbatio, sollicitudo; 2) Empörung, seditio.

Zbauřjm, *fut.*, ſ. bauřjm 3), 4).

II. *rec.* z-ti ſe, unruhig werden, turbari: -more; 2) ſich empören, seditionem movere.

Zbawjm, *fut. ex.* il, iti, *cum acc. personae & gen. rei*, los machen, befreyen, liberare; 2) berauben, jemand einer Sache, spoliare, privare aliquem re; z iti ſtrmu korábowého, entmaſten, *D.*

II. *rec.* z-witi ſe, los werden.

Zbawugi, owal, owati, vorh.

Zbědowaný 3 *part. p.* v. folg.

Zbědugi, *fut.* ſ. bědugi 1).

II. *rec.* zbědowati ſe, ſich abächzen, gemitu confici.

1. Zběh, a, *m.* ſ. poběhlec, *Lom.*

2. Zběh, u, *m.* üblicher přjbeh.

Zběhám, al, ati, folg. 2).

Zběhlec, lce, *m.* ſ. poběhlec.

Zběhlý 3. der entflohen iſt, flüchtig, fugitivus; od wjry zběhlý, *Vel.* 2) erfahren, bewandert, peritus; - auch *cum gen.* zběhlý práwa, peritus juris, *Vel.* - w knihách, beleſen, multae lectionis; -loſt, i, *f.* Erfahrenheit, peritia; 2) Kunſtgriff, *m.* ars, artificium, (ſeltene Bedeutung).

Zběhnu, *fut.* hl, hnauti, entlaufen, entfliehen, aufugere, fugere, auch relinquere aliquem, newěſtu zběhnauti, *sl.* - im Stich laſſen; 2) durchwandern, peragrare, obire: měſto zběhati; - wſſecky kauty ſwěta; 3) eilends laufen, excurrere, percurrere, *B.* ſ. auch ſběhnu.

II. *rec.* z-ti ſe, ſich ereignen, accidere, evenire; ſ. auch ſběhnauti ſe.

Zbělelý 3. grau, leucophaeus, *Syl.*

[Zb]ěljm, *fut. ex.* el, eti, weiß werden, album fieri, albescere.
[Zb]ěř, i, *f.* Gesinde, Gesindel, *n.* [g]emeine liederliche Leute, homines nequam, faex.
[Zb]ěrač, e, Sammler, collector, zběrač wjna, Weinleser, vindemiator; -čka, y, *f.* -inn, *f.* quae colligit; 2) s. opěnowačka.
[Zb]erba, y, *f. sl.* s. zběř.
[Zb]ěřičný 3. z. B. zběřičná chasa, -ný lid, s. zběř.
[Zb]eru, *fut. ex.* zebral, zebrati, [w]egnehmen, auferre, demere, [t]ollere; 2) wegraffen, abripere; 3) ausplündern, z. B. Haus, Vermögen, diripere, depopulari; s. auch seberu.
[Zb]ěsnjm se, *sl.* wüthig werden.
[Zb]ezpečjm, *fut.* s. obezpečjm, b), c).
[Zb]ičugi, *fut.* s. bičugi, *B.*
[Zb]igi, *fut. ex.* zbil, zbjti, prügeln, [s]chlagen, verberare, mulcare; [2]) erschlagen, occidere, sternere, exanimare; 3) solg.
[Zb]jgjm, el, eti, zusammen schlagen, a) zusammen fügen, conjungere, conserere, z. B. pr[ke]na zbjgeti; b) aus Brettern rc. [e]twas verfertigen, contabulare; c) todt schlagen, v. mehrern, [c]ontrucidare, *B.* 2) *sl.* Straßenraub üben, praedari.
[Zb]jhám, al, ati, s. zběhnu.
II. *rec.* z-ati se, üblicher, *impers.* zbjhá se, es ereignet sich, accidit; proměny weliké se [z]bjhaly; b) es kommt ein, wird [e]ingenommen, redire: ročnjho [p]rybutu do 200 talentů se zbjhalo.
[Zb]jljm, *fut.* s. bjljm.
[Zb]jrám, al, ati, s. seberu: z dřewa nesmrtedlnosti owoce zbjragj; čelo swé proti němu zbjrá, nos zaostřuge, *K.* - ánj, *n. verb.* s. zbjrka a).

Zbjrek, rku, *m.* eine ungrische Koppe, (Schaaf), *f. D.*
Zbjrka, y, *f.* Sammlung, *f.* a) Sammeln *n.* Lese, *f.* collectio; z. wjna, s. winobranj; z. klasů, s. paběrowánj; zbjrka na chudé, Poč. b) zusammen gesammelte Dinge, collectus, collectio: sebral zbjrku do 2000, *B.*
Zbitec, tce, *m. ol.* s. zabitý.
Zbitj, *n. verb.* v. zbigi.
Zbla, *Com.* (stbla), s. stblo, u. ani.
†Zblahoslawjm, *fut.*, ěti, glückselig werden, beatum fieri.
Zblaudilý, verirrt, devius.
Zblaudjm, *fut.* il, iti, sich verirren, auf der Straße rc. aberrare, deerrare; 2) fehlen, einen Fehler machen, peccare.
†Zblažjm, *fut.* iti, glücklich machen.
Zblázněnj, *n.* Narrheit, *f.* amentia; - ný 3. närrisch, wahnwitzig, vesanus; zbláznilý 3. dasselbe.
Zbláznjm, *fut.* iti, ěn, zum Narren machen, infatuare.
II. *rec.* z-ti se, ein Narr werden, e mentis potestate exire, amentem fieri.
Zbledažlutý 3. bleichgelb, flavidus.
Zblednu, *fut.*, dl, dnauti, erblassen, expallescere.
Zbligi, - se, s. bligi.
Zbljza, *adv.* üblicher zbljzka.
Zbljžegi, *comp.* v. zbljza, näher; zbljžegi na něco popatřiti; - někoho znáti.
Zbljzka, *adv.* in der Nähe, nah, cominus, propius.
Zblo, a, *n. mor.* Kern des Flachses, s. wlákno, *D.* (s. auch zbla.)
Zblochan, u, *m.* s. rosyčka nebeská, Mannagras, Himmelsthau, *D.*
Zbludugi, owal, owati, jemand eines Irrthums überweisen.
Zbočjm se, *fut.* s. bočjm se.

Zbodu, *fut.* dl, zbůsti, s. zpjchám.
Zbog, e, *m. sl.* Straßenraub, *m.* latrocinium.
Zbogce, *m.* üblich folg.
Zbognjk, *a, m.* s. náčeknjk, Straßenräuber; 2) ein Schimpfwort.
Zbohacugi, owal, owati, folg.
Zbohatjm, *fut.*, il, iti, cen, *imper.* zbohač, bereichern, ditare, locupletare, divitem reddere.
Zbohatnu, *fut.*, tl, tnauti, *imper.* zbohatni, reich werden, ditescere.
Zbohazdarma, s. newinně, *Syl.*
Zboku, *sl.* von der Seite, a latere.
Zbonka, y, *f. sl.* s. dbenka.
Zbor, u, *m.* (v. seberu se), Versammlung, Zusammenkunft, *f.* (Klub, *m.*) congressio, conventus, coetus; b) d. versammelte Anzahl, z. B. Menschen, coetus, conventus, concilium: zbor Konstanský, i. e. sněm, *Vel.* c) bey den böhm. Brüdern Gemeine, *f.* ecclesia; (in der Folge schämte man sich dieser Benennung); d) Abtheilung, Haufen Soldaten, manus, *Pontan.*
Zbořenj, *n. verb.* Einsturz rc.
Zbořenina, y, *f.* Ruin, Schutt, *m.* ruina.
Zbořenisstě, *n.* Schutthaufen, vorh.
Zbořený 3. *part. p.* v. zbořjm.
Zboři, *obs.* s. hromadně.
Zbořjm, *fut. ex.* il, iti, en, *imper.* zboř, einreißen, niederreißen rc. diruere, disjicere.

II. *rec.* z-ti se, einfallen, zusammenstürzen, z. B. ein Haus, corruere.

Zbornjk, *a, m.* ein böhmischer od. mährischer Bruder, (v. zbor, c).
Zbortjm se, *fut.* s. bortjm: prkno.
Zbožj, *n. coll.* s. nábytek; 2) Waare, *f.* merx; drobné zb., kurze Waare; -žjčko, *a, n. dim.* Wohlstand, *m.* Vermögen, *n.* fortuna.
Zbožnělý, *K.* -něný, -nilý 3. vergöttert, divus, deificatus; 2) gottselig, pius.
Zbožnice, *f.* Götzentempel, fanum.
Zbožňugi, owal, owati, übermäßig verehren, immoderate, cultu divino colere, *Sap.* 15, 18. 2) vergöttern, deificare: swaté zbožňowati, Žal.
Zbožný 3. s. zbožnělý 1); b) selig, divus: od zbožných předkůw nasſich, *Vel.* 2) s. vboby? wdowy, syrotcy a ginj lidé zbožnj, Pr. 3) s. pobožný, *Syl.*; 30 srpna den S. Sſtastného Zbožného (v. zbožj?) *Id.* zbožná P. Marye (*sl.*); 4) *sl.* das Getreide betreffend: z-ná gáma, Fruchtgrube
Zbraň, i, *f.* Waffen, gegen den Feind, a) überhaupt arma; b) insbesondere zum Angriffe, tela.
Zbrandř, e, *m.* Büchsenschmied, *D.*
Zbránjm, *fut.* il, iti, s. zabránjm.
Zbraňka, y, *f.* s. hrábě, j, 1). *Lesch.*
Zbraňugi, owal, owati, vorh.

II. *rec.* z-wati se, sich weigern, renuere, recusare: zbránil se toho včiniti, *Vel.* Papež té služby přigjti se zbránil, *Id.*

Zbřechnu, *fut.* chl, nauti, *sl.* bellen, s. sstěkám; b) übel reden.
Zbřidjm, *fut.* il, iti, s. zostřjm.
Zbřidnu, *fut.* dl, nauti, fett werden, adipe obduci, *B.*
Zbrocený, *part. p* v. folg.
Zbrodjm, *fut. ex.* il, iti, cen, feucht machen (im Waden), immergere: noha zbrocená we krwi, *B.* we krwi zbrocen, *Cyr.*
Zbrog, e, *f.* s. zbraň: zbrog na sobě, předni y zadnj kus, *Vel.*
Zbrogjř, e, *m.* Zeugschmied, Waffenschmied, *m.* faber armorum, *D.*
Zbrogmistr, a, *m.* polnj, Feld-

zeugmeister, m. magister rei tormentariae.
Zbrognice, f. Zeughaus, Arsenal, n. armamentarium.
Zbrognoš, e, m. Waffenträger, Knappe, m. armiger; - ſſe, f. -rinn, f. -ra.
Zbrogný 3. bewaffnet, armatus: kůň zbrogný, dobře wypravený, *Vel.* -ně, *adv.* armate: zbrogně choditi, *Vel.* potkali se s nimi zbrogně; b) durch Waffen, mit Waffen, armis, vi armata: lid obecný se zbrogně pozdwihl; zbrogně přemoženi nebyli, *Com.*
Zbrýljm, el, eti, *sl. Nitr.* herumstreichen, vagari.
Zbryndám, *fut.* al, ati, manschen, verwirren, turbare.
Zbudu, *fut.* zbyl, zbýti, *imp.* zbuď, *reg. gen.* los werden, solvi; 2) los seyn, z. B. v. etwas *rc.* solutum esse re; kdo chce ſſkody zbýti, nedeg giskře ohněm býti, *prov.* 2) beywohnen, consuescere: s manželem zbýti nemůže, *Pr.*
II. *neutr.* übrig seyn, reliquum esse, restare; übrig bleiben, relinqui, reliquum esse.
†Zbudek, s. zwýſſek u. zbytek 2).
Zbudjm, s. wzbudjm.
Zbůgnjk, s. zbognjk, Bandit.
Zbugnjm, *fut.* ěl, ěti, s. bugnjm.
Zbůhdarma, *adv.* blindlings, auf gut Glück, coecus, temere.
Zburcugi, s. wyburcugi.
Zbyhněw, a, ein Mannsnahme.
Zbyt, u, m. s. zbytek, *Syl.*
Zbytkjm, il, iti, ersparen, parcendo acquirere, *Ryb.*
Zbytečný 3. überflüßig, a) sehr reichlich, abundans, redundans; b) unnöthig, unnütz, supervacaneus, - cuus, superfluus; - ně, *adv.* -anter, -anter, abunde; b) supervacuo, praeter rem; - nost, i, f. Überfluß, m. an etwas, abundantia.
Zbytedlný 3. s. snadný 2): wljdný, ſſtědrý, zbytedlný, *K.*
Zbytek, tku, m. s. zbytečnost; 2) Rest, m. Uibriges, residuum.
Zbytj, *n. verb.* v. zbygi, Loswerden, *rc.* widauce, že zbytj nenj, na běh se oddali, *Vel.*
Zbýwám, al, ati, s. zbudu.
†Zbywek, üblicher, zbytek 2).
Zcela, *adv.* s. docela.
1. Zceljm, *fut.* il, iti, dicht, derb machen, solidare, consolidare.
2. Zceljm, *fut. ex.* el, eti, dicht, derb werden, solidescere.
Zcepenjm, *fut. ex.* ěl, ěti, verrekken, mori, perire: zcepeněl hned náhle Gjřjk Embs, *Vel.*
Zčernalý 3. schwarz, verbrannt v. der Sonne, atratus, adustus, *B.* - lost, i, f. *subst.*
Zčernám, *fut.*, al, ati, s. černám.
Zčernazelený 3. schwarzgrün, dunkelgrün, nigricans e viridi.
Zčernažlutý 3. schwarzgelb, *Vel.*
Zčernjm, *fut.* il, iti, s. černjm.
Zčerstwjm, *fut. ex.* ěl, ěti, sich erfrischen, erquicken, recreari, refici.
Zčerwenám, *fut.*, ati, roth werden.
Zčerwenjm, *fut.* il, iti, s. čerwenjm.
Zčerwiwělý, s. čerwiwý.
Zčerwiwjm, *fut.* s. čerwiwjm.
†Zčesstjm, *fut.* il, iti, ins Böhmische übersetzen, vertere &c.
Zchatrnjm, *fut.* ěti, gering werden.
Zchňápem, *sl.* sehr atzrügeln.
Zchromený 3. *part. p.* v. folg.
Zchromjm, s. ochromjm.
Zchudjm, - dnu, s. chudjm, - dnu.
Zchudobnjm, *fut.*, ěti, *sl.* verb.
Zchurawjm, *fut.*, ěti, erkranken, s. churawjm.
Zchutnám, al, ati, s. zachutnám.

Zchýrjm, *fut.* il, iti, *sl.* ein Gerücht ergeben lassen.
Zchytjm se, *fut.* s. wzchopjm se.
Zchytralý, - lost, s. chytrý 2).
Zčistadobra, v. freyen Stücken.
Zcukrowatjm *fut.* s. cukrowatjm.
Zcýpám, ati, - nu, ýpl, s. scýpnu.
Zcylozjm, *fut.* il, iti, s. cyzolozjm.
Zda, zdaz, *conj.* s. zdali.
Zdačkám, *fut.* al, ati, zerquetschen, contundere, compressare.
Zdaleka, *adv.* v. weitem, eminus, e longinquo, procul.
1. Zdali, zdaliz *conj.* ob, num, an, ne, utrum, si.
2. Zdálj, *n.* s. wzdálj, dalekost.
Zdám, *fut. ex.* al, ati, s. wzdám.
1. Zdám se, ál, áti se, scheinen, dünken, videri; 2) träumen, Träume haben, somniare.
2. Zdám se, *fut.* átise, s. ssnaubjm se
Zdánj, *n.* Meynung, *f.* opinio, sententia; 2) Träumen, *n.* somniatio; 3) s. zadánj.
Zdaťbůh, (-boh), Gerathewohl, *n.* fors, *D.* üblich in der Redensart: na zdaťbůh činiti, auch přigjmati, *Com.* aufs Gerathewohl -, temere.
Zdařená:, na zdařenau, vorh.
Zdařilý 3. wohlgerathen, herrlich, probus, eximius; - le, *adv.* feliciter; - lost, *subst.*
Zdařjm, *fut. ex* il, iti, *imp.* zdař, beglücken, eine Sache, Glück dazu geben, fortunare, secundare: zdař P. Bůh! Glück auf! Glück zu! quod Deus bene vertat! Deus secundet!

II. *rec.* z-ti se gelingen, v. statten geben, cedere, succedere, procedere; 2) gerathen, v. Gewächsen, Gedichten, Kindern rc. provenire, succedere.
Zdarný, - nost, s. zdařilý, - lost.
Zdauwám, al, ati, s. nadýmám, *D.*
Zdáwám, - se, s. zdám, - se.
Zdáwjm, *fut.* il, iti, s. podáwjm; 2) s. stisknu, comprimere, *Syl.*
Zdáwky, *f. pl. sl.* s. ssnaubenj.
Zdáwna, *adv.* s. oddáwna.
Zdaz, s. zdali.
Zde, *adv.* hier, hic; zde onde, hie u. da, passim.
Zdechlina, y, *f. sl.* s. mrcha.
Zdechnu, *fut.* chl. nauti, umkommen, perire, *K.* 2) s. scýpnu, *K.*
Zdědilý 3. erblich, hereditarius.
Zdědjm, *fut. ex.* il, iti, *imp.* zděď, s. dědjm; 2) erblich überlassen, haereditate transferre: zdědil heytmanstwj y na syna swého.

II. *rec.* z-ti se, vererbt werden: powaha rodičů nezdědj se na rodinu.
Zděgi, viell. bess. als 2. zdjm.
Zdehleť, hierselbst, hicce, *D.*
Zdělám, *fut. ex.* al, ati, an, verarbeiten, z. B. Holz, Silber rc. elaborare; b) aufarbeiten, consumere laborando; 2) bestellen, den Acker, agrum colere, auch curare; 3) anrichten, machen, creare, adferre: weliké sskody, - náspy zdělal; zdělal ge pány.
Zděláwám, al, ati, vorh.
Zdélj, (z délj), lang, longus.
Zdělјm, se, *fut. ex.* il, iti, theilen, partiri, dividere, s někým, něčjm, mit jemand, cum aliquo.
Zdělugi se, owal, owati, vorh.
Zdena, y, *f.* Sidonia, (we čtwrtek po ochtábu 3 králů, *Vel.*)
Zděný 3. *part. constr.* v. zdjm.
Zděř, i, *f.* Wagenring, Achsenring, Nabenring, Deichselring, *m.* annulus (axis); 2) Hohlring, Steinring, Gründelring in der Mühle.
Zděrka, y, *f.* vorh.
Zderu se, *fut.*, zdráti se, s někým raufen, pugnare.

ěſſenj, *n.* Erſchreckung, territio.
ěſým, *fut.* yl, yti, ſſen, *imper.* zděs, erſchrecken, ſ. přeſtraſſjm. II. *rec.* z-yti ſe, erſchrecken, terreri, perterreri, exterreri.
ětinjm *fut.*, ěl, ěti, kindiſch werden, repuerascere.
eyſſj 1. hierortig, hieſig, hujas.
icý 1. Maurer-: kámen, cyhla-.
jlјm ſe, el, eti, ſ. zdělugi ſe, *Cyr.*
jlný, 3. freygebig, mittheilſam, liberalis; - noſt, i, *f.* Mittheilung, liberalitas; zdjlnoſt w pokrmjch, *Cyr.*
Zdjm, *praes.* il, iti, ěn, *imper.* zdi, mauern, a) *neutr.* Steine mit Kalk verbinden, lapides (od. lateres) calce vincire; b) etwas mauern, munire.
Zdjm *fut.*, zděl (zdjl), zdjti, ausrichten, verrichten, exsequi, perficere; zdjti poſelſtwj, *Vel.* - poručenj, *Syl.* 2) *ol.* ſ. vdělám.
jrám, al, ati, ſ. ſederu, pozdjrám
diwjm *fut.*, ěl, ěti, *sl.* ſ. zdiwočjm.
diwočelý 3. wild, efferatus.
Zdiwočjm *fut.*, il, iti, ſ. zplaſſjm; 2) wild machen, efferare.
Zdiwočjm *fut.*, el, eti, ſcheu werden, pavescere, pavidum fieri; 2) wild werden, efferari.
dlauha, *adv.* langſam, nicht ſchnell, tarde, lente.
dlauhawý 3. langſam, tardus; - wě, *adv.* - de; - woſt, i, *f.* -keit.
dlužjm ſe *fut.*, ſ. wzdlužjm ſe.
dmýchnu *fut.*, chl, nauti, *imper.* zdmýchni, ſ. ſdmýchnu; 2) durch Blaſen zuwege bringen, flando conficere, efficere.
.Zdobřjm, *fut.* ſ. vdobřjm.
.Zdobřjm *fut.*, eti, *sl.* gut werden.
dobýwám *fut.*, *fr. reg. gen.* al, ati, heraus ziehen, gewinnen, extrahere, educere; 2) erobern, einnehmen (v. mehrern), capere, occupare, potiri; durch Beſtürmung, expugnare.
Zdochnem, nauti, *sl.* ſ zdechnu 2).
†Zdokonaljm *fut.* il, iti, (nach einigen Neuern) vervollkommen.
Zdola, *adv.* ſ. zeſpod, *D.*
Zdraby, *m. pl. mor.* ſ. hadr.
Zdrábám ſe, al, ati, ſich weigern, recusare, detrectare.
Zdrápám, zdrápi *fut.*, al, ati, zerkratzen, dilacerare.
Zraſtjm, ſ. draſtjm; 2) ſ. drázdjm 2).
Zdráwě, *adv.* geſund, nicht krank, salve, sine morbo; b) heilſam, salutariter, salubriter; 2) reiſlich, diligenter, accurate: zdráwě to rozſaudil, *K.*
Zdrawj, *n.* Geſundheit, a) d. geſunde Beſchaffenheit, *α*) dem Körper nach, z. B. des Menſchen, des Leibes, sanitas, salubritas, auch salus; auch valetudo bona; (na) zdrawj pjti, Geſundheit trinken, bibere in salutem alicujus; dobré zdrawj, auf deine Geſundheit, bene te! od. bene tibi! *β*) auch anderer Dinge, z. B. der Seele, des Verſtandes, des Holzes ꝛc sanitas, salubritas; b) Befinden, *n.* es ſey ſchlecht, mißlich od. gut, valetudo.
Zdrawiſſtě (ſſka), *n. sl. augm.* v. vorh. doſt zdrawiſſka, genby bylo chlebiſſka.
†Zdrawoſt, geſunde Beſchaffenheit.
Zdrawý 3. (*abstr.* zdráw, a, o,) geſund, a) nicht krank, *α*) dem Körper nach, sanus, auch salvus, validus, z. B. gſem zdráw, ich bin geſund, valeo; zdráw buď! Heil dir! salvus sis! nicht gebrechlich, z. B. nicht bucklicht, sanus, sanis membris; *β*) v. der Seele u. andern Dingen, sanus; zdrawé včenj, *K.* zdrawá rada; b) der Geſundheit

zuträglich, heilsam, z. B. Speise, Arzney, Luft ꝛc. salutaris, saluber, auch sanus.

Zdrázdjm *fut.*, il, iti, s. drázdjm.

1. Zdrazjm *fut.ex.*, il, iti, vertheuern, augere pretium rei.

2. Zdrazjm *fut.*, el, eti, *sl.* theuer werden, pretium increscit.

Zdrbám *fut.*, al, ati, s. drbám.

Zdrchám *fut.*, al, ati, zerzausen.

Zdřewenjm *fut.*, ěl, ěti, zu Holz werden, fio lignum; 2) s. ztrnu.

Zdřewnatjm *fut.*, ěl, ěti, holzig werden, lignosum fieri.

Zdrhnu, *fut.* s. odrhnu.

Zdřjmalý 3. schlummernd, dormituriens.

Zdřjmám *fut.*, al, ati, einschlummern, einschlafen, indormire, *B.*

Zdřjmnu *fut.*, nul, nauti, vorh.

Zdřjzhám, *sl.* zdrúzgám, *fut.*, al, ati, zerschellen, zerschmettern, conterere, contundere: zdřjzhané kosti, *Vel.*

Zdrmoljm, *fut.* il, iti, s. zdrobjm.

Zdrobjm *fut.*, il, iti, zermalmen, conterere, frendere, comminuere.

Zdrobna, *adv.* kleinweis, minutim: zdrobna kráčeti, *B.*

Zdrog, s. pramen, fons? *Jungm.*

Zdrponjm *fut.*, il, iti, s. zdrobjm: Mogžjš tele zdrponil.

Zdrsnatělý 3. s. drsnatý.

Zdrsnatjm *fut.*, s. drsnatjm.

Zdrtjm *fut.*, il, iti, s. drtjm.

Zdrúzgám *fut.*, ati, *sl.* s. zdřjzhám.

Zdržák, u, *m.* *sl.* Halfter.

Zdrželiwý 3. enthaltsam, abstinens, continens, temperans; 2) haltend, erfüllend, observans, tenax: přiměřj zdrželiwý, *Vel.* - wě, *adv.* - nenter, nter; -wost, i, *f.* -mkeit, *f.* -ntia, -ntia; 2) - antia, - citas.

Zdržjm *fut.*, el, eti, erhalten, a) s. zachytjm 2); b) aufrecht erhalten, nicht fallen, od. zu Grunde gehen lassen, sustinere, ... vare: což na nich bylo, w... w řádu zdržowali, *K.* ... swětě zdržugj, *Com.* 2) auf... ten, a) verzögern, morari, ... tinere, retardare; b) ab... zurückhalten, z. B. d. laufen... Pferde, den Feind, sustine... retinere; 3) nachachten, ... servare; 4) erfüllen, halt... servare: wjry mu nezdrž... 5) w sobě, enthalten, contine...

II. *rec.* zdržeti se, sich auf... ten, wo verweilen, morari, ... nere; 2) *cum gen.*, *interdum* ... *pr.* od, sich enthalten, se absti... re od. blos abstinere, conti... re se, temperare sibi, ... od něčeho, v. etwas, a re, ... bey abstinere blos re, ... od gjdla, des Essens ꝛc. zdr... se škákánj nemohli, *Com.* ... sondere Redensart: nemo... smjchy zdržeti, sich des La... nicht enthalten können, ris... tenere non posse.

Zdržugi, - se, owati, - se, vorh.

1. Zduchownjm *fut.*, ěl, ěti, geist... lich werden, pium fieri; 2) ge... stig (moralisch) werden: to zdu... chowněné podobenstwj na ... latské obracý, *K.*

2. Zduchownjm *fut.ex.*, il, iti, geist... lich machen, pium reddere.

Zdugi, *fut.*, aufblasen, s. dugi.

II. *rec.* zdauti se, anlauf... anschwellen, intumescere; ... wallen: zdutj moře, *B.*

Zdůlu, *adv.* v. unten, ab imo.

Zdůra? s. wzdor, - ra; na zdů... zum Trotz, ist wohl üblich, *B.*

Zdurný, s. spupný? aufgeblasen, ...

Zdussjm *fut.*, il, iti, vergeistern, ...

Zdůstognjm, *fut.* iti, folg.

Zdůstogňugi, owati, erheben, ... ferre: následownjky swé, ...

Zdutěl, a, sl. d. i. hněwiwý člowěk.
Zdusým se, *fut.* yl, yti, ersticken, (*neutr.*) suffocari, strangulari.
Zdutj, *verb.* v. zdugi, s. zdugi.
Zdužim *fut.*, il, iti, (v. duh) *sl.* stark (dick) werden.
Zdwihacý 1. Hebe-; z. B. z-cý most, s. most; z-cý kléssté, břewno, Hebezange, -balken, *m.* vectis.
Zdwihač, e, *m.* Aufheber, *m.*
Zdwjhám, -se, al, ati, s. zdwihnu.
Zdwjhánj, *verb.* vorh. Hub, *m.*
Zdwihnu *fut.*, hl, nauti, zdwižen, *imp.* zdwihni, heben, in d. Höhe heben, tollere, levare; 2) s. wyzdwihnu 6): wálku zdwihl Matyáš proti němu, *Vel.* boge zdwihá proti nim; -při, žalobu; zdwihl proti nim Hunny, -excitavit; 3) s. wyzdwihnu 8): zákon zdwihnauti; -nutj, *verb.* II. *rec.* z-nauti se, s. wyzdwihnauti se a), b); oblaky, wlny se z-hagj; zemětřesenj se z-hlo; bauře mořská; pokrm se mi zdwjhá, d. Speise stoßt mir auf; 2) aufrührerisch werden, seditionem excitare, movere; 3) (na cestu), sich aufmachen, abire, *B.* 4) trüb werden, v. Wein, turbidum fieri; 6) entstehen, aufkommen, oriri: sekty a roty se zdwjhagj.
Zdwihugi, -se, owati, -se, vorh.
Zdwihutý, *Haj.*, üblich zdwihacý.
Zdwiž, Aufhub des Getreides, *D.*
Zdwiženj, *n. verb.* v. zdwihnu.
Zdwižné, ého, *n.* Hebemahl, *D.*
Zdwogjm *fut.*, iti, s. dwogjm 1); 2) vereinigen (2 Sachen), combinare.
Zdwognásobnjm *fut.*, il, iti, s. dwogjm.
Zdwořilý 3. höflich, humanus; -le, *adv.* -ne, -niter; -lost, i, *f.* -keit, *f.* höfliches Betragen, humanitas.

Zdychám, s. wzdychám, *Vel.*
Ze, s. z, von, aus rc. ex.
Zebe, záblo, zábsti, *impers.* (mne, tě rc.) z. B. w nohy, es friert mich an den Füßen.
Zeberu, -se, s. seberu, -se.
Zechcy *fut.*, chtěl zechtjti, haben wollen, v. mehrern, poscere: wěřitelé swému zechtěli; 2) s. zachce se: zechtělo se dussi twé.
Zed, (zeď), *gen.* zdi, *f.* Mauer, *f.* murus; zed proti ohni, Brandmauer, murus arcendo incendio; fig. ge gako zed ohniwá obhaguge, *K.* zed ohniwá wasseho Lessna, *Com.*
Zednj 1. Mauer-, muralis.
Zedničjm, il, iti, Maurer seyn.
Zednjk, a, *m.* Maurer, Maurer, *m.* faber murarius, faber caementarius, auch blos caementarius; -nice, *f.* dessen Frau; -čin, a, o, -kůw, owa, owo, *adj poss.* derselben, dem Maurer gehörig; -cký 3. Maurer-; ctwj, *n.* Maurerhandwerk, *n.* ars muraria.
Zegdnuna, y, *f.* Seitenbrett, *n.* (Bergb.) asser lateralis.
Zegdu, s. segdu.
Zegi, zál, zýti, stark athmen, hauchen, spirare.
Zegmě, *f.* (lnu), Raute, *f.* Knocke, *f.* eine Reiste Flachses.
Zegména, *adv.* namentlich, nominatim.
Zegmu se, zňal se, s. segmu se 1).
Zehrám se *fut.*, al, ati se, Lust zu spielen, zu schäkern bekommen, lascivire.
Zelen, u, *m. sl.* s. zelené; 2) eine Art Trauben.
Zelenáček, čka, *m.* folg.
Zelenák, a, *m. sl.* Grünfink, zwonek
Zelenám se, al, ati, grünen virere, grün Laub haben, frondere; anfangen zu grünen, od. grün

werden, virescere; 2) fig. vigere: wěrnj w cýrkwi gako myrtowj vſtawičně ſe zelenagj, kwetau ꝛc. K. geho koſti geſſtě ſe zelenagj, tu kde ležj, Syr.
Zelenář, - řka, ſ. zelinář.
Zelené, ého, n. Laub im Kartenſp.
Zelenec, nce, m ſ. ožanka menſſj; 2) ſ. barwjnek; 3) sl. ſ. puſſpan.
1. Zelenjm, il, iti, grün machen, viridare; 2) grün färben, colore viridi inficere.
2. Zelenjm, ěti, ſ. ozelenjm.
†Zelenina, y, f. zelená pjce, Grüne, f. (verſucht v. D.)
Zelenka, y, f. eine Art grüner Pflaumen.
Zelenohlávek, wka, m. Grünling (Vogel), virio, f. R.
Zelený 3. (abs. zeleno), grün, viridis, zelený gako tráwa, grasgrün, prasinus, porraceus, graminei coloris; popelatě zelená barwa byliny na maku, Vel. zelenau někomu udělati, prov. einen blauen Dunſt vor d. Augen machen; - ně, adv. ſ. barwjm; - noſt, i, f. Grün, n. viriditas.
Zelj, n. Kraut, n. Kohl, m. olus; hlawaté z., ſ. hlawatice; z. naložiti (nakládati), Kraut einmachen, olus condire; ſ. auch kyſelý, kraužjm; - jčko, a, n. dim.
Zelina, y, f. Kraut, n. jede Pflanze, herba, (nach Bercht. herba, d. h. eine Pflanze, deren Wurzel 1 Jahr dauert).
Zelinář, e, m. Kohlgärtner, (Kräuter), olitor; - řka, y, f. - inn, f. uxor olitoris; - řſký 3. ꝛc.
Zelinka, y, f. dim. v. zelina.
Zelinkowé wjno, Kräuterwein, D.
Zelnj 1. ſ. zelný.
Zelnice, f. Kohlgarten, m. hortus olitorius, D. 2) Küchengarten? D. 3) mor. Krautmeſſer, n. D.

1. Zelnjk, a, m. ſ. zelinář.
2. Zelnjk, u, m. Krauttalk.
Zelniſſtě, n. sl. kapuſtnice, Kr acker, m. ager olerarius.
Zelný 3. d. Gartengewächſe b treffend, olitorius, zelný Kohlraupe, f. eruca; zelný Kohlmarkt, m. forum olitori
Zem, i, f (sl.) ſ. země.
Zemák, u, m. sl. ſ. krumple.
Zeman, a, m. Edelmann, m. n bilis, eques; - nka, y, f. E frau, nobilis f.; - nſký 3. ade nobilis; - ſtwj, n. Adel, m. n bilitas, nobile genus; - ſt a, n. Adel, m. d. Adelichen, bilitas, nobiles.
Zemánek, nka, m. Landjunker.
Zemčák, u, m. mor. ſolg.
Zemče, n. pl. - čata, ſ. krumple.
Zemdlenj, n. Mattigkeit, f. la guor, lassitudo; 2) Schwäch z. B. des Leibes, infirmatio
1. Zemdljm fut., el, eti, m ſchwach werden, languescere
2. Zemdljm fut., il, iti, ſchwä ſchwächer machen, infirma debilitare, frangere.
Zemdljwám, al, ati, verb.
Zemdlugi, owal, owati, verb.
Země, f. Erde, f. terra, tellus, h mus; 2) Land, n. a) im Geg ſatze des Meeres u. Waſſe terra, tellus, f. ſſiroká ze continens, Com. dědičná ze Erbland, n. provincia he ditaria; z dědičných zemj, ländiſch; ſwatá země, ge Land, palaestina, Vel. b) La ſchaft, f terra.
Zeměhnutj, n. ſ. zemětřeſen
Zemek, mka, sl. & ol. ſ. krag
Zemelem, fut., mleti, sl. ſ. ſe
†Zemělew, lwa, n. Erdlöw chamaeleon, (mutans co rem), R.

ěměřic, e, *m.* Geometer, geometra; - cký 3. - ctwj, *n.* Erdeßkunst, *f.* geometria, *D.*
ěnjn, a, *m.* (-nka, y, *f.*) indigena, *D.* - nstwj, Indigenat, indigenatus.
měpis, u, *m.* Erdbeschreibung, geographia, (versucht v. *D.*)
ěpisec, sce, *m.* Wahrsager aus en auf der Erde gemachten Strichen, (geographus, *Lesch.*)
ěplaz, u, *m.* ein kriechendes Thier, reptile.
ětřesenj, *n.* Erdbeben, *n.* terrae motus.
ězluč, i, *f.* Tausendguldenkraut, centaurium, cen-reum.
nina, y, *f.* der Geschmack v. der Erde, z. B. má to chuť zeminau, das schmeckt nach der Erde, sapit terram.
nletý 3. *sl. part. p.* v. zemelem.
nlička, y, *f.* s. zeymička, *D.*
nnatý 3. erdig, erdartig, terreus, terrenus; 2) erdicht, voller Erde, terrosus; - tost, i, *f.* irdische Beschaffenheit, terrea indoles; 2) bess. zemstwj.
mnice, *f.* unterirdische Stube; 2) Erdbeere, *f.* fragum, *Lesch.*
mnj 1. erdig, terreus, terrenus.
mnička, y, *f.* s. zeymička, *D.*
mnjk, u, *m.* s. kobzole, sol. tub. *D.*
mnowodnj 1. s. wodozemnj.
mplinský 3. z. B. Z-ská stolice, (v. zembla, i. e země?) d. Sempliner Gespannschaft.
mřelý 3. todt, gestorb., mortuus
mru, s. umřu.
emskotabulnj 1. (zápisný) landtäflich, z. B. statek, Gut, in Mähren, *P.*
emský 3. irdisch, d. Erde betreffend, terrenus, terrester; 2) in od. auf der Erde wachsend, sich befindlich, terrestris: zemské aurody, Feldfrüchte; 3) den Akker betreffend, agrestis; práce zemské; 4) das Land, Vaterland, den Staat betreffend; řjzenj zemské, Landesregierung, gubernium, regimen terrae; zemská rada, Staatsrath, consiliarius de summa republica, insgem. status consiliarius; zemský pán, mocnář, Landesherr, *Vel. N.* zemský domácý přjklad; s. auch pán.
Zemstwj, *n.* irdisches Wesen, irdischer Sinn, studium terrestrium, *Com.*
††Zemstwo, a, *n.* Staat, *m. D.*
Zeperu, se *fut.* prati, s. peru, 1), 2).
Zepnu, - se, s. sepnu, spjnám se.
Zepránj, *n. verb.* v. zeperu.
Zepru ru, se *fut.*, přel, zepřjti se (někomu), sich stemmen, sträuben, widersetzen, niti, reniti, reluctari, obluctari.
Zepsylý 3. unzüchtig, unehrbar, inhonestus, impudicus.
Zepsým se *fut.*, yl, yti, zum Schalk (unzüchtig) werden, scelestus fio.
Zeptám se *fut.*, al, ati, s. ptám se.
Zerwu *fut.*, zerwati, s. rwu.
Zerzaun, a, *m.* Fuchs, (Mensch)), rufus, s. ryssaun.
Zerzawjm, ěl, ěti, rosten, Rost an sich bekommen, rubiginem ducere, rubigine infici.
Zerzawý 3. rostig, rubiginosus; 2) rothharig, rothköpfig, rufus.
Zesmradjm se, *sl.* s. zsmradjm se.
Zesnu, *fut.*, nul, nauti, s. usnu; 2) entschlafen, sterben, s. umřu.
Zesnulý 3. verstorben, mortuus.
Zespod, *adv.* v. unten auf, ab imo.
Zespolka, *adv.* s. společně.
Zessaljem *fut.*, *sl.* s. wyssaljem.
Zessumugi, *sl.* s. ssumugi.
Zestarám se, s. sestarám se.
Zeť, ě, *m.* Schwiegersohn, gener.

Zetlelý 3. vermodert, putridus, situ corruptus; - leſt, i, *f. subſt.*
Zetljm *fut.*, el, eti, vermodern, putrescere, situ corrumpi; 2) verglimmen, desinere ardere, desinere, gliscere.
Zetru, ſ. ſetru 2), (beſſ. zetru.)
Zewlaun, *a, m.* ſ. otewřhuba, *D.*
Zewlugi, owal, owati, ſ. lelkugi.
Zewly, ů, *pl.* ſ. lelky, Maulaffe.
Zewnitř, *adv.* äußerlich, extra, extrinsecus; - nj 1. äußerlich, externus; - noſt, i, *f.* d. Außenſeite, externa, *pl.* w z-tech wězeti.
Zewřenj, *n.* Brauſen, Gähren, Aufbrauſen, *n.* aestus.
Zewru *fut. ex.*, zewřel, zewřjti, aufbrauſen, z. B. der Wein, Bier, Waſſer ꝛc. effervescere.
Zewrub, *adv.* genau, akkurat, diligenter, exacte: zewrub pilně počjtati roky, *K.*
†Zewrubnj 1. co geſt na ruby, *Proch.* 2) pünktlich, richtig, accuratus, *Ryb.*
†Zewrubnoſt, i, *f.* Genauigkeit.
Zewſſad, *adv.* ſ. odewſſad.
Zeyk, u, *m.* Gergel, *m.* crena; zeyk dělati, gergeln.
Zeytra (aus z gitra), *adv.* morgen, cras, crastino die.
Zeytřek, třka, *m.* der morgende Tag, dies crastinus; k zeytřku, auf morgen, in crastinum diem.
Zeytřj, *n.* vorh.: k zeytřj, *B.*
Zeytregſſj 1. der, d., das morgende, crastinus.
Zežeru, -ſe, ſ. zžjrám ſe, ſežjrám ſe.
Zezpjwám *fut.*, al, ati, abſingen, decantare.
Zežránj, *n. verb.* v. zežeru.
Zezřenj, *n.* ſ. wzezřenj.
Zežru, ſ. zežeru.
Zežulka, -lenka, *y, mor.* ſ. žežhule.
Zfalſſugi *fut.*, ſ. falſſugi.
Zſanſrnjm ſe, *gem.* ſ. ztřeſſtjm ſe.

Zſantjm *fut.*, il, iti, ſ. zmámjm
Zſaučený 3. flatterhaft, geſchoſ
Zſladrowaný 3. zſekany: krog
Zflakám *fut.*, al, ati, abprügeln
Zgabre, *f. sl.* bjlé pryſkýře na gazyku a dáſnjch, Mundſchwämmchen od. Fröſchchen, rana.
Zgalowjm *fut.*, ěl, ěti, unfruchtbar werden, sterilescere.
Zgaſnjm ſe *fut. ex.*, il, iti, hell werden, illucescere.
Zgazdugem, owati, *sl.* erſpar
Zgednám *fut. ex.*, al, ati, ding conducere aliquem; 2) anſchaffen, einſchaffen, kaufen, parare, comparare, emere, *B.* 3) ausrichten, bewirken, efficere.
II. *rec.* z-ti ſe, *sl.* behandeln
1. Zgedowatjm *fut.*, ěl, ěti, zu G werden, in virus verti.
2. Zgedowatjm *fut.*, il, iti, mit G anſtecken, viro inficere: h liwým gazykem wſſe z-wat
Zgedu ſe *fut.*, zgel, zgeti ſe, abreiten, equitando defatigari; 2) durch Reiten abgegang werden, equitando absolv we 2 neděljch mnoho ſe zged
Zgem, *fut.* zgedl (zedl), zge (zeſti), zgez (zez), *sl.* ſ. ſnjm.
Zgewenj, *n.* Offenbarung, *f.* Bekanntmachung, Entdeckung, *f.* patefactio; insbeſond. göttliche Eingebung, monitus divinus; zgew. ſw. Jana, Offenbarung Johannis, apocalypsis; z. Pána, festum epiphaniae; eine offenbare Sache, res patefacta; daher ſtatt Bibel, libri divini; c) Erſcheinung, apparitio, *D.*
Zgewjm *fut. ex.*, il, iti, offenbaren, entdecken, eröffnen, aperire, patefacere, palam facere; zgewené náboženſtwj, d. geoffenbarte Religion, religio revelata, *Leschka.*

II. *rec.* zgewiti se, erscheinen, apparere, *D.*
zewný 3. offenbar, a) augenscheinlich, sichtbar, klar, manifestus, praesens, apertus; z-né gest, es ist offenbar, patet, apparet, manifestum est; -ně, *adv.* aperte, manifeste.
zewugi, - se, owati, s. zgewjm.
zezdilý 3. vielgereist.
zezdjm, s. sgezdjm.
zezernatělý 3. zum See geworden: zgezernatělé wody.
zezernatjm *fut.*, ěl, ěti, zum See werden, paludem fieri.
zechám, al, ati, *sl.* gähnen.
zikrnatjm *fut. ex.*, ěl, ěti, voll Rogen werden, wie d. Fische; 2) *trop.* den Bauch voll bekommen, impregnari; s. podkowa.
zimám *fut. fr.*, al, ati, s. gmu.
zinačjm *fut. ex.*, il, iti, en, verändern, mutare, immutare, commutare, vertere.
zinačugi, owal, owati, vorh.
zisskugi, owal, owati, folg.
zistjm *fut. ex.*, il, iti, stěn, bekräftigen, vergewißern, confirmare, affirmare.
zitřenj, *n.* Schwären, *n.* suppuratio; 2) Erbitterung, *f.* exacerbatio.
zitřjm *fut. ex.*, il, iti, schwärend machen, exulcerare; 2) erbittern, exacerbare: gedni proti druhým zgitřeni byli, *K.* zgitřenj protiwenstwj.
II. *rec.* z-ti se, schwären, suppurare, abire in pus; 2) erbittert werden, exacerbari.
zitřugi, - se, owal, owati, vorh.
zizwjm, *fut.*, il, iti, vergiften, giftig machen, venenare, veneno inficere: zgizwený meč, *Vel.* 2) voll Geschwüre od. Schwielen machen, *Job.* 16, 16.

II. *rec.* z-ti se, voll Geschwüre, Schwielen werden, exulcerari.
Zğrlan, *a, m. sl. Nitr.* s. stupák.
Zhagugi, owal, owati, (někomu), wehren, inhibere.
Zhampeysugi, *fut.* verludern.
Zhanjm *fut.*, ěl, ěti, s. hanjm.
Zhanobjm, *fut. ex.*, il, iti, schänden, verunehren, dedecorare, dehonestare; b) zur Hure machen, scortum facere, stuprare, *B.*
Zhasnu *fut.*, sl, snauti, auslöschen (*neutr.*), exstingui: swětlo.
Zhassugi, owati, vorh. u. folg.
Zhasým *fut. ex.*, yl, yti, auslöschen, z. B. etwas brennendes, exstinguere.
Zhasynák, u, *m.* zhasydlo, *a, n.* Löschhorn, *n.* Löschhut, *D.*
Zhasytedlný 3. auslöschbar, exstinguibilis; - nost, i, *f.* - keit.
Zhasýwám, al, ati, s. zhassugi.
Zhauba, y, *f.* -bce, s. záhuba, -bce.
Zhaupám se, *fut.*, ati, v. der Schaufel herabfallen; 2) *fig.* ins Unglück kommen, fortunam novercam experiri.
Zhedwábnjm, *obs. i. e.* hedwábem ossigi.
Zheyralý 3. schwelgerisch, luxuriosus.
Zhladjm *fut.*, s. zahladjm.
Zhlaubčenj, *n.* (malowánj), Vertiefung.
Zhlaubj, eigentlich der Tiefe nach (z hlaubj), tief, profunditate.
Zhlaupjm *fut.*, s. zhlupjm.
Zhlawec, wce, *m. mor.* s. podusska.
Zhlawj, *n.* z. B. z-j měchu, Balghaupt, Ziehpanster, caput; 2) Gezänge am Pfluge, capitulum aratri, *R.* - jčko, *a, n.* Zapfenstöcklein, *n.*
Zhlazenj, *verb.* v. zhladjm.
Zhlcem, *fut.*, zhltat, *sl.* s. hltám.
Zhlechnu *fut. ex.*, chl, nauti, taub werden, surdescere.

Zblupjm, *fut. ex.*, ěl, ěti, dumm werden, stupidum fieri.
Zhmoždjm *fut.*, iti, én, zerstoßen, contundere.
Zhmaurjm, il, iti, d. Augen zumachen, oculos claudere, *Puchm.*
Zhmurky, *pl.*, *sl.* žmurky, s. mžjtek.
Zhnetu, *fut.*, tl, zhnjsti, ausdrücken, z. B. im Reiten aufreiben, atterere.
Zhniličelý 3. teig, z. B. Birnen ꝛc. fracidus.
Zhniličjm, *fut.*, el, eti, teig werden, fracescere.
Zhnjzdjm se, s. shnjzdjm se.
1. Zhnusým *fut.*, *sl.* ekelhaft machen
2. Zhnusým se *fut. ex.*, yl, yti, zum Ekel werden, nauseari.
Zhodjm *fut.*, il, iti, s někým, sich vergleichen, Gemeinschaft haben, consuescere, *Syl.* s. auch shodjm, shodnu ꝛc.
Zhogenj, *n.* Heilung, *f.* sanatio, curatio; 2) Genesung, *f.* recuperatio sanitatis, salus.
Zhogjm, -se, s. hogjm, vzdrawjm.
Zhogitedlný 3 heilbar, sanabilis
Zhola, *adv.* bloß, nur, allein, solum, tantum, modo; 2) durchaus, glatterdings, prorsus.
Zhonjm *fut.*, il, iti, s. dohonjm.
Zhoř, bess. tchoř, *D.*
Zhora, *sl.* v. oben.
Zhořčjm *fut. ex.*, il, iti, bitter machen, reddere amarum.
Zhořelice, Hořelec, s. Hořelice.
Zhořknu *fut.*, kl, knauti, bitter werden, amarum fieri.
Zhorssjm, -se, *fut.* iti, s. horssjm, -se.
Zhorssiwý 3. ärgerlich, a) zum Ärgerniße geneigt, leicht sich ärgernd, iracundus, ad iram proclivis; b) anstößig, offendens; - wost, i, *f.* - chkeit, - dia.
Zhosskugi, - se, owal, owati, folg.
Zhostjm *fut.*, il, iti, *reg. gen.* sstěn, los machen, entledigen, liberre, solvere.
II. *rec.* z-titi se, los werden, ...berari: zhostiti se někoho, ...
Zhotowjm *fut. ex.*, il, iti, verfergen, fertig machen, parare: z... towili knihy, verfaßten -, ...
II. *rec.* z-ti se *sl.* s. přistrogi...
Zhotowugi, - se, owati, verb...
Zhowadilý 3. viehisch, bru... verwildert, brutalis; - le, ... more brutorum: z-le wýj... dobrodinj B. - lost, i, *f.* ... sche Beschaffenheit.
Zhowadjm *fut.*, ěl, ěti, vieh... werden, brutum fieri (bru... scere.)
Zhowadnjm *fut.*, ěti, vorh. *R...*
Zhozy, *obs.* s. shodjm.
Zhranjm *fut.*, ěl, ěti, *sl.* verm... dern (verrotten), humore c... rumpi.
Zhraudjm, demolieren, schlei...
Zhrbatjm *fut.*, ěl, ěti, s. hrbat...
Zhrda, *adv.* stolz, superbe.
Zhrdám, al, ati, s. zhrzým.
Zhrdnu *fut.*, dl, dnauti, něč... s. zhrzým; 2) s. hrdnu.
Zhreby, *m. pl. sl.* Werg, *n.* stup...
Zhřessjm *fut. ex.*, s. hřessjm.
Zhrknu *fut.*, kl, nauti, stürz... ruere, perire: brzo zhr... antykryste! Žal.
Zhrozým, *fut.* yti, s. přestrassjm...
II. *rec.* z - ti se, *cum & sine* ... erschrecken, in Schrecken ge... then, exterreri, perterre... terrore percuti.
Zhruba, *adv.* grob, s. hrubě.
Zhrublý 3. vergröbert, crass... 2) voll Schwiele, callos... callo obductus: z - lé ruce...
Zhrubnu *fut. ex.*, s. hrubnu; ... voll Schwiele werden, c... obduci; 3) verstockt werd... obdurari.

Zhryzu *fut.*, zhryzl, zhrýzti, zernagen. corrodere, erodere; 2) verbeißen, etwas sich nicht merken lassen, zurück halten, als Unrecht, Verlust ꝛc. premere, supprimere, dissimulare: zhryz to(mlčenjm pomiň!) *Com.*
Zhrzým, eti, verachten, contemnere, aspernari, spernere.
1.Zhubenjm *fut.*, ěl, ěti, mager, abgemergelt werden, macescere; 2) geschwächt werden, attenuari: králowstwj wálkami zhuběnělo.
2.Zhubenjm *fut.*, il, iti, schwach, mager machen, ausmergeln, emaciare, attenuare.
Zhubjm, *fut.* iti, s. zahubjm; 2) umbringen, trucidare, *B.*
Zhubnu, *fut.* bl, nauti, s. zhubenjm.
Zhurta, *adv.* mit Getös, *Puchm.*
Zhůru, *adv.* in d. Höhe, sublime; fig. o to býwagj zhůru a repcý, - werden aufrührerisch.
Zhusta, *adv.* häufig, zahlreich, in Menge, frequenter.
Zhustjm, s. zahustjm.
Zhustlý 3. s. hustý.
Zhwězděný 3 mit Gestirn versehen: zhwězděnau oblohu má w twáři.
Zhýknem *fut.*, kol, nauti, *sl.* d. Interjection hý! vor Verwunderung laut aussprechen.
Zhynu, - nutj, s. zahynu, -nutj.
Zhyzdjm *fut. ex.* il, iti, s. hyzdjm.
Zkálám *fut.*, s. kálám.
II *rec.* z-ti se, nach der Begattung sich sehnen, v. den Kühen, venerem appetere: krávy zakusýce konopice (orobaňky) hned se zkálagj, střečkugj a k býkům pospjchagj, *Vel. Herb.*
1.Zkáljm *fut.*, el, eti, en, *imp.* zkáley, besudeln, beschmutzen, inquinare, commaculare, foedare.
2.Zkaljm *fut.*, il, iti, en, *imp.* zkal, trüben, trübe machen, z. B. Wasser, turbare, reddere turbidum.
Zkaměnělina (-nilina), y, *f.* Petrefact, *n.* petrefactum, *P.*
Zakemenělý, *Ryb.*, zkamenilý 3. *R.* versteinert, petrefactus; 2) verstockt, obstinatus.
Zkamenjm *fut.*, ěl, ěti, versteinert werden, verti in lapidem, lapidescere.
Zkántrjm *fut.*, iti, *sl.* s. sklidjm 2).
Zkarbugi, *fut.* owal, owati, treten, z. B. Trauben, calcare, *Ryb.* 2) s. karbugi 2).
†Zkatoličjm, iti, katholisch machen
Zkaussenj, *n.* (v. zkaussjm), Prüfung, *f.* spectatio, examen, exploratio, probatio; 2) Versuch, *m.* periculum, experimentum, tentamen.
Zkaussjm, el, eti, s. zkusým.
Zkausska, y, *f.* s. zkaussenj 2) *D.* zkausska o člowěku, Versuch, (Essay) ꝛc. (v. Pope), *Neg.*
Zkáza, y, *f.* Verderbniß, Untergang, *m.* interitus, pernicies; 2) Verderbung, *f.* perditio, corruptio.
Zkázce, *m.* s. záhubce, *K.*
Zkaženj, zkazenj, *n. verb.* folg.
Zkazým *fut.*, yl, yti, žen, *imp.* zkaz, verderben, *act.*, a) zu Grunde richten, z. B. Menschen, Kleider, Freude, Hoffnung ꝛc. perdere, pessumdare, evertere; na hlawu geg zkazý, *K.* b) schlecht machen, z. B. Menschen, Gemüther, Kleider ꝛc. perdere, corrumpere, depravare.
II. *rec.* zkazyti se, verderben, (*neutr.*), a) zu Grunde gehen, z. B. Menschen, perdi, pessum ire, corrumpi, interire; b) schlechter werden, perdi, depravari, interire, corrumpi.
Zklamám *fut. ex.*, al, ati, lügen,

a) nicht wahr reden, mentiri, mendacium dicere; b) hintergehen, trügen, mentiri, fallere; 2) belügen, durch Lügen hintergehen, mendacio (mendaciis) od. mentiendo fallere aliquem, mentiri alicui.

Zklawjm, ěl, ěti, *sl.* starr werden.

Zklegowatjm *fut.*, ěl, ěti, leimig werden: zklegowatělá země, *P.*

Zklepechalý 3. herabhangend, schlapp, flaccus, *Ryb.*

Zklesnu, dahin sinken, s. klesnu.

Zklinowatjm, vergöhren, -ehren *D.*

Zkluckugem *fut.*, owati, *sl.* verdrehen, seine Worte anders deuten.

Zkmássem *fut.*, sati, *sl.* zerzausen.

Zkmetilý 3. sehr veraltet.

Zkmjnjm, s. wyknjnjm.

Zkoljm *fut.*, il, iti, z. B. gehně, tele, skopce, schlachten, abstechen, mactare.

Zkolowadlo, a, *n.* s. skolowadlo.

Zkontraktělý, kontrakt, clinicus.

Zkontraktjm *fut. ex.*, ěl, ěti, kontrakt werden, clinico morbo affici, arthritide laborare.

Zkopám, s. skopám u. kopám.

Zkoprnjm, einschlafen, v. Gliedern? s. brnjm, trpnu.

Zkorawjm, ěti, s. skorám: země, *P.*

Zkořistugi *fut.*, s. kořistugi.

Zkormautjm *fut.*, s. kormautjm.

Zkowám, al, ati, s. zkugi.

Zkožnatjm *fut. ex.* ěl, ěti, lederartig werden: ssupina mandlowá zkožnatj, *Vel.*

Zkracugi, verkürzen, s. krátjm.

Zkrapnu, *fut.* nauti, s. zcepenjm, *Le.*

Zkrátka, *adv.* kurz, kurz u. gut, breviter, verbo.

Zkřehlý, 3. erstarrt, starr, rigidus.

Zkřehnu *fut. ex.*, hl, hnauti, erstarren, starr werden, z. B. zymau, vor Kälte, rigescere, torpescere.

Zkrepenjm, s. verh. u. skrepenjm.

Zkrjesým *fut.*, yti, *sl.* s. wzkřjsým.

Zkriwjm, -se, *fut.* s. kriwjm, -se.

Zkrwawělý 3. blutrünstig, folg.: z wogák; nost, i, *f.* blutrünstige Beschaffenheit, cruenta forma.

Zkrwawjm, *fut.* il, iti, blutig machen, cruentare, cruentum reddere.

Zkuchám *fut.*, s. kuchám: hanebně zkuchán a zamordowán, *Vel.*

Zkugi *fut.*, zkul, zkauti, umschmieden, recudere; 2) s. okugi.

Zkulhawjm *fut.*, s. okulhawjm.

Zkundoljm, *fut.*, s. kundoljm.

Zkurwjm se *fut.*, s. zmrhati se.

Zkussená, é, *f.* folg. 1): pro zkussenau to činj, *Com.*

Zkussenj (v. zkusým), s. zkaussenj 1), 2); 2) Erfahrung, a) Kenntniß, *f.* peritia; b) wenn man durch sich selbst etwas erfährt, versucht, empfindet 2c. experientia &c. usus.

Zkussený 3. *part. p.* versucht, probirt, tentatus, expertus; b) bewährt, erprobt, certus: z-né lékařstwj; 2) erfahren, Kenntniß habend, peritus; -nost, i, *f.* s. zkussenj 3).

Zkussugi, owal, owati, s. zkusým.

Zkusylý 3. s. zkussený 2), *Syl.*

Zkusým *fut.*, yl, yti, *reg. gen.* prüfen, spectare, explorare, probare; 2) versuchen, einen Versuch machen, tentare, experiri, periculum facere; 3) erfahren, a) Erfahrung v. etwas durch sich selbst bekommen, etwas selbst finden od. versuchen, experiri, sentire; c) s. okusým.

Zkwárjm, *fut.*, iti, *sl.* s. zkántrjm u. kwárjm.

Zkwetám (zkwětám), ati, s. zkwetu

Zkwetlý 3. aufgeblüht, florens.

Zkwetu, u. zkwetnu *fut.*, tl, tnauti, aufblühen, efflorescere.

Zkwjljm, anfangen zu weinen,

in Weinen ausbrechen, in lacrymas solvi; ſ. kwjljm.
Zkynu, *fut.*, ul, auti, aufgehen, wie der Teig, effervescere, fermento, (auch ohne fermento) intumescere, auch fermentescere.
Zkynulý 3. aufgegangen, ſ. vorh.
Zkypřjm *fut.*, iti, auflockern, mollire, solvere, laxare: - zem.
Zkyſám, zkyſſi, *fut.* ſ. kyſám.
Zkyſeljm *fut.*, iti, eigentlich ſauer machen, acidum reddere; 2) erbittern, exacerbare, iram movere alicui: ſpolu ge zkyſelil a ſwadil, *Haj.*
II. *rec.* z-iti ſe, ſauer werden, acescere; 2) ſich erbittern, zornig werden, exacerbescere.
Zkyſlý 3. ſ. kyſelý; zkyſlé olowo, Bleyzucker?
Zlačnjm *fut.*, ěl, ěti, hungrig werden, famelicum fieri.
Zlacnjm *fut.*, něl, něti, *sl.* ſolg.
1. Zlacynjm *fut.*, ěti, ſ. lacynjm.
2. Zlacynjm, iti, wohlfeil machen?
Zlahnem, *fut.*, hla, *sl.* ſ. ſlehnu.
Zlakomělý 3. ſ. lakomý.
Zlakomjm *fut.*, ěl, ěti, geizig werden, avarum fieri.
†Zlámanina, y, *f.* Beinbruch, *m.*
Zlámawý 3. zerbrechlich, fragilis; - woſt, i, *f.* - keit, - itas.
Zlámi *fut.*, al, ati, brechen, etwas zerbrechen, frangere, confringere, rumpere: děd hlawu zlomil, *K.*
II. *rec.* z-ti ſe, brechen, entzwey gehen, frangi, confringi, rumpi.
Zlapám *fut. fr.*, al, ati, ſ. lapjm.
Zlaſkomjm *fut.*, ěti, ſtumpf werden, d. Zähne, obstupescere.
Zlátám, *fut.*, al, ati, zuſammen ſtoppeln, conflare.
Zlatauſſek, ſſka, *m.* Goldkind, dulcissimus, dulcissima, -um.

Zlatě, *adv.* z. B. zlatě žlutý, goldfarbig, aureus, aureolus, fulvus.
Zlátenice, *f. sl.* Gelbſucht, *f.* icterus
Zlatice, *f. sl.* ſ. zlatoleyčj.
†Zlatjm, il, iti, golden, vergolden, inaurare; fig. zlatilo beſýdku ſlunce, *Neg.*
Zlatka, y, *f.* ſ. zlatowka.
Zlatnice, *f.* des Goldſchmieds Frau, uxor (marita) aurificis.
Zlatnjčka, y, *f. sl.* vorh.
Zlatnický 3. d. Kunſt der Goldarbeiter betreffend.
Zlatnictwj, *n.* d. Kunſt der Goldarbeiter.
1. Zlatnjk, a, *m.* Goldſchmied, Goldarbeiter, aurifex.
2. Zlatnjk, u, *m. sl.* Eingulden ſtück.
Zlato, (*K.* auch zlatto), a, *n.* aurum; ryzý, čiſté zlato, Feingold, aurum obryzum, sincerum; ſtrojené zlato, künſtliches Gold, aurum artificiosum; dwognáſobné z., Doppeltgold, a. duplicatum; proſté z., Zwiſchg., *n.* a. foliatum, mistum; praſkacý (praſkawé) z., Kniſterg., Rauſchg., Flitterg., bractea aurichalci; picý zlato, Goldtinktur.
†Zlatochwoſtka, y, *f.* zroſtlina, chrysurus.
Zlatoděg, e, *m.* Goldmacher, Adept, *m.* alchymista; - ſký 3.; - gſtwj, *n.* Goldmacherey, *f.* alchymia.
Zlatohlaw, u, *m.* goldener Brocat, ein mit Gold geſchmücktes Kleid, vestis aurata; 2) Goldatlas, Goldſtoff, aurum textile.
1. Zlatohláwek, wka, *m.* Gimpel, Goldfink, *m.* pyrrhula; 2) Goldkäfer, scarabeus auratus, *Linn.*
2. Zlatohláwek, wku, *m.* Goldwurz, *f.* wilde Lilie, türkiſcher Bund, lilium martagon, *Linn.*

Zlatohlawnjk, *a, m.* -nice, *f.* der, die den goldenen Zeug verkauft.
Zlatohlawowý 3. mit Gold geschmückt, auratus.
Zlatoleyčj, *n.* Goldweide, Dotterweide, salix vitellina, *D.*
†Zlatolist, u, *m.* zrostlina, chrysophyllum.
†Zlatoplod, u, *m.* zrostlina, chrysobalanus.
Zlatořjtek, tka, *m.* Weißdornspinner, phalaena bombyx chrysorhea, *Linn.*
Zlatostřjbřj, s. zlato prosté, *D.*
Zlatotepec, pce, *m.* Goldschläger, bractearius.
†Zlatotrůnný 3. goldenthronend, χρυσοθρονος, *Neg. Il., P.*
Zlatoustý 3. Goldmund, chrysostomus.
Zlatugi *fut.*, owal, owati, umschwärmen, umlaufen, percurrere: wssecky vlice a kauty zlatowati, Tesák.
Zlatusský 3. *sl.* ganz golden; 2) Schmeichelwort: můg zlatusský!
Zlatowka, y. *f. sl.* ein Guldenschein od. Bancozettel.
1. Zlatowlásek, ska, *m.* v. goldgelben Haaren, auricomus.
2. Zlatowlásek, sku, *m.* Goldhaar, *n.* chrysocoma, *Linn. D.*
1. Zlatý, ého, *m.* einGulden, insg. florenus, (aureus rhenanus.)
2. Zlatý 3. golden, aureus; zlatá žeň, Golderndte, fig. *Vel.* zlatý penjz, Goldstück, *n.* aureus numus; 2) allerliebst, dulcissimus: můg zlatý Pawljčku! s. auch důl.
Zlaupjm, *fut.*, il, iti, *imp.* zlup, berauben, plündern, spoliare, diripere.
1. Zle, *adv.*, *comp.* hůře u. hůř, *superl.* neyhůře u. neyhůř, böse, male, improbe; 2) schlimm, male; 3) übel, male.
2. Zlé, ého, *n.* Übel, *n.* malum, infortunium: s welikým zlým těch zemj, *Vel.*
Zléhám, s. sléhám, *B.*
Zlehčilý 3. gering, levis.
Zlehčjm, *fut.*, iti, erleichtern, leichter machen, levare; 2) geringer machen, attenuare: zlehčenj mince na zrnu, *Vel.* 2) schänden, verunehren, dedecorare, dehonestare; 3) verachten, vilipendere.
II. *rec.* z-ti sobě (sy), vorh. 3)
Zlehčugi, owal, owati, vorh.
Zlehky, *adv.* langsam, *Preß.*
Zléhnu, zljhnu se, s. wyljhnu se.
Zlenjm *fut.*, ěl, ěti, faul werden, pigrescere, segnescere.
Zleniwjm *fut.*, ěl, ěti, vorh.
Zlepcem, *fut.* ptati, *sl.* verschlicken.
Zlepssjm, *fut.*, il, iti, verbessern, a) v. Fehlern befreyen, emendare, corrigere; b) bessern, besser machen, mutare in melius, meliorem reddere: důchody chrámu zlepssil, *K.* zlepssenj swobod, *Com.*
Zlepssitel, e, *m.* Verbesserer, *m.* emendator, corrector.
Zlepssugi, owati, s. zlepssjm.
Zletilý 3. mannbar, puber, pubes.
Zlezu, *fut.*, zl, zti, durchkriechen, (*act.*), perrepere, perreptare; s. auch slezu.
Zleyduch, a, *m.* Bösewicht, *m.* scelus.
Zležely 3. s. zaleželý, verlegen.
Zležjm se, *fut.* s. zaležjm se.
Zljbám *fut.*, al, ati, abküßen, mit Küßen bedecken, deosculari.
Zljčjm *fut.*, *obs.* s. počjtám.
Zlidnjm, il, iti, bevölkern?
1. Zlihám *fut.*, *sl.* al, ati, s. selbe
2. Zljhám, s. sléhám.

Zloba, y, f. obs. & sl. s. zlost.
Zlobina, y, f. böse Menschen, nequam, improbum genus hominum.
Zlobjm, il, iti, zornig machen, iratum reddere, irritare, iram alicujus concitare.
II. rec. z-iti se, zürnen, irasci: zlobj se na wssecky, Cyr.
Zlobiwec, wce, m. ein zorniger Mensch, iracundus.
Zlobiwý 3. s. zlostný; 2) bösartig, malignus: zlobiwý wřed, Vel. - wě, adv. s. zlostně; - wost, i, f. s. zlost: b) - gkeit, f. - nitas.
Zloboch, a, m. ein wüthender, unsinniger Mensch, homo furibundus; 2) s. ďábel, zlý duch, Syl.
Zločin, u, nicht üblich, s. zločinstwj.
Zločinec, nce, m. Übelthäter, Mißsetbäter, Verbrecher, maleficus, malefactor, sons; -nkyně, f. - inn, - inn, f. malefica, D.
Zločinný 3. bosbaft, a) geneigt andern zu schaden, malitiosus; b) gottlos, pravus, improbus; zločinný kus prowesti, Syl. -nnost, i, f. Bosheit, a) Geneigtheit zu schaden, malitia; b) Gottlosigkeit, improbitas, malitia.
Zločinstwj (zločinstwo, a,) n., Uibelthat, Gräuelthat, Missethat, f. Verbrechen, n. maleficium, malefactum.
Zloděg, e, m. Dieb, m. fur; obecný zloděg, peculator, Syl. když zloděg dozrá, sám se na ssibenicy dá, prov. Syr.
Zlodégiček, čka, m. dim. ein kleiner Dieb, Spitzbübchen, furunculus.
Zlodégka, y, f. Diebinn, fur; 2) Raubbiene, f. fucus.
Zlodégský 3. diebisch, furax.
Zlodégstwj, n. Dieberey, f. Diebstahl, m. furtum.

Zlohám, al, ati, sl. s. selhu.
†Zlohlasničný rým, ein übellautender Reim, wie: hlas - wás.
Zloleyce, m. Flucher; - eykyně, f. - inn, diris verbis utens.
Zlomeček, čku, m. dim. v. folg.
Zlomek, mku, m. Bruchstück, m. fragmentum; zlomky lodj, K.
Zlomjm fut. il, iti, s. zlámi; stalo se! zlomiti tomu hlawy giž nelze, factum infectum reddi nequit, Ohl.
Zlomugi, owal, owati, verh.
Zlomyslný 3. - nost, s. zlowolný.
†Zloplod, u, m. zrostl., sapium.
†Zlopowěstnjk, a, m. folg.
Zlopowěstný 3. berüchtigt, übel berüchtigt, infamis, malae famae; - ně, adv. - iter: z-ně žjti.
Zlořečenj, n. Fluchen, n. dira verba, exsecratio; 2) folg.
Zlořečenstwj, n. Fluch, m. a) Verwünschung, detestatio, exsecratio; b) Drohung eines Unglücks, comminatio mali; c) Unglück, n. malum; od. Strafe, f. poena.
Zlořečený 3. verflucht, devotus, detestatus; 2) der gern flucht, maledicus; 3) schädlich, improbus, scelestus; 4) unglücklich, gestraft, poenae, malo subjectus.
Zlořečjm, il, iti, fluchen, a) Flüche hersagen, maledicere, diris verbis uti; b) verfluchen, α) v. Gott, poenam minitari; β) v. Menschen, exsecrari, detestari; někomu, jemand, aliquem, od. maledicere alicui.
Zlořečnjk, nicht üblich st. zloleyce.
Zlosmutný 3. Ryb.
Zlost, i, f. Bosheit, a) Geneigtheit zum Zorne, Hitze, iracundia, saevitia animi; b) Geneigtheit zu schaden, malitia; c) Gottlosigkeit, f. improbi-

tas, malitia; d) eine böse That, scelus, flagitium.

Zlostim se, il, iti, zürnen, irasci.

Zlostliwý 3. sl. bösgesinnt.

Zlostnjk, a, m. s. zloboch; 2) s. zlosyn 1), Ps. 38, 9. 3) böser Geist, malus genius; -nice, f. s. furye.

Zlostný 3. boshaft, a) zum Zorne geneigt, hitzig, iracundus; b) geneigt andern zu schaden, malitiosus, improbus; d) gottlos, pravus, improbus; - ně, adv. - de; b) - se; c) - ve, - be.

Zlosyn, a, m. Bösewicht, m. maleficus, flagitiosus; 2) des Lasters der beleidigten Majestät überweisen, laesae majestatis reus; - nný 3. s. zlotřilý, D.; - stwj (- stwo, a,) n. Gräuelthat, f. crimen, flagitium: zlosynstwo a auklادowé proti otcy; 2) das Verbrechen der beleidigten Majestät, crimen (laesae) majestatis.

Zlota, y, f. sl. s. zlost.

Zlotřilý 3. ruchlos, verrucht, lasterhaft, flagitiosus, profligatus; - lost, i, f. - sigkeit.

Zlotřjm se fut., il, iti, lasterhaft, verrucht werden, profligatum, nequam fieri.

Zlotřugi se, owal, owati se, vorh.

†Zlowěsstěc, ťce, m. Unglücksseher, vates malorum, P. Il.

Zlowolný 3. übelgesinnt gegen jemand, hämisch, malivolus, hostiliter affectus; - ně, adv. - le: zlowolně se w hřjchy nawracugj, K. - nost, i, f. üble Gesinnung gegen jemand, invidia, invidentia, malevolentia, Syl.

†Zlowýraznj rým, eine Art schlechter Reime, wie: chléb - střep.

Zlý 3. comp. horssj, superl. neyhorssj, böse, a) schlecht, malus; zlé wjno; zlé pljce, kranke Lunge; b) schlimm, malus; c) heftig, hitzig, α) v. Personen, iracundus, vehemens, saevus, acer, β) v. Thieren, acer, vehemens, saevus; d) zornig, iratus; e) übel, schädlich, malus, noxius; f) übel od. schändlich, turpis; g) bösartig, z. B. Krankheit, malus, malignus; h) gottlos, malus, improbus, pravus; i) sl. verdorben: zlý stuol.

Zmáchám, al, ati, s. zmáčkám.

Zmachlám, fut., al, ati, s. zmotám.

Zmačkám fut., zerquetschen, conterere, obterere, Vel.

Zmáhám se, ati se, s. zmohu se.

Zmak, a, m. s. zmok.

Zmákám, ati, s. zmočjm, Pref.

Zmalátnjm fut., ěti, s. malátnjm.

Zmalen, u, m. der verjüngte Maßstab, m. scala geometrica, D.

1. Zmaljm fut., el, eti, klein werden, abnehmen, diminui.

2. Zmaljm fut., il, iti, klein machen, verringern, diminuere, D. chléb zmalený, Pr.

Zmálomocnjm fut. ex., ěl, ěti, erkranken, in morbum incidere, üblicher 2) den Aussatz bekommen, lepra adfici.

Zmálomyslnjm fut. ex., ěl, ěti, kleinmüthig werden, despondere animum.

1. Zmalugi praes., owal owati, s. zmaljm.

2. Zmalugi fut., owati, jemand übel zurichten, male mulcare, D.

Zmámenj, n. Verblendung, a) Verblenden, n. obcoecatio; b) das Verblendet seyn, coecitas, error, obcoecatio.

Zmámjm fut., il, iti en, verblenden, dem Verstande nach, coecare, obcoecare, coecum reddere aliquem, aciem mentis praestringere.

Zmar, u, m., pl. zmary: na zmar přigiti, verderben, verloren werden, pessum ire.
Zmařilý 3. d. i. zmařený, s. folg.
Zmařjm fut., il, iti, en, verderben, vernichten, corrumpere, inanire: dcera na poctiwosti zmařena, - geschwängert, Pr. 2) unnütz zubringen, perdere, E. II. rec. z-iti se, inanire se, abdicare se, Sil. 2, 7. 2) s. zmrhati se, v. Töchtern.
Zmatečný 3. z. B. zmatečný půhon, unrechtmäßige Ladung (Citation), vocatio injusta (haud legitima).
Zmatek, tku, m. Verwirrung, Unordnung, Zerrüttung, f. implicatio, perturbatio, confusio.
Zmatený 3. verwirrt, in Unordnung, zerrüttet, beunruhigt, z. B. Haar rc. turbatus, conturbatus, perturbatus, perplexus; so auch Verstand, Gemüth, turbatus, turbidus, conturbatus, perturbatus; - nost, i, f. s. zmatek; 2) Verlegenheit, perturbatio.
Zmatháám fut., al, ati, folg.
Zmatu fut., zmátl, zmásti, zmaten, imper. zmať, s. smatu; b) beunruhigen, z. B. das Gemüth, perturbare; zerrütten, implicare, turbare, conturbare, perturbare.
Zmaza, y, f. Fleck, m. Mackel, machula, (bey einigen Neuern).
Zmažám, zmaži fut., zmazal, zmazati, zmazán, imper. zmaž, beschmieren, besudeln, illinere, perlinere, ungere, perungere, foedare, inquinare; (smazám, auslöschen - -).
Zmecy fut., zmetati, s. pomecy.
Zmek, a, s. zmok; b) mor. s. zmyge.
Změkčjm fut., il, iti, erweichen, weich machen, z. B. Horn, Holz, Beule rc. mollire, mitigare, mitificare; - čenj, n. verb.
Změkčugi, owal, owati, verb.
Změknu, fut., kl, knaut, weich werden, molliri, mollem fieri.
Změlčjm, fut., il, iti, seicht machen: změlčil řeku, Cyr.
Zmeli fut., zemlel, s. pomeli.
Změlknu fut., kl, nauti, seich werden, Leschka.
Změlnjm, fut., il, iti, auflockern, z. B. d. Erde, mollire, solvere.
Zmelugi, owati, zermalmen, Ryb.
Změna, y, f. s. proměna.
Změnjm fut., il, iti, s. proměnjm: twář geho se změnila, er entfärbte sich, expalluit, D.
Zmenssjm fut., s. vmenssjm.
Zmerawjm fut., ěl, ěti, sl. starr werden, derigere.
Změřjm fut., il, iti, abmessen, metiri, emetiri, demetiri.
Zmesskám fut. s. zamesskám.
Změt, u, m. Wirrwarr?
Zmetám, s. pometám 2).
Změtawka, y, f. verwirrt Stroh, D.
Zmetek, tku, m. eine verworfene Frucht, Kalb rc. Mißgeburt, f. monstrum; 2) Abart, f. degeneratio, D.
Zmetenec, nce, m. ein verworrener Mensch, homo confusus.
Zmetenice, f. Abartung, s. zmetek.
Zmjlám, ati, nagen, benagen, derodere, Syl. 2) s. zmeli.
Zmilelička, y, f. ol. s. milenka.
Zmilelý 3. ol. s. přemilý.
†Zmilostněnj, n. Begnadigung?
Zmjněnj, n. s. zmjnka.
Zmjněný 3. part. p. besagter.
Zmjnjm, nach Syl. zmjnjm se, (wenig üblich) fut., il, iti, erwähnen, o něčem, einer Sache, memorare, commemorare, tangere, mentionem facere (injicere) rei.

Zmjnka, y, *f.* Erwähnung, *f.* commemoratio, mentio; zmjnku udělati, Erwähnung thun, mentionem facere.

Zminu *fut.*, s. minu: milost Božj nezmine.

Zmiňugi, owati, s. zmjnjm.

†Zmjrnjm, *fut.*, il, iti, mäßigen, moderare: lásku zmjrniti.

Zmjtám, al, ati, hin u. her werfen, z. B. wie das Meer d. Schiffe 2c. jactare; hlawau zmjtati za někým, *K.* 2) worfeln, ventilare; 3) s. smjtám 2); -ánj, *n. v.*

II. *rec.* z-ti se u. sebau, hin u. her geworfen werden, jactari, agitari; 2) sich erheben, attolli, *Jer.* 46, 7.

Zmjtař, e, *m.* Schütter der Münzstücke in den Glühofen, injector.

Zmizým *fut.*, el, eti, verschwinden, evanescere, se subducere.

Zmládi, s. mlád.

Zmladjm se, *fut.*, s. mladiti se 1) 2).

Zmladnu *fut.*, s. mladnu.

Zmlátjm *fut.*, il, iti, cen, abprügeln, abpuffen, verberare.

Zmlazugi, owati, s. zmladjm.

Zmlknu *fut.*, s. umlknu.

Zmnohonásobjm *fut.*, il, iti, vervielfältigen, multiplicare, *Syl.*

Zmnožjm *fut.*, iti, s. rozmnožjm.

Zmochlaný 3. kauderwälsch, obscurus, *D.*

Zmočjm *fut.*, il, iti, naß machen, madefacere.

Zmocněný 3. *part. p.* v. folg.

Zmocnjm *fut.*, il, iti, bekräftigen, stärken, confirmare, roborare; 2) bevollmächtigen, plenam potestatem rei dare alicui, od. potestatem rei dare alicui; 3) vergrößern? - něnj, *n. v.*

II. *rec.* z-iti se, sich fest machen, mächtig, überhand nehmend werden, confirmari, firmiorem reddi, *B.* 2) sich bemächtigen, bemeistern, z. B. mjsta, w měnj, *B.* eines Ortes, der Wissenschaft, potiri re, in potestatem suam redigere.

Zmocňugi, -se *fut.*, owati se, vorh.

Zmodralý, s. zamodralý.

Zmodrám *fut.*, al, ati, blau werden, livescere.

Zmohu, s. přemohu: chlast ho zmohl, der Trunk hat ihn übernommen.

II. *rec.* zmocy se, überhand nehmen, invalescere, crescere, ingravescere.

Zmohzjm *fut.*, s. zhmozdjm, *V.*

Zmok, a, *m.* (zmak, zmek) *sl.* & *siles.* ein Geld zubringender Geist od. Hausgott, in Gestalt eines nassen Hühnleins.

Zmoklý 3. naß, vom Regen, pluvia madefactus.

Zmoknu *fut.*, zmokl, zmoknauti, beregnet werden, pluvia madefieri, pluvia humectari.

Zmokřjm *fut.*, il, iti, s. zmočjm.

Zmolowatjm *fut.*, s. molowatjm.

Zmordugi, s. pomordugi.

Zmořjm *fut.*, il, iti, aushungern, fame conficere; zmořiti se sich abhungern, fame conficere se od. confici; 2) abmergeln, enervare, attenuare, exhaurire; bis zum Tode quälen 3) beitzen, macerare: w octě zmořené nevžitečné železo, *Vel.*

Zmotám *fut.*, al, ati, verwirren, implicare, impedire, turbare, conturbare, perturbare.

Zmotanina, y, *f.* Gewirre, *n.* perturbatio.

Zmotrchám *fut.*, al, ati, s. zmotám.

Zmoždjm, s. zhmoždjm.

Zmožený 3. *part. p.* v. zmohu; 1) entkräftet: zmožená po porodu

Zmozolowatjm *fut.*, ěl, ěti, s. mozolowatjm, Schwiele bekommen

azek, zku, *m.* (hruda), Hol-
r, *m.* salebra, *D.*
azkowitý 3. holperig, sale-
osus, *D.*
hám. *fut.* al, ati, verschwen-
n, effundere, profundere,
rdere; auch verscherzen, z. B.
ilost něčj, z., 2) zu Falle brin-
n, entehren, schänden, schwä-
en, stupriren, vitiare, stup-
ıre, pudicitiam eripere.
II. *rec.* zmrhati se, zu Falle
mmen, vitiari, stuprari.
lý 3. s. mrtwý, *Com.*
sk, u, *m. f.* Kluft, *f.* fibra: křižo-
z. Kreuzkluft, fibra transver-
; s. auch dražowitý u. hant.
skám *fut.* (mehrere) s. mrzkám.
twělý 3. erstarrt, ohne Em-
findung, (starrsüchtig), torpi-
us; - lost, *i, f.* Erstarrung, Em-
find-slosigkeit, torpor, stupor.
twěnj *n.* s. rohr. - lost.
twjm *fut.* ěl, ěti, erstarren,
mpfindungslos werden, obstu-
escere, torpescere.
mrzle, -látko, *a, n.* Hagapfeel v.
er sauern Art.
mrzlé, ého, *n.* Gefrorenes *D.*
mrzljk, *a, m.* ein für Kälte em-
findlicher Mensch, frigoris im-
atiens.
zmrzljk, u, *m.* böhmischer alter
weißer Groschen.
rzlina, *y, f.* vorh. *D.*
rzlý 3. erfroren, a) was durch
den Frost umgekommen, quod
rigore periit. b) starr v. der
Kälte, rigidus; moře zmrzlé,
Eismeer, *n.* mare glaciale.
rznu *fut. ex.*, zl, znauti, erfrie-
ren, a) durch den Frost umkom-
men, frigore perire. b) sehr frie-
ren, erstarren, frigore rigere.
rzý se mi ti ꝛc. *impers.* folg.
rzým sobě *fut.*, el, eti, es ver-

drießt mich etwas, ist mir schon
zum Verdruß, taedet me. *K.*
Zmuchlám, *fut.*, verfitzen, s. zmotám
Zmučjm *fut.*, il, iti, martern, fol-
tern, torquere, cruciare, ex-
cruciare.
1. Zmuďjm *fut.*, ěl, ěti, gewitzigt
werden, sapere, *D.*
2. Zmuďjm *fut.*, iti? klug machen?
Zmušstawjm *fut.*, ěl, ěti, *sl.* Wür-
mer in sich bekommen, vom Getrei-
de, v. Erbsen ꝛc.
Zmustrugi *fut.*, s. mustrugi 1.)
Zmužilý 3. tapfer, fortis. 2) (sel-
ten) mannbar, männlich, virilis;
- le, *adv.* fortiter, strenue, - lost,
i, *f.* Tapferkeit, *f.* fortitudo.
Zmužjm se *fut.*, s. zsrdnatjm, *K.*
Zmyge *f.*, Unke, Hausschlange, *f.*
coluber od. coluber herus, *L.*
Zmygi, zmýti *fut.*, s. mýgi.
II. *rec.* z - ti se, baden, balneare.
Zmyksugem *fut.*, owal, owati, *sl.*
zerzausen, lacerare.
Zmýljm *fut.*, il, iti, fehlen, errare,
Syr. 2, 7. 2) vorübergehen, fehl-
gehen, praeterire, Job. 6. 15. 3)
fehlschlagen, fallere: zmýlj na-
děge, střelce, *K.* - lučisstě, Žal.,
sstěstj, *Vel.* zmýlena gest naděge
Francauzů, *Id.* ta rada ge zmý-
lila. *Id.* obáwá se, aby mu ne-
zmýlilo, *Id.*
Zmylný 3. irrig. 2) trieglich, fallax.
Zmyssjm se, itisl. kollern? v. Pferden.
Zmyšslinek, nku, *m.* s. smyšslénka.
Znač, e, *m.* Kenner? peritus.
1. Značený 3. *sl.* s. znamenaný.
2. Znáčený 3. *sl.* *Lypt* s. zděšený.
Znachor, a, *m.* *sl.* Bengel, gleichsam
ungestaltetes Kind, (Schimpfw.)
Značjm, il, iti, *sl.* s. znamenám.
Značky, *adv.* *sl.* s. znak.
Značný 3. *sl.* ně, s. znamenitý-tě, 1.)
Znáhla, plötzlich, subito repente.
1. Znak, *adv.* rücklings, rückwärts,

retro, retrorsum; ležj(spj) znak (na znak) er liegt(schläft) rücklings, jacet (dormit) supinus; s Ludwjkem (králem V. herským) se kůň znak do bahna přewrátil, *Vel.*

2. Znak, u, *m. sl.* s. znamenj, Mahl, *n.*

† Znalý 3. kennbar, insignis, notabilis; -lost, i, *f.* -keit, *f.*

Znám, al, *ati*, kennen, a) Kenntniß v. jemand od. etwas haben, novi: znám ho, ich kenne ihn; znagj, kam se o sprawedlnosti swé vtjkati magj, Pr. znáti dáti, anzeigen, zu wissen thun, wissen lassen, indicare, *Syl.* znáti dánj s. oznamenj, *Id.* 2) erkennen, bemerken, wahrnehmen, agnoscere. 3) s. vmjm: znal zpjwati *Puchm.* & *sl.*

II. *rec.* znáti se, sich bekennen, profiteri: k náboženstwj ewang. se znáti; B. se k takowým ctitelům znáti nechce, *K.* 2) eingestehen, fateri: znáti se w tom, že nevmj; k něčemu se znáti, buď zřegmě neb okolkem; kewssemu se dobrowolně znal; 3) kennen, intelligere: znáti se na obrazy, *D.*

Znamenám, al, *ati*, zeichnen, mit einem Zeichen versehen, signare, notare. 2) merken, wahrnehmen, animadvertere, observare, sentire. 3) bedeuten, anzeigen od. heißen, v. Wörtern, significare, valere, sonare. seyn, gelten, esse, valere: má služba mnoho neznamená; ten muž mnoho znamená.

Znamenaný 3. *part. pass* gezeichnet, signatus, notatus.

Znamenj, *n.* Zeichen, *n.* signum, nota. 2) Anzeichen, *n.* omen: sstastné znamenj, *Cyr.*

Známjm se, s. seznámiti se.

Znamenitý 3. merklich, bede-tend, notabilis, conspicu- insignis: znamenité ... zdělal, *Vel.* 2) merkwürdig, no-tabilis, notatu dignus, insi- nis, memorabilis, notandi 3) vorzüglich, excellens, pr- stans, eximius, egregi- praecipuus; -tě, *adv.* -bili insigniter. 2) eximie, eg- gie, excellenter, praecipu- znamenitě nebezpečná ... -nost, i, *f.* Vorzüglichkeit, praestantia.

Znamenka, *y, f.* Spur, *f.* Zeich- *n.* vestigium: z některých ... ani znamenky nezůstalo.

Známjm se, iti, sich bekannt ma- chen, notescere, innotescere.

Známka, *y, f* Zeichen, Kennzeichen, *n.* Marke, dergleichen z. B. ... Färber ausgiebt, das zum ... ben gebrachte daran zu er- nen, signum: nařez- známky dělá, *R.*

† Známkugi, owal, owati, ... dem Akzente bezeichnen, *D.*

Známost, i, *f.* Kenntniß *f.* scien- tia, notitia, cognitio, z. B. ... čeho, v. etwas, alicujus rei ... Bekanntschaft, das Kennen ... ner Person od. Sache, noti- rei &c.; ist es so viel als ... gang, Vertraulichkeit, so ... familiaritas, usus.

Známý 3. (*abs.* znám, znám- bekannt, a) bewußt, was ich ... andere kennen od. wissen, noti- cognitus: b) der bekannt ... jemand ist, notus, auch fami- ris, wenn's soviel ist, als ... traut, od. mit dem man Umgang hat, z. B. známý, ein Bekann- ter, notus, můg, v. mir, ... od. familiaris mihi; gak (... bec) známo, bekanntermaßen, uti notum; -mě, *adv.*

Znamýnko, a, n. Akcent, m.
namýnkugi, s. známkugi.
napágjm fut., el, eti, tränken, mehrere, potum exhibere.
Znatel e, m. Kenner, z. B. der Sprache, peritus, D. - lkyně, f. Kennerinn, f. perita, D.
natřjm fut. ex., il, iti, wittern, odorare, sentire: gak náhle gey zňatřj.
nátšsený 3. sl. Nitr. mit Schnupfen behaftet, gravedine affectus.
nechutnjm fut., ěl, ěti, zum Ekel werden, nauseari: wjno až do znechutněnj do sebe legj, K.
neduziwělý 3. erkrankt.
neduziwjm fut., ět, s. znemocnjm
neljbjm se fut. ex., il, iti, mißfallen, displicere, Com.
Znělka, y, f. Sonette, f.
Zněmčilý 3. deutsch geworden, insgem. germanizatus.
Znemčjm fut., iti, verdeutschen, germanice interpretari.
Zněmčjm se fut., il, iti, deutsch werden, germanum fieri.
nemocnjm fut., ěl, ěti, erkranken, in morbum cadere (incidere), aegrum fieri, aegrescere.
Znenáhla, adv. allmählich, nach u. nach, sensim, paulatim, pedetentim; langsam, lente: chodit.
nenáhlost, i, f. Zauderung, Langsamkeit, Bedenklich-t, cunctatio.
něnj, n. Klingen, n. sonitus, sonus; das helle, tinnitus; zněnj w vššjch, das Klingen der Ohren (als ein unangenehmer Zufall), tinnitus aurium. 2) Laut, m. Lauten, n. Sinn, m. tenor: wedlé zněnj proroctwj, zákona.
nepokogjm fut., s. nepokogjm.
nešťěstj se, impers. ilo, iti se, nicht gerathen, male evenire, Syl.
nepctjm, fut., il, iti, entehren.
newaha, y, f. sl. s. znewáženj.

Znewážjm fut., il, iti, verachten.
Znewěstělý 3. sl. nach Weibern lüstern, mulierum cupidus.
Znewěstjm se fut., ěl, ěti, sl. nach fremden (jungen) Weibern lüstern werden.
Znewidomjm fut., ěti, erblinden.
Zničemnjm fut., ěl, ěti, zu nichts werden, vernichtet werden, ad nihilum venire, redigi. 2) sl. nichtswürdig werden.
1. Zničjm fut., el, eti, vorh. 1), K.
2. Zničjm fut., il, iti, vernichten, zu nichts machen, zerstöhren, zu Grunde richten, ad nihilum redigere, delere, exstinguere.
Znik, u, m. Entstehen, Aufkommen, incrementum, progressus: zlemu zniku nedáwali, K. Bohu winu dáwagj, že nemohau zniku mjti.
Znikám, al, ati, folg.
Ziknu fut. ex., kl, knauti, entstehen, z. B. různice, ein Streit, oriri, nasci, existere. 2) mit u. ohne Genitiv, entgehen, entrinnen, elabi, evadere, evitare, devitare, z. B. periculum.
Znjm, ěl, ěti, u. jti, imper. zni, part. znějcý, ertönen, sonare; auch tinnire, wenn es hell klingt: w vššjch znj, es klingt in den Ohren, aures tinniunt; zněla swatyně (zpěwem), B. to dobře znj, das läßt sich hören, D.
Zniwečjm, wočjm, sl., s. 2. zničjm.
Znog, e, m. sl Hol. Hitze; b) Schweiß
Znogemský 3. Znaimer, Znaimensis, Vel.
Znogený 3. ol. s. rozhřátý, Ruk. Kr.
Znogjm se, iti, sl. schwitzen, sudo.
Znogmo, a, n. Znoym, u, m. d. St. Znaim, Znaym, in Mähren, Znaima, Vel.
Znosým fut., s. snesu; 2) sl. ausschelten, objurgare.

Znowa, znowu, *adv.* von neuem, rursus, denuo.

Znowuzrozenj *n. d.* Wiedergeburt *f.* regeneratio, *B.*

Zňutra, *adv. sl.* v. innen, interius.

Znuzylý 3. verarmt; s. folg.

1. Znuzým *fut.*, el, eti, s. zchudnu.

2. Znuzým *fut.*, yl, yti, s. ochuzugi.

Zo, *sl.* statt s, se, mit, con, u. z.

Zob, u, *m. d.* Speise des Federviehes, esca; žlutý zob, Haffdorn, Stechdorn, hippophaë, *Linn.* s. auch ptačj. 2) Schnabel, *m.* rostrum: zobem pochytiti.

Zobadlo, s. zubadlo (nach *R.* Mundstück, *n.* postomis.)

Zobám, al, ati, s. zobi.

Zobauwám *fut.*, v. mehr., s. obugi.

Zobecnělý 3. alltäglich geword., *J.*

1. Zobecnjm *fut.*, ěl, ěti, gemein werden, familiarem fieri, *Com.*

2. Zobecnjm *fut.*, il, iti, gemein machen, familiarem facere, *K.*

Zobecňugi, owati, vorh. *K.*

Zoberem *fut.*, brati, *sl.* pfänden.

II. *rec.* zobrati se, *sl.* sich dav. machen; 2) sich einand. heurathen.

Zobi, zobám, al, ati, mit dem Schnabel sammeln, rostro colligere.

II. *rec.* z - ti se, sich schnäbeln.

Zobkám, al, ati, *sl. dim.* leise mit dem Schnabel auflesen.

Zobky, *pl. m. sl.* halbgekochte Linsen, Erbsen, semicocta pisa &c.

Zoblácjm *fut.*, il, iti, v. mehrern, s. obleku, ankleiden, induere.

Zobudjm, -se *fut.*, il, iti, *sl.* s. wzbudjm, - se.

1. Zobykegjm *fut.*, il, iti, in Gewohnheit kommen, zur Gewohnheit werden, invalescere: ten skutek zobyčegil, *Vel.*

2. Zobyčegjm se, vorh. *Lomn. D.*

3. Zobyčegjm sobě (sy) *fut.*, iti, sich angewöhnen, adsvescere: to sobě lidé z - ili, *Vel.*, *Lom*

Zobyčegnjm sobě (sy) *fut.*, il, vorh. Mnohé žalmy tak zobyčegnili, že ge vměgi

Zoceljm *fut. ex.*, el, eti, zu werden, in chalybem verti,

Zochabělý 3. schlapp, remis

Zochabnu *fut.*, bl u. nul, werden, flaccescere.

Zochotnjm *fut. ex.*, ěl, ěti, weckt, hurtig, bereitwillig

Zočjm *fut.*, il, iti, erblicken.

II. *rec.* z - iti se, Knospen lein) bekommen, gemma na winicých a sstěpnicých zočilo, *Vel.*

1. Zoctjm, (*sl.* - se) *fut. ex.*, ěl, Essig werden, anlau scere: wjno zoctělo, *Pr.*

2. Zoctjm *fut.*, iti, essigsauer

Zockugi (se, *Ryb.*) owati,

Zodgjmám *fut.*, v. allem,

Zodhalugi *fut.*, owati, v. mehr s. odhalugi, aufdecken,

Zodkládám *fut.*, alle, s.

Zodekrýwám *sl.* folg.

Zodkrýwám *fut.*, ati, s.

Zodmykám *fut. fr.*, s.

Zodpowědný 3. verantwort

Zodpowjm *fut.*, wěděti, worten, rationem redd

Zodrážjm *fut.*, alle, s.

Zodtjnám *fut.*, ati, alle, s.

Zodtrhám, ati, alles, s. wssecky brány gim z - al,

Zodtrhugi, owati, vorh.

II. *rec.* zod - ti se, sich ßen, abreißen, v. allen: wali se gim, *Com.*

Zodwjrám *fut.*, alle, s.

Zoháňám, ati, *sl.* s. se ženu.

Zohawjm *fut.*, il, iti, s.

Zohybugi, owati, *sl.* biegen.

Zohyzdjm *fut.*, il, iti, s.

Zohyždugi, owati, vorh.

Zokl, u, *m.* Zockelstein,

Zauk.), lapis contiguus terræ.
hám *fut.*, ati, *sl.* s. selhu, lügen.
wica, y, *f. sl.* Manns-Schwester.
ndlám *fut.*, ati, *sl.* zerkauen. all.
načjm *fut.*, il, iti, abändern.
dlám *fut. ex.*, al, ati, aus-
wingen, durch Schwingen rei-
igen, eventilare, ventilando
urgare; 2) fig. durchhecheln
jemand); zopálané tlachy,
bgedroschenes Geschwätz.
ichám *fut.*, ati, s. opichám.
rawugi *fut.*, alle, s. op-jm, *B.*
ru se, v. allen, s. opru se.
sým se, *sl.* s. zepsým se.
aw, a, *m.* Kranich, Vogel, grus.
ám, al, ati, s. zoru.
e, *f. ol.* & *sl.* s. dennice.
j se, iti, *sl.* Morgenröthe geht auf.
nička, y, *f. sl.* Augapfel, *m.*
nj 1. *ol.* s. gitřnj.
u, zoři *fut.*, zorati, s. oru.
azugi *fut.*, owati, z. B. strážj
něsta, mit Wachen besetzen, *K.*
II. *rec.* z-wati se, sich ansie-
eln, incolatum facere: w
wých zemjch se z-wali.
slowatjm *fut.*, ěl, ěti, eseldumm
verden.
objm *fut.*, s. osobjm, an sich
ringen: swětskau y duchownj
práwu sobě zosobil.
obugi *fut.*, owati, s. osobugi.
ožjm *fut.*, s. osožjm.
sklíwjm *rc. fut.*, s. ossklíwjm *rc.*
třjm, -se *fut.*, il, iti, s. ostřjm,
se: zostřili pokutu, *Com.*
trugi, -se, owati, vorb.
awjm se *fut.*, s. otawjm se.
rapa, y, *f. ol.* s. otrapa.
wjrám, s. odwjrám, (alle.)
wčj, jho, *m.* s. zwáč, Einlader.
vu, zowem, s. zůwi.
běrugi, s. pab-i, Saud. 20, 45.
wáňám, *sl.* zusammenläuten.
chám *fut.*, al, ati, s. páchám.
čjm se *fut.*, iti, s. páčiti se 2):
zpáčili se, a na mjstě zůstali, *K.* b)
ol. umschlagen, everti, *B. ant. ed.*
Zpamatugi, s. spamatugi.
Zpaměti, auswendig, s. paměť.
Zpančjm (-sstjm?) *fut.*, il, iti,
herrisch verzärteln?
Zpankhartilá wábenj? *Vel.*
Zpapežjm, eti, *sl.* päbstisch werden.
Zpar, u, *m.* Tatze, *f.* ungula, *Ryb.*
Zpátečnj, umgekehrt, Rück-, re-
trogradus, reversus; zp. ta-
ženj, Rückzug, *m. Kr.*
Zpátečný 3. umgekehrt, inversus:
z-ým způsobem; z-ým tokem.
Zpatra, s patra, s. patro.
Zpátkem u. zpátky, *adv.* zurück,
retro, retrorsum.
Zpaura, y, *f.* s. zpurnost: zpaura
proti Bohu, *K.*
Zpauzým se, el, eti, unwillig seyn,
indignari, stomachari: -na
proroka, *K.* b) proti), sich sträu-
ben, widersetzen: zpauzeti se
proti prawdě.
Zpečetjm *fut.*, il, iti, versiegeln:
smrt podnikali, aby ewange-
lium zpečetili, s. auch spečetjm.
Zpěčjm se, il, iti, üblich folg.
Zpěčugi se, owati, s. zbraňugi se.
Zpěněný 3. schäumend: wody, *K.*
Zpěněžjm *fut.*, iti, zu Geld machen,
divendere parata. 2) ums
Geld geben, pecunia commu-
tare, *B.*
Zpěrek, rku, *m.* ein Stückchen,
Stümmel Seife, welches nach
dem Waschen übrig geblieben ist.
Zperu, zpráti, s. zeperu.
Zpeskugi, owati, s. wyplísnjm.
Zpět, *adv.* s. zpátkem.
Zpěw, u, *m.* Gesang, *m.* Singen,
n. v. Menschen, Dichtern u. Vö-
geln, cantus.
+Zpěwáctwj, *n.* Singkunst?
Zpewacý 1. singbar, Sing-.
Zpěwák, a, *m.* Sänger, *m.* cantor,

cantator, zpěwakyně, *f.* - inn, - inn, *f.* - trix, - trix.
Zpěwawý 3. z. B. zpěwawý pták, Sangvogel, *m.* avis cantrix.
†Zpěwec, wce, *m.* Sänger, *Sst'epn.* - kyně, *f.* - inn, *f* ?
Zpewnjm, - něnj, s. vpewnjm.
†Zpěwný 3. Sing., z. B. Singkunst, Sänger..
†Zpěwohra, y, *f.* Gesangkunst, *f.* musica, *R.* (in diesem Sinne nicht üblich; die Oper könnte eher so heißen.)
Zpeychnu *fut.*, verpuffen ? *D.*
Zpjchám *fut.*, zerstech., confodere.
Zpjčjm se, s. il, iti, s. zepru se.
Zpigi, - se *fut.*, s. opigi, spigi, - se.
Zpjlám, s. spjlám.
Zpjrám se, al, ati, s. zepru se.
Zpjrek, rku, *m.* s. zpěrek.
Zpitomělý 3. zahm gemacht, cicuratus.
Zpitomjm *fut.*. ěl, ěti, zahm werden, mansvescere, cicurari, cicurem fieri. 2) betäubt werden?
Zpjwám, al, ati, singen, v. Menschen, Vögeln rc. canere, cantare: kohaut wjtězstwj zpjwá, - singt den Sieg, - victoriam canit, *R.* Pope člowěka zpjwal, *Neg.* s. auch msse.
Zplanjm *fut ex.*. ěl ěti, verwildern, von Bäumen, sylvescere, vom Acker, vastum fieri: rolj nechá zplaněti, *Vel.* 2) *sl.* schlecht, verdorben werden, degenerare, depravari.
Zlanu *fut.*, auti, verfackeln, *D.*
Zplasám *fut.*, ati, zersetzen ?
Zplassjm *fut.*, iti, s. plassjm.
Zplaz u, *m.* *sl.* Pflugbrett, *n.*
Zplesám, fröhlich werden, s. plesám.
Zplesniwjm *fut.*, ěl, ěti, verschimmeln, mucescere, s. plesniwjm.
Zplesstjm *fut.*, il, iti, glatt drücken, machen, planum reddere.

Zpljsnjm *fut.*, il, iti, s. wypljsn[...]
Zplnomocnjm *fut.*, iti, s. z[...] cnjm 2); - něnj, *n. verb.*
Zplodjm *fut.*, il, iti, zen, erz[...] hervorbringen, creare, p[...] creare, gignere, gener[...] II. *rec.* z-iti se, s. ploditi [...]
†Zplodina, y, *f.* productu[...] (Chem.)
Zplozenj, *n.* Erzeugung, Her[...] bringung, *f.* procreatio, [...] neratio.
Zplozugi, - se, owati s. zplo[...]
Zplýwám, s. spleywám.
Zpňowatjm *fut.* ěl, ěti, zu ei[...] Pflock werden, converti in[...] pitem.
Zpnu se, zp'al se, s. spjnám se [...]
Zpochabjm se *fut.* *sl.* närrisch [...]
Zpodepru (řu), s. podepru [...] II. *rec.* z-jti se *fut. ex.*, el, [...] sich anlehnen, fulciri.
Zpodliniti, s. podlinky.
Zpodpjrám, - se *fut.*, s. pode[...] - se, v. vielen od. allen.
Zpodtjnám *fut.* *fr.*, s. podetn[...]
Zpodwracým *fut.*, el, eti, s. r[...] wrátjm, v. vielen od. allen
Zpohanilý 3. zum Heyden ge[...] den, ethnicus factus, *Cyr.* [...]
Zpohanjm. *fut. ex.*, ěl, ěti, zum H[...] den werden, ethnicum fier[...]
Zpokořjm *fut.*, il, iti, demüthi[...] deprimere, frangere.
Zpolehnu rc. s. spolehnu.
Zpomenu *fut.*, zpomenul u. z[...] mněl, zpomenauti, *imp.* z[...] meň, erinnern, někomu n[...] jemand (*acc.*), monere, adm[...] nere, commonere, comm[...] nefacere aliquem de re [...] rei. 2) od. sobě zp - ti, sich er[...] nern, sich entsinnen, daran [...] denken, meminisse, record[...] reminisci, rem (homine[...] od. rei (hominis); co sobě [...] zaszpomněl! was fiel ihm [...]

r ein! quidnam ei in mentem venit!
menutj, n. verb. v. vorh.
mjnám, al, ati, vorh. 2) s. menjm: tu službu mu král ilostiwě zpomjnati chce, Vel.) zpomjnati zlým, entgelten, ichen, bestrafen, vindicare, Id.
máhám, al, ati, s. zpomohu.
mocy, s. zpomohu.
mocnjk, a, m. Helfer, adjutor, auxiliator; - nice, f. -inn, f. adjutrix, auxiliatrix.
mohu fut. ex., zpomohl, zpomocy, imper. zpomoz, helfen, Hilfe leisten, auxiliari, succurrere, opem ferre, juvare, adjuvare: 2) abhelfen, consulere, mederi.
možení, n. Hilfe, Hilfleistung, auxilium, praesidium. 2) Abhilfe, Abhelfung, f. remedium, ablevatio.
pelým fut., eti, zu Asche werd.
rážým fut., s. porazým, v. vielen.
rný 3. zwistig, s. sporný, Jung.
tworený 3. part. s. folg.
tworilý 3. verunstaltet, turpis, deformis: brada zpotwořilá, Vel. - lost, i, f. häßliche Gestalt, turpitudo, deformitas.
tworjm fut. ex., il, iti, sehr verunstalten, deformare, K.
II. rec. z - iti se, sich sehr verunstalten, deformari, monstrosum fieri.
owěď, i, f. Beichte, f. Bekenntniß, n. der Sünden, peccatorum confessio.
owědač, e, m. Beichtvater, sacerdos audiens confessionem peccatorum; insg. confessarius.
owědnj 1. z. B. zpowědnj cedulka, Beichtzettel, m. documentum confessionis peccatorum.

Zpowědnjk, a, m. Beichtkind, der beichtet, confitens peccata; gewöhnlicher 2) s. zpowědač; - nice, f. d. beichtet, Beichtkind, confitens, f.; b) Beichtstuhl, m. sella ad quam homines peccata sacerdoti confitentur.
Zpowjdagjcý se, Beichtkind, n. D.
Zpowjdám, al, ati, Beichte sitzen od. hören, confessionem excipere.
II. rec. z - dati se, beichten, confiteri peccata sacerdoti. 2) erzählen, s. wyzpowjdám se.
Zpowolna, adv. sanft, leise, lente.
Zpozdilý 3. langsam, a) nicht schnell gehend, z. B. Mensch, tardus; langsam im Denken, im Besinnen, träumerig, tardus, lentus; langwierig, tardus, serus. b) spät, tardus; - le, adv. tarde, lente; b) sero, tarde; - lost, i, f. Langsamkeit, auch das träumerige Wesen, tarditas.
Zpozdjm se, s. opozdjm se.
Zpráchniwělý 3. morsch, putridus, marcidus: zp - lé dřewo, faules Holz, D. (vgl. práchno); - lost, i, f. Morschheit, Mürbigkeit, besonders des Holzes, caries, marcor.
Zpráchniwjm fut., ěl, ěti, morsch (mürbe, faul) werden, marcescere, putrescere.
Zpracugi fut., owati, abarbeiten, labore conficere.
Zprassiwjm fut. ěti, s. prassiwjm.
Zprauzka, y, f. sl. dim. v. zpruha.
Zpráwa, y, f. Ausbesserung, f. reparatio, refectio. 2) Nachricht, mündliche, nuntius; schriftliche, literae; 3) Instruktion, a) Unterricht, m. institutio. b) Vorschrift, f. praescriptum, praeceptum, praeceptio. 4) Regierung, Verwaltung, Ver-

wesung, rectio, regimen, gubernatio, imperium; Verfassung, constitutio: zpráwa swětská, *Vel.* -obcý, -králowstwj, *Id.* města od. městská, *Vel. N.* -obecná, Staatsverwaltung, *Cyr.* 4) Gewährleistung: zpráwau mi saukup powinen, Pr. 5) Sache, d. man zu thun hat, negotium: tuto gest s Bohem zpráwa. 6) s. odpowěd, *Syl.*

Zpráwce, *m. & f.* Verwalter, z. B. eines Amtes, Wirthschaft, Amtmann, Directeur, *m.* praefectus, administrator, procurator. insbesondere einer Landwirthschaft, villicus; zpr domu, s. hofmistr, *K.* zpr. lesu, s. forsstmistr, *D.* z. lodj, Schiffskapitän, praefectus navis; z. města, sskoly ꝛc. 2) s. ředitel, -lkyně: byla zpráwcým Nýderlantských zemj Markéta, C. Karla V. dcera postrannj, *Vel.* 3) Gewährsmann, fidejussor, evictor: zpráwce swého, to gest saukupa swého, od koho ten grunt kaupil ꝛc. Pr.

Zpráwčj, jho, *m. mor.* vorh. 1).

Zpráwcowá, é, *f.* Verwalterinn, *f.* uxor praefecti.

Zprawidlo, a, *n.* Leitfaden, *m.* s. prawidlo; zprawidlo na ssjfě, gubernaculum, *Resch.*

Zprawjm *fut. ex.*, il, iti, eben machen, planum, rectum, reddere, complanare: křiwé wěcy budau zprawené, *B.* 2) s. wdělám, *Cyr.* knihy zprawiti. i. e. složiti, *Com.*; ausrichten: gednjm swým obětowánjm wjce zprawil, nežli wssecky oběti, *K.* to tři králi tak mnoho zprawilo, *Com.* dobré slowo mnoho zprawj, ein gutes Wort findet eine gute Statt, *D.* 3) berichten, certiorem facere, nuntiare,
zprawil ho o tom 4.) ver
sen, comparare: obgedn
zprawil penize. 5) zurid
adparare: zpraw koně; 6)
zahlen, berichtigen, solver
zprawiti dluhy zaražene,
gsme zpraweni, wir sind ri
z. B. in der Rechnung. 7)
wčjm, *Syl.* 8) Gewährlei
evincere: slibuge zpr
podlé práwa městského,
(vgl. zpráwce 3). 9) rech
gen, erweisen, docere,: ne
swau rozpáleným žele
zprawowali, *Vel.* 10) s. zpr
wugi 1).

II. *rec.* zprawiti se, cum
sich rechtfertigen, purgare
defendere se, rationem
dere: aby se Aryus w
ho zprawil, *Vel.* toho s
zprawil, a počet wydal,
žiwnost wede, *Id.* zpra
toho, co naň žalowáno,
ho skutku se před nim
wil. 2) sich richten, nach
se regere, accommodare:
napomenutjm se měli z
witi, *K.* čjmby se w čas
mutku zprawowati měli
zprawuge se tělo dussj, C

Zpráwka, y, Flickerei, s. pláca

†Zpráwnjk, u, *m.* s. registř

Zpráwný 3. recht, ordentlich
gerichtet, accuratus; zpr
zawažj, *B.* zpráwná střel
2) ordentlich, Ordnung lieb
ordinis amans; ist es in
Wirthschaft, frugi, z. B. h
frugi od. frugalis; -ně
recht, ordentlich, fein, dili
ter, frugaliter, belle.

†Zprawowna, y, *f.* Anweisung
Regieren (Žid)

Zprawugi, owal, owati, s.

wugi, z. B. Kleider, Wege. 2) richten, lenken, wenden, regere. 3) regieren, a) lenken, richten, regere, gubernare: ſtatky zpr-ti, Pr. b) herrſchen, imperare, dominari: zle zprawowal, regierte, -*Vel.* kterýž nynj zprawuge, *Id.* 4) ſ. zprawjm 1), 2), 3), 5), 6), 7), 8), 9).

II. *rec.* zprawowati ſe, ſ. zprawiti ſe: zdrawým rozumem ſe zprawowati, *B.*

Zpreinačjm, iti, *sl.* ſ. zonačjm.

Zprem *fut. sl.* ſ. poprem.

Zpřerážjm *fut.*, eti, ſ. přerazým, v. mehrern: zpřerážel ſtromy, *B.*

Zpřetjnám *fut.*, ati, ſ. přetnu, v. mehrern, dissecare, *Cyr.*

Zpřewracým, -ſe *fut.*, el, eti, ſ. přewrátjm, -ſe, v. mehrern, *B.*

Zpřjčjm ſe *fut.*, il, iti, ſich der Queere nach wenden; b) ſich widerſetzen, obniti.

Zpřjmjm *fut.*, il, iti, grade machen, erigere, rectificare, *B.*

II. *rec.* z-iti ſe, ſich aufrichten, erigere se, *B.* b) ſich erſtrecken, extendere se.

Zpřipjnám *fut.*, al, ati, ſ. připnu, v. mehrern oder allen.

Zpřjtomnjm *fut.*, il, iti, vergegenwärtigen, repraesentare, *Les.*

Zprobjgjm *fut.*, el, eti, durchbohren (mehrere), transverberare.

Zprobodám *fut.*, al, ati, ſ. probodnu, v. mehrern.

Zprodám *fut. fr.*, ati, ſ. rozprodám.

Zpronewěřilec, lce, *m.* treuloſer Menſch, homo perfidus.

Zpronewěřilý 3. treulos, perfidus, perfidiosus, infidelis; -loſt, *i. f.* Treuloſigkeit, *f.* perfidia, infidelitas.

Zpronewěřjm ſe *fut. ex.*, il, iti, untreu, ungetreu werden, agere perfide (infideliter): zpronewěřili ſe mi, *K.*

Zpronewěřugi ſe, owati, vorh.

Zpropadám ſe *fut.*, ati, ſ. propadnu ſe, verſinken, v. vielen.

Zprorážjm *fut.*, eti, ſ. prorazým, durchbohren, v. mehrern: některé ſſjpy zprorážj, *Com.*

Zproſſtěnj, *n. verb.* v. zproſtjm.

Zproſta, *adv.* grade, directe. 2) durchaus, prorsus: nic zproſta ſem o tom neſlyſſel.

Zproſtjm *fut. ex.*, il, iti, *cum gen.* befreyen, entledigen, liberare.

Zproſtitel, e, *m.* Befreyer, liberator; -kyně, *f.* -inn, -trix.

Zproſtopáſſnjm *fut.*, ěl, ěti, ausgelaſſen, zügellos werden, petulantem fieri.

Zproſtředčjm *fut.*, il, iti, vermitteln, ſ. proſtředkugi, *K.*

Zprotiwjm ſe *fut.*, ſ. protiwjm ſe.

Zprowjgjm, eti, durcheinander ſchlingen, winden, implicare.

Zprowodjm, ſ. ſpro-m, gleiten.

Zprſka, y, *f.* Klämperlein, *n. D.*

Zprubugi *fut.*, owati, verſuchen, prüfen, erproben, tentare, probare: ohněm zprubugi, *K.*

Zprudiloſt, i, *f.* ſ. puchýř.

Zprudjm *fut. ex.*, il, iti, aufreiben, z. B. d. Haut, exulcerare. 2) ſ. ſpařjm ſe.

Zpruha, y, *f. sl.* ein Stück gebogenes Holz, Eiſen ꝛc. das d. Federkraft hat, Feder, elater, ſ. péro.

Zpružj, *n.* zpružina, y, *f. sl. Lypt.* Leiterſproſſen, gradus scalae.

Zpružný 3. elaſtiſch? vgl. zpruha.

Zpruzugi, owati, ſ. zprudjm.

Zprýmetjm, il, iti, *sl.* ſ. zpryſkugi.

II. *rec.* z-titi ſe, ſ. zprýſſtjm ſe.

Zpryſkugi, owal, owati, Geſchwürchen machen, exulcerare: pryſkyřnjk zpryſkuge, *Vel.*

Zprýſſtjm ſe *fut.*, il, iti, Geſchwürchen bekommen, exulcerari.

Zprzněłý 3. befleckt, foedus, *Syl.*
Zprzněnj, *n.* Besudelung, Befleckung, contaminatio, pollutio.
Zprznjm *fut.*. il, iti, ěn, besudeln, beflecken, inquinare, contaminare, foedare, polluere, maculare.
Zprzňugi, owal, owati, vorh.
Zpuchlina, y, *f.* s. oteklina.
Zpuchnu *fut.*, chl, nauti, s. oteku.
Zpuchřjm *fut. ex.*, el, eti, Blasen bekommen, pustulis obduci.
Zpukalý 3. ganz zerborsten, ruptus, disruptus: zrno:
Zpukám se *fut.*, al, ati, ganz zerbersten, zerplatzen, disrumpi.
Zpukřelý 3. morsch?
Zpupný 3. hochmüthig, aufgeblasen, superbus, inflatus; 2) s. wlastnj: zpupný statek, Allodialgut, *n.* bonum allodiale; -ně, *adv.* -be, -te; -nost, i *f.* Hochmuth, *m.* superbia.
†Zpurnjk, a, *m.* ein Widerspenstiger, Trotzkopf, contumax.
Zpurný 3. widerspenstig, contumax; -ně, *adv.* -aciter; -nost, i, *f.* -keit, *f.* -acia.
Způsob, u, *m.* Art, a) Gattung, genus: způsob zpráwy obecné, Konstitution, *Vel.* b) natürliche Beschaffenheit, indoles, natura. c) Gewohnheit, *f.* Gebrauch, *m.* mos, consuetudo; způsob mluwenj, Redensart, formula loquendi, phrasis; d) Weise, *f.* Manier, *m.* modus; na wssecken způsob, auf alle Art u. Weise; podobnym způsobem, gleicher Gestalt, similiter. e) gute Art, Artigkeit, Geschicklichkeit, Anstand *m.* rc. commoditas, decor. 2) folg.
Způsoba, y, *f.* Gestalt, *f.* äußere Beschaffenheit, species, forma, facies; figura, habitus.

Způsobený 3. beschaffen, comparatus.
Způsobilý, -le, -lost, s. způsobný, způsobně, způsobnost.
Způsobjm *fut. ex.*, il, iti. bewirken, efficere. 2) anschaffen, parare, comparare, acquirere, auch providere aliquid. 3) formen, formare, concinnare: dessitku způsobuge, -formirt (der Buchbinder), *R.* 4) *sl. Lyp.* s. omluwjm, verleumden.
Způsobný 3. geschickt, a) passend zu etwas, sich dazu schickend, schicklich, geeignet, aptus, idoneus, accommodatus, auch v. Menschen, neyzpůsobněgssj, 2 *Reg.* 10, 3.; k něčemu, zu etwas, rei, ad rem; auch par, wenn es so viel ist, als gewachsen, z. B. labori, k prácy, zur Arbeit; b) klug, artig, fein, geschickt, scitus, -ně *adv.* apte, accommodate, convenienter; b) scite; -nost, i, *f.* Geschicklichkeit, *f.* Talent, *n.* Fähigkeit, *f.* z. B. des Leibes, Verstandes rc. virtus, dos, (dotes, *pl.*)
Způsobugi, owati, s. způsobjm. *R.*
Zpusstěnj, *n.* Verwüstung, Verödung, z. B. der Städte, Aecker rc. vastatio, depopulatio, desolatio.
Zpustatjm *fut.*, il, iti, *sl.* folg.
Zpustjm *fut. ex.*, il, iti, verwüsten, z. B. Land, Aecker rc. vastare, devastare depopulari: chrám Páně zpustili a zawřeli *Vel.*
Zpustina, -lina, y, *f* Wüste, (Wüstheit), *f.* vastitas, desolatus locus: zpustlιny brezne, [illegible]
Zpustlý 3. verwüstet, vastatus, desolatus.
Z[illegible] *ex.* [illegible]

Zpyssna, *adv.* stolz, superbe.
Zpyssnjm *fut. ex.*, ěl, ěti, stolz werden, superbia inflari, *K.*
Zpyták, a, *m.* Späher, explorator.
Zpytatel, e, *m.* Forscher, Untersucher, *m.* investigator, zp. přirozenj, Naturforscher, investigator naturae, physicus; zp. bylin, botanicus.
Zpytowáwám, al, ati, *fr.* v. folg.
Zpytugi, owal, owati, erforschen, durch Forschen zu erfahren oder ausfindig zu machen suchen, scrutari, indagare, investigare, expiscari.
Zrábám, al, ati, *sl.* s. zrobjm; 2) Muthwillen treiben.
Zračjm se, iti, *obs.* s. vkázi se: sen se mi zračj, - in Erfüllung geben, ? Snář, *Ms.*
Zračný, *sl.* nicht finster, mondlicht, sublustris; noc zračná.
Zrada, y, *f.* Verrätherey, *f.* proditio; zr. zemstá, Hochverrath, *m.* perduellio, *D.*
Zrádca! *interj. exhorrentis*, *sl.* ach zrádca!
Zrádce, *m.* Verräther, *m.* proditor; zr. zemský, Hochverräther, *m.* perduellis.
Zradjm *fut.*, il, iti, zen, *imp.* zraď, verrathen, prodere. 2) widerrathen, dissuadere. 3) nad někým, untreu werden, frangere fidem alicui, perfide agere: nad swým náboženstwjm, nad swau dussj, ženau y djtkami zraditi, Wrat.
Zrádnjk u, *m. sl.* Epilepsie, wřed 2).
Zrádný 3. verrätherisch, proditorius, treulos, perfidus, perfidiosus; zrádný tulich, Stecher, sica, *Vel. N.* s. auch cedule, zlotřilý, *Syl.* -ně, *adv.* -rie, -de, -ose: 2) sceleste, nefarie.
Zradugi se *fut. ex.*, owal, owati, sich erfreuen, laetari, gaudere, laetitia, adfici.
Zragi, zrál, zráti (vgl. ὡραῖος, maturus?) reifen, reif werden, z. B. Aepfel, Geschwür ꝛc. maturescere.
Zrak, u, *m.* Gesicht, *n.* d. Fähigkeit zu sehen, visus, oculi, oculorum acies: bystrý zrak, ein scharfes Gesicht, acres oculi, tupý, stumpfes, oculi hebetes; *dual.* zraky, *obs.* s. zřjtedlnice (*russ.* zroc'ki).

Anm. D. *sl.* Flüche: sto zrakou do nich! bodag ta zrak wzal! auch: do zraka! co to robjš?-zum Henker!-scheinen auf irgend ein böses Wesen, Gottheit, Zrak, a, *m.* (od. Erscheinung, monstrum? gleichsam zázrak?) hinzudeuten.

Zralost, i, *f.* Reife, *f.* maturitas, tempestivitas.
Zralý 3. (vgl. ὡραῖος?) reif, z. B. Obst, Getreide, maturus.
Zrám, zráti, *sl.* s. zragi.
Zráňám, al, ati, *sl.* folg.
1. Zránjm *fr.*, ěti, (*sl.*) s. ronjm.
2. Zranjm *fut.*, iti, ěn, s. ranjm.
Zřásým, yl, yti, falten, complicere: wlasy na hlawě.
Zrazu, *adv. sl.* plötzlich, schnell.
Zrazugi, owati, s. zradjm, *B.*
Zrcádko a, *n. dim.* Spiegelchen.
Zrdcadlnjk, a, *m.* Spiegelmacher, *m.* opifex specularius, *Vel.* - cký 3., ctwj ꝛc.
Zrcadlo, a, *n.* Spiegel, *m.* speculum; zapalowacý zr. Brennspiegel, speculum ustorium, (causticum); z. slawných činů, Ehrenspiegel; zr. sláwy české, Ehrenspiegel Böhmens, *D.* w zrcadle se wzhlédnauti, wzhlédati, sich im Spiegel besehen, contemplari se in speculo od. intueri sese in speculo, *Syl.*

Zrcek, čka, *m.* Weindrossel, *m.* turdus iliacus, *Rybay.*

Zřebrjm se *fut. sl.* s. řebrjm se.

Zřeby, *sl.* s. zhřeby.

†Zřecý punkt, Gesichtspunkt.

Zředjm *fut.*, il, iti, s. zředugi.

Zřednu *fut.*, zředl, nauti, s. řednu.

Zředugi, owal, owati, verdünnen. diluere, *Vel. Herb.*

Zřegem, zřeti, *sl.* s. zrám.

†Zřegmjk, u, *m.* Gesichtskreis, *m.* horizon, (versucht v. *D.*)

Zřegmý, - mě, s. patrný, - né.

Zřelý len, s. unter len; 2) *sl.* s. zralý.

Zřeň, ě, *m.* s. dřeň, *Ryb.*

Zřenj, *n. verb.* v. zřjm, Sehen, *n.* visus, spectatio. 2) Ansehen, *n.* worinn man steht, auctoritas, dignitas. 3) Rücksicht, *f.* Augenmerk, *m.* ratio, attentio: newelike k němu zřenj měli.

Zřetedlný 3. ansehnlich, Ansehen habend, angesehen, illustris, amplus, insignis, z. B. Mann; üblicher 2) verständlich, perspicuus, planus; - ně, *adv.* - cue, - ne; - nost, i, *f.* -chkeit, -cuitas.

Zřetel, e, *m.* s. zřenj; 2) s. zrak: še mně swůg zřetel obrátili, a mně se na ruce cele položili, *K.* malý zřetel mjti, in geringem Ansehen stehen, nullius existimationis, auctoritatis esse, *Vel. N.* wssech zřetel na sebe obrátiti, aller Aufmerksamkeit, aller Augen auf sich ziehen, wenden.

Zřezi (střezi), zřezám *fut.*, zřezal, zřezati, zřezán, *imp.* zřezey u. zřež, aufschneiden, alles schneiden, z. B. Stroh rc. stramentum omne secare. 3) abschneiden, absecare, praescindere: nemocného zadáwj a zřežj gemu hlawu, *Mand.* 3) s. rozřezi.

Zřjcenina, y, *f.* Schutthaufen, *m.* rudus, Iz. 45, 11. üblicher *pl.* -ny, Trümmer, Ruinen, rudera.

Zřjdjm *fut. ex.*, il, iti, zen, *imper.* zřeď, ausrichten, ins Werk richten, efficere, perficere. 2) einrichten, etwas, eine Einrichtung treffen, ordnen, z. B. den Staat, die Wirthschaft rc. instituere, constituere, componere, instruere. 3) verordnen, a) anordnen, einsetzen, z. B. Personen, constituere, instituere; b) anordnen, vorkehren, festsetzen, z. B. Gesetz, instituere, sancire.

Zřjdka, *adv.* selten, raro.

Zřjdlo, a, *n.* statt wřjdlo, Quelle, *f.* Brudel, *m.* scaturigo latex, *Com.* 2) s. wsta, hrdlo, 1. *Reg.* 7, 31.

Zrjedjm, *fut.*, il, iti, *sl.* richten, parare; - se, sich anziehen, induere se.

Zrjedjm *fut.*, iti, *sl.* s. zředjm.

Zrjem, el, eti, *sl.* s. zragi.

Zrjkám, al, ati, hersagen, recitare.

Zrjlo, a, *n.* *Lypt.* der Eingang in den Keller; s. ssige u. vgl. zřjdlo 2)

Zřjm, zřel, zřjti (vgl. ὁράω), sehen, cernere, videre, tueri.

Zřjtjm *fut. ex.*, il, iti, niederreißen, niederwerfen, dejicere, ad terram demoliri, *B.*

II. *rec.* z-titi se, zusammenstürzen, wie eine Mauer, corruere.

Zřjzek, zku, *m.* Stürzel, z. B. am Weinstocke, resex.

Zřjzeně, *adv.* s. unter wážjm.

Zřjzenj, *n.* Einrichtung, *f.* a) das Einrichten einer Sache, Bringen in Ordnung, institutio, constitutio. b) Beschaffenheit, Verfassung, ratio; ist es soviel als Ordnung, ordo. c) Einrichtung, Anordnung im Hause, Staate rc. i. e. Gewohnheit, institutio, institutum (ordinatio): zřjzenj zemská, Landesordnung, Institutionen; d) Anstalt, *f.* institutum, *D. P.*

Zrkadlo, (auch zrkalo), a, n. sl. Spiegel, speculum, s. zrcadlo; russ. zerkalo.
Zrnastý 3. sl. vollkörnig.
Zrnatjm, ěl, eti, körnen, körnig werden, vom Getreide, in grana abire.
Zrnatý 3. voll Körner, körnig, granosus. 2) große Körner habend, magnorum granorum.
Zrnce, sl. s. zrnko.
Zrnečko, a, n. dim. v. zrno.
Zrněná měď, Kernkupfer, n.
Zrnj, n. coll. Körner, grana: zrnj snopů prssj, K. b) z. winičné, Weinbeeren, acini vinacei, B.
Zrnjčko, a, n. dim. v. zrnj.
Zrnko, a, n. Körnchen, n. granulum
Zrno, a, n. (vgl. granum), Korn, n. ein einzelnes od. Saamenkorn des Getreides, Mohns, Lorbeere, der Olive rc. granum bacca; ragské zrno, Cardamome, f. cardamomum, D. 2) (dobrota mince), Korn der Münze, valor intrinsecus monetae, R. 3) Gran, als Gewicht, granum. 4) sl. Getreide, Korn, n. fruges.
1. Zrnowatjm, ěl, ěti, sich körnen, kernen, wie das Salz, D.
2. Zrnowatjm, il, iti, körnen, in grana redigere, D.
Zrnowatý, 3. körnicht, s. zrnatý, D.
Zrnýčko, a, n. besser zrnečko.
Zrobjm fut. ex., il, iti, verrichten, verarbeiten, consumere laborando, R.
Zrocenj se (auch ohne se), n. verb. v. zrotjm se, Zusammenrottung, f. Aufruhr, m. seditio.
Zrodilý 3. gebohren, natus.
Zrodjm fut., iti, s. porodjm.
II. rec. zr-ti se, entstehen, nasci: z toho welká wálka-, B.
†Zrohatjm fut., ěl, ěti, Hörner bekommen, Puchm.
Zrohowatjm fut., ěl, ěti, zum Hörne werden, D.
Zrogjm se fut., il, iti, sich anhäufen, conglomerari: gako wčely proti němu sezrogili a zbaurili; zrogené národy.
Zrok, adv. z. B. z rok do roka, v. Jahr zu Jahr, singulis annis.
Zronjm fut. ex., il, iti, s. ronjm.
Zrosolowatjm fut., ěl, ěti, kamigten, schimmelichten Geschmack bekommen, nur vom Weine, mucescere.
Zrosolugi se fut., owati, s. zočtjm se, essigsauer werden.
Zrostém, al, ati, s. zrostu.
Zrostlina, y, f. Gewächs, n. Pflanze, f. planta; -nka, y, f. dim.
Zrostlý 3. aufgewachsen, ziemlich groß gewachsen, adultus.
Zrostu fut. ex., zrostl, zrůsti, aufwachsen, a) in d. Höhe wachsen, groß wachsen, v. Menschen, Thieren, Pflanzen, adolescere, pubescere, crescere. b) zunehmen, crescere, augere; c) erwachsen, entstehen, oriri: odtud wogna zrostla.
Zrotjm (srotjm) se, s. spiknu se 2).
Zrowna, adv. grade, a) in grader Linie, nicht krumm oder schief, gradezu, z. B. gehen, recta via od. recta, auch recte. c) gradezu, ohne Umschweife, z. B. reden, recte, recta via oder recta.
Zrozeňátko, a, n. Wochenkind, n. D.
Zrozenj n. verb. v. zrodjm, -se.
Zrozrážjm fut., eti, s. rozrazým, zerschlagen, v. mehrern.
Zroztjnám fut. fr., ati, s rozetnu, entzwey hauen, v. mehrern.
†Zrudjm fut., il, iti, verergen, D.
Zrussjm fut. ex., il, iti, s. russjm.
Zrůst, gen. zrostu, m. Wachsthum, n. incrementum.
Zrůstám, al, ati, s. zrostu.
Zruta, y, f. sl. Ungeheuer, ungeheure Größe, Menge; -tný 3. u-r.

Zrútjm, -ſe *fut.*, iti, *sl.* ſ. zřjtjm, -ſe.
1. Zryſſawjm *fut.*, ěl, ěti, roth od. röthlich werden, rufescere.
2. Zryſſawjm *fut.*, il, iti, roth machen, z. B. Haare, rufare.
Zrza, y, *f. sl.* ſ. rez, rza, Roſt, *m.*
Zſekám *fut.*, al, ati, aufhauen, alles hauen, z. B. Holz, lignum omne caedere. 2) ſ. rozſekám: zſekal ho, *Vel.* 3) zerhauen, fig. zſekaný, zſladrowaný krog, *Id.*
Zſmradjm ſe *fut.*, il, iti, ſtinkend werden, putescere, putiscere.
Zſnětiwjm *fut.*, ěl, ěti, brandig werden, robigine corrumpi.
Zſrdnatjm *fut.*, ěl, ěti, Muth faſſen, ſich ermannen, animum capere.
Zſſálený 3. ſ. ſſjlený.
Zſſáljm ſe *fut.*, ſ. ſſáljm ſe.
Zſſelmilý 3. viehiſch, gottlos, verrucht, scelestus (brutalis:) zſſelmilá vkrutnoſt, *Com.* zſſelmilá kněžſká zloſt, *Žal.* mezy zſſelmilými národy bydliti; -le, *adv.* sceleste: to geſt zſſelmile, *Com.* -loſt, i, *f.* Gottloſigkeit, Verruchtheit, Brutalität, *f.* indoles scelesta (brutalis).
Zſſelmjm ſe *fut.*, iti ſe, gottlos, brutal werden, scelestum fieri.
Zſſera, *adv.* ſ. ztemna.
Zſſeredjm *fut.*, iti, ſ. zohawjm.
Zſſikugi *fut.*, owal, owati, in Schlachtordnung ſtellen, aciem formare, disponere, *B.* ſſik ſwůg zſſikowal, *Cyr.* heytmané ge ſebrali, zſſikowali a w řádu držeti, *K.*
†Zſſjpjm *fut. ex.*, il, iti, jemand mit Pfeilen niederſchießen.
Zſſjřj (z-ſſjřj), *adv.* breit, latitudine.
Zſſkwrknu *fut.*, kl, nauti, ziſchen bey Anbrennen.
†Zſſlechtjm *fut.*, il, iti, veredeln, perficere, nobilius reddere.
Zſtarám ſe *fut.*, ſ. ſeſtarám ſe.
Zſtrauhám *fut.*, al, ati, abſchaben, ſ. ſtrauhám.
Zſtřjhám, ſ. ſtřihám: z-dnj liſtu, d. Kerbe an den Gewächsblättern, crena, lacinia, *Vel. N.*
Zſwětlamodrý 3. lichtblau, candicans e caeruleo, *D.*
Zſwětlazelený 3. hellgrün, lichtgrün, e viridi candicans, *Vel.*
Zſwětlažlutý 3. lichtgelb, candicans e gilvo, *D.*
Zſyljm, -ſe *fut.*, iti, ſ. ſyljm-ſe 1).
Zſylugi, owati, vörh. *Prov.* 31, 17.
Zſynaljm *fut.*, iti, ſ. zſynám.
Zſynalý 3. blau unterlaufen, fahlgelb, lividus; -loſt, i, *f.* ſ. modřina.
Zſynám *fut. ex.*, al, ati, blau, fahlgelb, todtenfahl werden, livescere.
Ztáhnu, -ſe, ſ. ſtáhnu, ſtahugi-ſe.
Ztápjm, ěl, ěti, einſenken, verſenken, demergere: -rozwody, *D.*
Ztaſſkařjm ſe *fut. ex.*, il, iti, zum Spitzbuben werden, furacem fieri.
Ztažugem ſe, owat, *sl.* ſ. ſtěžugi ſy.
Ztěkám, al, ati, ſ. těkám.
Ztekám, al, ati, folg.
Zteknu *fut. ex*, kl, nauti, überfallen, opprimere, repente advenire: na nepřjtele zteknauti; taboři wypadſſe z hradiſſtě, ztekli na měſtečko, *Vel.* ztekli na zámek, *Id.*; auch ohne na: ztekl měſto nočnjm čaſem, überfiel, erſtieg, - irrupit, *Id.*
Ztemna, *adv.* dunkel, z. B. z temna modrý, ztemnazelený 2c. *Vel.* dunkelblau, dunkelgrün, ex caeruleo, viridi subniger.
1. Ztenčjm *fut. ex.*, el, eti, dünn werden, tenuescere.
2. Ztenčjm *fut. ex.*, il, iti, verdünnen, a) dünn machen, z. B. ein Brett, einen Faden, tenuare,

extenuare. b) vermindern, schwächen, z.B. das Vermögen, tenuare, extenuare, minuere.
Ztenčugi, owal, owati, verb. 2) für gering ansehen, : hřjchy swé ztenčowati.
Ztenka, *adv.* s. tence.
Ztepilý 3. wohlgestaltet, gerade, schlank, procerus, formosus, s. osobný, vrostlý, *Vel. N.*
Ztepljm *fut.*, el, eti, s. zahřegi se; 2. s. zwlažnu.
II. *rec.* zt - iti se, warm werden, incalescere.
Ztepu *fut.*, al, ati, s. tepu.
Ztěžjm *fut.*, s. vtěžjm; (*ol.*) s. zýskám.
Ztěžugi, - sobě, s. stěžugi.
Zticha, *adv.* leise, sanft, lente, remisse; zticha mluwiti, *B.*
Ztjžj, *adv.* schwer, pondus, gravis: zlatý řetěz ztjžj železného.
Ztjžjm, s. stjžjm, stěžugi.
Ztlssťka, *adv. sl.* folg.
Ztlaussťj, *adv. cum. gen.* dick, crassitie.
Ztlučený 3. *part. pass.* v. folg.
Ztluku, ztlučeš *fut.*, ztlaukl, ztlaucy, ztlučen, *imper.* ztluc, zerschlagen, entzwey schlagen, contundere. b) sehr abprügeln, contundere. 2) zerbrechen, z.B. ein Glas, frangere, diffringere. 3) zerstoßen, contundere, elidere. 4) penjze něgaké, ein Geld auftreiben.
Ztlustnu *fut.*, nauti, s. tlustnu.
Ztlustjm *fut.*, il, iti, dick machen, verdicken, crassum reddere.
Ztonu *fut. fr.*, auti, s. vtonu.
Ztopjm, - se *fut. fr.* s. vtopjm (viele).
Ztracenec, nce, *m.* ein Verlorner, perditus; 2) s. droslař, *Com.*
Ztracenj, *n.* Verlieren, *n.* Verlust, *m.* amissio; ztr. hrdla, Lebensstrafe, *f.* poena capitis, poena capitalis; 2) s. zhauba, Verderben, *n.* perditio.
Ztracený 3. *part. p.* verloren, a) eingebüßt, amissus, perditus. b) übel angewendet, perditus; z- né wogsko, Scharmützler, ferentarii, rorarii milites, *Vel. N.* ztracená stráž, die verlorne Schildwache, *D.* za ztracenau dáti (něco), etwas verloren geben, *D.*
Ztrápjm *fut.*, iti, quälen, affligo.
Ztráta, y, *f.* Verlust, *m.* jactura, damnum, detrimentum.
Ztrátce, *m.* Verlierer, amissor, *Kr.*
Ztratjm *fut. ex.*, il, iti, cen, einbüßen, verlieren, amittere, perdere; bitwu ztratiti, d. Schlacht verlieren, proelio vinci, *Cyr.* ztratili Turcy ssturm, *Vel.*
II. *rec.* ztratiti se, verloren gehen, amitti, perdi. 2) sich verlieren, vergehen, verschwinden, abire, se subducere.
Ztraudnatjm *fut.*, s. práchniwjm.
Ztráwjm, - wugi, s. stráwjm.
Ztřesstěnec, nce, *m.* ein Verrückter, amens, demens, *Com.*
Ztřesstjm *fut.*, il, iti, verrücken, hlawu, den Kopf, a) konfus machen, perturbare mentem. b) des Verstandes berauben, privare mente aliquem.
II. *rec.* zt - ti se, ein Narr werden, amentem fieri.
Ztrhám *fut. fr.*, al, ati, zerreißen, mehrere, lacerare, dilacerare.
Zstřjkám *fut.*, ati, bespritzen.
Ztřjskám *fut.*, al, ati, gewaltig zusammenschlagen, zertrümmern (mit Getös), conquassare; zerprügeln, concutere, verberare (solide), *D.*
Ztrnu *fut. ex.*, ul, auti, erstarren, starr werden, rigescere, torpescere. 2) stumf werden, v. Zähnen, s. laskominy; 3) be-

sťúrzt werden, s. trnu: ztrnul sem, gak sem to spatřil, *Com. B.*
Ztrnulý 3. s. ztrnutý, *B.*
Ztrnutj, *n.* Erstarrung, *f.* a) z. B. vor Kälte, rigor, torpor. b) vor Erschröckung, stupor. c) Empfindungslosigkeit, *f.* torpor, stupor. d) (zubů) Stumpfheit der Zähne, stupor dentium.
Ztrnutý 3. *part. p.* v. ztrnu.
Ztroskotám, ztroskocy *fut.*, tal, tati, zertrümmern, zerschlagen, zerschmettern, confringere, contundere, comminuere.
II. *rec.* z-tati se, zu Trümmern gehen, gebrochen, zertrümmert werden, confringi, contundi.
Ztroskotugi, - se, owati, vorh.
Ztrýznim, zermartern, s. trýznjm.
1. Ztupjm *fut. ex.*, ěl, ěti, stumpf werden, hebescere.
2. Ztupjm *fut.*, il, iti, stumpf machen, hebetare: 2) s. zbanjm.
Ztupnu *fut.*, nul, nauti, s. 1. ztupjm.
Ztupugi, owal, owati, vorh.
Zturčjm *fut.*, el, eti, Türk werden, Turcam fieri, *Vel.*
Ztužjm *fut.*, s. otužjm, tužjm.
Ztwrdjm *fut.*, s. zatwrdjm 1):
Ztwrdlý 3. erhärtet, verhärtet.
Ztwrdnu, s. zatwrdnu.
Ztwrzugi, owal, owati, vorh.
Ztyčjm se *fut.*, iti, s. wztyčjm se.
Ztyrám, ati, s. zpracugi, stjrám.
Zub, u, *m.* Zahn im Munde, auch was ihm ähnlich ist, z. B. der Säge, eines Kammes 2c. (*sl.* auch der Eggenzinken), dens; přednj (kausacý) zubowé, die vordersten Zähne, dentes adversi; třenownj od. čelistnj, s. stolička 3); zadnj zub v konj, Eckzahn; za zubů se chleba nagisti, *prov.* das Eisen schmieden, weil es warm ist, cudere ferrum dum candet; na zub bráti, s. přetřepáwám; s. auch kly, bolenj, kotlawý, řezi, sstřipenj. 2) der Knebel am Spieße, fusticulus obliquus, *D.* zub kotwy, Ankerzinken, dens ancorae, *K.*; *plur.* zuby, der Kamm am Schlüssel, pecten, *D.*
Zubáč, e, *m.* Großzahn, dentatus.
Zubadlo, a, *n. sl.* s. caňk, vdidlo.
Zubadljm, iti, *sl.* s. caňkugi.
1. Zubák, a, *m.* 1jähriges Lamm, *D.*
2. Zubák, u, *m.* Zahnhobel, *m.* dolabra denticulata, *R.*
Zubaňa, y, *f. sl.* d. großt Zähne hat.
Zubatjm, ěl, ěti, zahnen, dentire.
Zubatý 3. Zähne habend, dentatus, denticulatus. 2) s. zubáč.
Zubec, bce, *m.* Zahn, Zinken, dens.
Zubj 1. (üblich statt zubnj), z. B. zubj parádko, s. auch lůžko.
Zubikláč, e, *m. sl.* s. parádko.
Zubjm se, il, iti, höhnisch lachen.
Zubitrh, a, *m.* Zahnbrecher, dentiducus, dentifrangibulus, *Vel. N.*
Zubkyně, *f.* ein hundszähniges Lamm oder eine alte Schafmutter.
Zubožjm *fut.*, iti, s. zchudjm.
Zubr, a, *m.* Auerochs, *m.* urus.
Zubřj 1. Auerochs =.
Zubřice, *f.* Auerkuh, urus foem.
Zugi (aus z-dauti, exuo (in-duo) ex-δυω, *D.*) s. szugi.
Zvgjždjm *fut.*, ěl, ěti, davon fahren oder reiten, von vielen.
Zufánek, nku, *m.* s. ssufán.
Zumpa, y, *f.* Sumpf, *m.* wo sich das Wasser sammelt, lacus, *Vel. N.*
Zvmysla, *adv.* vorsetzlich, consulto, de industria.
Zvmyslně, *adv.* vorh.
Zvmyslný 3. vorsetzlich, voluntarius; - nost, i, *f.* - keit, *f.*
†Zuna, y, *f.* Unkraut (Windhafer,) *n.* zizania; zapučená zuna, eingeruchertes Unkraut, *D.*

ugem, *sl.fut.*, owati, etwas
erdrüßig werden, ablassen:
otu; 2)*rec.*-se, sich ennuyiren.
alugi *fut.*, owal, owati, ver-
ngen, verbrennen, (von meh-
ern), deurere: audy přiroze-
gim zopalowal.
ichám *fut.*, al, ati, s. vpichám.
jm *fut.*, ěl, ěti, einen Seufzer
on sich hören lassen.
lna, *adv.* s. plně. 2) einschlü-
, inclusive: zoplna 10. dnj, *Vel.*
řjma, *adv.* gradezu, directe.
ažený 3. *part. p.* österš be-
digt, offensus, s. pospokogjm.
ažjm *fut.*, el, eti, österš oder
nehrere beleidigen.
II. *rec.* z-eti se, anstossen,
allen, v. mehrern, offendi, *B.*
cenj, *n.* Ergrimmen, *n.* excan-
lescentia, saevitia.
řjm (se), il, iti, s. zpauzým se.
řiwý 3. grausam, wüthend ge-
gen andere, schrecklich sich be-
tragend, crudelis, immanis;
- wě, *adv.* - liter; b) s. přjsně;
- wost, i, *f.* - mkeit, *f.* - litas,
- nitas. 2) Grimm, *m.* excan-
descentia, asperitas; 3) s. přj-
snost, *Syl.*
rwal, a, *m.* zurwalec, zurwal-
ce, *sl.* Possenreißer, scurra.
ſštipugi *fut.*, owal, owati, ab-
kneipen, viel, avellere.
ůstalý 3. überblieben: dědictwj.
ůstanu u. zustanu (*K*), zůstal,
zůstati, *imper.* zůstaň, bleiben,
manere; na placy od. na místě
zůstati, occumbere, *Vel.* zu-
stati wězeti, seděti, stecken, si-
ßen bleiben. 2) *act.* (selten),
lassen, fahren lassen, desistere:
swých zlých nawyklostj zůstati
nemohl.
ůstáwám, al, ati, vorh. 2) woh-
nen, habitare.

Zůstawek, wku, *m.* zbytek, Ueber-
rest, residuum, *D.*
Zůstawjm *fut. ex.*, il, iti, übrig
lassen, relinquere. 2) hinter-
lassen, relinquere: vmřel, zů-
stawiw po sobě dědice, *Haj.* 3)
belassen, relinquere: při při-
rozené swobodě, práwjch kaž-
dého zůstawil, *Vel.* zůstawen
gest při pokutě o zhaněnj, Pr.
podlé té pokuty zůstawen bude
dlužnjk; kterau zápisem na
sebe vwedl, Pr.
Zůstawugi, owal, owati, vorh.
Zvstřihugi *fut.*, owal, owati, ab-
schneiden, v. mehrern, s. vstřihnu.
Zvtěkám (zvtjkám) *fut.*, al, ati, v.
einander laufen, davon laufen
(v. mehrern), fuga elabi, dif-
fugere: do okolnjch měst zvtě-
kali, *K.*
Zvtjnám *fut.*, al, ati, abhauen, v.
mehrern, absecare: zvtjnal
wssecky okowy v studnic, *Vel.*
ruce, nohy mu zvtjnali.
Zvtracým *fut.*, el, eti, hinrichten,
mehrere, supplicio afficere:
mnohé z nich zvtraceti dal, *Vel.*
Zvtrhám *fut.*, al, ati, abreißen,
mehrere, avellere.
Zuwač, e, *m* der Badediener, der
die Kleider auszieht, Pr.
Zuwadlna, y, *f.* Ausziehzimmer,
n. wo man die Kleider auszieht
(im Bade), apodyterium.
Zvwazugi, -se, s. vwáži, -se, v. vielen
Zůwerjm se *fut.*, il, iti, *sl.* sich auf-
werfen, z. B. ein Brett.
Zůwi (zwu), zwal, zwáti, *imp.*
zow (zwi), einladen, z. B. zu
Gaste, invitare, vocare.
Zuza, y, *f. sl.* gemein s. Zuzanna.
Zuzáky, *m. pl. sl.* s. opekance.
Zvzjm, s. ssauzjm.
Zuzka, y, *f. sl. dim.* v. Zuza.

Zúzyk, u, *m. sl.* Gans- oder Hühner - ꝛc. Magen.
Zwáč, e, *m.* Einlader, auch Hochzeitbitter, *m.* invitator.
Zwah, u, *m.* Uebergewicht, *n.* (praepondium), *D.*
Zwalassjm *fut.*, il, iti, verschneiden, exsecare, *Cyr.*
Zwálčjm *fut.*, il, iti, mit Krieg überziehen: zemi z-ti, *Cyr.*
Zwán, u, *m. sl.* ein Stein, z. B. des Salzes, salis petra.
Zwancugi, owal, owali, s. zweykám, v. Vieh, ruminare, *D.*
Zwápenatjm *fut.*, ěl, ěti, zu Kalk werden, in calcem converti.
Zwara, y, *f. sl.* gekochte geronnene Milch, eine Speise, Milchsuppe.
Zwaradlo, a, *n. sl.* Wäschstande, *f.* Sechtelschaff, *n.* labrum lotorium.
Zwarák, u, *m.* vorh.
Zwárám, al, ati, *sl.* sechten, sächteln, die Wäsche laugen, lavare, proluere lixivio.
Zwařjm *fut. ex.*, il, iti, alles kochen, coquere. 2) aufkochen lassen, fervefacere: wodu zwařiti.
Zwárka, y, *f.* s. swárka, Absud, *m.*
Zwássnjm *fut. ex.*, ěl, ěti, den Leidenschaften sich ergeben, ausgelassen werden, effrenem fieri: tělo rozmazaně chowané rádo zwássnj, gako kůň ꝛc. *K.*
Zwáti, s. zůwi.
Zwáwám, al, ati, *fr.* v. zůwi.
Zwážjm, *fut.*, abwiegen, s. wážjm.
Zwáznu *fut. fr.*, s. vwáznu.
†Zwěčnjm *fut.*, il, iti, verewigen, immortale reddere (æternare)
Zwěčňugi, owal, owati, vorh.
Zwěd, u, *m.* üblicher zwědy, *pl.* Kundschaft, *f.* speculatio, exploratio: na zwědy wygeti, auf Kundschaft ausreiten, ire speculatum.

1. Zwedák, u, *m.* hewer, H... winde, *f.* trochlea, sucula...
2. Zwědák, a, *m.* s. zpyták.
Zwědám, ati, (*sl.*) sich erkund...
Zwedený 3. wohl erzogen, ... educatus; w cwičenj a ... zwedený, *Vel.* 2) artig, urb... neswedené a seulské m... *Syl.* 3. s. stydliwý, pud... *Vel. N.* -nost, i, *f.* Wohl... genheit; b) Artigkeit, urban...
Zwěděti, s. zwjm.
Zwedu *fut. ex.*, zwedl, zw... odchowám. 2) s. swedu 6... na penjze, s. zpeněžjm.
II. *rec.* zwést se, s. zdaři...
Zwegem *fut.*, zwál, zwáti, s... les worfeln.
Zwelebenj, *n. verb.* v. folg.
Zwelebjm *fut.*, il, iti, empor... gen, excitare. 2) etwas in... nahme bringen, rei incre... tum adjuvare od. rem a... vare. 3) preisen, celebra... 4) s. ssjřjm, wzdělávám: g... ty swé zwelebowati, Pr.
Zwelebowatel, e, *m.* Empor... ger, excitator, provecto... Preiser, celebrator. 3) s... láwatel.
Zwelebugi, owal, owati, vo...
Zwelečený 3. *part. p.* v. folg.
1. Zwelečjm *fut.*, il, iti, vergr... amplificare, exaggerare... gere: zwelečuge hřjchy s... *Com.* konané swé služby z... čuge, *Id.*
2. Zwelečjm *fut.*, el, eti, w... zunehmen, größer werd... crescere.
Zwelečugi, owal, owati, vor...
1. Zwěř, a, *m.* (vgl. mit fer... *russ.* swirjep, wild), *sl.* ... ein wildes Thier, fera od... bestia; zabili zwěra, gel... wepra ꝛc.

Zwěř, i, *f.* Wild, *n.* a) die wilden Thiere, ferae; b) s. vorh. Gerwená zwěř, roth Wildpret, *D.* zwěř wysoká, Hochwild, fera alta, *R.*
Zweredlo, *a, n. sl. Zempl.* Spiegel.
Zwěřina, *y, f.* Wildpret, *n.* Fleisch v. wilden Thieren, caro ferina;
Zw-dř, *e, m.* zw-dřka, *y, f.* der, d. ..s verkauft.
Zwěřinec, nce, *m. sl.* folg.
Zwěřinice, *f.* s. obora, Thiergarten
Zwěřobyl, *e, m.* Thierpflanze, *f.* zoophyta, *D.*
Zwěřopis, u, *m.* Thiergeschichte, *f.* zoologia.
Zwěssjm *fut.*, el, eti, s. wěsým.
Zwěst, *obs.* s. znàmý, powědomý.
Zwěstě, *obs.* s. wědomě.
Zwěsti, *obs.* s. zwěděti.
Zwěstowánj, *n.* Verkündigung, *f.* nuntiatio, denuntiatio.
Zwěstowatel, *e, m.* Verkündiger, nuntiator; -lkyně, *f.* -inn, -trix.
Zwěstugi *praes.* u. *fut.*, owal, owati, verkündigen, nuntiare, denuntiare.
Zwětralý 3. verrochen, vapidus: zwětralé wjno, verrochener Wein, vappa.
Zwětrám *fut.*, al, *ati*, verriechen, vim amittere: na kwasnicých nezwětrá, *K.*
Zwetssely 3. veraltet, obsoletus.
Zwetssenj, *n. verb.* v. folg.
Zwetssjm *fut. ex.*, el, eti, veralten, sich abnützen, obsolescere; fig. vdatnost giž w nás hanebně zwetssela, *Vel.*
Zwětssjm *fut. ex.*, il, iti, vergrößern, amplificare, exaggerare, augere.
Zwětssowacý 1. z. B. sklo, Vergrößerungsglas, microscopium, *D.*
Zwětssugi, owati, s. zwětssjm.
Zwicý, *adv.* in der Größe, magnitudine: bukwice zwicý gednoho lotu w medu pitá, *Vel.*
Zwjdám u. zwjdám se (*Syl.*), al, ati, erforschen, s. zpytugi.
Zwjdawý 3. neugierig, curiös, curiosus; -wost, i, *f.* -keit, Neugierde, -sität, *f.* curiositas.
Zwidralý 3. *sl.* verschlagen, versutus.
Zwjem, zwěděl, *sl.* s. zwjm.
Zwjera, aka, *n. sl.* s. zwjře.
Zwiklám *fut.*, *al, ati*, wankend machen, schwächen, motitando labefactare: dopustil se z přesslé stálosti swé zwiklati, *Vel.*
II. *rec.* z-*ati se*, wanken, vacillare, nutare: stolice se zwiklala a rozsmekla.
Zwikow, a, *m.* Klingenberg, ein Städtchen auf der F. Schwarzenbergischen Herrschaft Worlik, Zwikovia (bekannt wegen der daselbst auf einem alten Thurm entdeckten Runenschrift).
Zwjm *fut.*, zwěděl, zwěděti, erfahren, Nachricht erhalten, comperire, discere, certiorem fieri, cognoscere.
Zwinim *fut.*, il, iti, *sl.* s. prowinjm.
Zwjrám, al, ati, aufsieden, sich siedend erheben, bullire, effervescere; s. auch zewru.
Zwjře, ete, *n.* (*russ.* swirjep, wild), Thier, ein unvernünftiges Thier, bestia, bellua; diwoké zwjře, s. zwěř 2).
†Zwjřectwo, a, *n.* Thierreich, *n.*
Zwjřecý 1. wilde Thiere betreffend, ferinus; z. kůže, Thierhaut, *f* cutis bestiae.
Zwjřednice, *f.* -tnice *D.*), Abendstern, *m.* Venus od. Veneris stella, auch Hesperus od. Vesper, Vesperus.
Zwjtězugi, owati, s. zwjtězým.
Zwjtězyly 3. der gesiegt hat (drückt

das *particip. aoristi* der Griechen aus), qui vicit, *Cyr.*
Zwjtězým *fut. ex.*, yl, yti, ſiegen, vincere, victoriam reportare.
Zwjtězytel, e, *m.* Sieger, victor; - lkyně, *f.* -inn, -trix.
Zwláčjm, ſ. ſwleku, ausziehen ꝛc.
Zwlačkowatjm *fut.*, ěl, ěti, zähe werden, v. Wein, flaccescere.
Zwlásſt, zwlásſtě, *ol.* wzlásſté (aus zwlásſtě), *adv.* beſonders, a) abgeſondert v. andern, seorsim, separatim, auch solus, auch singulatim (singillatim) wenn es ſoviel iſt, als einzeln. b) vorzüglich praecipue, unice, maxime; iſt es ſoviel als zumal, ſo ſteht praesertim.
Zwlásſtnj 1. beſonder, a) abgeſondert, separatus, secretus. b) vorzüglich, eximius, praecipuus, egregius, singularis.
Zwlásſtnoſt, i, *f.* Abſonderung, *f.* separatio. 2) Vorzüglichkeit, *f.* praestantia, excellentia: znamenitá zwlásſtnoſt lidſkého pokolenj. 3) Sonderlingsſucht, *Ryb.*
Zwlažjm *fut.*, ſ. zawlažjm.
Zwlažnu *fut.*, nauti, ſ. wlažnu.
Zwlčjm *fut.*, el, eti, verwildern, wild an Sitten werden, sylvescere (lupi naturam induere).
Zwlčjm ſe *fut.*, il, iti, vorh. *Ryb.*
Zwlek, u, (ſwlek), zwleček, čku, *m. pl.* zwlečky, die abgezogene Haut, oder ausgezogene Kleider, Raub, *m.* exuviae.
Zwlhčjm *fut.*, il, iti, ſ. zawlažjm.
Zwlhčugi, owati, ſ. zawlažjm.
Zwnik, u, *m.* üblich znik.
Zwobyčegnjm ſy, beſ. zobyč-mſy.
Zwočjm, - ſe, beſſer zočjm, - ſe.
Zwoctjm, beſſer zoctjm.
Zwod, u, *m.* Einführung, *f.* inductio, beſonders Einweiſung in d. Güter, missio in bona debitorum, *Pt.*

Anm. Den Unterſchied zwi[ſchen] zwod u. ſwod ſ. auch bey Du[browsky] *Bibl. sl. I. p.* 318. *sqq.*
Zwodca, *m. sl.* ſ. ſwůdce.
Zwodjm *fut.*, il, iti, herum[...] überall hin führen, circum[du]cere: po wſſem chrámu [...] zwodil, *K.*
Zwodněnj, *n.* Anlauf, *m.* des [Waſ]ſers, tumor.
Zwodnjm ſe *fut.*, il, iti, anla[ufen,] ſchwellen, anſchwellen, tu[me]scere, intumescere: te[...] zwodnila. - iſt angelauſe[n].
Zwodňugi ſe, owal, owati, [...]
Zwolám *fut. ex.*, al, ati, a[usrufen,] exclamare.
Zwolatjm *fut.*, ěl, ěti, ſ. owola[...]
Zwole, *f.* üblicher zwůle.
Zwolen, a, *m.* d. k. freye Berg[ſtadt] Altſohl, im Sohler K., V[e]solium, Veterosolium, [...]lyom; -nčan, a, *m.* -nka, [...] ein Altſohler; - inn, *f.* Vet[ero]liensis; - nſký 3. Altſohler, [Vete]tusoliensis. 2) Sohler, Zo[lien]sis: Zwolenſká ſtolice, d. [Soh]ler Geſpanſchaft, comi[tatus] Zoliensis.
Zwolenice, *f. ol. i. e.* zwole[...]
Zwolený 3. *part. pass.* v. zwo[...] 2) ſyn z - ný, ſ. ſyn zaljbe[...]
Zwoljm *fut. ex.*, iti, ſ. wywol[...] za ſyna z-ti, adoptiren, an [...] desſtatt annehmen, adop[tare].
Zwolnůſtka, y, *f. dim.* v. z-noſt.
Zwolný 3. ſ. wolný: ceſta z[...]ná a protřená, *K.* 2) ſ. poho[dlný,] bequem, ergötzlich, commo[dus,] jucundus: máme zwolný [...] w Jůdſtwu; zwolný ži[...] -noſt, i, *f.* Freyheit, *f.* liber[tas,] z-noſt k wydáwánj ſpiſů [...] 2) Bequemlichkeit, Ergötz[lich]keit, commoditas, jucu[ndi]tas, deliciae.

lowatjm *fut.*, *ěl*, *ěti*, *sl.* od-
r, dumm u. ungeschickt werden.
lugi, owati, s. zwoljm.
n, u, *m.* Glocke, *f.* campana.
) *sl.* Schellen in der Karte.
nař, e, *m.* Glockengießer, *m.*
sor campanarum, campa-
arius; -řka, *y*, *f.* -inn, -ria;
ský 3. -stwj, *n.* wie bey pekař.
nček, ečku, *m. dim.* folg. 2)
rwený z. od. swatojanská zeli-
a, Hartheu, Johanniskraut,
hypericum perforatum,
g. orbanczfű, csengő virág.
nec, nce, *m.* Glöckchen, *n.* cam-
anula, tintinnabulum.
neček, čku, *m.* s. zwonček 1):
rawé zwonečky, Glockenspiel,
tintinnabulum, *R.* 2) Glo-
enblume, *f.* campanula, *Lin.*
denný sen. b) *sl.* Wiesenglocke,
campanula rotundifolia.
nehljk, *a*, *m.* folg.
wonek, nka, *m.* Grünfink,
rünling, *m.* coccothraustes
iridis, *K.* loxia chloris, *Linn.*
wonek, nku, *m.* s. zwonec.
oněnj, *n.* Läuten, *n.* sonus
ampanarum, pulsatio cam-
anarum.
nice, *f.* Glockenthurm, *m.* tur-
is campanaria. 2) *sl.* auch
Glockenstuhl, *m.* campanile;
) des Glöckners Eheweib, s. folg.
onjk, *a*, *m.* Glockenläuter, pul-
ator (agitator) campana-
um. 2) Glöckner, Küster, ae-
itimus, aedituus.
onjm, il, *iti*, läuten, campa-
a od. campanis pulsare, auch
los pulsare; k pohřbu, zur
eiche, zu Grabe, campana-
um sono prosequi funus; do
ostela, in die Kirche, sono
ampanarum in templum
ocare, insgem. in templum
pulsare; ráno, wečer, poledne
z. Morgen, Abend, Mittag läu-
ten, sono campanae indicare
initium diei, vesperam, me-
ridiem: z. klekánj, zum Abend-
gebet läuten, s. auch hrana; sly-
ssel mistr Martin zwoniti, ale
neslyssel sezwáněti, *prov.* das
Gehörte nur zum Theil wissen.
2) *sl.* (*et russ.*) s. znjm: zwonj
mi w vssjch; -jwám, al, ati, *fr.*

Zwonkowatý 3. glockenförmig.

Zwonku, *adv. sl.* s. zwenku.

Zwonowina, *y*, *f.* Glockenspeise,
f. aes campanarium.

Zwor, u, *m.* s. lán.

Zworám, bess. zorám, zoru.

Zwrácenj, *n. verb.* v. zwrátjm.

Zwracugi, owati, s. zwrátjm.

Zwrat, u, *m.* Umsturz, *m.* eversio.

Zwrátjm *fut.*, il, iti, umwerfen,
z. B. den Wagen rc. evertere,
subvertere. 2) fällen, einen
Baum, sternere, dejicere.
II. *rec.* z-titi se, umfallen,
subverti, collabi, corruere.

Zwratný 3. z. B. wůz, ein Wagen,
der sich leicht umstürzt.

Zwraubjm *fut.*, il, iti, z. B. vlice,
hospody, durchstreichen, in die
Runde, pervagari.

Zwrbljk (viell. zwrtljk) s. přeslen.

Zwředilý 3. voll Geschwüre, ul-
cerosus.

Zwředowánj, *n.* z. B. vst, Aus-
schlag des Mundes bey Kindern,
aphthae, *pl. Vel.*

Zwředowatjm *fut.*, ěl, ěti, voll
Geschwüre werden, exulcerari.

Zwrtám *fut.*, al, ati, durchbohren,
mit dem Bohrer, alles od. über-
all, transterebrare, perfora-
re; 2) durchstechen, transfi-
gere, transfodere, *Bar.* 6, 19.
II. *rec.* z-ati se, *sl.* sich umdrehn.

Zwrtjm *fut. ex.*, il, iti, verdrehen,

verrücken, invertere.
Zwrtkám, - se, s. zwiklám, - se.
Zwrtnu se *fut.*, auti, s. zwrtjm se.
Zwrtohlawjm *fut.*, ěl, ěti, dreh-köpfig werden, v. Schaafen.
Zwrželina, y, *f. sl.* s. zmetek 1).
Zwssednjm *fut.*, ěl, ěti, allgemein (alltäglich) werden, invalescere: to syc za hřjch pokládali, ale giž gim to zwssednělo.
Zwu, zwáti, s. zůwi.
Zwučenj, *n.* Schallen, *n.* sonus, sonitus.
††Zwučice, *f.* Tonkunst?
Zwučjm, el, eti, schallen, tönen, sonare, resonare.
†Zwučka, y, *f.* Klinge, *f.* z. B. des Säbels, Hirschf - s, lamina, *R.*
Zwučný 3. schallend, sonorus.
Zwuk, u, *m.* Schall, *m.* sonus, sonitus. 2) Geräusch, Getöse, *n.* strepitus, fremitus.
Zwůle, *f.* Vergnügungen, *pl.* deliciae: zwůle a rozkoš, *K.* wsseligaké zwůle a ljbosti, *Cyr.* lepssj zwůli magj oslowé, než-, *Vel.* zwůle swěta požjwati.
Zwybogugi *fut.*, s. wybogugi, v. mehrern: mnoho měst z-áno, *V.*
Zwyk, u, *m.* s. zwyklost.
Zwykám, al, ati, s. zwyknu.
Zwyklost, i, *f.* Gewohnheit, *f.* das Gewohntseyn, consuetudo.
Zwyklý 3. mit u. ohne Dativ, gewohnt, adsvetus.
Zwyknu *fut. ex.*, kl, knauti, mit u. ohne Dativ, gewohnen, gewohnt werden, sich an etwas gewöhnen; nutj, *n. verb.* adsuescere, consvescere: zwykne těm obyčegům, *Haj.*
Zwyplacugi, owal, owati, folg.
Zwyplacým *fut.*, el, eti, auszahlen, mehrere, solvere.
Zwypowjdám *fut. fr.*, al, ati, verbannen, mehrere, *Vel.*

Zwyrážjm *fut. fr.*, eti, s. wyráž[...]
Zwysoka, *adv.* hochaus, s. wysok[...]
Zwýssek, ssku, *m.* s. zbytek 2).
Zwýssenj, *n.* Erhöhung, *f.* Erh[...] *n.* 2) erhöhter Ort, locus edit[...]
Zwýssenost, i, *f.* (gako wr[...] Erhabenheit, *f.* altitudo, s[...] limitas.
Zwýssi, *adv.* lang, longitudi[...]
Zwýssjm *fut. ex.*, il, iti, erhöh[...] attollere, efferre: cenu; [...] sedm noh zwýssený od [...] podlahy, *Vel.*
Zwypomjnám *fut. fr.*, s. wyp[...] mjnám, v. mehrern: dluhy.
†Zyb, u, *m.* Moor, Mohrerd[...], etwa terra uliginosa, (ei[...]gentlich *russ.*), *Sedl.*
Zybeby, s. cybeby.
Zybet, a, *m.* Bisamthier, *n.* [...]samkatze, *f.* zibethus. 2) [...] riechender Moschus dav. [...]schus, *Vel.*
Zybnu, bl, nauti, frieren, alge[...]
Zybrykugem *fut.*, owal, ow[...] *sl. Schemn.* übrig behalten.
Zýděm *fut.*, zyssol, zýti, *sl.* s. seg[...] II. *rec.* zýti se, zu gut kom[...]
Zýdka, y, *f. dim.* v. zed, Mau[...]
Zykmund, a, *m.* Siegmund, [...]gismundus.
Zykrnatjm, *sl.* s. zgikrnatjm.
Zyma, i, *f.* (vgl. χειμα) Kält[...] frigus; zyma mi, mich frie[...] algeo; zyma nastáwá, es [...] kalt, frigus ingruit; b) es [...] Winter, hyems ingruit: [...]ma olewuge, die Kälte läßt n[...] frigus remittit. 2) Sch[...] Schauder, *m.* od. Zittern, *n.* [...] bey der Kälte, beym Fieber [...] schrecken rc. horror; zyma [...] láme, zyma mnau lomcuge, [...]ma mne napadla, ein Sch[...] überläuft mich, horror me [...]cessit (occupat) oder hor[...]

ercurrit membra mea. 3)
inter, *m.* hyems, bruma, (in
eser Bedeutung wird in eini-
Gegenden zeyma gesprochen,
ich zýma geschrieben); tuhá,
abá (měkká) zyma, ein harter,
n gelinder Winter, dura
pera) hyems, mitis, (lenis),
yems; s. auch krutý, třeskutý.
adv. (*comp. sl.* zymssge, *sup.*
ayz - ě), kalt: dnes ge zyma,
eut ist kalt.
nar, u, *m.* Eschbaum, *Resch.*
nawý 3. z.B. zymawá nemoc,
as kalte Fieber.
nj se, *impers.* ilo, iti se, *sl.* es
intert, fit hyems. 2) *act.* zy-
njm se, *sl.* sich der Kälte
ussetzen.
mnař, e, *m.* ornus.
nnj 1. winterhaft, hibernus,
yemalis; z. ssaty, Winter-
leid, *n.* vestis hiberna, vestis
yemalis; z. ležení, Winter-
ager, *n.* castra hiberna, auch
os hiberna, auch hibernacula.
mnice, *f.* Fieber, *n.* febris;
Wechselfieber (das kalte Fieber),
auch přestáwagicý zymnice,
Vel. febris remittens; pálči-
wá z. das hitzige Fieber, febris
ardens; zlučná od. pěnohorká
(*R.*) z. Gallf. f. bilosa, *D.* teg-
ná, mořiwá (bey *Vel.* tagemná
zastaralá) z. schleichendes F.,
f. lenta; zhnilá od. hnilá, s.
hnilý; s. auch wezdegssj, třetj-
dennj, třetnice, čtwrtodennj,
čtwrtáčka; zymnicy mjti, na
zymnicy stonati, das Fieber ha-
ben, febricitare, febri labo-
rare, febrem habere; zymni-
čku vhoniti, zymnice dostati,
das F. bekommen, in febrem
incidere; přestala mi zymnice
(*sl.* auch zymnicy sem ztratil),
ich verlor das F., f. decessit: zy-
mnice nepřissla, das F. ist aus-
geblieben, f. decessit; - čka, y,
f. dim. Fieberchen, *n.* febricula.

Zymničár, a, *m. sl.* der's Fieber hat.

Zymničnj 1. s. zymničný.

Zymničnjk, a, *m.* s. zymničár.

Zymničný 3. fieberhaft, febriculosus, febrilis; třesenj zymničné, Fieberschauer, *m.* motus febris, motus febriculosus (oder febrilis).

Zymoleyz, e, *m.* Leinholz, *n.* Rainweide, *f.* ligustrum vulgare, *D.*

Zymomrawky, *pl. sl.* der Frost im Körper. 2) Gänsehaut.

Zymomřiwec, wce, Fröstler, folg.

Zymomřiwý 3. frostig, frigoris impatiens.

Zymostráž, e, *m.* s. zymozelen.

Zymowisko, a, *n. sl.* Ueberwinterungsort, hiberna, *pl.*

Zymugi, owal, owati, *sl.* wintern, hyemare: někde z - ti, den Winter wo zubringen. 2) *act.* überwintern, (aushalten), hyeme alere: zymowati dobytek.

Zymozel, a, *m. sl.* folg.

Zymozelen, u, *m. sl.* s. barwjnek.

Zymzelen, u, *m. sl.* vorh. 2) *sl.* hie und da, s. krusspán.

Zysček, čku, *m. dim.* Profitchen, *n.* lucellum.

Zysk (aus z-gisk, s. folg.), u, *m.* Gewinn, (Gewinnst), Profit, *m.* quaestus, lucrum; zysku žádostiwý, chtiwý, gewinnsüchtig, quaestuosus, quaestus od. lucri cupidus od. cupiditate lucri flagrans.

Zýskám, (aus z-giskám), al, ati, gewinnen, a) Profit (Gewinn) haben, lucrum (quaestum) facere. b) etwas gewinnen, etwas profitiren, lucrari rem, lucri facere rem.

II. *rec.* z - ti sobě, vorh.; c) sobě, kriegen, bekommen, con-

sequi, Syr. 20, 23. zýskati so- bě za nepřjtele někoho; lásku něčj ꝛc.
Zýsstjm *fut.*, ěti, vorh. Jak. 4, 13.
Zysstný 3., *comp*. něgssj, *sup*. ney- zysstnězssj, Gewinn bringend, lucri plenus; -nost, i, *f*. s. wýno snost; 2) s. Gewinnsucht ?? *D*. -ně, *adv*. mit Gewinn, *comp*. -něgi, mit mehr Gewinn: leh- čegi a zysstněgi se žiwiti.
Zysteček, čku, *m*. s. zysček, *Vel*.
†Zystém, u, *m*. System, systema, *n*.
Zystjm *fut*., iti, *sl*. erfüllen: Wort.
Zýti, s. zegi.
Zýtra, - reyssj ꝛc. s. zeytra, -regssj.
Zywačka, y, *f*. Gähnsucht, oscedo.
†Zywák, a, *m*. Gähnfisch, *m*. Gähn- maul, *n*. channe, hiatula, *R.D*.
Zýwám, al. ati, (rgl. hio), *sl*. ouch zýwá se mi, (ti ꝛc.), gähnen (jähnen), oscitare, oscitari; zýwánj, *n. verb*.
Zýwanice, *f*. s. zýwačka.
Zýwawý 3. gähnend, oscitans; zýwawě, *adv*. oscitanter.
Zýwerjm sa, *sl*. s. zúwerjm sa.
Zýwnu *fut*., zýwl, zýwnauti, gäh- nen, (einmal), oscitare.
Zyzám, ati, *sl*. begierig hinein sehen.
†Zyzlila, y, *f*. s. Wenusse, Venus.
Zzagjmám *fut*., ati, gefangen neh- men ꝛc. mehrere, s. zagmu.
Zzáwratiwjm *fut*., ěl, ěti, schwind- lich werden, vertigine corripi.
†Zželeznjm *fut*., ěl, ěti, zu Eisen werden, in ferrum converti: fig. srdce zželeznělo.
Zželj se mi, ti ꝛc. zželelo se, zžele- ti se, *impers*., *cum gen. rei*, es reuet mich, dich ꝛc. poenitet me, te, &c. zželelo se toho Bohu, *K*. čehož zželeyž se Bohu sa- mému! *K*.
†Zzemjm *fut*, il, iti, vererden, *D*.
Zženilost, i, *f*. Weichlichkeit, mol- litia, mollities.
Zženilý 3. weibisch, weichlich, u[...] männlich, feige, effemina[...] muliebris, mollis.
†Zženkyljm, eti, weibisch w[...]
Zženkylelý 3. vorh.: mysl, *l*[...]
Zženkylý 3. vorh.: zž-li lide[...]
Zžeru, -se *fut*., žral, žráti, s. zž[...]
Zzerzawjm *fut*., s. zerzawj[...]
Zžidjm se *fut*., iti, ein Jude w[...]
Zžrám, al, ati, auffressen, [...] Fressen alle machen, ed[...] absumere, devorare; [...] chwau z lichwy dlužnjka; [...] *Com*. b) verschlingen, dev[...] re; c) abfressen, depascere II. *rec*. zž - ti se, s. sžjra[...] 2) *sl*. s někým, mit jema[...] Zank und Hader leben.
Zžřjm *fut*., el, eti, vergl[...] (*neut*.) desino candere, *L*[...]
Zžlutnu *fut*., nauti, s. žlutn[...]

Ž

Žába, y, *f*. Frosch, *m*. a) ein[...] rana; zemská ž. Kröte, *f*. b[...] třepnatá (střepnatá) ž. [...] b) Krankheit an der Zunge[...] na, ranula, (batrachus)[...] žába. 3) (s železným ple[...] Frosch, *m*. (beym Tuchsch[...] rana, trabs quercina. [...] Schimpfwort, Nichtswürd[...]
Žabač, e, *m*. d. Stadt Sabatsch[...]
Žabacý, *sl*. s. žabj.
Žabča, aťa, *n. sl*. folg.
Žábě, ěte, *n*. junger Frosch.
Žabj 1. die Frösche betreffend[...] weyce, Froschlaich, *m*. ova[...] narum; ž. kámen Krötenst[...] chalonitis, lapis bufonius[...] střewce, s. kukjmor.
Žabice, *f*. *sl*. Kieselstein, *m*. sile[...]
Žabička, y, *f*. *dim*. Fröschchen[...] ranula, ranunculus.

Žabiklác, e, *m. sl.* ein schlechtes Messer, schimpfsweise.
Žabinka, y, *f. i. e.* sskořepiny žabj ? *Vel. Herb.* 412. *C.*
Žabinec, nce, *m.* s. rdesno. 2) Krötengerippe, Ledergras, *n.* conferva, *D. Bercht.*
Žabiny, *f. pl.* s. žabj weyce.
Žabka, y, *f.* s. žabička; 2) s. kosťrjk; 3) Bogenfröschlein, ranula, jugum plectri, *R.* 4) *pl.* žabky, Fröschel, worinn die Wellen gehen, ranulae cylindrorum.
Žabokreky (- sskrečiny) *pl.*, *sl.*, s. žabiny. 2) zwey Dörfer dieses Namens, in Ungarn.
Žáček, čka, *m. dim.* Schülerchen.
Žáčka, y, *f.* Schülerinn, scholaris. *f.*
Žácký 3. Studenten-; s. žákowský.
Žádám, al, ati, *reg. gen.* begehren, a) begierig seyn nach etwas, cupere, velle, cupidum esse rei. b) verlangen, fordern, petere, poscere, postulare. 2) wünschen, anwünschen, etwas gern sehen, optare, velle, in votis habere; precari: nežádám gim, aby toho zkusyli; žádánj, *n. verb.*
†Žádacý způsob, modus optativus (*Gramm.*), *Ziegler.*
Žádaný 3. erwünscht, optatus.
Žádaucý, 1. (*ol.*) vorh.
Žáden, dna, o, (*ol.*) begierig, cupidus; 2) *sl.* s. žádný.
Žádničký 3 *dim.* gar keiner; Ohlásſ.
Žádný 3. kein, nullus, v. zweyen; 2) niemand, nemo.
Žadoněnj, *n.* s. žebránj ? *D.*
Žadonjm, il, iti, geilen, *D.*
Žádost, i, *f.* folg. - wost. 2) Verlangen, *n.* desiderium. 3) Wunsch, *m.* votum, optatio. 4) Begehren, a) Begierde, *f.* cupiditas, cupido; b) Verlangen, *n.* petitio, postulatio, voluntas, preces.
Žádostiwý 3. (*abstr.* žádostiw), begierig, cupidus, avidus; 2) erwünscht, wünschenswerth, lieblich, jucundus, suavis, *B.* - wě, *adv.* - de, - de; - wost, i, *f.* Begierde, Begier, *f.* cupido, cupiditas, appetitus.
Žagdljk, *sl.* s. žeydljk.
Žáha, y, *f.* Sodbrennen, s. záha.
Žahadlo, a, *n.* Stachel, *m.* z. B. der Biene, Wespe, aculeus.
Žáhám, al, ati, mit dem Lichte schöckern, *D.*; 2) (*sl.*) brennen, urere: žáhawka žáhá, - brennt.
Žáhawka, y, *f.* Brennessel, *f.* urtica urens, *Linn.*
Žáhawý 3. s. páliwý.
Žák, a, *m.* (vgl. διακονοσ), *pl.* žácy, Schüler, a) ein jeder Lernender, discipulus. b) der aus einer Schule ist, Student, adolescens scholasticus. c) Anfänger, *m.* tiro. d) *ol.* s. duchownj, clericus.
Žákowský 3. die Schüler, Studenten betreffend.
Žákowstwo, a, *n. coll.* Studenten, scholastici (studiosi). 2) (*ol.*) Klerisey, *f.* clerus; s. duchowenstwo.
Žalář, e, *m.* Kerker, *m.* Gefängniß, *n.* carcer, custodia.
Žalařnj, jho, *m.* Kerkermeister, praefectus custodiae.
Žalářnjk, a, *m.* vorh.
Žalářný 3. zum Gefängniß gehörig: žalářná wěže, Gefängniß, *n.* turris captivorum.
Žalařugi, owal, owati, někoho, einkerkern, captivare, in custodia tenere: žalařowánj, *n. verb.*
Žalaudek, s. žaludek.
Žalm, u, *m.* Psalm, *m.* psalmus.
Žaloba, y, *f.* Klage, *f.* gerichtliche

Klage, a) überhaupt, actio, dica, querela; b) betriffts Verbrechen, accusatio. c) betriffts eine Forderung, z. B. Gelder, Aecker, petitio; křiwá ž. falsche Klage oder Chicane, calumnia.

Žalobnj 1. klagbar, Klag=; ž. spis, Klageschrift, scriptum accusatorium.

Žalobnjk, *a, m.* Kläger, *m.* gerichtlicher, actor; ist es in Forderungen, z. B. wegen Geldes, petitor, actor; wegen Verbrechen, accusator, actor; křiwý ž-k, falscher Kläger, Chicaneur, calumniator; - nice, *f.* - inn, *f.* gerichtliche, actrix, accusatrix.

Žalobný 3. klagbar, ž - ně, *adv.*

Žalost, i, *f.* Leid, *n.* Betrübniß, Traurigkeit, *f.* Gram, *m.* dolor, moeror, tristitia.

Žalostim, il, iti, Leid tragen, dolere: žalostě nad sebau, *K.*

Žalostiwý 3. kläglich, a) beklagenswerth, bedauernswerth, miserandus, miserabilis, commiserandus, miser; b) in kläglichem Tone, miserabilis, flebilis; ž - wá pjseň, Klagelied, *n.* elegia: ž - wě, *adv.* kläglich, miserabiliter.

Žalostný 3. elend, betrübt, kläglich, miserabilis, flebilis, miserandus: do žalostného mjsta přissel; - ně, *adv.* s. žalostiwě.

Žalowánj, *n. verb.* v. žalugi.

Žaltář, e, *m.* Psalter, a) ein Instrument, psalterium, *Cyr.* b) Psalmbuch oder die Psalmen, psalterium.

Žaltářnjk, *a, m.* der auf dem Psalter spielt, Ps - rspieler, psaltes.

Žalud, u, *m.* (vgl. glans, dis), Eichel, *f.* Frucht des Eichbaumes, glans; *pl.* žaludi, Eicheln, im Kartenspiel.

†Žaludčina, *y, f.* Magensaft, *m.* succus gastricus, chylus.

Žaludek, dka, *m.* Magen, z. B. eines Menschen ꝛc. ventriculus, stomachus, venter; dobrého žaludka člowěk, eustomachus.

Žaludkowý 3. Magen betreffend.

Žaludný 3. s. žaludowý.

†Žaludnonosný 3. eichelttragend, glandarius.

Žaludowý 3. Eichel=, glandarius.

Žalugi, owal, owati, klagen, gerichtlich, od. bey einem Vorgesetzten, a) na někoho, wider jemand, agere in aliquem, (schriftlich), dicam scribere, accusare aliquem, z. B. furti, z krádeže. c) betrifft es Forderungen, z. B. des Geldes ꝛc. z peněz, petere ab aliquo, na někoho, wider jemand od. agere in aliquem; křiwě žalowati, fälschlich klagen, calumniari. 2) sich beschweren, querulari: stjžnigi žalowati a nařjkati králi na swé nesstěstj, bjdu ꝛc.

Žampion, u, *m.* Champignon, s. pečárka, *D.*

†Žanowec, wce, *m.* zr. coluthea.

Žár, u, *m.* k swařenj železa, Schweißhitze.

Žárenice, *f. sl.* geröstete Brodschnitte.

Žárjm, il, iti, *sl.* prögeln, rösten an der Glut.

†Žárliwost, i, *f.* s. řewniwost.

Žart, - ugi ꝛc. *sl.* s. žert, žertugi.

Žat, *sl.* s. žjt, erndten, schneiden.

Žateč, *gen.* Žatče, *m.* die Stadt Saaz, Zatecium.

Žatecký 3. Saazer, Zatecensis; Žatecký kraj, folg.

Žatecko, a, *n.* der Saazer Kreis, provincia Zatecensis.

zatwa, y, *f. sl. & mor.* s. žeň.
zbán, *sl.* s. džbán.
zblunkot, u, *m.* Rieseln, *n.* murmur: zblunkot vtěssený potůčka, *Sedl.*
zdám, zdáti, *obs.* s. čekám.
zdjm, il, iti, *ol.* s. čekám, vorh.
zdimadlo, a, *n.* Windeeisen, *D.*
zdimák, u, *m.* Windeknittel, *n.* beym Weißgärb., ferrum contortum, exprimendae e lotis pellibus aquae.
zdjmám, al, ati, s. wyzdjmám.
zdmu, zdal, zdjti, vorh.
že, *conj.* daß. a) weil, quod; b) nach sagen, schreiben, bekennen, läugnen 2c. wird že, daß, im Lateinischen durch den Ackusativ mit dem Infinitiv ausgedrückt; c) nach fürchten, ne; d) nach *non dubito, non dubium est, nemo dubitat.* quin; e) nach so, so sehr, so groß 2c., ut. 2) s. aby, in höflichen Redensarten (nach prosým u. drgl.): prosýme, že W. Cýs. Milost milostiwau ruku nad námi držeti račjte, Pr. čtenáře žádáme, že sobě stěžowati nebude 2č. *Cyr.* 3) *sl.* statt des epenthetischen ž: deyže mu tedy, deg!
Žebernj 1. (bess. řebernj) d. Rippen betreffend: ž. hljza, pleuris.
Žebráček, čka, *m. dim.* v. žebrák.
Žebračka, y, *f.* Bettlerinn, Bettelweib, Bettelfrau, mendica.
Žebrácký 3. bettelhaft, bettelmäßig, mendicus, mendico dignus; -cky, *adv.* mendice, more mendicorum; -ctwj, *n.* Betteley *f.* mendicitas, egestas.
Žebráčnice, *f. sl.* das Vorhäuschen an einer Kirche, porticus.
Žebracý 1. z. B. list, Bettelbrief, *m.* literae mendicantes.
Žebrák, a, *m.* Bettler, Bettelmann, mendicus: někoho na žebráka přiwesti, jemand zum Betller machen, ad mendicitatem redigere: mossnu od žebráka žádati, *prov.* aquam e pumice postulare. 2) eine Stadt im Berauner Kreise.
Žebrákow, a, *m.* ein Dorf im Prach. Kreise.
Žebrám, žebři, žebral, žebrati, *part.* žebřjcý, *Vel.* betteln, mendicare: 2) *sl.* zudringlich bitten, flagitare.
Žebránj, *n.* Betteln, mendicatio.
Žebráwám, al, ati, *fr. v.* žebrám.
Žebrawý 3. bettelnd, mendicans; žebrawý mnich, Bettelmönch, monachus mendicans; žebrawý žák, Bettelstudent; -wě, *adv.* bettelhaft, mendice.
Žebřjk, bess. řebřjk, *Gen.* 28, 12.
Žebro, a, *n.* Rippe, bess. řebro.
Žebrota, y, *f.* Betteln, *n.* mendicatio: po žebrotě choditi; žebrotau swětem gjti.
Žebrowánj, *n. verb.* v. žebrugi.
Žebrowna, y, *f.* Fege, Kornfege, *f. D.* Kornrolle, *f.* vannus.
Žebrugi, owati, Getreide fegen (säubern), s. prosýwám; *fig.* žebrowánj rozličná, *Com.*
Žechtár, *a, m. sl.* s. ssechtár, sskopek.
Žeftár, u, *m. sl.* s. žechtár.
Žehnačka, y, *f.* s. lekowačka.
Žehnám, al, ati, segnen, a) beglücken, z. B. v. Gott, fortunare, beare; benedicere. b) Gutes anwünschen, precari alicui bona. c) mit dem Kreuze bezeichnen, cruce signare. d) segensprechen, s. lekugi: žehnánj a zaklјnánj čarodějnjků, *K.* e) na zuby (někomu), ausfilzen, ausschelten, increpare, *Syl.*
II. *rec.* ž-ati se, sich mit dem Kreuze bezeichnen, cruce se si-

gnare. 2) s někým, Abschied nehmen, valedicere, discedere.
Žehnánj, n. Segnen, n. Segnung, f. b) Beglückung, f. fortunatio: 2) Anwünschung des Segens, precatio bonorum. 3) Segensprechen, n. sortilegium. 3) Abschied, m. Fortgehen, n. abitus, discessus.
Žehnatel, e, m. Segensprecher, sortilegus, piaticus, Com.
Žehrák, a, m. ein Eifersüchtiger, zelotypus, D.
Žehrám, žehři, al, ati, z. B. jemand, objurgare, increpare aliquem; žehrati na hřjchy, gegen die Sünden eifern, -declamare; na swau ženu žehrati, mit seinem Weibe eifern? D. -ánj, n. verb. -áwám, al, ati, fr.
Žehrawý 3. scheltsüchtig; 2) † eifersüchtig, zelotypus, D. žehrawost, i, f. Eifersucht, f.
1. Žel, adv. s. ljto, cum gen.: žel mi toho, K. té záhuby nám žel, Haj. toho mu on, buď wděk anebo žel, postaupiti musý, Vel. 2) interj. leider! proh! pro! Bohu žel! proh dolor!
2. Žel, e, m. Reue, f. Leid, n. poenitentia; žel a ljtost, Reue und Leid.
3. Žel se, interj. (eigentlich imper. v. želj se, s. zželj se), leider! proh! žel se Bohu y lidem!
Železák, u, m. eiserner Nagel.
Železce, n. eisernes Instrument. 2) Eisenhemd.
1. Železnjk, a, m. Eisenhändler, m. negotiator ferrarius; 2) sl. s. kyrysar; -nice, f. -inn, f. uxor -ris- rii. 2) ein Städtchen im Kön. Kr. 3) sl. Hechel, f. pecten ferreus; -ictwj, n. Eisenhandel, m. negotiatio ferraria; železnjcký, 3.
2. Železnjk, u, m. sl. & russ. Eisenkraut, n. verbena, hung. szaporafű.
Železný 3. eisern, aus Eisen, ferreus. 2) Eisen betreffend, ferrarius; železná ruda, Eisenstein, m. Eisenerz, n. minera ferri; ž-né hory, Eisenbergwerk, ferri fodinae &c. 3) dem Eisen ähnlich, eisenhart, ferreus, Deut. 28, 23. železné srdce mjti; 4) eisenhältig, continens ferrum. 5) (sl.) Eisenburger, castri ferrei: Ž-ná stolice, d. Eisenburger Gespanschaft, in Ung. comitatus castri ferrei; Ž-né město, Eisenstadt (daselbst), Castrum ferreum, Kis-Mártonium.
Železo, a, n. Eisen, n. ferrum; ž. holowé, Stangeneisen, n. massa ferri, D. ž. wyblahacý, Hobleisen, ferrum cavatorium; twrdý gako železo, vorh. 3); pl. železa, Eisen, Fesseln, compedes; na rukau, Handschellen, (pl.) Handfesseln, manicae.
Železowatjm, ěti, zu Eisen werden.
Željm, el, eti, cum & sine gen. bejammern, bedauern, deflere, deplorare, lacrymis prosequi rem. 2) bereuen, poenitet. 3) (ol.) begehren, cupere; koho oči newidj, srdce neželj, prov. ignoti nulla cupido.
Željř, željar, a, sl. s. domownjk.
Želizko, a, n. Eisen, z. B. ž. na rány od. ž. ohledacý, Wundeisen, Sondir- od. Grundeisen, Sonde, f. specillum; ž. ostjpu, Spießeisen, spiculum; ž. soustružnj, Dreheisen, D. 2) želizko, i. e. kladiwo hawjřské, w štjtu hawjřském, Fäustel, malleolus, R. 3) pl. ž-zka, Rückspitzen, die

dem Diamant nachfolgen (Steinschneid.) spicula subsequa.
Želw, a, m. (ol. D.) Schildkröte.
Žemnička, y, f. Käutel, Reisten, (30 in 1. Kloben, d. h. klaub, kocaurek), spira, R.
Žemle, f. Semmel, f. panis similagineus, insgem. semella; - lička, y, f. dim.
Žemlowý 3. Semmel-; ž-wá mauka, Semmelmehl, n. simila.
Žeň, genit. žni, f Erndte, Ernte, f. a) Mähen, n. messis. b) Erndtezeit, f. messis; hier wird oft der plur. statt des Sing. gebraucht: po žnjch, nach der Erndte, D. když se přibljžj ke žnům, Ryb. S. auch ženu.
Žena, y, f. Weib, n. a) Weibsperson, mulier, femina. b) Ehefrau, Gattinn, f. conjux, uxor, marita. 2) partic. v. ženu.
Ženáč, e, m. sl. ein Beweibter.
Ženář, e, m. Hurenjäger, der den Frauen nachjagt; -řský, -řstwj ꝛc.
Ženatý 3. beweibt. uxoratus.
Ženauc, partic. v. ženu.
Ženba, y, f. folg.
Ženěnj, n. Heurathen, v. Mann.
Ženjem, hnal, hnáti, sl. s. ženu; ženje mne, ich habe einen starken Durchfall. 2) keimen, pullulare.
Ženice, f. ein leichtfertiges Weib, levicula (mulier.)
Ženich, a, m. Bräutigam, m. sponsus.
Ženiklept, u, m. Sanikel, m. sanicula, Linn.
Ženjm, - se, s. oženjm, - se.
Ženina (ol. ženima), y, f. Kebsfrau, f. Kebsweib, n., a) rücksichtlich des Ehemannes, concubina, z. B. alicujus. b) rücksichtlich der dadurch beleidigten Gattinn, pellex.
Ženitba, y. f. Heurath, f. Heurathen, n. tempus ducendi uxorem (nur wenig üblich).
Ženka, y, f Weibchen, n. bey Menschen, muliercula. 2) Hure, Bübinn, f. meretrix, B. obecná ženka, Com.
Ženkyl, a, m. (v. žena), který se ženě dá mustrowati, Weiberknecht, Weiberlümmel, Windelwäscher, Siemann, (Siemandl), uxorius, R.
Ženkylný 3. memmisch, ficulinus, mollis: sýle přirozené překážj moc ženkylná.
Ženská, é, f. s. žena 1).
Žensko, ženisko, a, n. sl. augm. v. žena, großes Weib. (2) boh. junges Weibsbild?
Ženský 3. weibisch, muliebris. 2) das Weib betreffend, dem Weibe gehörig, femininus, muliebris: ženský běh, ženská krása, ženské raucho, B. - sky, adv.
Ženu, (sl. ženjem), hnal, hnáti, fut., požženu, part. pass. hnán, imper. žeň u. požeň, treiben, in Bewegung setzen, z. B. Vieh, Schaafe, Feinde, agere, pellere. 2) neutr. sich fortmachen, eilen, celerare iter, petere; Mogžjš hnal po paušti, až přišel k hoře, Vrb. vprkem na někoho hnáti, Vel. hnáti k ššturmu, Sturm laufen, s. ššturmugi; - na penjze, in Geld setzen; s. auch honjm u. ženjem.
II. rec. hnáti se, vorh. 2).
Ženušška, y. f. dim. v. žena, Lomn.
Žeřáw, a, m. ol. s. jeřáb, Kranich, n. grus (polon. żoraw, russ. žurawl.)
Žerd, u, m. (in B. žerď), Stange, f. contus, 2. Sam. 23, 7.; 2) Vogelstange, zum Vogelfange, pertica aucupatoria.

Žernow, u, *m.* Mühlstein, *m.* lapis molaris; -wý 3.
Žernowek, *pl.* -wky, s. unter oko.
Žernownice, *f.* Mühlsteinbruch, (der Ort), lapicidina m-a.
Žernúwký, s. žernowiy.
Žerowina, y, *f.* klikwa, Trunkelbeere, *f.* vaccinium uliginosum, *Linn. D.*
Žert, u, *m.* Scherz, *m.* jocus; z žertu, im Scherze, aus Scherz, per jocum; bez žertu, ohne Scherz, Scherz bey Seite, citra jocum.
Žertjk, u, *m. dim.* v. vorh. *B.*
Žertownj 1. žertowný 3. scherzhaft, jocosus; žertowně, *adv.* -se.
Žertownjk, a, *m. sl.* Spaßvogel, *m.* jocosus; žertownice, Spaßmacherinn jocosa.
Žertugi, (*sl.* auch -se), owal, owati, spaßen, scherzen, jocari.
Žertýř, e, *m.* s. žertownjk.
Žeru, žereš, žral, žráti, *imper.* žer, fressen, vorare; fig. rez železo žráti začala, -fressen, *D.*
II. *rec.* žráti se, sich grämen, s. trápjm se: na mysli se trápiti, žráti, *Syl.* nad cyzým sstěstjm žeře se a horssj, *Id.* 2) *sl.* s někým, s. zžjrati se 2).
Žerucha, y, *f. sl.* s. řeřicha.
Žetj, *n.* Schnitt, *m.* messis.
Žeybrugi, owati, s. žebrugi.
Žeydljček, čku, *m. dim.* Nößelchen, Seidlein, *n.* hemina.
Žeydljk, u, *m.* ein Trinkgefäß, *n.* sextarius, *Marci* 7, 4. 8.; 2) Seidel, *n.* Nößel, *m.* hemina, sextarius. 3) trop. für das Getränk selbst: ti žeydljky wjna, piwa.
Žeydljkowý 3.) z. B. žeydljkowý hrnek, Töpfchen v. 1 Nößel.
Žežhule, *f.* Guckguck, *m.* cuculus.
Žezhulka (zezhulka) y, *f.* s. vorh.
2) Knabenkraut, Hundshödlein, *n.* Stendel, *m.* orchis satyrium auch priapiscus.
Žezl? Rabe, *f. russ.* reyna, *D.*
žezlo, s. unter žezlo.
Žezlenice, *f.* zrostl. brabejum.
Žezlo, auch žezlo, a, *n. ol.* žezl, Szepter, sceptrum; 2) Mastbaum, *m.* malus: 3) Osterlazey, s. podražec, *Ryb.*
Žezlowý 3. den Mastbaum betreffend.
Žgal, (žjal) u, *m. sl.* s. 2. žel.
Žganee, *pl. m. sl.* geröstete Mehlspeise, mazae (arum).
Žgeňa, aka, *n sl.* (*dim.*) s. ženka, ...
Žger, a, *m. sl.* d. Processionsraupe
Žhám u. žhnu, žhal, žháti, brennen, urere.
Žhář, e, *m.* Mordbrenner, incendiarius; -řka, y, *f.* -inn, *f.* incendiaria; žhářstwj ...
Žhaucý 1. brennend, urens.
Žhawý 3. vorh.: pumyzč. *Kr.* ž-ý, ... wětřj, brennbare Luft, phlogiston
Žhmurky, žmurky, *pl. sl.* s. mžjtek
Žhnu, nul, nauti, s. žhu: želez...
Žhu, žehl, žžjti, *imp.* žži, glühen, brennen, candere.
Žibrynka, y, *f. sl.* Froschkopf, Kopfkeule, Kielfrosch, gyrinus
Žichrugi, owal, owati, verpichen, z. B. Fäßer, picare, *Herb.*
Žičim, il, iti, *sl. Lypt.* někomu, s. přegi, gönnen, wünschen, (...čjm, *i. e.* dopřegi, nežičjm ... žičiti sobě tento žiwot, *Ryb.*
II. *rec.* ž-iti se, fremde Sachen brauchen, alieno uti (vgl. požičjm, -sy): nassjm zbožjm se žičj, *Hajek.*
Žid, a, *m.* (vgl. *Judaeus*), Jude, Judaeus; wěčný žid, Irrgeist, homo vagus, *D.* židem smrděti, jüdeln, Judaeum olere; w židech, in der Judenstadt.

židáček, čka, *m. dim.* vorh.
židáčka, y, *f. sl.* židowka.
židák, a, *m.* verächtlich, s. žid.
židátko, a, *n. dim.* s. žjdě.
židauš, e, *m.* s. židák, *D.*
žjdě, ěte, *n. dim.* Judenkind.
židký 3. weich, mollis, *B.* 2) zähe, lentus, tenax, s. lepký.
žjdle, židlice, *f.* Stuhl, *m.* z. B. in der Stube, sella.
židlička, y, *f. dim.* Stühlchen, *n.* sellula.
židlicowý 3. Stuhl-, sellarius.
žjdlo, a, *n.* s. zřjdlo, *D.*
židowina, y, *f.* Judenvolk, *n.* populus Judaicus. 2) Judengestank? *D.*
židowiny (dafür hört man gemeiniglich žilowiny), *f. pl. D.* Schläfe (am Kopfe), d. Dünnen, tempora (orum).
židowka, y, *f.* Jüdinn, *f.* Judaea.
židowna, y, *f.* Judenhaus, *n.* domus Judaica.
židowský 3. jüdisch, Juden-, Judaicus; židowské gablko, üblicher cytron; ž-sky, po ž-sku, *adv.* judaice.
židowstwj, *n.* Judenthum, *n.* judaismus.
židowstwo, a, *n.* das Land Judäa, *Vel.* 2) *coll.* die Juden, Judaei.
žigi, žjl, žjti, leben, das Leben haben, vivo, v. Pflanzen, vigeo.
žiğle, *f. Nitr.* Gemüsekasten, *m.*
žihadlo, a, *n.* s. žahadlo.
žihám, ati, -awý, s. žhám, -awý.
žihawka, y, *f.* s. žahawka.
žihlawa, y, *f.* Brennessel *f.* urtica (*sl.* die größere Art dav.)
žjla, y, *f.* Ader, *f.* vena; křečnj od. naběhlá ž. Krampfader, varix, žiwotnj ž., Schlagader, arteria, s. pulsowni; mléčná ž. Milchader, vena lactea; šuchá ž., Spannader, tendo, nervus; wěnečná ž., Kranzader, Kranzblutader, vena coronaria; zlatá ž., die goldene Ader, haemmorhoides, *pl.*; bitj žjly, Aderschlag, *m.* s. puls, s. auch krewnj swazowý, pustjm rc.; *plur.* žjly, Gefäße (Blutgefäße), vasa, *pl.* 2) Geißel, *f.* Ochsenziemer, mastix, taurea, 3 Mach. 7, 11
žilečka, y, *f.* s. žilka.
Žilina, y, *f.* Sillein, *n.* Marktfleck im Trentschiner Kom. Solna.
žilka, y, *f. dim.* Aederchen, *n.* venula. 2) Fiber, *f.* Zäserchen, fibra.
žilkowitý 3. Fiber-, fibrosus; žilkowité dřewo, s. fladr.
žilna, y, *f.* Nerve?
žilnatjm, ěl, ěti, adericht werden.
žilnatý 3. adericht, voller Adern, venosus. 2) voller Krampfadern, varicosus.
†žilnatina, y, *f.* contextus vascularis (corporum).
žilowaný: dobře ž-ý puklěř, *Haj.*
žilowatina, y, *f.* Sehne, *f.* tendo, *Rybay.*
žilowatý 3. s. žilnatý 1).
žinčice, *f.* Schaafmolken, serum, serum lactis medicatum, sisera, ae, *f.*
žindawa, y, *f.* s. zenikleyt, *D.*
žjně, *f.* ein langes Schwanzhaar, pilus. 2) grobes, härenes Tuch, cilicium.
†žjněnka, y, *f.* Matratze, *f.*
žjněný 3. aus grobem härenen Tuche, cilicinus.
žinka, y, *f.* (vgl. σχοινιον) ein härener grober Lappen; 2) *sl.* Strick, *m.* (oft von Roßhaaren). 3) unrichtig für ženka.
žjr, u, *m. sl.* (*et D.*) Eichelmast, *f.* sagina glandaria (*russ. et hung.* žjr, Bett, *n.*)

Žiřjm, el, eti, s. žhu.
Žirka, y, f. *Nitr.* s. čerwenka 1) u. žřenj.
Žirný 3. *sl.* z. B. ž-ná swině, Eichelschwein, *D.*
Žit, žiti, s. žigi u. žnu.
Žitko, a, n. (*sl.*) *dim.* v. žito.
Žitné, ého, n. (*ol.*) Korngeld, n. ein Schifferzoll auf der Elbe bey Leutmeritz.
Žitnice, *f.* s. seypka, *D.*
Žitnjk, a, m. Kornkäfer, m. *D.*
Žitnisstě, n. Kornacker, m. Kornfeld, n. ager secalicius.
Žitný 3. Rocken-, Korn-, secalinus: žitný rok, Kornjahr, n. annus uber secali: žitný chléb, Kornbrod ꝛc.
Žito, a, n. (vgl. σιτος), Frucht, *f.* fruges, frumentum, insbesondere Korn, Rocken, m. secale, *Linn.* ž. turecké, s. kukuryce.
Anm. Im Neutraer Kom. ꝛc. unrichtig für pssenice, Weizen.
Žiw, žiwa, žiwo, s. žiwý.
Žiwáň, a, m. *sl.* Racker, Hungerleider.
Žiwauček, čka, m. Männchen, Kerlchen: ani žiwaučka doma nebylo.
Žiwaucý 1. lebend, vivens.
Žiwě, *adv.* lebhaft, voller Leben, vivide: žiwě k zbrogi sáhnauti, *Vel.* žiwě se měl k nim (na ně vdeřil), *Cyr.*
Žiwel, wlu, m. Element, n. dasjenige, woraus etwas zusammengesetzt ist, oder besteht, elementum.
Žiwelnj 1. elementarisch, elementitius, elementarius; ž-nj oheň, das elementarische Feuer, ignis substilissimus, tenuissimus.
Žiwenj, n. *obs.* s. žiwobytj.
Žiwice, *f.* Harz, n. s. pryskyřice.

Žiwjm, il, iti, ernähren, nähre[n], alere, nutrire, sustentare, sustinere. 2) erhalten, be[im] Leben lassen, sinere viver[e], 2 *Reg.* 7, 4. ani kočky nežiwi[...] *prov. sl. Szakolcz.*
II. *rec.* žiwiti se, sich ernähre[n], se sustinere, (sustentare, nutrire).
Žiwitel, e, m. Ernährer, m. nutritor, -lkyně, *f.* -inn, *f.* -tri[x].
Žiwnost, i, *f.* Nahrung, *f.* a) Unterhalt, m. victus. b) Metier, Gewerbe, Verdienst, m. quaestus; žiwnost prowozowati, Gewerb treiben. 2) Gut, Landgut, Bauerngut, n. praedium, rus.
Žiwnůstka, y, *f.* *dim.* kleine Nahrung, kleines Gewerbe. 2) s. m. Schmarozer, Tellerlecker, parasitus.
Žiwný 3. belebend, vitalis, z. B. žiwná moc, belebende Kraft, Lebenskraft, *f.* vis vitalis. 2) nahrhaft, a) Nahrung gebend, nutribilis, alens, nutriens, aptus nutriendo (alendo) žiwný pokrm; b) Unterhalt verschaffend, z. B. ein nahrhafter Ort ꝛc. victum praebens facile: žiwné wěcy, Lebensmittel, *pl.* Mundvorrath, m. victus. [...] begierig seine Nahrung zu suchen, z. B. Mensch, studiosus quaerendi victum; 3) s. m[...] žný: ti gsau bohatj, žiwnj možnj, *Vel.*
Žiwobytj, n. Leben, n. vita. 2) Lebzeiten, *pl.* tempus vitae.
Žiwočich, a, m. ein lebendiges Geschöpf, animans, animal.
Žiwočissj 1. thierisch, animali[s]: tělo žiwočissj, *Ryb.*
†Žiwočissný 3. vorh. *D.*, *P.*
Žiwok, a, m. *obs.* s. žiwočich.

worjm se, il,iti,*sl.* sich kümmer-
ich nähren.
worodný 3. viviparus, *D.*
wost, i, *f* Lebhaftigkeit, *f.* Le-
en, *n.* vividitas: duch a žiwost
braʒu toho, Žal.
wot, a, *m.* Leben, *n.* vita. 2) s.
iwobytj 2): až do žiwota mu
o zastawil, *Vel.* 3) Leib, Un-
erleib, Bauch, *m.* alvus, ven-
er; žiwot weliký Schwanger-
chaft, *f* graviditas; 4) eine Art
Rock, z. B. lněný žiwot, leine-
ner Rock, linea tunica, *Syl.*
wotek, tka, *m. sl.* s. žiwůtek.
wotnj 1. das Leben betreffend,
vitalis. 2) leiblich, natürlich,
durch die Geburt geworden,
z. B. žiwotný bratr, leiblicher
Bruder, frater germanus; 3)
Leib-: žiwotnj lékař, Leibarzt,
m. medicus peculiaris; als
ein Titel, Archiater, Archia-
trus; žiwotnj myslivec, Leib-
jäger, eigner Jäger, venator
peculiaris; žiwotnj wěno,
Leibgedinge, *n.* reditus ad mor-
tem durantes; žiwotně, *adv.*
persönlich, corporetenus, ins-
gem. in persona: sám žiwotně
do města přissel; žiwotně wy-
táhnauti k bogi; tři léta při
nich žiwotně obcowal.
žiwotopis, u, *m.* Lebensbe-
schreibung, *f.* biographia.
wůček, čka, *m.* s. žiwauček.
wůtek, žiwotek, tka, *m.* Mie-
der, Brustleib, *m.* strophium, *D.*
wý 3. (*abstr.* žiw, žiwa, žiwo),
lebendig, lebend, vivus, vi-
vens: žiwu býti, leben, am Le-
ben seyn, vivere, in vita esse,
vita frui, in vivis esse: za ži-
wa wpáliti, lebendig verbren-
nen, vivum cremare, com-
burere; do žiwého přigjti,
einbeißen, von Schlägen, *D.*
práwě wás do žiwého dogme
(bjda rc.) *K.* gak žiw, co gsem
žiw, so lange ich lebe, mea vita;
gak žiwi předtim na wřadě ne-
byli, *Vel.* kdož se gak žiw ne-
naučil, což gest sprawedliwé,
Id. gakté žiw rád, für sein Le-
ben gern; žiwý oheň, *sl.* s. syra;
žiwé střjbro, *sl.* s. rtuk. 2) der
Sterbliche, mortalis, homo,
üblicher *plur.*: kdyby poznali
žiwj, *Vel.* 3) *comp.* žiwěgssj,
superl. neyžiwěgssj, lebhaft:
einwirkend, vividus, gravis,
potěssenj žiwé a prawé *K.* mo-
cněgssj a žiwěgssj býwá roz-
mlauwánj, *K.* gako žiwými
barwami maluge, *K.* slowa
welice žiwá a pronikawá; ži-
wá barwa, lebhafte Farbe; to
ge žiwý chlapec, *sl.*
Žiž, *obs.* s. žjzeň.
Žjž, e, *m.* Sechse, *f.* die 6 Punkte
auf den Würfeln, senio; žjž
za eš odplatiti, *prov. Lomn.*
Žiža, y *f. sl.* brennendes Licht.
Žjžala, y, *f* Ungeziefer, *n.* a) Insekt,
n. insectum. b) Wurm, *m.* ver-
mis; -lka, y, *f. dim.*
Žjžawek, wku, *m. sl.* folg.
Žjžek, žka, *m.* Kornwurm, *m.*
curculio.
Žjzeň, (žjžeň), zně *f* Durst, *m.* sitis;
trop. žjzeň statků nassich, *Vel.*
Žižjk, a, *m.* s. žjžek.
Žižka, y, *m.* Einäugiger, cocles:
Wilém I. přigmjm cocles,
t. g. žižka, *Vel.*
Žižkugi, owal, owati, den J.
Žižka nachahmen.
Žizn, *obs.* fertilitas.
Žjznjm, il, iti, dursten, sitire;
auch *cum gen.*: žjzniti Boha, *B.*
Žjzniwý 3. durstig, a) begierig zu
trinken, sitiens. b) dürre, aus-

getrocknet, v. Pflanzen, Aeckern, aridus, sitiens. c) Durst machend, z. B. Wetter, siticulosus, sitim gignens; žjzniwě, *adv.* sitienter; žjzniwost, i, *f.* Durstigkeit, sitis. 2) dürre Beschaffenheit, ariditas: ž-wost země.

Žlab, u, *m.* Rinne, *f.* zum Wasser, canalis; auch v. Holz, z. B. in der Mühle, wo sich die Räder drehen, žl. překlopený, Sturzrinne (Bauk.) sima inversa; žl. rowný, Rinnleiste, *f.* sima recta. 2) Krippe, *f.* für's Vieh, praesepe, praesepis.

Žlábček, ečku, *m. dim.* Rinnchen, *n.* canaliculus, stria, sima.

Žlábek, bku, *m.* eine kleine Rinne, a) zum Wasser, canaliculus, canalicula. b) jede ähnliche Vertiefung, z. B. an der Säule, canaliculus, canalicula, stria. 2) Kripplein, *n.* parvum praesepe (3) Falz, stria, *D.* s. žlab.)

Žlábkowec, wce, *m.* s. lisstownjk.

Žlábkowitý 3. Kehl-, rinnenförmig, striatus, žlábkowité železo, Kehleisen, *D.*

Žlabowice, *f.* Hohlziegel, Kehlziegel, *f.* imbrex.

Žlautek, tku, *m.* Dotter, *m.* im Ey, vitellus.

Žlautenice, *f.* Gelbsucht, *f.* morbus arquatus; auch morbus regius.

Žlautenka, y, *f.* vorh.

Žlautkowý 3. dottergelb, luteus.

Žláza, y, *f.* Drüse, Glandel, *f.* glandula.

†**Žláznonitec**, tce, *m.* zr. ephielis.

Žlázowitý 3. drüsig, glandulosus.

Žlč, i, *f. sl.* s. žluč.

Žlknem, nauti, *sl.* s. žlutnu.

Žlna, y, *f. sl.* s. žluna.

Žlták, u, *m. sl.* Goldducaten

Žltek, tku, *m. sl.* s. žlautek.

Žltý 3. *sl.* s. žlutý.

Žluč, i, *f.* (vgl. χολη) Galle, f. i Körper, fel, bilis.

Žlučina, y, *f.* Gallenblase, *f.* v sica fellea.

Žlučný 3. Gallen-, bilo zymnice.

Žlučowý 3. vorh.

Žludsska, y, *f.* Füllhölzel, n. i strumentum sartoris.

Žluna, y, *f.* Hohlkrähe, *f.* Sch specht, *m. D.*; nach andern, s. žl

Žlutáček, čku, *m.* gelbe Beh

Žluták, u, *m.* Kuhblume, *f.* D.

Žlutě, *adv.* gelb.

Žlutidlo, a, *n.* s. swětlice, Sa *D.* (nach *Ryb.* Waid, *m.*)

Žlutice, *f.* Ludiz, eine Stadt Saatzer Kreise, Lutitium.

Žlutjm, il, iti, gelben, gel chen, gilvum (helvum, he lum etc.) reddere.

Žlutina, y, *f.* s. žlutost, *D.*

†**Žlutnjk maucnj**, Timoth gras, *n.*

Žlutnu, žlutl, žlutnauti, werden, flavescere.

Žlutobjlý 3. gelbweiß, albig

Žlutonohý 3. gelbfüßig.

Žlutost, i, *f.* Gilbe, *f.* flaved

Žlutowlasý 3. gelbhaarig.

Žlutowlhkost, i, *f.* gelber Sa

Žlutucha, y, *f.* Wiesenrau thalietrum flavum, *Linn.*

Žlutý 3. (*abs.* žluto, vgl. ful gelb, flavus, gilvus, hel helvolus, luteus; auch lu besonders v. Zähnen: má tých, er hat Füchse (Geld tá holubička, *sl.* gelber ling, (Schwamm), agaric riegatus.

Žluwa, y, *f.* Bienenspecht menwolf, *m.* merops apia

aulim, il, iti, (hrýzti, chraunati), knaupeln, hin und her auen, D.
jkám, al, ati, sl. s. ždimám.
och, (u, m.): na žmoch ztrjska-, krumm und lahm schlagen; žmoch se zpiti, sich voll saufen.
olim, il, iti, digitis aliquid ersare.
lky, pl. sl. Nitr. Klümpchen es Mehls oder Brocken des eiges.
u, ol. s. ždimám.
urim, il, iti, sl. die Augen zuachen, oculos claudere.
urky, sl. s. žhmurky.
c, gen. žence, m. Schnitter, m. nessor.
em, žal, žati, sl. s. žnu.
ce, f. Schnitterinn, f metens, f.
wo, a, n. sl. hie und da, s. žeň.
i, žal, žiti, part. p. žat, imperni, schneiden mit der Sichel, rndten, metere, demetere.
rák, - brem rc. sl. s. žebrák rc.
h, u, m. s. žok.
htár, u, m. sl. s. žechtár. -
, u, m. (vgl. saccus), Schlauch, . uter. b) großer Sack, saccus: žok s bawlnau, Kram.
kugi, owati, einsacken, D.
d, u, m. Sold, m. stipendium.
dán, a, m. Sultan, Sultanus.
dnék, e, m. Soldat, m. miles.
k, e, m. Fresser, Freßwanst, . vorax; 2) Säufer, potator;
ácka, y, f. - inn, -inn, f.
dlo, a, n. Fressen, n. a) die andlung, voratio, K. b) Fraß, . Speise, f. cibus: ptačj ádlo, K.
nj, n. s. žrádlo, a); 2. mor. žrenj.
nice, f. Fresserey, f. voratio.
t, žráti, s. žeru.

Žraut, a, m. s. žrá; nenasycený žraut peněz, Cyr.
Žrautstwj, n. Gefräßigkeit, f. voracitas, edacitas.
Žrávám, al, ati fr. v. žeru.
Žrawost, i, f. Freßgier, f. voracitas.
Žrawý 3. gefräßig, vorax, edax..
Žrď, i, f. žrďka, y, f. (sl.) s. žerď.
Žrebča, žrgeba, ata, n. sl. Z hřibě.
Žrebec, žrebim se rc. sl. s. hřebec, hřebim se rc.
Žrebice, f. sl. Mutterfüllen, equula.
Žrebný 3. sl. s. shřebný, trächtig, foetus.
Žrenj, n. Grimmen, n. im Leibe, tormina, pl.; střewnj žrenj, Darmgift, f. passio iliaca.
Žriblo, a, n. s. zřjdlo.
Žru, žral, žráti, s. žeru.
Žubrinka, krutohlawka, y, f. s. žibrinka.
Žuchlám, al, ati, mor. s. žwykám.
Žufa, žufka, y, f. sl. s. žuffnička.
Žufán, žufánek, nku, m. s. ssufán, opěnowačka, Schaumkelle, f. Schaumlöffel, m. trulla, ligula, (spatha, Syl.)
Žrjedlo, a, n. sl. vorh. 2) sl. Kellereingang; 3) sl. wo das Wasser aus der Rinne in das Mühlrad fällt.
Žuffeň, ffně, m. s. messtrevch, gesottener Wein, Traubenmost, m sapa, defrutum, Syl. R. winný žuffeň.
Žuffna, y, f. (žuffně), Suppe, f. jus: w žuffni weyce.
Žuffnička, y, f. eine gute Suppe, Weinsuppe, jusculum (vineum).
Žugem, žuwal, žuwati, sl. s. žwýkám, kauen, mandere.
Žuhrawý 3. sl. zanksüchtig, mürrisch, s. žehrawý.

Žuhrem u. žuhrem se, *sl.* s. žehrám

†Žula, *y, f.* Granit, *m.* granites, *Bercht.*

Žumpa, y, *f.* s. zumpa; 2) Pumpe??

Žumpeysen, snu, *m.* s. folg. oder rycowé železo, *Vel. N.*

Žumpeyz, e, *m.* njmž se skála sstramuge, Ritzeisen, *n.* ferramentum fissorium.

Žuna, *y, f. mor.* s. žluwa.

Žumpizna, y, *f.* ein großer Sumpf. 2) s. bachor, Wanst, *m.* großer Bauch, magnus venter.

Župan, *a, m.* (v. *pol.* 'zupa, Gericht, — daher auch sspán, *hung.* ispán?), Gerichtsherr; 2) *gen.* u, (langes) Ehrenkleid. 3) Schlafrock, *m.* amiculum cubicularium.

Župice, *f.* Juppe, *f.* supparum, *R.* župice konopná, eine zwillichene Juppe (Kittel), Levidense, *R.*

Žur? *D.*

Žurliwý 3. *sl.* s. žůřiwý.

Žůžel, a, *m. sl.* Kohle? carbo, *Ryb.* černý gako žůžel, kohlenschwarz, scarabeo nigrior; (*russ.* 'zu'zel, Schaum der Metalle, Eisenschlacken.)

Žwáč, *e, m.* Schwätzer, Plauderer, *m.* garrulus.

Žwáchám, al, ati, *sl.* s. žwýkám.

Žwačka, *y, f.* unnützes Geschwätz, Schwätzerey, s. žwanina, žwachtánj: žwačky roznássetí, Klatschereyen verbreiten.

Žwachták, *a, m.* s. žwáč

Žwachtám, *al, ati,* schwatzen, plaudern, garrire, blaterare

Žwachtánj, *verb.* v. vorh. Ge... der, *n.* Plaudern, *n.* garri...

Žwama, *y, f.* Rachen, *m.* fau... gula.

Žwancugi, s. zwancugi, ... vom Viehe.

Žwanec, nce, *m.* das Ge... mansum; 2) Schlozer, Sch...

Žwánj, *n.* Kauen, *n.* manca... tio; 2) folg.

Žwanice, *f.* s. žwachtánj.

Žwanina, *y, f.* Geschwätz, ... derzeug, *n.* fabulae, nug...

Žwát, žwáti, s. žwu.

Žwatlám, al, ati, lallen, lall...

Žwátora, *y, m.* s. žwáč, *B...* *N. T.*

Žwátořjm, il, iti, s. žwu.

Žwawý 3. schwatzhaft, pla... haft, garrulus, loquax.

Žwawost, i, *f.* Schwatzhaf... keit, Plauderhaftigkeit, g... rulitas, loquacitas.

Žwem, žwal, žwáti, *sl.* s. žw...

Žweykám, al, ati, s. žwýk...

Žwu, žwal, žwáti, sc... schwatzen, plaudern, unn... den, garrire, fabulari.

Žwýkám, al, ati, kauen, ma... re, manducare, *Lev.* 11...

Žwýkané, ého, *n.* co se děte... wá, Gekautes, manduca...

Deutsches Wortregister.

Vorläufige Anmerkungen:

Die in diesem Register nicht vorkommenden Substantive, auch ihre etwannigen Föminina und Diminutive, suche man bey Beywörtern (Adjectiven) oder auch Substantiven, v. denen bgeleitet sind, z. B. Geduld, Landsmännin, -mannschaft ꝛc. stehen den Adjectiven: geduldig, trpěliwý, Landsmann, kragan. Ja ist auch das Verbum darneben, z. B. bey Abgang, Abschrift, guß, Kreuz ꝛc. ist auch abgehen, abschreiben, aufgießen, kreu- n, sammt andern Derivatis und Compositis, wie bey gemein, cný, Gemeinde, Gemeinheit, -niglich, Gemeinarbeit, -schrei- ꝛc. zu finden. In diesem Falle ist denselben und andern Stamm- tern das (ꝛc.) angehängt.

2. Bey oder nächst den Substantiven suche man ihre Adjective, in diesem Register nicht besonders angeführt sind, z. B. ju- blich, tugendhaft, bey Jugend, Tugend ꝛc.

3. Die vielen deutschen Composita kann man entweder nach ı erstern, oder nach dem zweyten Theil derselben aufschlagen, 3. Donnerkeil, -stiefel, Ziegenstall ꝛc. suche man unter Donner, ge; Handpferd, Prachtkleid ꝛc. aber findet man unter Pferd, ı, Kleid, oděw ꝛc.

4. Bey den Zeitwörtern (verba) stehen die Reciproca, ꝛiva, Participia, Verbalia, welche letzten hie und da auch ı Anfange gesetzt, übrigens selbst von Anfängern leicht zu bil- sind. Jene mit den Partikeln zusammengesetzten, die hier nicht besonders angeführt sind, schlage man nach diesen Partikeln) nach den Zeitwörtern selbst auf. Es entspricht nehmlich

ab (zuweilen herab) dem od (ode), seltner s, (se), v.	das er dem z (ze, za) u. wy
an, dem při	- fort, - od
auf - na, nade, (roz.)	- über - pře
häufige aus, (auch bey den Substantiven, wy (wý);	- um - pře u. o, ob
auseinander - roz.	- un - ne, selten bez
be dem po (seltner při, o, z)	- ver - pro, pře (v, za, z)
bey - při	- vor - před, (od, ode)
durch - pro, (prů)	- weg, hinweg, dem od, ode
ein, zuweilen hinein, - w, we	- zer, - roz
ent - od, u. wy; entzwey - pře	- zu - za (při)
	- zusammen, - s, seltner se.

Z. B. abtreiben, abwischen, abzahlen, abbrechen, aus- iben, auskehren, durchwerfen, überspringen, zerbrechen, zu-

sammenscharren ꝛc. ꝛc. können nach den Zeitwörtern selbst: tre- ben, werfen, wischen, zahlen ꝛc. und den Partikeln ab, aus durch, über, nehmlich odeženu, setru, splatjm, vlomjm. (obl- mjm), wyženu, wymetu, prowrhu, přeskočjm ꝛc. gefunden werden.

Dieß gilt selbst von dem ortanzeigenden Haupt- und Bey- wörtern, z. B. pomořj, předdunagj, -gský, předpeklj, za- nagj, zámořj, -řský, zárečák ꝛc. die der Deutsche nur um- schreiben muß.

5. Jene, welche die Beendigung oder Aufhören einer Hand- lung anzeigen, sind mit do, seltner mit wy; das Erlangen aber durch eine Handlung (That), anzeigende, mit diesem wy zusam- mengesetzt, z. B. dostawjm, doslaužjm, dokupčjm, dofiji: aufhören zu bauen, zu dienen, zu handeln ꝛc.; wypracugi, wy- bogugi, wyžnu, durch Arbeit, durch den Krieg, durch Schnei- den ꝛc. erlangen, verdienen.

In eine Handlung recht hineinkommen, oder sich darin vertiefen, drückt der Slawe mit Hilfe der Partikel roz kurz und sehr gut aus; man sehe rozkwjljm se, rozpigi se, rozpjšu ꝛc. Wenn sich die Handlung ꝛc. auf mehrere Gegenstände bezieht, oder von einer kurzen Dauer ist; so ist das Verbum im ersten Falle mit z (selten mit po), im zweyten mit po zusammengesetzt, z. B. zdobýwám, zroztjnám, zpřerážjm, zbigi, oder pobigi, poobjrám; poprodljm, popoběhnu, popogedu ꝛc.

6. Die Inchoativa findet man bey ihren Stammwörtern, z. B. břichatjm, krowatjm, tělnatjm ꝛc. bey břicho, krowj, tělo.

7. Findet man hier sonst ein Wort nicht; so schlage man das Synonym nach: bey abkränken, z. B., bey leichtsinnig, sich abhärmen steht unter trápjm, -se, lehkowážný, auch abquälen, sich abgrämen und leichtfertig.

A.

C.

Siehe auch K. und Z.

D.

E.

G.

gelchen, ráž, kulka.
ybilz 650. -blume 2909.
horn, Mkſl. 524- -ſchelle
33. - ſchwanz, ſſjdlo ꝛc.
ol ꝛc. ꝛc. 101. 150. 743.
werden 1867. - faß 101.
ſalbe 859. - wiſch 679.
on 1853. 2174. 260. -rü=
en 640
ſtern, chrkám.
immel ꝛc. ꝛc. 551. raſce.
mmerhaft 2239. - ern
244. - niß, d. heil. 2239
impfel, tuleg.
ndig, známý.
nſtig 260. 85. 1842
nſteln 789. tiplám ſe s
ěčjm. -ſtig -lich 907-11.
2289. - tler 2072. 2493
üper, kád; kotel; m. ſ.
Küfer.
üraß 728
ürſchner ꝛc. 56. 624. 339
ürze 646. - zung 634
ürbiß ꝛc. tykew, sl. tekwi=
e; - flaſche 736
üfer, domowni řeznjk.
ütte, kutna.
üß 632
iſſen 783. 95 807. n. 1616.
üſte, pomoři, břeh; -el,
ſiſſka.
üſter 487
uffe 706
ugel 344. 702. 300 rěž;
- bahn, hampeys, kaule;
- büchſe 702. taznice;
-fiſch 502. haupt ſ Kaul=
bars, - hippe, - hopf 28.
- ln 502. 702. - kreiſel,
wlk; -rund 701. -machen
1330. - zieher 1443. 1964
uh ꝛc. ꝛc 649. 650. 80. 305.
2261. - ſtrohgelbe 1500.
- fladen 649. - hirt 2141.
- kalb, telička; -ſtall 104.
- ſtrick, přjtěžka; -weitzen
1088. 149
hr, wýbor, wolenj.]
ukurutz 700
ulm, Städtch. 202
ultur 2712. kultura, 2625
ummer 546. 814. 2245.

2255. 2237 - 9. 1830. -kla=
ge 1827. -los, bezſtaroſtný.
Kummet 108. -horn, -ſtock
534.
Kummkarren, kolečko, ká=
ra s korbau.
kund 1012. známo, 1874.
- ig, powědomý; -ſchaft
801. 2874. - ter, zpyták,
ſſpehýř.
Kunde, - mann 708
Kundmachung 1873
Kunigunde 704
Kunkel ꝛc. 1721. 1714
Kunſt u. d. Arten, uměnj,
ꝛc. 705. 911 - 2. - feuer
1308. - griff 295. 339.
699. 2801. -richter 2034.
- lein 2292. - reich 2280
Kunz, kocaur; kanec, 704
Kupfer ꝛc. měď, 213. - im
Geſicht, uher; - eidexe,
padalec; - grün ꝛc ꝛc.
873 - 4. - hammer 551.
563. - rig 2449. - rauch,
utreych; -ſchlange 2603.
- ſchmied ꝛc. 622-3. -ſtein=
- lein 708. - ſtecher 2094
Kupfholz 553
Kuppe 373. -pel 2414. -eln
1040. ſwodjm; - pler,
ſwodnjk, ruffián; -pmei=
ſe, kozljček.
Kurbe Kurbel, klika.
Kurfürſt ꝛc. 710. 556
Kurier 42. 399. - ren 711.
392.
Kurkemey 711
Kurz, kurz=, ꝛc. ꝛc. 6 - 7.
714. in kurzem, tudjž;
- ſichtig 1845. -weilen 38.
647. - ligkeit 705
Kuß ꝛc. 446. 917. 1609
Kutſche ꝛc. 621. 459. 560 4-5.
2616. - er 2593. - ſitz 630
Kutte kápě, flanda; ha=
zucha.
Kuttel, -flecke 255. -kraut,
ſ. Quendel.
Kutten 715. -berg 401. 715
Kuttler, drſſtkář.
Kutvogel, zwonek.
Kux, (Bergb.) kukus.

L.

Lab, ſyřiſſtě - be, pyſk.
Labberdan, layrdon.
labbern, tlachám.
laben 665. 1671. 1138
Labſal, poſyla, utěcha.
Labyrinth 672. 733. 1919
Lachbaum, - ſtein, liznjk.
Lache 311. 478 - 9. liz.
Lachen ꝛc 2173 - 4 - 7. 1074.
100. 1385. - er 2179. li=
zugi.
Lachs ꝛc. 815. 877. - brut,
- kind, ſtrdlička; - forelle
373. 1931
Lachtaube 2177
Lachter, látro, orgya.
Lachzahn, prodawač (zub).
Lack, lak; - iren, l-rugi.
Lackey 811
Lackholz, koſodřewina.
Lackmuß 730
Lade 2449. -brief 801. -ſtock
739. - küſter, kleč.
Laden ꝛc. 642. - ung 263.
1022. 993. -gsbrief 1938.
- envater, pokladnjk.
Lady, engliſche 734.
lächeln 2509. 1686. - lich
2176
Läcken, běžjm.
Lägel, láhwice.
Lähmen, ochromjm.
Lämmerfleiſch ꝛc. 44. -geyer,
gehnětnjk?
Länge 278. 182 - 4. 196
länglicht 1191. 1823. 1561.
- rund 1209 399
längſt 1527. - tens 1161
läppern, chlemtati.
läppiſch 2416. 188
läppſchen 180. 743
Lärche, - enbaum, modřjn.
Lärm ꝛc 582. 450. 769.
2383. 1729. -en 37 -end 380
läſſig, vſtalý.
Läſtern 1970. 1076
läſtig, obtjžný.
Lätare, Sonnt. 257
Lätte 2371
Läufer 354. -platz, humen=
ce; - zug, kſſandy; - fig
ſeyn, běhati ſe.

st, wedlé; po; onehda.
hste, der, Nähe 61
ren, wčera weček.
elchen 1945
elein, hřebjček.
e =, ssicý; küssen 2344.
ahm 1964. - zeug, ssitj.
tlich 1172
esaden 1170
en, ssigi 2348
ern 1848
nlich, týž; totiž.
ren 675. chowám, ži-
m, - lich, skrowný;
and, žiwný staw; -wa-
, pěstaun.
terinn 2387
isch, - seyn 1864
chen 1175
per 743. 921
ling 1576
e 2c. - en, mokro.
el 427 - 9 132. 1118 - 9.
bhrer, wrtáčko; - eisen
o. - fell, nehtice; - ge-
wür, widlčk, 152. - kluft
o - kraut, chlupáček;
neu 82. - schmied 132.
chwamm, sspička; - stein
43
en 445. 778. 1020. zmj-
in.
gethier, hryzčk.
, - nahe 2c. bljzký, 2803.
eyn 1078
bar 1846
hme 2c. gméno; - glei-
s Nahmens 336
omenbüchlein, slabikář,
2. - los 48. - ušest 556.
tlich, gmenowitý 2815
brung 1706 2266. 1679.
sblut des ungeb Kindes
. - geld 1732. - mittel,
trawa; - saft, zažitost,
ljcj.
ht 2341.
iv, prostolibý.
pf, okřjn.
poleond'or 1053
rbe, petlice, 1722. 2371.
n, holjm chlupy sřážjm;
ell, ljcowka; - seite, ljc;
g, ssrámowitý.

Narde 1064. kocmaudek.
Nardusgras 2368
Narr 2c. 56 - 7. 285. 859.
2632. - blaud, 1538
Narrenhaus 2222. blázni-
ce? - kolbe, palička; - ens-
possen 743. 296. ssibřinek,
ssasskp; - heiten sprechen
58. - wall, gednozubec.
Narzisse, narcyssek.
naschen 2c. mls; mlsám; ml-
sný.
Nase 2c. nos, 113. 297. 1179.
- ensutteral 1043. - horn
1175. - härchen 102. - lö-
cher, chřjpě; - riemen,
nánosek; - stieber, ssřup-
ka, 569. - weis 961. 2174.
sadjlk, wssetečka; - witzig
1175
naß 2c. 930 - 5. 1041. 1883.
- machen 831. 935. - wer-
den 1042. 1067. - galle,
temenec.
Nast, wětew; - holz, přj-
nos.
Nath s. Naht.
National 2267. 1067. 967
Nativität 1092
Natter 325. - hals, wr-
tolaw; - wurz, hadj ko-
řen; - jünglein 309
Natur 2c. 1091. 1834
Naturalienkabinet 584
Naturgabe, - forscher 2862.
- gesetz 2c. dar, zákon při-
rozený; - kundiger 291.
- recht 1726
Neapel 1104.
Nebel 2c. mhla.
Neben, wedlé, 1793. 1789.
1532. spolu-, ast, 1558. - bru-
der, bližnj; - bubler,
sausok; - christ, spolu-
křestan; - dinge 1666.
- flügel 1558. - gebäude 1794.
- handlung 1666. - kirche,
filiálnj kostel; - mensch,
bližnj; - mond, todměsýcý;
- schoß 2581. - sonne, todś-
slunj; - stunde, dospěch;
- weib, ženina; - wort
1838. - zimmer 503. - zweig
1460. wčček.

Nebst, mimo, s.
necken 1048. 2348. 1594.
- er 1602
Neffe, synowec; wnuk.
Neger maurenjn, černeys.
Nehmen 45. 72. wezmu,
169. 749. 390. 991. 1582.
- dazu 1855. 1791 - 2. - über
sich 1149. - in Besitz 2525.
- zu Herzen 1832
Neid 2c. záwist.
Neige 1555. náklonek.
neigen 2c. 998 1021. 545.
1025 1094. 121. - ung 117
nein, ne, nikoli.
Nelke 2c. 490. 429
Nektar 1120
nennen 336. 1021. 2632
Nennwort, gméno.
Nerve, žilna, 1141. - en-
fieber 1141. †žilnice; - wurm
žiwý wlas
Nespel, nyssputle.
Nessel 2c 601. žahawka;
taube 955 - baum, bo-
bownjk; - grind, kopřiw-
njk; - könig, střjžjk
Nest, 385. peleš; wrkoče.
Nestel 2242. 2288. 1228.
stauha; - nadel, gehlice,
žinglička; - ey, poklapek;
- tling, hnězdnjk.
nett, sswárný, (ssaussný,)
1509 2388 140
Netz, sýt, 515 2405. (- darm)
branice; - en 831. 952.
- gabel 1987. 2025. - hau-
be 2c. 2326. - kammer,
kropjrna; - werk 952
neu 1112. 1178. 1653. 2161.
1707. 2848. - blau 933.
- bruch 1176. - gier 2879.
- gieriger Mensch, nowin-
ka, wssezwěd; - gedeyn,
St. 513 - hausen 296.
- lich 1341. D übrigen Com-
posita u Deriv s. unter
nowý u. nowo-; auch 572.
1653
neun, 2c 2c. 189. 190. - au-
ge 1161. 1318. - heil, ge-
lenj růžek; - theilig, de-
wjtldjlný; - tödter 2122.
858. - zig 2c. 2c. 189

O.

; o weh! 1080
nad, zdali, li; - als
gakoby; - obwohl 526
wt, pozor.
emeldet, obbesagt, ob-
nannt, obberührt 1004.
24
ach 1345. 2103
lift 1195
n 2c. 402-3 1018. -an
94. - drein, nadro; -hin
. 754
, swrchnj, 403. 2601.
chnj; - älteste, starssj;
mt, wrchnj aurad;
rm 1964. 2747. -bauch,
obřissek; -bauer, filek,
ápec, shorek; -befehl,
chnj nařjzenj; - bein,
nj, nawnj, wnawná
t; - bett, 262. -deutsch,
ssonemecký; -drescher
96. - eisen 728. - fläche
o ploska; -chlich 1670.
94. - gespart 350. -ge-
nn 465. - halb, nad
es, wýš; -hand † pod-
tj; moc, předek; -ha-
1439. - haupt, hla-
; -haut, ljc; -herrlich,
rchnopanský; - schaft,
chnj wláda; - holz,
essitky; - kämmerling
4. 2239. -kleid, swrch-
ssat, 728. - knecht, ko-
k, 2237. -länder in Ung.
6. - land das. 407. -le-
, nárt, - leib 251.
ann 2316. rozsudj;
apec, swrssek; swrchnjk;
meister 93. - rist, nárt;
ck, kabát (mrchnj);
hafhirt 29. - schlächtig.
reènj; - Mühle, -mül-
, kořenjk; - schenkel
6. - schwelle 1578
rst, Oberste, obrsst, ty-
enjk, 1522. 2601. - über
. Leibw. 392 -burggraf
45. -lieutenant, obrsst-
ytnant; -wachtmeister,
jor.
rstock, swrchek, 1625

Oberungarnsbewohner 407
oberwärts 2317. 999
Oberwelt, tento swět.
Obgenannt, s. obgesagt.
obgleich, ač; necht.
Obhut, ochrana.
obig, hořegssj, předesslý.
Oblast, powwinnost.
Oblate 2c. oplatek.
obliegen, přemocy; na péči mjti; přjslussetí; - heit, powinnost.
Obligation, zápis 1207
Obmann, dohljdce; rozsudj
Obrigkeit, wrchnost.
Obrist, s. Oberst.
Obschon, ač, ačkoli, necht.
Obschweben, wznikám.
Observationsflotte 1225
Obsicht, pozor.
Obsiegen, zwjtězým.
Obsorge, péče, starost.
Obst 2c. 1412. - gedorrt. 2290. - abgefall. pádel; - baum 2; 5. -wild. plán; - brecher, - hamen, ssřri-pec, - bi.y 355. - darre, sussjrna; - faß, sspich; - garten, sstěpnice, sad; - händler, 2089. 299. -jahr, aurodný rok na owoce; - kern 618. -monath, zářj; schale 1392
obwalten, nacházeti se, tý-kati se.
obwohl 364. 526. 107
Ocean, wysoké moře.
Ochelbeze, auklegka.
Ocher, o'gr; -gelb, -rowý.
Ochna, ochna.
Ochs, wůl; - junger, wolče, běhaun, gunec; -alt, jung - verschnittener, staro, mla-dořezaný; - im Joche, jo-chař; imKrummholz 685. figürlich, 35. 83. - einen O. auswirken, hyblugi; - das erste Viertel aus-hauen, karbugi; -sen, bě-hati se; wolowý; - auge, weyce na másle sazené; zlatohláwek; -bauer, wo-lař; - brech, gehlice; - dumm, - haft werden 2882. - geruch, wolina;

- händler, wolař; - haut wolowice; - hirt wolák; - joch, klika; - junge, po-hůnek; - kalb, telec, bý-ček; kraut, gehlice; -post, račj gjzda; - stall, woljn; - treiber, honák; ziemer 46. 89. žjla.
Ockeley, aukleg, - gka.
Octav, : a, oktáw, - a.
October, řjgen.
Oculiren, očkugi.
Oculist, očj lékař.
Ode 2153. oda.
Odem, s. Athem.
oder, neb, či; - wenig, ře-pjk, staréek.
Oder 1288
Oede, pustý; pausst.
Oedenburg, St. Ssopron.
Oedmania, 1305
Oeschen 482. 1952. 1484
Oeffentlich, weřegný.
öffnen, otewřu, 1266. 606. 1630. - ung 192 2258. - machen 1868. - ner, pa-prsek..
öfter, častěgssj.
Oehl u. d. Arten 2c. oleg; - baum 2c. oljwa; -drusen 1332 patěšky, zábog; -be-se 476. - en, olegem zadě-lám, zapusjjm; - fläschchen olegjček; götze 260. trdlo; - kuchen, bochnice, opelka; - mühle 2288. - stein 480. - müller 1332
Oehr, aussko. 348. -re, ga-wor; -en, aussko přidělati
Oehrling, sskwor.
Oehse, aussko.
Oekonom, hospodář.
Oel, s. Oehl.
Oenothera. † pupalka.
Oertchen 907
Oerte, cech, řada.
Oertersäge, kragowá pjla.
Oertlich, mjstný.
Oesterreich, - er 1962-3
Ofen 2c. pec, 482. 1170. 622. d. St. Budjn; - gabel, widlice; - hitze, wýhřew; - hüter, pecywálek; - jü-bel 1743. - kachel 471. - kes-sel, -topf 874. 485. - brücke

430. - loch 146. 1915. 146. 2736. - setzer, kamnář; - stange 1459. winkel 2294. - wisch, pometlo.

offen, otewřený, zgewný; čjrý; weřegný, vpřjmný; - Kopf 158. - bar 1012. zgewný; -ren 2c. 2c. 2821. 527. - herzig 1404

Offizier, -tsrang 2c. 1305-6

oft 144. 2723. - genannter, - mahlig 144

Oheim, Ohm, vgec.

Ohne, bez, 655 899. - Anfang, 1132. - Ansehen 919. - Durchfuhr 1139. - füßler 49. - weiters, bez průtahu.

Ohnfehlbar, neomylný.

Ohngefähr, s. Ungefähr.

Ohnmacht, mdloba, 1356

Ohnvogel, pelikán.

Ohr, - ren=, vcho, vssnj; - band, - enbläser 1010. 2196-8. - drüse 2789. - gehenk, - spange, návssnice, - los 51. - schmerz, - zwang 67. - schwam, vssička, vssáč. - träger, nadymač, sok.

Ohreule, - kauz 476. - feige auf d. Wange, políček, flink, facka; - hinter das Ohr, závssek; - auf den Kopf, pohlawek; - ober das Genick, zássigek; - en 92. 141. finger, maljk; - küssen, podvsska; - läppchen 218. - löffel 2512. 1442. - raundel 1486. - ring, návssnice; - wurm 2358

Olax 2182

Oleaster, česká oljwa.

Olive 2c. oljwa.

Ollmütz, Holomauc.

Omat, otawa.

Omphalea 1945

Onkel 36. vgec.

Onosma 2055

Onvogel, s. Ohnvogel.

Onyx, onyx.

Opal, opal.

Opelia 1349

Oper 2c. 1349

Operation 1349

Operment, vtreych.

Opfer, 2c. 2c. obět, oféra; - stock, pokladnice.

Optiker 1360. - tik 1874

Orakel, orakulum.

Orange, pomoranč.

Orant, hledjk.

Orden, řád, zákon, řehole; - ensbruder, - geistlicher, řeholnjk; - regel 2c. 2071. - zeichen, znamenj řádu, řád: - tlich 1640. 2217. obyčegný, 2857. 2068

ordiniren, swětjm, 1362

ordnen 2216-7, nařjdjm; - ung 1640. 2067. 1639. střjda; - liebend, zpráwný; - gslos 50

Orf 372. zlategka?

Organ, nástrog; - nisch, strogowý; - nisiren, zřjdjm; - smus, ††vstrogj; - nist 2c. 2537

Orgel 2c. 2c. 2537. 1363. - werk s. Orgel.

Orient, wýchod, (wzchod.)

Original, půwod, 1366

Originell 1952

Orkan, wicher.

Ornithopodium, -pus 1934

Ort, mjsto; vhel, 434. - abgelegener, zákampj, 504. befest. 420. - bewachs. 358. sumpficht. 852. - haarig. - seichter 877. - tiefer 379. zwisch. 2 Furch 897. - band, nákončj v possiwy, 2518. - bret 818. pelest; - hauer, hawjř; - haus, nárožnj dům; - schaft 908. - scheit 2025. - schief, křjwovhelnj; - semmel, dussičky, božj kosti; - tsgulden, pětigroš? - spuhle, kragowý brk; - stein, nárožnjk; - stricke 2584. - thaler půlzlatnjk; - ziegel, vhelnj cyhla; - ung, ortuňk.

Osbekia, Osbekowka.

Ost, Osten, wýchod, (wzchod;) - wind 2c. wjtr wýchodnj.

Oster, - rn 2c. 2c. 2551. 588. - blume, wětrnice; - ey 644. - fladen, mazanec; - gabe 1620. - kerze, di=

wizna; - luzen 1569. -
stag 54

Ostsee, baltycké mo...

Osyris 1419

Otte, wolsse.

Otter, gesstěr; ...
fleisch, wydřina 2c. -
pes na wydry.

Ottern= gesstěrčj.

Oxhoft, půldruha ...

Oxypetalum 1391

P.

Paar, pár, dwé; ...
- ren 1445-7. - ...

Pabst 2c. papež 2c.

Pacht 2c. 1012-5. 18...

Pack 30. 1184. holota; ...
kosta; - papier 856. ...
pakugi; popadnu; ...
kljdjm se.

Packet 289. vzljk, 14...

Packgeräth, ...
- haus, wážnic; ...
- tuch, křečné ...
- pferd, saumar.

Padde, podzemnj ...

päbstlich, papežský.

Päckchen 2529

Päonie, piwoňka.

Päſſeln, posluji, krmaj...

Päßler, pasljř.

Pagamentsilber 1424

Pagatschel 1424

Page, páže.

Pagode 848. 1425

Paißelbeere, s. Berberis...

Palaeolaria 1515

Palatinus 1426

Palester 150

Palette, paleta.

Palisade, kolj.

Pallas 1430

Pallasch, palaš, 679

Pallast, palác.

Palme 2c. 1430. ...
oko; kotátka; ...
rokyta; - wache, ...
neděle.

Pamfili, s. Obermann, ...

Panier, korauhew.

Pannerherr, korauhe...

Panse, s. Banse, perna...

Pansterrad, hřebenáč...

Peterschirling, tetlucha;
Petersilie 2187. 1481
Peterskraut, den a noc.
Petetschen 1479. 955
Petrefakt, zkamenělina.
Petschaft ꝛc. pečet.
Petschirring 2115. - stecher, pečetnjk, 2064
Petunia 1481
Petz, nedwěd.
Petze, čubka, tista.
Pezi a 1719
Pfad, pěšina, chodnjk.
Pfäffchen 559
Pfäffisch, popský.
Pfähle 573-4. - en ꝛc. 1460. 1765
pfänden 1226. 2791. - er, hagný; stawitel, 417. - spiel, hra na fanty; -ung 2731-2.
Pfaff, -ffe,ꝛc. pop 554-5-6. kozoboq; potápka; -ffenbaum, - hütlein, brslen; - kappenholz 81. - plndt 1007. - schnitt, řjzek.
Pfafferey, Pfafferey, popstwj, 556
Pfahl, kůl, 575. odr, tyč; kolnj; -brücke, most mostnjčný; - bürger, předměšťák; - eisen, železný kůl; - holz, koljk; -mühle, sseyrowna, sseybowna; -ramme, beran; - werk, kolj.
Pfalz, falc; - graf ꝛc. falchrabě.
Pfand 2740. wěrka; fant; - herr, základnjk; - haus, † zástawna, zástawnj dům; - schuldner, zastawugjcý.
Pfanne ꝛc. 29. 1436. pekáč, - enschmied, plechař.
Pfannkuchen, Pfanzel 1433
Pfarr-, farský; -re ꝛc. 285
Pfarrkirche 285. -recht, podacý.
Pfau ꝛc. páw; -henne, pawice.
Pfaulbaum 290
Pfebe 1522. turek;-enkraut 2456
Pfeffer ꝛc. pepř; - brühe 328. 1424. - holz, brslen; drmek; -gefäßchen 1508. - kraut, čábr 1489. kuchen ꝛc. pernjk;-ling, schwamm, kozák; mágowka (křjšťan) -nüße 1564. ssiślický; - vogel, † pepřjk.
Pfeifänte, hwjzdák; -drossel, cwjčala
Pfeife ꝛc. pjssťala; - in der Wachsscheibe, buňka; -zum Rauchen 283. - beym Weber, cýwka; -große 298.
pfeifen 456. pjskám; fičjm; piwtjm, pisstjm; -oft 1050
Pfeillerche, linduška, pjpisska; -schlange, owčák.
Pfeil 2270. ssjp, 548. - ler, piljř; -lfisch, mořská gehla; - kraut, † střilowka; - wurzel (Weinb.) kotnj kořen.
Pfelle, střewle.
Pfennig, penjz; ungrisch. 29. - fuchser, skrbljk; -kraut, penjžek; -meister, kasýř, pokladnjk.
Pferche ꝛc. 614. 2243.-rauh, - en, káleti; mrwiti; - Schafe, rauhugi.
Pferchlager, rauh.
Pferd u. d. Arten, kůň; -stichelharig 186. - jung. 427. -Eisenschimmel, mrazek; - Rothschimmel, tisška; -fischange, gadrooký, s.auch straka, wissňák, ganek, krkač, ryzek, wranný ꝛc.
Pferde-, koňský; -arzt, 592. - bürste 514. - decke 182. - frohne, tažná robota; - futter, obrok; -geschirr, pochwy, chámy, 2280. - haar, žjně, wlásyna; - händler 951. heytmánek - junge, hřjbek; -kastanie, koňský kaštan; - knecht, koňák; -leine, oprať; -mist, kobylinec, koninec, 563. -mütze 861.-rennen, -tummeln, sedánj, kolba; -schmuck, kropiř, chámy; - schwamm 919. - stall, konice, 855.-trab 548. -zeug 1006. pochwy; - [illegible] chowánj koni; [illegible]
Pferdner, sedlák, [illegible]
pfi! 1483
Pfif, hwizd; ig [illegible]
Pfifferling, kozák, [illegible]
Pfingst, - en ꝛc. 2229. [illegible] 77. 588. - blume, [illegible] wonka; -käse, letnjk, [illegible] gel, wlha.
Pfipps, tipet.
Pfirsich, broskew 76
Pflänzling, odnožec.
Pflanze 89. 2099 - en [illegible] 2379. 2085. - sich an [illegible] Ort, kecnu, -zgarten, [illegible] le 1501. - stadt, osada
Pflaster ꝛc. 292. 197. [illegible] - er 197. 992. - sch[illegible] 1462
Pflaume ꝛc. 2160. [illegible] 493. -verdorb. 29. - [illegible] 565. - latwerge od. [illegible]
Pflegamt, auřad. [illegible]
Pflege, -en 1347. 1380. [illegible] 377. 1015. 376-7. [illegible] 416. - ältern, rodiče [illegible] staunj; -kind, -gling [illegible] 110. 997. - er 1547. [illegible] auřednjk; - gesch[illegible] kancelářský.
Pflicht 1692. přjsaha [illegible] - mäßig 1692. -theil, [illegible] winný djl; - vergessen nedbalý; - verkünder [illegible]
Pflock 575. 323. 700
pflöcken, koljkem přibiti
pflücken, sstubám; [illegible] rám, drobjm; (den [illegible] pfen) čkám, trhám.
Pflügen, -er, orati, 1361
Pflug ꝛc pluh; pluzn[illegible] me 2195. -balken, [illegible] - bar 1364. - eisen, [illegible] ser 677. čertadlo; -[illegible] nákolesnjk; - haupt, [illegible] - lehre, saumrak, [illegible] me, s.-sterze; -rad, pluž[illegible] -radbohrer, plužňák; [illegible] te, otka; - säge, -[illegible] - eisen; -säule, slupice - schar 1960. 765. [illegible] - sterze, -rüster, těhle [illegible] 151. - steckchen, zhla[illegible]

Digitized by Google

Peterschirling, tetlucha;
Petersilie 2187. 1481
Peterskraut, den a noc.
Peterschen 1479. 955
Petrefact, zkamenělina.
Perschaft ꝛc. pečet.
Perschirring 2115. - stecher, pečetnjk, 2064
Petunia 1481
Petz, nedwěd.
Petze, čubka, tista.
Pezi...a 1719
Pfad, pěssina, chodnjk.
Pffäfchen 559
Pfäffisch, popský.
Pfähle 573-4. - en ꝛc. 1460. 1765
pfänden 1226. 2791. - er, hagný; stawitel, 417. - spiel, hra na fanty; -ung 2731-2.
Pfaff, -ffe, ꝛc. pop 554-5-6. kozodog; potápka; -ffenbaum, - hütlein, brslen; - kappenholz 81. - pindt 1007. - schnitt, řjzek.
Pfaffheit, Pfafferey, popstwj, 556
Pfahl, kůl, 575. odr, tyč; kolnj; -brücke, most mostničný; - bürger; předměssták; - eisen, železný kůl; - holz, koljk; -mühle, ssey-rowna, sseydowna; -ramme, beran; - werk, kolj.
Pfalz, falc; - graf ꝛc. falc-hrabě.
Pfand 2740. wěrka; fant; - herr, základnjk; - haus, † zástawna, zástawnj dům; - schuldner, zastawugjcý.
Pfanne ꝛc. 29. 1436. pekáč, - enschmied, plechař.
Pfannkuchen, Pfanzel 1433
Pfarr-, farský; -re ꝛc. 285
Pfarrkirche 285. -recht, podacý.
Pfau ꝛc. páw; -henne, pawice.
Pfaulbaum 290
Pfebe 1522. turek; - enkraut 2456
Pfeffer ꝛc. pepř; - brühe 328. 1424. - holz, brslen; drmek; - gefäßchen 1508. - kraut, čábr 1489. kuchen ꝛc. pernjk; - ling, schwamm, kozák; mágowka (křjssťm) -nüße 1364. sjstičky; - vogel, † pepřjk
Pfeifänte, hwjzdák; - drossel, cwjčala
Pfeife ꝛc. pjsstala; - in der Wachsscheibe, bučka; -zum Rauchen 283. - beym Weber, cýwka; - große 298.
pfeifen 456. pjskám; fičjm; piptjm, pisstjm; -ofi 1050
Pfeillerche, lindusska, pipjsska; -schlange, owčák.
Pfeil 2270. sjp, 548. - ler, pilsř; -lfisch, mořská gehla; - kraut, † střilowka; - wurzel (Weinb.) kotnj kořen.
Pfelle, střewle.
Pfennig, penjz; ungrisch. 29. - fuchser, skrbljk; - kraut, penjzek; -meister, kasýř, pokladnjk.
Pferche ꝛc. 614. 2243. - rauh, - en, káleti; mrwiti; - Schafe, rauhugi.
Pferchlager, rauh.
Pferd u. d. Arten, kůň; -stichelharig 186. - jung. 427. - Eisenschimmel, mrazek; - Rothschimmel, tiska; - fischange, gadrooký, s. auch straka, wissňák, ganek, krkač, ryzek, wranný ꝛc.
Pferd-, koňský; -arzt, 592. - bürste 514. - decke 182. - frohne, tažná robota; - futter, obrok; - geschirr, pochwy, chámy, 2280. - haar, žjně, wlásyna; - händler 951. heytmánek - junge, hřjbek; - kastanie, koňský kasstan; - knecht, koňák; - leine, oprať; - mist, kobylinec, koninec, 563. - mütze 861. - rennen, - tummeln, sedánj, kolba; - schmuck, kropjř, chámy; - schwamm 919. - stall, konice, 855. - trab 548. - zeug 1006. pochwy; - [illegible] chowánj kon[illegible]
Pferdner, sedlák, lánjk
pfi! 1483
Pfif, hwizd; ig auf[illegible]
Pfifferling, kozák, 41[illegible]
Pfingst, - en ꝛc. 2229. 2[illegible] 771. 388. - blume, [illegible] wo[illegible]ka; - käse, letnjk, - [illegible]gei, wlha.
Pfipps, tipet.
Pfirsich, broskew 76
Pfänzling, odnožec.
Pflanze 89. 2099 - en [illegible] 2379. 2085. - sich an [illegible] Ort, kecnu; - zgarten - [illegible]le 1501. - stadt, osad[illegible]
Pflaster ꝛc. 292. 197. 8[illegible] - ern 197. 992. - [illegible] 1462
Pflaume ꝛc. 2160. 23[illegible] 493. - verdorb. 29. - [illegible] 563. - latwerge od. [illegible]
Pflegamt, auřad. [illegible]
Pflege, - en 1347. 1380. 10[illegible] 377. 1015. 376-7. [illegible] 416. - ältern, rodiče, p[illegible]stawnj; - kind, - gling 210[illegible] 110. 997. - er 1547. 14[illegible] auřednjk; - geschreiber, kancelářský.
Pflicht 1692. přjsaha 16[illegible] - mäßig 1692. - theil, p[illegible]winný djl; - vergessen, nedbal; - verkünder 3[illegible]
Pflock 575. 323. 700
pflöcken, kolikem přib[illegible]
pflücken, sskubám; přeb[illegible]rám, drobjm; (den Hopfen) čkám, trhám.
Pflügen, - er, orati 1361
Pflug ꝛc. pluh; plužnj; - [illegible]me 2193. - balken, hřjdel - bar 1364. - eisen, - m[illegible]ser 677. čertadlo; - [illegible] nákolesnjk; - haupt, pl[illegible] - kehre, sauwrat, [illegible]me, s.-sterze; - rad, pluž[illegible] - radbohrer, plužňák; [illegible]te, otka; - säge, - [illegible] - eisen; - säule, [illegible] - schar 1960. 765. 1[illegible] - sterze, - rüster, řehle[illegible] 151. - stecken, [illegible]

Digitized by Google

o: aurek; -stoß, swornjk;
stürze, -bret, odháňka;
treiber, pohonič, -wage,
oď žisstě;-wende,sauwrat
förtchen 72. -tner, fort-
ýř, branný.
forte, -tner, brána, 295
psch, zásyp.
oste, fossna. 2397
ote, tlapa, pracna.
rieme 461. chobot, kljn;
sidlo; -aras, -kraut 461
rille, střewle.
opf, zátka, sspunt; -psen
375 1077.2346 rohugi;
durch Röhrch. 138 pe-
ugi,cpám,zatknu-;reis,
aub.
ründe, -dner 1752
ichzen,prskám,chuchám.
übl, podvisska.
üse 33. 79. 478-9. 750.
428. 825. -en, cákám;
naß, weskrz mokrý.
uhl 929. bahnisstě, mo-
ál; -schnepfe, kozák.
nj. pfy, fuy!
ünder, † libernáč.
ündig, liberni.
und 298. 786. 806. hři-
ona; -birn, libernice;
gewicht, liberka; -leder,
odsswowice, 716.-weise,
a libry.
ntsche, chowjt.
uschen, -er 449. kadau-
jm, 1918. pssukám.
antasie 285 1758. 1220.
antast, -siren 285
arisäer, faryzeus.
ilister, alter 579
ilosoph ic.290-2. mudrc.
iladelphus 1950
legma, studeno-whlkost
önix 2090. 1313. [2586
önomen 2485
rase 921
ollidia 2386
yllanthus 1610
ysik, fizyka.
ysiognomie, pohled.
ben, smoljm.
wachs, † lipkawec.
fart, bukač.

Pickelhering, -kling 540.
ssassek,taytrljk,kasspárek.
Picken 540-7-9. 260
Picket, pikét.
Pieke 327. pjka, hrále
Pikant 1475. 1591
Pilger ic. 1458.-fahrt,pauť.
Pille, pilule.
Pilot, s. Steuermann.
Pilsen ic. Plzeň.
Pilz, hřib, 378. -bitterer,
-großer 752
Pimpelmeise, picawa.
Pimpernuß ic. 544
Pimpinelle 41. lomikámen.
Pinnguin, tučnice.
Pinienbaum 795
Pinne, cwok; -baum,prsnj
wratidlo; -nholz, kru-
ssina.
Pinsel 747. 2055. 1471.
tsstětec,tuta,laula,hňup;
-ln, mazi; kňaurám.
Pinte ic. pinta.
pipen 1494.1489.290. 1050
Piperling 1492
Pipps 1489. 2182
Piraß, hljsst na vdicy.
Pirutsch 1953
Pisek St. 1491
Piskote, pisskot.
Pisonia 1493
pissen, scáti, čurati.
Pistacia. † řečjk.
Pistacie, pistácye.
Pistole, pjstole; -enhulfter
450
Pistschan, Bad 1491
Plache, rowina; plachetka.
Placken,bauchám;trijsnjm;
teyrám; -er, kaňha; tey-
rač.
Plärrauge, krhawé oko.
Plärre, tlama, tlamazna.
Plärren 643. becjm.
Plärrmaul, bečán.
plätzen, pleskám.
Plage, -en ic. trápjm,1406.
1500. 1008. 1904. 1762.
2412. 426. 250-5. 2251.
812. 938-9. 965. -sich 940
1071. 1089
Plagegeist 299. 345.2427-8
Pläne, rowina, planina.

Plan 1959. 1100 náwrh;
planina; rowina; plac.
Plane, pleya.
Planet, planéta.
Planetaria 1501
Planetenleser 456
planiren, planjm.
Planierhammer 518
Planke, plaňka.
Plantschen, ssplichám.
Plappermaul, repetil,zwáč
Plappern ic. 1518. 239
Plarre, nesstowice.
Platilobium 1520
platt, plochý, plosský, 252.
sprostý;galowý; -deutsch,
dolnosaský.
Platte 827. 2512.1504. cy-
hlička; lysyna; plotna.
Platteiße 1589. 320
platten, plätten, zplasknu;
piglugi; plátugi.
Plattenschneider 361
Platterbse,cyrzna; -dings,
zhola; -fuß, chodidlo;
-füßig, 1520. -hufig, plo-
chorohý; -laus, muňka;
-nagel 429. -nasig. pik-
nosý; -tner, platnýř;
-stampfer,pěchačka,trdlo.
Platz 1498 1038. 1497-8.
liz, liha; -zwischen den
Mauern 885. -bäcker, pla-
chetnjk; -büchse, bau-
chačka; -zen, pleskám
praskám, pukám; -kugel,
praskacý kaule; -regen
1852 1511
plaudern 245. 529. 534. 59.
76. 2418. žwu, 643. 1051.
1078. -er 416. 257. 309.
-haft 531. 59. 416. -hans
416. -maul, -tasche, 2390.
248. 309. -markt, husý
sněm,židowská sskola.
Plaute, tesák; klempíř.
Plinia 1517
Plinse, swjtek.
Plötze, ceyn, 1519
plötzlich 1010. 2843
plotz, auf den, w hug.
Pluderhosen,plundry,1005.
(pludrhozny).
plündern 2832. 2618. 628.

Rther 148. 2589
Rinn rc. 2063. überdehnter
Roog. - auf den Pflaum.
Raſa; - buch, rymowník;
Dichtkunſt 2063. - ſchmid,
Rymař rc, - ſylbe 1571
Rin, - lich, - werd. rc. - ni-
Rungsort 159. 1772 - 3.
2250. - igen 1245. 92. 1780.
537. - oſt 1025. 1058. - ni-
Rung, monatl. 721. 143
Rein, - weide rc. ſ. Rain;
- ecke, Rynhart; ráp; liſſka
Reis, prut 534. 2359. 120.
- ein ſchlanker 334. 358.
wrub; - beſen 1336
Reiſe, ceſta, putowánj;
- baum in der Mühle 96.
- bündel 1966. filec; - ge-
fährte 2216. - gefäß 1590.
- geld, ceſtné; geräthe,
zawazadla; - hut 1458
eiſen, gedu, 1951. 2124.
Reiſender 2125. 1535
Reiſepelz 87. ſack, tlumok;
- wagen, poceſtnj wůz.
Reisholz, - ig 915. 441. 534.
Fleſt; chraſtj, 1998. 2294.
- brenn. 355. gjzdný, gez-
dec.
Reiß rc reyže.
Reißausnehmen 620
reißen, trhám, 738. 186.
893. 37. 2273 - 4. - end,
prudký, 247
Reißfeder, reyſowní péro;
- hader 1215. - körner,
wytrolky?
Reißke 445 2066
Reißzeug, reyſowánj.
Reiſte, zemnička.
Reit-, gezdecký; gjzdný;
aučetný; - bahn, gezdi-
ſſtě; - te, dwořiſſtě; - tel,
auwjn; - telkette, pod-
wažnjk; - ten 327. 335.
319. 1012. 1175. 211 počj-
tám; - ter 327. pilaus;
ſſafeř; - ſpaniſcher, ro-
hatina; ſchild. kotrkál;
- ter, gizda; - terfahne,
ſtandára; - gar, napolo-
wařený; - kappe 487.
- ſpieß 327. - knecht gez-
decký! - kröte, ſſtjr;
- kunſt, gezdectwj; - laus
muňka; - lings, okročně;
- ochs, býk; - pferd 327.
335. 2349. ſchmid, kowář
při gjzdě; - ſchule 335.
680. - ſtock 592. - wurm,
ſſtjr.
Reiz 1951. 2158. 898. †wab;
† půwab; - zen, - bar,
wábný, wnadný; popud-
liwý, dráždliwý, 1753.
1659. 1937. 1999. 750.
- end, - zvoll 1855. 898.
769. 2693. - zeug 1831.
- los, bezwabný; - mit-
tel 247
Rekel, hamák, mamlas.
Religion rc. - nsſpotter,
ruhač; - ſtreit rc. pře o
náboženſtwj; - onszwang,
nátiſk w náboženſtwj,
- oſe, řeholnjk.
Reliquien 2300. 1387
Relle, Rellmaus, plch.
Remel, ſwál, hruda.
Remiſe, kolna.
Renegat, † poturčenec.
Renette, reneta; - Goldr.
zlatáč; - Lederrenette, ko-
ženek, ſſiſſma.
Rennbahn 2796. 401. 354
rennen 354. běžjm, 519.
546. - er, běhaun; - ja-
gen, honba na koni; - kä-
fer, chrobák; - ſäule in
der Mühle 750. - ſchiff
2270. - nſe, ſyřiſſtě; - ſpiel,
kolba, 2796. - ſpieß 439.
ſudlice; - ſpindel, wrtad-
lo; - thier 42. 1978. ſob?
Rent- 262. - te, - ey, - rey
důchod; - tierer, † dů-
chodnjk; - meiſter rc. 262.
1976
repartiren 2046. - ter 1970
Repetieruhr 389
Replik, replika.
Repreſentant 1877
Rephuhn rc., korotew;
- garten, korotewnice.
Republik rc. 1977
Reputation 336
Requiſition 1977
Reſerve 1977
Reſident, rezydent; - z 2319
2258. - ſtadt 885. 2258.
- diren, dworem, ſýdlem
býti někde.
Reſignation, odwolenj.
Reſolution, rezolucý.
reſolvieren, ſich 1415
Reſonanzboden 1980
Reſſen, kopati rudu.
Reſt, oſtatek, zbytek 1978.
- geben 227. - ſtiren, zpát-
ky, w reſtu býti.
Reſultat 2661.
Reßbaum, reſſt, reſſtjk.
Retirade, záchod, prewét.
Rette, pes ſamec.
Rettig rc. ředkew.
retten rc. 2691 - 6. 1978.
- ungsanſtalt, zřjzenj po-
mocy; - haus, dům po-
mocy, † zpomoha † po-
moc.
Reue, žel, 1953. 2142
Reumuth, zkrauſſenoſt, lj-
toſt.
Reukauf, litkup.
reumüthig, - voll, zkrau-
Reuſe, wrš, wrſſe. [ſſený.
Reut, kopanina; - te, mo-
tyka, 1405. - ten, pla-
njm, 547. - ter 1674. řičice,
- ern 1764. - thaue, mo-
tyčka.
Revers 1979
Revier 347. 399. 1979
Revolution 1979. † zwrat.
Reyſtadt 2444
Rezenſion 1974
Rhebarber, ſ. rebarbara.
Rhapſodiſch 414
Rhein, rc. Reyn; - fall,
ſpad Reyna; Proſecké wj-
no; - länder, Rýňan;
- ſchwalbe, břehaček; - vo-
gel, reybek.
rheum 1979
rhododendron 1469
Ribbe, ſ. Rippe.
Richte, přjmoſt; pořadj
richten 1057. 1068. 2079
2865. 2081. přetřepá-
wám; - zu Grund 447.
510, 215. - ſich 2052. 294

-bar, zalugjcý; třestu hodný; -richt, menssj práwo; -meister, rychtář; -gen, dotknu 1784. 2687. wytýkám; vdám; pokutugi
rühmen 2152. 2705. oslawugi, welebjm; -sich 401. 2622. -lich 2152. 644
rühren 386. 457. 1586. 877. tknu; -das Herz 222. pronikám; mjchám; -d. Butter, wrtjm, mautjm; -den Acker, namissugi ?
Rührfaß 858. 867. -haken, rádlo; -kelle, měchačka; -kraut, bjlolist. -mich nicht an 116. -nuß, panenský ořech; -scheit 814. 600.; schnur, spjra (spjrka) -stange 442. wrtidlo.
Rülps, řjh; řjhánj; -en, řjhám, 673
rümpfen 286. 652. 163
Ründe 701. -en, kulatjm.
Rüssel 1174. 1954. trauba.
Rüstbock, -brett 563. prkno.
rüsten 2281. chystám, ozbrogjm.
Rüstbaum, Rüster 77. gilm, waz; klenice; brslen; -ergewächs 84. -erwald 329
Rüsthaus, -kammer, zbrognice; -tig, hbitý, vdatný; -leiter, řebřina; -meister, zbrogmistr; lučisstnjk; -stange, přjčka; -tag, swatwečer; -ung 359. 1261. -s. rüsten, -twagen, krytý wůz; -zeug, massina ?
Rüttelgeyer, postolka.
Rütteln 1089. 715. 957. třesu
Rüttstroh 862. drchanina.
Ruf 1074. 1090. powěst, 2165, hlas; (-fe) strup.
rufen, wolám, 241. 1097
Ruhe 537. 1598. odpočinutj; bank, -platz, -stätte, odpočiwadlo, 2236. -bette 2308. -hen 1282. auhořjm; -punkt 1775. -stock 450. -ig 2519
Ruhm 2151-2. 2164. -redig 102. -voll 2152
Ruhr, d. weiße, auplawice; -d. rothe 155.; námisska; (Landb.) -kraut 19. 54. 2261. 765. -löffel 2365. -wurz 1090
Ruin, zkáza, 2804. 913. 889. 2865. -iren 2274
Ruizia 2051
Rumforder Suppe 2055
Rummel, harampátj; -ey, vorh. -ein altes Haus, haluzna.
rummeln, burcugi, rachotjm.
rumoren, lermugi, hulákám, 2055. -meister 1871
Rumpelwerk 354. -mette, s. Pumpermette, -ln, s. rummeln.
Rumpf 251. tělo, důjk; aul; kláda, 1524. koreček; -leder, ostatek; -leiter, lizina.
rumpeln 57
rund 1327. kulatý; (od. -bacig) 37 vpřjmný; -beißer doražnjk (kladiwo) -de, -ung, kolo; (newod ?) kulatost; -fisch, třeska; -holz, oklesstky; -kuchen 569. -lich, přjokrauhlý.
Rune, runa, -nge, klanice.
Rungstock, opljn.
Runkelrübe 2456. kwaka.
Runzel, řása (fald) 2597. 2316. 674. -eln 652. 948. faldugi; -lich 2316
rupfen 1339. 2350. 1028
Ruppe, mnjk, mjk.
ruppig, osskubaný.
Rusch, třtj, rákosý.
Russe rc. Rus 2056-99. 945
Ruß, kopet, saze; -ig, včazený, vkoptěný, včadlý.
Ruthe, prut, 954. 887. -die männl. 659. stežeň (w stohu); hůl -am Brunnen, bidlo: -der Schmiede ozeh; -am Rade, ssjn; am Dreschflegel, cepowka; držadlj.
Ruthenfischer, rybař na vdicy; -kappe, ... -kraut, cepowka.
Rutsche, náwalec; ... -en, wáleti, ... klauznu; gezdjm ...
Rutte, mnjk, mjk.

S.

Saal, sál (sýň) 2321
Saamen, s. Samen.
Saat, serj, seyba; ... -eggen, přirážjm; ... přirážka; -feld, ... -furchen, -fahre, ... ka; zárugi; -ban ... 862. -zeit 2121. 23...
Saatz rc. 2893
Sache, wěc; přč; -n wichtige 574
sachfällig werd., při ...
Sachse rc. Sas, Sas...
sacht, tichý.
sachverständig, ... -walter, prokurátor ... wnjk), práwnj ...
Sack 489. wřeće, 554. ... 73. 822. 871. -großer ... im Fischbäre, sak... -en, slehám se; ... epám (do pytlů) ... pelikán; -garn, ... nec; -hase, kaz; ... 443. -pfeife rc. 262. ... stole, bambitka; ... selrad, wlk; -puffer ... -uhr, hodinky; ... te, krapky; -schutt ... sátek sutý; -zwillig ... tlowina.
Sakrament rc. swátost
sakramentiren, sakra... tugi.
Sacristey 486. zakrist...
Sabrach, lucyás, ...
Säbel, ssawle; -bein ... ssawlička; -beln, ... lugi.
Säbenbaum, chwogka.
Säckelchen, titěrky.
säckelich, † wěčný.
Säckchen, -ckel 866 ... -macher 883. -kraut ...
Säckler, měssečnjk, pytl...
Säckschnüler 652

ʒnn, - maschine 2031
. 113. 2121. 1072
ch, rozſywka.
n. d. Arten, pila;
ähnige, gednozubka;
k, reyl, kláda; -bock,
; - fiſch 1487 - 8.
pyſk; -mühle, pila;
, - ař; - en, pilau
sl. pjljm; -er, pilař,
; - ſchnäbler, křes
; -ſpäne, - mehl, pi:
, 255. -thier 1488
ling, ſtrdlička.
rey, ſemena.
ſch, gircha, ʒámiš
tlich, weſſkeren, 2558
te 1174. noſýdka.
er, ʒpěwák.
en, ſytjm, 1084.
rn159. ʒeybrugi; rlich,
rný; - ling, ſſwiihák.
lich 994. 1029. 1044.
7
n 1412. 729. 720. 1028
ʒamme - gling 567. 117.
. 133. - gen 567. 1006
athier 2250
ch, ſwiěſký, 1718
le, ſſaup; - enbogen
6. -fuß, podſſupj, 1173.
ein, čeden; - ſtuhl,
ſtawek; -ʒierath 1926
eni701. meſſkám, 1210.
o. 274. 1638. 883
re ꝛc. 729
ln 425. 288. 293. libě
ti, powjwati.
ſian, ſaffián.
flor 2307. 2909
ran ꝛc. ſſafrán.
t, ſſtáwa, 912. ʒaſt.
e, řeč; powěſt.
n 901. 192. 1692 - 2.
25. - oſt 1066. - laſſen
01. - er ſagt, prý.
rn, poʒinugi.
lband, -leiſte, okragek;
uch, gruntownj kniha;
rbarium - weide, ro:
hne, ſmetana. [kyta.
ite, ſtruna; - enhalter,
macher 2284. - ſpieler,
dec, hauſlář.
lamander, ohniʒil.

Salat, ſalát [legkář.
Salbader, darmotlach, o:
Salbe, -en 859-60-8.1617.
-8 1036. - bebüchſe, bam:
Salböhl, křiʒmo. [bule.
Salbey ꝛc. ſſalwěg; -wei:
de, giwa.
Salm ꝛc. loſos.
Salpeter, - artig, - ſieder
ꝛc. 2092. - waſſer 2149
Salſe, omáčka.
Salve, - garde 2088
Salʒ, ſůl; d. Derivata u.
Compoſ. außer den nach:
ſtehenden, ſ. daſelbſt, und
unter ſlan-, ſol-, auch 687.
2198-9. 2293. 1655. -brü:
he 736. 1983. - kraut, ſol:
nička? - kufe 1896. ſſpj:
ſſek? - lacke, lák; - lecke,
liʒ; - magaʒin, ſolnice;
- ſäure 2198. - ſieder 2537.
- verſilberer, ſolný.
Same ꝛc. ꝛc. ſemeno, ſýmě;
wýkal, cham; potěr, -en:
ähre, palička; - baum, ſe:
menáč; -fluß 2639. gehäuſe,
† obſemenj; - handel ꝛc.
ſamig, gednoſemennj.
Samkraut 1974
Sammel-, -ln ꝛc. 438 1102.
2803. 2129. 1102. - viel
1072. - ler, ʒběrač.
Sammet, - müʒe ꝛc. 5
ſammt, ſpolu y
Samſtag ſobota.
Sand ꝛc. pjſek, 399. 731
Sandalien, ſſtibaly.
Sandbank 577. mělčina;
- beere, nedwědice; -büchſe
1671. -döbel, tlauſſt; -dorn,
ʒlutý ʒob; - delholʒ 2754.
2092. - der, lupice, can:
dát; - grube 264. - lau:
fer, běloříték; - mann,
- weib, pjſkář, -ka; -rei:
ten, ſwrhlec (ſpadlý s
koně); -ſchämel, ſſamlice;
- ſchwalbe, břehácek; -ſtein
1493. - uhr 2322. 389.
- weide 2832. pjſečnice?
- wüſte, pjſkowina?
Sanft, tichý, 367. 786. 792.
1266. 877 904 2870. 1693.
Sange 1730 [972

Sanickel 2898. ʒanykl.
Sanſcülotte 49
Saphir, ſafír.
Sapium 2835
Sarpe, - eur, podkop.
Saraß, Sarraß, ʒaraʒ.
Sardelle, ſardele.
Sardonich 1093
Sarg, rakew; - ge, Zarge.
Sarmate 2092
Sarſche 2093
Sarſaparilla 2093. rýwj
wlaſké.
Saſſafras, ſaſafras.
Satan 2093. raráſſek.
Satin, ſatyn.
ſatt ꝛc. 2326. 235. - werden
etw. 990. - eſſen 1011.
-füttern 1103. -laufen 996
Sattel ꝛc. ſedlo; - baum,
hlawa ſedla; -bogen 2137.
-bügel, ſſkoba ſedla; -druck,
ſadmo; -frey, ſwobodný
(diwůř ꝛc.) - feſt, pew:
ný w ſedle; - gurt, pod:
pinka, popruh; - hof,
dědina; - knecht, ſedlač;
- knopf 374. - eln 2109.
- pferd 1572. -ringel, ʒhla:
wj v ſedla; -rüſter, pod:
ſednj fleč; - taſche 1497.
wiſák, wak; - ʒeug, ſed:
lo, ſedlánj; - tler ꝛc. ſed:
lář; - rjung, ſedlářjk.
ſattſam, doſtatečně.
Saturey, ſaturege, † čjbr.
Saturn, Planet 368
Satyr, ſatyr, † koʒonožec;
- re, - ra; -riſch, - rický.
Satʒ 1614. ſadba, ſſkok; -im
Spiele, ſáʒka; der Fiſche,
náſada, weymět f. - in
der Logik, průpowed, po:
loženj; - in der Buchdr.
wyſaʒenj; - der Butter,
cmaur, kal; - haſe, ram:
lice; - holʒ 1277. - ling,
přjſada; ſchrift, práwnj
ſpis; teich, náſadnj ryb:
njk, (náſadnjk); - ung
1066. vſtanowenj; taxa.
Sau 2310. 1180. 907 1946.
- ungriſche, bagaun; -ge:
ſchlecht. 2254. -ein Spiel,
cymelka; ſwinſký; - bär,

scheißen, seru, 1111. 2159
Scheit 2575 -8. 1608 523. 637. - der Weber, prawidko; - holz, prekolj, 548. 250
Scheitel, -punkt 371.2600. pautec; - recht, kolmý.
Scheiterhaufen 422. - ern, rozbiti se;na zmar přigjt
Scheitmann, poljnkář.
scheel, křiwý, křiwolaký.
Schelch, koćébka.
Schelfe, šlup; -en. laupati.
Schelle, ronklička; - im Kartensp., bubny; - en 433 83. enwerk, ronkličký
Schellfisch, badjně.
Schellhengst, pussták, 459
Schellkraut, -wurz 94.744. - kleines 1971
Schelm ꝛc. 548. 2336. 526. padauch, 164. - erey 1479. - misch 1493. ꝛc.
Schelmucht, zahljdawost.
schelten 248. 2405. 1328. 755. 491. 1000 1517.258. - tbrief, - schrift, - list, spis hánliwý, nářkliwý; - süchtig, žehrawý.
Schema 1219
Schemel 1563. 2259. 2345
Schemnitz, St. Šťáwnice.
Schenen, sljn.
Schenk, krčmář, 159. 1050. - ke ꝛc. 657. 376. 2336. - kel 2246. 383. - bein 616. - blatt, pobočnice; - en 654. prodáwám, 169. 174-6. 2337. 1543. - faß, wanička; - gerechtigkeit, wýsada, práwo ssenku; - kanne 446. - laufen 652. 410. 651. - er 1600. - tisch 2337. střez; - ung 178. - brief, list nadacý; - wirth 408. 410. krčmář, 2337
scheppern, řkapěti.
Scherband (an der Deichsel) ohlawnjk.
Scherbe, střep, 2271. - en, hrnec 2271 - kuchen 28. wagenjk.
Schere, škalina; - an vordern Wagengestell, střih; - am hintern der Hobel, kdež; - am Pfluge, dráček; - an der Wage 556. rozsocha, (Kriegsk.), nůžky; klepeto; - en 2277. 395-6. 1387. snowám; - er, bradýř, holič, střižec; - rey, 1393. tahánj; ostauzenj.
Scherf, - lein, ssart, babka.
Schergarn, osnowa.
Scherge 2350. 345
Schergdiener, holomek; - stube, biřdowna, ssephowna.
Scherfenholz, střemcha.
Scherkind, postřihačský; towaryš; klötzlein 2365. - rahmen 2195
Scherl, měšťkajk, rozpuk.
Schermaus, krt, krtice.
Schermesser 74. - mühle, - rahmen, snowadlo; - penzen, rezrám; - schüssel, brusik; - stab, raubjk; - stube, holjrna.
Scherz ꝛc. žert, 2570. - treiben 238 58. - haft 647.296
scheu, plachý, 1143. 1409. stud; - chen, plassjm. 266
scheuen, lekám se, styjm se.
Scheuer 2254 - aufseher 450. - faß, střez; - kette, pancýř; - kraut, přeslička; - euern, drhnu. 864-8. 1097. - rtaa, popelec.
Scheune, stodola.
Scheusfuhr, - saune, humno; - gerüst, dyge, odry; - ein Balken dav. odřice; - knecht, poklasný.
Scheusal, hastroš, bubák, strassák; ssereda, ohawa.
Scheusel, hastroš.
scheußlich 1209. 2337
Scheve, pazdero.
Schicht, - te, wrstwa 2343
schichten, děljm, wrstwugi.
schichtig, řadý.
Schichtmeister, ssichtmistr.
Schichtsemmel, wěneček.
schicken, posýlám, strogjm, 1055. - sich 1017.388.2052
schicklich 2033. 391. 1824. 1816
Schicksal ꝛc. osud, ...
1807
Schickung, pořízenj, ...
střenj, zřjzenj.
Schiebebock, samo...
schieben 252. strčjm ...
Schieber 2565. ...
Schiebkarren 141 ...
Schiebung, zámě...
puk, wýstřelek, ...
Schiebochs, jod...
Schiebsack, kapsa...
Schiedsmauer, ...
Schiedsmann, - ...
sudj.
Schiedstein, hrani...
schief ꝛc. 613. 1053. ...
berem; - Urtheil ...
Schiefer ꝛc. 2354. ...
gel, ssřidlicný; ...
481. - zahn, ...
schielen, - end ...
1246. 2357. 77
Schienbein 385. ...
Schiene, - en ꝛc. ...
nugi; - des ...
pel; des Wundarz...
dicky, dessky.
Schienentrathe des ...
schier, čirý, 336
schieren, kutjm; ...
Schiergrube, kotlina ...
- haken 714. ...
- ling 66. kozý ...
pšynek; - Wasser...
puk; - stange, ...
čjrtě, podssiwčid...
Schießbeere, kruš...
Schieße, chlebowá ...
schieß-, - ßen ꝛc. ...
2270. 296. 1149. ...
ber 296. - lassen ...
- pulver 2050
Schießer 2242. ...
- plan, - platz 2278. ...
pes na barwu; ...
1947. - schlange ...
sche, wátossina.
Schiff und die Arten ...
- meister ꝛc. 809. 810 ...
ßes 602. - bar, ...
- baum, ssezeř, ...
- bruch 2596. 602. ...
1507. - ergeld 1408 ...

schlau 2c. 124. 164. 788
Schlauch 871. ssaurek.
Schlauder, kloktačka; -ern, klokrati (cýwka); ssázeti se, gjti na zwrat (sané)
schlecht 1114. 175. 789. 116. ssipatný; prostý; -werden 99. -machen 510. -erzogen 1167. -ter thun 2483. -ter werd. 150 408. -terdings 1027. zhola; -thin, -weg 754. 2220. 1896
Schlecker, mlsáček, lahaudkář, -bissen, mls; -haft 563. -ern, pomlasskáwám, mlasskám.
Schlegel, s. Schlägel.
Schlehe 2c. trn.
schleichen, plazým se, pljžjm se, 746. 2141. passugi.
Schleicher, padalec, sepa; laudač, plazyč, possmaurnjk.
Schleichhandel 2331. paš; -dler, passerák; -weg, oklika.
Schleifbank, brusnice; -baum der Weber, wálec.
Schleife, oko pletka, 282. massle smyčka, 2184 807. klauzačka; sponka; smyk; wlak; -der Jäger, wnada.
schleifen 2c. 82. 74. 92. smýkám; wleku; zbořjm; -zu Tode 2512.
Schleifhamen, sak; -kanne, korbel; -nadel, zenklička; -stein 2c. 82
Schleihe, ljn (sswec).
Schleim 2c. 2361. 293. -beißer 1493. -lerche 795. -ig 768. -suppe, raubenina.
Schleiße, dračka, poswět; kápy; třepenj; ssleyssky; -en 561. 186. 2108. -schnitzer, dřinčák, laučnjk.
schlemmen, -er 365. 696. 1234.
schlendern, cárám, drndám
Schlendrian, kreenj; -dem Schlendrian folgen, krtiti.
Schlenge, zágezek, gimka.
schlenkern 1345. zmitám; plahočjm se; mrsstjm; wyrazým.
Schleppe, wlečka; -en, wleku, 1507. 1042. 1086. 92 2177. -sich 814. -enträger, wlečkář; -per, pohrabačky, beyky; -psuß, pletinoha; -pnetz 148. -sack, sak, 2362. cára; zběhlice.
Schlesien 2c. 2156. 1615
Schleuder, házečka, prak, totach; -ern 821. klokám; (schlaudern), 1974. ledabylo dělám; mrsstjm, hodjm; er 1710. -risch 97. 349
schleunig 718. spěssný.
Schleuse, gemčina; nadymač; splaw; an der Mühle, stawidlo; reyha.
Schleusenzoll, pobřežné, wýhradné; -räumer, bál.
Schleye 795
Schleyer, -macher 2c. rausska, 47. 2561. 802. 2361. 1970
Schlich, kaut, sskreyš; obmyssl.
Schlicht, rowný; prostý; -beil, ssiročina; -te, sslichta; -ten, 1992. 2362. 1768. hladjm; -er 1992. -hammer 518. -hobel 567. -mond, přjhladič.
Schlick, gjl; -grund, gilowisstě; -krapfen, rawiolské koblíha.
Schlickermilch, stočky.
Schlief, brus zákal; -en, lezu, saukám se.
Schließe, klésstě, záwlač; -an der Deichsel, záwlačka; -am Vorlegschloße, petlice; -am Buche, zápona.
schließen 2794. 589. 222. 717. zkončjm, 1856
Schließgeld, žalářné.
schließlich, konečně.
Schließsäge, cynkowka.
schlimm 2c. 2833-7. 1113
schlimmer, horssj, hůře.
Schlinge 700. 1514. smyčka, 536. -stellen 754-5.
Schlingel 349. 450. mamlas.
schlingen, hltám; ...
Schlitten 2l. saně, ...
Schlittschuh, kosle, ...
Schlitz, rozparek, ... 2022. -en, roz... párám; -graben, ...
Schloß 2749 1250. ... zámecký; berg 15... tel 883. -burg 208
Schloße, -en 647. ...
Schloßer 2c. 3719.
Schloßgrund 1555. ... mann 1941. -nagel, ... 429. 430. -ring 684 ... te, hradisstě; -siegel ... -wächter 243
Schlot, reyha, stoka; ... njk; -te, palička, ...
Schlotter, chřestačka, ... chřesťáč; -faß, ... tulegka; -rig, cau... -rmilch, kyssKa; ... chwěgi se, třesu se.
Schlotzer 2c. 131. 1...
Schlucht, klauza; ...
schluchzen 2380. ss... zlikám, 289. ss...
Schluck 808. 2168. ... -en 737. 379. -er, ... chudas; -fieber, ss... tačka.
schluckſen 161
schlüpfen, klauznu.
schlüpfrig 526. 2172. 1... plzký, oplzlý.
schlürfen 104. 2268. ...
Schlürfen, střebiwegte...
Schlüssel u. d. Arten ... klj; -bein 616. ... 679. 87. -büchse, ... ka; -ring, reydna; ... ke, -verwahrer 536
Schluft, klauza.
Schlummer, -ern 251. ... fieber držmačka.
Schlump 699. -pe, ... -en, wisým, caurám, ... rám; plaužjm se.
Schlumps, *adv.* blunk...
Schlund 1704. 579. ...
Schlung, polknu; ...
Schlupfloch, -winkel 21...
Schluß 2c. 2593. ... snessenj, konec; -baum... swjrka; -bier (...

Schwärze.-en, -ling ꝛc. 149. 1884. 2339. 906. 1922. vaſſugi.
Schwätzer ꝛc 59.1967.1500 1501. 2373. 530
Schwager 2588. 2298. 190
Schwalbe ꝛc. 743. -enkraut, -wurz 743.-ſchwanz,lu[illegible]
Schwall praud,peřeg;hluk, daw; podauſtew, praudnjk.
Schwamm ꝛc. 446 - 7 - 8. 356. 578. 39 2264.1349. 2321. 526. okatice; žhábry; -berg, St. 645
Schwan 733; -en, tuſſjm.
Schwang, ſſwařk, běh.
ſchwanger 2397. 23. -werden 1402. -gehen 107
Schwank 1513. 705. 699. 2382. 2354 hebký; čjwlý; -en 525. wiklám ſe; wráworám.
Schwanſchel, zwonek.
Schwanz, ocas, 120. 117. culjk; -bein, -rübe, caheyl, trtáč; -haar, žjně, wlaſyna; -meiſe, ſſjdlo; -riemen 285. 1565. -ſtern
ſchwappen, bluřk ... i. [455
Schwark, mračno; rog.
Schwarm 2985. -der dritte 2435. -v. Menſchen 163
Schwarte 637.2358.ſſkwarek; drn; odkorek; -Brett 637
ſchwarz, -bart, -kopf ꝛc. ꝛc. 149. 150. 1236. 1792 - 3. 479. -Böhme, černáček; -Gelbſucht, načernice; -Staar 1692 -bäcker 103. -beere 302. -binder, bečwář; -blau, zſynalý; -braun, ſnědý; -gelb 937. 2807. -grau, začernaſſerý; -grün ꝛc. 2807. -meiſe, aupolnjk; -miſcher 2251. -ſpecht, žluna; -ſtube, čelednjk; -wald 770. 2385. -wild, černá zwěř; -wurz, koſtiwál; poſed.
ſchwatzen ꝛc. 2912-3.76.578. 534. 1500. 2071
ſchwatzhaft 2373. 864
ſchweben 2715. 1514. 893.
Schweden ꝛc. Sſwedy.
Schweder, brzljk; rich, loſoſnice, ſlup; -dler, tobolka.
Schwefel ꝛc. ꝛc. ſyra; ſyrkowý, ſyrný; -waſſer, ſmrdawka; -wurz, gelenj
Schweſze, ſtrž. [kořen.
ſchweiden, ſſwevdugi.
Schweif, ſ. Schwanz; ſnowacý; -en, plahočjm ſe; plácknu; -das Getreide, ohánjm; -fgeld ocaſné; -rahmen, ſnowadlo; -ſtöckel, ſnowadlice; -träger, wlečkář; -ung, wýkružek.
Schweige, ſtádo; dwůr dobytčj.
ſchweigen, mlčjm, 1882. 2495
ſchweimen, potácým ſe.
Schwein, ſwině, praſe, wepř, 907. -geſelchtes ganzes, bůch, *dim.* boſſek; -Heerdſch. chodiwá ſwině; -heerdflücht., karabáčnice; -viel Fette habend, pařenice; -trächtiges 29. -heuriges 775. -Junge habend 1720. kaňha; -aß, oſeypka; -bär, kanec; -fleiſch, wepřowina 593. -igel ꝛc. gežek; ſwiňčk; -nitz. Swjdnice; -mutter, praſnice; -ſchneider, miſſtář; -nsbraten 1462. -kopf, polauhlawj; -ſchmeer 2085. -magen 305. 1936. ſchmalz 2085. -pilz, klauzek, podmáſlnjk; -rüßel 2063. -ſpieß, lowecký oſſtjp.
Schweiß, pot, *sl.* znog; potowý; -bad 1445.1446. -ßen 35.689. ſwařjm; barwjm (Jäg.) -hitze, žár; -hund, pes na barwu; -loch 1921.192.-tuch 2535. -würſt, gelito; -wurz,
Schweiz ꝛc. 2587 [podběl.
Schweizebart, klimborty; -hoſe, ſſarywary; -rad, Kolowrat.
ſchwelgen, heyřjm; ... -riſch 2825
Schwelkboden, ... -ken, ſuſſjm; -... kalina.
Schwelle, prah, ...
ſchwellen 992. 70. ... 63. 1405. bubřjm ...
Schweller, ſaniec.
Schwemme, -en ...
Schwemmerde 1...
Schwemmholz, plaw... wýtonnj dřjwj.
ſchwenken, točjm, ...
ſchwer ꝛc. 2412.225... ný, 1144. 382. 22. ... den 1491. ztjžj; ... fertigen 1160.-zu ... 1118. -re 24 2. tj... -rfällig, těžký.
Schwerdt, ſ. Schwert.
Schwere 2412. tjž...
ſchwerfällig, těžký, ... bratný.
Schwerkraft, těžká ...
ſchwerlich 2248. ...
ſchwermüthig, -muth ... zaſteſklý, -loſt 604
Schwerpunkt, punkt ...
Schwert ꝛc. meč; ... -gezuckt 207.-bohne, ... licka; -tel, mečjk, ... 189. -feger 872. -fiſch ... 159; erſilber 22... léno po meči; -lilie ... -ſchlag, -ſtreich 871
Schweſter ꝛc. 2120. ... ſterſký, -mann, ... -ſohn, -tochter 2522.
Schwibbogen 1204. 17...
Schwiegel, piſſtalka.
Schwieger, -mutter ... ſſweg ruſſe, *sl.* ... -ſohn, zet; -tochter ... -vater 2400. teſt, *sl.* ...
Schwiele, -bekommen ...
ſchwierig 2413. 687. 114...
ſchwimmen, -er 1521-3...
Schwimmfüße 2024. ... gel, ploſkonohý ... ploſkonožec; -ſchale ...
Schwinde, liſſeg.
Schwindel ꝛc. 2796. ... 572. 2888. -ler, ...

Digitized by Google

rtohlawec; ſſwihljk;
eiſt, wrtoduch? - haſer,
ek, tzabilka; -eln, točiti
ſſwihati.
winden, mizým; tljm.
o. vpuſtjm 2419.
windflechte, liſſeg; -ſucht,
üchtig 2094
winge 1545. 1476. 2389
s Seilers, třepanice.
wingel, lilek, zabilka.
ingen 1344. 2043. 850.
r. 2389.
wingmühle, odfukač.
wippe an der Angel-
nur, náſtawek, ſinrjk,
der Peitſche, popljtka.
irren, cwrkám, ſſkwr-
n.
itzen, - bad ꝛc. 1675.
35 - bank, ſwrchnice;
aſten, potnjk?
ören, přiſahám 215.
u ſe 268 wěrugi ſe 70.
ül, - le parný, parno.
ülſtig, opuchlý, nadutý.
ürig, zgitřený.
wung, rozhaupnutj,
kýwánj, wzlet; ſkok;
um, reyſina; feder, brk;
rendel, paſtorek, - kraſt
8 mrſſtnoſt? pružina?
d, ſſwank; unitz, zwonek
wur 1878 525. zaklenj.
ave, 1408 1158. 1959.
nhändler, otročnjk,
okup.
ria 2135
rbut, kurděg, 2003
rpion, ſſtjr.
zonera, badj mljčj.
upel 2557 ſwědomj.
pulös 383
te 2105
aſtian 2335
enbaum 52
b, čertadlo, krogidlo.
bs, - ſe, - ſer, - lev, - her-
lamt ꝛc. ꝛc. ꝛc. 2340. ſq.
ing, polturák (turák);
aufler, owce wyrowna-
; - wochen, - wöchnerinn
39. kaut, poloh.
htelſchaf 1460
ig ꝛc. ꝛc. ꝛc. 2335

Seckel, ſykl; měſſec.
Secret, pečet; záchod;
- tär, ſekretář, tagemnjk.
Secte, rozdwogenj (roz-
trogenj, k. p. židowſké),
ſekta.
Sectirer, bludař, ſektář.
See, moře 327.1512 - dazu
werden 2822. - bär, tkot;
- blume 765 - hund, tulen;
pſohlaw; - kuh, kapuſtnjk?
- jungfer, ochechule, - krank-
heit 2426. - krieg 942. - küſte,
- ſtrand, - land 1622
Seelamt, - meſſe, zpjwaná
mſſe za mrtwé.
Seele, duſſe.
Seelenhirt, paſtýř duſſj;
- tag, duſſičky; - wande-
rung 1951. - haus, ſſpitál;
- löwe, ſyweys; - ſorge,
winnice páně; - ſorger,
paſtýř duchownj.
Seemann, marynář; - neſ-
ſel 601 řáſa; pferd, tmrž;
- rabe; morčák; - räuber,
- ſchäumer, rozbognjk 610
748. - ſchwalbe, káně;
- ſtadt 1622 - wärts, k mo-
ři, - wolf, pſohlaw.
Segel 2269. 2360. 1499.
1354. - baum, ſtežeň;
- garn, ſſpagát; - gler,
plawec; - eln, plawjm ſe;
- elſtange, reyna; - werk,
plachty.
Segen 1703. 1787. 205.
1670. - ſprechen 2895. 763-4
ſehen ꝛc. widjm 193. 375.
1555. 501. - hinein 1016.
- ſchief 60
Seherohr, zhledj?
Sehnader 2302
Sehne 2301 - 2. 2903
ſehnen, ſich, ꝛc. 39. 277.
2261. 1526. 2399. 2036.
- nach Begattung 2826.
- ſüchtig 277. 59. - nlich,
tužebný, 1786
ſehr 2552. 1767. 1233. 442.
tuze 1731. - alt 1775
ſeichen, močiti, ſcáti.
ſeicht 878. - machen 2859
Seichtuch 919

Seide, - enhändler, - wurm
ꝛc. 361
Seidel, žeydljk; - baſt,
wlcj, lyko; - eln, ſpěná-
kem ſepnauti (koně)
Seidenband, ſtužka, - be-
reiter 1832 - mühle 923
- ſchwanz 79.106 - ſpinner,
pradlj hedbáwj; - ſticker,
krumpýř, wyſſiwač;
- ſtoff, - zeug, hedbáwo-
hlaw; - mit Blumen 81.
Seife ꝛc. mydlo; - geblie-
ben. Stückchen, zpěrek; - ſen-
kraut 969. - engeiſt 793
- ſer, ſſlichýř, ryzownjk;
- ſſtein, mydlnjk?
Seige ꝛc. ſ. Seide.
Seiger, hodiny; kolmo;
- hütte, zagrowna; - ern,
zagrugi.
Seihe, cedák, cezák; mlá-
to; - en, - er 93. der Mül-
ler, ſtrogidlo; - korb 138.
- ſtroh, podſtelka; - topf
435. - tuch 93
Seil, - er 1908 - 9. 2539.
827. - errad, běhaun.
Seilſcheide, botka, rauba.
Seiltänzer 1909. 610.
Seim, ſtřed; - me, ſ. Seil;
- men, ſſumugi (med).
ſein 2318 geho 2314
ſeit, od, za; - dem 304
Seite ꝛc. bok 2262 - 2263.
275.291.84.786
Seiten -, pobočnj, - baum
880 - balken, kleč; - blatt,
pobočnice (Pferdgeſchirr);
am Spinnrad, ſtogánek;
- bret 1666. - flache 2262.
- fleck, přjſſtipek; - gewehr
72. - giebel, kabřinec,
- kletter, břička; hölzer
527 - ſtechen 522. 1484
- ſtube, wýſtupek; - ſtück
am Faße, kragjc; - wand,
pobočnj ſtěna; - weg, au-
gezd, mor. pobočnice.
ſeither, od té doby.
ſeitwärts, ſtranau.
ſelber, ſám.
ſelbſt u. d. Compoſ. 2088.;
y, ba; - beflecker, ſamo-
prznjk 2392 - dürre, ſamo-

schlý; - eigen, swůg wlá- stnj; - gefällig, sobělibý 2090 - 5. - gewä ..6 2090 - klug, mudrácký; - schuld- ner, gistec; - ständig 2089. 2318. - süchtig 2315. 2196 soběcký ♀ - zufriedenheit, spokogenost s sebau sa- mým.
selchen ꝛc. vdjm 2528
selig ꝛc 2203. 56. 57. 2805. - ger 1107 - macher, spa- sytel.
Sellerie, celer; miřjk.
selten 1435 wzácný 900. 608. 2079 zřjdka.
seltsam 1157. 910. 194. 1741
Seminarium, učekowna.
Semmel ꝛc. žemle; Mund- semmel, kwětka; - mehl 42
Semischleder 551
Semse, rákosý.
Senat 2117
senden, posýlám 1055 dbrief, - schreiben 281
Sene, - nsbaum, séna.
Senf ꝛc 402 - kraut 1489
sengen, pálým 2358
Senior, starssj, senyor.
Senkbley, olownice.
Senke, nýžina; čeřen.
Senkel, olownice; stauha; - nadel, zenkle, sl. ihlice.
senken 433. 545. 552. 2153.
Senker 435. kywák.
Senkgarn, čeřen; - grube 653 tratiwod; - recht 577 - reuse, wrš; - ler, st uhař.
Senn, walach; - ne, skot howězýho dobytka; - ne- rey, krawařenj na Al- pách; - hütte, koliba.
Sense, kosa; - enbaum, - stiel, kosyssté; - gerüst 418 - haken, pružinka (přikose); - ring, kosýřjk.
September, zářj.
Septemviraltafel 2110
Sequester 269. 2116
Serail 2095
Serapium. tserápka.
Sergeant, saršant
Seriana, †Seryana.
Serissa 2283

Serpentinstein 948
Serwien, Srby, Srbsko.
Serviette, serwýt.
Sesam, sezam, †lohowa.
Seseli, sesel
Sessel, sesle 2257
Session, zasednutj.
seßhaft, osedlý 2508
setzen 169. 173. 185. 1690. 1648. 2107. 2132. 2084. 1070 skočjm, osadjm se 2085. 2243-4 - in den Kopf 145 - in Bewegung 406 - darauf 2658 - voraus, wy- gjmám 229
Setzer, skladač, sazeč.
Setzhammer, secljk; - hase, ramlice; - holz, sazenice; - kasten (Buchdr.) slowni- ce; - kolben, bigák; - ling 372 - 5, 1835. 2099. 2084. 1070. - linie 1724 - reif, stawnjk; - teich, násadnjk; - ung, sázenj; - wage, krokwice; - weide, wrbo- wá sazenice.
Seuche 1815 nákaza.
seufzen ꝛc. lkám 2713. 2248 2287. 2259. 1296. 2500
seyn 340. 46. 339. 90. 1022
Shaal 1499
Sibirisch, sybiřský.
sich, sobě, sy, sebe, se.
Sichel ꝛc. srp; - förmig 613 - kraut, - möhre 2261
sicher ꝛc. 50 gistý; vsabl, znamenj; - stellen 1314. 1568
Sichler, přjložnjček.
Sicht 375 vkážka.
sichtbar 5266 patrný.
sichten 134. 1400. 1902
Sichtzeug, pytlowánj.
Sida 1575
Sie, ona, oni, samice.
Sieb ꝛc. 2123. syto 1902
sieben 1400. 1902. 134. sedm; - bürgen, - fach, - zehn, - net ꝛc. ꝛc. 2112. 1452 - fingerkraut, nátrž- njk; - gestirn 1718 kuřát- ka; - binden 797 - schläfer, swanjk ♀ ospalec; - schich- tig, sedmiřadý; - schwanz, sobol, zymostrádo - seitig,

sedmistranný; -
Siebförmig,
sýtkowatý; - bat 542
chet 2325
siebzig ꝛc. ꝛc.
siech 116. 1107.
kunkawý; -
Siede, sekanina;
- kammer, řezárna
- kasten, řezačka.
Siedel, zjdle,
siefern 977
Sieg. - en ꝛc. ꝛc.
- gesbelohnung
Siegel ꝛc. pečet; -
rer, kanclíř; -
četnjctwj ꝛc.
Siegmanswurz, -
wurz, dewaternjk
siehe! 282. 279.
Sicke, samice; -
Siel, splaw; -
Siemann 604.
Siena 2319
siezen, onykám.
Signal, znamenj.
Silau, koromač
Silber, - becher,
- stoff ꝛc. ꝛc. střjbr
seinste 555 285
364. - glätte 536
264. - lachs, belen
plik, - moor 937.
1349. - pappel, bjlý
- platten außsieden
- stücke 285
Sille, sl. sswihle.
Siller, humenecinj.
Simmer, wértel.
Simon, Ssimon.
Simonie ꝛc. swatok
ctwj
Sims, wýpustek (Bal
an der Wand, police
Ofen, krancle; -
karnýsek; - kachel
Sinetz, Berg. Syn
Singen ꝛc. 2852. 191
- wie Turteltauben
wie Grille 132.
zpjwám.
Singdrossel,
zpewohra.
Singrün, barwjnek.

Xen 532. 1171. 1344.
oxpjm se; propadnu se.
inn, smysl 261. 1210.
040. 138. 901. 972. zně:
I; irdischer 2819.
ınnbild, podobizna.
nnen 705. 454. 2153
ınngedicht, † wtipka.
ınlich, - keit 2188. 2402
ınlos 1124 - 5. possetilý.
ınnpflanze 1116. žiwobýl.
ınreich 2188. důmysl;
spruch, wtipné powěžení.
ıtemal, ponéwadž.
ınter, okuge.
ıtern, kapám, crčjm.
ıpmaß, wěrtel.
ıppschaft, přjbuzenstwj.
ıtene, ochechule.
itte 948 obyčeg; 98.-aus:
änd. 331. - enlehre 949
verderbniß 1022. - tlich,
obyčegný) - sam 949-50
- tlicher Charakter, mra:
wná powaha.
itz 2258. 2319. 2107 - 8.
1825. sedacý (žiwot 2c.)
zen 2108. 1650. 1570. - bis
229 - gebückt 141. - im
Pfeffer, 395 - immer 249
- bleiben 1225. - voran,
edeti w rákosý.
itzküssen, podzadnička,
schemmel 2108. - sessel 758
itzung, sezenj, zasednu.
andalös 1588.
karnitzel, kornaut, - tek.
izze, nástin, nawrhnutj.
lawe 2151. 2162
liwowitz, slíwowice.
lowak 2c. 2162 - 3.
, tak, li, gakkoli; 125.
so fern 522. - lange 127.
258. 216. soviel 323. 127.
sowohl, - als 515. so wie
2c. 302 - 3
ocke, přjkopytj 2349
od, studně 75. gicha; war,
- brennen 2732. - brod:
baum, žahák; - de 2200
odomit 2197
öbnchen 2321
öhnen, mjřjm.
ölde, chalupa, barák.
Söldner, žoldněř, chalupnjk
Söller, željř; sýň, pawlač.
sömmern, stjnjm, slunjm.
sönnen, s. sonnen.
Söse a. d. Schiff, wyljwák.
Soff, chlast; břjždala.
sofort, tak dále.
sogar, ano y, ba y.
sogleich 400. 383. 895. 1044
2234. 2247. 1580
Sohle 1575. chodidlo, plo:
ška, - des Salzes, pára;
blažička (in der Ebir.); am
Pflugbaup. přjplata; kal
(Jäger.); der Zimmerleute,
práh; - leder 716
Sohn 2c. syn (2321 - 2).
solcher, solcherley, takowý.
Sold, žold 1505
Soldat 2c. 2c. 2587. 243.
554. - tenaufwärter 254.
- bure 349. 741. - nickel,
woganda, - wagen 2397
Solidität 382
Sollen, mám; dlužen.
Solorina 1519.
somit, pročež.
Sommer 2c. 773 - 4. - acker,
- feld, měkkota; - bier, le:
žák; - faden wláčka, babj
léto; - fleck, - sprosse,
- mahl 2c. pjha 1924.
1049. - gerste 1520. - ge:
treide, - korn 2c. 306.
- könig, králjček; - lacke,
opar, - laube 46 - lehne,
- seite, wýslunná stráň,
wýslunj; - vogel 1719. 798
Sonde, Sondiereisen 2896
sonder, bez.
sonderbar 1741. 910. 195
sonderlich, zwlásstnj; tuze.
Sonderling 1236
sondern, ale, anobrž 1182.
dělim, wymissým.
Sonette, † znělka.
Sonnabend, sobota.
Sonnen, = 2c. 2c. 2168 - 9.
- aufgang, wýchod, - ferne,
todslunj; - finsterniß 2785
- käfer, lénka, linka; - klar
53. - nähe, tobslunj; - rauch,
štjzaha; - reich, wýslun:
ný; - schirm, stinidlo, pa:
rasol, † slunečnjk; - thau
1990 - 8. - uhr 589. 2168.
- wende, stanowisstě slu:
nečné; otočnjk 2168. - nig
- nicht 2681. sluň?
Sonntag 2c. 1113. 1911.
sonst, ginak, syc, krom.
Sopha, 826. tsedátka.
Sophia, žofie.
Sophist, 2c. 962. 741. 2197.
Sorge 2c. 2236 - 9. 1461.
377. 1661 - 3. 179. 1211.
- enbrechend 2449. - enlos,
- frey 1147. 1151. 2464.
Sorgfalt 1488. 1463. 2239
Sorgsaamen 1893
Sorocephalus 2234
Sorte, s. Gattung.
sortiren, rozbjrám.
Soße, omáčka.
Sothan, takowý.
Souverain, mocnář, samo:
wládný; - nität, - rstwj.
- da; - ndor 2295
Soufleur 1055. 278
soviel 2c. 2423
späben 2266. 2710. 2862
Spänekalb, odstawče.
spänen, odstawjm.
Spängler, platnýř.
Spänlage 2695
spännig, spřežný; ložný.
spär, suchý, wyswlý; oko:
ralý 687 - lich, skrowný.
spät, - ling 1700 - 1. - erbse,
lenoch; - jahr, podzymek.
Spagat 2365. 355. motauz.
Spallier 581. čalaun.
Spalt, - te 2030 - 3. 889.
2022. rozkal; - tel 671.
spalten 2378. 1476. 1993.
2006. 2046 rozdwogjm.
Spaltfutter 2136
Spalze, opissky.
Span, bléna 1560. 743.
- zumleuchten 244. ein Be:
amter 465. - bett 818. - ferkel
1575. 1717. 129. 2116
Spange 2216
Spangrün, měděnka.
Spanholz, sosnowé dřjwj.
Spanien 2c. Sspanyel;
- nische Wand 581. - reiter
1947. rozsochác.
Spann, spřež, nárt; rožnjk

(Seil.)-ader 2903.-baum, wratiblo; -dienſt 1982 - ne ꝛc. pjd; - en, zbruſu nowý; 1050 - 3. natá: hnu zapřáhnu; ſepnu; čjhám ꝛc. - er 538 ſpře: znjk; - an der Säge, přjčka; -kette an den Wagenlei- tern, ſſupka, zawjrka, podwazowačka - nagel, ſwornjk; - lnen, zbruſu nowý; -raupe, ſpěnu ſſka? -reif, ſtawnjk; - riegel, krokew; - riemen 1673 - rippe, podpleřj; - ſtock, čink; - ſtrick 2207. - zettel, ſlužebná cedule.

Sparbret 2217 -büchſe 635

ſparen 2217. ſſetřjm, odklá: dám, hnigi.

Spargel 458. 112. - beet, ſſparg'lowna; -erbſen 419 - klee, wogtěſſka.

Sparren 677 - 8. - geld, poſtřeſſné; - kopf 678

Sparrnagel 430 nárožnjk; - werk, krow.

ſparſam 2144. 2341. 2217.

Spaß 417 - 9. žert, ſſpás; - en, ſſprymugi, ſſpáſugi; - vogel 579 2370. 299. 164

Spatel, lopatka.

Spaten, rycě.

Spath, an den Füßen, ſſál; eine Steinart, ſſpát; - then, podroſt; - das 2te Grummet, podroſtlina.

Spathodea 1658

Spatz 2596 f. wrabčice; - Zenfalk, wrabečnjk.

ſpatzieren, - fahren, - fahrt, - ritt 1872 - 3. - gang, - platz, procházka.

Specht, datel; 2265 - ter, řepice; - tmeiſe, ořeſſnjk.

Special = , 2205

Speciesthaler 2205

Speck, - aushauer ꝛc. 2147. - birn, baňatka, ſladnice; - käfer kožeged ? - maus, netopýr; - ſchwein, ſádl- nice; - ſeite 1616. - ſtein 2452. - weitzen, klihowka; - wurſt 2453

Spectakel 193

ſpeculativ 2205. rozmýſſli- wý ? - iren, přemýſſljm 2205

Spediteur 1298

Speer 599. 2389. ratiſt, oſſtěp; - reiter, kopinnjk.

Speiche, ſſpice.

Speichel, ſlina, wýplivwek; - drüſe, ſlinice? - lecker, polizáček

Speicher, obilnice, ſýpka; - herr, obročnj.

Speiler, ſſpeyl, cynk.

Speis, ſſpižjrna.

Speiſe, - röhre ꝛc. 328 - 9 1740 678. 1601. - kammer, - mei- ſter 2369. 392. - markt, kuchyřky; - en 1027. zwečeřjm, gjm, ſtoljm.

Speiſe, - opfer, ſuchá oběť; - ſaal, - zimmer 2545. 333. - träger 675. - vor- rath 2369 - wein, ſtolnj wjno; - wirth 410. traktér.

Speltz, ſſpalda, ſamopſſe.

Spelze, otlučky.

ſpendabel, rukotržný.

Spendagen, wzátky 549.

Spende, rozdáwka, - en rozdáwati (almužnu.)

ſpendiren 2487

Spenaadel 2366

Sperber 639. - baum 1887. - ern, kropenatjm.

Spergelbaum, kruſſina.

Sperling, ſ. Spatz.

ſperr, kruſſný ?

Sperrbaum, zawěradlo. - bremmel, auwjn; - re, ſtawuňk; - ren, zawřu, zahradjm; - ſich 620 - rgeld, podbranné; - haken, ro- hatina; - holz, rozporka; - kette 2795. - leiſte, roz- pěrák; - ling, raubjk, - rad 578. - muthe, ſſprył, čink; - weit, do kořán.

Speybecken, pliwátko.

ſpeyen 60. 178. 1516. 1766.

Speyerling, břek, oſſkeruſſe

Speyfieber, pliwačka; - teu- fel, babka.

Speytäubling, praſenice.

Spezerey, kořenj.

Sphæria 1975

ſpicken, Spicknadel ...

Spiegel ꝛc. 2863. ... te, diwoká kachna, ... terey 847. - karpfen, ... rant; - meiſe, ... - ſcheiben 572 ... ſſtjm ſe, wzhljdém ... - lzeug, tenata.

Spieke, lewandule.

Spieker, hřeb.

Spiel, - zeug ꝛc. (2416 ... 417 - 9. hracý; ... - docke, lautka, ... - len, mit Würfeln ꝛc. 449 787. 1443. 1589 ... 1733. ſtřjleti; in d. ... podſtrčjm; - end ... - ler, hráč, ... - lgeld, herné; - ... tržiwek; - haus, ... - karten 422 - leute, ... dáři; - mann, ... - raum, proſtor; - ... hřička; ſucht, ... hracý ſtůl; - werk, ... hřičky, cjterky, ...

Spies, oſtj, oſyna, - ... be 1988. - kugel ...

Spieß ꝛc. kopj 1384 ... rožeň; des Hirſches, ... des Rebes, růžky; - ... - hirſch, - ... 2307. ... - bürger, měſſťák, ... - eiſen, hrot, ... probodnu; - feder, ... - geſell, druh; - ... ſſpjig'las, tſurma, - ... lubowatý; - kuchen ... 2451. - lerche, ... - rennen, kolba ... - ruthe, prautek ... zinrſſtek; - ſtange, ... 600. 1584. - treiber, ... mogdaucý rožeň, ... beh ? - zahn, ſſpičák

Spille, ſ. Spindel, - ... gawor; - ling, 2366 ... přjbuzný po přeſlici

Spinat, ſſpenát.

Spind, ſſkřjně, police

Spindel ꝛc 2003. ... 81. - wirtel, přeſlen.

Spinet, ſſpinet 1392

Spinnewebe ꝛc. 1438 -

efeind, aulylawnj nepřj=
l; - en, předu 807. - er
'13 - 4. : inn 1742 - rad
o. - rocken 716. 1772.
9. - stube 1721.
int, klihowatina; des
lzes, bléna oblana.
tisiren, hlaubám.
ion rc. sspehy 2710
irikur, pikulj̄k.
iritus, lih, wodka.
ital rc. sspitál.
itz, Hund, sspiclj̄k; Räusch=
en, sspička, opice; sspi=
tý; - ambos 1987 - bube
. 164. 551 s. Schelm.
itze rc. 2367. 700. wrch,
yna; čelo; tytljk; - en
kragky rc. 952. 158.
findia, zchytralý; - backe
'4. střihowačka (Wagn.)
hammer, ossrkd; - baue,
174. (sspic), ig. - ma=
en 589. 1817 - werden
384. - kopf 106. - maulig,
sspicohubý; - maus 2325
521. - meisel, osskrdjk;
norchel, smrž; - nahme rc.
787. - der ihn hat, přez
děnec; - nuß, kotwice;
äule, gehlaneč? schwam,
pička; - wegerich 146.
weide, gjwj; - winkelig,
ostrohelný; - zahn 515.
19 sspičák; hák; - zange
53 - 4. - zirkel 2364
leiße, okuge; - en, sstj=
ám (dřjpám), rozsstj=
nu se.
leißofen 2370
lint, bléna; třjssťka.
litter 246. 956. třjsstka,
rapa); - ig, třepiwý;
trichter, přetřepáwáček
192. - nackend 159
ittern, roztřepjm, - se.
öttelu 2513
ötteley, ausměssky 2513
pötter rc. 2512 - 3. 2509
655. 269
onde, ložnice.
ondeus rc. 2216.
ren, hnigi; - stich, hoře.
orer, ostružnjk.

Sporey, zápredek.
Sporn rc. 1392 ostružnj;
- geld, ostružné; - blume,
straička; - nen, bodnu;
- streich, cwálem, trysskem.
Sporteln, halafance.
Spott, - en, posměch, au=
sstlebek 1838. hanba,
rauhám se; - feige 289.
- geld, mrcha penjz; - nah=
me, s Spitznahme, - vogel,
s. Spötter, posměwáček,
sedmihláček (pták); - wohl=
feil, přelacyný.
Sprache, řeč, mluw 368.
1064. d. böhmische, deu=
tsche, ungr., griech. rc. rc.
čestina 1122. 2481. řeč=
kina, latina, russtina,
polsstina, wlasstina, fran=
čina rc. Mutterspr. ma=
teřsstina; - bolverige 254.
- chfebler, omyl w gazyku;
- kundig, zběhlý w gazy=
ku, w gazycých; - kunst,
- lehre, učenj gazyka
(†mluwnice); - los, oně=
mělý 964 njma; meister,
učitel gazyka; s. Spötter
(Vogel), - menger, bryn=
da, motlacha; - rohr †da=
lekomluw; - verderber 510
- verwandter 1795 - zim=
mer, †mluwjrna.
sprechen 921-2. 2069. 2017
416. řjkám; - gebrochen
2788. - durch d. Nase 298.
- heftig 432. - frey, oswo=
bodjm; za wyučenau dám
Sprecher, řečnjk.
Spreißbacken, ckuntáč.
spreiten, rozepnu.
Spreitzbaum, přjma.
Spreitze 2023. - en, pra=
sskám, roztahugi; roz=
kročjm se; opřu se; - sich,
zdráhám se; wypjnám se.
Sprengbänder 1484. - bo=
den 680
Sprengel, bisskupstwj 1366
- rengen, skočjm; wrazým,
sypám 679 roztrazým;
- herum, semotam posý=
lám.

Sprengkanne 591. - kessel
rc. 679. - gsel, konjček pol=
nj; - wage, wáha; - we=
del, kropáč; - werk mřj=
žowina; - wisch, sstrey=
chowačka
Sprenkel 2174 poměč,
sklonka 1921 wěssák; - ln,
pokropjm; - lein, krupi=
čka; - lich 324. 679.
Spreu 1515 - sieb 16 - staub,
wýwěgky.
Sprichwort, přjslowj.
Spriegel, obruč, oblauk.
Spriessel, ssprysl; ein ge=
spaltenes Holz, zdár.
Spriet, sossťka, kder; drábet.
Spring, pramen; - auf,
komwalinka; - brunn,
† wodomet.
springen rc. 2130 - 1 - 8.
2268. puknu 954. 650.
trhám se.
Springhengst 1947 - käfer,
kowářjček; - kraut, nedo=
tyka; ochse, býk; - spinne,
skokan; stock, klacek.
Springz, modrák, raroh.
Spritze, střjkačka 2254
spritzen, střjkám 2199. 1915
- enhaus, kleňa; střjkárna;
- instrument 2277
Spritzfisch, prskanec; kra=
psen, kotauč; - kuchen,
měchura; - leder, boční
kůže na kočáře, (bočnjk)
- schlange, sykawka; - wall
sykawka ?
sprock, křehký; - weide,
křehká wrba.
spröde rc. 685 2499. suchý.
Sprosse, odnož, wýstřelek;
ssprysl 2390. - gewinnen,
prautiti se 81. pučiti se.
Sprosser 2152. nočnjk.
Sprößling, s. Sprosse.
Spruch 1689 2069. 2667.
Sprudel, - ln 544. 2537.
pramen, prameniti se.
sprühen 1060. 1915. 332
sprützen, s. spritzen.
Sprung, skok; 117. 1651.
1980. plena, kotnjk, pukli=
na; - riemen, popruh.

[illegible]

zemsk; - wissenschaft, zo-
lirka, (polirye), uměnj o
gednánj zemské.

Stück [illegible] 393. 44. 250
Generalstab, werchnj štáb;
štab; - en, napřed řj-
ken; - erand, dwaukraj-
ný. - knöchel 1327. - holz,
[illegible] řjpnj; - höcker w
gar. [illegible] od štober;
- meister, hlawnj byt;
- [illegible] 31. 229

Stamm x. [illegible] - 8. 65 - 4.
[illegible] cjrna;
- [illegible] - becken 105.
- [illegible]; - [illegible]
[illegible]; - [illegible] 376.
- [illegible], [illegible]
[illegible] - [illegible]
[illegible]

Stanter [illegible] (teyn).
Stanzel, [illegible].
Stadium, [illegible].
Stadt, - recht x. x. 885.
- [illegible], města podbarý;
- haus, radnice; - knecht,
helmeck, biřic; - vogt 366
Städter x. měšťan.
[illegible], - en 1258. 1817-23
[illegible], [illegible].
Stämmelien, dláto 2672
- meißel 195
stämmen, [illegible] 1559.
63. [illegible]; nadržugi
(wodu); - mig, kmenowý,
zawalitý.
Stämmleiste, lišně; der
Ring daran oben, nélišnjk,
unten, nélišnj oko; - ring,
náprstek.
Stämpel, tlukadlo 867.
991. 1919 bigék, ceycho-
wačka, štempl; - amt,
štemplownj auřad; - geld,
štemplowné; - kammer,
štemplowna; - eln,
štemplugi; - schneider,
štemplownjk; - papier
štemplowaný papjr 577
stämpen, probůgniti.
Stämper, pjch, bigák.
Ständchen, zastawenjčko,
(wečerni hudba pod
okny), štándrle.
Ständer 2242. 2372. Bierst.

štěrz; an [illegible]
am Date, [illegible]
ständisch [illegible]
Stängel, [illegible]
Stänker, [illegible]
tchoř, [illegible]
chém. [illegible]
Stärke, - en, [illegible]
2356. blaue [illegible]
Stärkkraut [illegible]
pojjlaugicý [illegible]
štár, - ig, [illegible]
Stätte god. [illegible]
stäuben, - en, [illegible]
djm; - er, [illegible]
stäupen 955
Stafete, [illegible]
Staffel, [illegible]
staffiren, [illegible]
ein Kleid 1206
Stag, lano; [illegible]
Stahl x. ocel. [illegible]
fen, železo; [illegible]
2849. - damit [illegible]
- schneider, [illegible]
Stahr, špaček, [illegible]
Staken, tyč.
Stall 104. [illegible]
wjn, [illegible]
přjmec x. - baum [illegible]
přjmora; - [illegible]
réd, - en, [illegible]
njch; shodnau [illegible]
terung, [illegible]
- knecht 855. - [illegible]
2581. - ung, [illegible]
Stamm 549. [illegible]
1985. - ältern, [illegible]
dičowé, - baum [illegible]
rodu; - buch 556 [illegible]
stammeln 76. [illegible]
stammen, poch[illegible]
de 651. odzemel; [illegible]
pařezwé; - gut, [illegible]
zpupný statek, [illegible]
půwodnj dům; [illegible]
býk; - ring, [illegible]
- schwarm, rog [illegible]
nj; - sprache, [illegible]
kořenný gazyk; [illegible]
půwod rodu; - [illegible]
wodnj, [illegible]
Stampfe x. 2249. 2[illegible]
stampfen x. 1359 [illegible]
2418. 266.

Digitized by Google

ist, osnowa;
518. - hauer 52
lacák; - mühle
- pjchák; - rolle,
ačka; - schlägel,
d); - spreu, otlu:
3, staupa.
w; des Krämers,
vadlo. Pferdstaub
arte, sstandára;
hses, prut; - baum
ild, socha; - de, s.
472 - desherr,
nj pán; - mäßig,
nwu; - desperson,
od stawu; - geld,
tawadla, od mjsta,
- dschaft, stálý;
133 - 5 - 6
2282. 2196 - 7. tyč,
1633. 1443. 52.
4. 2372. - am Pfer:
se, stranice; Gold:,
ange ic. prut, hůl;
en 2372. - holz, ty:
ořjwj, tyčj; - leuchter
- pferd, kůň při agi;
am. stranicné vdidlo
Gestank, smrad.
, kůl, hromada,
; - eln, hňáwati se
vati; - platz, skladné
; - recht, skladné
vo; - stadt 885
ylný, 507. 606. 619.
250. 999. tuhý, pru:
, walný, zběhlý, -gei:
o, † wolnowěrstwj;
aut, hledjk.
ke, Stärke, galowice.
kost 2239.
, tuhý, ztuhlý, zdře:
nělý, ztřehlý; zawilý
4. - en, tuhnu 655 dře:
njm; - knochen, caheyl;
opf 2304 - 373. 880.
einwand, kljžené plátno;
inn 573. 880. - sucht,
rnutj.
ation 2235 - 6.
tatistik, sstatystyka.
tt, mjsto; - haben 49. zu
tatten kommen, wdek bý:
i; - gehen, daŕiti se; - thaft

908. 1506. - halter ic. 909
1037
stattlich 1665. wýborný.
Statue 2240 - 2. 2573
Statur, postawa.
Statut 2242. vstanowenj.
Staub, - en (505. 116.) - ig
ic. ic. 1711. 1719 1729.
503. 116. 1036. - erde, prst;
- federn, prach, (prapor?)
- baar, peyřj; - kamm,
hnidák; - laus, wssenè;
- regen, mrhůlka; - weg,
matečnjk.
Stauch, česlice; rukáwec;
- che des Flachses, kozyčka,
rozkráček, 154. - en, za:
hradjm (wodu); duš m
(maso), naklédém (zboží),
wytknu; len klásti na
rozkráčky.
Staude, - ig ic. keř 681.
1551. 515.
Staudenkorn, křibice 1931.
- schnapper, - vogel, pěnice.
staunen, vžasnu se.
Staupbesen, mrskénj, sssu:
pec, wýssupek; - pe, ná:
kažliwé nemoc; der Scha:
se, wrtohlawost; vorh. - en
2361. 953.
Stechapfel, krawék, 859.
- bahn, kolisstě; - baum ic.
1431. - beere, wlčj lyko;
- beutel, ssiroké dláto;
- dorn 2848. řessetlák;
- eisen, rypadlo; - chen
ic. 1485 - 4. 2235. 163.
573. 29. 63 - 4. 1931. 599
747. 2417 522 vsstknu,
rygi. koli, klánj.
Stecher, kolec; 2862. bur:
dýř; - am Gewähre,
spausst, Aalst. kýr, kron:
dle; rytec; střeček.
Steckkraut, ostropes; - mes:
ser, zabigák; - nadel 1887.
- palme 520. 2309. - spiel,
kolba; - staude, střjka;
- winde 2512.
Steckbirn, hedbáwnice;
- brief 2788. - ken, hůl, v.
Eichenholz, dubowka; v.
Mehldorn, hlohowka; v.

Dorn, Haselnuß ic. trno:
wka, ljskowka; klokočka,
dřjnowice (dřjnka, od.
břjnka), sspanyelka ic;
wězym, wězmu; hatiti se,
střiti, nastrčiti; in Brand,
zapáliti, ic. - enkaet,
pochop; - pferd, koníř.
Steckerbsen, sézený hrách;
- garn, - netz, tenátka; - ha:
sten, - katarr 497. - nadel
ic. 2366. - reis, wrub,
- rübe 577. - wiese, wrz.
Steffen, Sstěpán.
Steg 751. 942 - 3. - an der
Säge, přička mezy widei:
cy; - über den Durchlaß,
chodba; im Mühlgraben,
kobylice; - auf der Geige
Stegereif, třmen; aus dem
Stegreise, z patra.
stehen, - nd, - des Wasser,
- den Fußes ic. 225, 6. 6.
2235. 1776. přisahagim,
- bleiben 1662. - machen
stehlen 635. 2516. 1660.
- nebstdey 1852. - er s. Dieb.
steif, tuhý 60. s. starr, ns:
cený; klijžený; vzputilý;
- en, strrohým, po:
- fich, spolíhám, - leinwand,
klijžené plátno; - rod, 61
Steig, chodnjk. s. Fußsteig.
- bohne, fazoly; - bügel,
st men, třmen; - ge, scho:
dy; - geisen, kotwice;
- gen 776. 780. wstaupim,
wiednu, připlacetí; - er,
steyg st, lezec.
steigern, drazjm, předca:
zjm, wěssjm.
Steigeröhre, hogan.
Steigriemen, střemenisstě.
Steigwerk, zanáffa.
steil, příkrý, strmý.
Stein, - brecher, (2131)
- bruch, - schneider, - gut
ic. ic. 430 - 1 - 2. 1463 - 4.
- adler, skalnj orel; - alt,
prahstarý; - beere, bru:
snice ? ic. - beißer 2115.
blaťk; - birn 592. - bock 631
- brand, snět pecy kowité;
- bruch 812. - der ...

Digitized by Google

tužebnjk, bedrnjk, netjk; - büche, habr; - druck, tka: menotisk; -druse, ohi iwi: ka; - eiche 95. dub (skal: nj)? - eule, - kauz, kulich; - fels, skála; - fink, dlask; - gall, - schmack, - schmatz, postolka; - geschlitz 820. - grube, - bruch 481. - gut, tkamenina; - hammer 1936 - haue, sspičák; - hausen 436. -hirse, -same, kameyka; - huhn, sstřemenáč; lagopus. - kenner, tkameňář; - klee 2119. 584. - kohlen 482. 2481. 79. - kraut, s. Wau, - kresse, stěničnjk; - leberkraut, ga: trnjk; - lerche, linduška. - mahl, zálubné; -nuß 615 480 -obst 1463 -öhl, ohni: wý oleg; - pfeffer, pim: pinelle, bedrnjk; - pflanze, tkamenobeylj; -reich, pře: bohatý; kowstwo? - roß, hřjběcý; -salz, krusscc 482 - schnitt, wýřez kamene; - schrift, nápis na kame: ni; - schule, tyeckowisstě; - schwalbe, roreyk; -sinter, kavaličný kámen; - wall, mateřnjk, -wurzel, osladič. Steiß 2081. prdel; - bein, řitnj kost. Stellbaum, ptačidlo. Stellboden, galowé dno. Stelle 908. ořad, služba. stellen 2243. 1663. kladu 253. 171. - sich 54. 2235-6 - 2243. 233. 167. - keck 497 - er, stawěč. Stellmacher, kolář; - rad, stawěcý kolečko; - stange, sosska; - lung 1663. - lver: treter 2782. 909. 1037. - lweg, průsek, tenetnice. Stelze 115. 2374 dřewěná noha; - zner sstihlák, chodák. stemmen 2c. s. stämmen. Stempel 2c. s. Stämpel. Stendel, mudatka 2611. Stengel, s. Stängel. Stephan, Sstěpán.

Steppe, draha 246. 2247. - en, sstepugi, prossjwám. Sterbebett 2185 1884. - fall, aumrtj, odaumrtj; -glocke 2495. -hemd, -kleid, rubáš; huhn, seyc; - jahr, rok smrti; -lied, pohřebnj pjs. -liste, popsánj vmrlých sterben 955 - 6 2159. 1260 2113. 1622 hie u. da 1882 smrt, mřenj 2c. -enskrank, na smrt nemocný. sterblich 2c. 2184 - 5. Stereocaulon, † pewnopeněc. Sterl, mautwice, tlukadlo; im Bergbau, turljk. Sterling, sterlink. Stern 2c. 2c. 455. bild, -ge: bäude, hwězděnj; -deuter, planetnjk; - iat werden 2659. - leberkraut 2312. - roche, reynok přeřený; - schnuppe, - butz 1500. očisstěnj hwězdy; die ü: brigen s. 455 - 6. Sternberg 2278. - gia 2247 Sterz, Sterze, kleč, tehle; - bey den Thieren ocas; bey Menschen řit; am Wa: gen, opačina; -Speise, ku: cmauch, ssustka, sskuban: ka; 2173. - en, pobjhám, plahočjm. stetig, s. stätig. stets, vstawičně, wždy; -während, celoročnj, wždy trwagicý. Steuer 2c. 45. daň; 1343. - bar 306. - mann 856. (wrátný?) - ern 72. 1780 - lang 994. reydugi; pod: pjrám se; dáň platjm, - den Armen, oděljm; -na: gel, zákolesnjk; - ruder 1343. - stange, sochor. Steyermark 2c. 2384. Stich, pichnutj 63. s. ste: chen, verlassen; důtka; -hal: ten, držjm; 231 - 4. 2235 Stein = Felsen, slug; im Teiche, lowisstě; beym Handel, i. e. Stichhandel, Stich um Stich, z raučky

do rat...; in ... sstych; -art, křiž... hlawa, sstych; -... rek kozýr, tramp... Stichel, rydlo; -... 1055. eln 2509 ... - rede, - wort 2... důtka. Stichling 89... gez... zlodějka; ... Stick:, wyss... wyssjwám; -... dusný kassel (... del 655. 320. - ... ssjwánj; - wurz... stieben, rozprch... prássjm, rozpry... Stieber, perchew... Stief 1157. polau... der, - sohn 1158. ... Stiefel. 70. 2352 ... - holz, dřewo na ... (botáky?) - ... - knecht 2789. - ... obauti; tyčiti 606. ... re, - schaft 395. Stiefgeschwister, - ... pastorčata 1450 ... 830. sohn, - tochter ... 2120. - vater 1420. Stiege, schody. Stieglitz 2246. ... Stiel, rukowět ... 1. 418. 52. 1383. 6... Gebäu, řestjk; - ... Schlittenpeitsche, ... Messerstiel, střenka; ... Obste, stopka; - ... - klappe oček... Stier 2c. 86 89. - im ... hause, beyk; ... 344. - en, běhati ... 2ten, 1098. - risch, ... nelý; - tler 177 Stift 574. - am Bande ... klička; in der Schnalle ... zubec, ssyst. stiften, - er 2740. 109... 239. s. anrichten ... tropič. stiftisch, - ts:, stytt... - ts: oder - tungsbrief, ... dacý list; - herr, - ... kanownjk, - nice, ...

tt, ſſtylet, bodec.
lille, -en, -werd. 2415.
. ꝛc. 1620. 2520. 2244.
5 6. 2488. -ſtand 1819.
áwnj; lhůta.
ime, menſchl., artik.
bt ꝛc. 508-9. 449. wý=
, 1820 1814. 267. -en
. 2227. ſſtemugi; na=
gim.
unhamer, ſtrognjček;
er 267
lbaum, ſtřemcha.
n 2182-3. nach dem
niter, -hund, Ziege,
rinau, pſynau, kozy=
ꝛc. ſmrděti; -end 2183.
o. 2868. 2119. 1075
kfliege 91. -käfer, ge=
-ratz, tchoř; ſtein,
njk, ſmrďák.
t, -tinz, pulec.
n ꝛc čelo; čelnj; -band,
de 2568. -rad, čelnjk;
men, -blatt, -zierde ꝛc.
. -wand 1919
rn 715. 196. pobodati,
ati (zuby), rýpati w
.
t, kmen, keř, trs; hůl,
4. (ſ. Stecken) 44. 1428.
4. ponebj; -der Füge=
der Wagner, ſtřjho=
; hřup; -Stock=, pau=
pra=, prah=; paře=
ý; -aar, krahulec;
mm, welmi hlaupý.
n, nawalugi (Tuchm.)
awugi ſe; wězým,
1. 293.
erbſe, polnj hrách;
e, knlich; -fiſch, tře a,
1. 1372. -geige, ſſkrip=
-gut, -raum, klučeni=
-hammer 1467. -haus
. žalář; -holz, dřjwj
ezowé; -iſch, zawilý;
utilý; -meiſter, žalář=
; -narr, neholený blá=
, 2434. -ſtill, -taub,
ela tichý, hluchý; -uhr
. -ung, záſtawa, -wand
6. -werk 1649. 1625.
n 2259. 2872

Stöber, wyžle.
ſtöbern 116. 2365. ſſtárám.
Stöcheskraut, pleſniwec.
Stöckel am Pfluge, podnjž=
ka, 2365. 767. 522. -ſchnei=
der 2365. -en, do klády,
trlice dáti.
ſtöhnen, hekám.
Stöpfel im Ofen, zátka.
Stöpſel, záčpawka, vorh.
Stör 325. 515. 2265
ſtören, ſſtárám; ruſſjm,
překazým; nepokogjm,
ſtörrig, twrdoſſigný. [970
Stößel 867. 1429. 2431. 2419
am Pflugballen, pretykač.
Stößer 682. drawý pták.
Stößerey, ſtrkanice.
ſtößig, trkawý.
Stoff 744. 862. (582)
ſtoiſch 2252
Stollblech 471
Stolle, hauſka; -große, cal=
ta; Chriſtſtolle, wánočka,
ſſtědrowka; Butterſtolle,
pomazánka.
Stollen 2381. 485. 796. 1418.
am Bette, noha (ložnj);
rozpjnám, -blech 471
Stolperer, brkač.
ſtolpern, potknu ſe, 545 br=
kám, pochěp beru; -prian,
pochěp, brdauc.
ſtolz ꝛc. 425-7. 1954. 1767.
1483. 1005. 2683. -ſeyn
1010. 2̈15. -ziren 1004.
1525. 1952
ſtopfen 128. 356. 280. 292.
-holz 128. -klöschen, -nu=
deln 2348. 2385
Stoppel, ſtrniſſtě; ſtonek
(ſſpenka); -eln, ſplacým,
zlátám; paběrugi.
Storar, ſſtorar.
Storch ꝛc. der weiße 63. 141.
-der ſchw. ſſatan, bočan.
Stoß 130. ſtrčenj, rána,
trknutj, 2200. 2384. Eisſt.
třenice; -am Federvieh,
biſkup; -am Weiberrocke,
podloženj, 422. -aar, ſ.
Stößer; -bank 2381. -bil=
lard, čuheyda; -degen,
plec, 589. -eiſen 814

ſtoßen 2267. 2279. 2398.
2253. 2419-20. 2200. 2483.
2084 252. 382 2253. 2442.
k.pám; -oft, viel 1081-4.
234. -darauf 1063. -ſich an
etw. 990. vrážjm ſe, 2483.
-zuſam. 2232. -v. Amte,
ſwrhu; -in etw. wrazým.
Stoßgebeth, -ſeufzer, ſtřel=
čj modl. wzdych. -vogel
ſtottern 76. 569. 510 [682
ſtrack 2234. -ks, přjmo, hned
ſträflich, wiřý; treſtu hodný
Strähne, předeno, 1713
ſträuben, -ſich, gežiti, -ſe,
čepeyřjm ſe, zpěčugi ſe.
Sträuchlein, křjček.
Strafe, -en 1603. treſt, 491.
220. 1024. -oft 1089
ſtraff, ztuha napjatý.
ſtraffällig, prowinilý.
Strafloſigkeit 1119. 1151.
-mark 433. -predigt 509
Strahl 1716. 1441 hrom;
ſtřela; -am Roßhufe, ſtřel=
ka; -eiſen, potápka; -en,
1442. 1476. -muſchel,
ſſhřebenka; -ſtrich, hrom.
Strahow 2261
ſtramm, ſ. ſtraff. [pám.
ſtrampeln, -pſen, cupám, du=
Strand, břeh mořſký;
břežnj; -den, wrazyti na
břeh; rozbiti ſe; tápati;
-gut, trozbitiny; -läufer
77. -recht, pobřežnj prá=
wo; -reiter, pobřežný;
-vogel, tpobřežnjk.
Strang 1908. 1898. -taſche
1532
ſtrapazieren, trmácým.
Straße, ceſta; vlice, ſtřjda,
1640. aužina; -lebb. 380.
-enbaum, beym Sägewa=
gen, ceſtka; -enbereiter
1872. -räuber 816. 1022.
2804. -raub, zbog, 1022.
-zoll, ſylnične. [tice.
Straube, kotauč, koſma=
Straubhuhn, rauſnáč; -big
rauſný, koſmatý, -rad, ſpa=
dák.
Strauch, keř, 659. 112. -v. Hei=
delb. 302. -dieb, nákeřnjk.

straucheln 545. 1811. 2511. 645
Strauchen, ozhřiwka, rýma
Strauchklee, *russ.* rakeťnjk, -rinne, přjčnjk, přjhon; -werk, křowj, 112
Strauß, pštros; kytka; pranice; chochol; -hahn, *russ.* turuchtan, tringa pugnax; -meise, kozljk.
Strebe, mečjk; odpor; -band der Zimmerleute, mečjk; -en 2190 1675. -bestange (Jäger.), žezlo.
streckbar, tažitedlný.
Strecke, protahowačka; hon; kus cesty.
Streckeisen, protahowačka
strecken 1056. 1086. 1902. -sich, 2036. -er 720
Streckhammer, wytahowacý kladiwo; -teich, wýtažnjk, wýtažnj rybnjk.
Streich, rána, vdeřenj, 713. 804. 2382. -listiger 289. 2342. -dumm 370. -geben 543. -baum im Stalle, přjwora; † myzdřjk; -bret, 434 2126. -che der Bäcker, streychowačka; -der Tuchmacher, sštětka; -im Festungsbaue, bok; -eisen 976 -hölzer 827
streicheln 367. 100. 1015
streichen, spustjm, 153. 92. potlaukám se, 1228. třu, 868. sháňjm (obilj); mrsskám; podběhnauti se; (v. Hündinn); das Feld, sstreychugl; -das Fell, holjm; tnu (komplim. minet rc.)
Streicher, ocýlka.
Streichfahre, podmjtka; -fetzen (Schust.) strček; -fisch, trdelnj ryba; -geld, postrysšné; -deinnehmer, postrysšný; -holz, shářka; im Bräuh. limpa; -karpfen, trnjk, trdelnjk; -nadel, průbjřská gehla; -wehr, gez; -winkel, bočnj vhel.
Streif, ígezd; od. Streifen, pruh, 1722 pásmo, sstráf, an einer ungedünchten Wand, ssmaheyl; -an einem Steine, d. Schichte, slona.
streifen, zasáhnu, 1923. 1385. odřu; trmácým se; -rey 2381. -setzen 2285. -gerte, -ruthe 1924. -ig 880. pruhowaný; -ige Taube, pružák; -Apfel, pruháč (*sl.* praužka); -taffet, žjhowaná dykyta, -jagen, naháňka; -ling, pruháč; -schuß, postřelenj; -zug, wpád.
Streit rc. 64. 346 - 7. 55. 1731. 2025. 2432. 2216. -art, burdýř? -bar 65. -en 1685. 287. 146. 1676. 347. 1918. -frage, otázka, rozepře; -handel, rozepře; -ig, odporný; oč gest spor, rozepře; -keit, rozepře; -kolben 140-5. 1427. 2072. 726. 1445. -sache, pře, spor; -schrift, sporný spis; -sucht, hasstěřiwost; -wagen, kosnj wůz.
strenge 18 0. 687 - 8. 1591. tuhý; hřjběcý.
Streu 2246. 2252-3. -büchse 1671. -gabel, wýtrasky; -sand 1671
streuen 2246. 1907. 2429
Strich, tah, 141. 605. sstrych; pruh, 1902. -der Vögel 365. tah; -der Fische, třenj; -des Zeuges, wlas; -Landes, kus země, krag; -machen, viele 996. -brettrüster 927. -bürste 1849. -holz 2125. -lein 141. 2273. -regen 1750
Strick 1908. 2385. 1849. 2205. žjnka; obřew, 944
Strickbeutel, sstrykowáček.
stricken rc. 2382. wážj, 1514. -Netze, sýtě pletu; -nadel 2539. -zeug, wázanj, sstrykowánj.
Striegel, -eln 153. 424. 134
Strieme 336. 1722. 1921-4 zsynalost, *sl.* wráž.
Striezel 358. hauska, 2556
Strippe an den Stiefeln, lossna ssteng[…]
Leinw. auf der [...]ka, petlička.
Strobel, ssiška, [...] -dorte, artyček [...] strbáč.
ströhern 2149
ströhmen, praudem [...] waliti se, 435. 180[...]
Strömling, praud[...]
Ströter, lotr, nehřj[...]
Stroh, -teller, -[...] rc. 2148. 419. 69. [...] wirrt. 862. 248. 2[...] Stief. 2252. -[...] schen 380. -arbeit [...] slámy; -band 15[...] me, slamenice, 15[...] otep (slámy); -[...] -schaube rc. 208. 2[...] -dach 231. -decke, -[...]ka; -decker, possm[...] plawý; -halm [...] ker, kobylkář; -[...]ka; -mann, hosť[...] 956. -sack, poslam[...] menjk); -schaube [...] -mit Lehm angef[...] kalenec, -nice; -[...] řezač; -seil, [...] -wisch, wěchet; -[...] -we, wdowec p[...] wdowa po ž[...]
Strom, praud, [...] 2049. -bestigen, [...]
strotzen 266. 65. 9[...]
Struck 2382
Strudel, wjr, 23[...]
Strumpf rc. 1922. [...] tulipán; -angeset[...] -band, podwazek; [...] stáwek; -wirker, [...]
Strunk, slaupek, [...]
Strupse, -pe, podl[...] 2593. -pig, [...] 266. -iren, [...] se, zchwátiti se.
Strutz, čunce; [...]
Struthiola 1931
Struthiopteris 4[...]
Stubben, pařez
Stübchen, čtyři [...]
Stube 2308. 2597. 12[...] terirb., zemnice. [...]

U.

běžně počjtám; odra: | se ; -schleichen, při: | jm se;-schnappen,pře: | jm;-schnellen,podsko: | schnepen, posněžiti; | eiben, napjsſi; přepi: | schrift, nápis; -schuß | . 1387. 2621. 1002. | itten, přelegi; polegi; | i, zasugi; -schwanken, | rýkám, překlepugi se; | wänklich 2622 1777. | 6.1002. -schwelle,pod: | ; - schwemmen 1693. | 6. -ung,powodeň; -se: | 1789. 1751. 1867.1115. | en ꝛc. 1773-8. 1758. | Böhmische 2807. nad: | m;-er 1754.-sicht 1751. | 77.80.1845. -siedeln, | těhugi, -se; -sieden, | ěti; přewařiti; - fil: | , postřjbřjm; -söm: | n, přes léto býti; | nnen 1766-9. napnu; | u;-nut,přjlisſný (pře: |); -stamm, am Schu: | bjázka; -ständig, pře: | ; -steigen 1757. 1733. | nohu, přewyſſugi; | gern,přeplacým,pře: | jm; -stellen 1786. ro: | u;-stimmen,wjce hla: | jti;-einInstrum. pře: | u; -streichen 278. po: | ; přemazati;-streiten | . -streuen, pósypati; | ypati;-studiren 1781. | gen, překlopiti; pře: | , -se; -tölpeln 1230. | en 1786. 1764. 1754. | 1774. -treiben 1750. | . přes přjliš dělám; | , přjlisſnost; -tün: | objljm; přebjljm; | theilen, přelstjm, o: | ljm, osſidjm; -wellen, | ti, přeljwati se; -wäl: | n 1761. - ger 2619. | ts, wzhůru; -weben, | ti; přetkati; -weise, | udřelý; - weisen, do: | přeswědčjm;-weißen | 278. -werfen 1751.

1587. - sich, pohodnu se; -wichtig, wýwažný;-win: den, owinu; přemohu; 1761. 1412. -im Schlagen 1733.-er, wjtězytel,-win: tern 1789. -witzig,přemu: dřelý; -wurf, swrchnj oděw; -am Schiffe,bauda; -an der Thüre 355. - zahl, tpřes počet; - zählen, pře: počjsti; - zählig; přespo: četnj; -zahn, kolozub,-zei: tig 1789. - zeugen 1777. 1750.-ziehen 1693-9.1668. 1672. 1650. - mit Draht 246. -mit Wachs 1097.-zo: gen 1633. -werd. 1673.-zu: ckern 130. -zug 1692.wlas, srst, (Hutm.); am Kleide, swrſſek; -zwerch, napřjč. üblich 1233. -werd. zoby: čegjm.
übrig 1387. zbytek; - seyn 1709. 2806. -bleiben 1386. - behalten, - podržjm,-ens ostatně.
Uebung, cwičenj, cwik; - stunde, hodina cwičenj.
Ufer ꝛc. 76. 77. 1643. -aas 324. - baukunst, břežnj stawitelstwj; - recht, po: břežnj práwo; - schwalbe 76. 77. 743. -vogel 481
Uhr, - aufziehen, - stellen, -macher ꝛc. 388-9. - gehäu: se 422. -werk, hodiny.
Uhu, wýr, weyr, 278
Ukase, (Ukas) rozkaz.
Ukeley, aukleyka.
Ulme, Ulmbaum, gilm.
Ulrich, Oldřich.
Um 1182 - 3 - 4. 0, ob, pro; tjm; - um zu, aby, k; -um und um, kolem dokola; - nichts um u. an, nic ni: caucý.
umackern, 1214. 1764.2020. -armen 1195-9. fest 1849. - sich 2251. - brechen, pře: lomjm; rozorám; olámi; - bringen 955. 2496. - dre: hen, otočjm,2786.dreschen 1760 - sahen, s. umfangen - fahren obgedu, 1199.

2731-2. - fall, - len 427. 532. 1785. 2317. 2703. zdechnu; - fang 1225.1321. - gen, obeženu, obegdu, obkljčjm;-fassen 1195.1225 1208. - summar. 2293. -ßlich, -ſſung 1425. -frag, - en, doraz, potaz; -gang, -gehen, oběh;obchod;wy: hnutj; obcowánj, 1242. gänglich,towaryšſký;-ge: ben 1225-6. 1202-8. 1198. 1399. 1400. 1323. na ně: co dáti; -gehen 1194.1538. 1188. 2724. točiti se; obj: rati se,obcowati; -geschaf: fen werd. 1768. -gestalten 1781. -gestürzt 1785. -gra: ben 1324 - 8. překopám; - tief 218. -gränzen, ob: mezým; - gürten 1351. 1345. 1567. 1765. -haben, na sobě mám; halsen 1195 - hängen, obwěsým, owě: sým, oděgi; -hang, opona 2793. -hau, -en 1368 1218. 1223 - 4. 1404. 1675. -er 1575. - her 1323. kolem dokola; -hüpfen 1226. - ir: ren, sem a tam blauditi; - hin nicht können, nemo: cy pominauti; - kehren, - sich 1216 - 7. 1785. -oft 1043. -rung 1215 8. -klaf: tern 1197.obsažjmř -klam: mern, tuze obegmu, chy: tjm; -kleiden 1784. -kom: men,zahynu,pogdu, 2562 2809. 1703. 486. - kreis 1322. wůkolj; -laden, pře: ložjm; -lagern,vorh. 1205. -laufen 1187.objhám, pře: běhnu; - legen, přeložjm, obložjm, 1202. založjm; zahýbám; - lenken 1217. - machen 1190. před člám; - mahlen 1760, -ne hmen, wezmu (na se); -r ändern, okolkugi; - reisen, obgeti; zageti sy; - reißen, zbo: řjm; rozorám; - reiten, zageti sy, 1199. - ringen 1202.1227. ohradj m;-riß, nástin; -ritt 1199.-r ühren

zamjchám; -schaffen 1781. -schiessen, plawiti se okolo; -schlag 1202. 8. trh; obchod, zewilhnutj (piwa etc.) wýložek; obálka; ssupina; -beym Teiwe, přjhrázka; -schlagen, přewrhnu, překotjm se; obrátjm se; zwrhu se, ohnu; zalozjm; oddljm, 1201 2. schleyern, zastřu (rausskau); schliessen 1202. 1195. -schlingen, obegmu; -schnallen 1357. zapnu; s. umgürtem, -schreiben, přepissi; opjssi; -schreiten 1203. -schütten 1395. přelegi: zamjchám; -schweif 1320. zacházka; zagjzďka, zápolj; -sen, okolkugi; potlaukám se, 1525. -segeln 1198-9. -setzen 1224. 1775. freymarčjm; -sinken 532. -sonst 175. -spannen 1225-6. 1766. 1774. 1197. -springen 1226. zacházým; -stand 1323-4. pl. okolky, 1796. 2212. -dlich 144. obssjrně; -stecken 1227. přestrčjm; -stossen 1768. 1569. 2049. 1641. -stricken, přewázi; přepletu; opletu; osýdly zapletu; -strömen, otýkám; -sturz, -stürzen, zwrat, 1754-5. 2699. 472. zbořjm, 2703. 545. -tausch, imena; -thun, děti, wzýti (na se); ohlednu se, 1260. -tönen, obeznjm ? -trieb, oběh; -wälzen 1782. přewrátjm; -wechseln, směnjm; střjdám se; přezugi; -weg 2731. 2724. 1320. 1232 s. Umschweif; -weiben 1777 -wenden, obrétjm; -sich oft 1045. -werfen, hodjm na se; 1785-6. 2883. 472. -wickeln, přewinu owinu; -wölken 2752. 1659. -zäunen 1353. 2758. 1198. 1314. -zechig seyn, střjdati se; -zeichnen, přeznamenám; oreyšugi, -wůkol wyznamenám; -ziehen 1228. přewleku-se, přezugi, -se; obegdu; stěhugi se; taulám se; -zirkeln 1203. -zirken, okraužjm; -zirken, obmezým; zug, přewljkánj etc. s. umziehen.

Unabhängig, swůg, nepodrobený (sobewolný, nezáwisný); -abläßig, nepřestálý; -absehbar, †nepřehljdný, nedohledný; -setzbar 1128. -adelich 1164. -ächt 951. -ansehnlich 1131. 804. -art 1164. 1125. nezpůsob; aushaltbar 1152. -börlich, nepřestálý; -lösbar 1102. -ausbleiblich, gistotný; -ausgesetzt, nepřestalý, ustawičný; -löschlich 1152. -ausweichlich 1160. -aussteblich 1144. -bändig 1165. 1130. 1142. -bärtig 47. 396. -bedacht 1140. -sam 1016. 850. -bedeutend 1131. 840. -seyn 1666. -dingt 51. bez wýminky; -beendet 1142. -fangen, nepogatý ? -befugniß, -gt, bezpráwj, -wný; -behauen 1129. 30. -behilflich 1117. 1151. -belebt 48. 1165. -bemerkt, neznamenaný; -berathen, bez rady; newybytý; -beritten, bez koně; -beschadet, bez vgmy; -bescheiden 1145. bescholten, zachowalý; -besonnen 1145. 570. -bestimmt 2155. neurčitý; -bestreitbar 1129 -bezähmt 1142. -bild 1148. obluda, ohawa; křiwda; und, a, y, 2717. -denklich, nepamětný; -ding, nic; -ehre 1108. 760. 352. -ehse, negedlý; -uneigennützig 2560. -eins, -einig 1150. -empfänglich, negemný; -entgeltlich, darmo; -entschlossen, na rozpacých; -erachtet, bez ohledu, ač; -ergründlich 1147. -erheblich 840. 1121. -erhört, neslýchaný; -erklärbar, nepochopitedlný -ermeßlich 1143 -erreichbar 1126. -ersättlich 48. 1116. 1140. -er-

schöpflich 1135. -erzogen neohrozený; -ertr 1116. -erträglich -exemplarisch 115. hig, neschopný; -Zucht 1119. -fall ma, nehoda; -fehl mylný; -flätig, 1139. 475. 1147. 561 ský; -förmlich 111. 1148. -fug 1143. 50. bar 47. neberný; plenitwý (železo); Vher, Vhry, 851. tet, newzácný; du, ač; -geberdig len, vkřiwugi se; 1981. -gefärbt 1017. asy; -gehalten, -seyn, 470. -geben 440. 66. 1062. ný, 1684. zruta; dert 1162. -gebohr 1125-9. -gekannt -gekocht 2325. ha, wážnice; 1151. -gelöst 1115. mach 1118. 1156-5. 546. od. -mächlich -gemein, neobyč náramně; -geneigt -gerade 1130. lichy, -gereimt 1114-5. 1167. 2263. nerymov -gesäuert, presný; scheut, nestaudný, chawý; geschehen -geschickt 1110-5-7. -geschlecht, hum 1316. 450. -geschliffen 443. 2109. -gestalt 1142. 1151. 1166-7. stümm 38. 1063-9. 452. 1859. -gethüm, ssidlo, 1841. 1208. ses Geschl. †nepo -gewitter 2564. -vogel, hlupeys; fer 382. 1139. 1160-7. -gezweifelt -giltig machen 176. -be, -ig 1155-6. 1140. 789. -gleichartig 1140. -glimpf, ne nj; -glück, ins U.

1823. -lich, - selig 1132. 1763. - fall, pohroma, nesstastná přjhoda; -kind, stister, nesstastnjk; - esse= ier 2836. -haltbar, nepew= ný; -heil, -hold 355 1208. de, kauzedlnjk; - iform 1498. -iversität 2331. -le, myge; - kenntlich 1166. neznalý; - klage, zmateč= ný půhon; - kosten 24. 1022. -kräftig 956 slabý, -kraut 87. 2873. -maßgeb= lich, † nepředpisný; - ma= nierlich 1125. -mensch 32. 111. -lich, nelidský; -merk= lich, nepoznalý (sl. ne= značný); -mittelbar, ne= prostředný; -möglich 1115. 2291. -muth, mrzutost; - nachahmlich, nenásle= downý? -nennbar, newy= mluwný; -nöthig 50. -nütz 1154 854 175. -sich ma= hen, nadjrám se; -zubrin= gen 1881 -päßlich, chura= wý; -passend 2263. -par= theyisch 1145. -rath 598. 1110. 2337. 956. -machen 1164. - recht 789. 1114. 1176. 50. 665-6. - te Seite 1048 -Kehle, chřtán, -red= lich 1145. 667. -richtig, ne= pořádný; neprawý, 754. -ruhe 1133-6. - an der Uhr 751. -machen 87. - hig 1163-4. 306. -stehen 1058. -stifter, buřič, † neklid; -sichtig, † obzorný? -schätz= bar 1147. 1137. -schlachtig, siwý, surowý; - schlitt, -licht 810. -schließig, -ma= chen 2020. - ser 2c. náš; -sinn, - ig 370. 1143. 1657. 1529. -weid. 1620. 2803. 2871. - stät 1137. 1147. wrtkawý; -traut, žlutu= ša; - statthaft, nedowole= ný; neprawý; -stern, ne= sstastná hwězda; nehoda, - sträflich, - tadelhaft 47. -streitig, gistotný: - tade= lig 47

nten, dole, zespod, pod= spod, dolem (gjti), -v. un= ten auf, odezdola (slauži= ti) 2c. -binden 1577

Unter, spodnj, spodek 2c.; dolnj, nižssj; pod; mezy; 3; za; při; -ackern, podo= rati; -arbeiten, -machen, podděłati; - abtheilung, poddělenj ? - bank, dolnj stolice; -bau, stawenj zá= kladu; -bauch 2407. 1549. - bauen, podezdjti; -Bau= tzen 38. - berger, podho= rec; - bleiben, tak zůstati; -brechen 1780. 1906 -brei= ten 1674. -bringen, opa= třjm; -brochen 1851. -de= chant 1550. -drücken 1676. 2473. 2520-4. -re 2c. spodnj s. unt. -ente, polhůnek; -fan= gen, opowážjm se; -futter, - ern 1575. - gang 2756. zkáza; -geben 2739. 2724. 459 2756. vtonu; -gespann 465. -gestell 1561. -geordn. 1578. - gewehr, ssawle; -ha= ben, mjti pod sebau; -händ= ler 316. prostřednjk, 283. - halt 1235. 2266. 1706. -halten, podstawjm; pod= pjrám, 2720. zdržugi, za= chowám, 258. 675. 110. -sich lassen, dáti se na wog= nu, - tend, -tung 647. -han= deln 2181. gednám, 1899. 315. - kämmerer, -haupt= mann 1554-5. - hemd 2049. 1205. - hosen 307. - holz, chrastj; -jochen, podma= njm, 1570. - irdisch 1579. -käufer, překupnjk; - kehl, -kinn 737. 1555. - kleid; spodnj ssaty; spodky; -koch, podkuchař; - könig 1558. -köthig, zgitřený; -kommen, dostati se; - kunst 1754. - lage 1557. podstawek; - länder 218. - laß, přestá= nj; -lassen 2c. 1109. 1360. 1354. lauf, s. Unterverdeck, - läufer, passerák; - leib 291. 1549. - liegen 1560. klesém: prohrám; -lieu= tenant, nižssj leytnant, † podporučjk; -mann 2:8. - maß, sprassné; - mengen, smjsyti; - nehmen 1603 -mer, půwod, -dce, počj= natel, † podnikatel; - offi= zier, podofficýr; - ordnen, podřjdjm, 1579. -pfand, zástawa; - pflügen, za= orám; - reden 1646. 416. - richt 1685. 464. 1089. - ten, včjm; 1091. - richter 1571. podsudj, 355. - rock 1518. 730. 2049. - sagen, zapowjm; -saß, poddaný; -satz 1572 - 4. - scheiden, - sich, děljm, -se, 2003. -ungestraft, † rozeznánli= wost; -schieben 1554 1578-9 - schied 1998. přjhrada; - schlächtig, - schlägig 428. -schlag, -en, přjhrada, pře= pažiti; podrazým, 1575. 2775. pod palec schowám; (vtagjm) -schleif 1562 pře= chowáwánj; -machen 2775 passugi; -schreiben, -schrift 1567. et 2c. 2760. -schwim= men 1556. -senken, pohřj= zjm; - setzen 1574. 1556. -setzt 2166. zapadlý, 2790. - sinken 1679 vtonu; -stadt, - städter 1562. - stämmen, podepřu; - stecken 1575. -stehen, sich 1864. -strei= chen 1576. - streuen 1553. 2246. -stützen 1552. 1576. 287. -er 1568. -suchen 1089 1311 235-6. -tauchen 1591. potopjm; - than, - thänig 1550. 550. - rasiren 1554. -treten, vtjskugi; -verdeck, dolnj paluba? - wärts, dolů; - weges, na cestě; -weisen, včjm, 1684. 1091-4 -werfen 1670. 1561. -win= den, sich, pokušým se; -wüh= len 1562-71. -wuchs, chra= stj; würfig 1561. 1611. -zeits= gabe 594. - zahn, spodnj zub; -zeichnen, podpjssi; -ziehen, -zug, podtáhnu; podwljknu; -sich, podwo= ljm se, 1563. 1574. -zieho= len 1577

(o kobyle ꝛc. -werflich
ꝛr ženj; -weſen, zetljti,
3. zaſtáwám; - ung,
áwa; -er 909. přiſlu=
ſatel, ßlich 1648.-wet=
, hromſký; - wichen,
ꝛilý; nedáwno, - wi=
ı 864. zamotám;-wie=
r 2635.-wildern 2294.
o.2852. zpuſtnu;-wir=
zhnjſti; prowiniti;
auziti, 1864. -wirren
1. 129. 116. 943. 960.
. 619. 356. - er 830.
rrt werden 116. - ung
.-wiſchen zatřjti;-wit=
, zwětřám; -witwen
. 1411. - wöhnen, dáti
mu nawykati; -wöl=
zmetám;-worren 548.
3. wünſchen 2798. pro=
ám, 2742. -wüſten ꝛc.
.2861.1181.1635.447.
. -ung 1457. -wunden
. 1666. 1317. -wun=
, ſich 1556. genug 2657
ihlen,přepo ſti;-zär=
rozmazati,2016.865.
361. - lt 870. - lung
868. -zäunen, -ung
. 420. -zagen 1949.
-gt 2753. 99. -za=
, wytočjm; wyſſen=
;-zaubern 2726.-zehn=
deſátek dáwati;-zeh=
2266.1779.1906.1682
d, zrawý, mořiwý;
hnen, zareyſugi; za=
nenám,-zeihen 1287.
en, oſſkliwjm, ſſere=
; -den Mund, oſſklj=
ı ſe, 2488. d. Gliedma=
potwořiti ſe; -zetteln,
rauſým; rozvndám,
dám; -zicht 723. odře=
;-ziehen,přetáhnau=
ozmazati (djtě); den
nd ꝛc. oſſkljbám ſe;
iti; bortiti ſe; přehá=
ſe; zatahowati ſe
e); oplaſknu; odklá=
; protahowati; po=
wěti; meſſkati, dljti;
rn 645,ozdobjm; zin=
nen 136. - zinſen, aurok
ſložjm; zögern 1902.1870.
1702.-zollen, wyclým;-zu=
ckung, wytrženj; trhánj;
- zuckern 1248. - züglich,
průtažný; -zug 1298 1870
1923.-zweifeln ꝛc.ꝛc 2789.
1699. - elt, propadený,
proklatý, 2788. ꝛc. -zwi=
cken, zaſſtjpnu.
Veſper, neſſpor; -brod 2295.
359.-ern 2294. -zeit 1334.
1146
Veſt, ſtatečný; -te, twrz.
Vettel, campara, ſſlundra;
alte, babizna, kuliſagka.
Vetter ꝛc. 2272-3-4. (36.)
-rsſohn, bratranec; -toch=
ter, ſeſtřenice.
Vice=, -admiral, -gouvern.
-Kanzler ꝛc. ꝛc. 909. 910.
vexiren, teyrati, ſſkádliti.
Vicar, ſtřjdnjk.
Vieh, -iſch werden, bremſe,
-arzt ꝛc. ꝛc. 414 - 5. 207.
2825. -fall, -ſeuche, -ſter=
ben, pád dobytka, 264.
-futter 674. pjce; -harn,
-krankheit 463.-markt 788.
-muhme, ſſafářka; -ſamm=
ler 858. -ſtall 104. -tränke,
napagedlo, krm; -treiber
ſeyn 349.-triſt, -weg, prů=
hon; -zucht, chowánj do=
bytka.
Viel, -fältig, -mahl, -köpfig,
ꝛc. ꝛc. 924 - 5 - 6. - färbig,
mnohobarewý; -förmig,
mnohotwárný; - fraß,
žraut, 1235-40.1126.2040.
-füßig, mnohonohý; -fuß
2260. 925. -geliebte 565.
-götterey, mnohobožſtwj;
-gut, toleſſnjk bedrnjkowi=
tý; - haken 505. - koſtend
1024. - leicht, ſnad, 756.
-mehr, mnohem wjce; ra=
děgi; -weniger, tjm méně,
mnohem méně; - wiſſend,
mnohowědaucý; - zopf,
mnohowláſek. Mehr ſ. 924
Viere, vierzehn, - zig ꝛc. ꝛc.
ꝛc. 164-5-6-7. -achteltact,
čtyroſmičkowý takt; -äh=
ren 2770. -äuglein, † čer=
ned; -blatt, wranj oko,
2384. -bohrig, čtwerowr=
tný; ding, -ling, wěrdu k;
-drähtig, † čtwerokrutný;
-herr; - mann, čtyřpán;
-paß, čtwerohran; -bey
den Tiſchl. futro; -ſchäftig,
o čtyřech ſſlapačkách;
-ſchaufler, owce čtyřzubá;
-ſchrötig, čtwerohranný;
rozplácaný, 421. tapák;
-ſitzig, † čtyřſedacý; -ſpal=
tig, čtweroſſtěpný; -ſpän=
nig, čtweroſpřežný; -tel ꝛc.
ꝛc. 165.-lsbauer, gednoden=
njk, čtwrtlánjk; - lsmei=
ſter, čtwrtnjk; -rung, čtyr=
hranatoſt; čtwerohran;
-zehnlöthig, 14tilotowý;
-zig 166 882. - ziger 21.
čtyřidcátnjk; -D. übrigen
Abgeleiteten u. Compoſ. ſ.
Vietsbohne, fizole. [164.ſq.
Vignette, winěta, obrázek.
Viole 288. wiola; - in der
Chemie, fiala; - wurzel,
fialowý kořen; -lett, ſfia=
lowý; -tblau 1041
Violon, wiolon, baſa, 380.
-cell, wiolončelo, baſetl;
-celliſt, baſetliſta; -niſt 380
Viper, geſſtěr, had; -gras,
ſ. Scorzonera.
Viſier 362. 375. (nálicek?)
-ren, měřjm; wyſýrugi
(ſud) 362. -korn, muſſka.
Viſitator, přehljdce, -datel.
Vitriol, witroljm.
Vizdom, -thum, mjſtodržjcý
Vließ, rauno.
Vocal, ſamohláſka, 369.
- muſik, chorálnj (hlaſo=
wá ?) muzyka.
Vögelchen 1933. 397
Völkerrecht, práwo náro=
dů; -ſchaft, národ, proná=
rod; - wanderung, ſtěho=
wánj národů. [1518
Völle, plnoſt; - erey 1255.
völlig I9. 215. 383. 1518.
zauplna, dočiſta.
Vogel ꝛc. pták, pračj; -bau=
er 527. -beerbaum, -beere

324. -dunst, -schrot, ptačj broky; -ler, -lfänger 2c. 155-6. 160. -flinte 1934. -frey, psanec; -garn 2325. -handel 1934. -haus, klec, 1648.-hand 155.450. -kirsche 2270. ptáčnice; zymoley; -kloben 2203. -kraut 2271.711.1934. -leim, lep; -meier 60. -milch 1364. cybulka? -nest, ptačj hnjzdo; deyworec, 141. -netz 2053.-schauer 1935.-scheuche, hastroš, strašák; -schlag 1597. -spötter, posměwáček, sedmihlásek; -stange, žerď, ptáčidlo; -stellen, čjžba; steller, čihař; -strich, -zug, ptačj tah; -wand, syt; -wicke 2645. -gler 156. 1934

Vogt, poručnjk, zpráwce (hospodářský); rychtář (žebrácký); -feld, polnj hljdač; -bar, zletilý, dospělý; -tey, wládařstwj; -land 295

Volk 790. národ; chasa, zběř; heyno; -reich werd. 791. 380.-lks-, pro lid; lidu; tribun 166. -kverschling. 792

Voll 1319. 598. celý; den Hut voll, s klobauk; -machen 241 -werd. 224. opiti se; -schreiben, popjsti; voller Schlaf, rozespalý; Blitzvoll, na žmoch zpitý; -auf, nazbyt, plno; -blütig 660. -bringen 215 wyplnjm; -er 1518. -bürtig, wlastnj; -enden 2c. 215. 589 -den Hauf. 241.-ends, zauplna, do konce; -ertrinken 237. -füllen 1052. 224. -fressen, sich 1092. -gedrungen 1088. -geproft 993. -gerüttelt 1084. -gießen 217.-herzig, plnosrdný; -jährig, zletilý; kanntig, otesaný; -kommen 215. docela; -machen 224 241. -macht, -wort 1518. -meier 550. lánjk; -mond 19. -saufen, -sich 1241. spänner, lánjk; -ständig 19.215 -stimmig, plnohlasný; stopfen 1048 949. -strecken, wykonám; -wichtig, † dobrowážný; -zählig, doplnený; -machen, doplniti; -ziehen 2666. 2642 587.-ung 2655.-zug, wykonánj.

Volontär 2587. 206. 30 [ka.

Voltaische Säule, twoltan:

von, z; o; od; z, ze, 987. v. hohem Wuchse, wysokého wzrostu; blau v. Augen, modrých očj, 2c. der K. v. Preußen, král Pruský; ein Sachse v. Geburt, rodem Sas; ein Abscheu von einem Menschen, ostuda člowěk; v. einander, roz: rozlomjm; rozkálám, roztáhnu 2c -nöthen, potřebj.

Vor, před; od; (dřjw); vor etw. erschrecken, něčeho se leknauti; vor Hunger sterben, hladem vmřjti 2c. -abend, swatwečer, -dlich 1747. -acker, zahánka, sauwrat; -ältern 1740. -an 1088 1637.-usenden 1740.

Vorarbeit, přednj práce; -arm, přednj rameno; -auf, napřed; -aus 1088. 1637. -sagen, napřed řjcy, 1744. -schicken 2c. předejsli; -setzen, položjm; -vorausgesetzt, daß-, deyme tomu, že; -zahlen, předplatjm.

Vorbaß, (obs. fürbaß) dále; -bauen, představjm, předcházým; -bedacht, rozmysl, -tig-r-ný; deuten, předoznámjm, 1747. -bezahlt, -en 2637. 2653. zadržjm; -benannt, předgmenowaný; -bereiten 1831. 413. -bericht, předmluwa; -bescheid, půhon, důhon, obsylka; -bestimmen 1747. -beugen, naklonjm; předegdu; -bey, okolo, mimo; -seyn; pominauti; weta býti; fliegen 1788. -geben, streichen, mimo gdu, minu -lassen, opominu; -bild, obraz, 289. 911. wzor, 966 -bilden, předobrazým;

naštjnjm; -blich, ... ný; -bitte 1565. ... šjlta; -bothe, ... ce; -bringen 183... 1039 -brun, ... -bühne, předmj ... wadla; -burg 1741.

Vordach 1038. 1845

vorder 1742. -bau ... přednj ohyb, ... -flügel, předkřid... 2311.-haar 162. ... dručj? -hals 1555. 2403. -haus, -hof ... -mann, předák; ... sázka; -schuh, ... 1739. 1745. des ... 371.-der Beinkleider ... nice; -thür, přede... -zahn, přednj zub ... prsotiny.

Vordeuten, předo... -drängen, napřed ... -dringen, k předu ... gi, -drücken, k předu ...

Voreid, přjsaha ... juramentum calum... -eilen, předběh... 1916. 1755. 718. ... 1897. -thun 1015. ... 2489. -empfindung ... -enthalten, zadržjm ... bau; -erben, ... djm; -erst, napřed ... nen, předzmjnjm.

Vorfahr, předek, 17... předgedu, 1004. ... propadnutj; ... diti, 1039. -erbeit, ... da; -fechter, předč... -fest, swatweč... nalezu; -sich 997. ... předwolám; -frage ... bežná otázka, ... předák; -führen ... předwedu.

Vorgang 25 přjklad, ... wein, wýstřelek, ... přednost; -gänger, ... 1740. 1758. f. 17... gig, předběžný; ... dám, napřed dám; ... stu; prawjm; ... 1741. 1858. -gelia...

stawený; -stecken, zastrčjm; wytknu (cýl); -stecker, -stecknagel 2315. -steben, wen státi;řjdjm,wedu;předčjm;-steher, předstawený; - stellen, -sich 1746.1735. zastaupjm,841. -ung 1746. 1219. -stopfen, zacpám; -stossen, čnjm; wyštrčjm; nahodjm se; -strecken, podám; wyplazým; zapůgčjm; -sumpf, předzumpj.
Vortänzer, předtanečnjk; -theil, vžitek, zysk, 912. prospěch; fortel; pochwala; předek; -haft,zyssttný, prospěssný; -thier.wodič; -thun, zastrčjm;předčjm; -trab,přednj wogsko;-traben, před někým klusati; -tragen1742.-trefflich2620 1045. 1067. 524. 644. 140. -trieb, -triest, předhon; --trunk, poeta; - truppen 1743.-tuch,zástěra,pasnice.
Vorüber 899. okolo; -seyn, -gehen, -laufen, pominu; -urtheil 1746
Vorwache, přednj stráž; -wachs, s. -gewächs, -wachsen,wyrostu;-walten,zřegmý býti,wynikati;-wärts, k předu; -wand ꝛc. 2780. 2753. 35. 293. 699. 1270. -waschen, zaperu; natlachám; - weisen, prowkáži -welt,starodáwnost,2240. 1740.1926. -wenden 1740. - werfen 1290. 1742 - 7. 1337. 1004. - werk, dwůr za městem;-weser,předek; -wissen,předwědomj;-witz, -ig 2610. 230. -wort 1745. -wurf 1741-7.-machen 1099
vorzeigen, prowkáži; -zeit, s. Vorwelt,-ziehen,wytáhnu, 1742-6. zastřu; -zimmer, přednj pokog; -züglich 2845.2889.1134.1377. 1236. - sehr 1788. -er 330. -zug 1740-3-5.-haben 1738
Votieren, hlas dám.
Vulcan,wulkán,(sopka??)

W.

Waage, s. Wage.
Waare ꝛc. 2804. 502
Wabe 2593. plást.
wach 1130. -seyn, bdjti.
Wache, stráž, hljdka 39.-en 39. 2266. 2554 večugi.
Wachgeld, strážné; -haus 2267.-holder ꝛc.305.-meister, strážmistr; -parade, strážnj paráda; -posten, stráž, hljdka.
Wachs ꝛc. wosk; zrůst.
wachsam 167.1389.377.882
Wachsbeule, bolenj třjsla; -baum, twoskowec; blatt, plást; -boden, kotauč wosku
Wachschiff,strážnj lod.[sku
wachsen, rostu, 2541. prospjwám; -lassen 2766.
Wachsgeld 876. - händler, woskář; -leinwand,-tuch 2592. *russ.* wossťanka; - mahlerey 840. - motte, motolice; -scheibe, -tafel 2593. - seige, cedák na wosk;-stock,slaupek;-thum, zrůst, 1793. - stube 2267. -chszieher, woskář.
Wacht, s Wache u. Wage.
Wachtel 657. 1765. - hund, křepelkář; könig 112.-auf, pět veněz,pissťalka na křepelky;-weitzen 1688.1250. černeyš ?
Wachthaus, -thurm, -stube 369. 2267
wackeln 118. 731. 2567
wacker 2241. 390. 1176
Waddick, žinčice.
Wade 777. 76. 79
wächsern, woskowý.
Wächter 2267. 369. 377. -geld, strážné.
Wäger, wážnj, wážný.
wählen, -er, wolјm, -litel.
Währ, s. Wehr 356. -en 2451. 2235. 1112. - end 2719.127. -geld,*russ.* wira;-mann zpráwce;-ung, cena(čjslo,werunk);-wolf, wlkodlak ?
wällen, zewřjti.
Wälsch, -er ꝛc. 2573-6
wälzen ꝛc. wálјm, 651. 570. 1687. - zusam. 1021. -sich 1093. -sich 1907. -er, wálec, swal.
Wärme,teplo,2638.wraucnost;-en 430.-flasche,-pfanne, -stock 1315
Wärter, hljdač, strážce.
Wäschbläuel, pjst, (kyg).
Wäsche 1714. 54. -er 1714. 1710. myč, prač; zwáč; - erlohn, plat od prácla (verné?)
wässern 2313
Waffe ꝛc.2805.-englück,šťestj we wogně;-entammer, zbrognice;-kleid,-rock 253. -platz,zbrognisste,-sommer 2805. stillstand 1819.2235. 537.-träger 2806.-übung, cwičenj we zbrani;-ssaen 2281
Wagamt,wáha (městská).
Wage, wáha, 44. funtů, někde 120. y 150. funtů, -kleine, wážky; - baum, -balken 432.528.50. -geld, odwažné;-gericht,-kloben, kleych; -hals, opowážliwec; - haus, s. Wagamt, -herr, - meister, wážnj; -latte 1725.
Wagen u. d. Arten 2616. mit 2 Rädern 490. -schneller 1941. - bohler, -im Bergb. 458. -kleiner 576
Wagen- , pferd ꝛc. 2594
wagen 1301. 1603
Wagendecke 2367.-faß 2593, -flechte, - korb 614. -leiter 244.-meister 1695.-schmiere, -mann 579. -schuppen 2593.702.(sjeňa);-schrott, ořesek; -sperre 2795.-stein, opačina;-tuch 1627 -winde 2355. 1554. 564
wagerecht, rownowážný.
Wageschale 906. -stück,opowážliwost; -zünglein 509
Wagner ꝛc. 570. -junge, kolárjk;-niß,opowážliwost.
Wahl, wolenj; - freye 205. -le, cyzozemec ; Wlach.

-eiche, s. Steineiche, -endistel, máčka; -lherr, wolitel; -lkind, zaljbenec; -lplatz, -statt, bogisstě; -recht, práwo k wolenj; -reich, wolitedlná řjsse? -spruch 364. -stimme, hlas wolenj; -sucht, wybjračnost; -tag, den wolenj.
Wahn, prázdný, gálowý; ne, bez; *subst.* domněnj; -bett, prázdný pelech; -bärtig, z lewého boku; -nehre, bezectnost; -gläubig, newěrný; -glaube, domyjnka; -korn, hluché zrno; -schaffen, potworný; -schluß, chybná zawjrka; -sinn, -witz, -ig 1090. 1620. 517-8. 2434. 1335.
Wahr, prawý, 1723-4. -haft, -tig, -heit 1724. 1358. 1783 -lich, wěru; -nehmen 2272. 1708. 2844. -redend 1724. -sagen, -er 2c. 2558. 346. 1935. wěsstj, wěsstcj; aus Loosen 815. aus d. Eingew. 1083. - aus dem Fluge d. V. 1935. 561. -aus den Linien 2818. -scheinlich 1665. 1724. -zeichen, znamenj.
Waid, weyt; -bauer, -händler, weytař; -mühle, weytnjk.
Waise, -enstand, -haus 2c. 1324. -verwalter, syrotčj, *l.* syrotnjk.
Wald, les, lesýk; -junger, mláz, lesnj; -gehägter 347. dazu werden, -mann 2c. 70-1. -äppich, břečťan; aufseher 107. -bauer, podlesák; -bereiter, -ev 1608. beute, brt; -bruder, pausennjk; -dosten 203. -eisen, ceychowačka; -fink 8. -flachs, kokotice; -gehäge, lesnj hágemstwj; glöckchen, náprstek; -hüter, sogka; -hammer 97. hornist 1987. -huhn, ssřrenáč; -hüther, -knecht, ágný; -kirsche 1730. -latz, hrázka; -lerche, linsska 2356. -mangold 795. -mann, lesňák; -meise s. Kohlmeise, -meister 295. -nymphe, lesnj panna; -rabe 674. -rebe 1650. -röthlein, čerwenka; -schnepfe 2167. sluka; -seite 338. -sperling, sstěček; -streu, strauhanka; -stroh 2323. -taube 261. -teufel, chlupáč; -thier 1608. -ung, lesyna, les; -weg, cesta do lesa, z lesa; -zeichen, liz, liha; -machen, lizugi; zeisig, babka?
walgen, -gern, wáljm.
Walke, -er, -en 2534. -erkessel, klobaučnjcký kotel; -roche 1980. -ribbe, záhby.
Wall, wal, 1085. *pl.* war.
Wallach 2c. 2533. - er, nunwář.
Wallbaum 531. -bruder, -ler, pautnjk; - en 45. wřjti; waliti se; putowati, -fahrt 1951. 1457. -ter 1458. -fisch 2552. -keller, kasamáta; -nuß 1362. -rath, welrybj tuk; -roß 2184. † mrž; -samen, křes obecný; -stroh, powazka? -ung, wřenj; -wurz 2297. 94
Walm, wjr; - am Dache, walba; - en, walbugi; -stein, preyz.
walten 409. wládnu, 2724.
Walzbaum 1092
Walze 2c. wálec, 451
Wamme 737. an den Seiten, slabizna; - d. Bäuche der Fellen, bělizna; Fett, plsek, plsnj sádlo; -er, suk.
Wamms 469. kazagka.
Wampe, lalok; terbuch.
Wand, stena.
Wandel 1189. chyba; Handel u. W. kupectwj, 1189. -bar, běžný, 879. -ln 634. měnjm; chodjm; -ung (bey d. Messe) pozdwihowánj.
wandern 2c. 1677. 1908. 1778. 2536. 1536
Wandkraut 2347. 185. -laus, stěnice; -leuchter, 2309. -nagel 430. -säule 1845. -schmid, s. Holzwurm, -uhr 389.
Wange, lice, ljčko; -en 790
Wanke, wanka; zawiklánj.
Wankelmuth 2c. wrtkawost 570. 525
wanken 2567. 731. 569. 118.
wann, kdy.
Wanne, ováľka, wanna; -en, opálám; odkud; -enweher 1665
Wanst 29. pandero, terbuch.
Wanze 2247. 1520.
Wanzenkraut 1520. 2247
Wappen 2c. 281. -schneider, erbář; -enkunst, uměnj erbů, (erbownj).
Wardein, wardeyn.
warm 2c, 2406-7. 405
warnen 2688. napomenu.
Warte, stráž, 377. 780
warten 2c. 377. 155. 1635. 1651. 1237. 145. 1542. 96
Wartfrau, pěstaunka, chůwa; -geld, čekané; -thurm
Warum, proč? 369
Warze 2c. bradawice.
was? co? oč; něco; so was, cosy; was für einer 2c. 304. 694. -einer 573
wasch-, mycý, pracý; -becken 2497. -en 970. 6. peru, 1210. 1716. 1349. 2263. - v. neuem 1765. přánj; tlachám; -faß, pracý sud; -erheer 1713
Waschfrau 1713. -haft, žwawý; -haus, prádelna; -kessel 1720. -magd, myčka; -maul, žwáč; klepna; -trog 1715. 1111. -zettel 1712. 94
Wasen, drn; -amt, rasowstwj; -holz, oklessťky; -meister, ras.
Wasser u. d. Arten 2584-5. das ins Maul kommt 742. -vom Dache 486. -eimer 753. -reißend 2279. eimer (605). -mann, rad 2c. 2585 sq. -behältniß 929. 1008. -blase 84. -blau 502. -fall 1711. -fang 330. -farbe 33. -farbig, ssedý; -fluth 1679. -galle 935. -gemählde 840. -geschirr, hölz. 662. -huhn 1673. -käfer 773. -kasten 498 294. -krug 651. 2242. -kunst

ĭ. -rothe 152. -gelbe, po=
ni=e; Mandelw man=
wka; Korbw. gjwj; -darm
1. -land 1451. -loch, řit;
ann, mysliwec; -messer,
ysliwecký nůž; -en, pa=
1448. wrbowý, gjwo=
; -enbaum ꝛc. 2600. -holz
4. -dorn 2848. -mücke,
aska; -palme, řasa, 565.
erling, hwjždek
iderecht, práwo k pase=
; -rich, wrbina; -tasche,
átossna; -werk, mysli=
ectwj; zwěř, honba.
idgang, pastwa; -dicht,
rbj; -dling, člun, člunek.
ise 944. 2310. an der Sch=
mühle, rámec; -en, motat
gern, sich 2805. 2811.
8. 1421
ihbischof, podbiskupj,
runnen 679
ihe, Kněně, 823 2302. 1669
n 2303. -er, rybnjk.
ihkessel 679. 2546. -nach=
n ꝛc. 2536. -tsabend 2374.
hstritzel, wánočka; -rauch
. 473. -wedel 679. -zwei=
300
il 1626. protože; když.
land, někdy; swého času.
ile, chwjle, 222. -en 883.
r, chalupy.
in, -berg, -händler ꝛc. ꝛc.
67-8 9. -gesotten. 884.
ebrannt. 1496. -verderb.
10. -gemachter, strogený.
inný; -apfel, -ling, wey=
mek; -bergstrich 2285.
irn, hedbáwnice; -blu=
e, tužebnjk; -drossel 128.
2. 2864. -en ꝛc. 1499.
áči, 723. 1634. -fächser,
zar; -faß, sud; 479. von
Maaß, bubnjk; -geist
77. -geländer, odry; -hül=
583. -jahr, winný rok;
land, winná kragina;
naaß 1605. -meister, wi
ohradnjk; -meth 523.
monath 2079. -öhl, -pres=
, lis, 148. -raupe 2794.
rebe, réwa, 818. 1923.

-rose, ssipek wonný; -säu=
erlich, nawinulý; -säufer
267. 936. 2567. -schank,
-schenke, -en 2337. (winná
střjš); -stock 1978. 651. 550
-träber, -triester 505. -trau=
ben 439. 440. d. Arten dav.
253. 279. 296. ꝛc. -trinker,
winák; -wurz, zagečj oko;
-zeichen, wjch.
weise 866. 962. 2843. 2860.
156. 41. 96. 903. -en, vká=
zi; vossli; -er, vkazowatel;
ručička; (oder -el), matka
(wčel).
Weisheitszahn, maudrý
zub; -lich, maudře.
weiß, -seyn, -en, -kopf ꝛc.
42. 43. 53-4. 920. -werd.
1195. 2802. -machen, běl=
mo vdělati někomu, na=
mluwiti někomu něco.
weissagen, -er, s. wahrsagen.
Weißbäcker, pekař; -baum,
lindaž; -binder, bednář;
Schwarzb. bečwař; -bra=
ten, scháb; -büche, habr;
-dorn, hloh; -nspinner 2832
-ße, -en, -er 42. 43. 787. 54. -er
Fluß 2499. -falk 44. -fieber,
bledá nemoc; fisch 43. -gar,
zámis; -gärber ꝛc. 331. 43.
-lachs, nelma; -lich 991.
1530. -werd. 1864. -mischer,
tenčjř; -nagelschmied 132.
-pappel, linda; -pfennig, bj=
lý; -tanne 315. -turbit 2456
-wasser, St. 42. -wurz 568
weit 168. -9. 2347. 1898 v.
w. 2808. 1700. te, zdálj,
dýlka, dálka; ssjřka; läufig,
-schichtig 1226. 95. 1190-1.
1898. -sichtig, † daleko=
zraký; -ung, ssjřka.
Weitzen ꝛc. 1931. -leimiger,
klihowka; -mehl 42
welcher 694. 524-5. 725.
gaký, 125 ký; -imer 755
welk, vwadlý; ochablý, su=
chý; -boden. walečka; -en,
wadnu, chřadnu; sussjm.
Wellbank, zhlawj.
Wellbaum, wele, hřjdel.
Welle ꝛc. 2581-2. 344 (klei=

ne) machen, čerabiti se,
čeřiti se; hřjdel; -en, swa=
řjm; -förmig, wlnowatý;
-erarbeit, lžpacý djlo; -er=
mauer, zeď na hljnu; -ern,
lepjm; -erwand, lepenice.
Wels, Fisch, sum.
Welsch, s. Wälsch 2573-6.
Welt ꝛc. swět; lidé, 2308.
-all, -kreis 1214. -bau, ge=
bäude 2204 -bürger, † swě=
tan; -erfahren 1864 -geist=
licher, swětský duchownj;
-kind, -ling, mensch 2306.
-kundig, wůbec rozhlésse=
ný; we swětě zběhlý; man,
swěták; člowěk dle swěta;
-meer, wysoké moře; -pol,
vhel swěta; -priester, cýr=
kewnj kněz; -sinn 2306.
-weise 962
Wendefahrt, odůrka, pssjr=
ka; -graben, rozwod, ha=
ken. wenthák; -hals 2567-9
688. -kreis, -zirkel, točný
kruh; -elbaum, wrtidlo;
-stecken 1218. -treppe 2101.
ssnek.
Wenden, Srbi, Srbsko.
wenden, -sich 1217. 2657-8.
228 173 435. točjm, 2858.
den Acker, missým, oduru=
gi, pssjrugi
Wendepflug, rádlo; -sche=
mel, oplín; -spindel, -stock
1218. palička; -ung 1216.
25. in der Sprachkunst, tob=
rat.
wenig 837-8. 441. 253. tro=
cha; -er, méně; -gstens,
aspoň, 1161. 1042
wenn, kdy, když; by; li,
-auch 90. 387. 2431. 513.
-immer, -nur 513-4
Wenzel, Wáclaw, Wassek.
Wer, kdo; denn? kdo pak?
-immer 512. 755. 472
werben 2554. s. bewerben.
werden 2236 183. 340. -reich,
gesund, gebohren ꝛc ꝛc. zbo=
hatnu onemocnjm, naro=
djm se ꝛc. -er, násyp, ostrow
werfen ꝛc. 359. 360. 113. 821.
887. 1760. 954. Unrein,

:esen=,lauenj,-abgabe746
fleck 1427. -geld 1470.
narren,-läufer 112.-knopf,
ten. -raute 2909. -sper=
ng, sswihlik; -wolle 765.
eitlose 1013
:wohl, ackoli.
gand,Weigand, statečný
gek,hrdina.
d rc. rc. 193 - 4 - 5. 1501.
lachý, 86. pustý; zwěř;
ř; bahn,-weg 818.-bret,
ret rc. 878 -dieb 1955.
rn 194 erz, diwočina;
ang, lapenj zwěři;swe=
pec(kůr);plář;střeſſtě=
e, fucjk; - forst, obora,
rn 2405 -hafer 2305.
olz,s Geniste,-bööle 177.
alb, laňka; -ling, plaň,
81. -lager 79. 780.-niß,
istina; schur 167. 2579.
8. schütz 1955.-schwein,
wokň swině;-stand, sta=
adlo zwěři; - wachsend
90. -weg, s. Wildbahn.
le, wůle;pro,901.-frey=
-lassen 293. letzter 693.
Willen, chtě; wider W.
zděky; - ens seyn 901.
o. 972. - ensmeinung,
něnj, aumysl.
jährig 1694.2189 1241-2
bren,po wůli býti,swo=
;-ig,-glich1242.wolný;
len,wděčný,2570.-führ
5. zdánj, wůle, tpro=
volnost; -wills Gott 65
ibeln, rozkopnu mra=
nisstě.
imeln 382. 162. 362
nmer, fuk; -lein 1936.
ing, křukal; -ern 553.
npel,praporeček. [723
nper, řása, 102
ıd 2571. 2559 1691.
auba;powětrný;-beu=
2559.2414.-bruch 2703.
chse 2360.-dürre,sucho=
rý; -de 364.2312.1945.
53. - debaum, rumpál,
et, wigák; -eisen,-knit=
2094. - deisen, prut ;
ödlein 2312. -el 1510.
nd 1691-2. -kind, dítě

w pěnince, *vulgo* mimin=
ko; -eln 1783. 1692. -lwä=
scher 2899. -den, wigi;to=
čjm,2705. hewerugi 1320
-anders 1783. -sich 648.
-denagel, kabič; -er, nos
gelenj; -stange 2894. -ey
2548.-fall2703. fang 2360
500. 541-8. 663. -faß 293.
-fege, fefr ; - griff, pře=
chmátnutj ; - hafer 1413.
2305. -halm, chundelka;
-hausen, čerwisstě; -hund,
chrt; -dig 2559 zatočený;
-lade 2280.992. -licht1538
-loch 805. průduch wětr=
ný; -macher 118. 854. ssa=
liplachta;-messer, twětro=
měr;-monath 803. -mühle
922. 1691. müller, wětr=
njk? -ofen 1461. -rad 578.
-rose,powětrná růže,834
-dsbraut , wicher; -schlag
2703. -spiel, chrt; -stille,
ticho od wětru,za wětrem,
-stoß, prudké vdeřenj wě=
tru ; - strich, tah wětru;
-strick, smečka;-sturm, wi=
cher; -trocken, owětralý;
-vogel, koliha;-webe,-we=
he 2793. -weiser, twětro=
zor;-wirbel 116.-wurf2703
-zeiger 568. 604. -zug, tah
wětru;hier istWindzug.zde
Wink 727-977.1095 [čissj.
Winkel, kaut,vhel; -suchen
504-5. -eisen, -maß 2480.
-haken1725.-messer,twhlo=
měr; -spinne, t kautnjk;
-zug, tučka.
winken 727.891. 976. 731
winseln rc. 553. skuhrám.
Winter rc. zyma; -feld, o=
zym,ozymé pole;-fink329
-getreide -saat 1419.-grün
35. - haft, -lich, zymawý;
- könig, střjžjk; - monath
757. -nebel 1595. -seite,
západčj.
Winz, čička, 2567. -ig 836
Wipfel,wrcholjk;-er,klestič
wipplich werden 965
Wippe,hawpačka;-en,hau=
pám; obřezugi mincy.
Wippgalgen, přezmen.

Wirbel, wjr, 371.574.1223.
-bein,hřbetnj klaňek; -do=
sten540.-geist,twrtoduch;
-ln,wjrem bubnugi; sswi=
rinkám; v. Wasser, wjřitl
se;točiti se;-sucht, ig,wrto=
hlawý;-wind,wicher,(wjr)
Wirkbret,-tisch,wál;-eisen,
-messer, struh, 1654. -ken
1946. hnětu, tkám; -auf
jemand 98. - er, tenčjř;
-klich 2145. 2732. 1722.
-sam 15.926.930.-ung 14.
926. - haben 122 1946.
-ungskreis, působenj.
Wirre 2209.129. -en, matu;
-stroh 248. -warr 348.862.
580. zmodrchanina.
Wirsing, Wirschkohl 831
Wirtel 1771-2
Wirth,-thlich,schaften,-ths=
haus rc.rc.408-10-11.2103.
-ster2328.zprávce;-fts be=
reiter 1581
Wisch 1288. wjch, wissek;
- en, vtřu; klauznu; -er
2519. 2425. 2693. -hader,
-lappen 1342. 751. -tuch
2333. - wasch 2418
Wispel,dwa korce;-eln2386
Wissen, wjm, 2548. Dank
wissen , dekugi ; - meines
Wissens,co gá wjm; schaft
u. d. Arten 2493-4. 2546.
2845. 804. 1689. † wěda;
-schaftlich,včený, ttwěde=
Wismuth, wismut. [cký.
Witten,wjdeňský,německý
Wittern 147. 1095. 2846
Witterung 1534. 143. čich.
Wittwal, wlha.
Wittwe, er rc. 2544. werd.
1411. -ensitz, -stand 2258
Witz rc. wtip, 158. -eln,
twtipkugi;-ling 2089.962
wo? -hin, -nur, -durch rc.
698. 510-1. -immer, -her,
bin 755-8
Woche,-enblatt rc.rc.2462-3
-künftige 2190. -en, -en=
bett 2359.1113.504-5.-ge=
sell, Wöchner, týhodnjk ;
-kind 2867.-lohn,týhodné;
-tag 508
wodurch, kudy; čjm.

ſer 1570. -eln 2548. 1570. -ligns, wčelné.
Zeigeſinger, zeigen 2485. -ſich 1885. -er 2049. 1962
zeiden, winjm.
Zeiland, wlčj lyko.
Zeile, řádek, řada; pořadj; -gerſte, ječmen řádkowý; -ſemmel, pletenka.
Zeiſel, ſyſel; -bär, pitomý n.
Zeiſig 160. kraut, kuřjmor.
Zeit, čas, 119 2.11. doba, 185. -lange, -in kurz. lang. Z. ic. 142-3 316. 331. 1257. bey Zeiten, záhy; zu gewiſſer Z. 515. liebe Zeit! naſtog te! -alter, wěk; -buch 774. -folge 1652. -forſchung, -kunde, časozpyt? genoß 2216. -haſſel, zubák; -her, od té doby; -ig, zralý, 243. 250. 1182. -igen, ſ. reiſen, -kub 305. -lang 196. -lebens, gak žiw; -lich 143. 1182. -loſe 1248. meſſer, † časoměr; -punkt 119. doba; -raum 1476. -rechner, -ung, časoſlowý -wj? -ſchaft 2873. -ſchrift, časopis; -ung, -ungsſchreiber, -Comtoir ic. ic. 1176-7. -vertreib 634. 647. 2720. 2672. -verwandt 2216. -wort, ſlowo, † † ſloweſo
Zelle 2136. 384. im Bienenſt. buňka; -engang, ambity; -gewebe 2136. -ternuß, bjlý panenſký ořech.
Zelt 2254-5-6. klus, 899
Zelteln, celtle, 940
Zelter 900. -gang 258
Zeltleinwand 1951
Zeltnergaſſe 94
Zeltſchneider, ſtanař.
Zementwaſſer 95
Zemmel, ročnj rěwa.
Zenne, gjwa.
Zent, hrdelné práwo.
Zentner 95. -ſchwer, ztjžj c-e
Zepter, träg. 44. 2901. 2100
zerängſtigen, ſich, vſaužjm ſe; -arbeiten, ſich, vypracugi ſe; -brechlich 2850. 687. 654. 739. -fallen 1995. 2621 -9. 2031 děliti ſe; ſ.-trennen, ſich, -ſetzen 248. 2264 rozžižlám? -fleiſchen 2030. 246. fließen, -gehn 2024-8. 2036 gen, ſſkádljm; -gliedern 1994-9. greifen, roztrhám; -hauen 2030. 1072 -knacken 2013. -knicken, zlomjm; -kniſchen 926. -ung 2142. -laſſen 2028. -lechzen 1548 2034. -lumpt 1407. 1381. -mahlen 2001. -malmen 926. 687. 112. 1999 28.2. -mantſchen 2529 -martern 2872. -metzeln, rozſſekám; -nagen 2825. -plagen 2522. zterám; -platzen 2027. 1639. -quetſchen 2837. -raufen, rozcuchám; 619 697 714. 2028. 2009. 1999. -tes Weib 248. reißen 92. 1755 1780-1. 1681. 1367. 2000 -1-8 -ren, ſmeykám, dru, oſſkljbám ſe; -renbaum, cer; -rennen, ljti železo; -rütten 864 zkazým; roztržka; ſägen 2023. -ſchellen 2812. -ſchlagen 2000. 2029. 2036-7. 1994 2870. -ein wenig 1088. na zmar přigdu; -ſchmettern 2038. 2812. 257. 1571. -ſchröten, 2571. 255. -ſetzen, rozpogjm; -ſplittern 2032-8. -ſorgen, ſich 1078. -ſtieben 2027 1998. -ſtöhren 2703. 447. -ſtoſſen 2036. 2824. -ſtreuen 2027. 2003. 1089. 2673. -ſtreut 2039. 2058. 1069. -ſtückelt, -keln, na kuſy rozdělém, 1999. -ſtümeln, rozdroponjm, 1539. -ſtuſen, roztluku; -te, ſmlauwa pjſebná; -treten 2032. -trümmern 2871-2. 2812. 2371. 2445. -weichen 2018. -wirken, rozruſſjm; -wühlen, rozrygi, 248. 2012. 2037. -zauſen 248. 714. ſ. -rauſen, -zauſt 2264
Zetergeſchrey, naříkánj; junge, -mädchen, nezbeda.
Zetſcherlein 144
Zettel, -bank 94. oſnow... -ende, cetljk; -eln 219... -träger, cedulkář.
Zeug, m. 862. látka, ... 1061. 1831. cayk; těſt... n. 1006. tlachy; ſlota, 3... 943. -amt, zbrognictw... -baum 2597.
Zeuge 2502. -mutter 198... -fällig, neſmégjcý brá... ſwědky; -en, plodjm, 152... 2502. 1669. -er 1984. plo... ditel.
Zeughaus 2806. -jagen, hon... ba w tenata; -knecht, h... nec; -macher, -weber 197... -meiſter 2806. -niß 250... 2691. -geben 1084. -ſpe... ſche 1511. -ſchmied 250... 626. -ungs-, plodjcý; -gwärter, zbrognicj??
Zibebe 133. hrozynka.
Zibeth, zybet
Zick werden, kyſati.
Zicke, Zücklein, kozle.
zickein, kozliti ſe.
zickzack, ſykſak.
Zider 299. 444
Ziche 1692. cýcha.
Ziege, koza.
Ziegel, -ſteinerne 134. -un... gebrannte, truple; wep... wice; -ſchwacher, topink... cyhlowý, cyhelnj; -bre... nen, -er, -ſtreicher 15... truplář; -decker 1602. -hü... te 134. -ofen 2401
Ziegen-, kozý; -bart 71. ko... zák; -bock 92. 627. -fell, -füßler ic. 631-2-3. 627. -kraut, geſtřabina; kozynecý -koth 62. -ſchurz, be... [bnaiſt.]
Ziegler, cyhlář.
Zieharm, heyble; -band, -ring, ſtahowačka; -baul, ſtolice; -beinchen 2439. -br... cwik, ſtrawa; -eiſen 2400. 1920
ziehen 2393. 1580. 217... 1672. 92. zuſamm. 228... -vom Leder 1681. -an ſich 1096. -viel, oft 1086. -bey Haaren 717. 2625. 177... 2246. -er 2593. krokwic;

rbeiten, zteyrati (koně
.) -beißen 2786. -betteln
103. -binden 2297. -brin=
en 2192. 378. ſeženu (pe=
ze); -drängen 2122. -brü=
en ꝛc. 2251. -fahren 2369.
ſtrnu; -fallen 57. 68. 1395
035. -falten 993. -faſſen
225. 2128. -fluß, -ſtock,
běh, 2246. -fügen 2298.
geben, odděm; -gedrängt
251. -geſchüt. 2212. 2232.
geſellen 2260. -gießen 1074
häufen 438. -hang 2211-2
hängen, ſrogenu býti,
oolu ſe držeti; -hetzen 2265
heurathen, wzýti ſe; -heſ=
en, -hetzen 2120. -klang,
poluzwučnoſt; -knittern
krümmen, ſich 652. -kunſt
1103. 2125. 437. 596. -läu=
en 2124. -legen 2165. -preſ=
en 536. -prügeln, zmlá=
im; -raffen 1019. 435.
1736. -ſich, ſchápém ſe;
reihen, -richten 2216.
eißen 2274. -rottung 2206
227. -rücken 2274. 2127.
rufen 2315. ſtraubjm;
ſcharren 1008. 1014-8-9.
029. -ſchießen, ſtécy ſe;
hrnauti ſe; ſložiti; roz=
triljm; -ſchlagen 2036.
1038. 2870. 2223. 1253.
1099. -über den Kopf, ſwa=
iti ſe; -ſchleppen 1096.
ſchrumpfen 2231. -ſchütten
074. 2153. -ſchweißen 2297
-ſetzen 2084. 2165. -ſpin=
nen, ſ. anſpinnen; -ſteh=
en 1027. -ſtimmen 2227.
eſſtemugi; -ung, ſpolu=
zwučnoſt; -ſtoppeln 2830.
2208. -ſtoß, ſběh, ſraz;
-ſtoßen 1905. 2223. 2274.
2252. -ſtrömen, ſtécy ſe;
2129. -ſtreichen, ſhrnu;
-ſtürzen 2804. -treiben
1014. 2126. -treten 1659.
2511. 2232. -wachſen 2227
2297. -wälzen 2297. -we=
ben 2121. -weben 1095.
-werfen, ſházeti (na hro=
madu; wyboržm; -ziehen
2234. 2274. 1851. 651. -zi=
ſcheln, raunen 2231.

Zuſatz 1799. 1834. 218.
-ſchanzen, dohodjm, 1014
-ſchauen, -er 193. -ſchicken
1659. 1785. -ſich 1795 122.
-ſchieben, ſtrkám, 1845.
2781. 1652. -ſchießen, při=
dám; -ſchlag, přjrazek;
přiřknutj; (Bergb.) přj=
ſada; -ſchlagen, tluku, 1833
1807. 1576. proſpěgi; in
der Auct. přiřknu; -einem
etw. přepuſtjm; im Hü=
tenbau, přiſadjm; -ſchmie=
ren 2784. -ſchnallen 1771.
-ſchnappen, klapnu; -ſchnei=
den 1845. 2141. 1813 ře=
zám; -dmeſſer 637. -ſchnitt
676. ſtřih; -ſchnürer 2364.
-ſchreiben 223. 1826-7.
-bung 1832. -ſchreyen, kři=
četi na někoho; -ſchrift 223
800 1826. -ſchüren, při=
kutjm přiſtrjwám; -ſchuß
1799. přjtok; -ſchütten 1847
1815. 2783. -ſchwören 2765.
-ſehen 375. 193. 1861.
-hends 1246. -ſenden 1055
-ſadjm, 1855. 228-9. 233.
-ſcharf 228. 1048. 1840.
-ſichern, pogiſtjm; -ſpann,
-en 1831-2. 1826. -ſpeiſe,
ſ. Zugemüſe; -ſperren 2797
-nicht ganz 1858. -alles
2527. -ſpitzen 1215. -ſpra=
che 1829. nawſſtjwenj;
-ſprechen, přiřknu, při=
ſaudjm; Muth, ſrdce do=
dám, Troſt, ſlowy těſſjm;
-bey jem. 1090. -ſpruch,
pomlauwánj; -ſprung 230.
1833. -ſtand, ſtaw; -ſtän=
dig, přjſluſſný; -ſtechen
1483. zaſtehnu; -ſtecken, za=
ſtehnu, poſtrkmu; -ſtehen
přjſluſſeti; -ſtellen dodám;
zaſtawjm; -ſterben ſmrtj
připadnauti; -ſtimmen
1857. -ſtopfen 2725-6 -ſto=
ßen, bodnu; potkám, 1036
zaſtrkám; -ſtreichen, vom
Winde, ciſſeti; -ſtrömen
435. 1853. -ſtürzen, poklo=
pjm; od. -ſtürmen 1809. 1853
-ſtutzen, přiſtřihnu.

Zuthat, přjdawek, 1796.
-thätig, přjwochlebný;
theilen, přidám, udělim;
-thun, zawřu; přičinjm;
-ſich, přituljm ſe; -täglich
1804. -tragen 222. -ſich
1806. 182. 1017. 1036 -trau=
en, naděgi ſe do někoho;
240. 269. -traulich 269.
-treiben, ženu, hnáti; při=
tluku; -trinken 1826. -tritt,
-treten 1843. 6. -verläſſig
353. 1132. -verſicht, -tlich
269. 117. 240. vor, před=
tjm; před-, pře-; -kommen
1002. 1739. -thun 1764.
-vörderſt, předewſſjm;
-wege bringen, způſobjm;
-weilen 1119. 142. -kom=
men 1002. -wenden 1217.
1795. propůgčjm; doho=
djm; wider, proti, 878.
-werfen 1807. 1857. 2733.
-winken, kynu. -wintern,
zamrznu; -zählen, připo=
čjſti; -zahlen 224. 266.
-ziehen 2782. 2518 2524.
přichowám; přiwezmu;
Thür 1858. -ſtraffer 1847-8
-ſich 2483. 220. -zucht 1828

Zwacken, ſſtlubám, tey=
rám; -Geld, klopiti penj=
zwängen, nutkati. [ze.

Zwang 48. 1822 1084 964.
-brief, liſt dohénečý;
-dienſt, robota; -dreſcher
918 -huſig, tſtrnu norchý
(kůň); -mühle, etwa bez=
běčný mlýn

zwanzig, -jährig, -mal ꝛc.
270. -gſtel, dwadcetina.

zwar, ſyc, ſyce.

Zweck, cýl. 590. vmyſl;
cwok; -en, nacwokugi,
ſmeěugi; -holz, brſlen;
erle 2357 -lein 132. -mä=
ßig, k cýli přjſluſſný, při=
měřený

Zweifel 1540. -ohne Z. 50.
-haft 1540. trozpa ně-eln
1540. 1340. -knoten, kliřka;
-ſüchtig, pochybowačný;

Druckfehler:

(Billig sollten in jedem Wörterbuche die Drukfehler, selbst die unbedeutendsten folgenden Beyspiele gemäß, verbessert werden. Wäre es doch auch im deutsch-böhm. Wörterbuche v. J. Dobrowský, Prag rc. wenigstens bey den wichtigern geschehen!)

Spalte. Zeile
IV 21 22 dem, lies: den
XIII 4. nach Cyropädie streiche die aus. [dum.
1. 31. macidum, l. madi-
11 5. *m f.* l *m.*
— 6 Apollinarus, l. A-ris
13 5. 5. Erneſt, l. Ernſt.
66 51 oculis, l. oculus
77 38 brezno, l. Brezno-
82 4 *adde*: doch bedeutete das *obs.* bron, weiß.

Sp. Zeile
82 23 Preußelb. l. Preißelb.
— 36 blýkawý, l. blikawý
84 27 *fr. n* l. *fr.* von
85 25 Wachen, l. Wecken.
— 44 Buda, Buda, l. Buda
86 44 we, l. ewe. [re.
88 29 incollere, l. incole-
91 32 Sauder, l. Sander.
92 18 Reisern 2) l. Reisern.
97 32 olfoacre, l. olfacere
103 60 a, l. ěka.

Sp. Zeile
104 56 Kuhstall b)
105 37 chlupáčka, l.
— 46 *piol* l. *polon.*
109 31 il, iti, l. el,
110 9 der Hand, l.
113 8 pikonoie, l.
— 21 jacire, l. jacere
114 2 ronetus, l. rhonc
126 8 tot, l. cot.
128 cek, l. crh. [cy
137 19 circulatorius

ecelina, l. ƚo kowina.
9 voc. l. loc. [ctrix.
4 confetrix. l. confe-
10 color. l. colore.
15 craiosus. l. cariosus
23 Gaufenweißen, l. ein
rufen Weißen. [tillus.
24 l. vaccinium myr-
44 nicht, l. nicht mehr.
43 parasceves. l. viri-
37 dáli, l. dáti. [dium.
1 anhelari l. anhelans
13 locherrig, l. löcherig.
9 ausfüb. l. aufführen.
16 mir-s. l. morositas.
21 dobre, l. dobré.
9 dolky, adde: wdol-
33 adv. l. adv. sl. [ky.
36 n. f. l. f. [hörigen.
32 gehörigen, l. zum ge-
34 -jwám, l. -pjwám.
39 plenitus. l. penitus.
47 beneblu. l. benebeln.
42 l. dowádzám.
36 anderseits, l. anderer-
17 druz, l. druze [seits.
37 spalte, l. spaltet.
34 nom. l. Comen.
23 prodest, l. prodest
10 subst. l. verb. [ei.
17 duodenanus. l. d-ri-
— 34 l. bigrossarius. [us.
42 odewjm, l. odiwjm.
12 sylva. l. Vel. Sylva.
20 appelere. l. appete-
8 30 l. aster atticus. [re.
— 36 treffe, l. streffe.
79 45 adde: doch s. wzdyt
und D. Lehrgeb. S. 562
87 18 bylo y konal K fed-
rowal, l. bylo, fedrowal y
konal, K. [ského.
— 26 lekársk-, l. lékař-
88 19 l. Gertenkraut.
— 25 l. feyfarka. [städtl.
96 39 Neuhäusel, l. Frey-
00 41 gablusko, l. g-ka.
01 20 gádrný, l. gadrný.
06 1 ganek zc. l. ganek, nka
— 2 kollerig? l. kollerig, ma-
niacus; gankugi se, kol-
lern, furore.
09 7 lungula. l. lingula.
11 l. gebrisska od. geptis
16 37 vorh. l. folg. (sska.

316,8 zenský, adde Bärlapp
— 16 tergus. l. tergum.
323 2 nach fast setze (,)
— 4 nach lagopus kein (,)
326 30 nach oxalis kein (,)
— 44 nach manifestum (,)
338 46 der, l. das
346 27 nach Arum kein (,)
350 2 nedele, adde scherzw.
355 31 nach axis kein (,)
359 18 nach owoce: prov.
361 2 rectes. l. vectes.
362 13 l. virga pithometri-
369 24 nice, n. l. nice, f. [ca.
378 14 hlukobý, l. hluboký.
387 36 Kom. l. Comit.
389 37 Taschendr. l. Taschen-
392 46 l. indemnem. [uhr.
394 31 l. parasitus.
401 24 celere. l. colere.
411 1 1700 l. 1722
414 35 l. veterinarius.
415 4 obadam, l. obádám.
426 26 pula. l. gula.
428 40 spadáč, l. spadák.
429 39 l. antophylli.
439 39 zřebný, l. žrebný.
453 31 l. besäete.
466 jwera, -rja, l. sl. iwera.
474 9 candella, l. c-ela.
479 44 k towaryš. l. s. t-š.
481 38 Vel. l. Vel. -3)
482 37 kam. l. kamizola.
483 13 l. kamsyce.
490 47 acer. l. odor.
494 7 vor 2 setze (;)
496 42 l. kasám se.
517 4 Gefäß, l. Gesäß.
523 16 l. krawinec.
525 30 l. Kniebolz.
526 23 Klzawý, l. klzawý.
527 23 klec, l. kleč; Pflug-
stürze, l. Pflugsterze.
— 35 l. Kniehölzer
539 30 pochr. l. po chr-ách.
544 25 zawjrat, l. zwjrati
547 8 scus. l. discus.
957 nach betreffend, adde:
-řstwj, n. Buchbinder-
569 23 l. caseata. [kunst.
575 21 quo. l. quot.
576 K. l. Kis-Hont.
584 17 nach museum (,)
591 24 precise. l. praecise.
— 35 l. irrigatorium.

595 36 k-flik, v. l. knoflik; von
— 38 od. k-kt, l. konterfekt.
599 19 l. verutum.
601 37 nach sex-ria (,)
606 21 l. aromatarium.
607 18 l. aromatarium.
617 44 hy-x. l. hierophy-
624 40 l. aucuparia. (lax.
628 40 l. compactio.
637 8 l. Schneidewerkzeug.
640 17 auch, l. auch králky.
646 23 halitus. l. halitu.
— 30 Alter, l. kurzes Alter.
648 46 nach siphonis (,)
651 42 m. f. l. m. besser.
654 4 nach 2) adde: gen. a.
657 8 lies prepelica.
665 37 Zyps, l. Lyptau.
669 20 Sic-, l. Sycophanta.
674 17 f. pl. l. n. pl.
— 25 l. Rübenkerbel.
676 12 spr-, l. prádniwý.
— 26 ex-vum, l. exactum.
— 44 1. a), l. 1)
682 14 Weise, l. Weihe.
683 25 scrophulus, l. scro-
phula. (scrofula).
687 12 l. körnen.
688 22 prineum. l. pineum
689 20 missio. l. missio; b).
690 39 s. dat. l. dat. von.
693 44 nach coma setze (,)
699 14 tessicý, l. tessicý.
711 16 Nicoc-, l. Nicotiana.
712 37 musice. l. musica.
720 39 l. quaesitio. [f.; pl.
723 30 l. nete. f.; pl.
724 44 kutna, l. kulna.
733 7 des l. l. des f.
735 11 cobola, l. kobola.
754 40 unr-, l. unwichtig.
757 4 parvae. l. res parvae
761 45 lek pro zc. streich aus
767 18 pow-, l. prowoditi
— 25 lenoch, adde: gen. u.
777 35 nach fictum, b)
782 39 ob, l. ob (deutsch).
784 21 lubure. l. lubere.
787 11 d. L-d, l. der Leinwand
799 19 lichens. l. lichen.
— 40 Lorbe, l. Lorche.
806 27 vice. l. vicem.
818 23 thorus. l. torus.
823 23 lžinowa, l. lňnowý
3,4 lňnowá.

— 27 nach Löff-s (f.)
— 28 gralea. l. gralla.
829 28 lügen, l. lügend.
859 41 Kratzs-, l. Krätzsalbe.
862 4 cký-, cae. l. cky, -ce.
864 46 Matyá. l. Mátyás.
866 25 ictu. l. ictus.
870 27 mdjm, l. mdljm.
874 42 l. χαλκοχιτων.
875 17 mědoauředj, l. mědoauředni. [ctura.
— 19 praef-, l. a praefe-
— 28 l. überfließend.
879 1 l. Vertauschung
880 36 l. bacca rosae.
884 22 am obern ꝛc. l. an der Zimmerdecke.
903 letzte, měrau, l. wěrau.
912 26 mlsy, l. mjsý.
— 40 l. exitialis.
— 13 w-njch, l. w-ných.
937 26 Morch, l. March.
942 32 Ausz-, l. Aufziehb.
951 37 cobilis, l. cobitis.
— Krable, l. Krabbe.
963 21 l. ähnelndem
968 21 l. ανδροφόνος.
970 43 l. täuschend.
971 34 Poesio, l. Poesie.
991 9 accepi, l. accipi.
999 10 nčísko, *adde*: besser: nátssisko (v. nátcha)
1010 31 *adde:* aufgeblasen.
1038 13 *adde:* Nachtwand-
— 17 statt ꝛc. setze u. (ler.
1040 15 fragen, l. freyen.
— 40 l. Einflüsterer.
1062 3 čku, l. ecku.
— 12 nar-j, l. náramennj.
1064 18 l. andropogon.
1076 26 nagež. l. nasrssenym.
1106 26 nemoc, l. s. nemoc.
— 35 l. diffidere; -rný.
1108 28 indigens, l. indi-
— 29 na, l. na. (gnus.
1116 2 l. irrationale.
1130 12 l. animus.
1121 19 fredus, l. foedus.
1122 24 Unbek. l. Unbekanter
— 33 geheißen, l. geheißen haben.
1137 3 napr-, l. nepragný.

1140 31 nesyt, l. nesýt.
— 34 wolati, l. woleti.
1156 18 -de, -se, l. -se.
1159 14 aussätzig, l. aufsässig
1160 16 -eit, l. -keit.
1161 15 statt 41 l. 14.
1166 24 -nezp-a, l. nez-au.
1174 43 vnos, l. v. nos.
1178 10 vor nowý kein (,)
— 40 Neutr, l. Neutra.
1300 11 2) *sl.* aufgeloffen, tumidus gehört zum folg.
1306 29 folg., l. s. oge.
— 43 Berggelbe, ochra, l. Berggelb, Ochra.
— letzte, sit, l. sil.
1307 21 nach n- l. *m.* statt *n.*
— 37 Gräul, l. Gräuel.
1308 letzte, l. Höllenbrand.
1310 38 vorh. l. s. ohlaw
1311 16 nach *f. adde*: Schaumuster, paradigma, *n.*
— 36 nach se setze (;)
1312 8 circum streiche aus.
— letzte, l. ohnipal.
— 30 Weinöl, l. Steinöhl
1314 8 il, iti, l. el, eti. [-en.
— 27 45 l. Umzäunung,
1315 25 masiv, gestalt, l. massiv, ungestalt. (bný.
— 32 obhmný, l. obhru-
1318 15 N-gen, l. Neunauge.
— 26 hl. k. l. Hlas. český.
— 27 regl. l. vergl.
1319 1 se streiche aus
— 15 geh-s, l. gehauenes.
— 42 s. oklep, l. s. otep.
1320 16 sstjka, *m.* klaček, l. sstku, *m.* klacek.
— 21 ků, l. kč.
— 20 obtuitu. l. obtutui.
1322 1 nach B setze *ε*).
— 17 Quater. l. quater
— 27 fünfter, l. Fünfer ꝛc.
— 30 l. Achter, octonio.
1323 6 arca, l. area.
— 37 okřiklj, l. okřjdlj.
1328 1 cl-re. l. inclamare.
— 14 *sl.* s. l. 2) *sl.* s.
— 25 abg-n, l. ausgespr.
— 26 Reuter, l. Reiter.
— 34 o-ká, l. okrotlá.
1328 45 l. Erdenrund, *n.*

1329 2 nach *l'ege r*).
1329 13 okraují, l. okr
— 23 l. mesenterica
1331 14 M-die, l. Meis
1332 4 losa, l. los, a.
— 11 l. ...
— 22 l. Oleaster
— 35 der, l. du.
— 42 mé, l. mé.
— 44-5 ol. mitysné, o
fragrans gehört ...
leaster. Sp. 1333 5
1333 2 nach *l'el* ...
— 26 l. fleischfarbe
— 43 falm. l. falciniti
1335 11 omekém, l. ou
— 12 l. gabulejen. (le
— 23 l. infatuatus.
— 43 l. Geschmalzen
1336 28 omtlo, l. omel
— 26 neomkna l. neo
1344 17 rub l. rub (ř
1453 24 zäumen, l. zäun
1365 22 Orícy, l. Crí
1373 14 l. Eselsfurz.
1399 13 Graune, l. Gra
1492 28 nach wühles ...
s. pýšk ém se.
1496 26 bjlé, l. bjlé, ob. biel
1627 43 ablösen, l. ablei
1647 19 der, l. der da
1650 27 l. Zeugungsglie
1651 25 aufschl-, l. aufse
— 29 l. přehlj čém
— 32 *ll. rec.* ꝛc. ge
vor přehledugi.
— 43 iti, l. s. -iti.
1772 5 etwas, l. etwa.
— 8. l. Kannenkraut
1782 9 beser-, l. besieg
— 28 p-num. l. p-anu
1783 44 wazy, l. wey
1785 3 l. přewaliti.
— 41 přewrch, l. přew
1792 20 35. 41 l. propinq
— 36 agnitio. l. agna
2011 21 l. blutrünstig.
2265 22 Zeben, l. Zehe,
2323 29 l. Waldstroh.
2348 14 ssissina, l. ssissn
2365 31 *adde:* Spange.
2870 20 pondus. l. pon
2871 45 stum, l. stumpj

Die übrigen, besonders auf dem in Abwesenheit des Verfassers gedruckten Ende des 2ten Theils befindlichen kleinern Fehler, kann Jedermann leicht verbe